Digitized by Google

BIBLIOTECA NAZ.
Vittorio Emanuele III
LI
D
29
NAPOLI

LI
D
29

Digitized by Google

L
α
29

L1
9
29

C. CORNELII TACITI DE SITU, MORIBUS, ET POPULIS GERMANIÆ, LIBELLUM, JULII AGRICOLÆ VITAM, ET DE ORATORIBUS DIALOGUM,

INTERPRETATIONE ET NOTIS ILLUSTRAVIT

JULIANUS PICHON.

JUSSU CHRISTIANISSIMI

REGIS,

IN USUM SERENISSIMI

DELPHINI.

TOMUS QUARTUS.

Bibliothecæ rubra · Collegij Neap. Soc.tis Jesu
Catalogo Inscriptus Anno 1691

PARISIIS,
Apud Viduam CLAUDII THIBOUST;
ET
PETRUM ESCLASSAN, Jurat. Bibliopol. Univerſit. ordin.
viâ D. Joan. Lateran. è regione Collegii Regii.

M. DC. LXXXVII.
CUM PRIVILEGIO REGIS.

NAPOLI

CURÆ SECUNDÆ.

AD LIBROS ANNALIUM.

AD lib. 1 cap. 54. *Vt quondam T. Tatius retinendis Sabinorum ſacris ſodales Titios inſtituerat.*] Sic exponebat vir illuſtris & ſummi ingenii, & conciliabat Tacitum cum Tacito: Sodales Titios retinendis Sabinorum ſacris Tatius inſtituerat, ſed incerto cultu. At poſt mortem Tatii Romulus cultum eorum ad Tatium direxit. Colebant T. Tatium, ſed ritu Sabino.

Sed quomodo, incerto cultu, ſi retinerent Sabinorum ſacra? Puto, T. Tatius ſodales inſtituerat retinendis Sabinorum ſacris, ſed eos *Titios* nondum ipſe appellaverat; at quia iſti vocabantur *Titij* ævo Tiberii & Taciti, jam olim ſic à Romulo appellari, non potuit non Tacitus ſic eos appellare hoc hiſtoriæ loco, ſi eos clare deſignare vellet, quamvis hoc nomen non haberent à Tatio rege, nec deberent adhuc ſic appellari, ſi præciſe tantum ſpectes hic factum Tatii. Nam eo nomine donati ſunt tantum poſtea à Romulo.

Igitur hosce ſodales *retinendis Sabinorum ſacris* primò inſtituerat T. Tatius, ſed nondum appellaverat *Titios*, (quod ſuperbum foret, ut nec Auguſtus ipſe ſuo nomine ſacerdotes inſtituit. Ea pietas favorabilius ſucceſſori relicta.) at mox Romulus qui Tatio ſucceſſit & ſupervixit, ſacrandæ hujus regis memoriæ, ipſius prænomine *Titios* hosce ſodales appellavit, & eo ſenſu illos *Tatio regi ſacravit*, ut poſtea ejus exemplo, Tiberius Auguſtales ſacerdotes *Iuliæ genti*, & præcipue haud dubie ſacrandæ Auguſti memoriæ inſtituit, ac dicavit. Et forte poſt novum illud Romuli inſtitutum, jam ſodales illi Titii non tam retinebant aut faciebant ſacra Sabinorum, ne ſcil. diffiderent inter ſe Quirites in religionibus, quam parentabant, aut annua ſacra faciebant in honorem Tatii, forte tamen ritu antiquo & Sabino. Quo ſenſu poſſet dici, ſimul eos retinuiſſe ſacra Sabinorum, & ſimul rem divinam feciſſe Tatio Regi, poſt Romuli inſtitutum. Sic forte Romulus indignationem Sabinorum ob interfectum regem, demulcebat. Vel forte poſt regis Tatii mortem neglectis aut abolitis Sabinorum ſacris, hos Romulus ſodales ſoli T. Tatio ſacravit. Sicque forte tantum, ne indignarentur Sabini. Hæc hiſtoriæ parerga ambigua & obſcura ſunt, forte & erunt, ob brevitatem Taciti.

Ad lib. 1. An. c. 59. *Egregium patrem! magnum imperatorem!*] Scil. *egregium patrem*, Segeſtem, *magnum imperatorem*, Germanicum.

Ad lib. 1. c. 61. *Primum ubi vulnus Varo adactum.*] Primum ipſi vulnus inflictum ab hoſte, eodem in prælio, quo ſibi manus attulit, deſperata ſalute legionum, ſed non eodem loco, quo vulnus accepit, nec ſtatim ſe interfecit Varus. Dimicabat, donec ſpes fuit ſalutis, aut victoriæ.

Ad lib. Ann. 3. 58. *Præceperant animis orationem.*] Alii intelligunt de oratione

Tiberii, qua ſcil. Druſo filio periturus erat tribunitiam poteſtatem. Potius intelligam orationem patrum, quam illi præceperant animis, ut certatim in adulationem prorumperent, quaſi præſentium jam & imminentium dominationum præſcii. *Præceperant animis*, id eſt, præmeditati erant patres, quid & qua arte ſeu facundia adprobarent in ſenatu quæ poſtulabat princeps. & qui gratiam candidati principis occuparent. & explicat ipſe Tacitus, cur præcepiſſent orationem animis: *quo quæſitior* inquit, *adulatio fuit.*

Lib 4. An. 74. *Aram clementiæ. aram amicitiæ.*] Forte illa ara *clementiæ* fuit propria & ſacrata uni Tiberio. ſed ara illa *amicitiæ* utrique communis fuit. quo decreto patrum imminui majeſtas principis videbatur, ut qui miniſtrum æquarent principi, illo tamen quaſi volente & diſſimulante, aut connivente in occaſionem. Sic eam ſæpe *ſocium laborum apud patres & pop. Rom. celebrabat.* Forte ut hoc conſilio facilius eum ſubverteret. Sed id prævidere non potuit ſenatus aut populus Rom. præſentia quippe ſequitur populus, nec mentem dominantis introſcrutari debet.

Lib. Ann. 5. 9. *Placitum ut in reliquos Sejani liberos animadverteretur.*] Suſceperat Sejanus tres liberos ex Apicata uxore, quod patet ex Tac. lib. 4. An. 3. *Pellit domo Sejanus uxorem Apicatam, ex qua tres liberos genuerat, ne pellici ſuſpectaretur.* Aliam autem uxorem, neque alios filios habuit. Nam Liviam Druſi non duxit. Illi autem tres liberi Sejani occiſi ſunt. Exiſtimo autem fuiſſe duos mares, & unam fœminei ſexus. quomodo occiſi ſint duo ultimi, mas ſcil. & femina infans, hic clare patet ex Tac lib. 5. Ann. 9. & ex Dione lib. 58 Difficultas ergo tantum eſt, quomodo & quando necatus ſit primus filiorum Sejani. Quæſtio eſt an ſtatim occiſus ſit cum patre, eodem die, eodemque impetu & ira vindictæ, an vero dilatus ſit ad aliquot dies, ut & multi amici & clientes ipſius Sejani? Fuiſſe autem occiſum ante alios quicunque & quacunque ætate raptus ille ſit, manifeſtum eſt ex hoc ipſo loco Taciti lib. 5. cap. 9. At quia filia hæc Sejani pœne infans rapitur ad ſupplicium, hinc nonnulli colligunt, non fuiſſe eam ipſam quæ deſponſa erat Claudii filio, qui ante octo annos interierat. hinc & inferunt Sejanum habuiſſe duas filias, quarum natu major deſtinata fuit adfinitati Claudii, & hanc odio populi ſimul raptam eſſe ad ſupplicium cum patre, aut certe paulo poſt, & trahunt ad ſe hunc locum Dionis lib. 58. *Omnes liberi Sejani ex decreto patrum occiſi ſunt, & puella quam Claudii filio deſponderat, interfecta eſt à populo.* Nam illi legunt apud Dionem, ὑπὸ τοῦ δήμου, non δημίου. & ſic ſupponunt priorem illam puellam interfectam eſſe *à populo*, non *à carnifice.* In qua re valde errant. Nam clare & vere habet Dio: προδιαφθαρεῖσαν ὑπὸ τοῦ δημίου, id eſt, *ante à carnifice vitiatá.* nec vult ibi eſſe ſtatim interfectam à populo aut à carnifice, ſed prius eſſe vitiatam ſeu corruptam à carnifice, quam ſtrangularetur. quod recte invertit Dio ex Tacito & Suetonio qui ambo conveniunt in circumſtantiis & ſubſtantia facti hujus. Nam Tac. hic. *tradunt*, inquit, *quia triumvirali ſupplicio affici virginem inauditum habebatur, à carnifice laqueum juxta compreſſam* &c. Et clare ac diſerte ſcribit Dio hanc eamdem puellam, *quam Sejanus Claudij filio deſponderat, prius vitiatam fuiſſe à carnifice, quam ſtrangularetur.* τῆς κόρης ἣν τῷ Κλαυδίου υἱεῖ ἠγγυήκει προδιαφθαρείσης ὑπὸ τοῦ δημίου. at προδιαφθαίρειν, eſt prius corrumpere, non occidere. & intelligit Dio de hac iſta juniore puella, quæ nunc hoc hiſtoriæ loco & tempore ſtrangulatur. Non igitur habuit duas filias Sejanus, quarum natu major deſponſa eſſet Claudii filio, & ſtatim interfecta eſſet à populo, aut certe ante reliquos Sejani liberos. Poſſet certe dici, Sejanum habuiſſe duas filias, quarum altera ſtatim occiſa eſſet, ſed ex ſola conjectura, quia ſcil. ignoratur ætas & ſexus prolis quæ prius necata eſt. At nullo modo poteſt inferri ex ullo loco hiſtoriæ, neque ex Dione ipſo, filiam fuiſſe natu majorem Sejano, alteram ab iſta quæ hic vitiatur & ſtrangulatur, & quæ deſponſa fuiſſet olim Claudii filio.

nam in hiſtoria tota nulla mentio Sejanianæ puellæ, niſi hujus tantum quæ juxta laqueum compreſſa eſt à carnifice. Et clare ſcribit Tacitus hanc ipſam puellam quæ hic vitiata eſt & ſtrangulata, fuiſſe pœne infantem, & Dio, hanc ipſam puellam deſponſam fuiſſe Claudii filio, qui & ipſe ſtrangulatus eſt Pompeiis, jactato in ſublime pyro & hiatu oris excepto. Vide quid agant, aut qui ludant fata. fuit forte novennis aut decennis hæc puella. & certe omnis ætas ſufficit ambitioni miniſtrorum regum, & deſtinandis talibus nuptiis. Cum igitur nulla mentio ſit talis puellæ natu majoris, veriſimilius eſſe puto, Sejanum habuiſſe duos filios maſculei ſexûs, quorum alter ætate major jam deſtinatus & promiſſus erat filiæ Lentuli Getulici qui tum præerat legionibus Germaniæ ſuperioris. quæ adfinitas non forte ſine ſpe & ambitione occupandi quandoque data occaſione imperii. Nam & Getulico parebat etiam ad nutum exercitus Germaniæ inferioris, cui per *L. Apronium ſocerum non ingratus* fuit. quæ copiæ ſimul conſentientes facile raperent imperium, quocunque inclinaſſent. Et ille filius Sejani natu major potuit ſtatim rapi ad ſupplicium cum patre, aut paulo poſt. & hoc ante deſcripſerat Tac. ſed in loco hiſtoriæ quæ periit. Forte jam filius iſte referebat patrem, forte jam per ætatem capax fuit doli ac ſceleris, forte & conſcius conjurationis illius & ipſum ſacerdotio jam exornarat Tiberius una cum patre, teſte Dione lib 58. forte ut ſic falleret. quod ſupplicium huic indictum, vel ſponte & ira ipſius Tiberii, ſic filium ſuum forte vindicantis, vel decreto ipſorum patrum ultrò jam adulantium Tiberio, & certatim eum vindicantium, vel odio etiam & inſtinctu ipſius populi talem ultionem poſtulantis Forte ea ætate fuit ut proprio ſcelere aut ſocietate ſcelerum paternorum jam incitare poſſet iram populi, principis & ſenatus. forte & quia mali exempli, & ſtultum fuit ſervare prolem hoſtis & perduellis. quod non neſciebant ſummi illi magiſtri dominationis qui jam implebant locum & munia Sejani in aula Tiberii, ſed *magis alii homines quam alii mores.* Itaque ſic forte periit primus ille & natu major Sejani filius, quacunque cauſſa tandem, aut quocunque ſupplicio affectus ſit. Dein poſtea *placitum ut in reliquos Sejani liberos animadverteretur,* (ut habes hic Tac.) qui haud dubie juniores & inſontes, ideoque ipſis hactenus pepercerat ſenatus & princeps. Si duas filias habuiſſet Sejanus, certe debuerunt auctores diſtinguere mortem puellarum. Et Dio præcipue, qui totum hoc ſupplicium Sejani & filiorum ejus ſimul & una ſerie deſcribit. tradit ille omnes Sejani liberos occiſos eſſe & unius tantum puellæ meminit, cum diſtinctione ſupra allata. Quod autem habet Suetonius: *Immaturæ puellæ . . . vitiatæ prius à carnifice, dein ſtrangulatæ*, nullius momenti eſt: quo ſcil. probetur, plures fuiſſe filias Sejano. Solet enim Suetonius ſic potius tranſcurrere quædam hiſtoriæ facta, quam ordine ea tranſcribere. Et ſic plurali numero ſæpe exprimit quod ſemel tantum & in uno homine aut corpore uſurpatum fuit. quod paſſim videre eſt apud ipſum, ſi recte advertas. Forte nos aliquando talia exempla in faſciculum colligemus, ut minus fallat parum cautos lectores. & falſa multa, aut certe quæ prima ſpecie videntur falſa & quæ nonnihil falſi admixtum quandoque habent, coarguemus apud majus ac ſanctius tribunal Certe intelligit Sueton. de una hac filia Sejani. & unum hoc exemplum in hiſtoria.

Lib. An. 5. 2. *Increpuit amicitias muliebres.*] Capiunt, quaſi Livia uxor Auguſti amore exarſiſſet erga quoſdam ſuos aulicos. Sed errant. *Amicitias* ſemper in bonam partem accipi videas apud Tac. ut & apud poſterioris ævi auctores, *affectus.* Et priſcam ſanctitatem Liviæ Auguſtæ tribuit Tacitus, qui parcere non ſolet. *Amicitiæ* ſunt *amici*, & quidem boni & eximii. at proci, adulteri, aut concubini non ſic appellari ſolent.

Ad lib. 6. c. 36. *Occultos conſulit.*] MS. habent, *cenſilit.* forte leg. *conſiliat.* Plinius lib. 4. epiſt. 17. *Ille mihi in gerendis honoribus conſiliator & rector.*

ā. iij.

Lib. II. 20. *Curtius Rufus.*] Veriſimile eſt Quiutum Curtium qui res Ale-
xaudri compoſuit, non eſſe eumdem cum Curtio Ruſo de quo Tacitus, hic
primo quia nullo loco hiſtoriæ paret, fuiſſe Græcis ſitteris erudirum. quod forte
non ſiluiſſer Tacitus. At certe uou aliunde quam ex Græcis auctoribus hiſtoriam
Alexandri hauſit Curtius, ſi forte ornamenta quædam excipias. Secundo quia Q.
Curtius ſcriptor à nullo anctore, nulloque in exemplari librorum ſuorum ap-
pellatur *Rufus.* Tertio quia hæc quæ profert ille libro x. de *exortu novi principis*
nullatenus pertinent ad Cajum exſtinctum aut Claudium ipſius ſucceſſorem, ſed
potius ad Domitianum occiſum & Nervam ſeu Trajanum exorientem. nam ipſiſ-
ſima fere verba Curtii *de exortu* illo feliciſſimo, & ſimili ſenſu repeties apud
Plin. in Panegyr. Et veriſimilius eſt utrumque anctorem ſcripſiſſe eodem ævo ſi-
milia, & de eodem principe. & hæc lætitia *novi ſideris exorientis* poſt infeſtam &
obſcuriſſimam noctem ſpectabat ad omnes bonos ſed præcipue ad viros littera-
tos & eruditos, qualis fuit Q Curtius ſcriptor. Nam Domitianus philoſophos
u be ejecerat, omnes artes oppreſſerat, & cætera omnia egregia velut in ſervitutem
redegerat. Quartò ſermo ſeu modus loquendi Q Curtii magis accedit ad ævum Tra-
jani jam minus diſertum, quam ad tempus Auguſti aureum, ſeu Tiberii, ſub quo
Curtius ille Rufus Taciti conſenuit, & è vivis exceſſit in proconſulatu ſcil.
Africæ. & ſimilior eſt ejus phraſis Cornelii, quam Livii aut Velleii, & ea poſterioris
ſæculi haud dubie eſt, quod & fatentur omnes viri docti.

Ad lib. 11. c. 20. *Ne tamen miles otium exueret.*] Sic fere Curtius lib. 6. *Ne in
ſeditionem res verteretur, otium interpellandum erat bello* &c. Hic non interpella-
tur otium bello, ſed labore.

Lib. 12. An. 64. *Perdita prius Domitia levibus & muliebribus cauſis, quia Lepi-
da minore Antonia genita* &c.] ibi leg. *Majore Antonia.* Duæ fuerunt Domi-
tiæ ſorores Domitii, amitæ Neronis. Utraque genita erat Domitio & Antonia
majore. Utraque Domitia appellabatur, ſed cum hoc diſcrimine, quod altera,
Domitia ſimpliciter vocaretur, quæ forte natu major, altera quæ forte natu
minor, *Domitia Lepida* appellaretur.

Igitur hoc loco Taciti, *Domitia Lepida* ſubvertitur ab Agrippina. & fruſtra
corrigit hic Lipſius, *perdita prius Domitia Lepida.* Nam ſtatim innuit Tac. quam
Domitiam intelligat, cum addit, *quia Lepida majore Antonia genita* &c. Sic leg.
qui locus Taciti convenit cum Suet. Ner. 7. licet forte differant anctores in cir-
cumſtantiis & cauſſis cur interfecta ſit Lepida. Sic autem Sueton. *Amitam etiam
Lepidam ream teſtimonio coram afflixit* (Nero) *gratificans matri, à qua rea pro-
mebatur* &c. Et tunc *mors indicta* Lepidæ ex Tac. ſimul & illata haud dubie au-
ctoritate & juſſu Agrippinæ, quamvis *multum adverſante Narciſſo.* Et certe Sue-
tonius, poſtquam tradidit Lepidam fuiſſe tali teſtimonio Neronis afflictam, jam
non amplius Lepidam memorat, ſed tantum *amitam* ſimpliciter, nempe *Domi-
tiam*, ut v. g. cum eam *ægram largius purgari* à medicis juſſit Nero, & ſic eam
necavit ex Suetonio, ſtatim poſt cædem matris. Sic & Tacitus pariter etiam
diſtinguit ſorores iſtas. nam poſtquam tradidit de *Domitia Lepida, mortem* ſcil.
ei *indictam* eſſe, jam poſtea nullatenus mentionem facit *Domitia Lepida*, ſed tan-
tum *Domitia* ſimpliciter, ut lib. 13. An. cap. 20. & ſequentibus. Et nullatenus
meminit mortis *Domitia*, ſive eam fabulam ut compoſitam & traditam in vulgus
ex odio in Neronem, neglexerit, ſive forte amiſſa hæc hiſtoria ſit. Itaque ſic
diſtinguit has ſorores Tacitus.

Suetonius etiam has ſimiliter diſtinguit multis aliis locis, ut Ner. 5. *Notatus ob
hæc joco ſororis,* ſcil. *Domitia*, nempe quod *argentarios pretiis rerum coëmptarum,
& aurigarios mercede palmarum* fraudaret. Diſtinguit ibi & oſtendit *Domitiam,*
quia ſtatim addit de altera: *Inceſtique cum ſorore Lepida ſub exceſſu Tiberij reus* &c.
Diſtinguit, pariter cum ſubjungit Ner. 6. *Matre etiam relegata,* Nero *pæne inops at-*

quæ egens apud amitam Lepidam nutritus eſt. quam ſic diſtinguit à *Domitia*. quam etiam *Domitiam* deſignavit clare & diſtinxit, ut diximus Ner. 34 *Iunxitque parricidio matris amitæ* (Domitiæ ſcil.) *necem*, *quam cum ex duritia alvi cubantem viſitaret* &c. *præcepitque medicis, ut largius purgarent ægram* &c quare & Dio ſcribit eam veneno necatam. ſed ſilet de *Domitia Lepida*, ut Tacitus ſilet de *Domitia* ſic purgata. Itaque Sueton. cum *Domitiam* intelligit, *amitam* eam ſimpliciter vocat, forte quia natu major, cum alteram, eam diſerte *amitam Lepidam* appellat, & ſic diſtinguit.

Lib. Ann. 15. 71. *Verginium Rufum*... *expulit.*] Exiſtimo hunc ipſum eumdem eſſe qui mox præfuit ſuperioris Germaniæ legionibus. Nam hic ipſe diſertus & facundus paſſim ab auctoribus deſcribitur. Patet ex Plinio juniore feciſſe verſus elegantes, & hos affert, quos ipſe inſcribi ſuo tumulo juſſit.

Hic ſitus eſt Rufus, qui pulſo Vindice quondam
Imperium aſſeruit, non ſibi, ſed patriæ.

Conſtat etiam ex eodem Plinio compoſuiſſe librum grandem, ſeu orationem Panegyricam, qua ſcil. gratias ageret Trajano principi pro tertio conſulatu adepto. Patet etiam ex Quintiliano non uno loco, ſcripſiſſe libros de arte Rhetorica. *Scripſit*, inquit, *de eadem materia non pauca Cornificius* &c. *accurate vero priores Gallieno Celſus & Lenas*, *& ætatis noſtræ Virginius*. Quid clarius? Nam & ætatem produxit Verginius non modo ad ævum Quintiliani, ſed & forte ultra. An duo, an multi eadem ætate & pari claritudine Virginii? Quare non diſtinguuntur ab auctoribus, à Plinio, à Tacito, aut Fabio aliquo nomine aut prænomine ſpeciali? Sed quomodo, aut quo fato reſtitutus ſit à Nerone & Germaniæ præpoſitus poſt exilium, non liquet, quia ea pars hiſtoriæ periit apud Tacit.

Sed forte otii & pacis cupido, eloquentiæ & ſtudiorum amor fuit in cauſſa cur potius reſtituerentur, & tali provinciæ imponeretur Quippe Nero virtutem, nobilitatem & duces bello feroces ſuſpectabat ac metuebat: & forte ſic ſpecie honoris relegatus & amotus eſt in regionem, ubi pauci juvenes, quorum ſtudia foveret eloquentia ſua Virginius. Forte ex cupidine illa otii & literarum, ſimul & ex ignobili ſtirpe, eo uſque ſpretus eſt Neroni, ut eum imponere auderet legionibus Germanicis, poſt occiſos, ut puto, fratres Scribonios, qui eam provinciam rexerant. in quo partim clare res & ingenia prævidit Nero, partim etiam deceptus eſt. Nam noluit Verginius principatum ſibi, neque Neroni, aut Galbæ, ſed ſenatui, ſed patriæ, ut optimus civium princeps tandem eligeretur.

Nec adeo mirum quod reſtitutus ſit Verginius & revocatus ab exſilio, ut honorem legationis capeſſeret. Nam & ſic reſtitutus antea erat Mucianus, qui mox ter conſul. Et Mucianus ipſe etiam fere exſulabat in Lycia, aut longinquo alio loco, cum Syriæ provinciæ impoſitus eſt, puto, quia modicæ ille famæ, & quia parum ſuſpectaretur ob luxum, mollitiam & flagitia libidinum quibus male in vulgus audiebat. Sic & fere eodem tempore quo Verginius, etiam reſtitutus eſt Veſpaſianus, qui & fere exſulabat amotus in deviam civitatem, juſſus à liberto Cæſaris *abire Morboniam* quod in theatro dormitaret cantante Nerone, & impoſitus eſt bello Judaïco, quia ſcil. par erat huic provinciæ ex fama virtutis, nec tamen formidatus fuit, ob ignobilitatem loci & modicas opes. unde & fortuna illius ſtatim emicuit, & jam tam clare *monſtratus fatis*, quaſi par orbi regendo eſſet. Ita & Verginius, licet exſul, potuit facile reſtitui à Nerone, quia innocens ille & vita inculpata, & ſimul imponi Germaniæ, quia modicis opibus, quia equeſtris loci, & ignobili patre ortus erat, quia par huic provinciæ regendæ, nec tamen ſupra ſpiritus altos gereret, unde nec ambitioſis ſuſpectari potuit. Hinc fortuna illa ingens & grande fatum, quo ſprevit ipſam fortunam, quo fatis ipſis major fuit, quo toties oblatum à legionibus imperium ſpernere potuit & voluit, quo gloria ipſa & principatu major

tandem viſus eſt. digniſſimus eo faſtigio imperator qui toties faſtigium infra ſe deſpexit. dignus certe vir fortuna, ſed fortuna viro indigna viſa eſt, à quo ſic deſpici potuit.

Lib. 4. Ann 71. *Vt cunctationes principis aperirentur.*] Cenſeo legendum: *operirentur.* Sic alibi Tac *opertis odiis* &c. Et eodem ſenſu dixit lib.1 cap 69 Ubi de Agrippina jam ſuſpecta Tiberio, quod legiones & militum animos ſibi conciliaret in Germania: *Accendebat hæc*, inquit, *onerabatque Sejanus peritia morum Tiberij, odia in longum jaciens quæ reconderet* Tiberius, *auctaque promeret.* Sic & hocce loco idem Sejanus eadem arte, eodemque conſilio *mitigavit* animum Tiberii, *non amore Galli*, verùm *ut cunctationes*, ſeu cogitationes *principis operirentur*, ut ſcil. ſic opertæ & reconditæ ac revolutæ animo in longum, poſtea acrius erumperent. Nondum quippe ſatis maturum hoc odium iræ & vindictæ Tiberii videbatur. Nec confeſtim ſatis ad mentem & propoſitum Sejani proruperet princeps ille in Gallum, in Agrippinam, & in filios Germanici, quos ſcil. omnes reſpiciebat Sejanus velut ingentia obſtacula oppoſita ambitioni ſuæ & cupiditati invadendi imperii. Tiberius & Sejanus ex æquo, ſed diverſo modo ſuſpectabant metuebantque Agrippinam & liberos Germanici, Tiberius, ne res turbarent, ut pote gratiores in vulgus memoria patris & etiam exercitibus acceptiores, & ne imperium patri debitum occupare vellent. Sejanus vero metuebat ne illi cupiditati ſuæ, extincto aut interfecto ſene, obſtarent. Igitur hi omnes ſubvertendi fuerunt, ſed carptim & ſenſim, non ſtatim, non palam & aperte ſæviendo, ſed cunctando, diſſimulando, jaciendo in longum odia, & operiendo ac recondendo iras & ſuſpiciones, ſcil. pro ingenio & moribus Tiberii, quorum peritiſſimus erat Sejanus, ut ſic *aucta* odia per longam diſſimulationem, & triſti ac moroſa *conſcientia* Cæſaris diu revoluta, mox atrocius, & ſuo tempore & loco erumperent; *gnarus* ſcil. Tiberium *lentum in meditando, ubi prorupiſſet, triſtibus dictis atrocia facta conjungere.* Certe ſimplicior ira longe minus metuenda quæ ſtatim erumpit & offendit. Natura ſcil. iracundi ſimpliciſſimi, & qui malint *offendere quam iraſci*, ut habet Tac. de Agricola ſocero, qui malint, inquam, *offendere*, quam premere aut recondere animo iras; at aliter Tiberius, & peritia morum ejus Sejanus, malunt operiri & recondi odia, quam ſtatim aperiri. Itaque melius *operirentur.* Nam alioqui faceret Sejanus contra mentem Tiberii, & contra dilectiſſimam ejus virtutum *diſſimulationem* qui nolebat recludi quæ premeret. Mitigabat animum Tiberii, quia ſcil. metuebat, & cavebat ne ſtatim erumperet, niſi ſuo tempore, gnarus ſcil. lentum eſſe in meditando & revolvendo iras, & huic ingenio ſuo eſſe relinquendum, ſi vellet eum atrociter iraſci & ſævire Huc ducit mens auctoris, genius Tiberii, fraus miniſtri, ratio, & res ipſa loquitur. Et certe quo conſilio eum placaſſet Sejanus; an ut ſtatim totus pareret animus ille tam occultus? an ut ſtatim ille erumperet? an ut mitius iraſceretur Gallo, & aliis quos ſubverſos voluit? quaſi vero! voluit totam *diritatem* hominis laceſſere, voluit haud dubie experiri quid poſſent in longum rejectæ ac prolatæ tam *lenta maxilla*. Sic jam olim ſævitiam hominis exploraverat ipſe Auguſtus apud Sueton. Tib. 21. *Vox Auguſti...* excepta: Miſerum populum Romanum qui ſub *tam lentis maxillis erit* &c, Et paulo poſt, *Auguſtum palam nec diſſimulanter morum ejus diritatem adeo improbaſſe*, ut *hilariores : : : ſermones , eo ſupervenienta , abrumperet* &c. Itaque ſuo genio relictus Tiberius ultro revolventi in longum iras, ut dato tempore mox atrocius erumperet. Sic mitigavit Sejanus, *ut cunctationes principis operirentur, gnarus lentum* &c.

*Lib 15. Ann. deſtitutus Nero, cum pernoctaret in *hortis Servilianis*, teſte Suetonio, non autem in hortis Salluſtianis.

C. CORNELII TACITI
DE
SITU, MORIBUS, ET POPULIS
GERMANIÆ
LIBELLUS.

Ordinem ſcriptionis, ſi ſequimur, ante Hiſtorias & Annales ſibi locum vindicet hic libellus. Scriptus enim eſt Trajano ſecundum conſule, id eſt, Nerva adhuc vivo. Ipſe oſtendit infra: *Cæcilio Metello ac Papirio Carbone Coſſ. ex quo ſi ad alterum Trajani conſulatum computemus, ducenti fere & decem anni colliguntur.* At hiſtoriæ cœptæ Nerva jam mortuo, & inter divos.

1 GERMANIA omnis à [2] Galliis [3] Rhætiiſque & [4] Pannoniis,

INTERPRETATIO.

GERMANIA *univerſa dividitur à Galliis, Rhætiis & Pannoniis, Rheno*

NOTÆ.

1 *Germania.*] Germania Magna, regio Europæ veteris ad oceanum Germanicum & oceanum Septentrionalem. hodie pars eſt imperii *Allemania*, ut plurimum inter Rhenum & Danubium fluvios; his addenda regna Daniæ *Dannemarck*, & *Norvvegia*, pars major regni Sueciæ *Suede*, pars occidentalis ſtatus regni *Poloniæ* circa Viſtulam fluvium, & aliquid regni *Hungariæ* ex Germania antiqua Philippi Cluverii, & operibus Geographicis Sanſonis Geographi Regis Chriſtianiſſimi. *Tillemon.*

2. *Galliis.*] Gallia, regio Europæ ad

[1] Rhego & [1] Danubio fluminibus; à [3] Sarmatis [4] Daciſque, [5] mutuo metu aut montibus ſeparatur. [6] Cætera Oceanus ambit, latos [7] ſinus

INTERPRETATIO.

& Danubio amnibus; à Sarmatis & Dacis, mutua formidine, vel montibus. Reliqua cingit Oceanus, continens vaſtos ſinus, & inſulas magnitudine immen-

NOTÆ.

Oceanum occidentalem & ad mare Mediterraneum. hodie regnum *Franciæ* integrum, cum regionibus *Allemaniæ* &c. circa Rhenum fluvium, & parte *Italiæ* recentioris circa Alpes montes. His addendus comitatus *Rouſſillon* in Catalaunia principatu Hiſpaniæ hodiernæ. Tacitus dixit, *Galliis*, quia Gallia diviſa erat in quatuor regiones, nempe Galliam Belgicam, Galliam Lugdunenſem, Galliam Narbonenſem, & Galliam Aquitanicam. *Tillemonius.*

3. *Rhætiis.*] Rhætia, regio Illyrici late ſumpti ad occidentem. hodie partes circulorum *Sueviæ* vel *Senabe*, *Bavariæ* & *Auſtriæ*, cum regione *Griſonum*, in Allemania. Tacitus dixit *Rhætiis*, quia Rhætia à Romanis fuit diviſa in duas provincias, nempe *Rhætiam primam*, & *Rhætiam ſecundam* ſeu Vindeliciam. *Tillemonius.*

4. *Pannoniis.*] Pannonia, regio Illyrici latè ſumpti ad Danubium, ad Dravum, atque ad Savum amnes. hodie pars orientalis circuli Auſtriæ *Auſtreche*, pars inferioris *Hungariæ*, ferè omnis *Sclavonia* propriè dicta, aliquid provinciarum *Croatiæ*. *Boſniæ*, & *Serviæ*. hæ regiones ſeu provinciæ parent domui Auſtriacæ, & ſummo Turcarum Imperatori.

Tacitus dixit, *Pannoniis*, quia Pannonia diviſa fuit à Romanis in duas provincias, nempe Pannoniam *primam* ſeu ſuperiorem, & Pannoniam *ſecundam* vel inferiorem. *Tillemonius.*

1. *Rheno.*] Rhenus, fluvius Illyrici latè ſumpti, Germaniæ, & Galliæ regionum, labitur in Oceanum Germanicum. hodie vocamus *Rhein*. eſt in imperio Allemaniæ &c. Nunc in arenis comitatus Hollandiæ, prope burgum *Katwyck-op-zee* deficit, & nomen amittit. *Til*

2. *Danubio.*] Danubius, fluvius Germaniæ Magnæ, Illyrici latè ſumpti, & Sarmatiæ Europææ, in Pontum Euxinum ſe exonerat. hodie dicitur *Donauv* Allemannis, *Danube* Francis. labitur per Allemaniam & Turcicum imperium Europæum, deinde cadit in mare Nigrum ſeu mare Majus. *Tillemon.*

3. *Sarmatis.*] Id eſt, Germano-Sarmatis, de quibus infra dicemus. capite 46.

4. *Dacis.*] Dacia, regio Germano-Sarmatiæ ad meridiem. hodie pars orientalis *Hungariæ Superioris*, & omnes principatus *Tranſilvaniæ*, *Moldaviæ* & *Valaquiæ*, ſub Turcico imperio Europæo, ut plurimum. *Tillemon.*

5. *Mutuo metu.*] Sic Thucydides, *æqualis invicem formido ſola fidem facit, qua ſtat ſocietas.*

Mutuo metu, aut montibus.] Intelligit montes Sarmatiæ Europææ orientales. hos *Tatri*, Poloni vocant. quod ex illa parte Tartari aliquando ingruere ſoliti ſint. *Celerus.*

6. *Cætera Oceanus ambit.*] Mela: *Qua ſeptentrionem ſpectat, Oceanico littore obducta eſt.*

Oceanus.] Nempe *ſeptentrionalis*. vide notas infra cap 45. & *Oceanus Germanicus*, de quo ſtatim dicemus.

7. *Sinus.*] Nempe mare Suevicum, vel Codanus ſinus, vide notas infra cap 45. *Clylipenus ſinus*, maris Suevici & Æſtiorum populorum hodie *Golfo de Riga*, inter Livoniam & Curlandiam, ad mare Balthicum, *Venedicus ſinus* maris Suevici, ad oſtium Viſtulæ fluvii. hodie *Golphe de Dantzick*, ad oram Pruſſiæ & ad mare Balthicum. *Lagnus ſinus*, ad mare Suevicum, inter Ingævonea & Vandalios majores. hodie *Golfo de*

& [1] inſulatum immenſa ſpatia complectens, [2] nuper cognitis quibuſdam gentibus, ac regibus, quos bellum aperuit. Rhenus [3] Rhæticarum Alpium inacceſſo ac præcipiti vertice ortus, modico flexu in Occidentem verſus, [4] ſeptentrionali Oceano miſcetur. Danubius molli & clementer edito montis [5] Abnobæ jugo effuſus, plures populos

INTERPRETATIO.

ſas, noviſſime comperti quibuſdam nationibus, & regibus, quos bellum patefecit. Rhenus ex invio & abrupto Alpium Rhaticarum jugo effuſus, haud magno circuitu flexus ad occidentem, in ſeptentrionalem Oceanum labitur. Danubius erumpens ex montis Abnoba vertice, acclivi & leniter aſſurgente, plures pro-

NOTÆ.

Lubeck ad mare Balthicum, inter ducatum Holſatiæ & ducatum Mecklenburgenſem. *Tillemonius.*

1. *Inſularum.*] Baltia, quæ & Scandia falſò ab Antiquis credita *inſula.* hodie certo ſcimus eſſe peninſulam, ubi Regna *Norvvegia* & Sueciæ *Suedo*, in latere ſeptentrionalis Europæ recentioris.

Latris, inſula maris Suevici, & prope oram Æſtiæorum populorum. hodie *Oeſel*, in mari Balthico, & prope Livoniam provinciam regni Sueciæ.

Codanonia, inſula ſinus Codani, & prope Cimbricam Cherſoneſum. hodie *Soland*, vel *Zoland.* paret regi Daniæ. *Tillemonius.*

2. *Nuper cognitis*] Domitiani imperio, ut opinor, cui bella cum Cattis, Suevis, Sarmatis, & ea occaſione illuſtratæ magis vicinæ gentes *Lipſius.*

Nuper cognitis quibuſdam.] Domitiani imperio, ut Lipſio placet. Mihi magis placet de Druſi Germanici bellis accipere Strabo libro 7. *Non ſolum gentes plurimas ſubegit, ſed & inſulas qua in ella navigatione ſe offerebant.*

Huc refero & illud Plinii 2. 105. *Nam & in Germania immenſas inſulas non pridem compertas, cognitum habeo.*

Sed hecce libro capite 67 idem plane mecum oſtendit de Germanico Tacitum intelligere, dum ait, *auſpiciis divi Augusti Germaniam claſſe circumvectam, ad Cimbrorum uſque promontorium.*

Nihil amplius dubito: & tamen illum Suetonii locum in Claudio illaudatum non relinquo: *Is Druſus in quaſtura praturaque honore, dux Rhatici, deinde Germanici belli, Oceanum ſeptentrionalem primus Romanorum ducum navigavit.* Solet Tacitus per vocem *nuper*, mediocre temporis ſpatium deſignare. *Colerus.* Innotuerat certe aliqua pars Germaniæ jam Julii & Augusti temporibus, ſed potius hic intelligi debent Tacitus & Plinius de recentioribus dominationibus. quid ni de Claudii temporibus, ſub quo bella geſta ſunt in Britannia & in Germania? ſub quo militarunt Veſpaſianus & Titus in Germania ipſa, non ſine magno decore? quid ni & de Domitiani bellis? qui redimebat pecunia & bella & triumphos, & haud dubie vicinos reges ſic pelliciebat? & τὸ *nuper* Taciti, non importat longa aut remotiora tempora. *Nuper* extenditur ad tempus quod ipſe videre vivens & audire potuit, non ad 100. annos, non ad ſeculum Julianum, ut volunt.

3. *Rhaticarum Alpium*] Alpes Rhæticæ, montes Rhætiæ provinciæ. hodie *Monte del Oro* & *Bernina*, in regione Griſonum & in Valtellina, partibus Helvetiæ recentioris. *Tillemon.*

4. *Septentrionali Oceano*] Hic potius *Germanicus Oceanus.* alluit oram occidentalem Germaniæ magnæ. hodie ab Allemanis dicitur *Noort-zee* & à Francis *Mer d'Allemagne.* irrigat oram Allemaniæ recentioris &c. *Tillemon.*

5. *Abnoba,*] Mons Nemetum, Tri-

adit, donec in [1] Ponticum mare ſex meatibus erumpit; ſeptimum enim
2 os paludibus hauritur. Ipſos Germanos [2] indigenas crediderim: minimeque aliarum gentium adventibus & hoſpitiis mixtos quia [3] nec terra olim, [4] ſed claſſibus advehebantur qui mutare ſedes quærebant: & immenſus ultra, [5] utque ſic dixerim, adverſus Oceanus raris ab

INTERPRETATIO.

vincias alluit; donec ſex oſtiis Pontico æquori miſcetur: ſeptimum enim oſtium lacubus abſorbetur. Exiſtimaverim Germanos in ipſa ſua regione ortos, & nequaquam adulteratos aliarum nationum advectu, aut hoſpitiis ſeu coloniis: nam qui novas terras inveſtigabant olim, non terra, ſed navibus adpellebantur: atque ultra Germaniam infinitus ille Oceanus, &, ut ita dicam, oppoſitus,

NOTÆ.

boccorum, & Rauracorum, populorum Galliæ Belgicæ & Lugdunenſis, atque Seduſiorum & Tulingorum populorum Germaniæ magnæ ad meridiem & occidentem. Hodie mons eſt marchionatus Badæ, provinciarum *Ortnauv* & *Briſgauv*, tractus urbium Sylvaricarum, comitatus & principatus *Furſtenberg*, ducatus *VVurtenberg*, & comitatus *Eberſtein* &c. in circulo Sueviæ & Auſtriæ. Locus unde oritur Danubius, nunc eſt prope villam *Theuerſchingen* vel *Deneſchingen*, in principatu & comitatu *Furſtenberg*, & in parte meridionali & occidentali circuli Sueviæ, ex Geographia Sanſonis &c. *Tillemon*.

In montis *Arnobi* radicibus oriri Danubium conſtat, prope Hercyniam ſylvam. vulgo *ſylva nigra* nomen ſervat, ex adverſo Rauracorum quorum oppidum eſt Baſilea. *Alciatus*.

1. *Ponticum mare.*] Pontus Euxinus, mare, alluens oras Illyrici latè ſumpti, Sarmatiæ Europææ & Aſiaticæ, Colchidis, & Aſiæ minoris peninſulæ. hodie vocamus etiam *Pont Euxin*, *Mer Majeure*, & *Mer Noire*. eſt inter Turcicum imperium Europæum, Poloniam, Parvam Tartariam, Circaſſiam, Georgiam, & Natoliam, regiones Europæ & Aſiæ recentiorum. *Tillemon*.

2 *Indigenas.*] Quemadmodum Athenienſes qui ſe dicunt αὐτόχθονες, id eſt, *in eadem hac regione quam colunt, genitos*, non autem aliunde advectos aut adventitios, non colluviem aliquam convenarum. Sic etiam infra 4. *Germaniæ populos nullis aliarum gentium connubiis infectos, propriam & ſinceram & tantum ſui ſimilem gentem extitiſſe.* Si qui alienigenæ Germaniam irrupiſſent, potuiſſent illi miſceri cum Germanis ſocietate connubiorum, ut Romani cum Sabinis, vel Galli cum Francis, ſed Germani, nullis aliarum gentium *adventibus, hoſpitiis*, aut conjugiis mixti, ſed *indigenæ* fuerunt.

3. *Nec terra olim.*] Ejuſmodi navigationes Bacchi, Herculis, Jaſonis, Phœnicum, & Minoïs. Sic Caſtores celebres apud Strabonem libro 1. apud Sen. Nat. quæſt. 1.

4. *Sed claſſibus advehebantur.*] Forte ſic ut plurimùm, non tamen ſemper. nam noſtri Galli qui inundavere Europam Aſiamque, dein & Franci, non invecti navibus; neque poſtea Gothi, Vandali, Hunni, & cætera lues generis humani. ii terra adventabant,

5. *Vtque ſic dixerim, adverſus.*] Haud malè *adverſum* ceperis, quaſi mari Italico & Tyrrheno oppoſitum: eodemque ſenſu etiam, *diverſus*. Sic in Agricola ſcripſit: *Glota & Bodotria diverſi maris æſtu in immenſum revecti, anguſto terrarum ſpatio dirimuntur.* Lipſius.

Vtque ſic dixerim, adverſus Oceanus.] Quomodo *adverſus Oceanus?* nunquid aliter quam *ſecundum* & *adverſum* mare? Lib. 2. Hiſt. *Mare quoq; Eteſiarum flatu in orientem navigantibus ſecundum, inde adverſum erat.* Hinc *ſecundo flu-*

[1] orbe noſtro navibus aditur. Quis porro præter periculum horridi & ignoti maris, Aſia, aut Africa, aut Italia relicta, Germaniam peteret? [2] informem terris, aſperam cœlo, triſtem cultu aſpectuque, niſi ſi patria ſit. [3] Celebrant carminibus antiquis ([4] quod unum apud illos memoriæ & annalium genus eſt) [5] *Tuiſtonem deum terra editum,*

INTERPRETATIO.

haud crebris navigiis è noſtro continenti egreſſis perluſtratur. Quis demum præter diſcrimen ſævi & incogniti pelagi, emiſſa Aſia, vel Africa, vel Italia adiret Germaniam? ſquallidam arvis, atrocem cœlo, fœdam cultu & intuitu, niſi ſit ipſa natale ſolum. Extollunt priſcis carminibus (quæ una ſpecies eſt apud illos hiſtoriæ & annalium) Tuiſtonem deum terra procreatum, & filium Mannum, ut ini-

NOTÆ.

mine, amni ſecundo. & viciſſim *adverſo flumine*, aut *adverſa aqua per flumen*, dixere.

Sic etiam qui ex Italia Oceanum per Germaniam propriè dictam ingreditur, *adverſa aqua* videtur vehi, ſive æſtu contrario: præcipue verſus Septentriones: ibi enim *conſurgere mundum*, qui in auſtros Lybiæ *premeretur*; ibi *erectum borean*, ex oppoſito *notum jacentem* credebant.

Plinius libro 2. capite 70. *Navigantium hæc maximè curſus deprehendunt, in alia adverſo, in alia prono mari, ſubitoque conſpicuis, atque ut è freto emergentibus quæ in anfractu pila latuere, ſideribus.* Gronovius.

Adverſus Oceanus.] Quid ſit, poſſit forte intelligi ex hoc loco Solin. cap 26. *Athlanticus æſtus in noſtrum mare diffiduum orbis immittit. Nam ὠκεανὸς quem Græci ſic nominant à celeritate, ab occaſu ſolis irrumpens lævo latere Europam radit &c. quodam oſtio aperit limitem interni æquoris miſtus mediterraneis ſinibus, quos uſque ad Orientem pro-*

Orbe noſtro.] Intelligit imperium Romanum extenſum per Europam, Aſiam, & Africam. vide notas ad Annales lib. 15. cap. 13. tomo 2. p. 795. *Tillemonius.*

2. *Informem.*] Sic Mela lib. 3. 3. *Terra ipſa multis impedita fluminibus, multis montibus aſpera, & magna ex parte ſylvis, ac paludibus invia.*

3. *Celebrant carminibus antiquis*] Plut. lib. cur Pythia non reddat oracula carmine. *Fuit ſane tempus cum pro nomiſmate ſermonis, homines uterentur metris, carminibus, cantilenis, omnem hiſtoriam, omnem philoſophiam, omnes denique eventus, & res graviorem requirentes orationem, ad poëticam & muſicam applicantes. Nunc enim vix cantum pauci intelligunt, quæ tunc omnes percipiebant, gaudebantque, ea cum cantarentur, opiliones, aratores, & aucupes, ut Pindarus ait: ſed ob illius ætatis ad poëſim facilitatem, plerique lyra & carmine caſtigabant aliorum mores, libere loquebantur, hortabantur, fabulis & proverbiis utebantur: quin & laudes deorum, vota, pæanes, verſibus & carmini includebant, alii ob vim ingenii, alii propter conſuetudinem.*

4 *Quod unum apud illos.*] Uti apud Barbaros fere omnes, & rudes litterarum. Eginartus in vita Caroli Magni: *Barbara & antiquiſſima carmina, quibus veterum regum actus & bella canebantur, ſcripſit, memoriæque mandavit.* Julianus in Antiochico: vocat *agreſtia carmina, ſimilia clangoribus avium aſpere clamantium.* Lipſius.

5. *Tuiſtonem deum.*] Forte *Tuiſconem*: ut populari modo dictus *Tuiſke*: inde ſane rectius formaveris generale illud nomen, *Tuisken.* Coringius.

& filium Mannum, originem gentis conditoreſque. Manno [1] *tris filios* aſſignant, *è quorum nominibus proximi Oceano* [2] *Ingævones, medii* [3] *Herminones, ceteri* [4] *Iſtævones vocentur.* Quidam autem [5] licentia vetuſtatis *plureis deo ortos, pluresque gentis appellationes,* [6] *Marſos,* [7] *Gambrivios, Suevos,* [8] *Vandalios* affirmant: *eaque* [9] *vera & antiqua nomina. Ceterum* [10] *Germaniæ vocabulum recens & nuper additum:*

INTERPRETATIO.

tia gentis auctoreſque. *Tribuunt* Manno tres filios, è quorum vocabulis, vicini Oceano appellentur Ingævones, mediterranei, Herminones, reliqui, Iſtævones. *Nonnulli vere licentia antiquitatis, adſeverant* plures deo natos fuiſſe, & plura nationis vocabula, Marſos, Gambrivios, Suevos, Vandalios, & has *eſſe* ſinceras, & priſcas appellationes. Cæterum nomen Germaniæ nuperum eſt, & no-

NOTÆ.

1 *Tres filios.*] Nempe Ingevonem, Herminonem, & Iſtævonem, à quibus totidem populi Germaniæ nomen ſumpſere.

2. *Ingævones.*] Has voces interpretantur *Invvoner* & *VVeſtvvoner*, quaſi à ſitu incolentium vocabula illa ſint nata Sed ex ſententia Taciti dixeris rectius: tres fuiſſe Manno filios vulgo nuncupatos, *Ingaef, Iſtaef* (quod forte idem cum *Iſtaef*, vel ut paſſim ſcribitur, *Guſtaf*) & *Hermin.* Conringius.

Ingævones.] Genus Germanorum ad Oceanum Septentrionalem, Oceanum Germanicum, & ad mare Suevicum. hodie regna Daniæ *Dannemarck, Norvvegia,* & regni Sueciæ *Suede* major pars, atque pars ſeptentrionalis circulorum *VVeſtphaliæ* & *Saxoniæ inferioris* ex Cluverio & Sanſone. *Tillemonius.*

3 *Herminones.*] Hermiones, genus Germanorum in parte media, meridionali & orientali. hodie partes circulorum *Sueviæ, Franconiæ, Rheni ſuperioris Saxoniæ ſuperioris & inferioris, Bavariæ* & *Auſtriæ*, regnum *Bohemiæ* latè ſumptum fere omne, pars occidentalis ſtatus regni *Poloniæ*, & aliquid regni *Hungarii*, ex Germania Cluverii lib. 3 cap 46 & Sanſone. *Tillemon.*

4. *Iſtævones.*] Genus Germanorum ad Rhenum & Mœnum fluvios, & ad Oceanum Germanicum, hodie partes circulorum *Auſtriæ, Rheni ſuperioris, & Burgundiæ*, in parte occidentali & ſeptentrionali imperii Allemaniæ. *Tillem.*

5 *Licentia vetuſtatis.*] Id ſibi adrogat vetuſtas, ut multa falſa atq; inania fingat & ementiatur, quibus tamen pro ſuo jure, aut potius licentia, religionem famamque ſanctitatis circumdat. ſic res plurimas ſibi commiſſas, quoquomodo, tamen conſecrat vetuſtas.

6. *Marſos.*] Marſi populi Germaniæ magnæ ad Luppiam amnem, & verſus Rhenum fluvium. hodie comitatus *la Marc* & *Recklinghauſen*, &c. in Circulo VVeſtphaliæ &c. *Tillemon.*

7. *Gambrivios.*] Claram quondam fuiſſe nationem, ex vetuſtate colligere datur. quo ſitu fuerint, plane incertum. In clientela fuiſſe, Strabonis ævo, vel Chattorum, vel Cheruſcorum ex ejus verbis lib 7. conjicio. Cluverius lib. 3. cap. 19 p 80 Germaniæ antiquæ.

8 *Vandalios.*] Vandalii, aut Vindeli, genus Germanorum ad mare Suevicum. hodie partes circulorum *Saxoniæ ſuperioris* & *inferioris*, aliquid ſtatus [illegible] *Poloniæ* &c. ad mare Balthicum. ex Ger[illegible]mania Cluverii lib. 3. cap 46 p. 204. & Geographia Sanſonis. *Tillemon.*

9 *Vera & antiqua nomina.*] Ita ut Marſi, Gambrivii &c. de veritate & antiquitate nominum contendant cum iſtis aliis ſupra: *Ingævones* &c.

10. *Germaniæ vocabulum recens,*]

quoniam qui primi Rhenum tranſgreſſi Gallos expulerint, ac [1]*nunc Tungri, tunc Germani vocati ſint.* [2]*ita nationis nomen, non gentis evaluiſſe*

INTERPRETATIO.

viſſime adjectum; quandoquidem qui primi Rhenum trajicientes, Gallos ejecerunt, & qui nunc Tungri vocantur, tunc Germani appellati ſunt. & ita nationis

NOTÆ.

Quod Tacitus ait, *Germania vocabulum recens*, omnes illum accuſant, cum ignorare minime potuerit, etiam ab ævo Julij Cæſaris Germanos Galliam irrupiſſe.

Cenſeo Tacitum non de ſuo ævo loqui, ſed ſermonem referre ad veteres ſcriptores Germanos, de quibus tradidit. pendent enim hæc à ſuperiori verbo, *affirmant*. Pichena.

Germania vocabulum.] Nullum antiquitus fuit vocabulum commune omnibus populis Germaniæ, ſed vel Ingævones, Herminones, & Iſtævones vocabantur, vel certè Marſi, Gambrivii, Suevi &c. At cum tranſiſſent in Gallias ij populi qui nunc Tungri vocantur, id eſt, qui colebant eas terras quas nunc Tungri, nec tamen tum id nomen habebant, ij *Germani* dicti ſunt, & nomen illud victorum ita evaluit, ut in totam gentem tranſiret & quod inceperat à metu Gallorum & victore populo nomen, hoc dein ultrò omnes populi Germaniæ id ſibi vindicarunt.

Vocabulum recens.] Recens nempe, præcipue ſi reſpiciatur ad vetera illa nomina quæ ad deos uſque referuntur.

Germania vocabulum recens.] Qui nunc Tungri vocantur, primi tranſgreſſi Rhenum, & tunc Germani dicti, forte ob ſocietatem vel cum Gallis, vel cum ipſis Germanis qui in patria remanſerant, ſic nomen quod tunc erat unius civitatis, nempe Tungrorum, tranſivit ad totam gentem Germanicam; ita ut initio per metum cæteri Germaniæ populi appellarentur Germani, à nomine victorum, nempe Tungrorum qui primi Rhenum tranſmiſerant, deinde metu dempto, etiam ultro uterentur eodem nomine iidem Germaniæ populi, quod ſcil. ſibi ipſi inveniſſent, vel à metu, vel à victoria; nam victores eodem vocabulo appellabantur.

Et nuper additum.] *Additum*, pro inditum, ſeu impoſitum. Virgilius 1. Æneid. *Puer Aſcanius, cui nunc cognomen Iulo additur.*

Seneca Herc. Fur. *Quis nomen unquam ſceleris errori addidit.* Gronovius.

Attamen potuit *addi* illud nomen quaſi genericum omnibus ſingulisque nationibus, quæ antea ſpeciali tantum & proprio nomine appellabantur. ſic olim Suevi, & Vandali v. g. vocabantur, qui mox univerſim, ſimul & Germani dicti ſunt.

1. *Nunc Tungri, nunc Germani.*] Valde amplector Bambergenſem ſcripturam, quam & Pichena reperit in veteri editione Bononienſi: *ac nunc Tungri, tunc Germani.*

Sententiam hanc reor: eos, qui tranſgreſſi primitus Rhenum ſint, eſſe eum ipſum populum, qui nunc *Tungri* appellentur, ac *tunc Germani.* quod tamen unius nationis peculiare nomen, paulatim transfuſum ad omnes. *Lipſius.*

Tungri.] Populi Germaniæ inferioris, in Belgica regione Galliæ hodie diœceſes Epiſcoparuum Leodienſis *Lyege.* & Namurcenſis *Namur.* Vel ſecundum diviſiones temporales, comitatus *Namur.* ducatus *Limbourg.* pars dominii temporalis Epiſcopatus *Lyege.* pars comitatus *Haynaut.* & pars ducatus *Luxembourg.* ex Geographia Sanſonis. *Tillemontius.*

2. *Ita nationis nomen.*] Nempe civitatis Tungrorum. diſtingue igitur hic inter *nationem*, & *gentem*. *Natio* eſt veluti ſpecies, aut pars, *gens* vero veluti genus & univerſitas.

paulatim, ut omnes primum [1] *à victore ob metum,* [2] *mox à ſeipſis invento*

INTERPRETATIO.

unius vocabulum, non gentis, adoleviſſe ſenſim, ut omnes nationes Germanicæ

NOTÆ.

1. *A victore ob metum.*] Vox, *Germani*, eidem Bamberg. rectè abeſt. Cenſeo eum hoc dicere: factum ut omnes qui Rhenum accolerent, nomen ab iſta victrice natione invenirent, ob metum ſcilicet recentem Gallorum: qui quoties de tranſgreſſis, vel adventu Tranſrhenanæ nationis audirent, ajebant trepidi, adventare Germanos.

At eſt propriè Germani, novum nomen invenirent à ſe ipſis, diſcriminandi nimirum cauſa, & dicerent ſe *Tungros.* Poſſim vulgatam tueri & explicare. Sed cur nuget? hæc mera veritas *Lipſius.*

2. *Mox à ſe ipſis*] Similia Perſæ, licet alia de cauſa. Salluſt. Jugurt. *Hi paulatim per connubia Gætulos ſibi miſcuere: & quia ſæpe tentantes agros, alia deinde atque alia loca petiverant, ſemet ipſi Numidas appellavere.* Salinerius.

Ita crediderim ſanè à ſe ipſis inventum fuiſſe nomen, ſed non impoſitum. Nam ſe invicem *fratres* appellabant, ſuo quodam more, & ut opinor, militari. hoc Romani audientes, vertebant *Germanos.*

Strabo quoque rectè à fraternitate Germanos dictos cenſet, ſed non rectè, quod propter Gallos fratres. quæ enim cauſa idonea Romanis, propterea fratres nominandi Germanos, quia ipſi & Galli fratres ſe invicem nominarent? Sarmata Bohemum, & Bohemus Sarmatam fratrem indigitat; ſed non ideo, vel hæc, vel illa gens, fratres dicuntur.

Ad meam aſſertionem redeo, quam & Plutarchus confirmat in Mario: *At interrogante Mario legatos de fratribus, & illis appellantibus eos Teutonos.*

En fratres hic diſertè appellantur Germani. Et poſtea: *ſinite, omittite igitur fratres.* Fallor an ille mos è Scythia, ut plures alii ritus Germanorum. Nicolaus de Γαλακτοφάγων: *Ita ut ſeniores ipſorum, patres appellent, juniores vero, filios, & coætaneos, fratres.* Colerus.

Tungri pulſis Gallis, ob hanc virtutem videntur dicti Germani, id eſt, *bellatores,* vulgo *guerriers.*

Hoc peculiare tum Tungris tributum nomen, & cum omnibus Alemanniis deinde communicatum; quod illis impoſuerant primum victi, metu armorum felicium, à quibus erant ſubjugati; poſtea idem, quaſi ab re ipſa & fortuna datum aſſumpſit gens tota, per partem ſui victrix. *Harlæus.*

Locus integerrimus eſt, ſi modo ſic diſtinguas: *primo à victore ob metum, mox à ſe ipſis. invento nomine, Germani vocarentur.* Nomen *Germanorum* olim non totius gentis fuit, ſed unius modo nationis, ejus nempe, quæ poſtea dicta eſt, *Tungrorum.*

Neque extiterat vocabulum inter Germanos, quo omnes in univerſum appellarentur. Notæ tantum erant plures diverſarum gentium appellationes, *Marſi, Gambrivij, Suevi, Vandalij, Batavi, Catti* &c.

At verò cum *Tungri,* ſoli olim *Germani* appellati, primi Rhenum tranſgreſſi Gallos expuliſſent, & feliciter geſtis rebus, nominis ſui terrorem ac celebritatem longè latèque auxiſſent, Galli, atque aliæ proximæ nationes, omnes Tranſrhenanos iſtos populos *Germanorum* nomine inſignivere. hoc eſt illud, quod dicit: *primo à victore ob metum Germanos omnes eſſe vocatos.*

Alij exteri nimirum, ut Galli, à victore populo, tunc Germanorum, poſtea Tungrorum nomine inſigni, omnibus Tranſrhenanis *Germanorum* vocabulum indidere.

Tranſrhenani autem, cum illud generale quo omnes deſignarentur, nomen, jam ab aliis, ut Gallis, eſſet inventum, haud gravatim ipſi quoque inter ſe illud admiſere.

Quod neque inconveniens eſſet, unum aliquod extare, quod commune eſſe

nomine

nomine Germani *vocarentur. Fuiſſe apud eos &* [1] *Herculem* memo- 3
rant, primumque omnium [2] virorum fortium ituri in prælia canunt.

INTERPRETATIO.

primùm nomen ſumerent à victore populo, nempe à Tungris ob formidinem, dein ultrò à ſeipſis reperto vocabulo, Germani dicerentur. Exſtitiſſe etiam apud eos Herculem *tradunt, primumque omnium heroum ituri pugnas, carmine ce-*

NOTÆ.

omnibus nomen, neque dedecorum, id nomen ab omnium fortiſſima celebratiſſimaque poſtea Tungrorum dicta gente mutuari. hoc vult Tacitus, cum addit, *mox à ſe ipſis, invento nomine, Germani vocarentur.* Boxhornius.

Senſus hic fuerit. ... Galli, aut potius in Gallia commorantes Romani, Tungros Rhenum tranſgreſſos appellavere Germanorum nomine. Tungri hi Gallorum victores, ad omnes Tranſrhenanos nomen hoc ſuum tranſtulerunt, quo metum incuterent, venditantes ſcilicet omnes illos fraterno, quaſi vinculo, ſibi junctos eſſe. placuit inde nomen illud recens tum inventum ipſis Tranſrhenanis. *Contrirgius.*

Senſus: ut Tranſrhenanæ gentes, inter Gallos, & ab his ad Romanos Græcoſq;, potiſſimum per Maſſilienſes propagata cõmuni appellatione, à victrice natione; metu dictante, omnes *Germani* dicerentur, quia primis experimentis virtutis ſic appellabantur, qui poſtea *Tungri* dici maluere; & mox, poſtquam non metus, ſed ratio valuit; & interius ex Tranſrhenanæ gentes ſunt cognitæ, proprio & à ſe ipſis, invento nomine, velut Suevi, Catti, Sicambri, Cheruſci, Uſipetes &c vocarentur. *Gronovius.*

Populi qui tum Tungri erant, ſeu regionem habitabant, quam nunc Tungri incolunt, primum tranſgreſſi in Gallias, *Germani* appellati ſunt, vel à virtute bellica, vel quia fratres ſe invicem vocarent, aut ſic vocarentur à Gallis, & ab iis omnes Tranſrhenani dicti *Germani*. ita nomen unius nationis evaluit in totam gentem. Haud veriſimile eſt nationes ſingulas non habuiſſe nomen proprium antiquitus; imo vero propius eſt, habuiſſe vocabula propria ſingulas civitates, ſed in commune nullum generale nomen habuiſſe, quod ſcil. conveniret univerſæ genti. ſicque Tungri jam tum diſtincti ſuo nomine ab aliis populis, ſive Tungri jam tum, aut alio nomine proprio inſignirentur. Itaq; non ſe mox diſtinxerunt eo nomine, poſtquam attributum *Germanorum* nomen univerſæ genti. Forte tamẽ qui primi tranſiere in Gallias ex multis gentibus Tranſrhenanis coadunati, ideoque *Germani* generjcè dicti, qui mox *Tungri* dicti ſunt, forte quia major numerus ex ea natione confluxerat, aut ob duces eximios. Potior ſenſus eſt, ut nomen hoc illuſtre *Germanorum* ex victoria, dein ex communi conſenſu gentium admiſerint, Tranſrhenani, quam ut mox maluerint diſtingui propriis nominibus, ut ſcil. *Suevi, Catti, Cheruſci* &c. appellari mallent. Nam certe antiquiora illa nomina propria quam vocabulum *Germanorum*. forte & ipſorum *Tungrorum* nomen vetuſtius. Si ſine nomine ſpeciali fuerunt qui tunc tranſgreſſi, nunc Tungri vocantur, & ex eo cepto *Germani* ſtatim dicti ſunt, nihil refert, tale nomen ad alios Germanos tranſmiſere.

1 *Herculem memorant.*] VVitigindus libro 1. *Secundum errorem paternum, ſacra ſua propria veneratione venerati ſunt, nimirum Martem effigie columnarum imitantes Herculem.* De ſilva Germanorum Herculi ſacra Tacitus 2 Annalium. *Celerus.*

Herculem memorant.] Tacitus infra 54. ubi de Angrivariis: *Quin etiam Oceanum illa tentavimus, & ſupereſſe adhuc Herculis columnas fama vulgavit: ſive adiit Hercules, ſeu quidquid ubique magnificum eſt, in claritatem ejus referre conſuevimus.*

2. *Virorum fortium ituri.*] Tacitus libro 2. hiſtoriarum. *temerè ſubeuntes.*

1 Sunt illís hæc quoque carmina, quorum relatu quem 2 *Barditum* vocant, accendunt animos, futuræque pugnæ fortunam ipſo cantu

INTERPRETATIO.

lebrant. Sunt illis hæc etiam carmina, quorum cantu, quem Barditum *appellant, incendunt animos, & ineundi prælii eventum ex ipſo clamore inter-*

NOTÆ.

cohortes Germanorum, cantu truci, & more patrio nudis corporibus. libro 4. *ut virorum cantu, fœminarum ululatu ſonuit acies.* Noto autem etiam Hiſpanos præliis præcinuiſſe, ex Silio:

——— Ritu jam moris Iberi
Carmina pulſata fundentem barbara cetra.

Diodorus Siculus de Luſitanis: *In bellis ad numerum incedunt, & carmina canunt, cum aggrediuntur hoſtem.* Simile in Thracibus aliiſque barbaris fuiſſe, notavi ad 4. Annalium. *Lipſius.*

1. *Sunt illis hæc quoque carmina.*] Aliud ſcilicet genus carminum, præter id, quod annales memorabant. Canebant itaque fortes viros, primumque inter eos Herculem, illorum ſcilicet laudes & res geſtas, ituri in prælia, ut etiam in annalibus. Nam Tacitus annalium 2. in fine, de Arminio dixit: *caniturque adhuc barbaras apud gentes.* Pichena.

Forte tamen hic ſunt eadem carmina, aut pars quædam carminum quæ annalibus canebantur, pars ſcil acrior & magis propria belli, qua fortius ſcil. accenderentur animi ad prælia capeſſenda. Diſtinguit certe carmina, quibus canebant *fortium virorum* eximia facinora, à carminibus, quorum cantu ſeu relatu *accendunt animos.* ſed utraque tamen referebant in procinctu, ſed ſonore diverſo.

2. *Barditum vocant.*] Ita Farneſ. & ſcio Bardos Gallos dictos cantores ſive poëtas. Placet tamen nunc magis, *Baritum:* quæ mera vox noſtras, quibus *Beren* aut *Barren*, clamare, vocem tollere. Errabit enim qui ab elephantis barritu deducet, Germanis tunc ignoti. Alibamerus *Blaritum* vellet, Germanico item verbo. *Lipſius.*

Baritum vocant.] Baritus iſtius poſt Tacitum meminit Ammianus Marcellinus libro 16. *Cornuti & Braccati uſu præliorum diuturno firmati, eos jam geſtu terrentes, Barritum ciere vel maximum. qui clamor ipſe fervore certaminum à tenui ſuſurro exoriens paulatimque adoleſcens, ritu extollitur fluctuum cautibus illiſorum.* Arrolphi liber habebat, *Barditum* veluti ſit à verbis quæ Germani *VVort* appellant, tractum vocabulum. *Rhenanus.*

Quamvis *Bardus* Nonio & Feſto ſit, *ingenio tardus*, nihilominus *Bardi* inter Gallos, homines fuere, qui fortia illuſtrium virorum facta, heroicis compoſita verſibus, cum dulcibus lyræ modulis cantitarent. Harpa uſi Bardi, quæ lyræ fere ſimilis, teſte Diod. Sicul.

Cæſar 7. Gall. *Hoſtes committunt prælium, utrimque clamore ſublato, excipitur rurſus ex vallo, atque omnibus munitionibus clamor.* Hirtius de bello Hiſpano: *Hic etſi virtute noſtri antecedebant, adverſarii loco ſuperiori deffendebantur acerrimè, & vehemens fiebat ab utriſque clamor.*

Et Polybius libro 15. *Romanos more patrio in prælio ſimul vociferari, & gladiis ad ſcuta alliſis, ſtrepitum edere.* Marc. Donatus. Legunt *baritum* & *barditum.*

Utraque lectio ſuis nititur rationibus. præferenda tamen MSS. Et omnibus omnino gentibus id uſurpatum, ut accenderent animos, metumque ſuis demerent. ſic & Perſæ ex impari clamore eventum minus fauſtum augurabantur. ut & Romani ipſi alacriter vociferantes, ſic, ſpe & animo victoriam quaſi præcipiebant. De Bardis Lucan. 1.

Vos quoque qui fortes animas, belloque peremptas
Laudibus in longum vates dimittitis ævum
Plurima ſecuri fudiſtis carmina Bardi.

augurantur. terrent enim, trepidantve, prout ſonuit acies. [1] Nec tam voces illæ, quam virtutis concentus videntur. affectatur præcipue aſperitas ſoni, & [2] fractum murmur, objectis ad os ſcutis, quo plenior & gravior vox repercuſſu intumeſcat. Cæterum & [3] *Vlixem* quidam opinantur *longo illo & fabuloſo errore in hunc Oceanum delatum, adiſſe Germaniæ terras,* [4] *Aſciburgiumque, quod in ripa Rheni ſitum hodieque incolitur,* [5] *ab illo conſtitutum, nominatumque. Aram quin etiam*

INTERPRETATIO.

pretantur, quippe terrent illi, aut pavent, prout exercitus in clamorem erupit. Nec tam clamor ille, quam fortitudinis concentus videtur. appetitur maxime vehementia ſonoris, & ſtrepitus repercuſſus, oppoſitis ad os clypeis, quo major & aſperior ſonus refractione invaleſcat. Cæterum nonnulli etiam credunt, Ulyſſem devectum in hunc Oceanum, immenſo illo & commentitio errore, perluſtraſſe Germaniæ oras, & ab illo exſtructum, appellatumque Aſciburgium, quod etiam nunc in Rheni littore poſitum habitatur. Quin etiam altare dicatum fuiſſe

NOTÆ.

Et Athenæus lib 6. *Celtas, etiam cum bellum gerunt, ſecum ducere victus ſocios, quos paraſitos nominant, ab iiſque laudes ipſorum prædicari & in frequentibus hominum circulis ac conventibus, & apud ſingulos privatim qui audire velint, earumque cantionum Bardos poëtas eſſe. laudes* illuſtrium *hominum & patronorum cum cantu celebrantes.*

1. *Nec tam voces illæ*] Id eſt, quaſi dixiſſet: nec tam vocum aut muſicæ concentus ille, quam virtutis.

Nec tam voces illæ, quam virtutis concentus.] *Alexander Macedo delectatus Homero, illum cervicali ſuppoſuit, illum vocabat ſummum virtutis præconem, & interdum poëtam βασιλικόν, cujus carmina cenſebat, non ad cytharam, ut aliorum, ſed ad tubam potius eſſe canenda* Plut. apoph c. 7.

Virtutis concentus.] Plut. lib. de Muſica: *juvenum animos molles ac teneros ad modeſtiam muſica componi & temperari oportere exiſtimabant; quippe quam ad omnes occaſiones actioneſque utilem & neceſſariam eſſe putarent, atque inprimis ad bellicos terrores. ſic Lacedæmonii, tibiis canentibus Caſtorium dictum modum, inſtructa ornataq; acie, cum hoſte conſerturi manus, promovebantur.*

Infra: *Homerus exiſtimavit decere, animos Herois atui ſeveris & decoris cantibus, ut revocatis ad memoriam fortibus factis clarorum hominum, inſtructus ad dimicandum cum hoſtibus foret. Talis namque erat muſica vetus, & ad id apta. Audimus quoque ipſum Herculem fuiſſe muſica uſum, & Achillem, multoſque alios, quorum eruditor ſapientiſſimus ille Chiron fuiſſe traditur, muſica ſimul & juſtitia atque medecina doctor.*

2. *Fractum murmur.*] Nempe per repercuſſionem vocis ſeu clamoris ad ſcuta, ut aſperior vehementiorq; eſſet ſonus.

3. *Vlixem quidam.*] Sic Strabo libro 3. qui adfirmat *Vlyſſeam* Luſitaniæ (*Vlyſſiponem* aliter dicimus) Homerici Ulyſſis monumentum eſſe. Sed & in Britanniam cum veniſſe, ex ara Græcis litteris inſcripta collegit Solinus c. 25. itemque Mela. *Lipſius.* Falſò. quippe Oceano numquam navigavit Ulyſſes.

4. *Aſciburgium.*] Oppidum Gugernorum populorum prope Rhenum fluvium, in Germania inferiore, provincia Belgicæ regionis. hodie *Aſburg* villa comitatus Meurſii, in circulo VVeſtphaliæ, prope Rhenum fluvium, ex Germania Cluverii, & Sanſone. *Tillemon.*

5 *Ab illo conſtitutum nominatumque.*]. Lego, Ἀσπυργιον, hoc eſt, *Aſpyrgion.* ut *Aſciburgion* inde ſit deductum, una tantum ſyllaba mutata, ceu vulgo facere mos eſt in non intellectis. Urbem Græcia

Ulixi conſecratam, adjecto Laërtæ patris nomine, eodem loco olim repertam: [1] monumentaque, & tumulos quoſdam [2] Græcis litteris inſcriptos in confinio Germaniæ Rhætiæque adhuc exſtare. quæ neque confirmare argumentis, neque refellere in animo eſt: ex ingenio ſuo quiſque demat, vel [3] addat fidem. Ipſe eorum opinionibus accedo, qui *Germaniæ populos nullis [4] aliis aliarum nationum connubiis infectos, [5] propriam & ſinceram & tantum ſui ſimilem gentem exſtitiſſe* arbitrantur.

4

INTERPRETATIO.

Ulyſſi, addito vocabulo parentis Laërtæ, eodem pago olim inventum; & etiam tum exiſtere in locis finitimis Germaniæ Rhætiæque monumenta ac ſepulchra quædam Græcis literis inciſa & inſculpta *quæ neque probare rationibus, neque etiam refutare ſtatui: his pro arbitrio ſuo detrahet quiſque, vel adhibeat fidem. Ipſe eorum ſententiæ ſubſcribo, qui exiſtimant*, Germaniæ nationes, nullis aliorum populorum conjugiis temeratas aut inquinatas, propriam, puramque ac genuinam, & tantum ſui ſimilem gentem exſtitiſſe. *Quare forma etiam corporum, licet*

NOTÆ.

Ἄστυ ſignificat, & *πύργος turrim* ſive *propugnaculum*

Porro non dubito, quin *Burgum* illud Germanis tam frequens in appellationibus oppidorum & arcium, *παρὰ τὸ πύργος* deſumptum ſit: quando majores noſtri multa vocabula ſunt à Græcis mutuati, ut & nonnulla à Romanis, ac ab Hebræis paucula. Nam omnes hodie linguæ mixtæ ſunt. *Rhenanus.*

Nominatumque ἀσκιπύργιον.] Vel, ut Rhenanus, *ἀσκιπύργιον*, etſi abeſſe vox ea poteſt, incolumi ſenſu. præceſſit enim.

At libri quidam magis hic diverſi, qui *ἀκρινίκτιον* referunt. ex quo placet quibuſdam *ἀκρινήριτον*, à Nerito, ut volunt, Ithacæ monte.

Locus quidem hic ipſe, quem indicari putamus, clivoſus eſt, haud procul *Veteribus* vicus, *Aſchelburg* nunc dictus. *Lipſius.*

1. *Monumentaque & tumulos quoſdam.*] Ne forte juniores credant ſynonyma hæc eſſe, ſciant ſepulchra antiquorum, in tumuli, hoc eſt, in monticuli formam facta fuiſſe: unde ſepulchrum ipſum appellabatur tumulus, qui deinde circundabatur ſepimento quodam, aut ceſpite, aut lapide, aut marmore, pro cujuſque fortuna idque *monumentum* dictum Macer JC. in l. 37 D. de relig & ſumptu fund. *Monumentum autem ſepulchri id eſſe divus Hadrianus reſcribit, quod monumenti, id eſt, cauſa muniendi ejus loci, factum ſit, in quo corpus impoſitum ſit.* Idem Tacitus infra ait. *Sepulcrum ceſpes erigit. monumentorum arduum & operoſum honorem, ut gravem defunctis, aſpernantur.* Pichena

2. *Græcis litteris.*] *Litteris* fortaſſe, ſeu caracteribus, non *lingua*. Quid autem mirum de illis, cum etiam Helvetii & Galli litteratura Græca uſi ſint, Romanis caracteribus juxta cum imperio ignotis? *Lipſius.*

3. *Addat fidem.*] Seneca Nat. quæſt. 4. 5. *Ait quod hiſtorici faciunt, & ipſe faciam. Illi cum multa mentiti ſunt ad arbitrium ſuum, unam aliquam rem nolunt ſpondere: ſed adjiciunt, penes autores fides erit.*

Plinius 28 1. *Quin imo externa quoque & barbaros etiam ritus indagabimus. fides tantum autores appellet.*

4. *Aliis.*] Vox illa rejicienda, orta perperam ex ſequenti, *aliarum.*

5. *Proprium & ſinceram*] Bamberg. *perpetuam & ſinceram.* Lipſius.

Propriam] *Proprium* & perpetuum fere unum & idem eſt, ſic Ovidius: *propriamque locabo* Virg. *propria hæc ſi dona fuiſſent.* Sed hoc loco præciſè *propriam*, id eſt, ſe ipſa diſtinctam ab aliis gentibus. id eſt, genuinam, germanam-

Unde habitus quoque corporum, quamquam in tanto hominum numero, idem omnibus: [1] truces & cærulei oculi, [2] rutilæ comæ, ma-

INTERPRETATIO.

in tanta hominum multitudine, eadem ineſt omnibus: truculenti & caſij oculi,

NOTÆ.

que, & velut à natura ipſa ſua ſic conſtitutam, ut nulli ſimilis ſit, nulli genti confuſa aut permixta, & *ſinceram*, id eſt, intaminatam & incorruptam, nulloque commercio, aut colluvie aliorum mortalium adulteratam.

Propriam.] Id eſt ſpecialem & particularem, ſeu quaſi ſpecie & natura diſtinctam gentem à cæteris nationibus, puta neq; & nulla colluvie neq; convenis immixtam aut confuſam, & ita *propriam*, diſcretamque ab omni alia gente, ut ſui tantum ſimilis exiſtat, quemadmodum & per ſe ipſam à cæteris differt. unde eadem forma ſingulis hominibus, qua ſcil. omnes & ſinguli Germani inter ſe ſimiles ſint.

1. *Truces & cærulei.*] Quales pleriſque omnibus Arctois. Cauſas indagat & invenit Ariſtoteles Problemat. Ait Septentrionalium populorum oculos, ideo cæſios eſſe, quia internus calor cohibeatur à frigore externo, ne effluat. *Colerus.*

2. *Rutilæ comæ.*] Sive flavæ, & colore auri. Ideo *Auricomi* Batavi Silio:

At puer auricomo jam formidate Batavo.

VVandali χρυσοκόμαι, Procopio dicti.

Rufum Seneca dixit 3. de ira: *Non eſt Æthiopis inter ſuos inſignitus color, nec rufus crinis & coactus in nodum apud Germanos.*

Calpurnius Flaccus Declamat. 2. de hoc Germanorum connato habitu: *Miramur hanc legem eſſe naturæ, ut in ſobolem tranſeant forma, quas quaſi deſcriptas ſpecies cuſtodiunt. Sua cuique genti etiam facies manet. Rutili ſunt Germaniæ vultus, & flava proceritas. Hiſpaniæ num eodem omnes colore tinguntur? Diverſa ſunt mortalium genera, nemo tamen eſt ſui generis diſſimilis.*

Nec à natura ſolum rutilus hic crinis, etiam ab arte. Lavabant enim creta, & medicamento rutilabant. Ammianus: *videbas* (Germanos) *lavantes aties, quoſdam comas rutilantes ex more.* Medicamentum fuit *ſapo.* Martialis:

Cauſtica Theutonicos accendit ſpuma capillos.

Plinius: *Prodeſt & ſapo Galliarum hoc inventum rutilandis capillis, ex ſevo & cinere.*

Ita Caligula proceriſſimum quemque è Gallis ad Germanicum triumphum legit: *coegitque rutilare & ſubmittere comam*: ut Germani ſcilicet germani viderentur. Suetonius narrat capite 47.

Herodianus de Antonino Germanos æmulante: *Comas etiam flavas capiti circumpoſuit, & ad tonſuram Germanicam factas.*

Cauſam huic coloris ſtudio adſignat Clemens (libro 3) rettorem. *Inter gentes*, inquit, *præcipue coma glorianteus Celtæ atque Scythæ, quamvis non ornentur, habet aliquid terribile magnitudo crinium in Barbaris, & flavus color ipſorum quaſi bellum minatur, qui color cognatus eſt ſanguini.* Romanæ etiam matronæ veteres amavere hunc colorem. *& ſumma diligentia capillos cinere rutilabant*, ait Valerius libro 2 capite 1 poſteriores magis avidè, quæ capillitium ipſum emebant à Germanis, & pro comis ſuis ſupponebant. Ovid. ad puellam:

Jam tibi captivos mittet Germania crines,
Culta triumphatæ munere gentis eris.

Quamquam Servium notare video in 4 Virgilii, *matronis nigram comam, meretricibus flavam probatam eſſe.* quo videatur Satyricus reſpexiſſe de Meſſallina, matronam ſedulo diſſimulante:

Et nigrum flavo crinem abſcondente galero. Lipſius.

Rutilæ comæ] Plin 2 18. *Namque Æthiopas vicini ſyderis vapore torreri, adustiſque ſimiles gigni, barba & capillo vi-*

gna corpora, [1] & tantum ad impetum valida. laboris atque operum non eadem patientia: minimeque [2] ſitim æſtumque tolerare [3] frigora atque inediam [4] cœlo ſolove aſſueverunt. Terra etſi aliquanto ſpecie differt, in univerſum tamen aut ſilvis horrida, aut paludibus

INTERPRETATIO.

flavi crines, ingentia corpora, & ſolum ad impetum ſtrenua. laboris & operum haud ſimilis tolerantia: & cum ferre ſitim & calorem nequeant, tolerare frigus ac famem eo cœlo ſoloque conſueverunt. Regio, quamvis aliquatenus formâ diverſa ſit, in commune tamen, aut ſaltibus ſqualida, vel ſtagnis mœſta: humen-

NOTÆ.

brato. non eſt dubium. Et adverſa plaga mundi, atque glaciali, candida cute eſſe gentes, flavis promiſſis crinibus, truces vero ex cœli rigore &c. Corporum autem proceritatem utrobique illic ſignium niſi. hic humoris alimento.

1 *Et tantum ad impetum valida.*] Quod de Germanis hic Tacitus id etiam Gallis Florus 2. 4. & Livius 38. 17. tanquam ſimilis ſit utriuſq; gentis habitus, tribuunt. Sic etiam libro 34. 47. & 35. 5. *Rhenanus.* Idem & de Parthis tradunt auctores.

Idem Tac. Annalium libro 2. de iiſdem Germanis: *Ferum corpus, ut viſu torvum, & ad brevem impetum validum.* Columella libro 3. *Germaniam decoravit altiſſimorum hominum exercitibus*

Tantum ad impetum valida.] Idem fere de Parthis Juſtin. 41. 2. *Nec pugnare diu poſſunt: cæterum intolerandi forent, ſi quantus his impetus eſt, vis tanta & perſeverantia eſſet. Plerumque in ipſo ardore certaminis prælia deſerunt.*

Ad impetum valida] Senec. lib. 1. de ira cap. 11. *Quid Cimbrorum Teutonorumque tot millia ſuperfuſa Alpibus, ita ſuſtulit, ut tantæ cladis notitiam ad ſuos non nuntius, ſed fama pertulerit, niſi quod erat illis ira pro virtute? quæ ut aliquando fudit ſtravitq; obvia, ita ſæpius ſibi exitio eſt. Germanisque, quid eſt animoſius? quid ad incurſum acrius? quid armorum cupidius? quibus innaſcuntur innutriunturque: quorum unica illis cura eſt, in alia negligentibus.*

2 *Sitim æſtumque.*] Infra 22. *Diem noctemque continuare potando nulli probrum.* Et 23. *Adverſus ſitim non eadem temperantia, ſi indulſeris ebrietati, ſuggerendo quantum concupiſcunt, haud minus facile vitiis, quam armis vincentur.*

3 *Frigora atque inediam.*] Non video qui illa conveniant ſimul. nam ubi urget frigus, ibi & ſumma voracitas. & infra 14. *Epulæ & quanquam incompti, largi tamen apparatus pro ſtipendio cedunt.* Per *inediam*, intellige cibos obvios, tenues, agreſtes & incomptos, & ab elegantia Rom. vel Perſica, longe diverſos. Hor. *Perſicos odi puer apparatus.* Sic infra 23. *Cibi ſimplices, agreſtia poma, recens fera, aut lac concretum. ſine apparatu, ſine blandimentis, expellunt famem.* ubi *recens fera*, id eſt, recenter occiſa.

Frigora] Mela lib. 3. 3. *Immanes ſunt animis atque corporibus, & ad inſitam feritatem vaſtè utraque exercent, bellando animos, corpora ad conſuetudines laborum: maximo frigore nudi agunt, antequam puberes ſint, & longiſſima apud eos pueritia eſt. viri ſagis velantur, aut libris arborum, quamvis ſæva hieme. nandi non patientia tantum illis, ſtudium etiam eſt: bella cum finitimis gerunt, cauſas eorum ex libidine arcerſunt, neque imperitandi prolatandique quæ poſſident, (nam ne illa quidem enixè colunt) ſed ut circa ipſos quæ jacent, vaſta ſint.*

4 *Cœlo ſolove aſſueverunt.*] Tac. libro 2. hiſt. *Germanos, quod genus militum apud hoſtes atrociſſimum ſit, tracta in æſtatem bella, fluxis corporibus mutationem ſoli cœlique haud toleraturos.*

Ac videmus Italos, Hiſpanos, ac etiam hodie Gallos, in alienis terris commodè habere, Noſtrates contra ad omnem ple-

fœda : humidior qua Gallias, [1] ventoſior qua Noricum ac Pannoniam aſpicit : [2] ſatis ferax, frugiferarum arborum impatiens, [3] pecorum fecunda, ſed [4] plerumque improcera. [5] ne armentis quidem ſuus ho-

INTERPRETATIO.

tior qua ſpectat Gallias: vento magis obnoxia, qua in Noricum & Pannoniam patescit: ſegetibus fecunda, intolerans arborum pomiferarum, armentorum ferax. ſed ea ſæpius improcera. & ne bobus quidem ſuum decus, aut honor frontis.

NOTÆ.

rumque externum cœli afflatum langueſcere. *Rhenanus.*

1. *Ventoſior qua Noricum.*] Vix fides. Loca certè quæ humida & ad mare, magis obnoxia ventis, quam ſicca & mediterranea. quod utique veriſſimum experimur in omni Germaniæ iſto tractu, qui ad ſeptentrionem.

Sed nec ventorum propriè hic res eſt: de humore agitur, aut ſiccitate. & ventoſam hic accipi, pro ſicca atque aërea, ſimplicius & verius ſit. *Lipſius.*

Ventoſum vocat Noricum & Pannonias, non tantum quia ſicca illa loca, ſed etiam, quia ibi ſilvarum ac montium copia, omniſque regio excelſior.

Strabo de illa ipſa Germaniæ parte: *Regio quippe montoſa illa ad ſeptentrionem, & continuum habet veluti jugum ſeu dorſum montium*, quod ad orientem pateſcit, *quaſi ſit pars Alpium.* Colerus. Mela : *Terra multis impedita fluminibus, multis montibus aſpera* &c.

Noricum.] Regio Illyrici latè ſumpti verſus occidentem. hodie pars ducatus *Bavariæ* cum Archiepiſcopatu *Saltzburg* in circulo Bavariæ, nec non pars Archiducatus *Auſtriæ* & ducatuum *Stiriæ, Carinthiæ*, & *Carniolæ*, parſque comitatus *Cilley* & epiſcopatus *Brixen* in circulo Auſtriæ. *Tilemon.*

2 *Satis ferax,*] *Sata* accipit pro omnibus quæ ſeruntur: de Africa Salluſtius in Jug. *Ager frugum fertilis, bonus pecori, arbori infœcundus.*

3. *Pecorum fœcunda.*] Et paſcuis minime deſtituta eſt. Plinius 17. 4. *Nam quid laudatius Germaniæ pabulis? Et tamen ſtatim arena ſubeſt.*

4. *Plerumque improcera.*] Malo, *pleraque.* At hodie contra eſt, ita ut armenta Bataviæ aut Friſiæ, palmam poſcere audeant contra omnia Europæ. *Lipſ.*

5. *Ne armentis quidem ſuus honos aut gloria frontis.*] Innuit Germaniæ boves parva habuiſſe cornua, quæ *honorem frontis* appellat. Horatius de cauda pavonis 1. Sat. 2. *Cectove num adſit honor idem?* Plinius Paneg. ad Trajanum : *Jam firmitas, jam proceritas corporis, jam honor capitis, & dignitas oris, nonne longe lateq; principem oſtentant?* ubi *honorem capitis* vocat, decoram & ornatam Trajani cæſariem.

Scribit tamen Caſſiodorus Var. 3. ep. 50. *Ideo præſentibus decernimus inſtitutis, ut Alamannorum boves qui videntur pretioſiores propter corporis granditatem, ſed itineris longinquitate defecti ſunt, commutari vobiſcum* (Noricis ſcilicet) *liceat, minores quidem membris, ſed idoneos ad laborem: ut & illorum profectio ſanioribus animalibus adjuvetur, & veſtri agri armentis grandioribus inſtaurentur.* Pichena.

Honor nitorem & pinguedinem ſignificat. Sic *honeſti tori* apud Virgil. *Colet.*

Hic *honor* & *gloria frontis*, unum & idem eſt. Et certe, quid ni eſſet *nitor* & *pinguedo* pecoribus armentiſque Germanicis, & præſertim improceris? Hîc *honos frontis* vere *cornua* ſunt. Plinius ubi de Trajano, intelligit per *honorem capitis*, albam & caneſcentem jam comam.

Suus honor.] Nihil mirum. Plin lib. 6. 30. *Sambri apud quos quadrupedes omnes ſine auribus, etiam Elephanti.* Referunt qui nuper peregrinati ſunt in Moſcovia, ſe vidiſſe boves feminas, & quidem greges integros ſine cornibus: ita ut putem, vaccas veteris Germaniæ non

nor, aut gloria frontis. [1] numero gaudent. eæque ſolæ & gratiſſimæ opes ſunt. [2] Argentum & aurum propitii an irati dii negaverint. dubito. Nec tamen affirmaverim, nullam Germaniæ venam argentum aurumve gignere. quis enim ſcrutatus eſt? [3] poſſeſſione & uſu haud

INTERPRETATIO.

multitudine delectantur. Illaque una & jucundiſſima ſunt divitia. Dubitaverim, an æqui, an infeſti dii recuſaverint ipſis argentum, aurumque. Nec tamen adſeveraverim, nullum eſſe in Germania ſpecum quo producatur argentum aut aurum. Quis enim inveſtigavit? non admodum flagrant illi amore poſſidendi utendive.

NOTÆ.

tantum modica, ſed etiam nulla habuiſſe cornua. & huc ducit Tacitus, ſi verba pondcras: ne quidem *ſuus honor aut gloria frontis.*

Aut gloria.] Sic in Æthiopia, teſte Diodoro Siculo lib. 4 oves lanam non habent, quod mireris. *Sunt qui ſubligaculis, quæ ex capillis contexunt, uſque ad medium corpus cooperiantur; non enim oves eorum (ita fert regio) lanam habent.* Et quod maxime ad rem. ibidem cap 3 ubi de Sabæis: *pecora in eis omnino alba, cornua fœminis natura deſunt.*

Honos... frontis.] Plin. lib 7 *Magno Pompeio Vibius quidam è plebe & Publicius etiam ſervitute liberatus, indiſcreta prope ſpecie, fuere ſimiles, illud os probum reddentes, ipſumque honorem eximiæ frontis.*

1. *Numero gaudent.*] Id eſt, non perinde magnitudine aut proceritate pecorum oblectantur, ac multitudine, quæ ſupplet defectum proceritatis.

2. *Argentum & aurum propitii an irati dii negaverint.*] Tacitus negat inventam auri aut argenti venam in Germania ſuo tempore. Idem tamen Ann. 2. ſcribit Curtium Rufum in Germania, in agro nimirum Mattiaco recluſiſſe ſpecus quærendis venis argenti quod longe ante quam Tacitus hæc ſcripſit, factum eſſe conſtat.

Conciliat controverſiam ſæculi noſtri decus, & unius harumce litium literariarum arbiter Juſtus Lipſius Saturnal 2 1.

Addo autem nec æs fodi ſolitum apud illos Germanos. niſi quod Plinius ſcribit libro 34 1. *Feruntque nuper in Germania etiam provincia repertum.* Colet.

Propitii an irati dii.] Quia ſi appenderentur, & exæquarentur commoda pecuniæ cum malis ac ſceleribus quæ ex hoc malo fonte emergunt, potius dixeris numen iratum, id genus opum mortalibus invexiſſe.

An irati.] Diodor. Sicul. hiſt. lib. 4. cap 2. *Sane ipſa nos palam docet natura, aurum inventione laborioſum, cuſtodia difficile, quæſtu anxium eſſe, & uſu inter voluptatem ac dolorem conſtitutum.*

Propitii, an irati dii.] Cic pro M. Cælio: *Si quem forte inveneritis qui aſpernetur oculis pulchritudinem rerum; non odore ullo, non tactu, non ſapore capiatur, excludat auribus omnem ſuavitatem: hunc hominis ego fortaſſe, & pauci, deos propitios, plerique autem iratos putabunt.*

Aurum & argentum.] Plinius certe in Germania venam argenti nullam, ambigue æris commemorat: & multis ſeculis poſt, inventionem hanc aſſignant medii temporis ſcriptores. Ditmarus lib 2. Chronic. *Temporibus Othonis aureum illuxit ſeculum, apud nos inventa primum vena argenti.* Uvindichindus Monachus qui vixit ante annos 600. lib. 3. *Ergo qualiter Otho Romanos duobus præliis vicerit, terra Saxonia venas argenti aperuit, imperiumque cum filio, quam magnifice dilataverit, noſtra tenuitatis non eſt dicere.* Lipſ. 2. Satur. 1.

Forte Curtius, ne ſegnes legiones attineret, inquiſivit aurum. ſed forte infra laborem & ſumptum fuit quod invenit. Et triumphalia tum ipſi conceſſa, non quia inveniſſet aurũ, ſed quia fodiſſet ſpecus, & inquiſiſſet, cõtinuiſſetq; legiones.

3. *Poſſeſſione & uſu haud perinde afficiuntur.*

perinde

perinde afficiuntur. Eſt videre apud illos argentea vaſa; [1] legatis & principibus eorum muneri data, [2] non in alia vilitate, quam quæ humo finguntur: quamquam [3] proximi ob uſum commerciorum aurum & argentum in pretio habent, formaſque quaſdam noſtræ pecuniæ agnoſcunt, atque eligunt: interiores [4] ſimplicius & antiquius permutatione mercium utuntur. Pecuniam probant veterem &

INTERPRETATIO.

Animadvertas apud illos vaſa argentea, dono data legatis & proceribus eorum, pari contemptu habita, ac ſi vaſa fictilia forent: quamvis propiores ripæ æſtimant aurum & argentum ob neceſſitatem commercij, & ſpecies quaſdam noſtræ monetæ approbant, ac ſeligunt: qui ulterius habitant, ſimplicius & ſanctius adhuc *permutant merces. Nummos agnoſcunt priſcos & diu compertos,*

NOTÆ.

ciuntur.] Subaudienda particula, quaſi eſſet: *ſed poſſeſſione. haud perinde,* puta ac nos Romani, & omnes fere aliæ nationes *Gron.* Imo id intelligendum in genere, ita ut Germani abſolute aurum & argentum parvi pendant, non comparatè. *haud perinde,* id eſt, non admodum cupiunt. ut jam alibi oſtendimus.

1. *Legatis.*] Intellige, non duces, ſed oratores, qui ad alias civitates, vel principes, reipublicæ cauſa mittebantur, & ſæpe ut opem implorarent in bellis. Infra 13. *Expetuntur enim legationibus, & muneribus ornantur, & ipſa plerumque fama bella profligant.*

2. *Non alia vilitate.*] Senec. epiſt. 5. *Magnus ille eſt, qui fictilibus ſic utitur, quemadmodum argento, nec ille minor eſt, qui ſic argento utitur, quemadmodum fictilibus. Infirmi animi eſt, pati non poſſe divitias.*

3. *Proximi.*] Nempe propinqui ripæ, & caſtris legionum, & finibus imperii Romani.

4. *Simplicius & antiquius.*] Id eſt, juſtius. Maxima enim flagitia *circa contractus & divitiarum acquiſitionem* committi. Strabo quoque teſtatur.

Sic & Mela de Sarmatis: *Sarmatæ auri & argenti maximarum peſtium ignari, vice rerum commercia exercent.* Ubi *vice*, id eſt, *permutatione*. Coler.

Permutatione mercium] Quod moribus apud Germanos valebat, lege Lycurgus inſtituit apud Lacedæmonios. Juſtinus libro 3. *Emi ſingula, non pecunia, ſed compenſatione mercium juſſit: Auri argentique uſum, velut omnium ſcelerum materiam, ſuſtulit.*

Interiores ſimplicius & antiquius permutatione.] Apud Herodot. lib 1 Cyrus Lacedæmoniorum legato reſpondet, ſe nunquam pertimuiſſe homines illos, quibus locus erat in media urbe publicus, quo convenientes, mutuò ſe ſe invicem jurejurando fallerent. quæ verba, ut ille ait, *jecit in Græcos omnes, qui in foro vendunt emuntque multa, cum apud Perſas nullus eſſet fori uſus.*

Permutatione.] Homerus 7. Iliados.

Affuit ex Lemno ratibus tunc copia vini,
Cæſarie inſignes redimunt hinc vina Pelaſgi,
Pars dedit æs nitidum, ferrum pars altera, bubus
Tergora diripiens hic protulit, ille agit ipſos
Ad naves tauros, hic bello corpora capta.

Et Plin. lib. 33. *Utinam poſſet è vita in totum abdicari aurum, ſacra fames, ut celeberrimi auctores dixere, proſciſſum conviciis ab optimis quibuſque, & ad perniciem vitæ repertum. Quantum feliciore ævo, cum res ipſa permutabantur inter ſe, ſicut Trojanis temporibus factitatum Homero credi convenit. Ita enim (ut opinor) commercia victus gra-*

[1] diu notam; [2] Serratos, Bigatoſque. Argentum quoque magis quam aurum ſequuntur, nulla affectione animi, ſed quia numerus argen-
6 teorum facilior uſui eſt [3] promiſcua ac vilia mercantibus. [4] Ne ferrum quidem ſupereſt, ſicut ex genere telorum colligitur. [5] Rari gladiis,

INTERPRETATIO.

Serratos, & Bigatos. Argentum etiam magis appetunt, quam aurum, nulla inclinatione animi, ſed quia copia argenteorum facilior commercio eſt Barbaris *communes & tenuis pretij merces ementibus. Ne ferrum quidem abundat, ut ex ſpecie armorum intelligitur. Pauci enſes habent, aut longiores lanceas, haſtas,*

NOTÆ.

tia inventa. Alios corbis bonm, alios ferro, captiviſque rebus emptitaſſe tradit &c.

1. *Diu notam.*] Quæ diu obtinuit & in uſu fuit, per commercia inter populos. Forte intelligendum eſt, illam pecuniam jampridem notam eſſe Germanis.

2. *Serratos, Bigatoſque.*] *Serrati*, inquiunt, nummi quibus *ſerra* forma impreſſa ſive incuſa, ut *Bigati* quibus *Bigarum* imago, & de his quidem clarum eſt. oculi me docent quotidie. At de *Serratis*, quis protulit nummum ſic impreſſum? Non vidi, non legi.

Serratos capiam, quorum ambitus dentatus atque aſper ſit, in modum ſerræ. quæ proba nota, & nihil periiſſe longo uſu aut reſectione. Nummos ego quoſdam argenteos ita formatos uſurpaſſe his oculis ſum certus.

Spectaſſe autem id eos in nummis vulgo, ratio & Tertullianus addocent: *Qui venditant, prius nummum, quo paciſcantur, examinant, ne ſcalptus, neve raſus, ne adulter ſit.* Lipſios.

Serratos, Bigatoſque.] *Nota argenti*, inquit Plinius 33. 3. *fuere bigæ atque quadrigæ, & deinde bigati quadrigatique dicti.* Porro argenti *bigati* ex Gallis Boiis, item ex Liguribus Romam allati ſæpe fit mentio Livio. *Rhenanus.*

Hodieque videntur in Bibliotheca ſancti Victoris Lutetiæ Pariſiorum *ſerrati* nummi, quorum nempe orbis dentatus eſt in modum ſerræ. ſic ſimplicitas priſca nummos cudebat, ne minueretur pondus. Sic & nunc Angli & Galli literas adcudunt orbi, ſeu exteriori nummorum, circulo, non ſine decore in præſens & cautione in futurum.

Bigatoſque.] Ser. Cepione & Cn. Sempronio conſulibus poſt Attilium Regulum, argenteo nummo primum ſigurato Romæ, altera parte Janus bifrons, altera, navis prora incuſſa fuit: ramerſi quinque annis ante primum Punicum bellum, argenteum nummum Romæ ſignatum nonnulli credant: demum poſt annos duos & ſexaginta, aurei apud Romanos eadem nota incuſſi fuerunt. Deinde bigæ & quadrigæ, ac victoria: quare Victoriati, Bigati, & Quadrigati dicti.

Bigatoſque.] Plin. 18. 3. *Servius Rex ovium boumque effigie primus as ſignavit.* qui boves bini aratrum ferebant, eodem jugo devincti. unde *bigati* dicti hi nummi.

3. *Promiſcua.*] Nempe faciliores uſui & commercio ſunt argentei nummi, merces communes & minimi pretii emptitantibus aut vendentibus.

4. *Ne ferrum quidem.*] Cum tela corneis, aut oſſeis etiam cuſpidibus nonnulli acuerent. Plinius 2. 37. *Urorum cornibus barbari ſeptentrionales potant, urnaſque binas capitis unius cornua implent. Alii præfixa his pila cuſpidant.*

Sed potarunt etiam Onychinis illi patres noſtri. Idem Plinius 36. 7. *Sed in Germania potoriis vaſis inde factis primum, dein pedibus lectorum ſellisque.* Colerus.

5. *Rari gladiis utuntur.*] Iiſque grandibus, & oblongis. Plutarchus de Cimbris: *Magnis & gravibus gladiis*

aut [1] majoribus lanceis utuntur, [2] haſtas, vel ipſorum vocabulo *frameas* gerunt, anguſto & brevi ferro; ſed ita acri & ad uſum habili, ut eodem telo, prout ratio poſcit, [3] vel cominus vel eminus pugnent. & [4] eques quidem ſcuto frameaque contentus eſt. pedites & miſſilia

INTERPRETATIO.

vel ipſorum nomine frameas geſtant, arcto & tenui ferro, ſed ita acuto, & ad uſum accommodato, ut eadem haſta, prout neceſſitas exigit, vel cominus, vel eminus dimicent. & ſane eques clypeum & haſtam tantum gerit: pedes etiam tela

NOTÆ.

utebantur. Scribit Widichindus: *Erat illis diebus Saxonibus longorum cultellorum uſus, quibus uſque hodie Angli utuntur, morem gentis antiquæ ſectantes. Cultelli autem noſtra lingua Sahs dicuntur: ideoque ajunt quidam Saxones nuncupatos.* Scio falces oblongas & grandes frumentarias eo nomine etiam hodie nobis dici. *Lipſius.*

1. *Majoribus lanceis.*] Mirum, quod hic rarum id telum facit: at in Annalibus vulgat. ut libro 1. de Cheruſcis: *haſta ingentes, ad vulnera quamvis procul facienda.*

Et lib 2. univerſè de Germanis: *Immenſa Barbarorum ſcuta, enormes haſta.* Iterumque: *artis locis prælongas haſtas non protendere, non colligere.* Nuſquam de iſtis brevibus quas *frameas* vocat. *Lipſius.*

Majoribus lanceis.] Cur ingentes lanceæ requiſitæ, ſi ferrum non ſupereſſet? Homines ad arma geniti, & prompti inter aucupitia clareſcere, eo forte avidiores ferri, quo magis deerat, eo majores haſtæ illæ *cruentæ*, ſed non omnibus aderant. Sic infra 15. *Gaudent finitimarum gentium donis* &c. *mittuntur ... magna arma.* ad ſpeciem nempe, terrorem & decus, & quia rarum ferrum.

2. *Haſtas, vel ipſorum vocabulo frameas.*] Quod genus teli fuerit, quæro. Iſidorus vult gladium fuiſſe. *Framea,* inquit, *gladius ex utraque parte acutus, quem vulgo Spatham vocant, ipſa eſt & romphæa.* Ille valde à Tacito abit, qui clare appellat *haſtam*. & addit, eodem telo *cominus eminuſque* pugnaſſe. non ergo & gladius. num quid romphæa? nam & hoc addidit, pariterque gloſſæ veteres, *framea*, ῥομφαία.

Ambigo, nec facile inducor credere, ſi Valerij quidem deſcriptio hæc proba: Argonaut. l. 6.

Æquaque, nec ferro brevior, nec rompbia ligno,

Facit enim genus teli, in quo haſtile & mucro pari fuerint longitudinis modo.

Tacitus autem aliud fuiſſe in ſua framea docet, quam ſtatuit, *brevi & anguſto ferro.* Itaq; magis eſt ut ad exemplum haſtæ ſive *ſpieſſe* noſtræ fuerit, breviore tamen ligno. *Lipſius.*

Frameas.] Diodorus Siculus. lib. 6 *Enſes haud minores ſunt, quam apud cæteros venabula; ac venabula mucrone ſunt, quam ſit enſibus, majore. Hos tum rectos habent, tum incurvos, non ſolum ad cædendum corpora, ſed & ad perforandum aptos.* Niſi forte framea ſit jaculum de quo ibid. Diodorus. *Jaculis inſuper bellant, qua illi lanceas vocant, ferro cubiti, aut amplius longitudinis, paulo minus duobus palmis lato*

3. *Vel cominus vel eminus.*] Saxo Grammaticus huc videtur reſpexiſſe libro 1 *Framea certa necem geminabit.*

Deſcribit & Diodorus Siculus, & neſcio an etiam Plutarchus in Mario, ubi de equitibus Cimbrorum: ἀκόντισμα δὲ ἦν ἑκάστῳ διβόλια.

Sed aliud hoc videtur fuiſſe telum; nimirum bipennis illa, quam poſtea creberrimè Franci uſitavere: unde & apud Gregorium Turonenſem *Franciſca* dictæ.

Talem Sidonius intellexit: *Excuſſiſſe citas vaſtum per inane bipennes, & plaga præſciſſe locum.* Coletus.

4. *Eques quidem ſcuto.*] Et eſt illud

ſpargunt, pluraque ſinguli, atque in immenſum vibrant, [1] nudi aut ſagulo leves. nulla cultus jactatio: [2] ſcuta tantum lectiſſimis coloribus diſtinguunt. paucis loricæ: vix uni alterive caſſis, aut galea. Equi non forma, [3] non velocitate conſpicui. ſed [4] nec variare gyros in morem noſtrum docentur. [5] In rectum aut uno flexu dextros agunt, [6] ita conjuncto orbe, ut nemo poſterior ſit. In univerſum æſtimanti, plus penes peditem roboris: [7] eoque mixti præliantur,

INTERPRETATIO.

effundit, & plura quiſque, ac longiſſime jaculantur, intecti, aut ſago expediti. Nulla veſtis, aut armorum oſtentatio: ſcuta ſolummodo pulcherrimis coloribus exornant. pauci loricas habent, vix unus, alterve caſſidem, vel galeam geſtat. Equi non ſpecie, non pernicitate inſignes, ſed nec hos flectere in orbem more noſtro didicere. Illos ducunt in rectum, aut ſimplici flexu ad dextram, ita connexo globo, ut nemo ultimus ſit. In ſumma reputanti, plus in pedite virium; ideoque

NOTÆ.

dotale munus quod uxori maritus offert, nempe *boves & frænatum equum, & ſcutum cum framea gladioque.*

1. *Nudi.*] Sic infra 17. *Tegumen omnibus ſagum, fibula, aut ſi deſit, ſpina conſertum, cætera intecti.* Attamen etiam uſi ſagis verſicoloribus, forte opulentiores. ſic enim ſupra h. 5. 23. *Capta lintres ſagulis verſicoloribus haud indecorè pro velis juvabantur.* Idque commune habuere cum Gallis, ut deſcribit Virgil.

2. *Scuta tantum.*] Alibi idem Tacitus: *Non loricam Germano, non galeam; ne ſcuta quidem ferro nervoque firmata, ſed viminum textus, vel tenuis & fucatas colore tabulas.* Plutar. equitibus Germanorum etiam galeas adſignat, ferarum rictibus & criſtis inſignes. *Coler.* Luc. 1. *Pugnaces pictis cohibebant lingones armis.*

3. *Non velocitate.*] Labore tantum boni. Cæſar libro 4. *Germani importatis jumentis non utuntur, ſed quæ ſunt apud eos nata, prava atque deformia, hæc quotidiana exercitatione, ſummi ut ſint laboris, efficiunt.*

4. *Nec variare gyros.*] Qui mos Romanorum, nec laude nec fructu ſuo caruit: tangit eum Virgilius 9. Georgicon.

——— Ubi quarta acceſſerit ætas.
Carpere mox gyrum incipiat, gradibuſque ſonare
Compoſitis. ſinuetque alterna volumina crurum,

5. *In rectum.*] Equeſtria prælia, ac loca ſilveſtria & aſpera averſati Germani: directo autem impetu haſtatos ingruere ſolitos, ſcribit Leo Imp. capite 18. nam quæ ibi de Longobardis loquitur, de Germanis accipio. *Colerus.*

6. *Ita conjuncto orbe, ut nemo poſterior ſit.*] Puto, ita ſimul & æquali motu flectebant gyrum, ut omnes pari ordine & agmine poſt flexum diſpoſiti reperirentur, quo erant, priuſquam flexiſſent. nam, ita conjuncto globo incedebant, ut nemo etiam poſterior eſſet in receſſu Interp. Gall. *Leurs Chevaux ne ſçavent que tourner à droit, & aller en avant, les tenans ſerrez en rond, afin qu'il n'y en ait point qui ſoit le dernier.*

7. *Eoque mixti præliantur.*] Id pugnæ genus adfabre deſcribitur à Cæſare libro 1. Gall & 8. Ea forma pugnæ, quaſi exercitio & meditatione quadam bellica, etiam extra prælia utebantur Germani.

An non ipſe quoque Cæſar exemplo Germanorum uſurpavit? Scribit ſane alicubi de ſe: *Equitatum omnem, Germanoſque pedites ſummæ velocitatis omnes ad caſtra hoſtium præmittit.* Ejuſmodi pedites in prælio equitibus miſcuiſſe, & velitum loco eos habuiſſe ipſe fatetur.

Alia Gallorum ratio fuit equeſtris mi-

apta & congruente ad equeſtrem pugnam velocitate peditum, quos ex omni juventute delectos ante aciem locant. Definitur & numerus: *centeni* ex ſingulis [1] pagis ſunt: [2] idque ipſum inter ſuos vocantur. & quod primo numerus fuit, jam nomen & honor eſt. Acies per cuneos componitur. [3] Cedere loco, dummodo rurſus inſtes, conſilii quam formidinis arbitrantur. Corpora ſuorum etiam in dubiis prœliis referunt. [4] Scutum reliquiſſe præcipuum flagitium. [5] nec aut ſa-

INTERPRETATIO.

mixti cum equitatu *pugnant, pernicitate peditum habili & convenlente ad equeſtre prelium, quos ex omni pube adſcitos in primis ordinibus ſtatuunt. Praſcribitur etiam numerus:* centeni *ex ſingulis pagis adſiſtunt: ſicque & inter ſuos appellantur. & quod initio numerus erat, jam vocabulum & dignitas eſt. Inſtruitur acies per cuneos. Referre pedem, dummodo rurſus capeſſas prælium, prudentia magis, quam trepidationi aſſignant. Cadavera ſuorum reportant, etiam in ambiguis certaminibus. Summa infamia eſt, abjeciſſe clypeum. nec infami licet.*

NOTÆ.

litiæ, hodiernam noſtram nonnihil referens. De ea bellè ſic narrat Pauſanias Phocic. *Singulis equitibus additi famuli duo, equites & ipſi, equeſtriſque diſciplina periti. hi dominis laborantibus in exteriori acie præſtolantes ei uſui ſerviebant, ut, ſi forte ille equum amiſiſſet, ſuum ſubderent. ſi ipſe cecidiſſet, illi ſuccederent. ſi uterque periiſſet, tertius ſufficiebatur in cæſorum locum. Enim vero ſi vulnere primus ille ſaucius eſſet, ex Optionibus illis alter eum ſubducebat, alter ejus vicem præſtabat. Hæc, ut opinor, apud Gallos ad imitationem Perſarum inſtituta ſunt. Nam & ipſi delectos habebant ex omni numero, militum videlicet dena millia, quos immortales dicebant. Illud diſcrimen eſt, quod facto demum prælio, illi ſuccenturiant: Galli in ipſo prælio cæſis vel ſauciis ſuccedunt, vel ſuppeditant. Hanc equidem equeſtris pugnæ inſtitutionem voce vernacula Trimarciſiam vocant. equum enim Marcam indigitant.*

Gallicana etiam vox erat *Mareſcalcus*, quæ equorum cuſtodem, aut ſervum cui equorum cura, ſignificabat. Plinius etiam *Marcam* Celtarum lingua, equum macilentum interpretatur. Majoribus noſtris *Scalcum* ſervum fuiſſe appellatum, docent priſcæ linguæ noſtræ fragmenta.

Sic *Mareſcalcus* & *Marquardus* idem fuerit. nam *Marcuardus* eſt, qui curat equos proprie. *Colerus.*

1. *Pagis.*] Pagi apud Cæſarem lib 1 bell. Gall. ſunt regiones univerſæ & populi alicujus partes, ut tota regio Helvetiorum, quæ ab eo appellatur civitas, in quatuor partes erat diſtributa, quas Cæſar appellat *pagos*, non quod tantum pagatim incoleretur; nam & habitabatur oppidatim, cum ſcribat oppida in ea fuiſſe, & pagos ad quadringentos, ſed quod univerſus eorum ager in quatuor partes, & tamquam præfecturas eſſet diviſus. Eodem modo ſcribit Suevorum centum pagos fuiſſe, in quos diſtributa erat univerſa illorum regio &c. *Turnebus.*

2. *Idque ipſum inter ſuos vocantur.*] Nempe *centeni*, ita ut τὸ *centeni*, qui tantum numerus olim erat, evaluerit in nomen & dignitatem.

3. *Cedere loco, dum modo rurſus inſtes*] Sic Juſtin 41. 2. de Parthis: *Plerumque in ipſo ardore certaminis prælia deſerunt. ac paulo poſt pugnam ex fuga repetunt, ut cum maximè viciſſe te putes, tunc tibi diſcrimen ſubeundum ſit.*

4. *Scutum reliquiſſe, præcipuum flagitium.*] Magis enim illis curæ erat, ne milites corpora defenderent, quam ut hoſtes offenderent.

cris adeſſe, aut concilium inire ignominioſo fas. multique ſuperſtites bellorum, infamiam laqueo finierunt. [1] Reges ex nobilitate; duces ex
7 virtute ſumunt. Nec regibus infinita aut libera poteſtas, & duces [2] exemplo potius quam imperio, ſi prompti, ſi conſpicui, ſi ante aciem agant, admiratione præſunt. Cæterum [3] neque animadvertere, neque vincire, [4] neque verberare quidem niſi ſacerdotibus permiſſum:

INTERPRETATIO.

vel templa adire, vel cœtibus publicis intereſſe. & pleriſque qui è præliis incolumes evaſerant, ignominiam ſuſpendio terminarunt. Accipiunt Reges ex claritudine ſtirpis, ductores ex propria *ſtrenuitate. Nec regibus illimitata aut abſoluta potentia, & duces, exemplo potius* ipſos, *quam auctoritate regunt, ſi ſtrenui, ſi inſignes, ſi in prima acie certent, miraculo imperant. Cæterum neque punire, neque vincla indere, neque fuſte cædere quidem fas* eſt, *niſi ſacerdotibus: non velut in ſupplicium,*

NOTÆ.

Ammianus Marcellinus libro 25. *Epaminondas dux ille inclytus, letaliter apud Mantineam ſaucius, & reverſus ex acie, conquirebat ſolicitè ſcutum: quod cum vidiſſet propius, lætior, vi vulneris interiit: & qui animam intrepidus amittebat, jacturam clypei formidavit.* Sic illi ad inſtar Lacedæmoniorum. hinc illa moribundi Epaminondæ vox olorina, *an ſcutum ſalvum eſſet?* Et Lacænarum matrum admonitiones: ἢ τὰν, ἢ ἐπὶ τᾶς, *vel cum iſto, vel in illo. Vel clypeum refer vel ſuper illum referter* Saucii ſcil. aut mortui in clypeo referebantur è pugna.

5. *Nec aut ſacris.*] Cercetæ quidem apud Nicolaum, *eos qui injuſte egerint, ſacris prohibent.*

Fuere autem *Cercetæ* illi Scythæ, quibus cum Germanis communia ſexcenta. *Colerus.* Nempe *ignominioſo* qui ſcutum reliquiſſet, nefas adeſſe ſacris, aut concilio publico intereſſe.

Sacris adeſſe.] Ex more antiquo Euripides:

τὺς μὲν γὰρ ἀδίκυς βωμὸν ὐχ ἵζειν ἐχρῆν,
ἀλλ' ἐξελαύνειν.

Sceleroſos enim ad aras ſedere non oportet, ſed abigi. Neque enim nocentem manum decet contrectare deos ſed innoxiam.

1. *Reges ex nobilitate*] Intellige ex nobilitate ſtirpis ſeu originis; at duces alios ex virtute ſeu propria claritudine, non ex meritis majorum eligebant.

2. *Exemplo.*] Panegyriſta vetus: *Dux conſilio eſſe, miles exemplo.* Livianus ille Imperator: *Facta, non dicta, vos milites ſequi volo: nec diſciplinam modo, ſed exemplum etiam à me petere.*

3. *Neque animadvertere*] Repugnare Cæſar videtur libro 6. *Cum bellum civitas aut illatum defendit, aut infert, magiſtratus qui ei bello præſint, ut vitæ necisque habeant poteſtatem, deliguntur.* Sed Cæſar de belli tempore tantum: noſter in pace intellexit. *Lipſius*

De bello hic agit Tacitus, quippe, *ſi ante aciem agant* &c. ſtatimque addit: *nec ducis juſſu, ſed velut deo imperante, quem adeſſe bellantibus credunt, effigieſque ... in prælium ferunt.* Quid mirum diſſentire auctores? At longe magis noti & familiares Tacito Germani, quam Cæſari.

4. *Neque verberare quidem niſi ſacerdotibus permiſſum*] Sic infra c. 11. ubi de concilio & conventu Germanorum: *Silentium per ſacerdotes, quibus tum & coërcendi jus eſt, imperatur.* Sic & apud Perſas in ſummo honore Magi, teſte Euſtathio in commentariis Dionyſii de ſitu orbis. Etiam & Agathias lib. 2 ſua quoque ætate Magos inclaruiſſe, eorum conſilio & vaticiniis omnia publica negotia geſta: de conſilii eorum ſententia, bene de rep. meritis præmia decreta: nocentibus contrà pœnas irrogatas ſcribit, proindeque cognitionibus principum ac magiſtratuum interfuiſſe, nec quidquam juſtum, licitum, aut legitimum habitum, quod non eſſet co-

[1] non quaſi in pœnam, nec ducis juſſu, ſed [2] velut deo imperante, quem adeſſe bellantibus credunt: [3] effigieſque, & ſigna quædam de-

INTERPRETATIO.

nec ducis imperio, ſed veluti numine jubente, quod adſiſtere bellum gerentibus putant: imaginesque & ſigna ſeu vexilla quadam dempta ſilvis ſeu templis *in pugnam*

NOTÆ.

rum ſententiis comprobatum.

Nota tamen ſacerdotes Germanos animadvertiſſe, non per modum ſupplicii, ſed tanquam *deo jubente.* ſic & Magi apud Perſas, nullius animantis cæde ſe polluebant, præter ea duntaxat quæ diis immolabant. Ita & illi ſacerdotes Germani, ne cæde hominis ſuas manus polluere viderentur, deum prætexebant.

1. *Non quaſi in pœnam.*] Cur ita? quia nefas, quoddam videbatur, puras ſacerdotum manus rerum capitalium damnatione pollui. Vide Plutar. in quæſt. Rom. *Colerus.*

Non quaſi in pœnam.] quia nempe ſic læſa foret Germanica libertas. & ſic quaſi violata virtus, pollutumque decus bellantium videretur. Ideoque non imperio mortalium; ſed velut inſpirante deo, quem adflare & admovere bellantes credunt, pœna, ſi quando neceſſe fuit, infligebatur. nec ſine ſummo conſilio is affectus inditus bellicoſæ genti. Sic & hodie Turcæ accipiunt imperium mortis indictæ à principe, quaſi *imperante deo*, & id veluti ſummam præſentemq; fœlicitatem amplectuntur.

2. *Velut deo imperante.*] Mirum quod narrat Diodor. Sicul. hiſt. lib. 4. cap. 1. *Qui in Meroë ſunt circa deorum ſacra cultumque dediti ſacerdotes, & hi quidem maxima apud omnes pollent auctoritate: cum eis viſum fuerit, regi nunciant, ut mortem oppetat. Ita enim deorum jubere reſponſa, neque fas eſſe immortalium voluntatem à mortali homine contemni. Et ſane omnes antea reges ſacerdotibus, non armis, neque vi coacti, ſed ipſa victi ſuperſtitione, ſponte paruerunt.*

Velut deo imperante.] Serium hoc & pium Germanorum inſtitutum. uſi eo Romani quoque aliquando, ſed aſtute & per fucum; & auctoritatis, non quaſi ſupplicii cauſa. Hinc Ægeria Numæ. Cella Capitolina Scipionis. Sullæ imagunncula Delphica. Sertorij cerva. Nec obſcurum quid apud Græcos Minos, Piſiſtratus, Lycurgus, Zaleucus ſapienter factitarint. Græci enim poteſtati regiæ ſacerdotium exæquarunt.

Apud Romanos Flamini Diali jus vinciendi & coërcendi non quidem fuit, inſignia tamen poteſtatis & honoris uſurpavit, id eſt, *lictorem*, & *ſellam curulem* habuit.

Helmoldus de Rugianis ſcribit: *Flaminem ſuum non minus, quam regem venerantur.* Et de Sclavis: *Rex apud eos modicæ æſtimationis eſt comparatione Flaminis.* Colerus.

Deo imperante.] Forte ne ipſi ſacerdotes cæde polluere manus viderentur. Sic apud Suet. 9. Titus *pontificatum maximum ideo ſe profeſſus accipere, ut puras ſervaret manus; fidem præſtitit, nec auctor poſt hac cujuſpiam necis* &c.

Velut deo imperante.] Tali prætextu debuit Germanica libertas coërceri; alioqui vix potuiſſet cohiberi licentia ferociſſimæ gentis.

3. *Effigieſque & ſigna quædam.*] Subintelligendum, effigies ferarum fuiſſe *ſigna* ſeu vexilla, quod clarius expreſſit 4. hiſt. *Hinc veteranarum cohortium ſigna, inde depromptà ſilvis lucisque ferarum imagines, ut cuique genti inire prælium mos eſt.*

Signa quædam.] Diod. Sic. lib. 2 4. *Ferunt Ægyptios veteres, apud quos nulla eſſet militaris diſciplina, cum à vicinis ſæpius bello ſuperarentur, excogitaſſe ferre aliquod inſigne, quod milites ſequerentur. Figuras igitur animalium, quæ nunc colunt, in tabernaculis pictas, duces eorum in bello tuliſſe: eaque ex re, cognito ſervatoque, ſub quo quiſque militaret, ordine,*

tracta lucis in prælium ferunt. Quodque præcipuum fortitudinis incitamentum eſt, non caſus, nec fortuita conglobatio [1] turmam aut cuneum facit, ſed [2] familiæ & propinquitates, & [3] in proximo pignora: unde feminarum ululatus audiri, unde vagitus infantium. hi cuique ſanctiſſimi teſtes, hi maximi laudatores [4] Ad matres, ad conjuges vulnera ferunt: [5] nec illæ numerare, aut exſugere plagas pavent.

INTERPRETATIO.

deferunt. Quodque maximum virtutis hortamentum eſt, non fortuna, nec promiſcua commixtio, turmam, aut cuneum efficit, ſed gentes & cognationes, & in propinquo liberi; unde uxorum planctus, unde clamor puerorum audiri poſſit hi cuilibet ſacerrimi teſtes, hi præcipui hortatores. Ferunt plagas ad matres, ad uxores: nec illa metuunt luſtrare, aut exſuggere vulnera. Alimentaque & incitamenta

NOTÆ.

victoriam conſecutos. Igitur viſum eſſe, gratiam his animalibus, tamquam victoriæ auctoribus reddi, ſtatutumque nefas eſſe, quodpiam eorum, quorum imago delata bello fuerit, occidi, ſed coli potius debere, benereque affici.

Effigies] Pro eodem ſunt *effigies* & *ſigna*; ita ut effigies, ſeu imagines ferarum pro *ſignis* ſeu vexillis eſſent, ea tervis Germanorum ad bellum exeuntibus.

Effigieſque & ſigna quædam detracta lucis.] Forte effigies illæ dei, *quem adeſſe bellantibus credunt.* Attamen valde incertum ex ipſo Tacito, & puto, refert & advertit ad alium locum cap. 45 *Matrem deum venerantur, inſigne ſuperſtitionis formas aprorum geſtant. id pro armis omniumque tutela.* Unde colligo, eas effigies detractas lucis, non eſſe imagines Martis, ſed tantum formas ferarum quas ferebant bello & præliis, ad ſpeciem & terrorem. Et certè apud Germanos nullæ imagines Deorum in oris humani ſimilitudinem expreſſæ.

1. *Turmam aut cuneum.*] Intellige *turmam* de equitatu, *cuneum* de pedeſtri agmine.

2. *Familiæ & propinquitates.*] Gorgias Thebanus animadvertens, quanta etiam in bello, eſſet vis amoris, cohortem ex trecentis delectis viris inter ſe amantibus inſtituit, quam *ſacram cohortem* appellavit. Hujus ſacræ cohortis Thebanæ invicta fortitudo ad prælium uſque Chæronenſe duravit. Plutar. in Pelopida.

3 *In proximo pignora, unde feminarum ululatus*] Britannis quoque mos, conjuges ad bellum ducere. Tacitus Agric *Nulla Romanos conjuges accendunt.* Et Annalium 55 *Animo adeo fero, ut conjuges quoque teſtes victoriæ ſecum traherent, plauſtriſque imponerent.* Idem de Thracibus lib. 4 *Illis extrema jam ſalus, & adſiſtentes pleriſque matres & conjuges, earumque lamenta, addunt animos.* Pichena.

Pignora.] Intelligit matres, conjuges, liberos. ſunt enim ea pignora cariſſima, pro quibus arma capiuntur.

4. *Ad matres.*] Plurar Coriolano: *Erat vero aliis virtutis ſcopus & finis gloria, illi vero gloriæ famæque ſuæ præcipuus fuit matris lætitia, cum ea videret laudatum & coronatum filium, & ſic oſcularetur mater eum, præ gaudio in lacrymas effuſa. Sic ſe longe clariſſimum atque feliciſſimum arbitrabatur Coriolanus.*

5. *Nec illæ numerare, aut exſugere plagas pavent.*] Spectat *ſuctum* ille ad medicinam, Homero etiam non ignotam: qui de Machaone Iliad. δ. verſu 2. 18.

αἷμ' ἐκμυζήσας ἐπ' ἄρ' ἤπια φάρμακα εἰδὼς πάσσε.

Farneſ. tamen codex & Rom. *exigere*: quod robur fœmineum magis exprimere videtur, tanquam illæ non numera-

[t] Ciboſq; & hortamina pugnantibus geſtant. Memoriæ proditur, quaſ 8

INTERPRETATIO.

dimicantibus exhibent. Tradunt, quoſdam exercitus prælio impulſos jam

NOTÆ.

verint ſolum plagas, ſed & exegerint; expoſtularintque cum ſuis, ſi illæſi rediiſſent, tanquam ignavi & vitæ ſuæ parci. *Lipſius.*

Nec exigere plagas.] Magis placet lectio: *exugere plagas.* Veriſimile eſt, mulieres Teutonicas, non tam avide à ſuis vulnera exegiſſe, quippe quorum ſciebant impatientiſſimos eſſe, quam ea diligenter curaſſe. Germanicus apud Tacitum de Germanis: *Corpus ut viſu torvum & ad brevem impetum validum. ſic nulla vulnerum patientia.* Colerus.

Forte hic *numerare* & *exigere* unum & idem ſit. nam ſi *numerant* matres generoſæ vulnera filiorum, ſimul ea *exigunt*, & ſi *exigunt* glorioſa vulnera, ſimul & numerant. Avidi certe præliorum Germani, licet vulnera minus patienter ferrent, ut barbari.

Sic fere nos impatienter ferimus febrim & alios morbos; & tamen ſæpe valetudinem & corpora noſtra curamus, aut potius ea ſpernimus, quaſi extranea, quaſi non noſtra eſſent. Hæc eſt hominis indoles. cum ægri, aut ſaucii ſumus, tum tantum ſapimus. Vetus lectio fuit, *exigere*, quæ à Rhenano mutata eſt in *exugere*, & ea vetus lectio præferenda videtur. Idque magis redolet oſtentatque virtutem Germanicam, & propius ad conſtantiam Lacænarum matronarum accedit, quorum ingenium æmulantur ſæpe feminæ veteres illæ Germanicæ hic apud Tacitum. Sic enim Spartanæ matres apud Valer. lib 2. *Quæ exituros (filios) ad præliandum monebant, ut aut vivi cum armis in conſpectum earum venirent, aut mortui in armis referrentur.*

Attamen illa vox *pavent*, huc ducit, ut non ſolum *exigant* matres, ſed & *exſuggant* filiorum vulnera. Non enim præciſe *pavor* in exigendo vulnera, ſed tantum conſtantia eſt gloriæ Spartiatarum ſimilis. At iſtæ, non ut mulierculārum vulgus, *pavent*, aut exhorrent *exuggere* læthalia ſuorum vulnera. nam & maritos & fratres & propinquitatem ſauciam, comprehendi hoc generoſo affectu matrum, putem.

Et ſi ſedulo attendas Taciti verbis: *Ad matres & conjuges vulnera ferunt:* ſi afferunt vulnera matribus & uxoribus, cur illæ *exigant* vulnera, quorum certe ultro avidi Germani? Nam licet impatientes ſint vulnerum, cum præter ſpem ſauciati ſunt; attamen in pericula cæco impetu proruunt ut barbari; ergo ultro afferunt *vulnera* ad matres & conjuges, & illis gloriantur. itaque à talibus viris *exigere* plagas non opus fuit.

Et ſi edidiſſet Tacitus, *exigere*, non ſic ſcripſiſſet: *nec illa numerare, aut exigere plagas* &c. ſed potius ſic, *nec illa numerare & exigere plagas pavent*, quaſi de eadem re intelligens. & illa disjunctio *aut*, denotat, intellexiſſe de re diſſimili & fortiore, nempe quod non ſolum numerarent matres, ſed & *exuggerent* plagas. eaque cauſſa ſcripſit disjunctivè, *nec illa numerare, aut exugere plagas pavent.*

Exugere plgas.] Non *exigere*, ut volunt, cur enim vulnera exigerent matres, quibus filii ultro ipſi periculorum avidi vulnera afferunt? ſatis eſt exigere virtutem. an illæ exigerent vulnera à patribus, à maritis? non putem, eoque minus à filiis ſuis. & dixiſſet Tacitus, *exigere*, dein *numerare*; at prius illæ hic numerant, dein exſuggunt

t *Cibos & hortamina.*] Ibi eſſ runt multa de vino & aliis potionibus calidis, quibus accenderentur animi ad prælium, ſed non vident Tacitum ludere in verbo *geſtare*, quod aliter accipitur, quum refertur ad *cibos*. litera cum ad-

dam acies inclinatas jam & labantes à feminis reſtitutas; conſtantia precum & [1] objectu pectorum, & monſtrata cominus [2] captivitate, quam longe impatientius [3] feminarum ſuarum nomine timent: adeo ut efficacius obligentur animi civitatum, quibus [4] inter obſides puel-

INTERPRETATIO.

nutanteſque à mulieribus initratos eſſe, inſtauratamque fortunam, vi obteſtationum & oppoſitu pectorum, & oſtenſa è propinquo ſervitute, quam longe vehementius metuunt conjugum ſuarum amore: in tantum, ut certius ſtrictiuſque devinciantur animi populorum, quibus praſcribuntur inter obſides, virgines etiam

NOTÆ.

hortamina. quippe ſic *geſtantur* hortamina, ut *fertur ſalus*, ut *portatur ave.* Plautus Pæn. *Salutamus te, Lyce. quanquam hanc ſalutem ferimus inviti tibi.* Martialis. *Et matutinum portat ineptus ave.* Et cibos eis miniſtrant uxores, inquit, & verbis ſtimulos ad virtutem addunt. *Gronovius.*

Cibi allati militi, non ſunt ſine aliquo hortamine. Sed tamen & cibos afferendo, potuerunt ſimul & hortari ad virtutem, ad gloriam, ad libertatem tuendam, pignora ſcil. & cariſſima quæque velut oculis exhibendo. ſuaque præſentia, & ſuamet ferocia, eos etiam accendere poterant. præter *cibos*, etiam & *hortamina* addebant conſtantiſſimæ feminæ. Et ſolet Tacitus idem verbum referre ad plura, quamvis diſparata. ſic ibi feminæ geſtant *cibos* & *hortamina*, quæ ſunt res diſparatæ & diſſimiles. & quæ diverſo modo *geſtantur*, unà geſtantur tamen.

1. *Objectu pectorum.*] Puto, alludit ad eas mulieres quæ fugientibus ſuis ſe nudas oſtentavere, interrogantes, filios, an redire rurſus in uterum vellent. quaſi dicerent: illa quæ te aluerunt ubera ſeu pectora perrumpe potius, illa via, ſi audes, fuge hoſtem. Vertunt, quaſi ſe offerrent mulieres gladiis & ictibus; at forte illæ, non tam hoſtium telis, quam virorum receptui aut fugæ occurrebant, ut prohiberent.

Objectu pectorum.] Plutar. de inſtit. Laconicis. *Alia Lacæna, cum filii è prælio fugiſſent, & ad ipſam venirent: quo inquit, perfugere voluiſtis, mala mancipia. an huc (ſimul veſte ſublata ventrem nudatum eis oſtendebat) huc unde exiſtis, iterum redituri.*

2. *Captivitate.*] Quam morte etiam graviorem longè ducebant Germani. Xiphilinus in Caracalla de mulieribus illorum: *Harum mulieres captæ à Romanis, interrogatæque ab Antonino, venire, an occidi mallent, morti annuere. Poſtea cum venditæ eſſent, omnes ſibi ipſæ manum attulere, quædam etiam liberos unà mactavere.*

3 *Feminarum ſuarum nomine.*] Sic infra 20. *Quidam ſanctiorem arctioremque hunc nexum ſanguinis arbitrantur, & in accipiendis obſidibus magis exigunt.*

4. *Inter obſides puella quoque.*] Igitur ad Germanos referam, quod generatim à Suetonio ſcriptum in Auguſto capite 21. *A quibuſdam, novum genus obſidum fœminas, exigere tentavit.* Etſi cur id Tranquillo novum? Romani ipſi virgines obſides Porſennæ olim dederunt, interque eas Clœliam.

Athenæus id primum inventum Cleonymo Spartano vult, parum verè, libro 13. capite 28. *Mihi juxta naturam feciſſe Cleonymus Spartanus videtur, qui primus mortalium* (magis rectè, ſi primus Græcorum dixiſſet) *obſides à Metapontinis fœminas virgines accepit nobiliſſimas & pulcherrimas ducentas.* Ubi diſcis Metapontinos, imo credo, cæteros Italiæ populos, habuiſſe antiquitus hunc morem. *Lipſius.*

Aliorum populorum hiſtorias, aut ignorabant fere, aut ſpernebant Græculi; ideoque cum dicit Athenæus hic, *primus mortalium*, ad Græcos reſtringen-

læ quoque nobiles imperantur. [1] Ineſſe quin etiam ſanctum aliquid, & providum putant; [2] nec aut conſilia earum aſpernantur, [3] aut re-

INTERPRETATIO.

claritate inſignes. Quin etiam ineſſe illis credunt quidpiam divinum, & præſcium; nec aut ſpernunt earum conſilia, aut oracula faſtidiunt. Spectavimus

NOTÆ.

dus eſt, qui ſuæ tantum gloriæ ſatagebant. Uſque adeo vani, ut ſua tantum mirarentur, inquit Tacitus. Sic Dio qui condit hiſtoriam Rom. diſerte profitetur, ſe nihil curare bella Germanica. ô vanum Græculum! nihil humani à nobis alienum eſſe debet.

Quaſi verò! Quæ bella geſſere præſtantiſſimi duces & imperatores Cæſar, ipſe Auguſtus, Druſus, Tiberius, Germanicus. & Germaniæ quæ triumphatæ ſæpe, nunquam victæ ſunt, & quæ bella ipſa ſcripſere honeſtiſſimi & mortalium doctiſſimi, Plinius, Tacitus & alii, hæc nihil pertinent ad Græculum, hæc nihil curat Bithynus. quaſi verò! Sic autem Tac. lib 2. an. de Arminio: *Caniturque adhuc apud barbaras gentes Græcorum annalibus ignotus, qui ſua tantum mirantur*, &c.

1. *Ineſſe quinetiam ſanctum aliquid.*] Hoc etiam Romanis viſum. Nam autor eſt Suetonius, *A. Vitellium Cattæ mulieri, velut oraculo acquieſcere ſolitum. Proinde cum illa vaticinata fuiſſet, ita demum firmiter ac diutiſſimè imperaturum, ſi ſuperſtes parenti extitiſſet, creditur Vitellius matri cibum dari prohibuiſſe.*

Fieri poteſt, ut *Aurinia* fuerit, quam ille, Romanarum legionum in inferiori Germania præfectum agens, aliquando conſuluerit, aut certè jam potius rerum, poſtea conſulendam curarit. nam *Velleda* Bructera fuit. *Rhenanus.*

Non *Aurinia* conſulta Vitellio Quippe non id ſiluiſſet Suetonius, aut Tacitus, qui infra non ſiluit, cum fama Virginis innotuiſſet tempore belli quod Civilis Batavus movit.

Neque certe debuit ſileri nomen *Auriniæ* in re tanti momenti, qualis fuit tranſlatio imperii ad Vitellium, quæ & facta in ipſa Germania inferiori, unde prope aberat femina, quæcunque illa fuerit.

Adde quod Aurinia illa ſimul prædixiſſet & imperium Vitellii, & opes ac victoriam Germanorum adverſus legiones Romanas ſub Civili Batavo. Sed prædictio hæc facta Vitellio levis momenti, & fortè vana & falſa, quam & ideò neglexit Tacitus.

Et nota verba Taciti: *olim Auriniam .... venerati ſunt.* ergo non floruit ea tempore Vitellii. nam potius *Velleda* foret, quæ tum late imperitabat fama ſanctitatis. Nec refert, *Cattam* ipſam vocari Suetonio, quæ Tacito *Bructera* eſt. nam ſic ſæpe diſſentiunt auctores in circunſtantia loci & perſonæ.

2. *Nec aut conſilia earum,*] Plutar. lib. de Mulierum virtutibus. *Celtæ antequam Alpes tranſgreſſi Italiæ eam obtinerent partem, quam nunc incolunt, è gravi & implacabili diſcordia in bellum inciderant civile. Mulieres autem inter media arma progreſſæ, cognitis controverſiis, tam dextrè eas, & inculpatè dijudicaverunt, ut admirabilis, earum ex arbitrio, amicitia omnium cum omnibus, per urbes ſingulaſque familias extiterit. Itaque in poſterum à Celtis mos ſervatus, ut conſultationibus de bello & pace, mulieres ſuas adhiberent, & lites cum ſociis ortas, earum opera diſceptarent. Quare in ſuo etiam fœdere, quod cum Annibale inierunt: ſcripſerunt, ſi Celtæ haberent, quo nomine Carthaginenſes accuſarent, judicium fore Carthaginenſium ducum ac præfectorum in Hiſpania; ſi vero Carthaginenſium aliquid objicerent, cauſæ cognitionem futuram penes Celtarum mulieres.*

ſponſa negligunt. Vidimus ſub divo Veſpaſiano [1] Velledam diu apud pleroſque numinis loco habitam. Sed & olim [2] Auriniam, & compluris alias venerati ſunt, non adulatione, [3] nec tamquam facerent

INTERPRETATIO.

imperante divo Veſpaſiano Velledam diu apud multos pro dea æſtimatam. Sed olim etiam coluere Auriniam, & pleraſque alias, non adſentatione, nec tan-

NOTÆ.

Conſiliorum earum.] Ariſtoteles Politic. ſecundo libro ſic habet: *Et quid refert, putamus, mulieres: ne magiſtratus gerant, an magiſtratus gerentes, mulieribus pareant?* Idem enim utrobique accidit. Ideoque Lacedæmoniorum politiam improbandam eſſe tradidit, quod magna ex parte muliebri imperio regeretur. Idem etiam multas gentes bellatrices, & militariter vitam traducentes, ultra Celtas in γυναικοκρατίᾳ vivere tradit. Itaque, inquit, ſcitum illud fabulamentum videtur ejus, qui Martem cum Venere illaqueaſſe primus dicitur. Hujuſmodi enim viri in venerem maxime proni, muliebri imperio regi fere nati ſunt. *Budæus* in Pandect.

3. *Aut reſponſa negligunt.*] Mela lib. 3. cap. 6. ubi de Inſulis ſeptentrionis. *Sena in Britannico mari, Oſiſmicis adverſa littoribus, Gallici numinis oraculo inſignis eſt, cujus antiſtites perpetua virginitate ſanctæ, numero novem eſſe traduntur Gallicenas vocant, putantque ingeniis ſingularibus præditas, maria, ac ventos concitare carminibus, ſeque in quæ velint animalia vertere, ſanare quæ apud alios inſanabilia ſunt, ſcire ventura, & prædicere, ſed non niſi dedita navigantibus, & in id tantum, ut ſe conſulerent, profectis.*

1. *Velledam.*] De qua multa noſter libro 4. hiſtoriarum, quam captivam & in triumpho poſtea ductam colligas ex Statio.

Non vacat Arctoas acies Rhenumque rebellem

Captivaque preces Veledæ.

Qui nomen tamen id corripit: cujus Germanam ſcripturam fuiſſe cenſeo *VVeldam*: huic ſucceſſit in dignatione *Ganna*, ſub Domitiano celebris. Dio in Frag. 49. *Ganna virgo poſt Veledam, in Germania divina & vates.* Addit, ad Domitianum veniſſe, & præmiis ab eo affectam. *Lipſius*

Puto, per *captivam Veledam*, intelligit Statius, ipſam *Germaniam*, quemadmodum & per *Rhenum rebellem*. Cave igitur hinc inferas fuiſſe ductam Velledam in triumphum. Et triumphata quidem Germania ipſa in ſpeciem tantùm & oſtentui, at certe numquam debellata eſt.

2. *Auriniam.*] Forte *Aluriniam*, quod nomen commune omnium ſagarum fuit. Sic Jornandes: *Repperit in populo quaſdam magas mulieres, quas patrio ſermone Aliorunnas ipſe cognominat.* Lipſ.

Auriniam.] Leg forte, *Alterunas*, quaſi dicas, vetulas runas, ſive ſagas. Sic *Gutbruna* bona ſaga fuerit. *Colerus.*

3. *Nec tanquam facerent deas.*] Id eſt, vere, non adulatoriè pro deabus habebantur virgines: τὸ *facere* enim de iis dictum, qui non verè dii credunt vel ipſis cultoribus. Sic Tacitus obliquè perſtringit, eos qui ſe deos dici voluerunt. ſic vocabantur ab adulatoribus, & ſimul ſpernebantur tales dii.

Suet. 13. Domitianus enim, *cum procuratorum ſuorum nomine, formalem dictaret epiſtolam, ſic cœpit: Dominus & Deus noſter.*

Perſtringit hîc Tac Romanum ritum, quo deos facerent ac cœlo dicarent Cæſares poſt fata, per adulationem, quos tamen deos eſſe nullatenus credebant. At magis ſinceri Germani qui virgines ſanctas, *loco numinis habuere*, non quia *facerent deas* per adulationem, ſed quia vere crederent. Romanis tales deos conſecrantibus reſponderi potuit, quod olim Ageſilaus Thaſiis, templum & divinitatem ipſi aſſerentibus: *Agite*, inquit, *ani-*

deas. [1] Deorum maxime Mercurium colunt, cui certis diebus, [2] hu- 9
manis quoque hoſtiis [3] litare fas habent. Herculem ac [4] Martem con-

INTERPRETATIO.

quam inter deas adſcriberent. Deorum præcipue Mercurium venerantur, cui ſtatis diebus humanas etiam victimas mactare fas putant. Legitimis hoſtiis exorant

NOTÆ.

mus induci poteſt, rem ita eſſe, ſi quod mihi datis, id ipſi vobis præſtiteritis. ſic Plut. Apoph. Et Alexander Mag cum deus appellaretur, metuo potius inquit, ne diis inviſi ſimus. Et tales dii pellendi è templis, & aquæ aſpergendi qui exirent.

1. *Deorum maxime Mercurium colunt.*] Sic & Gotefridus Viterbienſis in Chronico: *Votam quidam Gotam adjecta litera dixerunt. Ipſe eſt, qui apud Romanos dicitur Mercurius, & nunc ab univerſis Germanis, ut Deus adorabatur. Unde uſque hodie Got, Teutonica lingua dicitur Deus. Got* ergo à Vandalis & Longobardis vocabatur Mercurius, qui Saxonibus *Irmin.*

Ejus templum cum columna evertit Carolus Magnus, ut in vetuſtis Annalibus Francicis ſcriptum. *Irminſaul*, id eſt, ſtatua Irminis, appellabatur. *Irmin* & *Herman*, idem apud illos fuit. Græcum autem id nomen planè eſt Mercurii. *Colerus.*

. *Mercurium colunt.*] Plura igitur ac certiora de religione Germanorum Tacito nota, quam Cæſari, qui contra ſcribit libro 6 *Deorum numero eos ſolos ducunt quos vident, & quorum opibus aperte juvantur, Solem, Vulcanum, & Lunam; reliquos ne fama quidem acceperunt.* Falsò. Nam noſter etiam in Annali 13. ſcriptum reliquit: *ab Hermunduris diverſam aciem Marti ac Mercurio ſacratam.*

Paulus Diaconus l. 1. notat Longobardis (ij autem Germani) *VVodam* Mercurium appellari Ego legerim, *VVandam*, vel *VVonſtam*: à lucro ſcilicet, cui præeſt. Majoribus quidem noſtris ita dictum, clarer, vel ex Mercurij die, qui veteri & gentili appellatione nobis *VVonſdach.* Lipſius.

In ea ſententia Cæſaris, coluiſſent Germani tantum *naturales* deos, ut & Perſæ veteres, id eſt, naturam ſeu partes naturæ, ſicque nullos deos *animales*, id eſt animas hominum conſecratas noviſſent, ut v g. Mercurij & Herculis qui homines olim, poſt mortem dij facti ſunt. Sed hæc pugnant aperte cum Tacito Forte olim ante commercia Græcorum Iſtri accolarum, & Romanorum ex Galliis imminentium, non niſi *naturales* deos colebant Germani. Sicque conciliaretur Cæſar cum Tacito noſtro.

2. *Humanis quoque hoſtiis.*] Quod Gallis Germaniſque commune, & manſit ea diritas etiam inferiori ævo. Procopius libro 2 de bello Goth. ait Francos, etſi Chriſtum jam colerent, humanis tamen ad ſuum ævum hoſtiis uſos.

Ditmarus libro 1 Normannos & Danos quotannis menſe Januario diis ſuis immolaſſe xcix. homines, totidem equos, cum canibus & gallis: ab eaque barbarie Henricum Aucupem primum eos abduxiſſe. *Lipſius.*

3. *Litare fas habent.*] Sic de Judæis hiſtoriarum 5. 13. *Evenerant prodigia, quæ neque hoſtiis, neque votis piare* gens *fas habet. Fas* igitur hic, idem eſt, ac conceſſum, ritu ac legibus religionum licitum, & legitimum. Forte ſit: juſtum ſanctumque id reputant.

4. *Martem conceſſis animalibus.*] Non certè Gothi: de quibus Jornandes: *Martem ſemper aſperrimâ placavere culturâ: nam victima ejus mortes fuere captorum.*

Conceſſis animalibus.] Omnibus ſcilicet victimis, præter humanas. *Pich.*

Herculem & Martem.] Quia hi dij belli. & ſupra lib. 5. h. vocavit Martem maximum deorum Germaniæ. quippe natio illa ad virtutem & bellum genita.

ceſſis animalibus placant : [1] pars Suevorum & Iſidi ſacrificat. Unde

INTERPRETATIO.

Herculem, & Martem. Pars Suevorum etiam Iſidem ſacrificiis colit. Non ſatis

NOTÆ.

1. *Pars Suevorum & Iſidi ſacrificat*] Quod ſi eſt, numen hoc fuerit à Græcis Iſtri accolis; his vero ab Ægyptiis: qui Iſidem in deas retulere, quia, cum triticum & hordeum, ſponte antea creſceret inter herbas, nec uſus eorum eſſet cognitus, prima Iſis eum monſtravit Ægyptiis. Unde apud Appulejum XI Met. Eleuſinia Ceres & Ægyptia Iſis, eadem dea prædicatur. Difficulter poſſum in animum meum inducere, Germanos, vetus Iſidis nomen, cujus ſera adeo fuit notitia Græcis & Romanis, accepiſſe ab Ægyptiis. Potius dixero Germanis fuiſſe reliquias primævæ traditionis de Adamo & Eva, quorum ille *Mannus* ſit, hæc *Iſis*. Nam quomodo Adam qui *hominem* notat, ac per excellentiam *marem*, commodius reddidiſſent Germani ſua lingua, quam *Mannum*? A *Man* autem mulier dici potuit *Manna*. ſed id non in uſu Germanis. Ac forte ex veteri traditione retinuerunt Hebræum nomen *Iſcha*, quod apud Moſem, & veteri lingua Latina *viram* ſonat : unde apud Feſtum, *vira Querquetulana*. & Romani cum audirent Germanicæ genti cultos *Man* & *Iſcha*; ut ex illo *Mannum*, ita ex hoc *Iſidem* forte fecerunt, quia non viderent, quod numen *Iſcha*, quam *Iſis* eſſe poſſet. *Voſſius* lib 1. de Idolatria.

Tacitus ſive Romani, neque Germani ipſi potuerunt intelligere tali ſigno liburnæ ſeu ſimulacro, Evam ſeu primam feminam. Nam quæ ſimilitudo Evæ cum *ſigno in modum liburnæ figurato*? Forte nec nomen ipſum *Iſidis* uſurpatum à Germanis, ſed aliud fuit numinis hujus vocabulum. At cum viderent Romani effigiem *liburnæ*, interpretati ſunt *Iſidem*, & id nomen huic numini adfinxere ipſi, quod nomen erat in uſu & cultu, jam & Romæ, forte & in aliis regionibus imperii, etiam extra Ægyptum. Sic infra de ſimili numine Tacitus : *Deos interpretatione Romani Caſtorem Polluccmque memorant*. Ubi nota τὸ *interpretatione*. Scil. cum non ſatis noſſent Romani, quodnam eſſet illud numen Naharvalorum, & cui ritui ſuo conveniret, & accepiſſent, duos juvenes, *ut fratres*, adorari in lucis, ſtatim numen ſuo more, rituque Rom. *Caſtorem Polluccmque* interpretati ſunt, quamvis revera Germanis ignoti eſſent Caſtor & Pollux, qui neque vel nomine cogniti huic genti. Et certe iſtud numen apud ipſos Germanos habuit aliud vocabulum. nam *ejus numinis nomen Alcis*, inquit Tac. cap. 43 &. *nulla ſimulachra* fuere juvenum ſeu fratrum in luco illo. quamvis *ut fratres*, *ut juvenes* colerentur à Germanis (nam in oris humani ſimilitudinem non expreſſere deos Germani) quare ipſis ſua interpretatione Romani nomen Caſtorum numenque adfinxere, licet apud Germanos hoc nomen numenque eſſet revera incognitum. Nam tantum ſimilitudo aliqua cultus & venerationis fuit, quia fratres colebantur. Ita forte & de Iſide dici hoc loco poſſit, non habuiſſe eam deam id nomen apud Germanos, neque revera hic cultam Iſidem deam nomine aut re, ſed ſimile aliquod numen, quod ex ſuo more & ingenio Romani interpretabantur Iſidem, ſcil. ex effigie ſeu navigio illo, non autem ex effigie muliebri Quippe nulla apud Germanos *in humani oris ſpeciem* aſſimilata numina. Neque ipſe Tacitus dicit, fuiſſe cultam *Iſidem Pelagiam*, aut *navigium Iſidis* celebrari. Sed tantum ex ſignis liburnæ interpretatur, & conjicit fuiſſe *advectam* & peregrinam eam *religionem*. Et forte colebatur hoc numen Germanicum alio vocabulo, alio cultu, & votis in aliud tendentibus, quam Iſis ab Ægyptiis aut Romanis. Attamen Tacitus aperte dicit, fuiſſe *peregrinum ſacrum*, & quærit *unde cauſſa & origo*

cauſſa & origo peregrino ſacro, parum comperi; niſi quod ſignum ipſum [1] in modum liburnæ figuratum, docet advectam religionem.

INTERPRETATIO.

mihi conſtat, unde cauſſa & initium fuerit *extranea religioni, niſi quod ſimulachrum ipſum in ſpeciem liburnæ efformatum, arguit, adventitiam* eſſe *ſuperſtitio-*

NOTÆ.

illius apud Germanos. Itaque vel ipſa Iſis dea, eo nomine culta apud illos, vel certe ſimile aliquod numen ſimileque forte aliquatenus Ægyptiis & Græcis ritibus ſacrum illud fuit.

Iſidi.] Diodor. Sicul. hiſt lib. 1. *Omnis ferme orbis hanc deam* (Iſidem nempe) *colit, propter manifeſtas ejus morborum curas. Etenim in ſomnis illam dicunt, non recte valentium morbis auxilia præbere. Et qui ejus monitis obtemperent, præter opinionem curari. etiam quorum medici ſalutem deſperarint. Viſu quoque aut alia quapiam corporis parte debiles, ejus deæ numen implorantes, in priſtinam valetudinem reſtituuntur.* Ejus tutelæ etiam commiſſi erant navigantes, ut ſcribit Lucianus. Etiam & medicamen dabat ad immortalitatem adipiſcendam. Sic vitæ reſtituit filium Orum mortuum, & immortalitate donavit, Diodoro teſte.

Diodor. Sicul. hiſt. lib. 1. *Iſidem, alii Cererem, quidam Theſmophoram, alii Lunam, nonnulli Iunonem. alii alio nomine appellant.* Nec mirum de multis deæ nominibus, cum per Oſiridem intelligerent ſolem, & per Iſidem, terram ſeu naturam univerſam, ut videbimus infra.

Plutarch. lib. de Iſide. *Templum quod Saï eſt Minervæ, quam eamdem cum Iſide arbitramur, hanc habuit inſcriptionem: Ego ſum omne quod exſtitit, eſt, & erit, meumque peplum, ſeu velum, nemo adhuc mortalium detexit.* Saïs urbs fuit Ægypti.

Iſidi.] Plut. eodem lib. *Hanc deam Ægyptiis celebre numen fuiſſe aſſeverant, cujus ſimulacrum ſiniſtra ſcyphum tenet. dextra ſiſtrum, hoc eſt æneum crepitaculum, quod non ſpiritu, ſed motu concuſſum perſonat; ab illiſque Iſis dicta, dea, cui pervigilia excubiæque nocturnæ à pullis peraguntur. Cujus ſacerdotes linea amicti ſtola, per urbem lugentes vagabantur. Mox læti ſacra perficiunt: in cujus feſto qui ex collegio ſunt ſacerdotes, diverſas facies induunt, ornatu vario: nam alius incinctus balteo, militem agit: alius venabulo venator incedit: alius longa ſtola fœminam mentitur: nonnulli cum faſcibus procedunt, velut magiſtratus. Poſt quæ mulieres candidis amiculis ſerta ferentes, cum ſpeculis & pectine, ante ſimulacrum deæ famulantur, ipſamque comentes, cum lucernis & lampade ſequuntur. Et quia Saturni & Vulcani uxor dicitur, ideo Flamen Vulcanalis Calendis Maiis illi rem divinam facit.*

Iſidi, ſi ipſa ſit eadem cum Minerva, quæ Saï apud Ægyptum colebatur, faces lampadeſque accendebantur per certos dies, toto orbe terrarum, non ſolum in templo, & circa ambitum templi, ſed in omni loco, etiam cum in Nilo navigarent. Etiam & intra domos privatas ardebant, lychni cerei ac faculæ. teſtes Herodotus & Themiſtius.

1. *In modum liburnæ.*] Non abſurda conjectura. fuit ſane talis forma Iſidis, quam *Pelagiam* dixere. Pauſanias Corinthiacis: *Sunt diverſa Iſidis templa, quorum hoc quidem Pelagiam, iſta vero Ægyptiam appellant.* Lactantius libro 1. *Quod certus dies habetur in Faſtis, quo Iſidis navigium celebratur: quæ res docet, non tranaſſe illam, ſed navigaſſe.*

Non temere ſuſpicere hujus Pelagiæ Iſidis ſacra ſuſcepiſſe Suevos ab ipſis Græcis: eos dico Suevos, qui ad Iſtri ripas habitantes, ſæpe cum Sarmatis ad Pontum uſque Euxinum excurrere. *Colerus.*

Iſidi quotannis menſe Martio navigium dicari, onuſtumque muneribus pe-

Cæterum [1] nec cohibere parietibus deos, [2] neque in ullam humani oris ſpeciem aſſimilare, ex magnitudine cœleſtium arbitrantur:

INTERPRETATIO.

nem. Cæterum nec claudere muris deos, neque in ullam mortalis vultus imaginem effingere, ex amplitudine deorum exiſtimant. Saltus ac ſilvas ipſis dicant,

NOTÆ.

lago committi ſolebat. in Kalendario ruſtico feſtum legimus menſis Martii, quod *navigium Iſidis* appellatur. *Scioppius.*

1. *Nec cohibere parietibus deos.*] Id eſt, neque templis, neque domibus. Cicero de legibus libro 2. *Nec ſequor Magos Perſarum, quibus auctoribus Xerxes inflammaſſe templa Græciæ dicitur, quod parietibus includerent deos: quibus omnia deberent eſſe patentia ac libera, quorumque hic mundus omnis templum eſſet & domus.*

Idem Herodotus Clio de Perſis: *ſtatuas, templa, aras ſtatuere non ſolitos:* Puto ſic egiſſe Perſas, quia ſcil. adorabant Mitram ſeu Solem deum unicum, & id circo, neque ſtatuas Dei erigebant. nam ubique ingens imago ſolis. ubique templum magnificum ac ſplendens in oculis mortalium habet, oſtentatque Remque ideo divinam faciebant excelſis locis, quibus ſol primum affulget, & mundum ceu templum deo dignum vere latius exhibet.

Ideo adorabant Perſæ Parthique in montibus, & ibi ſacris operabantur. Ejus ſacrificii ritum exhibui in notis ad Annales Taciti, ubi de Bardane rege, quia hæc loca prius radiis ſuis ſol perluſtrat. tamen quandoque mons erat ſimul & templum ac ſymbolum Dei & Deus ipſe in Oriente, ut Carmelus Tacito & Suetonio deſcriptus.

Nec cohibere. . neque in ullam.] Sic & egiſſe veteres Romanos, ex Varrone probat Auguſtinus lib. 4. de Civitate Dei. *Dicit etiam* (Varro nempe) *antiquos Romanos plusquam annos centum & ſeptuaginta, deos ſine ſimulacro coluiſſe. quod ſi adhuc, inquit, manſiſſet, caſtius dii obſervarentur. Cujus ſententiæ ſuæ teſtem adhibet inter cætera, etiam gentem Iudæam: nec dubitat eum locum ita concludere, ut dicat: qui primi ſimulacra deorum populis poſuerunt, eos civitatibus & metum dempſiſſe, & errorem addidiſſe: prudenter exiſtimans, deos facile poſſe in ſimulacrorum ſoliditate contemni.*

2. *Neque in ullam.*] Sic ſupra de Judæis: *Iudæi mente ſola unum numen intelligunt* &c. *Igitur nulla ſimulacra urbibus ſuis, nedum templis ſunt.*

Neque in ullam humani oris ſpeciem.] Sic etiam ſupra: *Profanos qui Deum imagines mortalibus materiis in ſpeciem hominum effingant.* Sed tamen alia ſimulacra dare diis videbantur, Germani licet in hominis ſpeciem non aſſimilarent. Sic & Lycurgo ſeu Lacedæmoniis, uſurpatum olim, nullaque ficta apud eos, vel picta imago fuit: quippe hominum, aut animalium ſpecies diis tribui vetuit. Templum vero, in quo colebatur, deſuper patens foramen habuit, quia nefas duxerunt, Terminum deum pacis & juſtitiæ cuſtodem ſub tecto conſpici Sic Jovi, Soli, Lunæ & deo Fidio, in aperto mundo templa hypæthra, & ſub dio veteres extruxere &c. Apud Perſas nulla dicabantur templa diis: quia cum Solem præcipuum numen & deorum maximum colant, mundum univerſum illi templum eſſe dixerunt.

Neque in ullam . . . ſpeciem] Sic & Plutar. de veteribus Romanis in Numa: *Quæ de ſimulacris ſunt præſcripta, ea prorſus cognata & ſimilia præceptis Pythagoræ; neque enim ille quod primum & ſummum eſt, ſenſibile, aut paſſibile cenſebat, imo id inviſibile & intellectuale prorſus, ut nullis templis includi poſſe exiſtimavit. Et vero Numa vetuit dei imaginem putari à Romanis, ſimilem eſſe hominis, aut cujuſpiam animalium. Ne-*

lucos

[s] lucos ac nemora conſecrant, deorumque nominibus appellant

INTERPRETATIO.

deorumque vocabulis inſigniunt arcanum illud, quod ſola reverentia intuen-

NOTÆ.

que certe fuit olim apud illos ulla numinis effigies picta, aut ſculpta, vel ficta quecunque modo, ſed per primos centum & ſeptuaginta annos qui ædificabant templa, aut ſacraria ſtruebant, in his nullum ſimulacrum in formam quamcunque adumbrabant. tamquam ſcil. nefas & impium eſſet aſſimilare meliora ac potentiora pejoribus infirmioribuſque. tamquam impoſſibile foret concipere exprimere, aut comprehendere numen aliter, quam ſola mente, ſoloque intellectu.

In ullam … ſpeciem.] Lactant. lib. 2 *Dei cujus ſpiritus ac numen ubique diffuſum, abeſſe nunquam poteſt, ſemper ubique imago ſupervacua eſt.*

[t] *Lucos ac nemora conſecrant.*] Quod Claudianus iis exprobrat, de laudibus Stilic. libro 1.

Vt procul Hercynia pervaſta ſilentia ſilva
Venari tuto liceat, luceſque vetuſta
Religione truces, & robora numinis inſtar
Barbarici, noſtra feriant impune ſecures.

Sed & Lucanus in obſid. Maſſiliæ.

Lucus erat, longo nunquam violatus ab ævo.
——— *Hic barbara ritu*
Sacra deum, ſtructa diris altaribus aræ,
Omniſque humanis luſtrata cruoribus arbos.

Bene ergo & merito *religione truces* eos fecit Claudianus: quoniam victimæ, imo & homines, ad arbores has (è Lucano haurias) immolatæ. Ait etiam, *robora numinis inſtar.* Illuſtrabit Tyrius Maximus, qui *Celtas excelſam quercum coluiſſe* ait, & *loco numinis ſolenniter appellaſſe.*

Atque adeo poſteriori etiam ævo mansit hic cultus. Luitprandi regis Longobardorum lex eſt: *Qui ad arborem, quam ruſtici Sanctivum vocant, adoraverit, vel incantationes fecerit, componat medietatem pretij ſui in ſacro palatio.* Hæc in Germanis merito nos ridemus. Sed cur Romani? Illi in eadem navi.

Plinius de arboribus: *Hæc fuere numinum templa, priſcoque ritu etiam nunc ſimplicia rura deo præcellentem arborem dicant.* Lipſius.

Lucos ac nemora.] Helmoldus etiam ſcribit Sclavos quercus coluiſſe, quas ambiverit Atrium & ſepes accuratior lignis conſtructa. *Colerus.*

Lucos ac nemora.] Rationem affert Tacitus, ſcil. quia primis temporibus invaluerat opinio, deos non debere includi parietibus, ſed ſub dio adorandos eſſe. Quare, ut ait Olaus Vvormius lib. 1. Monum. Danic. 3. *Idola ſua, Stuegudur dicta, primitus mapaliis & tuguriolis tegebant veteres, præter decorem eſſe exiſtimantes, deos tectis claudi, imprimis ubi cultibus debitis placari, & majeſtatem ſuam exſerere debebant.* Ubi per *tuguriola*, non intelligit clauſas ædiculas, ſed qualiacunque operimenta ſtatuarum, ne in eas ſordes mitterent volucres aut pluviæ arcendæ cauſſa. Nec ſolum lucos aut ſilvas, ſed in iis arbores quaſdam eximias diis dicabant, & in iis arboribus ſtatuas eorum locabant. De Pruſſis Eraſmus Stella: *Præcellentes arbores, ut robora & quercus, deos inhabitare dixerunt, ex quibus ſciſcitantibus reſponſa reddi audiebantur, ob id, nec hujuſcemodi arbores cædebant, ſed religioſe, ut numinum deos, colebant.* Sic exſtitere celeberrimæ quædam quercus apud veteres Pruſſos, ſed inprimis conſpicua fuit, & inauditæ magnitudinis quercus ad oppidum *VVelau* & pagum *Oppen.* Hæc tanta fuit, ut cum excavata eſſet, eam eques ingredi, ibique equum ſuum in gyrum potuerit circumagere. Habuit truncus in circumferentia 27. ulnas. Nec ſolum quercus, ſed etiam *Tilia* diis ſacrata. Sub *Sambuco* etiam deos habitare credidit cœca illa gens. Etiam totæ ſylvæ diis ſacræ, & arborem in illis exſcindere piaculum fuit. Forte mactatis

[1] ſecretum illud, quod ſola reverentia vident. Auſpicia, ſorteſq; ut qui

INTERPRETATIO.

tur. Auguria, & ſortes quam religioſiſſime explerant. Sortium ritus facilis.

NOTÆ.

hominibus dicabantur hæ ſilvæ Nam ſic de Gothis tradit Adam. Bremenſis ſec. xi. ſcriptor. *Corpora immolatorum ſuſpenduntur in lucum qui proximus eſt templo. Is enim lucus tam ſacer eſt gentibus, ut ſingulæ arbores ejus, ex morte & tabo immolatorum divinæ credantur.* Nec ſolum arbores ipſæ, ſed & ſinguli *rami* ſacri. Etiam *lacus* & *fontes* quibuſdam diis ſacri. Sic Helmoldus de Pruſſis vett. *Vſque hodie profecto inter illos, cum cætera omnia communia ſint cum noſtris, ſolus prohibetur acceſſus lucorum & fontium, quos autumant pollui Chriſtianorum acceſſu.* Sacrificia etiam ad fontes celebrata. Sic Crantzius præfat. ad hiſt. Suediçam de Gothis: *Fons ſcaturivit ad locum ſacrificiorum. Sacrificaturi, hominem hic immerſere vivum, qui ſi facile mergeretur, fauſtum renuntiavere votum.* Et notant hoſce fontes fuiſſe profundiſſimos. Erant & dij in ædibus privatis, quaſi lares & penates, ſub *fornace*, vel in *angulo Vaporarij* dicti, & alii in occultis ædium locis, & in *congerie lignorum*, ſic Joan Melerius. Pruſſi colebant deos *ſolem, lunam, ſtellas.* (alij *Tonitrua Fulgetraſque* addunt.) Hos tres deos appellarunt *Percunnum, Picellum, Potrimpum*. Sicque coluerunt naturam & partes ejus, ſeu affectus, non deos animales. Ita ut *Percunnus* & alij dij, licet hominum facie picti, ſeu ſculpti, eſſent ſymbolum ſolis, lunæ & planetarum. In hoc tamen degeneres Pruſſi à veteribus Germanis noſtris, quod deos ſuos in ſimilitudinem oris humani exprimerent. Quem tamen morem, aut fictum à ſcriptoribus nuperis, aut certe novum fuiſſe veriſimile eſt. Nam antiquitus adorarunt deos, ſeu naturam ipſam in lucis, ſed ſine effigie, ut noſtri Germani. Itaq; trium deorum iſtorum (ut ſcribunt) tres erant ſtatuæ in quercu illa immenſa dicta Romoveana collocatæ. Ita ut imago Percunni, ſeu ſolis, ut majoris, in medio aliarum ſedem haberet. Quercus autem illa tripartita habuit tres majores ramos, ex uno caudice excreſcentes, qui in ſuprema parte arboris coaleſcebant. quare & dicta quercus illa *Romove*, ſeu *coalita*, à voce Pruſſica, *Ruomot*, id eſt, coaleſcere. Et ita fuerant collocati hi dij in quercu, & inter iſtos tres ramos, ſcil. ne à variis cœli tempeſtatibus corrumperentur. Excreſcebant enim ex tribus illis majoribus ramis alij ramuli quamplurimi, qui idola hæc ab externis cœli injuriis defendebant. Apud Gothos colebantur pariter tres dii, non in arbore tamen, ſed in templo magnifice exſtructo. At neque templum, neque ſtatuas in lucis aut arboribus obſervamus hic apud Germanos veteres, quamvis alioqui vicinis gentibus in multis ſimiles videantur.

Lucos.] Plut. in Mario: *Nam dictæ Maricæ nemus eſt, quod colunt & obſervant, ita ut nihil inde aſportari liceat eorum quæ illata huc & dicata ſunt.*

Lucos] Senec. epiſt. 41. *Quis deus, incertum eſt, habitat deus. Si tibi occurrit vetuſtis arboribus, & ſolitam altitudinem egreſſis frequens lucus, & conſpectum cœli denſitate ramorum, aliorum alios protegentium ſubmovens, illa proceritas ſilvæ, & ſecretum loci, & admiratio umbræ, in aperto tam denſæ atque continuæ, fidem tibi numinis facit. . Et ſi quis ſpecus ſaxis penitus exeſis montem ſuſpenderit, non manu factus, ſed naturalibus cauſis in tantam laxitatem excavatus, animum tuum quadam religionis ſuſpicione percutiet.*

1. *Secretum illud.*] Erat igitur in illis lucis locus aliquis arcanus & eximia ſanctitate anguſtus & ſacer, velut adytum quoddam aut penetrale templi, quod ſolus ſacerdos intrabat, & alii ſola reverentia cernebant. Et id etiam innuere videtur infra 40. *Eſt in inſula Oceani*

maxime obſervant. Sortium conſuetudo ſimplex. [1] virgam frugiferæ arbori deciſam, [2] in ſurculos amputant, eoſque [3] notis quibuſdam diſcretos [4] ſuper candidam veſtem [5] temere ac fortuito ſpargunt. mox ſi publice conſulatur, ſacerdos civitatis; ſin privatim, ipſe pater familiæ precatus deos, cœlumque ſuſpiciens, ter ſingulos tollit, ſublatos ſecundum impreſſam ante notam interpretatur. [6] Si prohibuerunt; nulla de eadem re in eundem diem conſultatio. [7] Sin permiſ-

INTERPRETATIO.

virgam pomiferæ arbori detractam in ſurculos abſcindunt, eoſque ſignis nonnullis diſtinctos effundunt promiſcue & ut ſors obtulit, ſuper veſtem albam. dein ſi publice fiat interrogatio, ſacerdos nationis; ſi vero privato nomine conſulantur ſortes, *ipſe pater familiæ rogans deos, & ſidera intuens, ter quemque* ſurculum *adſumit, & aſſumptos explicat juxta inciſam prius notam. Si vetuerunt* ſortes, *nulla ſit interrogatio de ipſa re in eam diem. Quod ſi addicunt*

NOTÆ.

caſtum nemus, dicatumque in eo vehiculum veſte contectum, attingere uni ſacerdoti conceſſum. is adeſſe deam penetrali intelligit. Attamen, puto, hic per *penetrale* intelligit vehiculum, quod ſcil. huic deæ dicatum erat. Haud dubiè erat locus aliquis ſanctior, ex quo, vel ſaltem è proximo detraherent illas effigies ferarum, & ſigna quæ in bello ferebant. Intellige hic intimum penetrale horum lucorum ſeu arcanum numinis, quod adire non licuit, niſi mente & reverentia. Ideo ſupra lib. An. invocat Arminius *penetrales Germaniæ deos.*

1. *Virgam frugiferæ.*] Sic de Medis Dio & Nicander in Theriacis. de Scythis Herodotus libro 4. Convenit & quod de Alanis Ammianus libro 31. *Futura miro præſagiunt modo. nam rectiores virgas fœmina colligentes, eaſque cum incantamentis quibuſdam ſecretis, præſtituto tempore, diſcernentes, apertè, quid portendatur, norunt.* De Rugianis Saxo Grammaticus libro 14 in legibus Friſiæ titulo 14. *Kirchm.*

2. *In ſurculos amputant.*] Idem eſt, ac in fruſtra ſcindens, ſed longiuſcula.

3. *Notis quibuſdam.*] Quarum ſcil. nonnullæ fœlices ſint, aliæ ſiniſtræ, ſeu mali ominis.

4. *Super candidam veſtem.*] Quare candidam? An quia fœlicioris auſpicij color is? an quia diis gratior & lætitiæ proximus? Certe color albus eſt deo carus & decorus, & fertilitatis ac felicitatis index, ſimul & fidei. Theſeo ad Minotaurum eunti pater prædixit, apud Catull. in Argon. ut rediens victor. *Candidaque intorti ſuſtollans vela rudentes.* Et cum M. Craſſo *ducturo à Carris adverſus Parthos exercitum, pullum traditum eſſet paludamentum; cum in prælium exeuntibus album, aut purpureum dari ſoleret, infeliciter rem geſſit.* Dialis ſolus habuit galerum album, vel quia maximus erat, vel quia Jovi opt. max. immolare hoſtiam albatum decuit.

5. *Temere ac fortuito ſpargunt.*] Ut etiam temere ac fortuito mox colligant, & eos ſic fortuito collectos, ſecundum impreſſam ipſis notam interpretentur. Et, eventum hinc prout fortuna monſtraverit, conjiciant.

6. *Si prohibuerunt.*] Nempe rem aggredi quam animo agitant, tunc non ultra conſulitur de illa eadem re, quamvis forte in aliud tempus differant, & de eadem re iterum conſulant.

7. *Sin permiſſum.*] Id eſt, ſi ſortes permiſerint rem aggredi, tamen adhuc iterumque conſulunt eadem auſpicia, ut certior fides ſit, eadem die, ac forte eodem tempore; ut melius explorent ſortem, an certò bonum fauſtumque rei exitum demonſtret.

ſum; auſpiciorum adhuc fides exigitur. & illud quidem [1] etiam hic notum, [2] avium voces, volatuſque interrogare. [3] Proprium gentis, [4] equorum quoque præſagia ac monitus experiri. [5] publice aluntur

INTERPRETATIO.

auſpicia, adhuc augurij certitudo exploratur. & illud etiam genus auſpicij hic invaluit, ut volucrum garritum, volatumque obſervent. Proprium gentis eſt, explorare equorum etiam auſpicia, atque emtui[illegible] Publice nutriuntur iiſdem

NOTÆ.

1. *Etiam hic notum.*] Etiam nota eſſe Germanis auſpicia, nil mirum. cum Cicero libro 2. de Divinatione diſertè ſcribat: *Omnes reges, populi, nationes utuntur auſpiciis.* Excelluiſſe tamen hac divinandi arte Piſadas, Cilices, Phrygas, idem ſcribit. & de poſtremis etiam Clemens Alexandrinus teſtatum facit.

Juſtinus libro 24. de exercitu Brenni, quem è Gallis & Germanis conſtitiſſe conſtat. *Ex his portio in Italia conſedit, qua & urbem Romam captam incendit, & portio Illyricos ſinus ducibus avibus (nam augurandi ſtudio Galli præter cæteros valent) per ſtrages barbarorum penetravit.* Diodorum adde 5. 9. *Colerus.*

Fruſtra reponit Interpres, *hic natum*, pro *notum.* nam quaſi miratur Tacitus, quod ibi etiam *nota* ſit ejuſmodi divinatio.

Notum.] Scil. miratur quod etiam apud Germanos id genus auſpiciorum notum ſit. & quamvis Brennus ſeu Belloveſus habuerit aves ſuæ expeditionis duces, non hinc ſequitur, *nata* eſſe apud Gallos aut Germanos ejuſmodi auſpicia. & diſtingue ibi inter τὸ *notum* de avibus, & *proprium* de equis. quod *proprium* gentis fuit, ibi naſci potuit; at non item quod *notum.*

2. *Avium voces volatuſque.*] Longins derivant hunc ritum à corvo & columbis Noëmi, quas emiſerat arca, ut de aquis certior fieret. Potius id ſumpſerant Germani ab Italis vicinis & Etruſcis, ſi tamen ab aliis talia mutuavere. Nam certe tales ſuperſtitiones divinationeſque potius ex ingenio hominis naſcuntur ultro, quam aliunde invehuntur. Sua cuique genti indoles, pravitas & ſuperſtitio velut innata, atque hominibus inſita eſt à natura, obſcura ſciendi maligna cupiditas, & credendi.

Avium voces.] Plut. de Induſt. animalium. *Neque parva aut ignobilis, ſed ingens ac pervetuſta divinandi pars augurium eſt. Illa quippe natura volucrum celeritas & ingenii promptitudo, tum repentina converſio ad incidentem quamlibet phantaſiam expedita, utendam ſe diis, velut organum, & in motus, voces, ſonoſq; & habitus quoſcunq; ſe flectendam præbens, ſeu remorari, ſeu promovere quidquam opus eſt, negotia & conatus hominum, ſic ut ventus, navigia, nunc quidem interpellat, nunc accelerat, & ad finem perducit. Itaque in univerſum omnes quidem aves deorum caduceatores, ait Euripides. Cygnorum vero privatum conſervum ſe Socrates vocabat, ut & ipſi reges, Pyrrhus quidem aquila, Antiochus autem accipiter appellari gaudebat.*

Avium voces.] Cic. lib. 1. de Divin. *Iovis alti ſeni pennata ſatelles.* Callimach. hymn. 3. *Poſuiſti vere avem præſtantiſſimam tuorum prodigiorum.* Sic & aliæ alites & oſcines, ut paſſeres Homerici, pulli, corvi Apollinis, columbæ Ægyptiæ & Acarnanum; illa apud Maticnam vaticinari ſolita priſcorum Aboriginum avis illa [illegible], lævus picus, *vaga raucaque cornix.*

3. *Proprium gentis.*] Illud genus auſpicij ita *proprium* Germanicæ gentis, ut nulli alii populi tale genus augurij obſervent aut uſurpent.

4. *Equorum quoque præſagia*] Ditmarus Luizicis hoc idem præſagium equinum adtribuit: ſed diverſa paulum forma.

iiſdem nemoribus ac lucis, [1] candidi & nullo mortali opere contacti, [2] quos preſſos ſacro curru ſacerdos. ac rex vel princeps civitatis comitantur, hinnituſque ac fremitus obſervant. Nec ulli auſpicio ma-

INTERPRETATIO.

ſilvis ac ſaltibus, albentes, & nullo humana labe violati equi, *quos domitos ſubactoſque ſacro jugo ſacerdos ac rex, vel princeps nationis proſequuntur, & ex hinnitu ac fremitu illorum augurantur. Nec ulli augurio certius credunt, non modo*

NOTÆ.

Equum, inquit, *qui maximus inter alios habetur, & ut ſacer ab his veneratur, ſuper fixas in terram duorum cuſpides haſtilium inter ſe tranſmiſſorum, ſupplici obſequio ducunt: & præmiſſis ſortibus, quibus id exploravere prius, per hunc quaſi divinum denuo augurantur.* Lipſius.

Præſagia.] Solinus 35 *Ægyptium limitem, qua ad Delta cacumen tendit, incolunt populi, qui momentum, quo reparari mundum ad motus ferunt annuos, hoc ſtudio deprehendunt. Eligitur ſacer lucus, in quem compellunt animalia diverſiſſimi generis. Ea, ubi ad ſtatum modum cœleſtis vertigo provecta eſt, ſenſus ſuos ſignificationis produnt, quibus poſſunt. Alia ululant, alia mugiunt, quædam ſtrident, quædam rugiunt, nonnulla ſimul confugiunt ad volutabra. Hoc argumentum illis eſt magiſterium, ad indicium temporis deprehendendi.*

Equorum.] Plut. lib. Cur nunc *Pythia* non reddat oracula carmine: *Sed nos deum credimus erodiis, trochiliis, & corvis uti, ut earum avium voce aliquid ſignificet, hoc poſtulamus, ut quia deorum nuntij & præcones ſunt, diſerto omnia ſermone enarrent: Pythiæ vocem & loquelam, tamquam è ſcena volumus, non inconditam, non ſimplicem, ſed cum numero, faſtu, figmentis, nominum tranſlationibus, & tibia cantu, nobis efferri.*

5. *Publicè aluntur.*] Id eſt, nomine & ſumptu reipublicæ. Nec conſuluntur privatim, ſed ſacerdos ac rex, vel princeps civitatis, hinnitus obſervant, eoſque interpretantur. Erant etiam albi equi ſacri apud Perſas, qui & haud dubie publice alebantur, licet in alium uſum, teſte Xenoph. *Quando rex aggrediebatur ad rem divinam faciendam, primum ducebantur tauri eximii quaterni, Iovi & aliis diis mactandi. dein ducebantur equi, Soli grata hoſtia. poſtea veniebat currus albis equis junctus, aureum habens jugum, coronis redimitus, Iovi ſacer. poſtea Solis currus, albis etiam equis vectus, pariter coronatus.*

1. *Candidi.*] Opinor eam circa equos etiam Perſarum religionem fuiſſe. Pervulgatum eſt de equo Darij regnum auſpicantis.

In expeditione Cyri ſcimus equos fuiſſe candidos, ſummæ apud eum regem æſtimationis, & ſacros appellatos.

Eorum meminit Herodotus libro 1. & 7. hoc modo: *Poſtea vero equi ſacri & currus ſacer.* Et ita Tacitus: *preſſos ſacro curru.*

Ejuſmodi equos Perſæ à Cilicibus quotannis tributi nomine exigebant trecentos ſexaginta. Eo fere pacto, centum equos niveos Saxones, Danorum regum initio, dedicaſſe, refert Saxo lib. 8 *Colerus.*

Candidi.] Forte eadem ratione ad divinationem adhibiti equi albi, qua candida illa veſtis, ſuper quam ſurculos ſpargunt ſupra. quia ſic deo cariores ac jucundiores illi equi.

2. *Quos preſſos ſacro curru.*] Quiſnam ille currus ſacer? De illo enim altius inſinuare debuit. Sic infrà cap. 40. ubi de vehiculo agit, ſed quod bobus, non equis trahitur. Sacerdos nempe, *adeſſe penetrali deam intelligit, vectamque bobus fœminis, multa cum veneratione proſequitur.* Poſſit hinc colligi forte. hunc ſacrum currum fuiſſe etiam adytum aut penetrale numinis alicujus, quod inter talia auſpicia venerarentur.

jor fides, non ſolum apud plebem, ſed apud proceres, apud ſacerdotes. Se enim miniſtros deorum; [1] illos conſcios putant. Eſt & alia obſervatio auſpiciorum, qua gravium bellorum eventus explorant. Ejus gentis cum qua bellum eſt, captivum quoquo modo interceptum, cum electo popularium ſuorum, patriis quemque armis committunt.
11 victoria hujus vel illius, pro præjudicio accipitur. De minoribus rebus principes conſultant, de majoribus omnes. ita tamen, ut ea quoque, [2] quorum penes plebem arbitrium eſt, apud principes pertra-

INTERPRETATIO.

vulgus, ſed etiam principes, & ſacerdotes. Se quippe famulos numinum; illos cœleſtium arcanorum gnaros putant. Eſt etiam aliud genus auguriorum, quo difficilium bellorum caſus experiuntur. Ejus nationis cum qua bellum habent, captivum, quacumque arte circumventus in manus venerit, componunt cum uno quem ex ſuis delegere, & propriis quemque telis invicem decertare cogunt. Victoriam alterutrius, ut ſignum ac præjudicium futuri eventus interpretantur. Proceres de modicis rebus deliberant, de gravioribus univerſi. ita tamen, ut ea etiam negoria, *quorum penes vulgus poteſtas eſt, apud proceres conſultentur. Conveniunt, niſi*

NOTÆ.

1. *Illos conſcios putant.*] Equis ſacris putant propius communicare deos ſua conſilia, non quod crederent ipſis ineſſe numen aut divinitatem aliquam, ſed quia illos, quaſi divinitus inſtinctos, aut potius vi naturali aliqua inſigni afflatos putabant, ut ſic hinnirent aut infremerent. hoc ſenſu illos *conſcios* deorum, futuri præſcios, atque numinis internuntios æſtimabant. male vertunt, *comites aut ſocios deorum.*

Illos conſcios putant.] Sic quia naturam, ſeu naturæ vim & inſtinctum acriorem habent ipſæ animantes in quibuſdam rebus, quam ipſe rex & dominator animantium homo, qui ſæpe vanitate ſua deluditur. Sic apud Plut. de Induſt. animal. *Sacerdotes Ægyptij nulla aqua luſtrantur, quam unde hauſerit Ibis. quia medicatam, aut alioqui inſalubrem hac avis non attingat.* & alia ſimilia multa.

2. *Quorum penes plebem arbitrium eſt.*] *Plebs & populus*, quomodo differant, notum eſt. Ex præſente loco colligo, quid per τὸ *omnes*, ſignificarit ante Tacitus, ſcil. non modo principum, ducum comitumque ac ſimilium, ſed plebis etiam conventum; certè etiam conſenſum: quod eſt contra Grotium pariter atque Pontanum. *Kirchm.*

Ea quoque quorum penes plebem &c. apud principes pertractentur.] Forte, *prætractentur*, ut fiebat Athenis. niſi forte ſic diſtinguere voluit: de minoribus rebus principes conſultant, de majoribus omnes, nempe plebs, ita tamen ut ſimul cum plebe etiam principes ea majora negotia pertractent. Nam quæ ſunt illa, quorum penes plebem arbitrium eſt, niſi res majores? At res illas majores omnes ſimul pertractant, nempe principes plebeſque. Poſſit tamen ita intelligi: plebs ita res majores regit ac diſceptat, ut etiam à principibus pertractentur, priuſquam plebi proponantur. facilius enim coëunt principes pauci & otio abundantes, quam tota multitudo variis locis diſperſa, & de quotidiano victu ſollicita. Et reipublicæ intereſt, res examinari, priuſquam ad plebeculam referantur. ſcil. examinandum, an referenda ſint ea negotia, an tanti momenti ſint, ut multitudo convocari debeat, & an id ſit è Repub. & prius conſultari & agitari res dificiles debent, quam ad populum referantur, ne diutius plebs detineatur.

Apud principes pertractentur.] Contradicit ſibi Tacitus. quomodo enim ſi apud principes pertractantur negotia,

ſtenturi Coëunt, niſi quid fortuitum & ſubitum inciderit, certis diebus, cum aut [1] inchoatur luna aut impletur. nam agendis rebus hoc auſpicatiſſimum initium credunt. [2] Nec dierum numerum ut nos, [3] ſed noctium computant. Sic conſtituunt, ſic condicunt.

INTERPRETATIO.

quid fortuitum & repentinum occurrerit, ſtato tempore, vel cum nova eſt luna, vel cum plena eſt. quippe rebus gerendis id fœliciſſimum principium putant. Nec ineunt numerum dierum, ut Romani, ſed noctium. Sic condicunt, ſic tempus ſtatuunt.

NOTÆ.

eorum arbitrium penes plebem dici poteſt? aut ſi arbitrium plebis eſt, quomodo apud principes demum pertractantur?

Emendo, *prætractentur*. Nam hoc ſaltem dicit; minora negotia principes, majora populus pertractant: ſed quæ populis, eadem tamen ante & principes tractant. *Acidal.* Scribendum, *prætractentur*. Hoc eſt, quod apud Athenienſes dicebatur, προβουλεύεσθαι.

Nam & ibi, ut Romæ in ſenatu prius conſultabatur, quam res ferretur ad populum. *Grotius.*

Pertractentur] Livius: *Controverſia cum eſſet, utrum populi juſſu indiceretur bellum, an ſatis eſſet ſenatusconſultum, pervicere tribuni, denunciando, impedituros ſe delectum, ut Quintius conſul de bello ad populum ferret.* Sicque de bello inferendo prius conſultabat ſenatus, dein & ad populum ferebat, vellet juberet ne bellum.

Pertractentur.] Sic & Romanis actum ſæpe. Livius lib 36. *Patres rogationem ad populum ferri juſſerunt, vellent juberentne, cum Antiocho rege, quique ſectam ejus ſecuti eſſent, bellum iniri: ſi ea rogatio perlata eſſet, tum, ſi ita videretur conſulibus, rem integram ad ſenatum referrent. P. Cornelius eam rogationem pertulit, tum ſenatus decrevit, ut conſules Italiam & Græciam provincias ſortirentur* &c. Sic de bello ad populum ferebatur, antequam ad ſenatum, aut vice verſa. belli autem expediendi ratio à ſenatu præſcribebatur Sic quæ populus voluerat & juſſerat quo ad rei ſubſtantiam, adhuc à ſenatu pertractabantur, quoad circumſtantias. Idem Livius lib. 45. *Prætor novo maloque exemplo rem ingreſſus erat, quod ante non conſulto ſenatu, non conſulibus certioribus factis, de ſua unius ſententia rogationem ferret, vellent juberentne Rhodiis bellum indici: cum antea ſemper prius ſenatus de bello conſultus eſſet, deinde ad populum latum: & tribuni plebis, cum ita traditum eſſet, ne quis prius intercederet legi, quam privatis ſuadendi diſſuadendiq; legem poteſtas facta eſſet, eoque perſæpe eveniſſet, ut qui non profeſſi eſſent ſe interceſſuros, animadverſis vitiis legis ex oratione diſſuadentium, intercederent.*

1. *Inchoatur luna.*] Ideoque fœminæ Germanorum vetant Arioviſtum, ne pugnam conſerat ante lunam novam. Cæſar libro 1. *Non eſſe fas Germanos ſuperare, ſi ante lunam novam prælio contendiſſent.* Idem moris apud Lacedæmonios teſte Pauſania.

Cum aut inchoatur luna.] Sic & olim Spartani. ſic & omnes populi ſuas quiſque obſervationes habent, aut ſuperſtitiones opinioneſque dierum felicium, aut infelicium. Frontin. lib. 2. 1. *C. Cæſar in Gallia, quia compererat Arioviſto Romanorum Regi inſtitutum, & quaſi legem militibus, non pugnandi decreſcente luna, tum potiſſimum acie commiſſa, impeditos religione hoſtes vicit.*

2. *Nec dierum.*] More Hebræorum, qui inde dies etiam *lunas* appellabant. ut in Eſdra, *Joſias immolavit Phaſe quartadecima luna primi menſis.* Nicolaus Damaſcenus de Numidis: *Non, diebus ſed noctibus ipſi tempora computant.* Ea cauſâ feſta quoque noctibus celebrabant, Tacitus Annalium libro 1.

3. *Sed noctium.*]. Prior & antiquior

nox viſa eſt priſcis mortalibus. Ovid. 1. Metaphor. 1.

Nullus adhuc mundo prabebat lumina Titan,
Nec nova creſcendi reparabat cornua Phœbo.

Heſiod. in Theogonia:

Ex Chao Erebuſque & nigra nox geniti ſunt:
Ex nocte porro atherque & dies procreati ſunt.

A nocte igitur, ut quæ tempore, tamquam habitu privato, prior ſit, numerandi temporis initium ſumere Germani voluerunt. Aliam cauſſam affert Cæſar lib 6. de bello Gall. cap 18 quod ſcil à Dite oriundos Germanos ſimul atqueGallos, à Druidibus memoriæ proditum ſit. quamquam id vitii ineſt in hac aſſeveratione, quod Germani, non ut Cæſar exiſtimat, ab illo Dite qui Pluto eſt, Erebi noctiſque deus, ſed à Tuiſcone, ſive Teutone, qui mortalium antiquiſſimus, appellatur *Thout*, *Tis*, vel *Tuit*, originem traxerunt. Sed nec Germanis modo, ſed etiam Gallis hæc ratio computandi in uſu fuit Idemq; affirmant auctores de Athenienſibus, & de Numidis. Iſque mos adhuc durat apud Anglos, teſte Cambdeno in Britan. pag. 12. *Berneggerus.*

Sed noctium.] Forte is mos ortus ex feſtis ac celebritatibus &, epulis quas noctu ſæpe celebravere in ſilvis antiqui Germani. vel id ortum ex ipſa natura rerum, & ex modo cogitandi. Nam certe ſi quis attentius id conſideret, & modum quo res concipimus, orta lux, nata dies videtur ex Chao & tenebris, & velut ex nocte. Sic reputamus initium rerum, ſic cogitamus, ſic ſe res objicit captui & animis noſtris, quãvis non poſſit dici vera nox, niſi eum præceſſit lux aut dies. quippe neque poteſt cogitari, aut proprie appellari nox, niſi ante cognita lux ſit. nam quis concipiat veram noctem, niſi conceperit ante, & jam cognoverit lucem. Ideoque ſacra ſcriptura expreſſit humanum cogitandi & concipiendi modum his verbis. *Factumque eſt veſpere & mane dies unus.* Nam quis proprie concipiat *mane*, niſi præceſſerit nox ſeu veſpera?

Sed certe ea nox quæ præceſſit primum *mane*, non fuit vera nox, ut concipimus noctem, ſed merum Chaos, confuſio, nihil. ex quo nihilo tamen educta lux concipitur, & cætera naturæ nata intelliguntur. Nec tam vana aut inſulſa, ut putant, reſponſio, quam unus ex Gymnoſophiſtis dedit Alex. Magno eum, teſte Plut. interroganti, an *dies*, an *nox* prior extitiſſet? *dies*, inquit, *uno die prior fuit.* Quippe certe diem præceſſerat *nox* æterna illa ingenſque & immenſa, quam lux nova & recens creata diſcuſſit. Et dies proprie certe, ſeu lux, prior fuit uno die, quam vera nox, ut concipimus noctem, & ut revera in ſe eſt. Nam ea vera nox, quæ privatio diei & lucis eſt, vera nox quæ concipitur comparate cum luce, quæ habet ſuum luminare minus, & quæ abſentem ſolem ſupponit. quod non reperias in illa nocte immenſa, quæ lucem & creationem orbis, naturamque rerum præceſſit. Quæ nox fuit tantum pura negatio lucis, non privatio quæ proprie oppoſita luci diei aut cogitari potuit, & quæ non nox, noſtro modo concipiendi, ſed nihil fuit Jam poſt creatas res, aut etiam indefinite, cum non concipiamus diem aut lucem, niſi quia præceſſerit nox, niſi quia orta lux aut ſol, quaſi ex tenebris & è profundo noctis, velut ex utero ex quo effunderetur, hinc eſt, quod ſupputando tempora, concipimus noctem præceſſiſſe; ideoque hinc tempora veteribus Gallis, Germanis, & aliis gentibus ſic conſtituta, indicta, & deſignata per *noctes* videntur. quod confirmavere mores rituſque, forte & religio patrum. Quintil. decl. 4. *Deus hic, Deus fabricator operis univerſi, ex illa rudi primaque caligine protractum, poſuit in vultum, digeſſit in partes* &c.

Sed noctium.] Id à Francis noſtris & aliis populis Septentrionalibus obſervatum teſtatur lex Salica. tit 37. Charta Caroli Magni pro Monaſterio S. Dionyſij apud Doubletum pag. 709 *Si quis vero contra pracepta anteriorum regum, vel noſtra, aliquid facere, vel contraire voluerit, tunc Miſſus noſter, vel Comitis ſuper noctes viginti una ante nos per ban-*

nox

[1] nox ducere diem videtur. Illud ex libertate vitium, quod non ſimul, nec juſſi conveniunt, ſed & alter, & tertius dies cunctatione coëuntium abſumitur. [2] Ut turbæ placuit, conſidunt armati. Silentium per ſacerdotes, quibus tum & coërcendi jus eſt, imperatur. Mox rex vel princeps, prout ætas cuique, prout nobilitas, prout decus bellorum, prout facundia eſt, audiuntur, auctoritate ſuadendi magis quam jubendi poteſtate. Si diſplicuit ſententia, fremitu aſpernantur: [3] ſin placuit, frameas concutiunt. Honoratiſſimum aſſenſus 12

INTERPRETATIO.

noctem ſequi dies exiſtimatur. Ea ex libertate licentia, quod non eodem tempore coëunt, nec ut præſcriptum eſt, ſed duo treſve dies mora convenientium prætere labuntur. Vt multitudini libitum eſt, ſedent in armis. Silentium indicitur per ſacerdotes, quibus tum etiam cohibendi poteſtas eſt. Dein rex vel princeps concionantur, prout ætas ſingulis, prout claritudo, prout fama præliorum, prout eloquentia eſt, cum poteſtate adhortandi potius, quam imperandi auctoritate. Si conſilium improbant, fremitu contemnunt: ſin arriſit, lanceas quatiunt. Glorioſiſſimum aſſen-

NOTÆ.

num noſtrum venire faciat in rationes contra Miſſos ſancti Dionyſij & Folerads Abbatis. Nox, oneris aut ſervitij ſpecies. Tabularium ſancti Vitoni Virdunenſis: *Cenſus de aliis manſis & de ſedilibus quæ ſunt in monte ſancti Vitoni & Virduni, pullos & ova ad Paſcha, & feſtivitatem ſancti Vitoni. & ad nativitatem Domini, de integro manſo carrum dimidium, de carropera 20. den. noctes 15. in Majo homo de capite ſuo tenens terram* &c. Abraham Ecchellenſis in hiſtoria Arabum cap. 11. vetuſtiſſimum eſſe Arabum inſtitutum ſcribit, in ratione temporum, non *dies*, ſed *noctes* putare, cujus, inquit, ratio eſt, quod à neomenia ſuas ſupputationes exordiantur, & lunam noctis dominam ſequantur, ac ducem in hoc habent. Creationis opus etiam à veſpere incepiſſe, ex his ſacrarum literarum verbis colligunt: *Factum eſt veſpere & mane dies unus.* Ab hora ſeptima veſpertina incipiebant Judæi diem ſequentem. Et hæc ratio Arabum, fuit eadem quæ Germanorum. Hi quippe inprimis lunam novam affectabant, quæ noctis regina & ſplendor eſt. Idem obtinuiſſe in Anglia ſub regibus Anglo-Saxonibus, docet conciliabulum Cloveshoënſe an. 824. *Et ibi finita & præſcripta illa contentione coram Epiſcopo poſt 30. noctes juramentum to VVeſtmynſtro deductum eſt.* Sub Normannis vero, leges Henrici I. cap. 66. 76. Sed & etiamnum *Sennight*, *Fortnight*, i, e. ſeptem noctes, quatuordecim noctes, magis uſitate dicunt, quam ſeptem dies &c.

1. *Nox ducere diem.*] Gallorum etiam conſuetudine id uſurpatum eſt. Cæſar libro 6. *Galli ſe omnes ab Dite patre prognatos prædicant, idque à Druidibus proditum dicunt: ob eam cauſam ſpatia omnis temporis, non numero dierum, ſed noctium finiunt: & dies natales, & menſium & annorum initia ſic obſervant, ut noctem dies ſubſequatur.*

Nox ducere diem.] Plutar. quæſt 5. 4. Sympoſ. ubi de Mygale, id eſt, de araneo mure: *Quem*, inquit, *Ægyptij venerabantur, quia cæcus ſit. hi quippe tenebras luce priores & antiquiores exiſtimabant.*

2. *Vt turba placuit.*] Alii legunt, *ut turba placuit*, id eſt, poſtquam numerus ſatis frequens viſus eſt, *Vt turba placuit*, id eſt, quo tempore, quo loco, quo ordine, multitudini viſum eſt, ſedent in concilio. nec de gradu aut primis ordinibus contendunt. quod libertati Germanicæ & antiquæ ſimplicitati ſatis convenit.

3. *Sin placuit, frameas concutiunt.*] Sic ſupra Tacitus lib. 5, hiſt. 17. *Vbi*, inquit,

genus eſt, armis laudare. Licet apud concilium accuſare quoque, & diſcrimen capitis intendere. Diſtinctio pœnarum ex delicto. proditores & transfugas arboribus ſuſpendunt. [1] ignavos, & imbelles, & [2] corpore infames, cœno ac palude, [3] injecta inſuper crate, mer-

INTERPRETATIO.

tiendi genus eſt, armis adprobare. Fas eſt & reos deferre apud conventum, & periculum capitis intentare. Diſcrimen ſuppliciorum petitur ex facinore. perfidos & desertores patibulis affigunt: inertes, & belli expertes & libidinum flagitiis ignominioſos obruunt luto ac lacu, immiſſa ſuper eos crate. Differentia pœna hus

NOTÆ.

ſono armorum tripudiiſque, ita illis mos. approbata ſunt dicta. Fiebat autem, ſtrepitus ille, ſcuta haſtis ſeu gladiis feriendo. Idemque mos etiam Romanis. Vide Lipſium de mil. Rom. 49 & 12.

1. *Ignavos, & imbelles*] Intellige flagitia militiæ, de quibus ſup. c. 6. *Scutum reliquiſſe præcipuum flagitium. nec aut ſacris adeſſe, aut concilium inire ignominioſo fas.* Intellige deſertores ſeu transfugas, qui prodiderint civitatem, patriam, libertatem Germanicam, exercitum, & ſimilia flagitia belli. nec ita intelligendum, ut iidem ſint ignavi & imbelles ac corpore infames. certe poteſt unus, & idem homo cunctis iis ſimul infici flagitiis, at non punietur illo ſupplicio ignavus, niſi cum turpiſſimum ſcelus illicitæ veneris ſimul occurrerit.

2. *Corpore infames.*] Deteſtabilis patientiæ vitia *neſcimus iſta*, deo gratias, *& ſanctius vivitur ad Oceanum*, non quod nunquam contigerint, contingantve, ſed quod rarò, raroque ſint impunita.

Sic Ælianus 2. Var. 31. diſputat *Quod nullus Barbarorum impius ſit.* Id eſt, raro hoc contingit. Idque ſatis ad Fabium, cum Tacito conciliandum *Gronovius.*

Perperam reponit Lipſius, *torpore infames.* Nam quis auctor ſic ſcribat? Certe nemo præciſe *torpore* aut otio *infamis*, ſed malo facinore tantum, ut v. g. abjecto clypeo fugiſſe è pugna. ſi quis ſic fugerit, jam ille crimine iſto probroſus & infamis eſt, non *torpore* præciſe. Numquam ne otio & inertia torpent ipſi Germani fortiores apud Tac. quaſi vero! Certe *ſanctius vivitur ad Oceanum*, quia raro portenta ejuſmodi reperiuntur. Sed reperiuntur tamen aliquando & puniuntur. Tales ſunt, non genio cœli ſolive, ſed mala mente abrepti, aut commercio ſeu prava conſuetudine extraneorum & perditiſſimorum hominum. Naturam eo trahunt quo non vult & male corrumpunt bonam naturam, non autem corrumpuntur ab ipſa. Quintil. decl. 3. *Sanctius vivitur ad Oceanum*, hoc verum eſt de temperamento & moribus Germanorum. Et genius loci cœlique talia flagitia non admittit. Verum eſt: *nihil tale novere Germani.* Attamen hæc declamatio eſt, & declamatorem hic agit Quintilianus. Monſtra rara & ſtatim extinguuntur. Attamen monſtra quandoque exiſtunt quibuſcunque terris.

Corpore infames.] Quod & uſurpatum adhuc inferiori ævo in ipſas feminas quæ pudorem proſtituerent. idque cœnum cœno mergebatur. ſic flagitium illud abſcondebatur ſimul & extinguebatur, ut videbimus infra.

3. *Injecta inſuper crate.*] Quo pacto perfidiam Romani vindicarunt olim. Livius: *Injectaque Turno catena, & confeſtim Latinorum concilium magno cum tumultu advocatur. Ibi tam atrox invidia orta, gladiis in medio poſitis, ut indicta cauſſa, novo genere lethi, dejectus ad caput aquæ Ferentinæ, crate ſuperne injecta, ſaxiſque congeſtis, mergeretur.*

gunt. Diverſitas ſupplicii illuc reſpicit, [1] tamquam ſcelera oſtendi oporteat dum puniuntur, [2] flagitia abſcondi. Sed & levioribus delictis [3] pro modo pœnarum, equorum pecorumque numero convicti mulctantur. [4] pars multæ regi vel civitati, pars ipſi qui vindicatur

INTERPRETATIO.

ſpectat, tanquam crimina monſtrari expediat, dum caſtigantur, & pudenda *vitii* monſtra *occultari* debeant. *Sed etiam ob minora peccata, pro portione multarum, culpa manifeſti damnantur* certo *numero equorum, armentorumque. pars multa regi, vel populo, pars ipſi, cujus ultio eſt, vel proximis ejus expenditur, Aſſumun-*

NOTÆ.

1. *Tanquam ſcelera oſtendi.*] παραδειγματίζονται, in exemplum ſcil. & oſtentui proponuntur flagitia & facinora, cum oſtenduntur ſupplicia. Certe flagitia quæ naturæ verecundiam ac dedecus & pudorem, ſeu potius naturam ipſam, aut Rempub. & patriam evertunt ac deshoneſtant, obruenda & ſepelienda potius, quam oſtendenda ſunt. Ipſam naturam ſic imitari decet, quæ ipſa ſua monſtra profligat & extinguit tum cum naſcuntur, ne vel nata videantur.

2. *Flagitia abſcondi*] Duo ibi diſtinguit Tacitus genera ſcelerum, aut flagitiorum, nempe perfidiam & transfugia, quæ ut periculoſiora in Rempub. oſtenduntur, cum puniuntur. ideoq; tales homines *arboribus ſuſpendunt*; at *ignavos & imbelles, & corpore infames*, quæ ſunt flagitia fœdiora & quæ latere vulgo debent, palude mergunt, opprimunt, & abſcondunt. quia ſcil. hæc videntur potius crimina infauſtæ aut corruptæ naturæ, quam ſcelera pravo conſilio meditata, ideoque ea non oſtendunt, cum puniunt. Alludit hic Tacitus reſpicitque ad militiam Rom. & ad flagitia hujus militiæ. Infames autem in caſtris Romanis non ſolum *imbelles & ignavi*, ſed etiam qui corpus proſtituerent, vulgarent & muliebria paterentur. & cujuſcunque nobilitatis aut ordinis eſſent illi, jam nullius auctoritatis erant apud vulgus militum. uno verbo *infames* erant. Et talia flagitia ſolus imperator ſeu princeps ſuo judicio damnabat, ut & adulteria ac ſtupra commiſſa in caſtris Rom.

3. *Pro modo pœnarum.*] Idem eſt, ac pro modo delicti. Nam pœna adæquare delictum debet. ut ſunt delicta, ita & pœna, & pro modo pœnæ ſeu pœnarum lege ſancitarum, ita & pari multa equorum pecorumve, rei facinorum damnantur. pro ut eſt modus pœnarum, ita & numerus pecorum quo multantur.

Pro modo.] Idque ſcil. pro antiquo & ſimplici more, quo omnes opes ex pecoribus & armentis, nec aliam pecuniam noverant. ſupra cap. 5 *Armentorum numero gaudent, eaque ſola & gratiſſimæ opes ſunt.*

4. *Pars mulcta regi.*] Hinc vox ſequentis ævi *Murdrum*, ſcil. *pecunia quæ ſolet dari* pro *murdro*. Hinc *quietum eſſe à Murdro.* in lege Henrici I. Regis Angl. cap. 2 hoc, eſt à mulctis pecuniariis, quæ villanis locorum, in quibus *murdrum* perpetratum fuerat, irrogabatur. *Si quiſpiam* enim, ut habent leges Edvvardi confeſſoris cap 15. *murdratus alicubi reperiebatur, quærebatur apud villam ubi inveniebatur interfector illius. Qui ſi inveniri poterat, tradebatur juſtitiæ regis, infra ipſos 8. dies interfectionis. Si vero inveniri non poterat, menſis & unius diei reſpectum habebant ad eum perquirendum. Quod ſi intra terminum non inveniebatur, colligebantur in villa 46 marca* &c. Hinc *Angildum*, ſimplex *Gildum*, aut *Weregildum*: ſeu ſimplex valor hominis vel rei alicujus: compenſatio pro ſimplice rei vel hominis æſtimatione: ex Saxonico *an*, una, & *gild*, ſolutio, pretium, compenſatio, ut *tvvigildum*. compenſatio duplex: *trigildum*, compenſatio triplex &c. Hinc

[1] vel propinquis ejus exſolvitur. Eliguntur in iiſdem conciliis & principes, qui jura per [2] pagos vicoſque reddunt. [3] Centeni ſingulis ex ple-

INTERPRETATIO.

tur in iiſdem comitiis etiam principes, qui jus reddant per pagos vicoſque. Cen-

NOTÆ.

& Agild, hoc eſt Saxonico idiomate *qui eſt inſolutus, inultus. ſine compenſatione*, qui talis, & tam ſceleratus, ut ob ejus interfectionem, pretium quod *Weregildum* vocant, non exigatur. Leges Alvredi cap. 6. *Si Vtlaga efficiat ut occidatur, pro eo quod contra Dei rectum, & Regis imperium ſtet, — jaceat Agild.*

1. *Vel propinquis ejus.*] Nempe ſi is cui pœna ſeu mulcta ſolvebatur, abeſſet, aut mortem obiiſſet. neque, puto, ibi loquitur de cæde. nam dicit, *levioribus delictis* &c. Sed tamen idem fiebat etiam pro homicidio. Nam infra capite 21. *Luitur etiam homicidium certo armentorum ac pecorum numero, recipitque ſatisfactionem univerſa domus.*

Vel propinquis ejus.] Sed ſimul videtur ea lex poſita, ut ſi quis de cæde propinqui partem pretij acciperet, teneretur etiam & ſolvere pro ſua portione necis alienæ pretium, ſi quis propinquorum ſuorum alienum virum occideret. Ita vices erant. Quare parentelæ & familiæ quandoque renuntiabant, ne cædibus aut ultionibus domeſticis ſe immiſcerent. tum de parentela ſe tollere dicebantur qui eam ſolenni & recepto ritu ejurabant. qui ritus pluribus deſcribitur in pacto legis Salicæ tit. 63. Cur autem quis ſe *de parentela* tolleret, ea potiſſimum cauſſa erat, ut à bellis familiaribus ſe ſe ſubduceret: quoquidem pacto *ſe, de juramento & de hæreditate, & de tota ratione parentum & agnatorum tollebat*: ita ut, *ſi aliquis de ſuis parentibus aut moreretur, aut occideretur, nulla ad illum compoſitio hæreditatis perveniret: ſimili modo ſi ille moreretur, ad ſuos parentes non pertineret cauſa, nec hæreditas ejus.*

Atque etiam id longe poſt obtinuit, ut ex legibus Henrici I. Regis Angliæ colligitur, cap. 88. *Si quis propter faidam vel cauſam aliquam de parentela ſe velit tollere, & eam foris juraverit, & de ſocietate & hæreditate & tota illius ratione ſe ſeparet, ſi poſtea aliquis de parentibus abjuratis moriatur, vel occidatur, nihil ad eum de hæreditate, vel compoſitione pertineat. Si autem ipſe moriatur aut occidatur, hæreditas vel compoſitio filiis ſuis, vel dominis juſtis proveniat.*

2. *Pagos vicoſque.*] Diſtingue igitur inter pagos & vicos. pagi ſunt velut ipſæ civitates, ſeu una natio aut certe pars nationis alicujus ſeu civitatis, quæ in plures pagos diſtributa aut ſupra vidimus. At *vici* ſunt quos *burges* nunc vocamus, quamvis apud Germanos nulla ſe contingerent ædificis. Attamen quæ non procul invicem diſtabant, unum vicum efficere, & ex pluribus vicis *pagi* exiſtebant. nunc vulgo *cantons.*

3. *Centeni ſingulis.*] Hoc eſt, quod in lege Alamannorum priſca lego: *Conventus autem, ſecundum conſuetudinem aliquam, fiat in omni centena, coram comite aut ſuo Miſſo, & coram Centenario ipſum placitum fiat.* Lipſius.

Centeni ſingulis ex plebe.] Sunt in quibuſdam locis Germaniæ, veluti Palatinatu, Franconia &c. judicia criminalia, quæ appellantur, *Zentgericht*: eorumque præſides *Zentgraffen*, ſive *Zentgreven*: Et aſſeſſores *Zentſchepfen* ſive *Zentſchippen*: cauſæ vel caſus ad ea pertinentes *Zentfelle*, vel *Zentbarofelle.*

Id antiquiſſimum hoc Germanorum inſtitutum fuit, & à numero aſſeſſorum ſive comitum centenario ſic dictum *Zentgericht*, quale centumvirale judicium Romanis.

Zentgraffen comites centenarii, præſides & principes ejus judicij, qui & *centenarij* in antiquis Germanorum legibus dicuntur: ut centumviris præſi-

be comites, conſilium ſimul & auctoritas, adſunt. Nihil autem neque 13
publicæ neque privatæ rei, [1] niſi armati agunt. Sed arma ſumere non ante cuiquam moris, quam civitas [2] ſuffecturum probaverit. Tum in ipſo concilio vel principum aliquis, vel pater, vel propinquus [3] ſcuto frameaque juvenem ornant. [4] hæc apud illos toga, hic primus

INTERPRETATIO.

teni cuilibet principi *ex populo ſocii ſeu adſeſſores dati, cum conſilio ſimul, & auctoritate juvant. Nullum autem, neque publicum, neque privatum negotium gerunt, niſi in armis. Sed arma induere non prius cuiquam licet, quam populus parem futurum elegerit. Tum in ipſa concione, vel procerum aliquis, vel parens, vel cognatus clypeo lanceaque adoleſcentem accingunt. Hæc apud illos* virilis

NOTÆ.

debant Romæ Decemviri. *Zentſchopfen*, ut Romanis centeni judices, & quod primo numerus fuit, deinceps nomen & honor. Ipſum vocabulum *Zent* territorium ſive diſtrictum cujuſque judicis centumviralis ſignificare videtur *centena* in legibus Alamannorum.

Nec obſtat numeri Judicum ſive Scabinorum diſcrepantia. Nam & Romani non præciſe centum, ſed centum & quinque, terni ſcilicet ex ſingulis tribubus fuerunt: & cum poſtea is numerus ad 180. auctus eſſet, *Centum virorum* tamen appellatio manſit. *Berneggerus*. Alii velint, *certi*. Sed vocem *centeni*, firmat quod ſequitur, *conſilium ſimul & auctoritas*. & unde *auctoritas* plebis, niſi ex numero?

Centeni ſingulis.] Ita ut adirent pagos vicoſque, ut lites componerent, judicarent. illudque maximi ponderis & auctoritatis. Nihilque adhuc in noſtra Gallia ea re utilius, aut ſalubrius ad continendos ipſos primores provinciarum. Sic olim ſenatus ambulatorius fuit. nunc ad tempus ſelecti à rege judices provincias perluſtrãt & facinoroſos potentiores puniunt. Vulgo appellant, *les grands jours*, ou *chambre ardente*. Sic apud Perſas erant ſelecti judices regii dicti, quorum erat perpetuus magiſtratus. hi jus poſtulantibus reddebant. De rebus & controverſiis omnibus judices iſtos adiri ſtatuit Cyrus, ut & alii reges, & hi provincias obibant, regemque, quoquo iret, comitabantur.

1. *Niſi armati agunt.*] Quem eundem morem Græcis priſcis fuiſſe, eoſque ſolitos σιδηροφορεῖσθαι, Thucydides notavit. Idemque de Gallis Livius libro 21. *In his nova terribiliſque ſpecies viſa eſt. quod armati (ita mos gentis) in concilium venerunt.*

Quin convivia etiam Germani adibant in armis. Tacitus hoc ipſo libro: *Tum ad negotia, nec minus ſæpe ad convivia procedunt armati.*

Athenæus libro 4 Famulos adſtitiſſe vel adſediſſe convivantibus iis vult, cum ſcuto, lancea, & juſtis armis. *Et hi quidem*, inquit, *ſcuta præferentes à tergo dominis adſtant, cuſtodes vero è regione ſedentes in orbem, quemadmodum & domini epulantur.* Denique templa ipſa adiere armati. Panegyriſtes: *Nec majores veſtri templa ingrediebantur, niſi armati.* Lipſius.

Niſi armati.] Sic etiam Galli qui non minus feroces olim, quam ipſi Germani. Sic etiam Parthi ſemper in equis, quidquid agerent. Juſtinus libro 41. capite 3. *Equis omni tempore vectantur: illis bella, illis convivia, illis publica & privata officia obeunt, ſuper illos ire, conſiſtere, mercari, colloqui.*

2. *Suffecturum*] Id eſt, capacem, idoneum, aptum ad arma, per ætatem, aut aliàs, corpore, robore ac valetudine.

3. *Scuto frameaque.*] Originem moris vides, equites creandi. Forte ad id reſpicit Diaconus in Longobardicis, libro 1. capite 15. *Scitis non eſſe apud nos conſuetudinem, ut regis filius cum patre prandeat, niſi prius à rege gen-*

juventæ honos: ante hoc domus pars videntur, mox reipublicæ. Inſignis nobilitas aut magna patrum merita, principis dignationem

INTERPRETATIO.

toga, hæc prima juventutis dignitas: ante illud pars familiæ cenſentur, poſtea civitatis. Eximia claritudo ſtirpis, aut præcipua parentum merita, dignitatem principis

NOTÆ.

tis extera arma ſuſceperit. Lipſius.

Frameaque.] An eadem illa *framea cruenta*, quam ſectatores principum inſra exigunt liberalitate principis? Forte dabant principes ornatiorem *frameam* cum bellatore equo, acrioribus & nobilioribus comitibus.

Scuto frameaque juvenem ornant.] Quod diu celebratum eſt in nobilibus. Vita Ludovici Pij an. 791. *Patri Regi Rex Ludovicus Ingelheim occurrit, indeque Reneſburg cum eo abiit, ibique enſe jam appetens adoleſcentiæ tempora, accinctus eſt.* Et an. 837. *Dominus Imperator filium ſuum Carolum armis virilibus, id eſt, enſe cinxit, corona regali caput inſignivit,* &c. Willelmus Malmeſb lib 2. de Geſt. Angl. cap 2, de Æthelſtano Rege: *Nam & avus Alfredus proſperum ei regnum imprecatus fuerat, videns & gratioſe complexus ſpeciei ſpectatæ puerum, & geſtuum elegantium: quem etiam præmature militem fecerat, donatum chlamyde coccinea, gemmato balthec, enſe Saxonico cum vagina aurea.*

Frameaque.] Forte ea haſta Francorum. Sic porro Francicas haſtas deſcribit Albertus Aq. lib. 4. cap. 6. *Haſtæ fraxineæ in manibus eorum ferro acutiſſimo præfixæ ſunt, quaſi grandes perticæ.* Et Will. Brit. lib. 2 Philippid.

Mox haſtas haſtata manus configit in illum,
Quarum cuſpis erat longa, & ſubula inſtar acuta,
Et nonnulla velut verubus dentata recurvis,
Cuſpidis in medio uncos emittit acutos.

Ambiguus locus: *Inſignis nobilitas* &c. *principis dignationem etiam adoleſcentulis aſſignant* nempe illi, licet *adoleſcentuli*, quia nobiles, *cæteris robuſtioribus, ac jam pridem probatis* juvenibus *aggregantur, nec rubor* nobilibus illis, *inter comites aſpici.* Et cur eſſet *rubor* aliis minus nobilibus & robuſtioribus *inter comites aſpici?* qui ideo *probati*, quia jam diu in comitatu principum fuerant. Attamen etiam poteſt is ſenſus eſſe: *Inſignis nobilitas* &c. *principis dignationem etiam adoleſcentulis aſſignant. Cæteri* vero juvenes minus nobiles *robuſtioribus, ac jam pridem probatis aggregantur. Nec rubor inter comites aſpici.* At quomodo *inter comites*, qui *principis dignationem* jam aſſecuti ſunt? Quomodo non *rubor* principibus licet junioribus, *inter comites aſpici*, forte aliorum ſcil. principum, qui tantum ætate eos ſuperarent, & aliquando inferiores nobilitate ac ſtirpe eſſent?

Attamen ſi ſedulo attendis, ſtandum in prima ſententia. Nam quare *rubor* hic cæteris ignobilioribus? quod imo decus fuit. Et cur aggregentur *cæteri?* Imo gregem & agmen conſtituerent ipſi. Aggregantur ſcil. quia juniores & nobiliores, aggregantur ſcil. robuſtioribus & pridem probatis, donec ſenſim adoleſcant, donec robur & artem habeant. Adverte ad ſeriem Taciti: *Nec rubor,* quaſi diceret: quamvis nobilibus *nullus rubor eſt inter* comites aſpici, quia ſcil. gradus ſuos & ipſe *comitatus habet, judicio ejus quem ſectantur* Ita ut ſit diſtinctio comitum hic, ut & apud Romanos, ita ut etiam locus ſit nobilioribus in comitatu principis, qui locus non rubori ſit, *quibus* ſcil. *primus apud principem ſuum locus* &c. Lege, *aggregant*, vel *aggregantur:* nihil refert in noſtra hac ſententia.

4. *Hæc apud illos toga.*] Eo honore deponebant pueritiam & inter viros adſumebantur; quemadmodum apud Ro-

etiam adoleſcentulis aſſignant. [1] Cæteris robuſtioribus ac jampridem probatis aggregantur, nec rubor inter comites aſpici, [2] Gradus quinetiam & ipſe comitatus habet, judicio ejus quem ſectantur. [3] Magnaque & comitum æmulatio, quibus primus apud principem

INTERPRETATIO.

etiam juvenibus attribuunt. Cæteris validioribus, & qui jam pridem militiæ tirocinium poſuere, adjunguntur. nec pudor inter ſectos ſpectare. Quinetiam & ipſe comitatus habet certos *gradus* loci ſeu dignationis, *arbitrio ejus quem ſequuntur. Ingens etiam & ſectantium certamen. quibus prior apud principem*

NOTÆ.

manos, depoſita prætexta puerili, togam virilem induebant. qui primus honor, ſeu primum inſigne fuit virtutis aut decoris in juvene.

1. *Cæteris robuſtioribus*] Pendent hæc à ſuperioribus, ac ejuſmodi ſententiam poſtulant: quod nobilitas illa & magna patrum merita, illos adoleſcentulos cæteris probatis aggregent. de principibus adhuc loqui Tacitum, illa verba palam arguunt: *Nec rubor inter comites aſpici* Colerus.

Cæteris.] Alii legunt, *cæteri.* ſicque id diſcrimen foret inter Juniores principes, & juvenes plebejos, quod hi in principes adſciti nuper, quamvis juvenes, haberent tamen ſtatim ſuum comitatum ab aliis diſtinctum, nec inter comites ipſi cenſerentur; at alii è vulgo juvenes comitibus robuſtioribus aggregarentur, ut diſciplinam ab illis cæteraque officia acciperent. Sed certè veriſimilius eſt, etiam illos adoleſcentulos, quamvis principis dignationem habeant, etiam aggregari *robuſtioribus* comitibus, ut militiæ & aliis muniis ſub talibus magiſtris imbuantur & aſſueſiant, ut qui recenter induerint arma. & cur Tacitus diceret, *nec rubor inter comites aſpici*, niſi intelligeret de nobilioribus hiſce & novis principibus? Nam nullus *rubor* aliis qui ignobiliores, inter comites *cerni*; imo decus & æmulatio fuit Et quid incōmodi eſt, juvenes licet nobiles, tegere latus, vel parentis, vel principis, donec bellicam penitus artem didicerint, imo utile & honeſtū fuit in contubernio præſtantiorum ducum adſiduos eſſe, quod Romanis feliciter ac ſapienter uſurpatum. Poteſt intelligi de univerſis juvenibus, quod cæteris robuſtioribus aggregarentur; ſed in illo juvenum numero, etiam ipſi nobiliores ſeu novi principes cenſeri poſſunt, quibus *nec rubor* etiam *inter comites aſpici*, donec rudimenta belli depoſuiſſent.

Cæteris robuſtioribus.] Id intellige univerſim de juvenibus recens probatis, & nuper in militiam adſcriptis, qui juvenes novi & tirones aggregantur, aliis robuſtioribus & diu probatis, *nec rubor*, non autem de principibus jam electis, qui non aggregarentur aliis, imo alii ipſis comites adjiciuntur. quibus juvenibus, licet nobilibus, nullus rubor, inter comites principis adſpici. Tamen ita vertunt, quaſi illi juvenes in principes electi aggregarentur cæteris robuſtioribus & diu probatis, quibus *nec rubor* &c quod verius puto.

2. *Gradus .... habet, judicio ejus.*] Nempe honoris, nobilitatis, gratiæ, autoritatis, non forte pro merito, ſed ſolo judicio ejus principis quem comitabantur Sic Xerxes apud Xenoph. libro 8. *Non tamen perpetuum gradum, aut officium conſtituit, imo juſtum cenſuit, ut egregiis facinoribus promoverentur ephebi ad honoratiorem dignitatem, aut ſi male ſe gererent, in inferiorem gradum rejicerentur.*

3. *Magna ..... æmulatio.*] Magna æmulatio inter comites principis, non modo, ut primum gradum ſeu ſummum locum gratiæ adſequantur; ſed etiam cum hunc attigerint, magno opere conten-

ſuum locus : & principum, cui plurimi & acerrimi comites. Hæc dignitas, hæ vires, magno ſemper electorum juvenum globo circumdari, in pace decus, in bello præſidium. Nec ſolum in ſua gente cuique, ſed apud finitimas quoque civitates id nomen, ea gloria eſt, ſi numero ac virtute comitatus emineat. expetuntur enim legationibus, & muneribus ornantur, & [1] ipſa plerumque fama bella profli-
24 ganr. Cum ventum in aciem, turpe principi virtute vinci; turpe comitarui virtutem principis non adæquare. Jam vero infame in omnem vitam ac probroſum, [2] ſuperſtitem principi ſuo ex acie receſſiſſe. [3] Illum defendere, tueri, ſua quoque [4] fortia facta gloriæ ejus

INTERPRETATIO.

ſuum gradus : & procerum inter ſe, *cui plurimi & promptiſſimi comites. Hæc amplitudo, hoc robur & opes, magna ſemper validiſſimorum juvenum caterva ſtipari, pace honor, in bello ſubſidium. Nec tantùm in ſua civitate cuique, ſed apud vicinas etiam nationes ea laus, id decus eſt, ſi numero ac ſtrenuitate comites præcellant. Ambiuntur enim per legatos; & donis augentur, & ipſa plerumque exiſtimatione bella perpetrant. Cum iniere certamen, indecorum principi fortitudine ſuperari, probroſum comitatui ſtrenuitatem ducis non exæquaſſe. Iam vero turpe in omne ævum atque ignominioſum, principi ſuo ſuperſtitem è prælio diſceſſiſſe. Illum tueri, protegere, ſua etiam egregia facinora laudi ejus attri-*

NOTÆ.

dunt, ut eum teneant præ aliis ſibi æqualibus. vel intellige tantum inter pariter nobiles [illegible] quibus ſtatim primus locus apud principem, hi magnoperè contendunt de virtute & fama, & de gratia iſta apud principem retinenda.

1. *Ipſa plerumque fama.*] Etiam Germanos attingit, quod Juſtinus de Gallis, hoc eſt, Celtogallis ſcribit *Denique neque reges Orientis ſine mercenario Gallorum exercitu ulla bella geſſerint, neque pulſi regno, ad alios quam ad Gallos confugerint.* Colerus.

Ipſa fama.] Ipſa fama bella diſcutiunt, faciunt ut fœdere & pace componantur, quod ſcripſit Xenophon de rege Spartanorum Ageſilao. Tradit ſcil. hunc regem legationes obeuntem, imperatoris egregii munere fungi ſolitum. Affert exempla, primùm Autophratis, qui cum ad Aſſum Ariobarzanem obſideret, fuga hinc ſe proripuit. Dein Cotyis, qui cum Seſtum & ipſam urbem Ariobarzanis obſediſſet, protinus inceſſu Ageſilaj ſolvit obſidium. Ob quas res geſtas ſtatutum ei ex legatione trophæum.

2. *Superſtitem principi.*] Celtiberi etiam nefas eſſe ducebant prælio ſupereſſe, cum is occidiſſet, pro cujus ſalute ſpiritum devoverant. Val. Max. 2, 1. Plutarchus in Sertorio.

Similis fere devotio Soldutiorum apud Gallos fuit, de qua Cæſar: *Neque adhuc hominum memoria repertus eſt quiſquam, qui eo interfecto, cujus ſe amicitia devoviſſet, mori recuſarit.*

Nicolaus Damaſcenus apud Athenæum magis etiam iſtos devotos laudat, appellatque σιλοδύρυς, Græcis ſcilicet, ευχωλιμαίυς dictos. Sed ibi ſcribendum, *Solodunos.* Celtæ appellabant, reor, *Solduner*, quaſi *ſtipendiarios.* Coler.

Superſtitem principi.] Curtius: *Vtrumque regem delecti tuebantur, ſui immemores. Quippe amiſſo rege, nec volebant ſalvi eſſe, nec poterant. Ante oculos ſui quiſque regis, mortem occumbere ducebat egregium.*

3. *Illum defendere, tueri.*] Quintil. dec. 13. de Apibus : *Illas majorum pectorum totis pro rege caſtris procurrere, & inire bella, mortemque honeſtam pro duce oppetere.*

4. *Fortia facta gloria ejus aſſignare.*]

aſſignare,

aſſignare, [1] præcipuum ſacramentum eſt. Principes pro victoria pugnant; comites pro principe. Si civitas, in qua orti ſunt, longa pace & otio torpeat; [2] pleriq; nobilium adoleſcentium [3] petunt ultro eas nationes, quæ tum bellum aliquod gerunt. quia & ingrata genti quies, & facilius inter ancipitia clareſcunt, magnumque comitatum non niſi vi belloque [4] tuearis. exigunt enim principis ſui liberalitate [5] illum bellatorem equum, illam cruentam [6] victricemque frameam.

INTERPRETATIO.

buere, ſummum fidei auctoramentum eſt. Principes pro vincendi gloria dimicant; ſectatores pro principe. Si natio, apud quam geniti ſunt, diuturna quiete & pace langueat, permulti illuſtrium juvenum ſe ultro conferunt ad eas gentes, quæ tum aliquod bellum inferunt. quia & invisum huic *nationi otium, & promptius inter diſcrimina nobilitantur. ſplendidumque comitatum, non niſi vi & armis alas aut ſuſtineas. Efflagitant enim ex munificentia ſui principis hunc bellicoſum equum, illam ſanguineam profligatricemque lanceam. Quippe convivia, & apparatus,*

NOTÆ.

Id etiam apud Perſas obtinuit, nec fas fuit occupare gloriam regis. cum regem Artaxerxem, inter venandum leo adortus eſſet, & periculi à rege amoliendi gratia, Megabizus jaculo beſtiam occidiſſet, indignatus rex, quod occupaſſet feram interficere, antequam in eam telum miſiſſet, eum decollari juſſit. ſcil. ſola obſequii gloria ſubditis relicta eſt.

1. *Præcipuum ſacramentum.*] Id præcipuum fidei ſpecimen documentumque ſanctiſſimum. maximum id amoris, fidei & obſequii vinculum.

2. *Plerique nobilium adoleſcentium.*] Apud Livium 32. 34. Philippus Macedonum rex objicit Ætolorum principi Alexandro, in colloquio, *quod Ætoli pro lege hunc morem antiquitus ſervent, ut adverſus ſocios ipſi ſuos, publica tantum auctoritate dempta, juventutem ſuam militare ſinant.*

3. *Petunt ultro eas nationes.*] Sic & hodie Galli Germanique. ſic diſcitur bellum ſub magiſtris ducibuſque periſſimis. Sic gentes extraneas, itinera, loca, oppida, fluvios, ſilvas, & caſtrorum metationes obſervant, ſæpe ſumptu alieno, nec ſine decore; nam & muneribus ornantur & honoribus.

4. *Tuearis.*] Id eſt ſuſtineas, alaſque. *Exigunt enim ... bellatorem equum* &c. & epulas largoſque apparatus, velut in ſtipendium.

5. *Illum bellatorem equum.*] Hæc dona principum, erant privatis inſignia virtutis ſimul & nobilitatis. quæ, ut puto, eadem tradebant per manus poſteris, quæ ſcil. juvenes in dotem afferebant ſponſis, quæ & ipſæ matres factæ, mox tradebant nuribus ſuis; & erat illa framea cruenta & victrix inter monumenta majorum. Sic apud Perſas eximius honor fuit, ex regis munere aureum torquem collo geſtare, armillis aureis, & acinaci aureo uti, teſte Xenoph. Sic & de Mardochæo Amanus cenſuit: *Vir quem vult rex honorare, veſte regia indui debet, torque donari, & equo imponi, quo rex vehi ſolet, & circumduci per vicos urbis.* donabant etiam aurea vaſa & aureos frænos.

6. *Victricemque frameam.*] Scythæ & alii barbari jurabant per tale numen. Virgil.

— Nunc ô numquam fruſtrata vocatus
Haſta meos.

Sic apud Æſchylum in Septem ad Thebas, Parthenopæus per haſtam jurat, & eam colit pro deo. Sic *juramentum ſuper arma*, ab omnibus ferme, præſertim Septentrionalibus populis receptum legitur, & ſi forma illius interdum diverſa fuerit. Formula 119. ex Lindenbrogianis: *Veniens jam dictus ille, adprehenſa manu prædicti judicis, vel armis, ſicut mos eſt apud omnes, 12. manu ſua tertia decima dextratus, vel con-*

Nam epulæ, & quamquam incompti, largi tamen apparatus, pro ſtipendio cedunt. materia munificentiæ per bella, & raptus. [1] Nec arare terram, aut [2] exſpectare annum, tam facile perſuaſeris, quam vocare hoſtes & vulnera mereri. pigrum quinimmo & iners videtur ſudore acquirere, quod poſſis ſanguine parare. Quotiens bella non ineunt, [3] non multum venatibus; plus [4] per otium tranſigunt, dediti ſomno,

INTERPRETATIO.

licet inconditi, ingentes tamen & lauti, loco ſtipendii exhibentur. Materia liberalitatis quæritur *per prælia populationeſque. Nec perinde ſuadeas* ipſis *colere terram, aut opperiri æſtatem, quam laceſſere hoſtes, & vulnera excipere: quin etiam ſegne & ignavum putant, labore comparare, quod cruore adipiſci queas. Quandocunque non gerunt bella, non admodum venationi incumbunt, plus per deſidiam agunt.*

NOTÆ.

juratus dixit. Hujuſcemodi juramento uſi ſunt Saxones. Fredegarius cap. 74. & Geſta Dagoberti regis cap. 31. *Saxones autem ſacramentis, ut eorum mos erat, ſuper arma patratis, pactum pro univerſis Saxonibus firmant.* Annales Francorum Fuldenſes ann. 873. de iiſdem: *Iurabant etiam juxta ritum gentis ſuæ per arma ſua, quod nullus deinceps de regno dominorum ſuorum regnum Regis inquietare deberet. Iurare in manu armata*, in lege Saxon. cap. 1. § 8. Adde Aimon. lib. 4. cap. 26. De *Francis* Fortunatus lib. 6 Poëm. 7.

Vtque fidelis ei ſit gens armata per arma
Iurat, jure ſuo ſe quoque jure ligat.

1. *Nec arare terram.*] Nam *fortiſſimus quiſque ac bellicoſiſſimus* Germanorum nihil agit

2. *Exſpectare annum.*] *Annus* apud Latinos ſegetis tempus dicebatur. Quod quia exoptatum deſideratumque, eo longius videbatur. Proverbii loco eſt *Annus*, pro longo tempore.

Annum hic, id eſt, meſſem quæ poſt arationis & continui annuique laboris orbem colligitur. quæ ſpes longior gentibus avidis belli ac periculorum. Malunt prædam ex vulneribus & ſanguine, quam opes ex laboribus & ſudore longe.

3. *Non multum venatibus.*] Pugnam cum Cæſare hic video, imo cum uſu & ratione. Cæſar ait: *Vita Germanorum omnis in venationibus, atque in ſtudiis rei militaris conſumitur.* Iterum de Suevis: *Multum ſunt in venationibus.*

Uſus etiam & ratio ſuadent, gentes acres, feras, ubi ſilvarum copia, venatui addictas eſſe. Nec aliter in hac ipſa gente hodie. *Lipſius.*

Ait Cæſar Germanis omnem vitam in venationibus & ſtudio rei militaris eſſe Nihil autem de iſto torpore ac comiſſationibus. Sed Tacitus de omnib. Germanis, Cæſar tantum de Suevis & Rhenanis populis loqui videtur.

Jam verſus Septentrionem plures alii Tacito innotuerant, quorum regiones, ob paludes & flumina, minus venationibus aptæ. Et reor illos ipſos maxime iſta ignaviæ infamia inſignitos. Similis Sclavorum olim & Sarmatarum inertia deſcribitur. *Colerus.*

Fruſtra correctores hoc loco, & fruſtra etiam forte conciliant auctorem Scripſit Tac. *non multum venatibus* &c. Indiſtincte de Germanis, & in univerſum loquitur. Certe longe magis cognita Germania, Taciti ſeu Trajani ævo, quam Cæſaris. cognita jam penitus pace, belloque, & commerciis Romanorum erat. Et cohærenter loquitur Tacitus de indole veterum Germanorum. Adverte quæ ſequuntur: *ipſi hebent; mira diverſitate naturæ. cum iidem homines ſic ament inertiam & oderint quietem.* Amant inertiam, extra arma, & oderunt quietem ſeu pacem, quia periculo-

ciboque. Fortiſſimus quiſque ac bellicoſiſſimus nihil agens, delegata domus & penatium & agrorum cura feminis ſenibuſque, & infirmiſſimo cuique ex familia. ipſi hebent: [1] mira diverſitate naturæ, cum iidem homines ſic [2] ament inertiam, & [3] oderint quietem. Mos eſt civitatibus ultro ac [4] viritim conferre principibus vel armentorum

INTERPRETATIO.

addicti ſomno, & epulis. Ferociſſimus quiſque ac prœliorum avidiſſimus ſegnis & iners hebet, mandatâ familia & domus & prædiorum curâ mulieribus ſenibuſque, & invalidiſſimo cuique ex penatibus. Ipſi inertia torpent: mira diſſimilitudine ingenii, cum eadem gens ſic appetat deſidiam, & averſetur otium. Conſuetudo eſt populis ſponte & viritim contribuere principibus, vel pecorum, vel fru-

NOTÆ.

rum & belli avidi, vel contra. quia ſcil. ex bello quies, & ex quiete amor belli & bella, ne diutius otio torpeant feroces populi.

4. *Per otium tranſigunt.*] Benignior hujus otii apud Ælianum eſt interpretatio 10. Var. 4 *Socrates dicebat inertiam ſororem eſſe libertatis, & argumentum afferebat, fortiſſimos ſimul & liberrimos eſſe Indos & Perſas, & utroſque in ſpeciem inertiſſimos eſſe; at vero Phryges & Lydos labori magis deditos eſſe, & tamen ſervire.* Plutarchus Lycurgo: *Hoc certe unum præclariſſimum & fœliciſſimum fuit, quod civibus ſuis comparavit Lycurgus copiam otii.* Quibus ſcilicet interdixerat artibus ſordidis, & pecuniæ quærendæ nulla erat cura, & agrum colebant Ilotes.

Itaque Laco quidam Athenis. *Cum audiſſet aliquem in judicium vocari, ob inertiæ flagitium,* rogavit proximos, *ut oſtenderent ſibi, quiſnam ille eſſet, qui ſub judice damnaretur propter libertatem.*

Cicero libro 2. de Orat. *Mihi liber non videtur, qui non aliquando nihil agit: in qua permaneo ſententia, meque, cum huc veni, hoc ipſum nihil agere, & plane ceſſare delectat.*

1. *Mira diverſitate naturæ.*] Ipſi etiam actuoſi principes, poſtquam magno labore ingentia bella patrarunt, ut imperium adipiſcerentur, rurſus amant otia & oderunt bella, mira diverſitate ingenii humani. Seneca de brevitate vitæ cap. 4. *Potentiſſimis, & in altum ſublatis hominibus excidere voces videbis, quibus otium optent, laudent, omnibus bonis ſuis præferant, cupiunt interim ex illo faſtigio ſuo, ſi tuto liceat, deſcendere. Nam ut nihil extra laceſſat, aut quatiat, in ſe ipſa fortuna ruit.*

2. *Ament inertiam.*] Non abs re proditum eſt, *otium eſſe fratrem libertatis*, quod de Ætolis quoque traditur, qui nullius imperio paruerunt. Hi enim cum perpetuo liberi ſint, in otio degunt. Plutar. lib de Convivio ſeptem Sapientum. eo loci, quo Septem illi conſultant, quæ melior domus ſit. *Tum Solon: ea inquit mihi optima videtur domus, ubi res eſt, neque injuſte parta &c. Thales, in qua plurimum otii domino conceditur &c.*

3. *Oderint quietem.*] Ex nimia inertia & ſegnitia qua reverſi à bello torpent, jam rurſus ipſam quietem averſantur, maluntque arma. in armis omnia agunt, bibunt, epulantur, conſultant. ita ut in ea gente ametur, vel ſummus motus, vel ſumma quies, ut nihil modicum, nil medium ſit. Armis longe magis excellit atque inclareſcit pax ſeu otium liberrimæ ferociſſimæque gentis. par belli otiique amor.

4. *Viritim conferre.*] Brevitas Taciti haud quaquam ſollicitanda. Talia ſunt Varronis libro 3. de re Ruſt. 16. extremo: *Si ex alvo minus frequenter evadunt ac ſubſidit aliqua pars, ſuffumigandum & prope apponendum bene olentium herbarum* (ſupple, quidpiam) *maximè apiaſtrum & thymum.*

Appulejus libro 5. Met. *Sic ille nova nupta precibus veniam tribuit, & inſuper*

vel frugum, [1] quod pro honore acceptum, etiam neceſſitatibus ſubvenit. Gaudent præcipue finitimarum gentium donis, quæ non modo à ſingulis, [2] ſed publicè mittuntur: electi equi, [3] magna arma, pha-
16 leræ, torqueſque. Jam & [4] pecuniam accipere docuimus. [5] Nullas Germanorum populis urbes habitari, ſatis notum eſt, ne pati qui-

INTERPRETATIO.

menti, quod pro decore oblatum, etiam uſui præſto eſt. Delectantur potiſſimum vicinarum nationum muneribus, quæ non modo viritim à privatis, ſed etiam publicè & nomine civitatum *exhibentur: inſignes equi, prægrandes lanceæ, phaleræ, torqueſque. Jam & nummos accipere à nobis didicerunt. Satis compertum eſt, nulla oppida incoli à nationibus Germaniæ, & ne quidem tolerare domos invi-*

NOTÆ.

quibuſcunque vellet, tot auri vel monilium donare conceſſit. Supple, parte aliqua auri, vel monilium.

Ipſe Tacitus Annalium 15. *Tribuni & centuriones & cæterorum, ut quiſque audentiæ habuiſſet, accurrerent, trucidarentque.* Gronovius.

Vanæ hoc loco correctiones. τὸ *quod* ibi, æquivalet iſtis, *armentorum vel frugum quidpiam, quod pro honore acceptum, etiam neceſſitatibus ſubvenit.*

1. *Quod pro honore acceptum.*] Sic Athenis de rep. bene meriti, vel etiam filii ſummorum ducum in bello cæſorum, in Prytaneo ſeu Hoſpitio publico alebantur. quod ipſis decorum, & reip. ſalubre.

2. *Sed publicè mittuntur.*] Id eſt, non à privatis tantum, ſed etiam nomine civitatum & principum.

3 *Magna arma.*] Et hæc non tam avaritiæ, quam honoris cauſa, appetebant. Philoſophus: *Etenim munus eſt boni alicujus donatio, ſimul & honoris ſignum.*

Magna arma.] Puto, intelligit *majores* illas *lanceas*, de quibus ſupra. quas forte mittebant civitates, quibus ſupererat ferrum.

4. *Pecuniam accipere docuimus.*] Nempe ſub Neronibus, Domitianis, aliiſque ignavis principibus, qui ſtipendia, ſeu potius tributa ſolvebant Germanis, Dacis, & Sarmatis, ne irrumperent, aut ut irrumpentes limite imperii arcerent.

5. *Nullas Germanorum populis urbes.*] Sic & Athenienſes pagatim olim habitaſſe, priuſquam in unam urbem contribuerentur, Livius autor eſt; & ex Trogo refert Juſtinus, Gallos à Maſſilienſibus Græcis, uſum vitæ cultioris, depoſita & manſuefacta barbarie, & agrorum cultus, & urbes mœnibus cingere didiciſſe 43. 4.

Verum Germanis nihil tale contigit, quia mediterranei ſunt, & Oceanus ille Germanicus navigatu periculoſus, ac ignotus, raris ab Italia Græciaque navibus aditur.

Et Galliæ quidem, poſtea quam in numerum Romanarum provinciarum venerunt, cultiores factæ ſunt. at de Germania in provinciam redigenda cogitavit quidem Auguſtus, & tentavit aliquid Druſus Germanicus, & mox alii, ſed res ſucceſſu caruit.

Deinde poſt ingentem illam cladem apud Tolbiacum vicum Ubiorum acceptam, ita preſſere nos Franci, ut reſpirare non licuerit, donec exoleta ſtirpe veterum Francorum, auſpiciis primum Othonis Saxoniæ ducis & Chuonradi Oſtrofranci, atque Henrici Saxonis, mox Magni illius Othonis, qui inter Imperatores Germanicos primum obtinet locum, in priſtinam libertatem nos ipſi vindicavimus.

Tum urbes in provinciis, quum ad Rhenum, tum ad Danubium, jam olim occupatis ſitæ, amplificari paulatim, & vici veteris Germaniæ, de quibus Tacitus loquitur, mœnibus cingi cœperunt. *Rhenanus.*

Nullus autor rerum Rom. urbis ul-

dem inter ſe junctas ſedes. Colunt diſcreti ac diverſi, [1] ut fons, ut campus, ut nemus placuit. Vicos locant, non in noſtrum morem, connexis & cohærentibus ædificiis: ſuam quiſque domum ſpatio circumdat, ſive [2] adverſus caſus ignis remedium, ſive inſcitia ædificandi. Ne [3] cæmentorum quidem apud illos [4] aut tegularum uſus. ma-

INTERPRETATIO.

cem contiguas. Habitant ſeparati ac diviſi, ut fons, ut ager, ut lucus arriſit. Statuunt vicos, non ad inſtar Romanorum, conjunctis & continuis ædibus: ſuos quiſque penates ſpatio ambit, ſive adverſus fortuita incendiorum ſubſidium, ſive imperitia conſtruendi. Ne cæmentis quidem aut tegulis utuntur. omnibus ædificiis

NOTÆ.

lius per Germaniam, uſque ad ſæculum à nato Servatore quintum, meminit. Sexto demum ſeculo à Caroli M. temporibus, poſtquam eum religione Chriſtiana, paulatim ad manſuetiora reducti eſſent, ad urbes vel novas extruendas, vel à Romanis ante ad Rhenum inprimis conditas, temporum injuria deſtructas, iterum ædificandas animum adjecere. *Kirchmajer.*

Sic olim etiam nullæ urbes in Africa. Mela cap 8. *Proximis nulla quidem urbes ſtant, tamen domicilia ſunt, quæ Mapalia appellantur.*

1. *Vt fons, ut campus, ut nemus placuit.*] Ideoque crebræ locorum appellationes à *bach*, *feld* & *hoſtz.* Rhenan. Et ab illis tribus urbes, oppida, vici, caſtella nominata pleraque apud Germanos, *Bron*, *Feld*, *Wald.* & familiæ quoque nobiliores. *Celerus.*

2. *Adverſus caſus ignis remedium.*] Id dicit, quaſi more Romano. Quippe poſt incendium Neronianum, inſulas inter ſingulas domos diſpoſuerant, & hoc ſpatio ſeparabant ne ardens domus vicinas ædes in eamdem ruinam traheret. Hic mos apud Germ. non forte prorſus *inſcitia ædificandi*, ut dicit Tacitus, imo conſilio & opportunitate ſumma habitandi. quid enim opportunius, quam procul disjungi à grege & vulgo, maligne ſemper bonis honeſtiſque infeſto, ſive homini ipſi, ſive animalibus? Et re ipſa etiam hodieque noſtri principes & locupletiores, ſic habitant in opulentiſſimis prædiis, procul à ruſticis cæteriſque paganis. & ſic vitant ſordidam, importunamque & invidam plebeculam.

3. *Cæmentorum.*] Structuræ tria genera ſunt. quidam enim lapides quadrati vocantur, id eſt orthogoni, & ad normam reſpondentes, quos vulgo *Caſos* vocamus. Sunt alterius generis lapides rudes & informes quæ *Cæmenta* vocantur, quibus ad farcturas operum utuntur, inter pilares, vel quadratas eductiones, quas artifices, *Gambas* appellant. utuntur & his lapidibus ad parietes villaticos exſtruendos. Hoc genus ſtructuræ incertum eſt, & ſine venuſtate, quaſi lapide temere invento conſtructum &c. *Budæus.*

Cæmentorum.] Cementum, non calcem & arenam commixta ſignificat, ut Accurſius putavit, ſed lapides. Livius: *Cæmenta non calce durata erant, ſed interlita luto.* Cæmenta ſunt lapides temere cæſi, atque etiam rudes: id eſt, vulgares, non quadrati aut ordinarii, quales ſunt, quibus farcturæ inter pilares ductæ ſunt. *Budæus* in Pandect. Hinc infra Tacit. *Materia ad omnia utuntur informi* &c.

Cæmenta ſunt vulgares lapides, ut temere è terra effodiuntur. cum igitur talium cæmentorum, uſum non habuerint illi, hinc colligi poſſit, nullos lapides fodiſſe prorſus, neque his uſos eſſe Germanos. Et per *materiam* illam *informem*, forte intelligit Tacitus arbores ſeu trabes, nulla arte cæſas aut compoſitas, ſed fere, ut natura daret. Quare & addit: *Quadam loca diligentius illinunt terra. ita pura ac ſplen-*

teria ad omnia utuntur informi, & citra ſpeciem aut delectationem. Quædam loca diligentius illinunt [1] terra ita pura ac ſplendente, ut picturam ac lineamenta colorum imitetur. Solent & [2] ſubterraneos

INTERPRETATIO.

adhibent indigeſtam rudemque materiam, & ſine pulchritudine, vel amœnitate. Nonnulla loca impenſius inducunt luto tam diluto & micante, ut tabellam & ductus colorum referat. Moris eſt etiam ſubterraneas ſpeluncas effodere, eaſque

NOTÆ.

dente &c. ut diſtinguat ea loca ab ædificiis communibus, quæ ex *materia*, aut *terra* vulgari. Forte Germani ædificia conſtruebant terrea, ut erant turres Annibalis in Hiſpania, quæ durabant adhuc ævo Plinij, ut ipſe narrat. quod & nunc in noſtris provinciis factitatur, cum deſunt lapides. jam de his lib. 4. hiſt. diximus.

4 *Aut tegularum uſus.*] Seneca de de Provid. dei: *Perpetua illos* (.Germanos) *hiems, triſte cœlum premit, malignè ſolum ſterile ſuſtentat, imbrem culmo aut fronde defendunt.* Puto & multos libris arborum, vice tegularum uſos. ut videmus etiamnum factitare quoſdam.

Hirtius an Oppius de bello Afric. *Quibus rebus attenuati illi. oppido perquam pauci ſub pellibus acquieſcebant, reliqui ex veſtimentis, tentoriolis factis. atque arundinibus corticibuſque contectis.*

Fuere etiam veſtitui cortices non paucis gentibus. Plinius libro 12 *Hinc primum alimentum; harum fronde mollior ſpecus, libro veſtit. Etiamnum gentes ſic degunt.* Colerus.

1. *Terra ita ſplendente.*] Forte inſtar bituminis, aut gypſi, nitebat terra, qua illinebantur parietes aut materia. ſic natura ſeu color terræ ſe habuit, ut ſplenderet.

2. *Subterraneos ſpecus aperire.*] Idem Pomponius Mela de Sarmatis: *Atque obſeva hiemis aſſidua, demerſis in humum ſedibus, ſpecus aut ſuffoſſa habitant.* Xenophon de frigida Armeniorum regione, libro 4. Expedit. Cyri. *Domus autem erant ſubterranea, & oſtium erat, quemadmodum putei, infra vero lati deſcenſus jumentis arte perfoſſi erant, homines vero per ſcalas deſcendebant. Intra has domos ſimul erant capræ, oves, aves & pulli ipſarum.* Fruſtra autem originem Stubarum, vulgò *les Eſtuves*, (ita Dirnatus & illa ætas appellant) petunt iſtinc. quid enim ſimile? quæ tamen antiquæ, &, niſi fallor, Juliano intellectæ in Antiochico, ubi de Lutetia urbe: *Nullo modo calefiebat cubiculum in quo dormiebam, ut ſolebant ibi calefieri pleraque domus ſub caminis.* Neſcio quid tale Seneca deſcribit; effectu quidem pari cum Stubis, non prorſus forma. De Providentia, capite 4. *Quem ſpecularia ſemper à flatu vindicant, cujus cœnationes ſubditus & parietibus circumfuſus calor temperavit.* quod fieri ſolitum, per ambientes quoſdam tubos.

Idem epiſtola 91. *Quædam noſtra demum prodiſſe memoria ſcimus, ut ſpeculariorum uſum, ut ſuſpenſuras balneorum, & impreſſos parietibus tubos, per quos circumfunderetur calor, qui ima ſimul & ſumma foveret æqualiter.* Lipſius.

Veriſimilius eſt *tubos*, nondum eo ævo Germanis cognitos fuiſſe, ſed caminos tantum, ut apud Gallos & Lutetiæ erant. Tum caminus nihil aliud fuit, quam foramen ingens in medio tecti, per quod exhalaret fumus. quales hodieque videntur. Et nullum prorſus affiſſe ignem in cubiculo Juliani apud Lutetiam clare patet legenti eam narrationem Imperatoris. Si tubi, aut qualiſcunque calor adſpiraſſet Juliani cubiculo, non muri, non parietes maligno gelidoq; humore obriguiſſent, quo fere periit Julianus nocte illa apud Lutetiam Pariſiorum, ſcil. in ea inſula quam nunc Delphinicam vocamus, ita ut vomere cogeretur, invitus & præter morem.

ſpecus aperire; eoſque multo inſuper fimo onerant, [1] ſuffugium hiemi & [2] receptaculum frugibus: quia rigorem frigorum ejuſmodi locis molliunt: & ſi quando hoſtis advenit, aperta populatur: abdita autem & defoſſa, [3] aut ignorantur, [4] aut eo ipſo fallunt, quod quærenda ſunt. Tegumen [5] omnibus ſagum, [6] fibula, aut ſi deſit, [7] ſpina 17

INTERPRETATIO.

plurimo inſuper ſtercore operiunt, ſubſidium hiemi, & receptaculum annonæ: quia ſævitiam frigoris ejuſmodi ſpecubus leniunt: & ſi quando hoſtis invadit, obvia promptaque diripit, occulta autem & humo obruta, vel incognita ſunt, vel eo ipſo latent, quia inveſtiganda ſunt. Veſtis Germanorum ſagum, fibula connexum,

NOTÆ.

1. *Suffugium hiemi.*] An illud effuginm ſit hominibus? An verò tantum ſuffugium & receptaculnm frugibus? Puto, utriſque. Nam homines *rigorem frigorum ejuſmodi locis molliunt*, & fruges ibi abditæ & defoſſæ ignorantur, *ſi quando hoſtis advenit* &c. Itaque ſpecus illi ſunt ſuffuginm hominibus adverſus hiemem, & receptaculum frugibus adverſus hoſtem, forte & alia quæ corrumpere poſſint.

Licet illis ſpecubus & fimo frigora mollirent, non obſtat quin & ignem illis locis accenderent. Nam ſtatim habes, *totos dies juxta focum atque ignem agunt*. Nec forte fimo onerabant ſpecus ubi fruges abdebant. quod forte illas corrupiſſet. Locis quippe ſiccis ſubterraneis abduntur fruges duplici cauſſa, ſcil. ne corrumpantur aëre, aut curculionibus, & ne abripiantur ab hoſtibus.

2. *Receptaculum frugibus.*] Plin. lib. 18. 30. *Vtiliſſime tamen ſervantur in ſcrobibus, quos ſiros vocant, ut in Cappadocia & in Thracia, in Hiſpania & Africa; ante omnia ut ſicco ſolo fiant, curant: mox ut palea ſubſternatur. Præterea cum ſpica ſua conduntur. Ita frumenta, ſi nullus ſpiritus penetret, certum eſt nihil maleficum naſci. Varro autor eſt ſic conditum triticum durare annis 50. milium vero centum.* Quod etiamnum uſurpatur in quibuſdam regionibus Galliæ, ſitis præcipue ad meridiem, & ad verbum, ut deſcribit hic Plinius, excepta ſpica. nam purgata frumenta conduntur, palea tamen circum involuta & cooperta, ut nullus ſpiritus noxii aëris pervadat. Sicque fruges defodiuntur in ſpecubus.

Sic Curtius lib. 7. *Tritici nihil, aut admodum exiguum reperiebatur. Siros vocabant barbari, quos ita ſolerter abſcondunt, ut niſi qui defoderunt, invenire non poſſint. In iis condita fruges erant* &c.

Receptaculum frugibus.] Fodiunt Galli noſtri etiamnum quaſdam foveas, ſeu antra ſubterranea, in quibus includunt conduntque annonam ſuam, ita ut nullus aquæ, aëri vel humori pateat aditus, paleam tantum interponentes inter terram & frumentum, modo ſpecus non ſit humidus, & nullum aërem aut ſpiritum admittat. Sed id non adverſus rigorem hiemis, imo potius adverſus ardorem æſtatis, & ne invadat inſectorum lues infenſa frugibus.

3. *Aut ignorantur.*] Aut neſcitur ubi ſint defoſſæ illæ fruges, vel ſi ſciatur, tamen eo ipſo latent & tutæ ſunt, quod quærendæ ſint; non enim extranei ſtatim hos ſpecus ſubterraneos ingredi audent, metu inſidiarum, aut omnino ignorant, quo loco ſint defoſſi ſpecus.

4 *Aut eo ipſo fallunt.*] Aut eo ipſo latent, & effugiunt manus hoſtium, quia non niſi tempore & labore inveſtigari, aperirique, aut extrahi fruges ex illis foſſis poſſunt.

5. *Omnibus ſagum.*] *Virgatis ſagulis* uſi Celtæ, hieme quidem craſſis, æſtate ſubtilioribus, teſte Diodoro Siculo 5. 9. *Colerus.*

conſertum. [1] cætera intecti, totos dies [2] juxta focum atque ignem agunt. Locupletiſſimi veſte diſtinguuntur, [3] non fluitante, ſicut Sar-

INTERPRETATIO.

vel ſi fibula careant. ſpinâ. cætera nudi. integris diebus ſedent ad larem & ignem. Opulentiſſimi diſcernuntur toga, non ſinuoſa & diffluente, velut Sarmatæ, aut

NOTÆ.

[1] *Sagum* fuiſſe ex lana confectum, quadrum, denſum, villoſum exteriore ſui parte, communiter Celtis uſitatum, Varronis, Strabonis, Heſychij, Juvenalis, Martialis, Perſij & Iſidori autoritate probat Cluverius. *Kirchm.*

6. *Fibula.*] Sic Carolum Magnum *feſtis diebus uſum fibula aurea ſagum aſtringente*. tradit Eginhardus. Idque more priſco Germanico. *Rhenan.*

7. *Spina conſertum.*] Cur *ſpina* propriè & quæſitè? Annon aptius *pinna*? ſive è piſce, ſive è ligno, aut alia materie fuit. Certe hodieque ita à tenuibus aut ſordidis factitatur. *Lipſius.*

Magis ad manum & in promptu *ſpina*, quæ nec ſeritur, nec colitur, aut incude fabricatur. & morem vulgi & inornati populi hic fere deſcribit Tacitus.

1. *Cætera intecti.*] Sine pileo, ſine braccis, ſine calceamentis. certe nudis ſic foco aſſidere facile per otium; at in bello tota ferocia opus fuit, qua corpora tegerent tuerenturque, adverſus ſæva elementa miſſiliaque.

2. *Juxta focum.*] Similis Scytharum vita apud Virgilium 3. Georgicon.

Ipſi in defoſſis ſpecubus ſecura ſub alta
Otia agunt terra, congeſtaque robora, totaſque
Admovere focis ulmos, ignique dedere.

3. *Non fluitante.*] Proprium hoc verbum veſtitus laxi, ſinuoſi, atque undantis, Tibull.

Effluit effuſo cui toga laxa ſinu.

Virgil. *Fluentes ſinus.*

Non fluitante.] Omnes quadrati & fluitantes amictus, velorum nomine appellabantur, ut paludamenta, chlamydes, pallia &c. Contra rotunda veſtimenta dicebantur, quæ in imo clauſa, ſtrictius corpori adplicabantur, ut erant togæ Rom. quæ & ipſæ rotundæ & ad corpus magis preſſæ, & coactæ circa imam oram, non undabant, neque humeris involitabant, ut chlamydes, ac paludamenta &c. Vela ferme omnia quadrata, ut & pallia, unde & muliebria pallia ſive vela, ricæ, ricinia, flammea, & alia hujuſmodi quadrata. *Salmaſius.*

Non fluitante, ſicut Sarmatæ ac Parthi.] Conſtat veſtem Perſarum priſcorum fuiſſe uſque ad talos demiſſam. eam hiſtorici *Medicam* vocant, ſeu *Perſicam ſtolam*, Curtius, *veſtem Perſicam*, ſeu *pallam*. De qua Xenoph. libro 8. *Habuit ſtolam Medicam Cyrus ipſe, & ſociis perſuaſit, ut eamdem veſtem induerent. Hoc enim veſtis genus ipſi videbatur recte occultare, ſi quis in corpore indecorum quidpiam haberet, & pulcherrimos ac grandiores oſtendere illos qui eam ſtolam geſtarent.*

Et putant originem hujus veſtis repetendam à Semiramide. Sic Diodorus: *Talis ipſi gratia inerat, ut poſtea Medi imperantes Aſia ferrent veſtem Semiramidis, & poſt illos Perſæ ſimiliter.* Et Juſtinus libro 1. de Semiramide: *Igitur brachia & crura velamentis, caput tiara tegit, & ne novo habitu aliquid occultare videretur, eodem ornatu & populum veſtiri jubet, quem morem veſtis exinde gens univerſa tenet.* Erat vero illa longa veſtis, ſaltem regum, pretioſiſſima multo auro, multiſque gemmis, diſtincta purpura, & variis animalium figuris: ſic Curtius de Xerxe: *Pallam auro diſtinctam, aurei accipitres, velut roſtris inter ſe corruerent, adornabant.* Fuit autem palla Perſica figuræ quadrangulæ. Sic D[illegible] Halycarn. libro 3. quo referente, Hetruſci legati, inter alia *inſignia principatus*, afferunt Tarquinio, *Tunicam purpuream auro inſignem, & pallium purpureum varie diſtinctum, qualia geſtabant Lydorum & Perſarum reges,*

matæ

matæ ac Parthi, [1] ſed ſtricta & ſingulos artus exprimente. Gerunt & [2] ferarum pelles, [3] proximi ripæ negligenter, ulteriores exquiſitius, ut quibus nullus per commercia cultus. [4] Eligunt feras, & de-

INTERPRETATIO.

Parthi, ſed arcta, & quæ ſingula membra referat atque adumbret. Geſtant etiam pelles ferarum, vicini Rheno incurioſe, interiores ſtudioſius, ut quibus nullus ex commercio ſit ornatus. Feras deligunt, & dempta ſpolia diſtinguunt

NOTÆ.

attamen non fuit figura quadrata, quemadmodum illa togum, ſed ſemirotundum. Tetragonum autem eſt quadratum conſtans quatuor lateribus æqualibus, & quatuor rectis angulis, quæ etiam forma fuit pallii Græcorum.

De veſte Parthorum ſic Juſtinus 41. 2. *Vaſtis olim ſui moris, poſteaquam acceſſere opes, ut Medis, perlucida ac fluida.*

1. *Sed ſtricta & ſingulos artus exprimente.*] Sic & Sidonius eleganter in Panegyrico:

Strictius aſſuta veſtes, procera coërcent
Membra virum: patet iis arctato tegmine poples.

Pars tamen etiam quædam Germaniæ, olim in laxis veſtibus, Sarmatico ritu, ſive braccis. Lucanus Batavis & Vangionibus hoc tribuit:

Et te laxis imitantur, Sarmata, braccis
Vangiones, Batavique truces.

Quanquam de plebe id tantum ceperim. Cæterum ad *adſtrictas*, & Sidonii verbo, *aſſutas* Germanorum veſtes, facit Dionis locus libro 40. me quidem interprete: ubi Pannonios dictos affirmat, *quod tunicas manuleatas ex centonibus quibuſdam & Pannis (ita appellant) patrio more conſcindunt & coaptant.* Sic deſcribit noſtram tunicam, quam etiam nunc ab iſtis Pannis. *Panirock* vocamus *Lipſius.*

Fallit Græcus auctor, qui *Pannonios* à voce Latina, *Pannis* ſcil. appellatos fabuletur. Quaſi vero non habuerint vocabulum Pannonii ante arma Romana, & priuſquam Latinus ſermo innoteſceret barbaris, & nomina daret. Quod tunica illa vetus Germanica ex diverſis pannis fuerit aſſuta, prout membra erant, non arguo. Attamen ex centonibus variis compactam, mendicantium inſtar, non putem, ſed ex eodem panno cum decore ſciſſo in diverſas partes, pro ratione & magnitudine artuum, ut etiam nunc fit apud nos.

2. *Ferarum pelles.*] Mela de Scythis & Sarmatis, *totum braccati corpus, & niſi qua vident, etiam ora veſtiti.* Et Ovidius:

Pellibus & ſeutis arcent mala frigora braccis.

Pelles hæ ſcil. urſorum, taurorum, cervorum, luporum, lyncium, aprorum &c. Et hoc genus tegumenti omnium antiquiſſimum, quod deus ipſe Protoplaſtis adaptavit, Geneſ. 3.

Patriarchas etiam circumiiſſe patet, *in pellibus ovium & caprarum*, Epiſt. ad Hebr. capite 2. Sic & Apollonii Scholiaſtes, *pro more Heroës pellibus induebantur.* Kirchm.

3. *Proximi ripæ negligenter.*] Hoc vult Tac. *proximi ripæ* Romanæ (Rheno ſcil. Danubioque) negligenter pellibus ſe tegunt. quare? quia cultum & meliores jam veſtes habent à Romanis aut provincialibus, commerciorum beneficio.

Ulteriores autem ſive interiores ac ſeptentrionales Germani, majore in pretio pelliceas veſtes habent, iiſque veſtiuntur exquiſitius & elegantius quare? cauſa ſimili: quia carent aliis veſtimentorum generibus, nec ea importantur aliunde, nullo enim exteris intercedente commerciorum uſu. Sic etiamnum hodie. & ulteriores Sarmatæ omneſque adeo populi Aquilonares exquiſitius, & cum delectu pelliti ſunt. *Berneggerus.*

4. *Eligunt feras.*] Fuiſſe arbitror pel-

tracta velamina [1] ſpargunt maculis, pellibuſque belluarum, quas ex-

INTERPRETATIO.

maculis ; & pellibus animalium , quas ulterior Oceanus , atque incognitum

NOTÆ.

les *vulpium, caſtorum*, aliorumque animalium, quæ uno ac generali nomine *mures* appellabantur.

Seneca epiſt. 91. *Nonne hodieque magna Scytharum pars tergis vulpium induitur ac murium, quæ tactu mollia & impenetrabilia ventis ſunt.* Mures autem erant caſtores, lutræ & *aliæ belluæ quadratam oris formam habentes*, Herodoto teſte.

Qui mos duravit. Nam Eginhardus in vita Caroli : *Ex pellibus lutrinis vel murinis thorace confecto, humeros ac pectus hieme muniebat.*

Apud poſterius ævum fuiſſe etiam principibus honorarias veſtes ex ejuſmodi pellibus confectas, argumento ſunt præter alia , ſeptem Electorum priſci operis picturæ.

Helmoldus initio ſuæ hiſtoriæ de Boruſſis : *Aurum & argentum pro minimo ducunt. pellibus abundant peregrinis, quarum odor lethiferum noſtro orbi ſuperbiæ venenum propinavit. Et illi quidem, ut ſtercora hæc habent, ad noſtram credo damnationem, qui ad marturinam veſtem anhelamus, quaſi ad ſummam beatitudinem.* Hæc mulierculatum noſtrarum hodie etiam pompa *Coler.*

1. *Spargunt maculis pellibuſque*] *Macula* vox non placet, de *Maſtrucis* ſuſpicor locutum Iſidorus : *Maſtrucæ, veſtis Germanica ex pelliculis ferarum.* Prudentius :

— *Maſtrucis proceres veſtire togatos.*

Ceterum non dubium , quin duplici ornatu eos uſos Tacitus velit , ſive è feris, ſive è piſcibus Juſtinus clarius paulo idem tradidit de Scythis : *Lanæ iis uſus ac veſtium ignotus : pellibus tantum ferinis aut marinis veſtiuntur.* Lipſius.

Diodorus ſcribit ἀνδύματα illa horrida fuiſſe, & ποικιλόχροα. Unde ſuſpicor, veſtimenta illa, inſtar pellium ac macularum belluinarum picta fuiſſe. Plinius ſimiliter 16. 41. *In eadem eſſe fruticem baculis tantum idoneæ craſſitudinis, varium tigrium maculis.*

Sed quid ſibi docti viri volunt de iſtis pellibus piſcium ? Et quæ ſparſio tantum fit ex pellibus ? *Coler.*

Pilos Germanicarum pellicearum antiquitus non introrſum, ut nobis, ſed extrorſum fuiſſe converſos, conjicio etiam hinc, quia maculis eos ſparſerunt, ſeu fruſtulis aliarum pellium verſicoloribus diſtinxerunt, conciliandæ pulchritudini, quæ nulla , ſi introrſum verſa eſſet.

Deinde quia *renones* , pelliceæ veſtis genus, quod Germanis Cæſar Gal. 6. 21. & Iſidorus Originum 19. 23 tribuunt, Iſidorus ait, intortis villis adeo fuiſſe hiſpidos, ut imbres reſpuerent. Ergo pili foras converſi. *Berneggerus.*

Spargunt maculis pellibuſque belluarum.] Ita ut illæ maculæ & pelles belluarum , aut certe particulæ pellium unum & idem ſint. maculæ ſunt , quia diverſi coloris ; ſed tamen haud dubiè longè pretioſiores ipſis pellibus Germanorum. ad quid enim aſſuerentur ipſis, niſi quia pretioſiores & pulchriores ? niſi ut pretium & novum ornatum adderent ? ad quid ex longinquo & exteriori Oceano adveherentur ? Et id genus pellium magno commercio uſuque celebratur etiamnum apud Polonos & Moſcovitas. Intellige non pelles ferarum ſeu belluarum, quæ in mari naſcantur aut vivant , ſed quæ ſunt in illa regione quæ Balthico mari obtenditur , vel ſic loquitur Tacitus, quia ex illo mari per commercium advectæ illæ pelles belluarum.

Pellibuſque belluarum] Ichtyophagi Germanis diſſimiles in veſtitu. Noſtri Germani, relictis illis belluarum membranis, quæ nuda ſpolia erant, piloſum quiddam requirebant , quod pellendo frigori eſſet. *Colerus.*

Quod certe frigus pelleret, aut ſaltem

terior [1] Oceanus, atque ignotum mare gignit. Nec alius feminis quam viris habitus, niſi quod [2] feminæ ſæpius lineis amictibus [3] velantur,

INTERPRETATIO.

æquor generat. Nec alius cultus mulieribus quam viris, niſi quod mulieres ſæpius

NOTÆ.

novam pulchritudinem ferinis pellibus adderet. Et quidni, ut vult Lipſ. apud Juſtinum *marinis* legatur? Num ſic convenit cum his Taciti *Pellibuſque belluarum, quas exterior Oceanus* &c. *gignit.* Et τὸ *murinis*, forte non perinde opponitur *ferinis*, ac τὸ *marinis*. quaſi ſic per *ferinas*, intelligat pelles ferarum ſilveſtrium, & per *marinas*, earum belluarum pelles quas gignit Oceanus & ignotum mare. Nihil tamen mutandum puto. Nam ſic Juſtinus recte convenit cum eo quod habet Seneca epiſt. 95. *Tergis vulpium induitur ac murium* &c. ubi terga vulpium ſunt *pelles ferinæ*, ut & terga murium, ſunt *murinæ* pelles Juſtini. Ambo loquuntur de iiſdem populis, Scythis nempe, *Pellibus tantum ferinis ac murinis veſtiuntur*, inquit Juſtinus. *Mures* autem ſunt feræ ſylveſtres minoris formæ, pelle commendabiles. quo in genere ſunt *Martes*, & Hermelini, quibus nobiles hiberno tempore pellitas gerunt pænulas. Tales autem feras ſeu pelles non gignit mare ignotum ſeu Balticum ſed ora maris Baltici, & hæ dein eodem mari nobis advehuntur. Vanum eſt, quod hic affectant de Ichtyophagis, qui piſcium voratorum membranas in veſtem contexebant. Quaſi vero pelles piſcium, lupi, ſeu vituli marini, aut hippopotami adſuerentur ferinis pellibus, ut pretioſiores & elegantiores? quis hoc credat?

1. *Exterior Oceanus.*] Id eſt, ſeptentrionalis Oceanus, vel mare pigrum & ignotum. Vide notas cap. 45. infra. *Tillemon*

2. *Feminæ ſæpius lineis.*] Linigeræ igitur fœminæ, nec tamen ſolæ. bene ait, *ſæpius.*

Diaconus in viris agnoſcit, libro 4. capite 7. *Veſtimenta eis* (de priſcis Longobardis ait, indubie Germanis) *erant laxa & maxime linea, qualia Angli-Saxones habere ſolent, ornata inſtitis latioribus, vario colore contextis.*

Sed profecto, quæ hic de variegatis latiſque inſtitis dicit, nos qui vidimus, ſcimus etiam nunc proprium amictum eſſe Germanicarum. *Lipſius.*

Lineis.] Plinius: *In Germania autem defoſſi & ſub terra id opus agunt.*

Fœminæ ſæpius lineis amictibus.] Per amictum illum intelligunt indusium, vulgò *camiſiam* vocamus. minus recte, ut puto. neque enim eos amictus interiores variarent aut purpura diſtinguerent.

Lineis.] Plin. lib. 19. 1. *Cadurci. Caleti, Ruteni, Bituriges, ultimique hominum exiſtimati Morini, imo vero Gallia univerſa vela texunt. Iam quidem & Transrhenani hoſtes: nec pulchriorem aliam veſtem eorum fœminæ novere.*

Lineis amictibus.] De lino ſic Plutar. lib. de Iſide & Oſiride. Sacerdotes Iſiaci *linum geſtant, ob colorem quem flos lini habet, ſimilem niteri ætheris mundum ambientis ... Ex excrementis naſcuntur lana, villi* &c. *At linum è terra naſcitur immortali, & fructum fert eſui aptum, veſtem exhibet tenuem ac puram, qua gerentes non gravat, & eſt apta omnibus anni temporibus, minimeque pediculos gignit, ut ajunt; ſacerdotes autem ita abhorrent, ab excrementorum natura* &c. Sic & Apulejus Apolog. 1. *Puriſſimum eſt rebus divinis velamentum. Quippe lana ſegniſſimi corporis excrementum pecori detracta, jam inde Orphei & Pythagoræ ſcitis profanus veſtitus eſt: ſed enim mundiſſima lini ſeges, inter optimas fruges terrâ exorta* &c.

Quod linum tamen non fuit ejuſdem ſpeciei cum noſtro. Nam fructum quemdam, in quo lanugo fuit, ferebat, & colore præcelluit, ut, & mollitia Sic autem deſcribitur: *Superior pars Æ-*

[1] eoſque purpura variant, [2] partemque veſtitus ſuperioris in manicas non extendunt, [3] nudæ brachia ac lacertos. ſed & [4] proxima pars pe-

INTERPRETATIO.

induuntur veſtibus lineis, eaſque ornant miſcentque purpura, nec porrigunt in manicas partem ſuperioris amictus, intecta brachia & lacertos. Sed etiam propinqua

NOTÆ.

gypti in Arabiam vergens, gignit fruticem, quem aliqui Goſſipion vocant &c. *parvus eſt, ſimilemque barbatæ nucis defert fructum, cujus ex interiore bombyce lanugo netur, nec ulla ſunt ei candore mollitiave præferenda.* Ex eo lino aut ſimili texebatur veſtis adeo pellucida, ut *nebula* appellaretur. Sed ab eo luxu procul abfuere veteres matronæ Germanicæ, ad pudorem à natura, ut tali ſolo cœloque genitæ.

Fragm. Petronii: *Palam proſtare nudam in nebula linea.* Sic leg. Veſtis tenuis ac ſubtilis, ſic dicta *nebula*, quod tranſpareat ſub illa corpus, ut cœlum ſub nebula. Heſychius: νεφέλαι ἱμάτια, νεφέλαι. Fulgentius lib 1. Mythol. *Aſtiterant itaque Syrmate nebuloſo lucidæ terna viragines.* Ammian. l. 14. *Sudant ſub ponderibus lacernarum, quas collis inſertas ſingulis ipſis annectunt, nimia ſubteminum ſubtilitate perflabiles.*

3. *Velantur.*] Forte non aliud habuere induſium ſeu camiſiam interiorem feminæ, & partem iſtius induſii ſuperiorem non extendebant in manicas, quæ tegerent *brachia & lacertos.* neque etiam pectus lino illo velabant. Forte quia moris fuit; aut quia ſic magis decebat ſexum formæ curioſum, licet caſtum & ſanctum.

1. *Eoſque purpura variant.*] Linum naſci potuit in ipſo Germaniæ ſolo. At unde purpura apud Germanos? quo commercio? Quippe Perſis, aut Romanis Phœnicum ora maritima ſuppeditavit. ibi enim imperabant, & illic purpuræ baphia imperatores Romanos, Conſtantinopolitanoſque habuiſſe conſtat. An ſuo Oceano ipſis advecta? An ex Indis? nam poſterioribus ſæculis invaluit apud Perſas quoddam purpuræ genus ex Sandice Indica, ad quam, teſte Vopiſco, cæteræ Romanorum purpuræ comparatæ, *cineris ſpecie decolorari videbantur, divini comparatione fulgoris.* An à mercatoribus Romanis? qui ſpe lucri interiora Germaniæ penetrabant, ut teſtis eſt Tacitus hic, & alibi. Omnibus omnino feminis Germanis tale genus veſtis, non autem ſolis vicinis ripæ tribuit. Hæ autem veſtes Germanarum mulierum lineæ, haud dubiæ albæ fuerunt, quæ diſtinctæ purpura, miram pulchritudinis ſpeciem, ac varietatem amœniſſimam exhibebant, præſertim apud gentes nondum luxu perditas.

Eoſque purpura variant.] Intelligunt limbos, ſeu inſtita ſerica, ſed coloris vegetioris.

2. *Partemque veſtitus ſuperioris in manicas non extendunt, nuda brachia*] In manicas non extendunt, veſtes, ſcil. more Rom. quem morem à Perſis deſumpſerant, qui ferebant Candyn ſeu amiculum Chirodotum ſuſpenſum ex humeris, utebanturque tunicis prolixis ultra brachia, & uſque in primores manus, ac prope in digitos. iſtiuſmodi tunicas Græci vocabant χειριδωτούς, id eſt, *manicatas.* quod nomen veſtemque adſumpſere mox Romani, ſed molliores, quod probro vertebat. Severioribus Romanis iſtiuſmodi tunicæ ſubſtrictæ, & circa humerum deſinentes. ut & fere ibi loquitur Tac. de feminis Germanis.

3. *Nuda brachia ac lacertos.*] Sic coërcebatur luxuria & inertia. Sic indutæ & magis expeditæ ad opus, & miniſteria penarum ſuorum fœminæ. his enim bellicoſiſſimi viri omnem familiæ curam remittebant, dum ipſi torperent ad focum, aut inter epulas. nec ulli famuli per miniſteria deſcripti in penatibus, ſed alibi domum propriam regebant ſervuli, & domino quotannis

ctoris patet. Quamquam ſevera illic matrimonia. [1]nec ullam morum partem magis laudaveris. nam prope ſoli barbarorum ſingulis uxoribus contenti ſunt, exceptis admodum paucis, qui non libidine, ſed ob nobilitatem [2] plurimis nuptiis ambiuntur. [3] Dotem non uxor 18

INTERPRETATIO.

pars pectoris aperta eſt. Licet ſancta & caſta illic conjugia ſint, nec ullam inſtitutorum partem magis celebraveris. nam fere ſoli exterorum ſingulas uxores ducunt, demptis pauciſſimis, qui non ob voluptatem, ſed ob claritudinem multis matrimoniis prenſantur. Dotem non affert ſponſa viro, ſed vir ſpon-

NOTÆ.

certam menſuram tritici evolvebant, ut & veſtis, quæ haud dubiè partim linea, partim ex lana, unde illa ſua ſaga. & forte illa hæc ſaga multis coloribus varia, & fuerunt diſtincta ad inſtar amictus fœminei, non ſine ſpecie ac decore. Forte feminea veſtis ſic aptata, & ea pars pectoris patebat, ut ubera præbere infantibus facile poſſent. nam ut ait infra 20. *Sua quemque mater uberibus alit, nec ancillis aut nutricibus delegantur.*

4. *Proxima pars pectoris patet.*] Pars pectoris patet, quamvis *ſevera illic matrimonia.* Sic addit, quia ſcil. peccatur in ſanctitatem pudicitiæ, cum pars aliqua corporis conſulto publicatur. Tacitus de Poppæa Neronis: *Modeſtiam præferre & laſcivia uti. rarus in publicum egreſſus, idque velata parte oris, ne ſatiaret aſpectum, vel quia ſic decebat.* Ubi ſimplicitas fuit ingenii & morum & *ſepta pudicitia*, debuit patere *pectus* innoxie & potuit. ut patebat ſimpliciter animus ac virtus, ita & cætera. at in noſtris nunc vulgatur pectus, ſunt exertæ mamillæ, aperta omnia in libidinem, cum interim ingenium ac cerebellum nulli apertum eſt, aut certe ſoli amaſio, nunquam viro. Nec mirum ſi per pectus tam caſtum purumque jurare ſanctiſſimis his olim feminis conceſſum erat, quod diu obſervatum erga Germanas matronas.

Leges Alaman. tit. 56 § 2. *Tunc liceat illi mulieri jurare per pectus ſuum, & dicat* &c. An manu pectori appoſita, quomodo apud nos Preſbyteri? Ovidius 3. Amor. de nuptiis fluvii Amonis:

Suppoſuiſſe manus ad pectora lubricus amnis

Dicitur, & ſocii jura dediſſe thori.

Patet.] Sic & Romanæ olim fœminæ. Varro de Vita populi Rom. *Neque id ab orbita matrum familias inſtituti, quod ea pectore ac lacertis apertis, nec capitia habebant.*

1. *Nec ullam morum partem.*] Horatii vera & ſeria vox 3. Od. 6. *Fecunda culpæ ſecula, nuptias primum inquinavere, & genus & domos. hoc fonte derivata clades in patriam populumque fluxit.*

2 *Plurimis nuptiis ambiuntur.*] Sic Arioviſtus rex, memorante Cæſare, uxores duas, *Suevam* unam, alteram *Noricam* habuit.

3. *Dotem non uxor marito.*] Solonis etiam lex in eam rem promulgata fuit: quia nolebat. *mercede conductum aut empititium eſſe matrimonium.* Similis lex Lycurgi apud Plutarchum, in alium certe finem. Sed eadem mens quæ Soloni, procis illis Teutonis fuit haud dubiè. *Colerus.*

Dotem non uxor marito, ſed uxori maritus.] Hinc barbara vox, *Morganogiba. Morgingab.* id eſt, dos à marito profecta, ſeu *donum matutinale. dotis* vero nomine donabatur, licet revera aliud eſſet à dote. Gloſſarium Saxonicum Ælfrici: *Dos, morgen giba*, vox formata ex Saxonico & Germanico *morgen*, aut *morghen mane*, & *gibe.* id eſt, *donum, munus.* quod ita ſcil. appellaretur donum illud quod maritus uxori offerebat in die nuptiarum ante *nuptiale convivium*, ut eſt apud Kilianum: ſeu ut eſt in Speculo Saxonico lib. 1 art. 20. § 1. *Quod unus quiſque militaris*

marito, ſed uxori maritus offert. Interſunt parentes & propinqui, ac munera probant: munera non ad delicias muliebres quæſita, nec quibus nova nupta comatur; ſed [1] boves & [2] frenatum equum, & ſcutum [3] cum framea, gladioque. In hæc munera uxor accipitur, at-

INTERPRETATIO.

ſa. Adſunt parentes & cognati, ac dona ſpectant æſtimantque: dona non ad luxum fœmineum comparata, nec quibus nova conjux ornetur, ſed boves & phaleratum equum, & ſcutum cum lancea & enſe. In hæc dona conjux aſſumi-

NOTÆ.

ordinis ſua uxori ſine hæredum aſſenſu, nomine dotis erogare valet, antequam cum ea ad prandium diſcubuerit.

Verum Libellus dotis, qui ex tabulario Caſaurienſi deſcriptus eſt à Galland io in tractatu de Franco Alodio p. 323. prorſus indicat, donum iſtud matutinale factum *mane*, poſt primam noctem nuptialem, quaſi ob pretium virginitatis, cujus ſpolia vir proxime præterita nocte retulerat, uti fuere apud Græcos θεωρήτρια.

1. *Boves.*] Intelligit *junctos boves*, ſeu duos boves eodem jugo devinctos, quo conjugium & par concordia viri & fœminæ in jugo nuptiali ferendo deſignari potuit. *boves* etiam opes pacis, quibus liberi & cariſſima pignora domi juvantur, aluntur. equus vero & arma ſunt opes, quibus imperii fines defenduntur, quibus hoſtes arcentur terris procul ac repelluntur. Potuerunt dari uxori plura paria boum; ſed in ritum matrimonii, forte ſufficiebat unum par boum ſic vinctorum, quemadmodum & unus frænatus equus.

Sed boves.] Binos intelligunt *boves*, quia *juncti* illi. ſed certe juncti eſſe boves poterant, & tamen plures quam bini afferri in dotem. opulentæ puellæ, plures forte in dotem marito boves offerebant, ſeu plura paria boum.

Boves.] Similia dona Scytharum apud Curtium Alexandro Magno oblata: *Dona à nobis data ſunt, ne Scytharum gentem ignores, jugum boum, aratrum, & ſagitta, & patera. his utimur cum amicis, & adverſus inimicos: fruges amicis damus, boum labore quæſitas. Patera cum his vinum diis libamus. Inimicos ſagitta eminus, haſta cominus petimus.*

2. *Frenatum equum.*] Id eſt, inſtructum omni ornatu neceſſario ad bellum. diceremus *phaleratum*. nam infra habet: *paratus equus.*

3. *Cum framea gladioque.*] Plutarch. Problem. Roman. *Cur eorum qui uxores ducunt, comam haſta cuſpide diſcernunt ac diſcriminant? An ſignum eſt, prima connubia violenta fuiſſe? An ſtatim diſcunt uxores viris fortibus & bellicoſis conjunctæ, ſeverum & minime effæminatum & tenuem cultum ac virilem ornatum adprobare* &c. *An divortium ea re ſignificatur, quod ſolo ferro nuptiæ dirimendæ ſint? An illud magis, quod pleraque ad connubium pertinentia Junoni attribuant? Nam & haſtam Junoni conſecratam eſſe exiſtimant, & ejus ſtatua ut plurimum haſta innixa cernuntur, quippe quam Curim appellabant veteres. Hinc & Curim Martem nominatum eſſe dicunt.*

Forte ſic admonebatur ſponſa, in eo ſtatu debere ſe ſtare, quaſi in procinctu ad bellum, quaſi Junonem armatam, quaſi Minervam alteram. & de virili virtute, & quaſi, deſolata viro forte deberet, utrinſque pondus & curas armaque & bella ſuſtinere, quaſi viram aut viraginem fortiſſimam. Sic forte & admonebatur de bello inteſtino & graviori. nec inſcite dixit Montanus noſter, *gravius difficiliuſque ferri puellis pudicitiam ac ſanctitatem, quam militi galeam aut loricam.* Forte ſic admonebatur puella, nuptam habere ſuas munditias, elegantiam, delicias, at certe non puras, non ſinceras, ſed præliis adverſiſque mixtas.

que invicem ipſa armorum aliquid viro [1] affert. hoc maximum vinculum, hæc arcana ſacra, [2] hos conjugales deos arbitrantur. Ne ſe mulier extra virtutum cogitationes, extraque bellorum caſus putet, ipſis incipientis matrimonii auſpiciis admonetur, venire ſe laborum periculorumque ſociam, idem in pace, idem in prælio paſſuram auſuramque. hoc juncti boves, hoc [3] paratus equus, hoc data arma denuntiant. Sic vivendum, ſic pereundum: accipere ſe [4] quæ liberis in-

INTERPRETATIO.

tur, & viciſſim ipſa aliqua arma marito offert. hoc præcipuum ſacramentum, hæc ſanctiſſima myſteria, hos nuptiarum deos eſſe credunt. Ne ſe fœmina exiſtimet extra curas & meditamenta fortitudinis, extraque præliorum accidentia, ipſis cœptantis conjugii auſpiciis docetur, adventare ſe laborum diſcriminumque comitem ac participem, idem toleraturam in pace, idem in certamine auſuram. Id jugo preſſi boves, id ornatus equus, id oblata arma declarant. Sic vivendum, ſic moriendum eſſe: *aſſumere ſe* dona *quæ ſoboli intemera-*

NOTÆ.

quod & hic voluit Tacitus.

Framea.] Frameæ forte fuerunt *Angones*, lingua Francica, tela, ſeu haſtæ, quibus Franci utebantur. De quibus Agathias lib. 2. *Brevia*, inquit, *tela quæ ipſi angones vocant: cujus pars major ferro obducta eſt, ita ut ex ligno aliquid præter membrum vix extet; in ſuperiori ferro tanquam hami utrimque ſunt, & deorſum vergunt.*

1. *Affert.*] *Affert*, & *offert*, pro eodem ſunt apud Tacitum.

2. *Hos conjugales deos.*] Hæ res ſunt ipſis auſpicia, ſacra, arcana, dii, omnia. aut ſi vis, ſunt hæc dona Germanorum matrimoniis, quæ ſunt arcana & dii conjugales Romanis. Neque enim puto Germanos, pro diis, iſthæc coluiſſe, quamvis, ut ſcribit Juſtinus 43. 3. *Per ea adhuc tempora reges, haſtas pro diademate habebant, quas Græci ſceptra dixere. nam & ab origine rerum, pro diis immortalibus veteres, haſtas coluère.*

Conjugales deos.] Sic Dionyſius lib 2. refert, *Chryſen Palantis filiam, quum Dardano nuberet, ei attuliſſe in dotem munera Minervæ, & effigies ipſius Palladis, & ſacra magnorum deorum, quorum cærimonias edocta erat.* Dos uxoris optima hæc, labor, ſanctitas, deus.

3. *Paratus equus.*] Qui alacritatem & promptitudinem quandam non obſeuiè ſignificabat. quamvis inferiori ævo, hoc etiam honoratium munus principum ac nobilium fuerit. *Celer.*

Paratus ac frenatus equus dos gratiſſima bellatori viro, læta & uxori, quæ adjutorem talem viro paraſſet, qui illum ſervaret in periculis, & quo glorioſe ſederet inter nobiles ac pares duces ſpectandus. quo etiam inſignis & conſpicuus foret ſuiſque & hoſtibus, & quo præcipue elegantior & pulchrior puellæ amanti videretur.

4. *Quæ liberis inviolata ac digna reddat.*] Senſus eſt: quæ ſalva & honeſta liberis, atque iiſdem digna (generoſæ ſcilicet matris donum dignumque magna indole ac ſpe filiorum munus) olim reſtituat: quæque dona eadem nurus olim ab his filiis ipſis ſponſis ſuis rurſus in dotem accipiant, & dein ſuis filiis, illius nepotibus, pari cura ſarta tecta præſtent exhibeantque. *Gronovius.*

Ac digna reddat quæ nurus accipiant.] Quid tantopere refert, an legas, *inviolata ac digna reddas, quæ nurus accipiant*, an ſic: *inviolata reddat dignaque quæ nurus accipiant.* Num eadem verba? num idem ſenſus eſt?

Ac digna.] Sic intellige: *quæ liberis inviolata reddat, ac digna quæ nurus accipiant.* Non quod ea dona præciſè

violata ac digna reddat, quæ nurus accipiant, rurſuſque [1] ad nepo-
19 tes referant. [2] Ergo ſepta pudicitia agunt, nullis ſpectaculorum ille-

INTERPRETATIO.

ta ac digna referat, quæ nurus recipiant, viciſſimque ad poſteros tranſmittant. Igitur ſtricta ſeveraque caſtimonia agitant, nullis ludorum volupta-

NOTÆ.

reddant feminæ aut efficiant *digna*. ſed quod ea dona conſervent inviolata, dignaque quæ nurus accipiant olim, & ſic ea reddant transferantque ad alias nurus nepoteſque. nempe cum priſtina dignitate ac ſanctitate matrum ſeu priſco ſuo pretio, quomodo & ipſæ acceperant antea à parentibus. quod forte magis intelligitur de virtute ac decore matrum reddentium ea dona, quam præciſe de pretio donorum ipſorum.

Inviolata ac digna reddat, quæ nurus accipiant.] Illa inviolabilitas ſeu ſanctitas ac dignitas donorum repeti certe videtur ex ſanctitate & caſtimonia harumce matrum, hæc munera reddentium nuribus, velut in exemplum paris virtutis ac ſanctitatis. Nam ſtatim addit Tacitus: *Ergo ſepta pudicitia agunt, nullis ſpectaculorum illecebris* &c. *corrupta.* Sed inquiunt, quomodo ea dona reddant nepotibus? Nam boves & equi non durant ad tres ætates Sed arma tamen & phaleræ durant. Et boves & equi novo fœtu renovantur, ita ut ſic eadem dici dona poſſint. Sed dignitas non repetitur præciſe ex donis ipſis, ſed ex donantium virtute. *Te potius, quam tua dona ſequor,* ait apud Ovid. Helena Paridi.

1. *Ad nepotes referant.*] *Equum* tamen *& arma patrum ſenioribus fuit dare* tenebantur majorum Valvaſorum filii, qui in eorum beneficia ſuccedebant, ut eſt in conſtitutione Conradi & Henrici II. Imp. lib 3. legis Longob. tit. 8. § 4. & lib. 3. Feudor. Sed id inferiori ævo.

2. *Ergo ſepta pudicitia agunt.*] De *cuſtodibus* nihil ibi cogites, quibus hic minus opus fuit, quam apud Perſas: attamen reginis Spartiatarum aut Perſarum nulli cuſtodes adpoſiti, & citra ullam cuſtodiam, ſolo pudore, in fide retinebantur. & tamen nulla unquam ſuſpicio orta, ex alio quam ex rege eſſe ſuſceptos liberos, qui reginarum partu naſcebantur. Sic Plato in Alcibiade: *Rex vero Perſarum tantopere præcellit, ut nullam umquam ſuſpicionem habeat, ex alio poſſe naſci regem, quam ex ſe ipſo. quare nullatenus cuſtoditur uxor Regis, niſi metu & pudore.*

Septa pudicitia agunt.] Livium imitatur libro 3. *Poſtquam omnia pudore ſepta animadverterat.* Eſt autem *ſepta pudicitia*, tuta & inexpugnabilis, ſive cuſtodiis, ſive moribus gentis, ſive ingeniis ipſarum. *Gronovius.*

Septa pudicitia.] Hinc apud Valer. Max. lib. 1. *Teutonorum conjuges Marium victorem orarunt, ut ab eo virginibus Veſtalibus dono mitterentur, affirmantes, æque ſe atque illas virilis concubitus expertes futuras. Eaque re non impetrata, laqueis ſibi nocte proxima ſpiritum eripuerunt.*

Impudicitia odioſa ſemper & præcipue in ſtatu populari & libero, qualis fuit Germanorum gens vetus. ſic olim Romæ propter Lucretiam violatam & Virginiam abductam, ſtatim immutata Reſpublica Rom. pulſi Reges, abdicati & occiſi Decemviri. Et talem gentem inimicam libidinum comparare liceat eum apum pariter huic vitio infeſtarum Republica de quibus ſic Plutar. lib. de Cauſis Nat. Cur apes citius pungunt eos qui ſtuprum dudum fecerunt? *An quod animal eſt munditia & elegantia ſtudioſum? Praterea olfactus ſenſu valet plurimum. quare libidinoſos & impuros, ut immundos odio perſequuntur.* Infra, *& Pindarus:*

Parvula favorum fabricatrix quæ
Rhœcum pupugiſti aculeo,
Domans illius perfidiam.

Et apud Theocritum Venus remittitur

cebris,

cebris, nullis conviviorum irritationibus corruptæ. [1] Literarum ſecreta viri pariter ac feminæ ignorant. Pauciſſima in tam numeroſa

INTERPRETATIO.

tibus, nullis epularum irritamentis convulſa aut labefacta. Literarum arcana viris perinde ac mulieribus incognita. Pauciſſima perpetrantur ſtupra, ut *in tanta*

NOTÆ.

ad Anchiſem, ut aculeis apum ipſa pungatur, propter adulterium commiſſum.

1. *Litterarum ſecreta.*] Quare hoc matrimoniis, aut *pudicitia* interſerit? quia ſcil. & litteris occultè miſſis corrumpi fœminæ ſolent, ſicut de ludis & conviviis præivit. *Lipſius.*

Literarum ſecreta.] Pruſſi veteres deorum inſtar coluerunt quos legendi & ſcribendi peritos videbant, teſtis Hennegebert. lib. de vet. Pruſſ. & hoc arcanum *miraculum* dictum eſt, ab antiquis etiam Latinis. quod miraculum eos primus docuit Evander.

Litterarum ſecreta.] Nulla ſcripta hiſtoria. narrabant patres filiis, hi patrum nepotibus. C. Fannii fragmentum eſt apud Nonium, quod de illo Annalium genere poſſit intelligi: *Si quid à parentibus acceptum, protinus antiqui memoria tradiderunt.*

Carmina illa, quæ paſſim hiſtoriæ ſuæ interſeruit Saxo, ex ejuſmodi ſaxoſis rupibus deſumpta eſſe ac verſa ipſe fatetur.

Sero apud Germanos Latinæ etiam litteræ receptæ ſunt ſub Frederico 2. ut ſcribit Aventinus. Nam & ipſi Annales ſuos filo quodam poëtico contexebant. *Colerus,*

Non de ſtudiis, ſed literis ipſis & earum ſcriptura accipiendum. Nec obſtat vocabulum *ſecreta.* Nam etiam abſque ſtudiis conſideratas literas aliquid myſterij & ſecreti præſeferre, patet ex eleganti narratione hiſtorica Petri Ciezæ to. 2. hiſt. Peru. capite 34.

Raras & vix ullas literas Germanicas elegantiores inveniri ante tempora Cæſaris Rudolphi, eaſque majorem partem Latinis literis ſcriptas, qui querelis Germanicæ nationis permotus, quod cogerentur veluti ſub Jugo exterorum ſcribarum, qui linguæ Latinæ notionem habebant, magna cum jactura rerum ſuarum ſervire, comitia habuit. Norimbergæ anno 1272. ubi omnium ordinum imperii unanimi conſenſu decretum eſt, ut deinceps in cancellariis & contractibus Germanicum idioma reciperent, obſervavit Camerarius ſubſec. cent. 3. capite 65. *Berneggerus,*

Secreta.] Quibus uſæ in laſciviam feminæ Romanæ. Suetonius de Nicia: *Quum codicillos Memmij ad Pompeij uxorem de ſtupro pertuliſſet* &c. Notus *libellus parvus aliunde allatus in ſenatum* altercanti cum Catone Cæſari, quem ille cum popoſciſſet, quærens inde adverſario invidiam, *agnovit eſſe epiſtolam impudicam quam ſcribebat Servilia ſoror Catonis ad Cæſarem, amans illum, & ab ipſo ad ſtuprum pellecta,* teſtis Plutar. Martialis:

Cum ſe veptuiam ſcribet amica tibi.

Gronovius.

Literas & ſtudia, ſed præcipue forenſia, ſummo odio habuere Germani & maxime ſæviere in advocatos & rabulas Rom. cum Varianas legiones profligarunt, teſte Floro. utinam rabulas omnes uno illo prælio confeciſſent boni Barbari.

Literarum ſecreta] Sic vocat, quia per litteras commeant arcana, quæ haud dubiè hic poſuit Tac. inter irritamenta ſeu occaſiones ſtuprorum & adulteriorum. cur enim *ſecreta?* cur poſt illecebras & irritamenta epularum ſtatim illa hæc adjungit? Et certè potuit hic repetere quæ ſupra dixit de auro & argento: literas *propitij an irati dij negaverint, dubito:* quis enim non remittat beneficium arti & inventori ſuo, ſi adverterit ad tot lites æternas & exitiales tot domeſtica bella, tot religio-

gente [1] adulteria, quorum pœna præſens, & [2] maritis permiſſa. [3] Acciſis crinibus nudatam [4] coram propinquis expellit domo maritus,

INTERPRETATIO.

multitudine mortalium horum flagitiorum ſupplicium præſens, & viris conceſſum. Abraſis comis, ſpoliatamque in conſpectu proximorum, vir è penatibus

NOTÆ.

num ſectas, tot adulteria, tot falſa inſtrumenta, & ad cæteram flagitiorum colluviem, quam mortalibus invexit hoc litteratum ſecretum?

1. *Adulteria, quorum pœna præſens.*] Fere omnibus legiſlatorum inſtitutis pœna præſenti vindicata adulteria. in ſorore, filia, uxore, adulterum occidi licuit lege Solonis. Apud Ægyptios paulo mitius actum. Diodor. Sicul. hiſtor. lib 2. *Et qui mulierem liberam violaſſet, virilia exſecabantur, quoniam uno crimine tria haud parva ſcelera complexus eſſet, injuriam, corruptelam, & liberorum confuſionem.*

Idem Diodorus: *In adulterio ſpontaneo deprehenſus virgis cædebatur ad mille plagas, mulier naſo mutilabatur. Quo dedecore vultus incontinentia maculatus, ea mulctaretur parte, qua maxime facies exornatur.* de Ægyptiis loquitur.

Pauciſſima . . . adulteria.] Tacite dicit: non advocantur ibi ſtupra in ſubſidium curioſitati ſciendi arcana eorum Reipub. non hac arte irrumpitur ad ſecreta virorum altius certiuſque timanda, quod mire agebat Auguſtus florente Triumviratu, forte & poſtea.

Pauciſſima . . . adulteria.] Cauſſam pudicitiæ tuendæ tribuit Tacitus ignorantiæ literarum duo famoſiſſimi in hiſtoria illuſtres Grammatici, de quibus Suet. lib. de illuſt. Grammaticis. cap. 13. *Q. Cæcilius Epirota Tuſculi natus, libertus Attici Satrij equitis Rom. ad quem ſunt Ciceronis epiſtolæ, cum filiam patroni nupsam M. Agrippæ doceret, ſuſpectus in ea & ob hoc remotus* &c. Et c. 15. *Curtius Nicia hæſit Cn. Pompeio & C. Memmio, ſed cum codicillos Memmij ad Pompeij uxorem de ſtupro pertuliſſet, proditus ab ea Pompejum offendit, domoque ei interdictum eſt.* Sed duorum Grammaticorum luxuria, & ſi certa foret, nihil literis, nihil decori artis officere debuit. Non ex Grammaticis, aut literis cauſa præciſe adulteriorum, ſed ex libidine adulterorum, & mala fide pravoque ingenio feminarum quæ utiliſſimum ſecretum in arcana cupidinum abutuntur.

Quorum pœna præſens.] Ad jus & Romanos mores propius in cod. Bamberg. ſcriptum, *quorum pœna parentibus & maritis* Nam maritos ſolos hic eſſe arbitros, ſatis crudum. Tamen è Tacito non aliter apparet. *Lipſius.*

De *maritis* tantum ſcripſiſſe videtur Tacitus, ita tamen ut maritus puniret, aut pœnam ſanciret coram parentibus, qui forte & arbitri ſimul cum marito. Nam ſtatim addit: *Nudatam coram propinquis expellit domo maritus* &c.

2. *Maritis permiſſa.*] Neſcio an etiam in adulteros, ut apud quoſdam. Lex Frothonis Daniæ regis apud Saxonem Grammaticum libro 5. *Adulteros à viris conjugibus corporum parte ſpoliandos conſtituit, quominus continentia flagitiis eliderentur.* Colerus.

3. *Acciſis crinibus.*] Pœna duplex; crines acciſi, & fuſtigatio, quam reperio etiam alias uſurpatam Germanis in hoc ſexu.

In legibus Luitprandi Regis Longobardorum hæc eſt in fœminas violentas, & quæ ſæviunt aut feriunt. *Publicus, in quo loco factum fuerit, comprehendat ipſas mulieres, & faciat eas decalvare & fuſtare per vicos vicinantes ipſius loci.* Lipſ.

4. *Coram propinquis.*] Scil. ut privata animadverſione averteretur dedecus à nobiliſſimis familiis, ne noxia capita multitudini ludibria fierent, & poſteritati exempla, aut labes. Datur enim virtuti meritiſque majorum, ne vulgentur ſupplicia probroſæ poſteritatis. Etiam ut celeritate pœnæ quandoque

ac [1] per omnem vicum verbere agit. [2] publicatæ enim pudicitiæ

INTERPRETATIO.

ejicit, ac per totum vicum fuſte abigit. proſtituta enim pudicitia nulla gra-

NOTÆ.

obviam iretur periculo publico & privato.

Sic P. Attilius Philiſcus filiam ſuam, eo quod ſe ſtupri crimine commaculaſſet, interemit. Cæſ. lib. 6. bell. Gall. Teſte Æſchine in Tim. *Quidam deprehenſo filia ſua ſtupro, ... eam una cum equo in deſertam domum incluſit, à quo, in illo carcere, haud dubie fame efferato, diſcerpi debuit. Solum illius domus adhuc in veſtra urbe extat. Et locus ille ad equum & puellam vocatur.*

Idemq; etiam Romæ ſexûs verecundiæ datum, ut intra domum animadverteretur. Attamen *ſi nemo erat idoneus ſupplicii exactor, in publico animadvertebatur.* ſic Tac. At lib. 2. An. *Tiberius Apulejam lege majeſtatis liberatam, poſtquam et adulterii graviorem pœnam deprecatus eſt, ut exemplo majorum, propinquis ſuis, ultra ducenteſimum lapidem removeretur, ſuaſit.*

Sic imperante Tiberio, Livilla uxor Druſi, quæ maritum ipſum veneno necarat, reaq; connexa adulterii cum Sejano, permiſſa eſt Antoniæ minori aviæ ſuæ, ut intra domum eam morti adigeret. At hæc poteſtas obliterata nunc & legibus prohibita. Credo, cum tantum à priſcorum virtute receſſerimus, indignum viſum eſt rerum publicarum rectoribus & legum conditoribus, ea licere nobis, quæ ſeculo virtutum feraciſſimo concedebantur. Tunc ut erant pauca delicta; ita & paucæ leges. Nam ut emergunt crimina, ita & leges. ſicque longe feliciora ea ſecula, quibus nullæ vel pauciſſimæ leges erant, quibus pauciores literæ, pauciora vitia. Tum magis obſervatæ leges, quia vetita ignorabantur. nam quaſi irritatur in vitium mens humana, quia legibus prohibitum eſt, cum vetant leges mala, ſimul & docent, aut irritant.

1. *Per omnem vicum verbere agit.*] Apud Saxones adulterii pœna qualis fuerit, docet his verbis Bonifacius Moguntin. Archiep. in Epiſt. ad Athelbaldum Regem: *In antiqua Saxonia* (id eſt Germania) *ſi mulier maritata, fracto fœdere matrimonii, adulterium perpetraverit, aliquando cogunt eam propria manu per laqueum ſuſpenſam, vitam finire: & ſuper buſtum illius incenſa & concremata, corruptorem ejus ſuſpendunt. Aliquando congregato fœmineo exercitu, flagellatam eam mulieres per pagos circumquaque ducunt, virgis cædentes, & pungentes minutis vulneribus, cruentatam & laceratam de villa ad villam mittunt, & occurrunt ſemper novæ flagellatrices, zelo pudicitiæ adductæ, uſquequo, aut eam mortuam, aut vix vivam derelinquant.* Et *tretari* dicebantur adulteri, qui per urbem nudi traducebantur. Ea enim fuit apud Francos noſtros recepta in adulteros & adulteras pœna: quemadmodum olim apud Piſidas, ut auctor eſt Nicolaus Damaſcenus apud Stobæum ſer 42. p. 292. Charta Aymonis de Sabaudia D. Baugiaci pro villa de Sagiaco. an. 1266. apud Perardum: *Pro adulterio 6. ſol. tam in adultero quam in adultera nobis — retinemus, aut tretabuntur nudi per villam, ſi dictam pœnam pecuniariam voluerint evitare.* Conſuetudo Valentiæ in Aginnenſi provincia ab Edvvardo I. Rege Angliæ indulta quæ habetur in Regeſto Conſtabulariæ Burdegal. fol. 142. *Adulter & adultera, ſi in adulterio reperiuntur, & clamor factus fuerit, vel videbitur per homines fide dignos, vel in judicio oſtenſum fuerit, in 100 ſol. quilibet pro juſtitia puniatur, vel nudi currant villam, & ſit optio eorumdem.*

Aliquando etiam cœno mergebant ſepeliebantque tale cœnum. Hinc barbara vox *necare, negare*, id eſt, ſubmergere, ut Italis, *annegare*. Lex Burgund. tit 34 §. 1. *Si qua mulier maritum ſuum, cui legi-*

[1] nulla venia. non forma, non ætate, non opibus maritum invenerit. [2] Nemo enim illic vitia ridet: nec corrumpere & corrumpi, ſæculum

INTERPRETATIO.

tia non pulchritudine, non juventa, non divitiis virum reperiat. Nemo quippe illic flagitia joco ſpernit: nec depravare aut depravari, ſæculum appellatur. San-

NOTÆ.

time juncta eſt, dimiſerit, necetur in luto. Geſta Regum Francor. cap. 11. *Uxoremque ejus ligato ſaxo ad collum, in aqua necare præcepit.* Alii codd. habent, *negare.*

Hodieque etiam Tholoſæ in Gallia noſtra haſce publicarum libidinum victimas hac pœna afficiunt: Erigunt ſcilicet caveam ferream quæ corpus mulieris magnitudine adæquat, eamque movent machinamento quodam (Tollenonem vocant,) ſuſpenduntque in littore Garumnæ fluminis. Damnata proſtitutæ pudicitiæ femina, auctoritate & juſſu Octovirorum ſeu Capitolinorum procerum, qui nobis *Scabins* ſunt, includitur ea cavea manu tortoris, & ter immergitur profundo amne, terque attollitur. dein dimiſſam ſtillantibus veſtimentis paſſim per vicos deridentes, conviciiſque, ut madidam gallinam, inceſſunt.

Per .. vicum verbere agit.] Plutarch. Problem. Græc. *Quamnam Onobatim apud Cumæos fuiſſe dicemus? Si qua in adulterio mulier deprehenſa fuiſſet, hanc in forum deductam, & ſaxe impoſitam ſpectandam omnibus proponebant. Inde ſuper aſino collocatam, & circum urbem pervectam, in eundem locum reſtitui oportebat. Ex illo infamia notatam Onobatim appellandam cenſuerunt, & ab eo tempore lapidem, tanquam impurum ac deteſtabilem vitabant.*

2. *Publicata enim.*] Scribam, *publicata etiam.* Non enim hoc ad adulteras refero: ſed ad eas quæ adhuc injuges, vulgo tamen ſe vulgabant. *Lipſius.*

Pudicitia.] Id poſſit indiſtinctè accipi & de fœminis quæ injuges, & de iis quæ collocatæ viro erant; ita ut nuptæ fœminæ, publicata pudicitia, & ob id matrimonio depulſæ, nullo modo, ut neque etiam injuges, ſemel proſtituto pudore, virum reperiant.

Publicata enim pudicitia.] Referenda hæc ſunt ad maritas, quæ ſecutæ compreſſus alienos, à viris crinium ſectione & fuſtibus domo expelluntur; has enim nemo Germanorum, quaſcunque divitias ſperet, uxores ducat: *quod apud eos plus boni mores valent, quam alibi bonæ leges.*

At lex Julia Romæ illos quoque ulciſcebatur, qui adulterii damnatas in matrimonium accipiebant. *Damnatam adulterij ſi quis duxerit uxorem, ea lege tenetur.* Salinerius.

Recte, *enim.* & indiſtincte intelligendum de quibuſcunque feminis, quæ *pudicitia publicata* infames ſint, quibus *nulla venia.* nam & ipſæ nuptæ ob culpam expulſæ & repudiatæ à viro, poterant aliis maritis abſolute denubere. quamvis forte repudium rarum eſſet eo ſolo cœloque, ut & Romæ olim. Itaque potuiſſent abſolute alios invenire maritos. Sed Germanicis moribus, *publicata* ſemel *pudicitia nulla venia* quibuſcunque mulieribus, ſive nuptæ, ſive innuptæ forent.

1. *Nulla venia.*] Potuit de his dici quod habet Horatius:

Nec dotata regit virum
Conjux nec nitido fidit adultero
Dos eſt magna parentum
Virtus & metuens alterius viri
Certo fœdere caſtitas
Et peccare nefas, aut pretium eſt mori.

2. *Nemo enim illic vitia ridet*] Ut Romæ quod vitium egregie ridet magna ex parte Petronius: *Quædam enim fœminæ ſordibus calent, nec libidinem concitant, niſi aut ſervos viderint, aut ſtatores altius cinctos. Harenarius aliquas accendit, aut perfuſus pulvere*

vocatur. [1] Melius quidem adhuc eæ civitates, in quibus tantum virgines nubunt, & [2] cum ſpe votoque uxoris ſemel tranſigitur. Sic unum accipiunt maritum, quo modo unum corpus, unamque vitam; ne ulla cogitatio ultra, ne longior cupiditas, [3] ne tamquam maritum,

INTERPRETATIO.

Sicut quidem etiam eæ nationes, in quibus ſolummodo virgines ducuntur; & cum ſpe deſiderioque matrimonij ſemel initur fœdus. Sic unum adſumunt virum, quo modo unum corpus, unumque ſpiritum, ne ullum ultra votum ſit, ne longius divagetur *cupido* feminarum, *ne* virum *diligant velut conjugem, ſed velut con-*

NOTÆ.

multo; aut hiſtrio ſcena oſtentatione traductus. Ex hac nota domina eſt mea, uſque ab orcheſtra quatuordecim tranſilit, & in extrema plebe quærit quod diligat. Itaque oratione blandiſſima plenus, rogo, inquam, nunquid illa quæ me amat, tu es? Multum riſit ancilla poſt tam frigidum ſcoma, & nolo, inquit, tibi tam valde placeas, ego adhuc ſervo numquam ſuccubui, nec hoc dii ſinant, ut amplexus meos in crucem mittam. Viderint matronæ quæ flagellorum veſtigia oboſculantur, ego etiam ſi ancilla ſum, numquam tamen niſi in equeſtribus ſedeo. Mirari equidem tam diſcordem libidinem cœpi, atque inter monſtra numerare, quod ancilla haberet matronæ ſuperbiam, & matrona ancillæ humilitatem.

Vitia ridet.] Seneca: *Deſinit eſſe remedio locus, ubi quæ fuerant vitia, mores ſunt.* Certe vitia non ſeculo, ſed moribus hominum tribuenda ſunt Martialis in Cæcilianum:

Non noſtri faciunt, tua quod tibi tempora ſordent,
Sed faciunt mores, Cæciliane, tui.

Sed quid ſeculum hic, niſi mores ſeculi, quo ſcil. ſic vivitur? ſunt tamen ſæpe vitioſi ſine more, ſine ſæculi ſui exemplo. Quidam ſunt ſibi vitii & exitii auctores, ut ſunt monſtra & prodigia ſui ſæculi, forte & ſequentium ætatum.

1. *Melius eæ civitates.*] Inter quas civitates fuiſſe *Erulos* reperio: apud quos adeo ſecundo matrimonio non locus fuit, ut uxor marito mortuo laqueo ſeſe ſtatim juxta ſepulcrum induceret: niſi inviſa vivere mallet & infamis. Procopius tradit libro 2. de bello Gothorum. *Lipſius.*

Romanorum matrimonia laceſſit eleganter Quintil. decl. 2. *Nullas ego facilius perire crediderim quam corporum charitates. Et licet matrimoniis paulatim reverentia gravitatis accedat, poſſunt tamen diſtrahi facilitate qua coëunt. Vxor eſt quam jungit, quam diducit utilitas, cujus hæc ſola reverentia eſt, quod videtur inventa cauſſa liberorum. Aſpicimus matrimoniorum ſingula momenta rixantia: mutant quotidie domos, & per amplexus lectuloſque diſcurrunt.* Et Tacitus hic toto libro, dum mores Germanorum deſcribit, mores Romanos carpit arguitque perpetuo.

2. *Cum ſpe votoque uxoris ſemel.*] Id eſt, cum ſpe votoque unius mariti uniuſque ſcil. matrimonii, ſemel tranſigitur. eæ *civitates* haud dubiè Germanicæ gentis.

3. *Ne tanquam maritum.*] Senſus eſt: uxores matrimonium potius quam maritum amare. *Pichena.*

Melius hoc modo legas: *ne tanquam matrimonium, ſed tanquam maritum ament.* Interdictæ erant apud quoſdam Germanos regulos ſecundæ nuptiæ, ut diſcerent mulieres conjugium amare conjugis cauſa, non conjugem conjugij cauſa, ſive ut perſonæ, non rei, affectus manciparetur. *Grotius.*

Ne tamquam maritum. ſic ſcil. quia maritus poteſt ipſis auferri mille caſibus. poſſunt feminæ maritum non ad-

ſed tamquam matrimonium ament. [1] Numerum liberorum finire, aut quemquam [2] ex agnatis necare, flagitium habetur. pluſque ibi boni mores valent, quam alibi bonæ leges. In omni domo nudi ac ſor-

INTERPRETATIO.

jugium. Scelus reputatur, definire numerum ſobolis, vel aliquem ex filiis interficere. & magis ibi pollent boni mores, quam alibi bonæ leges. In omnibus pe-

NOTÆ.

modum diligere; præcipue ſi mutare poſſint. at diligunt matrimonium, nec certe poſſunt non amare matrimonium indefinite. ergo ideo *nulla cogitatio* ultra primum nuptiarum votum, *ne* ſcil. *tamquam maritum*, qui mutari & odio haberi præciſe poteſt, *ament. ſed tamquam matrimonium* quod unum & individuum, quod feminæ non amare non poſſunt ex natura rei & ex neceſſitate mutua conjugum. quæ affectio aut neceſſitas reciproca, ſed major in ſexu qui ſemel nuberet.

Ne tanquam maritum.] Id eſt, ne tanquam virum à quo ſeparari aliis nuptiis poſſint, ut Romanæ feminæ, ſed tanquam matrimonium ſuum, quod unum tantum poſſe contrahi, ipſæ penitus animo hauſerant.

Plut. in Erotico: *Par eſt Cammæ Galaticæ mulieris facinus referre. Hæc cum eſſet forma venuſtiſſima, uxor Sinati Galatiæ Reguli, adamata fuit à Synorige Galatarum potentiſſimo, qui cum, marito vivente, neque perſuaſurum ſe mulieri adulterium, neque vim inferre poſſe videret, Sinatum interfecit. Erat Cammæ refugium, & ſolamen calamitatis ſacerdotium Dianæ avitum, in cujus æde plerumque commorabatur,* &c. ubi epoto veneno, ſimul eadem potione interfecit interfectorem mariti, qui nuptias ipſius ambierat, in ipſo ritu nuptiarum, primum maritum deſiderans & invocans.

1. *Numerum liberorum finire.*] Quod poterat fieri, vel impediendo conceptionem, vel abigendo fœtum, vel præcipue poſt ortum necando, vel etiam exponendo, more Græcorum & veterum Latinorum.

2. *Ex agnatis necare.*] *Agnati*, hic id eſt, liberi qui adnaſcuntur. Miror Tacitum omittere inſignitum illum ritum & peculiarem Germanis de exploratione liberorum, prolem enim natam ad Rhenum ferebant, clypeoque imponebant. Si undis abriperetur, notham cenſebant: ſi innataret, verè ſuam. Claudianus in Rufinum:

Et quos naſcẽtes explorat gurgite Rhenus.

Julianus in epiſtola ad Maximum: *Prorſus neque Rhenus fallit Celtas, qui ſpurios filios ſubmergit & verticibus abripit, velut impudici tori vindex eximius. At quoſcunque agnovit ex puro ſemine procreatos, ſuprà aquas eos erigit, & paventi matri in manus reſtituit, quaſi ſic ipſi reddens incorruptum teſtimonium puri & irreprehenſibilis matrimonij, nempe prolis ipſius ſalutem.*

Addo, Valerium Flaccum, ad Scythas & ad Phaſim hunc ritum (neſcio an ex vero) transferre. ita enim ibi quiſpiam:

—*ſubitam ſævi duravimus amne*
Progeniem natoſque rudes. Lipſius.

Omiſit Tacitus veterem hanc fabulam, quæ Græcorum commentum fuit, ut cætera. cujus haud dubie nullum veſtigium reperiebat ſuo ævo apud Germanos. Et ſcribebat Tac. hiſtoriam ex vero, non autem res in fabulam & miraculum compoſitas quæ Græculos & poëtas magis deceant.

Ex agnatis.] Id eſt liberis procreatis, ea vis eſt vocis, *agnatio*. Edictum Theodorici Regis §. 65. *Quoties ſe ancillæ ingenuus, aut originarius, aut ſervus forte miſcuerit, neceſſe eſt, ut omnis matrem ſequatur agnatio, id eſt, filii omnes ad dominum ancillæ pertineant.*

Quemquam ex agnatis.] Cicero de Orat. *Num quis eo teſtamento, quod*

didi, in hos artus, in hæc corpora, quæ miramur, excreſcunt. Sua quemque mater uberibus alit, nec ancillis ac nutricibus delegantur. Dominum [1] ac ſervum nullis educationis deliciis dignoſcas. Inter eadem pecora, [2] in eadem humo degunt; [3] donec ætas ſeparet ingenuos, virtus agnoſcat. Sera juvenum Venus, eoque inexhauſta pubertas: nec [4] virgines feſtinantur, eadem juventa, ſimilis proceritas.

INTERPRETATIO.

natibus insecti, & ſquallidi evaleſcunt in hac membra, in hanc proceritatem qua admirationi eſt. Sua quemque parens proprio lacte filios nutrit, nec famulis, aut altricibus mandantur. Nullo nutritionis blandimento diſcernas dominum à ſervo. Vivunt inter eadem armenta, humique & eodem loco; donec ætas diſtinguat liberos, & fortitudo adprobet. Sera juvenum nuptiæ, ideoque haud effœta juventus; nec puellæ maturantur; eadem ætas, par ſtatura, æquales robuſtique

NOTÆ.

paterfamilias ante fecit, quam ei filius natus eſt, hæreditatem petit? nemo, quia conſtat adnaſcendo rumpi teſtamentum.

Necare, flagitium habetur.] Sic de veteribus Romanis Dionyſ. lib. 2. *Romulus neceſſitatem colonis impoſuit educandi quidquid eſſet maſculum, & è filiabus primogenitas. nullam autem prolem necari permiſit minorem triennio, niſi, ſi quid mutilum, aut alioqui monſtroſum in ipſo partu eſſet editum, tales enim fœtus exponi à parentibus non vetuit, ſed oſtenſos prius quinque viris è vicinia proximis, ſi illi quoque exponendos eſſe cenſuiſſent* &c.

1. *Ac ſervum.*] Id eſt, ſervi filium; nam ſtatim, *donec ætas ſeparet* &c. nullos, aut certe pauciſſimos fuiſſe ſervos in domo domini docet aperte Tacitus. Domini ac ſervi filius forte non in eadem domo, ſed tamen ſimiliter educabantur, *inter eadem pecora, in eadem humo* &c.

2. *In eadem humo degunt.*] Mela de populis Africæ cap. 8. *Humi quies epulæque capiuntur.*

3. *Donec ætas ſeparet ingenuos, virtus agnoſcat.*] Sic Plinius libro 5. epiſtola 17. *Mireque cupio, ne nobiles noſtri nihil in domibus ſuis pulchrum, niſi imagines habeant: quæ nunc mihi hos adoleſcentes tacitè laudare, adhortari, & quod amborum gloriæ ſatis magnum eſt, agnoſcere videntur.*

Seneca epiſtola 120. *Effice ut poſſis laudari, ſin minus, ut agnoſci. Agnoſcat*, id eſt, adprobet. cum ſcil. ex virtute agnoſcuntur ingenui.

4. *Virgines feſtinantur.*] Propiores, puto, trigeſimo, quam vigeſimo anno. Cur autem ita?

Longum quippe marium robur & diutius permanet.
Feminea vero pubes citius tranſit puellamque deſerit.

ut Euripides dixit. Horrida illa ac bellicoſa terra pari robore atque vi mentis fœminas ac viros producebat.

Varro de re Ruſt. 2. 1. *Nec non etiam hoc, quas virgines ibi appellant nonnunquam annorum 20. quibus mos eorum non denegavit, ante nuptias, ut ſuccumberent quibus vellent. & incomitatis vagari, ut liceret & filios habere*, loquitur de virginibus Illyricis.

Sed quid miri aut novi in illo numero deprehendit? Nonne videtur ſcripſiſſe potius, *annorum triginta?* Lipſius. Seneca *Septimus quiſque annus ætati notam imprimit.* intellige, ætati marium. Nam ſextus quiſque annus in fœminis mutationem facit. Duodecimo anno ſunt maturæ viro: at mares quattuordecimo tantum anno puberes ſunt.

Virgines feſtinantur.] Macrob lib. 1. 6. *Poſt annos autem bis ſeptem ipſa ætas neceſſitate pubeſcit. Tunc enim moveri incipit vis generationis in maſculis, &*

pares validique miſcentur, ac robora parentum liberi referunt. [1] Sororum filiis idem apud avunculum, qui apud patrem honor. Quidam [2] ſanctiorem artioremque hunc nexum ſanguinis arbitrantur, & [3] in accipiendis obſidibus magis exigunt, tamquam ii, & [4] animum firmius, & [5] domum latius teneant. Heredes tamen ſucceſſoreſque ſui cuique liberi: & nullum teſtamentum. [6] Si liberi non ſunt, proximus gradus in poſſeſſione, fratres, patrui, avunculi. Quanto plus propinquorum, [7] quo major affinium numerus, tanto gratioſior ſenectus,

INTERPRETATIO.

junguntur, & robur parentum ſoboles exhibet. Filiis ſororum eadem apud avunculum dignatio, qua apud patrem. Nonnulli exiſtimant ſanctius eſſe strictiuſque hoc vinculum neceſſitudinis, & magis expoſcunt in ſumendis obſidibus, tanquam illi, & affectum conſtantius & familiam latius extendant. Heredes tamen & ſucceſſores ſua cuilibet ſoboles: & nulla ſuprema tabula. Si proles deſit, proximus gradus hæreditatem adit, fratres nempe, & *patrui, & avunculi. Quanto plures propinqui, quo amplior conſanguineorum numerus, tanto majori*

NOTÆ.

purgatio fœminarum. Ideo & tutela pueris, quaſi virile jam robur abſolvitur: de qua tamen fœmina propter veterum feſtinationem, maturius biennio legibus liberantur.

1. *Sororum filiis.*] Lex ſingularis atque æternus honor ſequioris ſexus apud Xanthios, apud quos filii, matrum, non patrum nomina ſortiuntur.

2. *Sanctiorem arctioremque hunc nexum ſanguinis.*] An quia fœminis Germanis, ineſt, aliquid divinum & providum, ut ſupra dixit, nec conſilia aut reſponſa illarum ſpernunt? an quia ob diſcrimen ſexus cariores ſorores, dilectioreſque filii ſororum? an quia ex ipſis geniti magis referunt patres fratreſque, magiſque ex alvo ingenium naturæ hauriunt, eoque ſenſu animum firmius, & domum latius tenent? per *animum*, intelligam naturam, ingenium & mores: per *domum*, ſanguinem, ſtirpem, genus, progeniem. per *animum* tamen & affectus parentum intelligi poſſit, qui & ideo strictius obligantur.

3. *In accipiendis obſidibus.*] Athen. 13. *Cleonymum Spartiatam ego quidem ſentio, hominum primum fecisse quod natura ſuadet, qui obſides à Metapontinis acceperit ducentas virgines, genere nobiliſſimas, & eximia ſpecie, ut ſcribit Duris Samius lib. 3. hiſtoriarum Agathoclis.* Sic & Hetruſci Romam obſidentes, puellas deditionis pignus accepere.

4. *Animum firmius.*] Ingenium, indolem, forte virtutem animi ac fortitudinem gentis aut familiæ, inſitam à natura.

5. *Domum latius teneant.*] Apud Arabes lege cavetur, ut fratres, gentilium hæreditatum ſucceſſores, antecedant filios, qui natu grandiores ſunt. Lycij populi filias, non filios, hæredes nuncupant, & à matribus cognomenta ferunt: qui etiam apud Cantabros vetus erat mos, ut, maribus omiſſis, filiás ex aſſe inſtituerent.

6. *Si liberi non ſunt.*] Nullum itaque teſtamentum, nulla his adoptio. Itaque de Germanis non eſt intelligendum quod habet Diodor. Sicul. hiſt. lib. 5. cap. 2. *Juno*, ut adoptaret Herculem conſilio Jovis, *cum in lectum aſcendiſſet, ſumptum juxta corpus Herculem, per veſtes inferius in terram demiſit, verum partum imitata, ſicut & nunc uſque in filiorum adoptatione obſervant barbari.*

7. *Quo major affinium numerus.*] Eo gratioſior ſenectus, quo pluribus munimentis præſidiiſque nititur. Pater numeroſæ familiæ eo majus præſidium

neq

[1] nec ulla orbitatis pretia. Suſcipere tam inimicitias ſeu patris, ſeu 21
propinqui, quam amicitias neceſſe eſt. [2] Nec implacabiles durant. [3] luitur enim etiam homicidium [4] certo armentorum ac pecorum numero; [5] recipitque ſatisfactionem univerſa domus, [6] utiliter in publi-

INTERPRETATIO.

dignatione & gratia ſenectus. nec ulla orbitatis præmia. Subire ac ſuſtinere perinde oportet odia ſeu parentis, ſeu proximi, atque amicitias. Nec inexorabiles manent. Exſolvitur quippe etiam cædes hominis certa copiâ jumentorum ac pecorum; & tota familia ſatisfactionem admittit, non ſinè utilitate in remp. quia pernicioſiores ſunt

NOTÆ.

habet in bello, decus in pace. tanto plures habet vindices, ſi privatæ inimicitiæ vindicandæ; plures comites quos ipſe ducat, vel principi offerat, ſi prælia ineunda ſint; eo major globus ſeu cuneus cognatorum ac propinquorum, cum pugnandum erit. quippe *id nomen, ea gloria eſt, ſi numero ac virtute comitatus emineat. expetuntur enim legationibus* &c.

1 *Nec ulla orbitatis pretia.*] Apud Germanos non erant, qui ſenes *orbos* captarent, quales multi Romæ. Ammianus Marcellinus libro 14. refert: *Suo ſeculo vile exiſtimatum, quicquid extra urbis pomerium natum fuiſſet, præter orbos & cælibes: nec credi poſſe, qua obſequiorum diverſitate colantur homines ſine liberis Romæ, ut his, qui patres ſunt, tanquam in capita mendicorum acerbius cælibes dominentur.*

Captatorem notat in Paradoxis Cicero: *Quem nutum locupletis orbi ſenis non obſervat? loquitur ad voluntatem, quicquid denunciatum ſit, facit, aſſentatur, aſſidet, miratur.*

Tacitus Annalium 14. de Pompejo Silvano, *valuitque pecunioſa orbitate & ſenecta, quam ultra eorum vitam produxit quorum ambitu evaſerat.* Rhenanus. Sic Tac. lib 14 13. de Seneca: *Romæ teſtamenta & orbos velut indagine ejus capi.* Plinius 4. epiſtola 15. *Pleriſque etiam ſingulos filios, orbitatis præmia graves faciunt.*

De his facete Petronius: *Quoſcunque in hac urbe videritis, ſcitote in duas partes eſſe diviſos. nam aut captantur, aut captant.* Et paulo poſt: *videbitis oppidum, tanquam in peſtilentia campos, in quibus nihil aliud eſt, niſi cadavera quæ lacerantur, aut corvi qui lacerant.*

Seneca ipſe Conſolat ad Martiam: *Vt minimè probabili, ſed vero ſolatio utar: in civitate noſtra plus gratia orbitas confert, quam eripit. Adeoque ſenectutem ſolitudo, quæ ſolebat deſtruere, ad potentiam ducit; ut quidam odia filiorum ſimulent, & liberos ejurent & orbitatem manu faciant.*

2. *Nec implacabiles.*] Quintil. declam. 9. *Decuerat quidem ſimultates, quas maxime omnium mortales eſſe voluere ſapientes, in his deſinere, in quibus naſcerentur. Nam ſic quoque immodicas ſerit diſcordiarum fortuna cauſſas, etiam ſi non hæreditaria ſubeamus odia, nec diutius inimicitiæ maneant, quam inimici.*

3. *Luitur.*] Luebatur homicidium apud Germanos mulcta pecuniaria. Ita receptum apud Cimbros fuit, uſque ad Chriſtianum III. regem, qui *Capital* ſerio introduxit. *Colerus.*

Luitur .... certo armentorum.] Sic lex XII Tab. *Si quis hominem ſine dolo malo occiderit, pro capite occiſi & natis ejus, in concione arietem ſubſtituto.*

4. *Certo armentorum .. numero.*] Qui mos olim Romæ. Plin. 18. 3. *Mulctatio quoque non niſi ovium boumque impendio dicebatur: non omittenda priſcarum legum benevolentia. Cautum quippe eſt, ne bovem priuſquam ovem, nominaret, qui indiceret mulctam.*

5. *Recipitque ſatisfactionem.*] Male vertit Interpres Gall. quaſi tota familia reciperet illa armenta, quæ exolverentur pro homicidio propinqui. Puto, re-

cum, quia [1] periculoſiores ſunt inimicitiæ juxta libertatem. Convictibus & [2] hoſpitiis non alia gens effuſius indulget. Quemcumque mortalium [3] arcere tecto, nefas habetur. pro fortuna quiſque apparatis epulis excipit. [4] Cum defecerit, qui modo hoſpes fuerat, monſtrator hoſpitii & comes, proximam domum non invitati adeunt. nec intereſt. pari humanitate accipiuntur. Notum ignotumque, quantum

INTERPRETATIO.

offenſiones & ira proportione libertatis. Convivia & hoſpitia non alia natio largius, lautiuſque celebrat. Quemcumque mortalium prohibere penatibus illicitum exiſtimatur. pro opibus & facultate quiſque convivia parat atque exhibet. Cum exhauſta ſunt opes, epulæ, *qui jam hoſpes fuerat, oſtenſor hoſpitii & comes, propinquas ædes non vocati adeunt: nec refert. ſimili comitate excipiuntur. Nemo diſtinguit notum ab*

NOTÆ.

cipiebat ſatisfactionem tota familia, id eſt, approbabat illa pecora ſeu pretium homicidii, & ſic reconciliabatur; attamen armenta erant liberorum & fratrum occiſi, aut violati, velut jure ſucceſſionis, non autem totius familiæ, quæ aliquando in immenſum pateret.

Forte tamen tota familia recipiebat & participabat pretium cædis, ut & ferebat exſolvebatque partem damni, ſi aliquis ſuorum patraret cædem ſi tamen excipis eos qui ſe ſeparabant à parentela, ita ut hi neque pretium, neque damnum communicarent, quod tamen jus ſic ſe ſeparandi forte repertum eſt poſt Taciti ævum.

Recipitque ſatisfactionem univerſa domus.] Et etiam ſolvit ſimiliter pretium cædis familia omnis, cum aliquis propinquorum homicidium patravit. Et inde diſces quid ſit apud Tac. cap. 21. *Suſcipere tam inimicitias ſeu patris ſeu propinqui, quam amicitias neceſſe eſt.*

6. *Utiliter in publicum.*] Debent remitti inimicitiæ Reipub. cauſſa. Plutarch. Apophr. de Phocione: *Quum cicuta calix jam allatus eſſet, interrogatus, num quid ad filium diceret: Ego tibi, inquit, mando rogoque, ne quid Athenienſibus harum rerum memoriâ, iraſcaris.*

1. *Periculoſiores ſunt inimicitiæ juxta libertatem.*] Id eſt, quo acrius libertatem tuentur æmulanturque Germani, eo *periculoſiores inimicitiæ*; ideoque utiliter in publicum non ſunt implacabiles, luunturque tandem certo pretio quod approbat tota familia, ne in ultionem ultra prorumpant. Tota domus recipit ſatisfactionem, ne ſinguli ulciſci velint injuriam, & ut ceſſet in omnibus odium.

Juxta libertatem.] In liberis populis inimicitiæ periculoſæ, quibus vis & unio civium diſſolvitur, qua concuſſa ſemel & ſublata, externi hoſtes repelli vix poſſunt.

2. *Hoſpitiis.*] Nonne & reliquæ gentes Arctoæ? de Scythis ac Sarmatis, nulli ignotum. de Sclavis, teſtatur Leo Imperator, & Helmoldus. Salvianus libro 7. *Franci mendaces, ſed hoſpitales. Saxones crudelitate efferi, ſed caſtitate mirandi.* Vindicent ſibi hodieque laudem priſcam Franci mei Orientales. Illud mirere quod Nicolaus ſcribit de Celtis, id eſt, Gallo-Germanis: *Major decernitur pœna adverſus eum qui peregrinum, quam qui civem occiderit. Cædes extranei morte punitur, civis, exilio tantum.*

3. *Arcere tecto.*] Propterea *fores domorum numquam claudunt*, ut idem Nicolaus narrat. Lex Salica tit. 45 § 46. *Si quis Romanum hominem convivam Regis occiderit.* Lex Burgund tit. 38. *Quicunque hoſpiti venienti tectum aut focum negaverit 3. ſolidorum inlatione mulctetur: ſi conviva Regis eſt, 6. ſolid. mulctæ nomine ſolvat.*

4 *Cum defecit qui modo hoſpes fuerat.*] Certè rectus ſenſus ſic efficitur; nam

ad jus hoſpitii, nemo diſcernit. Abeunti, ſi quid popoſceris, concedere moris: & poſcendi invicem eadem facilitas. Gaudent muneribus. ſed nec data imputant. [1] nec acceptis obligantur. Victus inter 22
hoſpites comis. Statim è ſomno, quem [2] plerumque in diem extrahunt, lavantur, [3] ſæpius calida, ut apud quos plurimum hiems occupat. Lauti, cibum capiunt. [4] ſeparatæ ſingulis ſedes, & [5] ſua cuique menſa. Tum ad negotia, nec minus ſæpe ad convivia procedunt armati. [6] Diem noctemq; continuare potando, nulli probrum. [7] Crebræ

INTERPRETATIO.

ignoto, quod ad ſanctitatem hoſpitii pertinet. Diſcedenti, ſi quid poſtulaveris, largiri ſolent, & poſtulandi mutuo eadem eſt facultas. Lætantur donis. ſed nec datis ſe obligatum putant, nec iis qua acceperint, ipſi devinciuntur. Vivendi ratio inter hoſpites plena humanitatis. Confeſtim à ſomno, quem ſæpius in diem producunt, lavantur aqua *plerumque tepida, ut apud quos diu multumque ſævit hiems. Lavati convivium ineunt. diviſa ſingulis ſella, & ſua cuilibet menſa. Tum ad res obeundas contendunt armati, & ſic etiam plerumque* adeunt *epulas. Diem noctemque abſumere bi-*

NOTÆ.

qui alias hoſpes fuerat, ſi forte abſit, aut vita conceſſit, tunc *monſtrator hoſpitii & comes*, ſimul proximam domum adeunt &c. ſed verbum, *defecit*, non placet, & alia uſus dictione foret hoc loco Tacitus: præterea ad quid iſte *monſtrator hoſpitii?* ſi ſcriptum fuit, *defecit*, aut *defecerit* poſſet. forte ſic intelligi, *cum defecit fortuna*, & unde epulentur.

Cum defecere.] Epulæ nempe. tum qui domi exceperat, & *modo hoſpes* erat, monſtrator *novi* hoſpitii & *comes, proximam domum non invitati* ſimul *adeunt.*

Cum defecerit qui modo hoſpes.] Sive legas, *defecerit*, vel *defecerint*, ſupple, *opes, epula*, idem ſenſus eſt. Sic infra 24. *Tanta lucrandi perdendive temeritate, ut cum omnia defecerunt, extremo jactu de corpore contendant.*

1. *Nec acceptis obligantur.*] Carpit mores Romanorum qui muneribus & pecunia corrupti prodebant Rempub. Sic olim notatus fuit M. Scaurus qui ab ſenatu miſſus in Syriam, manus ſuas coinquinavit acceptis 400. talentis. quod munus erat Ariſtobuli & Hircani Regum Judææ. Et ea occaſione dicere fas ſit quod Martialis:

Odi doloſas munerum & malas artes,
Imitantur hamos dona.

2. *Plerumque in diem.*] Somniculoſum genus Germani, Sarmatæ etiam & alii ſeptentrionales, opinione Italorum veterum. Cauſa in natura magis, quam conſuetudine. Neſcio quid Ariſtoteles de locis paluſtribus & frigidis, Problem. ὕπνω πολὺ κρέιττος. *Colerus.*

3. *Sæpius calida.*] Res ea ipſis exitio fuit apud aquas Sextias. Plutarchus Mario: *Adverſus eos primum pauci hoſtium pugnabant. Multi quippe tum prandebant poſt balneum, alii vero adhuc lavabantur. Hoc quippe loco erumpunt calidarum aquarum fontes.*

4. *Separata ſingulis ſedes.*] Quæ ſedes è gramine aut frondibus, & proprie thori. Strabo ſuggerit qui de Gallis: *ſedentes cibum capiunt in thoris gramineis.*

Poſidonius apud Athen. fœnum eos ſibi ſubſtraviſſe ſcribit, *Celtæ*, inquit, *pateras & libamina exhibent, fœnum ſubjicientes ac ſubſternentes, & ſuper menſas ligneas paulum è terra ſublimes.* Lipſius.

5. *Sua cuique menſa.*] Igitur & ſua cuique vaſa ac fercula, & ſibi quiſque miniſter. Hoc de vulgo dictum putem. Sic tamen etiam hodie obtinet apud Sinas.

6 *Diem noctemque.*] Uti & de Perſis Xenophon ſcribit in Pædia, lib. 8. extremo. qui mirum quam in pleraque omni ratione vitæ, imò & lingua, conſentiant cum Germanis. *Lipſius.*

ut inter vinolentos rixæ, raro conviciis, ſæpius cæde & vulneribus tranſiguntur. Sed & de [1] reconciliandis invicem inimicis, & jungendis affinitatibus, & adſciſcendis principibus, [2] de pace denique ac bello plerumque [3] in conviviis conſultant: tamquam nullo magis tempore aut ad ſimplices cogitationes pateat animus, aut [4] ad magnas incaleſcat. [5] Gens non aſtuta nec callida, [6] aperit adhuc ſecreta pectoris [7] licentia loci. Ergo detecta & nuda omnium mens

INTERPRETATIO.

bende, nulli flagitio vertitur: frequentes ut inter temulentos altercationes, raro contumeliis, ſæpius nece & vulneribus dirimuntur. Sed ſæpe & inter epulas deliberant de reconciliandis mutuo inimicis, & contrahendis neceſſitudinibus, & eligendis principibus, & de pace tandem belloque agitant, *tanquam nulla* alia *magis occaſione mens, vel ad ſinceras meditationes aperiatur, vel ad magnas accendatur. Gens non vafra nec ſubtilis, detegit etiam animi ſui arcana libertate loci. Igitur ſimplex & aper-*

NOTÆ.

7. *Crebra ut inter vinolentos rixa.*] Hoc de Germanis qui Rheno propiores ſunt, accipiendum. Sic Annalium 1. de Marſis, *ac ne pax quidem niſi languida & ſoluta inter temulentos.* Rhenanus.

1. *Reconciliandis invicem inimicis.*] Sic ad duo valde diverſa vino utebantur; nam ex vino rixæ & cædes, dein vino & epulis etiam ipſa hæc odia reconciliabantur.

2 *De pace ac bello plerumque in conviviis.*] Hæc eadem fere Perſæ. Herodotus libro 1. *De ſumma rerum inter pocula deliberant. quod autem ſibi conſiliantibus placuit, id domûs dominus, ubi convenerunt, iiſdem ſobriis poſtridie proponit: & ſi ſobriis etiam placuerit, utuntur; ſin minus, miſſum faciunt. poſtera die retractatur.* irritando ſcilicet, & ſanciendo.

3. *In conviviis.*] Plut. lib. 1 Sympoſ. *Fuit vero Græcus qui dixit:*

Conſilium melius capiatur ventre repleto. Antiquiſſimi vero ipſum Bacchum tanquam nil Mercurij egentem Eubulem, hoc eſt, bonum conſiliarium, & ejus gratia noctem Euphronem, quaſi prudentia aptam appellaverunt.

4. *Ad magnas incaleſcat.*] Horat. lib. 1. Od. 18.

Siccis omnia nam dura deus propoſuit &c.
Quis poſt vina gravem militiam, aut pauperiem crepat?

Legatus Scytharum apud Plin. lib. 14. 22. *Quanto plus biberint, tanto magis ſitire Parthos.* Sic firmius deliberant.

5. *Gens non aſtuta.*] Priſca illa virtus Europæ jam diu infracta eſt, ingenuitas ſimplicitaſque detrita. nunc enim quantum vitiorum cujuſque gentis proprium fuit, id ubique diſpalatum, & ita cum aliis communicatum eſt, ut jam omnes fere gentes vivant moribus permixtis. Venit hæc flagitiorum ſervitus ab aſtutiſſimarum gentium moribus, quos admiramur, cupide ſectamur & affectamus, dum noſtros faſtidimus & dediſcimus. ſic dum exotica vituperia captamus, proprias laudes amittimus, dum vitiorum venena haurimus, germen virtutis propriæ extinguimus. Experimur quanta ſit æquitas in judiciis, fides in negotiis, virtus in bellis, quæ verius latrocinia dixeris. Certe frequentium legationum commercia, gentium ſimplicitatem mutarunt in verſutiam, dum vitia externa effundunt, virtutes ſibi proprias relinquunt. *Paſchalius in Legato.*

6 *Aperit ſecreta.*] Recte, *adhuc:* quamvis, inquit, à ſe apertus Germanus, magis tamen *adhuc* mentem labiis geſtat, hilaratus poculis. *Adhuc* notat amplius, præterea, & inſuper. *Gruterus.*

7. *Licentia loci.*] Non dicit cujus loci. an ipſius convivii, quo ſolos amicos vocari putabant? Forte potius quia

[1] poſtera die retractatur: [2] & ſalva utriuſque temporis ratio eſt. Deliberant, dum fingere neſciunt: conſtituunt dum errare non poſſunt. [3] Potui humor ex hordeo aut frumento, in quandam ſimilitudinem 23

INTERPRETATIO.

ta omnium conſultatio poſtridie rurſus agitatur. & conſtat ratio utriuſque temporis. Conſultant, dum diſſimulare neſciunt; decernunt, dum errare nequeunt. Potui ſuppetit liquor ex hordeo, vel tritico, in ſpeciem quandam vini maceratus. Victui

NOTÆ.

tales epulæ, quæ veluti concilia ſeu conventus nationis erant, celebrabantur in aliqua ſilva ſacra, ubi *licentia loci* fuit, & quia ſacer locus ille & arcanus; ideo ſecreta pectoris facilius aperiebant. Sic enim ſupra h. 4. 14 *Civilis primores gentis, & promptiſſimos vulgi, ſpecie epularum, ſacrum in nemus vocatos, ubi nocte ac lætitia incaluiſſe videt, à laude gloriaque gentis orſus* &c. Vertunt tamen, licentia ac libertate, in ea regione, id eſt Germania, uſurpari ſolita. non pravo ſenſu, ſed qui tamen non eſt Taciti, ut puto. Ad mentem aperiendam confert ingenium hominum ſeu gentis ſimplicitas, ſed non *locus* præciſe aut regio, & aliter mentem ſuam declaraſſet Tacitus. Igitur dicit *licentia loci*, vel quia ſoli compotores & amici aderant, vel quia in ſpecubus ſubterraneis epulabantur, vel quia in ſacris ſilvis & arcanis, ut diximus. Licentia loci, id eſt forte convivii. quaſi ſacra menſæ defendant, contra dolum & inſidias malamque fidem.

1 *Poſtera die retractatur.*] *Retractari* hic, non eſt *refutari*, aut *repudiari*, ſed denuo, ſive diligentius tractari, in manum reſumi, recognoſci?

Sic Plinius libro 9. epiſtola 10. *Oratiunculam unam & alteram retractavi.* Sueton. Aug. 34 *Leges retractavit & quaſdam ex integro ſanxit.* Berneggerus.

2. *Et ſalva utriuſque temporis ratio eſt.*] Ego ſcribo, *& ſua utriuſque temporis*. Interpretor: Germani in conviviis & compotationibus deliberant quidem agitantque res graves: ſed eaſdem ſobrii recoquunt & retractant.

Utrique rei *ſua* quædam *ratio eſt*. Rationem autem addit, *deliberant, dum fingere neſciunt; conſtituunt, dum errare non poſſunt.* Ex quo diſcimus, Germanos in convivii illa licentia propoſuiſſe quidem ſeria: ſed eadem concluſiſſe & finiſſe, non niſi matutinos & ſerios Idemque mos fuit Perſarum. teſtis Strabo. *In vino*, inquit, *de rebus graviſſimis deliberant, & hæc firmiora putant, quam quæ jejuni ſtatuerunt.* Fuit & mos Cretenſium: & Græcorum omnium veterum. *Lipſ.*

Salva utriuſque temporis.] Recte *ſalva*: Ita Plinius in Paneg. capite 91. *Salva diligentiæ tuæ ratione*, id eſt, ut tibi ratio diligentiæ tuæ conſtet, ut nihil tibi videaris contra conſuetam diligentiam tuam feciſſe. Romani & Græci convivantes *in craſtinum res ſerias* proferunt, ita ut eis alterius temporis ratio non conſtet, nec ſalva ſit, quippe quod tantùm per luſum & laſciviam trahatur.

At boni Germani temperant ſuas ferias utili negotio deliberandi, atque adeo non tantum modo, cum retractant conſulta ſobrii, ſed etiam dum conſultant uvidi ac ſaucii, temporis ſalvam rationem habent. *Gronovius.*

3. *Potui humor ex hordeo aut frumento.*] Cerviſiam intelligit, quæ etiam hodie in uſu frequenti apud Germanos, Sarmatas, Belgas, & Anglos. Dio Caſſius libro 49. de Pannoniis ait: *Hordeum & milium edunt, & potum ex eis conficiunt.* Plinius lib. 2. capite ultimo in fine: *Ex iiſdem* (frugibus) *fiunt & potus, Zythum in Ægypto, Calia & Ceria in Hiſpania, Cerviſia & plura genera in Gallia aliiſque provinciis.*

Ulpianus in l. 9. D. de tritico, vino vel oleo legato: *Si quis vinum legaverit, Zythum, quod in quibuſdam provinciis ex tritico, vel ex hordeo, vel ex pane con-*

vini corruptus. Proximi ripæ & [1] vinum mercantur. [2] Cibi ſimplices, agreſtia poma, [3] recens fera, aut lac concretum. Sine apparatu, ſine blandimentis expellunt famem. adverſus ſitim, non eadem temperantia. [4] Si indulſeris ebrietati, ſuggerendo quantum concupiſcunt, haud
24 minus facile vitiis, [5] quam armis vincentur. [6] Genus ſpectaculorum

INTERPRETATIO.

Rheno etiam & vinum emunt. Cibi faciles paratu, ſilveſtres fructus, recenter occi*ſa bellua, aut lac coagulatum. Sine luxu, ſine delinimentis abigunt famem. contra ſitim, non eadem abſtinentia. Si conceſſeris temulentiæ, ſuppeditando quantum cupiunt, perinde facile intemperantia, atque bello ſuperabuntur. Species oblectamen-*

NOTÆ.

ficitur, non continebitur. ſimili modo nec carnium, nec cerviſia continebitur.

Ammian. Marcel. libro 26 hujuſmodi potum, *Sabaiam* vocat, his verbis; *Eſt autem Sabaia ex hordeo vel frumento, in liquorem converſus, paupertinus in Illyrico potus.* Pie ena.

Ex hordeo.] Diodor. Sicul. hiſt lib I. *Si qua regio vitibus inepta eſſet, docuit* (Oſiris) *ex hordeo potum fieri, haud multum virtute guſtuque vino inferiorem.*

1. *Vinum mercantur.*] Diodorus Sic. lib. 6. *Vino præter modum adeo delectantur, ut à mercatoribus importatum purum bibant: nimioque potu ebrii, aut in ſomnum incidant, aut inſaniam. Quo fit ut mercatores Italici plures quaſtu ducti, vinum tum navibus, tum per terram curribus deferentes, pincernam puerum mercentur pro vini amphora.*

2. *Cibi ſimplices.*] Pultiphagos etiam fuiſſe conſtat. Plinius 18 17. *Primum omnium frumenti vitium avena eſt, & hordeum in eam degenerat, ſicut ipſa frumenti fit inſtar: quippe cum Germaniæ populi ſerant eam, neque alia pulte vivant.*

3. *Recens fera.*] Puto, quia nondum carnes ſale condiebant, nec forte aſſabant aut igni coquebant. id circo *recenti fera* veſcebantur. Sic apud Melam cap. 8. de populis Africæ: *Cibus eſt caro plurimum ferina. Nam gregibus (quia id ſolum optimum eſt) quoad poteſt, parcitur. Recens* id eſt, à cæde rubens Mela lib 3 c. 3 de Germanis: *Victu ita aſperi incultique, ut cruda etiam carne veſcantur, aut recenti, aut cum rigentem in ipſis pecudum, ferarumque coriis, manibus pedibuſque ſubigendo, renovarant.*

4 *Si indulſeris ebrietati.*] Attamen eſt aliqua vis cerebri & mentis. ſic exploratur bibendo merum, an valida, an caduca, an firma ſatis ſit mens hominis. Apud Xenoph. Cyrus junior inter alias dotes prædicat ſe vinum bibere egregiè, & ferre fortiùs, quam fratrem, & Strabo, lib. 15. dicit inſcriptum fuiſſe monumento Darij Hiſtaſpis filii hunc titulum: *Potui large vinum bibere, idque egregie ſuſtinere.*

5. *Quam armis vincentur.*] Fruſtra vox, *vino* Nam *vitiis*, id eſt, nimio vino & τὴν οἰνοφλυγίαν ſeu ebrietatem conſequentibus malis.

Vinci autem ſuis eos *vitiis* dicit, ut apud Juſtinum. Scythæ *prius ebrietate, quam bello vincuntur.* Gronovius.

6. *Genus ſpectaculorum.*] Julian. Miſopog. de ſe loquitur, & de Gallis Germaniſque. *Vixi inter ferociſſimos & belliсоſiſſimos populos, qui Venerem nuptiarum deam, conjugii prolisque gratia, & Bacchum lætitiæ datorem, vini, quantum cuique ſufficiat, potandi cauſa, tantam norunt. Petulantia vero nulla eſt in theatris, neque inſolentia, neque in ſcenam Cordax admittitur.* Et infra, cum ſaltatores inducti eſſent in aulam cujuſdam regis Celtarum, ſic addit: *Saltatores cum artem ſuam exhibuiſſent in aula, ſtatim illos deſeruerunt ſpreveruntque viri fortiſſimi, quod furentibus & fanaticis ſimiles viderentur. Et mihi ſimiliter hic viſum eſt theatrum perridiculum,* &c.

unum atque in omni cœtu idem. Nudi juvenes, quibus id ludicrum eſt, [1] inter gladios ſe atque infeſtas frameas ſaltu jaciunt. Exercitatio artem paravit, ars decorem. non in quæſtum tamen aut mercedem. qnamvis audacis laſciviæ pretium eſt, voluptas ſpectantium. Aleam (quod mirere) ſobrii inter ſeria exercent, tanta lucrandi perdendive temeritate, ut cum omnia defecerunt, extremo ac noviſſimo jactu [2] de libertate & de corpore contendant. Victus voluntariam ſervitutem adit: quamvis junior, quamvis robuſtior, alligari ſe ac

INTERPRETATIO.

torum una, atque eadem eſt in omni conventu. Intecti adoleſcentes, qui tale ſpectaculum exhibent, ſaltu ſe immittunt per enſes, & infenſas lanceas. Exercitium artem fecit, dexteritas ſpeciem & elegantiam: non in lucrum tamen aut pretium; licet audacis petulantia præmium eſt, oblectatio intuentium. Ludi *aleam (quod ſtupeas) ſicci, velut rem gravem & ſeriam uſurpant, tanta lucrandi aut perdendi, audacia, ut cum omnia amiſerunt, ultima ac ſuprema fortuna, de libertate & de perſona certent. Superatus ſpontaneum ſervitium ſubit: licet junior, licet validior,*

NOTÆ.

1. *Inter gladioc.*] Sic fere qui Cybiſteres à Græcis, quaſi urinatores, dicti ſunt ſaltatores quidam, qui in caput convolui, manibus pedibuſque adductis, didicerunt. Quod genus ſaltationis aut exercitii Cybiſthena dicitur à Luciano in capite de Gymnaſiis. Factitari id hodie à Petauriſtis videmus, cum corpore in ſpiram contracto in caput provolvuntur, Trinabola lingua populari dicitur. A cubo, id eſt, teſſera, verbum id deductum. qui cum in alveolum jacitur, hoc modo convolvitur. *Budæus.* Sic ſaliunt per tranſverſos enſes.

2. *De libertate & de corpore.*] Hoc aleæ ſtudium pertinax Hunnis attribuit D Ambroſius de Tobia capite 11. *Ferunt Hunnos, cum ſine legibus vivant, aleæ ſolius legibus obedire, in procinctu ludere, teſſeras ſimul & arma portare, & plures ſuis, quam hoſtilibus ictibus interire. In victoria ſua captivos fieri, & ſpolia ſuorum perpeti, quæ pati ab hoſte nequiverint.*

Et ſtatim: *Frequenter autem tanto ardore rapi, ut cum ea quæ ſola magna æſtimant, arma victus tradiderit, ad unum aleæ jactum vitam ſuam poteſtati, vel victoris, vel fœneratoris, addicat. Denique conſtat quod quidam & Imperatori Romano cognitus, in fide pretium ſervitutis, quod ſibi tali ſorte ſuperatus intulerat, ſupplicüs imperata mortis exſolverit.* Lipſius.

De libertate & corpore.] Fere unum & idem eſt, & vix diſtinguas inter libertatem amittere, & corporis ſui dominium perdere. quandiu durat ſervitus, tandiu corpus alteri mancipatur. vita, corpus, vires, opes, omnia ſunt poſſidentis.

De libertate.] Sic & Romani vitam ludebant. Athen. 4. *Scribit apud Romanos, iis qui ſe percuti ſecuri velint, ut ad hæredes merces ea perveniat, minas quinque promitti, ac ſæpiuſcule complures, perſcriptis nominibus apud judices litigare, unoquoque diſceptante æquiſſimum eſſe, ſit ſe cruciari & ad ſupplicium trahi.*

Idem Athen. 24. *Seleucus ex Thracibus quoſdam in conviviis ſcribit ſuſpendium ludere, tereti laqueo altiori cuidam loco adaptato, ſubjectoque ad perpendiculum ſaxo volubili, ſi quis aſcendiſſet. Illos ergo ſortiri, & cui ſors eveniſſet, falcem eum manu tenentem inſiſtere lapidi, ac collo reſtim innectere, aliumque tum accedentem, ſaxum pellere, quo fugiente, niſi mox falce laqueum abſcindat qui pendet, ſtrangulatur, aliis ridentibus, qui mortem ejus pro joco haberent.*

venire patitur. ea eſt in re prava pervicacia : [1] ipſi fidem vocant. Servos conditionis hujus per commercia tradunt, [2] ut ſe quoque pudore victoriæ exſolvant. [3] Cæteris ſervis, non in noſtrum morem deſcriptis per familiam miniſteriis utuntur. Suam quiſque ſedem, ſuos penates regit. Frumenti modum dominus, aut pecoris, aut veſtis, ut colono injungit: & ſervus hactenus paret Cætera domus officia, uxor ac liberi exſequuntur. Verberare ſervum, ac vinculis & opere coërcere, rarum. Occidere ſolent, [4] non diſciplina & ſeveritate, ſed [5] impetu & ira, ut inimicum, niſi quod impune. Liberti non multum ſupra ſervos ſunt, raro aliquod momentum in domo, numquam in civitate, exceptis dumtaxat iis gentibus, quæ regnantur. Ibi enim & ſuper ingenuos & ſuper nobiles aſcendunt: apud cæteros [6] impares

INTERPRETATIO.

vinciri ſe ac venundari ſinit. Tanta eſt in re mala pertinacia ; ipſi conſtantiam ſeu fidem appellant. Hujus ſortis mancipia mercatoribus vendunt, ut ſe etiam rubore talis victoriæ liberent. Cæteris famulis non pro ritu noſtro utuntur, ad præſcripta per domum munia. ſuum quiſque prædium, ſuam domum gubernat. Frumenti menſuram dominus imperat, vel numerum pecorum, aut veſtis, tanquam agricolæ præſcribit, & ſervus huc uſque obedit. Reliqua miniſteria, conjux & liberi exhibent. raro plagas infligunt ſervo, aut catenis, & labore cohibent. Necare ſolent, non lege & diſciplina, ſed impetu & iracundia, ut hoſtem, niſi quod ſine pœnæ metu. Liberti non admodum ſervis præeminent, raro aliquam auctoritatem habent in familia, nunquam in rep. demptis tantum iis nationibus, quæ reges habent. Illic enim etiam liberos & illuſtres antecellunt : apud reliquos inferiores

NOTÆ.

1. *Ipſi fidem vocant.*] In re diſſimili jactacunt Friſii : *Nullos mortalium armis aut fide ante Germanos eſſe.* Tac. Ann. 16. Suet. Claudio.

2. *Vt ſe quoque pudore victoriæ exſolvant.*] Quaſi diceret, ut non ſolum victum captivumque pudore talis ſervitutis exſolvant, ſed etiam ſeipſos qui vicerunt, probro talis victoriæ liberent, vel etiam ut ſe pudore & verecundia victi viventis videntiſque exonerent. Nam qui ſine pudore vicinum forte & amicum, cum quo modo ex æquo luſerint, ſorte iniqua ſibi ſervientem videant ? Ideoque illos extraneis vendunt.

3. *Cæteris ſervis.*] Non utuntur cæteris ſervis Germani, ut nos, ad miniſteria diverſa intra domum cuilibet præſcripta Quilibet ſervus Germanorum ſuam propriam domum regit, nec ſe immiſcet domini penatibus Domeſtica miniſteria ſeu officia uxor & liberi exſequuntur. Intelligit, non habuiſſe Germanos domi eam multitudinem ſervorum, quales habuere Romani per nationes, colores, & ætates deſcriptos. Sed quidni nobiles & ditiores habuere aliquos etiam ſervos ad miniſteria penatum ? Deſcribit vulgus & morem gentis in univerſum, non principes, aut potentiores, ut plurimum.

4 *Non diſciplina & ſeveritate.*] Quemadmodum Romani qui habuere olim jus vitæ & necis in ſervos, & quos in exemplum occidebant, ut cæteram familiam tali ſeveritate continerent.

5. *Impetu & ira.*] Hoc ita in Septentrionis tractu, ut Holſatia, atque alibi, etiam hodie Germani : & per mores licet. *Lipſius.*

6. *Impares libertini.*] Apud cæteras nationes liberti ſeu orti ex libertis, impares liberis & ingenuis, & ſic quid libertas ſit, aut valeat, oſtendunt ac

libertini

libertini libertatis argumentum ſunt. Fenus agitare & in uſuras extendere ignotum: [1] ideoque magis ſervatur, quam ſi vetitum eſſet. Agri pro numero cultorum ab univerſis [2] per vices occupantur, quos mox [3] inter ſe ſecundum dignationem partiuntur. facilitatem partien- 26

INTERPRETATIO.

liberti libertatis ſpecimen oſtendunt. Vſuram exercere & fœnore opes augere inuſitatum eſt; ideoque magis obſervatur, quam ſi prohibitum eſſet. Arva pro multitudine colonorum ab omnibus viciſſim occupantur, quæ deinde dividunt inter ſe juxta cujuſque *dignitatem. Agrorum amplitudo exhibet copiam & facilitatem diſtribuendi: terras*

NOTÆ.

non ita in *gentibus quæ regnantur*, ubi libertini magni *momenti* ſunt, & ſe efferunt ſupra ingenuos.

1. *Ideoque magis ſervatur.*] Capiendum, quaſi de interdicto præiviſſet. *Lipſius.*

Ideoque magis ſervatur.] Reſpicit ad vocem, *ignotum.* Illa, inquit, ignorantia magis *ſervatur*, id eſt, minus facit peccare, quam legum autoritas. Fit enim neſcio quo humani ingenii vitio, ut magis vetita legibus perſequamur vitia. *Colerus.*

Lege: *ideoque magis averſantur.* Salmaſius.

Quomodo *averſantur*, ſi ſibi eſt *ignotum?* Loquendi ratio elliptica eſt. Magis ſervatur mos ille non *agitandi fœnoris & in uſuras extendendi*, quam ſi vetitum eſſet. quare magis *ſervatur?* quia iis eſt *ignotum.* Heraldus.

Ideoque magis.] Magis valent boni mores, quam multæ leges. plus valet non noſſe vitia, quam didiciſſe leges, quæ vetant.

2. *Per vices occupantur.*] Quomodo id factum ſit, Cæſarem declarare exiſtimo libro 4. ubi de Suevis. *Hi centum pagos habere dicuntur, ex quibus quot annis ſingula millia armatorum, bellandi cauſa, ſuis ex finibus educunt. reliqui domi manent, pro ſe atque illis colunt. hi rurſus invicem anno poſt in armis ſunt.*

An enim hoc non eſt agros per vices occupari à pagis ſeu *vicis?* Colerus.

Satis placet *per vices.* Cæſar libro 6. Gall. *Agriculturæ non ſtudent: neque quiſquam agri modum certum ac fines proprios habet: ſed magiſtratus in annos ſingulos gentibus nationibuſque hominum, qui una coierunt, quantum eis, & quo loco viſum eſt, attribuunt agri, atque anno poſt alio tranſire cogunt.*

Ergo, quia nulla perpetua poſſeſſio eſt, & quotannis alia tribus paterve familias in alterius tribus ſtationem ſuccedit, ideo *vices* dicuntur. Idem de veteribus Ægyptiis tradit Herodotus libro 2. Simile & de Dalmatis narrant. ſed *vices* iſtorum, tantùm poſt octo annos redibant. *Gronovius.*

3. *Inter ſe* &c. *partiuntur.*] Quod intelligo intra eundem pagum, vel ad ſummum intra eandem nationem. nam ſi viciſſim gentes omnes illæ Germaniæ ſedes & agros permutarent, quæ turba? Et cur gentes hæ invicem decertarent, ita ut ſexaginta millia perierint uno prælio, teſte Tacito? Quæ cauſſa belli ſi terræ invicem permutarentur? Puto, intra eundem pagum aut certe civitatem unam, ſiſtendæ illæ permutationes quæ fiebant autoritate Magiſtratuum. Rationem reddit Tacitus, cur id facile poſſent, ſcil. quia immenſa camporum ſpatia, quia ſeges tantum terræ mandabatur, nec pomaria ſerebant, neque prata aut hortos rigabant. difficultas tantum foret de tectis & receptaculis armentorum, quæ forte non mutabant. Si intra eundem pagum terræ ſibi aſſignarentur, permutabant forte terras, non domos, non pecora, aut ſervos.

Per vices, & *per vicos*, fere in eundem ſenſum recidit. *per vices* deſignat tempus, *per vicos*, loca & agros. at ſcripſit Tacitus *per vices*, & ſic aliis populis

di campotum ſpatia præſtant. [1] Arva per annos mutant, & ſupereſt ager. nec enim [2] cum ubertate & [3] amplitudine ſoli labore contendunt, ut pomaria conſerant, & [4] prata ſeparent, & hortos rigent. [5] ſola terræ ſeges imperatur. Unde annum quoque ipſum non in totidem digerunt ſpecies: hiems & ver & æſtas intellectum ac vocabu-

INTERPRETATIO.

ſingulis annis permutant, & ſolum abunde ſufficit. Nec enim cum fertilitate & ſpatio agri opera aut labore certant, ut viridaria conſerant, & prata dividant, hortoſque irrigent: ſola terræ fruges mandantur. Quare annum etiam ipſum non in totidem diſtinguunt tempeſtates: hiems & ver, & æſtas quid ſint, *re & nomine*

NOTÆ.

etiam uſurpatum. quod forte ſtatim explicat: *arva per annos mutant.*

1. *Arva per annos mutant.*] Mutatio iſta juſſu magiſtratuum fiebat, ut colligitur ex Cæſare libro 6. *Atque anno poſt aliò tranſire cogunt.* ne ſcilicet agriculturæ ſtudio homines caperentur. *Pich.*

Mutant arva .. ſupereſt ager.] Quod deſcribit Seneca epiſt. 90. *Statum quidem generis humani, non alium quiſquam ſuſpexerit magis, nec ſi cui permittat deus terrena formare, & dare gentibus mores, aliud probaverit, quam quod apud illos fuiſſe memoratur, apud quos nulla ſubigebant arva coloni.*

Nec ſignare quidem, aut partiri limite campum
Fas erat: in medium quærebant; ipſaque tellus
Omnia liberius, nullo poſcente, ferebat.

Quid hominum illo genere feliciùs? in commune rerum natura fruebantur: ſufficiebat illa, ut parens, in tutelam omnium.

Per annos.] Hoc à Scythis habuere Germani Hor. 3. 24.

Campeſtres melius Scythæ,
Quorum plauſtra vagos rite trahunt domos
Vivunt, & rigidi Getæ,
Immetata quibus jugera liberas
Fruges & Cererem ferunt
Nec cultura placet longior annua
Defunctumque laboribus
Æquali recreat ſorte vicarius.

2. *Cum ubertate.*] Ubertatem & amplitudinem ſoli ſequi, æmulari, aut ſuo labore & opera adæquare non contendunt.

3. *Amplitudine ſoli labore contendunt.*] Columella, 1. de re Ruſt. 3. *Acutiſſimam gentem Pœnos dixiſſe convenit, imbecilliorem agrum, quam agricolam eſſe debere: quoniam, cum ſit colluctandum cum eo, ſi fundus prævaleat, allidi dominum.*

4. *Prata ſeparent.*] Fruſtra *ſepiant.* Recte *ſeparent.* ſenſus eſt: populos illos, in magna ſoli ubertate atque amplitudine, ſolitos non fuiſſe pomaria conſerere, hortos rigare, & prata à reliquis agris ſeparare animi cauſa; ſed ſegeti tantum operam inſumere. ideoque ſemper ſupererat ager. *Pichena.*

Non tantum animi cauſa ſeparantur prata, ſed ne graſſentur pecora, & ut gramen ſervetur ipſis in hibernum tempus, quo ſæviunt nives & hibernæ glacies. Sicque ſeparantur prata, fructus & emolumenti cauſſa.

Prata ſeparent.] Alii volunt, *prata rigent, hortos ſepiant*; ſed ea ſimul ſumi debent & intelligi; ita ut prata & hortos ſeparent, ſimul & rigent. nam eadem ratio eſt prata ſeparandi & rigandi, ſicut & hortos. Sic ſupra Tac. *Donec ætas ſeparet ingenuos, virtus agnoſcat.* at virtus debet & ſeparare ſimul & agnoſcere ingenuos, & ætas item ſeparare & agnoſcere, quia ſine illa virtus exiſtere aut enitere nequit.

5 *Sola terræ ſeges imperatur.*] Virg. *Ut quamvis avido parerent arva colono.* Mandat Agricola & imperat, paret ager.

la habent : autumni perinde nomen ac bona ignorantur. Funerum 27
nulla ambitio, id ſolum obſervatur, ut corpora clarorum virorum [1] certis lignis crementur. [2] Struem rogi nec veſtibus, [3] nec odoribus cumulant. [4] ſua cuique arma, quorundam igni & equus adjici-

INTERPRETATIO.

cognoſcuntur: autumni vocabulum & opes perinde neſciuntur. Exſequiarum nulla oſtentatio; id unum ex more celebratur, ut cadavera illuſtrium virorum certis lignis comburuntur. Molem ſeu congeriem buſti nec pannis, nec aromatis complent; ſua cuique arma; nonnullorum rogo etiam & equus ſubjicitur. Ceſpite ſeu aggere tumu-

NOTÆ.

1 *Certis lignis.*] Idem Saxo : *Deinde rogum extruit, Danis inauratam Regis ſui puppim in flumma fomentum conjicere juſſis.*

2 *Struem rogi nec veſtibus.*] Sic enim Romani veſtes odoreſque congerebant, & unà cum corpore per honorem cremabant. & Perſæ ſuo luxu & opulentia, talia multa in ſepulchrum ſimul cum mortuo rege inferebant. à quibus ſuam magnificentiam mox Romani ſumpſere & ignem, totamque imperii gloriam. Refert Arrianus ubi de Cyri monumento, *Lectum fuiſſe ad tumulum regis, cujus pedes auro ſolido conflati erant, & tapetem Babylonio ritu contextum, & hypoſtromata purpurea, & ſtragulas ineſſe & Candys, & alias tunicas operis Babylonij & braccas Medicas, & veſtes hyacinthinas, quarum alia eſſent purpurea & alia variorum colorum intextorum. ibi eſſe & torques & armillas & acinaces, & inaures auri & lapillorum & menſam auream.* Quæ ſcil. omnia, ſic diſpoſita ut exornarent corpus & ſepulchrum regis, non autem, ut igni urerentur. nam mortuos non cremarunt Perſæ, ne ignem, quem numinis loco habebant, polluere viderentur.

Struem rogi.] Obrui cadavera, non obſtentari, neque oneroſa pompa proponi debent. Horat. lib. 2, 10.

Compeſce clamorem, ac ſepulchri
Mitte ſupervacuos honores.

3. *Nec odoribus.*] Reſpicit hic ſimulque carpit luxum Romanorum, qui veſtes odoreſque & aromata varii generis in rogum & ambitioſe cumulabant, officio in mortuos ſumptuoſo & inani.

4. *Sua cuique arma.*] Saxo Grammaticus libro 8 *Cumque ſuperjectum ignis cadaver abſumeret, mœrentes circuire proceres, impenſiuſque hortari cunctos cœpit, uti arma, aurum & quodcunque optimum eſſet, liberaliter in nutrimentum rogi ſubtunti taliterque apud omnes meriti regis corpore tranſmitterent.*

Sua cuique arma.] Uſurpatum ſimile decus olim in feminis. Plut. lib. de Socratis Dæmonio, ubi de ſepulchro Alcmenæ : *Inventa eſt cum reliquiis corporis armilla aurea, non magna : & duæ fictiles amphoræ terram intus habentes* &c.

Sua cuique arma.] Quintilianus Declam. 369. *Quidam arma de ſepulchro viri fortis, ſuis conſumptis, ſuſtulit, victor repoſuit, reus eſt violati ſepulchri.* Notum illud Virg. 6. Æneid.

At pius Æneas ingenti mole ſepulchrum
Impoſuit, ſuaque arma viro &c.

De armis & equis mos duravit. Leges Henrici I. cap. 83. *Ipſum corpus ſolito defunctorum more componat* —— *ſuper clypeum, ſi habeat, & lanceam ſuam figat, & arma circummittat, & equum adregniet.* Nec ſolum ad ſepulchra virorum illuſtrium, ſed etiam in delubris deorum dicata ſunt. Meſſalla Corvinus lib. de progenie Auguſti : *In templis arma & inſigne armorum ſuſpendit : nam poſt exactam militiam, laboreſque militia, mos fuit ſuſpendere arma. Ideo arma fixit Troja, Troja fuit inter arma templis affixa, armorum inſigne*, id eſt, *ſus.* Livius : *Samnites præter cæteros apparatus, ut acies ſua fulgeret novis armorum inſignibus fecerunt. Duo exercitus erant, ſcuta alterius auro, alterius argento cela-*

tur. [1] Sepulchrum ceſpes erigit. [2] Monumentorum arduum & operoſum honorem, ut gravem defunctis, aſpernantur. Lamenta ac [3] lacrymas cito; dolorem & triſtitiam tarde ponunt. [4] Feminis luge-

INTERPRETATIO.

lus exſtruitur. Sepulchrorum excelſam & laborioſam gloriam, tanquam importunam mortuis, contemnunt. Luctum fletumque ſtatim omittunt, deſiderium & mœſtitiam ſero.

NOTÆ.

verunt &c. ubi *inſignia armorum* ſunt ſcutorum & clypeorum picturæ, ac cælaturæ. Olim in clypeis, eorum quorum eſſent, vel etiam avorum imagines effingi ſolitas, colligitur paſſim ex veteribus ſcriptoribus. Tito Livio lib. 5. hiſt. Plinio lib. 35. cap. 2. Silio Italico lib. 17. & aliis. qui pridem clypei, ſi quidem in templis appenderentur, aurei ut plurimum erant. quod de Lucii & Caii Cæſaris clypeis obſervat Xiphilinus ex Dione, & auctor Panegyrici Conſtantino dicti, de ipſiuſmet Auguſti ſcuto, ſub finem: *Merito, igitur tibi, Conſtantine, ut nuper ſenatus ſignum Dei dedit, & paulo ante Italia ſcutum & coronam cuncta aurea dedicarunt, ut conſcientia debitum aliqua ex parte relevarent. Debetur enim & divinitati ſimulacrum aureum, & virtuti ſcutum, & corona pietati.*

Atque in clypeorum ejuſmodi dedicationibus epulas datas civibus docent inſcriptiones aliquot veteres. Ex quibus colligitur, ſcuta virorum nobilium in mulis jam olim appenſa, ac proinde eorum, quibus illa decorari ſolebant, armorum inſignia. quod etiamnum paſſim fieri novimus. Idque olim pariter in uſu fuiſſe, ut arma mortui ſepulchro imponerentur.

1. *Sepulchrum ceſpes erigit.*] Quod non duravit. Nam poſtea ponticulum ſeu porticulum in tumulis, forte nobilium, exſtruxere. Pactus legis Salicæ tit. 58. *Si quis ariſtatonem ſuper mortuum miſſum capulaverit, aut mandualem, quod eſt ſtructura, ſive ſelave, qui eſt ponticulus* (alii leg. *porticulus*) *ſicut more antiquorum faciendum fuit.*

2. *Monumentorum arduum.*] Contrà ſepulcra magnifica exſtruebant populi Orientis. Diod. Siculus lib. 2. *Ægyptij ſane omnino parvi faciendum præſentis vitæ tempus eſſe putant: futuræ vero gloriam quæ virtute comparatur, magni æſtimandam. Domos noſtras diverſoria appellant, tamquam brevi tempore à nobis inhabitandas. Defunctorum ſepulcra ſempiternas domos, quoniam apud inferos infinitum ſit tempus, vocant. Ideo domus ædificandæ curam contemnunt. Circa ſepulcrorum magnificentiam ſummum ſtudium, operamque impendunt.* Alibi: *Domos ex arundinibus conficiebant: cujus rei veſtigia pœnos paſtores permanſere, cum huc uſque nulla alia, niſi ex calamis facta habitacula probent.*

3. *Lacrymas cito.*] Plut. libello de Conſolatione ad Apollonium. *Eum qui Lyciis leges poſuit, ajunt mandaſſe civibus, ut in luctu veſte uterentur muliebri. Significare volebat rem eam muliebrem eſſe, neque convenire viris moderatis, & liberali doctrina deditis. Eſt enim revera muliebre, imbecilliſque & degeneris animi luctus, & ut ad eum mulieres viris, ita Barbari Græcis, ac deteriores præſtantioribus ſunt propenſiores. Ac de ipſis Barbaris, ſi qui luctum exercent, non animoſiſſimi, non Celtæ, non Galli, aut qui alii generoſo ſunt pleni ſpiritu, id faciunt, ſed Ægyptij, Syrij, Lydi, aliique horum ſimiles.*

4. *Feminis lugere honeſtum eſt.*] Seneca epiſtola 64. *Annum feminis ad lugendum conſtituere majores, non ut tamdiu lugerent, ſed ne diutius. Viris nullum legitimum tempus eſt, quia nullum honeſtum.*

Nihil Tacitus hic de opinione Germanorum circa animæ ſtatum: quod miror. Credebant enim cum Galliis animas eſſe immortales, ob quam cauſam fortiſſime dimicabant. Appianus de Il-

ſe honeſtum eſt; [1] viris meminiſſe. Hæc in commune de omnium
Germanorum origine ac moribus accepimus. Nunc ſingularum gen-
tium inſtituta, rituſque quatenus differant: quæ nationes è Germa-
nia in Gallias commigraverint, expediam. [2] Validiores olim Gallo 28
rum res fuiſſe ſumus auctorum [3] divus Julius tradit: eoque credibi-
le eſt, etiam [4] Gallos in Germaniam tranſgreſſos. Quantulum enim

INTERPRETATIO.

mulieribus flere decorum eſt, viris recordari. Hac in genere de univerſa Germanica gentis initiis, atque inſtitutis comperimus. Nunc perſequar cujuſlibet nationis mores, carimoniaſque, quatenus diſtrepent, & qui populi è Germania tranſierint in Gallias, ibique conſederint. *Potentiores firmioreſque olim Gallorum res exſtitiſſe, pracipuus ſcriptorum divus Iulius memorat: ideoque veriſimile eſt, Galles quoque in Germaniam*

NOTÆ.

lis: *Per ferociam audatiſſimi ſunt, & mortem ſpernunt, propter ſpem quam habent recuperanda vita.* Mela de Druidis 3. 2. *Vnum ex iis qua pracipiunt in vulgus effluit, videlicet ut forent ad bella meliores, aternos eſſe animos, vitamque alteram apud manes.* Colerus.

Feminis lugere.] Seneca lib. de conſol. ad Helviam. cap. 15. *Non ex intacto corpore tuo ſanguis hic fluxit. Non eſt quod utaris excuſatione nominis muliebris, cui pæne conceſſum eſt, immoderatum in lacrimas jus, non immenſum tamen: & ideo majores, decem menſium ſpatium lugentibus viros dederunt, ut cum pertinacia muliebris mæroris, publica conſtitutione deciderent: non prohibuerunt luctus, ſed finierunt. Nam & infinito dolore, cum aliquem ex cariſſimis amiſeris, affici, ſtulta indulgentia eſt, & inhumana duritia. Optimum inter pietatem & rationem temperamentum eſt, & ſentire deſiderium, & opprimere.*

1. *Viris meminiſſe.*] Senec. epiſt. 99 *Sic aves, ſic fera fœtus ſuos diligunt. Quarum concitatus eſt amor, & penè rabidus, ſed cum amiſſis totus extinguitur. Hoc prudentem virum non decet: meminiſſe perſeveret, lugere deſinat.*

2 *Validiores.*] Virtutis Gallorum teſtis illa pecunia, tamdiu aſſervata in ſanctiore ærario Romæ, in templo ſcil. Saturni, ſi forte bellum Gallicum ingrueret. quod ærarium tandem perfregit Cæſar, cum jactaret nihil amplius metuendum eſſe à Gallis, quos ipſe devieiſſet. Teſtis illa vox Romanorum, qua fatentur ſe cum aliis gentibus pugnaviſſe *pro gloria*, cum Gallis *pro ſalute*.

3. *Divus Iulius tradit.*] Ejus verba ſunt Comm. 6. *Ac fuit antea tempus quum Germanos Galli virtute ſuperarent, & ultro bella inferrent, ac propter hominum multitudinem, agrique inopiam, trans Rhenum colonias mitterent.*

Et paulo poſt: *Nunc quod in eadem inopia, egeſtate, patientiaque Germani permanent, eodem victu & cultu corporis utuntur, Gallis autem propinquitas & tranſmarinarum rerum notitia, multa ad copiam atque uſus largitur, paulatim aſſuefacti ſuperari, multiſque victi praliis, ne ſe quidem ipſi cum illis virtute comparant.* Rhenanus.

4 *Gallos in Germaniam tranſgreſſos.*] Sane tradit Livius l. 5. 34. quum Ambigatus Biturix rex Celtarum magno natu ipſe, regnum, prægravante multitudine, exonerare cupiens, quæ jam vix regi videbatur poſſe, Belloveſum ac Sigoveſum ſororis filios impigros juvenes, miſſurum ſe eſſe, in quas dii dediſſent auguriis ſedes, oſtendiſſet, Sigoveſo ſortibus datos Hercynios ſaltus.

Cæterum quos Gallorum populos ſecum eduxerit, non commemorat nominatim, propter inſtitutam de primum tranſcenſis Alpibus narrationem, id quod à Belloveſo factum.

At mihi fit probabile è Celtis Sigo-

amnis obſtabat, quo minus, ut quæque gens evaluerat, occuparet permutaretque [1] ſedes promiſcuas adhuc, & [2] nulla regnorum po-

INTERPRETATIO.

tranſvectos eſſe. *Quantulum enim Rhenus arcebat, quominus, ut quælibet natio increverat, invaderet mutaretque terras, communes adhuc, & nullo regum imperio*

NOTÆ.

veſum habuiſſe & Andegavos, quando horum nomen hodieque extat in Hercynio ſaltu, qua Galliam aſpectat.

Siquidem a[illegible]ſſimam vallem eam illam, quæ eſt oppidulo Noppenaugiæ vicina, ſubjecta Cuiebiſo monaſteriolo Benedictinæ factionis, vernacula Germanorum lingua *Andegaſt* appellat in cujus extremo thermæ repertæ ſunt ætate patrum noſtrorum, recentibus vulneribus ſanandis mirum in modum conducibiles.

Quod ſi liqueret Belovacos quoque è Belgis una cum illo tranſiſſe Rhenum, tribueremus illis vicinam vallem, quam vulgus *Volvacenſem* vocat, quaſi dicas Belvacenſem, à Voluaco ſeu fluvio, ſeu oppidulo, hoc eſt, Belovaco. ut Senonibus Gallis, proximam Hercynii ſaltus partem, quam hæc ætas, *Simonis nemus* cognominat.

Porro de *Tectoſagibus Gallis*, qui trans Rhenum coloniam miſerint, teſtator Cæſar comment. 6 *Itaque ea, quæ fertiliſſima ſunt Germaniæ loca circum Hercyniam ſilvam (quam Eratoſtheni & quibuſdam Græcis fama notam eſſe video, quam illi Orcyniam appellant) vulgo Tectoſages occuparunt, atque ibi conſederunt.*

Cæterum penitioribus illos, cultioribuſque locis habitaſſe ad Nicrum fluvium, argumento Decenſis arcis, in noſtris rerum Germanicarum libris annotavimus.

Atque hic obſervandum ab idoneis eſſe relatum auctoribus, inde nomen Alpium ortum, quod ſua lingua montes Galli vocent *Albas*.

Itaque montis, qui Nicro fluvio vicinus eſt, & haud procul Rutelinga aſcenditur, illa longè lateque patens planities, tritici inprimis ferax, indubie etiamnum *Albæ* nomen à cultoribus olim Gallis retinet, &c.

Igitur de numero fertiliſſimorum Germaniæ locorum circum Hercynium ſaltum, in quibus Tectoſages ſeu cæteri Galli conſederunt, iſta *Alba* eſt, pars poſtea *Martianarum ſilvarum*. Sic enim plurative Marcellinus appellat, indicans per has Julianum Aug. tranſiſſe, quum Danubium ex Rauracis aditer, navigaturus in Illyricum. *Rhenanus.*

1. *Sedes promiſcuas adhuc.*] Seneca lib. conſol. ad Helviam cap. 6. *Videbis gentes populoſque mutaſſe ſedem Quid ſibi volunt in mediis barbarorum regionibus Græcæ urbes? quid inter Indos Perſaſque Macedonicus ſermo? Scythia, & totius ille ferarum indomitarumque gentium tractus, civitates Achaiæ Ponticis impoſitas littoribus oſtentat. Non perpetua hiemis ſævitia, non hominum ingenia, ad ſimilitudinem cæli ſui horrentia, transferentibus domus ſuas obſtiterunt. Athenienſis in Aſia turba eſt: Miletus* LXXV. *urbium populum in diverſa effudit. Totum Italiæ latus quod infero mari alluitur, major Græcia fuit. Tuſcos Aſia ſibi vindicat. Tyrii Africam incolunt, Hiſpaniam Pœni, Græci ſe in Galliam immiſerunt, in Græciam Galli. Pyrenæus Germanorum tranſitus non inhibuit, per invia, per incognita, verſavit ſe humana levitas. Liberos conjugeſque, & graves ſenio parentes traxerunt.*

2. *Nulla regnorum potentia diviſas.*] Quia nempè dum incerta poſſeſſio agrorum remanet inter gentes quæquot annis permutant ſedes, tum occupare terras facile fuit; at cum ſtabilita ſemel eſt potentia regum, qui terras populis diviſerint, pacis & obſequii cauſſa, tum ii ſuos fines vi & armis tuentur, ne quis irrumpere audeat.

tentia diviſas? Igitur inter [1] Hercyniam ſilvam, Rhenumque & [2] Mœnum amnes, [3] Helvetii; [4] ulteriora Boij, Gallica utraque gens, tenuere. [5] Manet adhuc *Bojemi* nomen, ſignificatque loci veterem

INTERPRETATIO.

diſcretas? Ergo Helvetii occupavere agros ſitos inter Hercynium ſaltum, Rhenumque & Mœnum fluvios; ulteriora Boij, utraque natio Gallica, inſedere. Durat etiam nunc vocabulum Bojemi, deſignatque antiquam loci memoriam, licet mutatis in-

NOTÆ.

1. *Hercyniam ſilvam.*] Germanicum vocabulum *Hertzenvvald*, in ſaltum *Hercynium* corrupere. Significat autem *cervorum ſilvam.* Colerus.

Hercyniam.] Hercynia, ſilva Germaniæ magnæ ad meridiem circa Albim fluvium &c. hodie multis in locis exciſa eſt, major pars regnum Bohemiæ circumdat, & ab incolis vocatur *Bohemer vvaldt*, id eſt ſilva Bohemiæ. *Tillemonius.*

Mœnumque amnes.] Guntherus, Regino, aliique poſteriores *Moganum* vocant. hinc *Moguntiaci* nomen, quamvis veteres maluerint *Maguntiacum.* Coler.

Mœnus.] Fluvius Hermundurorum & Marcomannorum Germaniæ populorum, atque Vangionum qui Galliæ populi, in Rhenum fluvium ſe exonerat. hodie *Mein.* labitur per circulos Franconiæ, Rheni ſuperioris & inferioris, in imperio Allemaniæ. *Tillemon.*

3. *Helvetij.*] Populi provinciæ Lugdunenſis, hodie diœceſis Epiſcopatus *Lauſanne*, & pars diœceſeos Epiſcopatus *Conſtance.* Vel ſecundum diviſionem temporalem, regio *Suiſſe* fere omnis, & pars dominii temporalis Epiſcopatus *Conſtance.* ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

4. *Vlteriora Boij.*] Hæc *Boiemia* eſt, quæ ultra Mœni fontes continuo incipiebat, Hercyniæque ſilvæ late inſinuabatur. Strabo lib. 7. ex Poſidonio: *dicit autem Boios Hercyniam ſilvam habitaſſe olim.* Eo autem commigraverant Boii, cum à Camillo pulſi, Pannoniam & vicinas regiones occupaviſſent. *Coſtrus.*

Boij.] Populi, aliquando pars Arvernorum, Biturigum Cuborum, & Æduorum, in Aquitania prima & Lugdunenſi prima Galliæ provinciis. hodie pars diœceſeos Archiepiſcopatus *Bourges* & pars Epiſcopatuum *Clermont* & *Autun.* Vel ſecundum diviſiones temporales, hic nunc eſt provincia *Bourbonnois.* & pars ſeptentrionalis provinciæ *Auvergne.* Tillemon.

5. *Manet adhuc Bojemi nomen.*] Scribo, *manet adhuc Boiaſmi è re nomen.* vel *Boyaſmum è re.* Strabo quidem clare Βοίασμον regiam Marobodui nominat: quam dictam à Boiis, vult nunc noſter. poſſis & *Boyaimum* ſcribere, verius propiuſque ad etymon, quaſi Bojorum domum. *Lipſius.*

Bojemi nomen.] Vell. Paterculus *Bojohemum* vocat. *heimum* ſive *heim* Germanica vox, *patriam* ſignificat & *domicilium.* unde nuſquam non obviæ locorum appellationes in Germania.

Depravatum puto Pauli Diaconi codicem in quo ſic legitur hiſtoriæ Langob. 1. 13 *Dicuntur poſt hæc Anthaib & Banthaib, pari modo Nurgundaib per annos aliquot poſſediſſe.*

Tu ſic emenda: *Dicuntur poſt hæc Anthaim & Banthaim, pari modo Burgundhaim*, & hoc eſt, *Antarum. Vandilorum*, (ut ſit *Banthaim* pro *Vandhaim*) atque Burgundiorum regiones. loquitur de Langobardis è Scandinavia progreſſis.

Quemadmodum enim Tacitus hic *Bojemum* dixit, ſic poſſemus juxta Latinam inflexionem, *Anthemum* & *Burgundhemum* uſurpare. ſunt autem hæ veteres Burgundiorum ſedes, priuſquam per Germaniam in Sequanos commigrarent. *Rhenanus.*

Bojemi.] Bojohæmum, ubi Boij, tum Marcomanni & tandem Bœmi, regio & populi Germaniæ magnæ verſus me-

memoriam, quamvis mutatis cultoribus. Sed utrum [1] Araviſci in Pannoniam ab Oſis Germanorum natione; an [2] Oſi ab Araviſcis in Germaniam commigraverint, cum eodem adhuc ſermone, inſtitutis, moribus utantur, incertum eſt: quia [3] pari olim inopia ac libertate, eadem [4] utriuſque ripæ [5] bona malaque erant. [6] Treveri & [7] Nervii circa affectationem Germanicæ originis ultro ambitioſi ſunt, tamquam per hanc gloriam ſanguinis, à ſimilitudine & [8] inertia Gallorum ſeparentur. Ipſam Rheni ripam haud dubie Germano-

INTERPRETATIO.

solo. Sed dubium eſt, an tranſierint Araviſci ab Oſis, populo Germanico, in Pannoniam; an Oſi ab Araviſcis in Germaniam tranſmiſerint, *cum eadem adhuc lingua, moribus, & ritibus utantur:* ambigitur, *quia ſimili olim egeſtate ac licentia, eadem utriuſque littoris commoda & incommoda erant. Treveri & Nervii multa ambitione ultro Germanicam originem ſibi vindicant, tanquam per illud decus ſtirpis, diſtinguantur à ſimilitudine & ignavia Gallorum. Ipſum Rheni littus procul*

NOTÆ.

dium & meridiem. hodie regnum *Boheme* proprie dictum. *Tillem.*

1. *Araviſci.*] Populi Pannoniæ inferioris. hodie pars *Hungariæ* inferioris inter Danubium fluvium & amnem *Sarvvize*, circa Budam urbem, ſub Turcico imperio Europæo. ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

2. *Oſi.*] Populi Germaniæ ad Viadrum fluvium. hodie pars ducatus *Sileſia* verſus meridiem, in regno Bohemiæ latè ſumpto. *Tillemonius.*

3. *Pari olim inopia ac libertate.*] Legunt, *inopia ac ubertate.* Sed qui hæc ſimul conveniant? inopia & libertas maximè impellunt ad permutandas ſedes & poteſt fieri, ut neque Araviſci ab Oſis in Pannoniam, neque Oſi ab Araviſcis in Germaniam tranſierint; nam ſufficit vicinitas, ut eodem ſermone & iiſdem moribus uterentur. idque propter frequens commercium, eadem connubia, coſdemque ritus. quæ utrinque facile commeant inter finitimos.

Quia pari olim inopia ac libertate.] Hæc duo fere ſe comitantur invicem. & ex inopia præcipue oritur libertas & audacia. quod patet infra cap 29 *Leviſſimus quiſque Gallorum. & inopia audax, dubia poſſeſſionis ſolum occupavere.*

4. *Utriuſque ripæ.*] Puta, Danubii.

5. *Bona.*] Inter bona emicat præcipuè *libertas*, & inter mala, extremum eſt *inopia*; ſic eadem utriuſque ripæ bona malaque erant.

6. *Treveri.*] Populi provinciæ Belgicæ primæ, ad Moſellam & Rhenum fluvios, in Gallia. hodie diœceſis Archiepiſcopatus Trevirenſis *Treves.*

Vel ſecundum diviſiones temporales, pars eſt ducatus *Luxembourg*, aliquid Archiepiſcopatus & Electoratus *Cologne*, pars Archiepiſcopatus & Electoratus *Treves*, pars *Palatinatus Rheni*, aliquid ſtatus Lotharingiæ *Lorraine* &c. in circulis Burgundiæ, Rheni ſuperioris & inferioris. ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

7. *Nervii.*] Populi provinciæ Belgicæ ſecundæ, in Gallia. hodie diœceſis Archiepiſcopatus Cameracenſis *Cambray.* Vel ſecundum diviſionem temporalem, pars eſt comitatus Hannoniæ *Haynaut*, & omnis tractus Cameracenſis *le Cambreſis*, in Belgica Regia. *Tillemon.*

8. *Inertia Gallorum.*] Tac. in Agric. *Nam Gallos quoque floruiſſe in bellis accepimus, mox ſegnitia cum otio intravit, amiſſa virtute pariter ac libertate.*

A ſimilitudine & inertia Gallorum.] Quæ *ſimilitudo* non pertinet ad eumdem oris aut corporis habitum cum Gallis, ſed ad ſimilitudinem ingenii morumque. quod explicat ipſe Tacitus his verrum

rum populi colunt, [1] Vangiones, [2] Triboci, [3] Nemetes. [4] Ne Ubii quidem, quamquam Romana colonia eſſe meruerint, ac libentius

INTERPRETATIO.

dubio habitant Germanorum nationes, Vangiones, Triboci, Nemetes. Ne Ubii quidem, licet coloniæ Romanæ jus adepti ſint, & libentius Agrippinenſes *ap-*

NOTÆ.

bis, *& inertia Gallorum.* Carpit Gallos, ut jam longa pace, centum ſcil. annorum & amplius, fractos & emollitos, qui cum cætero orbe ſerviebant, ignavumque ſtipendium conferebant, jam tributis contempti & attriti. quod non ita factum olim. Infra 43. *Coarguit non eſſe Germanos, & quod tributa patiuntur.*

1. *Vangiones.*] Cæſar alio ordine *Triboces, Vangiones, Nemetes.* Appellatio populi Germanica, quaſi *captores hoſtium* denotat *Vanger*, ſive *Fanger.*

Gaudebant majores illi noſtri nominibus à militari aliquo facinore ſumtis & ad terrorem factis.

In illum finem *Angrivarii & Uſipetes* compoſita ſunt vocabula, quorum illos *Angriſer*, hoc eſt, *excurſores* & in principiis conſiſtentes: hos *Uſpieter*, id eſt, prælii aut certaminis poſtulatores interpretari non verear.

Vangionum urbs *Βοϱβητόμαγος* Ptolemæo eſt. In veteri Itinerario *Borbitomagum.* quod imperitè quidam confuderunt cum Brotemago, inter Tres tabernas & Argentoratum ſito, ut in Itinerario videre eſt, & apud Ammianum.

Hodie eſt *Vormatia*, detritis & detortis literulis, ut fit. *Colerus*

Vangiones.] Populi Germaniæ ſuperioris, in Belgica regione Galliæ. hodie diœceſes Archiepiſcopatus *Mayence* & Epiſcopatus *Wormbs.* Vel ſecundum diviſiones temporales, pars eſt major dominii temporalis Archiepiſcopatus & Electoratus *Mayence*, omne dominium temporale Epiſcopatus *Wormbs*, pars *Palatinatus Rheni* latè ſumpti, pars provinciarum *Haſſiæ & Vetteraviæ*, in circulis Rheni ſuperioris & inferioris. *Tillemontius.*

2. *Tribocci.*] Sunt inferioris Alſatiæ populi, à tribus forſan pagis, quos habitant ita dicti. terminatio erat frequens *Bach* locorum & civitatum.

Inde Triboci ſonant, quaſi *Tribachi.* Fallor an illis ipſis Tribus Tabernis ab eadem cauſa nomen? In Tribocis enim ſitæ fuerunt. *Colerus.*

Tribocci.] Populi Germaniæ ſuperioris, in Belgica. hodie diœceſis Epiſcopatus Argentoratenſis *Straſbourg*, in provincia *Alſatia*, ad utramque ripam Rheni fluvii. *Tillemon.*

3. *Nemetes*] Ita dicti populi, inter Vangiones & Tribocos poſiti, quaſi dicas raptores hoſtium. Minus notum eſt, *Nemetum* etiam *Noviomagum* dictum fuiſſe. Sic vetus Itinerarium.

In eo iter à Mediolano Moguntiacum uſque, hoc urbium ordine diſtinguitur & continuatur; *Argentoratum, Saletionem, Tabernas. Noviomagum, Bauconicum, Maguntiacum.* Et contraria via à Treveris Argentoratum: *Maguntiacum, Brotomagum, Noviomagum, Argentoratum.* Colerus.

Nemetes.] Populi Germaniæ ſuperioris, in Belgica. hodie diœceſis Epiſcopatus *Spira.* Vel ſecundum diviſiones temporales, pars *Palatinatus Rheni* & Lotharingiæ *Lorraine*, omne dominium temporale Epiſcopatus *Spira* & Marchionatus *Bade*, in circulis Rheni ſuperioris, inferioris, & Sueviæ. *Tillemontius.*

4. *Ubii.*] *Uuij* dicti apparent, quaſi *Ripenſes* dicas. vel à *tranſitu Rheni*, *Uber* quippe Germanis *tranſitum* ſignificat. *Colerus.*

Ubii.] Populi provinciæ Germaniæ inferioris, in Belgica regione. hodie pars diœceſeos Archiepiſcopatus Colonienſis *Cologne.* Vel ſecundum diviſionem temporalem, dominium Archiepiſcopatus & Electoratus *Cologne*, cum urbe *Cologne*, atque ducatus *Iuliers* &c.

[1] *Agrippinenſes* [2] conditoris ſui nomine vocentur, [3] origine erubeſcunt, tranſgreſſi olim, & experimento fidei ſuper ipſam Rheni ri-
29 pam collocati, ut arcerent, non ut cuſtodirentur. Omnium harum
gentium virtute præcipui [4] Batavi, [5] non multum ex ripa, ſed [6] inſulam

INTERPRETATIO.

pellentur vocabulo fundatoris ſui, hanc originem ſpernunt; tranſmiſſi olim, & ſpectata probataque fide, ſuper ipſum Rheni litus conſtituti, ut prohiberent Barbaros, *non ut ipſi cuſtodirentur. Omnium horum populorum fortitudine præſtantiſſimi Batavi, non multum ex littore obtinent, ſed inſulam* habent *Rhe-*

NOTÆ.

in circulis Rheni inferioris & VVeſtphaliæ *Tillemonius.*

1. *Agrippinenſes.*] Colonia Agrippina urbs Ubiorum populorum ad Rhenum fluvium, in Germania inferiore &c. hodie *Coln* incolis, *Cologne* Francis, urbs imperialis circuli VVeſtphaliæ, ſed tamen ſita in Archiepiſcopatu Colonienſi. *Tillemonius.*

2. *Conditoris ſui nomine.*] Agrippam intelligit, qui Rhenum eos primus traduxit, & in iis ſedibus collocavit. Ille tamen non eſt Coloniæ conditor, neque autor nominis: ſed ab Agrippina id habent, ejus nepte, ut Tacitus clare in 12. Annalium ſcripſit. *Lipſius.*

Fuit quaſi duplex conditor Coloniæ, Agrippa & ejus neptis Agrippina. Forte ideo nobiliori genere expreſſit, denominavitque hoc loco conditorem. Vel etiam ſic intellexit Agrippinam matrem Neronis. Nam ſic Ovidius de Venere:

Sponſor conjugii ſtat dea picta ſui.

3. *Origine erubeſcunt.*] Quamvis, inquit, *Vbii* nomen mutarint, & colonico jam jure, libentius *Agrippinenſes* dicantur, à conditore: tamen nec Germanicæ originis eos pudet, libenterque ſe iis inſerunt. *Lipſius.*

Cum reſtet in editionum prima; *Nobii quidem*; dictio illa reſolvenda eſt in duas; nempe, *Ne Vbii quidem*, optimè.

Neque obſtat quod ſequitur; *tranſgreſſi olim & experimento fidei ſuper ipſam ripam collocati, ut arcerent, non ut cuſtodirentur.*

Referendum quippe id non ad cauſam, cur erubeſcant, ſed cur facta fuerit colonia Romana. ſciunt enim pleraſque colonias tali titulo donatas, ut cuſtodirentur, non ut arcerent: in pœnam, non in præmium. *Graterus.*

Sic capio: *Ne Vbii quidem*, inquit, patriam ejurant, aut Germanum ſanguinem, ſedemque veterem diffitentur: & ſi ad id nobilitatis evecti ſint, ut jus coloniæ, meritis ſuis & beneficiis erga populum Romanum impetraverint, placeantque ſibi magis, cum *Agrippinenſes*, quam cum *Vbii* ſalutantur. *Grevevius.*

4. *Batavi.*] Populi provinciæ Germaniæ inferioris, in Belgica &c. hodie major pars Archiepiſcopatus *Vtrecht*, & forſan pars Epiſcopatuum *Bos-le-Duc* & *Ruremonde*. Vel ſecundum diviſiones temporales, pars eſt comitatus *Hollandiæ* & ducatus *Gueldriæ*, omne dominium *Vtrecht*, in regione dicta, *les Pays-Bas.* Tillemonius.

5. *Non multum ex ripa.*] Tacitus lib. hiſt. *Extrema Gallica ora vacua cultoribus, ſimulque inſulam inter vada ſitam occupavere.*

Varii illic libri veteres. ſed infra ſic & locutus eſt Tac. de Æſtyis: *Succinum inter vada, atque in ipſo litore legunt.* Colerus.

6. *Inſulam Rheni.*] Inſula hæc Batavorum populorum, in Germania inferiore &c. hodie pars tractus *Betuve* in ducatu Gueldriæ, parteſque dominii *Vtrecht* & comitatus *Hollandiæ*, omnia in provinciis Unitis ſeu Belgio Fœderato. *Tillemonius.*

Rheni amnis colunt, [1] Cattorum quondam populus, & ſeditione domeſtica in eas ſedes tranſgreſſus, in quibus pars Romani imperii, fierent. Manet honos, & antiquæ ſocietatis inſigne. nam [2] nec tributis contemnuntur, nec publicanus atterit. exempti oneribus & collationibus, & tantum [3] in uſum prœliorum ſepoſiti, [4] velut tela atque arma bellis reſervantur. Eſt in eodem obſequio & [5] Mattiacorum gens. Protulit enim magnitudo populi Romani ultra Rhenum,

INTERPRETATIO.

ni fluminis ipſi olim natio Cattorum, & diſcordia civili in eas terras tranſvecti, in quibus portio Romana Reip. fierent. Durat decus, & priſci fœderis ſpecimen. Quippe nec vectigalibus ſpernuntur, nec publicanus eos exhaurit aut premit. Immunes tributis & portoriis, & tantum in miniſterium bellorum ſelecti, velut tela atque arma præliis deſtinantur. Eſt in eadem fide etiam Mattiacorum natio. Quippe amplitudo populi Rom. prolatavit extra Rhenum,

NOTÆ.

1. *Cattorum.*] Catti, vel Chatti, populi Germaniæ magnæ ad Viſurgim fluvium. hodie comitatus *VValdeck*, pars Landgraviatûs *Haſſiæ*, Abbatia *Hirſchfeld*, & Abbatia *Fuld*, in circulo Rheni ſuperioris. ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

2. *Nec tributis contemnuntur.*] Recte ſic. Nam quibus tributa imponuntur, hoc ipſo, ut victi, pro *contemptis* habentur & deſpectis.

Tributis contemnere, eſt tributa imponere, quod eſt inſultantium victis & pro vilibus, ignaviſque eos habentium & contemnentium.

Vellejus 2. 39. de Galliis: *Quippe ejus ductu auſpiciiſque infracta pœne, eidem quod totus orbis, ignavum conferunt ſtipendium.* Gronovius.

Nec tributis contemnuntur.] Ubi recte, *contemnuntur.* quod explicat ipſe Tacitus ſtatim, *nec publicanus atterit.* Atteri quippe & contemni pro eodem eſt. Sic in Agric. vita. *Procul à contentione adverſus procuratores, & vincere ingloriosum, & atteri ſordidum.* Id ratum in dominis rerum, quod, *ut ſuperiores agant, non per injurias aſſequantur.*

3. *In uſum præliorum.*] Sic libro 4. hiſt. *Nec opibus Romanis, ſocietate validiorum attriti, viros tantum armaque imperio miniſtrant.* Et alibi gloriantur; *ſibi non tributa, ſed virtutem & viros indici.*

4. *Velut tela atque arma.*] Sæpe *tela & arma* pro eodem. at proprie *telis* ferimus, *armis* tegimur. Salluſt. in Jug. *Neque his, ſecus atque aliis armis, adverſus tela hoſtium muniti.*

Livius libro 1. *Arma his imperata, galea, clypeum, ocrea, lorica, omnia ex ære, hæc, ut tegumenta corporis eſſent: tela in hoſtem, haſtaque & gladius.* Pichena.

5. *Mattiacorum gens.*] In Selandia quidam Geographi hiſtoricique hos repoſuerunt. Sed primum, non ratione ſitûs, ſed reverentiæ in Romanos & obſequii, jungit Batavis Mattiacos Tacitus. Deinde non modo citra medium Rheni alveum, ſed & citra Moſam ſita Selandia eſt. Tertium non tam *ſolo ſuo* quam ſalo potius Oceanoque circumfuſos undique Selandos *acrius animari* dicere debuiſſet noſter.

Adde quod Plinius libro 31. 2. calidas trans Rhenum partes in Germania Mattiacis aſſignet: quod ad Selandos trahere attributum nequeas. Erunt igitur Mattiaci quærendi trans Rhenum, ex adverſo Moguntiaci. plura Pontan. Orig. 1. 6. Cluver. 3. 7. *Kirchmaier.*

Mattiacorum.] Mattiaci, populi Germaniæ magnæ, inter Rhenum & Viſurgim fluvios. hodie pars Landgravia-

ultraque veteres terminos [1] imperii reverentiam. [2] Ita ſede finibuſque in ſua ripa, mente animoque nobiſcum agunt; cætera ſimiles Batavis, niſi quod ipſo adhuc terræ ſuæ ſolò & cœlo [3] acrius animantur. Non numeraverim inter Germaniæ populos, quamquam trans Rhenum Danubiumque conſederint, eos [4] qui Decumates agros exer-

INTERPRETATIO.

atque extra priſcos limites majeſtatem & decus imperii. Sic agitant, ſic ſedem & terras obtinent in ſuo litore, ut tamen *mente, animoque nobiſcum ſentiant; cæteroqui ſimiles Batavis, niſi quod ipſo adhuc patria ſua ſolo cœloque ferocius incitantur. Non recenſuerim inter Germania gentes, hos* populos, *qui Decumanos campos colunt, licet migraverint trans Rhenum & Danubium. Audaciſſi.*

NOTÆ.

tus *Haſſia*, & pars regionum *VVeſterwaldia* & *VVetteravia*, in circulis Rheni ſuperioris & inferioris. *Tillemon.*

1. *Imperii reverentiam.*] Scil. ex quo tempore Druſus Germanicus illos Tranſrhenanos populos debellaverat. Strabo libro 7. *Eſt vero & Salas fluvius inter quem & Rhenum bellum gerens vincenſque Druſus fato conceſſit.* Nam falſus ille Domitiani triumphus, ut infamis victoria. & illa limitis & imperii Romani amplificatio Trajani, ad Orientem potius & rubrum mare, quam ad Germanos ſpectat.

Oroſius libro 7. de Trajano: *Mox Germaniam trans Rhenum in priſtinum ſtatum reduxit.* Ita eſt. non limitem promovit, ſed præſidia nova impoſuit. *Colerus.*

2. *Ita ſede finibuſque.*] Ita ſedes ſuas fineſque ſeu terras habent in ſua ripa, & hic vivunt; at mente & animo nobiſcum concordes agunt. ita ſunt fines diſpoſiti, ut inter barbaros hosteſque noſtros habitent, attamen mente animoque *nobiſcum agant.*

3. *Acrius animantur.*] Quia mari & frigori propiores. Neque opinor equidem, vel ex hoc Taciti loco, hos Zelandos eſſe, ſed *ultra Rhenum*, & Septentrionem verſus populos: qui nunc in Friſiis, aut *Northollandis* cenſentur. At mare multa abraſit. *Lipſius.*

Acrius animantur.] Id eſt, ferociores ſunt, ex ſoli cœlique natura. Althamerus recte ait: ut ſolum ipſum frigidius, & aër craſſior eſt, ita homines craſſiores, duriores, ac tolerantiores gignere. Plinius Paneg. *Quum fera gentes, non telis magis, quam ſuo ſidere armantur.* Pichena.

4. *Qui Decumates agros.*] Ego communiter *Decumatos* agros interpreter, qui decumas ſolvunt. Cicero *Decumanos* dixit: *Omnis*, inquit, *ager Siciliæ decumanus eſt.* Nam hi agri non aliud ſunt, quam trans limitem capti ab hoſte, & militibus dati, ſi qui ex iis fructus. qui haud multi, nec uberes, quoniam hoſtibus expoſiti, & ut Tacitus ait, *dubiæ poſſeſſionis* id *ſolum.* Tacitum de his ipſis loqui, ego ſentio 13. Annali: *Friſii imbellem ætatem admovere ripæ, agroſque vacuos & militum uſus ſepoſitos inſedere.*

Hos ipſos agros non fructu tantum, ſed mancipio militum eſſe juſſit imperator Alexander. de quo Lampridius: *Sola quæ de hoſtibus capta ſunt, limitaneis ducibus & militibus donavit, ita ut hæredum eſſent, ſi hæredes militarent: nec unquam ad privatos pertinerent. Addidit ſane his animalia & ſervos, ut poſſent colere quod acceperant.*

Videntur autem id ſecuritatis cauſa feciſſe Romani, & ne hoſtes aut ſuſpecti prope colerent. Itaque vacua loca, ad multa milliaria, ſæpe relinquebant. In fragm. Dionis 74. Commodus imperator Buris populis Germaniæ ea lege, inter alias, pacem dat: *Ne incolerent unquam, neve paſcerent, in quadraginta ſtadiis terræ, quæ Daciæ pro-*

cent. [1] Leviſſimus quiſque Gallorum, & inopia audax, [2] dubiæ poſſeſſionis ſolum occupavere. [3] Mox limite acto, promotiſque præſi-

INTERPRETATIO.

mus quiſque Gallorum, & egeſtate promptus, incerti dominii terras inſedere. Dein prolatis terminis, & promotis caſtellis legionum, ſinus imperii,

NOTÆ.

xima eſſet. De Germanis priſcis Cæſar ſimile quid libro 6. *Lipſius.*

Decumates agros] Non id nomen regionis. Sed Galli inopia audaces occupabant hos agros, ut vaſtos ab omni cultu & deſertos, ut *dubiæ poſſeſſionis ſolum*, inter Romanos Germanoſque. Et *decumas* exſolvebant, forte militibus præſidiiſque Romanis, ſeu limitaneis ducibus. Unde puto dictos fuiſſe *decumates agros.* At *limite acto promotiſque præſidiis*, jam intra fines Rom. clauduntur, & pars imperii facti ſunt tum agri quum populi iſti. De his agris Tac. lib. 13 an. *Quatam partem campi jacere, in quam pecora & armenta militum aliquando tranſmitterentur?* Ubi *jacere* id eſt, manere incultos, & ſuis colonis deſtitutos.

1. *Leviſſimus quiſque Gallorum*] Inconſtantiſſimus quiſque, cui nullæ propriæ ſedes fixæ, inopia prompti, audaces facile & expediti, paratique ad commigrandum.

2. *Dubiæ poſſeſſionis.*] Ferax & fœcundus inter Danubium Rhenumque ac Mœnum amnes ager, audaciores levitate & inopia Gallos ad occupationem ſui ἀπροσκόπως illexit.

Jam enim Sequani, jam Rauraci, jam Helvetii aliique incurſionem fecerant in *dubiæ poſſeſſionis ſolum*; quod ita dicitur, non quaſi ad Germaniam non ſpectaſſet liquido (continebantur enim intra Germanorum limites Danubium Rhenumque,) ſed quod à compluribus Galliæ nationibus, alias ſuperantibus identidem aliis, aliquandiu tenerentur. *Kirchmaier.*

Dubiæ poſſeſſionis.] Puto, dubia fuit ea poſſeſſio inter Romanos Germanoſque, ac forte etiam ſæpe *vacui* illi agri, *mutuo metu*, & Galli inopia audaces aliquando occupabant; & ſolvebant tributum, ſeu decimas Romanis, vel forte etiam interdum Germanis, prout hi vel iſti præpollerent, aut victoriam promoviſſent.

3. *Mox limite aucto, promotiſque præſidiis.*] Emendavit Lipſius, *aucto.* Male vulgo, *acto*: oſtendit enim Tacitus, Trajani tempore, quo ipſe hunc libellum ſcripſit, auctos imperii limites ad Danubium, & ulterius, quam antea Romana præſidia promota.

Sic libro 2. Ann. *Exin ventum Elephantinem ac Syenem, clauſtra olim Romani imperii, quod nunc rubrum ad mare pateſcit.* Huc refertur etiam quod dixit libro 4. An. *Qui ſocii reges, quanto ſit anguſtius imperitatum.* ſcilicet, præ quam hoc ævo Trajani: *Fichena.*

Certe *promotis præſidiis*, dixit Tacitus, & tamen *limite acto*, non *aucto.* proprium enim verbum, *acto*, nec poteſt ſine culpa mutari. Agrimenſores pag 3. *Sabinorum ager, qui dicitur quaſtorius, eum limitibus actis diviſerunt.* pag. 19. *Itaque limitibus actis cum centuria eximerentur.*

Frontinus i. Stratag. 3. *Limitibus per* 110000. *paſſuum actis.* & capite 5. *Ab altera limitem agere cœpit, tanquam per eum erupturus.*

Hoc ergo ſignificat, extra præſidia Romana, quippe trans Rhenum Danubiumque, jacuiſſe ſpatium campi diu incultum, dum & Romani omittunt, neque barbari (quippe nimis vicinum caſtellis Rom. & præſidiis ripenſibus) vindicare audent: donec ab hominibus quibuſdam temerariis & inopia audacibus occuparetur, conceſſu quodam & conniventia, hinc Romanorum, inde Germanorum.

Et innuit tandem tranſgreſſos eſſe

dis, [1] ſinus imperii, & pars provinciæ habentur. Ultra hos Catti initium ſedis ab Hercynio ſaltu inchoant, [2] non ita effuſis ac paluſtribus locis, ut ceteræ civitates, in quas Germania pateſcit. durant ſiquidem colles, [3] paulatimque rareſcunt: & Cattos ſuos ſaltus Hercynius [4] proſequitur ſimul atque deponit. [5] Duriora genti cor-

INTERPRETATIO.

& pars provinciæ cenſentur. Ultra hos Catti principium regionis capiunt à ſilva Hercynia, non perinde vaſtis & humentibus terris, ac cetera provinciæ, in quas extenditur Germania. Quippe perſeverant montes, ſenſimque vaneſcunt: & ſylva Hercynia Cattis ſuis adhæret, ſimul & relinquit ac finitur. Robuſtiora nationi

NOTÆ.

utrumque amnem Romanos, nec contentos naturalibus terminis, vindicaſſe alteram ripam, & quatenus ipſis viſum fuit, *limitem* egiſſe manu, qui Barbaricum à Romano diſcerneret, intra quem *limitem*, intra quæ *præſidia promota*, cepti *decumates* iſti agri, cultoreſque, & hi jam pars provinciæ Germaniæ, quæ parebat Romanis, & *ſinus imperii*, hoc eſt, extremum & quaſi reconditum aliquid habebantur. *Gronovius.*

Certe proprium in ea materia nomen *acto*. Sed nonne jam *actus* limes ante Trajanum? Certe jam imperante Auguſto *actus* ea parte limes imperii. Igitur hic apud Tac. non *actus* ſit limes ille, ſed *auctus*. Niſi forte cum dicit, *acto*, ſimul innuat ulterius eſſe *actum*, ita ut *acto* hic indiſtincte ſignificet, ſimul eſſe *actum*, & *auctum*. quod clare explicat per *promota præſidia* &c. Certe *actus* limes imperii antea per Nerones & Germanicos, & ante ipſum Trajanum. Sed forte non omnino *actus*, non perfectus. quod difficile & arduum, ut inter gentes feroces & periculorum avidas. Tacitus lib. an. de Germanico: *Cæptum à Tiberio limitem ſcindit*, nempe cum bellum inferret Germanis. Ergo cœptus adhuc tantum limes, qui forte perfectus per Germanicum & alios qui ſucceſſere duces, quod voluit Tacitus his verbis, *limite acto* &c. & per hæc quæ ſequuntur, *promotiſque præſidiis*, ſatis innuit, eſſe omnino *actum* ſeu perfectum auctumque limitem imperii. Forte *limite acto*, id eſt, conſtituto forte & fixo, ita ut inpoſterum & inperpetuum, ſeu pace ſeu bello, arceret barbaros, adeo ut limes ille ſcindendus eſſet, ſi quis erumpere, aut irrumpere vellet.

1. *Sinus imperii.*] *Sinus* hoc loco eſt pars ultima, & extrema velut lacinia.

Sic in vita Agricolæ noſter; *Nos terrarum & libertatis extremos, receſſus ipſe ac ſinus, famæ* (id eſt, receſſus orbis habitabilis) *defendit.* ubi *ſinus*, partem ſecretam & locum maximè remotum notat. *Kirchmaier.*

Sinus ibi, eſt pars remotior in finibus imperii. Sic Agric. *Longinquitas ac ſecretum ipſum* (en ſinus, en receſſus) *quo tutius, eo ſuſpectius.* Et idem hic intelligit quod ſupra de Batavis: *in eas ſedes transgreſſi, in quibus pars Rom. imperii fierent.*

2. *Non ita effuſis.*] Id eſt, non tam latè patentibus, ac aliæ civitates ſeu regiones Germaniæ.

Non ita effuſis.] Vertit Interpres Gallicus, *non perinde planis*, ſed potius eſt, non perinde vaſtis, non tam late patentibus ac ceteræ nationes. quod ſtatim explicat his verbis, *in quas Germania pateſcit.* Et hæc verba, *durant ſiquidem colles*, non tam evincunt fuiſſe plana illa loca, quam non eſſe paluſtria, quamvis *colles* etiam propius finirent terras Cattorum. ſicque colles illi efficiebant, ut non eſſent perinde *effuſa* loca, & ſimul non æque *paluſtria.*

3. *Paulatimque rareſcunt.*] Aut humiliores fiunt, aut non amplius apparent & paulatim deſinunt in plana, ſenſimque vaneſcunt.

4. *Proſequitur ſimul atque deponit.*]

pora, [1] ſtricti artus, minax vultus, & major animi vigor. Multum ([2] ut inter Germanos) rationis ac ſolertiæ: præponere electos, audire præpoſitos, noſſe ordines, intelligere occaſiones, [3] differre impetus, [4] diſponere diem, vallare noctem, fortunam inter dubia, virtutem inter certa numerare: quodque rariſſimum, [5] nec niſi ratione

INTERPRETATIO.

huic corpora, preſſi firmique artus, trux ac torva facies, & majus animi robur. Multum, ut inter Germanos, prudentia atque induſtria: præficere electos, obſequi præfectis, ſcire ordines, noſſe opportunitates, non ſequi impetum, ordinare diem, munire caſtra per noctem, reputare fortunam inter ambigua, fortitudinem inter certa & explorata: quodque rare admodum contingit, nec niſi ordine & diſci-

NOTÆ.

Nempe ut regio Cattorum, ita & porrigitur Hercynius ſaltus, continuaturque ſimul cum Cattis ſuis, ſimulque cum ipſis finem invenit.

5. *Duriora.*] Id eſt, robuſtiora & validiora. Et *ſtricti* illi *artus* ſunt veluti cauſſa majoris roboris & virium corporis, ſimulq; & majoris vigoris animi, & conſequenter vividioris iſtius *rationis ac ſolertiæ*. qua cæteras nationes Germanicas præcellunt. quia ſcil. preſſa illa & ſtricta membra non excreſcunt in eam altitudinem & proceritatem, qua laxetur, & veluti reſolvatur vigor hominis. hinc majus robur, hinc acrior vis ingenii.

1. *Stricti artus.*] Ideoque, firmi, validi, nervoſi. Gall. *le corps plus fort & plus ramaſſé.*

2. *Ut inter Germanos.*] Sic ſupra 22. *Gens non aſtuta, nec callida* & lib. 4. hiſt. *Civilis ultra quam barbaris ſolitum, ingenio ſolers.*

3. *Differre impetum.*] Non ſequebantur inconſultum ardorem aut cæcum impetum, ſed prudentiam & rationem belli. & plus reponebant in conſiliis & diſciplina, quam in viribus aut ferocia, plus in duce, quam in exercitu.

4. *Diſponere diem.*] Suetonius in Tib. 11. *Forte quondam in diſponendo die, mane prædixerat, quicquid ægrorum in civitate eſſet, viſitare ſe velle.* Seneca de Conſol. ad Polybium 25. *Non licet tibi tuo arbitrio diem diſponere.*

Diſponere diem.] Scil. ordinare negotia & imperia diurna; diſponere de die ſtationes & excubias, & per noctem vigilias, cæteraque vallandis caſtris neceſſaria.

Diſponere diem, vallare noctem.] Sic dictum, *vallare noctem*, ut ſupra lib. 6. An. *Qualem diem Tiberius induiſſet, pari habitu*, de Caligula, & lib. 2. hiſt. ſic Veſpaſianus: *Quis ille dies foret, quo LX. ætatis annos ... bello permitteret* &c.

5. *Nec niſi ratione diſciplinæ.*] Bamberg. *Romana diſciplina*, quod retineo. *conceſſum*. eſt à fatis datum. ut libro 13. *Otho ſibi conceſſam dictitans nobilitatem, pulchritudinem, vota omnium & gaudia felicium.*

Nec mirum, Romanos ſcriptores fatorum erga ſe indulgentiam prædicare. Livius in perſona Aſdrubalis: *Raro ſimul hominibus bonam fortunam bonamque mentem dari. populum Romanum invictum eſſe, quod in ſecundis rebus ſapere & conſulere didiciſſet.*

Ita ergo ait etiam, *Romana diſciplina* à fatis maximum telum ad res gerendas datum, prudentiam ſcil. ducum, & obſequium militum. Livius libro 2. *Ut facile appareret ducibus validiorem quam exercitu rem Romanam eſſe.* Gronovius.

Quæ hic afferunt de diſciplina Rom. & de prudentia, quaſi à diis conceſſa, mera figmenta ſunt, de quibus, ne quidem per ſomnium cogitavit Tacitus. & vero quis dicat militarem diſcipli-

diſciplinæ conceſſum; plus reponere in duce quam in exercitu. omne

INTERPRETATIO.

plina tribuitur; plus fidere duci, quam agmini. Tota vis in pedite poſita,

NOTÆ.

nam concedi à diis, aut fatis? An à fatis præciſe ratio, ordo, virtus, & aliæ bonæ artes? An à fortuna virtus? quid magis opponitur? Singulæ ſuas partes habent foventque. Quandoque domina rerum fortuna virtuti imperat. quandoque & virtus trahit ad ſe fortunam, licet invitam & renitentem. ſic & fors ſæpe virtutem deſerit & prudentiam profligat. Num & eamdem hanc diſciplinam didicere mox Germani ipſi continuis bellis, & magiſtra rerum omnium experientia? Sæpe & Romani centuriones, ipſos barbaros inſtituere *in uſum præliorum*, & ipſi Romani hanc belli prudentiam acceperant à Pyrrho rege. Potius diſciplina militaris inciperet ab ingenio & à natura, dein conſummaretur ab arte, quam daretur à fortuna ſeu fatis, proprie & præciſe. An hoc ſoli *Romanæ diſciplinæ conceſſum* à fatis? quid Pyrrhus? quid Philippus, quid Alexander & phalanx Macedonum? quid Annibal & Pœni qui diſciplinam Rom. ſæpe in exitium ipſorum & ludibrium vertere? quid Græci? quid Spartani antiquiores & doctiores olim in re militari? Quid Perſæ, aut Parthi? qui ſæpe legiones Romanas profligarunt, qui magna imperia, & magnos exercitus habuere, priuſquam bellaret populus Rom. Intelligit hic Tacitus in genere & indefinite de diſciplina militari.

Non male igitur habet: *quod non niſi ratione diſciplinæ conceſſum.* Bona fortuna à diis certe & fatis conceditur. ſed *bona mens*. ſed ſapere, ac recte & prudenter conſulere, hæc ne à fatis præciſe aut à fortuna dantur homini? niſi forte remote, & quatenus in univerſum omnia bona malave ſunt à diis fatiſque ſeu providentia. Certe Aſſyriorum, Medorum, imperiumque Cyri, Alexandri & mox Romanorum ipſis à numine, à fatis conceſſum, & opus (ſi ſic loqui fas eſt) id fortunæ fuit, ut fatetur ipſe Tacitus, non uno loco. ſed certe ſimul conſpirabat & virtus ac diſciplina, ſuaſque partes certatim ſuſtinebat. ſine quâ fortuna nihil niſi temere auſa foret & ſtatim mole ſua in ſe ipſa ruiſſet. At illa virtus etiam à fatis data & ex providentia fuit. hoc fatemur. Attamen diſtingui virtus debet à forte & à fatis præciſe. & certe ſuas partes agit ſeorſim virtus, ut rem concipimus, & experientia ſæpe comprobat. Nec ſatis recto ſenſu dici poteſt, virtutem, prudentiamque belli dari à fatis; niſi remote, & quatenus à fatis & providentia eſt, quod populi tali cœlo ſoloque nati aut educati ſint. quod videtur fortuitum reſpectu virtutis, quæ certe præciſe nullius ætatis aut ſexus, nullius cœli aut ſoli eſt, quæ nullis terris aut regionibus definitur, aut includitur. Omnis quippe regio virtutum virorumque ferax. Certe dedit Hiſpania principes imperio, ut ipſa Italia, dedit & Gallia, Thracia, dedit & Africa. & ſic de cæteris. Attamen aliæ aliis terræ uberiores & fœliciores, nec tanta perinde copia virtutum promiſcue & paſſim exuberat. Sunt gentes quæ à natura inſitam virtutem ſæpius & generoſius exerant. & hinc provinciis quibuſdam arma, viros, virtutemque pro tributo imperabant Romani. Sæpe rebus in humanis ludit dominaturque fortuna, at ſæpius & certius virtus. ex utrâq; victoria & imperium eſt. Optimumque illud & fœliciſſimum commercium, quo ſimul conveniunt ſeſeque oſculantur invicem, providentia numinum, & ratio virtuſque mortalium. Forte tamen verior lectio: *nec niſi Romanæ diſciplinæ conceſſum*, non quidem à fatis, ut volunt, ſed indefinite id *conceſſum*, id eſt, permiſſum. quaſi diceret, hoc ſoli diſciplinæ Rom. licet & da-

robur

robur in pedite, quem ſuper arma, [1] ferramentis quoque & [2] copiis conerant. Alios [3] ad prælium ire videas, Cattos ad bellum. [4] rari excurſus & fortuita pugna. Equeſtrium ſane virium id proprium, cito parare victoriam, cito cedere. [5] Velocitas juxta formi-

INTERPRETATIO.

quem præter arma, inſtrumentis etiam & commeatibus onerant. Alios ad certamen pergere videas. Cattos ad bellum. rari incurſus, ut & fortuitum prælium. Equeſtri certe agmini id convenit, ſtatim rapere victoriam, & ſtatim re-

NOTÆ.

tum eſt, non Germanis, non cæteris barbaris qui cæco impetu ruunt in prælia, nulla ratione, aut ordine. *ad prælium ire videas* barbaros, *ad bellum* Romanos.

Nec niſi ratione diſciplinæ.] Sæpe caligamus, dum quorundam vitia vocamus mores, & aliorum mores perſtringimus, ut vitia. Graphice ſciteque Sulpicius Severus dial. 1. c. 4. ſcripſit edacitatem in Græcis gulam eſſe, in Gallis naturam. Ita quædam gentes verius dicuntur feroces, quam fortes. Neſcio quid duritiæ habent magis ab ingenio, quam ab educatione & labore. Sic Appianus in Celticis negat Germanos proprie eſſe φιλοπόνους in præliis, aut uti ulla diſciplina, quæ à virtute ſit, ſed impetu ferri ritu ferarum. *Paſchalius* in Legato.

Ubi tamen eſt ferocia ſeu violentia inſita, ſic incipere certe natura videtur & velut ingenerare fortitudinem bellicam. Et feliciter incipit natura, quæ ars, induſtria, aut diſciplina tandem perficit quod brevi didicere Germani ab ipſis Romanis. & violentiæ ſuæ artem, excubias, ordinem ſtatim addiderunt. Ita ut poſtea Batavorum ac Germanorum cohortes ſeu alæ, diſciplina Rom. inſtitutæ, fuerint robora exercituum Rom. quod ex multis Taciti locis clare patet. ita ut *ſolo & cælo* ſuo acriter animati, jam diſciplina Rom. addita, bello & præliis excellerent fortuna tantum & opes deerant. Et tamen gloriantur Batavi ſe ademiſſe Italiam Neroni. & conſequenter imperium eidem abſtulerant.

Rom. diſciplina.] De qua diſciplina ſic Quintil. decl. 3. *Si vere æſtimemus imperium populi Rom. ad hanc diem militari diſciplina ſtetit. Non enim nobis aut multitudo major eſt, quam cæteris gentibus, aut vehementiora corpora, quam vel his ecce Cimbris, aut majores opes, quam locupletiſſimis regnis, aut mortis contemptus facilior, quam pleriſque barbaris, cauſſam vitæ non habentibus. Principes nos facit ſeveritas inſtitutorum, ordo militiæ, amor quidam laboris, & quotidiana exercitatione aſſidua belli meditatio.*

1. *Ferramentis.*] Nempe ad cædendum lignum, ceſpitemque ad ſtruendum vallum, foſſam & caſtra, & forte ad oppugnandum exſcindendumque vallum hoſtium, ſi res poſtularet.

2. *Copiis conerant.*] Certe per *copias* intelligit & cibaria & quæ ſalubris in caſtris cura corporis deſiderat, &, ſi neceſſe ſit, vallum ad munimenta. Id onus barbaræ nationes detrectabant.

Cur enim potiſſimum Virgilius:

Non ſecus ac patriis acer Romanus in armis
Injuſto ſub faſce viam dum carpit iter.

Cur potiſſimum *acer* Romanus ſub injuſto faſce, ſi nihil hoc apud quaſvis gentes novi? *Gronovius.*

Et copiis.] Nempe cibariis, annona, commeatu, ut & Romanis mos fuit.

3. *Ad prælium.*] Quia nempe ad pugnam alacritas, robur, & impetus requiritur; ad bellum verò neceſſaria eſt diſciplina, prudentia, cunctatio, & cæteræ imperatoriæ artes. ita bellum propriè ducis & conſilii eſt, pugna militis.

4. *Rari excurſus.*] Quia pedeſtri agmine præpollent, quod grave eſt, cum miles ferat arma, ferramenta, copias &c.

5. *Velocitas juxta formidinem,*] Il-

31 dinem, cunctatio propior conſtantiæ eſt. [1] Et aliis Germanorum populis uſurpatum, [2] rara & privata cujuſque audentia, apud Cattos in conſenſum vertit, ut primum adoleverint [3] crinem barbamque ſummittere, nec niſi hoſte cæſo exuere [4] votivum [5] obligatumque virtuti oris habitum. Super ſanguinem & ſpolia revelant frontem, ſeque *tum demum pretia naſcendi retuliſſe, dignoſque patria ac pa-*

INTERPRETATIO.

linquere. Celeritas propior eſt pavori, gravitas ſeu cunctandi ratio ſimilior fortitudini. Et quod alia Germanorum gentes facere ſolent, rara & ſingulorum privatorumque audacia, promiſcuè & conſenſu ab omnibus Cattis uſurpatur; ſtatim atque pueritiam egreſſi ſint, comam barbamque demittere, nec niſi hoſte interfecto, deponere dicatam votis obſtrictamque virtuti oris ſpeciem. Retegunt vultum ſuper cruorem, & ſpolia, ſeque jactant, tum tandem præmia naſcendi reportaſſe,

NOTÆ.

curſus ſeu excurſus ſimilis eſt formidini fuitoque rapiunt enim equites cito victoriam, vel relinquunt.

1. *Et aliis.*] Et quod inter alios Germaniæ populos raro, & à privatis tantum uſurpatur, id publice & vulgo apud Cattos obtinet, nempe *crinem barbamque ſummittere.*

2. *Rara & privata.*] Hæc clauſula ſic rectè diſtinguitur. attamen capiendum, *rara & privata audentia*. ſeptimo caſu dictum eſſe, id eſt, per raram & privatam audentiam nam *vertit*, hic abſolute protulit, ut An. 11. *Verterat pernicies in accuſatorem.*

Sic 4. hiſtoriarum ſcribit: *Civilis barbaro voto, poſt cœpta adverſus Romanos arma propexum rutilatumque crinem, patrata demum cæde legionum, depoſuit.* Erat autem Civilis ille natione Batavus: & Cattorum pars quondam *Batavi* fuere. *Rhenanus.*

3. *Crinem barbamq; ſummittere* &c.] Ergo virtutis argumentum apud Germanos fuere tonſi capilli & barba raſa. tondebantur non totum caput, ſed ſincipur tantum. Reliqui capilli promiſſiores à pleriſque in nodum conſtringebantur obliquati, ut præ cæteris uſurpaſſe Cattos refert Tacitus.

Tondendi ſincipitis antiquiſſimus eſt mos, & aliis gentibus uſurpatus, ne crines obeſſent in præliis. Plutarchus in Theſeo: *Verum cum pugnaciſſimi eſſent Germani, & cominus certare cum hoſte præcipue didiciſſent* &c. *Igitur ne ex crinibus occaſionem adverſariis ſe invadendi præberent, eos tondebant.* Sic intelligimus, Germanos etiam, crines quos in fronte alebant, conſtrictos, in poſteriorem partem rejicere ſolitos, ne in prælio obeſſent.

Sed Francos in fronte ſparſiſſe legimus apicem illum, credo, ut terribiliores viderentur. Cum enim vultu truci à ſe eſſent, hoc etiam ferociam augere videbatur, ut vere apud Plutarchum Lyſander dixerit: *Prolixa coma formoſos viros facit pulchriores, deformes vero facit terribiliores.* Sidonius:

Hic quoque monſtra domat, rutili quibus arce cerebri
Ad frontem coma tracta jacet, nudataque cervix
Setarum per damna nitet.

Colerus.

4. *Votivum.*] Quia barbaro ritu ſe tali voto obligant ſtatim atque adoleverunt, ſcil. non depoſituros crinem illum propexum prolixumque, niſi interfecto hoſte.

5. *Obligatum virtuti oris habitum.*] Obligatum nempe *voto*, virtuti. quia ſumma virtus hæc bellica cenſebatur, vulnera mereri pro patria, pro parentibus, & aliquem Germanicæ libertatis hoſtem occidere; ideo ſacratam tali virtuti frontem faciemque gerunt.

rentibus ferunt. [1] Ignavis & imbellibus manet ſqualor. Fortiſſimus quiſque [2] ferreum inſuper anulum ([3] ignominioſum id genti) velut vinculum geſtat , donec ſe cæde hoſtis abſolvat. [4] Plurimis Catto-

INTERPRETATIO.

jam haud degeneres à patria parentibuſque. *Segnibus & præliorum ignaris durat pædor atque illuvies. Promptiſſimus quiſque præterea gerit annulum ferreum, quod probroſum nationi, tanquam vinculum, donec eo ſe nece hoſtis*

NOTÆ.

Sic ſuprà clamorem bellicum vocavit *concentum virtutis.*

1. *Ignavis & imbellibus.*] Intellige apud Cattos ſolos. namque apud alios populos, id votum privati quidam tantum audent.

Ignavis & imbellibus manet ſqualor.] Ipſi per totam vitam propexum ac prolixum crinem geſtant, nec unquam exuunt illum ſquallorem. quod loco ſummæ ignominiæ eſt, apud liberam bellicoſamque gentem.

Ignavis & imbellibus manet ſqualor.] Nam id flagitium fuit, aut certe inſtar flagitii & probri apud avidas bellorum gentes. quod explicuit ſupra cap. 12. *Ignavos & imbelles . . . cœno ac palude mergunt.* mos ſcil. illuc reſpicit, *ſcelera oſtendi* debere, *flagitia abſcondi.*

2. *Ferreum inſuper annulum.*] Veluti duplici pœna in ſe ipſi ſæviunt, nempe mœſtitia ac ſquallore vultus, & ignominia vinculi ferrei, *donec ſe cæde hoſtis abſolvant.*

Ferreum inſuper annulum.] Quia id ignominioſum & indignum bellicoſa gente, ac libertate Germanica.

3. *Ignominioſum.*] Hoc ideo fecere Catti, quia oculis auribuſve acceperant, geſtamen id ſervorum peculiare eſſe apud Romanos. Igitur ſervili quoque inſigni in cædem hoſtilem, caput obligabatur. *Colerus.*

Morem à ſe ipſis & præcipue in bello oſtentandi ferociam, non ab externis, non ex hoſte acceperant Catti, Quaſi vero mores ſuos gentique inſignes, ab externis populis mutuentur! Num ſtatim ex ſe *ignominioſum* videtur viris militaribus, qui præcipue nobilitatem ſibi adrogant, ferre anulum ferreum, quaſi vinculum & ſervitii argumentum? quaſi libertate Germanica adhuc parum digni forent, niſi ſe hoſtili cæde liberaſſent, & votum exſolviſſent.

4. *Plurimis Cattorum hic placet habitus.*] An iis, qui nulla occaſione belli, hoſtem occidere non potuerunt, habitumque illum libenter gerebant, quaſi ſe præliorum cupidos oſtenderent, ut ſe voto exuere citius poſſent? Crediderim verius intelligi de iis, qui etiam ſi hoſtem occidiſſent, tamen, ut ſæpius voto ſe obligarent, crinem barbamque iterum ſummittebant: ſed culte nitideque, ad differentiam ignavorum, & imbellium, quibus manebat ſqualor. *Pichena.*

Diſtinguendum: *Plurimis Cattorum hic placet habitus. jamque canent inſignes.* Scil. de habitu plurium dixit, nunc & de paucorum inſigniumque ſubjicit.

Conjiciebam: *jamque canent, inſignibus his, hoſtibus ſimul ſuiſque monſtrati.* Et ſunt, inquit, jam cruda ſenectute quidam caneſcentes, *his inſignibus*, nempe ſqualore crinium & annulo ferreo ex voto tali ſumptis, conſpecti ac notabiles, tam ſuis quàm hoſtibus. *Gronovius.*

Plurimis. ſeu plurimæ maximæque parti Cattorum *placet hic habitus.* Et inter eos jam nonnulli *canent inſignes* tali habitu ſeu ſquallore, ſic *hoſtibus ſimul & ſuis* conſpicui ac *monſtrati.* Non tantum juvenes hoc habitu inſignes, ſed & ſenes, & quibus viridis adhuc & cruda ſenectus. *Penes hos*, id eſt, omnes qui tali habitu inſignes ſunt,

rum hic placet habitus : [1] jamque canent inſignes ; & hoſtibus ſimul, ſuiſque [2] monſtrati. omnium penes hos initia pugnarum : hæc prima ſemper [3] acies, viſu nova. Nam ne in pace quidem vultu mitiore manſueſcunt. Nulli domus, aut ager, aut aliqua cura, prout ad quem-

INTERPRETATIO.

eximat. Pleriſque Cattorum ejuſmodi cultus arridet ; & jam caneſcunt eximii, & hoſtibus ſimul, & ſuis conſpicui. principia omnium præliorum hi aggrediuntur, hi ſemper in prima acie quæ aſpectu nova & inſolita. Quippe ne in pace quidem cultu molliore miteſcunt. Nulli penates, aut prædium, aut aliquis labor.

NOTÆ.

initia pugnarum &c. Et lectio hæc recte habet : *jamque canent* &c. eo habitu *inſignes, donec exſanguis ſenectus tanta virtuti impares faciat.*

1. *Iamque canent inſignes.*] Sic legendum, & de vera *canitie* id intelligendum. nam illo voto, crine ſcil. & canitie ſunt inſignes, ſuiſque ſimul & hoſtibus oſtentui. ut & infra, ſunt *prodigi alieni, contemptores ſui, donec exanguis ſenectus tam duræ virtuti impares faciat.*

Et par ratio de Cattis, quantum ad canitiem ſpectat, ac de Suevis, infra, cap. 38. *In aliis gentibus, ſeu cognatione aliqua Suevorum, ſeu, (quod accidit) imitatione, rarum & intra juventæ ſpatium, apud Suevos uſque ad canitiem, horrentem capillum retro ſequuntur, ac ſæpe in ipſo ſolo vertice religant.*

Et patet cap 31 ubi de Cattis, iſtiuſmodi bellatores per totam vitam, nullam aliam artem exercuiſſe. *prout ad quemque venere aluntur* &c. nempe bellandi cauſſa. nam vel multoties in vita tali voto ſe exolvebant, vel nondum exſolutos ſe videri malebant. Idque oſtentui virtutis, ac famæ bellorum dabant. Igitur canitie *inſignes* illi, & uſque in crudam ſenectam, *votivum virtuti oris habitum* non deponebant.

Iamque canent.] Hinc nonnulli colligunt, Cattos iſtos non ſemel, ſed pluries in vita ſe obligaſſe tali voto. Nam qui fieri poſſet, inquiunt, ut fortes viri avidi periculorum præliorumque, non occiderent hoſtem per tot annos ? Et qui ante ſenectam non exuerent illum votivum *virtuti oris habitum?* Per hæc, *cæſo hoſte*, puto intelligendum eſſe certum numerum hoſtium, quos omnes ſtatim occidere juſto prælio, non licet omnibus, nec occaſio belli ſuppeditat. aut ita *placet* hic habitus *plurimis Cattorum*, ut licet *cæſo hoſte*, contenti ſint egregii facti gloria, nondum tamen revelent frontem, nondum exuant *obligatum virtuti oris habitum*, ſed perſeverent ultro in ſquallore jam caneſcentes, & eo veluti decore inſignes ſint hoſtibus ſuiſque oſtentui. Et hinc major gloria, quam ſi, cæſo aliquo hoſte, ſtatim votum illud exuerent. placet hic habitus, placet militia hæc & gloria. Forte tantum de annulo illo ferreo intelligit Tac. ita ut ille habitus plurimis Cattorum etiam jam caneſcentibus adhuc placeat.

Iamque canent inſignes.] Quam lectionem explicat & confirmat infra cap. 38. *Apud Suevos uſque ad canitiem horrentem capillum retro ſequuntur.* Jam ergo caput rutilum & canum habuere. nam à natura flava gens illa. tale apud Suetou. 20. Domitianus *cujuſdam caput varietate capilli ſubrutilum & incanum perfuſam nivem mulſo dixit.* non inſcite.

2. *Monſtrati.*] Id eſt, inſignes & conſpicui ſuis ſimulque & hoſtibus. quia ſcil. eo habitu novo & terribili ſemper ante aciem agunt. Sicque quaſi miraculo præſunt præeuntque in præliis & periculis.

3. *Acies viſu nova.*] Volebam, *nota,*

que venere aluntur, prodigi alieni, contemptores ſui, donec exſanguis ſenectus tam duræ virtuti impares faciat. Proximi Cattis 32
[1] certum jam alveo Rhenum, [2] quique terminus eſſe ſufficiat, Uſipii, ac Tencteri colunt. Tencteri [3] ſuper ſolitum bellorum de-

INTERPRETATIO.

prout ad quemque ſe contulere, nutriuntur, profundentes aliena, ſpernentes ſua donec feſſa & exhauſta ſenectus, eos impares reddat tam rigidæ ſtrictæque militiæ. Vicini Cattis Uſipii, ac Tencteri habitant juxta Rhenum jam firmum conſtanti alveo, quique limes eſſe poſſit. Tencteri, præter ſuetam præliorum gloriam, eque-

NOTÆ.

Berneggerus, *torva*, pro voce, *nota*, facit hæc ratio: *Nam ne in pace quidem vultu mitiore manſueſcunt.* Et etiam, *prout ad quemque venere aluntur.* & ideireo *noti.* Freinshemius.

Recte, *nova.* & hic idem eſt, ac terribilis. non ideo terribilis acies, quia *viſu nova* præciſe, ſed ideo *nova*, quia terribilis. Forte tamen ea ſint reciproca. ideo *viſu nova* acies, quia horrida & terribilis, & ideo terribilis, quia *viſu nova: Nam primi in omnibus præliis oculi vincuntur. nova* certe illa acies facieſque aliis gentibus, hoſtibuſque, ut infra de Ariis habet c. 43. *Nullo ſuſtinente novum ac velut infernum aſpectum.*

Sententia eſt: habitum ejuſmodi *viſu novum*, hoc eſt, mirum eſſe; præſertim quum *ne in pace quidem, mitiore* cultu emolleſcant. *Conringius.*

Hac prima ſemper acies viſu nova.] Ea acies viſu nova etiam ſuis, cum ſimul prælio inſtructi ſcil. compoſitique omnes, ea ſpecie terribili conſpiciuntur; nam in pace aſpiciuntur ſinguli & ſeorſim, quod minus formidoloſum. ſed longè magis viſu novi ac formidoloſi hoſtibus; nam ad terrorem hoſtium adituri bella ſic comuntur, ſcil. tanquam *hoſtium oculis.*

1. *Certum jam alveo Rhenum.*] Qui jam ſatis multas volveret undas ad faciendum implendumque alveum, ita ut jam certus amnis dici poſſit. Supra, ubi de Antonio Primo pugnante adverſus Vitellianos *incertum alveum* rivi dicit, cujus nempe incondita eſt ripa & inſtabilis curſus, qui modo apparet & oſtendit aquas, mox vaneſcit, nec ſatis dignoſcitur, an ſit amnis, an rivulus, an locus paluſtris. aut etiam qui ripas ambiguas & ſæpe abruptas habuit.

2. *Quique terminus eſſe ſufficiat, Uſipii ac Tencteri colunt.*] Hæ nationes omnes in ditionem poſtea ac nomen Francorum conceſſere, ut Græcorum provincias, hodie *Turciam* vocamus. Sub inclinationem enim Romani imperii regnarunt in Germania potenter Saxones cum Toringis, Franci ac Alemanni, qui & Suevi, propriis adhuc ſubjectarum aut fœderatarum nationum appellationibus diſcreti. Nam Francorum quibus *Auſibariis* nomen fuerit, quibus item *Saliis* meminit Ammianus Marcellinus. *Rhenanus.*

Quique terminus.] Rhenus enim, à ſuis fontibus, uſque ad illas gentes, incertus eſt alveo & nomine, pluresque efficit lacus. Et quod initio dixit, Germaniam Rheno terminari, verus non cenſetur terminus, niſi ultra Uſipios ac Tencteros. *Pichena.*

Uſipii.] Uſipetes, populi Germaniæ magnæ ad Rhenum fluvium. hodie pars ſeptentrionalis ducatus *Gueldriæ*, cum *Zutphaniæ* comitatu, in provinciis Unitis, ſeu Belgio Fœderato. *Tillemon.*

Tencteri.] Populi Germaniæ magnæ ad Rhenum fluvium. hodie ducatus *Berg* ſeu *Mons*, & comitatus *Sigen* & *Dillenbourg*, in circulo VVeſtphaliæ. *Tillemonius.*

3. *Super ſolitum bellorum decus.*] Id eſt, ſuper ſuetam inſitamque & ingenitam cæteris Germanis belli gloriam, id quoque præcipuum, inſigne, & proprium iſti habent, ut equitatu præcellant ac

cus, equeſtris disciplinæ arte præcellunt. Nec major apud Cattos peditum laus, quam Tencteris equitum. Sic inſtituere majores, poſteri imitantur. Hi luſus infantium; hæc juvenum æmulatio, perſeverant ſenes. inter familiam, [1] & penates, & jura ſucceſſionum, equi traduntur. excipit filius, non ut cætera maximus natu, ſed [2] prout ferox bello & melior.
33 Juxta Tencteros [3] Bructeri olim occurrebant: nunc [4] Chamavos & [5] Angrivarios immigraſſe narratur, pulſis Bructeris ac penitus exciſis, vicinarum conſenſu nationum, ſeu ſuperbiæ odio, ſeu prædæ dulcedine, ſeu favore quodam erga nos deorum;

INTERPRETATIO.

ſtris militia ſolertia præminent. Nec majus apud Cattos pedeſtris agminis decus, quam apud Tencteros equeſtris. Sic patres uſurpavere, & poſteri æmulantur. Hi ludi puerorum, hæc adoleſcentum imitatio in ea perſtant ſeniores. Inter familiam, domumque, & hæreditatum jura donantur equi, excipit filius, non ut reliqua vetuſtiſſimus, ſed prout promptus armis, & fortior eſt. Prope Tencteros Bructeri olim conſederant: nunc Chamavos & Angrivarios illuc tranſiiſſe ferunt, ejectis Bructeris, ac funditus everſis deletiſque, conſenſu proximorum populorum, ſeu invidia & ira ob impotentiam ſeu præda blandimento illecti, ſeu gratia

NOTÆ.

præpolleant. Vertunt, præter gloriam quam bellis ante compararunt. non ſatis ad rem.

Super ſolitum bellorum decus.] Habent ſcil. illi præferuntque eamdem in bellis fortitudinem gloriamque quam cæteri Germani. Et præter ſolitum illud & commune decus Germanicæ gentis, etiam equitandi arte præcellunt aliis populis.

1. *Et penates.*] Ne intelligas deos lares aut penates. Neque enim ulli tales dii Germanis. Intellige potius: inter opes & pretioſa quæque domus ornamenta, & velut inter dotales cultus, *equi* traduntur filio qui præliis ferocior eſt quod clare explicat ſtatim Tac. cum addit, *& jura ſucceſſionum.* In penatibus ſeu familia pretioſiores opes apud barbaros fuere equi, frameæ, arma magna, quæ fortiores & meliores bello filii, quaſi *jura ſucceſſionum*, excipere pro ſuo jure debuerunt.

2. *Prout ferox bello.*] Cæteras opes verecundiâ ætatis & naturæ, ſeu naſcendi privilegio, vetuſtiſſimus liberorum excipit; at equus quia ad bella natus, quia deliciæ gentis, ideo cedit ferociori, ut meliori & fortiori, quaſi nobiliori.

3. *Bructeri.*] Populi Germaniæ magnæ ad Amiſiam fluvium, dividuntur in *majores* & *minores*. hodie Epiſcopatus Monaſterienſis *Munſter*, nonnullique minores ſtatus in eo inſerti, & in circulo VVeſtphaliæ. *Tillemon.*

4. *Chamaves*] Chamavi, populi Germaniæ magnæ ad Viſurgim fluvium. hodie ducatus [illegible]en ſeu *VVerden*, comitatus *Hoye* & *Diepholt*, principatus *Minden*, & comitatus *Schaumburg*, in circulo VVeſtphaliæ. *Tillemon.*

Chamaves.] *Chamavi* ſient *Briſigavi.* Chamavorum cohortem II. agentem Pearni, ſub duce Thebæidos militaſſe, liber indicat de præfecturis Romanis. Auſonius in Moſella:

Accedent vires, quas Francia, quaſque Chamaves,
Germanique tremant. Rhenanus.

5. *Angrivarios.*] Angrivarii, populi Germaniæ magnæ, inter Amiſiam & Viſurgim amnes. hodie Epiſcoparus *Oſnabrug*, & comitatus *Teckelenbourg*, in circulo VVeſtphaliæ. *Tillemon.*

nam [1] ne ſpectaculo quidem prælii invidere. ſuper LX millia non
armis teliſque Romanis, ſed, quod magnificentius eſt, oblectationi
oculiſque ceciderunt. Maneat quæſo, duretque gentibus, ſi non amor
noſtri, at certe odium ſui: quando [2] urgentibus imperii fatis, [3] nihil
jam præſtare fortuna majus poteſt, [4] quam hoſtium diſcordiam. An- 34
grivarios & Chamavos à tergo [5] Dulgibini, & [6] Chaſuari cludunt,

INTERPRETATIO.

quadam numinum erga nos. Nam ne oblectamentum quidem ſpectaculi & certaminis nobis ademere. pluſquam ſexaginta millia perierunt non vi aut armis Rom. ſed (quod amplitudine Rom. dignius eſt) voluptati aſpectuique confecti ſunt. Perſtet oro maneatque barbaris, ſi non amor noſtri, at ſaltem odium ſui: quandoquidem inſtantibus imperii fatis, nihil jam efficere fortuna grandius poteſt, quam hoſtium diſſenſionem. Angrivarios & Chamavos cingunt à tergo Dul-

NOTÆ.

1. *Ne ſpectaculo quidem prælii.*] Nam fere in oculis Romanorum commiſſum illud prælium. Neque certe procul à caſtris legionum, quæ in utraque Germania & ultra Rheni ripam diſpoſita, quod turpe barbaris, ut quibus imminerer hoſtis *infenſiſſimus*, cui opponere illas vires & opes ſalubre & glorioſum fuerat.

2. *Vrgentibus imperii fatis.*] Scriptus liber non male, *vergentibus*. Lipſius.

Diſcrimen eſt inter *urgentia fata* & *vergentia*. Certe ævo Taciti *urgebant* fata, inſtabant, imminebant, ut ſemper quocunque fere loco & tempore urgent, nondum tamen *vergebant*. Imò imperium Rom. tum *movebat lacertos*, teſte Floro. & promovit Trajanus fines imperii longe ultra Danubium & Euphratem. qua gloria omnes ante ſe principes Rom. antecelluit. Continuò urgent fata, etiam in proſperis. & tum præcipue vigilandum fortibus viris, ne quem ludum inſolentem ludat fortuna, cujus ut amoris acerbæ ſagittæ, ſæpe & ſævus jocus eſſe poſſit.

Vrgentibus imperii fatis.] Cic. pro Sextio. *Duo Reipub. turbines, qui non modo præcipitanti patriæ non ſubveniebant, ſed etiam nimium tardè concidere mærerent.* Sic & dixit Petronius: *Fatis properantibus.*

Vrgentibus imperii fatis.] Ea *fata* ſeu rerum *vices* apte deſcribit Juſtinus lib. 11. 5. ubi de Alexandro: *Priuſquam ulla navis littore excederet, hoſtias cædit petens victoriam bello, quo toties à Perſis petita Græcia ulter electus ſit, quibus longa jam ſatis & matura imperia contigiſſe; quorumque tempus eſſe, vices excipere melius acturos.*

3. *Nihil præſtare fortuna majus.*] Sic fere Livius de duobus Italiæ populis lib. 2. *Hinc ex certamine, Volſci Æquine imperatorem conjuncto exercitui darent, ſeditio, deinde atrox prælium ortum. Ibi fortuna populi Rom. duos hoſtium exercitus, haud minus pernicioſo, quam pertinaci certamine confecit.*

4. *Quam hoſtium diſcordiam.*] Et in id etiam potiſſimum incubuere poſtea imperatores, Tiberius, magnus talium dolorum artifex, & Druſus filius ſenili conſilio patris uſus, & alii, partim arte & fraude, partim pecunia & ſtipendiis quæ illis nationibus aut regibus exſolvebant. non tamen hos milite aut copiis Rom. juvere: non enim barbarorum bellis ſe immiſcebant, ſive id infra majeſtatem Romanam crederent, ſeu prudentia, ne feras gentes irritarent, & novos hoſtes incitarent, & vincere extraneos externis armis mallent, ſive aliis cauſſis.

5. *Dulgibini.*] Populi Germaniæ magnæ, inter Amiſiam & Viſurgim amnes. hodie pars comitatus *Lippe*, & integri comitatus *Ravenſperg* & *Ritberg*, in circulo VVeſtphaliæ ad Orientem. *Tillemonius.*

[1] aliæque gentes haud perinde memoratæ. à fronte [2] Friſii excipiunt. [3] *Majoribus* [4] *minoribuſque Friſiis* vocabulum eſt, ex modo virium: utræque nationes uſque ad Oceanum Rheno prætexuntur, ambiuntque immenſos inſuper [5] lacus, & [6] Romanis claſſibus navigatos. Ipſum quinetiam Oceanum illa tentavimus, & [7] supereſſe adhuc Herculis columnas fama vulgavit: [8] ſive adiit Hercules, ſeu

INTERPRETATIO.

gibini, & Chaſuari, aliæque nationes non æque celebres. occurrunt à fronte Friſii. hi vocantur Friſii majores & minores *pro portione opum. Utrique populi prætenduntur Rheno uſque ad mare, & circumeunt ingentes præterea paludes, & Romanis navibus palustratas. Quin etiam ipſum Oceanum illa parte exploravimus, & ſtare etiam nunc columnas Herculis fama tradidit: ſive* huc

NOTÆ.

6. *Chaſuarii.*] Chaſſuarii, populi Germaniæ magnæ, inter Rhenum & Viſurgim fluvios. hodie Epiſcopatus *Paderbonenſis,* in parte orientali circuli VVeſtphaliæ. *Tillemonsius.*

1. *Aliæque gentes haud perinde memoratæ.*] Hujuſmodi gentium haud perinde memoratarum una fuere Franci, qui circumjectarum nationum aucti primùm imperio, deinde una cum Alemannis ſuperiorem tenentibus Rheni ripam, quum ipſi inferiorem poſſiderent, tranſgreſſi in Gallias, ut nulla fides regni ſociis, ad Tolbiacum memorabili prælio, quo de ſumma rerum decernebatur, copias Alemannorum delevetunt, duce Ludovico, quem vulgus *Clodoveum* appellat.

Tandem ita devictis Saxonibus, nullo uſquam reſiſtente populo, totius prope occidentis potiti ſunt ditione. *Rhenanus.*

2. *Friſii*] Populi Germaniæ magnæ ad Oceanum Germanicum. hodie pars ſeptentrionalis comitatus *Hollandiæ,* & dominia *Ovveſt-Friſe,* & *Groningue,* in provinciis Unitis ſeu Belgio Fœderato. *Tillemonsius.*

3. *Majoribus.*] Friſii majores, populi Germaniæ &c. hodie dominia *Ovveſt-Friſe* & *Groningue,* in provinciis Unitis. *Tillemonsius.*

4. *Minoribus.*] Friſii minores, populi Germaniæ &c. hodie pars ſeptentrionalis comitatus *Hollandiæ,* in provinciis Unitis. *Tillemonsius.*

5. *Lacus.*] Flevo, lacus Friſiorum, Satiorum, & Uſipetum populorum Germaniæ. hodie *Zuyder-Zee,* ſinus maris Allemaniæ in provinciis Unitis. *Tillemonsius.*

6. *Romanis claſſibus.*] A Germanico, ut Annalium 2. Tac. refert. Dio ait ipſum *per paludem ſeu lacum* ad Chaucos tantum perveniſſe. *Colerus.*

7. *Supereſſe adhuc Herculis columnas.*] Nempe manere columnas adhuc, ſtareque incolumes, poſt tam longam ætatum ſeculorumque ſeriem.

Herculis columnas.] Nempe aliæ columnæ iſtæ à columnis quæ ad fretum Gaditanum. & iſtæ ſitæ forent ad fretum, quod nunc indigetant vulgo *le deſtreis de Sund.*

8. *Sive adiit Hercules.*] Nempe Oceanum illum, & ibi columnas exſtruxerit.

Sive adiit Hercules.] Diodorus Sicul. hiſt. lib 5. cap. 2. Hercules *cum exercitu in Celticam Galliam profectus eſt. omnique peragrata provincia, infandum interficiendorum hoſpitum morem ſuſtulit. Cum ingens ex omnibus gentibus eum exercitus ſequeretur, urbem condidit amplam, quam appellavit Alexiam,* &c. Sed hæc fabuloſa.

* *Adiit Hercules.*] Forte hic ſit Hercules Gallicus ſeu Celticus, de quo ſic Lucianus: *Hercules apud Celtas Ogmios lingua vernacula vocitatur. ejus autem ſpeciem, multum ab Herculo Græcorum*

quidquid

abhorrentem monſtrificamque pingunt. Senex eſt illis Hercules admodum confectus, inculto capite, glabroque, atque extrema canitie, obrugata cute, vietus, reterridus, cujuſmodi fere maritimos artifices videmus ad ultimam ſenectutem pervectos. Omnia denique magis eum quam Herculem eſſe crederes. Atque is hujuſmodi cum ſit, habet nihilominus Herculis cultum & geſtamina. Amictus eſt enim leonino tergore, dextra clavam tenet, arcumque ſiniſtra protendens, pharetram ex humero pendulam habet, & ut ſemel dicam, Hercules eſt uſquequaque. Hunc autem eo habitu cum vidiſſem, confeſtim arbitratus ſum commentum eſſe illud Gallicum, ludibriumque quoddam hominum, Herculis Græci divinitatem ſuggillare maxime volentium. Verum (id quod inprimis in ea tabula admirandum eſſe duxi) ſenex ille Hercules confertiſſimam quamdam hominum multitudinem trahit, omnes auribus vinctos. Vincula illi ſunt habenulæ prætenues, auro electroque fabrefacta, ſpirulis collaribus honeſtiſſimis perſimiles. Atque ii tam exilibus vinculis ducti (quod mireris) ne fugam quidem circumſpectare videntur, tametſi nullo prope negotio explicare ſe poſſint. Nec omnino reſiſtantes, aut in diverſum renitentes, reſupinatoſque videas. Hilares vero illi, lætitiaque perfuſi ſequuntur ducentem ſe deum laudibus efferentes, trahenti ſe ultro eo uſque obſecundantes, ut præveniendi ſtudio vincula etiam laxa incontentaque relinquant. Diceres eos triſtes futuros, ſi ejuſmodi vinculis eximi ſe ſentiant. Age, quod abſurdiſſimum mihi viſum eſt, id vero addere non vereor. Cum enim pictori reliquum jam nihil eſſet, unde cathenularum extrema innecteret; quippe dextera quidem clava geſtandâ, ſiniſtra vero arcu tenendo occupata, pertuſa dei lingua alligatos eos homines ductitari ab ejus ſummo finxit, identidem duce ridibundo ad eos ſe convertente. Hæc ego diutule cum conſideraſſem admirabundus & hæſitans, atque adeo indignatione plenus, ibi Gallus quidam qui tum forte aderat, haud ignarus ipſe rerum noſtrarum, ut qui linguam Græcam exacte doctus eſſet, ut poſtea patuit, Græce eo loquente, philoſophiæ quoque, more, gentu ſtudens quantum conjicere licet, Tibi, inquit, ad me, mi hoſpes, picturæ hujus ſacramentum interpretari volo: videris enim nonnihil hac de re conturbari. Nos igitur Celtæ ſermonem, non quemadmodum vos Græci Mercurium eſſe dictitamus, ſed Herculi ſimilem ſermonem effingimus, quod viribus admodum prævalere eum Mercurio credimus. Quod autem ſenex fingitur, ne id tu magnopere admireris. ſolet enim ſermo in ſenectute demum vim ſuam juſtam plenamque exhibere. Si quidem poetæ veſtri vere id conſuerunt, juniorum hominum mentem volucrem, inſtabilemque eſſe, ſenectutem autem ſcitè dicere poſſe, & commodius juventute. Sic tibi apud Homerum ex Neſtoris ſenis lingua profluere mel creditur, & Trojanorum oratores floridam ore vocem emittere dicuntur. Proinde ſi auribus homines ad linguam illigatos ſenex hic Hercules, idem & ſermo trahit, ne hoc quidem eſt cur mireris, utique qui linguæ auriumque cognationem noris &c. Sic Hercules ille Gallicus non fuit ſymbolum veri Herculis ſeu antiquioris, neque forte ſolis, aut dei alius cujuſcunque, ſed eloquentiæ. Heros fuit ille Celticus diverſus omnino ab aliis ejuſdem appellationis, nullamque ſimilitudinem habens eum Hercule Tyrio, Ægyptio, aut Thebano, niſi virtutis invictæ & ſimilis vocabuli. Et quid ni fuerit etiam Heros inclytus virtutis & gloriæ fama apud Celtas, apud Gallos & Germanos viros fortiſſimos, in Occidente, quemadmodum in Oriente apud Phœnices & Græcos exſtitit, vel ex re ſic creditus vulgo, vel ſic fictus antiquis annalibus, aut certe ſic deſcriptus facundia ac licentia Græca, ex fama tamen.

Putat Voſſius confundi Joſuam cum Hercule. nam, inquit, quid tum animi Phœnicibus, vel aliis gentibus finitimis fuiſſe exiſtimemus? Facile enim videbant non ſine divino numine tot bella geſſiſſe Joſuam, quorum memoria propagata per traditionem in poſteros, fabulis admixtis. Ac facile creditum à Phœnicibus, cum Herculea vi nihil majus noſſent, Joſuam eſſe Herculem quemdam. Sic paullatim Hercules Phœnicius ſeu Tyrius & Iſraëliticus, Joſue

1 quidquid ubique magnificum eſt, in claritatem ejus referre con-

INTERPRETATIO.

advectus ſit Hercules, ſeu quidquid ubique egregium & ampliſſimum eſt, in gloriam

NOTÆ.

ſcil. ut vicinæ erant gentes, confundi cœperunt. Quod ut clarius pateat, ſpectandum, à quibus, quomodo, & ubi, & quando pugnatum ſit à Jove adverſus gigantes. Refert Apollodorus in primo Bibliothecæ, ex parte una fuiſſe Typhœum & gigantes alios; ex parte altera Jovem cum diis cæteris, & Herculem, quem Jupiter *ſocium ad ſe conſilio Palladis advocaverat*. Ubi intelligendus Hercules ille Orientis, aliquot ſeculis vetuſtior Thebano; qui ob eximiam fortitudinem Hercules vocatus, vero autem nomine Joſua dicebatur. Huic certe bellum cum gigantibus, & tales fuere Cananæi &c. Vide Num. XIII, 29, 34. &c. Tum Joſua ſtrenue agente, deus lapidibus pluit, quibus magnam gigantum partem obtrivit. Sic Joſuæ cap. X. 11. de pugna Joſuæ contra quinque Reges: *Cum fugerent filios Iſraël, & eſſent in deſcenſu Beth-horon, dominus miſit ſuper eos lapides magnos de cœlo, uſque ad Azeca: & mortui ſunt multo plures lapidibus grandinis, quam quos gladio percuſſerant filii Iſraël.* Hujus rei hiſtoria duravit etiam apud gentiles, & vulgo fuit perſuaſum, Jovem Herculi, id eſt, deum Joſuæ imbre lapideo in prælio ſuccuriſſe. Et illud prælium commiſſum eſt, non, ut volunt gentiles, in Galliis inter Maſſiliam & Rhodani oſtia, ubi conferti lapides, neque in Italia prope Veſevum montem, neque Phlegræis campis, qui in Macedonia aut Thracia apud Pallenem, neque juxta Olympiadem Arcadiæ fontem, ſed ubi jacet Typhœus, ſcil. in Syria quæ & *Aramæa*; uti Syris *terra Aram*, unde Syri Ἄριμοι & Ἀριμαῖοι dicti. Strabo lib. 16. *Nominat etiam Arimos Homerus, quos Poſidonius docet eſſe accipiendos, non locum aliquem Syriæ, vel Ciliciæ, vel alius terræ: ſed Syriam ipſam. Aramæi enim ſunt, qui in ea habitant, & fortaſſe Græci eos Aramæos, vel Arimos vocabant.* Et ſic Homerus ipſe Iliad. β.

Terra autem reſonabat, Iove velut ſit
fulmine gaudenti
Irato, quando circa Typhœam terram
verberat
In Arimis, ubi dicunt Typhoëi eſſe cubilia.

Igitur ab Hercule contra gigantes & Typhoëa commiſſum eſt prælium in Arabia & Syria, quibus locis contra Cananæos & Og regem Baſam arma eſſe ſuſcepta Moſes docet. Nec ætas Herculis & Joſuæ diſcrepat. modo ne intelligatur Thebanus ille Hercules, ſed alter Orientis, quem tum *Ægyptium* vocare poſſumus, quia in Ægypto natus; tum *Indicum*, hoc eſt, Arabicum, quia hic tantas res geſſit; tum Tyrium, ſive Phœnicium, quia res ab eo geſtas Tyrii Herculi ſuo adſcripſere. Eum Thebano eſſe vetuſtiorem, clare docet Lucianus de dea Syria: *Herculis quidem templum illud quod eſt Tyri, non hujus Herculis, quem Græci decantant: ſed quem ego dico, multo vetuſtior eſt, & Tyrius Heros.* Et eodem tempore vixit quo Joſue. nam apud Euſebium Chronicis num. 842. legis: *Moſes in Sina monte divino fruitur aſpectu.* At quinquennio ante, ſcil. num 42. *Hercules, cognomento Deſanaus in Phenice clarus habetur* &c. Sic ferè Ger. Jo. Voſſius.

1. *Quidquid ubique magnificum eſt.*] Certe plures hoc nomine exſtiterunt clariſſimi. Cic. 3. de Nat. deor. *Quem potiſſimum Herculem colamus, ſcire ſane velim: plureis enim tradunt nobis ii, qui interiores ſcrutantur & reconditas literas: antiquiſſimum Iove natum, ſed antiquiſſimo item Iove. Nam Ioves quoque plureis in priſcis Græcorum literis invenimus. Ex eo igitur & Liſyto eſt is Hercules quem concertaviſſe cum Apolline de tripode accepimus. Alter traditur Nilo natus, Ægyp-*

ſuevimus. Nec defuit audentia [1] Druſo Germanico, [2] ſed obſtitit Oceanus in ſe ſimul atque [3] in Herculem inquiri. Mox nemo tentavit: [4] ſanctiuſque ac reverentius viſum, de actis deorum credere,

INTERPRETATIO.

ejus refundere ſolemus. Nec defuit audacia Druſo Germanico, ſed prohibuit Oceanus, ſe pariter atque Herculem inveſtigari. Poſtea nemo auſus eſt: ſanctiuſque & reverentius viſum, de factis deorum credere, quam ea noſcere. Hunc uſ-

NOTÆ.

tius: quem ajunt Phrygias literas conſcripſiſſe. Tertius eſt ex Idæis Dactylis: cui inferias afferunt. Quartus Iovis eſt, Aſteriæ, Latonæ ſororis quem Tyrii maxime colunt, cujus Carthaginem filiam ferunt. Quintus in India, qui Belus dicitur. Sextus hic ex Alcumena, quem Iupiter genuit: ſed tertius Iupiter: Sic & Macrob. 1. Sat. 20. *Nec exiſtimes Alcumena apud Thebas Bœotias natum ſolum vel primum Herculem nuncupatum: imo poſt multos, atque poſtremus ille hac appellatione dignatus eſt, honoratuſque hoc nomine: quia nimia fortitudine meruit nomen dei virtutem regentis. Cæterum deus Hercules religioſe quidem & apud Tyron colitur. Verum ſacratiſſima & auguſtiſſima Ægyptii eum religione venerantur: ultraque memoriam, quæ apud illos retro longiſſima eſt, ut carentem initio colunt* &c. *Præterea ſacrorum adminiſtrationes apud Ægyptios multiplici actu multiplicem dei aſſerunt poteſtatem, ſignificantes Herculem hunc eſſe* τὸν ἐν πᾶσι καὶ διὰ πάντων ἥλιον, id eſt, *in omnibus & per omnia ſolem.*

1. *Druſo Germanico.*] Lego, *Druſo & Germanico* haud enim omiſiſſet autor Germanici expeditionem ingenti clade inſignitam, cum Druſianam, abſque ſucceſſu quidem illam, ſed clade non infamem, non reticuiſſet. *Freinshem.*

Malunt, *Druſo & Germanico.* ſed dubito rum Germanicus columnarum Herculis quærendarum cauſâ quidquam fuerit conatus. nam de alia expeditione, hic non agit Tacitus *Conringius.*

Hic tantum agitur de Druſo patre Germanici, qui *Germanicus* à ſenatu appellatus eſt poſt mortem, quod decus nulli mortalium contigit. Et Germanicus Druſi filius non tam inveſtigabat maria, quam hoſtes ſeu Germanos, ut vindicaret cædem Vari & legionum Rom.

2. *Sed obſtitit Oceanus.*] Qui obſtitit? non enim legimus, vexatam procellis Druſi claſſem, quemadmodum Germanici filii. *Obſtitit* ob immenſitatem pelagi, & quia ſuopte ingenio inveſtigabilis Oceanus claſſibus & arti hominum, ut tunc res erant. Nondum comperta ratio tute navigandi vaſtis his & audentioribus ſpatiis. aut etiam jubente dea retroceſſit Druſus.

Obſtitit Oceanus.] Scil. *adverſus* furenſq; procellis, quaſi indignabundus, quod in ſe curioſius inquirerent miſeri mortales.

3. *In Herculem inquiri.*] Arrianus Periplum maris Rubri ſic finit: *Quæ ultra ſunt loca, propter vehementiam procellarum, & glaciem impervia maris, dein & fatali quadam potentia deorum inacceſſa & inveſtigabilia ſunt.*

4. *Sanctiuſque ... de deorum actis credere.*] Macrob. lib. 1. 2. *De diis autem, ut dixi, cæteris, & de anima, non fruſtra ſe, nec ut oblectent, ad fabuloſa convertunt: ſed quia ſciunt inimicam eſſe naturæ apertam nudamque expoſitionem ſui: quæ ſicut vulgaribus hominum ſenſibus intellectum ſui vario rerum tegmine operimentoque ſubtraxit, ita à prudentibus arcana ſua voluit per fabuloſa tractari. Sic ipſa myſteria figurarum cuniculis operiuntur, ne vel hæc adeptis, nudam rerum talium ſe natura præbeat: ſed ſummatibus tantum viris ſapientia interprete veri arcani conſciis, contenti ſint reliqui ad venerationem figuris defendentibus à vilitate ſecretum. Numenio denique inter philoſophos occultorum curioſiori, offenſam numinum, quod Eleuſina ſacra interpretando vulgaverit, ſomnia prodiderunt: vi-*

35 quam ſcire. [1] Hactenus in Occidentem, Germaniam novimus. In Septenttionem, ingenti flexu redit. Ac primo ſtatim [2] Chaucorum gens, quamquam incipiat à Friſiis, ac partem litotis occupet, omnium quas expoſui gentium [3] lateribus obtenditur, donec in Cattos uſque ſinuetur. tam immenſum terrarum ſpatium non tenent tantum Chauci, ſed & implent: populus intet Germanos nobiliſſimus, quique magnitudinem ſuam malit juſtitia tueri. [4] ſine cupiditate, ſine impotentia, [5] quieti ſecretique, nulla provocant bella, nullis rapti-

INTERPRETATIO.

que Germaniam ad Occidentem luſtravimus. In Septentrionem magno circuitu revertitur. Ac primo ſtatim natio Chaucorum, licet initium capiat à Friſiis, ac partem ora teneat, omnium, quos memoravi populorum lateribus pratexitur; donec in Cattos uſque flectatur. Tam ingens agrorum ſpatium non obtinent ſolum. Chauci, verum etiam replent: gens inter Germanos clariſſima, quaque amplitudinem ſuam malit jure defendere, ſine avaritia, ſine ambitione, pacati ſecretique, neminem bello

NOTÆ.

*ſo ſibi ipſas Eleuſinas deas habitu meretricio ante apertum lupanar videre proſtantes: admirantique, & cauſas non convenientis. Numinibus turpitudinis conſulenti, reſpondiſſe iratas: ab ipſo ſe adyto pudicitia ſua, vi abſtractas, & paſſim adeuntibus proſtitutas. Adeo ſemper ista ſo & ſcire & cole numina maluerunt, qualiter in vulgus antiquitas ipſa fabulata eſt: qua & imagines & ſimulacra formarum, (*diis*) talium prorſus alienis, & atates tam incrementi, quam diminutionis ignaru, & amictus ornatuſque varios corpus non habentibus aſſignavit.*

Credere, quam ſcire.] Præceptum idem Philetæ: *Deum colo atque crede, noli quærere.*

1 *Hactenus in Occidentem &c. in Septentrionem ingenti flexu redit.*] Germaniam intelligit, qua prætenditur Oceano, inter oſtia fluminum Amiſiæ & Albis, ac prout per ripam Viſurgis extenditur uſque ad civitatem quam vocant hodie *Minden.*

2. *Chaucorum.*] Chauci, vel Cauchi, populi Germaniæ magnæ ad Oceanum Germanicum. hodie ducatus *Bremen*, & comitatus *Embden* ſive *Oldenbourg*, in circulis Saxoniæ inferioris & VVeſtphaliæ. *Tillemonius.*

3. *Lateribus obtenditur.*] Nempe Chauci poſiti ſunt retro & à tergo omnium harumce nationum. ita ipſarum *lateribus* adhærent.

4. *Sine cupiditate, ſine impotentia.*] Id eſt, ſine ambitione & libidine dominandi. Poſſet tamen infra credi, eam pacem jucundiorem fuiſſe, quam tutiorem Cheruſcis, quia ſcil falſo quieſcebant inter impotentes ſeu invalidos Foſos, & Cattos validos. Sed is ſenſus non Taciti eſt, qui per *impotentes*, invalidos nuſquam intellexit. nec forte ullus auctor qui Latine ſciat, aut ſcribat. quod clarum ex hoc loco: *ſine impotentia.*

5. *Quieti ſecretique.*] Tacitus magis hic ſuum tempus quam præterita conſideravit. dixerat enim Annalium 2. *Per idem tempus Chauci nulla diſſenſione domi & morte Sanquinis alacres, inferiorem Germaniam incurſavere.*

Sic libro 4. *Narrantur Anſibarii quoque à Chaucis, ſedibus deturbati.* Colerus.

Quieti ſecretique.] Quod fere unum & idem. hoc eſt, pacifici & ſepoſiti, remotique ab omni tumultu aut bello. Sic quietis ac ſecretis agere liquit, quia prompta arma & plurimum virorum equorumque, quibus adverſus pacem turbantes laceſſenteſque hoſtes ſtatim uti potuerunt.

bus, aut latrociniis populantur. Idque præcipuum virtutis ac virium
argumentum eſt, quod ut ſuperiores agant, non per injurias aſſe-
quuntur. Prompta tamen omnibus arma, ac ſi res poſcat exercitus:
plurimum virorum equorumque: & quieſcentibus eadem fama. In 36
latere Chaucorum Cattorumque, [1] Cheruſci nimiam ac [2] marcentem
diu pacem illaceſſiti nutrierunt. Idque jucundius, quam tutius fuit:
quia [3] inter impotentes & validos falſo quieſcas; [4] ubi manu agitur,

INTERPRETATIO.

laceſſunt, nullis rapinis, aut incurſionibus graſſantur. Idque ſummum fortitudinis & opum documentum eſt, quod non vi, aut per iniquitates obtinent, ut ſuperiores agnoſcantur. Parata tamen cunctis arma, & ſi res poſtulet, exercitus: magna vis equorum virorumque: & pacem agitantibus idem decus eſt. Cheruſci in latere Chaucorum Cattorumque, haud provocati aluerunt nimiam ac diu torpentem pacem. idque latius, quam prudentius fuit. nam inter ambitioſos & præpollentes falsò pacem habeas;

NOTÆ.

1. *Cheruſci.*] Populi Germaniæ magnæ, inter Viſurgim & Salam fluvios. hodie ducatus *Brunſvvick*, Epiſcopatus *Hildeſheim* & pars ducatus *Magdebourg*, in circulo Saxoniæ inferioris. *Tillem.*

2. *Marcentem diu pacem .. nutrierunt.*] Forte poſt Arminium quo duce floruerant, legioneſque Rom. deleverant & Maroboduum ipſum, aut certe poſtquam Germanicus ejectus à Tiberio in Orientem, abſtractuſque eſt ſuetis legionibus, prætextu componendi Orientis. Ex fama belli ſic *illaceſſiti* diu nimiam pacem aluerunt Cheruſci. Unde clades. Poſt Tiberium, Druſum & Germanicum uſque ad ſecundum Trajani conſulatum, laceſſiti tantum videntur minis Caligulæ quod tradit diſerte Tac. infra cap. 37. *Druſus ac Nero* (Tiberius) *& Germanicus in ſuis eos ſedibus perculerunt. Mox ingentes C. Cæſaris minæ in ludibrium verſæ. Inde otium*, nempe uſque ad Vitellium & Veſpaſianum. Tunc enim Civilis Batavus & Germani, *occaſione diſcordiæ noſtræ & civilium armorum, expugnatis legionum hibernis, etiam Gallias affectavere: ac rurſus pulſi inde*, à Ceriali ſcil. Veſpaſiani principis legato, *proximis temporibus*, ſcil. imperante Domitiano, *triumphati magis quam victi ſunt.* Ubi nota, *otium* illud fuiſſe 80. annorum, quod perniciosum ut cum maxime, *inter* vicinos *validos*, & dominationis aut prædæ *impotentes*.

3. *Inter impotentes.*] Rationem autor exhibet, cur non adeo ſecuri, ob vicinos *impotentes*, hoc eſt, affectibus ſuis & ambitioni non imperantes Cattos, vivere Cheruſci debuiſſent. Male inter lupos ovibus: male conſultum inter vulpes & aquilas columbis eſt. *Kirchmaier.*

Inter impotentes & validos.] Id eſt, inter ambitioſos & alieni imperii, vel opum & prædæ cupidos: nec enim de tertio aliquo populo hic intelligit, qui ſit ſocius alterutrius, nempe impotentis, vel validi. Hic tantum agitur de Cattis & Cheruſcis inter ſe pugnantibus. Cattos autem *impotentes & validos* vocat, Cheruſcos autem modeſtos & bonos, & nondum agit de Foſis qui ſocii Cheruſcorum, & qui eorum ruina tacti ſunt. de quibus ſi loqueretur hic, certe poſſet concipi, quaſi per *impotentes* hic intelligantur infirmi & invalidi; ſed loquitur tantum hoc loco de Cattis & Cheruſcis. Et ſupra eamdem phraſin uſurpat ubi de Chaucis.

Inter impotentes.] Populus Rom. qui ſeceſſerat in montem ſacrum ſic queritur de proceribus ſeu potentioribus apud Dionyſium Halyc. *Cui credemus, an dignitati legatorum ſuam fidem inter-*

[1] modeſtia ac probitas [2] nomina ſuperioris ſunt. Ita [3] qui olim *boni æquique Cheruſci*, nunc [4] *inertes ac ſtulti* vocantur: Cattis victori-

INTERPRETATIO.

ubi vi & armis agitur, moderatio ac bonitas vocabula ſuperioris ſeu victoris ſunt. Sic qui olim probi juſtique Cheruſci, *nunc* ignavi ac ſtolidi *appellantur: Cattis*

NOTÆ.

ponentium? atqui per hos antea nos deceperunt. An diis teſtibus jurejurando firmata fide? At hæc mihi magis, quam humana ſuſpecta eſt, quando eam à poteſtatibus ſperni video. & ſocietates quæ inter imperandi avidos & inter libertatis tenaces non ſponte coëunt, ſæpe jam didici tantiſper durare, quandiu eas continet neceſſitas

4. *Ubi manu agitur.*] Sic Ennius apud A. Gellium: lib. 20. 9.

Pellitur è medio ſapientia, vi geritur res,
Spernitur orator bonus, horridus miles amatur.
Haud doctis dictis certantes, ſed maledictis,
Miſcent inter ſe inimicitiam agitantes.
Non ex jure manu conſertum, ſed mage ferro
Rem repetunt, regnumque petunt, vadunt ſolida vi.

1. *Modeſtia ac probitas.*] Solet cum victoria, bona fama victorem ſequi, armiſque ſuperior, etiam cauſa melior videri. contra in victo *modeſtia ac probitas* ſpernuntur. Et illa ignaviæ, hæc ſimplicitatis vocabulo eluditur. *Coler.*

2. *Nomina ſuperioris ſunt.*] Solius imperantis, ſeu victoris eſt, res quaſlibet nomine ſuo vere appellare. omnia ornat fortuna vel dehoneſtat pro ſuo libito. Crimen ipſum virtus eſt, vel ipſa virtus flagitium, ſi quidem fortunæ placuit. Victores nomina præſcribunt, ut & imperia. quæ virtus erit modeſtia in imperitante, hæc erit ſimplicitas & ſtultitia in inferiori, in victo. Fortuna prudentiam, virtutem, decus, gloriam, famam, omnia largitur, aut rapit.

Nomina ſuperioris ſunt.] Scribe, *nomina ſuperiori ſunt.* Illi, inquit, qui ſuperior evadit in bello, *probitas & modeſtia* inane nomen ſunt, & contemnuntur. *Heinſius. Modeſtia & probitas nomina ſuperioris ſunt*, quia poteſt illis uti pro nutu & arbitrio, quemadmodum & pace ac bello. at victo & inferiori hæc jam non ſunt probitas & modeſtia, ſed ſimplicitas, facilitas, & plena ſtultitiæ εὐήθεια.

Nomina ſuperioris ſunt.] Hæc certe *nomina* melior ſeu victor pro nutu & jure ſuo ſibi adrogat ultro, aut aliis attribuit pari libito, vel ex ſuo, vel ex fortunæ arbitrio. Hoc ſolus victor poteſt, jus eſt in armis. in his vera æquitas, vera pax. ſine armis juſtitia, probitas, modeſtia, virtus, verba mera, & hæc irriſui ſunt. Probitas in mucrone gladii vera probitas eſt. quouſque pertingit telum, eo uſque jus, æquitas, probitas &c. Recte admonebat olim Parthos Pompejus M. finiri debere imperia, non Euphrate, ſed jure. nam jus in armis, & eo uſque jus, potentia, & pax Romana, quouſque arma.

3. *Qui olim boni æquique Cheruſci*] Nempe dum armati victoreſque, prælìis, & gloria belli florerent, æqui & probi Cheruſci; nunc otio & inertia ſua, aut adverſa fortuna victi, *inertes ac ſtulti vocantur.* Dicant boni victi quod Brutus olim pro libertate ac virtute occumbens, apud Plut. & quod reperit ipſe Plutar. lib. de Superſtit.

O miſera virtus, verba ne tantum modo eras!
At ego colebam te, velut facturus aliquod operæ
Pretium, relinquens injuſtitiam autorem opum &c

4. *Inertes ac ſtulti.*] Cheruſcos ait pace longa & à nemine turbata in torporem ſegnitiamque ſolutos, armorum curam intermiſiſſe imprudenter. Certe ſlo-

bus fortuna in ſapientiam ceſſit. [1] Tacti ruina Cheruſcorum [2] & Foſi contermina gens, [3] adverſarum rerum ex æquo ſocii, cum in ſecundis minores fuiſſent. [4] Eundem Germaniæ ſinum proximi Oceano 37
[5] Cimbri tenent, parva nunc civitas, ſed gloria ingens, veteriſque famæ late veſtigia manent [6] utraque ripa caſtra, ac ſpatia,

INTERPRETATIO.

victoribus fortuna in ſapientiam vertit. Tracti ſimul exitio Cheruſcorum etiam Foſi finitima natio, calamitatum ex æquo participes, cum in rebus proſperis impares fuiſſent. Eandem Germaniæ oram occupant contermini Oceano Cimbri, modica nunc natio, ſed fama ingens, priſcique decoris late monumenta durant, utroque littore munimenta, &

NOTÆ.

rente pace, tum bonitas videbatur & modeſtia, eos contentos ſuis opibus & nemini graves eſſe. Et manſiſſet illis ea fama, ſi poſt diuturnum illud otium, tandem laceſſiti fortiter reſtitiſſent, & ſtatum tenuiſſent.

At poſtquam victi armis ſuccubuerunt, tum non amore pacis aut Juſtitiæ, ſed pravitate conſilii & tædio belli laborum & ignavia quieſſe cenſentur. Etenim ubi res vi tractantur, non qui quieſcunt, aut pace fruuntur, licet juſte & innocenter alieno abſtineant, hi *probi* & *modeſti* appellantur, ſed qui cum plus valeant & ſuperiores ſint, ſibi temperant, quia id volunt, & id velle poſſunt.

Ita factum, ut *qui olim boni æquique Cheruſci* (dum rebus ſecundis & alta pace fruuntur,) vocabantur, *nunc*, poſtquam proſperis corrupti aut emolliti pace, tandem victi ſunt, & Cattis ceſſerunt, *inertes ac ſtulti vocantur*. Gronovius.

1. *Tacti ruina.*] Forte, *tracti*, pro *abſtracti*, ut alibi Tac.

2. *Et Foſi.*] Mirum, cur *Foſorum*, qui cæteris ſcriptoribus ignoti ſunt, fecerit mentionem Tacitus, nullam vero Saxonum! qui nihilominus à Ptolomæo inter claros appoſiti Cauchos (quorum & partem eos fecit libro 3. Zozimus) ſuper cervicem Cimbricæ peninſulæ ſiti olim referuntur.

Hic enim ille Germaniæ ſinus, Oceano proximus, quem juxta Cimbros omnium conſenſu paludoſi quondam Saxones incoluerunt, & hoc lib. intellexit Tacitus. Credendum eſt videlicet nomen *Saxonum*, ut & *Francorum*, nondum floruiſſe adeo, ut ſequenti ævo invaleſcere cœperit. *Kirchm.*

Foſi.] Populi Germaniæ magnæ inter Viſurgim & Salam fluvios. hodie ducatus *Lunebourg*, & pars ducatus *Holſatia*, in circulo Saxoniæ inferioris. *Tillemonius.*

3 *Adverſarum rerum ex æquo ſocii.*] In pace ſocietas potentiorum invalidiores atterit tributis & oneribus, in bello delectibus, armis, equis, viris, copiis; idque inter imperii arcana. Sicque *rebus in ſecundis* ſemper *minores* ſocii. Tacitus ſupra: *ſocietate potentiorum attriti.* & ſi fortuna contra dat, cladem ex æquo participant. ſicque ſunt *adverſarum rerum ex æquo ſocii.*

4. *Eundem Germaniæ ſinum.*] *Eundem* intellige cum Chaucis. & quia ſupra dixit, *in Septentrionem ingenti flexu redit.* & mox, *utraque ripa caſtra ac ſpatia.* Rhenanus.

5. *Cimbri.*] Populi Cimbricæ Cherſoneſi in Germania magna, ad Oceanum Germanicum, & ad ſinum Codanum. hodie *Iutlandia* peninſula & major pars regni Daniæ ſive *Dannemarck*. Tillemonius.

6 *Utraque ripa caſtra ac ſpatia.*] Hic pro utraque ripa, intelligit littora Oceani Orientalis & Occidentalis ad Cimbricam Cherſoneſum, quæ anguſta quidem, ſed plurimum in longitudinem extenditur, Boream verſus. & in ejus

[1] quorum ambitu nunc quoque metiaris molem manuſque gentis, & tam magni exercitus fidem. Sexcentesimum & quadrageſimum annum urbs noſtra agebat, cum primum Cimbrorum audita ſunt arma, Cæcilio Metello ac Papirio Carbone Coss. Ex quo ſi ad alterum imperatoris Trajani conſulatum computemus, ducenti ferme & decem anni colliguntur. tamdiu Germania vincitur. Medio tam longi ævi ſpatio, multa invicem damna. non [2] Samnis, non Pœni, non Hiſpaniæ, Galliæve; ne Parthi quidem [3] ſæpius admonuere. quippe [4] regno Arſacis [5] acrior eſt Germanorum libertas. Quid enim aliud

INTERPRETATIO.

ſpatia, quorum circuitu, nunc etiam æſtimes multitudinem manuſque populi, & tam ingentis agminis fidem. Sexcenteſimo & quadrageſimo anno à condita urbe noſtra, primum fama bellorum inclaruere Cimbri, Cæcilio Metello, ac Papirio Carbone Coſſ. A quo tempore ſi ad ſecundum principis Trajani conſulatum numeremus, ducenti fere & decem anni reperiuntur. Tamdiu Germania ſuperatur. Medio tam diuturni temporis intervallo, plurimæ invicem illatæ *clades. non Samnites, non Carthaginenſes, non Hiſpani, aut Galli, ac ne Parthi quidem ſæpius* minis aut armis *excitavere. Etenim imperio Arſacis flagrantior eſt libertas Germanorum. Quid enim*

NOTÆ.

utroque litore, veſtigia caſtrorum, quæ Cimbri complexi fuerant, adhuc apparebant. *Pichena.*

1. *Quorum ambitu nunc quoque metiaris molem.*] Intelligit molem ſeu magnitudinem caſtrorum ipſo ambitu dignoſci adhuc poſſe; ſeu potius *molem*, ſeu numerum ac manus tantæ multitudinis, &, ut dicit, *tam magni exercitus fidem.* olim in libris, *exitus.* Sed vere ad rem, *exercitus.*

2 *Samnis.*]Fuit quarta regio Italiæ. hodie ſunt *Sabina* provincia, pars *Ombria* vel ducatus *Spoleti*, & pars *Campania Romana* in ditione Pontificia; atque comitatus *Meliſe* fere omnis, *Abruzze Citra* & *Vltra* provinciæ fere integræ, parſque ſeptentrionalior *Capitanata*, in regno Neapolitano. *Tillemon.*

3 *Sæpius admonuere.*] Non *admonebant* Parthi præciſe ſortis humanæ aut adverſorū, ſed periculi, laborumq; belli, modeſtiæ, officii, continendique imperii Romani, intra limites, nec invadendi aliena. & finem imperii propriè non eſſe Euphratem, ſed juſtitiam, quod olim dicebat Pompejus legatis Parthorum. Hujus juris & æquitatis admonebant Parthi Romanos, bella & arma ipſis inferendo, niſi ſe ultro continerent.

Sæpius admonuere.] Recte. nam ſupra *Cimbrorum audita ſunt arma*, & admonuere tantum ſuæ virtutis Romanos barbari, qui ſcil. ab ipſis profligati nec poſtea extra fines ſuos exire auſi ſunt.

Admonuere.] Laceſſivêre, provocavere, bello exercuere. ſic fere Juſtin. lib. 41. 1. de Parthis. *Præterea cum gravibus Scythicis & vicinalibus bellis aſſiduè vexati, variis periculorum certaminibus arguerentur.* ubi *arguere*, idem eſt, ac *admonere.*

4 *Regno Arſacis.*] Civilis ad Gallos: *Servirent Syria Aſiaque, & ſuetus regibus Oriens.*

5. *Acrior eſt Germanorum libertas.*] Acrimoniam illam ſeu ferociam Germanorum expendit, extollitque in immenſum Plutarchus: *Vix ſuſtinebatur impetus illorum & audacia. & ipſi manus, vim, ardoremque dimicandi, inter pugnas ferocia, violentia, & immanitate, quaſi erumpenti igni ſimiles, acriter incitabant, ac velut incendebant.*

Idem Civilis: *Nuper certè caſo Quin-*

nobis

nobis quam cædem Craſſi, [1] amiſſo & ipſe Pacoro, [2] infra Ventidium

INTERPRETATIO.

aliud nobis exprobraverit Oriens, quam cladem Craſſi, qui & ipſe amiſit Pacorum,

NOTÆ.

tilio Varo, pulſam è Germania ſervitutem.

Acrior eſt Germanorum libertas.] Ne vertas cum interprete Gallico, *fortiores eſſe Germanos, quam Parthos.* non enim id præciſè vult Tacitus, quamvis incliner in Germanos. Vult penitius inſitam animis Germanorum pervicaciam libertatis, quàm Parthis dominationem Arſacis, ſeu acriores vindices ſuæ libertatis eſſe Germanos, quam Parthos imperii. & id à natura, ut diximus, quia libertas indita inſitaque penitus animis gentium ſeptentrionalium: ambitio autem & imperandi libido adſcititia eſt, & velut aliunde invecta, quibuſcunque populis qui regnantur. Et re ipſa quidem Parthi equeſtri acie perinde præpollucre, ac Germani pedeſtri agmine: & id habuere ſupra Germanos ſaltem Parthi, quod magnam partem imperii Perſarum ſeu Macedonum, cum antea ignoti & abjectiſſimi eſſent, ſibi vindicaverint, quemadmodum mox & Romani, & illud imperium defenderint adverſus vim Macedonum primò, dein & Romanorum, & eo decore Parthi Romanis æquales; Germani verò ſuos tantum fines & libertatem defendêre. Imperium autem multis poſtea ſeculis, illi, vel potius Galli habuêre in Carolo Magno; at, ſi vel hominum tum vel fatorum invidia Druſos & præcipue Germanicum ſuis legionibus & victoriæ ſuæ non abripuiſſent, cedebat certe armis Rom. univerſa Germania, quemadmodum & Gallia.

Sic Juſtin. lib. 41. 1. de Parthis: *Poſtremo Macedonibus triumphato Oriente ſervierunt, ut cuivis mirum videatur, ad tantam eos felicitatem, per virtutem provectos, ut imperent gentibus, ſub quarum imperio, veluti ſervile vulgus fuere. A Romanis quoque trinis bellis per maximos duces, florentiſſimis temporibus laceſſiti, ſoli ex omnibus gentibus, non pares ſolum, verum etiam victores fuere. Quanquam plus gloria ſit, inter Aſſyria & Medica Perſicaque memorata olim regna, & opulentiſſimum mille urbium Bactrianum imperium, emergere potuiſſe, quam longinqua bella viciſſe.* Germani ſervarunt illibatam ab omni ævo libertatem. at Parthi etiam imperium occupavere, diuque defendere. Germani utrumque non potuerunt, habere imperium ſimul ac libertatem, nec vel id optarunt aut ſperarunt. Nec enim fere ſtat ferox ea libertas cum imperio, aut viceverſa. Nimiam poteſtatem regum æmulatur averſaturque popularium libertas, ut jam olim compertum eſt in Arminio & Maroboduo, qui libertatem Germanicam preſſere.

Acrior eſt.] Longe acrius propugnant ac vindicant libertatem ſuam Germani, quam Parthi imperium Arſacidarum. pugnant alii pro libertate gentis; alii, Parthi ſcil. pro poteſtate regum, & ſervitute popularium aſſerenda.

1. *Amiſſo & ipſe Pacoro.*] De quo ſic Juſtin. 42. 4. *Rurſum Pacoro duce, inita cum Labieno ſocietate, Syriam & Aſiam vaſtavere, caſtraque Ventidii qui poſt Caſſium, abſente Pacoro, exercitum Parthicum fuderat, magna mole aggrediuntur. Sed ille ſimulato timore, diu continuit ſe, & inſultare Parthos aliquantiſper paſſus eſt. Ad poſtremum in ſecuros lætoſque partem legionum emiſit: quarum impetu fuſi Parthi in diverſa abiere. Pacorus cum fugientes ſuos abduxiſſe ſecum legiones Romanas putaret, caſtra Ventidii, veluti ſine defenſoribus aggreditur. Tum Ventidius reliqua parte legionum emiſſa, univerſam Parthorum manum cum rege ipſo Pacoro interfecit. nec ullo bello Parthi unquam majus vulnus acceperunt.*

2. *Infra Ventidium.*] Id eſt, à Ventidio Antonii legato proſtratus & debellatus Oriens. clade ea nempe Parthorum, & internecione tanti regis quaſi

dejectus Oriens objecerit? At Germani [1] Carbone, & [2] Caſſio, & Scauro Aurelio, & Servilio Cepione, [3] M. quoque Manlio fuſis

INTERPRETATIO.

infra Ventidium deturbatus? At Germani, pulſis vel caſis, Carbone, & Caſſio, & Scauro Aurelio, & Servilio Cæpione, & M. etiam Manlio, quinque ſimul conſu-

NOTÆ.

proculcatus & profligatus totus Oriens.

Ventidium.] De quo Plinius lib. 7. 43. *Triumphare de Parthis P. Ventidium fortuna voluit quidem ſolum, ſed eundem in triumpho Aſculano Cn. Pompeij Strabonis duxit puerum. Quanquam Maſſurius auctor eſt, bis in triumpho ductum. Cicero mulionem caſtrenſem ſuffaraneum fuiſſe, plurimi, juventam inopem in caliga militari toleraſſe.*

Ventidium.] De quo Gellius lib. 15. 4. *Eum Picentem fuiſſe, genere & loco humili: & matrem ejus à Pompejo Strabone, Pompeij Magni patre, bello ſociali, quo Aſculanos ſubegit, captam cum ipſo eſſe. Mox triumphante Pompejo Strabone quoque puerum inter cæteros ante currum imperatoris ſinu matris vectum eſſe. Poſt cum adoleviſſet, victum ſibi ægre quæſiſſe, eumque ſordide inveniſſe, comparandis mulis & vehiculis magiſtratibus, qui ſortiti provincias forent, præbenda publice conduxiſſe. In iſto quæſtu notum eſſe cæpiſſe C. Cæſari, & cum eo profectum eſſe in Gallias. Tum quia in ea provincia ſatu naviter verſatus eſſet, & deinceps civili bello mandata ſibi pleraque impigre & ſtrenue feciſſet, non modo in amicitiam Cæſaris, ſed ex ea in ampliſſimum quoque ordinem perveniſſe. Mox tribunum quoque plebis, ac deinde prætorem creatum: atque in eo tempore judicatum eſſe à ſenatu hoſtem cum M. Antonio. Poſt vero conjunctis partibus, non priſtinam tantum dignitatem recuperaſſe, ſed pontificatum ac deinde quoque conſulatum adeptum eſſe. Eamque rem tam intoleranter tuliſſe pop. Rom. qui Ventidium Baſſum meminerat curandis mulis victitaſſe, ut vulgo per vias urbis verſiculi proſcriberentur:*

Concurrite omnes augures, aruſpices
Portentum inuſitatum conflatum eſt recens
Nam mulos qui fricabat, conſul factus eſt.

Eumdem Baſſum Suetonius Tranquillus, præpoſitum eſſe à M. Antonio provinciis orientalibus, Parthoſque in Syriam irrumpentes, tribus ab eo prœliis fuſos, ſcribit, eumque primum omnium de Parthis triumphaſſe, & morte obita, publico funere ſepultum eſſe.

Ventidium.] Ventidius duobus prœliis Parthos vicit, altero confecit Labienum, altero Pacorum Orodis regis filium, & eadem die qua Craſſus à Parthis deletus erat. Cæſis Panſa & Hirtio Coſſ. Panſæ octavius Cæſar, Hirtio P. Pedius, tum Cæſari Triumviro C. Carinas, & Pedio mortuo Ventidius ſuffectus eſt. Sic Dio.

1 *Carbone.*] Velleius 2. 12. *Effuſa, ut prædiximus, immanis vis Germanarum gentium, quibus nomen Cimbris ac Teutonis erat, cum Cæpionem Manliumque conſulem, & ante Carbonem Silanumque fudiſſent fugaſſentque in Galliis, & exuiſſent exercitu, Scaurumque Aurelium Coſ. & alios celeberrimi nominis viros trucidaſſent, populus Rom. non alium repellendis tantis hoſtibus magis idoneum Imperatorem, quam Marium eſt ratus.*

2. *Caſſio & Scauro.*] Quintil. decl. 3. *Strage noſtrorum campi latent. Iam fugatorum Carbonis atque Syllani ſub comparatione felix militia eſt. Iacet poſt amiſſum Scaurus exercitum. Servilii Manliique bina cum tot legionibus caſtra perdidimus. Gens majorem terrarum partem victoriis pervagata, tantum in Mario ſtetit.*

3. *M. quoque Manlio.*] Potius Epitomæ Livianæ LXVII crediderim, prænomen iſti Manlio fuiſſe *Cajo.* eum *Marci* prænomen iſti familiæ ob Capitolini caſum profanum fuerit. Vide Livium 6. 20. *Freinshemius.*

vel captis, quinque ſimul conſulareis exercitus Populo Romano; Varum treſque cum eo legiones etiam Cæſari abſtulerunt: [1] nec impune C. Marius in Italia, divus Julius in Gallia, Druſus ac Nero & Germanicus in ſuis eos ſedibus perculerunt. Mox ingentes C. Cæſaris minæ in ludibrium verſæ. Inde otium, donec occaſione diſcordiæ noſtræ & civilium armorum, [2] expugnatis legionum hibernis, etiam Gallias affectavere: ac rurſus pulſi inde, proximis tempori-

INTERPRETATIO.

lares exercitus ademerunt populo Rom. & Varum triſque cum illo legiones etiam Auguſto rapuere. nec ſine cæde & ſanguine C. Marius in Italia, divus Iulius in Gallia; Druſus ac Tiberius & Germanicus in ſuis eos finibus exterruerunt. Dein magnæ comminationes Caligulæ in irriſum vertere. Poſtea pax, donec occaſione diſſenſionis noſtræ & bellorum civilium, captis legionum caſtris, etiam Gallias occupare voluerunt: ac rurſus hinc dejecti, ultimis hiſce temporibus triumphati ma-

NOTÆ.

Licet poſteris prohibitum fuerit uſurpare nomen *Marci* tempora. poſt multa tamen, & poſt aſſertam diu Manliæ gentis gloriam, ſperni potuit tale decretum, connivente ſenatu, & gentilitium vocabulum rurſus aſſumi. Quis talia vindicet præſertim in proceribus? Et cum honoribus opibuſque rurſus effloreſcit nobilis familia? Forte habuit utrumque nomen. nihil certe affirmare licet, tutius tamen eſt ſtare veteribus MSS. quam correctionibus.

1. *Nec impune.*] Potuit dici de Romanis, cum bello laceſſerent Græcos & Aſiaticos, & mox verterent arma adverſus Gallos & Germanos. quod Moloſſus Rex de ſe & Alexandro Magno protulit, apud Gellium lib. 17. 21. Simul tempore duo Alexandri bellum inferebant, Moloſſus ſcil. Romanis, & Macedo Perſis *Eum Moloſſum*, inquit Gellius, *cum in Italiam tranſiret*, dixiſſe accepimus, *ſe quidem ad Romanos ire, quaſi in* ἀνδρωνῖτιν, id eſt, quaſi ad *arcem virorum* expugnandam, *Macedonem iiſſe ad Perſas, quaſi in* γυναικωνῖτιν, id eſt, *in gynæceum* ſeu domicilium feminarum. Panegyr. Conſtantini de Germ. *Perire feſtinant, ſeſeque letalibus vulneribus & mortibus offerunt. Ex quo ipſo apparet quam magnum ſit, viciſſe tam prodigos ſui. Facile eſt vincere timidos & imbelles, quales amœna Græcia & deliciæ Orientis educunt: vix leve pallium & ſericos ſinus vitando ſole tolerantes, & ſi quando in periculum venerint, libertatis immemores, ut ſervire liceat, orantes . . . trucem Francum, ferina ſola carne diſtentum, qui vitam pro victus ſui vilitate contemnat, quantæ molis ſit, ſuperare, vel capere*, &c.

Nec impune C. Marius.] Plutarch. Parall. ubi de Mario & Calpurnia filia. *Marius Cimbrico bello profligatus, in ſomnio præmonitus eſt victoriam ſe conſecuturum, ſi prius diis victimam filiam, Calpurniam nomine, faceret. Patriæ igitur charitati natura poſtpoſita; eo facto victoriam comparavit.* Sed hæc mera Dorothei Græculi fabella, cui & aliam ſuperaddit magis ridiculam, de tubis quæ hanc victoriam tempore victoriæ, ſpontaneo clangore celebrant in ipſa Germania.

2. *Expugnatis legionum hibernis.*] Sic in Agric. *Tot militares viri cum tot cohortibus expugnati & capti. nec jam de limite imperii & ripa, ſed de hibernis legionum & poſſeſſione dubitatum.*

Expugnatis.] Spectat huc quod habetur in Agric. quoad verba tantum; nam quoad ſenſum, Tacitus reſpicit hic Civilem qui lib. 4. hiſt. & 5 legiones Rom. & ipſa caſtra legionum expugnavit, affectavitque imperium Galliarum.

38 bus [1] triumphati magis quam victi ſunt. Nunc de [2] Suevis dicendum eſt, quorum non una ut Cattorum Tencterorumve gens: majorem enim Germaniæ partem obtinent, propriis adhuc nationibus nominibuſque diſcreti, quamquam in commune *Suevi* vocentur. Inſigne gentis, [3] obliquare crinem, [4] nodoque ſubſtringere. Sic Suevi à cæ-

INTERPRETATIO.

gis, quam ſuperati ſunt. Nunc de Suevis ſcribendum eſt, quorum non una natio, quemadmodum Cattorum, aut Tencterorum: ampliorem enim Germaniæ partem occupant, propriis adhuc populis vocabuliſque diſtincti, quamvis promiſcue Suevi appellentur. Proprium gentis diſcrimen eſt, *torquere capillos, & in nodum religare. Sic*

NOTÆ.

1. *Triumphati magis.*] Nempe à Domitiano, de quo in Agric. 39. *Inerat conſcientia, deriſui fuiſſe nuper falſum è Germania triumphum,* (de Cattis ſcil.) *emptis per commercia, quorum habitus & crines in captivorum ſpeciem formarentur.*

Plin. Paneg. *Accipiet ergo aliquando Capitolium non inanes currus, nec falſa ſimulacra victoriæ: ſed imperatore veram ac ſolidam gloriam reportante, tranquillitatem, & tamen confeſſa hoſtium obſequia, ut vincendus nemo fuerit. pulchrius hoc omnibus triumphis; neque enim umquam, niſi ex contemptu imperii noſtri factum eſt, ut vinceremus.*

2. *Suevis.*] Quæ gens majorem partem Germaniæ obtinuit, circa Oceanum Septentrionalem & Germanicum, mare Suevicum, & fluvios Albim, Suevum, aut Viadrum, & Viſtulam.

Antiquarum vero gentium nationumque nomina in hac Suevia à Tacito aliiſque autoribus numerantur: eis mare Suevicum, *Hermunduri, Nariſci, Marcomanni, Quadi, Marſingi, Burij, Semnones, Lygij, Burgundiones, Gothones, Lemovij, ſive Heruli, Rugij, Carini, Langobardi, Deuringi* vel *Teuringi, Caviones, Angli* vel *Angili, Endoſes, Suardones,* & *Nuithones:* quibus accedunt alienigenæ, *Oſi* atque *Gothini.* Tranſmare Suevicum *Sitones* atque *Suiones* magnæ gentes, & pluribus nationibus diſtinctæ. Æthicus, Suevorum gentes in univerſum tradit fuiſſe quinquaginta quatuor.

Hodie in eo tractu ſunt partes circulorum *Saxoniæ* ſuperioris & inferioris, *Franconiæ, Bavariæ,* & *Auſtriæ,* &c. Regnum *Bohemiæ* &c. in imperio Allemaniæ, atque pars ſtatus *Poloniæ*, circa Viſtulam fluvium. His etiam adduntur regnum *Norvvegiæ*, & major pars regni Sueciæ *Suede.* ex Germania antiqua Cluverii lib. 3. cap. 24. pag. 97. & Geographia Sanſonis. *Tillemon.*

3. *Obliquare crinem.*] Perperam capiunt de crine calamiſtris vibrato. Nec altera melior interpretatio, ut crinem non in rectum paſſi ſint deſcendere, ſed reduxerint in poſteriorem verticem & obliquaverint. Nugæ.

Obliquant crinem, & nodo ſubſtringunt, quia nodo ſubſtringere aliter nequeunt, niſi obliquatum ac tortum. Ideo *obliquandi* crinis meminit, ut oſtenderet, ex ipſo crine nodum eos facere ſolitos, non alio vinculo nodare. Nam vinculo aut tænia poteſt nodari ac religari crinis etiam rectus & in rectum deſcendens. At ex ipſo crine nodum facere non datur, niſi obliquato & torto.

Nodo ſubſtringendi crinis morem, (non etiam flectendi, aut ferro calido rotandi) Germanis autores paſſim tribuunt. Seneca de ira 3. 26. & epiſtola 126. Juvenalis, Martialis, Tertullianus de virginibus velandis. *Salmaſius.*

4. *Nodoque ſubſtringere.*] Quod Suevis proprie tribuit noſter, alii Germanis vulgo. Seneca de ira: *Non eſt Æthiopis inſignitus inter ſuos color, nec crinis rufus, & in nodum coactus apud Germanos.*

Idem epiſtola 126. *Quid capillum in-*

teris Germanis : ſic Suevorum ingenui à ſervis ſeparantur. Sic [1] in aliis gentibus [2] ſeu cognatione aliqua Suevorum , ſeu (quod ſæpe accidit) imitatione , rarum & intra juventæ ſpatium ; apud Suevos uſque ad canitiem [3] horrentem capillum [4] retro ſequuntur , [5] ac ſæpe

INTERPRETATIO.

Suevi diſcernuntur à reliquis Germanis : ſic liberi ſeu ingenui Suevorum à ſervis differunt. Apud alias gentes , ſive aliqua propinquitate Suevorum , ſive , quod contingit , æmulatione , quod non frequens , & tantum intra juvenilis ætatis tempus uſurpatur ; inter Suevos uſque ad ſenectam , horridam comam retro ducunt ac pertra-

NOTÆ.

genti diligentia comis ? cum illum vel effuderis mere Parthorum , vel nodo Germanorum vinxeris , vel ut Scythæ ſolent, ſparſeris. Martialis etiam Sigambris:

Crinibus in nodum tortis venere Sigambri. Lipſius.

Martialis :

Rheniquе nodos , auream que nitelam.

Vocarunt veteres Latini *nitelam* quem Græci ουίνςον καὶ ἰλειὸμῦν, Servius 1. Georg. ſ. 181. *Nitela mus agreſtis rubens* &c. Martialis hic rutilos ac ruſos puellæ crines comparat Bætico velleri, Germanorum capillis , & *nitela* pilo. *Salmaſius.*

Subſtringere.] Nempe retro crinem ſubſtringunt, aut in vertice religant. Nam infra, *uſque ad canitiem,horrentem capillum retro ſequuntur , ac ſæpe in ipſo ſolo vertice religant.*

Nodoque.] Senec. epiſt. 124 *Quid excolis formam ? cum omnia feceris , à multis animalibus decore vinceris. Quid capillum ingenti diligentia comis ? Cum illum vel effuderis more Parthorum, vel Germanorum nodo vinxeris, vel , ut Scythæ ſolent , ſparſeris : in quolibet equo denſior jactabitur juba , horrebit in leonum cervice formoſior.*

1. *In aliis gentibus.*] Quod apud alias gentes raro & intra juventam uſurpatur , ſeu cognatione aliqua cum Suevis, ſive illorum imitatione , apud omnes Suevos obtinet , & uſque ad canitiem.

2. *Seu cognatione.*] Seu ſocietate & amicitia , aut propinquitate cum Suevis devincti , ſic agunt.

3. *Horrentem capillum.*] Quia horribilem ſpeciem exhibet talis crinis , in ipſo vertice capitis nodo religatus, fere inſtar cornuum ſublimis, & feroces ſuopte ingenio gentes ferociores adhuc & terribiliores oſtendit. ſic enim, ut ait Tac. *In altitudinem quamdam & terrorem adituri bella compti*, ut terrorem ſcil. hoſtibus imprimant.

4. *Retro ſequuntur.*] Marcilius emendabat : *Apud Suevos uſque ad canitiem horrentem capillum , retrorſum ac ſæpe in ſolo vertice ligant.*

Duplicem Tacitus capillitii ligaturam deſcribit, reſicinam & nodatam. Ea etiam apud veteres Gallos uſurpata , ut videre eſt apud Diodorum Siculum. *Colerus.*

Scaligeri correctio vera : *Capillum retro ſequus , ac ſæpe in ipſo ſolo vertice religant.* Alii ſcilicet Suevorum , unico nodo in ſolo vertice, alii pluribus nodis retro ſecus flexum crinem ſubſtrinxerunt , qui ſunt illi *cirri* & *cornua* Germanorum, priſcis ſcriptoribus memorata. *Conringius.*

Diſcrimen non eſt in numero nodorum , ſed in loco, ubi firmantur nodi: nempe aliis *retroſecus* , ſive circa occiput, aliis *in vertice ipſo.* & in vertice, & retroſecus collecti & renodati , vel religati capilli, *cirri* ſunt , non autem ſolummodo ii nodi crinium qui in vertice religantur. *Cornua* autem nihil aliud ſunt quam *nodi* capillorum & implicationes. Vide Salmaſium ad Solinum pag 762. *Gronovius.*

5. *In ipſo ſolo vertice religant principes.*] Duplex ibi lectio & interpretatio, nem-

in ipſo ſolo vertice religant. [1] principes & ornatiorem habent. ea cura formæ, ſed innoxiæ. Neque enim ut ament amenturve; in altitudinem quandam & terrorem adituri bella compti, [2] ut hoſtium.

INTERPRETATIO.

bunt, & ſæpe in ipſo ſolo faſtigio capitis *adſtringunt. Primores etiam comptiorem & elegantiorem habent.* Is cultus, *ea cura venuſtatis. ſed innocentis. Neque enim ut diligant, aut diligantur, in celſitudinem quamdam & pavorem, inituri prælia ornati,*

NOTÆ.

pe ita ut principes crinem religent in vertice, ſicque ornatiores ſe putent, vel ita ut omnes univerſim religent in vertice, principes verò ibidem, ſed cultiori modo, ita ut ſic etiam magis exornent.

1. *Principes & ornatiorem.*] Hoc ad cirros ſpectare arbitror, quos Juvenalis *cornua* appellat Sat. 13. *Madido torquentem cornua cirro.* Nec clariſſimo Lipſio aſſentior, qui ad intortionem nodorum cirros refert. *Principum,* inquam, tantum *cirros* fuiſſe credo, & nobiliſſimorum, more gentium, apud quas eminentiores capillitii inſigni à vulgo diſcernebantur.

Tertullianus de virginibus velandis: *Debebunt & ipſi aliqua ſibi inſignia defendere, aut pennas Garamantum, &c. aut cirros Germanorum.* Juvat quod Tacitus etiam *ornandi* verbo utitur, quo veteres in omni illa capitis cura frequenter utuntur. Unde ancillæ, quibus capillorum herilium curatio, *ornatrices* dictæ. *Colerus.*

Sic Cluverius diſtinguit hunc locum: *Apud Suevos, uſque ad canitiem, horrentem capillum retro ſequuntur, ac ſæpe in ipſo ſolo vertice religant principes, & ornatiorem habent.* Sed hoc modo maneret adhuc iſtud, *retro ſequuntur*, quod vix tolero leg. *ornatorem. Freinshem.*

Sane ornatum aliquem principibus acceſſiſſe certum eſt; num vero in id ſingulares illi habuerint *ornatores*, dubitare me facit priſca ſimplicitas. *Conringius.*

Fruſtra affingunt *ornatores* priſcis Germanis. & jam pudet tot vanarum correctionum. perperam reponunt, *ornatorem*, pro *ornatiorem.* nam antea: *Uſque ad canitiem horrentem capillum retro ſequuntur... Principes & ornatiorem habent.* & recte hæc ſequuntur.

Diſtinctio Cluverii etiam falſa. nam τὸ *ac*, omnino connectit de plebe, hoc ſenſu: Suevi vulgo *uſque ad canitiem, horrentem capillum retro ſequuntur, ac ſæpe in ſolo vertice religant; at principes & ornatiorem* capillum *habent.* nec ſolum forte religant illi, ſed & cirris ornant &c.

Nec mihi diſplicet vox, *retro ſequuntur*, nam quos colligunt & reſtringunt capillos, ſequuntur eos ipſus *retro*, ac deducunt, ſcil. uſque in eum locum capitis in quo religant. alioqui quomodo religarent? *ſequuntur*, id eſt, comitantur, ducunt, tractantque manu. dein ſtipant, & ſtringunt nodo, ex ipſo crine facto.

Et ornatiorem.] Senſus eſt: homines è vulgo horrentem capillum retro ſequuntur, ac ſæpe in ſolo vertice capitis religant, nulla alia cura, niſi ut terreant; at proceres excellentiori cultu comunt crines, quamvis etiam ipſi *in altitudinem* & pavorem eos retro ſequantur ac religent, ſed ornatius ſcil. & elegantius, quam plebeii, ita ut ornent ſe ſimul & in ſpeciem & in terrorem. Sic in armis auratis pulchritudo fuerit ſimul & pavor.

2. *Ut hoſtium oculis, ornantur.*] Hæc ſententia eſt: hoc unum formæ adhibent lenocinium, ſed innocens; haud quaquam enim, ut vel ſuam eo pudicitiam proſtituant, vel alienæ inſidias ſtruant: ſed ut ſtaturæ aliquid adjiciant & terrorem ſui augeant, hoſtiumque oculis formidabiliores occurrant, & tum maximè comuntur & ornantur, quum in aciem ituri ſunt. *Ut hoſtium oculis ornantur*, id eſt, tanquam hoſtibus approbaturi terrificam ſpeciem. *Gronovius.*

öculis, ornantur. *Vetuſtiſſimos ſe nobiliſſimoſque Suevorum* [1] Semnones 39
memorant. Fides antiquitatis, religione firmatur. Stato tempore in ſilvam [2] auguriis patrum & priſca formidine ſacram, [3] omnes ejuſdem ſanguinis populi [4] legationibus coëunt, [5] cæſoque publicè ho-

INTERPRETATIO.

ne hoſtium aſpectui, comuntur. Semnones celebrant ſe, ut antiquiſſimos clariſſimoſque Suevorum. *Vetuſtatis argumentum è ritu & cærimoniis colligitur. Certo tempore in nemus auſpiciis veterum & antiqua religione ſacrum conveniunt omnes ejuſdem originis nationes per legatos* ſuos, *mactatoque publice homine, barbara ſuper-*

NOTÆ.

1. *Semnones.*] Semnones latè ſumpti, populi Suevorum gentis, in Germania magna, ad Viſurgim, Salam, & Albim fluvios. hodie pars circulorum *Franconia*, *Rheni ſuperioris*, *Saxoniæ ſuperioris* & *inferioris.*

Semnones Suevi propriè dicti, populi Semnonum latè ſumptorum ad Salam & Albim fluvios. hodie principatus *Halberſtadt* in circulo Saxoniæ inferioris, & pars meridionalis circuli *Saxoniæ ſuperioris.* ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

2. *Auguriis patrum & priſca formidine ſacram.*] Legitimus verſus longus eſt, an ſponte effuſus, an à veteri poëta? *Lipſius.*

Auguriis patrum.] Fortuitus verſus: Sic Plin. Paneg.

Credite, ſi curſu quondam provectus ab illo.

Et hoc lib. Taciti, *atras ad prælia noctes.*

Sic & alii pridem obſervarunt incepiſſe Tacitum Annales à verſu: *Vrbem Romam à principio reges habuere.*

Auguriis .. ſacram.] Silva hæc ſacra auguriis, religione, & legationibus ſacris, & forte præcipue *cæſo* ibi *publice homine*, hinc reverentia loci. nam addit Tac. *Eſt & alia luco reverentia*, &c.

3. *Omnes ejuſdem ſanguinis populi.*] An Semnonum tantum, an univerſorum Suevorum? nam Semnones centum pagis habitantur. hi potuerunt convenire per legatos ſuos in ſacram ſylvam. ſeu cui legationes mitteret ſibimet idem populus Semnonum? Igitur inclino, ut cenſeam, omnes Suevos ſuis *legationibus* conveniſſe in illam ſylvam ad ritum & lucum tantæ reverentiæ, qualem hic deſcribit.

4 *Legationibus coëunt.*] Hæc inter eas quas *illuſtres* vocant *legationes*, quæ non ad unum quempiam mittuntur, ſed alicubi multæ conveniunt, ut ab omnibus ſimul in medium conſuli ſuper communi negotio poſſit. Tales fuerunt illæ quæ ex omni Græcia diverſæ convenerunt in eam civitatem quæ *Magna* dicta poſt crematum ibi cœtum Pythagoreorum, poſtque ortas ob eam rem ubique cædes & ſeditiones. Polyb. 2. Qui olim mittebantur à Græcis ſciſcitaturi oracula, θεωροὶ dicti, quibus dabatur, ut ait Lucanus, libertas cum Jove loquendi. Et certe tunc humana mens in tuto eſt, cum divinis conſiliis innixa eſt inter deliberandum. Ideoque & horum legatorum conſilia, cum à diis revertiſſent, vera, fideliora, & certiora exiſtimabantur. Sic etiam pax & fœdera conciliabantur. Sic & Velleda & aliæ fatidicæ, numinumque conſciæ virgines conſulebantur. & internuntiæ arbitræque fœderum adſumptæ, teſte ipſo Tacito libris hiſt. & hinc jura, auſpicia, & conditiones pacis petebantur. Et nihil magis intereſt univerſæ nationis, aut vel totius mortalitatis, quam aliquam eſſe in orbe æquitatis aram, apud quam ſua cujuſque nationis jura diſceptarentur. Ipſi dii, teſte Ammiano lib. 9. ſua jurgia ad Areopagitas detuliſſe dicuntur. Sic Philippus Amyntæ filius & Alexander, referente Pauſania, quibus

de rebus inter ipſos & exteros ambigeretur, ab Amphyctionibus cognoſci, æquo animo ferebant. Utinam eſſet talis poteſtas eo uſque ſacroſancta, & cui tantum honoris & reverentiæ tribueretur, ut omnes omnium mortalium diſcordias controverſiaſque dirimere pro ſuo jure poſſet! Utinam eſſet oraculum ita incorruptum, ut nullas, niſi juſtorum hoſtium partes foveret! Utinam ſic & civitas eſſet aliqua ſacra & inviolata adverſus omne crimen omnemque injuriam, quæ auguſta, venerandaque gentibus, & æterna eſſet. quod ſibi promiſit olim Roma, repetitis in ſingulos annos votis; tum ibi aſſervari in perpetuum poſſent, velut in templo aſylo & ſanctiſſimo, ſacræ illæ pretioſiſſimæque opes, quæ immortalitatem habent & promittunt. præcipueque ſanctiſſima religionum, literarumque, & hiſtoriæ omnium ætatum arcana, ut tandem defectum aut mortem non ſentirent decora ingenia, & ſcire olim poſſet homo, quis fuerit, eſt, & erit.

Legationibus coëunt.] Sic commune Latinorum magis priſcorum concilium fuit ad lucum Ferentinæ, ſub monte ſcil. Albano, ubi de re communi deliberarent. Talis Amphyctionum conventus in Græcia. Id igitur ad inſtar feriarum Latinarum in Albano monte, quarum participes fuerunt 47. civitates. Has ferias & has immolationes ad noſtram uſque ætatem celebrant Romani, *Latinas* vocantes, conferuntque in eas populi ſacrorum horum participes: alii *agnos*, alii *caſeos*, alii certam *lactis* menſuram, quidam conſimile *liborum* genus. Communis omnium victima eſt *taurus* unus, de quo cuilibet populo ſua portio tribuitur. Sacrificant pro omnibus, & ſacrificio præſunt Romani. *Sic Dionyſius.* Forte omnes hi populi adibant has ferias etiam per legationes. Nam qui toti populi & ſinguli convenirent in unum locum? Aut qui populis univerſis diſtribueretur unus Taurus?

Sic olim Jones Aſiatici in ſuas civitates diſperſi, tamen annuo conventu, de re communi toti genti, inter ſacra deliberabant. conventus ille & locus πανιώνιον appellabatur. Sic & Græci Europæi habuere ſtatis diebus conventum in Pylaico. Eo etiam deſtinata Olympia, Nemea, Iſthmia ſpectacula. Locus feriarum Latinarum electus Albæ, in antiquo templo hæc reverentia, in medio gentium, ut templum Delphorum in medio Græciæ ſitum erat. Apud Romanos celebratæ legationes liberæ, etiam voti cauſa. Cicero ad Att. lib. 2. epiſt. 7. *A Cæſare valde liberaliter invitor in legationem illam, ſibi ut ſim legatus. Atque etiam libera legatio voti cauſa datur*, ſcil. privatis & privatam rem agentibus. *Voti cauſa*, id eſt, ad adeunda fana & ſacra loca. Cic. ibid. lib. 4. epiſt. 2. *Ego me à Pompejo legari ita ſum paſſus, ut nulla re impedirer, quin, ſi vellem, mihi eſſet integrum; aut ſi comitia cenſorum proximi conſules haberent, petere poſſe, aut votivam legationem ſuſcipere prope omnium fanorum ac ſacrorum locorum.* Cum conceſſa eſſet alicui legatio *libera*, potuit & *votiva* uti. patet ex Cic. ad Att. 15. ep. 3.

5. *Caſoque publice homine.*] Plutarch. Problem. Rom. *Quid eſt quod cum Romani barbaros quoſdam diis immortalibus hominem immolaſſe accepiſſent, magiſtratus eorum accerſendos ac puniendos putaverunt, quos poſtea, quum id conſuetudine quadam ac lege feciſſe accepiſſent, dimiſerunt, & aliàs id facere prohibuerunt, quum ipſi non multis annis ante, duos viros & duas mulieres in foro Boario vivos obruerunt? Non enim videtur convenire ipſos hæc facere, & barbaros qui talia commiſiſſent, reprehendere. An diis immortalibus hominem immolare, impium ducebatur, dæmonibus autem neceſſarium? An eos qui more & lege id agerent, peccare arbitrabantur, ſe vero libris Sybillinis juſſos, eodem teneri ſcelere non putabant? Ferunt autem Elbiam quandam virginem, quum equo veheretur, fulmine ictam fuiſſe: inde nudum equum ac jacentem inventum eſſe, nudam & ipſam, veſte quaſi de induſtria à pudendis ſubtractâ, calceis, anulo & reticulo paſſim disjectis, & ore lingua projecta. At re ad divinatores delatâ, quum ſacris virginibus maximum dedecus impendere, & ejus rei*

mine

ignominiam ad equites redundaturam prædixiſſent, barbari cujuſdam equitis ſervus indicium fecit, tres veſtales Æmyliam, Liciniam, Martiam ſub idem tempus corruptas, diutiſſime cum viris rem habuiſſe, quorum unus eſſet Voturius Barbarus, ejus qui indicium feciſſet, dominus. Veſtalos igitur redargutæ, ſupplicio ſunt affectæ. Sed quum res atrocior viſa eſſet, decreverunt, ut ſacerdotes, Sybillinos libros inſpicerent, in quibus inventum fuiſſe dicunt, hæc magno Reip. malo futura, & jubere, ut abſurdis quibuſdam deis & externis, avertendæ rei cauſa, Græcos duos, ac totidem Gallos immolarent, & in loco eodem defoderent.

Caſoque publice homine]In tales invehitur Plutar. lib. de Superſtitione: *Quid? an non fuiſſet tolerabilius, ſi Galatæ & Scythæ nullam umquam deorum notitiam, nullam opinionem aut hiſtoriam habuiſſent, quam tales eos facere, qui cæſorum hominum ſanguine delectentur, eamque ſolum immolationem perfectam ſuiſque numeris omnibus abſolutam ceremoniam putare? Carthaginenſibus vero nonne fuiſſet melius, Critiam aut Diagoram atheos & velut impietatis autores arcerſere, atque juxta eorum placita, nullum deorum aut dæmonum ſtatim ab initio admittere, quam talibus ſacrificiis uti, qualia Saturno faciebant? Non autem, ut ait Empedocles, eos qui animalia mactant, reprehendens,*

Sublatum ſub forma alia pater, ante precatus,
Nec ſtolidus charum natum enecat.

Sed ſcientes & prudentes ipſi ſuos liberos, devotos ſacrificiis mactabant. Et qui liberos non haberent, à pauperibus puerulos, velut agnos, aut pullos, ad immolandum emebant. Aſtabat porro immitis & dura mater ſine gemitu. Nam ſi illacrymaſſet aut ingemuiſſet, ſine honore vitam degere, nihiloque minus filium ejus immolari oportebat. Quin etiam ante ſtatuam, tibiis canentium ſono, & tympana pulſantium ſtrepitu, perſonabant omnia, ne puerorum qui mactabantur, ejulatus exaudiri poſſent. Sic & Phœnices mactabant filios Saturno, unde & ſumpſerant Pœni. Porphyrius de abſtin. Animalium lib. 2. *Phœnices magnis in cladibus, vel bellorum, vel æſtus, vel peſtilentiæ, ſacrificabant cariſſimorum aliquem Saturno, communibus ad hoc ſuffragiis addictum.* Sic & Euſebius orat. in Conſtantini laudem: *Phœnices Saturno quotannis ſacrificabant dilectiſſimos, ac filios unicos.*

Liberos ſcil. vivos comburebant. ſic lib Reg. 4 Ii autem qui erant de *Sepharvaim comburebant filios ſuos igni* &c. In imagine dei Moloch qui idem cum Sole, erant 7. conclavia, quorum in primo offerebant *ſimilam*, in altero, *turturem*, in tertio, *ovem*, in quarto, *arietem*, in quinto, *vitulum*, in ſexto, *bovem*, in ſeptimo, *filium*. ſeptem erant conclavia pro numero Solis & Lunæ & quinque planetarum. Ex quibus poſtremum proprie erat Solis, ut excellentiſſimi numinis. Unde & honos redibat ad Solem, in quocunque conclavi offerretur: ſed proprius ille honos Solis, cum homo immolaretur. Summo enim deo ſumma convenit victima. At Sol deorum ſummus fuit. nec quicquam in mundo excellentius homine, nihil parentibus carius, quam filii. Sic igitur judicarunt, non poſſe ſe melius deum demereri, quam ſi immolarent liberos ſuos etiam in maximam divitiarum ac potentiæ ſpem natos. Hæc vera ratio & falſum commentum Græcorum, ideo Saturno mactaſſe, ut ſignificarent, ſe Saturni, ſeu temporis naturam imitari, quod ſcil. omnia nata conſumeret. Nec vera ratio D. Auguſtini lib 7 de Civit. dei c. 19. quaſi reſpexerint, quod ſemina cooperiantur terra, atque ita eo redeant, unde venerunt. Nec iſta Minucii Felicis in Oct. *Quia*, inquit, *Saturnus filios ſuos expoſuit, non voravit; merito ei in nonnullis Africæ partibus infantes immolabantur.* Ger. Voſſius.

Certe hîc templum, *nemo niſi vinculo ligatus ingreditur*, & curam deo, uſque ad vinculorum ignominiam ſeſe abjiciunt Germani. forte & eadem hac cauſſa mactabant homines, ut tali ſa-

crificio *regnatorem omnium deum* agnoſcerent, cui *omnia ſubjecta & parentia.* Nec ſolum ſe ſubjiciebant uſque ad vinculi humilitatem, ſed & uſque ad mortem, ut eum ſic arbitrum initii rerum & finis, ut arbitrum vitæ & necis mortaliumque omnium palam confiterentur. Non præciſe forte quia eſſet ea optima & pretioſiſſima victima, & quia in rerum natura nihil homine melius aut ſanctius. licet ex parte etiam admitti ea cauſſa poſſit. ſed non hæc ſola & præcipua ratio. Forte & hæc addi poſſit quia ſcil. ſummum decus & ſumma gloria fuit mortalium, vitam quam à numine traxerant, abjicere & profundere in decus ejuſdem numinis id quod dedit & cui debentur omnia. Sic itaque fere omnes populi mactabant. tales hoſtias, Scythæ, Thraces, Phœnices, Galli, Itali, Germani, Britanni, Charthaginenſes, & ipſi etiam Perſæ, licet hunc ritum publice averſarentur & legationem propriam in id miſerint Carthaginenſibus, ut eos à talibus ſacrificiis abſterrerent, teſte Juſtino. Nam Plutar. lib. de Superſtitione ſic habet: *Ameſtris uxor Xerxis regis vivos duodecim pro ſe Plutoni homines defoſſos, multaque terra obrutos necavit.* Quamvis id forte novum & inſolitum fuerit apud Perſas, & forte ſemel uſurpatum ſit à femina impotente & votis privatis, ut nempe ſic vitam ſuam vicaria horum hominum anima redimeret. Sic forte ſemel id uſurpatum etiam à Romanis, cum Gallum & Gallam, Græcum & Græcam mactarunt in foro, teſte Tullio, ut malum publicum ſcil. tali ſacrificio averruncarent. ſimile tamen & uſurparunt etiam mox ſub principibus, qui tamen talia ſtrictiſſime in publicum vetabant. Nam quid illi veſani adulatores, qui ſe pro C. Cæſaris principis ſalute devoverant, cum adverſa valetudine conflictaretur, & quos ad mortem adegit ipſe, cum convaluiſſet? Quid pulcherrimus ille Antinous Adriani delicatus? nonne ſimili cauſſa occiſus? & mox inter deos adſcriptus, cum ne vir quidem nec homo eſſet? Sic vicaria anima redimere ad tempus ſalutem ſuam putabant. quod & forte in ſacris magicis ab aliis dominantibus miſere uſurpatum. Quod ſpectat ad illos homines vivos defoſſos ab Ameſtri regina, id inſtar ſupplicii fuit Perſarum, quod *Scaphiſmum* appellabant. Scil. effodiebant terram, & proditorem injiciebant, & ſcapham illi ſuperinducebant, poſtea totus terra tegebatur, ſupereminente tantum capite, ſicque miſer à vermibus corrodebatur. quod & nunc uſurpatur in Belgio. hoc forte reſervarunt Belgæ ex more antiquo Germanorum, qui imbelles & ſceleroſos alio cœno obruebant. Sed cur Gallum & Gallam, Græcum & Græcam mactarunt Romani? Cur potius earum nationum homines elegere ad inhumanum ritum? An quia infeſti illi Reipub. & imminentes hoſtes? Forſan pro omni ratione ſit juſſus Sibyllæ & voluntas deorum. Quicquid ſit de genere aut natione hominum immolatorum, certe *humanum ritum* vocabant, quoties *pecudes* & cætera id genus animalia diis mactarent. At cum eo caſu, horrendi criminis, inceſti nempe, convictæ eſſent ſacræ Veſtæ virgines, idcirco communibus, *conceſſiſque* hoſtiis, tale ſcelus expiare fas non habebant; ideoque inſolitis *humaniſque* victimis operari diis neceſſe viſum eſt. Quare addit Plutar. Sibyllam *jubere, ut abſurdis ſeu immanibus quibuſdam deis & externis*, quos *dæmones* vocat, *avertendi mali cauſſa* duos homines *immolarent.* Patet ex Plut. defoſſas fuiſſe vivas virgines Veſtæ. & etiam ſimiliter vivi defoſſi ſunt illi 4. homines in foro Boario. Sic fulgur illud, & prodigium virginis Elbiæ è cœlo tactæ expiarunt, ut ſcil. malum publicum averterent. ſic ſuperſtitioſe inceſtum quodcunque procurabant, quaſi monſtrum & portentum. Et hinc intelligi poſſit quod habet Tac. lib 12. an. ubi de Agrippinæ & Claudii nuptiis illicitis: *Quia & inceſtum, ac ſi ſperneretur, ne in malum publicum erumperet, metuebatur.* Attamen ſemel & coacti, tale ſacrificium feciſſe videntur Romani, cum alii populi plerique id agerent ex more

mine celebrant [1] barbari ritus horrenda [2] primordia. Eſt & [3] alia luco reverentia. [4] Nemo niſi vinculo ligatus ingreditur, ut minor, & po-

INTERPRETATIO.

ſtitionis diræ initia celebrant. Eſt etiam alius nemori honos. Nemo niſi catenis vinctus, pedem infert, ut inferior, & in ſe potentiam divinitatis oſten-

NOTÆ.

& lege, quod inhumanum. at quod immane & inhumanum eſt, ſtatui lege in Repub. recte conſtituta non debuit. quare & id vetabant ſtricte Romani toto imperio. Forte utriuſque ſexus homines tum mactati Romæ, ut piaretur ſcelus & equitum Rom. inceſti reorum, ſimul & connexarum ſtupro virginum. Nam & qui inceſtu polluiſſet has Veſtæ ſacerdotes, cædebantur virgis uſque ad necem. quod vocabant, *necari more majorum.* Et ſupplicium illud, licet publice ſumptum de utriſque inceſti reis, nondum tamen ad piaculum publicum exſolvendum ſufficere videbatur. Itaque procurandum adhuc fuit, ſive monſtrum criminis, ne *in publicum malum erumperet*, ut inquit Tac. & ad avertendam luem, quæ hinc Reipub. impendebat, vel ſaltem monſtrum ſeu fortunæ, ſeu naturæ, quod mali ominis in publicum fuit, & quod ſcil. contigerat in Elbia virgine, ſic fulmine icta, ut pudenda jacentis & occiſæ nudata, viſaque palam eſſent. quæ *virgo* certe non Veſtæ ſacra, ſed tamen quia *virgo*, & nudata erat, ſic fuit prodigium & omen dedecoris & infamiæ ingentis, quæ Veſtæ virginibus imminebat Talia autem monſtra, quæ fortuita, aut naturalia erant, antiquitus procurara. apud Livium hoc ſacrificium factum poſt cladem Cannenſem.

1. *Barbari ritus.*] Sic conſtat de origine Senonum Gallicana. Galli enim *Eſum* atque *Teutatem* humano cruore placabant, teſte Lactantio. etiam adfirmarim, Gallos Mercurij cultum ac honores in Germaniam invexiſſe, cum hunc deum præcipue coluerint. *Celer.*

2. *Primordia.*] Vertunt, quaſi ab illo ſacrificio humanæ ſcil. hoſtiæ, celebrare inciperent barbarum ſuum ritum, ſuaque myſteria in illo luco: ſed Tacitus aperte dicit, *celebrant. cæſoque*, inquit, *publice homine celebrant*, &c. Ergo hinc non incipiunt tantum ritum, imo ſic eum celebrant ac perficiunt. Ritus *primordia*, hic ſunt initia ſeu myſteria vel auſpicia religionis barbaræ. nec certe habuerunt majorem, digniorémq; aut pretioſiorem hoſtiam, quam diis ſuis mactarent. Et fuit hæc ſumma & præcipua ratio immolandi hominis, quaſi ſcil. deo carior eſſet ea victima. quia nihil dignius homine in rerum natura cogitari, aut offerri potuit. *Eſt & alia luco reverentia*, quæ ſcil. reſpicit cultum numinis, & obſequium profundum, ſed quæ nihil ad ſacrificium pertinet.

3. *Alia luco reverentia.*] Lucus ille in regione Semnonum, & illi veluti magiſtri religionis iſtius ac cærimoniarum, non ſine magno decore, quod cæteri ejuſdem nationis & nominis gentes apud eos coïrent per legatos ſuos.

4. *Nemo niſi vinculo ligatus.*] Jam dixit ſupra vinculum fuiſſe ignominioſum apud illas gentes. qua ſcil. pœna ſponte ſe afficiunt, & cui ſe ipſi coram deo ſubjiciunt, & ſua ſervitute ſic dominium illius ſupremum agnoſcunt. quod ipſe Tacitus innuit: *ibi regnator omnium deus, cætera ſubjecta atque parentia.*

Vinculo ligatus.] Puto, illud vinculum manibus pedibuſque geſtabant, ut ſic ſe prorſus deo ſubjectos atque mancipatos oſtenderent; videtur innuere Tacitus de pedibus, cum dicit, *ſi forte prolapſus eſt* &c. nam *vinculum* illud in pedibus, fuit forte in cauſa, cur aliquando caderent in luco ſeu templo; & præ reverentia loci, malebant illi adrepere per humum, quam attolli coram deo, cui ſubjici omnia, ſervire

teſtatem numinis præ ſe ferens. ſi forte prolapſus eſt, attolli & inſurgere haud licitum. [1] per humum evolvuntur. eoque omnis ſuperſtitio reſpici, tanquam [2] inde initia gentis, [3] ibi regnator omnium

INTERPRETATIO.

deus. Si forte cecidit, erigi & adſurgere nefas. per terram prorepunt. Eoque tota religio ſpectat, tanquam inde primordia gentis, ibi præſit dominator omnium

NOTÆ.

& parere ut minora debent.

Nemo niſi vinculo ligatus.] Sic uſque ad vinculorum ignominiam ſe ſe ſubmittunt boni barbari. & forte manus pedeſque vincti. Nam ſi caderent, (& forte non cadebant, niſi quia pedibus vincti, quod Taciti brevitas haud ſatis declarat) tum repebant & evolvebantur per lucum, neque licebat aſſurgere, niſi cum abiiſſent extra penetrale ſacrum Tali humilitate catenarum confitebantur regnare deum, eſſe unum dominum honoris, vitæ neciſque. Talis ſubmiſſio corporis fuit ſpecimen argumentumque inſigne hujus, humilitatis quæ penitus inſideret eorum animis, qua ſe interius adſerebant numini ac perſuaſioni, & qua ſcil. ſe obſtringebant firmius & ſincerius, religione ſcil. interna mentis, quam ipſis vinculis corporeis. & vincla iſta religioſæ mentis certius penitiuſque devinciebant animum numini, quam catenæ iſtæ, pedes aut manus. Hoc ſcil. habitu corporis ſe minores numine, ſeque mortales & reos, agnoſcebant, ſimul & captivitatem mentis palam oſtentabant.

1. *Per humum evolvuntur.*] Nempe donec exierint extra ſylvam ſacram, aut ſaltem extra intimum penetrale nemoris, cui tanta reverentia. Sic & in templis Romani repebant. Tibullus lib. 1. eleg 2.

Num feret inceſtus, ſedes adiiſſe deorum
Sertaque de ſanctis deripuiſſe focis?
Non ego, ſi merui, dubitem procumbere templis,
Et dare ſacratis oſcula liminibus.
Non ego Tellurem genibus perrepere ſupplex,
Et miſerum ſancto tundere poſſe caput.

Per humum evolvuntur.] Plut. lib. de Superſt. *O Græcia ſuperſtitione obſtricta! quam abſurda & barbara inveniſti mala! Lutationes, volutationes in cœno, ſabbatiſmos, turpes in faciem jactationes, abjectiones totius corporis, proſtrationes & monſtroſas adorationes? Qui muſicam olim legitimam retinebant, citharœdos jubebant juſto ore canoro: ſic nos erecto & juſto ore deos implorandos & precandos eſſe cenſemus* &c.

Per humum.] Sic & Romani. Livius lib 5. *Converſentem ſe inter hanc venerationem tradidit memoria, prolapſum cecidiſſe* Circumvertebant ſe & mox procumbebant, ac terram baſiabant. Mart. lib. 10. epig 72. *Atteritis miſerabilis labellis.* Apul. lib 2. *Exoſculatis veſtigiis deæ, quæ gradibus hærebant, argento formata, ad ſuos diſcedunt.*

2. *Inde initia gentis.*] Per *initia* quid intelligit? an myſteria? an ut ſupra habet, *ritus primordia?* ſed dicit, *initia gentis.* Puto, intelligere originem nationis Suevorum, quæ nempe ex deo orta. ſcil. *ibi regnator omnium deus.* & ſupra cap. 2. *Celebrant* . . . . *Tuiſtonem deum terra editum. & filium Mannum originem gentis conditoreſque.* Igitur *initia gentis*, deus eſt ipſe qui ibi colitur. huc omnis ſuperſtitio reſpicit, hinc ſumma reverentia. quia ſcil. ex ipſo deo origo *gentis.* quia ibi deus omnium moderator & conſervator, & quia coram deo ſubjecta omnia, parentiaque, & ſervientium inſtar exhibere debent. At *primordia ritus*, ſunt initia religionis, ſunt ſacra arcana, ſeu myſteria.

deus, [1] cætera ſubjecta atque parentia. [2] Adjicit auctoritatem fortu-

INTERPRETATIO.

deus, reliqua ſint ſubmiſſa atque obedientia. Adjungit auctoritatem opulen-

NOTÆ.

Hinc initia gentis.] Hæc ſilentio prætermiſit Interpres Gall. quia, inquit, nihil de his *initiis*, nihil de origine gentis præmiſit antea Tacitus. Sed recte cum nihil compertum ſatis eſſet de origine Suevorum, niſi forte ex opinione & ſuperſtitione gentis; ideo nihil de tali origine præmiſerat Tac. & debuit tantum rem enarrare, cum de religione & ſuperſtitione hujus gentis ſcriberet. Quod & fecit hoc loco. Præterea reſpicere debuit Interpres ad brevitatem gravitatemque Taciti, quam ille præcipue in rebus antiquis, fabuloſis, & incertis affectat. nec abs re.

Tamquam inde initia gentis.] An *initia gentis* ex luco, & ex ſilva? an orta gens ex arboribus, ex quercu, ex robore? rideret Homerus. num potius *initia gentis* ex deo qui ibi colitur? Num *initia* hic, ſunt arcana & myſteria gentis? An ſe ex ipſa terra hac ortos putant? Videtur hæc perſuaſio impreſſa animis Barbarorum.

Supra: *Germanos indigenas crediderim*, & infra, *celebrant . . Tuiſtonem deum terra editum & filium Mannum originem gentis* &c.

Itaq; eo tota *ſuperſtitio reſpicit, tamquam inde initia* & origo *gentis*, ſive ex terra hac, ſive ex ipſo deo, qui *regnator omnium* ibi præcipue agnoſcitur & adoratur, procreati ſint. Puto, & huc reſpicit etiam dira ſuperſtitio immolandi hominis, quaſi omnia ſint *minora* deo, & cariora quæque huic offerri immolarique debeant, & præcipua victima ſit homo. nempe quaſi ſit regnator & dominus omnium deus. ſicque arbiter libertatis. vitæque & necis hominum agnoſcatur. ideoque uſque ad vincula, uſque ad ignominiam ſe ſe coram deo regnatore ſubmittunt.

3. *Ibi regnator.*] Quia in eo adyto, ſeu ſacro penetrali deus præcipuè habitat, & ſumma veneratione colitur.

1. *Cætera ſubjecta.*] Plut. de particula EI, inſcripta templo Delphico: *Eſt hæc abſoluta peculiariſque dei ſalutatio & appellatio, quæ dum verbo pronuntiatur, facit ut de potentia ejus cogitemus. Is enim unumquemque noſtrum ad ſe venientem, quaſi ſalutans, ita compellat: Noſce te ipſum, quod minoris momenti non eſt, quam Aveto: nos ei contra reſpondentes, Es, inquimus, nempe ſalutationem nomenque deo tribuentes, eſſendi ſcil. & ſubſiſtendi ſemper in natura; quia nempe, ei ſoli ſalutatio appellatioque hæc vere & certo convenit ac congruit. Nobis enim nihil cum iſta eſſendi ſubſiſtendique perfectione commune eſt, imo quævis natura præter deum mortalis & caduca, in medio ortus & interitus agitatur, inani tantum ſpecie perſtringens oculos, & vana incertaque opinione animum deludens.* Et infra: *Ergo quis tandem eſt revera ſolummodo? illa ſcil ſempiterna, immortalis, & numquam genita natura, cui nullum tempus affert mutationem . . . . unus cum ſit deus, uno momento æternitatem complet, in eumque ſolum cadit hæc proprietas, revera eſſe ſine ortu, non habita ratione futuri temporis, & abſque primordio, vacans interitu.* Ideoque recte vocatur hic *regnator omnium deus*, quo cætera omnia inferiora, *minora* &c.

Subjecta atque parentia.] Julianus Imperator ad Arſanum. *Duces ſeu prætores haud frequenter inviſes domi, ſæpius ad ipſos ſcribes. cum ingrediuntur urbem, nulli ſacerdotes ipſis procedant obviam, ſed cum in templa deorum venerint, intra veſtibulum ipſis occurrant. Ipſos vero nemo militarium præcedat intra delubra, ſed ſequatur quicunque voluerit. nam ſtatim atque dux aut imperator venit ad limen*

na Semnonum. [1] centum pagis habitantur: [2] magnoque corpore efficitur, ut ſe Suevorum caput credant. [3] Contra Langobardos [4] paucitas nobilitat, quod plurimis ac valentiſſimis nationibus cincti, non per obſequium, ſed prœliis & periclitando tuti ſunt. [5] Reudigni.

INTERPRETATIO.

tia Semnonum. centum pagos incolunt, & ingenti numero populorum, ſit ut ſe Suevorum principes exiſtiment. Contra Langobardi eo ipſo illuſtres, quia pauci; quippe multis ac validiſſimis gentibus circumdati, ſe ſe ipſi tuentur, non per obedientiam, ſed bellis, & adeundo pericula. Poſtea Reudigni, & Avio-

NOTÆ.

templi, ſimul ipſe privatus factus eſt. præſides enim, ut ipſe noſti, iis qui ſunt intus.

Atque parentia.] Senec. epiſt 94. *Pythagoras ait, alium animum fieri intrantibus templum, deorumque ſimulacra ex vicino cernentibus & alicujus oraculi opperientibus vocem* &c.

2. *Adjicit.*] Auctoritatem nempe tali ritui, ſeu religioni.

Adjicit auctoritatem.] Nempe adjiciunt auctoritatem huic ſuperſtitioni opes Semnonum, forte & ipſis Semnonibus. numquam non deus adeſſe putatur, & numen eſt, ubicunque adſpirat fortuna. *Sed nos, te, fortuna, deam facimus, cœloque locamus.* Juv.

1. *Centum pagis habitantur.*] Cæſar hoc idem de Suevis tradit, ſed ex fama, non ex vero. plus Tacito credimus, qui ipſe videat, aut denique apud Plinium, qui pleraque illa loca oculis uſurpaverat, legere potuit.

Si illos Plinii 20. libros de bellis Germanicis ſuperſtites haberemus, non eſſet opus his animadverſiunculis ad Tacitum. Livius quoque in poſterioribus libris non leviter de Germania ſcripſerat, ut oſtendit Sidonius 4. epiſtola 18 *Colerus.*

2. *Magnoque corpore.*] Per *corpus*, intelligitur multitudo ingens pagorum & plebis, ut per *caput*, principatus. ſic lib. hiſt. 4. 64. *Rediiſſe vos in corpus nomenque Germaniæ, communibus deis, ... grates agimus.*

3. *Contra Langobardos.*] Suevicum genus etiam Ptolomæo libro 2. capite 2. Strabo eorum ſedem ultra Albim locat. *Nunc*, inquit, *tandem in ulteriorem regionem fuga dilapſi ſunt.* Fuga illa facta, Tiberij & ipſius Strabonis tempore, cum circa Albim magna variaque ſtrage arma Romanorum graſſarentur. Vell. Patere. *Fracti Langobardi, gens etiam Germana feritate ferocior.*

Falſi hinc illi videntur, qui priſcos Langobardos ripis Suevicis Rheni admovent. Strabo ſane longe etiam ultra Albim aufugiſſe teſtatur. quod Tacitum miror tacuiſſe. *Colerus.*

Falſum eſt, *à longitudine barbæ* ſic appellatos eſſe. Germani illi non ex Latino ſermone vocati. jam Chriſtiani erant tempore Procopij, nec rudimenta fidei recepere in Italia, ut volunt.

Langobardos.] Langobardi populi Suevorum gentis, ad Albim fluvium, in Germania magna. hodie pars occidentalis marchionatus Brandeburgici *Brandebourg*, in circulo Saxoniæ ſuperioris. *Tillemonius.*

4. *Paucitas nobilitat.*] Non præciſe *paucitas nobilitat*, ſed illuſtrantur, quia licet pauci, illi tamen multis & potentiſſimis nationibus finitimis ſua virtute reſiſtunt.

5. *Reudigni.*] Nomen in variis exemplaribus varie ſcriptum reperitur, *Reudingi*, *Reudigni*. *Redigni*. prima ſcriptio magis Germana. ſed integrum hoc vocabulum vitiatum cenſet Cluverius lib.3. cap. 27. p. 104. German. ſcribendumque, *Deuringi*. quæ gens apud poſteriores ſcriptores, Vegetium, Proco-

deinde & [1] Aviones, & [2] Angli, & [3] Varini, & [4] Eudoſes, & [5] Suardones, & [6] Nuithones, fluminibus aut ſilvis muniuntur. nec quidquam

INTERPRETATIO.

nes, & Angli, & Varini, & Eudoſes, & Suardones, & Nuithones amnibus aut ſaltibus clauduntur. nec quidquam inſigne in qualibet gente, niſi

NOTÆ.

pium, Jornandem, Æthicum, Sidonium, Suidam, Diacnnum & alios, variè pro multiplici dialectorum variatione legitur, *Toringi*, *Thoringi*, *Turingi*, & *Thuringi*. Sanſon legit *Teuringi*.

Reudigni igitur ſive Teuringi, populi Suevorum gentis, ad Albim fluvium. hodie pars major ducatus *Lauvenbourg*, in circulo Saxoniæ inferioris, & ad fluvium *Elbe*. ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius*.

1. *Aviones.*] Reſcribendum apud Tacitum videatur, *Chaivones*. ſive *Chaibones*. Illuſtravere poſtea hos populos Maximiniani & Diocletiani victoriæ. Mamertinus in Genethliaco: *Cum omnes barbaræ nationes excidium univerſa Gallia minarentur, neque ſolum Burgundiones & Alemanni, ſed etiam Chaibones Eruliquе, viribus primi Barbarorum, locis ultimi*. Colerus.

Aviones.] Lego *Caniones*, ſunt populi Suevorum gentis ad Albim fluvium, in Germania magna. hodie comitatus *Danneberg*, atque pars tractus *Wendiſche*, & comitatûs *Suverin*, in ducatu Meckleburgenſi, omnia in circulo Saxoniæ inferioris. *Tillemon*.

2. *Angli.*] Populus hic fuit Saxonum maritimorum. de quibus illud Marciani Heracleotæ accipio: *In ea parte ſita ſunt inſulæ quæ vocantur Saxonum*. Hi poſtea, occupata inſula, nomen Britanniæ novum claſſe advexerunt. *Colerus*.

Angli.] Angili; populi Suevorum gentis ad mare Suevicum, in Germania. hodie pars major tractus *Meckleburgiſche* &c. In ducatu Meckleburgenſi ad Septentrionem & Occidentem, in circulo Saxoniæ inferioris. *Tillem.*

3. *Varini.*] Populi Suevorum gentis, inter Albim & Viadrum fluvios, in Germania magna. hodie dominium *Stargard*, & pars tractus *VVandalia*, in ducatu Meckleburgenſi, & in circulo Saxoniæ inferioris. *Tillemon*.

4. *Eudoſes.*] Populi Suevorum gentis, ad Lagnum ſinum, in Germania magna. hodie dominium *Roſtock*, & Epiſcopatus *Suverin*, parſque tractuum *Wandalia* & *Meklenburg*, in ducatu Meckleburgenſi, & in circulo Saxoniæ inferioris. *Tillemonius*.

5. *Suardones.*] Propius eſt, ut ſcripſerit hiſtoricus; *Suarinos*: manet hodieque nomen. Memorat Saxo etiam quendam Suarinum Gothiæ præfectum. *Colerus*.

Num rectius, *Suartones & Vithones?* populari lingua, Albi & Nigri. Utriuſque ſane populi veſtigia hodieque dixeris ſupereſſe iis locis, quæ ab utroque illo colore, per omnem Germaniam, nomen acceperunt. *Conringius*.

Suardones.] Populi Suevorum gentis, ad mare Suevicum in Germania magna. hodie ducatus *Bardt*, & comitatus *Gutzkour*, in parte occidentali & ſeptentrionali ducatus Pomeraniæ, & in circulo Saxoniæ ſuperioris. *Tillemonius*.

6. *Nuithones.*] Mihi nominis ratio non aliter conſtat, quam ut *Nuithemes*, quaſi *Nuithaimer* dictos exiſtimem. Sicut *Nuithardus*, *Nuithiger*, & *Nuiteſtaim*. non ignota familia. *Colerus*.

Nuithones.] Populi Suevorum gentis, ad mare Suevicum, & ad oſtia Suevi fluvii, in Germania magna. hodie pars ſeptentrionalis ducatus *Stetin*, cum inſulis *Vſedom* & *Vellin*, ad oſtia fluvii *Oder*, in Pomeraniæ ducatu, & in circulo Saxoniæ ſuperioris. *Tillemon*.

notabile in ſingulis, niſi quod [1] in commune Herthum, id eſt,

INTERPRETATIO.

quod omnes communi conſenſu venerantur Hertum, id eſt, terram matrem, eam-

NOTÆ.

1. *In commune Herthum.*] Libri alii, *Nerthum*, aut *Verthum*. ego veram vocem cenſeo, *Aerthum*. Ita enim noſtratem eam vocem efferimus ſcribimuſque. Cum adſpiratione focum nobis ſignet, non terram. *Lipſius.*

In commune.] Id eſt, omnes illi populi, eodem modo ſimul, & pari ritu aut ſuperſtitione colunt Herthum, & communi civitatum concilio, ac conſenſu.

Herthum.] Ad priſcæ linguæ Teutonicæ terminationem ſcripſerim: *Erthun*. vel *Erdun*. Vetus verſiculus ille eſt Germanicus:

Toungino nuptib-ſene geburti ze erdun. Colerus.

Certe *Hertam*, ſcripſerunt veteres Germani. Antiquiſſimæ illæ gloſſæ noſtræ, *ſolum, herda, herdi.* Itaque nihil mutandum. *Boxhornius.*

Herthum.] Confundunt hanc deam cum Luna, cum Iſide, cum ipſa natura rerum, cum matre deorum Cybele, cum Adonide, cum Veſta, cum Cerere, aut Tellure, cum Venere. Etiam & Barbari eum ſuis diis æquipararunt. Pruſſi cum Potrimpo ſuo, qui idem cum Sole, aut certe ſymbolum Solis fuit, Gothi cum Frigga dea ſua, quam & Venerem eſſe putarunt. Quæ numina vel eadem fuere, vel certe multa ſimilia habere, ſibi finxerunt antiqui Itaq; & multis nominibus hæc appellata, *dea, Tellus, rerum omnium mater, nutrix alma, dei nobiſq; cuſtos & effectrix* Quæ omnia patebunt ex notis infra. Macrob. lib. 1. Saturn. c. 21. *Idem ſub diverſis nominibus religionis effectus eſt apud Ægyptios, cum Iſis Oſirim luget. nec in occulto eſt, neque aliud eſſe Oſirim quam Solem, nec Iſim aliud eſſe, quam terram naturamve rerum: eademque ratio qua circa Adonin & Attinem vertitur, in Ægyptia quoque religione luctum, & lætitiam, vicibus annuæ adminiſtrationis alternat.* Quamobrem ſic cenſeo, eamdem eſſe Phrygibus matrem deûm, Ægyptiis Iſidem, Aſſyriis & Phœnicibus Adonidem, puta Solem, quo ſigna autumnalia permeante, lux & calor decreſcunt, uſque dum ad brumam deventum ſit; unde luctus; & eodem per verna ſigna ad ſolſtitium currente æſtivum, cum luce creſcit calor; unde gaudium. Sic & dea *Herthum*, per vices anni & tempeſtatum converſabatur in terris. & clare colligitur ſimilitudo ritus ex tota hac narratione Taciti.

Plut. lib. de primo frigido: *Terram ... nonnumquam in deorum domicilio manentem, priſci ἑστίαν, id eſt, Veſtam appellaverunt, ex ſtatu ſcil. & concretione.*

Diodor. Sicul. lib 1. *Terram ... matrem appellarunt. A Græcis ſimiliter terra mater, mutato deinde paulum verbo. Δημήτηρ eſt dicta, ſicut & Orpheus teſtis eſt, qui terram omnium matrem dixit divitias largientem.*

Cic. de Natura deorum lib. 3. *Si eſt Ceres à gerendo (ita enim dicebas) terra ipſa dea eſt, & ita habetur: quæ eſt enim alia Tellus?*

Plut. de ore orbis Lunæ: *Ignis quidem apud Medos & Aſſyrios habet honores barbaricos &c. Terra vero nomen omnibus omnino Græcis eſt charum, pretioſum. ac inſtitutum nobis patrium eſt, eam, ut quemvis alium deum, venerari.*

Herthum.] Scriptores Pruſſici confundunt deam iſtam cum *Potrimpo* deo Pruſſorum, qui imberbi, ac lætantium ridentiumque in morem, liberaliter exporrecta fronte, referebat juvenem, caput viridante è ſpicis corona præcinctum, quem alii putabant eſſe ſolem, & frugum etiam, ac bellorum deum, alii in terra & aqua imperium exercuiſſe,

Terram.

[1] Terram matrem colunt, eamque [2] intervenire rebus hominum,

INTERPRETATIO.

quæ converſari inter mortales, & perluſtrare terras ac nationes exiſtimant. Eſt in

NOTÆ.

alii, fuiſſe unum ex diis penatibus. Confundunt etiam cum *Frigga* Gothorum dea, quæ etiam imberbis, quippe femina. & eam cenſebant eſſe voluptatum omniumque deliciarum deam, frugibus etiam præpoſitam; ſic Ericus Sued. *Friggam pro fertilitate & abundantia frugum & fructuum terræ, hominum, jumentorumque honorabant, & aſſidue venerabantur.* Frigga dea præfuit etiam bellis, non quidem ut ea moveret, ſed ut averteret, pacemque reduceret. in quo recte convenit cum Hertha dea. Alii dicunt fuiſſe *Venerem* quæ Freja (à Suedis Frigga) dicebatur, à voce Germanica *Fregen*. Igitur & Venus fuerit & eadem cum dea Hertha, id eſt, *Die Erde, mater omnium rerum.* & etiam aliquando *Venus* non alia quam *Bellona.* Ideoque Cytheræi habitu bellico coluiſſe Venerem dicuntur, & Cyprii venerem ἐγχείην, id eſt, *haſtatam*, finxerunt. Lacedæmonii armatam etiam coluere Venerem, teſte Pauſania Laconicis, & Auſonio epig. 41. *Armatam vidit Venerem Lacedæmone Pallas.* Putant illud numen fuiſſe utriuſque ſexus. Sic de Frigga Adamus Bremenſis: *Tertius eſt Fricco pacem voluptatemque largiens mortalibus. Cujus etiam ſimulachrum fingunt ingenti Priapo.* Idem & de Venere probant ex Macrob. lib. 3 Saturn. 8. Philochorus *eamdem* (*Venerem*) *affirmat eſſe Lunam. Nam & ei ſacrificium facere viros cum veſte muliebri, mulieres cum virili, quod eadem & mas exiſtimatur & femina.*

1. *Terram matrem.*] Matrem ſcil. mortalium & immortalium, ſi ſuperſtitionem & perſuaſionem Germanorum ſpectes, qui colebant *Tuiſtonem deum terra editum* &c. & ipſa Terra mater noctis, ſicque prima terræ filia nox fuit, quare forte & noctem prætulere diei, ut quæ præceſſiſſet diem origine.

2. *Intervenire rebus hominum.*] Hujuſmodi numina, *penetrales Germaniæ deos* appellabat Arminius ſupra lib. 1. An. in quorum numero cenſeri poſſit iſta hæc dea, *Hertham* ſcil. ſeu *Terra mater*, ut & iſta ipſa, quæ ſpecie humana major, Druſum Germanicum Latino ſermone, ne ignoraret, retrocedere juſſit, cum vinceret ipſe, & penitius irrumperet in Germaniam. De qua re ſic Dio lib. 55. *Viſurgim fruſtra trajicere conatus, trophæis conſtitutis, receſſit. Etenim mulier quædam humana amplior forma ei obviam facta, Druſe, inquit, quò tandem contendis, cur nullum tuæ ambitioni modum ſtatuis? Hæc omnia videre te fata vetant. Quin abi hinc & recede. Nam tibi & facinorum, bellique & vitæ finis imminet. Mirum ut cum maxime eſt, hanc vocem ei eſſe ob[illegible]am ab aliquo numine. Neque tamen [illegible]idem abrogare licet huic rei, quam ſtatim comprobavit eventus. Quippe ſtatim retroceſſit Druſus, & in itinere morbo deceſſit, priuſquam Rhenum attingeret.*

Intervenire.] Ille interventus deæ forte certo tempore celebratus, ut de Venere ſtatim dicetur, aut forte tempore incerto & pro nutu deæ. Autumnum ignorabant Germani ut & ipſi Ægyptij, quibus pariter interveniebant Iſis & Oſiris. quod patet ex Diodoro Siculo lib. 1. *Hos deos* (Oſiridem & Iſidem, ſeu Solem & Lunam) *arbitrati, aſſerunt illos univerſum circumire orbem, ac nutrire & augere omnia, tribus anni temporibus, motu continuo perficientes orbem, vere, æſtate ac hieme.* Et infra ubi de Pallade: *Eamdem dictam eſſe tergeminam, propter tria anni tempora, ver, æſtatem, hiemem.*

R.

[1] invehi populis arbitrantur. Eſt in [2] inſula Oceani [3] Caſtum nemus,

INTERPRETATIO.

inſula Oceani Caſtum nemus , ſacratuſque in eo currus veſte coopertus ,

NOTÆ.

1. *Invehi populis.*] Sic & Venerem vere novo reviſere orbem finxerunt. Athen. 9. *Ad Erycem Siciliæ montem ſtati quidam ſunt dies (ἀναγωγὰς vocant, ſeu diſceſſum à portu) quibus ajunt Venerem in Libyam deſcendere. Nulla tum circa eum tractum columba apparent, tamquam abeuntem peregre deam comitata. Nono poſt die, quod tempus καταγώγια nominant, columba ex mari una provolat, & in deæ templum ſe recipit: ſequuntur mox aliæ. Tum quotquot locum eum circumhabitant divites convivantur: cæteri læti plaudunt, oletque univerſus is tractus butyrum, quod argumento eſt, deam reverti.* Et Lucretius de rerum natura carmen pangens à Venere procreationis præſide proficiſcitur, quam deam veteres, vere novo, ad rerum originem & animalium libidinem incitandam, ſolitam eſſe terras & maria reviſere, & maritare quot annis credebant. Sic ille vates:

Te, dea, te fugiunt venti, te nubila cœli
Adventumque tuum, &c.

2. *Inſula.*] Herthæ inſula, Suevorum gentis in mari Suevico, & prope oram Germaniæ magnæ; hodie *Rugen* inſula Pomeraniæ, & maris Baltici, in circulo Saxoniæ ſuperioris, paret regi Sueciæ. *Tillemonius.*

3. *Caſtum nemus.*] Alluſum ad Caſtum Cereris apud Romanos. fuit tamen cum ſuſpicarer, *Caſtum nemus*, propriam quandam appellationem Teutonicam fuiſſe; quæ arcani illius *vehiculi* nomen exprimeret, dictumque adeo *Caſtenvvalt.*

Vocatur hodie ſilvæ etiam Martianæ pars apud Briſiacum eo nomine. an à ſimili ratione? Nam de Caſtaneis nugæ ſunt, cum ſilva tota obſita ſit quercubus. *Colerus.*

Legendum cenſebam, *vaſtum nemus*, etiam ſenſu, niſi fallor, commodiore; ea enim vaſtitas præcipuè fit augendo terrori religionique. Tritum eſt, vaſtiſſimas quaſque ſilvas cultibus ejuſmodi dicari conſueviſſe. *Freinshemius.*

Cluverius legit, *ſacrum.* ſcil. non putavit eſſe proprium ſylvæ nomen. *Caſtum nemus* eſt ſanctum, religioſum, non impune violandum. Vix accommodatiori voce uti potuiſſet. *Fidem ſervare caſtam*, Silius. *flumen* propter inhabitatrices Nymphas *caſtum*, Claudianus. *ſacris accedere caſtis*, Statius. Virgilius:

Hac caſti maneant in religione nepotes.

In inſula (maris nempe Balthici) fuiſſe ait Tac. cujus nomen non exprimit. *Rugiam* vult Cluverius. Ac vide etiam Helmoldum l. 6. Chron. Slav. Sed quare infra ſpecialem Rugiorum mentionem facit? *Kirchmajer.*

Caſtum nemus.] Id eſt, cæremoniis ſanctum, ſacrum, & inviolatum. Lucan.

Lucus erat, longo numquam violatus ab ævo.
———— Hic barbara ritu
Sacra deûm, ſtructæ diris altaribus aræ.

Caſtum nemus.] Non *vaſtum.* nam ſi *nemus*, haud dubie non *vaſtum* & ingens. Et quia ſacrum & inviolatum erat, immenſum eſſe non debuit, imo forte limitatum fuit ad pauca quædam jugera, intra quorum ambitum, quaſi templi, celebrarentur *barbari ritus horrenda primordia* hæc. Non dicitur *caſtum* id nemus proprio vocabulo, ſed quia ſanctum & inviolatum fuit, ut nemus illud Gallorum apud Maſſiliam, de quo Lucanus. Vel etiam forte, quia ibi ſacra deorum arcana, caſta, ſancta, quæ ſancto ritu, & caſti ſanctique ſacerdotes celebrabant. Virg. *Quique ſacerdotes caſti.* Forte quia perpetuo, aut

[1] dicatum in eo vehiculum [2] veſte contectum, [3] attingere uni ſacerdo-

INTERPRETATIO.

quem contingere ſoli ſacerdoti licet. Is cognoſcit interveniſſe deam adyto,

NOTÆ.

ſaltem eo tempore, quo ſacris operarentur, à venere abſtinebant, ut feminæ illæ Atticæ quæ dum myſteria Cereris celebrabant, à viris diremptæ. Vel quia caſtis tantum & ſanctis, & velut Epoptis, non profanis, hoc *nemus* adire fas erat, & certe procul hinc abacti extranei. *procul hinc, procul eſte profani.*

Caſtum nemus.] Forte quia ſanctum & ſacrum huic deæ, Hertho ſcil. nemus illud. Sic habuere ſilvam Herculi ſacram, teſte Tac. an. 2. cap. 12 *Cognoſcit delectum ab Arminio locum pugna, conveniſſe & alias nationes in ſilvam Herculi ſacram.* Aut etiam quia cærimoniæ ſacræ, & dira hic celebrata ſacrificia, *hic barbara ritu ſacra deûm*, Lucan. Hic quippe jugulabant aut etiam comburebant humanas hoſtias. Sic apud Pruſſos barbarorum ferociſſimos Quercus illa ingens Romoveana adeo conſperſa & imbuta fuit cruore immolatorum hominum, ut videntibus terrorem injiceret. qui idem mos apud Gothos invaluerat, idque à Scythis ſumpſerant, de quibus Lucanus lib. 3. verſu 105.

Omnis & humanis luſtrata cruoribus arbos.

Tale ſacrificium ſic deſcribit Strabo, ubi de Cimbris, lib. 7. *Sequentibus eos in bellum uxoribus, vates quædam comitabantur, cana, albo veſtitu, carbaſinis ſupparis, deſuper fibulis affixis, cinctu æreo, pedibus nudis: ea per caſtra captivis occurrebant, ſtrictis gladiis, proſtratoſque ad craterem æneum adducebant, amphoras circiter 20. capientem. Super eum pulpitum erat, quo conſcenſo vates ſublimius ſingulis ſupra lebetem elevatis guttur incidebat. E ſanguine in craterem fuſo, ſuam captabant quamdam divinationem: reliqua cadavera ſic cæſorum ſcindebant, inteſtiniſque ſpectatis, victoriam ſuis vaticinabantur.* Sic & apud Pruſſos S. Pontifex *Crive* dictus, hoſti pectus primò transfodiebat, & tum ſi ſanguis continuo torrentis inſtar, ultro prorumperet, proſpere fœliciterque Pruſſi ſibi rem eventuram pollicebantur, teſtis Henneberg. Nec ſolum ſilvæ ſacræ & arbores, ſed & alites, & feræ. Sic tradit Mathias de Michovia: *In eam caliginem mentis Pruſſi prolapſi fuere, quod & ſilva illa, & aves feræque in illis conſiſtentes, ſancta ferent, quicquid in illas ingrederetur; ut ſanctum cenſerè deberet, violanti quoque nemus, feras & alites, manus aut pedes, dæmonum arte curvabantur.* Ita etiam fontes, & lacus non inter deos quidem, ſed diis ſacri erant.

Sic autem comburebant equites, & duces hoſtium captos bello. Imponebant captivum hominem in equo ſuo, & ſingulos pedes equi ſingulis palis alligabant, dein lignis undequaque congeſtis, utrumque cremabant. Igitur & ob has cærimonias diraque ſacrificia, ſacræ illæ ſilvæ, ita ut exteri, aut alienæ religionis, non eas auderent ingredi, ita ut nemo, neque ferro arborem, neque vel ramum violare, neque vel aditu aut præſentia ſua temerare præſumeret. niſi ſacerdos, aut ſanctus eſſet. Hinc vocatur caſtum, ſeu ſanctum hoc nemus. Hinc exteri & profani omnes, & præcipue Chriſtiani procul arcebantur.

1. *Dicatum in eo vehiculum.*] Sic teſte Macrob. lib 1. Saturn. cap. 21. *Vehitur ſimulachrum dei Helsopolitani ferculo, uti vehuntur in pompa ludorum Circenſium deorum ſimulachra.* At ludis Circenſibus deorum imagines ferebantur ſacris thenſarum vehiculis. hunc morem acceperant Romani ab Aſiaticis, vel Ægyptiis. Nam ut ait Strabo libro 4. ξόανον τῦ Ὀμάνε πέμπεται. *Simulachrum Omani defertur in pompa.* De Ægyptiis

& Æthiopibus fit Euſtathius in Iliad. a. *Dioſpoli* (quæ urbs Ægypti) *grande eſt Iovis delubrum, unde Æthiopes accipientes ſimulacrum Iovis & aliorum pariter deorum, ſtatis temporibus per Libyam circumeunt* &c. Et Servius in illud Æn. 6. *Erranteſque deos, agitataque mœnia Trojæ. ſigna ξόανα dicit, id eſt, ſimulachra brevia, quæ portabantur in lecticis* &c. Unde illud Lucæ Act. 7. *Et bajulaſtis tabernaculum Molochi*, quod dicebatur *tenterium*, vel umbraculum, quia ſimulacra deorum continerentur, vel *tabulis*, quæ proprie tabernacula, vel pellibus, aut linteis tenſis, quæ proprie tentoria, unde & *tenſa*. Et hæ *tenſa*, vel à bubus, aut equis, vel aſinis trahebantur. unde *tenſa*, in gloſſis veti non ſolum exponitur θρόνος, ſed & ἅρμα θεῶν. vel etiam ab hominibus geſtabantur. Portatiles hæ lecticæ cum velis tenſis, habuere delubri figuram. Philo Biblius vocat, ναοὺς ζυγοφορουμένους. Et forma erat qualis lecticæ ejus, quam vulgo *papilionem* dicimus, à figura tentorii è pellibus aut velis tenſi, quod & tentorium antiquis *papilio* vocatur, à forma inſecti, prælargas alas expandentis. *Voſſius libro 2 de Idol.*

Vehiculum.] Si dea hæc eadem ſit cum Venere, certe Venus ipſa *vehiculum* eſt, & ſic appellatur apud Plut. Erotico: *Honor vero qui à ſocietate mulieris quotidie naſcitur, & gratia mutuaque dilectio ac fides, probat Delphos minime delirare, quod Venerem vehiculum appellent, neque Homerum, qui talem congreſſum, amicitiam vocat.* Venus ſcil. *vehiculum* fuit honoris, amicitiæ, gratiæ & fidei inter conjuges.

2. *Veſte contectum.*] In hiſce ritibus ſacris multa vela interpoſita & ſiparia, ne ſcil. deam violarent oculi profani. Nam *attingere uni ſacerdoti conceſſum* fuit. Et potuit dici, quod habet Tertullianus de myſteriis perinde inanibus: *Tota in adytis divinitas. Tot ſiparia portarum: totum ſignaculum linguæ ſimulacrum membri virilis revelatur.* Quæ & inania Græcorum arcana oculatus teſtis ſic deſcribit Clemens Alexand. *Teſſera Eleuſiniorum myſteriorum : Iejunavi, bibi potum miſtum, accepi è ciſta, operatus depoſui in calathum. & è calatho in ciſtam.* Addit idem : *Ceteris non proferenda ſymbola, ſeu ineffabilia Ceteris arcana : menta, lychnus, gladius, pecten muliebris, quod eſt, honorata & myſtica appellatione, membrum ſive pudendum muliebre.* Et tamen initiati, ut putabant, in his arcanis principia vitæ cognoverunt : neque ſolum cum lætitia vivendi rationem cognoverunt, ſed & cum ſpe meliore moriendi. His ſacris prohibiti exteri, ut & apud barbaros noſtros ita ſtricte arcebantur, ut ſi quis intraviſſet, non poſſet id expiari ſine ſanguine, quamvis peregrinus effugiſſet. Sic mos apud Pruſſos, & in ſacrarium Quercus Romoveanæ nemini etiam Pruſſo intrare licebat, præter ipſorum Pontificem *Crive*, & primarios flamines. Arcebantur etiam ex indigenis, ſi qui facinus aliquod patraſſent, non ſolum à conſpectu deorum, ſed & ab urbe Romove. Sic Henneberg de veter. Pruſſis. Et circa hanc Quercum fuerunt peripetaſmata ſeu vela ſerica octo, ulnarum in latitudinem extenſa, quæ vela non removebantur per ſacerdotes, niſi in celebrioribus ſacris, aut ſi quis Pruſſorum extra ordinem adorandi cauſſa adveniſſet.

3 *Attingere uni ſacerdoti conceſſum.*] Qui ſacerdotes myſteriis arcaniſque, ac ſacrificiis præſidebant, & qui cærimonias religiones, & oracula ipſa procurabant, ſanctitatis & pudicitiæ fama inſignes & conſpicui deligebantur. & præcipue feminæ virgines ad id deſtinatæ, quæ ſic futuri fatique preſciæ pro ſuo jure erant, apud Græcos, ut etiam apud barbaros. quod patet paſſim ex hiſtoriæ monumentis. Plutar. lib. de defectu Oraculorum ſic habet : *Hæc vis* (divinandi ſcil) *in nonnullis animis, tum in ſomniis, tum in ſacris, effloreſcit & exſuſcitatur, cum vel* CORPUS INTEGRUM AC PURUM *eſt* &c.

Et eodem lib. *Itaque ſtultum eſt, una muliere ad oracula uti, eique negotia exhibere, injungendo perpetua caſtitatis conſervationem & incorruptam puritatem* &c.

il conceſſum. Is [1] adeſſe penetrali deam intelligit, [2] vectamq; bubus feminis multa cum veneratione proſequitur. [3] Læti tunc dies, feſta loca, quæcumque [4] adventu hoſpitioq; dignatur. [5] Non bella ineunt,

INTERPRETATIO.

tractumque bobus fœminis deæ vehiculum plurimo cum honore comitatur. Tunc aguntur feſti dies; lætiſſima ea loca ſunt, quæ ſuo adventu & hoſpitio honorat dea. *Tunc non*

NOTÆ.

Apud Plut. ibid de barbaro homine audivi, eum ad mare Rubrum ſemel quot annis cum hominibus colloquentem, reliquo tempore cum aggreſtibus nymphis & dæmonibus, ut ipſe dicebat, commorantem &c. Cæterum ad vaticinationem omnibus annis ſemel adflabatur &c. Ille igitur divinationem ad dæmonas referebat &c.

Apud Gellium lib. 15. 18. ubi de prælio Pharſalico. Patavii *Cornelius quidam ſacerdos & loco nobilis, & ſacerdotii religionibus venerandus, &* CASTITATE VITÆ SANCTUS, *repente mota mente conſpicere ſe procul dixit pugnam acerrimam pugnari: ac deinde alios cedere, alios urgere, cædem, fugam, tela volantia, inſtaurationem pugnæ, impreſſionem, gemitus, vulnera, perinde ut ſi in prælio ipſe verſaretur, coram videre ſe vociferatus eſt: ac poſtea exclamavit, Cæſarem viciſſe.*

Et hæc eadem ratio eſt cur Rex ſacrificulus Athenis uxorem virginem ducere teneretur, lege Solonis, quia ſcil. regina hæc quædam ſacrificia curabat. Sic fere & apud barbaros inſtitutum. Nam inter Vaidelottas qui Pruſſorum ſacerdotes, fuere non viri ſolum, ſed & fœminæ viventes in cælibatu, & quidem provectæ jam ætatis Quod ſi Vaidelotta in adulterio deprehenderetur, ad ignem illico rapiebatur. auctor Henneberg. de vett. Pruſſis. Vaidelottæ viri, viris, feminæ, feminis reſponſa deorum dabant. Hi etiam ſacerdotes Pereuno deo perpetuum ignem alebant, ſubinde injectis lignis quernis; at ſi extingueretur ignis, Vaidelotta qui eo tempore curam ignis habuit, capitali ſupplicio afficiebatur. quod & apud Lithuanos ſic in uſu fuit. ut & apud Gothos, in honorem omnium deorum.

1. *Adeſſe penetrali.*] Id eſt, in ſecretiore & ſanctiore, ſeu parte interiore templi; nam nemus hoc inſtar templi Germanis erat, & *vehiculum* inſtar penetralis. penetrale igitur deæ, *vehiculum* eſt, quo ſcil. invehitur populis, & inter mortales converſatur.

Adeſſe penetrali deam.] Per *penetrale*, non intelligit templum, ut putat Interpres Gall. ſed ipſum *vehiculum* deæ. ſupra, *dicatum in eo vehiculum.. attingere uni ſacerdoti conceſſum.*

2. *Vectam bubus fœminis.*] Quæ haud dubiè juvenculæ nullo jugo, niſi ſacro preſſæ, nec ullo mortali opere temeratæ, quemadmodum ſupra dixit de equis albis, qui ſacrum etiam currum vehebant, nullo profano labore vexati.

3. *Læti tunc dies, feſta loca*] Sic legibus Solonis celebrata religio. *Die feſto Athenienſium, ne cuiquam, ſive privatim, ſive publice, injuria fiat, neve habetor concio de aliis rebus, quam quæ ad feſti religionem pertinent.*

Nemini myſteriorum diebus manum injicito.

Theſmophoriis nexi vinculis ſolvuntor.

Nemini diebus Liberalium feſtis manum injicito.

Deliorum feſtos dies, dum Delum itur & reditur, damnatorum pœnis ne funeſtato.

4. *Adventu.*] Velit Rhenanus, *advectu*, quia ſupra: *invehi populis.* ſed fruſtra.

5. *Non bella ineunt.*] De religione Pompilij ſic Livius: *Multitudine omni à vi & armis converſa, & animi aliquid agendo occupati erant. & deorum aſſidua inſidens cura, cum intereſſe rebus humanis cœleſte numen videretur, ea pietate omnium pectora imbuerat, ut fides ac juſjurandum, propulſo legum ac pœnarum*

1 non arma ſumunt, clauſum omne ferrum. pax & quies tunc tantum nota, tunc tantum amata, donec idem ſacerdos ſatiatam 2 converſatio-

INTERPRETATIO.

prælia adeunt, non arma capeſſunt, ablatum omne ferrum: pax & quies tunc ſolum florent, tunc ſolum diliguntur, donec idem ſacerdos in penetrale reducat deam;

NOTÆ.

metu, civitatem regerent. Et cum ipſi ſe homines in regis, velut nunc exempla, mores formarent, tum finitimi etiam populi, qui ante caſtra urbem poſitam in medio, ad ſollicitandam omnium pacem crediderant, in eam verecundiam adducti ſunt, ut civitatem totam in cultum verſam deorum violari, ducerent nefas. Utinam talis eſſet in noſtro orbe civitas, quæ veluti templum ſupremi numinis, eſſet inviolata ſacra atque æterna, & ab omnibus populis ſic coleretur. hoc datum videbatur ſactis Solymis. Sed quid inauſum audaciæ mortalium? Sic debuit eſſe Roma, aut nunquam eſſe.

1. *Non arma.*] Vormat. capite 23. *Ex eo die ſuper 40 noctes ſit bannus reciſus, quod lingua Theodiſca Scaftlegi, id eſt armorum depoſitio, vocatur.* Sic ſanctum juſtitium appellabatur.

2. *Converſatione mortalium.*] Sic ſanctior ſapientiorque antiquitas credidit, numen intervenire rebus hominum, vel & univerſæ rerum naturæ. quod patet ex Plutarcho multis locis, & præcipue lib. de defectu Oraculorum, ubi ſic habet: *Vt igitur aërem luna terraque infuſum, ſi quis de medio tollat & ſubtrahat, continuationem & conſociationem univerſitatis labefactavit, medii ſpatii inanitate & diſſolutione: ita qui dæmonum genus non relinquunt, omnem rationem atque commercium hominum ac deorum tollunt, quum interpretem, ut ait Plato, naturam & adminiſtram removeant* &c.

Nos autem nec eos audiamus qui divinationem aliquam eſſe cenſent numinis expertem, neque qui initia aut orgia ulla à diis negligi prædicant. neque tamen in iiſdem verſari, intereſſe, implicari cenſeamus, ſed quibus jus faſque eſt deorum miniſtria ea tribuentes, tamquam accenſis & ſcribis, dæmonas credamus arbitros eſſe divinorum ſacrorum, & initiorum auſpices & auctores, alios ſcelerum gravium & immanium vindices terram luſtrare putemus: quoſdam etiam Heſiodus viros ſanctos, munificos, regale hoc munus habentes appellavit, quod beno merori regium ſit.

Etiam Plut. lib. de ore orbis lunæ. *Non ſemper*, inquit, *dæmones in luna commorantur, ſed huc deſcendunt oracula procuratum. Ac ſummis interſunt cæremoniis eaſque concelebrant. Iidem vindices & obſervatores iniquitatem circumeunt, ſalutareſque in bellis atque in mari adlucent.*

Similiter Diodorus Siculus: *Ferunt hos quinque deos* (Spiritum, Ignem ſeu Vulcanum, Terram ſeu Cererem, Humiditatem ſeu Oceanum, Aërem ſeu Palladem Jovis filiam) *omnem peragrare terram, apparentes hominibus in ſacrorum animalium formis, quandoque autem in hominum aut aliorum ſpecie: quod minime fabuloſum videtur. ſi quidem iſti ſunt qui omnia generant & producunt. Et Homerus qui ad Ægyptios profectus eſt, multaque ab eorum ſacerdotibus accepit, hæc tamquam vera in opere ſuo deſcribit, deoſque ſæpius in alienis formis circumire urbes, ut vitia & virtutes hominum inſpiciant* &c.

Itaque in iſta veterum ſententia, Genii illi orbem circumeuntes, veluti medii fuere & internuntii ſpiritus inter deum & homines, & quaſi miniſtri illius præſidebant generationi conſervationique rerum, & univerſæ naturæ, interveniebantque rebus mortalium, ſæpe & *immortalia mortali ſermone notarunt*. Lucretius: Subveniebant laborantibus quandoque in periculis, in prælis, & in ipſo mari, etiam ſi quandoque non certarent ipſi, neque ſimul navigarent. Et ignorati amictique aëre, ut ait Heſiodus, & *alatis qui curribus æthera car-*

ſunt, perluſtrabant terras, urbes, gentes, excutiebant mentes, examinabant jura, judicia, virtuteſque hominum teſtes præſentes inſpiciebant, *ſubiere minores ſæpe caſas ſuperi*, Ovid. Met. 5. ſimul & crimina ſceleraque vindicabant. Illi etiam procurabant cæremonias, vota, ſacrificia, oracula, & vaticinandi ſpiritum adflabant. Hinc cauſſam notam putabant hujus divini afflatus in Pythia, in Sibyllis, & aliis oraculorum ſortibus. Quæ & par ratio foret de Maga Marii, aut eo, *cui pecudum fibra, cœli cui ſidera parent*. Ut & de Druidis noſtris, præcipue feminis, & de virginibus fatidicis Germanorum, Aurinia, Velleda &c. & forte pari ratione conſultæ quædam feminæ Britannicæ de proſpero navigationis exitu, quæ & imperabant ventis, fluctibus ac procellis. Hinc & ratio colligi poſſit, cur virgo quædam apud Sueton. in Hiſpania ſanctitate & fama celebris, imperium Galbæ prædixerit, cur & Catta femina idem Vitellio prænuntiarit, & altera mox quæ druida dicitur, Diocletiano. Cur & femina olim quaſi divino furore percita, & velut extra ſe poſita, menteque commota, admonuerit Alexandrum de conjuratione & periculo impendente, apud Curtium. Hinc & forte numina viſa, aut credita. Hinc forte phaſma illud Adrumetinum, quod ſpecie humana longe majus, ſub meridiem viſum Curtio Rufo, ei prædixit Romano ſermone proconſulatum Africæ, & ibidem interitum. quod contigit, licet tanto honori longe impar videretur. Hinc & forte illa Germaniæ penetralis dea, quæ Druſum Germanicum, licet jam victoria ovantem retrogredi juſſit, & de fato imminente, ſcil. adeſſe victoriæ vitæque finem præmonuit. Et ſic multa ſimilia. Hinc & forte Magia præcelluit, quæ teſte Plinio floruit devecta abuſque Oriente in Britanniam, toto licet orbe diremptam. In eo excelluerunt virgines fatidicæ Germanæ ſupra Veſtæ virgines Rom. quod à commercio hominum prorſus amotæ, in editis turribus, velut in adyris & penetralibus habitarent, & ibi reſponſa & oracula ederent, internuntiis tantum fratribus & propinquis. ſcil. *delectus è propinquis conſulta reſponſaque, ut internuntius numinis, portabat*. Tac. 4 hiſt. Veſtales vero vota ſolum modo populi & ſacrificia procurarent, ignemque quaſi ſterilem rerum cuſtodirent, erant tamen & quandoq; internuntiæ pacis, quo etiam privilegio longe præcellebant Germanæ fatidicæ. At virgines Germanæ, regna, bella, ſortes & oracula regebant. ſimul erant & ſibyllæ, & reginæ, & deæ, & quaſi penates Germaniæ univerſæ. ita ut Rempub. & fata provinciarum nationumque & exercituum velut in manu haberent, lateque imperitarent, pro nutu, & quaſi pro jure ſuo. adeo mira perinde ſanctitatis ac ſapientiæ fama præcellebant !

Sed cur præcipue id feminis datum conceſſumque, ut futuri fatorumque præſciæ ſint ? Forte ſic quia molliori delicatiorique temperamento à natura ita formatæ, ut facilius viſis ac ſpeciebus impellantur. Et quia pudicitia, cujus veluti proprium eſt id jus divinum, ſumma virtus eſt feminarum. ita ut nonnulli id præmium eſſe virginitatis exiſtiment. Et quia feminæ virgines longe magis vacuæ ac liberæ à rebus humanis, & à commercio illo impuro & profano, quod & mentem ipſam polluit ac deprimit. Forte & ut in debiliori ſexu vanitatem hominis ac ſuperbiam confundat atteratque deus. Sic Pythoniſſæ forte, ſic & delectæ Pythiæ, quibus imperata omni modo virginitas ac ſanctitas erat, etiam publica lege & auctoritate. His retro ſeculis puella noſtra Aurelianenſis longe alio & vere divino pneumate afflata, proſperi fati Gallorum & victoriæ ſuæ præſcia, poſtquam Galliam armis vindicavit, ſuſtinuitque Herculeos vere labores, pari gloria qua Hercules, pari flamma fatoque interiit. vixit, certavit, periit, ut Alcides, novus ille Hercules Gallicus. armis puella victrix, æternitati & cœlo dicata eſt, flammiſque virgo ſublata in cœlum, unde divinitus miſſa erat, revolavit.

ne mortalium [1] deam templo reddat. mox vehiculum & veſtes, & [2] ſi credere velis, numen ipſum [3] ſecreto lacu abluitur. Servi miniſtrant, quos ſtatim [4] idem lacus haurit. Arcanus hinc terror, [5] ſanctaq;.

INTERPRETATIO.

conſuetudine hominum ſatiatam; dein currus, & veſtes, & (ſi credere fas eſt) dea ipſa occulta palude perfunditur. Miniſtri adſunt, quos ſtatim eadem palus abſorbet. Secretus hinc paver, ſanctaque inſcitia: quid ſit illud, quod ſolum mo-

NOTÆ.

1. *Deam templo reddat.*] Id eſt, reducat deam in *caſtum nemus*, ubi *vehiculum* illud dicatum deæ reſidebat. & in quo nemore haud dubiè ille lacus, in quo numen abluitur una cum vehiculo & veſtibus, & quo miniſtri hauriuntur. qui exitus ſuperſtitionis eſt.

Deam templo reddat.] Nullum certe apud Germanos templum noſtro more. Sed *Caſtum* illud *nemus* fuit templum deæ, pro more gentis, quæ lucos diis conſecrabat pro delubris. itaque *vehiculum* illud fuit *penetrale* deæ, cui adeſſe deam intelligit ſacerdos, & nemus illud ſanctum, fuit ejus *templum*, cui ipſam reddit ſacerdos vectam eo vehiculo, cum ſcil. ſatiata eſt *converſatione mortalium*. & poſtquam reddita eſt nemori ſeu templo ſuo, tum vehiculum illud & veſtes, quibus vehiculum contectum erat, & *numen ipſum ſecreto lacu abluitur*, ſervique qui miniſtrabant deæ, eodem lacu hauriuntur. Unde *ſanctus & arcanus terror* &c.

2. *Si credere velis.*] Rectè ſic Tacitus. nam talium *initiorum* nulla certa concluſio, teſte Plutar. lib de def. Oracul. *Iſtos, inquit, his de rebus explicatus diligenter audiebam, cum interim, ut in ſacris & initiatione aſſolet, nullam certam rationis concluſionem, nullam probationem afferret.*

3 *Secreto lacu.*] Invenio lacus ejuſmodi templis ſive delubris conjunctos fuiſſe. Dithmarus de Luitzicis libro 6 *Dua ejuſdem porta cunctis introeuntibus patent. tertia, qua orientem reſpicit & minima eſt, tramitem & mare juxta poſitum & nimis horribile monſtrat.* Sic libro 7. *Fana idolorum deſtruens, incendit & mare dæmonibus cultum.* Mare appellat iſtos lacus. *Colerus.*

Secreto lacu abluitur.] An ſe ipſam dea abluit lacu? potius abluitur à ſervis, qui in hoc miniſtrant deæ, & cujus miniſterii mors præmium eſt, forte quaſi beatitudo, aut ſpes novæ vitæ.

4. *Idem lacus haurit.*] An ſponte deæ id facientis & imperantis? An id ex ſuperſtitione, ut ſtatim ſubmergantur, ne revelent myſteria quæ viderint? Puto, innuit tantum, illos ſervos, quaſi vaneſcerent, hauriri lacu, aut ſaltem ſic credi à populis rudibus; ideoque addit Tac. *ſi credere velis* hujuſmodi ſuperſtitiones totæ ex opinione populorum conſtant pendentque, quæ ſæpe vana, futilis & ſpecie inanium falli gaudet Hinc fama anceps & incerta, quam nec deſcribere autor accuratè & indubiè poſſit, nec Interpres exponere. Non admitto tamen eorum ſenſum qui vertunt, quaſi ſtatim illi ſervi immergerentur & obruerentur illo lacu, ne arcana illa evulgarent; non enim id præciſè Tacitus vult. in ejus mente tantum eos lacus haurit; at quanam ratione, quo conſilio, quia incertum & ignotum fuit, niſi forte hiſce miniſtris deæ, qui forte ignorati degebant in his ſilvarum latebris, nec ſe vulgabant, non explicat, nec rei cauſam affert Tac.

Idem lacus haurit.] Hauriuntur lacu miniſtri, forte arte & juſſu ſacerdotum, qui in talia arcana inquiri nolunt. Sicque talia myſteria occultant in poſterum.

5. *Sanctaque ignorantia.*] Sic ſupra 34.

ignorantia,

ignorantia, quid ſit illud [1] quod tantum perituri vident. Et hæc quidem pars Suevorum in ſecretiora Germaniæ porrigitur. Propior 41
(ut quo modo [2] paulo ante Rhenum, ſic nunc Danubium ſequar) [3] Hermundurorum civitas, fida Romanis, eoque ſolis Germanorum [4] non in ripa commercium, ſed penitus, atque [5] in ſplendidiſſima Rhætiæ provinciæ colonia. [6] paſſim ſine cuſtode tranſeunt, & cum cæ-

INTERPRETATIO.

rituri cernunt. Et hæc quidem pars Suevorum extenditur in interiora Germaniæ. Nunc, *ut quo pacto paulo ante Rhenum* deſcripſi, *ſic etiam Danubium perſequar, Vicinior* eſt *Hermundurorum natio, fidelis in Romanos, ideoque ſoli* ipſi *Germanorum, non in litore commercium agitant, ſed introrſus, atque in clariſſima colonia Rhætiæ provinciæ. Vndequaque & ſine cuſtode commeant, & cum cæteris nationi-*

NOTÆ.

Sic veritatem ſimiæ æmulantur: ſcil. *qui ſcrutabitur majeſtatem, opprimetur ab ea.*

1. *Quod . . perituri vident.*] Falſo imitatu horum: *nemo videbit deum & vivet.* & in ea opinione fere omnes antiqui. Videre ſcil. numen expaveſcebant & ipſi Ethnici: quibus ſanctius *ac reverentius viſum, de actu deorum credere, quam ſcire.* Sufficit, ut habet, D. Paulus ex vetere poëta, quod *ipſius genus ſumus, in ipſo vivimus, movemur & ſumus.* Nos regit & protegit alma ipſius providentia. nos fovet, nos alit & regit deus. Rex ipſe & pater eſt, & dominus. ſed ſe patrem nobis ſæpius, quam regem, aut dominum adprobat.

2. *Paulo ante Rhenum.*] Hoc de Chattis, Tencteris, Friſiis magis dictum puto, quam de Longobardis. *Colerus.*

3. *Hermundurorum.*] Hermunduri, populi Germaniæ ad meridiem & circa Danubium fluvium. hodie pars circuli *Franconiæ* ad orientem, & aliquid circuli Sueviæ *Schwabe*, ad ſeptentrionem. *Tillemonius.*

4. *Non in ripa commercium.*] Nempe in *ripa* Danubii, interius commeabant inter Romanos; ſcil. caſtra eorum, & colonias adibant libere, & ſine cuſtode.

5. *In ſplendidiſſima Rhætiæ provinciæ colonia.*] Putatur eſſe *Auguſta*, quam vulgo *Vindelicorum* appellant, quod Vindeliciæ ſit proxima, ſed tamen in Rhætia prima. Notum etiam è recentioribus chronographis Lixum amnem ſeparare Bajoarios à Suevis, poſtquam videlicet Germanici juris factæ ſunt provinciæ, quum ſub Romanis idem fluvius Rhætiam primam à ſecunda, quæ eadem Vindelicia fuit, indubie diſterminaret *Rhenanus.*

Vocat *ſplendidiſſimam*, coloniam, quia & aliæ in Rhætia *coloniæ* Romanorum. Una ex iis deſcribitur in fragmento, ſi fides Lazio, Patereuli, inſigni antiquitatis monumento, *quam appellabant Ciſara, ex nomine deæ Ciſa, quam religioſiſſimè colebant*, Germani ſcil. Cogitabam an hic legendum eſſet, *Ciſaaram.* Colerus.

6. *Paſſim ſine cuſtode.*] Romani in limite imperii hoc ſervabant, ut externum neminem admitterent exciperentve, niſi *cuſtode* dato, & arbitro actionum. Diſcis ex hoc loco, & libro 4. hiſtoriarum, ubi ſic queruntur apud Ubios: *Nam ad hunc diem flumina ac terras, & quodam modo cœlum ipſum clauſerant Romani, ut colloquia congreſſuſque noſtros arcerent; vel quod contumelioſius eſt viris ad arma natis, inermes ac prope nudi ſub cuſtode & pretio coiremus.* Et in reſponſo Agrippinenſium: *ſint tranſitus incuſtoditi, ſed diurni & inermes.*

Fuit & alia Romanorum cautio in hac re, ne conventus haberent ſuſpecti populi, niſi certo loco, & certo numero. idque coram aliquo Romano. Fragmentum Dionis 71. Commodus pacem Marcomannis & Quadis dedit, ſed cum

teris gentibus arma modo caſtraque noſtra oſtendamus, his domos, villaſque patefecimus, non concupiſcentibus. In Hermunduris [1] Albis
42 oritur flumen inclitum & [2] notum olim: [3] nunc tantum auditur. Juxta Hermunduros [4] Nariſci, ac deinde Marcomani & [5] Quadi agunt. [6] Præcipua Marcomanorum gloria vireſque, atque [7] ipſa etiam ſedes

INTERPRETATIO

bus exhibeamus arma tantummodo, munimentaque noſtra, his penates, & prædia aperuimus, haud deſiderantibus. Apud Hermunduros Albis erumpit, clarus amnis, & armis *olim, nunc ſola fama notus. Prope Hermunduros habitant Nariſci, ac poſt ea Marcomani & Quadi. Præcipuum decus & opes Marcomanorum, atque ipſa etiam*

NOTÆ.

lege, *ne ſæpe aut pluribus locis conventus haberent: ſed ſemel in menſe duntaxat, & in uno certo loco, idque centurione aliquo Romano præſente.* Lipſius.

Sine cuſtode] Quod non novum. ſed & jam olim uſurpatum quid ſimile ab aliis gentibus. Nam Plutarch. Problem. Græc. *Quis eſt apud Epidamnios Poletes? Epidamnii Illyricorum vicini, cives ſuos, qui cum Illyricis conſuetudinem haberent, improbos fieri animadverterunt, & res novas veriti, ad res contrahendas ac permutandas merces, unum quotannis potiſſimum delegerunt, quem maxime probarent. Is ad barbaros accedens, forum civibus ſuis, & contrahendi rationem præſcribebat, & ex eo Poletes eſt appellatus.*

1. *Albis oritur.*] Dio ſcribit Albim oriri *ex Vandalicis montibus.* Vandalicos iſtos montes dici, non novum: cum ipſi etiam Bohemi & Moravi, nomine *Vandalorum*, eo tempore cenſiti fuerint.

Helmoldus ita: *Oritur in profundiſſimo ſaltu Maharorum, qui ſunt ab oriente Bohemiæ, ubi & Albia ſortitur principium. Mahari* illi ſunt *Moravi* noſtri, dicti & *Marvarii* in priſcis Annalibus. *Colerus.*

Albis.] Flumen Germaniæ magnæ, in Oceanum Germanicum ſe exonerat. hodie *Elbe*. labitur per regnum Bohemiæ, & circulos Saxoniæ ſuperioris & inferioris. in mare Allemaniæ effunditur. *Tillemonius.*

2. *Notum olim.*] Vell. Patere. *Denique quod nunquam antea ſpe conceptum, nedum opere tentatum erat, ad quadrageſimum milliarium à Rheno uſque ad flumen Albim.* Strabo, Albim à Rheno, *circa tria millia ſtadiorum* diſtare, autumat. *Colerus.*

Notum olim.] Nempe ſub Aug. Tiberio, Druſo, Germanico: *nunc tantum auditur,* nempe ſub Domitiano, cujus ignaviam hic laceſſit, & forte etiam ſub Trajano, qui contentus hac parte antiquis imperii terminis, ab Auguſto præſcriptis, adverſus alias gentes ſtrenue bellabat, ad Danubium ſcil. & ad Orientem.

Notum olim.] Sub Auguſto, ducibus ſcil. Tiberio, Druſo, Germanico, & forte ſequentibus legatis.

3. *Nunc tantum auditur.*] Poſt ignavos ſcil. principes, & præſertim poſt Domitianum, quo imperatorum nemo aut inertior, aut infelicior.

4. *Nariſci.*] Terram Advocatorum poſteriores vocitarunt, horum caput fuiſſe *Egram* cenſent. Et hæc quoque priſcorum Suevorum portio, imo & poſteriorum.

Eo tranſlati conſtitutique fuerant ab Auguſto. Sueton. *Germanoſque ultra Albim fluvium ſummovit. Ex quibus Suevos & Sicambros dedentes ſe traduxit in Galliam, atque in proximis Rheno agris collocavit.* Colerus.

Nariſci.] Populi Germaniæ ad Danubium fluvium. hodie pars circulorum *Franconiæ* & *Bavariæ* Tillemon.

5. *Quadi.*] Populi Germaniæ magnæ verſus Danubium fluvium. hodie marchionatus *Moravia*, in regno Bohemiæ late ſumpto. *Tillemonius.*

6. *Præcipua.*] Id eſt, inter omnes illos populos præcipui & nobiliſſimi Mar-

[1] pulſis olim Boiis virtute parta. Nec Nariſci Quadive degenerant. Eaque Germaniæ velut frons eſt, quatenus [2] Danubio prætexitur. [3] Marcomanis, Quadiſve uſque [4] ad noſtram memoriam reges manſerunt, ex gente ipſorum, nobile Marobodui [5] & Tudri genus. [6] jam & externos patiuntur. Sed vis & potentia regibus, ex auctoritate Romana. [7] raro armis noſtris, ſæpius pecunia juvantur. Nec 43

INTERPRETATIO.

reg:o fortitudine quæſita, ejectis olim Boiis. Nec Nariſci Quadive animo *degeneres aut impares. Eaque Germaniæ veluti frons eſt, prout* ipſa *Danubio prætenditur. Vſque ad noſtram ætatem apud Marcomanos & Quados floruere reges ex natione ipſorum, clara Marobodui, & Tudri ſoboles: jam etiam & extraneos ferunt. Sed vis & poteſtas regibus, ex imperio Rom. raro milite noſtro; ſæpius opibus ſuſtinentur.*

NOTÆ.

comani, gloria, opibus, viribus.

7. *Ipſa etiam ſedes.*] Non de urbe, arce, aut civitate id intelligendum, ſed de regione ſeu provincia quam nunc habitant.

1. *Pulſis olim Boiis.*] Num iſti iidem, de quibus ſupra 28. *Vlteriora Boij, Gallica utraque gens, tenuere. Manet adhuc Bojemi nomen, ſignificatque loci veterem memoriam, quamvis mutatis cultoribus.* Puto, per illud, *mutatis cultoribus*, intelligit, Bojos fuiſſe pulſos à Marcomanis.

2. *Danubio prætexitur.*] Scriptus liber, *peragitur.* Male quidam, *pergitur:* nec id tam probe. *Lipſius.*

Forte, *porrigitur.* ſed vera lectio eſt, *prætexitur.* Infra hoc libro, *nationes uſque ad Oceanum Rheno prætexuntur.*

3. *Marcomanis Quadiſve uſque ad noſtram memoriam.*] Retinenda lectio hæc, *Quadiſve.* Vult Marcomannis & Quadis unum fuiſſe regem. Vell. de Maroboduo: *Finitimos omnes aut bello domuit, aut conditionibus juris ſui fecit. Eratque eo etiam timendus, quod, cum Germaniam ad lævam & in fronte, Pannoniam ad dextram, à tergo ſedium ſuarum haberet Noricos.* Marcomanni ſic dicti à Marca, quam incolebant, ut inquit Helmoldus libro 1. *Colerus.*

Marcomanis Quadiſve.] Hactenus Marcomani habuere reges ex ſua ipſorum gente, & ex nobili ſtirpe Marobodui & Tudri ortos; at nunc habent reges ex alia gente & *externos*, nempe vel qui hoc regnum ultro occuparunt, ope tamen Romanorum, vel à Romanis ipſis impoſiti ſunt. *Nam vis & potentia regibus, ex auctoritate Rom.* qui & *inter inſtrumenta ſervitutis* habent *reges.*

4. *Ad noſtram memoriam*] Uſque ad noſtram ætatem. Sub Auguſto, & Tiberio duce floruit Maroboduus. dein & eo miſit regem Italum Claudius, qui haud dubie è ſtirpe Marobodui fuit. Et duravit genus horumce regum, forte uſque ad Veſpaſianum & Domitianum. Si qui dein *externi* in regnum admiſſi, potentia ipſorum, auctoritate & opibus Rom. magis, quam armis nitebantur. Protegebant illos principes Romani, ut & illi ripam Danubii adverſus imminentes barbaros tuerentur, vireſque ipſorum & arma procul avocarent, arcerentque finibus imperii. quare & pecunia juvabantur.

5. *Et Tudri genus.*] Legebatur & *Trudi.* Proximis ſane ſeculis *Trutònis* & *Trutomanni* nomen apud majores noſtros auditum eſt. teſtimonio ſunt veteres donationum & contractuum tabellæ. Hincque Heroinarum Germanicarum vocabula, *Adeltrudis* & *Gertrudis*, à ſincero videlicet amore fideque. *Rhenan.*

6. *Iam & externos.*] Veriſimile eſt cœpiſſe externos reges habere Trajani principatu. Hic enim devictis aliquot trans Danubium populis reges dedit, ut & Sarmatis. Plin. lib. 10. Epiſt.

7. *Raro armis noſtris.*] Teſte Dione,

minus valent retro [1] Marſigni, [2] Gothini, Oſi, [3] Burii: terga Marcomanorum, Quadorumque claudunt, è quibus Marſigni, & Burii ſermone cultuque Suevos referunt. Gothinos Gallica, Oſos Pannonica lingua coarguit non eſſe Germanos: & quod tributa patiuntur. [4] partem tributorum [5] Sarmatæ, partem Quadi [6] ut alienigenis imponunt, Gothini, quo magis pudeat, & [7] ferrum effodiunt. omneſ-

INTERPRETATIO.

Nec minus pellent à tergo Marſigni, Gothini, Oſi, Burij, qui retro Marcomanos, & Quados ambiunt, inter quos Marſigni, & Burij lingua & habitu Suevis ſimiles ſunt. Gallicus ſermo convincit Gothinos, & Pannonica Oſos, non eſſe Germanos; & quia vectigalia tolerant. partem vectigalium Sarmatæ, partem Quadi ut alienigenis imperant. Gothini, quod majus flagitium eſt, etiam ferrum inveſtigant; omneſque

NOTÆ.

Domitianus miſit tantum, centum equites ad gentem hujus tractus, quæ opem ejus implorabat, ſed majori ſtipendio juvit occulte.

Raro noſtris armis.] Dio lib.67 *Lygij à Suevis quibuſdam in Myſia bello vexati, legatos miſerunt, qui auxilium à Domitiano peterent, ſubſidiaq; conſecuti ſunt, non tam numero valida, quam dignitate. Nam centum eis duntaxat equites dati ſunt.* Pecuniam accipiebant Barbari ab ignavis principibus.

1. *Marſigni.*] Marſigni, vel Marſingi, populi Germaniæ magnæ ad Viadrum fluvium. hodie pars ducatus *Sileſia* verſus ſeptentrionem, in regno Bohemiæ latè ſumpto. *Tillemon.*

2. *Gothini.*] Populi Germaniæ ad Viadrum fluvium. hodie pars media ducatus *Sileſia*, & omnis comitatus *Glatz*, in regno Bohemiæ latè ſumpto. *Tillemonius.*

3. *Burij.*] Ab eadem origine ſunt *Buringi* in veteri diplomate Caroli Craſſi, à Frehero vulgato. dicebant enim Germani hoc *Bur* ſive *Baver*, & *Buringer. Etelingi, Frelingi*, qui vulgo *Etlen, Freien.* Ex Ptolemæo colligas Burios, ad ripam Viſtulæ habitaſſe, forte ubi nunc Varſavia.

De his & aliis, nec Tacito, ut puto, cognitis, Capitolinus: *Gentes omnes Illyrici à limite uſque in Galliam conſpiraverant, ut Marcomanni, Nariſci, Hermunduri, Quadi, Suevi, Sarmatæ, Burij. Hi aliique cum Victobalis, Soſibes, Roxalani, Baſtarna, Alani, Boucini, Coſteboci.* Colerus.

Burii.] Populi Germaniæ ad Viſtulam fluvium. hodie pars meridionalior ducatus *Sileſia*, in ſtatu Bohemiæ. *Tillemonius.*

4. *Partem tributorum.*] Quia alienigenæ erant, obtinuere has ſedes agroſque, ea conditione, ut priſcis dominis aliquod tributum penderent. nec etiam meliores agros coluere, ſed *pauca campeſtrium*, & ſilvas, & verticem montium, velut ſervi aliorum, & fere quaſi damnati ad metalla.

5 *Sarmatæ.*] Vel potius Germano-Sarmatæ, populi inter Germaniam magnam & Sarmatiam Europæam &c. hodie pars maxima ſtatus regni *Polonia*, pars quædam regni Sueciæ *Suede*, ad mare Balticum, & pars imperii *Turcici Europæi*, ad ſeptentrionem Danubii fluvii. Vide infra cap. 46 ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

6. *Vt alienigenis.*] Nam ſi fuiſſent illi indigenæ, ſeu Sarmatæ, ſeu Germani, neutri populares, ipſis tributa imperarent. quia tales populi tributis non contemnuntur, quippe gloriæ armorum & libertatis pervicaciſſimi. Sed illi alienigenæ, tributum terræ ſibi conceſſæ ultro exſolvebant.

7. *Ferrum effodiunt.*] Metalla exer-

que hi populi pauca campeſtrium, cæterum ſaltus & vertices montium [1] jugumque inſederunt. [2] Dirimit enim ſcinditque Sueviam continum [3] montium jugum, ultra quod plurimæ gentes agunt. ex quibus latiſſime patet [4] Lygiorum nomen in plures civitates diffuſum. Valentiſſimas nominaſſe ſufficiet, [5] Arios, [6] Helveconas, [7] Manimos, [8] Elyſios, [9] Naharvalos. Apud Naharvalos antiquæ religionis lucus

INTERPRETATIO.

Hæ gentes paucos agros occupavere. cæterum ſylvas, & culmina montium faſtigiumque obtinent. *Separat enim dirimitque Sueviam perpetuum montium jugum, ultra quod multi populi habitant; ex quibus in immenſum porrigitur Lygiorum gens, in plures nationes diſtributa. Potentiſſimas memoraſſe ſatis erit, Arios, Helveconas, Manimos, Elyſios, Naharvalos. Apud Naharvalos vetuſta ſuperſtitionis nemus mon-*

NOTÆ.

cent, quia pauca ipſis arva, modica *campeſtria*, & quia ſilvas & montes ipſi inſederant, in quibus ſpecus & venæ ferri.

1. *Iugumque.*] Putant τὸ *jugumque* huc intruſum ex ſequentibus.

2. *Dirimit enim.*] Id eſt, perpetui montes ſeparant ſcinduntque Sueviam mediam, & velut in duas partes ſecant illam. Sed prorſus à Suevià dividunt eos quos deſcribit ultra, nempe Lygios, alioſque, populos qui non ſunt ejuſdem nationis Suevorum.

3. *Montium.*] Aſciburgius, mons Lygyorum gentis, in Germania. hodie montes Sileſiæ ducatus, & regni Poloniæ proprie dicti. *Tillemon.*

4. *Lygiorum.*] Lygii, vel Lugii gens Germaniæ magnæ, ad Viſtulam fluvium. hodie *Polonia inferior* vel *major*, & pars *Polonia ſuperioris* vel *minoris*, inter Viſtulam fluvium & amnem Pilczam; in regno Poloniæ propriè dicto. *Tillemonius.*

5. *Arios.*] Arii, quos & *Arudes* nominavere, ſedibus ſuis, ob ſocietatem & amicitiam Romanorum ejecti à Francis, oram maritimam Belgicæ occupavere. Nuncupati autem ſunt à vicinis, corruptius etiam quam ante, *Armorici* ſeu *Armorichi*, pro *Ariorichi*. Colerus.

Arios.] Lugii Arii, populi Lygiorum gentis ad Viſtulam fluvium, in Germania. hodie palatinatus *Ploczko*, *Brzeſtyo*, & *Inouvlocz* ſeu *VVladiſlauv*, in Polonia inferiore, ad ſeptentrionem & orientem. ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

6. *Helveconas.*] Ego probem magis, *Elvingonas*, à quibus *Elvingam* nobiliſſimam Pruſſorum civitatem dictam exiſtimare poſſimus. Plinius *Hillevıones* appellavit libro 4 *Colerus.*

Helveconas.] Lugii Helvæones, populi Lugiorum gentis, inter Viadrum & Viſtulam fluvios, in Germania. hodie palatinatus *Poſna* & *Kalish*, in Polonia inferiore. *Tillemonius.*

7 *Manimos.*] Lugii Omanimi, populi Lugiorum gentis ad Viſtulam fluvium, in Germania. hodie palatinatus *Lencici* & *Sirat*, in Polonia inferiore ad meridiem. *Tillemonius.*

8. *Elyſios.*] In *Elyſios* docti viri conſentiunt, faciuntque *Siloſios*. Sed hoc vocabulum recenter fictum, nec ſatis ad primigeniam illius gentis appellationem idoneum.

In Annalibus Fuldenſibus *Sorabos* & *Siuſlos* conjunctos invenias. Alibi etiam *Linones* & *Siuſlos*. quæ poſterior vox, Taciti, *Elyſios* ſignificat. *Colerus.*

Elyſios.] Lugii Elyſii, populi Lygiorum gentis ad Viſtulam fluvium, in Germania. hodie pars ſeptentrionalis palatinatus *Kracouv*, in Polonia ſuperiore, *Tillemonius.*

9. *Naharvalos.*] *Maharvanis* ego locum hic dederim. Poſtea iidem vario appellati, *Maravani* in Annalibus Lu-

oſtenditur. Præſidet ſacerdos [1] muliebri ornatu, ſed deos [2] interpretatione Romana [3] Caſtorem Pollucemq; memorant. Ejus numinis no-

INTERPRETATIO.

ſtratur. Sacris *præeſt ſacerdos fœmineo cultu*, *ſed* deos, ut interpretantur Romani, Caſtorem Pollucemque *celebrant*. *Id numen vocatur* Alcis. *nulla ima-*

NOTÆ.

dovici. *Marahabita*, in Annalibus Fuldenſibus. Apud nonnullos etiam recentiores, *Marabenſes* & *Margenſes*. Colerus.

Naharvalos.] Lugij Naharvali, populi Lygiorum gentis ad Viſtulam fluvium in Germania. hodie pars ſeptentrionalis palatinatus *Sendomiria*, in Polonia ſuperiore. *Tillemonius.*

1. *Muliebri ornatu.*] Sacerdos demiſſa ad talos veſte, & *muliebri ornatu*, non tamen mulier, ſed vir fuit.

2. *Interpretatione Rom.*] Bene *interpretatione Rom.* Nam Romani, quemadmodum & Græci, ex ſuo more omnia interpretari, & ad ſuos ritus trahere volebant; Germani forte neque audierant, ſi fuiſſent unquam Caſtor & Pollux; ſed quia ut fratres, ut juvenes deos ipſi colebant, ſtatim Romani interpretantur ex ſuo ingenio, numen Caſtoris & Pollucis, quamvis aliter vocarent Germani, nempe *Alcis*, & nunquam cogitaſſent de Græcis illis diis. nam *nulla ſimulacra* ibi, *nullum peregrinæ ſuperſtitionis veſtigium*. Sed id ſic intelligere & interpretari placuit extraneis propter ſimilitudinem ſuperſtitionis.

3. *Caſtorem & Pollucem.*] Mela libro 1 *In Heniochorum finibus Dioſcurias, à Caſtore & Polluce Pontum cum Iaſone ingreſſis.* Fortaſſis ſacrum peregrinum à Sarmatis aut Scythis accepere noſtri. *Colerus.* Improbare videtur Tacitus qui nullum peregrinitatis veſtigium agnoſcit.

Sed deos interpretatione Romana Caſtorem.] Ibi non de nihilo eſt, quod *interpretatione* dicat. Neque enim Germani habuere nomina *Caſtoris & Pollucis* Sed Romani eum vellent colere quicquid deorum eſſet: in cultu numinis barbarici conſiderabant, cui ex diis ſuis is cultus maxime conveniret: atque inde hoc nomen, *Iovem* aut *Neptunum*; illud, *Iunonem* aut *Cererem*, aliud, *Herculem*, aut *Martem* &c. interpretabantur. Forte parum vere hic Dioſcuros intellexerunt. Nam quid ſi per duo hæc numina intellexerint Germani, principium unum boni, alterum mali? quæ vetuſtiſſimorum apud gentes Theologorum & Legiſlatorum opinio fuit, ut Plutarchus clare tradit libro de Iſide & Oſiride. quam ſententiam amplexi erant Slavi cis Viſtulam ex parte ſiti. Auctor Helmoldus l.b 1. Chron. Slavorum cap 53. *Sub nomine deorum, boni ſcilicet atque mali, omnem proſperam fortunam à bono deo, adverſam à malo dirigi profitentur.* Vel certe poſſunt capi dii illi, qui Romanis *Cælus* & *Tellumo*; puta, Cœli & Terræ deus. Vel quia Dioſcuri iſti à Diodoro Celtis maris accolis tribuuntur, quid ſi fuerint Romanorum *Iupiter* & *Neptunus?* fratres quippe hi & juvenes, neque enim ſeneſcit eorum natura. Vel quid ſi frater ſororque ſignentur, ſive Cœlum & Terra, ſive Sol & Luna? *Voſſius de Idol.* Si ſciremus nunc, quali honore & ritu culti ſint duo *juvenes* illi, quibus votis, & ob quas res rogati & adorati ſint à veteribus Germanis, penitius noſceremus, quali numini Romano id nomen aut ſacrum convenire potuit. Cum tamen auctor ſit Diodorus, fuiſſe cultos *Dioſcuros* à Celtis maris accolis, veriſimile eſt præfuiſſe numen hoc mari & navigationi, ut Caſtorem & Pollucem. Sed repugnare Tacitus videtur, cum dicit, hic *nullum peregrinæ ſuperſtitionis veſtigium eſſe.* quod tamen ſacrum advectitium & peregrinum videbitur, ſi præſidet hoc numen mari, exemplo Caſtoris & Pollucis, apud Græcos & Romanos. Innuit Tac. *pere-*

men Alcis. nulla ſimulacra, nullum peregrinæ ſuperſtitionis veſtigium. ut fratres tamen, ut juvenes venerantur. Cæterum Arii ſuper vires, quibus enumeratos paulo ante populos antecedunt, truces, [1] inſitæ feritati arte ac tempore lenocinantur. [2] nigra ſcuta, [3] tincta

INTERPRETATIO.

ginet, nullum externæ religionis documentum. ut fratres tamen eos, *ut adoleſcentes colunt. Cæterum Arii præter opes, quibus ſuperant memoratas paulo antea gentes, truculenti, ingenitam ſibi ſævitiam arte & occaſione temporum, quaſi fuco & lenocinio quodam adjuvant, augentque. Atri clypei, nigro colore illita corpora, obſcuras ad certa-*

NOTÆ:

grinum videri ritum, tantum, quia ſcil. *ut fratres tamen eos ut juvenes* venerantur. nihil addit de mari. Potius, tamen ſtandum Diodori hiſtoriæ & Taciti interpretationi, quam novis commentis, & Tacitus interpretatur hoſce deos quaſi Caſtores, non Jovem aut Neptunum, non Solem & Lunam &c.

Quid ſi juvenes illi *Duſij* fuerunt, dij ſcil. nemorum & ſilvarum, de quibus Hincmarus ubi de Divortio Lotharij p 614. *Quædam etiam fœminæ à Duſiis in ſpecie virorum, quorum amore ardebant, concubitum pertuliſſe inventæ ſunt.* Papias: *Duſios nominant quos Romani Faunos ficarios vocant.* Hi ſunt, inquit, Thomas Cantipratenſis lib. 2. cap 57. num. 17. *quibus Pruſſiæ gentiles ſilvas æſtimant conſecratas & eas incidere non audentes, nunquam ingrediuntur eaſdem, niſi cum diis ſuis voluerint immolare* &c.

Caſtorem Polluxemque.] Ajunt Polonos habuiſſe deos animales, Caſtorem & Pollucem: eos vocitatos *Letum & Poletum*: & cultus eorum ſupereſſe veſtigia hodieque in ſympoſiis Polonicis; ubi vulgo *Lelus & Poletus* ſoleat inclamari. Vellem rationem addidiſſent, cur *Lelum & Poletum* interpretati ſint *Dioſcuros*. Num quia dii gemini, & affinia videntur vocabula, *Poletus & Pollux?* Sed hæc frivola. Si tamen vere hoc numen explicuere per Caſtorem & Pollucem, id acceperint à Græcis Iſtri accolis Quomodo à Græcis iſtis ara Alexandri Magni ad Boryſthenem, & à Romanis ibidem Auguſto conſtituta eſt, teſte Ammiano lib. 22. *Voſſius lib. 1. de Idol.*

1. *Inſita feritati . . lenocinantur.*] Non abblandiuntur, ut vertunt, neque demulcent aut leniunt hac arte feritatem ſibi à natura inſitam; imo hac arte, eoque terrore adſcititio, juvant augentque magis inſitam feritatem.

Tempore & arte lenocinantur.] Sic lib 5. h. 22. *Electa nox atra nubibus ... cadet aſtu adjuta.*

2 *Nigra ſcuta.*] Id inſigne ac proprium ipſis; nam alii Germani *lectiſſimis coloribus diſtinguebant.*

Nigra ſcuta.] Quod nihil pertinet ad id quod ſupra habet: *ſcuta tantum lectiſſimis coloribus diſtinguunt.* quod idem expreſſit Lucanus lib. 1.

Pugnaces pictis cohibebant Lingones armis.

Sic jam olim Græci arma deaurabant, & purpura ad aurum admixta variegabant. quod de Nicia notat Plutar.

Sicque non ſolum colores adpicti, ſed & intexti armis erant. Forte ſcuta illa Germanica fuere ancipitis formæ & trigonæ, ut & veterum Gallorum, ac Francorum. *Rugii* tamen & Lemovii *rotunda ſcuta* geſtâvere.

3. *Tincta corpora.*] Fuſco aut nigro colore faciem illinebant, ut hæ quoque furvæ nocti æquaretur. Diodorus quoq; de quibuſdam Germanorum pueris ſcribit, eos colore candido nitere. at poſtquam ex ephebis exceſſerint, belloque habiles habeantur, patrium induere colorem. quem colorem, niſi nigricantem illum?

Sidonius:

Hic glaucis Herulus genis vagatur,

corpora, atras [1] ad prælia noctes legunt: ipſaque formidine atque umbra feralis exercitus terrorem inferunt, nullo hoſtium ſuſtinente novum ac velut infernum aſpectum. nam primi in omnibus præliis oculi vincuntur. [2] Trans Lygios Gothones regnantur, [3] paulo jam addictius quam cæteræ Germanorum gentes, nondum tamen ſupra libertatem. Protinus deinde ab Oceano [4] Rugii, & [5] Lemovii: om-

INTERPRETATIO.

nina noctes eligunt, ipſoque pavore, atque imagine feralis agminis, formidinem incutiunt, nullo hoſtium ferente inuſitatam, ac veluti tartaream aciem. quippe primi in omnibus certaminibus oculi exterrentur. Vltra Lygios Gothones regibus inſerviunt, paulo jam ſtrictius, quam alij Germanorum populi, ſalva tamen adhuc libertate. Poſtea ſtatim ab Oceano Rugij adſunt: *& Lemovij, omniumque ho-*

NOTÆ.

Algoſo prope concolor profundo.
Cæſar de Britannis lib. 5 de bell Gall.
Plinius 22. 1. *Illinunt certe alio alia faciem in populis Barbarorum fœminæ, mareſque etiam apud Dacos Sarmataſque corpora ſua inſcribunt.* Colerus.

1. *Ad prælia noctes.*] Num hi, qui poſtea *Abotriti* dicti? Huc ducit ipſa nominis ratio. Germanice enim *Abentritter*, eſt eques veſpertinus ſive noctunus. *Colerus.*

2. *Trans Lygios Gothones regnantur.*] Plinio, Saxoni, & aliis, *Guttones.* pars eorum, terras Vandalorum occupaverat, expulſis inde Francis, ut ſcribit Jornandes. Sed antea quoque ſæpius, Danubio ſuperato, in Romanas terras impetum fecerant, puta, in Daciam, Illyricum, vel Pannonias ipſas. Et de iis opinor Lentuli victoria & triumphus, de quo Tacitus. *Colerus.*

Regnantur, inquit, non *regnant. adductius*, id eſt, add[illegible]ioribus habenis, minori ſpecie libertatis, & majore ſolu aioreque poteſtate regia. *Gronovius.*

Gothones.] Hi ſcriptoribus poſteriorum ſeculorum *Gothi. Getarum* autem propriè gens alia. De originibus Gothorum Jornandes. at certius 2. Hod. 3. exponit Cl. Olearius. *Kirchmaier.*

Gothones.] Guthones, populi Germaniæ ad Viſtulam fluvium, & ad ſinum Venedicum. hodie pars occidentalis ducatus *Pruſſiæ*, ad ſinum *Dantzick*, in ſtatu Poloniæ. *Tillemonius.*

3 *Paulo jam adductius.*] Sic de Agrippina Claudii, *adductum imperium.* ſcil. *adductius*, ex parte regnantium, *addictius* ex parte ſubditorum regnum fuit.

4. *Rugii.*] Fuere hi olim ſtrenui Meleſii proximi Quadis. fuere genera eorum *Etelrugi & Turcilingi.* Sed hi à Theodorico, quem noſtri Bernenſem vocant, penitus abſumpti. Rex eorum erat tunc Ottocarus hodie parvam inſulam colunt Rugii, non ita pridem ad eam fortunam redacti.

Helmoldus libro 1. *Altera inſula longe major eſt, contra VVeltzos poſita, quam incolunt Rani, qui & Rugiani, gens fortiſſima Sclavorum, qui ſoli regem habent.* Vox *Rugiorum* eſt Germanica & ſignificat *quietos.* Nam *Ruga* quies eſt. Hinc Cedrenus & Zonaras emeritorum ſtipendia, quietæque vitæ ſubſidia, appellarunt Ῥογάς. Sic & Nicetas Choniates cohortem *Rouſam* vocat. *Kirchm.*

Rugii.] Rhugii, vel Rutiklij populi Germaniæ magnæ ad mare Suevicum. hodie pars ducatuum *Caſſubiæ & VVandaliæ* in Pomerania ad orientem, & in circulo Saxoniæ ſuperioris. *Tillemon.*

5. *Lemovii.*] Vocabuli notio, *limoſa* regio *Lemen* enim Germani, *lutum* ſive *limum* vocant. Neſcio tamen an non ſint *Linones* Helmoldi, vel potius *Luinones*, quod & propius Taciti ſcripturam.

Scribit Helmoldus: *Porro illi Sclavi ſunt dicti Livi, ſive Linoges.* Annales

niumque

niumque harum gentium inſigne, rotunda ſcuta, breves gladii, & erga reges obſequium. [1] Suionum hinc civitates, ipſo in Oceano, 44
præter viros armaque claſſibus valent. forma navium eo differt, quod utrimque prora paratam ſemper appulſui [2] frontem agit: [3] nec velis miniſtrantur, nec remos in ordinem lateribus adjungunt. [4] Solutum

INTERPRETATIO.

rum populorum notabile, & quo ab aliis differant, ſunt *rotundi clypei, breves enſes, & quia regibus parent. Dein nationes Sujonum, in ipſo Oceano, præter viros & arma navibus pollent. Species navigiorum in eo diſcrepat* à noſtris, *quod ex utraque parte proram habeant & poſſint utrinque ad litus appelli: nec velis juvantur, neo remis in ordinem ad latera compoſitis. Liberi ut in nonnullis amnibus remi ac re-*

NOTÆ.

Fuldenſes: *Carolus tum exercitu, Saxoniam ingenti populatione vaſtando, pervenit uſque ad locum quem vocant Levni.* ubi lego: *Luini.* Et fortaſſe ipſum *Luineburgum* innuitur. Linorum appellatio ſive Linoviorum Latina æque ac Germanica eſt, & ſignificat, illos populos præter cæteros, lini culturæ deditos fuiſſe. *Colerus.*

Lemoviorum ſpatia conſtituunt magnam *Caſſubiæ* partem & *Pomeraniæ* portionem, juxta oppida, *Levvenburg, Stolpen, Colberg* &c. Lemovios ipſos Herulos, perpetuos & Rugiorum aſſeclas fuiſſe, ſententia Cluveriana docet. *Kirchmaier.*

Lemovii.] Populi Germaniæ magnæ ad Suevicum mare. hodie dominia *Louvenborch* & *Butou*, & pars ducatus *Vvandaliæ*, in Pomerania, ad orientem, & in circulo Saxoniæ ſuperioris. *Tillemonius.*

1 *Suionum hinc civitates, ipſo in Oceano.*] Forte melius legatur, *Suionum hinc civitates ſita in Oceano.* Eginhardus in vita Caroli Magni, *Sueones* recentiori vocabulo, *Nortmannos* oſtendit appellari, quum ait, *ſinus quidam ab Oceano Orientem verſus porrigitur, longitudinis quidem incomperta, latitudinis vero qua nuſquam centum millia paſſuum excedat, quum in multis locis contractior inveniatur. hunc multæ circumſident nationes. Dani ſiquidem & Sueones quos Nortmannos vocamus, & ſeptentrionale littus, & omnes in eo inſulas tenent.* Rhenanus.

Suionum.] *Sueto.* & *Suetiam* ſolet appellare Saxo Grammaticus. *Coler.*

Suionum] Suiones, populi Suevorum gentis in Baſilia, vel Scandia peninſula Germaniæ magnæ. hodie Suecia *Suede* proprie dicta, in regno Sueciæ atque præfecturæ *Bahus* & *Aggerhus*, in regno Norvvegiæ ad meridiem. *Tillemon.*

2. *Frontem agit.*] Quacunque parte adpellat navis, frontem obvertit in ripam, aut in hoſtem. à fronte aggredi adverſam aciem *utrinque*, & ſemper parata eſt.

3. *Nec velis miniſtrantur.*] Melius, *miniſtrant.* Virgilianum eſt,

——— *Veliſque miniſtrant.* Lipſius.

Non neceſſe eſt, talia ſtrictè æmulari Cornelium. Utrumque recte dici potuit.

4. *Solutum.*] Remi non ſunt adnexi aut alligati navibus, vinculo aliquo, ita ut diſſolvi, & ſtatim moveri in aliam partem non poſſint. hinc remi remigiumque totum ſtatim facile mutatur, pro libito, & neceſſitate temporum, ita ut facile flectant nautæ brachia & remos in utramque partem, *prout res poſcit*, vel ad dextram, vel ad ſiniſtram, ita ut facile adpellant, laceſſantque hoſtem ex omni parte, immutata fere navi, remigio tantiſper mutato, & fere immoto remige.

ut in quibuſdam fluminum, & [1] mutabile, ut res poſcit, hinc vel illinc remigium. Eſt apud illos & opibus honos. eoque unus imperitat, [2] nullis jam exceptionibus, non [3] precario jure parendi. nec arma ut apud cæteros Germanos [4] in promiſcuo, ſed [5] clauſa ſub cuſtode, [6] & quidem ſervo: quia ſubitos hoſtium incurſus prohibet Oceanus. [7] otioſæ porro armatorum manus facile laſciviunt. enim vero neque nobilem, neque ingenuum; ne libertinum quidem armis

INTERPRETATIO.

miges, & hi mutabiles hinc vel illinc, ut res poſtulat. Eſt apud illos etiam & divitiis decus. ideoque unus regnat, omni jam exceptione potentior, nec precaria licentia obſequendi; nec arma, ut cæteris Germanis, in communi uſu, ſed clauſa ac mandata curæ cuſtodis, & quidem ſervi: quia repentinas hoſtium irruptiones arcet Oceanus. Cæterum otioſæ manus armatorum ultro in licentiam pronæ ſunt; & neque regi expedit, præficere armorum cuſtodiæ virum *nobilem, neque ingenuum; & ne liberti-*

NOTÆ.

1\. *Mutabile, ut res poſcit, hinc vel illinc remigium.*] Intellige remos & remiges qui facile transferuntur à prora ad puppim, vel vice verſa, modo huc, modo illuc transferuntur. Vel qui facile appellunt utrinque, ut res exigit. An mutant locum remiges, an mutant tantum ordinem & modum remigandi? an ipſi immoti, aliter tantum movent remos, prout appellere volunt?

2\. *Nullis exceptionibus.*] Ita princeps imperitat, & tam ſumma abſolutaque voluntate, ut nullis limitibus ſeu exceptionibus reſtringatur regia auctoritas, ut nullus parentium ſubjectorumque interceſſioni locus ſit.

Nullis jam exceptionibus.] Quo eos diſtinguit à cæteris Germanis, qui *precario jure parent*, & regnantur fere in quantum volunt. de quibus ſupra c. 7. Nec regibus *infinita aut libera poteſtas, & duces exemplo potius, quam imperio ... ſi ante aciem agant, admiratione præſunt.*

3\. *Precario jure parendi.*] Hæc reciproca ſunt, *precarium imperium*, & precarium obſequium, ſeu *precarium jus parendi*, & valet conſequentia ab uno ad aliud. ut imperium regum eſt, ita & obſequium populorum. at nihil precarium eo loci.

4\. *In promiſcuo.*] In medio, ita ut omnibus geſtare arma, & habere domi liceat.

5\. *Clauſa ſub cuſtode.*] Cæteri Germaniæ populi ſinguli ſua arma promiſcue habebant. Suiones in publico armamentario condebant. quæ ratio? quia ſecuriores adverſus hoſtiles invaſiones, ob maris munimenta. Eam cauſam eſſe puto, ut armamentaria ab iis primum inſtituta fuerint, qui maris imperio pollebant. Sic olim Athenienſes, ſic & hodie Veneti. *Colerus.*

Clauſa.] Quia populi iſti non indigent armis, quibus repentinos hoſtium incurſus propellant, & quia *otioſæ armatorum manus facile laſciviunt*, & ſic promptiores ſunt ad res novas; ideoque ſub ſervo clauſa ſunt arma, quia ſcil. non expedit regi, nobilem aliquem aut præpotentem tali curæ imponere, ac *ne libertinum quidem armis præponere, regia utilitas eſt.*

Sub cuſtode.] *Armorum cuſtos* dictus videtur non tam is, cui armamentarii, quod ὁπλοφυλάκιον appellat Joannes Cananus pag. 191. quam is, cui armorum in caſtris ſervandorum cura incumbebat; in vett. inſcripr. apud Gruter. 518. 5. 546. 9. 569 7. habebant ſingulæ legiones ſuos armorum cuſtodes. 568 11.

6 *Et quidem ſervo.*] Cum apud Romanos, ſoli militiæ gradu honorariores id munus gererent. Ii *cuſtodes armorum* dicebantur. ut l. 14. ff. de Re Milit. *Coler.*

7\. *Otioſa porro ... manus.*] Non de

præponere regia utilitas eſt. Trans Sujonas aliud [1] mare, pigrum, ac 45
prope immotum, quo cingi cludique terrarum orbem hinc fides; quod extremus [2] cadentis jam ſolis fulgor [3] in ortus edurat, adeo clarus, [4] ut ſidera hebetet. [5] Sonum inſuper emergentis audiri;

INTERPRETATIO.

tum quidem. Ultra Sujonas eſt *aliud pelagus, iners, ſegne, ac fere immobile, quo ambiri & claudi univerſum orbem hinc perſuaſio* eſt, *quod ultimus occidentis jam ſolis ſplendor uſque in ortum perſeverat, adeo lucidus, ut aſtra obſcuret: Adjungit fama, præterea audiri ſonorem exſurgentis* ſolis, *ſpeciesque deorum*

NOTÆ.

copiis ordinariis militaribuſque agminibus id præciſe intelligendum, ſed de omni *otioſa* plebe, cui permiſſa ſint vulgo arma, cui arma ſint ad manum, ut apud alios Germanos, quibus geſtare arma omni tempore & loco licuit. Nam *otioſa* etiam plebecula, cujus manus armatæ ſint, quæ ſcil. arma pro libito lateri accingit, facile in rixas & diſcordias laſcivit, pacemque turbat, aut novatores fovet. Unde odia civium, & bella ſæpe exitiabilia in principem & Rempublicam.

1. *Mare, pigrum.*] Pars Oceani ſeptentrionalis, alluit oram Baltiæ vel Scandiæ peninſulæ, hodie pars *maris Norvvegici*, vel de *Noord-zee*, irrigat littora ſeptentrionaliora regni Norvvegiæ *Tilemonius.*

2. *Cadentis jam ſolis fulgor.*] Illuc uſque natura. hic ſol curſum ſiſtit. hinc fides hujus rei & perſuaſio, quia ibi durat fulgor ſolis clarus, uſque dum oriatur rurſus. ſi ſol ulterius occideret, fulgor ille comes Solis vaneſceret ex oculis hominum hîc degentium, nec ſemper eduraret, quod experientiæ repugnat.

3. *In ortus edurat.*] Saxo Grammaticus de Norvvegia: *In cujus parte extima, ne noctu quidem diurnum ſidus occulitur, ita ut continui ſolis præſentia alternos horarum dedignata ſucceſſus, utrique tempori, pari luminis adminiſtratione deſerviat.* Intelligit idem cum Tacito cœli mariſve ſpatium. *Colerus.*

In ortum (ſic forte melius.) extremus cadentis ſolis fulgor edurare clarus dicitur, quo enim propius polo clima, hoc longiores ſtato tempore vel dies aliquamdiu, vel noctes eſſe oportere, & ratio loquitur, & experientia: ſic, ut directe ſuppolares (modo ob immane frigus degere mortales ibi poſſint) diem in toto anno unicum ſex menſibus conſtantem, noctemque unicam, prout ex ſignis vel aſcendentibus vel deſcendentibus verſatur ſol, obtineant. Non mirum igitur hoc contingere, ubi enim vix infra horizontem merſus ſol eſt, jam mox affuturus iterum, relictis, queis ſidera ſtringit, radiis, caliginem facile omnem arcet fugatque. *Kirchmaier.*

In Septentrionali tractu, non tantum juxta veterum hypotheſim, ſed etiam juxta ipſius rei veritatem, ſol circuit & lambit potius horiſontem quam ſubit, aut infra cadit. quare recte in veteri libro: *quod extremum radens jam ſolis fulgor in ortus edurat* &c. *Voſſius.* Vana & falſa ea lectio. non *radit*, ſed & cadit ſolis fulgor. Certe minus in eo tractu cadit, aut cadere videtur, quam in aliis regionibus, ſed tamen *cadit*, nec aliter exprimitur ſolis tranſitus, ſeu extremus ille ſolis fulgor, donec iterum oriatur, & qui *in ortus edurat*, Igitur dum radius *cadentis ſolis* manet, extremus ejus fulgor èdurat, adeo clarus, ut ſidera noctis hebetet.

4. *Ut ſidera hebetet.*] Quia ſcil. ſolem aut fulgorem ſolis non abſcondit, nec cœlum occupat umbra terræ. Plut. de primo Frigido. *Poetæ noctem è terra natam fabulantur, Mathematici, eſſe um-*

[3] formaſq; deorum, & radios capitis a pici perſuaſio adjicit, [2] Illuc uſ-

INTERPRETATIO.

videri, & radios capitis. Huc uſque tantum natura extenditur. *& hæc fama*

NOTÆ.

bram terra argumentantur, officientis ſolis. Aër enim à terra tenebris offunditur, prout à ſole luce completur, ejuſque qua patet opacitas, ea noctis eſt magnitudo, quantum umbra terræ occupat.

5 *Sonum inſuper emergentis.*] Malim. *ſe mergentis.* Nam hæc perſuaſio rudis & calcæ plebis fuit, ſolem, dum in Oceanum cadit, ſtridorem edere, non aliter, quam ſi ignitum ferrum condatur in aquam. Strabo libro 3. *Tradit Poſidonius multos referre, majorem occidere ſolem in regionibus ad Oceanum poſitis cum ſtrepitu, & fere ſtridente pelago, quaſi ignis extingueretur aquis, cum ille incidit in profundum.*

Florus de Decimo Bruto in Hiſpaniis bellante: *Non prius ſigna convertit, quam cadentem in maria ſolem, obrutumque aquis ignem, non ſine quodam ſacrilegii metu & horrore, deprehendit.* Juvenalis ab illo ævo:

Audiet Herculeo ſtridentem gurgite ſolem.

Divus Hieronymus, in Eccleſ. cap. 1. *Sol ipſe, poſtquam ardentem rotam Oceano tinxerit, per incognitas nobis vias, ad locum, unde exierat, regreditur* Lipſ.

Sonum inſuper emergentis audiri.] Legerim, *ſe mergentis*: aut potius, *mergentis*. Pichena.

Cum non ſit in antiquitus editis vox, *emergentis*, hinc tolli debuit. nam intelligunt tam prope ſe occidere ſolem, ut ſtrepitum currus, equorumve hinnitum exaudiant, aliaque. *Gruterus.*

Sicque non ſtridorem cadentis in Oceanum ſolis, aut mergentis ſe pelagos ſed tantum *ſonum* & ſtrepitum currus, aut fremitum equorum intelligeret Tacitus. Sed veriſimile eſt ſcripſiſſe *emergentis*, & adluſiſſem ad opinionem plebeculæ, qua ſibi fingebant, cadere ſolem in ſinum Thetidis, & ſe mergendo excitare ſtridorem, perinde ut fit, ſi quando candens ferrum aqua extinguitur.

Ea ſpecies ex viſu, aut quaſi ex viſu nata. Videre ſibi videbantur ſolem ſe immergentem aut emergentem Oceano, quaſi globum ignibus ardentem candentemque, qui immergeretur aquis.

Stridor autem ille, quaſi ignis, aut ferri candentis aquis immerſi, eadem imaginatione euſus. quia ſcil. globus ille igneus immergebatur, aut immergi videbatur Oceano. atque id non poſſe fieri ſine ſtridore ignis & flammarum imaginabantur. Inania hæc & fabuloſa veteribus condonanda.

Sive *ſe immergat* ſol, ſive *emergat* aquis, *ſonus* hic auditur, & par ratio eſt. Si ſtridor fuit immergentis ſe globi candentis, an jam minus igneus eſt currus ſolis, cum emergit aquis? Num equi ſolis minus tum anhelant & efflant ignem lucemque, quam cum ſol occidit? tum horæ, tum radii, & tot formæ deorum, quaſi laborantes in profundo & emergentes conſpiciuntur, aut conſpici videntur. Non tamen male *ſe mergentis.*

1. *Formaſque deorum.*] Salva lectio, & mens autoris paulo altior videtur. Per *deorum* enim *formas*, ſpectra Tacitus, & dæmonum apparitiones deſignavit. Semper enim iſta per naturam frigoribus damnata loca, Finniæ, Lappiæ, Norvvegiæ, Iſlandiæ &c. exercitiis infeſta magicis, & dæmoniacis illuſionibus fuere. *Kirchmaier.*

Potius de ſole ſic Tacitus, ob amplitudinem & majeſtatem ſideris, vel ob equos & horas, aliosque deos deaſque, tanti numinis comites; aut quia omnes deos ad ſolem referebant veteres. Aliter formas inanes illas, & ſpectra ſeu phaſmata expreſſiſſet Tacitus.

Sic habet quippe Tac. lib. 14. 35. ubi de talibus oſtentis: *Viſamque ſpeciem in æſtuario &c. dilabente æſtu, humanorum*

corporum effigies relicta. Sic & Plin 9. 5. *Viſum auditumque in quodam ſpecu concha canentem Tritonem, qua noſcitur forma.*

Formaſque deorum.] Sic de deo in plurali veteres loquuti, licet de uno intelligerent Sic ad Germanicum Pedo Albinovanus:

Dii revocant, rerumque vetant cognoſcere finem.

Sic de deo, ſic de principe, ſic de phœnice, ſic & de ſole in plurali loquuntur, quæ tamen ſingularia ſunt, ſive ob amplitudinem & reverentiam, ſive ex genio linguæ, aut more dicendi.

Formaſque deorum.] Lego: *Formaque decorum, & radios capitis aſpici perſuaſio adjicit.* Nam omnia hæc de uno dicuntur ſole. Alii minus feliciter, *formas equorum.* quamquam enim ſoli ſuus aſſignatur currus quadrijugus à poëtis Græcis ac Romanis, non ideo ſequitur, Germanos pari opinione fuiſſe imbutos. *Heinſius fil.* Correctiones illæ vanæ, & nihil ad rem.

Formas deorum.] Omnes deos ad ſolem referebat antiquitas. nec mirum quod ſic exprimatur Tacito. Macrob. libro 1. Satur. 17. *Cave exiſtimes, mi Aviene, poëtarum gregem, cum de diis fabulantur, non ab adytis plerumque philoſophiæ ſemina mutuari. Nam quod omnes pene deos duntaxat qui ſub cœlo ſunt, ad ſolem referunt, non vana ſuperſtitio, ſed ratio divina commendat. Si enim ſol (ut veteribus placuit) dux, & moderator eſt reliquorum luminum, & ſolus ſtellis errantibus præſtat: ipſarum vero ſtellarum curſus, ordinem rerum humanarum (ut quibuſdam videtur) pro poteſtate diſponunt: vel (ut Plotino conſtat placuiſſe) ſignificant: neceſſe eſt, ut ſolem qui moderatur noſtra moderantes, omnium quæ circa nos geruntur, fateamur autorem.*

Adſcribam paucis quæ docet idem Macrobius. nempe cap. 17. tradit, *omnes deos referri ad ſolem, & quod ex variis Apollinis oſtendatur nominibus, ipſum eumdem eſſe deum, quem ſolem dicimus.* Et cap. 18. *Liberum quoque patrem, eum ipſum eſſe deum quem ſolem.* & 19. *Ne Martis quidem aut Mercurii aliud eſſe numen, quam ſolem.* & c 20. *Quin Æſculapium quoque & Salutem, & Herculem, & cum Iſide ipſum etiam Serapim, alios quam ſolem deos non eſſe.* & 21. *Adonim, Attinem, Oſirim, & Horum aliud non eſſe quam ſolem. præterea & duodecim ſigna Zodiaci ad naturam ſolis referri.* & 22 *Quod Nemeſis, Pan ſeu Ianus & Saturnus aliud non ſint, quam ſol.* & cap 24 *Iovem quoque & Aſſyriorum Adad, eumdem eſſe quem ſolem. Tum & Theologorum & Orphei autoritate, oſtendi poſſe, omnes deos referri ad ſolem* &c.

2 *Illuc uſque (& fama vera) tantum natura.*] Vera lectio. loquitur Tacitus, ut Phyſicus; ſed illius ævi. cenſebant Oceanum finem rerum, neque ultra naturam (hanc inferam) eſſe. Avitus declamator: *Ita eſt rerum natura. poſt omnia Oceanus, poſt Oceanum nihil.* Albutius Alexandrum Magnum compellans: *Eundem fortuna victoriæ tuæ, quem natura finem facit:* de hoc ipſo Oceano.

Fabianus ad eundem, diſſuadens tentare Oceanum: *Sine potius rerum naturam, quam fortunam tuam deficere.* Sic & alii,

Craſſuli fuerunt, antiqui, nec orbem hunc vere orbem eſſe ſatis ſciverunt. facit, quod jam nunc de ſole in Oceanum lapſo dicit *Lipſius.*

Lego: *illuc uſque, ſi vera fama, tantum natura.* Si verum eſt, inquit, illud quod ajunt de ſtridore radiiſque ſolis, ſane ſequitur ibi deficere hoc univerſum, nec ultra protendi. *Grotius.*

Scribe ex eodem libro: *Illuc uſque, ut fama, non tamen natura.* Ait Oceano hoc glaciali terminari quidem famam, ſed non rerum naturam; illam enim etiam ulterius extendi. *Iſ. Voſſius. Illuc uſque & fama*, quæ *vera* ſit, & *natura.* Neutra ulterius extenditur. Seu potius: *Illuc uſque (& fama* hæc *vera* eſt) *tantum* pateſcit *natura*, non ultra.

Illuc uſque.] Nihil clarius ut puto, ſic ſume & intellige: *Trans Suionas aliud mare, pigrum ac prope immotum, quo cingi cludique terrarum orbem, hinc fides* &c. Cingi & cludi hic idem eſt, ac terminari & finiri & *fides* hic & *fama* idem eſt, quia *fides* ex fama, & fama

que (& fama vera) tantum natura. Ergo jam dextro [1] Suevici maris litore [2] Æſtyorum gentes alluuntur, quibus ritus habituſque Suevorum: [3] lingua Britannicæ propior. Matrem deum venerantur. inſigne ſuperſtitionis, [4] formas Aprorum geſtant. Id pro armis

INTERPRETATIO.

certa eſt. *Igitur jam dextra Suevici Oceani ripa Æſtyes populos allambit: qui cæremonias, cultumque Suevorum habent: ſermo eorum ad Britannicum magis accedit. Matrem deorum colunt. Inſigne religionis, effigies Aprorum ferunt. Id pro ar-*

NOTÆ.

ex fide ſeu perſuaſione & opinione hominum Sic igitur capio: *trans Suionas aliud mare pigrum, quo cludi vel finiri terrarum orbem, hinc fides, quod* &c. *Illuc uſque (& fama vera eſt) tantum natura*, ſupple, propagatur aut extenditur, non ultra. Nam ultra Oceanum jam nihil exiſtere putabant. Plin. 30. 1. *In arte* (Magica) *Oceanum quoque tranſgreſſa, & ad naturæ inane pervecta.* Sic & Tac. An. lib. 2. 24. *Ita vaſto & profundo, ut credatur noviſſimum ac ſine terris mare.*

1 *Suevici maris.*] Mare Suevicum & ſinus Codanus, pars Oceani occidentalis vel ſeptentrionalis, alluit partem Germaniæ magnæ, Germano-Sarmatiæ, & Sarmatiæ Europææ. hodie vocatur *Ooſt-zee* ab Allemanis & *Mer Baltique* à Francis. eſt inter regna Daniæ, Sueciæ, & Poloniæ, & inter imperia Allemaniæ & Moſcoviæ. *Tillemon.*

2. *Æſtyorum gentes.*] Putaverim, *Æſtyos* eſſe qui Eginhardo *Aiſti*, citato loco dicuntur. Nam ipſe pergens in narratione: *At littus auſtrale Sclavi, & Aiſti, & aliæ diverſæ incolunt nationes.* Rhenanus.

Æſtyorum gentes.] Nunc vulgo *La Pruſſe*. Similes erant Suevis ritu habituque, lingua vero Britannis ſimiles.

Æſtyorum.] Æſtiæi latè ſumpti, populi Germano-Sarmatiæ regionis ad mare Suevicum. hodie pars orientalis *Pruſſiæ*, atque *Samogitia* & *Curlandia* provinciæ integræ, in ſtatu regni Poloniæ. his addenda *Livonia* provincia regni Sueciæ. Æſtiæi propriè dicti ſunt populi ſupra dictarum gentium. hodie *Pruſſia Ducalis*, & pars *Pruſſiæ Regio*, in ſtatu regni Poloniæ, ad mare Balticum, ex Geographia Sanſonis *Tillemonius.*

3. *Lingua Britannico propior.*] Fuit autem Britannica, haud multum diverſa à Gallica, ut Tac. in Agricolæ vita ſcribit. *Colerus.*

Britannio.] Britannia major, inſularum Britannicarum maxima, in Oceano occidentali. hodie vocamus, *grande Bretagne*, in qua regna Angliæ & Scotiæ. *Tillemonius.*

4. *Formas aprorum.*] Sic cap. 7. *Effigieſque & ſigna quædam detracta lucis in prœlium ferunt.* Puto fuiſſe imagines aprorum, quas ferebant in ſignum ſuis, & terrorem hoſtibus, quem admodum Romani, Leones & Aquilas, ac mox Dracones geſtabant.

Formas aprorum.] Diodorus Sic. lib. 6. *Quidam in ſcutis animalium formas æreas paulum eminentes geſtant, & ad ornatum, & ad corporis tutelam fabricatas. Ærea galea caput muniunt paulum eminentiore: in qua aut cornua impreſſa ſunt, aut avium, vel quadrupedum effigies ſculptæ.*

Idem Diodor. Sicul. hiſt. lib. 2. *Ægyptiis mos erat regibus, aut Leonis, aut Tauri, aut Draconis priorem partem in capite ferre, inſignia principatus. Quandoque vero arborem, aliquando ignem, quandoque redolentia ſupra caput unguenta, hæc tum ad decorem ſpectabant atque ornatum: tum ſtuporem ac ſuperſtitionem quamdam aſpicientibus injiciebant.*

Idem auctor lib. 2. ubi de veteribus Ægyptiis. *Figuras igitur animalium, quæ nunc colunt, in tabulis pictas, duces eorum in bello tuliſſe; eaque ex re cognito ſer-*

[1] omniumque tutela, [2] ſecurum deæ cultorem etiam inter hoſtes præſtat. Rarus ferri, frequens [3] fuſtium uſus. Frumenta cæteroſque fructus patientius quam pro [4] ſolita Germanorum inertia laborant. Sed & mare ſcrutantur, ac ſoli omnium [5] ſuccinum, [6] quod ipſi *Gle-*

INTERPRETATIO.

mis, & loco omnium id præſidium. Ea forma *adoratorem deæ etiam protegit inter hoſtium tela. Raro gladiis utuntur, ſæpius ſudibus ligniſque* præuſtis. *Triticum aliaſque fruges laborioſius colunt, quam pro ſueta Germanorum ignavia. Sed etiam pelagus inveſtigant, & ſoli omnium colligunt ſuccinum, quod ipſi* Gleſum *appel-*

NOTÆ.

natoque, ſub quo quiſque militaret, ordine, victoriam conſecutos. Igitur viſum eſſe, gratiam his animalibus tanquam victoriæ auctoribus reddi, ſtatutumque, nefas eſſe, quodpiam eorum, quorum imago delata fuerat, occidi, ſed coli potius debere honoreque affici.

1. *Omniumque tutela.*] Fortaſſe melius, *omnique tutela.* Lipſius.

Omniumque tutela.] Intellige, pro omni tutela, non tamen ſic lege. ſcil. id pro armis, & ea loco omnium tutela fuit.

2. *Securum deæ cultorem.*] Ita vertunt, quaſi tutela numinis, aut illa effigies aprorum, eos inviolatos redderet, ita ut vulnerari ab hoſtibus non poſſent. Sed non ea mens Taciti, neque forte veterum illorum Germanorum. ut puto. inſigne illud reddidit eos audaces & ſtrenuos ad prælia, non tamen ita ſacros & inviolatos, ut nullum plane periculum adirent.

3. *Fuſtium uſus.*] Nempe ſudium, ſeu lignorum igni duratorum ac præuſtorum.

4 *Solita Germanorum inertia.*] Sic cap 14 *Plus per otium tranſigunt dediti ſomno ciboque; fortiſſimus quiſque ac bellicoſiſſimus nihil agens ... ipſi hebent* &c.

5. *Succinum legunt.*] Hic locus eſt, quem Caſſiodorus indicatum voluit, libro 5. epiſtola 2. *Hoc ſuccinum, quodam Cornelio ſcribente, legitur in interioribus inſulis Oceani, ex arboris ſucco defluens, unde & ſuccinum dicitur, paulatim ſolis ardore coaleſcens.* Sed ita ne contemptim ille de noſtro? potius ſcripſit, *quondam.* Lipſius.

Soli omnium ſuccinum.] Hodie Boruſſi, ubi Sambia in littoribus ad Sudaviam, cujus unum latus expoſitum eſt Zephyro verſus occidentem, & huic continuo adhæret litus Gedanicum & Pomeranicum; alterum verſus ſeptentrionem Livonico contiguum. In Sudavico litore, & non ubivis, venas ſuccini ſub aquis eſſe, tametſi tempeſtatibus ad littus Pomeranicum, Gedanenſe, Livonicum nonnihil ejus extrudatur, loquitur experientia.

Non negandum tamen ad quædam Hiſpaniæ Britanniæq; littora lectum fuiſſe, & adhuc quandoque legi ſuccinum, ſed ignobile, quodque vix nomen præ illo vero mereatur.

In littoribus Indiæ nonnullis etiam reperiri Plinius 37. 3. autor eſt. Adde quod in mediterraneis quibuſdam locis, ubi lacus & paludes, arenoſis, etiam fruſta ſuccini inventa ſint, ut & in ſolo urbis Witebergenſis. Modum ſuccini legendi intra vada atque tempeſtates, deſcripſit Jo. Wigandus.

Ex Herodoto patet jam ante 2000. annorum conſtitiſſe Græcis fluvium in extrema Europa ad ſeptentrionem eſſe, quem Eridanum barbari appellent, (*Raddune* vel *Radaune* dicere debebat) ubi ſuccinum legatur. *Kirchmaier.*

Fluvius *Raddune* haud procul à *Viſtula* oritur, & ſe in hunc amnem exonerat. ex *Raduna* nomine effictum antiquis *Eridanum* putant viri docti.

Succinum.] De quo ſic Plin. hiſt. natur. 37. 3 *Certum eſt gigni in inſulis ſeptentrionalis Oceani, & à Germanis appellari Gleſſum;*

itaque & à noſtris unam inſularum ob id Gleſſariam appellatam, Germanico Cæſare, ibi claſſibus rem gerente, Auſtraviam à barbaris dictam. Naſcitur autem defluente medulla pineo generis arboribus, ut gummi in ceraſis, reſina pinis. erumpit humoris abundantia, denſatur rigore vel tepore autumnali. cum intumeſcens æſtus rapuit, ex inſulis certè in littora expellitur, ita volubile, ut pendere videatur; atque conſidere in vado: quod arboris ſuccum eſſe priſci noſtri credidere, ob id ſuccinum appellantes. Pineæ autem arboris eſſe, indicio eſt pineus ex attritu odor, & quod accenſum, tædæ modo ac nidore flagret. Affertur à Germanis in Pannoniam maximè provinciam, inde Veneti primùm, quos Græci Henetos vocant, rei famam fecere, proximi Pannoniæ id accipientes circa mare Hadriaticum. 600 fere millibus paſſuum à Carnunto Pannoniæ abeſt littus id Germaniæ, ex quo invehitur, per cognitum nuper. Vidit enim eques Rom. miſſus ad id comparandum à Iuliano curante gladiatorium munus Neronis principis, qui hæc commercia & littora peragravit, tanta copia invecta, ut retia arcendis feris Podium protegentia ſuccinis nodarentur, arma verò & libitina, totuſque unius diei apparatus eſſet è ſuccino &c. Liquidum primo deſtillare, argumento ſunt quædam intus tranſlucentia, ut formicæ, aut culices lacertæque, quas adhæſiſſe muſteo non eſt dubium, & incluſas indureſcente &c.

Naſci & in India certum eſt. Archelaus qui regnavit in Cappadocia, illinc pineo cortice inhærente, tradit advehi rude, polirique adipe ſuis lactentis incoctum. Murrhinorum & Cryſtallinorum diximus gratiam: uniones quod capite circumferuntur, gemmæ digitis; in omnibus denique aliis vitiis oſtentatio aut uſus placet: in ſuccinis deliciarum tantum conſcientia. Putem quia nocte geſtabantur monilia collo, quæ interdiu non oſtentata. Plin. *monilium vice ſuccina geſtantibus.* uſus aliquis in medicina, *ſed non ob hoc feminis* Rom. *placet.* ſorte nec omnino geſtata matronis ſplendidiſſimis, ſed tantum inter delicias & opes ſecretas habita. *Domitius Nero in cæteris vitæ ſuæ portentis, capillos quoque conjugis ſuæ Poppææ in hoc nomen adoptaverat, quodam etiam carmine ſuccina appellando.* Solin. cap. 23. *Rude primum naſcitur, & corticoſum, deinde incoctum adipe lactentis ſuis expolitur, ad quem videmus nitorem. Pro facie habet nomina. melleum dicitur, & falernum, utrumque de ſimilitudine, aut vini, aut utique mellis.* In regione quæ ſuccinum mittit, reſini fere nullæ ſunt arbores. at in ſeptentrionalium littorum tractu, bituminis certè genus flavum eſt, ut nigrum apud nos in Arvernis, ejuſque naphtha flava, qualem è Saxonibus afferunt & Petroleum vocant, ut apud nos atra. cum ergo fonte ſuo ſcaturit bitumen, id molle adhuc & liquidum obvia quæque amplectitur, retinet, includit, fluctu vero lambente, in altum provolutum, maris vertigine ac ſalſugine temporiſque diuturnitate dureſcit; ut apud nos Piſſaphaltum, & jam tum ſuccinum eſt. ſicque concretum in littora ejus ſcaturigini oppoſita adverſis ventis ejicitur. *Dalecamp.*

Succinum.] Poëtas hic omittimus, qui ſuccinum lacrymas eſſe Heliadum, fratrem ſuum Phaëtonta deplorantium, prodiderunt, cum illud ingenioſum eſſe commentum nemo non intelligat. Philoſophos certe mirari non ſatis poſſumus, qui in abſurdas non raro ſententias abierunt. Primùm vero prorſus audiendi non ſunt, qui ſuccinum Elephantorum aut piſcium ſemen, Lyncis urinam, vel lacrymas eſſe dixerunt. Non minus abſurdi ſunt, qui *ſuccinum* concreti maris purgamentum, vel pinguem Oceani ſudorem eſſe docuerunt. quam ſententiam ex recentioribus quoque nonnulli fovent.

Neque fidem apud nos merentur qui arborum ſuccum eſſe putant; quamquam neque in deſignanda arboris ſpecie conveniant, aliis populum, aliis cedrum, aliis alnum hîc celebrantibus. Propius ad veritatem accedunt qui in ipſis terræ viſceribus ſuccini originem quærunt. Sed & horum non una eſt opinio.

Quidam exiſtimant, ſuccinum eſſe bitumen ſubterraneum, ex terra ſcaturiens, in fundo vero maris frigore concre-

ſum

tum. Quam ſententiam amplectitur Joannes VVigandus Epiſcopus Pomeſanienſis in hiſtoria Succini fol 4, 6, ut & Johan. Aurifaber, Severinus, Göbelius in libellis de ſuccino Pruſſ. Athanaſius Kircherus bitumen hoc ex terra in aquam ſcaturiens elevari ad ſuperficiem maris, ibique fluctuum impulſu concreſcere dicit, in mundo ſubterraneo tomo 2. lib. 8. ſect. 3. cap. 3. Sed hanc Kircheri ſententiam facile convellere poſſunt accolæ maris Baltici, qui nunquam id genus materiam aquis marinis ſupernatare viderunt.

Veriſſima igitur nobis illa videtur eſſe ſententia, quæ ſuccinum in terra gigni, non molle, ſed durum, tenet. Teſtantur enim hoc evidenter in litore Sudavico venæ Succineæ, quas & nos in montibus abruptis vidimus. Teſtantur item hoc ipſum & alia mediterranea à mari longius recedentia loca, ubi ſuccinum ex terra eruitur. Quod autem etiam ex aqua, nempe in mari Baltico hauritur, aliiſque in lacubus & fluminibus aliquando colligitur, illud ita fieri exiſtimo.

Gignitur in terræ viſceribus ſuccinum, tempeſtatibus autem ingentibus mare concitatum, terram eluit, ſuccinumque quod antea terrâ latebat obrutum, denudat, ſicque ad littus propellit. Dici etiam poteſt, montes in mari ſub undis latentes, tempeſtatibus illis abrumpi, venaſque eo modo aperiri.

Sed quæres ad quodnam genus corporum ſubterraneorum poſſit ſuccinum referri? Illud breviter verbis Dn. M Hartmanni explicabo: Subterraneum, inquit, eſſe ſuccinum apud omnes in confeſſo eſt, idque ex hiſtoria ſatis probatur: & cum id nec duci, nec fundi poſſit, patet metallis non accenſendum eſſe, neque reliquis foſſilium generibus, terris, ſulphuri, aut bitumini annumerandum. quod ſuccino major inſit ſoliditas, quam cæteris ejuſmodi foſſilibus. reſtat igitur ut dicamus eſſe lapidem, & quidem non ex ſaxorum, aut marmoreum, ſed nec ex lapidum peculiariter ita dictorum genere, ſed gemmam; ſicque apte reſponderi poſſit ad quæſtionem quid ſit, cum naturam ejus recte exprimat. *Sic Hartnochius lib. 1. de ſuccino Pruſſ. cap. 2 § ult.*

Forte nec proprie metallum, nec foſſile, nec lapis, aut gemma dici poſſit. Sed potius quoddam medium eſt, quod diſtinctum ſpecie à cæteris foſſilibus & gemmis ipſis. non certe duci enim aut fundi poteſt ut metalla, & ſolidius eſt quam foſſilia & hoc habet etiam inſigne & diverſum à gemmis, quod aliter concreſcat & coaguletur in ortu ſuo, nempe ex pinguiori materia, ſed tamen quaſi fuſili & quæ tepeſcit ac veluti liqueſit dum caleſcit in corpus, quod ſolidatur ſenſim, aut aqua aut aëre; igitur habet aliquid diſtinctum & proprium, ſive in ortu, ſive etiam in diſſolutione. quod forte non in gemma ulla reperias. Nempe ut liqueſcit in ortu, haud dubie ex calore interno, in viſceribus terræ, ita & fere diſſolvitur, igne admoto, & in vaporem ſuave olentem reſolvitur. Ideoque reges Orientis apud aras, & præſertim inter ſplendidas epulas flammis adolent Soli, aut igni ipſi, quem ſolum agnoſcunt deum, magnam vim ſuccini etiamnum. & facile foculis ignitis reſolvitur in fumum, exhalatque at gemmæ aeres, indomitæ, & pervicaciores adverſus ignem, & potius abrumpuntur, quam ardeant. Et quid ni propriam ſpeciem ſubterranei foſſilis conſtituerit ſuccinum; nam & ex terra eruitur, ita ut differat genere & ſpecie à metallis & lapidibus & gemmis ipſis, & ſpecie tantum diſcrepet à cæteris foſſilibus. Nam & certe funditur, aut quaſi funditur, cum tepeſcit igne & liqueſit, nam reſolvitur in odorem & *ut in picem reſinamve lenteſcit*, quaſi funditur. nam ex Plinio ibidem, *Liquidum primo deſtillare argumento ſunt quædam intus tranſlucentia, ut formicæ, aut culices lacertæque*. Et infra, *Rapaciſſimum ignium, & ſi juxta fuerint, celerrime ardeſcens*. Ergo ut primò congelatur & concreſcit, ita & mox diſſolvitur. Ibid. *Ramenta quoque ejus in oleo addita, flagrant dilucidius diutiuſque, quam lini* (pini) *medulla*. Non eſſe gemmæ

ſum vocant, inter vada atque [1] in ipſo litore legũnt. Nec [2] quæ natura, quæve ratio gignat, ut Barbaris, quæſitum compertumve. diu quinetiam inter cetera ejectamenta maris jacebat, donec luxuria noſtra dedit nomen. ipſis in nullo uſu, rude legitur; informe perfertur; pretiumque mirantes accipiunt. Succum tamen arborum eſſe intelligas: quia [3] terrena quædam atque etiam volucria animalia plerum-

INTERPRETATIO.

lant, inter æſtuaria, atque in ipſa ripa. Qua natura ſit illius, aut quo pacto producatur, ut barbari, nec inquiſivere, nec intellexere. quin etiam diu neglectum jacuit inter cætera purgamenta Oceani, donec luxus noſter conciliavit ipſi famam. Apud ipſos nullo in uſu eſt. informe colligitur, rude & incomptum affertur: pecuniamque ſtupentes capiunt. Conjicias tamen humorem eſſe arborum: quia ſæpe interfulgent terreſtres quædam animantes, atque etiam vo-

NOTÆ.

ſpeciem, patet etiam ex his Plinii, quia ſcil. gemmæ non colorem nativum mutant, neque tinguntur aut inficiuntur. Ibid. *Genera ſuccini plura. Candida odoris præſtantiſſimi. ſed nec his, nec cereis pretium, fulvis major auctoritas. Ex iis etiamnum amplior tranſlucentibus, præter quam ſi nimio ardore flagrent: imaginemq; igneam ineſſe, non igneam, placet. Summa laus Phalernis à vini colore dictis, molli fulgore perſpicuis. Sunt & in quibus decocti mellis lenitas placeat. Verum hoc quoque notum fieri oportet, quocunque* (modo) *libeat tingi, hædorum ſevo & anchuſæ radice: quippe etiam conchylio inficiuntur. Taxatio in deliciis tanta, ut hominis quamvis parva effigies, vivorum hominum vigentiumque pretia ſuperet.* Itaque cenſeam ſuccinum eſſe genus bituminis pretioſioris, in viſceribus terræ diu excoctum, quod per glebas, vel ultro exſudat, vel aquis & fluctibus excutitur. Et potius ſuccina accenſere videatur Plinius Cryſtallis & Myrrhinis, quam gemmis Nam ante ſuccinum immediate deſcribit cryſtalla, & poſtea gemmas. *nunc,* inquit, *gemmarum confeſſa genera dicemus.* Non forte originem ſuccini; attamen naturam & proprietates illius optime intellexit Plinius.

6. *Quod ipſi Gleſum vocant.*] A ſimilitudine vitri, ſimplicitate quadam barbara, quod Germani *Glas* vocant. Inſula etiam, in qua legebatur, *Gleſaria* à Romanis circa ea loca degentibus appellata fuit. Noſtri vero ſuccinum illud *Aiſtein* vocant, claro gentis Aiſtiorum argumento.

Plinii locum libro 37. corrigam, ubi ſcribit Gleſariam *Auſtraniam* quoque à barbaris dictam, cum ibi plane legendum videatur, *Auſtraviam.* Colerus.

Salmaſius in Solinum, *Glaſum* malit, indeque *Glaſarias inſulas* denominatas, conjicit, ob vitream enim perſpicuitatem, à vitro nomen traxiſſe creditur. *à Glebis* nihilominus K. in G. mutato deſcendiſſe vocem, Libavius exiſtimavit.

Alias & *Augſtein, Agſtein. Aydſtein, Ageſten. Pernſtein, vel Bernſtein,* ipſis Boruſſis *Genitar* vel *Gentar* dicitur. *Kirchmaier.*

1. *In ipſo littore.*] Hoc ipſo eodem loco colligitur ſuccinum etiam nunc noſtro ævo, cœli ſalique immutata natura.

2. *Quæ natura, quæ ratio.*] Quæ arbor, v. g. & qua ratione, quo pacto illa arbor gignat? an ex arbore exſudet talis ſuccus? & quæ ſpecies arboris? *quæ natura*? an mare ipſum gignat? aut etiam quæ ſit natura ſuccini?

3. *Terrena quædam animalia,*] Plinius lacerti meminit electro incluſi Martialis, formicæ 6. Epig. 15. & 4 Epigr. 59. viperæ. Idem 11. Epig. 9. *Succina virginea; quod regelata manus*

que interlucent, quæ implicita humore, mox dureſcente materia, cluduntur. Fecundiora igitur nemora lucoſque, ſicut [1] Orientis ſecretis, ubi [2] thura balſamaque ſudantur, ita Occidentis inſulis terriſque ineſſe crediderim; [3] quæ vicini ſolis radiis expreſſa atque liquentia in proximum mare labuntur, ac vi tempeſtatum in adverſa litora exundant. Si naturam ſuccini admoto igne tentes; in modum tedæ accenditur; alitque flammam pinguem & olentem: mox ut in picem re-

INTERPRETATIO.

latiles, quæ involuta ſucco, dum liqueſcit, *dein coaleſcente humore includuntur. Sicut igitur in Orientis ſolitudinibus ſunt feraciores ſaltus lucique, ubi thura, & balſama exſudant effunduntur que; ita* nemora ſimilia *ineſſe exiſtimaverim in inſulis, & regionibus Occidentis, quæ radiis proximi ſolis elicita & exſudantia in vicinum pelagus cadunt, ac violentia procellarum in oppoſitas ripas tranſmittuntur. Si adhibito igne, naturam explores ſuccini, inſtar tedæ flagrat, nutritque flammam craſſam & redolentem: dein velut in*

NOTÆ.

Effecta autem ſuccina illa, optime olentia fuiſſe adtritu manuum, idem Martialis innuit, libro 3. 65. *quod meſſor Arabs, quod ſuccina trita.*

Geſtabantur ergo ſuccina manibus delicatiorum, ſed præcipue feminarum nobilium. *Celerus.*

1. *Orientis ſecretis.*] Puto, de deſertis & ſolitudinibus Arabiæ præcipuè intelligit, ubi thura exudant. Sic Plin. natur. hiſt. 12. 14. *Thura præter Arabiam nullis, ac ne Arabiæ quidem univerſæ. In medio ejus ferè ſunt Atramitæ pagus Sabæorum, capite regni Sabeta, in monte excelſo, à quo octo manſionibus diſtat regio eorum thurifera, Saba appellata, quod ſignificare Græci myſterium dicunt. Spectat ortus ſolis æſtivi, undique rupibus invia, & à dextra malis ſcopulis inacceſſa* &c. *Iuba Rex in voluminibus, quæ ſcripſit ad C. Cæſarem Auguſti filium, ardentem fama Arabiæ, tradit, cenſorti eſſe caudicis, ramis aceris maximè Pontici. Succum amygdalæ modo emittere, taleſque in Carmania apparere; & in Ægypto ſatas ſtudio Ptolomæorum regnantium. Cortice lauri eſſe conſtat: quidam & folium ſimile dixere. Talis certè fuit arbor Sardibus. nam & Aſiæ reges ſerendi curam habuerunt* &c. *Prior atque naturalis vindemia circa canis ortum flagrantiſſimo æſtu, incidentibus qua maximè videatur eſſe prægnans, tenuiſſimuſque tendi cortex. Laxatur hic plaga, non adimitur. inde proſilit ſpuma pinguis. Hæc concreta denſatur, ubi loci natura poſcat, tegete palmea excipiente, alibi area circumpavita, purius illo modo, ſed hoc ponderoſius. Quod in arbore hæſit, ferro depectitur, ideo corticoſum.*

2. *Thura & balſama.*] Diodor. Sicul. hiſt. lib. 4. cap. 3. ubi de Arabibus: *Pars mediterranea ſilvas continet amœnas, in quibus magnæ ſunt thuris ac myrrhæ arbores: palmæ inſuper, arundines, ac cinnamomum, & alia his odore ſimilia. Neque enim referri poſſet ſingulorum ſpecies, ac natura: adeo affluenter multa in eam odorifera natura exaggeravit.*

3. *Quæ vicini ſolis radiis expreſſa.*] Quomodo vicinus ſol illis inſulis, aut nemoribus, ſi ad occidentem poſita ſunt, ut ſupponit ibi. De Oriente non mirum, quod ibi exſudent balſama thuraque. ſed ad Occidentem, ſuccos radiis ſolis elicitos diffluere ejuſdem pretii & odoris, certè mirum fuerit. At tamen ſol & his terris vicinus dici poſſit, quia ibi occidit, & *illuc uſque natura.* Et idem tamen ſol eſt, etiam cum Oceano incumbit, & miros effectus, li-

ſinamve lenteſcit. Suionibus [1] Sitonum gentes continuantur. Cætera ſimiles, uno differunt, quod femina dominatur: in tantum [2] non modo à libertate, ſed etiam à ſervitute degenerant. [3] hic Sueviæ fi-
46 nis. [4] Peucinorum, [5] Venedorumque, & [6] Fennorum nationes

INTERPRETATIO.

picem, aut reſinam liqueſcit ac tabeſcit. Suionibus contermini ſunt Sitonum populi. in reliquis pares ipſis, una re diſtinguuntur, quod mulier imperat: adeo illi *non ſolum à libertate, verum etiam à ſervitute deerrant. hic Sueviæ terminus. Dubius hæreo, an tribuam Germanis aut Sarmatis, Peucinorum, Ve-*

NOTÆ.

cet forma & natura diverſos producit.

1. *Sitonum.*] Sitones, populi Suevorum gentis, in Baltia ſeu Scandia peninſula Germaniæ magnæ. hodie præfectura *Dronthem*. in regno Norvvegiæ. ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

2. *Non modo à libertate, ſed etiam à ſervitute degenerant.*] Degenerant *à libertate*, quia ceteri Germani fere omnes *liberi*, hi *ſervi*. degenerant *à ſervitute*, quia ſervientes populi, regibus, ideoque viris, ſervire ſolent, hi feminis. *Pichena.*

3. *Hic Suevia finis*] Longiſſimum ergo & ampliſſimum Suevorum regnum fuit. quod quidem à Boruſſia etiam procedens, Sueciam cum vicinis inſulis ambiret, vaſtiſſimique maris dominatum complecteretur.

Colligas id ex eo, quod Pomponius Mela de Corn. Nepote ſumptum refert libro 3. *Corn. Nepos, ut recentior auctoritate, ſic certior, tradit. teſtem autem rei Q. Metellum Celerem adjicit, eumque ita retuliſſe commemorat, cum Gallis proconſul præeſſet, Indos quoſdam à rege Suevorum dono ſibi datos, unde in eas terras deveniſſent, requirendo, cognoſſe, vi tempeſtatum ex Indicis æquoribus abreptos, emenſoſque quæ intererant, tandem in Germaniæ littora exiiſſe.* Hauſit ex Plin. 2. 67. *Coler.*

4. *Peucinorum.*] Peucini latè ſumpti, populi Germano-Sarmatiæ regionis. hodie *Pruſſia Nigra*, cum parte *ſuperioris Poloniæ*. ad orientem Viſtulæ fluvii, in ſtatu regni Poloniæ ad meridiem. Peucini propriè dicti, ſunt populi ſupradictorum populorum. hodie pars ſeptentrionalis & orientalis palatinatus *Lemburg*, in Ruſſia Nigra. ex Geograph. Sanſonis. *Tillemonius.*

5. *Venedorum.*] Antiquiſſimi & *Henetos* appellarunt. Alii *Venetos* & *VViniſos*. Helmoldus ejuſque coævi, *VVinulos*. Sed male idem Helmoldus eum Vandalis confundit. Imo fortaſſe non male. Cum ita vagi illi Vinidæ à Germanis dicti fuerint. *Vagari* enim apud illos eſt *Vandalen*. *Vendos* etiam dictos fuiſſe credo. Unde apud Strabonem libro 4 Οὐένετοι civitas.

Jornandes: *Vinidarum natio populoſa conſedit, quorum nomina, licet nunc per varias familias & loca mutentur, principaliter tamen Sclavi & Antes nominantur.* Colerus.

Venedorum.] Venedi latè ſumpti, populi Germano-Sarmatiæ. hodie ducatus *Lithuania* & *Mazovia*, cum *Polaquia* provincia, in ſtatu Poloniæ.

Venedi propriè dicti, ſunt populi ſupradictorum populorum. hodie palatinatus *VVilna*, in magno ducatu Lithuaniæ ad ſeptentrionem, ex Geographia Sanſonis. *Tillem.*

6. *Fennorum nationes.*] Alii *Finnos* aut *Finnones* vocant. Plinius libro 4. *Nec minor eſt opinione Eningia.* Ego legerim, *Finningia. Finnia*, dicit Saxo Grammaticus.

Puto & *Finnoniam*. Plinium ſcripſiſſe illo loco: *Inſulæ complures ſine nominibus eo ſitu traduntur. ex quibus ante Scythiam quæ appellatur Finno-*

[1] Germanis an Sarmatis aſcribam dubito : quamquam Peucini, quos quidam [2] Baſtarnas vocant, ſermone, cultu, ſede, ac domiciliis, ut Germani agunt, [3] ſordes omnium ac torpor. [4] procerum connubiis

INTERPRETATIO.

nedorumque, & Fennorum gentes : quamvis Peucini, quos nonnulli Baſtarnas appellant, lingua, veſte, habitatione, atque tectis, ut Germani agitent ; ſquallor univerſorum atque inertia primoribus per matrimonia connexis, in Sar-

NOTÆ.

nia. Vulgo legebatur : *Pannonia.* Colerus.

Fennorum.] Finni, populi Germano-Sarmatiæ regionis, ad mare Suevicum. hodie *Finlandia*, magnus ducatus regni Sueciæ ad orientem maris Balthici. *Tillemonius.*

1. *Germanis an Sarmatis*] Ex hoc Taciti loco patet iſtos populos non omnino eſſe *Germanos*, nec propriè eſſe *Sarmatas*, ſed mixtum genus. rectè igitur vocari poſſunt *Germano-Sarmatæ* & eorum regio, *Germano-Sarmatia*. id vidit doctiſſimus Nicolaus Sanſon Geographus Regis Chriſtianiſſimi; & hujus regionis edidit chartam Geographicam ſub titulo *Germano-Sarmatia* hanc vide, Germano-Sarmatia, regio Europæ antiquæ, in latere medio, & inter Germaniam & Sarmatiam Europæam &c. hodie pars maxima ſtatuum regni *Polonia*, pars quædam regni Sueciæ *Suede*, ad mare Balthicum, & pars imperii *Turcici Europæi* ad ſeptentrionem Danubii fluvii. *Tillemon.*

2. *Baſtarnas vocant.*] Plutar. in Æmilio: *Excibat evocabatque Gallos qui circa Danubium habitant, & Baſterna vocantur. qua gens ferox præliis & equitatu præpollet.* Et infra : *Advenerunt ipſi opem rogantes Baſtarnæ, decem ſcil. millia equitum, & par numerus ſimul adequitantium, viri ſtipendiarij omnes, colendi agros, navigandi, gregeſque & armenta paſcendi prorſus inſcij. unum opus unamque artem exercebant, præliandi ſcil. & vincendi hoſtes.* παραβάται Illi ſunt qui ſuccenturiabant dominis *occiſis aut ſauciis*, his ſcil. *equos ſtatim præbebant, aut vicem & locum eorum in pugna ſupplebant.*

Baſtarnas.] Baſtarnæ latè ſumpti populi Germano-Sarmatiæ regionis, hodie *Volhynia* & *Podolia*, provinciæ regni Poloniæ Baſtarnæ propriè dicti, populi ſub majoribus Baſtarnis contenti. hodie pars meridionalis palatinatus *Kiouv*, vel *inferioris Volhyniæ*, ex Geographia Sanſonis *Tillemon.*

3. *Sordes omnium.*] Nicolaus Damaſcenus de vicinis quibuſdam Scythiæ populis : *Ter ſolummodo lavantur in vita, cum naſcuntur, cum nuptias celebrant & mortem obeunt.* Sic de Getis Ovidius :

——— *Stricto ſquallidus enſe Getes.*

Colerus.

Sordes omnium ac torpor.] Vellem, *ſordes omnium & par torpor*, aut ſaltem ſic intelligere, ita ut ſordes & inertia omnium pares eſſent ſimileſque, tum plebejorum quum primorum Et potius eſt. ut intelligamus de inertia, ſqualore & otio, quam de ſtupiditate ingenii, ut nonnulli vertunt.

Sordes omnium ac torpor.] An tantum Peucinorum Venedorumque & Fennorum ? an ipſorum, ut & Germanorum, ut Germani agunt omnes iſti, quia in iiſdem ſordibus eodemque torpore, quo Germani. at procerum connubiis mixtis, forte ipſi ſolum proceres ob talia connubia, ac propter opes luxumque, illam veſtem fluitantem & laxam geſtabant, non autem vulgus egenum.

4. *Procerum connubiis mixtis.*] An ſoli proceres, quia mixti connubiis cum Sarmatis, in eorum cultum fœdantur ? an verò omnes omnino Peucini ? an ad imitationem & exemplum procerum, qui connubia miſcent cum Sarmatis, in Sarmatarum cultum fœdantur etiam

mixtis, nonnihil in [1] Sarmatarum habitum [2] fœdantur. Venedi multum ex moribus traxerunt. [3] Nam quidquid inter Peucinos Fennoſque ſilvarum ac montium erigitur, latrociniis pererrant. hi tamen inter Germanos potius referuntur, quia & [4] domos figunt, & [5] ſcuta geſtant, & [6] pedum uſu ac pernicitate gaudent, quæ omnia di-

INTERPRETATIO.

matarum cultum tantiſper degenerant. Venedi multum ex inſtitutis & ingenio Sarmatarum hauſerunt. Nam furtis & incurſionibus pervagantur quantum ſaltuum aut collium exſurgit inter Peucinos Fennoſque. [illegible] tamen potius recenſentur inter Germanos, quia etiam ſedes ſtatuunt, & clypeos ferunt, & pedum uſu ac velocitate geſtiunt, quæ omnia diſſimilia ſunt Sarmatis, qui

NOTÆ.

plebeij? hoc poſtremo modo verſio Gallica.

Procerum connubiis mixtis.] Legunt: *cæterum connubiis mixtis.* Mihi vulgata lectio probatur: veriſimile enim eſt, non à plebeiis hominibus uxores ex Sarmatia uſque ductas, ſed à proceribus tantum. & ideo ait, *mixtis procerum connubiis*, id eſt, inter proceres Baſtarnas & primores Sarmatas. *Pich.*

Verius legeris: *procerum connubiis mixtis.* Intelligit autem fœdum illum braccarum uſum, quem & apud cæteros nonnullos Germanorum viguiſſe conſtat. Lucanus:

Et qui te laxis imitantur, Sarmata, braccis,
Vangiones Batavique truces, Coler.

Recte lectio vulgata. *ſordes omnium.* ſcil. perinde vulgi & primorum, ut & *torpor.* Hoc tamen ſupra vulgus habent *proceres*, quod *connubiis mixtis*, nempe cum Sarmatis, *nonnihil in Sarmatarum habitum fœdantur. ſordes*, ſunt paupertas & miſeria victus. at τὸ *fœdantur* hic, mollitiam quamdam arguit, præ veris & ſinceris Germanis. Vel hic ſenſus eſſe poſſit: *ſordes omnium ac torpor*, ut & Germanorum, at *procerum connubiis mixtis*, eâ cauſſa, omnes tantiſper *Sarmatarum* laxa veſte *fœdantur.* in quo ſolo degenerant à Germanis. & vulgus facile principum habitum æmulatur.

Procerum connubiis mixtis.] *Sordes omnium* Peucinorum ſeu Baſtarnarum, *ac torpor*, perinde ac Germanorum. Hi Germanis ſimiles ſunt, *ſermone, cultu, ſede, ac domiciliis*; ſed tamen *nonnihil in Sarmatarum habitum fœdantur*, quia ſcil. proceres Peucinorum connubiis miſcentur cum proceribus Sarmatarum.

1. *Sarmatarum.*] Sarmatia Europæa, regio Europæ ad ſeptentrionem & orientem. hodie pars magna & occidentalis imperii *Moſcovia*, *Parva Tartaria* integra, pars orientalior ſtatuum *Polonia*, & aliquid regni Sueciæ *Suede.* ex Geographia Sanſonis. *Tillemon.*

2. *Fœdantur.*] Cur *fœdantur*? puto, quia degenerant à cultu virili Germanorum, nempe ſago, & veluti fœdantur pellucida & fluitante veſte Sarmatarum, qualis fuit Medica palla, de qua ſupra, & quæ minus decet viros ad arma genitos.

3. *Nam quidquid inter.*] An hoc habent ex moribus & ingenio Sarmatarum Venedi, quod latrociniis ſilvas & montes pererrent? an verò ingenio Sarmatæ ſunt, quia illa frequentant loca vicina Sarmatis?

4. *Domos figunt.*] Sarmatæ enim ἁμαξόβιοι, ſcil. *in curribus degebant* plerique. Mela de hac gente: *Non ſe viribus tenet, & ne ſtatis quidem ſedibus.* Colerus.

5. *Scuta geſtant.*] Quæ Sarmatis nulla, ut alibi docui ex Tacito *Coler.*

6. *Pedum uſu.*] Cum ad uſum pedum nihil Sarmatis inertius ſit. Tacitus hiſtoriarum libro 1. *Colerus.*

verſa Sarmatis ſunt, in plauſtro equoque viventibus. [1] Fennis mira feritas, fœda paupertas non arma, non equi, [2] non penates: victui herba, veſtitui pelles, [3] cubile humus. ſola in ſagittis ſpes, quas [4] inopia ferri oſſibus aſperant. [5] Idemque venatus viros pari-

INTERPRETATIO.

fere in curru & equis agitant Fennis maxima ferocitas, turpis egeſtas: non tela, non equi, non domicilia. victui gramen, cultui pelles, lectulus terra: una in ſagittis ſpes, quas penuriâ ferri oſſibus acuunt. Eademque ve-

NOTÆ

1. *Fennis mira feritas.*] Apud Jornandem involutum atque mendoſum ſcriptorem, *Finni* inter miriores Scanciæ cultores enumerantur. *Finni*, inquit, *mitiſſimi.*

Quando vero libellus hic à Tacito Germanis dicatus eſt, propter ſtudioſos antiquitatis Germanicæ, non poſſum omittere quin Paulus Diaconus explicetur. Ille in hiſtoriæ Langobardicæ exordio; *Scritefinnos* inſulæ Scandinaviæ vicinos facit. *Huic*, inquit, *loco Scritefinni, ſic enim gens illa nominatur, vicini ſunt: qui etiam æſtatis tempore nivibus non carent, nec aliud, ut pote feris ipſis ratione non diſpares, quam crudis animantium carnibus veſcuntur. De quorum etiam hirtis pellibus ſibi indumenta coaptant. hi à ſaliendo, juxta linguam barbaram, etymologiam ducunt. Saltibus enim utentes, arte quadam, ligno incurvo ad arcus ſimilitudinem feras aſſequuntur.* Sic leg.

Non diſſentiunt hæc cum his, quæ Tacitus ſcribit. *Sola in ſagittis ſpes. Idemque venatus viros pariter ac feminas alit.*

Quod vero dicit de *barbaro nominis etymo*, certe *ſcritten* Germanis, eſt *paſſum facere.* Sic & Jornandes hiſtor. Gothica: *Alia vero ibi gentes Scritefenna, quæ frumentorum non quæritant victum, ſed carnibus ferarum atque avium vivunt, ubi tanta paludibus fœtura ponitur, ut & augmentum præſtent generi, & ſatietatem ac copiam genti.* Sic lego. *Rhenanus.*

2. *Non penates.*] Seneca epiſt. 90: *Non habebant domos inſtar urbium. Spiritus, ac liber inter aperta flatus, & levis umbra rupis, aut arboris, & perlucidi fontes rivique, non opere, nec fiſtula, nec ullo coacto itinere obſolefacti, ſed ſponte currentes, & prata ſine arte formoſa, inter hæc agreſte domicilium, ruſtica poſitum manu. Hæc erat ſecundum naturam domus, in qua libebat habitare, nec ipſam, nec pro ipſa timentem.*

3. *Cubile humus.*] Seneca libro 1. Quare bonis viris mala accidant. *Omnes conſidera gentes, in quibus Romana pax deſinit: Germanos dico, & quicquid circa Iſtrum vagarum gentium occurſat. Perpetua illos hiems, triſte cœlum premit, maligne ſolum ſterile ſuſtentat, imbrem culmo aut fronde defendunt, ſuper durata glacie ſtagna perſultant, in alimentum feras captant. Miſeri tibi videntur? nihil miſerum eſt, quod in naturam conſuetudo perduxit. Paulatim enim voluptati ſunt quæ neceſſitate cœperunt. nulla illis domicilia, nulla ſedes ſunt, niſi quas laſſitudo in diem poſuit. Vilis, & hic quærendus victus, horrida iniquitas cœli, intecta corpora, hoc quod tibi calamitas videtur, tot gentium vita eſt.*

4. *Inopia ferri, oſſibus.*] Aut Urorum cornibus, ut ſupra ex Plinio oſtendi. puto enim prope illum locum de his ipſis *Fennis* intelligendum. *Coler.*

5. *Idemque venatus.*] Apud Sarma-

ter ac feminas alit. Paſſim enim comitantur, partemque prædæ petunt. Nec aliud infantibus ferarum imbriumque ſuffugium, quam ut in aliquo [1] ramorum nexu contegantur. huc redeunt juvenes, hoc ſenum receptaculum. Id beatius arbitrantur, quam [2] ingemere agris, [3] illaborare domibus, ſuas alienaſque fortunas ſpe metuque [4] verſare. [5] Securi adverſus homines, ſecuri adverſus deos, rem difficillimam aſſecuti ſunt, [6] ut illis ne voto quidem opus ſit. Cætera

INTERPRETATIO.

natio nutrit viros perinde ac mulieres. hæ quippe paſſim ſectantur, portionemque venatûs poſtulant. Nec aliud præſidium pueris contra feras pluviaſque, quam ut aliquo ramorum ſimul innexorum tugurio abſcondantur. defendantur. huc juniores remeant, hoc ſeniorum domicilium. Id fœlicius exiſtimant, quam luctari cum prædiis, aut operari in ædibus, & ſuas alienaſque opes ſpe & formidine exagitare. Tuti adverſus mortales, haud ſolliciti erga deos, rem quam maxime arduam adepti ſunt, ut ne voto quidem indigeant. Cætera

NOTÆ.

tides etiam, *Arcus tendere, equitare, venari, puellaria penſa ſunt.* ut Mela tradit libro 3. *Coler.*

1. *Aliquo ramorum nexu.*] Idem ſcribit de Septempaganis, ſive Moſynis Strabo. de quibus & Xenophon. *Colerus.*

Ramorum nexu.] Senec. epiſt. 90 *Illi quos aliquod nemus denſum à ſole protexerat, qui adverſus ſævitiam hiemis, aut imbris, vili receptaculo tuti ſub fronde vivebant, placidas tranſigebant ſine ſuſpicione noctes.*

Idem Seneca epiſt 90. *Furca utrinque ſuſpenſa fulciebant caſam, ſpiſſatis ramalibus, ac fronde congeſtam.*

2. *Ingemere agris.*] Non enim ſine ſuſpiriis & ſingultibus ſcinduntur glebæ. jugo bos premitur, non ſine onere aratoris, & ſæpe etiam fatiſcit agricola. Occat anhelando ipſe, & ſudore ſuo irrigat agros.

Ingemere agris.] Plin. 18. 5. *Malus eſt ager cum quo dominus luctatur. Cato inter prima ſpectari jubet, ut ſolum ſua virtute valeat &c.*

3. *Illaborare domibus*] Vertunt, quaſi hic ageretur de ædificandis domibus, ſed præcisè tantum agitur de negotiis, & præcipue de re familiari, cujus ſatagere debent qui ſedes ſemel fixere.

4. *Verſare.*] Id eſt, quam ancipiti animo pendere ſemper, ſuaſque & alienas opes fluctuantes & obnoxias fortunæ contemplari, perpetuoque dubios inter ſpem & formidinem agitare.

5. *Securi adverſus homines, ſecuri adverſus deos.*] In fœda enim paupertate, ſecuri adverſus raptores furesque agebant, quibus nihil quæſtui apud eos.

Et dum agriculturæ non ſtudebant, ſecuri etiam erant adverſus deos, id eſt, adverſus grandines ac tempeſtates, cæteraſque cœli injurias, quæ ſegetes, atque omnes alios terræ fructus aliquando deſtruere ſolent. *Pichena.*

6 *Ut illis ne voto quidem opus ſit.*] Quid enim optent homines, qui nihil ſperant, nil cupiunt, aut timent?

Ut illis ne voto quidem opus ſit.] An intelligit, barbaras iſtas gentes, non ſolum civiliorem humanioremque vitam penitus aſpernari, ſed & nullarum rerum deſiderio teneri, quod difficillimum habetur inter mortales?

Potius videtur ſenſus: his gentibus, quippe adverſus hominum cœlique injam.

jam fabuloſa; [1] *Helluſios & Oxionas ora hominum vultuſque,* [2] *corpora*

INTERPRETATIO.

jam ficta & commentitia: Helluſios & Oxionas *habere* faciem hominum vul-

NOTÆ.

jurias ob paupertatem ſecuris, deos votis fatigare non opus fuiſſe. *Pichena.* Quid ni vetus lectio certior, ut *ne voto quidem opus eſſet?*

Ne voto quidem.] Ita ſecuti illi adverſus homines & numina, ut illis ne quidem opus ſit fatigare cœlum aut deos votis ſuis.

1. *Helluſios & Oxionas.*] Hæc de inſulis intelligenda, quæ ſupra Sarmatiam Germaniamque in Glaciali Oceano ſunt ſpartæ, quarum maxima nunc noſcitur vulgari vocabulo *Nova Zembla.* Hæc eſt de qua ita tradit Stephanus, *Elixonæ, inſula Hyperboreorum, haud minor Sicilia, ſub flumine Carambyca, unde inſulani Carambica, teſte Hecatæo.* Plinius de eiſdem inſulis, quamvis aliis & paullo diverſis nominibus lib. 4. cap 13. Feruntur & Oonæ, in quibus ovis avium & avenis incolæ vivant. aliæ in quibus equinis pedibus homines naſcantur, Hippopodes appellati. Panotiorum aliæ, in quibus nuda alioquin corpora prægrandes ipſorum aures tota contegant. Incipit inde clarior aperiri fama ab gente Ingævonum, quæ eſt prima inde Germaniæ. Fere eadem referunt Solinus cap. 13 Iſidorus Origin. lib. xi. cap. 3. Mela lib 3. cap. 5. Apud Plinium equidem pro Panotiorum in vulgatis exemplaribus legitur, *Faneſiorum*, & apud Solinum *Phaneſiorum.* at quia apud Iſidorum diſertè ſunt *Panotii*, haud dubitaverunt viri eruditi, in utroque autore legere, *Panotiorum.* nam ab argumento prægrandium aurium, quibus tota corpora contegebant, dicti ſunt Græcis ſcriptoribus *Panotioi*. quemadmodum & alii ab equinis pedibus *Hippopodes*, & ab ovorum eſu *Oonai.* omnino igitur & in Mela corrigendos cenſeo *Satmalos* in *Panotios.* Nec Tacitum arbitror ex novo habuiſſe autore ſua de fabuloſis illis inſulis, vereorque apud hunc quoque vocabulum, *Helluſios*, eſſe vitiatum à *Fanotios*, cujus ſcriptura quum forte eſſet exoleta, atque obſcurata, imperitus quidam reſtituit ex Plinio & Solino *Phaneſios*, qui porro detorti in *Helluſios.* Jam vero *Oxionas* debere eſſe *Oonas*, neſcio quis dubitare queat. ex Cluverii Germania antiqua lib. 3 cap. 45 pag. 203. *Tillemonius.*

2 *Corpora atque artus ferarum.*] Talia, aut hæc ipſa naturæ monſtra deſcribit Plinius, ex fama tamen, quæ ſæpe dubia & fabuloſa, quod dicit ipſe libro 4. 13. *Reliqua littora incerta ſignata fama.* Sic igitur ibidem ille: Sunt aliæ inſulæ, *in quibus equinis pedibus homines naſcantur, Hippopodes appellati: Faneſiorum aliæ, in quibus nuda alioquin corpora prægrandes ipſorum aures tota contegant. Incipit inde clarior aperiri fama ab gente Ingævonum* &c. Rationem tamen naturæ portentoſæ in ipſa natura ingenioque terrarum quaſi ex vero quærere videtur idem Plinius libro 6. 30. ubi de Æthiopia.

Animalium, inquit, *hominumque effigies monſtriferas circa extremitates ejus gigni minime mirum, artifici ad formanda corpora effigieſque cælandas mobilitate ignea. Ferunt certe ab Orientis parte intima gentes eſſe ſine naribus, æquali totius oris planitie. Alias ſuperiore labro orbas, alias ſine linguis: pars etiam ore concreto, & naribus carens, uno tantum foramine ſpirat, potumque calamis avenæ trahit, & grana ejuſdem avenæ, ſpon-*

X

atque artus ferarum gerere. quod ego ut incompertum, in medium relinquam.

INTERPRETATIO.

cumque; quoad corpora vero & membra, feris ſimiles *eſſe; quod nos ut incognitum, in medio relinquemus.*

NOTÆ.

te provenientis ad veſcendum. Quibuſdam pro ſermone nutus motuſque membrorum eſt.

Quid ni ſimile ludibrium naturæ ſit, aut fingatur, ut ad Meridiem, ita & ad Septentrionem, licet diverſis de cauſſis?

JULII AGRICOLÆ
VITA,
SCRIPTORE
CORNELIO TACITO.

CLARORUM virorum facta moreſque poſteris [1] tradere an-
tiquitus uſitatum, ne noſtris quidem temporibus quamquam 1.

INTERPRETATIO.

ILLVSTRIVM virorum res geſtas moreſq; poſteritati commendare jam olim uſu receptum fuit. & id *ne noſtro quidem ævo, quamvis incurioſa ſuorum tempora*

NOTÆ.

LIBELLVS hic, ſi quis alius, vere diſertus, vere prudens, ſcriptus videtur ſub idem tempus cum illo de Germania: vel certe haud longe ſecus. Nam quadriennio poſt mortem Agricolæ hunc contexuiſſe videtur Tacitus, ipſo quidem indice, hoc libro: *Nobis tam longa abſentia conditione; ante quadriennium amiſſus es.*

Atque obiit Agricola Pompejo Collega & Corn. Priſco Coſſ. uti hac ratione, ſcriptum ſyntagma hoc eſſe oporteat ſub ipſum initium imperii Trajani. *Lipſius.*

1. *Tradere antiquitus.*] Sero tamen ſcripſerunt hiſtoriam Romani, teſte Sueton. de Ill. Gramm. 2. *Primus igitur, quantum opinamur, ſtudium Grammaticæ in urbem intulit Crates Mallotes Ariſtarchi æqualis, qui miſſus ad ſenatum ab Attalo rege, inter ſecundum ac tertium bellum Punicum, ſub ipſam Ennii mortem, cum in regione palatii, prolapſus in cloacæ foramen, crus fregiſſet, per omne legationis, ſimul & valetudinis tempus, plurimas ἀκροάσεις ſubinde fecit, aſſiduéq; diſſeruit, ac noſtris exemplo fuit ad imitandum. Hactenus tamen imitati, ut carmina parum adhuc divulgata, vel defunctorum amicorum,*

[1]incurioſa ſuorum ætas omiſit, [2] quotiens magna aliqua ac nobilis virtus vicit ac ſupergreſſa eſt [3] vitium parvis magniſque civitatibus

INTERPRETATIO.

neglexere, quoties eximia aliqua & inſignis virtus præcelluit ac ſuperavit inſcitiam recti & livorem. quod eſt *vitium commune mediocris & magnis nationi-*

NOTÆ.

vel ſi quorum aliorum probaſſent, diligentius retractarent, ac legendo commentandoque, etiam cæteris nota facerent. Nondum itaque componebant hiſtorias aut Annales, niſi forte carmine, ut fecit Ennius.

1. *Incurioſa ſuorum ætas.*] Sic fine 2. annal. *Dum vetera extollimus, recentium incurioſi.* Cæterum hoc ſeculorum omnium vitium fuit, viventes adhuc faſtidire, veteres & olim defunctos admirari. de quo pulchre Demoſthenes in Orat. de Corona.

Nimirum *præſentia invidia, præterita veneratione proſequimur; & his nos obrui, illis inſtrui credimus*, inquit Vellejus. Cui ſuccinens Horatius: *Virtutem incolumem odimus, ſublatam ex oculis quærimus invidi.* Virdungus.

Incurioſa ſuorum ætas.] Incurioſa fuit ea ætas hominum rerumque, non tantum quia præſentes viventeſque ſperneret, id enim commune eſt omni omnium mortalium ætati, civitatique, ſed etiam præcipue quia *ſæva* illa & *infeſta virtutibus tempora* fuerunt. Quis enim curioſus virtutis tum commendandæ tradendæque poſteris, cum exilio & nece ſæviretur in auctores, & flammis *ingenia* punirentur. Attamen, inquit, noſtra ætas, *quamquam incurioſa ſuorum*, non id prorſus omiſit, quoties magna aliqua virtus altius emerſit, licet id longe difficilius & longe maxime tum periculoſius fuerit, quam *apud priores.* nam vetere Repub florente certe *facta puniebantur, ſed verba impune erant.* & ut apud priſcos Romanos *agere memoratu digna, pronum* & facile fuit, ita & ea ſcribere & poſteris tradere, ut ſine adulatione & ambitione auctorum, ita & ſine periculo fuit. *Adeo virtutes iiſdem temporibus optime* & feliciſſime commendantur, *quibus facillime gignuntur.* Igitur *incurioſa ſuorum* fuit illa *ætas*, quia exilio, nece, & igne oppreſſa, atque in ſilentium adacta ingenia & quia in tanta ſervitute hominum, ademptum *per inquiſitiones & loquendi audiendique commercium.* quia *expulſi ſapientiæ profeſſores*, & omnes bonæ artes *in exilium acta*, quia *cito extinguuntur* ſtudia, & ingenia, quæ & ipſa *lente augeſcunt*; & quia *ſubit* etiam *ipſius inertiæ dulcedo.* quia per quindecim annos, quibus imperavit, aut potius ſæviit ac debacchatus eſt Domitianus, multi honeſti & doctiſſimi viri *fortuitis caſibus*, & etiam fortiſſimus, ac virtutis & recti pervicaciſſimus quiſque ſævitia dominantis intereiderunt. quia denique *per ſilentium ad ipſos exactæ ætatis terminos* ventum eſt; & tota illa ætas quindecim annorum, qua graſſatus eſt calvus Nero, *grande mortalis ævi ſpatium*, per ſilentium tranſacta. *grande* certe illud *ſpatium*, ſi brevitatem vitæ ævique hominum, ſi ætatem ſcribendo idoneam ſpectes.

Incurioſa ſuorum.] Nempe propter *ignorantiam recti & invidiam.* & forte magis etiam ob infeſta virtutibus tempora. Nam tum infeſta dominatio, & iis qui virtutem exercerent, & qui laudarent.

2 *Quotiens magna.*] Poſſit id forte pro genio Taciti referri & ad τὸ *uſitatum antiquitus*, & ad ea, *incurioſa ſuorum ætas*, eo ſenſu ut *antiquitus uſitatum* fuerit, celebrare virtutem, quoties emerſit & vicit invidiam, & id quoque non omiſerit noſtra ætas, licet *incurioſa ſuorum*, quoties noſtro ævo *magna aliqua ac nobilis virtus* emicuit.

3. *Vitium parvis magniſque civitatibus.*] Cor. Nepos in Chabria; *Eſt enim*

commune, ignorantiam recti & invidiam. Sed [1] apud priores ut agere memoratu digna pronum, magiſque in aperto erat; ita [2] celeberrimus quiſque ingenio, ad prodendam virtutis memoriam, ſine gratia aut ambitione, bonæ tantum conſcientiæ pretio ducebatur. Ac [4] plerique ſuam ipſi vitam narrare, fiduciam potius morum, quam

INTERPRETATIO.

bus. Sed quemadmodum apud antiquos res memoria dignas præſtare facile, magiſque licitum ac liberum erat; ita tum clariſſimus quiſque facundia, non favore, vel cupiditate, aut oſtentatione, ſed ſolo bonæ conſcientiæ præmio, ad celebrandam virtutis famam incitabatur. Ac multi ſua ipſi vitæ inſtituta factaque memorare, ſecuritatem eſſe potius bene actæ vitæ, quam ſuperbiam

NOTÆ.

hoc commune vitium magnis liberiſque civitatibus, ut invidia gloriæ comes ſit, & libenter de his detrahant, quos emergere videant altius.

1. *Apud priores*] Qui vivente adhuc libertate & ſtante republica vixerunt.

Ut apud priores.] Ut ea ætas ferax virtutum fuit, ut fœlix facilisque natura tum fuit gignendis viris illuſtribus, ita tum & *celeberrimus quiſque ingenio*. ſine favore, ſine adulatione in imperitantes potentioreſque, ſcripſere. *ſine ambitione*, id eſt, ſine amore aut odio, nullo affectu privato, ſed ſolius virtutis ſtudio, & *bonæ tantum conſcientiæ pretio* ad fortia facta poſteris tradenda incitabantur. Ipſemet Tacitus lib. 1. hiſtor. 1. *Sed veteris populi Rom. proſpera vel adverſa claris ſcriptoribus memorata ſunt, temporibuſque Auguſti dicendis non defuere decora ingenia, donec gliſcente adulatione, deterrerentur. Tiberii Caiique & Claudii ac Neronis res, florentibus ipſis ob metum falſæ.* Idemque dici potuit de Domitiano. Nam vel res ipſius *ob metum falſæ*, vel ſilentio obliteratæ. quia tum à ſcribendo *decora ingenia* deterrebantur, metu ſcil. vel *gliſcente adulatione* in quoſcunque principes, ſeu dominationis magiſtros. utrumque refugiebant honeſti viri, qui non ambitione, ſed ſola recti verique conſcientia ad ſcribendum ducuntur. Hi neque metu ſcribere falſa, neque adulari dominantibus voluere. id quippe repugnabat conſcientiæ, auctorum & dignitati hiſtoriæ, cujus tota vis & tota majeſtas in vero eſt.

3. *Celeberrimus quiſque ingenio.*] Sic Plinius major vitam amicorum ſcripſerat. teſtis alter Plinius libro 3. Epiſt. 5. *Scripſit libri ... de vita Pomponii Secundi duo, à quo ſingulariter amatus, hoc memoriæ amici, quaſi debitum munus abſolvit.*

Celeberrimus quiſque.] Hiſtoria ab honeſtis ſolum & ingenuis viris olim ſcripta. Suet. de Claris Rhet. 3. ubi De L. Octacilio Pilito: *Primus omnium libertinorum, ut Corn. Nepos opinatur, ſcribere hiſtoriam orſus, non niſi ab honeſtiſſimo quoque ſcribi ſolitam.*

4. *Plerique ſuam ipſi vitam narrare.*] Cic. epiſt. 12. lib. 5. *Quod ſi à te non impetro &c. Cogar fortaſſe facere, quod nonnulli ſæpe reprehendunt, ſcribam ipſe de me. multorum tamen exemplo, & clarorum virorum. Sed quod te non fugit, hæc ſunt in hoc genere vitia: ut verecundius ipſi de ſe ſcribant, neceſſe eſt, ſi quid eſt laudandum: & prætereant, ſi quid forte reprehendendum eſt. Accedit etiam, ut minor ſit fides, minor auctoritas: multi denique reprehendant, & dicant verecundiores eſſe præcones ludorum gymnicorum, qui cum cæteris coronas impoſuerunt victoribus, eorumque nomina magna voce pronunciarunt, cum ipſi ante ludorum miſſionem corona donentur, alium præconem adhibeant, ne ſua voce ipſi ſe victores eſſe prædicent.*

arrogantiam arbitrati ſunt. nec id [1] Rutilio & [2] Scauro citra fidem, aut obtrectationi fuit. [3] adeo virtutes iiſdem temporibus optimè æſtimantur, quibus facillime gignuntur. [4] At mihi nunc narraturo vitam

INTERPRETATIO.

exiſtimarunt. nec ideo dubitatum de fide Rutilii & Scauri, quod vitam ſuam ipſi narraſſent, *nec* ideo etiam *decori* illorum *vel fama obtrectatum eſt. adeo virtutes iiſdem ſeculis æquiſſime adprobantur, quibus fæliciſſime oriuntur. At*

NOTÆ.

1. *Rutilio.*] Rutilium Rufum intelligit, qui & hiſtorias ſcripſit, & orationes, & de vita ſua. Citant eum Latini Græcique ſcriptores paſſim, & nominatim Chariſius hæc de vita.

Etiam Iſidorus, libro 20. Originum. *Lectica ſive plutei lecti. de quibus Rutilius Rufus De vita ſua: Primum, inquit, conſuetudine imperatorum ipſe pro lectu, lectiris utebatur.* Sic lego. *Lipſius.*

2. *Scauro.*] De quo Cicero in Bruto: *Hujus & orationes ſunt, & tres ad L. Fuſidium libri ſcripti De vita ipſius acta, ſane utiles.* Similiter Plinius libro XXXIV. *L. Fuſidium illum, ad quem Scaurus de vita ſua ſcripſit.*

Valerius Maximus libro 4. *M. Scaurus quantulam à patre hæreditatem acceperit, in primo libro eorum, quos de vita ſua ſcripſit, refert.*

3. *Adeo virtutes.*] Notæ præcipue virtutes bonis amicis. & quis eas melius æſtimet, aut commendet? Plin. lib. 7. Epiſt. 31. de Claudio Pollione. *Quam fideliter amicos colat, multorum ſupremis judiciis, tum Muſonij Baſſi graviſſimi civis. credere potes, cujus memoriam tam grata prædicatione prorogat & extendit, ut librum de vita ejus (nam ſtudia quoque ſicut alias artes bonas veneratur) ediderit. Pulchrum iſtud & raritate ipſa probandum, cum plerique hactenus defunctorum meminerint, ut querantur.*

4. *At mihi nunc.*] *Nunc*, nempe ea ætate qua vixit & interiit Agricola, & etiam qua ſcripſit Tacitus, venia & præfatione opus fuit auctori, quia ſcil. deſcripturus & *curſaturus* fuit *tam ſæva & infeſta virtutibus tempora*, quia cladium Rom. memoriam repetiturus fuerit. quæ continuæ clades, ſimilitudine & ſævitia perpetua, tædium ſui lectoribus pariunt, ut & auctori ipſi.

Poſſunt afferri & aliæ rationes *veniæ* petendæ, quia ſcil. adhuc fere vivebat ſpirabatque Agricola, & ejus virtus ac gloria fere in oculis hominum, cui invideri adhuc, & quæ tum veluti ſperni potuit; nam præſentia odimus & contemnimus. ſic eſt ingenium hominis; ideoque narraturo vitam hujus viri, *venia* opus fuit. Et etiam quia Tacitus gener filiuſque Agricolæ, ſic ſuum ipſe decus ac familiæ ſuæ prædicare videbatur. ſicque laudes ſuas prodere, ipſi arrogantiæ tribui potuit, ſupra: *Pleriquo ſuam ipſi vitam narrare, fiduciam potius morum, quam arrogantiam arbitrati ſunt.*

Et ipſemet prævertere & occupare *veniam* illam & *defenſionem* videtur infra: *Hic interim liber honori Agricolæ ſoceri mei deſtinatus, profeſſione pietatis, aut laudatus erit, aut excuſatus.* At cum hoc loco Tacitus ipſe afferat rationem, cur *venia* ipſi *opus* fuerit, nempe quia *curſaturus* fuit *tam ſæva & infeſta virtutibus tempora*, huic uni rationi ſtandum hoc loco.

Nunc.] τὸ *nunc*, non reſpicit ad ſequentia tempora, quaſi timuerit Tacitus Domitiani ſævitiam; ideoque diſtulerit narrare vitam Agricolæ in hæc tempora, quibus *gloria poſt cineres.* τὸ *nunc*, ſpectat ad antecedentia, quaſi diceret: olim florente libertate, ſuammet narrare vitam, *nec citra fidem, aut*

defuncti hominis, [1] venia opus fuit, [2] quam non petiſſem, ni curſaturus tam ſæva & infeſta virtutibus tempora. [3] Legimus c[illegible]ruleno Ru- 2

INTERPRETATIO.

mihi nunc tradituro vitam fatofuncti viri excuſatio petenda fuit, quam tameu *non poſtularem, niſi percurſurus* eſſem *ſæculum tam immane* tamque *infenſum egregiis artibus. Legimus crimini datum & exitiabile fuiſſe Aruleno Ruſtico, quod* laudaviſſet

NOTÆ.

obtrectationi fuit viris illuſtribus, *ſed nunc* mihi narraturo vitam ſoceri *veniæ* opus fuit, quam tamen *non petiſſem,* nunc in tanta felicitate imperii Trajani, *ni curſaturus* priſca mala, oi veteres Reipub. plagas retractaturus eſſem, dum narro vitam Agricolæ. Nec ideo *veniam* petit Tacitus, quia Aruleno Ruſtico, Pætum Thraſeam, & Herennio Senecioni, Priſcum Helvidium laudatos eſſe, *capitale* fuit; ſed quia illa hæc tempora tantis *virtutibus infeſta* retractaturus fuit; quæ mala quæ tempora odium ſimul & tædium, atque indignationem legentibus pariunt.

1. *Venia opus fuit.*] Metuebat fortaſſis. Et cur quæſo? ne incideret in *ſæva & infeſta virtutibus tempora* ſub Domitiano. Sed ſcripſit hæc ſub Trajano, & *in beatiſſimi ſeculi luce,* ut vocat.

Neque rationis quicquam ſolidæ diſpicio cur, cum plenam ſecuritatem tempora indulgerent, quibus ſcripſit, terrorem ex iis, de quibus ſcribebat, temporibus, conciperet; aut ex iis quæ ſecuta ſunt, *legimus cum Aruleno Ruſtico* &c. quæ diu poſt geſta in recenti ejus memoria, & velut in conſpectu verſabantur. Sic enim ait c 45. hujus libri, *Nos Maurici, Ruſticique viſus, nos innocenti ſanguine Senecio perfudit.* Savilius.

Licet præterita ſint mala, tamen adhuc terrent & auctorem, ſimul & horrorem incutiunt adhuc animis legentium. Ideoque veniæ præfatio juſta, neceſſaria.

2 *Quam non petiſſem, ni curſaturus.*] Comparandus ille locus cum altero loco ſimili Taciti, lib. 16. an 16. Ubi ſic habet: *Etiam ſi bella externa, & obitas pro Repub. mortes, tanta caſuum ſimilitudine, memorarem, meque ipſum ſatias cepiſſet, aliorumque tadium exſpectarem, quamvis honeſtos civium exitus, triſtes tamen & continuos aſpernantium. At nunc patientia ſervilis, tantumque ſanguinis domi perditum, fatigant animum & mæſtitia reſtringunt. Neque aliam defenſionem* (quod idem eſt ac *veniam*) *ab iis quibus iſta noſcentur, exegerim, quam ne oderim* (vel *oderint*) *tam ſegniter percuntes. Ira illa numinum in res Romanas fuit,* &c.

Sic & *veniam* hic rurſus, ubi de calvo Nerone ſcripturus eſt, petit Tacitus, quia clades Romanas renovare, totque vulnera Reipub. imperante Domitiano, inflicta retractare, & veluti recrudare ſcribendo, cogitur. Sic quaſi præfatus olim Æneas apud Virgil.

Infandum regina jubes renovare dolorem.

Videbis ſimilem locum ex Livii proœmio à nobis allatum ad hunc locum Annalium Taciti 16. c. 16 Ibi eodem prorſus conſilio & voto & ſenſu veniam etiam petit Livius, res Romanas compoſiturus, ſcilicet ob ſævitiam proſcriptionum Marianarum quas ingreſſurus erat, & ob bella civilia continua quibus Reſpub. Rom. conflictata, & tandem oppreſſa eſt. tot tantiſque malis publicis ingemiſcit auctor, & ſtatim præfari veniam ac dolorem cogitur.

Ni curſaturus tam ſæva.] Veniam petebat, ne ſocerum Agricolam laudando, arrogantiæ ambitioniſq; argueretur: cum jam ea tempora non eſſent, quibus unicuiq; vitam alienam, ſuamq; narrare in proclivi erat Nam etſi Trajanus quotidie felicitatem imperii augebat, tamen ut inferius ait, *tardiora ſunt remedia, quam mala:* & : *ingenia ſtudiaque oppreſſeris facilius, quam revocaveris.* Pich.

3. *Legimus cum.*] Itane *legimus?* imo

ſtico Pætus Thraſea, Herennio [1] Senecioni Priſcus Helvidius laudati eſſent, capitale fuiſſe: neque in ipſos modo auctores, ſed in libros quoque eorum ſævitum, delegato [2] triumviris [3] miniſterio,

INTERPRETATIO.

Pætum Thraſeam, & Herennio Senecioni quod Priſcum Helvidium celebraſſet; neque ipſos ſolummodo ſcriptores punitos, ſed etiam monumenta illorum abolita, *cum triumviris* capitalibus *mandatum eſſet, ut libri illuſtriſſimorum virorum*

NOTÆ.

vidimus. Nam hæc ſub Domitiano geſta, ut in extremo libello indicas, te vivo, atque adeo præſente. *Lipſius.*

Thraſea obtruncatus à Nerone, *virtutem ipſam exſcindere cupiente*, inquit Tac. 16. Ann. Helvidius Priſcus à Veſpaſiano, quod conſilio Eprii Marcelli recte in ſenatu ſuadentis aliquot ante annis, obſequi detrectaſſet, narrante Tac. 4 hiſt 8. *Savilius.*

Ενταῦ. nos ſcilicet qui nunc ſub Trajano vitam degimus, quibuſque tandem legere licet flagitia Domitiani: jam enim aureum illud ſeculum advenerat: *ubi ſentire quæ velis, & quæ ſentias, dicere licet.* Nec de ſe tantum hæc Cornelius dicit, (ut voluit Lipſius) ſed de aliis etiam, qui ea non videre. & nos jam *legimus* ſæpe quod ipſi vidimus. Loquitur Tacitus, quaſi poſt longum & infeſtum ſomnium, quaſi poſt novam vitam ſub optimo principe, & velut in nova *beatiſſimi ſeculi luce*, qua jam ſpirare, libere loqui, ſcribere & legere licuit, quæ anteà cum horrore viderant.

1. *Senecioni Priſcus Helvidius laudati.*] Rem deſcribit ex parte Plinius lib. 7. epiſt. 19. *Animus tantum* Fanniæ *& ſpiritus viget, Helvidio marito, Thraſea patre digniſſimus. Reliqua labuntur, meque non metu tantum, verum etiam dolore conficiunt! doleo enim maximam feminam eripi oculis civitatis, neſcio an aliquid ſimile viſuris. Quæ caſtitas illi! quæ ſanctitas! quæ gravitas quanta conſtantia! Bis maritum ſecuta in exſilium eſt, tertio ipſa propter maritum relegata. Nam cum Senecio reus eſſet, quod de vita Helvidij libros compoſuiſſet, rogatumque ſe à Fannia in defenſione dixiſſet, quærente minaciter Mettio Caro, an rogaſſet? reſpondit, rogavi. an commentarios ſcripturo dediſſet? dedi. an ſciente matre? neſciente. Poſtremo nullam vocem cedentem periculo emiſit; quin etiam illos ipſos libros, quamquam & neceſſitate & metu temporum abolitos ſenatuſconſulto, publicatis bonis, ſervavit, habuit, tulitque in exſilium exſilii cauſam.* Primo exſularat Helvidius ſub Nerone, dein ſub Veſpaſiano, ſub quo & occiſus eſt à magiſtris dominationis. Mox Helvidius filius interfectus à Domitiano.

Helvidius.] De ultione Helvidij Plinius etiam libros compoſuerat. Sed poſt Domitianum ea vindicta & libri. de quibus ipſe Plinius lib 7. Epiſt. 30 *Licet tu mihi bonum animum facias qui libellos meos de ultione Helvidii, orationi Demoſthenis κατὰ Μειδίου confers, quam ſane cum componerem, illos habui in manibus, non ut æmularer (improbum enim ac furioſum) ſed tamen imitarer.* Forte ultionem Helvidij filij intelligit, cujus exitium in delatorem vindicare potuit pro ſua auctoritate & eloquentia Plinius, jam meliore ſeculo, & æquiore virtutibus principe.

2. *Triumviris.*] Qui ad Religionem ſpectabant libri, olim à victimariis facto igne cremabantur in Comitio, ſenatu ſtatuente & prætore curante. Victimarii illi miniſtri ſacerdotum erant, qui ſcil. victimas ligabant, cultrum, aquam, molam ſalſam parabant &c. Sed nunc qui ad majeſtatem pertinent libri, à Triumviris capitalibus uruntur, qui loco prætoris forte in id ſubſtituti.

At ne intelligas, eorum manu ſeu miniſterio ipſo crematos libros. Quippe

ut

[1] ut monumenta clariſſimorum [2] ingeniorum [3] in comitio ac foro urerentur. Scilicet illo igne vocem Populi Rom. & libertatem Se-

INTERPRETATIO.

cremarentur in comitio ac foro. Nempe hac flamma extingui putabant ſermones populi

NOTÆ.

hi habebant octo lictores ſibi apparentes miniſtraureſque. quorum haud dubie opera accendebatur ignis, quo libri illi cremarentur.

Hi triumviri cuſtodiam carceris habebant & lautumiarum, cognoſcebant de furibus & ſervis nequam, & in ſceleſoſos animadvertebatur ipſorum interventu, & ad id operâ lictorum utebantur.

Triumviris.] De triumviris non novum. Nam ſic Gell. lib. 3 3. *De Nævio quoque accepimus, fabulas eum in carcere duas ſcripſiſſe, Ariolum & Leontem, cum ob aſſiduam maledicentiam, & probra in principes civitatis, de Græcorum poëtarum more dicta, in vincula Romæ à triumviris conjectus eſſet.*

3 *Miniſterio.*] Intellige, *interventu*; ſic ſuppliciis à ſenatu decretis intervenibat prætor, tanquam pœnæ exactor, ita & ipſi triumviri capitales exigebant pœnam à prætore, vel à Senatu conſtitutam, & per lictores talia exſequebantur.

1. *Ut monumenta.*] Herodotus Terpſich. Cliſtenes Sicyoniorum Rex cum decreviſſet in Argivos bellum, edicto vetuit, ne Homeri verſus aut canerentur aut legerentur, quod paſſim Argos & Argivos deprædicent; prudenter ſecum animo reputans, quantum turbandis ſubditorum animis, etiam cum regni periculo, faceret poëma, dictantibus quaſi facundiæ gratiis conditum.

Romani quoque, cum inter omnia ſollicitandæ per inteſtinos motus Reipublicæ inſtrumenta, nullum deprehenderent aptius, quam ſi per editos libros diſſeminaretur ſeditionis materia, & res novas molientibus tacitum ſic admoveretur calcar, voluerunt, Ædiles & Triumviros Capitales operam dare, ne quieti publicæ ex illis noxa crearetur, Punico bello ſecundo, cum mali fatidicorum libri novis ſacris licentiam feciſſent, ſcribit Livius libro 25. *Incuſati graviter ab ſenatu Ædiles Triumvirique Capitales, quod non prohiberent.* Atque hic apud Tacitum locus, Triumviros, alius apud eundem deſignat Ædiles 4. Ann. *Libros Cremutij Cordi per Ædiles cremandos cenſuere patres.*

Deſtinatus autem rei iſti locus erat in Comitio parte fori Romani. Livius lib. 40. *Libri Numæ de jure Pontificio in Comitio, igne à victimariis facto, in conſpectu populi cremati ſunt.* Savilius.

Talia ſimul curabant Ædiles & triumviri, ſed diverſo modo; ita ſcil. ut Ædilibus talia prohibentibus, perſequentibus, aut etiam abolentibus, triumviri miniſterium ſuum operamque navarent ex officio, ut & in aliis rebus, quæ ad turbidam plebeculam continendam pertinebant.

2. *Ingeniorum.*] Pro ipſis viris doctis, pro facundia & eloquentia, pro ipſis artibus, literiſque & ſtudiis hic *ingenium* ſumitur. infra: *ingenia ſtudiaque facilius oppreſſeris* &c.

3. *In comitio ac foro.*] Ambigitur, num in foro comitium, an juxta forum. Ego ſentio in foro fuiſſe, & quidem in Romano foro. Adſcribam de comitio, quæ memini me legere, ex quibus quid fuerit, & ubi fuerit, facile quis intelliget.

Aſconius Ped. in 3. contra Verr. *Comitium, locus propter ſenatum, quo coire equitibus & populo Rom. licet.* tangit pariter vocis originem, dum *coire equitibus & populo licere*, dicit. Feſtus: *Comitiales dies appellabant, cum in comitio conveniebant, qui locus à coëundo, id eſt, inſimul veniendo, dictus eſt.*

Sex. Rufus in regione VIII. quæ fori

natus, & [1] conſcientiam generis humani aboleri arbitrabantur; [2] expulſis inſuper ſapientiæ profeſſoribus, atque [3] omni bona arte in

INTERPRETATIO.

Rom. & libertatem Patrum, & cognitionem omnium omnino mortalium, ejectis præterea philoſophiæ magiſtris, atque omnibus bonis artibus in exilium amandatis, ne

NOTÆ.

Romani eſt, locat Comitium. Bellenam in Comitio erat ficus Ruminalis P. Victore teſte: ficus autem in foro, ſi Plinio credimus 15. 18. *Colitur ficus arbor in foro ipſo ac comitio Romæ nata, ſacra fulguribus ibi conditis.*

Jam Comitii quis uſus? Varro docet 4. de L. L. *Comitium, ab eo, quod coibant eo comitiis curiatis, & litium cauſa.* Plautus Pœn. 3. 2. 7. *Iam iſtorum nullus nefaſtu'ſt, comitiales ſunt meri.* (id eſt, in litigiis verſatiſſimi.) Comitium ergo locus in foro eſt. & is locus, in quo lites, ut ille ait, diſcingebantur. *Barclaius.*

In comitio.] *Comitium* ſic dictum, quòd comitiis curiatis populus illic conveniret. fuit comitium foro conjunctum, imo pars fori, à palatii porta incipiens, & finiens ad templum D. Mariæ Novæ. *Comitium* multis annis tecto caruit, & propterea comitia indicta, ſæpe ob tempeſtatem ingruentem, peragi non potuerunt, imo & diſſoluta ſunt. Longo autem poſt tempore, ubi Hannibal in Italiam venit, tectum impoſitum fuit, idque poſtea à Cæſare reſtauratum. In hac parte fori celeberrima plurimæ ſtatuæ fuerunt, item roſtra &c. Ibi ſpectatu digna populo exhibita, ibi & magna ſupplicia oſtentui propoſita, ibi Tiridates pro roſtris, oſtentatus plebi & veluti triumphatus à Nerone, & ſimilia.

Foro] Forum Romanum, fuit inter Capitolinum & Palatinum montes, in Octava regione Romæ antiquæ. hodie pars illa Campi *Vaccino*, quæ eſt inter ſeptentrionem & occidentem, in regionibus *Campitelli* & *Ripa*, inter eccleſias vulgò dictas, *Santa Maria Liberatrice, Sant Adriano*, arcum *Septimij Severi*, & circa eccleſiam vulgo dictam, *Santa Maria della conſolatione.* ex Nardino & Rubeis Falda. *Tillemonius.*

1. *Conſcientiam generis.*] Cognitio hæc interna & arcana omnium mortalium, quæ ſimul & ſecreta ac tacita accuſatio fuit ſcelerum Domitiani. quæ conſcientia ad tempus cohibita vi dominationis, preſſaq; ſilentio tandem erumpet.

Conſcientiam.] Sic vocat, quia cognitio ſeu cogitatio hæc interna & arcana, & premebatur altius, metu infeſti principis & delatorum; quæ tamen conſcientia quo magis opprimitur, eo gravior eſt, non certe tam ipſi qui obtegit & intus recondit, quam ei, qui tali infamia laborat in animis hominum. quod clare patet ex hoc loco Ann. lib. 13. ubi Agrippina apud filium conjurationis accuſata ſic loquitur: *Nec ideo aut mihi infamia parricidii, aut Cæſari conſcientia ſubeunda eſt.* Ubi *conſcientia*, ſecreta infamia eſt Neroni, hoc meruiſſe videri, hoc cogitare potuiſſe matrem, hoc voluiſſe. nec gravius pondus ullum *tali conſcientia. Secretum illud & ſilentium* generis humani tamen maxime metuendum. ex ſecreto illo conſcientia propria dominantis maxime exagitatur, niſi penitus obſtupuerit. Conſcientia illa populi, vox tamen publica eſt, quantumvis cohibeatur.

Conſcientiam.] Vocat *conſcientiam*, quia cognitio hæc interior, nec facile extra pectus prorumpebat, *interdicto* nempe *audiendi loquendique commercio.* quæ tamen *conſcientia*, ſilentio, flammis, fumoque evanido aboleri non potuit. nam ſublata tyrannide, ſtatim *redit animus.* nec in poteſtate hominis eſt *oblivisci*, quemadmodum & *tacere.*

2. *Expulſis inſuper ſapientiæ profeſſoribus.*] Suet. Dom. 10. *Iunium* (Tacito

exſilium acta, ne quid uſquam honeſtum occurreret. Dedimus profecto grande patientiæ documentum, & ſicut vetus ætas vidit, [t] quid ultimum in libertate eſſet, ita nos quid in ſervitute, adempto

INTERPRETATIO.

quid uſquam egregium reperiretur. Præbuimus certe exemplum ingens ſervitii ſeu tolerantiæ, & ſicut priſca tempora vidêre quid extremum in libertate eſſet, ita nos quid

NOTÆ.

Arulenus eſt) *Ruſticum* (interemit Domitianus) *quod Pæti Thraſeæ, & Helvidii Priſci* (ex Taciti ſententia, non Helvidii Priſci, ſed Thraſeæ ſolius) *laudes edidiſſet, appellaretque eos ſanctiſſimos viros, cujus criminis occaſione, philoſophos omnes urbe Italiaque ſummovit.* Sulpitia iſtius temporis poëtria:

Nunc igitur qui res Romanas imperat inter
Et ſtudia, & ſapiens hominum nomenque genuſque
Omnia abire foras, atque urbe excedere juſſit.

Expulſis ſapientiæ profeſſoribus.] A. Gellius lib. 15. 11. *C. Fannio Strabone M. Valerio Meſſalla Coſſ. S C. de philoſophis & rhetoribus Latinis factum eſt &c. Neque illis ſolum temporibus nimis rudibus; nec dum Græca doctrina expolitis, philoſophi ex urbe Roma pulſi ſunt, verum etiam Domitiano imperante, ſc. ejecti, atque urbe & Italia interdicti ſunt. Qua tempeſtate Epictetus quoque philoſophus propter id SC. Roma deceſſit.*

3 *Omni bona arte in exilium.*] Sic & Nero ferre ſe gerebat Plin. 3. ep. 5. de avunculo ſuo: *Dubii ſermonis octo* (libros) *ſcripſit ſub Nerone, noviſſimis annis, cum omne ſtudiorum genus paulo liberius & erectius periculoſum ſervitus feciſſet.*

t *Quid ultimum in libertate.*] Hoc dicit: illi qui ſub primis principibus, exſpirante libertate, vixerunt, experti ſunt, quis eſſet rerum ſtatus, cum civibus Rom. rigida adhuc cervice jugum ſubeuntibus, principes ſuam poteſtatem temperarent, & multa per ſenatum, nonnulla etiam per populum adminiſtrari & fieri paterentur, nec ad ſeſe ſolos omnium rerum jus revocarent, aut negotiorum omnium judices eſſent; denique cum adhuc ſemilibera videretur reſpublica.

Poteſt etiam ad illa tempora, & quidem, ut reor, melius referri, quibus reſpublica per bella civilia jam animam agebat, & libertas in exitium ſuum turbis & diſſenſionibus civium præceps agebatur.

Ultimum vero *in ſervitute* vocat idem, cum veluti frenis exſoluta tyrannis in omne nefas prorupit, cum viri boni clarique exſilio, morte, ſuppliciis afficiuntur; cum delatores præmiis eliciuntur: cumque ipſi ſervi in dominorum capita ſubornantur: cum denique princeps avaritia, libidine, ſævitia inteſtabilis, uno quaſi ictu rempublicam exhaurit. talis enim rerum ſtatus ſub Domitiano. *Virdungus.*

Ultimum id *in libertate*, cujus felicitati nihil addi, & *ultimum* in ſervitute, cujus calamitati nihil adjici poteſt. Utrumque illud cum eſt, utriuſque ſtatus mutationem portendit. nempe huic qui in ſumma libertate eſt, quia aliud jam ei non reſtat, & proxime expectat ſervitutem ex nimia licentia. Etiam qui in ſumma ſervitute eſt, acceptis à deſperatione viribus, magno animo ad libertatem eluctatur. *Boxhornius.*

Quid ultimum in libertate.] Fingi poſſint quidam veluti gradus in libertate, ut & in ſervitute. poteſt populus à libertate degenerare, ut & à ſervitute. cum degenerat à libertate, tamen adhuc libertas eſt, ſeu licentia; ſic & cum à ſervitute, durat adhuc ſervitus, ſed aliquando ſtrictior duriorque, aut mollior, aut etiam fœdior. Tacit. de mor. Germ. 45. ubi de Sitonibus: *Fe-*

[1] per inquiſitiones & loquendi audiendique commercio. [2] Memoriam quoque ipſam cum voce perdidiſſemus, ſi tam in noſtra poteſtate

INTERPRETATIO.

in ſervitute ultimum ferret, ablata nobis per informationes colloquii ſeu miſcendi ſermonis libertate. Et ipſam etiam memoriam amiſiſſemus una cum ſermone, ſi perinde

NOTÆ.

mina dominatur: in tantum non modo à libertate, ſed etiam à ſervitute degenerant.

Quid ultimum in libertate eſſet.] Vel intelligit Tacitus quod ſupremum, maximum ſeu fœliciſſimum in libertate Rom. vel quod ultimum & extremum fuit, cum nempe libertas populi Rom. adhuc tantillum ſpiraret, jam tamen expiranti ſimilis. Nam opponit hic Tacitus extrema extremis. Si per τὸ *ultimum in libertate*, intelligis ſummam & maximam libertatem, nempe licentiam, vix mihi perſuadeas illud eſſe quod ſummum in libertate bonum eſt. Vix credam ſummam fœlicitatem liberæ Reipub. in licentia poſitam eſſe. Et ſi per τὸ *ultimum*, intelligeret Tacitus quod ſummum & maximum in libertate ſit, puto, non dixiſſet, *quod ultimum in libertate eſſet*, ſed potius *quod maximum & optimum in libertate eſt*, ut ſic directe opponeret quód ſummum bene conſtitutæ Reipub. & libertatis bonum eſt, ſummo malo & exitio ultimo Reipub. quod ſcil. ultima ſervitus eſt, qualis fuit ſub Domitiano, aliiſque malis principibus.

Igitur cum dicit, *quid ultimum in libertate eſſet*, intelligit tempus morientis libertatis, quale fuit ſub triumviris & Auguſto: tum enim manebat adhuc ſpecies quædam Reip & libertatis; at ſub ſequentibus Cæſaribus extincta prorſus eſt libertas, & tum vidêre cives Romani, *quid ultimum in libertate eſſet.* At ſub Domitiano, ſeu calvo Nerone *grande patientiæ documentum* dedere. & ea ætas tandem vidit *quid ultimum in ſervitute eſſet* Et ſi compares eventum utriuſque rei, nempe libertatis ultimæ, & ultimæ ſervitutis, animadvertes parem utriuſque exitum fuiſſe: quia nempe extincta eſt libertas ſub prioribus principibus, & tum *ultimum* libertatis expirantis fuit, & prima initia ſervitutis Romani tum ſenſere; Sic & poſt Domitianum extincta ſervitus illa ultima, & illo extincto ſublatoque, tandem renovata Reſpublica, & velut è cineribus ſuis emerſit ruſus nova civium libertas, ſub fœlici imperio Nervæ, Trajani, & aliorum principum ſequentium, ut optime tradit Sueton. Domit. 23. *Ipſum etiam Domitianum ferunt ſomniaſſe, gibbam ſibi pone cervicem auream enatam: pro certoque habuiſſe, beatiorem poſt ſe lætioremque portendi ſtatum Reipub. ſicut ſane brevi evenit, abſtinentia & moderatione inſequentium principum.* Itaque poſt Auguſtum deſiit, quod ultimum in libertate eſt, & poſt Neronem, dein & Domitianum, quod ultimum in ſervitute, & tum rediit libertas, ſeu mixtus fœliciter libertate principatus.

1. *Per inquiſitiones.*] Quod non novum, ſed jam olim uſurpatum à malis dominantibus. Plutarch. libell. de Curioſitate: *Primus itaque Darius minor, quoſdam habebat auſcultatores, quos ὠτακουστὰς vocant, ſibi ipſi diffidens, nulloſque non ſuſpectos habens, ac timens.* Et Dionyſius de Tarquinio Superbo: *Erant illi diſperſi paſſim exploratores quidam & inquiſitores eorum quæ dicerentur, aut agerentur. & illi in vulgus ignoti, ſermones miſcebant cum proximis, & quandoque ipſi obtrectare tyranno incipiebant. ſicque explorabant & expiſcabantur, quid alii de eo ſentirent.*

2. *Memoriam . . ipſam.*] Memoria non perdita prorſus, ſed certe obliterata & quaſi extincta vox ſenatus &

eſſet obliviſci quam tacere. Nunc demum redit animus ; & quam- 3
quam primo ſtatim beatiſſimi ſæculi ortu Nerva Cæſar res olim diſſociabiles miſcuerit, principatum ac libertatem, [1] augeatque cottidie felicitatem imperii Nerva Trajanus, nec ſpem modo ac votum Securitas publica, ſed ipſius voti fiduciam, ac robur aſſumpſerit;

INTERPRETATIO.

penes nos eſſet facultas obliviſcendi, atque ſilendi. Nunc tandem reſpirat animus, & quamvis primo ſtatim fœliciſſima ætatis initio Nerva Cæſar res antiquitus infenſas ſociaverit, imperium atque libertatem & Reſpub. proſperitatem augeat in dies Nerva Trajanus, & jam tranquillitas publica, non ſolum ſpem votumque, ſed & ipſius voti poſſeſſionem vimque ac ſecuritatem obtinuerit, attamen ex indole homi-

NOTÆ.

procerum. ita ut neque cenſerent, aut dicerent, niſi triſtia, impia, & nefanda. quod facunde exſequitur Plinius lib 8. epiſt. 14. *Priorum temporum ſervitus, ut aliarum optimarum artium, ſic etiam juris ſenatorii oblivionem quamdam, & ignorationem induxit. Quotus enim quiſque tam patiens, ut velit diſcere, quod in uſu non ſit habiturus? Adde quod dificile eſt tenere quæ acceperis, niſi exerceas. Itaque reducta libertas rudeis nos & imperitos deprehendit, cujus dulcedine accenſi, cogimur quædam facere, antequam noſſe. Erat autem antiquitus inſtitutum, ut à majoribus natu, non auribus modo, verum etiam oculis diſceremus, quæ facienda, mox ipſi, ac per vices quaſdam tradenda minoribus haberemus. Inde adoleſcentuli ſtatim caſtrenſibus ſtipendiis imbuebantur, ut imperare parendo, duces agere, dum ſequuntur, aſſueſcerent. Inde honores petituri aſſiſtebant curiæ foribus, & conſilii publici ſpectatores antequam conſortes erant. Suus cuique parens pro magiſtro, aut cui parens non erat, maximus quiſque & vetuſtiſſimus pro parente. Quæ poteſtas referentibus, quod cenſentibus jus, quæ vis magiſtratibus, quæ cæteris libertas, ubi cedendum, ubi reſiſtendum: quod ſilentii tempus, quis dicendi modus, quæ diſtinctio pugnantium ſententiarum, quæ executio prioribus aliquid addentium, omnem denique ſenatorium morem (quod fideliſſimum percipiendi genus.) exemplis docebantur.*

Infra: *Iidem proſpeximus curiam, ſed curiam trepidam & elinguem, cum dicere quod velles, periculoſum, quod nolles, miſerum eſſet. Quid tunc diſci potuit? quid didiciſſe juvit? tum ſenatus, aut ad otium ſummum, aut ad ſummum nefas vocaretur, & modo ludibrio, modo dolori retentus, numquam ſeria, triſtia ſæpe cenſeret. Eadem mala jam ſenatores, jam participes malorum, multos per annos vidimus tulimuſque, quibus ingenia nostra, in poſterum quoque hebetata, fracta, contuſa ſunt.*

1. *Augeatque quotidie felicitatem.*] Juxta Venetum, τὸ *felicitatem* prætuli. *Pich.*

Omnino ſcripſerat Tacitus *facilitatem.* Aperte ad Trajani *ſimplicitatem morum* alludit, quam ei tribuunt omnes hiſtorici. poteſt & *facilitas* iſta de imperii ipſius tranquillitate accipi. *Colerus.*

Facilitatem imperij ſcripſit, quia de miſtione principatus ac libertatis præmiſerat. *Acidalius.*

Facilitas imperij maximè cernitur in eo, ſi princeps non ad ſuum unius nutum & arbitrium omnia revocet, ſed & cum cæteris rempublicam communicet, adeoque infinitam poteſtatem ac liberam reſtringat, ac veluti in ordinem cogat. *Virdungus.*

Augeat quotidie facilitatem imperij.] Legunt *felicitatem.* Sed diſcrimen eſt inter *felicitatem* & *facilitatem imperij* Fœlicitas imperii habet *facilitatem*, & multa alia bona præterea continet.

Facilitas imperij de qua hic Tac. re-

atque artus ferarum gerere. quod ego ut incompertum, in medium relinquam.

INTERPRETATIO.

tumque; quoad corpora vero & membra, feris ſimiles *eſſe; quod nos ut incognitum, in medio relinquemus.*

NOTÆ.

te provenientis ad veſcendum. Quibuſdam pro ſermone nutus motuſque membrorum eſt.

Quid ni ſimile ludibrium naturæ ſit, aut fingatur, ut ad Meridiem, ita & ad Septentrionem, licet diverſis de cauſſis?

JULII AGRICOLÆ VITA, SCRIPTORE CORNELIO TACITO.

CLARORUM virorum facta moreſque poſteris [1] tradere antiquitus uſitatum, ne noſtris quidem temporibus quamquam I.

INTERPRETATIO.

ILLVSTRIVM virorum res geſtas moreſq; poſteritati commendare jam olim uſu receptum fuit. & id *no noſtro quidem ævo, quamvis incurioſa ſuorum tempora*

NOTÆ.

LIBELLVS hic, ſi quis alius, vere diſertus, vere prudens, ſcriptus videtur ſub idem tempus cum illo de Germania: vel certe haud longe ſecus. Nam quadriennio poſt mortem Agricolæ hunc contexuiſſe videtur Tacitus, ipſo quidem indice, hoc libro: *Nobis tam longa abſentia conditione ; ante quadriennium amiſſus es.*

Atque obiit Agricola Pompejo Collega & Corn. Priſco Coſſ. uti hac ratione, ſcriptum ſyntagma hoc eſſe oporteat ſub ipſum initium imperii Trajani. *Lipſius.*

1. *Tradere antiquitus.*] Sero tamen ſcripſerunt hiſtoriam Romani, teſte Sueton. de Ill. Gramm. 2. *Primus igitur, quantum opinamur, ſtudium Grammaticæ in urbem intulit Crates Mallotes Ariſtarchi æqualis, qui miſſus ad ſenatum ab Attalo rege, inter ſecundum ac tertium bellum Punicum, ſub ipſam Ennii mortem, cum in regione palatii, prolapſus in cloacæ foramen, crus fregiſſet, per omne legationis, ſimul & valetudinis tempus, plurimas ἀκροάσεις ſubinde fecit, aſſidueq; diſſeruit, ac noſtris exemplo fuit ad imitandum. Hactenus tamen imitati, ut carmina parum adhuc divulgata, vel defunctorum amicorum,*

[1]incuriosa ſuotum ætas omiſit, [2] quotiens magna aliqua ac nobilis virtus vicit ac ſupergreſſa eſt [3] vitium parvis magniſque civitatibus

INTERPRETATIO.

neglexere, quoties eximia aliqua & inſignis virtus præcelluit ac ſuperavit inſcitiam recti & liverem. quod eſt *vitium commune modicis & magnis natieni-*

NOTÆ.

vel ſi querum aliorum prebaſſent, diligentius retractarent, ac legendo commentandoque, etiam cæteris nota facerent. Nondum itaque componebant hiſtorias aut Annales, niſi forte carmine, ut fecit Ennius.

1. *Incurioſa ſuorum ætas.*] Sic fine 2. annal. *Dum vetera extollimus, recentium incurioſi.* Cæterum hoc ſeculorum omnium vitium fuit, viventes adhuc faſtidire, veteres & olim defunctos admirari. de quo pulchre Demoſthenes in Orat. de Corona.

Nimirum *præſentia invidia, præterita veneratione proſequimur*; & *his nos obrui, illis inſtrui credimus*, inquit Vellejus. Cui ſuccinens Horatius: *Virtutem incolumem odimus, ſublatam ex oculis quærimus invidi.* Virdungus.

Incurioſa ſuorum ætas.] Incurioſa fuit ea ætas hominum rerumque, non tantum quia præſentes viventeſque ſperneret, id enim commune eſt omni omnium mortalium ætati, civitatique, ſed etiam præcipue quia *ſæva* illa & *infeſta virtutibus tempora* fuerunt. Quis enim curioſus virtutis tum commendandæ tradendæque poſteris, cum exilio & nece ſæviretur in auctores, & flammis *ingenia* punirentur. Attamen, inquit, noſtra ætas, *quamquam incurioſa ſuorum*, non id prorſus omiſit, quoties magna aliqua virtus altius emerſit, licet id longe difficilius & longe maxime tum periculoſius fuerit, quam *apud priores.* nam vetere Repub florente certe *facta puniebantur, ſed verba impune erant.* & ut apud priſcos Romanos *agere memoratu digna, pronum* & facile fuit, ita & ea ſcribere & poſteris tradere, ut ſine adulatione & ambitione auctorum, ita & ſine periculo fuit. *Adeo virtutes iiſdem temporibus optime* & feliciſſime commendantur, *quibus faciliime gignuntur.* Igitur *incurioſa ſuorum* fuit illa *ætas*, quia exilio, nece, & igne oppreſſa, atque in ſilentium adacta ingenia & quia in tanta ſervitute hominum, ademptum *per inquiſitiones & loquendi audiendique commercium.* quia *expulſi ſapientiæ profeſſores*, & omnes bonæ artes *in exilium acta*, quia *cito extinguuntur* ſtudia, & ingenia, quæ & ipſa *lente augeſcunt*; & quia *ſubit* etiam *ipſius inertiæ dulcedo.* quia per quindecim annos, quibus imperavit, aut potius ſæviit ac debacchatus eſt Domitianus, multi honeſti & doctiſſimi viri *fortuitis caſibus*, & etiam fortiſſimus, ac virtutis & recti pervicaciſſimus quiſque ſævitia dominantis interciderunt. quia denique *per ſilentium ad ipſos exactæ ætatis terminos* ventum eſt; & tota illa ætas quindecim annorum, qua graſſatus eſt calvus Nero, *grande mortalis ævi ſpatium*, per ſilentium tranſacta. *grande* certe illud *ſpatium*, ſi brevitatem vitæ ævique hominum, ſi ætatem ſcribendo idoneam ſpectes.

Incurioſa ſuorum.] Nempe propter *ignorantiam recti & invidiam.* & forte magis etiam ob infeſta virtutibus tempora. Nam tum infeſta dominatio, & iis qui virtutem exercerent, & qui laudarent.

2 *Quotiens magna.*] Poſſit id forte pro genio Taciti referri & ad τὸ *uſitatum antiquitus*, & ad ea, *incurioſa ſuorum ætas*, eo ſenſu ut *antiquitus uſitatum* fuerit, celebrare virtutem, quoties emerſit & vicit invidiam, & id quoque non omiſerit noſtra ætas, licet *incurioſa ſuorum*, quoties noſtro ævo *magna aliqua ac nobilis virtus* emicuit.

3. *Vitium parvis magniſque civitatibus.*] Cor. Nepos in Chabria; *Eſt enim*

commune, ignorantiam recti & invidiam. Sed [1] apud priores ut agere memoratu digna pronum, magiſque in aperto erat; ita [2] celeberrimus quiſque ingenio, ad prodendam virtutis memoriam, ſine gratia aut ambitione, bonæ tantum conſcientiæ pretio ducebatur. Ac [4] plerique ſuam ipſi vitam narrare, fiduciam potius morum, quam

INTERPRETATIO.

bus. Sed quemadmodum apud antiquos res memoria dignas præſtare facile, magiſque licitum ac liberum erat; ita tum clariſſimus quiſque facundia, non favore, vel cupiditate, aut oſtentatione, ſed ſolo bonæ conſcientiæ præmio, ad celebrandam virtutis famam incitabatur. Ac multi ſua ipſi vitæ inſtituta factaque memorare, ſecuritatem eſſe potius bene actæ vitæ, quam ſuperbiam

NOTÆ.

hoc commune vitium magnis liberiſque civitatibus, ut invidia gloriæ comes ſit, & libenter de his detrahant, quos emergere videant altius.

1. *Apud priores*] Qui vivente adhuc libertate & ſtante republica vixerunt.

Ut apud priores.] Ut ea ætas ferax virtutum fuit, ut fœlix facilisque natura tum fuit gignendis viris illuſtribus, ita tum & *celeberrimus quiſque ingenio*. ſine favore, ſine adulatione in imperitantes potentioreſque, ſcripſere. *ſine ambitione*, id eſt, ſine amore aut odio, nullo affectu privato, ſed ſolius virtutis ſtudio, & *bona tantum conſcientia pretio* ad fortia facta poſteris tradenda incitabantur. Ipſemet Tacitus lib. 1. hiſtor. 1. *Sed veteris populi Rom. proſpera vel adverſa claris ſcriptoribus memorata ſunt, temporibuſque Auguſti dicendis non defuere decora ingenia, donec gliſcente adulatione, deterrerentur. Tiberii Caiique & Claudij ac Neronis res, florentibus ipſis ob metum falſa.* Idemque dici potuit de Domitiano. Nam vel res ipſius *ob metum falſa*, vel ſilentio obliteratæ. quia tum à ſcribendo *decora ingenia* deterrebantur, metu ſcil. vel *gliſcente adulatione* in quoſcunque principes, ſeu dominationis magiſtros. utrumque refugiebant honeſti viri, qui non ambitione, ſed ſola recti verique conſcientia ad ſcribendum ducuntur. Hi neque metu ſcribere falſa, neque adulari dominantibus voluere. id quippe repugnabat conſcientiæ, auctorum & dignitati hiſtoriæ, cujus tota vis & tota majeſtas in vero eſt.

3. *Celeberrimus quiſque ingenio.*] Sic Plinius major vitam amicorum ſcripſerat. teſtis alter Plinius libro 3. Epiſt. 5. *Scripti libri ... de vita Pomponij Secundi duo, à quo ſingulariter amatus, hoc memoriæ amici, quaſi debitum munus abſolvit.*

Celeberrimus quiſque.] Hiſtoria ab honeſtis ſolum & ingenuis viris olim ſcripta. Suet. de Claris Rhet. 3. ubi De L. Octacilio Pilito: *Primus omnium libertinorum, ut Corn. Nepos opinatur, ſcribere hiſtoriam orſus, non niſi ab honeſtiſſimo quoque ſcribi ſolitam.*

4. *Plerique ſuam ipſi vitam narrare.*] Cic. epiſt. 12. lib. 5. *Quod ſi à te non impetro &c. Cogar fortaſſe facere, quod nonnulli ſæpe reprehendunt, ſcribam ipſe de me, multorum tamen exemplo, & clarorum virorum. Sed quod te non fugit, hæc ſunt in hoc genere vitia: ut verecundius ipſi de ſe ſcribant, neceſſe eſt, ſi quid eſt laudandum: & prætereant, ſi quid forte reprehendendum eſt. Accedit etiam, ut minor ſit fides, minor auctoritas: multi denique reprehendant, & dicant verecundiores eſſe præcones ludorum gymnicorum, qui cum cæteris coronas impoſuerunt victoribus, eorumque nomina magna voce pronunciarunt, cum ipſi ante ludorum miſſionem corona donentur, alium præconem adhibeant, ne ſua voce ipſi ſe victores eſſe prædicent.*

arrogantiam arbitrati ſunt. nec id [1] Rutilio & [2] Scauro citra fidem, aut obtrectationi fuit. [3] adeo virtutes iiſdem temporibus optimè æſtimantur, quibus facillime gignuntur. [4] At mihi nunc narraturo vitam

INTERPRETATIO.

exiſtimarunt. nec ideo dubitatum de fide Rutilii & Scauri, quod vitam ſuam ipſi narraſſent, *nec* ideo etiam *decori* illorum *vel fama obtrectatum eſt. adeo virtutes iiſdem ſeculis æquiſſime adprobantur, quibus fœliciſſime oriuntur. At*

NOTÆ.

1. *Rutilio.*] Rutilium Rufum intelligit, qui & hiſtorias ſcripſit, & orationes, & de vita ſua. Citant eum Latini Græcique ſcriptores paſſim, & nominatim Chariſius hæc de vita.

Etiam Iſidorus, libro 20. Originum. *Lectica ſive plutei lecti. de quibus Rutilius Rufus De vita ſua: Primum, inquit, conſuetudine imperatorum ipſe pro lectu, lecticis utebatur.* Sic lego. *Lipſius.*

2. *Scauro.*] De quo Cicero in Bruto: *Hujus & orationes ſunt, & tres ad L. Fuſidium libri ſcripti De vita ipſius acta, ſane utiles.* Similiter Plinius libro XXXIV. *L. Fuſidium illum, ad quem Scaurus de vita ſua ſcripſit.*

Valerius Maximus libro 4. *M. Scaurus quantulam à patre hæreditatem acceperit, in primo libro eorum, quos de vita ſua ſcripſit, refert.*

3. *Adeo virtutes.*] Notæ præcipue virtutes bonis amicis. & quis eas melius æſtimet, aut commendet? Plin. lib. 7. Epiſt. 31. de Claudio Pollione. *Quam fideliter amicos colat, multorum ſupremis judiciis, tum Muſonij Baſſi graviſſimi civis, tradere potes, cujus memoriam tam grata prædicatione prorogat & extendit, ut librum de vita ejus (nam ſtudia quoque ſicut alias arteis bonas veneratur) ediderit. Pulchrum iſtud & caritate ipſa probandum, cum plerique hactenus defunctorum meminerint, ut querantur.*

4. *At mihi nunc.*] *Nunc*, nempe ea ætate qua vixit & interiit Agricola, & etiam qua ſcripſit Tacitus, venia & præfatione opus fuit auctori, quia ſcil. deſcripturus & *curſaturus* fuit *tam ſæva & infeſta virtutibus tempora*, quia cladium Rom. memoriam repetiturus fuerit. quæ continuæ clades, ſimilitudine & ſævitia perpetua, tædium ſui lectoribus pariunt, ut & auctori ipſi.

Poſſint afferri & aliæ rationes *veniæ* petendæ, quia ſcil. adhuc fere vivebat ſpirabatque Agricola, & ejus virtus ac gloria fere in oculis hominum, cui invideri adhuc, & quæ tum veluti ſperni potuit; nam præſentia odimus & contemnimus. ſic eſt ingenium hominis; ideoque narraturo vitam hujus viri, *venia* opus fuit. Et etiam quia Tacitus gener filiuſque Agricolæ, ſic ſuum ipſe decus ac familiæ ſuæ prædicare videbatur. ſicque laudes ſuas prodere, ipſi arrogantiæ tribui potuit, ſupra: *Plerique ſuam ipſi vitam narrare, fiduciam potius morum, quam arrogantiam arbitrati ſunt.*

Et ipſemet prævertere & occupare *veniam* illam & *defenſionem* videtur infra: *Hic interim liber honori Agricolæ ſoceri mei deſtinatus, profeſſione pietatis, aut laudatus erit, aut excuſatus.* At cum hoc loco Tacitus ipſe afferat rationem, cur *venia* ipſi *opus* fuerit, nempe quia *curſaturus* fuit *tam ſæva & infeſta virtutibus tempora*, huic uni rationi ſtandum hoc loco.

Nunc.] τὸ *nunc*, non reſpicit ad ſequentia tempora, quaſi timuerit Tacitus Domitiani ſævitiam; ideoque diſtulerit narrare vitam Agricolæ in hæc tempora, quibus *gloria poſt cineres.* τὸ *nunc*, ſpectat ad antecedentia, quaſi diceret: olim florente libertate, ſuammet narrare vitam, *nec citra fidem, aut*

defuncti hominis, [1] venia opus fuit, [2] quam non petiſſem, ni curſaturus tam ſæva & infeſta virtutibus tempora. [3] Legimus c[illegible]ruleno Ru- 2

INTERPRETATIO.

mihi nunc dradituro vitam fatofuncti viri excuſatio petenda fuit, quam tamen *non poſtularem, niſi percurſurus* eſſem *ſæculum tam immane* tamque *infenſum egregiis artibus. Legimus crimini datum & exitiabile fuiſſe Aruleno Ruſtico, quod* laudaviſſet

NOTÆ.

obtrectationi fuit viris illuſtribus, *ſed nunc* mihi narraturo vitam ſoceri *venia* opus fuit, quam tamen *non petiſſem*, nunc in tanta felicitate imperii Trajani, *ni curſaturus* priſca mala, ni veteres Reipub. plagas retractaturus eſſem, dum narro vitam Agricolæ. Nec ideo *veniam* petit Tacitus, quia Aruleno Ruſtico, Pætum Thraſeam, & Herennio Senecioni, Priſcum Helvidium laudatos eſſe, *capitale* fuit; ſed quia illa hæc tempora tantis *virtutibus infeſta* retractaturus fuit; quæ mala quæ tempora odium ſimul & tædium, atque indignationem legentibus pariunt.

1. *Venia opus fuit.*] Metuebat fortaſſis. Et cur quæſo? ne incideret in *ſæva & infeſta virtutibus tempora* ſub Domitiano. Sed ſcripſit hæc ſub Trajano, & *in beatiſſimi ſeculi luce*, ut vocat.

Neque rationis quicquam ſolidæ diſpicio cur, cum plenam ſecuritatem tempora indulgerent, quibus ſcripſit, terrorem ex iis, de quibus ſcribebat, temporibus, conciperet; aut ex iis quæ ſecuta ſunt, *legimus cum Aruleno Ruſtico* &c. quæ diu poſt geſta in recenti ejus memoria, & velut in conſpectu verſabantur. Sic enim ait c 45. hujus libri, *Nos Maurici, Ruſticique viſus, nos innocenti ſanguine Senecio perfudit.* Savilius.

Licet prætexita ſint mala, tamen adhuc terrent & auctorem, ſimul & horrorem incutiunt adhuc animis legentium. Ideoque veniæ præfatio juſta, neceſſaria.

2. *Quam non petiſſem, ni curſaturus.*] Comparandus ille locus cum altero loco ſimili Taciti, lib. 16. an. 16. Ubi ſic habet: *Etiam ſi bella externa, & obitas pro Repub. mortes, tanta caſuum ſimilitudine, memorarem, meque ipſum ſatias cepiſſet, aliorumque tædium exſpectarem, quamvis honeſtos civium exitus, triſtes tamen & continuos aſpernantium. At nunc patientia ſervilis, tantumque ſanguinis domi perditum, fatigant animum & mœſtitia reſtringunt. Neque aliam defenſionem* (quod idem eſt ac *veniam*) *ab iis quibus iſta noſcentur, exegerim, quam ne oderim* (vel *oderint*) *tam ſegniter pereuntes. Ira illa numinum in res Romanas fuit*, &c.

Sic & *veniam* hic rurſus, ubi de calvo Nerone ſcripturus eſt, petit Tacitus, quia clades Romanas renovare, totque vulnera Reipub. imperante Domitiano, inflicta retractare, & veluti recrudare ſcribendo, cogitur. Sic quaſi præfatus olim Æneas apud Virgil.

Infandum regina jubes renovare dolorem.

Videbis ſimilem locum ex Livii proœmio à nobis allatum ad hunc locum Annalium Taciti 16. c. 16 Ibi eodem prorſus conſilio & voto & ſenſu veniam etiam petit Livius, res Romanas compoſiturus, ſcilicet ob ſævitiam proſcriptionum Marianarum quas ingreſſurus erat, & ob bella civilia continua quibus Reſpub. Rom. conflictata, & tandem oppreſſa eſt. tot tantiſque malis publicis ingemiſcit auctor, & ſtatim præfari veniam ac dolorem cogitur.

Ni curſaturus tam ſæva.] Veniam petebat, ne ſocerum Agricolam laudando, arrogantiæ ambitioniſq; argueretur: cum jam ea tempora non eſſent, quibus unicuiq; vitam alienam, ſuamq; narrare in proclivi erat. Nam etſi Trajanus quotidie felicitatem imperii augebat, tamen ut inferius ait, *tardiora ſunt remedia, quam mala*: & : *ingenia ſtudiaque oppreſſeris facilius, quam revocaveris.* Pich.

3. *Legimus cum.*] Itane *legimus*? imo

ſtico Pætus Thraſea, Herennio [1] Senecioni Priſcus Helvidius laudati eſſent, [illegible]ale fuiſſe: neque in ipſos modo auctores, ſed in libros quoque eorum ſævitum, delegato [2] triumviris [3] miniſterio,

INTERPRETATIO.

Pætum Thraſeam, & Herennio Senecioni quod Priſcum Helvidium celebraſſet; neque ipſos ſolummodo ſcriptores punitos, ſed etiam monumenta illorum abolita, *cum triumviris* capitalibus *mandatum eſſet, ut libri illuſtriſſimorum virorum*

NOTÆ.

vidimus. Nam hæc ſub Domitiano geſta, ut in extremo libello indicas, te vivo, atque adeo præſente. *Lipſius*.

Thraſea obtruncatus à Nerone, *virtutem ipſam exſcindere cupiente*, inquit Tac. 16. Ann. Helvidius Priſcus à Veſpaſiano, quod conſilio Eprii Marcelli recte in ſenatu ſuadentis aliquot ante annis, obſequi detrectaſſet, narrante Tac. 4 hiſt 8. *Savilius*.

Ενεῶτ nos ſcilicet qui nunc ſub Trajano vitam degimus, quibuſque tandem legere licet flagitia Domitiani: jam enim aureum illud ſeculum advenerat: *ubi ſentire quæ velis, & quæ ſentias, dicere licet*. Nec de ſe tantum hæc Cornelius dicit, (ut voluit Lipſius) ſed de aliis etiam, qui ea non videre. & nos jam *legimus* ſæpe quod ipſi vidimus. Loquitur Tacitus, quaſi poſt longum & infeſtum ſomnium, quaſi poſt novam vitam ſub optimo principe, & velut in nova *beatiſſimi ſeculi luce*, qua jam ſpirare, libere loqui, ſcribere & legere licuit, quæ anteà cum horrore viderant.

1. *Senecioni Priſcus Helvidius laudati.*] Rem deſcribit ex parte Plinius lib. 7. epiſt. 19. *Animus tantum* Fanniæ *& ſpiritus viget, Helvidio marito, Thraſea patre digniſſimus. Reliqua labuntur, meque non metu tantum, verum etiam dolore conficiunt! doleo enim maximam feminam eripi oculis civitatis, neſcio an aliquid ſimile viſuris. Quæ caſtitas illi! quæ ſanctitas! quæ gravitas quanta conſtantia! Bis maritum ſecuta in exſilium eſt, tertio ipſa propter maritum relegata. Nam cum Senecio reus eſſet, quod de vita Helvidy libros compoſuiſſet, rogatumque ſe à Fannia in defenſione dixiſſet, quærente minaciter Mettio Caro, an rogaſſet? reſpondit, rogavi. ! an commentarios ſcripturo dediſſet? dedi. an ſciente matre? neſciente. Poſtremo nullam vocem cedentem periculo emiſit; quin etiam illos ipſos libros, quamquam & neceſſitate & metu temporum abolitos ſenatuſconſulto, publicatis bonis, ſervavit, habuit, tulitque in exſilium exſilii cauſam.* Primo exſularat Helvidius ſub Nerone, dein ſub Veſpaſiano, ſub quo & occiſus eſt à magiſtris dominationis. Mox Helvidius filius interfectus à Domitiano.

Helvidius.] De ultione Helvidij Plinius etiam libros compoſuerat. Sed poſt Domitianum ea vindicta & libri. de quibus ipſe Plinius lib. 7. Epiſt. 30 *Licet tu mihi bonum animum facias qui libellos meos de ultione Helvidii, orationi Demoſthenis κατὰ Μειδίου confers, quam ſane cum componerem, illos habui in manibus, non ut æmularer (improbum enim ac furioſum) ſed tamen imitarer.* Forte ultionem Helvidij filij intelligit, cujus exitium in delatorem vindicare potuit pro ſua auctoritate & eloquentia Plinius, jam meliore ſeculo, & æquiore virtutibus principe.

2. *Triumviris.*] Qui ad Religionem ſpectabant libri, olim à victimariis facto igne cremabantur in Comitio, ſenatu ſtatuente & prætore curante. Victimarii illi miniſtri ſacerdotum erant, qui ſcil. victimas ligabant, cultrum, aquam, molam ſalſam parabant &c. Sed nunc qui ad majeſtatem pertinent libri, à Triumviris capitalibus uruntur, qui loco prætoris forte in id ſubſtituti.

At ne intelligas, eorum manu ſeu miniſterio ipſo crematos libros. Quippe

ut

[1]ut monumenta clariſſimorum [2]ingeniorum [3]in comitio ac foro ure-
rentur. Scilicet illo igne vocem Populi Rom. & libertatem Se-

INTERPRETATIO.

cremarentur in comitio ac foro. Nempe hac flamma extingui putabant ſermones populi

NOTÆ.

hî habebant octo lictores ſibi apparentes miniſtranteſque, quorum haud dubie opera accendebatur ignis, quo libri illi cremarentur.

Hi triumviri cuſtodiam carceris habebant & laromiarum, cognoſcebant de furibus & ſervis nequam, & in ſceleroſos animadvertebatur ipſorum interventu, & ad id operâ lictorum utebantur.

Triumviris.] De triumviris non novum. Nam ſic Gell. lib. 3. 3 *De Nævio quoque accepimus, fabulas eum in carcere duas ſcripſiſſe, Ariolum & Leontem, cum ob aſſiduam maledicentiam, & probra in principes civitatis, de Græcorum poëtarum more dicta, in vincula Romæ à triumviris conjectus eſſet.*

3 *Miniſterio.*] Intellige, *interventu*; ſic ſuppliciis à ſenatu decretis interveniebat prætor, tanquam pœnæ exactor, ita & ipſi triumviri capitales exigebant pœnam à prætore, vel à Senatu conſtitutam, & per lictores talia exſequebantur.

1. *Ut monumenta.*] Herodotus Terpſich. Cliſtenes Sicyoniorum Rex cum decreviſſet in Argivos bellum, edicto vetuit, ne Homeri verſus aut canerentur aut legerentur, quod paſſim Argos & Argivos deprædicent; prudenter ſecum animo reputans, quantum turbandis ſubditorum animis, etiam cum regni periculo, faceret poëma, dictantibus quaſi facundiæ gratiis conditum.

Romani quoque, cum inter omnia ſollicitandæ per inteſtinos motus Reipublicæ inſtrumenta, nullum deprehenderent aptius, quam ſi per editos libros diſſeminaretur ſeditionis materia, & res novas molientibus tacitum ſic admoveretur calcar, voluerunt, Ædiles & Triumviros Capitales operam dare, ne quieti publicæ ex illis noxa crearetur,

Punico bello ſecundo, cum mali fatidicorum libri novis ſacris licentiam feciſſent, ſcribit Livius libro 25. *Incuſati graviter ab ſenatu Ædiles Triumvirique Capitales, quod non prohiberent.* Atque hic apud Tacitum locus, Triumviros, alius apud eundem deſignat Ædiles 4. Ann *Libros Cremutij Cordi per Ædiles cremandos cenſuere patres.*

Deſtinatus autem rei iſti locus erat in Comitio parte fori Romani. Livius lib. 40. *Libri Numæ de jure Pontificio in Comitio, igne à victimariis facto, in conſpectu populi cremati ſunt.* Savilius.

Talia ſimul curabant Ædiles & triumviri, ſed diverſo modo; ita ſcil ut Ædilibus talia prohibentibus, perſequentibus, aut etiam abolentibus, triumviri miniſterium ſuum operamque navarent ex officio, ut & in aliis rebus, quæ ad turbidam plebeculam continendam pertinebant.

2. *Ingeniorum.*] Pro ipſis viris doctis, pro facundia & eloquentia, pro ipſis artibus, literiſque & ſtudiis hic *ingenium* ſumitur. infra: *ingenia ſtudiaque facilius oppreſſeris* &c.

3. *In comitio ac foro.*] Ambigitur, num in foro comitium, an juxta forum. Ego ſentio in foro fuiſſe, & quidem in Romano foro. Adſcribam de comitio, quæ memini me legere, ex quibus quid fuerit, & ubi fuerit, facile quis intelliget.

Aſconius Ped. in 3. contra Verr. *Comitium, locus propter ſenatum, quo coire equitibus & populo Rom. licet.* tangit perite vocis originem; dum *coire equitibus & populo licere,* dicit. Feſtus: *Comitiales dies appellabant, cum in comitio conveniebant, qui locus à coëundo, id eſt, inſimul veniendo, dictus eſt.*

Sex. Rufus in regione VIII. quæ fori

natus, & [1] conſcientiam generis humani aboleri arbitrabantur; [2] expulſis inſuper ſapientiæ profeſſoribus, atque [3] omni bona arte in

INTERPRETATIO.

Rom. & libertatem Patrum, & cognitionem omnium omnino mortalium, ejectis præterea philoſophiæ magiſtris, atque omnibus bonis artibus in exilium amandatis, ne

NOTÆ.

Romani eſt, locat Comitium. Bellenam in Comitio erat ficus Ruminalis P. Victore teſte: ficus autem in foro, ſi Plinio credimus 15. 18. *Colitur ficus arbor in foro ipſo ac comitio Romæ nata, ſacra fulguribus ibi conditis.*

Jam Comitii quis uſus? Varro docet 4. de L. L. *Comitium, ab eo, quod coibant eo comitiis curiatis, & litium cauſa.* Plautus Pœn. 3. 1. 7. *Iam iſtorum nullus nefaſtu'ſt, comitiales ſunt meri.* (id eſt, in litigiis verſatiſſimi.) Comitium ergo locus in foro eſt, & is locus, in quo lites, ut ille ait, diſceptabantur. *Barclaius.*

In comitio.] *Comitium* ſic dictum, quòd comitiis curiatis populus illic conveniret. fuit comitium foro conjunctum, imo pars fori, à palatii porta incipiens, & finiens ad templum D. Mariæ Novæ. *Comitium* multis annis tecto caruit, & propterea comitia indicta, ſæpe ob tempeſtatem ingruentem, peragi non potuerunt, imo & diſſoluta ſunt. Longo autem poſt tempore, ubi Hannibal in Italiam venit, tectum impoſitum fuit, idque poſtea à Cæſare reſtauratum. In hac parte fori celeberrima plurimæ ſtatuæ fuerunt, item roſtra &c. Ibi ſpectaco digna populo exhibita, ibi & magna ſupplicia oſtentui propoſita, ibi Tiridates pro roſtris, oſtentatus plebi & veluti triumphatus à Nerone, & ſimilia.

Foro] Forum Romanum, fuit inter Capitolinum & Palatinum montes, in Octava regione Romæ antiquæ. hodie pars illa Campi *Vaccino*, quæ eſt inter ſeptentrionem & occidentem, in regionibus *Campitelli* & *Ripa*, inter eccleſias vulgò dictas, *Santa Maria Liberatrice, Sant Adriano*, arcum *Septimii Severi*, & circa eccleſiam vulgo dictam, *Santa Maria della conſolatione.* ex Nardino, Rubeis Falda. *Tillemonius.*

1. *Conſcientiam generis.*] Cognitio hæc interna & arcana omnium mortalium, quæ ſimul & ſecreta ac tacita accuſatio fuit ſcelerum Domitiani. quæ conſcientia ad tempus cohibita vi dominationis, preſſaq; ſilentio tandem erumpet.

Conſcientiam.] Sic vocat, quia cognitio ſeu cogitatio hæc interna & arcana, & premebatur altius, metu infeſti principis & delatorum; quæ tamen conſcientia quo magis opprimitur, eo gravior eſt, non certe tam ipſi qui obtegit & intus recondit, quam ei, qui tali infamia laborat in animis hominum. quod clare patet ex hoc loco Ann. lib. 13. ubi Agrippina apud filium conjurationis accuſata ſic loquitur: *Nec ideo aut mihi infamia parricidii, aut Cæſari conſcientia ſubeunda eſt.* Ubi *conſcientia*, ſecreta infamia eſt Neroni, hoc meruiſſe videri, hoc cogitare potuiſſe matrem, hoc voluiſſe. nec gravius pondus ullum *tali conſcientia. Secretum illud & ſilentium* generis humani tamen maxime metuendum. ex ſecreto illo conſcientia propria dominantis maxime exagitatur, niſi penitus obſtupuerit. Conſcientia illa populi, vox tamen publica eſt, quantumvis cohibeatur.

Conſcientiam.] Vocat *conſcientiam*, quia cognitio hæc interior, nec facile extra pectus prorumpebat, *interdicto* nempe *audiendi loquendique commercio.* quæ tamen *conſcientia*, ſilentio, flammis, fumoque evanido aboleri non potuit. nam ſublata tyrannide, ſtatim *redit animus.* nec in poteſtate hominis eſt *oblivisci*, quemadmodum & *tacere.*

2. *Expulſis inſuper ſapientiæ profeſſoribus.*] Suet. Dom. 10. *Junium* (Tacito

exſilium acta, ne quid uſquam honeſtum occurreret. Dedimus profecto grande patientiæ documentum, & ſicut vetus ætas vidit, [1] quid ultimum in libertate eſſet, ita nos quid in ſervitute, adempto

INTERPRETATIO.

quid uſquam egregium reperiretur. Præbuimus certe exemplum ingens ſervitii ſeu tolerantiæ, & ſicut priſca tempora vidêre quid extremum in libertate eſſet, ita nos quid

NOTÆ.

Arulenus eſt) *Ruſticum* (interemit Domitianus) *quod Peti Thraſea, & Helvidij Priſci* (ex Taciti ſententia, non Helvidii Priſci, ſed Thraſeæ ſolius) *laudes edidiſſet, appellaretque eos ſanctiſſimos viros, cujus criminis occaſione, philoſophos omnes urbe Italiaque ſummovit.* Sulpitia iſtius temporis poëtria:

Nunc igitur qui res Romanas imperat inter
Et ſtudia, & ſapiens hominum nomenque genuſque
Omnia abire foras, atque urbe excedere juſſit.

Expulſis ſapientiæ profeſſoribus.] A. Gellius lib. 15. 11. *C. Fannio Strabone M. Valerio Meſſalla Coſſ. S C. de philoſophis & rhetoribus Latinis factum eſt &c. Neque illis ſolum temporibus nimis rudibus; nec dum Græca doctrina expolitis, philoſophi ex urbe Roma pulſi ſunt, verum etiam Domitiano imperante, ſc. ejecti, atque urbe & Italia interdicti ſunt. Qua tempeſtate Epictetus quoque philoſophus propter id SC. Roma deceſſit.*

3 *Omni bona arte in exilium.*] Sic & Nero fere ſe gerebat Plin. 3. ep. 5. de avunculo ſuo: *Dubii ſermonis octo* (libros) *ſcripſit ſub Nerone, noviſſimis annis, cum omne ſtudiorum genus paulo liberius & erectius periculoſum ſervitus feciſſet.*

1 *Quid ultimum in libertate.*] Hoc dicit: illi qui ſub primis principibus, exſpirante libertate, vixerunt, experti ſunt, quis eſſet rerum ſtatus, cum civibus Rom. rigida adhuc cervice jugum ſubeuntibus, principes ſuam poteſtatem temperarent, & multa per ſe natum, nonnulla etiam per populum adminiſtrari & fieri paterentur, nec ad ſeſe ſolos omnium rerum jus revocarent, aut negotiorum omnium judices eſſent; denique cum adhuc ſemilibera videretur reſpublica.

Poteſt etiam ad illa tempora, & quidem, ut reor, melius referri, quibus reſpublica per bella civilia jam animam agebat, & libertas in exitium ſuum turbis & diſſenſionibus civium præceps agebatur.

Vltimum vero *in ſervitute* vocat idem, cum veluti frenis exſoluta tyrannis in omne nefas prorupit, cum viri boni clarique exſilio, morte, ſuppliciis afficiuntur; cum delatores præmiis eliciuntur: cumque ipſi ſervi in dominorum capita ſubornantur: cum denique princeps avaritia, libidine, ſævitia inteſtabilis, uno quaſi ictu rempublicam exhaurit. talis enim rerum ſtatus ſub Domitiano. *Virdungus.*

Vltimum id *in libertate*, cujus felicitati nihil addi, & *ultimum* in ſervitute, cujus calamitati nihil adjici poteſt. Utrumque illud cum eſt, utriuſque ſtatus mutationem portendit. nempe huic qui in ſumma libertate eſt, quia aliud jam ei non reſtat, & proxime expectat ſervitutem ex nimia licentia. Etiam qui in ſumma ſervitute eſt, acceptis à deſperatione viribus, magno animo ad libertatem eluctatur. *Boxhornius.*

Quid ultimum in libertate.] Fingi poſſint quidam veluti gradus in libertate, ut & in ſervitute. poteſt populus à libertate degenerare, ut & à ſervitute, cum degenerat à libertate, tamen adhuc libertas eſt, ſeu licentia; ſic & cum à ſervitute, durat adhuc ſervitus, ſed aliquando ſtrictior duriorque, aut mollior, aut etiam fœdior. Tacit. de mor. Germ. 45. ubi de Sitonibus: *Fe-*

eſſet obliviſci quam tacere. Nunc demum redit animus; & quam- 3
quam primo ſtatim beatiſſimi ſæculi ortu Nerva Cæſar res olim diſſociabiles miſcuerit, principatum ac libertatem, [1] augeatque cottidie felicitatem imperii Nerva Trajanus, nec ſpem modo ac votum Securitas publica, ſed ipſius voti fiduciam, ac robur aſſumpſerit;

INTERPRETATIO.

penes nos eſſet facultas obliviſcendi, atque ſilendi. Nunc tandem reſpirat animus, & quamvis primo ſtatim fœliciſſimæ ætatis initio Nerva Cæſar res antiquitus infenſas ſociaverit, imperium atque libertatem & Reſpub. proſperitatem augeat in dies Nerva Trajanus, & jam tranquillitas publica, non ſolum ſpem votumque, ſed & ipſius voti poſſeſſionem vimque ac ſecuritatem obtinuerit, attamen ex indole homi-

NOTÆ.

procerum. ita ut neque cenſerent, aut dicerent, niſi triſtia, impia, & nefanda. quod facunde exſequitur Plinius lib 8. epiſt. 14. *Priorum temporum ſervitus, ut aliarum optimarum artium, ſic etiam juris ſenatorii oblivionem quamdam, & ignorationem induxit. Quotus enim quiſque tam patiens, ut velit diſcere, quod in uſu non ſit habiturus? Adde quod difficile eſt tenere quæ acceperis, niſi exerceas. Itaque reducta libertas rudeis nos & imperitos deprehendit, cujus dulcedine accenſi, cogimur quædam facere, antequam noſſe. Erat autem antiquitus inſtitutum, ut à majoribus natu, non auribus modo, verum etiam oculis diſceremus, quæ facienda, mox ipſi, ac per vices quaſdam tradenda minoribus haberemus. Inde adoleſcentuli ſtatim caſtrenſibus ſtipendiis imbuebantur, ut imperare parendo, duces agere, dum ſequuntur, aſſueſcerent. Inde honores petituri aſſiſtebant curiæ foribus, & conſilii publici ſpectatores antequam conſortes erant. Suus cuique parens pro magiſtro, aut cui parens non erat, maximus quiſque & vetuſtiſſimus pro parente. Quæ poteſtas referentibus, quod cenſentibus jus, quæ vis magiſtratibus, quæ cæteris libertas, ubi cedendum, ubi reſiſtendum: quod ſilentii tempus, quis dicendi modus, quæ diſtinctio pugnantium ſententiarum, quæ executio prioribus aliquid addentium, omnem denique ſenatorium morem (quod fideliſſimum percipiendi genus.) exemplis docebantur.*

Infra: *Iidem proſpeximus curiam, ſed curiam trepidam & elinguem, cum dicere quod velles, periculoſum, quod nolles, miſerum eſſet. Quid tunc diſci potuit? quid didiciſſe juvit? cum ſenatus, aut ad otium ſummum, aut ad ſummum nefas vocaretur, & modo ludibrio, modo dolori retentus, numquam ſeria, triſtia ſæpe cenſeret. Eadem mala jam ſenatores, jam participes malorum, multos per annos vidimus tulimuſque, quibus ingenia no[illegible] in poſterum quoque hebetata, fracta, contuſa ſunt.*

1. *Augeatque quotidie felicitatem.*] Juxta Venetum, τὸ *felicitatem* prætuli. *Pith.*

Omnino ſcripſerat Tacitus *facilitatem.* Aperte ad Trajani *ſimplicitatem morum* alludit, quam ei tribuunt omnes hiſtorici. poteſt & *facilitas* iſta de imperii ipſius tranquillitate accipi. *Colerus.*

Facilitatem imperij ſcripſit, quia de miſtione principatus ac libertatis præmiſerat. *Acidalius.*

Facilitas imperij maximè cernitur in eo, ſi princeps non ad ſuum unius nutum & arbitrium omnia revocet, ſed & cum cæteris rempublicam communicet, adeoque infinitam poteſtatem ac liberam reſtringat, ac veluti in ordinem cogat. *Virdungus.*

Augeat quotidie facilitatem imperij.] Legunt *felicitatem.* Sed diſcrimen eſt inter *felicitatem* & *facilitatem imperij* Fœlicitas imperii habet *facilitatem*, & multa alia bona præterea continet.

Facilitas imperij de qua hic Tac. re-

natura tāmen infirmitatis humanæ, tardiora ſunt remedia quam mala. & ut corpora lente augeſcunt, cito exſtinguuntur; ſic ingenia ſtudiaque oppreſſeris facilius, quam revocaveris. [1] Subit quippe etiam ipſius inertiæ dulcedo: & inviſa primo deſidia poſtremo amatur. [2] Quid ſi [3] per quindecim annos, [4] grande mortalis ævi ſpatium, multi fortuitis caſibus, promptiſſimus quiſque ſævitia principis in-

INTERPRETATIO.

ni innata & per imbecillitatem inſitam mortalibus, lentius procedunt remedia, quam mala. & quemadmodum corpora hominum ſerius adoleſcunt, & protinus intereunt; ita ingenia & artes citius extinxeris, quam inſtauraveris. Quippe adrepit animis ſenſim ipſius etiam otij ac deſidia illecebra: & qua primo odioſa erat inertia, tandem diligitur. Quid ſi per quindecim annos, ingens humana vita intervallum, plurimi varius fortuna caſibus abſumpti, & *conſtantiſſimi quique immanitate imperatoris intercepti ſunt?*

NOTÆ.

Hæc explicatur & clare his aliis Taciti verbis, & licet de Agricola ipſo prolata ſint Agric. 19. attamen optimo prudentiſſimoque principi maxime conveniunt: *Omnia ſcire, non omnia exſequi*, (id eſt, perſequi, ſeu vindicare) *parvis peccatis veniam, magnis ſeveritatem commodare: nec p[illegible] ſemper, ſed ſæpius pœnitentia conte[illegible] eſſe.*

Et certe *facilitas* in principe idem eſt ac lenitas & indulgentia, ſeu clementia. quod recte expreſſit Bonfinius 4. in oratione Joannis Tranſylvaniæ Vaivodæ ad Mathiam primum Hungariæ regem: *Nulla in regia majeſtate virtus plus dignitatis habet quam ipſa clementia, qua deum reges propius accedunt. Quid enim magis regium eſt, quam vincere ſeipſum, parcere ſupplicantibus, & errata mortalium, cum tuto fieri poteſt, facilitate potius, quam ſeveritate vindicare.*

Inſcriptio tamen apud Gruterum pag. 229 legitur: QUANDO. SUM SÆCULI. FELICITAS. ORBI. TERRARUM. RESTORUM. EDIDIT. Sed *facilitas imperij* ſeu principis, eſt vera *ſeculi felicitas*. & unde *Securitas publica*, de qua infra, niſi ex facilitate dominantis? Unde & *Optimi* cognomen, forte Trajano datum. Forte *facilitas imperii* dicta, ut directe opponeretur adducto imperio, & immani ſævitiæ Domitiani, quæ adhuc in oculis erat.

2. *Subit quippe ipſius inertia dulcedo.*] Sic Auſonius ad Paulinum:

——— Agnoſco pudorem,
Quod vitium fovet ipſa ſuum ceſſatio jugis,
Dumque pudet tacuiſſe diu, placet officiorum
Non ſervare vices. & AMANT LONGA OTIA CULPAM. Et Apuleius: *deſuetudo omnibus pigritiam, pigritia veternum parit.*

2. *Quid.*] τὸ *Quid*, poteſt referri ad antecedentia, hoc ſenſu: *quid erit?* ſeu quam longe difficilius & tardius revocabuntur *ingenia* ſtudiaque, ſi per quindecim annos tot docti viri periere? vel ad ſequentia ſic, Quid ſi per quindecim annos tot & tanti viri interciderunt? jam certe nos *pauci* ſenes, *ſuperſtites* non modo aliis, ſed & nobis ipſis ſumus. viximus, ſed quaſi mortui. ſuperſunt adhuc & vivunt quidem ſenes, ſed quaſi non viverent. Namq; hi artium & laborum jam incapaces facti longa deſidia, & jam ſenio fluxa ipſorum ingenia. Sic ſibi poſt mala ea tempora, quaſi poſt extrema fata, non ſolum aliis qui periere, ſed & ſibi ipſis ſuperſtites ſunt & exangues certe & inanimes ſenes quoad artes, quo ad ingenia & ſtudia pertinet.

3. *Per quindecim annos.*] Hoc enim temporis ambitu definitur Domitiani imperium. *Savilius.*

4 *Grande.*] Et præcipue cum è medio hominis ævo, quæ pars vitæ melior,

terciderunt? Pauci, & ut ita dixerim, non modo aliorum, ſed etiam [1] noſtri ſuperſtites ſumus, exemptis è media vita tot annis, quibus juvenes ad ſenectutem, ſenes prope ad ipſos exactæ ætatis terminos [2] per ſilentium venimus. non tamen pigebit vel incondita ac rudi voce [3] memoriam prioris ſervitutis, [4] ac teſtimonium præſentium

INTERPRETATIO.

Pauci, & ut ita dicam, ſuperſtites ſumus, non modo aliis, ſed etiam & nobis ipſis, abreptis è medio vitæ ſpatio tot annis, quibus juvenes ad ſenium pertracti, & ſenes fere ad ipſos affectæ ætatis terminos per ſilentium rapti ſumus. haud tamen pœnitebit, licet ineleganti & incompta oratione condidiſſe hiſtoriam præteriti ſervitij, ac

NOTÆ:

quindecim anni eximuntur, ut habet ipſe Tacitus: *exemptis è media vita tot annis, quibus juvenes ad ſenectutem, ſenes ad exactæ ætatis terminos venimus.*

1. *Noſtri ſuperſtites ſumus.*] Seneca epiſt. 30. *Vivere tanquam ſuperſtes ſibi.* Apulejus Metam. libro 1. *Ipſe mihi ſupervivens & poſtumus.* Pichena.

2. *Per ſilentium.*] Nempe prohibito per tot annos audiendi, ſtudendi, philoſophandique ac loquendi ſcribendique commercio.

3. *Memoriam prioris ſervitutis.*] Per hanc *ſervitutis memoriam*, intelligit, niſi fallor, hiſtoriarum libros. per *teſtimonium præſentium bonorum*, volumen animo deſignatum, ſcribendis ſcil. Nervæ & Trajani temporibus, (ut hiſtoriarum docet præfatio) ſed, ut ego quidem ſentio, non perfectum. *Savilius.*

Prioris.] Bene Lipſius reſtituit, *prioris ſervitutis*; nam opponit hic Tacitus *priorem ſervitutem*, quam nempe ſervierant Romani ſub Domitiano, *præſentibus bonis* ſeu præſenti ſœlicitati libertatique, qua læti cives, exterique mortales fruebantur nunc ſub optimo principe Trajano.

Nec extendi hoc loco debet memoria *prioris ſervitutis* uſque ad hiſtorias & Annales Taciti, neque ad imperia Tiberij, Caij, & Neronis, ut volunt doctiſſimi viri. nam præciſe hoc loco per *priorem ſervitutem*, intelligit tantum Tacitus memoriam ſervitutis quam modo paſſi erant ſub Domitiano. Quam ſervitutem retractare & renovare invitus nunc cogitur, narrando vitam Agricolæ ſoceri; opponitque mala tempora Domitiani fœlici ſeculo quo tum imperabat Nerva Trajanus, cum ipſe hancce hiſtoriam domeſticam componeret.

Neque etiam intelligas per *teſtimonium bonorum præſentium*, libros, quibus Tacitus hiſtoriam Nervæ & Trajani compoſuerit, aut ſaltem agitarit animo. hic ſenſus Taciti eſt, vel memoriam priſtinæ ſervitutis, hoc ipſo, *teſtimonium* & argumentum ampliſſimum eſſe præſentis ſœlicitatis, vel hoc ipſum, quod hiſtoriam *prioris* ſeu præcedentis *ſervitutis* componere auſus ſit, *teſtimonium* eſſe locupletiſſimum præſentis libertatis, qua *ſentire quæ velis, & quæ ſentias, dicere licet*. Ita ut *memoriam prioris ſervitutis* componere, ac *teſtimonium præſentium bonorum* exhibere, hic prorſus unum & idem ſit.

Reſpicere tamen hic Tacitus potuit, ad hiſtorias, non quidem præciſe bellorum civilium, aut quibus tempora Veſpaſiani & Titi ſcripſerat, ſed ad libros illos hiſtoriarum, quibus res Domitiani compoſuerat, quo dominante jā incubuit certe tota illa & ultima ſervitus. Nam in genere loqui videtur hic: *Non tamen pigebit* ... memoriam prioris ſervitutis ac teſtimonium præſentium bonorum compoſuiſſe, dein ſeparatim loqui videtur de libro hoc ſoceri gloriæ deſtinato. qui tamen liber, ut & libri hiſtoriarum Domitiani, teſtimonium eſſe poſſit præſentium bonorum ſub Trajano. Forte de utriſque libris intelligit indiſtincte.

bonorum compoſuiſſe. Hic interim liber honori Agricolæ ſoceri mei deſtinatus, profeſſione pietatis, aut laudatus erit, aut excuſatus.

4 [1] Cnæus Julius Agricola vetere & illuſtri [2] Forojulienſium colonia ortus, [3] utrumq; avum procuratorem Cæſarum habuit: quæ [4] equeſtris

INTERPRETATIO.

documentum præſentis fœlicitatis. Hoc interim opus, in decus Agricolæ ſoceri meo compoſitum, profeſſione caritatis, aut commendabitur, aut excuſabitur. Cnæus Iulius Agricola vetuſta & celebri Forojulienſium civitate oriundus, duos avos ſuos habuit procuratores principum: quæ claritudo equeſtris eſt. Pater ejus Iulius Græ-

NOTÆ.

4. *Ac teſtimonium.*] Quia non potuit memorare ſervitutem ſub priori dominatione, Domitiani ſcil. toleratam, quin ſimul exhiberet ſpecimen ac documentum præſentis fœlicitatis, qua jam fruebantur ſub Trajano, nimirum facta comparatione utriuſque principatus.

1. *Cnæus Iulius Agricola.*] Ad quem pertinere videri epigramma quoddam Antiphili, probabiliter obſervavit Jo. Brodæus libro 1. Ἀνθολογ. ut obſervat *Lipſius*. rarum Cnæi vocabulum.

2. *Forojulienſium.*] Forum Julium urbs in littore Narbonenſi ſita, Maſſilia diſtans 75. milliaribus, ex Strabonis lib. 4. ſententia. Fuerunt ejuſdem nominis aliæ, ſed infra hujus celebritatem. Ut nunc ſe habet, deſcribit optimè (ut & alia omnia) eximius Galliæ Cancellarius Michaël Hoſpitalius Epiſt. lib. 5.

Inde forum Iuli parvam nunc venimus urbem.
Apparent veteris veſtigia magna theatri,
Ingentes arcus, & thermæ, & ductus aquarum;
Apparet moles antiqui diruta portus,
Atque ubi portus erat, ſiccum nunc littus & horti.

Forum Iulij Galliæ Narbonenſis eſt celebre oppidum, Cæſare procul dubio conditore, cujus mentio in quadam Planci epiſtola ad Ciceronem, hæc etiam φόρος Ἰούλιος *Commonorum* Ptolomæo, *Octavanorum colonia*, quæ *Pacenſis* appellatur & *Claſſica* Plinio libro 3. Nat. hiſt. capite 4. *Virdungus.*

Forojulienſium.] Forum Julij, urbs Oxybiorum populorum, in Viennenſi Terra, Galliæ Narbonenſis provincia. hodie *Frejus* urbs provinciæ *Provence*, in ora meridionali regni Franciæ *Till.*

3. *Utrumque.*] Nempe paternum ac maternum.

4. *Equeſtris nobilitas.*] Sic alibi, *equeſtre faſtigium.* Sic & Sueton. ubi de ſenatu & equite, hos vocat *auguſtiſſimos ordines*, & procuratores Cæſaris ſæpe adſciti ex equitibus, vel ob meritum plebeij ſeu liberti aureis annulis ornati. & ordo equeſtris deſtinatus procurationibus ampliſſimis, unde opes immenſæ, & auctoritas ſupra ſenatores & patritios. Hinc *inſignes*, *illuſtres*, & *ſplendidi* dicti equites Rom.

Equeſtris nobilitas.] Suet. Vit. 2. *Eques certe Rom. & rerum Auguſti procurator.*

Equeſtris nobilitas.] Vertunt, quaſi procuratio iſtiuſmodi dignitas eſſet ſeu adminiſtratio quæ daretur ſolis equitibus Romanis. Certe ut plurimùm procurationes fiſci dabantur equitibus Romanis. Sed ſenſus Taciti hic præciſe eſt, procuratores Cæſaris, aut fuiſſe ordinis equeſtris, aut certe nobilitate & ſplendore æquales equitibus. non enim ſemper equeſtri faſtigio erant tales procuratores, ſed ditati & ornati quamvis liberti, vel plebeij forent, ſic à Cæſare tandem, vel ultro ipſa opum vi, & ex cenſu equeſtri fiebant equites Romani. & gratia Cæſaris ſufficiebat, ſimul aderant auctoritas, opes, ſplendida matrimonia & nobilitas inſignis equitis, & quandoque ſuperabant etiam illuſtres equites, & illuſtribus ipſi illuſtriores evadebant, erantque *candidati ſummi gradus equeſtris*, ut habet Sueton. de Icelo Galbæ liberto.

nobilitas

nobilitas eſt. pater [1] Julius Græcinus ſenatorii ordinis, ſtudio eloquentiæ ſapientiæque [2] notus. iiſque virtutibus iram Caij Cæſaris meritus. Namque [3] Marcum Silanum accuſare juſſus, &quia abnuerat, interfectus eſt. [4] Mater Julia Procilla fuit, raræ caſtitatis. [5] in hujus ſinu [6] indulgentiaque educatus, per omnem honeſtarum artium cultum pueritiam adoleſcentiamque tranſegit. Arcebat eum ab illecebris peccantium præter ipſius bonam integramque naturam, quod ſtatim parvulus ſedem ac magiſtram ſtudiorum [7] Maſſiliam ha-

INTERPRETATIO.

cinus ſenatoria dignitatis, eloquentia & philoſophia doctrina clarus. hiſque egregiis artibus indignationem Caij principis incurrit. Nam cum accuſatio Marci Silani ipſi imperata foret, quia recuſarat, interemptus eſt. Mater illius *Iulia Procilla fuit, eximia ſanctitatis* fœmina, *in cujus gremio indulgentiaque enutritus, per omnem optimarum artium eruditionem pueritiam atque adoleſcentiam traduxit. Præter bonam ipſius incorruptamque indolem*, etiam *removebat illum à vitiorum delinimentis, quod à tenera ætate ſtatim nactus ſit literarum ſedem* ſimul *& magiſtram Maſſiliam quæ*

NOTÆ.

1. *Iulius Græcinus.*] De quo Seneca de Benef libro 2 *Si exemplo magni animi opus eſt, utemur Græcini Iulii viri egregij, quem C. Cæſar occidit, ob hoc unum, quod melior vir eſſet, quam eſſe quemquam tyranno expediret.*

Et epiſtola 29 *Iulius Græcinus vir egregius.* Scripſit de re ruſtica, aut certe de vineis, ex Columella, libro 1. capite 1. *Iulij Attici velut diſcipulus, duo volumina ſimilium præceptorum de vineis, Iulius Græcinus compoſita facetius & eruditius poſteritati tradenda curavit.*

Citat & Plinius eundem inter ſcriptores, Indice libri 14. & 15. *Lipſius.*

2 *Notus.*] Id eſt, nobilis, clarus. ſic alibi Tac. *notos equites*, id eſt illuſtres, inſignes.

3. *M. Silanum accuſare.*] M. iſte Silanus ſocer Caligulæ. quibus rebus ejus iram incurrerit, exponit Dio Caſſius libro 59. ubi eundem fuiſſe in tanto honore apud Tiberium refert, ut is nunquam ferre ſententiam de cauſa, in qua facta fuiſſet ab illo provocatio, voluerit; ſed ipſi omnes hujuſmodi cauſas remiſerit. Meminit ejuſdem & noſter libro 3. annal. cum elogio inſignis nobilitatis & eloquentiæ. fuit proconſul Africæ, quam provinciam ei ademit Caligula, Tac. lib. 4. unde initium offenſionum. *humanum eſt odiſſe quem læſeris.*

4. *Mater Iulia Procilla*] Fœminas Romanas duobus uſas fuiſſe nominibus compertum eſt. *Procilla* à Proculo formatum nomen: ut & *Procillus.* Fuit autem *Proculus* prænomen Juljorum, & hoc prænomine ille Julius appellabatur, qui *affirmavit ſe Romulum vidiſſe auguſtiore forma, quam fuiſſet*, ut Florus loquitur, unde mater Agricolæ prænomine ſuæ gentis, *Procilla* doctè nominatur. *Barclaius*

5. *In hujus ſinu.*] Sidonius Apol. Ep. 16 libro 5. *Roſcia te ſalutat, quæ in aviæ amitarumque indulgentiſſimo ſinu, quod raro nepotibus contingit alienis, & cum ſeveritate nutritur.* Pichena.

6. *Indulgentiaque educatus.*] Hoc idem fere Plin. lib. 7 epiſt. 24 de nepote Numidiæ Quadratillæ. *Conſpicuus forma ... vixit in contubernio aviæ, delicate, ſeveriſſime tamen & obſequentiſſime.*

7. *Maſſiliam habuerit.*] Strabo lib. 4. *Hoc tempore Romana nobilitas literarum ſtudioſa Maſſiliam ſe confert, ante ſolita ſe conferre Athenas.* Alibi idem tribuit Maſſilienſibus laudem *temperantiæ & modeſtiæ.* Savilius.

buerit, locum [1] Græca comitate & provinciali parcimonia miſtum, ac bene compoſitum. Memoria teneo, ſolitum ipſum narrare, *ſe in prima juventa* [2] *ſtudium philoſophiæ ac* [3] *juris, ultra quam conceſſum Rom. ac ſenatori hauſiſſe, ni prudentia matris incenſum ac flagrantem animum coërcuiſſet.* ſcilicet ſublime & erectum ingenium, pulchritudinem ac

INTERPRETATIO.

civitas Græca urbanitate & provinciali frugalitate temperata ac rectè conſtituta eſt. Quin & recordor memoraſſe ipſum ſæpe, ſe initio juventæ appetiiſſe doctrinam ſapientiæ vehementius & acrius quam Romano fas ſit, ac ſenatori, niſi ſapientia matris promptum ardentemque juvenem retinuiſſet. *nempe alta excelſaque*

NOTÆ.

Maſſilia.] Urbs Commonorum populorum ad oram, in Viennenſi Prima Galliæ Narbonenſis provincia. hodie *Marſeille*, ad oram, in regno Franciæ ad meridiem. *Tillemonius.*

1. *Græca.*] Græcia, regio & peninſula Europæ in latere meridionali, ad mare Adriaticum, Jonium, Siculum, & Ægæum. hodie pars eſt major præfecturæ *Romelia*, cum *Inſulis* adjacentibus, ſub præfecto *Maris* vel *Inſularum*, in Turcico imperio Europæo, ut plurimum. *Tillemonius.*

2. *Studium philoſophiæ ac juris, ultra quam conceſſum Romano.*] Vulgo, *ſtudium philoſophiæ acrius ultra quam* &c. quod vox, *acrius*, corrupta ſit, nemo, ut opinor, ambiget; Lipſius tollendam cenſet, quaſi gloſſema. Ego repono, *philoſophiæ ac juris.* Nam conſtat illius ævi oratores philoſophiæ ac juri operam dediſſe.

Autor Dialogi de cauſis corr. eloq. *Ideoque & juris civilis ſcientiam veteres oratores comprehendebant, & grammatica, muſica & geometria imbuebantur.* & adhuc alibi clarius: *Qui ſi forte hoc audierint, certum habeo dicturos, me, dum juris & philoſophiæ ſcientiam, tanquam Oratori neceſſariam laudo, ineptiis meis plauſiſſe.* Ciceronem etiam utramque facultatem didiciſſe, omnes ſciunt. de philoſophia res non indiget probatione.

De jure ipſemet libro 1. de legibus Atticum inducit ita loquentem: *Nam à primo tempore ætatis juri ſtudere te memini, cum ipſe etiam ad Scævolam ventitarem. neque unquam mihi viſus es ita te ad dicendum dediſſe, ut jus civile contemneres.*

Quod ipſe Agricola utrique ſcientiæ ſtuduiſſet, teſtatur Tacitus infra: *fruſtra ſtudia fori, & civilium artium decus, in ſilentium acta, ſi militarem gloriam alius occuparet.* Pich. nihil probat hic locus.

Forte ſcripſerat, *philoſophiæ acrius, ultra quam conceſſum Romano.* ita ut comma poſt vocem *acrius*, ſit pro conjunctione *&*. ſcil. pro *acrius & ultra.* vel gloſſema eſt. Forte ediderat, *acrius, & ultra.* vel *ultraque.*

Studium philoſophiæ.] Quid mirum, ſi ſapientiam, ſi reginam omnium artium tantopere diligat excelſi animi juvenis, à natura ſapientia præcellens? Ariſtippus dicebat, eos qui liberalibus imbuti diſciplinis, philoſophiam negligerent, ſimiles eſſe procis Penelopes, quod hi cum Melanthone & Polydora ancillis rem habuerint, & omnia potius ſe habituros ſperaverint, quam dominæ nuptias. Senſit liberales diſciplinas eſſe velut pediſſequas philoſophiæ moralis, quæ cum primis ſit adhibenda, & cujus gratia, reliqua diſcuntur omnia. Simile quiddam dixiſſe fertur, & Ariſto de Ulyſſe, qui cum deſcendiſſet ad inferos, ait illum cum omnibus fere manibus fuiſſe collocutum, cum ipſam reginam ne videre quidem potuerit. Plut. Apopht.

3. *Acrius ultra.*] Nihil hic de jure, ut puto, adſcriptum, niſi forte quod etiam ſapiens dictus ſit qui juris civilis peri-

ſpeciem excelſæ magnæque gloriæ vehementius quam cautè appetebat. mox mitigavit ratio & ætas : [1] retinuitque, quod eſt difficillimum, [2] ex ſapientia modum. Prima caſtrorum rudimenta in [3] Britannia [4] Suetonio Paullino diligenti ac moderato duci [5] approbavit, electus, quem [6] contubernio æſtimaret. Nec Agricola licenter more juvenum, qui militiam in laſciviam vertunt, neque ſegniter ad vo-

INTERPRETATIO.

indoles ſpeciem ac ſplendorem ſublimis ingentiſque decoris ardentius quam prudenter amplectabatur dein ardorem compeſcuit ratio & ætas : ſervavitque, quod maxime arduum eſt, ex ſapientia ſapientiæ *modum. Prima belli ſtipendia meruit in Britannia ſub Suetonio Paullino duce ſtrenuo atque modeſto, cui ſe laudabilem præſtitit,* ab ipſo *dilectus, quem domo* comitatuq; adprobaret. *Neq; per laſciviam Agricola ad inſtar juve-*

NOTÆ.

tus erat, vel vice verſa. Sic de Lælio Tullius : *Unum te ſapientem & appellant, & exiſtimant. tribuebatur hoc modo M. Catoni. Scimus L. Acilium apud patres noſtros appellatum eſſe ſapientem: ſed uterque alio quodam modo. Acilius, quia prudens eſſe in jure civili putabatur; Cato, quia multarum rerum uſum habebat. Multaque ejus & in ſenatu & in foro vel proviſa prudenter, vel acta conſtanter, vel reſponſa acute ferebantur.* Nihil hic de *jure* Tac.

Quam conceſſum Romano.] Romanum decere potius videbatur militaris virtus, & belli gloria, ſtudia autem illa philoſophiæ reſervata otioſis Græculis. Virgilius:

Tu regere imperio populos Romane memento.

Imperium autem armis habetur, obtinetur, regitur.

1. *Retinuitque* &c.] Sic vertit Alamus Hiſpanus : retinuit, quod eſt in ſapientiæ philoſophiæque ſtudio dificillimum, oſtentationem doctrinæ. in ſumma ſapientia, ex ſapientia ipſa modum ſervare didicit.

Quod eſt difficillimum.] Quaſi à recenti lectione Ciceronis caluiſſet, lib 1. de finib. *Qui autem, ſi maximè hoc placeat, moderatius tamen id volunt fieri, & difficilem quandam temperantiam poſtulant in eo, quod ſemel admiſſum coërceri reprimique non poteſt: ut propemodum juſtioribus utimur illis, qui omnino avocent à philoſophia, quam iis, qui rebus infinitis modum conſtituant, in reque eo meliore, quo major ſit, mediocritatem deſiderant.*

2. *Ex ſapientia modum.*] Imo hoc docet & præit Sapientia, ſervare *modum.* Forte *& ſapientia modum.* difficile omnibus ſtudiis temperare, ſed huic utique. *Lipſius.*

Ex ſapientia.] Ex ſapientiæ amore, & ex ſapientia ipſa eum etiam fructum percepit, quod & ipſius ſapientiæ modum tenuit. *Ex ſapientia*, ſapientiæ modum *retinuit.*

3. *Britannia.*] Albion vel Britannia major, inſularum Britannicarum maxima, in Oceano occidentali. hodie vocamus *la grande Bretagne*, in qua regna Angliæ & Scotiæ *Tillemonius.*

4. *Suetonio.* Meminit hujus noſter diverſis locis, & Dio. Etiam apud Plin. lib. 5. 1. fit mentio expeditionis ejus in Mauros, & ſuperati ab eodem primo Romanorum Atlantis montis.

5. *Approbavit.*] Ita ſe geſſit Agricola primis militiæ annis, ut tyrocinium ejus laudaret approbaretque Paullinus. hoc magni ac ſummi decoris fuit, tanto duci adprobaſſe virtutē, & prima ſtipendia.

6 *Contubernio æſtimaret.*] Inter comites imperatoris erant honeſtiores multi, qui amicitiæ cauſa, aut militiæ, ſponte cū ſequebantur. hi è *contubernio* prætoris aut *contubernales* ejus dicebantur, quoniam eadem illi pedatura (de qua Polyb. lib. 6.) tendebant. Immo ſenatorum fi-

luptates [1] & commeatus, [2] titulum tribunatus [3] & inſcitiam rettulit: ſed [4] noſcere provinciam, noſci exercitui, diſcere à peritis, [5] ſequi optimos, nihil appetere [6] jactatione, nihil ob formidinem recuſare, ſimulque anxius & intentus agere. Non ſane alias exercitatior, magiſque in ambiguo Britannia fuit. trucidati veterani [7] incenſæ

INTERPRETATIO.

num qui bello in licentiam abutuntur, neque ignavè honorem tribunatus, & militiæ imperitiam vertit ad oblectamenta, aut abeundi à ſignis & ſtatione licentiam: Sed cognoſcere regionem ac ſocios, agnoſci legionibus, inſtitui ab eruditis, ſectari egregios, nihil ambire per oſtentationem, nihil ob metum renuere, ſimulque ſollicite & caute agere. Numquam certe alias magis exercita, magiſque in incerto Britannia fuit.

NOTÆ.

lij & tale nobiliorum genus comitari ita magiſtratus ſolebant.

Et ſane hic utilitas clara, quod juventus caſte modeſteque agebat in oculis & in latere ducis; quod ſermonibus ſæpe militaribus & interdum conſiliis intererat: denique duces agere, ut Plinius admonet, parendo diſcebant.

Similiter Cicero inter laudes Plancij, quod *adoleſcentulus cum A. Torquato profectus in Africam, ſic ab illo ſanctiſſimo viro dilectus eſt, ut & contubernij neceſſitudo, & adoleſcentuli modeſtiſſimi pudor poſtulavit.* Virdungus.

1. *Et commeatus.*] *Commeatus* nihil eſt aliud quam venia & jus abſentiæ à ſignis, conceſſæ à duce, per cauſſam quamcunque. Sic & 1. hiſtor. *Pars manipuli ſparſa per commeatus.* Gronovius.

2. *Titulum tribunatus.*] Id ſic, quia tribunatus inter initia ſeu prima rudimenta belli, quod ſpectat ad juvenes nobiliores & ſplendidiores, qui hoc gradu ſeu tyrocinio ad altiora ſtatim nitebantur. Inter *equeſtres militias* fuit tribunatus ille militum. ſicque ſpectabat ad juvenes *honeſtiores*. quare & hic *inſcitiam* adjungit tribunatui.

Titulum tribunatus.] Plin. lib 8. epiſt. 23 de Junio Avito. *Quod ille obſequium Serviano exactiſſimo viro præſtitit? quem legatum tribunus ita dilexit, & cepit, ut ex Germania in Pannoniam tranſeuntem, non ut commilito, ſed ut comes aſſectatorque ſequeretur.*

3 *Et inſcitiam.*] Nam imò neceſſe eſt ut adoleſcens ſtatim pernoſcat copias imperij & Reipub. & hoſtium vires, hoc eſt, equitatum, peditatum, robur animorum, vires corporum, genus armorum, diſciplinam, ærarium, uber ſoli, annonam, opes, inopiam, interiora, exteriora, ingenia, virtutes vitia, aditus ad provinciam, qui faciles, qui difficiles, vicinas & conterminas ac fœderatas gentes. exploranda, vallum, foſſa, murus, propugnacula, numerus ac virtus propugnatorum, aliaque munimenta, ardua & declivia, plana, edita, lata, anguſta, locorum acceſſus & receſſus, ſilvas, itinera, flumina, maria, portus, emporia &c.

4. *Noſcere provinciam.*] Salluſt. 2. ad Cæſ. *Mihi ſtudium fuit adoleſcentulo* &c. *uti Rempub. domi militiaque, quantumque armis, viris, opulentia poſſet, cognitum habere.*

5. *Sequi.*] Imitari, æmulari, forte & comitem ſe dare optimis illis.

6. *Ob jactationem.*] Ita Rhenanus. Venetus, *in jactationem*; alii libri particula utraque vacui. Scribo, *appetere jactatione.* Lipſius. Forte *per jactationem.*

7. *Incenſa colonia.*] Camalodunum & Verulamium. Sed poſterius hoc erat municipium, non colonia, ſi voces ſtrictè ſumimus. *Savilius.*

Recte, *incenſa colonia*, pro genio Taciti. nam præter Camalodunum, invenio etiam Londinium *coloniam*, de quo lib. ann. 14. *Et Suetonius mira conſtantia medios inter hoſtes Londinium perrex*

Coloniæ, [1] intercepti exercitus tum de ſalute, mox de victoria certavere. Quæ cuncta etſi conſiliis ductuque alterius agebantur, ac ſumma rerum & reciperatæ provinciæ gloria in ducem ceſſit; [2] artem & uſum & ſtimulos addidere juveni: intravitque animum militaris gloriæ cupido, ingrata temporibus, quibus ſiniſtra erga eminentes interpretatio, nec minus periculum ex magna fama, quam ex mala. Hinc ad capeſſendos magiſtratus in urbem digreſſus, [3] Domitiam 6
Decidianam ſplendidis natalibus ortam ſibi junxit. idque matrimonium ad majora nitenti, decus ac robur fuit. vixeruntque mira concordia, per mutuam caritatem, & [4] invicem ſe anteponendo, niſi

INTERPRETATIO.

obtruncati veterani, cremata colonia, circumventa legiones: tum de incolumitate, poſtea de victoria dimicavere. Quæ omnia quamvis ductu atque auſpiciis alterius ducis gerebantur, ac ſumma belli imperiique ac recepta provincia decus penes legatum fuerit, hæc tamen *artem, experientiam, & gloria incitamenta adjecere juveni: inceſſitque animum bellici decoris cupido, infeſta* his *temporibus, quibus maligna erga præcellentes* viros *interpretatio, nec minus diſcrimen ex magno decore, quam ex probro aut flagitiis. Hinc ad capiendos honores Romam reverſus, uxorem duxit Domitiam Decidianam illuſtri ſtirpe procreatam illudque conjugium decus et ac ſubſidium fuit ad altiora contendenti. vitamque egerunt mirabili conſenſu, per mutuam amicitiam, & ſe* ſibi *invicem praferentes, niſi quod in bona fœmina tan-*

NOTÆ.

xit, cognomento quidem colonia non inſigne, ſed copia negotiatorum & commeatuum maxime celebre. Et ſtatim oſtendit, id oppidum à Britannis captum atque direptum. Infra etiam eodem libello dixit: *Vacua caſtella, ſenum colonia.* Pichena.

Incenſa colonia.] Bene in plurali exprimit Tacitus. Nam præter Camalodunum coloniam, fuit & Londinum municipium. idque, quamvis coloniæ vocabulo nondum inſignitum foret, habuit tamen multos cives Romanos, & jam potentia, nobilitate & opibus colonias adæquabat. Præterea ſic in concionibus uſurpare ſolet oratoria facilitate. Sic dixit, *Varrones, Egnatios, Iulos* &c.

1. *Intercepti*] Recte *intercepti exercitus.* nam intercepti Nonani, profligati veterani qui ſub vexillo merebant &c.

2. *Artem.*] Lipſius, *attamen.* Sic intellige, ſed lege *artem & uſum* &c. Forte *artem tamen & uſum.* ita ut una vox ſimilem alteram ſuo loco dejecerit.

3. *Domitiam Decidianam.*] Puto fuiſſe filiam *Decidij* alicujus, adoptatam ab aliquo ex gente *Domitia*, ſed non illa veteri. *Virdungus.*

Mihi generis hujus ſplendor promicare videtur ex lapide antiquo, quamvis flagitioſè habito, ubi lego: *Domitio T. F. Vol. Decidio.* ut hic ſit pater hujus *Domitia.* Et cum temporibus Claudianis virum illuſtrem fuiſſe ſatis oſtendat lapis, pater, cut dixerit Tacitus, *ſplendidis natalibus ortam:* nec opus, ut adoptionem nobis fingamus. *Rupertus.*

4. *Invicem ſe anteponendo.*] *Reelding preeminence the one to theother*, cedentes partes priores utrimque alteri. Aut alio ſenſu Latinorum verborum, quod poteſt dubium videri: *each preferring the other both vertuous alike.* ſe invicem præferentes, cum ambo eſſent eximia probitate, ſcientes tanto majorem commendationem eſſe &c. *Savilius.*

Se invicem anteponentes.] Sic vertit Alamus Hiſpanus: *y anteponiendo ſe de la miſma ſuerte el uno al otro en lo que ſe offerecia, ſalvo que en una buena caſa-*

quod in bona uxore [2] tanto major laus, quanto in mala plus culpæ

INTERPRETATIO.

to major gloria eſt, *quanto in mala plus flagitij. Sorte quæſtura nactus eſt pro*

NOTÆ.

da es tanto major la alabanca por eſto, quanto es major la culpa en la mala.

1. *Tanto major laus.*] Lego, *tanto minor laus* & ſic capio: non eſt maxima laus in fœmina bonam eſſe, & marit ſequentem. quid ita? quia ſic facta à natura eſt, mitis, mollis, imbecilla, ad parendum. Si ergo non facit; tanto plus culpanda, quia & in naturam pugnat. *Lipſius.*

In bona uxore tanto major laus.] Cui maxima culpa in malis uxoribus, niſi quia naturali quodam ingenio bonæ plerumque ſoleant ac debeant eſſe? quod cum ita ſit, laudem quidem merentur bonæ, ſed non magnam. legendum puto, *tanto minor laus.* Pichena.

Facit & naturæ convenienter & inſtitutis moribuſque omnium gentium uxor, ſi viro pareat; ideoque in re uſi rata, debita, & neceſſaria non tanta ejus videri laus poteſt, quanta, ſi contra faceret, vituperatio foret non enim Tac. de omni virtute loquitur, ſed de modeſtia tantum & obſequio erga maritum: quare & in hac parte Agricolam laudat, quod tam humaniter comiterque uxorem tractarit.

At ea re pari major tamen viri laus eſt quam uxoris; eoque pertinet particula, *niſi*, quæ temperamenti potius quam exceptionis vim habet. *Sc. Gentilis.*

[2] Hoc dicere videtur, qui bonam uxorem habet, haud magnam inde laudem capit, quare? videtur enim ſponte bona fuiſſe, vel ipſe, ſi correxit, feciſſe quod opportuerat facere quemquemque. at ſi malam habet, omnia ejus vitia marito imputantur, ut ſupra 3. 34. quin & flagitia atque dedecora, ut ipſe reus eorum non ſit ei, infeſte exprobrantur. *Freinshemius.* Optimè Pichena. Laudem bona uxor non meretur; quippe talis modo eſt, qualis eſſe debet. ſed & ideo plus culpæ in mala; quippe talis non eſt, qualis eſſe debet. Propter concordiam & mutuam caritatem uxor Agricolæ operoſe laudari non debet. quemadmodum enim mala uxor reprehenſionem ſummam, ita bona, vel nullam, vel modicam laudem meretur; dum hæc tantum ſequitur, illa autem evertit naturam. *Boxhornius.*

Niſi quod in bona uxore.] Sic vertit Italus Interpres; vixeruntque mira concordia, & ſecum invicem certando de pari caritate fideque, niſi quod fides tanto laudabilior eſt in bona uxore, quam in viro, quanto infidelitas in mala muliere flagitioſior eſt.

In bona uxore tanto major laus:] Dificilis & ambiguus locus, ideoque ſcinditur hic animus in diverſas ſententias: Amore ac concordia pares & æquales inter ſe vir & femina qui ſe invicem anteponunt, niſi quod uxor bona quæ ſibi virum præfert, tanto plus laudis habet, quanto plus flagitij & culpæ eſt in mala, quæ ſcil. aliter agit, & præ ſe virum ſpernit. Vixerunt ambo mira concordia & mutua caritate ſe invicem anteponentes. vir uxorem, uxor virum ſibi præferebat. & recte quidem ſic uterque, niſi quod viro *in bona uxore* ſibi anteponenda, *tanto major laus, quanto in mala* ſibi præferenda *plus culpa eſt.* Et pariter vice verſa in uxore illa bona quæ virum ſibi per caritatem præferebat, tanto major etiam laus fuit, quantò plus culpæ in mala eſt, quæ aut non ſibi præfert maritum, aut id male & malo animo agit, aut in aliis rebus peccat, & quæ dum forte palam colit virum male diſſimulans, eum in occulto turpi infamiæ labe dehoneſtat. Sic poteſt ambigue intelligi de utriſque. ſed tamen prima ſententia, de viro ſcil. probabilior videtur. Nam hic Tacitus celebrat Agricolam, non vero Decidia-

eſt. Sors quæſturæ provinciam Aſiam, [1] proconſulem Salvium Titianum dedit, quorum neutro corruptus eſt: quamquam & provincia dives ac [2] parata peccantibus, & proconſul in omnem aviditatem pronus, quantalibet facilitate [3] redempturus eſſet mutuam diſſimulationem mali. Auctus eſt ibi filia, in ſubſidium & ſolatium ſimul. nam filium ante ſublatum, brevi amiſit. Mox inter quæſturam, ac tribunatum plebis, atque etiam ipſum tribunatus annum quiete &

INTERPRETATIO.

vinciam Aſiam, & Salvium Titianum proconſulem, quorum neutro depravatus eſt, quamvis & provincia opibus affluens, ac prona delinquentibus, & proconſul in omnem cupiditatem promptus, eum quantacunque indulgentia toleraturus, ac vicem ipſi redditurus eſſet, per diſſimulationem flagitii reciprocam. Ei ibi nata eſt filia in ſubſidium ſimul & levamen. quippe filio antea ſuſcepto paucis poſtea diebus orbatus eſt. Dein tranquille & per otium tranſegit tempus elapſum, *quæſturam inter & tribunatum plebis*, ſic

NOTÆ.

nam, niſi obiter, & ex occaſione: & exceptio illa, *niſi quod*, pertinere potius videtur ad maritum. quod Taciti brevitas ſeu gravitas in obſcuro, & nobis mente ſupplendum relinquit.

Si forte ſcripſit, *minor*, is ſenſus fuerit: vir ſibi uxorem anteponebat, & vice verſa uxor virum, uterque recte, niſi quod viro, id in bona uxore uſurpanti, *tanto minor laus* ſit (quia ſcil. id pronum & facile) *quanto in mala* ſibi præferenda *plus culpa* admittit. Sic & *tanto minor* etiam laus bonæ feminæ, quæ virum ſibi præfert, quia ſcil. agit quod decet, & debet, ultro naturam ducem ſecuta, *quanto plus culpa in mala* eſt, quæ aberrat ab officio, à decoro, à ſexu, & ab ipſa natura.

Lipſius qui legit, *minor laus*, ex parte uxoris id explicat: ſi uxor non colit virum, ni ſibi eum præfert, ea maxime culpanda eſt; at quæ ſibi virum præfert & colit, modica laude digna eſt, quia facit quod debet. Igitur hoc ſenſu, in viro, cum ſibi uxorem præfert, *tanto minor laus*, quia facit quod debet & quod decet, *quanto in mala* ſibi præferenda plus culpæ eſt. Sicque & ex parte uxoris (ſi is ſenſus magis placet) ſi virum ſibi præfert, *tanto minor* ea *laus* bonæ feminæ, quia ſcil. facit quod debet, *quanto in mala plus culpa eſt*, quæ ſcil. naturam corrumpit, & ſanctiſſimum fœdus polluit. At non fuit hic conſilium Taciti minuere laudem Agricolæ, imo attollere & celebrare præcipue virtutes ejus voluit. Itaque lego, *major*. & ſtandum libris vett. quoties ſenſus commodus elici poteſt. ac hic certe commodior elicitur ex veteri lectione, *major*.

1. *Proconſulem.*] Nempe ſub Nerone. nam Salvius ille proconſul Aſiæ, antequam Otho frater ipſius imperium occupaſſet.

Aſiam proconſulem.] Proconſulatus Aſiæ continebat partem occidentalem Aſiæ minoris propriè dictæ, ad mare Ægæum, & ubi provinciæ *Æolis*, *Ionia*, & *Doris*. hodie pars præfecturæ *Natolia* ad Archipelagum, in Turcico imperio Aſiatico. ex notitia imperii Orientis & Pancitoli commentario cap. 102. &c. *Tillemonius*.

2. *Parata peccantibus.*] Hoc eſt, expoſita rapinis magiſtratuum: ut dives & ſpoliari facilis, inde enim fere repetundarum rei redibant. Vel, ubi provincialium pleriqne promptos ſe adminiſtros ſcelerum magiſtratibus præbebant. Plinius libro 3. ep. ad Minutianum. *Virdungus*.

3. *Redempturus mutuam diſſimulationem.*] Libro 2. hiſtoriarum. *Valens ob lucra & quæſtus infamis, eoque alienæ etiam culpæ diſſimulator.*

otio tranſit, gnarus ſub Nerone temporum, quibus [1] inertia pro ſapientia fuit. Idem præturæ tenor, & ſilentium. [2] nec enim juriſdictio obvenerat. [3] Ludos, & inania honoris, [4] modo rationis atque abun-

INTERPRETATIO.

& ipſum quoque annum tribunitiæ poteſtatis egit, haud ignarus Neronianæ dominationis, ſub qua ignavia pro prudentia fuit. Idem præturæ ordo & quies. nec enim ei juris dicendi poteſtas obtigerat. Spectacula & inania dignitatis exhibuit celebravitque

NOTÆ.

1. *Inertia pro ſapientia fuit.*] Tacitus 1 hiſtoriarum de Galba & de iiſdem ſcribens temporibus .. *claritas natalium & metus temporum obtentui, ut quod ſegnitia erat, ſapientia vocaretur.* Savilius.

Sub tyrannis vita actuoſa incerta; at contra inertia ipſo contemptu tuta & ſecura eſt. Sic libro 6. ann 4. Haterius Agrippa *ob ſegnitiam, quamvis crudelem principem non metuens.* Item, Junius Silanus, *ſegnis & dominationibus aliis faſtiditus.*

2. *Nec enim juriſdictio obvenerat.*] Id eſt, nec prætor Urbanus nec Peregrinus erat; quæ duo rerum civilium munia erant, *juriſdictionis* proprie vocabulo comprehendi ſolita.

Alia vindicabat ſibi criminalis cognitio, ut de *ambitu, repetundis, falſo, veneficiis* &c. diſtinctoque *quæſtiones* nomine vocabantur, quibus ſub imperatoribus vacabat præfectus urbis potius quam ſuus prætor, cui iſto tempore tantum umbra nominis reſtabat ſine re. *Savilius.*

Jus non dixit, neque inter ipſos cives, neque inter cives & peregrinos. *quiete & otio* præturæ ſuæ annum tranſegit, *ludos* tantum *& inania honoris* celebravit ex more.

3 *Ludos & inania.*] Per ludos & oblectamenta ſtudere populari gratiæ, videtur proprium fuiſſe *Ædilium*, tranſiitque poſtmodum conſuetudo ad omnes pene magiſtratus, *ut quæſtores, prætores, conſules* &c. Hi ſunt ludi, quos *honorarios* vocat Suetonius libro 2.

Inania.] Intellige ludos ipſos ſeu ſpectacula, quæ prætor ex officio celebrare & exhibere plebi tenebatur ſuo ſumptu. quid inanius ea ambitione, ut vulgi oculos ad unum diem paſcerent, ſe ſe fortunis omnibus evertebant. ut ſcil. quod per prodigentiam profuderant, ſtatim per ſcelus ſupplerent, & ex ſociis raperent.

4. *Modo rationis atque abundantiæ.*] Id eſſet, modo quodam & temperamento inter *rationem*, & *abundantiam.* Rationem, ſcil. quæ diſſuadet in talibus opes effundere. Utrique ſatisfecit, & Moderationi ſeu rationi & Abundantiæ: medius igitur. *Lipſius.*

Modo rationis atque abundantiæ duxit.] Sunt qui *abundantiæ* vocem interpretentur magnificentiam: quaſi Agricola duxerit ludos, temperamento quodam adhibito, intra terminos à ratione conſuetudineque præſcriptos, ac magnificum liberalemque apparatum.

Ego vero hanc non fuiſſe Taciti mentem arbitror: ſed *abundantiam*, ad ipſius Agricolæ opes & rem familiarem referri: ut ſcilicet ludos atque inanes honores exercuerit, modo quodam convenientis rationis, & ſuarum facultatum.

Cicero de legibus libro 2. de liberalitate loquens præcipit, *ut modus adhibeatur, iſque referatur ad facultates.* Et inferius eodem libro de iis ipſis ludis præſcribit, ut pro facultatibus fiant.

Quomodocunque tangit luxum in ludorum ſpectaculorumque editionibus; cum omnis generis feras, nobiles equos &c. deſignati certatim mercari certarent. præter dona immenſa, quæ ſportularum nomine, amicis poſt editiones mittebantur. *Pichena.*

Spectavit modum rationis & prudentiæ

dantiæ duxit, [1] uti longe à luxuria, ita famæ propior. Tum electus à

INTERPRETATIO.

adhibito temperamento quodam prudentiæ ac magnificentiæ, & uti procul à luxu, ita &

NOTÆ.

tiæ in edendis ludis, ſpectavit & forte abundantiam opum ſuarum; ſed ſimul etiam præcipue ſpectavit abundantiam & magnificentiam indefinite, qua populo Rom. ſatisfaceret placeretque. cujus favor tamen ſperni, nec potuit, nec debuit.

Modo rationis atque abundantiæ.] Id eſt pro patrimonii modo & viribus, quas plerumque iſta editio ſpectaculorum exhauriebat. Hinc Boëtius præturam *ſenatorij cenſus gravem ſarcinam* vocat. Nam quæ olim magna vis imperij juriſdictionisque fuit prætoriæ, ea poſtea cœpit eſſe onus ſenatorum, in edendis populo ſcenicis & circenſibus voluptatibus.

Poſtremo ſi prætores & quæſtores deſignati non adeſſent, quando ob dignitatem ludos exhibere debebant, plectebantur condemnatione frumentaria, ſive triticeana, ex Conſtantini l. 1. & l. 2. de prætor. & quæſt. C. Th. confirmata à Conſtantio l. 5. & 7. cod. mox à Valentiniano l. 18. eodem.

Fiſcus quoque eorum nomine expendebat ſumptus, quos abſentes poſtea refundere cogebantur, l. 6. eodem. *Virdungus.*

1 *Uti longe à luxuria, ita.*] Ut, etiamſi non nimis profuſus eſſet in his ludis, tamen eos potius fama celebraret, ut magnificos, quam ut de parvis ſumptibus, parceque exhibitis, ſileret etiam aut eos ſperneret.

Ut longe à luxuria, ita fama propior.] Qui locus accipiet lucem ex altero, inſta 19. *Nec laureatis quidem geſta proſecutus eſt; ſed ipſa diſſimulatione famæ, famam auxit.* Alii luxuria, abundantia opum, & magnificentia, famam & auram popularem captabant; at Agricola, talia, ut inania ſpernendo, plus gloriæ & famæ habuit apud prudentes. Nam dum ex ludis nempe & ſpectaculis inanibus vanam gloriam ſpernit, ex ſolida virtute, ſui famam auget. quia ſpernit inania, vera gloria dignus cenſetur. aut fama major ex eo, quod virtute propria, non prodigentia, placuerit melioribus. aut certe conſtantiæ fama exinde, quod uſitata illa & vana in vulgus obſequia ſpernere tandem auſus ſit & bonis artibus evehi maluerit.

Uti longe à luxuria.] Teſte Suetonio, unus Auguſtus *feciſſe ludos ſe dicit, ſuo nomine quater & vicies: pro aliis magiſtratibus, qui aut abeſſent, aut non ſufficerent, ter & vicies.* At puto, nullos ex iſtis principalibus ludis minoris conſtitiſſe *quingenties*, aut etiam *millies ſeſtertio.* Nam certe in ipſo theatro, amphitheatro, aut circo adornando qui ſumptus? cum ſemper gratia aliqua & illicium novitatis in ipſa forma quæreretur.

Paſſim in ipſis coloniis ac municipiis ſcenæ argenteæ. Adde tot *gladiatorum millia*, tot *ferarum*, ex toto orbe quæſitarum, tot *equorum* nobilium. his adde *miſſilia & ſparſiones* in populum, Deces principum hæc fuiſſe. Sed certe de Milone hoc jam olim Cicero notabat tria patrimonia in has res effudiſſe. Sic & de Meſſalla quodam Vopiſcus in Carino: *Legat hunc locum Iunius Meſſalla, quem ego libere culpare audeo. Ille enim patrimonium ſuum ſcenicis dedit, hæredibus abnegavit, matris tunicam dedit mimæ, lacernam patris mimo: & recte, ſi avia pallio aurato atque purpurato, pro ſyrmate tragœdus uteretur. Iam quid Lineas petitas Ægypto loquar? quid Tyro & Sidone perlucidas, micantes purpura, plumandi difficultate pernobiles! Donati ſunt ab Attrebaticis birri petiti, donati birri Canuſini, Africana opes in ſcena non prius viſa. Et hæc quidem idcirco ego in literas miſi, ut futuros editores pudor tangeret, ne patrimonia ſua, proſcriptis legitimis hæredi-*

Galba [1] ad dona templorum recognoſcenda, diligentiſſima conquiſi-

INTERPRETATIO.

gloria propior viſus eſt. Tum adſcitus à Galba ad denaria templorum perluſtranda,

NOTÆ.

bus, mimis & balatronibus deputarent.

1. *Ad dona templorum recognoſcenda.*] Servius ad hoc Virgilii: *Dona recognoſcit populorum*, ſic notat: *Aurum coronarium dicit quod hodie à victis gentibus datur. Imponebant autem hoc imperatores, propter conceſſam vitam.* Sed certe omnes etiam non victi, ſocii, amici populi & ipſi Itali, etiam & ex ipſa urbe datæ tales coronæ aureæ. non ſolum poſt victoriam, ſed in re læta, etiam quandoque & triſti, oblatum aurum. & quot annis mittebant ſociæque civitates, velut honorarium tributi genus.

In Capitolio & aliis templis dicatæ illæ coronæ: Plin. *Inde natum, ut etiam triumphaturis conferrentur in templis dicanda.*

Livius de legatis Saguntinorum: *Non grates tantum agere juſſi ſumus, ſed donum hoc etiam, ſi vos permitteretis, coronam auream in Capitolium victoriæ igitur ferre*

Etiam alia templa minora auro coronario exornata. Auguſtus de ſe in lapide Ancyrano. *In Capitolio & in æde divi Iulij, & in æde Apollinis, & in æde Veſtæ, & in templo Martis ultoris conſecravi quæ mihi conſtiterunt circiter millenis auri coronaris pondo triginta quinque millibus.*

Tum electus à Galba ad dona templorum recognoſcenda, diligentiſſima conquiſitione fecit, ne cujus alterius ſacrilegium Reſpub. quam Neronis ſenſiſſet.] Qui locus puto elucidatur à Suet. Ner. 32. *Vltimo templis compluribus dona detraxit, ſimulacraque ex auro, vel argento fabricata conflavit: in his Penatum deorum, quæ mox Galba reſtituit.* Igitur puto, non ſolum Galba recognovit aut recenſuit Agricolæ miniſterio dona templorum, ſed etiam dona quæ ablata ſacrilegio Neronis fuerant, reſtituit templis, ut patet ibi de ſimulacris *Penatum deorum*. Igitur Agricola juſſu Galbæ conquiſivit dona, & ſimulacra ablata templis & illa reſtituit. intellige ea dona quæ luxu & prodigentia Neronis nondum perierant. Nam certe non pauca abſumpta in tanta luxuria accipientium dona à Nerone. & poſt interitum Neronis, non ſine gaudio publico viſi illi ſacrilegi perinde inopes, ac qui ſpoliati erant. Nec etiam ſtatim reſtituit Galba imagines aut ſtatuas quæ raptæ in templis urbis, aut in Græciæ & Aſiæ locis publicis; & quæ locatæ in *domo* aurea fuerant à Nerone, ſive quia brevis principatus illius, ſeu avaritia trium pædagogorum impeditus, ſive alia cauſſa. Puto, per Galbam ſeu Agricolam reſtituta dona & ſimulacra templis Romæ, quantum fieri potuit; ſed quæ Achaiæ Aſiæque, & provinciarum templis, ſublata erant, non revecta in provincias. poſtea tamen religione motus, & ad invidiam leniendam palatinæ domus. Veſpaſianus talia dona ex domo aurea detraxit, collocavitque in templo ſuæ pacis, ut ait Plinius, quod ipſe conſtruxerat. Puto, cum Galba rerum potitus eſſet, ejus juſſu Agricola recognovit dona templorum in templis ipſis, ne quis ultro ſacrilegus manum injiceret, vel avertendo, vel minuendo dona. ſimul tamen Galba reſtituebat dona templis & ſimulachra veterani conflata forte eſſent & abſumpta Neroniano luxu.

Ad dona templorum.] Puto, officium hoc ſeu miniſterium fuit extraordinarium, ut tali tempore, ſcil. ob ſacrilegia Neronis, & ſatellitum ipſius. neque enim hoc, puto, cura fuit operum publicorum, quod munus inſtituerat Auguſtus, & de quo Suet. Vitell. 5. *Curamque operum publicorum adminiſtravit &c. in urbano officio dona atque ornamenta templorum ſurripuiſſe, & com-*

tione fecit, ne cujus alterius ſacrilegium reſp. quam Neronis [1] ſenſiſſet. Sequens annus gravi vulnere animum domumque ejus afflixit. 7

INTERPRETATIO.

ſtrenuiſſima informatione egit, ne cujus alterius quam Neronis ſacrilegio Reſpub. pollueretur. Sequens annus gravi dolore perculit mentem familiamque ipſius. quippe

NOTÆ.

mutaſſe quædam ferebatur, proque auro & argento ſtannum & aurichalcum ſuppoſuiſſe. Igitur præcepto Galbæ, recognoſcebat Agricola dona templorum, ne quid ſurriperetur, immutaretur, aut ſupponeretur. quæſtio eſſe poſſit an id antea uſitatum fuerit, & an præpoſitus ſit, ut ea dona recognoſceret ex veteribus memoriis priorum hujce officio præpoſitorum, an illud novum fuerit. Videtur inclinare Tacitus, ut caverit Agricola diligenti inquiſitione, ne in poſterum ſacrilegia ulla perpetrarentur, quaſi ad id antea minus adverteretur, quaſi à proprio miniſtro non antea dona hæc recognoſcerentur, ſed tantum talia curaret qui opera publica curabat. & quaſi id prudentiæ novæ, ſeu Galbianæ fuerit. ſcil. propter Neronem, qui templa in urbe ipſa ſpoliarat & in provinciis paſſim, præcipue in Græcia & Aſia, ubi miracula fuere artium & ingeniorum, quæ omnia in auream domum invexerat Nero. non temere ſe talibus furtis immiſcebant aut polluebant boni antiqui.

Ad dona recognoſcenda.] Plutarch. Apophth. ubi de Scipione minore. *Quum vero inveniſſet urbem Carthaginem, & ſtatuis Græcis, & deorum donariis, ex Sicilia aſportatis refertam, edixit, ut quiſquis ex civitatibus adeſſet, ſua recognoſceret, ac reportaret.* Sic & tegulæ illæ aureæ detractæ templo Junonis Laciniæ, ut iis ornaretur templum Fortunæ equeſtris quod Romæ ſtruebatur, pio juſſu ſenatus, revectæ redditæque delubro Junonis.

Recognoſcenda.] Sic autem de ſacrilegiis Neronis habet. Sueton. 32. *Templis compluribus dona detraxit, ſimulacraque ex auro vel argento fabricata conflavit; in his penatium deorum, quæ mox Galba reſtituit.* Si conflata erant, quomodo Galba reſtituit? niſi forte nova ac ſimilia conflavit. Itaque talia inquiſivit ſedulo adverſus prædæ conſcius Galba, & donaria recognovit, reſtituitque, quantum potuit, ſed quot & quanta Neronianis ſumptibus jam abſumpta erant, quæ reſtitui & reſtaurari jam nulla arte, aut diligentia humana potuerunt?

Ad dona.] Puto, non ſolum recognoſcebantur illa dona, ſeu ἀγάλματα & anathemata templorum, ut numerus illorum recenſeretur ſimpliciter, ſed ut etiam explorarent, an eadem eſſent, an ejuſdem æris, argenti vel auri, an ejuſdem ponderis, & artis, an idem opus, an eadem materia donorum? quod patet ex Suet. Vit. 5. Ideo forte & Auguſtus poſt victoriam Actiacam, ex ſuis caſtris ſtructo Apollini templo, dona quæque luſtrat Virg. 8.

Ipſe ſedens niveo candentis limine Phœbi
Dona recognoſcit populorum aptatque ſuperbis

Poſtibus &c. Recognoſcebat Auguſtus luſtrabatque oculis pretioſa populorum dona, priuſquam illa appenderet in templo, dicaretque. At Galba princeps recognoſcebat per Agricolam dona jam olim ſacrata templis, ne quis poſtea ſacrilegas manus inferret.

1. *Senſiſſet.*] Pro, *ſentiret.* ſic recognoſcendo dona templorum, fecit, ut poſt Neronem, nemo illis ſacrilegas manus inferre auderet. Nam haud dubie adnotatum libris & teſtimoniis, quæ dona templis ſupereſſent, & qua forma? quo metallo? quo pondere? &c. nec tantum id intelligendum de auro coronario, ſed de quibuſcunque donariis, ſtatuis, ſim-

nam [1] claſſis Othoniana licenter vaga dum [2] in Templo ([3] Liguriæ pars eſt) hoſtiliter populatur, matrem Agricolæ in prædiis ſuis interfecit: prædiaque ipſa, & magnam patrimonii partem diripuit, quæ cauſſa cædis fuerat. Igitur ad ſolemnia pietatis profectus Agricola, nuntio affectati à Veſpaſiano imperii [4] deprehenſus, ac ſtatim in partes tranſgreſſus eſt. Initia principatus ac ſtatum urbis Mucianus regebat, admodum juvene Domitiano, & ex paterna fortuna tantum licentiam uſurpante. Is miſſum ad delectus agendos Agricolam, integreque ac ſtrenue verſatum [5] viceſimæ legioni tarde ad ſacra-

INTERPRETATIO.

claſſiarij Othonis licenter palantes, dum Intemelium (quæ Liguriæ pars eſt) hoſtiliter vaſtant, parentem Agricolæ interemerunt in villa ſua, villamque ipſam, & magnam avitarum opum partem abripuere, quæ cauſſa necis fuerat. Itaque cum ad celebrandas matris *exequias huc veniſſet Agricola, nuncio aſſumpti à Veſpaſiano principatus audito, ſtatim ad ejus partes tranſiit. Primordia imperii ac res civitatis curabat Mucianus, adoleſcente tum Domitiano, & ex paterno faſtigio ſolam flagitiorum licentiam ſibi adrogante. Is cum miſiſſet Agricolam ad conſcribendas copias, & ipſe innocenter & induſtrie ſe geſſiſſet, illum præfecit legioni viceſimæ, quæ*

NOTÆ.

puviis, lampadibus, & aliis id genus.

1. *Claſſis Othoniana.*] Licentiam hanc deſcribit Tacitus lib. 2. hiſt. cap. 12. & 13 *Blandiebatur cœptis fortuna, poſſeſſa per mare & naves majore Italiæ parte, penitus uſque ad initium maritimarum Alpium* &c. *Non Italia adiri, nec loca ſedeſque patria videbantur: tanquam externa littora & urbes hoſtium urere, vaſtare, rapere, eo atrocius, quod nihil uſquam proviſum adverſum metus* &c. *Miles vertit iras in municipium Albium Intemelium, quippe in acie nihil præda, calamitatibus inſontium expleta avaritia. Auxit invidiam præclaro exemplo femina Ligus* &c. Unde clare patet hic legendum eſſe, *Intemelio, Intemelium*, vel *Intemelios.* Nec putes matrem Agricolæ eſſe eam fœminam, quam ibi celebrat Tacitus. quippe *fœmina* hæc *Ligus* fuit; at ſocrus Agricolæ ſplendida femina Romana, quæ nec habuit filium, quem occuleret. habuit Agricolam, ſed qui tum Romæ degebat.

2. *In Templo.*] Lego, *Intemelio.* Intemelium, vel Albintimilium, oppidum Liguriæ regionis in ora, hodie *Vintimiglia* urbs dominii Genuenſis, in ora occidentali. *Tillemonius.*

3. *Liguria.*] Liguria, regio vel provincia Galliæ Togatæ ad mare Liguſticum, in Italia. hodie fere omnis ſtatus Genuenſis *Genes*, nonnullique *minores ſtatus* in hac republica ſiti, & major pars ducatus Montisferrati *Montferrat*, nec non partes meridionales ſtatuum Pedemontij & Mediolanenſis *Piemont & Milan*, in Lombardia ſuperiore. ex Geographia Sanſonis *Tillemonius.*

4 *Deprehenſus.*] Plin. lib. 5. Epiſt. 15. *Prævertam ad ea, quæ me agentem hic nuntius deprehendit.*

5. *Viceſima legioni tarde.*] Erat ea legio in Britannia. Ergo ſubintelligendum eſt, eo miſſum Agricolam, licet Tacitus non exprimat. *Pichena.*

Viceſima legioni tarde ad ſacramentum tranſgreſſa.] Id intelliges ex lib. 3. hiſt. 44. *Et Britanniam inclytus erga Veſpaſianum favor, quod illic ſecundæ legioni à Claudio præpoſitus, & bello clarus egerat, non ſine motu adjunxit cæterarum, in quibus plerique centuriones ac milites à Vitellio provecti, expertum jam principem anxii mutabant.* In iis viceſima legio anxie mutabat cognitum principem, &

ſmentum tranſgreſſæ præpoſuit, ubi deceſſor [1] ſeditioſe agere narrabatur: quippe legatis quoque [2] conſularibus nimia ac formidoloſa erat. Nec [3] legatus prætorius ad cohibendum potens, [4] incertum ſuo an militum ingenio: ita ſucceſſor ſimul & ultor [5] electus, rariſſima moderatione maluit videri inveniſſe bonos [6] quam feciſſe. Præerat tunc Britanniæ Vectius Bolanus, [7] placidius quam feroci 8

INTERPRETATIO.

cunctanter Flavianis partibus acceſſerat. his caſtris deceſſor diſcordia laborare ferebatur. nam legio hæc etiam adverſus legatos conſulares pervicax, ac metuenda erat. Nec legatus prætorius par legioni continendæ, dubium an ſuo, an militum flagitio? ita ſucceſſor ſimul & vindex aſcitus Agricola, *ſingulari modeſtia & æquanimitate, maluit videri reperiſſe probos, quam reddidiſſe. Tunc regebat Britanniam Vectius Bolanus, mollius quam indomita provincia conſen-*

NOTÆ.

dificile tranſibat ad Veſpaſianum.

1. *Seditioſe.*] Id explicat Tacitus lib. 2. hiſt. cap 60. ubi de electione Vitellii. *Ne in Britannia quidem dubitatum. Præerat Trebellius Maximus per avaritiam ac ſordes contemptus exercitui, inviſuſque. Accendebat odium ejus Roſcius Cælius legatus viceſimæ legionis olim diſcors, ſed occaſione civilium armorum atrocius proruperant. Trebellius ſeditionem & confuſum ordinem diſciplinæ Cælio, ſpoliatas & inopes legiones Cælius Trebellio objectabat* &c.

2. *Conſularibus.*] Quia legio illa fovebat partes Cælii legati ſui contra Trebellium qui legatus conſularis; at Cælius tantum legatus prætorius, vel quaſi prætorius. fuit nempe legati legionum vel jam prætorii erant, vel ſaltem quaſi præturæ candidati.

3. *Legatus prætorius.*] Legatus conſularis imperabat omnibus legionibus, & provinciæ, at prætorius uni tantum legioni. talis fuit Roſcius Cælius deceſſor, talis & Agricola nunc viceſimæ tantum legioni impoſitus. quod dico, quia ibi turbant in ſenſu, nempe quaſi illa legio metuenda fuerit conſularibus, & etiam prætoriis legatis, qui utrique ſucceſſive Britanniam & exercitum regerent, pari imperio, quod falſum. Loci hic ſenſus eſt: illa legio ferox & parum obſequens etiam legatis conſularibus. & à fortiori prætorius legatus, qui minori auctoritate fuit, & qui iſti tantum legioni præerat, vix eam cohibere potuit, *an ſuo, an militum ingenio*, dubium, forte non tam ex ingenio hominum, quam ex occaſione temporum. nempe ex bellis civilibus orta licentia & laſcivia legionum Britannicarum. Forte initio prætorii legati obtinere potuerunt Britanniam provinciam, ut quæ fere neglecta eſſet, uſque ad Claudium; at ab eo tempore conſulares eam obtinuerunt. Igitur hæc legio erat metuenda non ſolum prætoriis legatis, qui ſcil. legioni uni tantum præerant, ſed etiam conſularibus legatis.

4. *Incertum ſuo.*] Quod aut ille imperandi, aut hi parendi neſcii forent.

5. *Electus.*] Succeſſor Cælio ſimul & ultor diſcordiæ viceſimanorum electus Agricola. maluit tamen videri inveniſſe legionarios bonos, quam feciſſe.

6. *Quam feciſſe.*] Nempe ne ipſa legio nova pervicacia primam ſcil. culpam alia culpa tueretur; ideoque diſſimulatio pro prudentia fuit.

7. *Placidius quam feroci.*] *Placidius*, id eſt, legatus non tam alacris arte ctuſque & intentus ad bellandum, quam oportebat eſſe ducem, ubi quotidie hoſtis ante oculos exſultabat & laceſſebat. At Agricola ardebat quidem cupidine rei gerendæ, non tamen eam ſic prætulit, ut legatum conſularem offen-

provincia dignum eſt. [1] temperavit Agricola vim ſuam, [2] ardoremque compeſcuit, ne increſceret, peritus obſequi, eruditusque utilia honeſtis miſcere. Brevi deinde Britannia conſularem Petilium Cerialem accepit. [3] Habuerunt virtutes ſpatium exemplorum. Sed primo Cerialis modo labores & diſcrimina, mox & gloriam communicabat: ſæpe parti exercitus in experimentum, aliquando majoribus copiis ex eventu præfecit. nec Agricola umquam [4] in ſuam famam geſtis exſultavit, [5] ad auctorem & ducem, ut miniſter fortunam referebat:

INTERPRETATIO.

taneum eſt. retinuit Agricola vigorem ſuum, & impetum cohibuit, ne acrius evaleſceret erumperetque, gnarus obſequentiæ, doctuſque utilitatem decori conjungere. Paulo poſt Britanniæ impoſitus eſt legatus conſularis Petilius Cerialis. Tum habuere virtutes liberum egreſſum ad egregia eximiaque facinora. Sed initio Cerialis ſolummodo curas & pericula, dein etiam decus conſociabat: ſæpe parti legionum præfecit, quo viri periculum faceret, interdum illum ex ſucceſſu pluribus copiis præponebat. nec umquam Agricola res à ſe geſtas prædicavit in ſuam laudem, in conſultorem imperatoremque, ut miniſter, proſperum eventum re-

NOTÆ.

deret; ne vel audendo, vel cenſendo fortia & ferocia, ſic ſegnitiem ei ſuam exprobraret. *Gronovius.*

1. *Temperavit Agricola vim ſuam.*] Vertit Interpres Ital. Agricola qui ſciebat obſequi, & utilia honeſtis miſcere, ſuum ardorem temperavit.

2. *Compeſcuit ardorem.*] Mollius regebat Britanniam Bolanus, quam dignum eſt *feroci provinciæ*; at Agricola quamvis flagranti animo, attamen prudens ſciensque obſequentiæ, temperavit ardorem ſuum, & retinuit, *ne increſceret*, ne ſcil. contentione aut æmulatione gloriæ ſe attolleret ſupra ducem ſeu legatum conſularem, ne quid faceret contra ingenium & indolem ducis, quo illum offenderet. ſciens obſequelæ accommodabat ſe animo legati, & ſequebatur potius lenitatem ejus, aut ſegnitiem, quam impetum & ardorem ſuum. hoc ſenſu temperabat vim ſuam Agricola, ſic & *utilia honeſtis* miſcebat.

3. *Habuerunt virtutes.*] Ego ſic lego: *Habuerunt virtutes ſpatium & exemplum. Sed primo Cerialis, modo labores* &c. hac ſententiâ: Cerialis & ſpatium campumque exercendis virtutibus dedit, & exemplum. Sed tamen initio, labores duntaxat & pericula cum Agricola partiebatur; mox, virtute ejus clare cognita, etiam laudem. *Lipſius.*

Habuerunt virtutes ſpatium exemplorum] Ego vulgatam lectionem probam ſic cenſeo, ut de utriuſque Cerialis & Agricolæ virtutibus loquatur Tac. quæ ſpatium habuerint, multa de ſe ipſis exempla prodendi. *Pichena.*

Forte non tantum de Agricolæ & Cerialis *virtutibus id* intelligendum, ſed in genere de virtutibus quibuſcunque, & quorumcunque ducum, aut militum, qui in eo exercitu aderant.

4. *In ſuam famam ... exſultavit.*] Teſte Teophyl. lib. 18. Georgio, qui à Mauricio imperatore miſſus legatus erat ad Choſroën, vitio vertit, quod Rex Perſarum plus legato tribuerat, quam imperatori. dixit quippe Rex Perſas id date Georgio, ut ſervent fœdera, non Cæſari. aut hoc: *Propter legati virtutem ſolvo bellum.* utroque modo id refertur.

5 *Ad autorem & ducem.*] Agrippa duorum admonebat virum in aula, *Salvum futurum, unius, ſcil. ut difficulta-*

ita virtute in obſequendo, verecundia in prædicando; extra invidiam, nec extra gloriam erat. Revertentem ab legatione legionis 9
divus Veſpaſianus [1] inter patricios adſcivit, ac deinde [2] provinciæ

INTERPRETATIO.

fundebat, ſicque moderatione in obediendo, pudore in gloriando, procul à livore, nec tamen extra famam erat. Redeuntem à cura legionis divus Veſpaſianus numero ordinique patriciorum adſcripſit, ac mox provinciæ Aquitaniæ

NOTÆ.

tem rerum ipſe ſuſciperet atque amoliretur. alterius, ut gloriam ſumma manus impoſita principi relinqueret. Dio libro 49. *Virdungus.*

1. *Inter patritios adſcivit.*] Ex præcipuis populi Romani diviſionibus hæc erat, qua diſpeſcebatur inter *patres, patritios,* & *plebeios. Patritios* omnes Romulus, narrante Livio, in ſenatum & publicum conſilium cooptaverat. Dionyſius vero ex patritiis vult ſenatores electos.

Hoſtilius cum Albam transferret Romam, principes Albanorum in *patres*, ut ea quoque pars reipublicæ creſceret, legit Julios, Servilios, Quinctios, Geganios, Curarios, Clælios. Poſt quem Tarquinius Priſcus, non minus regni ſui firmandi, quam augendæ reipublicæ memor, centum in patres legit, qui deinde *minorum gentium.* ſunt appellati, Livius libro 1.

Ejectis deinde regibus, *quo plus virium in ſenatu, frequentia etiam ordinis faceret, cædibus regis deminutum patrum numerum, prioribus equeſtris gradus lectis, ad trecentorum ſummam explevit Brutus.* Livius libro 2. Quinquennio poſt, Appius Claudius cum ſua factione ex Sabinis Romam profugus, inter patres lectus eſt; ultimus, quantum ex lectione recordor, quem libera reſpublica patriciatus honore dignata eſt.

Cæſares longo poſt tempore, exoleſcentem morem revocarunt ſimiles ob cauſas, vel ut amicis gratificarentur. *Julius*, apud Sueton 41. *Senatum ſupplevit, patritios allegit.* tum Auguſtus: *permittente Senatu, ut præ ſe ferebat, ſupplevit patritiorum numerum, quorum maxima pars perierat, cum nulli bellis civilibus magis abſumantur, quam antiqua nobilitas.* Sic Dio libro 52.

Iiſdem diebus in numerum patritiorum adſcivit Cæſar (Claudius) *vetuſtiſſimum quemque è ſenatu, aut quibus clari parentes fuerant, paucis jam reliquis familiarum, quas Romulus majorum, & L. Brutus minorum gentium appellaverat, exhauſtis etiam quas dictator Cæſar lege Caſſia, & princeps Auguſtus lege Senia ſublegere.* Tacitus 14. Annalium. tandem Veſpaſianus, ut fidem facit hic locus, poſt quem ſubrogationis ſimilis nulla deprehendo veſtigia.

Solum invenio excogitatum Conſtantino Magno novum dignitatis genus, ſub priſco quidem *patritiatus* titulo, ſed quod honores præfecti prætorio excederet Zoſimus: *Optatus obtinuerat patritiatus dignitatem Conſtantini beneficio, qui honoris id commentus erat, eique ſupra præfectum prætorio conceſſit loci prærogativas.* libro 2. & crebra patritiorum in hunc ſenſum mentio ſub poſterioribus imperatoribus. *Savilius.*

2. *Provincia Aquitania.*] Hæc latiſſima ditiſſimaque regio à Pirenæis montibus ad Ligerim uſque tunc ex inſtituto Auguſti pertinebat. Et Aquitaniam triplicem ille inſtituit: *primam*, cujus caput Avaricum fuit Biturigum Cuborum; *ſecundam*, cujus primaria urbs Burdigala Biturigum Vibiſcorum, *tertiam* Transgarumnam, in qua principem tenebat locum Auguſta Auſcorum. Hæc provincia ab Auguſti temporibus ad Pipinum uſque, nominata fuit *Novempo-*

Aquitaniæ præpoſuit, [1] ſplendidæ inprimis dignitatis adminiſtratione, ac ſpe conſulatus cui deſtinarat. [2] Credunt plerique militaribus in-

INTERPRETATIO.

præfecit, quaſi adminiſtratione ſummi ſplendoris ac ſpe conſularis dignitatis, cui illum deſtinabat. Multi exiſtimant militaribus viris haud ineſſe ingenii

NOTÆ.

pulania: inde ad hunc diem *Vaſconia*. Virdungus.

Aquitania.] Regio Galliæ Comatæ ad Oceanum occidentalem, à Romanis in tres diviſa provincias, Aquitaniam primam, ſecundam, & tertiam ſive Novempopulanam hodie primatiatus *Bourges*, & ubi provinciæ Eccleſiaſticæ, *Bourges. Alby, Aux & Bourdeaux.*

Vel ſecundum diviſiones temporales, hic ſunt provinciæ integræ, *Poictou, Berry, Auvergne, Franc-Alleud, Combraille, Velay, Gevaudan, Rouergue, Quercy, Agenois, Bearn, Baſque, Guienne, Saintonge, Aunis, Angoumois, Marche, Limoſin, Perigort*; atque partes provinciarum, *Anjou, Touraine, Blaiſois, Nivernois, Bourbonnois, Languedoc*, cum majori parte provinciæ *Gaſcogne* latè ſumptæ; omnes in regno Franciæ ad meridiem & occidentem. ex Geographia Sanſonis. *Tillemonius.*

1. *Splendida.*] Ut poſt ſplendidam inprimis dignitatem ſeu provinciam, jure jam ſperare poſſet conſulatum, cui eum deſtinarat. Vel ſic ſume: *provincia Aquitania eum præpoſuit*, ſpe conſulatus. quæ ſpes præcipue & proxime fundata in illa *ſplendida inprimis dignitatis adminiſtratione* erat.

Cauſam reddit, cur eum præponeret tali provinciæ, ut eo nempe quaſi gradu ad conſularem dignitatem proveheretur. Erant provinciarum aliæ aliis ſplendidiores. ſic infra 40. *Syriam provinciam ... majoribus reſervatam.* Similiter *Aquitaniam* obtinuerat Galba, & ex ea, conſulatum, teſte Sueton. capite 6.

2. *Credunt plerique militaribus ingeniis ſubtilitatem deeſſe.*] Qui rem populi tractant, alii pacis artibus inſtruuntur, alii belli, plures neutris, vix quiſquam utriſque Cum tamen ſinguli cives ita ſe comparare debeant, ut quem reſpublica armatum hoſtibus oppoſuit, eundem pace parta, regendæ multitudini rogatum imponat. Sive illo, ſive hoc opus eſt ſemper ex ejus ampliſſimo pectore promptet vim conſilii, & habeat illum veluti præſens numen, & inſigne firmumque præſidium. At nos iſta ſejungimus, & unum ex iſtis deligimus, tamquam unum patriæ debeamus, non omnia. Et quidem hodiernæ nobilitatis ita ſe mores habent, ut ipſa nihil ſe aliud eſſe putet, quam ſeminarium militiæ. Sed cur non & magiſtratuum urbanorum? Quam enim Rempub. armis protegendam ſuſcipiunt, hanc prius neceſſe fuit fundari legibus, iiſdem roborari atque æternari. Ipſe princeps, quod eſt *caput reipub.* telis & brachiis inſerit bona *auſpicia*, id eſt, fortia conſilia. neque ſolum armis, ſed & legibus armatur, ut in ipſo aditu jura clamant. Palladem ſollers antiquitas & Minervam unam fecit, quamquam duplici functione. Quippe natales ejus *olea, triplex veſtis, noctua*, hæc quid ſunt aliud, niſi documenta ſapientiæ & pacis artium? At *galea criſtata, haſta, ægis, Gorgon*, laudum bellicarum inſignia. Hæc tam alte ſunt commiſſa unita & compacta ut altero labefacto, utrumque ruat. Hinc eſt quod priſca ſapientia Maia nato Mercurio, ſimul & Herculi, ſtatuas poſuit, illi, ut rationis & orationis præſidi, huic, ut roboris viriumque & belli deo. Ædem Herculis & Muſarum fecit in Circo Flaminio Fulvius Nobilior. Signum Apollinis in Delo dicatum, dextera arcum, læva gratias geſtabat Argeniis.

chilochus apud Athen. lib. 4. ſic glo-riabatur.

Et clueo cultro Martis, fortiſq; ſatelles,
Atque artes muſæ me docuere. ſcias.

Apud Lucian. in Scytha ſtatua Toxa-ris læva manu tenet arcum, dextra li-brum Sic Plato lib. 3. de Repub. ſo-ciat τὸ θυμοειδὲς καὶ τὸ φιλόσοφον, con-jungitque in eo qui regat temp. Gym-naſticam & Muſicam. Hoc voluit po-ſita ante ædem Caſtorum ſtatua eque-ſtris togata Q. Marcii Tremuli apud Plin. 34. 6. Ex Plutarc. Apopth. Lac. priſci ſacrificabant muſis ante diſcri-men, ut conſulta ſic proſpero Mar-tis exitu terminarentur. Sciant nobiles noſtri primam cohortem legionis Rom. quæ *milliaria* dicta. quæ ſiſſe vires ge-nere atque inſtitutione literarum cla-riſſimos, ne feriato ferro animus otia-retur. An tam anguſtè ſe natos pu-tant, ut ſolum profiteantur feritatem & truculentiam? Cicero lib. 1 Off *Non ſolum ſcientia quæ eſt remota à juſtitia, calliditas potius quam ſapientia eſt ap-pellanda, verum etiam animus ad pe-riculum, ſi ſua cupiditate, non com-muni utilitate impellitur, audacia po-tius nomen habeat, quam fortitudinis.* Hos certe laudo qui ſapiunt ſciuntque *juſtum gemina ſuſpendere lance ancipitis libra.* Sed minus laudandi ſi hoc decus eo limite ſiſtunt, nec ni-tuntur ad ſummum decus, ac prætexta non mutetur paludamento, numquam toga ſago *Nam ex utroque Cæſar &* princeps. hinc *omnia Cæſar erat.* Ex ſumma illa & perpetua calliditate ju-ris mala infinita pullulant... in æternis ſe imperiis locatos putant judices & magis callent ad quæſitum quam ad jus. E diuturno illo honeſte aſſuetæ do-minationi iniquæ, perpetua auctoritas flectit majeſtatem legum ad ſtudia quæ-ſtus privatamque rationem: malitioſa aut etiam aperte in qua juris interpre-tatione audacter rectum faciunt quod li-bitum eſt Hinc apud Tertull. de Pallio, *plus toga Rem-pub. ladunt, quam lori-ca.* Senſim pro habitu ingenuo infert ſe perſonata gravitas, loco prudentiæ calliditas, multaque artes inextricabi-les invaſere, quibus omnis ſimplicitas abdicata. Quam optanda præ miſeris ar-tibus doliſque & inſidiis rabularum ac veteratorum ſimplicitas militaris in præſide & rectore provinciæ, longe melior & deſiderabilior illa avorum ſimplicitas, quam calliditas illa fori, quam immenſa ea ſeries litium quibus neque toto ævo aut ſæculo extrican-tur familiæ, quibus ſubvertuntur & opulentiſſimi penates. Redeat antiquus mos & priſca virtus illa. nec jam ſe tradat uni illi arti juventus, quæ iner-tiam ſimul & perniciem invehit mor-talibus, quaſi ferro minus callide ab-ſcindantur inimicitiæ, dum modo bre-vius abſcindantur. Et ſi qua forte fue-rit jactura, multum tamen hinc lucra-bitur reſpub. & quod privatis peribit, fe-liciter *utilitate publica rependetur* Fle-ctant nobiles & divites ad ſummum de-cus, & pacis artes bello viciſſim mu-tent, ita ut neque prorſus in torporem & ſegnitem reſolvantur; neque prorſus militiæ ferociam & atrocitatem in-duant, fere quaſi ritu furentium fera-rum. ex utraque gloria creſcant juve-nes, ut ſi forte unum numen abſit, al-terum adjuvet & ſuffulciat Ut Romani ſenatores, ſciant illi uti ſago, ſciant & toga non exhorreant gladium & pa-ludamentum. Non aliter perfecti con-ſultores aut Reipub. rectores evadent. ex utroque coaleſcit ſumma virtus, ſum-ma ſapientia, ſumma gloria. Pindarus Olymp, Od. 6.

Deſidero mei exercitus oculum
Utrumque, vatemque egregium,
Et ad pugnandum haſta.

Ovid. de Pont 3.

Nam modo bella geris, numeris modo verba coërces,
Quodque aliis opus eſt, hoc tibi luſus erit.
Utque nec ad citharam, nec ad arcum ſegnis Apollo,
Sed venit ad ſacras nervus uterque manus.
Sic tibi nec docti deſunt, nec principis artes,
Miſta ſed eſt animo cum Jove Muſa tuo,

genitis ſubtilitatem deeſſe, quia [1] caſtrenſis juriſdictio ſecura & obtuſior, ac plura manu agens, [2] calliditatem fori non exerceat Agricola naturali prudentia, quamvis [3] inter togatos, facile juſteque agebat. Jam vero tempora [4] curarum remiſſionumque diviſa ubi conventus ac judicia poſcerent, gravis, intentus, ſeverus, & ſæpius

INTERPRETATIO.

calliditatem, quia juriſdictio caſtrorum minus anxia, & minus arguta, ac pleraſque res vi aut impetu gerens, ſubtilitatem fori non uſurpet. Agricola ingenitâ ſolertia, licet inter togatos expedite & juſte res tranſigebat. Jam vero tempora negotiorum & otii ſapienter diſpoſita erant. cum cœtus & tribunalia poſtularent, gravis, acer, ac ſeverus, & ſæpius clemens, poſtquam mu-

NOTÆ.

Prout ſors juſſerat, Romani erant prætextati aut paludati. & recte Veget. lib. 1. 3. *Idem bellator, idem agricola. genera tantum mutabat armorum.* in Paneg. Luc.

——— Qui tempora certis
Ponderibus penſavit, eum ſi bella vocabunt,
Miles erit. ſi pax, poſitis toga veſtiet armis.
Hunc fora pacatum, bellantem caſtra videbunt.

Reſpice Druſos, Germanicos, & ipſos Cæſares primoſque principes, videbis ſumma eloquentiæ laude floruiſſe, nec indiguiſſe ingenio alieno, ſi Neronem excipis, qui ut in cæteris, ita & hac parte deterior, & ultimus Æneadum. Vide quid ageret Varus in Gallia Germaniaque, poſtquam Syriæ præfuiſſet. Fato ſuo quidem & vi Arminii abreptus eſt; at non in cauſa pacis artes, aut forum. Imo & bonæ artes conſilia ſuggerunt, quibus fraudem cavere, & inſidias hoſtium retegere poſſis.

1. *Caſtrenſis juriſdictio ſecura.*] *Secura.* ſcil ea minus anxia & ſollicita, neque ipſa μικρολόγος, in apicibus, nodiſque & ænigmatibus commenticij juris. *Gronovius.*

2. *Calliditatem fori.*] Præſertim in formulis illis, in quibus qui uno verbo erraret, cauſa cadebat. has formulas, ut & alias ſolennitates juris in juriſdictione caſtrenſi, non ita ſtricte obſervari ſolitas innuit Tacitus. *Virdungus.*

3. *Inter togatos.*] Aquitania enim tum pacata erat provincia, & belli expers, nec militibus inſeſſa. *Savilius.*

Legiones Hiſpaniæ, & præcipue Germaniæ utriuſque, forte & Britanniæ ſatis defendebant Aquitaniam. ſic & tota Gallia fere inermis, excepta ripa Rheni, & præſidio cohortium apud Forum Julii & Lugdunum.

Togatos.] Cauſſidicos nempe & litigatores, hominesque in foro verſatiſſimos, ut in provincia, diuturna pace & continuo otio edomita. quo otio lites & cauſſidici florent.

Gallia cauſſidicos docuit facunda Britannos. Juven.

Per togam intelliguntur pacis artes, eloquentia, juris civilis peritia &c. & per *togatos*, ij qui forum celebrant & tales artes exercent.

Inter togatos.] Sic dicit, quia Agricola fere ſemper inter milites & in caſtris verſatus erat, ubi juriſdictionem tantum caſtrenſem exercuerat, quæ ſecura, *obtuſior* & parum arguta; attamen ille inter Vaſcones qui *togati*. & longe uſu rerum forenſium periti erant, *naturali prudentia* facile, juſte, & accurate jus reddebat. Et fruſtra Grotius, hic *ſagatos*, reponit. nam ſtatim de Agricola ipſo: *ubi conventus ac judicia poſcerent, gravis, intentus, ſeverus.*

4. *Curarum & remiſſionum diviſa.*] Id eſt, utrumque tempus, & otii & negotii recte diſpenſatum, & in utroque decorum obſervatum. Nimirum, ut ca-

miſericors: ubi officio ſatisfactum, [1] nulla ultra poteſtatis perſona, triſtitiam & arrogantiam, [2] & avaritiam exuerat: nec illi, quod eſt rariſſimum, aut facilitas auctoritatem; aut ſeveritas amorem deminuit. Integritatem atque abſtinentiam in tanto viro referre,

INTERPRETATIO.

nus impleverat, nulla ultra gravitas, aut poteſtatis adrogantia. ſeveritatem, ſuperbiam & cupiditatem omnem depoſuerat: nec illi, quod eſt eximium & ſingulare, *aut comitas potentiam, aut gravitas caritatem infregit. Incorruptibilitatem atque innocentiam memorare in tanto viro,* aliarum *ejus virtutum labes*

NOTÆ.

nit poëta; *Temporibus ſervire decet. qui tempora certis*
Ponderibus penſavit, eum ſi bella vocabunt,
Miles erit; ſi pax, poſitis toga veſtiet armis.

Quare mox idem Piſonem deprædicans:
Mira ſubeſt gravitas inter fora: mitis, emiſſa
Pauliſper gravitate lepos.

Talem L. Craſſum Cicero deſcribit 1. de Orat. & Africanum Juniorem Velleius; ubi *neminem eo elegantius intervalla negotiorum otio diſpunxiſſe* refert. *Virdungus.*

1. *Nulla ultra poteſtatis perſona, triſtitiam & arrogantiam.*] Sic Catonem Uticenſem deſcribit Plutarchus, *Vſque ad tribunal & conſeſſum videbatur difficilis ac metuendus, cum de jure ageretur. dein benevole, benigne & comiter omnes adloquebatur.*

Poteſtatis perſona.] Nullum ſupercilium, nulla gravitas poſt officium, nulla ſeveritas, nulla triſtitia aut arrogantia ſupererat.

Triſtitiam.] *Triſtitia* eſt nimia morum auſteritas ſive aſperitas: qualem cum in Xenocrate animadverteret Plato, jubebat eum, θύειν ταῖς χάρισιν, *Operari Gratiis*: ſic Tiberius, dein & Piſo adoptatus Cæſar male audierunt.

Triſtitiam.] Satis ad rem Gellius lib. 14 cap. 4. Chryſippus, inquit, *facit imaginem juſtitiæ fierique ſolitam eſſe dicit à pictoribus rhetoribuſque antiquioribus, ad hunc ferme modum: Forma atque filo virginali, aſpectu vehementi & formidabili, luminibus oculorum acribus, neque humilis, neque atrocis, ſed reverendæ cujuſdam triſtitiæ dignitate. Ex imaginis autem iſtius ſignificatione intelligi voluit, judicem, qui juſtitiæ antiſtes eſt, oportere eſſe gravem, ſanctum, ſeverum, incorruptum, inadulabilem, contraque improbos nocenteſque immiſericordem atque inexorabilem, erectumque & arduum & potentem, vi & majeſtate æquitatis veritatiſque terrificum.*

2. *Et avaritiam.*] Vellem deleri has voces, *& avaritiam.* quippe bis idem dicere videretur Tacitus præter genium & morem. Nam infra: *integritatem atque abſtinentiam* referre injuria virtutũ fuerit, quod idem eſt ac, *exuere avaritiam.* niſi forte his vocibus, *gravis intentus, ſeverus & ſæpius miſericors*, hæ aliæ voces reſpondeant, *triſtitiam & arrogantiam & avaritiam exuerat*, ita ut prioribus reſpondeant iſtæ, & opponantur velut per antitheſim, hoc ſenſu, ut in judiciis *gravis, intentus & ſeverus* fuerit Agricola; at poſt judicia exercita, ubi officio ſatisfactum erat, *triſtitiam & arrogantiam* exueret, ita ut in judiciis eſſet *miſericors*, & poſtea in aliis rebus etiam omnem *avaritiam* exueret. Sed ſic etiam nondum placet. Nam quid *avaritia* ibi cum *triſtitia & arrogantia*? quî cohærent hæc? & præcipue extra forum & conventum, ubi maxime exercetur *avaritia*? cur ſtatim repetit de *integritate & abſtinentia*, ſi jam ante ex Tac. *avaritiam exuerat*? puto id perperam additum.

[1] injuria virtutum fuerit. [2] Ne famam quidem, [3] cui etiam ſæpe boni indulgent, oſtentanda virtute, [4] aut per artem quæſivit: [5] procul ab æmulatione adverſus collegas, procul à contentione adverſus

INTERPRETATIO.

fuerit. Ne gloriam quidem, quam ſæpe vel optimi viri vehementer appetunt, prædicando fortitudinem, aut ullo adhibito lenocinio captavit. procul à livore in collegas, procul à rixa aut jurgio adverſus procuratores, quos ſupera-

NOTÆ.

1. *Injuria virtutum fuerit.*] Hoc eſt, longe excellentioribus virtutibus ex ſplendeſcebat Agricola, quam ut in ejus laudibus hæ commemorari deberent, quibus qui præditus eſt, non tam laudandus ſit, quam vituperandus, qui præditus non eſt. *Virdungus.*

Vulgatæ nimis hæ virtutes. uſque adeo ſpernebat opes & cupiditatem omnem proculcaverat Agricola, ut etiam *famam* & gloriam, *cui ſæpe & boni* nimis *indulgent*, (quod licitum tamen & eximium eſt in ſummis viris. nam fructus optimus virtutum gloria) non admodum quæreret, neque jactando virtutem, aut arte ulla decus captaret.

2. *Ne famam quidem.*] Plin. lib. 1. epiſt. 22. *Ornat hac magnitudo animi, quæ nihil ad oſtentationem, omnia ad conſcientiam refert, recteque facti. non ex populi ſermone mercedem, ſed ex facto petit.*

3. *Cui etiam ſæpe boni.*] Quippe etiam *ſapientibus cupido gloriæ noviſſima exuitur*, lib. 4 hiſt. ex illo Platonis, τὴν κενοδοξίαν ὡς τελευταῖον χιτῶνα *Gloriæ cupidinem velut ultimam tunicam deponi.*

4. *Aut per artem.*] Ut Africanus ſuperior. Livius libro 26 & Polybius libro 9. Apud noſtrum libro 13 Domitius Corbulo, *Super experientiam ſapientiamque, etiam ſpecie inanium validus.* Cæterum hi tales jure excuſantur, quibus ſcenæ ſerviendum. At non illi qui ſimulando virtutes per artem abutuntur dolo, falluntque inani ſpecie plebeculam, ut famam & laudem quærant, intus ambitione, avaritia ac ſuperbia, & aliis flagitiis deteſtabiles.

5. *Procul ab æmulatione adverſus collegas.*] Præerat tunc Agricola Aquitaniæ quid ergo ait Tacitus de collegis? nam omnes alii ejuſdem provinciæ miniſtri ſub illo erant. Cenſeo collegas vocari legatos alios, qui finitimis provinciis præerant. *Pichena.*

Forte & inter collegas procuratores Cæſaris, qui licet vi & auctoritate impares, plus tamen ſæpe ſibi adrogant, quam nobiles legati aut proconſules. multa ſuppetunt exempla apud Tacit. talis æmulationis, in Rempub infeſtæ ac infauſtæ, & in bonos honeſtoſque proceres ſæpe exitiabilis

Adverſus collegas.] In univerſum Agricolæ ingenium indolemque deſcribit Tacitus, nec ſolummodo refert, qua ratione ſe geſſerit in Aquitania, ſed etiam qui ſe geſſerit cum *collegis* ſuis, legatis nempe legionum, cum in Britannia militaret, pariter legatus legionis viceſimæ.

Vel etiam intelligi poteſt Tacitus de aliis legatis inferioribus, ſeu aliis ſenatoribus aut quæſtoribus qui in eadem provincia nam licet ſint inferiores rectores, attamen in eadem provinciæ adminiſtratione, & in negotiis, & in conſilio publico collegæ, aut certe quaſi collegæ cenſeri poſſunt. Similes & legati qui legionibus & armis præerant in certis provinciis, cum legatus conſularis haberet tantum juriſdictionem ac poteſtatem in conventibus & judiciis, non vero auctoritatem in caſtris aut præſidiis. quod repertum erat à Caligula in Africa, exitio privatorum & Reipub. Poſſint etiam & ipſi procuratores Cæſaris dici *collegæ* aliquate-

procuratores: & [1]vincere [2]inglorium, & [3]atteri ſordidum arbitra-

INTERPRETATIO.

re, infra gloriam ſuam, & ſe ſperni inhoneſtum putabat. Non toto triennio

NOTÆ.

tus, qui licet inferiores dignitate & ſplendore; attamen potentia, gratia principis aut popularium, & auctoritate ſæpe legatos præcellebant. & in id eò acrius incumbebant, quia minores, ut ſcil. prætores anteirent, tales homines fovente & conſulto impellente principe, ut & ipſi, rectores provinciarum obſervarent, cuſtodirentque velut emiſſarii, ὠτακουσταὶ & inquiſitores. quamvis ſibi magis hi ſtuderent ſæpe, quam vel principi, vel Reipublicæ.

Adverſus collegas.] Sic de Africa lib. 4. hiſt. 43. *Æquatus inter duces beneficiorum numerus, & mixtis utriuſque mandatis, diſcordia quæſita auctaque: pravo certamine legatorum jus adolevit, diuturnitate officij. vel quia minoribus major æmulandi cura: proconſulum ſplendidiſſimus quiſque, ſecuritati magis quam potentiæ conſulebant.*

Collegas.] Certe procuratores quandoque adhibiti à proconſule in judiciis & negotiis, vel neceſſitate rerum, vel etiam juſſu principis. Plin. lib 10 epiſt. 90. *Nicenſibus qui inteſtatorum civium ſuorum conceſſam vindicationem bonorum à divo Auguſto affirmant, debebis vacare, contractis omnibus perſonis ad idem negotium pertinentibus, adhibitis Virdio Gemellino, & Epimacho liberto meo procuratoribus, ut æſtimatis etiam iis quæ contradicuntur, quod optimum credideritis, ſtatuatis.*

Cum hoc tamen diſcrimine, quod ſub malis principibus liberti & procuratores proconſulibus dominarentur, & tantum ex arbitrio nebulonum fides clariſſimorum virorum ſpectaretur; at contra bonus princeps non haberet fidem procuratori, niſi in quantum proconſuli in negotiis & miniſteriis ſe adprobaſſet.

Quod patet ex his Plinii libro 10. epiſt. 91. *Maximum libertum & procuratorem tuum, domine, per omne tempus quo fuimus unà, probum, induſtrium & diligentem, ac ſicut rei tuæ amantiſſimum, ita diſciplinæ tenaciſſimum expertus, libenter apud te teſtimonio perſequor, ea fide quam tibi debeo.*

Quod & uſurpatum in aliis præfectis, ſeu legatis viciniotibus, ut etiam patet ex ſequenti epiſtola, ita ut in negotiis perficiendis mutuo conſentirent. Plin Epiſt. 93. *Gabium Baſſum, domine, præfectum oræ Ponticæ, integrum, probum, atque inter iſta reverentiſſimum mei, expertus, voto pariter & ſuffragio proſequor* &c.

1. *Vincere.*] Mediam viam inierat, ita ut neque *vincere* vellet tales homines, quod ipſi *inglorium*, neque tamen infra ipſos videri, aut *atteri*, ſeu contemni ſe non pateretur. quod ſplendido viro *ſordidum*, turpe, & indignum foret.

2. *Inglorium.*] Id & ſequentia intellige tantum de procuratoribus, à quibus plerumque diſſidebant legati ſeu proconſules, non de collegis proprie, qui ſorte aut munere æquales eſſent. Sic in Hiſpania procuratores Neronis, provinciam lacerantes reprimebat Galba, & carmina quæ in eum componebantur, non ægre ferebat, aut abolebat, ut ſcelesti liberti. Plutar.

3. *Atteri ſordidum.*] Senecæ eſt: *Cum ſuperiore contendere, furioſum; cum pari, anceps; cum inferiore, ſordidum.*

Et libro 1. de Clem. capite 21. monet, *à quibuſdam, non aliter quam ab animalibus parvis & obterentem inquinantibus, reducendam manum eſſe.* Virdungus.

Strenue nec inſcite Metellus apud Gellium, lib 6 11. ad Cn. Manlium trib. pleb. *Quoniam ſe ampliorem putas eſſe, ſi ſe mihi inimicum dictaverit, quem*

batur. [1] Minus triennium in ea legatione detentus, ac ſtatim ad ſpem Conſulatus revocatus eſt comitante opinione, Britanniam ei provinciam dari; nullis in hoc ſuis ſermonibus, ſed quia par videbatur. haud ſemper errat fama, aliquando & eligit. Conſul egregiæ tum ſpei filiam juveni mihi deſpondit, ac poſt conſulatum collocavit, & ſtatim Britanniæ præpoſitus eſt, [2] adjecto pontificatus ſacerdotio. Britanniæ ſitum populoſque multis ſcriptoribus memoratos, non in comparationem curæ ingeniive referam: ſed quia tum primum perdomita eſt, itaque quæ priores [3] nondum comperta eloquentia

INTERPRETATIO.

eam provinciam rexit. ac ſtatim ad ſpem conſulatus redire juſſus eſt, in ſequente fama, quaſi Britannia provincia imponeretur, non quod ipſe talia jactaret verbis, ſed quia idoneus exiſtimabatur. nec ſemper vulgi rumor fallitur, interdum & deligit. Conſul tum eximiæ ſpei filiam adoleſcenti mihi deſpondit, & finito conſulatu collocavit, & mox Britanniæ præfectus eſt, adjecto ſacerdotio pontificatus. Britanniæ ſitum narrabo, genteſque multis auctoribus celebratas, non quia his ſcriptoribus comparem hoc opus, aut eloquentiam noſtram: ſed quia hæc *nunc primum* provincia *debellata eſt. Igitur pro rei veritate referentur ea*

NOTÆ.

& ego mihi neque amicum recipio, neque inimicum reſpicio, in eum ego non ſum plura dicturus. Nam eum indigniſſimum arbitror, cui à viris bonis bene dicatur, tum ne idoneum quidem cui à probis male dicatur. Nam ſi in eo tempore hujuſcemodi homunculum nomines, in quo punire non poſſis, majore honore, quam contumelia afficias. Et ipſe Gellius ibid. *Cum inquinatiſſimis hominibus non eſſe convitio decertandum, neque in maledictis adverſus impudentes & improbos velitandum, quia tantiſper ſimilis, & compar eorum fias, dum paria & ſimilia dicas atque audias.*

1. *Minus triennium.*] De proconſulibus Auguſtus conſtituit, ut eorum præfecturæ eſſent annuæ: de ſuis legatis (quos *proprætores*, & ſi conſulatum geſſiſſent, nominari voluit) ut plures annos cum imperio eſſent. Sic & Tiberius, & mox Antonius Pius, & alii. Sed huic commodo ingens periculum adjunctum, quod multos diuturna conſuetudo imperii corruperit, & ad rerum novarum conſilia impulerit. *Virdungus.*

2. *Adjecto pontificatus ſacerdotio.*] Omnia ſacerdotum collegia anteibat collegium hoc *pontificum* dignitate, quatuor conſtabat viris, quibus mox ſimilis numeri data acceſſio, poſtmodum etiam ſub Sylla auctis. Succeſſoris electio penes ipſos fuit, quandoque penes populum, tandem penes principem.

Collegio iſti præerat Pontifex Maximus, ſtabilita in ipſis Cæſaribus dignitas jam à Julij uſque temporibus, in quo imperium & pontificatus primum coaluerant, per mutationum vices, more in Chriſtianos Cæſares propagato, donec cum habitu ſacro ipſum quoque nomen Gratianus rejecit, teſte Zoſimo.

Poſtea Theodoſius, ut idem Zoſimus & Symmachus autor eſt, collegium illud pontificum diſſolvit, neque alios ſacerdotes ſupereſſe paſſus eſt, in fiſcum redactis eorum bonis. *Savilius.*

3. *Nondum comperta.*] Quia nondum perdomita, nec penetrata Britannia à Romanis. idcirco hactenus haud ſatis cognita erat inſula univerſa, & quæ ſcripta fuerant à Livio & Fabio tantum *comperta* erant, ex relatione mercatorum ſeu extraneorum qui falli &

percoluere, rerum fide tradentur. Britannia inſularum quas Romana notitia complectitur [1] maxima, [2] ſpatio ac cœlo in Orientem [3] Germaniæ, in Occidentem [4] Hiſpaniæ obtenditur: [5] Gallis in Meridiem etiam inſpicitur: ſeptentrionalia ejus, nullis contra terris, vaſto atque aperto mari pulſantur. Formam totius Britanniæ [6] Livius veterum, Fabius Ruſticus recentium eloquentiſſimi auctores,

INTERPRETATIO.

Britanniæ partes, quas nondum ſatis *cognitas, primi* ſcriptores *facundia ſua celebravere. Britannia inſularum vaſtiſſima, quas Romana cognitio amplectitur, ſolo cœloque in Orientem Germaniæ prætenditur,* & *Hiſpaniæ in Occidentem, Gallis etiam in Meridiem ſpectatur. Latus ejus Septentrionale, nullis terris è regione oppoſitis, immenſo & latè patenti Oceano verberatur. Livius priorum auctorum eloquentiſſimus,* & *Fabius Ruſticus nuperorum, comparavere faciem*

NOTÆ.

fallere potuerunt; at nunc penetrata armis Rom. inſula, jam ipſa *rerum fide* cuncta tradentur.

1. *Maxima.*] Solin. cap. 25 *Octingentis enim & amplius millibus paſſuum longa porrigitur, ita ut eam in Calydonicum uſque angulum metiamur. In quo receſſu Vlyſſem Calydoniæ apulſum manifeſtat ara Græcis literis inſcripta voto.* Id falſum de Vlyſſe, ut docti viri clare demonſtrarunt.

Inſularum maxima.] Ambitus decies ter centena triginta ſex millia paſſuum colligit. Ex Cambdeno. *Verdungus.*

2. *Spatio ac cœlo in Orientem Germaniæ.*] Quid ſibi velint verba, *ſpatio ac cœlo*, non facile liquet. tamen arbitror ſenſum eſſe: Britanniam Germaniæ Hiſpaniæque obtendi, non quidem ex proximo, ſed ſpatio ac cœlo mediante, id eſt, per longum intervallum maris atque aëris. quoniam autem de Gallia quæ vicina eſt, idem dicere non potuit, propterea ſequitur: *Gallis in meridiem etiam inſpicitur.* Pichena.

Spatio ac cœlo.] Sic Mela lib. 2. cap. 2. ubi de Thracia. *Eſt & regio in qua Perſarum exercitus diverſas ſpatio pelagoque terras auſus pontibus jungere (mirum atque ingens facinus) ex Aſia in Græciam pedes, & non navigata maria tranſgreſſus eſt.*

3. *Germaniæ.*] Germania Magna, regio Europæ Veteris ad Oceanum Germanicum & Oceanum ſeptentrionalem. hodie pars eſt imperii *Allemania* ut plurimum inter Rhenum & Danubium fluvios; his addenda regna Daniæ *Dannemarck* & *Norvvegia* pars major regni Sueciæ *Suede*, pars occidentalis regni *Polonia* circa Viſtulam fluvium, & aliquid regni *Hungaria*. ex Cluverio & Sanſone.

Fuit etiam Germania ſuperior & Germania inferior, provinciæ Belgicæ regionis, in Gallia Vide notas ad Hiſtoriarum lib. 1. cap. 9. & 12. *Tillemonius.*

4 *Hiſpaniæ.*] Regio Europæ ad meridiem & occidentem. hodie fere omnis regio *Eſpagne* recentior. Vide notas ad Annales tomo 2. pag. 35. *Tillemonius.*

5. *Gallis.*] Gallia, regio Europæ Veteris, ad Oceanum occidentalem & ad mare Mediterraneum. hodie regnum *Francia* integrum, cum regionibus *Allemania* &c. circa Rhenum fluvium, & parte *Italia* recentioris, circa Alpes montes. His addendus comitatus *Rouſſillon* in Catalaunia principatu Hiſpaniæ hodiernæ. *Tillemonius.*

6. *Livius veterum ... eloquentiſſimi.*] Nempe *veteres* illi, reſpectu ætatis qua floruit Tacitus. Nam & alii hiſtorici antiquiores ipſo Livio, ſed modica eloquentiæ fama, de quibus agit Cicero lib.

[1] oblongæ ſcutulæ vel bipenni aſſimilavere. & [2] eſt ea facies citra

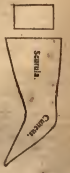
INTERPRETATIO.

univerſa Britannia ſcutellæ vel bipenni. & eſt talis ejus ſpecies cis Caledo-

NOTÆ.

1. de Legibus. *Poſt annaleis pontificum maximorum; quibus nihil poteſt eſſe jucundius, ſi aut ad Fabium, aut ad eum, qui tibi ſemper in ore eſt, Catonem, aut ad Piſonem, aut ad Fannium, aut ad Vennonium venias: quamquam ex his, alius alio plus habet virium, tamen quid tam exile, quam iſti omnes? Fannij autem ætate conjunctus Antipater paullo inflavit vehementius, habuitque vires agreſteis ille quidem atque horridas, ſine nitore ac palæſtra; ſed tamen admonere reliquos potuit, ut accuratius ſcriberent. Ecce autem ſucceſſere huic bello Clodius, Aſelio, nihil ad Cœlium, ſed potius ad antiquorum languorem atque inſcitiam. Nam quid Atticum* (alii *Macrum*) *memorem? cujus loquacitas habet aliquid argutiarum, nec id tamen ex illa erudita Græcorum copia, ſed ex librariolis Latinis: in orationibus autem multus & ineptus, ad ſummam impudentiam. Siſenna ejus amicus omnes adhuc noſtros ſcriptores, niſi, qui forte nondum ediderunt, de quibus exiſtimare non poſſumus, facile ſuperavit. is tamen neque orator in numero veſtro umquam eſt habitus, & in hiſtoria puerile quiddam conſectatur, ut unum Clitarchum, neque præterea quemquam de Græcis legiſſe videatur, eum tamen velle duntaxat imitari: quem ſi aſſequi poſſet, aliquantum tamen ab optimo abeſſet.*

1. *Oblongæ ſcutulæ vel bipenni aſſimilavere.*] *Scutula* hic uſurpata Tacito, ut Martiali libro 2. 32. & *ſcutella* Tullio, notat paropſidem, vulgo menſis adhiberi ſolitam, qua inferantur fercula, & *ſcutula* eſt ἑτερομήκης, quadrilatero oblongo apud Cenſorinum capite 18. comparata, cujus hæc eſt apud Euclidem definitio (Cenſorini enim locus corruptus eſt) *figura quadrilatera rectangula, ſed lateribus inæqualibus,* qualem exhibet littera A. quanquam hic Taciti locus oſtendere videatur, non omnes ſcutulas fuiſſe ἑτερομήκεις, ſed aliâ nonnullas figurâ. Addit enim, *oblongæ*, limitata vocabuli generalioris ſignificatione. *Bipennis*, ait Quintil. Inſt. Orat. libro 1. eſt *ſecuris utrinque habens aciem, à pinna, quod eſt acutum.* Jam vero deſcripta hic Britanniæ pars, quam habeat cum ſecuri aut cuneo, aut alterutro (cum tamen ex Geometriæ placitis duo uni tertio proportionalia, etiam inter ſe ralia eſſe deberent.) conformitatem quia diſpicere nequeo, aliis libenter illud examen defero. Sed, re ductus, animadverti, multis ſcriptoribus male ceſſiſſe ejuſmodi ſimilitudinum commenta. Strabo notam orbis partem *chlamydi* comparat. Ariſtoteles 2. meteor. *tympano.* Dionyſius Afer *fundæ*, (miro ſcilicet paritatis conſenſu) & uterque Hiſpaniam, *bovis tergori*; Rutilius Numatianus, Italiam *frondi quernæ*; idem Dionyſius Africam & Europam *cono ſcaleni* verſu 277. Peloponneſum, *platani folio muris caudam referenti.* Savilius.

[1] Caledoniam,

[1] Caledoniam, unde & [2] in univerſum fama eſt tranſgreſſa. ſed immenſum & enorme ſpatium procurrentium extremo jam litore terrarum, velut in cuneum tenuatur. Hanc oram [3] noviſſimi maris tunc primum Romana claſſis circumvecta, inſulam eſſe Britanniam affirmavit, ac ſimul [4] incognitas ad id tempus inſulas, quas [5] Orcadas

INTERPRETATIO.

niam, unde & in univerſam inſulam tranſiit fama hujuſce formæ. *ſed vaſtum & immane ſpatium excurrentium ultima jam ripa terrarum, quaſi in cuneum reſtringitur. Tunc primum, cum Romana claſſis oram extremi maris circumnavigaſſet, inſulam eſſe Britanniam aſſeveravit, & eodem tempore ignotas hactenus inſulas, quas appellant Orcadas, reperit, ac ſubegit. Animadver-*

NOTÆ.

Lances fuiſſe & quadratas, & rotundas, qui juriſprudentiam vel libavit, non poteſt ignorare: ſic *ſcutulas* vel *ſcutellas* quadratas quoque fuiſſe & rotundas audeo affirmare, quoniam Tacitus videtur vocem *cutula* temperare, adjiciendo, *oblongæ*, quod ſuperfluum videretur ſi omnes ſcutulæ oblongæ. Ajo ergo *ſcutulas* & lances non figura inter ſe diverſas fuiſſe ſed profunditate. Mart. 11. 32. *Leves ſcutulas, cavaſque lances?*

De bipenni quid dicam? certè fuit anceps; autor mihi Feſtus. *Anceps ſignificare mihi id videtur, quod ex utraque parte caput habeat, ut ſecuris, bipennis.* Quibus verbis recte dicit, ſecurim ancipitem, ut & Ovid. 8. Met. *Ancipitemque manu tollens utraque ſecurim.*

Formam ſecuris nihil æque repræſentat, atque *Securidaca*, quam à ſimilitudine *pe.ecinon* vocant Plinius 29. 27. & Mathiolus in lib. 3. Dioſcoridis. *Barclaius.*

2. *Eſt ea facies.*] Sumitur facies pro toto habitu corporis. Macrob. lib. 13. 18 *Pacuvius in tragœdia quæ Niptra inſcribitur, faciem dixit hominis pro corporis longitudine:*

Ætate, inquit, integra, feroci ingenio, facie procera virum.

Non ſolum autem in hominum corporibus, ſed etiam in rerum cujuſque modi aliarum facies dicitur: nam montis & cœli, & maris facies, ſi tempeſtive dicatur, probe dicitur. Salluſtij verba ſunt in hiſtoria ſecunda: Sardinia in Africo mari, facie veſtigij humani in orientem, quam in occidentem latior prominet.

Scutula.] Cenſorinus: *Heteromecos quadrangulum, nec latera habet paria, nec angulos rectos ſimile ſcutellæ.* Et certe cum ſcutum quadratum & oblongum ſit, ſcutella & ſcutula, quæ diminutionis figura ab eo deducuntur, eamdem figuram habebant *Turnebus.*

1. *Caledoniam.*] Caledonij populi Britanniæ majoris inſulæ verſus ſeptentrionem. hodie partes provinciarum *Murray* & *Lockquabyr*, & provinciæ integræ *Athole*, *Gouvrée*, *Perth*, & *Broad Albain*, in parte media regni Scotiæ. ex Geographia Sanſonis. *Tillemontius.*

2. *In univerſum*] Hinc fama & opinio tranſiit ad univerſam inſulam, quaſi tota eſſet hujus formæ, quod tamen falſum, ut mox compertum eſt poſt Agricolæ arma, nam in fine velut in cuneum extenuatur inſula.

3. *Noviſſimi maris.*] Ducaledonius hic Oceanus, alluit partem ſeptentrionalem inſulæ Britanniæ Majoris. hodie vocamus *Mer d'Eſcoſſe*. & irrigat oras regni Scotiæ. *Tillemontius.*

4 *Incognitas ad id tempus inſulas.*] Si nunc demum inventæ, falſum quod Euſebius Chronico tradidit: *Claudius de Britannis triumphavit, & Orcadas inſulas Romano adjecit imperio*, quem

vocant, invenit, domuitque. [1] diſpecta eſt & Thyle, quam hactenus nix, & hiems abdebat. ſed [2] mare pigrum & grave remigantibus perhibent. [3] ne ventis quidem proinde attolli : credo quod ratiores

INTERPRETATIO.

ſa etiam eſt Thyle, quam ad id tempus nix & bruma obtegebat. Sed illud mare tardum eſſe & difficile navigantibus affirmant, & *ne tempeſtatibus quidem perinde exagitari : puto, quod* ibi ſint *infrequentiores terræ colleſque*, unde

NOTÆ;

tamen plerique Epitomarij ſcriptores ſcenti ſunt. *Lipſius.*

Attamen idem & ſcripſit Oroſius 7. 6. Cognitæ inſulæ erant forte & ante Claudium, & ſub Claudio, non quidem armis Rom. ſed mercatoribus, aut etiam eruditis, Mela teſte, qui ſcripſit temporibus Claudij, l. 3. *Triginta ſunt Orcades anguſtis inter ſe diducta ſpatiis.*

1. *Orcades.*] Inſularum Britannicarum inſulæ, in Oceano Ducaledonio, & prope Britanniam Majorem. hodie *Orcades* & *Orkney*, ad ſeptentrionem regni Scotiæ, parent regi Magnæ Britanniæ. *Tillemonius.*

2. *Diſpecta eſt & Thyle.*] Plerique *Iſlandiam* eſſe cenſuerunt. Alii *Scandinaviam* peninſulam, ſed à veteribus inſulam creditam.

Ortelius vult *Tilemarchiam* tractum Norvegiæ : Pencerus *Schetlandiam*. quæ objacet Bergis urbi Norvegiæ. cui applaudit Cambdenus. *Virdungus.*

Diſpecta eſt.] Id eſt, de novo cognita. *nix & hiems* eam ante abdebant. ſed num minus abdebatur obruta nive inſula, etiam poſtquam cognita eſt ? an difficilius inventa eſt, quia ibi perpetuo ſævit hiems, an nix, aut hiems viam avaritiæ & ambitioni Rom. obſtruere potuit ? Certe ſola longinquitas, & quia inſula mari parum noto claudebatur, ſeu mare potius eam abdebat, defendebatque. Attamen ait, eam *abdebat hactenus nix & hiems*, ideo forte non frequentata, & incognita fuit. Nondum viſa propter hiemem & procellas. ideo abdita & ignota.

Diſpecta.] *Diſpecta*, id eſt procul viſa, non proſpecta. Sic Mela lib. 3. 10. ubi de Æthiopia. *Vltra hunc ſinum mons altus (ut Græci vocant θεῶν ὄχημα) perpetuis ignibus flagrat : ultra montem viret collis longo tractu, longis litteribus obductus, unde viſuntur patentes magis campi, quam ut proſpici poſſint.*

Thyle.] Thule, inſularum Britannicarum maxime ſeptentrionalis, hodie *Iſlande*, Terrarum Arcticarum inſula, paret regi Daniæ. *Tillemonius.*

3. *Mare pigrum.*] Sic Curtius lib. 9. *Caliginem ac tenebras, & perpetuam noctem profundo incubantem mari. repletum immanium belluarum gregibus fretum immobiles undas, in quibus emoriens natura deficit.*

Mare pigrum] Pars Oceani ſeptentrionalis, alluit partes ſeptentrionaliores Europæ &c. hodie vocamus *Mer dIſlande*, Tillemonius.

4. *Ne ventis quidem proinde attolli*] Lege, *ne ventis quidem perinde attolli*. id eſt, non æque ut illud notum Romanis mare. Is apud Tacitum uſus iſtius vocis. Et in eo quod ſequitur, non omnino negat impelli, ſed ait tardius impelli. *Grotius.*

Plane nautæ hodierni de mari iſto (quod pro locorum varietate varias ſortitum eſt appellationes, *Germanicum, Septentrionale, Cimbricum, Belshicum, Codanium, Suevicum, Vandalicum, Scythicum, Sarmaticum* &c. dicitur.) contrarium adfirmant ; nauſeam enim majorem concitare navigantibus, ob vehementiores motus, quibus modo ad æthera uſque attolli, modo in imum uſque infernum deprimi videtur. *Virdungus.*

terræ monteſque, cauſſa ac materia tempeſtatum, & [1] profunda moles continui maris tardius impellitur. Naturam Oceani atque æſtus neque quærere hujus operis eſt, ac multi retulere. unum addiderim: nuſquam latius dominari mare, [2] multum fluminum [3] huc atque illuc ferre, [4] nec litore tenus accreſcere aut [5] reſorberi, ſed influere penitus atque ambire, etiam [6] jugis atque montibus inſeri velut in

INTERPRETATIO.

origo ac materia ventorum, & immenſum corpus perpetui æquoris difficilius commovetur. Naturam Oceani & cauſam *reciprocationis, neque hujus cura eſt inquirere, ac plurimi jam enarravere. unum adjunxerim, nuſquam latius extendi pelagus, multos amnes huc & illuc invehi, nec* tantum *ripa tenus augeſcere aut rurſus hauriri, ſed irrumpere penitus,* & terras *ambitu ſuo complecti,* atque *etiam tumulis & collibus inſinuari infundique velut in proprio*

NOTÆ.

Proinde.] Forte *perinde.* intellige non admodum attolli ſeu intumeſcere procellis illud mare, abſolute & indefinite. is tamen ſenſus eſſe poſſit: perhibent mare pigrum eſſe, ac *proinde* ne ventis quidem attolli.

1. *Profunda moles.*] Sane Suevicis ſive Norvvegicis litoribus nonnullis immenſa eſt profunditas: aliis pleriſque locis Oceanus Germanicus 60. tantum cubitorum altitudine dicitur, ac vix uſquam centum cubitorum profunditatem excedere. *Vrdungus.*

Quia profundum, continuum, & velut immenſum illud mare, ideo tardius impellitur.

2. *Multum fluminum.*] Intelligo vel multa flumina huc & illuc in mare confluere, vel ita ut hoc mare multa flumina è ſuo ſinu huc & illuc refundat, revehatque, ut fit in æſtu maris, aut utroq; ſimul modo. ſic fertque refertque amnes multos. nec tamen augetur aut minuitur, ſed influit penitus, ripis ac littoribus atque ambit terras in immenſum. etiam & ſcopulis jugiſque inſinuat ſe ſe & in his, velut in ſuo, late dominatur.

3. *Huc & illuc ferre.*] Interpretatur Alamus Hiſpanus: mare ſuis reciprocationibus æſtibuſque multos fluvios huc & illuc deferre, ac devehere.

Illuc ferre.] Mela 3. 6. *Britannia fert nemora, ſaltus, ac prægrandia flumina, alternis motibus, modo in pelagus, modo retro fluentia.* Alterno motu, ſeu æſtu maris ac reciprocatione, amnes modo feruntur in pelagus, modo alternis vicibus retro impelluntur.

Ferre.] Quidam vertunt, ſinu effundere ſeu emittere amnes. *Ferre* vel dictum, pro referre, ſeu repellere procul, vel pro tolerare & in ſinu ſuo recipere. quaſi ſcripſiſſet, *multum fluminum huc atque illuc* influentium *ferre*, nec tamen *accreſcere* &c. vel *ferre*, neutro paſſive dictum, vel pro ferre ſimul & referre active.

4. *Reſorberi.*] Plin. lib. 9. epiſt. 33. de æſtuario Hipponenſis Coloniæ: *Æſtuarium emergit quod vice alterna, prout æſtus aut repreſſit aut impulit, nunc infertur mari, nunc redditur ſtagno.*

Reſorberi.] In ſe revolvi, refundi alveo, atque in ſe reverti. poſtquam ſcil. deferbuit æſtus.

4. *Nec littore.*] Nec mare ſolummodo *littore* tenus augeſcere aut alveo *reſorberi*, ſed etiam *influere penitus*, & *jugis atque montibus.*

6. *Iugis atque montibus inſeri, velut in ſuo.*] Poſſimus quidem interpretari: Mare in jugis montibuſque quaſi imperium exercere, tanquam in ſuo proprio alveo, ut Cicero ad Att. 13. 1. *Nam quomodo nunc eſt, pedem ubi ponat in ſuo, non habet.*

Tamen potius ſuſpicor, corrupta eſ-

11 ſuo. Cæterum Britanniam qui mortales inuio coluerint, indigenæ an advecti, ut inter [1] Barbaros, parum compertum. Hibitus corporum varii: atque ex eo [2] argumenta. namque rutilæ Caledoniam habitantium comæ, magni artus, [3] Germanicam originem aſſeverant. [4] Silurum [5] colorati vultus, & [6] torti plerumque crines, & poſitu contra Hiſpaniam, [7] Iberos veteres trajeciſſe, eaſque ſedes occupaſſe fidem faciunt. [8] proximi Gallis, & ſimiles ſunt: ſeu [9] durante originis

INTERPRETATIO.

alveo. *Cæterum haud ſatis conſtat, ut inter Barbaros, qui genus homines primum incoluerint Britanniam, an in ipſa regione geniti ſint, an adventitij. Species corporum diverſa, atque exinde documenta* originis. *Quippe flavi crines incolarum Caledonia, & procera corpora, eos ex Germania ortos arguunt. Subnigri vultus Silurum, & criſpata ut plurimum coma, & ſitus* illorum *è regione Hiſpania, demonſtrant priſcos Hiſpanos* huc *tranſmeaſſe, & ea loca inſediſſe. Vicini Gallis, &* ipſis Gallis *ſimiles ſunt: ſeu manente* ac perſeverante ingenita *vi originis, ſeu late*

NOTÆ.

ſe verba, *velut in ſuo*, ac fortaſſe legendum, *velut inſulis*: præſertim reſpectu verbi, *ambire*. quaſi dicat: inſeritur aliquando montibus, eoſque ambire conatur, ac ſi eſſent inſulæ. *Pich.*

Recte *velut in ſuo*. nam cum ſic ſe inſerit penitus jugis & montibus, jam certe non in ſuo alveo eſt, ſed tamen tum furens, & ſe extra ſe effundens, in terris montibuſque tum late, *velut in ſuo* dominatur. Et quid inſulæ ad juga montium, quæ tantum ad certas horas occupantur aquis?

1. *Barbaros.*] Quia ſcil. rudes & inſcii literarum hiſtoriæque barbari, apud quos nulla rerum memoria aut hiſtoria, nulli æternitatis antiſtites.

2. *Argumenta.*] Nempe originis nationum argumenta ſunt variæ corporis ſpecies, formæque, ſeu habitus.

3. *Germanicam originem.*] Germanis enim quoque tum *rutila coma*, *magna corpora* &c.

4. *Silurum.*] Silures populi Britanniæ Majoris inſulæ in ora occidentali, poſtea provinciæ Britanniæ ſecundæ. hodie comitatus *Radnor*, *Broknock*, & *Glamorgan*, in parte occidentali regni Angliæ. *Tillemontius.*

Silurum.] Solinus cap. 25. *Siluram quoque inſulam ab ora, quam gens Britanna detinet, turbidum fretum diſtinguit. Cujus homines etiam nunc cuſtodiunt morem vetuſtum. Nundinas, ac nummum refutant, dant res, & accipiunt. Mutationibus neceſſaria potius, quam pretiis parant, deos percolunt, ſcientiam futurorum pariter viri ac fœminæ oſtentant.*

5. *Colorati vultus.*] Aut nigri aut fuſci. Neque enim intelligi ab eo puto vultus pictos, quos Cæſar memorat 5. Comm. *Omnes vero ſe Britanni luteo inficiunt, quod cæruleum efficit colorem.*

Illud enim omnibus commune, hoc Siluribus proprium. Neque tale quippiam Hiſpanis uſitatum reperio. *Savil.*

6. *Torti.*] Criſpi crines.

7. *Iberos.*] Hiſpania antiqua aliquando dicta fuit *Iberia*. Vide notas cap. 10. de Iberia regione Aſiæ. vide notas ad Ann. tomo 2. pag. 63. *Tillemon.*

8. *Proximi Gallis.*] Hi ſunt, qui *Cantium* regionem (hodie *Kent*) incolunt: quos omnium Britannorum humaniſſimos haud multum à Gallorum conſuetudine differre, prædicat Cæſar libro 5. quæ laus humanitatis etiamnum hodie, Cambdeno judice, incolis debetur. *Virdungus.*

9. *Durante.*] Seu quia perſeverat manetque priſca vis naturæ, ſeu originis primariæ.

vi; ſeu [1] procurrentibus in diverſa terris, [2] poſitio cœli corporibus habitum dedit. [3] in univerſum tamen æſtimanti, Gallos vicinum ſolum occupaſſe, credibile eſt. [4] Eorum ſacra deprehendas, ſuperſtitionum perſuaſione. Sermo haud multum diverſus: in depoſcendis periculis eadem audacia; & ubi advenere, in detrectandis eadem formido. plus tamen ferociæ Britanni præferunt, ut quos nondum longa pax emollierit. nam Gallos quoque [5] in bellis floruiſſe accepimus.

INTERPRETATIO.

ſe porrigentibus in oppoſita terris, idem *tractus cœli* eamdem *corporibus ſpeciem dedit. in ſummam tamen examinanti, veriſimile eſt Gallos proximas ſibi ſedes invaſiſſe. Animadvertas illorum ſacrificia*, eadem *religionum opinione. Lingua non admodum diſſimilis: in poſtulandis præliis ſimilis ferocia, & ubi* pericula *imminent, in in declinandis idem pavor. plus tamen ferocitatis habent Britanni, ut quos diuturnum otium nondum fregerit. quippe legimus Gallos etiam in præliis viguiſſe. deus*

NOTÆ.

1. *Procurrentibus in diverſa.*] *Procurrentes in diverſa terræ* non ſunt disjunctæ ac diviſæ, ſed id ipſum, quod procurrentes inter ſe terræ. nam à Britannia procurrunt terræ in *diverſam*, hoc eſt, adverſam, Galliam, & viciſſim è Gallia procurrunt terræ in *diverſam*, hoc eſt, in adverſam Britanniam. Frequens autem veteribus, *diverſum* pro adverſo ponere. *Gronovius.*

Procurrentibus.] Licet procurrant terræ in diverſas regiones & ultra mare, ſicque ſint velut oppoſitæ & diverſæ, tamen eum ſit & duret eadem cœli poſitio utriſque terris, hinc perſeverat idem corporum habitus, & ſimilitudo gentium.

2. *Poſitio cœli.*] Quidam ſic intelligunt abſolute: ſive in diverſis terris poſitio cœli hunc corporibus habitum dedit, quamvis procurrant terræ in diverſum, & ex ſe habeant aliquid diſſimile ratione ipſius ſoli, tamen cœlum ſeu poſitio cœli eadem ſupple, datque & continuat ſimilitudinem eandem corporibus regionum harum, quamvis procul invicem amotarum atque diverſarum.

3. *In univerſum tamen æſtimanti.*] Hoc eſt, totius Britanniæ populos ſimul conſiderando. Idem de mor. Germ. *In univerſum æſtimanti, plus penes peditem roboris.* Pichena.

In univerſum.] Id eſt, conſiderando ſimul in genere & in ſummam inſtituta ſeu ingenia gentis, moreſque horum populorum, ſacra ſcil. ritusque eorum, leges, linguam, & ferociam, ſeu metum in præliis adeundis, aut detrectandis, cuncta hæc *in univerſum* æſtimanti, Gallos huc olim tranſmiſiſſe credibile eſt.

4. *Eorum ſacra.*] Uterque enim populus deteſtabili ſacrorum ritu, humanis litabat hoſtiis, & pariter Druidas habuit.

5. *In bellis floruiſſe.*] Strabo libro 4. *Univerſa autem natio eorum hominum qui Galli nunc & Galatæ appellantur, Martis ſtudio flagrans, animo eſt ſtrenuo & celeri ad conſerenda prælia: alioqui mente candida & ſimplici, & ab improbis moribus abhorrente. Itaque injuria laceſſiti confertim coëunt in certamina aperte, nulloque periculi adeundi reſpectu, eamque ob rem faciles & obnoxios ſe præbent primo cuique stratagemate vincere eos volenti.*

Idem auctor infra. *Præter vim & præſentiam animi nihil ad certamina adhibentes. Quod ſi quid temere ſuſceperint, facile utilitati cedunt. ob quod & doctrinæ inſtitutionem & literarum ſtudia capeſſunt.*

In bellis.] Cicero de provin. conſul. ubi de Cæſare: *Semitam tantum Galliæ tenebamus antea, P. C. Cæteræ partes gentibus, aut inimicis huic imperio, aut infidis, aut incognitis, aut certe*

mox ſegnitia cum otio intravit, amiſſa virtute pariter ac libertate,
quod Britannorum olim victis evenit: cæteri manent quales Galli
12 fuerunt. In pedite robur: quædam natiónes & [1] curru præliantur.
honeſtior auriga, clientes propúgnant. [2] olim regibus parebant, nunc
per principes factionibus & ſtudiis trahuntur. nec aliud adverſus validiſſimas gentes pro nobis utilius, quam quod in commune non conſulunt. Rarus duabus tribuſve civitatibus ad propulſandum commune periculum conventus: [3] ita dum ſinguli pugnant, univerſi vincun-

INTERPRETATIO.

inertia cum pace inceſſit, adempta fortitudine ſimul ac libertate. quod etiam *debellatis olim Britannis contigit: reliqui durant, quales exſtiterunt Galli. In pedeſtri agmine vis* eorum præcipua: *quadam civitates etiam* in *eſſedis dimicant. ſplendior currum regit, clientes defendunt certantque. Alias regibus obſequebantur, nunc per primores proceresque in ſtudia & partes diducuntur. nec aliud majus nobis ſubſidium adverſus potentiſſimas nationes, quam quod communi conſilio nequaquam deliberant. Raro duæ aut tres nationes in idem concilium coëunt ad commune diſcrimen propellendum,* & *ſic dum ſeorſim ſinguli populi certant, omnes ſuperantur. Aïr*

NOTÆ.

immanibus & barbaris & bellicoſis tenebantur, quas nationes nemo umquam fuit, quin frangi, domarique cuperet, nemo ſapienter de Repub. noſtra cogitavit jam inde à principio hujus imperii, quin Galliam maximè timendam huic imperio putaret, ſed propter vim, ac multitudinem gentium illarum, numquam eſt antea cum omnibus dimicatum, reſtitimus ſemper laceſſiti. Cæſar ipſe lib. 6. *Fuit antea tempus cum Germanos Galli ſuperarent virtute, ut ultro bella inferrent, ac propter hominum multitudinem, agrique inopiam, trans Rhenum colonias mitterent.* Cum aliis gentibus de victoria, de gloria, cum Gallis de ſalute, de urbe, & arce Jovis certarunt Romani.

1 *Curru præliantur.*] Cæſar. lib. 4. *Genus hoc eſt ex eſſedis pugna, primo per omnes partes perequitant, & tela conjiciunt, atque ipſo terrore equorum & ſtrepitu rotarum ordines plerumque perturbant, & cum ſe inter equitum turmas inſinuavere, & ex eſſedis deſiliunt, & pedites præliantur. Aurigæ interim paulum è prælio excedunt, atque ita ſe collocant, ut ſi illi à multitudine hoſtium premantur, expeditum ad ſuos receptum habeant. Ita mobilitatem equitum, ſtabilitatem peditum in præliis præſtant, ac tantum uſu quotidiano & exercitatione efficiunt, ut declivi ac præcipiti loco incitatos equos ſuſtinere, & brevi moderari, ac flectere, & per temonem percurrere & in jugo inſiſtere, & inde ſe in currus citiſſime recipere conſueverint.*

2. *Olim regibus parebant.*] Non iidem ſint *reges* hoc loco, qui *principes*. *Princeps* apud veteres Latinos eſt aliquis procerum, optimatum, nobilium: ut Iſmenias *Thebanorum princeps* &c. Olim inquit Tac. in certis perſonis familiiſque fundabantur regna quæ civitates gentesque complurium populorum amplectebantur: dein, illis principibus fato, aut deſtitutione per proceres, aut alia vi ſublatis, diſſiluit abruptaque eſt validorum illorum corporum unitas, ut & nunc per proceres *factionibus & ſtudiis* Britanni diſtrahuntur. Talis & fuit ſtatus Galliæ, cum *à potentioribus atque iis, qui ad conducendos homines facultates habebant, vulgo regna occuparentur*, verbis Cæſaris l. 2. *Gronovius.*

3 *Ita dum ſinguli pugnant.*] Juſtinus eleganter libro 8. *Græciæ civitates dum imperare ſingula cupiunt, imperium omnes perdiderunt. Quippe in mutuum exitium*

cur. Cœlum crebris imbribus ac [1] nebulis fœdum. aſperitas frigorum abeſt. [2] Dierum ſpatia ultra noſtri orbis menſuram, & [3] nox clara, & extrema Britanniæ parte [4] brevis, ut finem atque initium lucis exiguo diſcrimine internoſcas. *Quod ſi nubes non officiant*, [5] *aſpici per*

INTERPRETATIO.

frequentibus pluviis ac nubibus infeſtus. ſic *arcetur ſævitia hiemis. Dies hic longiores* ſunt, *quam in noſtrô orbe, & nox lucida, & brevis in ultima Britanniæ ora, ita ut non niſi parvo* temporis *intervallo diſcernas exitum atque exordium lucis.* Quod ſi non obſtent nubila, *tum aſſeverant*, ſolis ſplendorem videri per

NOTÆ.

ſine modo ruentes, omnibus perire quod ſinguli amitterent, non niſi oppreſſi ſenſerunt.

1. *Nebulis.*] Quia cœlum his terris perpetuo nebuloſum, & hinc minus ſævit hiems, ideo *aſperitas frigorum abeſt.*

2. *Dierum ſpatia.*] Sciptor Panegyr. ad Conſtantinum de Britannia: *Longiſſima dies, & nulla ſine aliqua luce noctes. dum illa litorum extrema planities non attollit umbras, noctiſque metam cœli & ſiderum tranſit aſpeclus. ut ſol ipſe qui nobis videtur occidere, ibi appareat præterire.* Cauſa tamen futili & à ſolo petita, quæ revera à ſole.

Sed nimirum orator ille palam argutiolam iſtam à noſtro hic ſumpſit: *ſcilicet extrema & plana terrarum humili umbra non erigunt tenebras, infraque cœlum & ſidera nox cadit.*

Plinius de longiſſimis diebus: *In Italia horarum quindecim: in Britannia ſeptemdecim; ubi æſtate lucidæ noctes, haud dubie repromittunt id quod ratio cogit credi, Solſtitij diebus accedente ſole propius verticem mundi, anguſto lucis ambitu, ſubjecta terræ continuos dies habere ſenis menſibus, noctesque è diverſo ad brumam remoto.* quem corrigo tranſiens, *haud dubie re promunt.* Lipſius.

3. *Nox clara.*] Hoc propter παραυγασμὸν ſive τοῦ φωτὸς ἀντιπερίστασιν. Fit autem hic παραυγασμὸς tantum ſub illis ſignis, quæ propius punctum ſolſtitiale ſunt, *Geminis & Cancro*, & quidem in illis tractibus, in quibus nox longiuſcula eſt, quam ſub polo ecliptico. ut verbi gratia quibus Tropicus non eſt pro Arctico, neque tangit punctum horizontis aquilonij, illis tantum temporis noctes obſcurantur, quantum tropicus ipſe abeſt à pulſu horizontis ſeptentrionalis: ut ſcimus accidere in Scotia, in qua noſtrates milites noctu in excubiis alea ludentes, nullum lumen adhibebant, inquit Scaliger in ſecundum Iſagogicum Manilij *Virdungus.*

4. *Brevis.*] Solin. 25. *Multæ & aliæ circum Britanniam inſulæ, è quibus Thule ultima, in qua æſtivo ſolſtitio perinde nullus dies, ut ortus junctus ſit occaſui. Ultra Thulem accepimus pigrum eſſe & concretum mare: inde à Calydoniæ promontorio Thulem petentibus bidui navigatio eſt.*

Brevis.] Mela 3. 6. *Thule Belgarum littori oppoſita eſt, Graiis & noſtris celebrata carminibus. In ea quod ſol longe occaſurus exurgit, breves utique noctes ſunt, ſed per hiemem ſicut alibi obſcuræ, æſtate lucidæ, quod per id tempus jam ſe altius evehens, quamquam ipſe non cernatur, vicino tamen ſplendore proxima illuſtrat, per ſolſtitium vero nullæ, quod tum jam manifeſtior, non fulgorem modo, ſed ſui quoque partem maximam oſtentat.*

5. *Aſpici per noctem ſolis fulgorem.*] Mirum quomodo nox eſſe potuerit, conſpicuo adhuc ſole. Sed indulgendum aliquid viro artis ſuæ fines egreſſo. Nam quod addit, *non occidere & exſurgere, ſed tranſire*, verum eſt tempore æſtatis ſub climate περισκίοις complexo. Sed nulla Britanniæ pars eo uſque ſe porrigit. *Savilius.*

noctem Solis fulgorem, nec occidere & exſurgere, ſed tranſire affirmant: [1] ſcilicet extrema & plana terrarum humili umbra non erigunt tenebras, [2] infraque cœlum & ſidera nox cadit. Solum præter oleam vitemque & cætera calidioribus terris oriri ſueta, [3] patiens frugum, fecundum, tarde miteſcunt, cito proveniunt. eademque utriuſque rei

INTERPRETATIO.

noctem *ipſam*, nec *ſolem* occidere & oriri, ſed *ſolummodo* præterire. *Nempe ultima illa terra & in plano ſita, tenuem umbram efficiunt*, ſic *nec attollunt caliginem, & ita nox infra cœlum & aſtra jacet. Ferax tellus*, & *ſi excipias oleam vineamque, & reliqua quæ tepentioribus terris gigni ſolent, fruges abunde profert* quæ *lentè matureſcunt, properè augentur. & eadem cauſſa eſt utriuſque rei*, nempe *plu-*

NOTÆ.

Dicit, *fulgorem ſolis* Ipſum enim corpus non ſemper apparet: quod neque Pomponium Melam fugit, qui ſolem quidem ipſum non cerni, ſed rantum vicino ſplendore proxima illuſtrare ait. Ejus rei cauſas etiam reddit Strabo. *Virdungus.*

1. *Scilicet extrema & plana terrarum*] Sic capio: ſi extrema terrarum plana eſſent, nullam ideo, aut brevem fore noctem, quaſi innuat, nocteſcere demum, cum ſol infra extantes montes aut alia ſubſidens obſtacula, refugam condit lucem; aut quamvis in medio globoſa tellus intumeſceret, tamen verſus polos plana decurreret.

Conceptus ſane tanto viro indigni. Et tamen quæ in texto ſequuntur: *infra cœlum & ſidera nox cadit*, per *noctem* (ſi conjecturæ meæ ſtatur) nihil aliud deſignant, quam *umbram terræ*, quaſi ex intima artis cognitione; & humilioris umbræ projectio noctes cauſator contractiores.

Sed humilitas non à montibus aut planitie eſt, ſed quia in hiſce, quæ polo propius reſpiciunt, regionibus, tempore æſtis ſol maximam decurſus ſui partem ſupra terram abſolvit, & quoties regreditur ex inclinatione circuli in horizontem, non deſcendit directe, ſed obliquè tranſit, quaſi horizontem ſuum raderet. *Savilius.*

2. *Infraque cœlum & ſidera.*] Id eſt (pro Taciti ſenſu) nox ibi humilis, quia ab umbris eſt; umbræ autem non illic eriguntur: ergo longi dies, & ſerenæ noctes, ac ſidera lucem ſuam ſpargunt, ſine obſtaculo. Non alias cauſas ſcimus, & à ſolis curſu. *Lipſius.*

Infraque cœlum & ſidera nox cadit] Obſervandus apud Tac. præpoſitionis *infra*, uſus Ann. 13 *Sed neque Neroni infra ſervos ingenium*. Libro 14. *Cetera invidiam augent, quæ .... infra tuam magnitudinem jacet.* Ita hic ait: *infra cœlum & ſidera nox cadit:* id eſt, propter ſolem illi horizonti propinquum, nox adeo clara eſt, ut inferior ſit cœlo ac ſideribus. ſeu tantum obſcuritatis non habet, ut ſidera mortalibus detegere valeat. Aliquid ſimile dixit libro de Germanorum moribus, *extremus cadentis jam ſolis fulgor in ortus edurat, adeo clarus, ut ſidera hebetet.* Pichena.

Nox, id eſt, umbra noctem efficiens: μετωνυμικῶς effectus pro cauſa. *Virdungus. Infra* cœlum cadit, id eſt, vincitur nox & obſcuritas à ſole proximo, ſeu fulgore ejus qui durat adhuc, & ita inferior manet, ſeu nox ſeu umbra terræ, ut non poſſit erigi caligo effectrix noctis, uſque ad cœlum & ſidera tegenda, quippe lucem aliorum ſiderum continuò hebetat ſplendor ille ſolis.

3. *Patiens frugum, fecundum.*] Ex Zoſimo diſcimus. Britanniam occidentalis imperii quaſi horreum & cellam penuariam fuiſſe, unde 800 navibus, quæ lembis majores erant, magnum frumenti numerum in Germaniam, ad limitaneos exercitus alendos, exportaverint Romani. *Virdungus.*

cauſſa

cauſſa, [1] multus humor terrarum cœlique. Fert Britannia aurum & argentum & alia metalla, pretium victoriæ. [2] gignit & Oceanus margarita, ſed ſubfuſca ac liventia. [3] Quidam artem abeſſe legentibus arbitrantur. nam [4] in rubro mari [5] viva ac ſpirantia ſaxis avelli, in Britannia [6] prout expulſa ſint colligi. ego facilius crediderim [7] naturam margaritis deeſſe, quam nobis avaritiam. Ipſi Britanni delectum, 13

INTERPRETATIO.

rima humiditas ſoli cœlique. Gignit Britannia aurum & argentum & alia metalla, præmium belli. profert etiam Oceanus margaritas, ſed ſubnigras ac pallentes. Nonnulli deeſſe induſtriam ac ſollertiam putant colligentibus. quippe in Erythræo mari margaritas viventes ſpiranteſque rupibus eximi; at in Britannia, prout ejecta ſint in littus, legi. ego potius exiſtimarim indolem ſeu ſpeciem nativam deeſſe margaritis, quam nobis cupiditatem opum, aut ex cupiditate artem. *Ipſi Britanni*

NOTÆ.

1 *Multus humor terrarum cœlique.*] Humor terrarum cauſa eſt, quod cito proveniant; humor cœli, quod tarde miteſcant. *Pichena.*

2. *Gignit & Oceanus margarita.*] Marcellinus libro 23. *Quod genus gemmæ etiam in Britannici ſeceſſibus maris gigni legique, licet dignitate diſpari, non ignoramus.* Neque ab hac ſententia Plinius recedit 9. 35. *In Britannia parvos atque decolores* (uniones) *naſci certum eſt*: cum tamen gemmam commendent candor, magnitudo, orbis, lævor, pondus.

Sed Britannicarum gemmarum, qualeſcunque illæ tandem fuerint, ſpes, referente Suetonio 47 Julium primo in Britanniam invitavit, *qui ex iis contextum thoracem Veneri Genitrici conſecravit*, Plinius. *Savilius.*

3. *Quidam artem.*] Quæcunque arte legantur, tamen adhuc poliuntur ab artificibus: *orbem* enim & *lævorem* hi perficiunt, quamvis *ponderi* detrahant. Plinius: *Sunt quidam concharum partus multiplici conſtans cute, non improprie callum ut exiſtimari corporis poſſit. itaque purgantur à peritis.* Tales uniones *extricatos* vocat Ulpianus, qui ſcil. ex rudi & nativo habitu, arte Gemmarii poliri ſunt. Eſt enim extricare quod Græci dicunt ἐκλίπειν hoc eſt, dempto cortice, expolire & ex *lævore* nonnen unionum.

4. *In rubro mari.*] Oceanum Indicum intelligi per *rubrum mare*, quod inter Africam & Taprobanam inſulam, Aſiæ meridionalem partem alluit, ſatis conſtat inter eruditos. Nam vulgo perperam opinantur, per id mare tantum Arabicum ſinum deſignari.

Atqui mare rubrum ſive Erythræum, teſtibus Plinio & Solino, in duos ſinus dividitur, Arabicum & Perſicum. Indum quoque, Tigrin, & Euphratem flumina in mare rubrum ſe exonerare, tradunt claſſici auctores. *Virdungus.*

5. *Viva ac ſpirantia avelli.*] Sic teſte Solino cap. 33. *Exciditur è cerebris draconum Dracontias lapis, ſed lapis non eſt, niſi detrahatur viventibus. Nam ſi obeat prius ſerpens, cum anima ſimul evaneſcit durities ſoluta. Uſu ejus Orientis reges præcipue gloriantur.*

6. *Prout expulſa.*] Forte & in natura ratio fuerit, frigus ſcil. & nebuloſum cœlum, aut alia aëris inclementia, quæ non eas formari ſinit aut digeri uſque ad vivum & lympidum colorem.

7 *Naturam margaritis deeſſe.*] Id eſt, putant nonnulli, non omnia margarita, quæ gignit Oceanus Britannicus, eſſe naturaliter ſubfuſca & liventia; ſed talia eſſe, quia non leguntur ea arte & induſtria, qua leguntur in rubro mari, ubi viva & ſpirantia ſaxis avelluntur. quod ſi ſimiliter apud Britones fieret, futurum, ut illa quoque pari candore

ac [1] tributa, & injuncta imperii munera impigre obeunt, ſi injuriæ abſint: has ægre tolerant, jam domiti ut pareant, nondum ut ſerviant. Igitur primus omnium Romanorum [2] D. Julius cum exercitu Britanniam ingreſſus, quamquam proſpera pugna terruerit incolas, ac litore potitus ſit, [3] poteſt videri oſtendiſſe poſteris, non tradidiſſe. Mox bella civilia, & in rempublicam verſa principum arma, ac longa oblivio Britanniæ etiam in pace. [4] *Conſilium* id divus Auguſtus

INTERPRETATIO.

copiarum delectum, ac vectigalia, & præſcripta imperij munia ſtrenue peragunt, ſi iniquitates amoveantur: illas impatienter ferunt, jam ſubacti certe ut obſequantur, nondum tamen *ut ſerviant. Itaque D. Iulius qui primus omnium Rom. Britanniam intravit cum legionibus, licet fælici prælio perculerit incolas ac litus obtinuerit, poteſt videri exhibuiſſe inſulam poſteris, non præbuiſſe. Dein civiles motus, & in Rempub. converſa procerum opes, ac diuturna oblivio Britanniæ, etiam cum pax & otium fuit.* Conſi-

NOTÆ.

ac lævore commendarentur: itaque margaritis Britannicis non deeſſe naturam, ſed artem legentium.

At ſi nihil aliud obſtaret, inquit Tacitus, haud dubie noſtri Romani, jamdudum eandem hanc artem ipſam ac prudentiam, qua in rubro mari piſcatores utuntur, in Britannico ſalo tentaſſent.

Quod quia non fecerunt, certum habeo, nihil ea induſtria aut arte profici poſſe, & potius credo *naturam* non dediſſe margaritis Britannicis nitorem Indicis gemmis æqualem, quam noſtram *avaritiam* ceſſaturam fuiſſe in illis vivis & ſpirantibus avellendis, ut fit in *rubro mari*, ſi natura eadem eſſet. *Gronovius.*

Margarita.] Potius crediderim, nativam atque inſitam ſpeciem, ſeu candorem lævoremque natura deeſſe margaritis Britannicis, *quam nobis avaritiam*, quæ artem ſeu induſtriam exerit impellitque in immenſum, cum de opibus coacervandis agitur.

1. *Tributa ..... ſi injuria abſint.*] Alibi Agric. *quæ* (injuriæ) *ipſo tributo gravius tolerabantur.* Oppreſſi Britanni ſic diſſerunt infra, *nihil profici patientia, niſi ut graviora, tamquam ex facili tolerantibus imperentur ...*

2. *D. Julius.*] Cneio Pompejo Magno M. Craſſo conſulibus, qui fuit annus Urbis 698. ante natalem Chriſti Dionyſianum 54. Cauſam ipſe affert, quod omnibus fere Gallicis bellis inde hoſtibus ſubminiſtrata auxilia intelligeret; ut Strabo: Suetonius ſpem margaritarum, alii gloriæ cupiditatem. *Virdungus.*

3. *Poteſt videri oſtendiſſe.*] Paneg. Max. Aug. *Et ſane non ſicut Britanniæ nomen unum, ita mediocris jactura erat Reipub. terra tanto frugum ubere, tanto læta numero paſcuorum, tot metallorum fluens rivis, tot vectigalibus quæſtuoſa, tot accincta portubus, tanto immenſa circuitu: quam Cæſar ille auctor veſtri nominis, quum Romanorum primus intraſſet, alium ſe orbem terrarum ſcripſit reperiſſe: tantæ magnitudinis arbitratus, ut non circumfuſa Oceano, ſed complexa ipſum Oceanum videretur. Sed enim illa ætate nec Britannia, ullis erat ad navale bellum armata navigiis: & Romana res inde jam à Punicis Aſiaticiſque bellis etiam recenti exercitata piratico, & poſtea Mithridatico, non magis terreſtri, quam navali uſu vigebat. ad hoc natio tunc rudis, ſoli Britanni, Pictis modo & Hybernis aſſueta hoſtibus adhuc ſeminudis, facile Romanis armis ſigniſque ceſſerunt, prope ut hoc uno Cæſar gloriari in illa expeditione debuerit, quod navigaſſet Oceanum.*

4. *Conſilium id divus Auguſtus vocabat,*] Cum tam vaſte pateret imperium

vocabat, [1] Tiberius *præcipue*. Agitaſſe [2] C. Cæſarem de intranda Britannia ſatis conſtat, ni velox ingenio, mobilis pœnitentia, & ingen-

INTERPRETATIO.

lium id D. Auguſtus appellabat, & præcipue Tiberius. Satis compertum eſt cogitaſſe C. Cæſarem de invadenda Britannia, ni levis & inſtabilis animo, pœnitentiaque mu-

NOTÆ.

Romanum, *ut jam mole laboraret ſua*, inquit Livius, immoderatas vincendi ſpes evagari ulterius paſſus non eſt Auguſtus. Quæ de re, tanquam ex prudentiæ inſtituto geſta. Julianus in Cæſaribus ſuis eum ſic diſſerentem introducit; *Imperij ſtatum ſic compoſui, ut adamantis inſtar ſolidus, hoſtiles incurſus non metueret. Neque enim indulſi modum omnem neſcienti deſiderio plura habendi, ſed intra poſitos velut à natura terminos, Danubium & Euphratem, contentus ſubſtiti.*

Poſt mortem Auguſti libellus proferebatur, propria ejus manu ſcriptus, in quo, ut Tacitus ſcribit, 1. Ann. *opes publicæ continebantur* &c. *Addideratque inſuper conſilium coërcendi intra terminos imperij, incertum metu, an per invidiam.* Savilius.

Conſilium.] Plutarch. Apophth. Auguſtus *quum Alexandrum audiſſet, maxima terrarum parte ſubacta, addubitaſſe, quidnam per reliquum vitæ tempus facturus eſſet; demiratus eſt quod non majus opus Alexander exiſtimaſſet, partum recte conſtituere ac firmare imperium, quam magnum acquiſiviſſe.*

1 *Tiberius præcipue.*] Valde blanditur mihi correctio, *Tiberius præceptum.* hoc ſenſu: abſtinere poſteros à Britannia voluit Auguſtus, *conſilio*: Tiberius, *præcepto.* atque id utcique præ ſe ferebat. Hoc ſcil. Auguſtæum conſilium Tiberius, *qui omnia dicta factaque ejus vice legis obſervabat*, (ipſe ita apud Tacitum loquitur 4. Annalium) habebat ut *præceptum*, aut potius habere ſimulabat metu ſcil. & invidia, ne bella mandaret præclaris ducibus.

Cauſæ porro ipſæ hujus conſilii in Strabone ſunt, libro 4. juſtæ, & ex mente, niſi fallor, Auguſti. Ait enim principem contentum fuiſſe, amicitiam cum Britannis colere, & tributi loco, neſcio quid minutarum rerum accipere: *Ita ut inquit, nullo præſidio opus eſſet retinendæ inſulæ. quippe opus foret una legione ſaltem & aliquo equitatu, ut tributa à Britannis exigi poſſent. conſtituit ergo ſumptum ſeu ſtipendium exercitui, æquale pecuniis quæ exigebantur.* Lipſius.

Ejuſmodi conſiliis admodum delectabatur Tiberius, qui cum in urbe ſtabiliendam vim dominationis ſciret, & pacem in orbe, jam ſenex & fama priſca tantum nixus, non libenter bellis externis ſe illigabat, ne omittere *caput rerum* cogeretur. *Boxhornius.*

Maxime anxius pacis ſenex vafer, omnimodo cavebat, ne res compoſitæ turbarentur quacunque parte imperii, & motus externos arte & conſilio, non vi aut armis componebat.

Præceptum] Tiberio vice legis & oraculi fuit id omne quod præmonuiſſet aut uſurpaſſet Auguſtus. itque ingens prætextus, ſive ſimulatio & larva inter arcana dominationis Tiberianæ præcipuum locum habuit, ſive de facto conſilium aliquod dediſſet, vel dediſſe fingeretur Auguſtus. Itaque *præcipue* illud conſilium æmulabatur Tiberius. & longe magis quam ipſe Auguſtus & hæc lectio ſana & recta. nec id tam agebat metu hoſtium, quam ducum Rom. quibus ſcil. belli decus invidebat Tiberius.

2. *C. Cæſarem*] Confugerat ad eum Adminius Cynobellini regis filius, à patre pulſus, quo tempore ridiculam illam expeditionem in Bataviam ſuſceperat, ut inde ſui terror Britanniam adflaret. *Virdungus.*

tes adverſus Germaniam conatus fruſtra fuiſſent. [1] Divus Claudius auctor operis, tranſvectis legionibus auxiliiſque, & aſſumto in partem rerum Veſpaſiano. quod initium venturæ mox fortunæ fuit, do-
14 mitæ gentes, [2] capti reges, & [3] monſtratus fatis Veſpaſianus. Conſularium primus Aulus Plautius præpoſitus, ac ſubinde Oſtorius Scapula, uterque bello egregius: redactaque paullatim in formam provinciæ proxima pars Britanniæ. addita inſuper [4] veteranorum colo-

INTERPRETATIO.

tabilis, & magna adverſus Germaniam cœpta in irriſum abiiſſent. Divus Claudius auctor cœpti fuit, tranſlatis legionibus & copiis auxiliarium, & aſcito in partem curarum Veſpaſiano. quod principium futuri ejus faſtigii fuit, tum ſubacta nationes, & victi vinctique reges, & exhibitus fatis Veſpaſianus. Primus legatorum *conſularium Aulus Plautius* provinciæ *præfectus* eſt. *ac mox Oſtorius Scapula, ambo militiâ conſpicui. Et ſenſim in formam provinciæ ordinata eſt propinqua pars Britannia. ad-*

NOTÆ

1. *Divus Claudius autor operis.*] Qui à Berico ex Britannia fugitivo requiſitus, Plautium præmittebat; de cujus & Claudij in Britannia rebus geſtis legatur Dio, libro 40. ubi & Veſpaſiani facta mentio. *Savilius.*

Claudius auctor.] De quo Mela lib. 3. 6. *Britanniam tamdiu clauſam aperit ecce principum maximus, nec indomitarum modo ante ſe, verum ignotarum quoque gentium victor, qui propriarum rerum fidem ut bello affectavit, ita triumpho declaraturus portat.*

2. *Capti reges.*] Vertunt, quaſi illos reges cepiſſet ipſe Veſpaſianus, quod falſum. hic certe multas nationes vicit, non tamen ſolus Veſpaſianus triumphum Claudij ornavit. princeps ille Plautium & alios duces aut ſocios expeditionis habuit, majore tum fama, & pari virtute, quamvis non pari fortuna poſtea.

3. *Monſtratus fatis.*] Egregiis facinoribus, & gloria famaque belli jam tunc *monſtratus fatis Veſpaſianus*, ita ut eum deſtinare imperio & deligere, fata ſine ſua & fortunæ injuria, vel ſine flagitio publico jam poſſent. ita ut merito Jure jam tali faſtigio illum deſtinarent. Nam certe *fato datur imperium*, ut ait Titus Cæſar apud Suetonium.

Fatis.] Non à fatis monſtratus. quippe non monſtravit illum fortuna. ſed potius virtus Veſpaſiani eum monſtravit fortunæ & fatis, quem ſcil. evehere ad principatū jure poſsēt ac deberēt Potius cum *in occulto* habuit fortuna, propter ſortem & ſtirpem ignobiliorem. Quis enim ille inter tot proceres & inter nobiliſſimos aut etiam ſtrenuiſſimos duces hujus ævi? & ſi monſtravit aliquatenus fortuna, mōſtravit cū magis victoria. & virtus præcipue fatis oſtendit. Quis tum ille præ Corbulone, præ Plautio & Oſtorio, præ Paullino, & Celſo? & præ Galba? Sed tum monſtratus ille fatis, & poſt extinctos hoſce duces, aut feſſos honorum, ſpernenteſque jam fortunam, & principatum poſt experta tot flagitia militiæ & imperii, tandem ille auſus eſt.

Monſtratus fatis.] Cæteræ virtutes dantur principi, aut comparantur; at felicitas ſola cum principe naſcitur, à cœlo eſt hæc virtus. Paneg. Max. Aug. *Etenim cætera virtutes & bona cætera proceſſu ætatis eveniunt: fortitudo annis accedentibus roboratur, continentia diſciplina præceptis traditur, juſtitia cognitione juris aſcitur: ipſa denique illa quæ videtur omnium rerum domina eſſe, ſapientia, perſpectis omnium moribus, & exploratis rerum docetur eventis: ſola cum naſcentibus pariter oriuntur pietas atque felicitas. naturalia ſunt enim animorum bona, & præmia fatorum.*

4. *Veteranorum colonia.*] Camalodunum 12. Ann. *Savilius.*

nia, quædam civitates Cogiduno regi donatæ. is ad noſtram uſque memoriam fidiſſimus manſit, [1] vetere ac jam pridem recepta populi Romani conſuetudine, ut haberet [2] inſtrumenta ſervitutis & reges. Mox Didius Gallus parta à prioribus continuit, paucis admodum caſtellis in ulteriora promotis, per quæ fama aucti officii quæreretur.

INTERPRETATIO.

juncta præterea colonia veteranorum. quibuſdam nationibus Cogidunus rex datus eſt. is fere ad noſtram uſque ætatem in fide & obſequio duravit, priſco ac jam olim uſurpato populi Rom. inſtituto, ut haberet & reges inter inſtrumenta ſervitij. Dein Didius Gallus quæ obtinuiſſent priores legati, *poſſedit retinuitque, paucis admodum præſidiis ultra primos limites immunitis, ut ſic aucta provincia decus pararet ſibi.*

NOTÆ.

1. *Veteri & recepta jam populi Romani conſuetudine.*] Perſeus in legatione ſua ad Eumenem queritur, populumRom. itgum viribus reges oppugnare. Attalo adjutore patrem ſuum oppreſſum: Eumene adjuvante, & quadam ex parte Philippo patre ſuo, Antiochum oppugnatum: inſe nunc Eumenem & Pruſiam armatos eſſe. Livius libro 44. *Savilius.*

Hic aliud agitur. tum ſerviebant reguli ad vicinos reges ſubigendos; at nunc imperio conſtituto, inſerviunt gentibus in officio continendis.

2. *Inter inſtrumenta ſervitutis & reges.*] Hæc fuit ſors regum inſervientium, ſcil. principi, ut majori, adgeniculari, ut majori ſacramentum dicere, adigi in verba clientibus uſurpata, tributarios eſſe, non in ſua manu bellum aut pacem habere. & hoc fuit regnari verius, quam regnare. Nam *regna ſuperſtat qui regnare jubet*, inquit Sidonius Apollinaris. Ea conditio eorum, à quibus expreſſa eſt confeſſio, ipſos dedere ſe ſuaque omnia in deditionem & arbitratum alienum, quos tamen Roma dominatrix ſæpe, aut locavit in regio faſtigio, aut receptos in clientelam, ac *reges* diſertim appellatos donavit inſignibus regiis. Ea erant aurea corona, aurea patera, ſella curulis, ſcipio eburneus, toga picta, ſagulum purpureum, tunica palmata, latus clavus, equi phalerati, arma equeſtria, ſupellex militaris, qualis conſulibus præberi ſolita. Non quod omnibus omnia ſimul hæc darentur, ſed aliis alia, pro dignitate cujuſque, & pro opibus & auctoritate regulorum. Et illinc ſi non ſervitium ſtricte, attamen obſequium ſervitio proximum intelligebatur. His conditionibus regnavere olim Maſſiniſſa Eumenes, Attalus, Antiochus, Tigranes Tiridates & Ptolemæus, cui à profugo ſenatu, cum is eſſet in Epiro,

Cingere Pellæo preſſos diademate crines,
Permiſſum. Lucan lib. 5.

Ipſe Pompejus filium Ariobarzanis, cujus in caput, pater deſcendens è curuli ſella, in qua cum Pompeio illius juſſu ſederat, diadema transtulerat, filium & regem appellavit, & diadema ſumere juſſit, & in curuli ſella conſidere coegit. Sic Valer. Max lib. 5. 7. His adde Herodem, cui Auguſtus diadema impoſuit, & Agrippam etiam regem Judæorum, quem inſigni regio evinxit Tiberius Erant & prærogativæ iſtæ, ſedere in ſella curuli conſulum ſimili, & eodem juxta loco, ac prætores Romani & legati Cæſaris, habere comites ſeu cuſtodes equites Rom. excipi per urbes Rom ditionis, ut legatos & rectores provinciarum, non operiri ad fores imperantium, ſeu conſulum, habere faſces, non deponere gladium in conſpectu principis. intellige, cum inceederent per provincias noſtras, aut in caſtris Rom. aut etiam in *ipſa* Urbe verſarentur.

Inter inſtrumenta ſervitutis.] Quanta ſuperbia egerint Romani erga ſubjectos reges, patet ex multis hiſtoriæ locis.

Didium Veranius excepit, iſque intra annum exſtinctus eſt. Suetonius hinc Paullinus biennio proſperas res habuit, ſubactis nationibus firmatiſque præſidiis: quorum fiducia [1] Monam inſulam ut vires rebellibus miniſtrantem aggreſſus, [2] terga occaſioni patefecit. Namque abſentia legati remoto metu, Britanni agitare inter ſe mala ſervitutis, conferre injurias, & [3] interpretando accendere: *Nihil profici patientia,*

INTERPRETATIO.

Veranius Didio ſucceſſit, iſque ante anni finem interiit. Mox Suetonius Paullinus per duos annos res feliciter geſſit, domitis gentibus, & munitis caſtellis, quorum præſidio fretus fidenſque, cum Monam inſulam invaſiſſet, ut quæ copias perduellibus hoſtibus ſuppeditaret, abſcedens Britannis rebellandi opportunitatem præbuit. Quippe cum abeſſet legatus ſublato timore, Britanni reputare inter ſe miſerias ſervitutis, & comparare iniquitates cœperunt, *& interpretando animos exaſperabant.* Nihil pro-

NOTÆ.

Plut. Apopht. narrat. C. Popilium, ſive faſtu, ſive gravitate nimia & impotenti, adeo ſprevíſſe Antiochum Syriæ regem, ut eum benigne ſe & comiter ſalutantem nequidem reſpexerit, aut reſalutaverit. epiſtolam ſenatus ille regi nullo honore reddidit Socii redimebant ſua pecunia cives Rom ſi quando forte à prædonibus capti eſſent. Ipſos principes Rom. quandoq; lectica aut curru vectos, pedeſtres per honorem deducebant ſtipabantque reguli, aut certe mittebant legatos ſuos, qui eos in primis regni finibus exciperent, & ſimiliter exeuntes cum honore proſequerentur. Cicero de legato Dejotari regis: *Negat umquam ſe à te* (Cæſare) *in Dejotari tetrarchia pedem diſceſſiſſe: in primis finibus tibi ſe præſto fuiſſe dicit, uſque ad ultimos proſecutum* &c. Eos conviviis excipiebant per luxum & magnificentiam regiam. & coronis aureis donabant, non tantum Cæſares filioſque principum, ſed & ipſos proceres Rom. quod patet de rege Nabathæorum Arabum apud Tac. libris ann. Et quod maxime ſuperbum fuit, has coronas pari pondere exigebant cives Rom. illi ſuperbi, quaſi regibus & Cæſaribus ſeipſos præferentes.

1. *Monam.*] Angleſey. *Savilius.* Non quam medio inter Hiberniam & Britanniam curſu deſcribit Cæſar libro 5. quæ Ptolemæo *Monada*, Plinio *Monabia*, Oroſio & Bedæ *Menavia*; ſed altera, quæ magis ad Auſtrum, tenui freto à Britannia diviſa, Britannis *Mon*, Saxonibus *Monego*, ab Anglis victoribus nomine tracto *Angleſea*, ob tritici proventum *Matr VVallia* dicta. *Virdungus.*

2. *Terga occaſioni patefecit.*] Non occaſio Paulinum, nec Paullinus occaſionem proprie fugit, ſed tantum occaſionem rebellionis Britannis dedit. *Boxhornius.*

Terga quaſi vertendo, Paulinus rebellandi occaſionem Britannis patefecit. id eſt, abſentia ſua. Nam qui abeſt, quaſi terga dediſſe, & ſic patefeciſſe occaſionem inſidiantibus hoſtibus videtur. Talia facilius mente, quam verbis, concipiuntur aut explicantur.

Terga.] Paullinus terga vertendo, ſeu abſcedendo procul, occaſioni locum præbuit. per *terga*, intellige abſentiam Paullini, non fugam proprie, quippe non fugiebat ille, imo quærebat novos hoſtes; ſed illius & legionum abſentiæ occaſionem arripuere Britanni, ut rebellarent. quod ſtatim explicat ipſe Tacitus: *Namque abſentia legati, remoto metu, Britanni agitare inter ſe mala ſervitutis* &c.

3. *Interpretando.*] Amplificabant verbis atque exponebant, quot quantaque in præſens & in futurum mala inſtarent, omnia Romanorum conſilia, dicta factaque in majus, in pejus interpretabantur.

niſi ut graviora tamquam ex facili tolerantibus imperentur. ſingulos ſibi olim [1] *reges fuiſſe, nunc binos imponi; è quibus* [2] *legatus in ſanguinem,* [3] *procurator in bona ſæviret: æque diſcordiam præpoſitorum, æque concordiam ſubjectis exitioſam:* [4] *alterius, manus, centuriones; alterius, vim & contumelias miſcere: nihil jam cupiditati, nihil libidini exceptum.*

INTERPRETATIO.

deſſe ſibi tolerantiam, niſi ut moleſtiora *ipſis*, velut ſegniter cuncta patientibus imponantur. unum ſibi initio dominum fuiſſe, nunc duos imminere; è quibus legatus, cruorem, procurator opes exhauriret: perinde diſſenſionem præfectorum, perinde & conſenſum eorum ſubditis exitiabilem eſſe: alterius manus, centuriones; alterius violentiam & ludibria ſociare: nihil jam avaritiæ, nihil

NOTÆ.

1. *Reges.*] De legatis intelligit. nam priuſquam illa *proxima Galliarum pars Britanniæ* in provinciæ formam redacta eſſet, aut interim dum redigeretur, unus tantummodo legatus mittebatur, prætorius aut conſularis, qui provinciales & ſocios contineret, aut rebelles domaret. Sic *conſularium primus Aulus Plautius præpoſitus, ac ſubinde Oſtorius.* At poſtea etiam miſſus eſt procurator, qui fiſcum ſeu rem familiarem principis adminiſtraret. ut in aliis provinciis pacatis ac tributariis ſeu ſtipendiariis. Tum ſimul cum legatis & illi procuratores, per avaritiam & ſævitiam ſuperbe graſſabantur. quare & tales homines *regibus* hic aſſimilant oppreſſi Britanni.

2. *Legatus in ſanguinem.*] Habebat enim merum imperium, cujus major pars eſt jus gladii. Vide Cujacium libro 21. obſerv. capite 30.

3. *Procurator in bona.*] Ea enim tantummodo quæ ad fiſcum principis pertinerent, exigendi deque eis jus dicendi poteſtatem habebat. Atque adeo præſes de crimine, procurator de bonis, non de crimine, cognoſcebat l. 1. & 2 C. ubi Cau. fiſc. vel div. dom. Aliud tamen fuit in procuratoribus qui *vice præſidis* functi, poſt edictum præſertim Claudii *Verdungus.*

4 *Alterius manus, centuriones.*] Corrigo, *alterum manus, centuriones; alterum, vim & contumelias miſcere.* Legatus quidem, inquiunt, manus militum & centuriones immittit: procurator vim & contumelias infert.

Fortaſſe etiam melius: *Alternis manus, centuriones; alternis, vim & contumelias miſcere:* ut velit, eos *alternis*, & viciſſitudine quadam ſæviiſſe. Imo forte etiam: *alterius munus, centuriones.* Alter velut pro munere & ordinaria opera habet, immittere centuriones & milites: alter &c. *Lipſius.*

Alterius manus centuriones: alterius vim & contumelias.] Affirmat eorum concordiam (quod abſurdum videri poterat) exitio populis fuiſſe. *alterius, manus, centuriones; alterius, vim & contumelias miſcere.*

Nimirum cum pravus legatus eadem ſentit cum pravo procuratore, uterque utrique ſua jura permittunt, idque magno provincialium detrimento: legatus enim milites & centuriones commodat procuratori, qui ſæviat in provincialium ſanguinem, contra procurator ſinit legatum, vim & contumelias circa raptus & prædas exercere. *Salincrius.*

Legendum: *alterius manus, centuriones alterius vim & contumelias miſcere.* Nempe vim & contumelias miſcebant, & ſine diſcrimine ingerebant utrumque genus, & *manus* procuratoris, & *centuriones* legati.

Per *manus*, intelliguntur & ſervi procuratoris & alia cohors ejus, ſcil. qui circa erant Cicero libro 2 in Verrem: *Comites illi tui delecti manus erant tuæ: præfecti, ſcribæ, medici, accenſi, haruſpices, præcones, manus erant tuæ; quo quiſque te*

in prælio fortiorem eſſe qui ſpoliet: nunc ab ignavis plerumque & imbel-

INTERPRETATIO.

impudicitiæ exemptum. in pugna validiorem eſſe qui ſpolia rapiat: nunc ab iner-

NOTÆ.

maximè cognatione, affinitate, neceſſitudine aliqua attingebas, ita maxime manus tua putabatur: cohors tota illa tua, quæ plus mali Siciliæ dedit, quam ſi centum cohortes fugitivorum fuiſſent, tua manus ſine controverſia fuit.

Centuriones autem non intelligimus ſine militibus, quæ formidabiliores etiam legati manus. Adde noſtrum libro 4. Annalium 15. & libro 14. 31. *Gronovius.*

Alterius manus, centuriones; alterius.] Sic capio *manus*, nempe eſſe, procuratoris, ſeu ſurta *centuriones* legati, & ſic utrumque, procuratorem & legatum, ſimul *vim & contumelias miſcere.* hoc ſenſu: ſive diſcordia, ſive concordia ſit inter *binos reges*, diſcordiam illam aut concordiam, perinde ſociis *exitioſam.* quippe miſcere invicem, *alterius*, nempe procuratoris *manus*, & *centuriones* legati, *alterius vim*, legati ſcil. alterius *contumelias*, procuratoris nempe. Vel indiſtincte miſcere *alterius manus & centuriones*, nempe procuratoris & legati, *alterius*, *vim & contumelias* indiſtincte etiam utriuſque. Malim tamen diviſim intelligi, ita ut legatus miſceat manus militum & centuriones, procurator vero miſceat vim & contumelias. ibi *vim*, id eſt injuriam, ut ſtupra exactiones violentas &c. quod vocat Tac. *iniquitates obtinere. contumelia* etiam ad eadem, & ſimilia alia ludibria ſpectant.

Alterius manus.] Elucidabitur hic locus ex ipſo Tacito, lib. 4. 15 Apud patres, inquit, *etiam tum cuncta tractabantur, adeo ut procurator Aſiæ Lucilius Capito, accuſante provincia, cauſſam dixerit, magna cum adſeveratione principis, non ſe jus, niſi in ſervitia & pecunias familiares dediſſe: quod ſi vim prætoris uſurpaſſet, manibuſque militum uſus foret, ſpreta in eo mandata ſua, audirent ſocios.* Et advertebat huc noſtro loco Tacitus *ad vim & contumelias*, quas deſcribit lib. 14. ann. cap. 31 *Rex Icenorum Praſutagus longa opulentia clarus Cæſarem heredem duaſque filias ſcripſerat, tali obſequio ratus regnum & domum ſuam procul injuria fore: quod contra vertit, adeo ut regnum per centuriones, domus per ſervos, velut capta vaſtarentur. Iam primum uxor ejus Boudicea verberibus affecta, & filiæ ſtupro violatæ ſunt.* Ex his locis clariſſime patet, quid voluerit hic Tacitus, quamvis etiam aliquid verbis deeſſet. Certe *manus*, arma, *centuriones*, *vis*, *miles*, pænes prætorem ſeu legatum fuit; at iniquitates & *contumelia* fere penes procuratorem & ſervos Cæſaris. puto, poſſet dici, diſcordiam præpoſitorum, aut concordiam, *alterius manus centurioneſque*, *alterius vim & contumelias miſcere* adverſus ſubjectos, ita ut, ſive præpoſiti conſentiant, ſive diſſentiant, perinde ſociis exitiabiles ſint, & perinde invicem miſceant, alter *manus*, milites ſcil. & *centuriones*, alter *vim* ſeu injuriam & *contumelias*. Miſcent milites & *centuriones*, cum ſæviunt in ſanguinem ſociorum ipſi legati, miſcent *vim*, cum bona rapiunt & cuncta agunt ferruntque ſervi, ſeu procuratores Cæſaris, *contumelias* miſcent, cum libidinibus in fœminas & liberos ſociorum graſſantur. quod diſerte explicat hoc loco Tacitus: *Nihil jam cupiditati, nihil libidini exceptum.* Poſſet etiam ſic intelligi, diſcordiam præpoſitorum & concordiam perinde exitioſam eſſe ſociis & miſcere *alterius manus*, nempe procuratoris, *alterius centuriones*, nempe legatis miſcere etiam *vim*, nempe prætoris ſeu legati conſularis, & *contumelias*, nempe procuratoris. At ſi diſcordes ſunt procurator & legatus, quomodo miſcent ſimul uterque vim ſuam & auctoritatem? Certe tum non miſcent conſilia inter ſe, ſed tamen perinde ſæviunt, alter in ſanguinem, alter in bona ſubjectorum.

libus

libus eripi domos, abſtrahi liberos, injungi delectus, tamquam [1] *mori tantum pro patria neſcientibus.* [2] *quantum enim tranſiſſe militum, ſi ſeſe Britanni numerent? ſic* [3] *Germanias excuſſiſſe jugum, &* [4] *flumine non* [5] *Oceano defendi: ſibi patriam, conjuges, parentes:* [6] *illis avaritiam &*

INTERPRETATIO.

tibus ut plurimum & præliorum expertibus auferri prædia, abripi filios, ſibi imperari viros & arma, velut iis qui tantummodo perire pro patria neſciant. quot enim trajeciſſe in inſulam milites Rom. ſi ſe ipſi Britanni recenſeant? ſic Germanias à ſe abegiſſe & exuiſſe ſervitium, & Rheno, non Oceano protegi: ſibi penates, uxores, & parentes cauſſas præliorum eſſe, Romanis verò cupiditatem &

NOTÆ.

rum. imo certatim & alternis miſcent cædes, vim & contumelias, & magis ſæviunt in ſubditos, quo magis diſcordes ſunt; ita ut iarum & diſcordiæ illorum veluti pœnas luant ipſi populi. *Quidquid delirant reges, plectuntur Achivi.* Aut illi, cum diſſident invicem in cæteris, attamen conſentiunt mutuo adverſus ſocios & provinciales. Puto locum allatum ex Cicerone in Verrem, vix ad rem eſſe non enim habuit Verres cohortem armatam, aut centuriones vel milites, ſed tantum comites & amicos inermes, qui arte tantum & fraude graſſabantur, non vi & armis. Hoſce nummos exigebant, ſeu potius pecuniam colligebant, quæ ultro numerabatur à Siculis potentioribus, ob res in eorum favorem judicatas à Verre prætore. quod clare oſtendit Cicero his verbis quæ præcedunt locum allatum. Sic ille in Verrem act. 3. *Non nego tibi ipſi nullum nummum eſſe numeratum; ſed quum ob tua decreta, ob imperata, ob judicata pecunia dabantur: non erat quærendum cujus injuria cogerentur. Comites illi tui dilecti, manus erant tuæ* &c. Non erant *manus* illæ Verris armatæ, ut procuratoris in Britannia, qui ſcil. militibus & centurionibus legati utebatur viciſſim.

Erant iſtæ *manus* præda & ſpoliis graves, at ſimul tamen & armatæ. Sed nihil ſimile in Verrinis comitibus, aut præconibus. niſi forte dicas præſidio legum armatas fuiſſe *manus* Verris, aut potius fraude falſoque legum obtentu. quibus armis jam licent omnia. Legatus autem & procurator facile mutua latrocinia ſibi viciſſim accommodabant, conniventes invicem. quod ſupra explicuit Tac. cap. 7. *Cum proconſul in omnem aviditatem pronus, quantalibet facilitate redempturus eſſet mutuam diſſimulationem mali.*

1. *Mori tantum pro patria.*] Hoc eſt, tamquam Britanni morti ſe offerre non dubitent, ſi pro aliis, puta Romanis, ſit bellandum; pro ſola vero patria bellorum pericula & mortem reformident, tam alias animarum ſuarum prodigi. *Virdungus.*

2. *Quantum enim tranſiſſe.*] Si Britannis libeat vires ſuas univerſas conjungere, tunc manifeſtam fore paucitatem Romanorum militum, qui in Britanniam inferendi belli cauſa trajecerint, eamque paucitatem imparem multitudini Britannorum futuram. *Virdungus.*

3. *Germanias excuſſiſſe jugum.*] In prælio adverſus Quintilium Varum. *Savilius.*

4. *Flumine.*] Rhenum intelligit. *Rhenanus.*

5. *Oceano.*] Oceanus Germanicus. Vide notas ad Germaniam cap. 1.

6. *Illis avaritiam* &c *cauſſas belli eſſe.*] Gellius lib. 5. 5. *Oſtendebat ei* (Annibali) *Antiochus in campo copias ingenteis, quas bellum populo Rom. facturus comparaverat: convertebatque exercitum inſignibus argenteis & aureis florentem. Inducebat etiam currus cum falcibus, & elephantos cum turribus, equitumque frenis,*

luxuriam cauſſas belli eſſe. receſſuros [1] *ut divus Iulius receſſiſſet, modo virtutes majorum ſuorum æmularentur : neve prælii unius aut alterius eventu paveſcerent.* [2] *plus impetus, majorem conſtantiam penes miſeros eſſe. jam Britannorum etiam deos miſereri, qui Romanum ducem abſentem, qui relegatum in alia inſula exercitum detinerent :* [3] *jam ipſos, quod difficillimum fuerit, deliberare. porro in ejuſmodi conſiliis* [4] *periculoſius eſſe deprehendi, quam audere.*

16 His atque talibus invicem inſtincti, Voadica generis regii femina duce (neque enim ſexum in imperiis diſcernunt) ſumpſere univerſi bellum : ac ſparſos per caſtel-

INTERPRETATIO.

libidinem. eos abſceſſuros, ut *olim* divus Julius abſceſſiſſet, dummodo fortitudinem avorum ſuorum imitarentur]: neque terrerentur exitu unius aut alterius certaminis. plus ardoris, & majorem pervicaciam penes victos eſſe. jam erga Britannos, etiam deos miseratione affici, qui legatum Rom. amoviſſent, qui amandatas in aliam inſulam legiones retinerent : jam ipſos, quod maxime arduum fuerit, conſultare. cæterum exitiabilius eſſe reperiri intentos hiſce conſultationibus, quam ultro hoſtes aggredi. *His & ſimilibus invicem accenſi, auſpiciis ductuque Voadica regij ſanguinis fœmina, (neque enim in regnis ſexum diſtinguunt) omnes arma capeſſere ac diductos per præſidia milites adorti, captu ca-*

NOTÆ.

ephippiis, monilibus, phaleris præſulgentem. Atque ibi rex contemplatione tanti ac tam ornati exercitus gloriabundus, Annibalem aſpicit : & putas ne, inquit, conferri poſſe, ac ſatis eſſe credis Romanis hæc omnia? Tum Pœnus eludens ignaviam imbelliamque militum ejus pretioſe armatorum : ſatis plane, inquit, ſatis eſſe credo Romanis hæc omnia, etiam ſi avariſſimi ſunt.

1. *Vt D. Iulius*] Qui, ut quidem Lucanus canit, *territa quæſitis oſtendit terga Britannis*. Virdungus.

2. *Plus impetus.*] Conjunctio aliqua hic deeſſe videtur. Sic capio : *neve prælij unius aut alterius eventu paveſcerent*, hinc in ipſis Rom. *plus impetus*. quæ tamen conjunctio *hinc*, aut ſimilis, poſſit facile ſubintelligi. eaque ſic pro genio Taciti ſiletur, mente concipitur ac ſuppletur. quaſi diceret, hinc *plus impetus* penes Romanos hactenus felices, *majorem conſtantiam penes miſeros eſſe*.

Plus impetus.] Non bene conveniunt *impetus* & *conſtantia* nec forte penes eoſdem ſimul eſſe hic intelligit. Itaque forte hic ſenſus eſſe poſſit : penes victores & felices *plus impetus* (quod infertur ex præcedentibus his, *prælij unius aut alterius eventu*) at *majorem conſtantiam* penes victos, *penes miſeros eſſe*.

Majorem conſtantiam penes miſeros.] Sic libro 2. hiſt. *Acriore hodie diſciplina victi, quam victores agunt. hos ira, odium, ultionis cupiditas ad virtutem accendit : illi per faſtidium & contumaciam hebeſcunt.*

3 *Qui relegatum.*] Salſe dicunt Britanni occaſionem excutiendæ ſervitutis ſibi offerri, dum Monæ, quaſi in inſulam deportatus exercitus Romanus diſtineretur. *Boxhornius.*

4. *Iam ipſos, quod difficillimum fuerit, deliberare.*] Sic lib. 2. hiſt. *Sed & meliorem in bello cauſam, quam in pace habemus. nam qui deliberant, deſciverunt.* Sic & cap. 12. hoc lib. *Nec aliud adverſus validiſſimas gentes pro nobis utilius, quam quod in commune non conſulunt.* Dificile fuit conſulere de rebellione, ſed longe dificillimum deliberare in commune.

5. *Periculoſius eſſe deprehendi.*] Seneca. epiſtola 43 *Sic vivimus, ut deprehendi, ſit ſubito aſpici.*

la milites conſectari, expugnatis præſidiis, [1] ipſam coloniam invaſere, ut [2] ſedem ſervitutis. nec ullum in Barbaris ſævitiæ genus omiſit ira & victoria. Quod niſi Paullinus, eo cognito provinciæ motu, propere ſubveniſſet, amiſſa Britannia foret: quam unius prælii fortuna veteri patientiæ reſtituit, [3] tenentibus arma pleriſque, quos conſcientia defectionis, & [4] proprius ex legato timor agitabat. Hic cum egregius cætera, arroganter in deditos, & ut ſuæ quoque injuriæ ultor, durius conſuleret; miſſus Petronius Turpilianus tamquam exorabilior, & delictis hoſtium novus, eoque pœnitentiæ mitior; compoſitis prioribus nihil ultra auſus, Trebellio maximo provinciam tradidit. Trebellius ſegnior & nullis caſtrorum experimentis, [5] comitate quadam curandi provinciam tenuit. Didicere jam Barbari quoque ignoſcere vitiis blandientibus. & interventus [6] civilium armorum præbuit [7] juſtam ſegnitiæ excuſationem. ſed diſcordia laboratum, cum aſſuetus expeditionibus miles otio laſciviret. Trebellius fuga ac latebris vitata exercitus ira, indecorus atque humilis, precario mox præfuit; ac velut pacti, exercitus licentiam; dux ſalutem. hæc ſeditio

INTERPRETATIO.

ſtellis, in ipſam coloniam irrupere, ut arcem dominationis. & in omne genus immanitatis erupit Barbarorum ira victoriaque. Quod niſi Paullinus ſtatim ſuccurriſſet, audita ea rebellione provinciæ, actum de Britannia erat: quam mox fœlici *unius certaminis eventu ad priorem obſequentiam redegit, multis arma retinentibus, quos conſcientia rebellionis, & proprius ex rectore metus anxios habebat. Hic alioqui vir eximius, tum ſuperbe in deditos & veluti ſua etiam injuria vindex, atrociùs ſæviret, ſucceſſor datus ei Petronius Turpilianus, quaſi placabilior, & culpis hoſtium novus, ideoque reſipiſcentibus lenior; ordinatis veteribus partis nihil ultra aggreſſus, reddidit provinciam Trebellio Maximo. Trebellius magis ſocors, & nullo bellorum uſu, facilitate quadam regendi provinciam continuit. Aſſuevere jam Barbari etiam parcere flagitiis per illecebras, aut ſpecie comitatis adrepentibus. & qui tum intervenere motus civici, legitimam illi inertiæ cauſſam ſeu veniam tribuere. ſed diſſenſionibus exagitata caſtra, cum ſolitus bellare miles, per deſidiam & otium licenter ageret. Trebellius cum per fugam & latebras furorem militum declinaſſet, inglorius & vilis ſpretuſque, poſtea precario imperavit; ac velut ex compoſito & quaſi inito pacto, miles libertatem, legatus incolumitatem habuit. Sicque ea diſcordia ſine cæde & cruo-*

NOTÆ.

1. *Ipſam coloniam.*] Camalodunum, quod tunc à Britannis deletum, poſtea revixit, & meminit Antoninus. hodie quoque inter prima Eſſexiæ oppida cenſet Cambdenus, *Burgumque de Malden*, JC. Britannis appellari addit.

2. *Sedem ſervitutis.*] Coloniarum hæc vel præcipua ratio, ut continerentur priores populi. *Virdungus.*

3. *Tenentibus.*] Retinentibus.

4. *Proprius ex legato.*] Quem in ſe implacabilem fore augurabantur: quod victoriam remorari ſolet.

5. *Comitate.*] Facilitate, & indulgentia, modeſtia clementiaque, non ſtricto aut *adducto imperio.*

6. *Civilium.*] Nempe Vindicis qui Galliæ noſtræ decus, Neronem exterruit, ſimulque vindicavit orbem terrarum, Verginii, Galbæ, Othonis, & Vitellii, qui Bolanum impoſuit Britanniæ, ſpreto Trebellio.

7. *Iuſtam ſegnitiæ.*] Excuſabat ſe Tre-

ſine ſanguine [1] ſtetit. Nec Vectius Bolanus manentibus adhuc civili-
bus bellis, agitavit [2] Britanniam diſciplina. [3] eadem inertia erga ho-
ſtes; ſimilis petulantia caſtrorum: niſi quod innocens Bolanus, &
17 nullis delictis inviſus, caritatem paraverat loco auctoritatis. Sed ubi
cum cætero orbe Veſpaſianus & Britanniam reciperavit, [4] magni du-
ces, egregij exercitus, minuta hoſtium ſpes: & terrorem ſtatim in-
tulit Petilius Cerialis, Brigantum civitatem, quæ numeroſiſſima pro-
vinciæ totius perhibetur, aggreſſus. multa prælia, & aliquando non
incruenta: magnamque [5] Brigantum partem aut victoria [6] amplexus,
aut bello. Et cum Cerialis quidem alterius ſucceſſoris curam famam-
que obruiſſet, ſuſtinuit quoque molem [7] Julius Frontinus, [8] vir ma-

INTERPRETATIO.

re tranſacta eſt. Nec etiam *Vectius Bolanus, durantibus adhuc motibus civicis, exercuit Britanniam labore aut ſeveritate militari. par ſegnitia adverſus hoſtes, eadem laſcivia militum, niſi quod integer & innoxius Bolanus, & nullis ſceleribus infeſtus, amorem pro auctoritate ſibi conciliarat. At poſtquam Veſpaſianus cum reliquo imperio etiam recepit Britanniam,* adfuere *eximij duces, fortiſſimæ legiones, fracta eſt hoſtium audacia, & ſtatim his pavorem incuſſit Petilius Cerialis, adortus nationem Brigantum, quæ populoſiſſima dicitur totius Britanniæ. multa certamina & interdum non ſine plurima cæde: & magnam partem Brigantum aut victoria, aut armis occupavit. Et ſane cum Cerialis alterius qui ſuccederet, induſtriam gloriamque* ſplendore *famæ obſcuraſſet, pondus & curæ magnitudinem ſuſtentavit etiam Iulius Frontinus,*

NOTÆ.

bellius, ideo ſe non ducere in hoſtem, ne ſimul & civili & externo bello urgeretur, ne imperium & vires attererentur. *Virdungus.*

1. *Stetit.*] Subſtitit, ſubſedit, ſedata eſt.

2. *Britanniam.*] Britannicum exercitum primò, dein & cum ipſo provinciam.

3. *Eadem inertia.*] Poëtæ ergo illi non fides, qui Bolanum hunc magnum bellatorem facit apud filium, & trophæa ejus Britannica oſtendit. Statium dico in Silvis, libro 5. ad Criſpinum:

Cernis adhuc titulos, hunc ipſe vacantibus armis
Induit, hunc regi rapuit thoraca Britanno.

Quæque alia in eodem Protreptico, vatum more inflat. *Lipſius.*

4. *Magni duces.*] Scil. adfuere ac præfuere Britanniæ legati illuſtres belli fama.

5. *Brigantum.*] Brigantes populi inſulæ Britanniæ Majoris verſus medium, ad mare Ivernicum & ad Oceanum Germanicum, poſtea vero provinciæ Maximæ Cæſarienſis. hodie comitatus *Cumberland, VVeſtmorland, Durham, Lancaſt,* & pars major comitatus *Yorck*, in latere ſeptentrionali regni Angliæ. *Tillemonius.*

6 *Amplexus.*] Quæ *victoriâ* amplexus eſt, ea obtinuit, poſſeditque, quæ *bello* percurrit tantum, ac vaſtavit, non continuit. Aut forte quæ *victoria aut bello* obtinuit, non omnia hæc pacavit & retinuit, non ea firma pace *amplexus* eſt. pax autem ſumma belli & victoriæ.

7. *Iulius Frontinus.*] Putant nonnulli eum ipſum eſſe qui ſtratagemata compoſuit.

8. *Vir magnus, quantum licebat.*] Berneggerus ita hæc accipit, Frontinum fuiſſe virum magnum & inſignem, ſed *quantum licebat*, ſcilicet eo ævo, propter metum iræ ac invidiæ principum, quibus aliena virtus plerumque ſuſpecta &

gnus quantum licebat, validamq; & pugnacem [1] Silurum gentem ar-

INTERPRETATIO.

vir egregius, quantum fas erat eo ævô, *potentemque & bellicoſam Silurum natio-*

NOTÆ.

inviſa eſſe ſolet: & proinde viri magni ſub talibus principibus generoſos ſpiritus premunt, & virtutes ſuas, non niſi quantum abſq; periculo licet, exercere ſolent.

Sed interpretatio iſta, non ad mentem Taciti. Julius enim Frontinus, quanta poterat, eſt exſecutus, & validiſſimos Britannorum Silures debellavit. quo aliud majus illa tempeſtate non poterat expectari.

Verba illa, *quantum licebat*, non referenda ſunt ad τὸ *vir magnus*, ſed ad illa præcedentia, *ſuſtinuit quoque molem.* belli ſcil. Britannici molem, quantum quidem poterat, egregiè feliciterque ſuſtinuit Julius Frontinus. *Boxhorn.*

Quantum licebat.] Fuit vir magnus, quantum licebat hiſce temporibus, & ſuſtinuit etiam belli molem, quantum licebat. non tamen affirmo eum eſſe ſenſum Taciti, ſed fere idem fuit, eſſe virum magnum, *quantum licebat* eo ævo, & ſuſtinere molem belli etiam quantum licebat. prima pars ſententiæ Taciti hæc eſt, & ex prima ſequitur altera. Hoc dico, quia ſub principibus ignavis aut pravis, ſæpe viris magnis objiciuntur multa impedimenta virtutis & gloriæ, & ſubmittuntur procuratores & alii legati infenſi æmuli, qui minuant famam egregiamq; laudem, qui ſimul & virtuti & fortunæ liberum egreſſum ſpatium que eripiant. Procuratores & alii admi niſtri ſæpe neceſſaria non ſuppeditant & pravo ſubdoloque miniſterio, fraudant duces ſua gloria, & ſic quibuſdam anguſtiis ac neceſſitatibus quaſi conſtringitur ardor ac fortitudo legatorum, *ne increſcat.* Nihilominus tamen magna virtus, & magni illi viri ſunt, *quantum licet.* quod contigit Corbuloni ſub Nerone apud Tacitum, Paullino, & aliis multis.

Vir magnus, quantum licebat.] Id eſt, quantum eo ævo licebat, & ſub principe, ſub quo ſæpe *inertia* pro *ſapientia* fuit. nec τὸ *vir magnus*, referri debet ad ea *ſuſtinuit quoque molem*, nec ad res in Britannia geſtas ab aliis, ſed abſolute ſumi debet. Sic lib. hocce cap. 3. *Intravitque animum militaris gloriæ cupido, ingrata temporibus, quibus ſiniſtra erga eminentes interpretatio, nec minus periculum ex magna fama, quam ex mala.* Et tamen hic loquitur de Veſpaſiani ævo; at certe ſi non invidet princeps ipſe, obtrectant adſentatores & pravi liberti, & magiſtri dominationis. Sub quocunque dominante uno, aut non audet inſurgere in altum gloria, aut non perinde celebratur, aut etiam ſæpe deprimitur, ne increſcat, *O beatos quondam duces!* exclamabat Germaniæ victor Corbulo. Neque etiam vetere Repub. id ſæpe licuit, invidia populi, & etiam procerum. Sic rapta victoria Metello, deiu & Lucullo egregiis imperatoribus. Et quoties invidia abſtraxit expulitque è Galliis Cæſarem ipſum? niſi potentior livore fortuna, majorque fortuna ipsâ virtus obſtitiſſet.

Vir magnus.] Hæc, *quantum licebat*, referunt ad belli *Britannici molem.* Sub Veſpaſiano liberum ſtatim egreſſum habuit virtus, ut patet ex iſtis: *magni duces, egregij exercitus.* Attamen Frontinus fuit *vir magnus*, quantum licebat eo ævo, & ſub principe qui ducum famam pro nutu ſuo aut attollit, aut premit; aut certe prohibitu & genio aulicorum adulantium qui egregiis ducibus virtutem invident. Vel fuit *vir magnus*, quantum licebat poſt Cerialem, qui *alterius ſucceſſoris curam famamque* facile obruiſſet. Itaq; quantum licebat, *vir magnus* Frontinus, vel reſpectu ad tempora, vel ad homines, vel etiam ad illud bellū vel ad omnia ſimul, quamvis potius & verius ſit de eo ævo, quo ſcil. unus imperitabat.

1. *Silurum gentem.*] Scil. iis regionibus VValliæ ſive Cambriæ, quæ ipſis Deheubarth, id eſt, pars auſtralis, &

mis ſubegit; ſuper virtutem hoſtium, locorum quoque difficultates
18 eluctatus. Hunc Britanniæ ſtatum, has bellorum vices [1] media jam æſtate tranſgreſſus Agricola invenit, cum & milites velut omiſſa expeditione ad ſecuritatem, & hoſtes ad occaſionem verterentur. [2] Ordovicum civitas haud multo ante adventum ejus, alam [3] in finibus ſuis agentem, prope univerſam obtriverat; eoque initio erecta provincia, ut [4] quibus bellum volentibus erat, probare exemplum, aut recentis legati animum opperiri. Tum Agricola, quamquam tranſacta æſtas, ſpaſi per provinciam [5] numeri, præſumpta apud militem illius

INTERPRETATIO.

uem bello domuit; & præter fortitudinem hoſtium, etiam locorum ardua vicit ac perrupit Adulta jam æſtate tranſvectus Agricola, eo ſtatu Britanniæ res & has alternantis fortunæ atque armorum vices reperit. cum etiam milites jam nullo expediendi voto aut animo ad quietem ſpectarent, & hoſtes ad occaſionem intenti eſſent. Ordovicum natio paulo antequam adventaret, alam in ſua regione agitantem fere totam oppreſſerat; eoque principio excita Britannia, ut quique bellum cupiebant, exemplum æmulabantur, aut novi præfecti ingenium exſpectabant. Tum Agricola, quamvis fere exacta æſtas eſſet, quamvis *diducta per provinciam vexilla legionum* forent, &

NOTÆ.

novis hodie nominibus *Herefordſchiro, Radnorſchire, Brecnocſchire, Monmutſchiro, Glamorganſchire* appellantur. *Virdungus.*

1 *Media jam æſtate tranſgreſſus.*] Agricola Britanniam adiit, ut colligere datur ex iis, quæ per hunc librum adſperſit autor, illo, qui Veſpaſiani mortem præceſſit, anno, rediitque circa quintum aut ſextum annum Domitiani, cujus res in Britannia geſtas, præter Tacitum, Xiphilinus in Tito cum elogio deſcribit, & alii. *Savilius.*

Coſſ. Imp Veſpaſiano 9. Tito 7. anno V. C. 832 qui fuit ætatis Agricolæ 39. anno Chriſti nati ſecundum Dionyſium 79 *Virdungus.*

2 *Omiſſa.*] Quia jam adulta & provecta æſtas.

3. *Ordovicum.*] Ordovices populi inſulæ Britanniæ majoris in latere occidentali & ad mare Ivernicum, poſtea vero provinciæ Britanniæ ſecundæ. hodie comitatus *Flint, Montgomery, Merioneth,* & *Caërnarvan,* in principatu *Galles,* & in regno Angliæ. *Tillemon.*

4. *In finibus.*] Puto, non modo in limite Ordovicum caſtellum obtinebat ala illa, ſed in eorum terris præſidium agitabat, nec uno loco forte ipſa curabat tuebaturve, ut æſtate jam adulta. & ſic agebat ala, quia jam ſubjecti ac domiti Ordovices ſub prioribus legatis infra: nec *expeditionem aut victoriam vocabat, victos continuiſſe.*

5. *Quibus bellum volentibus erat.*] Hoc eſt, qui bellum vellent. Græca figura eſt. Sic Ann. 1. *Quibuſque bellum invitis aut cupientibus erat.* Libro 15. *Hæc atque talia plebi volenti fuere.* Rhenanus.

Quibus.] Pro *quibuſque.*

Vt quibus bellum volentibus.] Nihil deeſt. *eoque initio erecta provincia*, ſeu ſocii, ut qui bellum vellent, aut probabant exemplum, aut novi legati animum opperiebantur. vel ut quiſque bellum vellet, *probare exemplum* &c.

6. *Numeri.*] Hoc nomen de novo repertum eſt, cum nova militiæ forma emerſit ſub principibus, quia tum merebant cohortes ſeparatæ à legionibus, ut & alæ, quæ nullius corporis militaris erant., & *vexilla* ſeu *vexillarij* legionum, quæ pars alicujus legionis fuere, & tamen ſeparatim militabant. erant etiam & *veterani* qui ſub vexillo ſpeciali merebant, ut hi iſti, qui Cama-

anni quies, tarda & contraria bellum inchoaturo, & [1] pleriſque cuſtodiri ſuſpecta potius videbatur, ite obviam diſcrimini ſtatuit, contractiſque [2] legionum vexillis, & modica auxiliorum manu, quia

INTERPRETATIO.

miles jam præcepiſſet animo illius anni otium, quæ omnia *adverſa incepturo bellum* erant, & etiam *multis placebat potius obſervari ea quæ ſuſpectabantur, attamen occurrere periculo decrevit, convocatiſque legionum vexillariis, & modicis auxiliarium*

NOTÆ.

loduui erant, *immunes omnium* onerum belli, *niſi propulſandi hoſtis*. Sicque cum eſſent diverſa corpora militaria, quæ ſeparatim à legionibus mererent, ideo neceſſe fuit adinveniri aliquod vocabulum quod commune eſſet his corporibus ſeparatim à legione merentibus. igitur *numeri* vocabantur illa corpora militaria. quia ſcil. ad diverſa munia belli ſtatim integra legio mitti aut trahi non potuit, ob gravitatem armorum, ſarcinarum, & machinarum molem immenſam, ideo abſtrahebant *vexilla* militum legionariorum à legione ſua, & vocabant *vexillarios* ſeu *electos* talis legionis, & hi ſub vexillo merebant, non ſub Aquila, quia ibi legio, ubi Aquila. Hinc ibi ſtatim Tacitus addit: *contractiſque legionum vexillis*, quos ſupra *numeros* appellaverat. Nec video illud nomen commune fuiſſe ſociis ſeu auxiliaribus, niſi forte ſimul & indiſtincte recenſerentur; ſed *cohortes* & *alas* de ſociis dicebant. At *vexilla* illa legionum Rom. ſeparata, cum ſæpe numerum cohortis legitimæ excederent, aut alæ, ideo novo nomine *numeri* dicti ſunt Et etiam ut ſic diſtinguerentur à legionibus quæ licet vacuæ & parum plenæ, tamen cum aquila ſuum nomen retinebant, vel & ſi quandoque in duas diviſæ forent legiones.

1. *Pleriſque cuſtodiri ſuſpecta potius videbatur.*] An ut obſervaret Agricola quorſum evaderent ea, quæ ipſi de Britannis ſuſpicabantur? Verius cenſeo, pleroſque autores fuiſſe Agricolæ, ut præſidiis cuſtodiiſque ſuſpecta loca & ambiguæ fidei gentes cuſtodiret, contineretque, potius, quam ulterius cum exercitu progrederetur. *Pichena.*

2. *Legionum vexillis.*] Forte iſta *vexilla legionum* ſignificant, nullam eum integram legionem duxiſſe, ſed de ſingulis idoneam & ſufficientem manum, ut licet tot numeris hinc abductis, tamen per caſtra & præſidia eadem ſumma legionum licet vacuarum conſtaret, atque ipſo nomine, relicta loca in fide retineret, neque occaſioni rebellionis terga patefacta, ut à Suetonio, Britanni cogitarent.

Quo conſilio ad Rhenum & Vitellianos uſos legimus, quum in Italiam proficiſcerentur. *Gronovius.*

Vexillis.] Debet attente diſtingui inter *vexilla* legionum ſeu *vexillarios* talis legionis, & *veteranos*, qui ſub vexillo etiam merebant. hi veterani ſub vexillo retinebantur, nec tamen ullius legionis erant, nec *vexillarij* proprie dicebantur, neque apud Tacitum reperias ſic dictos eſſe. & male eos interpretes confundunt. In præſidiis ſeu caſtellis vel coloniis retinebantur ſub vexillo illi *veterani*, omnium fere munerum belli immunes, niſi propulſandi hoſtis à ſuis præſidiis, & in nullo corpore legionis cenſebantur, imo exauctorati & emeriti erant; at *vexillarij* legionum velut expediti ſeligebantur, mittebanturque ipſi in diverſa loca, ad varia belli munia, & retinebant nomen ſuæ legionis, cujus & tum pars erant, & cui rurſus reſtituebantur, peractâ ea expeditione, ad quam ſelecti & miſſi erant. Igitur cum ibi dicit, *legionum vexillis*, argumentum eſt, Agricolam nullam duxiſſe legionem integram, ſi proprie loquitur. Nam & tantum *modi-*

[1] in æquum degredi Ordovices non audebant, ipſe ante agmen, quo ceteris par animus ſimili periculo eſſet, erexit aciem. cæſaque prope univerſa gente, non ignarus inſtandum famæ, ac prout prima ceſſiſſent fore univerſa; Monam inſulam, [2] cujus poſſeſſione revocatum Paullinum rebellione totius Britanniæ ſupra memoravi, redigere in poteſtatem animo intendit. Sed ut in [3] dubiis conſiliis, [4] naves dee-

INTERPRETATIO.

copiis, cum in juſta loca deſcendere Ordovices non auderent, ipſe ante aciem progreſſus, *quo reliquis eſſet eadem audentia in pari diſcrimine, agmen* in acclivi jugo *inſtruxit, profligataque fere tota natione, haud inſcius impellendam eſſe famam, & prout initia* belli *proveniſſent, ſic & mox ceſſura omnia; ſtatuit ſubjicere ditioni Rom. Monam inſulam, à cujus poſſeſſione abſtractum Paullinum defectione totius provincia ſupra tradidi. Sed ut in ambiguis cœptis, non aderant naves, prudentia*

NOTÆ.

cam etiam *auxiliorum manum* ſecum rapit. Nam Aquila legionum eſt, & veriſimiliter, ut hiberno tempore ſecum tantum rapuit *vexillarios* legionum, id eſt electos, & expeditos milites, ut propere Ordovicum rebellionem ulciſceretur, & quo ſtatim famam & terrorem in cæteros rebelles ſpargeret. Diſtingue etiam inter *vexillum* ſimpliciter, & *vexillationem*, *vexillum* dicitur, cum unicum eſt; *vexillatio* ſunt plura vexilla ſimul adunata. Diſtingue etiam inter *vexilla* ſeu *vexillationem* ævi Corneliani, & *vexillationes* inferioris ævi, de quibus Vegetius. Nam *vexillationes* illæ Vegetii, equitum fuerunt; at noſtra hæc *vexilla* ſunt legionariorum ſeu peditum: nam robur legionis in pedite. licet forte & ipſis vexillariis adderentur equites. *Veterani* ſeu *miſſi* etiam ſub *vexillo* adhuc retinebantur merebantque. ſed illud hoc *vexillum* veteranorum, vexillum fuit ſimpliciter, non vexillum alicujus legionis, & haud dubie forma ac ſpecie diſtinctum fuit à vexillis legionum, ut & ipſi *veterani* muniis & officiis diſtincti à *vexillariis* legionariis erant.

1. *In æquum degredi Ordovices non audebant.*] Ordovices Septentrionalis Wallia. *Saviſius.*

Recte *degredi*. ſed *erigere aciem*, eſt in arduum, verſus montem ducere, ut apud Livium libro 1. *Inde ubi ſatis ſubiſſe ſeſe ratus eſt, erigit totam aciem.*

Libro 3. *Hunc ducem ſecuti, nequicquam reclamantibus tribunis, in clivum Capitolinum erigunt aciem.* Sed & ſæpius ſic Tacitus. *Gronovius.*

In æquum.] In planum, in apertum campum. Neque ſtatim ordinabatur ipſe miles Rom. in colle aut clivo, ſed in æquo & juſto loco; at mox dux *erexit aciem*, non auſis hoſtibus *in æquum* locum *degredi*.

Quia in æquum degredi Ordovices non audebant.] Bene *Ordovices*. quos tranſacta æſtate & præter ſpem laceſſitum iit, intra ipſius gentis fines ac terras, & quia in æquum degredi non audebant illi, aſcendit in loca iniqua ipſe ante agmen incedens, & ibi *erigit aciem*. quod ſemper dicitur, cum in loco arduo inſtruitur prælium. & ſic, quia obviam it diſcrimini, quia ſuis præit exemplo, *quo cæteris par animus ſimili periculo eſſet.* non quod milites imperium aut prælium eo loci detractarent, ſed ut famam ſibi initio pararet, & ut Ordovices, qui alam Rom. obtriverant, ſtatim ulciſceretur, & quia mox ceſſuras res putabat, prout incepiſſet. ſcil. *prout prima ceſſiſſent, fore univerſa.*

2. *Cujus poſſeſſione.*] Hoc eſt, à qua poſſidenda, vel occupanda.

3. *Dubiis conſiliis.*] Sic lib 5. hiſt. 21. *Ne tum quidem Romana claſſis pugnæ affuit, ut juſſum erat. Sed obſtitit formido,*

rant,

tant, ratio & conſtantia ducis tranſvexit: depoſitis omnibus ſarcinis, lectiſſimos [5] auxiliarium, quibus nota vada, & patrius [6] nandi uſus, quo ſimul ſeque & arma & equos regunt, ita repente immiſit, ut

INTERPRETATIO.

ducis conſtantiaque militem tranſtulit. Poſita mole ſarcinarum, expeditiſſimos ſociorum, quibus comperta ſunt æſtuaria, & velut ingenita natandi peritia, qua ſe ſimul & arma & equos per undas tranſmittunt, tam ſubito invexit, ut

NOTÆ.

& remiges per alia militiæ munia diſperſi. Sane Cerialis parum temporis ad exſequenda imperia dabat, ſubitus conſiliis, ſed eventu clarus. Conſilia dubia ſæpe ſubita, ut & ſubita hactenus dubia ſunt, donec aſſideas. nam ex caſu ſeu occaſione ſuſcipiuntur, & ex eventu ſæpe proſpera ſunt. ſcil. per inſciciam hoſtium & exploratorum, & per audentiam ducum ſubito ac præter ſpem oppugnantium.

Habebant Romani claſſem in illo mari, quæ & in Rheno per partes diviſa. pars Bonnæ & Geldubæ, pars ad exitum fluvii fuit. ubi pharus olim, quem nunc arcem Britannicam vocant. & ea claſſis *Britannica* dicta, quia in Britanniam commeabat, & etiam Germanica, quia maximè inſerviebat, tum adverſus Germanos, cum advehendis copiis in caſtra prætenta Rheno adverſus barbaros.

4 *Naves deerant*] Sic Alamus Hiſpanus: deerant naves; at, ut in dubiis ſubitiſque conſiliis ſolet, induſtria & conſtantia ducis, quæ deerant auxilia & adminicula belli ſupplevit.

5. *Auxiliarium, quibus.*] Manifeſtum eſt Germanos ac præſertim Batavos deſignari. Germanos fluminibus aſſuetos noſter libro 5. hiſtoriarum prædicat. *Virdungus.*

6 *Nando ſe & equos regunt.*] Scythæ qui nunc minores Tartari hodie ſic fluvius tranſmittunt: cum acceſſere ad ripam, compoſito faſce arundinum, longitudine trium pedum & craſſitate 30 digitorum, ſuper eo faſce diſponunt aptantque ſellam, acinacem, aliamque militiæ ſarcinam, dein à tergo equi alligant faſcem qui innatat aquis: ipſi jubam & habenas altera manu regunt, & ſtimulis incitant, altera vero adnatant equis, ſicque permeant turmæ totæ, quæ in fronte longitudinem habent unius milliaris & amplius. Attamen puto Germanos tranſmiſiſſe expeditos in equis, quod exprimere videtur Tac. his verbis, *quo ſimul ſeque & arma & equos regunt*; ita ut in equis vecti, ſic ſe & arma & equos induſtrie regant. quod patet etiam hinc, quia *turmæ integræ* pervadunt, ut alibi ait Tac. At quomodo *integræ turmæ* equitum pervadent, ſi deſiliant equis? ſi adnatent equis ipſis? ſi fluctuum & undarum arbitrio ſenſim ab equis temere volvantur? dein cum tandem ad ripam oppoſitam, eum ad inſulam iſtam invadendam erumpunt aquis, ſi madidi, ſi feſſi, ſi exagitati undis & æſtuariis, ſi ſeparati ab equis adveniunt, qua vi littus à propugnatoribus defenſum irrumpent? imo accedent quaſi jam ultro exhauſti, nandoque laſſi ac profligati. Quod & innuere videtur ſequentibus: *ita repente immiſit, ut obſtupefacti hoſtes* &c. at quomodo *repente immiſit*, niſi in equis? quomodo aliter ſuſtinerent hoſtes? Tartari de quibus ſupra, ſic trajiciunt amnes, ut dixi, furtim, inſciiſque hoſtibus. Nam ſi prœliandum eſſet in altera ripa, certe ſic male comparati ad pugnam tranſmitterent, & ægre littus oppoſitum eniterentur. hoc faciunt nemine obſiſtente in altera ripa. Et quid ni fecerint veteres Germani *patrio* ſuo *nandi uſu*, quod Franci noſtri proximis his annis auſi ſunt felicibus auſpiciis fortiſſimi & invictiſſimi regis Ludovici Magni. Certe in equis tranſmiſere Rhenum turmæ integræ Francorum, illæſo & immoto,

[1] obſtupefacti hoſtes qui claſſem, qui naves, [2] qui mare exſpectabant, nihil arduum aut invictum crediderint ſic ad bellum venientibus. Ita petita pace, ac dedita inſula, clarus ac magnus haberi Agricola: quippe cui ingredienti provinciam, quod tempus alii [3] per oſtentationem aut officiorum ambitum tranſigunt, labor & periculum placuiſſet. Nec Agricola proſperitate rerum in vanitatem uſus, expedi-

INTERPRETATIO.

attoniti hoſtes, qui claſſem, qui rates, qui Oceanum opperiebantur, nihil difficile, aut inſuperabile exiſtimaverint, ſic ad bellum prorumpentibus. Sic poſtulata pace, ac permiſſa inſula, illuſtris atque ingens haberi cœpit Agricola, ut qui provinciam intrans, curam & diſcrimen cupiiſſet, quod tempus alii legati per vanitatem aut inanem honorum affectationem abſumant. Nec Agricola rei proſperæ in oſtentationem aut magniloquentiam flexit, nec bellum aut

NOTÆ.

ordine, etiam ſi hoſtes ad ripam diſpoſiti ſtarent, ac propugnarent. & hocce loco tranſnabant Germani in equis per æſtuaria quæ brevia, nec profunda aut infeſta prorſus perrumpentibus erant. Forte aliis locis à Tacito citatis in ſimili audacia adnabant equis ſuis barbari, prout ſcil. locus & vadum fuit. & certe militabant fere *nudi* Germani & *ſagulo leves*, & ſatis expediti ultro ad talia videbantur, ſagulo ſtatim in equis compoſito, una cum armis. quod innuit ipſe Tac lib 5 h 14. *Germanos fluminibus ſuetos, levitas armorum & proceritas corporum attollit.* quod certe ſpectat ad pedites. ſed ſi adnabant equis, cum deſiliebant equeſtres & cum perinde ſagulo & armis leves erant. Priſci Batavi ſolebant *æquora Danubii cunctu tranare ſub armis.* ergo armati, ergo & in equis expediti. forte aliter in æſtuariis.

1. *Obſtupefacti.*] *Subita conterrent hoſtes, uſitata vileſcunt.* inquit Vegetius 3. ult. Marcius apud Livium libro 25. *Audeamus quod credi non poteſt, auſuros nos: eo ipſo quod difficillimum videtur, facillimum erit.*

2. *Qui mare expectabant.*] Legunt, *Camaras.* ſed nihil mutandum *Mare exſpectare*, nihil hic eſt aliud quam ſecundum maris æſtum opperiri. *Boxhornius.*

Ludit immo Tacitus, ut ſolet, uno verbo duabus ſignificationibus reſpondente nominibus diverſis. *Qui claſſem, qui naves expectabant,* id eſt, qui putabant nunquam fore, ut Romani poſſent eos aggredi ſine claſſe, aut qualibuſcunque navibus.

Qui mare expectabant. qui ſcil. ſibi perſuaſerant ipſum mare pro muro ipſis fore atque acceſſu prohibiturum Romanos. *Gronovius.*

Mare.] Claſſis hic, naves & mare, unum & idem eſt. irruptionem hoſtium mari, ſeu navibus & claſſe expectabant, in quo decepti ſunt.

3. *Per oſtentationem aut officiorum ambitum.*] Sic Plut. In Tito Flaminio. *Cum comperiſſet Titus, eos qui ſe præceſſerant duces, Sulpicium ſcil. & Publium, quod adulta æſtate irrupiſſent in Macedoniam, & bellum ſerius intuliſſent. dilatos ac fatigatos eſſe, dum ſcil. difficultates locorum & itinerum eluctarentur, aut levibus adverſus Philippum præliis, dum copias & annonam ſibi comparant, divexarentur, non quemadmodum illi qui cum domi annum totum abſumpſiſſent in honoribus & officiis ſerius profecti erant ad exercitus, non, inquam, ſimili modo ſe gerere debere putavit, ita ut ipſe ſic in officiis & vanis honoribus tempus tereret; imo contra annum integrum provinciæ & magiſtratui acquirere & lucrari ſtatuit.*

tionem aut victoriam vocabat. [1] victos continuiſſe; [2] ne laureatis quidem geſta proſecutus eſt. ſed [3] ipſa diſſimulatione famæ famam auxit, æſtimantibus quanta futuri ſpe tam magna tacuiſſet. Cæterum 19
[4] animorum provinciæ prudens, ſimulque doctus per aliena experimenta, parum profici armis ſi injuriæ ſequerentur, cauſſas bellorum ſtatuit exſcindere. à ſe ſuiſque orſus, primum domum ſuam coërcuit, quod pleriſque haud minus arduum eſt, quam provinciam regere: [5] nihil per libertos ſervoſque publicæ rei: [6] non ſtudiis priva-

INTERPRETATIO.

victoriam appellabat, victos cohibuiſſe, & ne laureatas quidem rei proſpere geſta literas principi compoſuit; ſed ſilentio ſuo, ac premendo famam, decus auxit, judicantibus quanto futuri voto tam magnifica reticuiſſet. Cæterum gnarus ingeniorum provinciæ, & etiam aliorum experientia certus, parum prodeſſe arma & prælia, ſi iniquitates & ludibria adderentur, materiam bellorum abolere penitus decrevit, incipiens à ſe ſuiſque. primo familiam ſuam continuit, quod multis non minus difficile eſt, quam provinciam adminiſtrare: nullum negotium quod ad Rempub. ſpectaret, gerebat per libertos aut ſervos: non privato affectu aut ambitu,

NOTÆ.

1 *Victos*] Nempe ab aliis legatis.

2. *Ne laureatis quidem geſta proſecutus eſt.*] Sic ſcribit de L. Vitellio libro 3. hiſt. *Ipſe lauream proſpere geſta rei ad fratrem miſit.*

Subintelligendum hic, *litteris*. Livius libro 5. *Litteræ à Poſtumio laureatæ ſequuntur, victoriam populi Romani eſſe.*

Libro 14. in princ. *Tabellarius, qui ſe ex Macedonia venire diceret, reddidiſſe laureatas litteras dicitur.*

Mittebantur etiam nuntii cum *laureatis jaculis*: aut ſi mari, *laureata navis*.

Sic *laureati faſces* conſulibus præcedebant, poſt victoriam, & in triumpho: laureatuſque ſenatus, & populus, & exercitus in lætitia, & in excipiendis imperatoribus: *Pichena*. Laureamque ovantes ſeu triumphantes deponebant in Capitolio, ſcil. in ſinu Jovis.

Ne laureatis quidem.] Non licuit ſcribere jam olim ſenatui, niſi qui magiſtratus populi Rom. eſſet, neque forte mox principi. Livius lib 26. *Cum de literis L. Marcii referretur, res geſta magnifica ſenatus viſa, titulus honoris, quod imperio, non populi juſſu, neu ex auctoritate patrum dato, proprætor ſenatui ſcripſerat, magnam partem hominum offendebat.* Hoc tamen licuit Agricolæ legato Cæſaris, & quidem conſulari, ſi in ſui famam exultare, & oſtentare victoriam publice voluiſſet. ſed majora deſtinabat.

3. *Ipſa diſſimulatione.*] Vide ingenium famæ: fugientes ſequitur ipſa, ſequentes fugit. ſic de Catone Sallustius: *Quo minus gloriam petebat, eo magis aſſequebatur*, Visdungus.

4. *Animorum provinciæ prudens.*] Id eſt, noſcens animos provincialium. *Rhenanus.*

5. *Nihil per libertos ſervoſque publica res.*] Sic initio imperii Tiberius habuit *modeſta ſervitia*. quod non tam debet intelligi de modico numero, quam de modeſtia ſervorum ac libertorum. & in eo diverſus Tiberius à miniſtro Sejano. nam pro magna fortuna habebatur, noſci vel & ipſius ſervulis. *Libertis quoque ac janitoribus ejus noteſcere pro magnifico accipiebatur.* Tac. lib. 6. & An. 4. *Satis conſtabat auctam ei adrogantiam, fœdum illud in propatulo ſervitium* (procerum) *ſpectanti.* Contra Trajanus apud Plin. epiſt. 18 lib. 3. *Eſt magnificum quod te ab omni conta-*

tis, [1] nec ex commendatione aut precibus centurionum [2] milites aſcire, ſed optimum quemque fideliſſimum putare: [3] omnia ſcire, non

INTERPRETATIO.

nec commendatione aut pro deſideriis centurionum deligebat milites, ſed egregium quemque & fideliſſimum exiſtimabat: cuncta noſcere, non omnia punire:

NOTÆ.

gione vitiorum reprimis ac revocas, ſed magnificentius, quod tuos.

Nihil per libertos.] Supple *gerere*, ſeu *regere*, quod habes ſupra.

6. *Non ſtudiis privatis.*] Qua ratione ſcil. futurum erat, ut ſæpe indigni adſciſcerentur. Enim vero *privata res ſemper offecere officientve publicis*, ut ait Livius.

1. *Nec ex commendatione.*] Quomodo igitur? aut per ſe, aut ex fama cognitos. *Virdungus.*

Recte ſic. nam teſte Varrone lib. 3. de vita pop. Rom. apud Nonium: referentibus centurionibus, adoptati in cohortes ſubibant, ut ſemper plenæ eſſent legiones. à quo optiones in turmis decurionum, & in cohortibus centurionum appellati. *Gronovius.*

Nec ex commendatione.] Sed ultro & ex ſuamet æſtimatione dux aſcire milites debet & miniſtros, non alieno nutu, & vago ſuam utilitatem ſectantium hominum arbitrio circumferri, ac ſæpe decipi. Martialis 8.

Principis eſt virtus maxima noſſe ſuos. Sic Alexander apud Plut. Apoph. dicitur honoraſſe Craterum, amaſſe Epheſtionem, dexteritatem Ptolemæi ſuſpicionibus aſperſiſſe, ab turbidis ingeniis Attii & Pythonis ſibi caviſſe. & Auguſtus apud Tac. lib. 1. *Lepidum dixit capacem imperij, ſed aſpernantem. Gallum Aſinium avidum & minorem. L. Arruntium non indignum, & ſi caſus daret, auſurum.* quia ſcil. noverat ingenia hæc hominum intrinſecus. *Ad populum phaleras, ego te intus & in cute novi.*

2. *Milites aſcire.*] Tac. lib. 3. hiſt. 44. ubi de Britannicis legionibus: *In quibus plerique centuriones ac milites à Vitellio provecti* &c. Nec puto, legionibus adſcribebantur obvii quique. fuerunt alia miniſteria atque longa tyrocinia, fuit alia militia longe ignobilior, claſſiariorum nempe, & forte etiam auxiliarium; quamvis poſtea res aliter ſe habuerint, & cum in auxiliis præmia militiæ properarentur, ideo mox legiones ſpretæ, ſed inferiori ævo. tyrones diu in caſtris legionum verſati inter leves & ferentarios, aut etiam vacui ac ſupervacui, priuſquam aſciſcerentur cohortibus, legionum.

Aſcire.] Poſſit ſumi non tantum de delectu militari, ſed & de provectione ad ampliores ordines, ad optionatum v. g. & ad centurionatum. quod fiebat ex commendatione tribunorum & ipſorum centurionum, qui bonas artes & induſtriam ſuorum laudabant in tali occaſione.

3. *Omnia ſcire, non omnia.*] Hinc ſcitum illud Domitii Afri: *Princeps, qui vult omnia ſcire, neceſſe habet multa ignoſcere.*

Non omnia exſequi.] Notabis, *exſequi* hic valere, *punire, ulciſci. Exſequi* ſcil. pro perſequi, ſeu vindicare legibus, & ex diſciplina militari. Ita Sueton. Jul. 67. *Delicta neque obſervabat omnia, neque pro modo exſequebatur.*

Exſequi.] Scire omnia, non tamen advertere, ne ſcil. punire delicta & vindicare ſæpe invitus cogeretur.

Non omnia exſequi.] Plin. epiſt. ad Geminium: *Salubris indulgentia & ad obliterata jam delicta conniventia, quæ magnos in Repub. viros decet. Dicet & in privato judicio & civili ac domeſtica hominum converſatione, multa erratis oculos claudere. Non imitari illos qui omnium libidinum ſervi, ſic aliorum vitiis iraſcuntur, quaſi invi-*

omnia exſequi : parvis peccatis veniam, magnis ſeveritatem [1] commodare; nec pœna ſemper, ſed ſæpius pœnitentia contentus eſſe; [2] officiis & adminiſtrationibus potius [3] non peccaturos, quam damnare cum peccaſſent. [4] Frumenti & tributorum auctionem [5] æquali-

INTERPRETATIO.

medicis delictis gratiam, magnis pœnam attemperare: non ſupplicio ſemper, ſed ſæpe pœnitentia placari: muneribus negotiiſque potius imponere ſolebat *non delicturos, quam damnare cum deliquiſſent. Frumenti & vectigalium onus leva-*

NOTÆ.

deant & graviſſime puniunt, quos maxime imitantur. Optimum & emendatiſſimum exiſtimo, qui cæteris ita ignoſcit, tamquam ipſe quotidie peccet; ita à peccatis abſtinet, tamquam nemini ignoſcat.

Non omnia exequi.] Plutar. de Præceptis Reipub. ger. *Ad rem civilem magis congruis hoc præceptis, ut quæ levia ſunt, iis omittendis, vulgo gratificere: in momenti alicujus rebus eidem te opponas, neque patiaris eos delinquere. Qui enim omnibus in rebus nimis eſt accuratus & vehemens, nihilque concedit aut diſſimulat, is dum ſe ubique aſperum & implacabilem gerit, multitudinem ad certamen contentionis mutua adſuefacit. Itaque interdum debes, (ut eſt apud poëtam) aliquantulum remittere clavum ob magnam fluctus vim, aliquando ipſe veniam dare, ac ludendi ſocium ſe, captanda gratia cauſa, præbere, ut in ſacrificiis, certaminibus, & ſpectaculis: nonnumquam velut in familiis fit, in puerorum peccatis, ſimulet ſe non obſervare quæ delinquuntur, ac ſurda aure prætermittat, ut facultas caſtigandi, & libera oratione increpandi, tamquam medicamentum, non uſu jam debilitata, & inefficax, ſed viribus ſuis prædita ſit, atque auctoritate in majoribus negotiis magis præcellat, atque mordeat multitudinem.*

1. *Commodare.*] Pro *accommodare.*

2. *Officiis.*] Sic Tacitus amans brevitatis, pro genio ſuo ſæpe multa reticet, vel ſubintelligit ex præcedentibus, aut ſequentibus, vel ſaltem ex ſenſu narrationis indiſtincte, ut patet ex multis locis. Sic dicit lib. II. an. *Verumtamen hæc nobis majores*, ſupple, *tradidere*, quod ſupra habetur. & alibi, *recuperare Armeniam*, ſupple, *parabat*. Sic *de ſe Nevius*, (ſupple, *confeſſus*) *conſcios non edidit.* ſic hocce libro, *at Britanni non virtute, ſed occaſione & arte ducis rati*, ſupple, *ſe victos* ſcil. *rati*, de quo mens & ſenſus anteverterat. & paulo ante: *nihil per libertos ſervoſque publicæ rei*, ſupple, *regere*, quod præceſſit. Sic hoc loco: *officiis & adminiſtrationibus potius non peccaturos, quam damnare, cum peccaſſent.* ſupple, *aſcire* ſeu *commodare*, quod ſupra habetur.

3. *Non peccaturos.*] Homines ſpectatæ fidei & integritatis atque abſtinentiæ, non cupidos, non avaros, non rapaces: aliter ac Veſpaſianus, de quo Sueton. capite 16.

Creditur etiam procuratorum rapaciſſimum quemque ad ampliora officia ex induſtria ſolitus promovere, quo locupletiores mox condemnaret, quibus quidem vulgo pro ſpongiis dicebatur uti &c.

4. *Frumenti ac tributorum auctionem.*] Nota duo onera provinciarum. De frumenti triplici genere, decumano, empto, æſtimato ex provinciis frumentariis extrahi ſolito, Vide Sigonium libro 2. de antiquo jure provinciarum cap. 1. Tributum duplex fuit, unum quod in agros, alterum quod in ipſa corpora ſive capita provincialium impoſitum. *Virdungus.*

Tributorum auctionem.] Legam, *exa-*

tate munerum mollire, circumciſis quæ in quæſtum reperta, ipſo tributo gravius tolerabantur. [1] namque per ludibrium aſſidere [2] clauſis horreis, [3] emere ultro frumenta, ac [4] vendere pretio cogebantur.

INTERPRETATIO.

re conferendi æqualitate, avulſis ſublatiſque fraudibus *quæ in lucrum adinventa, ipſo vectigali impatientius ferebantur. quippe per contumeliam aſſidere horreis cogebantur, obſeratiſque foribus, emere ultro ac vendere fruges* im-

NOTÆ:

ctionem. niſi tamen tributa aucta recenter intelligit; quod Veſpaſianus fecerat, ut in Suetonio legas. *Lipſius.*

Auctionem.] Quæ forte & licitatio fuit.

5. *Æqualitate munerum.*] Intellige æqualitatem ſimul & æquitatem, quæ hic non multum differunt. *æqualitas* tributarios reſpicit, qui ſcil. æqualitate onerum, ſeu diſpenſatione æquali tributorum pro cujuſq; facultatibus, maxime levantur; *æquitas* reſpicit dominantes, aut vel ipſos exactores, qui talibus oneribus ſuperaddunt è ſuo ingenio *injurias*, & adpendunt contumelias, quæ tributo ipſo ægrius & iniquius feruntur à ſociis.

1. *Namque per ludibrium aſſidere.*] Senſus eſt, milites Romani cogebant in ſumma annonæ vilitate provinciales, emere frumenta, quæ mox ulterioribus venderent, clauſis horreis publicis, veluti in ſumma caritate, quæ res ludibrio non carebat. In cauſa erat procuratorum avaritia. *Rhenanus.*

Senſus eſt, niſi fallor, provinciales illis coactos frumentum dare, ubi non habebant; ideoque quum ex publicis horreis id emere neceſſum eſſet, ægre ac difficulter ad emendum admiſſos eſſe, nec niſi oblato ingenti pretio.

An potius hoc vult, clauſa ipſorum provincialium horrea, ne de ſuo darent illud frumentum, ſed cogerentur id emere ab harpyis illis? *Verdungus.*

2. *Clauſis horreis.*] An publicis horreis, in quæ publicani frumenta Decumarum condiderant? & quamquam haberent fortaſſe domi frumenta, cogebantur ab iſtis emere. Talia ſane horrea in provinciis, & de iis Tacitus in Ægypto: *Germanicum apertis horreis, pretia frugum levaſſe*, inter popularia ejus facta.

An *ludibrium* hoc (ea voce utitur) ſpectat propria horrea? quæ claudebant publicani, neque aperiri volebant, niſi pacti arbitrio ſuo ſuper Decumis eſſent.

Tale ſane Cicero Verri objicit in libro tertio: atque edictum etiam vulgaſſe in aratores, *Ne tollas ex area, niſi pactus eris.* Itaque paciſci pro libidine publicanorum debebant, qui ut idem ait, *dimidias partes* pro decumis auferebant.

Quid deinde? *emere ultro cogebantur*, inquit. Cum videlicet tantum frumenti attributum jam publicanis eſſet, ii rurſum vendebant aratoribus, jubebantque emere. Satis? imo amplius, etiam *vendere.*

Quomodo? cum grandi pecunia ſuum vendidiſſent, redibant, & quaſi in uſum militum, eorumque annonas, emebant: ſed vili pretio ſcilicet, & eo pretio quod præſes aut potius procurator principis, ex ejus re, dixiſſet. Id quoque à Verrinis prædonibus factum: ubi omnes hæ fraudes relatæ & revelatæ ab illuſtri Oratore. *Lipſius.*

3. *Emere ultro frumenta.*] Romani, præter tributum, devictis à ſe provinciis, ſaltem ubi id ferebat ſoli ratio, conferendam frumenti partem impoſuerunt, plerumque decimam. præter hanc & alia pars legato præſidiarioque provinciæ militi cedebat, & aliis in ſimilem finem; pretio quod æquum videretur.

Qui reifrumentariæ negotio & annonariis functionibus præerant, interdum

5 devortia itinerum & longinquitas regionum indicebatur, ut civitates

INTERPRETATIO.

poſito certo *pretio*. Etiam *per difficillima deviaque itinera, atque in procul amotas regio-*

NOTÆ.

& quorum aliqua in militaribus autoritas, in collectione inſolenter ſe gerebant, iniquiſſimis graſſati concuſſionibus & exactionibus, ut fuſe Tullius oſtendit quinta in Verrem.

Videntur Romani quicquid in Britannia frumenti naſceretur, maxima parte ſuum feciſſe, & inſtituto ejus monopolio coëgiſſe miſeros incolas ad redemptionem, quanto libuiſſet pretio; injecto inſuper onere militis alendi, aut conſimili, ut vilius iterum diſtraherent.

Præterea illi, penes quos curaverat ſubvehendi ſpecies annonarias, exempli gratia, Cantuariâ Londinum, currus Carlilam uſque deſtinaſſent, à dominis exacto quanti eſſet quod à vectionibus vacaſſent. Expediri tamen illa potuiſſent, indigenis non ita vexatis; ſed minore præfectorum compendio.

Iſta aut paria incommoda hîc Tacito notantur. *Sav.lius.*

Id forte intelligi poſſit de horreis publicis, & etiam de privatis. Quippe procuratores pro ſuo libito, per ludibrium & per contumeliam injuriamque ſocios fortaſſe aſſidere cogebant horreis etiam privatis, quod tamen tolerabilius fuiſſet de horreis publicis, quia ibi congeſta annona publica in uſum ſcil. caſtrorum præcipue & exercituum. idque forte fieret leviori damno ſociorum, ſi tum liceret ipſis ex aliis horreis ſibi comparare frumentum. Et conjicere licet omnia horrea ſic clauſa eſſe. vel certe publicis horreis clauſis adtediſſe tum ſocios, cũ exhauſta erant horrea privatorũ, aut cum ſuis fraudibus & monopoliis, falſiſque rumoribus de re frumentaria & annonæ caritate ſparſis, aut certe fictis arthis, quia ſcil. ſoli frumentum emerent certo tempore, & in horrea publica congererent, idque jus ſibi unis adrogarent pro libito, contemptis rejectiſque aliis mercatoribus, aut etiam emere, militaris neceſſitatis prætextu, prohibitis. Vel ſimili fraude & flagitio in publicum, cum ſcil. difficultatem tritici procuraſſent, famemq; plebeculæ jam oſtentarent mortemque minitarentur, ita ut fruges velut *ex hoſtico raptas* mallent interim corrumpi, ipſaſque in horreis putrefactas occultarent, & uſque in vilitatem anni ſequentis, enecta interim plebe, & crudelius quam ferro jugulata, reſervarent. hinc aſſidebant miſeri *clauſis horreis*. Sic reperiuntur *varia prædandi vocabula*. & ut ait Plautus Aul. ſunt,

Homines cum ſenis manibus genere Geryonaceo:
Quos ſi Argus ſervet, qui oculeus totus fuit,
Is numquam ſervet.

4. *Vendere pretio.*] Alii legunt, *pendere pretium*, alii, *vendere prædia*, alii, *vendere parvo cogebantur*. Forte ſic intelligendum. ſcil. *vendere pretio cogebantur*, quod præfecti nempe ſeu procuratores Cæſariani ſtatuiſſent impoſuiſſentque frumento. Forte nihil deeſt, & ſic concipi poſſit: *cogebantur* emere frumentum ac vendere pretio certo, conſtitutoque ſcil. à publicanis aut procuratoribus, quod ſatis intelligitur ex eo quod cogerentur. quippe non ad id *cogebantur*, niſi certo pretio publice indicto forte etiam ſecreta fraude *cogebantur*.

Pretio cogebantur.] Haſce fraudes ex parte expreſſit eleganter Plinius Paneg. *Nonne cernere datur, ut ſine ullius injuria omnes uſibus noſtris annus exuberet? quippe non ut ex hoſtico rapta perituraque in horreis meſſes, nequicquam quiritantibus ſociis, auferuntur. Devehunt ipſi quod terra genuit, quod ſidus aluit, quod annus tulit: nec novis indictionibus preſſi ad vetera tributa, deficiunt. Emit fiſcus quicquid videtur emere: inde copia, inde annona, de qua inter licentem vendentemque conveniat: inde hic ſatietas, nec fames uſquam.*

5. *Devertia itinerum.*] Iterum ex Ci-

à proximis hibernis [1] in remota & avia deferrent, donec quod om-
20 nibus in promptu erat, [2] paucis lucroſum fieret. Hæc primo ſtatim anno comprimendo, egregiam famam paci circumdedit; quæ vel incuria vel tolerantia [3] priorum, haud minus quam bellum timebatur. Sed ubi æſtas advenit contracto exercitu, *militum in agmine* laudare *modeſtiam*, disjectos coërcere: loca caſtris ipſe capere, æſtuaria ac ſilvas [4] ipſe prætentare: & nihil interim apud hoſtes quietum pati, quo minus ſubitis excurſibus popularetur. atque ubi ſatis ter-

INTERPRETATIO.

nes tranſvectio frumenti *imperabatur; ut nationes à vicinis ſibi præſidiis in ultima & longinqua ſubveherent* annonam, *donec quod univerſis pronum & expeditum erat, paucis quæſtui eſſet. Hæc cum primo* officii *anno ſtatim coërcuiſſet, eximium decus paci conciliavit, quæ vel negligentia priorum* legatorum, *vel diſſimulatione, non minus metuebatur, quam bellum. Sed poſtquam rediit æſtas convocatis legionibus* in itinere obſequium militum *celebrare,* inconditos *& inordinatos comprimere: ſedem caſtris ipſe diligere vada, ſilvaſque ipſe explorare, & nihil interea apud hoſtes ſecurum tutumque relinquere, quin repentinis incurſionibus omnia ageret ferret. atque ubi* eos *metu per-*

NOTÆ.

cerone (nam quis fraudes melius retegat.) lux eſto. Frumenti æſtimatio introducta fuit, ſed primo, inquit, in commodum aratoris, *cum in eum locum, quo imperabatur, frumentum portare nollet.* Quid fecerunt boni Præſides? *Inſtituerunt ſemper ad ultima ac difficillima loca apportandum frumentum imperare, ut vecturæ difficultate ad quam vellent æſtimationem pervenirent.* Et id vulgo factum oſtendit, non ſolum à Verre aliquo.

At Agricola emendavit, itemque poſtea Valerianus mandavit: *Ne præſes provincialem aut poſſeſſorem cogat frumenta illic, ubi non habet, dare: equum, ubi non poteſt, paſcere; quia, non eſt ulla proviſio melior, quam ut in locis ſuis erogentur, quæ naſcuntur, ne aut vehiculis aut ſumptibus remp. gravent.* Lipſius.

1 *In remota & avia.*] Potuit dici quod de Belgica olim Paneg. Max. Auguſti. *Vidiſti enim non ut per agros aliarum urbium omnia fere culta, aperta, florentia, vias faciles, navigera flumina ipſas oppidorum portas alluentia: ſed ſtatim ab eo flexu, è quo retrorſum via ducit in Belgicam, vaſta omnia, inculta, ſqualentia, muta, tenebroſa: & ut militaris via ſit confragoſa, & alternis motibus ardua atque præceps, ut vix ſemiplena carpenta interdum vacua tranſmittat. Ex quo ſæpe accidit ut obſequia noſtra tarda ſint, quum parvarum frugum nobis difficilior ſit evectio, quam cæteris plurimarum.* Has autem difficultates locorum in ſuum compendium facile vertebant avidi rapinarum & prædæ vultures.

2. *Paucis lucroſum.*] Lamprid. Alex. Alexander Severus *aurum & argentum rare cuiquam niſi militi diviſit: nefas eſſe dicens. ut diſpenſator publicus in delectationes ſuas ſuorumve converteret, id quod provinciales dediſſent.* Principes qui talia flagitia patiantur, comparabat Crates olim *iis ficubus quæ in altis præruptiſque locis naſcuntur, è quibus homo fructum non accipit, ſed Corvi tantum & Milvi.*

3. *Priorum.*] Priorum legatorum Britanniæ.

4. *Ubi æſtas advenit.*] Anni ſcilicet ab urbe condita 833 qui conſules habuit Imp. Titum Veſpaſianum VIII. Fl. Domitianum VII. idem erat annus à Chriſto nato vulgaris 80. *Virdungus.*

5 *Ipſe prætentare.*] Non eſt, quod ab errore Agricolam vindicet ut pote lega-

tus erat.

fuerat, [1] parcendo rurſus irritamenta pacis oſtentare. Quibus rebus multæ civitates quæ in illum diem [2] ex æquo egerant, datis obſidibus iram poſuere, & præſidiis caſtelliſque circumdatæ, tanta ratione curaque, [3] ut nulla ante Britanniæ nova pars illaceſſita tranſierit.

INTERPRETATIO.

tulerat, indulgendo rurſus, delinimenta pacis oſtendebat. Qua ratione, pleraque nationes quæ ad id tempus ſe pares ferebant Romanis, tum datis obſidibus odium omiſere, & hæ caſtellis arcibuſque ſepta ac cincta ſunt, *tanta prudentia diligentiaque, ut nulla Britanniæ pars paulo ante comperta, illaceſſita* armis Rum. *præte-*

NOTÆ.

tum. Sed tanto turpior, neque ullo modo excuſanda Taciti ignorantia eſt, qui illud in aliqua laudis parte ponit. Nam ut ait Polyb. lib. 10 *In levis pretii capite fieri experientia debet, non in duce ipſe.* Savilius. Et tu quis es, qui ſummum ducem imprudentiæ, & principem auctorum ignorantiæ arguis? num verum de te pronuntiavit doctiſſimus Joſ. Scaliger? Et oranda Modeſtia eſt, ut te continere velis?

Et certe id officio ducis convenienter. Leo Imperator Tactic. 9. 12. *Sin admodum lubrica difficiliaque loca fuerint, te ipſum oportet primum eò tranſire: deinde ibi conſiſtere & commorari, donec omnes ſine offenſione tranſierint.* Idem exemplo ſuo ingerunt alii magni duces, reges & imperatores paſſim in hiſtoria.

Ipſe prætentare.] Panegyr. Conſtantini. *Illos pugnare fas eſt, quibus ſuo cujuſque fato, aut vincendum eſt, aut cadendum: tu cujus ex vita omnium fata pendent, ad ullum diſcrimen accedas? inter tot tela gladioſque verſere? quis hoc à te exigit? aut quis pati poſſit, ut quicquam in te belli caſibus liceat? deceat te, imperator, hoſtem ferire? Imo non decet laborare.* Adulatio mera. Attamen diſtinguendum inter duces & principem, in quo ſumma rerum, inter loca, occaſiones & etiam hoſtes

1. *Parcendo rurſus.*] Salluſt. Orat. Philipp. *Ignoſcendo populi Rom. magnitudinem auxiſſe.* Idem in Jug. *Neque victis quidquam, præter injuriæ licentiam eripuiſſe.*

2. *Ex æquo.*] Quæ feroces & hactenus indomitæ omnes pacis ſeu deditionis conditiones abnuerant, quaſi viribus atque opibus æquales Romanis, aut certe reſiſtendo pares, finitimorum ſubſidio, tum dedere obſides, & iram poſuere.

Ex æquo egerant.] Quæ pari pervicacia libertatem defendebant, qua oppugnabantur.

3. *Ut nulla ante Britanniæ.*] Tanta cum prudentia & cura circumdatæ caſtellis civitates fuere, ut nulla ante hac ignota Romanis Britanniæ pars extiterit, quæ non ex illis caſtellis, tanquam ἐμμεταπύργιοι, bello laceſſeretur. *Berneggerus.*

Aliter H. Savilius verſione Anglica accepit. Sic enim reddit, ac ſi velit Tacitus, neminem Britannorum caſtella illa laceſſere auſum fuiſſe. Me quod ſpectat, mendoſum id exiſtimo, legendumque: *ut nulla inde Britannorum pars illaceſſita tranſierit.*

Inde idem quod poſtea, *exinde.* ut ex eo tempore nulli rebellium Britannorum illæſi & ſine clade ea loca tranſire potuerint. *Boxhornius.*

Scribendum videtur: *nulla ante Britanniæ nota.* Et proſpicit, quod mox dicturus eſt cap. 22. *Tertius expeditionum annus novas gentes aperuit.* Ante hunc igitur tentatæ partes non erant *nova*, ſed *nota*. Gronovius.

Nulla . . . nova pars illaceſſita tranſierit.] Poſſit hic locus intelligi ex his quæ præceſſere: *Loca caſtris ipſe capere, æſtuaria ac ſilvas ipſe prætentare: & nihil interim apud hoſtes quietum pati, quo*

21 [1]Sequens hiems ſaluberrimis conſiliis abſumpta. namque ut homi-

INTERPRETATIO.

rierit. Quæ ſucceſſit hiems utiliſſimis conſiliis tranſacta eſt. quippe ut homines vagi

NOTÆ.

minus ſubitis excurſibus popularetur. atque ubi ſatis terruerat &c. Itaque hoc noſtro loco ita diſpoſita erant caſtella variis locis Britanniæ, ut pars nulla illaceſſita tranſiret, id eſt, remaneret. neque enim ſic capias, quaſi inter illa caſtella illaceſſiti tranſire non poſſent, neque auderent barbari. Potius eſt, ut nulla pars regionis eſſet, quæ ex illis caſtellis non poſſet laceſſi, exterreri, ferri & agi. qui ſenſus colligitur ex illis quæ præcednnt, *nihil apud hoſtes quietum pati, quo minus ſubitis excurſibus popularetur.* τὸ *tranſierit*, id eſt, effugerit, ſeu nulla erat, quæ non potuerit hinc laceſſi, nempe à Romanis. Ne putes tamen Agricolam amplexum eſſe his caſtellis cæteras Britanniæ gentes. nam mox *tertius expeditionum annus novas gentes aperuit, vaſtatis uſque ad Taum .... nationibus .... ponendiſque inſuper caſtellis ſpatium fuit.* Sic igitur capio, ut nulla pars Britanniæ quæ paulo ante *nova* erat; & quæ nunc recens comperta fuit, illaceſſita manſerit, aut manere potuerit. Quod ſequitur de gentibus tertio anno viſis & cognitis, illæ pro tunc, cum priora illa caſtella diſponerentur, certe nec novæ tum nec veteres erant, quia nondum apertæ armis Rom. aut cognitæ erant quia tantum ſcil. tertio expeditionum anno compertæ tandem & cognitæ ſunt, & tunc *nova* fuerunt Romanis, & tum tantum novæ dici potuerunt, quia de novo compertæ.

Nulla ... nova pars illaceſſita tranſierit.] Quod poſſit intelligi ex præcedentibus, *æſtuaria ac ſilvas ipſe prætentare: & nihil interim apud hoſtes quietum pati, quominus ſubitis excurſibus popularetur... Quibus rebus multæ civitates* &c. Ergo his actis, *multæ civitates* dedere *obſides* Agricolæ, & *poſuere iram*, quod occaſionem & facultatem dedit firmandis paſſim præſidiis & caſtellis. & quod factum *tanta ratione curaque, ut nulla* quæ ante hos excurſus *nova* Romanis armis erat *Britanniæ pars*, jam *illaceſſita* evaſerit, ſicque nulla pars intacta pertranſierit, effugerit, abierit. Notandum arces & urbes præcipuas Britannorum fuiſſe *æſtuaria & ſilvas.* Has foſſis muniebant, hiſque ſe maxime tuebantur. At jam variis locis diſpoſita Agricolæ præſidia tentabant hæc munimenta barbarorum, & ex his fere omnes nationes ante incognitas laceſſebant, aut laceſſere poterant Romani.

Illaceſſita tranſierit.] Id intelligunt, ita ut *nulla quæ ante nova Britanniæ pars fuit*, intentata ſeu intacta armis Romanis remanſerit. Id poſſet dici ſeu intelligi de Britanniæ partibus paulo ante compertis ab ipſomet Agricola. hoc ſenſu, *tranſierit*, idem eſſet, ac nulla pars tranſmiſſa ſeu omiſſa ſit, quin laceſſeretur, aut laceſſi poſſet ex illis præſidiis Romanis ab Agricola conſtructis.

Nova pars.] Paulo ante repertæ erant quædam Britanniæ partes, ſeu nationes, quæ hactenus incognitæ Romanis fuerant; ideoque *novas* illas vocat. At præſidia caſtellaque ita diſpoſuerat Agricola, ut nulla pars, ſeu natio *nova*, id eſt, paulo ante comperta, tranſire illaceſſita potuerit. Hoc eſt, facile laceſſi potuit ex immunitis huic regioni præſidiis. de quibus caſtellis ſic etiam infra cap. 22. *Adnotabant ... nullum ab Agricola poſitum caſtellum, aut vi hoſtium expugnatum, aut pactione ac fuga deſertum.* imo *crebræ eruptiones* &c. *ita intrepida ibi hiems & ſibi quiſque præſidio.* Igitur erumpebant ex iſtis præſidiis Romani, & caſtella hæc ſibi invicem ſubſidio erant. Itaque feroces nationes paulo ante compertæ, & nondum domitæ, tranſire in ditionem, ſeu fines Rom. illæſæ & illaceſſitæ non poterant. Aut certe facile ex iſtis præſidiis laceſſi poterant, ita ut ſic continerentur intra ſuos fines, aut vaſtarentur pro nutu præſidiariorum & limitaneorum ducum.

1. *Sequens hiems.*] Anni ſcilicet 6348

nes [1] diſperſi ac rudes, eoque [2] bello faciles, quieti & otio per vo-

INTERPRETATIO.

incultique, & ideo ad bella prompti paci & otio per amœnitates aſſueſierent, ſua-

NOTÆ.

poſt urbem conditam quo conſules fuerunt M. Plautius Silvanus, M. Annius Verus Pollio, qui & inſignis morte Titi Imperatoris *Virdungus*.

1. *Diſperſi.*] Sic olim mira ſapientia Theſeus Athenienſes, qui per pagos Atticæ regionis diſperſi erant, in unam urbem deduxit. Unde poteſtas civitatis, imperium, opes, mœnia, portus, emporium, claſſis, navalia, armamentarium. Hinc porticus, theatra, domorum elegantia, conviviorum amenitas, balnea, templa, fora, judicia, ſtudia leges, eloquentia, cæteræque artes optimæ. hinc ædificia publica, prytaneum, arx validiſſima, Areopagus, & ſanctiſſima delubra ſapientiæ, Lyceum Academia, Pœtile, & quicquid optimum ſanctiſſimum, atq; amœniſſimum in ampliſſima civitate fingi aut cogitari poteſt.

Diſperſi ac rudes.] Quam facunde Orator talia perſequitur in Orat. pro Sextio. *Quis enim veſtrum, judices, ignorat, ita naturam rerum tuliſſe, ut quodam tempore homines, nondum neque naturali neque civili jure deſcripto, fuſi per agros ac diſperſi vagarentur, tantumque haberent, quantum manu ac viribus, per cadem ac vulnera, aut eripere, aut retinere potuiſſent? Qui igitur primi virtute & conſilio præſtanti extiterunt, ij perſpecto genere humanæ docilitatis atque ingenij, diſſipatos unum in locum congregarunt, eoſque ex feritate illa ad juſtitiam atque manſuetudinem traduxerunt. Tum res communi utilitatem continentes, quas publicas appellamus, tum conventicula hominum, quæ poſtea civitates nominatæ ſunt, tunc domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, invento & divino & humano jure, mœnibus ſepſerunt. Atque inter hanc vitam perpolitam humanitate, & illam immanem nihil tam intereſt, quam jus, atque vis.* Sic & Plut. lib. 1. de Fortuna aut Virt. Alexandri. *Porro quam inprimis admirantur Zenonis rempubl. qui ipſe Stoicæ ſectæ fundamenta jecit. hæc in unam illam ſummam colligitur, ne oppidatim aut per ſingulos diſcriminatim populos habitemus, ſuis quique legibus, inſtitutiſque dirempti, ſed ut exiſtimemus omnes homines eſſe populares noſtros municipeſque, una ſcil. ut ſit vita, perinde ut mundus unus, velut unius armenti compaſcuo in agro compaſcentis.*

Diſperſique ac rudes.] Plutar. ibid. de Fort. aut Virt. Alex. *Quod Themiſtocles, quum extorris patria ingentibus cumulatus donis eſſet à Perſarum rege, urbes ſcil. ſtipendiarias tres adeptus in frumentum, ſingulas in vinum & in pulmentaria: quod, tum dixiſſe fertur, O pueri, perieramus, niſi periiſſemus. hoc itidem mihi videtur, juſtiuſque dici poſſe de iis qui ab Alexandro in ditionem redacti ſunt. Haud quaquam manſueſcerent homines illi, niſi prius vincerentur: haud quaquam Alexandriam Ægyptus habuiſſet, nec Meſopotamia Seleuciam, nec Sogdiana Prophtaſiam, nec Bucephaliam India, nec accolam Græcam Caucaſus urbem, quibus urbibus, priſtina exoleta feritate, deterrimi quique mores in meliores uſu tranſierunt. Beatiores mihi videntur multo qui ab Alexandro ſubacti ſunt, quam qui arma ejus effugerunt. quippe hos nullus perditiſſimam vitam agere prohibuit, illos ad feliciora vitæ inſtituta vel invitos traduxit.* Idem Plut. lib. 2. de Fort. aut Virt Alex. *Alexandro ſua virtus divinum & è dignitate regia certamen imperabat, cujus erat finis, non aurum illud quod mille cameli circumferebatur, non deliciæ Medicæ, aut menſa, aut mulieres, non Calydonium vinum, aut Hyrcani piſces, ſed ut iiſdem moribus ac legibus univerſos inſtitutos homines, uni etiam parere imperio, unique vivendi rationi obtemperare perſuaderet, aut cogeret.* Idem ibid. *Alexandri vero diſciplinam ſi attendas, Hyrcanos connubia docuit, ut agricularentur Arachoſios. Sog-*

luptates aſſuſcerent: hortari privatim, adjuvare publice, ut templa, fora, domus exſtruerent, laudando promptos, & caſtigando ſegnes. ita honoris æmulatio, pro neceſſitate erat. Jam vero [1] principum filios liberalibus artibus erudire, & ingenia Britannorum [2] ſtudiis Gal-

INTERPRETATIO.

dere privatim, navare operam publice, ut delubra, fora, ædes ædificarent, extollendo ſtrenuos, & objurgando inertes. ſic ipſis æmulatio decoris loco imperij erat. Præterea vero liberos procerum liberalibus diſciplinis inſtituere, & indolem Britannorum in-

NOTÆ.

dianos parentes alere perpulit, nec in poſterum interimere. Perſas matres revereri, earumque connubiis abſtinere &c. Ibid. Plut. *Alexander ita ſtatuens, divinitus ſe communem omnium nationum moderatorem atque arbitrum eſse miſſum, quos verbis non poterat, armis, ad communitatem adigens, omnes undique gentes in unum corpus conduxit, tamquam in amicitiæ cratera commiſcens vitas, mores, nuptias, victus rationes, mandavitque ut univerſi mundum pro patria agnoſcerent, caſtra pro arce & præſidio, bonos pro cognatis, malos pro peregrinis. Illam vero videre voluiſſem præclaram hanc ſacramque ſponſalium procurationem, cum ſcil. Alexander uno tentorio, quod auro erat ornatum, complexus centum Perſidas ſponſas, totidemque Macedones & Græcos ſponſos, communibus penatibus menſaque eadem adhibuit: primuſque ipſe ſerto redimitus, hymenæum orſus, tamquam cantilenam amoris mutui teſtem accinens, maximas & potentiſſimas gentes in communitatem conduxit, centum copulatis conjugio paribus, unius ipſe puellæ ſponſus, reliquis omnibus auſpex ſimul & pater & moderator.*

2. *Bello faciles.*] Quia diſpetſi nullas civitates habebant præter *ſylvas*, & modicas admodum opes, ideoque hi bello fœliciores, quam pace; deinde quia *rudes* artium omnium præter quam belli, ſicque ab omni amœnitate & humanitate procul amoti, feroces & bello faciles promptique agitabant.

1. *Principum filios liberalibus ſtudiis.*] Sic jam olim à Sertorio uſurpatum erga Hiſpanos obſervat Plutarchus in ejus vita *Ea cauſa*, inquit, *Barbari maxime amabant admirabanturque Sertorium, quod diſciplina Rom. iiſdemque armis & eodem ordine inſtructos ipſos in acie componeret, ſimulque auferret ipſis violentiam illam immanitatemque ac ferociam quam antea præferebant in prœliis, cum pro agminibus latrociniorum more agitantibus, ingentem ex ipſis exercitum recteque diſpoſitum inſtitueret, cum etiam ipſe liberaliter argentum ſingulis diſtribueret, & auro galeas ipſorum exornaret, variiſque coloribus diſtingueret ſcuta & clypeos, cum & doceret ipſos indui tunicis & Chlamydibus, quibus flores inſerti intextique erant, cum ſimul & pecuniam illis ad hæc comparanda ſuppeditaret, & ipſos ad hunc egregium ornatum ſumptu ſuo, exemploque & æmulatione incitaret. Maxime vero conciliabat animos cura ipſius erga liberos procerum. Nobiliſſimos quippe harum nationum juvenes cum coëgiſſet evocaſſetque in urbem magnam quam Oſcam vocant, præfecit his, inſtituitque præceptores, qui ipſos Græcis Romaniſque diſciplinis imbuerent; ſicque re ipſa filios primorum obſides habuit in ſua poteſtate, dum in ſpeciem illos inſtitueret, velut eo conſilio, & tamquam, ſtatim atque in viros ipſi adſcripti eſsent, eos in partem imperii & Reipub. vocaturus adſciturusque eſſet. Patres vero miro gaudio afficiebantur, cum viderent filios veſtibus purpura prætextis ornatos, & cum eo honore ſimulque cum modeſtia inſtitutas ſcholas frequentarent, cum & Sertorius pro ipſis ſtipendium honorariumq; exhiberet præceptoribus & ludi magiſtris, cum & ſæpe eorum ingenia præſens ipſe exploraret, præmiumque procellentibus indole juvenibus proponeret, aureoſque torques his præberet, quos bullas Romani vocant.*

2. *Studiis Gallorum.*] De quibus ſic

lorum anteferre, [1] ut qui modo linguam Romanam abnuebant, eloquentiam concupiſcerent. inde etiam [2] habitus noſtri honor, & [3] frequens toga. paullatimque diſceſſum ad delinimenta vitiorum, porti-

INTERPRETATIO.

geniis Gallorum anteponere, ita ut qui nuper ſermonem Rem. reſpuebant, jam facundiam noſtram *ambirent. dein etiam cultus noſtri hones, & in uſu toga* Rom. *ſenſimque deventum eſt ad blandimenta vitierum, baſilicas & thermas, & exqui-*

NOTÆ.

Strabo, ubi de Gymnaſio Maſſilienſi: *Hac Maſſilienſium inſtitutio hodie nobiliſſimum quemque Romanorum pellexit, adeo ut pro peregrinatione quam ſtudiorum cauſſa Athenas pridem ſuſcipiebant diſciplinarum cupidi, nunc illuc ſe conferant. quorum amulatio Gallos quoque excitavit, ut pace per Galliam compoſita, ipſi otium à rebus bellicis amplectentes, ad diſcendi inſtitutum animum appellerent, non viritim modo, ſed etiam univerſim per urbes. Quippe qui dicendi magiſtres (quos Sophiſtas vocant) private publiceque impendio oppidatim ſuſcipiant, ſalarium illis ſtatuentes perinde ac medicis.*

Ex illo priſco Galliarum inſtituto manavit illud Satyrici poëtæ:

Gallia cauſſidicos docuit facunda Britannos.

Notum eſt etiam certamen Græcæ Latinæque facundiæ Lugduni olim inſtitutum ad aram divo Auguſto conſecratam: ad quam olim Satyricus alludens prima Satyra, inquit: *Aut Lugdunenſem Rhetor dicturus ad aram.* Strabo etiam de Maſſilia ſcribens. *Eadem*, inquit, *urbs Maſſilia Gallos lingua Graca ſtudioſos fecit, & eo uſque amantes, ut contractus & conventa apud eos Graco ſermone concipiantur.*

Studiis Gallorum.] Ingenia, ſtudia, artes hoc loco pro eodem ſunt. Ingenia Britannorum ingeniis Gallorum præfert aut præferre fingit Agricola, ut ſic juvenes illorum ad amplectendas artes Romanas impellat.

1. *Vt qui modo linguam.*] *Ita ut qui modo* ſeu nuper *linguam Rom. abnuebant* aut ſpernebant, jam *eloquentiam concupiſcerent.*

2. *Habitus noſtri honor.*] Gellius lib. 13. T. Caſtritius Rhetoricæ diſciplinæ doctor, *cum diſcipulos quoſdam ſuos ſenatores vidiſſet die feriato tunicis & lacernis indutos, & Gallicis calceatos, Equidem, inquit, maluiſſem vos togatos eſſe. Pigitum eſt cinctos ſaltem eſſe & penulatos. Sed ſi hic veſter hujuſmodi veſtitus die multo jam uſu ignoſcibilis eſt, ſoleatos tamen vos pop. Rom. ſenatores, per urbis vias ingredi nequaquam decorum eſt.*

3. *Frequens toga.*] Toga veſtis Romanorum propria in pace, ut *ſagum* in caſtris, unde *togati, ſagatis*, id eſt, pagani militibus opponuntur: ſed & *palliatis*, id eſt, Græcis. Suetonio, & *braccatis*, id eſt. *Gallis*, Tacito. Quia autem non niſi in foro *togati*, atque adeo *toga* veſtis forenſis: hinc *togatus* pro homine forenſi ſive patrono cauſarum, item pro ſalutatore, quia in alia veſte *matutinum* illud *Ave* deferre fas non erat. *Virdungus.*

Item pro pacifico ac pacem obſervante, ſupra lib. 3. hiſt. de Fl. Sabino; *Togatum nempe ſe & unum è ſenatoribus, dum ... praliis legionum &c. judicatur.* Eo ſenſu ſumi etiam debet locus ille lib. 2. h. 20. *quod verſicolore ſago braccas .. indutus togatos alloqueretur.* Similiter & hoc lib. c. 9. Agricola licet vir militaris *inter togatos facile juſteque agebat.*

Toga.] Aſcon. Pedian. in Orat. Cic. pro M. Scauro ait Catonem *togatum ſine tunica exercuiſſe judicium in forumque ſic deſcendiſſe: idque repetiſſe ex vetere conſuetudine, ſecundum quam*

cus, & balnea, & [1] conviviorum [2] elegantiam. idque apud imperi-

INTERPRETATIO.

ſita, *comitatis epulas. idque apud rudes* civilitas ſeu urbanitas *appellaba-*

NOTÆ.

& Romuli ætatis ſtatua in Capitolio, & in Roſtris Camilli, fuerunt togatæ ſine tunicis.

Frequens toga.] Indui toga egregium & honeſtum fuit, at verò tunicis molle & fœmineum. Nam olim viri Romani *primo quidem ſine tunicis, toga ſola amicti fuerunt.* ſic apud Gellium lib 7. 12. Ideoque P. *Africanus Pauli filius, vir omnibus bonis artibus, atque omni virtute præditus P. Sulp. Gallo homini delicato inter pleraque alia quæ objectabat, id quoque probro dedit, quod tunicis uteretur manus totas operientibus. Verba ſunt hæc Scipionis: Nam qui quotidie unguentatus adverſum ſpeculum ornetur, cujus ſupercilia radantur, qui barba vulſa, feminibuſque ſubvulſis ambulet, qui in conviviis adoleſcentulus cum amatore, cum chirodota tunica inferior accubuerit, qui non modo vinoſus, ſed viroſus quoque ſit, eum ne quiſquam dubitet, quin idem fecerit quod cynædi facere ſolent.* Non præciſe probroſus, quia cum *chirodota*, &c. ſed præcipue quia *inferior* amante in toro convivali accubuiſſet inter epulas. Nam ſic *inferior* accumbens, in ſinu amatoris molliter quieſcebat. Sic Britanni juvenes paulatim ad *voluptates & delinimenta vitiorum* deſcendere. & ſenſim tales fuere, quibus diceret Veſpaſianus apud Sueton. *Mallem allium oboluiſſes.*

1. *Conviviorum.*] Quæ vocat Plinius Paneg. *Exquiſita ingenia cœnarum.*

Conviviorum.] Elegantiam ſeu luxum hunc facunde deſcribit Paneg. Theod. *Delicati illi, ac fluentes, & quales tulit ſæpe Reſpub. parum ſe lautos putabant, niſi luxuria vertiſſet annum, niſi hiberna poculis roſa innataſſent, niſi æſtivam in gemmis capacibus glaciem falerna fregiſſent: Horum gula anguſtus erat noſter orbis. namque appoſitas dapes non ſapore, ſed ſumptu* (libabant, æſtimabant.) *Illis demum cibis acquieſcebant, quos extremus oriens, aut poſitus extra Rom. Colchus imperium, aut famoſa naufragiis maria miſiſſent, quos invia ſeu invita quodam modo, reluctantique naturæ hominum pericla rapuiſſent. Ut taceam infami ſæpe delectu ſcriptos in provinciis aucupes, ductaſque ſub ſignis venatorum cohortes militaſſe conviviis. nonne cognovimus cujuſdam retro principis non prandia ſæpe, ſed fercula S.H. millies æſtimata, patrimoniorum equeſtrium pretia traxiſſe.*

Conviviorum.] Quorum luxus exponitur apud Gellium lib. 15. 8. *Verba*, inquit, *quæ appoſuimus Phavorini hæc ſunt; præfecti popinæ atque luxuriæ negant cœnam lautam eſſe, niſi cum libentiſſime edis, tum auferatur, & alia eſca melior atque amplior ſuccenturietur. Is nunc flos cœnæ habeatur inter iſtos, quibus ſumptus & faſtidium pro facetiis procedit. Qui negant ullam avem, præter ficedulam, totam comeſſe oportere. Cæterarum avium atque altilium, niſi tantum apponatur, ut à cuniculis inferiori parte ſaturi fiant, convivium putant inopia ſordere. Superiorem partem avium atque altilium qui edunt, eos palatum non habere. Si proportione creſcit luxuria, & debere epulas creſcere. Videte quid relinquitur, niſi ut delibari ſibi cœnas jubeant, ne edendo defatigentur: quando ſtratus auro, argento, purpura, amplior aliquot hominibus, quam diis immortalibus adornantur.*

2. *Elegantiam.*] Gellius lib. 11 11, *Apparet elegantem dictum antiquitus non ab ingenii elegantia, ſed qui nimis lato amœnoque cultu victuque eſſet. Poſtea elegans reprehendi quidem deſiit, ſed laude nulla dignabatur, niſi cujus elegantia erat moderatiſſima. Sic M.*

tos [1] *humanitas* vocabatur, cum [2] pars ſervitutis eſſet. [3] Tertius ex- 22
peditionum annus novas gentes aperuit, vaſtatis [4] uſque ad Taum (æſtuario nomen eſt) nationibus. qua formidine territi hoſtes, quamquam conflictatum ſævis [5] tempeſtatibus exercitum, laceſſere non au-

INTERPRETATIO.

tur, cum pars ſervitii foret. Tertia expeditionum æſtas novas nationes reperit, direptis provinciis uſque ad Taum (ſic æſtuarium appellatur) quo terrore perculſi hoſtes, non auſi ſunt aggredi exercitum, quamvis ille diris procellis vexatus & exa-

NOTÆ.

Tullius L. Craſſo & Q. Scævola non meram elegantiam, ſed multam parſimoniam miſtam laudi dedit, Craſſus, inquit, erat parciſſimus elegantium, Scævola parcorum elegantiſſimus. præterea ex eodem libro Catonis, hæc etiam ſparſim & interciſe commeminimus. Veſtiri, inquit, in foro honeſte, mos erat, domi quod ſatis erat, equos carius, quam coquos emebant. Poëtica artis honos non erat. Si quis in ea re ſtudebat, aut ſeſe ad convivia applicabat, graſſator vocabatur.

1. *Humanitas vocabatur*] Idem Gell. l. 13. 15. *Itaque verba poſui Varronis è libro rerum humanarum primo cujus principium hoc eſt: Praxiteles qui propter artificium egregium, nemini eſt paulummodo humaniori ignotus. Humaniori, inquit, non ita ut vulgo dicitur, facili & tractabili & benevolo, tametſi rudis literarum ſit (hoc enim cum ſententia nequaquam convenit) ſed eruditiori doctiorique. qui Praxitelem, quid fuerit, & ex libris, & ex hiſtoria cognoverit.*

2. *Pars ſervitutis.*] Voluptatibus ſcilicet, virtutis, qua ſe rurſus in libertatem vindicare poſſent, nervos incidentibus, animoſque ad ſervitutem peſſumdantibus. *Virdungus.*

Humanitas hic accipitur ea notione, qua apud Cæſarem libro 1. de bello Gall. *Horum omnium fortiſſimi ſunt Belgæ, propterea quod à cultu atque humanitate provinciæ longiſſimè abſunt.* Boxhornius.

Huc pertinet locus lib. 4 h 64. quo ſic Tencteri ad Agrippin. *Inſtituta cultumque patrium reſumite, abruptis voluptatibus, quibus Romani plus adverſus ſubjectos, quam armis valent. ſincerus & integer & ſervitutis oblitus populus* &c.

Servitutis.] Pars ſervitutis fuit, non præciſe recepiſſe bonas artes hoſtium; ſed ſervitus fuit imbui moribus illorum, diſcere linguam Rom. & eloquentiam, eandemq; juris dicundi diſciplinam (id enim ex imperio ſummum fuit.) & præſertim imbui certis artibus, quæ corrumpunt juvenes & mores profligant, quæ in flagitia voluptatum, deſidiam, mollitiamque & inertiam ſtatim deſciſcunt. hæc quippe inter artes dominantium. hæc inter arcana imperii, hæc inter prima capita inſervientium. Ut patet jam olim de quibuſdam gentibus Orientis, quæ regibus Perſarum parebant, quæ ſic domitæ ſtatim, ac deliciis infractæ ſunt.

3. *Tertius expeditionis.*] M. Plautio Silvano, M. Annio Vero conſulibus. Anno urbis conditæ 834. *Virdungus.*

4 *Uſque ad Taum.*] *Tuedam*, ut alii putant: *Savilius.*

Tueda fluvii oſtium in Ottadinis, hodie *Northumberland*. Is autem fluvius Angliam à Scotia longo ſpatio diſcludit, limeſq; orientalis dicitur, ex Cambdeno. *Virdungus.*

Taum.] Tava fluvius Caledoniorum & Damniorum pop Britanniæ majoris verſus ſeptentrionem, in Oceanum Germanicum ſe exonerat, hodie *Tay*, in regno Scotiæ, labitur in mare Allemaniæ. *Tillemonius.*

5. *Tempeſtatibus.*] Non intelligit forte

[1] obſtupefacti hoſtes qui claſſem, qui naves, [2] qui mare exſpectabant, nihil arduum aut invictum crediderint ſic ad bellum venientibus. Ita petita pace, ac dedita inſula, clarus ac magnus haberi Agricola: quippe cui ingredienti provinciam, quod tempus alii [3] per oſtentationem aut officiorum ambitum tranſigunt, labor & periculum placuiſſet. Nec Agricola proſperitate rerum in vanitatem uſus, expedi-

INTERPRETATIO.

attoniti hoſtes. qui claſſem, qui rates, qui Oceanum opperiebantur, nihil difficile, aut inſuperabile exiſtimaverint, ſic ad bellum prorumpentibus. Sic poſtulata pace, ac permiſſa inſula, illuſtris atque ingens haberi cœpit Agricola, ut qui provinciam intrans, curam & diſcrimen cupiiſſet, quod tempus alii legati per vanitatem aut inanem honorum affectationem abſumunt. Nec Agricola res proſperas in oſtentationem aut magniloquentiam flexit, nec bellum aut

NOTÆ.

ordine, etiam ſi hoſtes ad ripam diſpoſiti ſtarent, ac propugnarent. & hocce loco tranſnabant Germani in equis per æſtuaria quæ brevia, nec profunda aut infeſta prorſus perrumpentibus erant. Forte aliis locis à Tacito citatis in ſimili audacia adnabant equis ſuis barbari, prout ſcil. locus & vadum fuit. & certe militabant fere *nudi* Germani & *ſagulo leves*, & ſatis expediti ultro ad talia videbantur, ſagulo ſtatim in equis compoſito. una cum armis. quod innuit ipſe Tac lib 5 h 14. *Germanos fluminibus ſuetos, levitas armorum & proceritas corporum attollit.* quod certe ſpectat ad pedites. ſed ſi adnabant equis, tum deſiliebant equeſtres & tum perinde ſagulo & armis leves erant. Priſci Batavi ſolebant *æquora Danubii cunctu tranare ſub armis.* ergo armati, ergo & in equis expediti. forte aliter in æſtuariis.

1. *Obſtupefacti.*] *Subita conterrent hoſtes, uſitata viloſcunt.* inquit Vegetius 3. ult. Marcius apud Livium libro 25. *Audeamus quod credi non poteſt, auſuros nos: eo ipſo quod difficillimum videtur, facillimum erit.*

2. *Qui mare expectabant.*] Legunt, *Camaras.* ſed nihil mutandum *Mare exſpectare*, nihil hic eſt aliud quam ſecundum maris æſtum opperiri. *Boxhornius.*

Ludit immo Tacitus, ut ſolet, uno verbo duabus ſignificationibus reſpondente nominibus diverſis. *Qui claſſem, qui naves expectabant,* id eſt, qui putabant nunquam fore, ut Romani poſſent eos aggredi ſine claſſe, aut qualibuſcunque navibus.

Qui mare expectabant. qui ſcil. ſibi perſuaſerant ipſum mare pro muro ipſis fore atque acceſſu prohibiturum Romanos. *Gronovius.*

Mare.] Claſſis hic, naves & mare, unum & idem eſt. irruptionem hoſtium mari, ſeu navibus & claſſe expectabant, in quo decepti ſunt.

3. *Per oſtentationem aut officiorum ambitum.*] Sic Plut. In Tito Flaminio. *Cum comperiſſet Titus, eos qui ſe præceſſerant duces, Sulpicium ſcil. & Publium, quod adulta æſtate irrupiſſent in Macedoniam, & bellum ſerius intuliſſent, dilatos ac fatigatos eſſe, dum ſcil. difficultates locorum & itinerum eluctarentur, aut levibus adverſus Philippum præliis, dum copias & annonam ſibi comparant, divexarentur, non quemadmodum illi qui cum domi annum totum abſumpſiſſent in honoribus & officiis ſerius profecti erant ad exercitus, non, inquam, ſimili modo ſe gerere debere putavit, ita ut ipſe ſic in officiis & vanis honoribus tempus tereret; imo contra annum integrum provinciæ & magiſtratui acquirere & lucrari ſtatuit.*

tionem aut victoriam vocabat. [1] victos continuiſſe; [2] ne laureatis quidem geſta proſecutus eſt. ſed [3] ipſa diſſimulatione famæ famam auxit, æſtimantibus quanta futuri ſpe tam magna tacuiſſet. Cæterum 19
[4] animorum provinciæ prudens, ſimulque doctus per aliena experimenta, parum profici armis ſi injuriæ ſequerentur, cauſſas bellorum ſtatuit exſcindere. à ſe ſuiſque orſus, primum domum ſuam coërcuit, quod pleriſque haud minus arduum eſt, quam provinciam regere: [5] nihil per libertos ſervoſque publicæ rei: [6] non ſtudiis priva-

INTERPRETATIO.

victoriam appellabat, victos cohibuiſſe, & ne laureatas quidem rei proſpere geſtæ literas principi compoſuit: ſed ſilentio ſuo, ac premendo famam, decus auxit, judicantibus quanto futuri voto tam magnifica reticuiſſet. Cæterum gnarus ingeniorum provinciæ, & etiam aliorum experientia certus, parum prodeſſe arma & præda, ſi iniquitates & ludibria adderentur, materiam bellorum abolere penitus decrevit. incipiens à ſe ſuiſque, primo familiam ſuam continuit, quod multis non minus difficile eſt, quam provinciam adminiſtrare: nullum negotium quod ad Rempub. ſpectaret, gerebat per libertos aut ſervos: non privato affectu aut ambitu,

NOTÆ.

1 *Victos*] Nempe ab aliis legatis.

2. *Ne laureatis quidem geſta proſecutus eſt.*] Sic ſcribit de L. Vitellio libro 3. hiſt. *Ipſe lauream proſpere geſtæ rei ad fratrem miſit.*

Subintelligendum hic, *litteris.* Livius libro 5 *Litteræ à Poſtumio laureatæ ſequuntur, victoriam populi Romani eſſe.*

Libro 14. in princ. *Tabellarius, qui ſe ex Macedonia venire diceret, reddidiſſe laureatas litteras dicitur.*

Mittebantur etiam nuntij cum *laureatis jaculis*: aut ſi mari, *laureata navis.*

Sic *laureati faſces* conſulibus præcedebant, poſt victoriam, & in triumpho: laureatuſque ſenatus, & populus, & exercitus in lætitia, & in excipiendis imperatoribus: *Fichena.* Lauream que ovantes ſeu triumphantes deponebant in Capitolio, ſcil. in ſinu Jovis.

Ne laureatis quidem.] Non licuit ſcribere jam olim ſenatui, niſi qui magiſtratus populi Rom. eſſet, neque forte mox principi. Livius lib 26. *Cum de litteris L. Martij referretur, res geſtæ magnifica ſenatui viſæ, titulus honoris, quod imperio, non populi juſſu, non ex auctoritate patrum dato, proprætor ſenatui ſcripſerat, magnam partem hominum offendebat.* Hoc tamen licuit Agricolæ legato Cæſaris, & quidem conſulari, ſi in ſui famam exultare, & oſtentare victoriam publice voluiſſet. ſed majora deſtinabat.

3. *Ipſa diſſimulatione.*] Vide ingenium famæ; fugientes ſequitur ipſa, ſequentes fugit. ſic de Catone Salluſtius: *Quo minus gloriam petebat, eo magis aſſequebatur,* Virdungus.

4. *Animorum provinciæ prudens.*] Id eſt, noſcens animos provincialium. *Rhenanus.*

5. *Nihil per libertos ſervoſque publicæ rei.*] Sic initio imperii Tiberius habuit *modeſta ſervitia.* quod non tam debet intelligi de modico numero, quam de modeſtia ſervorum ac libertorum. & in eo diverſus Tiberius à miniſtro Sejano. nam pro magna fortuna habebatur, noſci vel & ipſius ſervulis. *Libertis quoque ac janitoribus ejus noteſcere pro magnifico accipiebatur.* Tac. lib. 6. & An. 4. *Satis conſtabat auctam ei adrogantiam, fœdum illud in propatulo ſervitium (procerum) ſpectanti.* Contra Trajanus apud Plin. epiſt. 18 lib. 3. *Eſt magnificum quod te ab omni contac-*

tis, [1] nec ex commendatione aut precibus centurionum [2] milites aſcire, ſed optimum quemque fideliſſimum putare: [3] omnia ſcire, non

INTERPRETATIO.

nec commendatione aut pro deſideriis centurionum deligebat milites, ſed egregium quemque & fideliſſimum exiſtimabat: cuncta noſcere, non omnia punire:

NOTÆ.

gione vitiorum reprimis ac revocas, ſed magnificentius, quod tues.

Nihil per libert…] Supple *gerere*, ſeu *regere*, quod habes ſupra.

6. *Non ſtudiis privatis.*] Qua ratione ſcil. futurum erat, ut ſæpe indigni adſcirentur. Enim vero *privata res ſemper offecere officientve publicis*, ut ait Livius.

1. *Nec ex commendatione.*] Quomodo igitur? aut per ſe, aut ex fama cognitos. *Verdungus.*

Recte ſic. nam teſte Varrone lib. 3. de vita pop. Rom. apud Nonium: referentibus centurionibus, adoptati in cohortes ſubibant, ut ſemper plenæ eſſent legiones. à quo optiones in turmis decurionum, & in cohortibus centurionum appellari. *Gronovius.*

Nec ex commendatione.] Sed ultro & ex ſuamet æſtimatione dux aſcire milites debet & miniſtros, non alieno nutu, & vago ſuam utilitatem ſectantium hominum arbitrio circumferri, ac ſæpe decipi. Martialis 8.

Principis eſt virtus maxima noſſe ſuos. Sic Alexander apud Plut. Apoph. dicitur honoraſſe Craterum, amaſſe Epheſtionem, dexteritatem Ptolemæi ſuſpicionibus aſperſiſſe, ab turbidis ingeniis Attii & Pythonis ſibi caviſſe. & Auguſtus apud Tac. lib. 1. *Lepidum dixit capacem imperii, ſed aſpernantem, Gallum Aſinium avidum & minorem, L. Aruntium non indignum, & ſi caſus daret, auſurum.* quia ſcil. noverat ingenia hæc hominum intrinſecus. *Ad populum phaleras, ego te intus & in cute novi.*

2. *Milites aſcire.*] Tac. lib. 3. hiſt. 44. ubi de Britannicis legionibus: *In quibus plerique centuriones ac milites à Vitellio provecti* &c. Nec puto, legionibus adſcribebantur obvii quique. fuerunt alia miniſteria atque longa tyrocinia, fuit alia militia longe ignobilior, claſſiariorum nempe, & forte etiam auxiliarium; quamvis poſtea res aliter ſe habuerint, & cum in auxiliis præmia militiæ properarentur, ideo mox legiones ſpretæ, ſed inferiori ævo. tyrones diu in caſtris legionum verſari inter leves & ferentarios, aut etiam vacui ac ſupervacui, priuſquam aſcirentur cohortibus, legionum.

Aſcire.] Poſſit ſumi non tantum de delectu militari, ſed & de provectione ad ampliores ordines, ad optionatum v g & ad centurionatum. quod fiebat ex commendatione tribunorum & ipſorum centurionum, qui bonas artes & induſtriam ſuorum laudabant in tali occaſione.

3. *Omnia ſcire, non omnia.*] Hinc ſcitum illud Domitii Afri: *Princeps, qui vult omnia ſcire, neceſſe habet multa ignoſcere.*

Non omnia exſequi.] Notabis, *exſequi* hic valere, *punire, ulciſci. Exſequi* ſcil. pro perſequi, ſeu vindicare legibus, & ex diſciplina militari. Ita Sueton. Jul. 67. *Delicta neque obſervabat omnia, neque pro modo exſequebatur.*

Exſequi.] Scire omnia, non tamen advertere, ne ſcil. punire delicta & vindicare ſæpe invitus cogeretur.

Non omnia exſequi.] Plin. epiſt. ad Geminium: *Salubris indulgentia & ad obliterata jam delicta conniventia. quæ magnas in Repub. vires decet. Decet & in privato judicio & civili ac domeſtica hominum converſatione, multis erratis oculos claudere. Non imitari illos qui omnium libidinum ſervi, ſic aliorum vitiis iraſcuntur, quaſi invi-*

omnia exſequi : parvis peccatis veniam, magnis ſeveritatem [1] commodare : nec pœna ſemper, ſed ſæpius pœnitentia contentus eſſe : [2] officiis & adminiſtrationibus potius [3] non peccaturos, quam damnare cum peccaſſent. [4] Frumenti & tributorum auctionem [5] æquali-

INTERPRETATIO.

medicis delictis gratiam, magnis pœnam attemperare : non ſupplicio ſemper, ſed ſæpe pœnitentia placari : muneribus negotiiſque potius imponere ſolebat *non delicturos, quam damnare cum deliquiſſent. Frumenti & vectigalium onus leva-*

NOTÆ.

deant & graviſſime puniunt, quos maxime imitantur. Optimum & emendatiſſimum exiſtimo, qui cæteris ita ignoſcit, tamquam ipſe quotidie peccet; ita à peccatis abſtinet, tamquam nemini ignoſcat.

Non omnia exequi.] Plutar. de Præceptis Reipub. ger. *Ad rem civilem magis congruit hæc præceptio, ut quæ levia ſunt, iis omittendis, vulgo gratificere : in momenti alicujus rebus eidem te opponas, neque patiaris eos delinquere. Qui enim omnibus in rebus nimis eſt accuratus & vehemens, nihilque concedit aut diſſimulat, is dum ſe ubique aſperum & implacabilem gerit, multitudinem ad certamen contentionis mutua adſuefacit. Itaque interdum debet, (ut eſt apud poëtam) aliquantulum remittere clavum ob magnam fluctus vim, aliquando ipſe veniam dare, ac ludendi ſocium ſe, captandæ gratiæ cauſa, præbere, ut in ſacrificiis, certaminibus, & ſpectaculis : nonnumquam velut in familiis fit, in puerorum peccatis, ſimulet ſe non obſervare quæ delinquuntur, ac ſurda aure prætermittat, ut facultas caſtigandi, & libera oratione increpandi, tamquam medicamentum, non uſu jam debilitata, & inefficax, ſed viribus ſuis prædita ſit, atque auctoritate in majoribus negotiis magis præcellat, atque mordeat multitudinem.*

1. *Commodare.*] Pro *accommodare.*

2. *Officiis.*] Sic Tacitus amans brevitatis, pro genio ſuo ſæpe multa reticet, vel ſubintelligit ex præcedentibus, aut ſequentibus, vel ſaltem ex ſenſu narrationis indiſtincte, ut patet ex multis locis. Sic dicit lib. II. an. *Verumtamen hæc nobis majores*. ſupple, *tradidere*, quod ſupra habetur. & alibi, *recuperare Armeniam*, ſupple, *parabat*. Sic *de ſe Nevius*, (ſupple, *confeſſus*) *conſcios non edidit*. ſic hocce libro, *at Britanni non virtute, ſed occaſione & arte ducis rati*. ſupple, *ſe victos* ſcil. *rati*, de quo mens & ſenſus anteverterat. & paulo ante : *nihil per libertos ſervoſque publicæ rei*, ſupple, *regere*, quod præceſſit. Sic hoc loco : *officiis & adminiſtrationibus potius non peccaturos, quam damnare, cum peccaſſent.* ſupple, *aſcire* ſeu *commodare*, quod ſupra habetur.

3. *Non peccaturos.*] Homines ſpectatæ fidei & integritatis atque abſtinentiæ, non cupidos, non avaros, non rapaces : aliter ac Veſpaſianus, de quo Sueton. capite 16.

Creditur etiam procuratorum rapaciſſimum quemque ad ampliora officia ex induſtria ſolitus promovere, quo locupletiores mox condemnaret, quibus quidem vulgo pro ſpongiis dicebatur uti &c.

4. *Frumenti ac tributorum auctionem.*] Nota duo onera provinciarum. De frumenti triplici genere, decumano, empto, æſtimato ex provinciis frumentariis extrahi ſolito, Vide Sigonium libro 1. de antiquo jure provinciarum cap. 1. Tributum duplex fuit, unum quod in agros, alterum quod in ipſa corpora ſive capita provincialium impoſitum. *Virdungus.*

Tributorum auctionem.] Legam, *exa-*

tate munerum mollire, circumciſis quæ in quæſtum reperta, ipſo tributo gravius tolerabantur. [1] namque per ludibrium aſſidere [2] clauſis horreis, [3] emere ultro frumenta, ac [4] vendere pretio cogebantur.

INTERPRETATIO.

re conferendi æqualitate. avulſis ſublatiſque fraudibus *quæ in lucrum ad inventa, ipſo vectigali impatientius ferebantur. quippe per contumeliam aſſidere horreis cogebantur. obſeratiſque foribus, emere ultro ac vendere fruges im-*

NOTÆ:

ctionem. niſi tamen tributa aucta recenter intelligit; quod Veſpaſianus fecerat, ut in Suetonio legas. *Lipſius*.

Auctionem.] Quæ forte & licitatio fuit.

5. *Æqualitate munerum.*] Intellige æqualitatem ſimul & æquitatem, quæ hic non multum differunt. *æqualitas* tributarios reſpicit, qui ſcil. æqualitate onerum, ſeu diſpenſatione æquali tributorum pro cujuſq; facultatibus, maxime levantur; *æquitas* reſpicit dominantes, aut vel ipſos exactores, qui talibus oneribus ſuperaddunt è ſuo ingenio *injurias*, & adpendunt contumelias, quæ tributo ipſo ægrius & iniquius feruntur à ſociis.

1. *Namque per ludibrium aſſidere.*] Senſus eſt, milites Romani cogebant in ſumma annonæ vilitate provinciales, emere frumenta, quæ mox ulterioribus venderent, clauſis horreis publicis, veluti in ſumma caritate, quæ res ludibrio non carebat. In cauſa erat procuratorum avaritia. *Rhenanus*.

Senſus eſt, niſi fallor, provinciales illis coactos frumentum dare, ubi non habebant; ideoque quum ex publicis horreis id emere neceſſum eſſet, ægre ac difficulter ad emendum admiſſos eſſe, nec niſi oblato ingenti pretio.

An potius hoc vult, clauſa ipſorum provincialium horrea, ne de ſuo darent illud frumentum, ſed cogerentur id emere ab harpyis illis? *Verdungus*.

2. *Clauſis horreis.*] An publicis horreis, in quæ publicani frumenta Decumarum condiderant? & quamquam haberent fortaſſe domi frumenta, cogebantur ab iſtis emere. Talia ſane horrea in provinciis, & de iis Tacitus in Ægypto: *Germanicum apertis horreis, pretia frugum levaſſe*, inter popularia ejus facta.

An *ludibrium* hoc (ea voce utitur) ſpectat propria horrea? quæ claudebant publicani, neque aperiri volebant, niſi pacti arbitrio ſuo ſuper Decumis eſſent.

Tale ſane Cicero Verri objicit in libro tertio: atque edictum etiam vulgaſſe in aratores, *Ne tollas ex area, niſi pactus eris*, Itaque paciſci pro libidine publicanorum debebant, qui ut idem ait, *dimidias partes* pro decumis auferebant.

Quid deinde? *emere ultro cogebantur*, inquit. Cum videlicet tantum frumenti attributum jam publicanis eſſet, ii rurſum vendebant aratoribus, jubebantque emere. Satis? imo amplius, etiam *vendere*.

Quomodo? cum grandi pecunia ſuum vendidiſſent, redibant, & quaſi in uſum militum, eorumque annonas, emebant: ſed vili pretio ſcilicet, & eo pretio quod præſes aut potius procurator principis, ex ejus re, dixiſſet. Id quoque à Verrinis prædonibus factum: ubi omnes hæ fraudes relatæ & revelatæ ab illuſtri Oratore. *Lipſius*.

3. *Emere ultro frumenta.*] Romani, præter tributum, devictis à ſe provinciis, ſaltem ubi id ferebat ſoli ratio, conferendam frumenti partem imponebant, plerumque decimam. præter hanc & alia pars legato præſidiarioque provinciæ militi cedebat, & aliis in ſimilem finem; pretio quod æquum viderent.

Qui rei frumentariæ negotio & annonariis functionibus præerant, interdum

⁵ devortia itinerum & longinquitas regionum indicebatur, ut civitates

INTERPRETATIO.

poſito certo *pretio*. Etiam *per difficillima deviaque itinera, atque in procul amotas regio-*

NOTÆ.

& quorum aliqua in militaribus autoritas, in collectione inſolentes ſe gerebant, iniquiſſimis graſſati concuſſionibus & exactionibus, ut fuſe Tullius oſtendit quinta in Verrem.

Videntur Romani quicquid in Britannia frumenti naſceretur, maxima parte ſuum feciſſe, & inſtituto ejus monopolio coëgiſſe miſeros incolas ad redemptionem, quanto libuiſſet pretio; injecto inſuper onere militis alendi, aut conſimili, ut vilius iterum diſtraherent.

Præterea illi, penes quos curaverat ſubvehendi ſpecies annonarias, exempli gratia, Cantuariâ Londinum, currus Carliſiam uſque deſtinaſſent, à dominis exacto quanti eſſet quod à vectionibus vacaſſent. Expediri tamen illa potuiſſent, indigenis non ita vexatis; ſed minore præfectorum compendio.

Iſta aut paria incommoda hîc Tacito notantur. *Savilius.*

Id forte intelligi poſſit de horreis publicis, & etiam de privatis. Quippe procuratores pro ſuo libito, per ludibrium & per contumeliam injuriamque ſocios fortaſſe aſſidere cogebant horreis etiam privatis, quod tamen tolerabilius fuiſſet de horreis publicis, quia ibi congeſta annona publica in uſum ſcil. caſtrorum præcipue & exercituum. idque forte fieret leviori damno ſociorum, ſi tum liceret ipſis ex aliis horreis ſibi comparare frumentum. Et conjicere licet omnia horrea ſic clauſa eſſe, vel certe publicis horreis clauſis adſediſſe tum ſocios, cũ exhauſta erant horrea privatorũ, aut eum ſuis fraudibus & monopoliis, falſiſque rumoribus de re frumentaria & annonæ caritate ſparſis, aut certe fictis arrhis, quia ſcil. ſoli frumentum emerent certo tempore, & in horrea publica congererent, idque jus ſibi unis adrogarent pro libito, contemptis rejectiſque aliis mercatoribus, aut etiam emere, militaris neceſſitatis prætextu, prohibitis. Vel ſimili fraude & flagitio in publicum, cum ſcil. difficultatem tritici procuraſſent, famemq; plebeculæ jam oſtentarent mortemque minitarentur, ita ut fruges velut *ex hoſtico raptas* mallent interim corrumpi, ipſaſque in horreis putrefactas occultarent, & uſque in vilitatem anni ſequentis, enecta interim plebe, & crudelius quam ferro jugulata, reſervarent. hinc aſſidebant miſeri *clauſis horreis*. Sic reperiuntur *varia prædandi vocabula*. & ut ait Plautus Aul. ſunt,

Homines cum ſenis manibus genere Geryonacee:
Quos ſi Argus ſervet, qui oculeus totus fuit,
Is numquam ſervet

4. *Vendere pretio.*] Alii legunt, *pendere pretium*, alii, *vendere prædia*, alii, *vendere parvo cogebantur*. Forte ſic intelligendum, ſcil. *vendere pretio cogebantur*, quod præfecti nempe ſeu procuratores Cæſariani ſtatuiſſent impoſuiſſentque frumento. Forte nihil deeſt, & ſic concipi poſſit: *cogebantur* emere frumentum ac vendere pretio certo, conſtitutoque ſcil. à publicanis aut procuratoribus, quod ſatis intelligitur ex eo quod cogerentur. quippe non ad id *cogebantur*, niſi certo pretio publice indicto forte etiam ſecreta fraude *cogebantur*.

Pretio cogebantur.] Haſce fraudes ex parte expreſſit eleganter Plinius Paneg. *Nonne cernere datur, ut ſine ullius injuria omnes uſibus noſtris annus exuberet? quippe non ut ex hoſtico rapta perituraque in horreis meſſes, nequicquam queritantibus ſociis, auferuntur. Devehunt ipſi quod terra genuit, quod ſidus aluit, quod annus tulit: nec novis indictionibus preſſi ad vetera tributa, deficiunt. Emit fiſcus quicquid videtur emere: inde copia, inde annona, de qua inter licentem vendentemque conveniat: inde hic ſatietas, nec fames uſquam.*

5. *Divortia itinerum.*] Iterum ex Ci-

à proximis hibernis [1] in remota & avia deferrent, donec quod omnibus in promptu erat, [2] paucis lucroſum fieret.
20 Hæc primo ſtatim anno comprimendo, egregiam famam paci circumdedit; quæ vel incuria vel tolerantia [3] priorum, haud minus quam bellum timebatur. Sed ubi æſtas advenit contracto exercitu, *militum in agmine* laudare *modeſtiam*, disjectos coërcere: loca caſtris ipſe capere, æſtuaria ac ſilvas [4] ipſe prætentare: & nihil interim apud hoſtes quietum pati, quo minus ſubitis excurſibus popularetur. atque ubi ſatis ter-

INTERPRETATIO.

nes tranſvectio frumenti *imperabatur; ut nationes à vicinis ſibi præſidiis in ultima & longinqua ſubveherent* annonam, *donec quod univerſis promum & expeditum erat, paucis quæſtui eſſet. Hæc cum primo* officii *anno ſtatim coërcuiſſet, eximium decus paci conciliavit, quæ vel negligentia priorum* legatorum, *vel diſſimulatione, non minus metuebatur, quam bellum. Sed poſtquam rediit æſtas convocatis legionibus* in itinere obſequium militum *celebrare*, inconditos *& inordinatos comprimere: ſedem caſtris ipſe deligere vada, ſilvaſque ipſe explorare, & nihil interea apud hoſtes ſecurum tutumque relinquere, quin repentinis incurſionibus omnia ageret ferret. atque ubi eos metu per-*

NOTÆ.

cerone (nam quis fraudes melius retegat.) lux eſto. Frumenti æſtimatio introducta fuit, ſed primo, inquit, in commodum aratoris, *cum in eum locum, quo imperabatur, frumentum portare nollet.* Quid fecerunt boni Præſides? *Inſtituerunt ſemper ad ultima ac difficillima loca apportandum frumentum imperare, ut vectura difficultate ad quam vellent æſtimationem pervenirent.* Et id vulgo factum oſtendit, non ſolum à Verre aliquo.

At Agricola emendavit, itemque poſtea Valerianus mandavit: *Ne præſes provincialem aut poſſeſſorem cogat frumenta illic, ubi non habet, dare: equum, ubi non poteſt, paſcere; quia, non eſt ulla proviſio melior, quam ut in locis ſuis erogentur, quæ naſcuntur, ne aut vehiculis aut ſumptibus remp. gravent.* Lipſius.

1 *In remota & avia.*] Potuit dici quod d: Belgica olim Paneg. Max. Auguſti. *Vidiſti enim non ut per agros aliarum urbium omnia fore culta, aperta, florentia, vias faciles, navigera flumina ipſas oppidorum portas alluentia: ſed ſtatim ab eo flexu, è quo retrorſum via ducit in Belgicam, vaſta omnia, inculta, ſqualentia, muta, tenebroſa: & ut militaris via ſit confragoſa, & alternis motibus ardua atque præceps, ut vix ſemiplena carpenta interdum vacua tranſmittat. Ex quo ſæpe accidit ut obſequia noſtra tarda ſint, quum parvarum frugum nobis difficilior ſit evectio, quam cæteris plurimarum* Has autem difficultates locorum in ſuum compendium facile vertebant avidi rapinarum & prædæ vultures.

2. *Paucis lucroſum.*] Lamprid. Alex. Alexander Severus *aurum & argentum raro cuiquam niſi militi diviſit: nefas eſſe dicens. ut diſpenſator publicus in delectationes ſuas ſuorumve converteret, id quod provinciales dediſſent.* Principes qui talia flagiria patiantur, comparabat Crates olim *iis ficubus quæ in altis præruptiſque locis naſcuntur, è quibus homo fructum non accipit, ſed Corvi tantum & Milvi.*

3. *Priorum.*] Priorum legatorum Britanniæ.

4. *Ubi æſtas advenit.*] Anni ſcilicet ab urbe condita 833 qui conſules habuit Imp. Titum Veſpaſianum VIII. Fl. Domitianum VII. idem erat annus à Chriſto nato vulgaris 80. *Virdungus.*

5 *Ipſe prætentare.*] Non eſt, quod ab errore Agricolam vindicet ut pote legaverat.

ruerat, [1] parcendo rurſus irritamenta pacis oſtentare. Quibus rebus multæ civitates quæ in illum diem [2] ex æquo egerant, datis obſidibus iram poſuere, & præſidiis caſtelliſque circumdatæ, tanta ratione curaque, [3] ut nulla ante Britanniæ nova pars illaceſſita tranſierit.

INTERPRETATIO.

ruerat, indulgendo rurſus, delinimenta pacis oſtendebat. Qua ratione, pleraque nationes quæ ad id tempus ſe pares ferebant Romanis, tum datis obſidibus odium emiſere, & hæ caſtellis arcibuſque ſepta ac cincta ſunt, *tanta prudentia diligentiaque, ut nulla Britannia pars paulo ante comperta, illaceſſita* armis Rom. *præ-*

NOTÆ.

tum. Sed tanto turpior, neque ullo modo excuſanda Taciti ignorantia eſt, qui illud in aliqua laudis parte ponit. Nam ut ait Polyb. lib. 10 *In levis pretij capite fieri experientia debet, non in duce ipſo.* Savilius. Et tu quis es, qui ſummum ducem imprudentiæ, & principem auctorum ignorantiæ arguis? num verum de te pronuntiavit doctiſſimus Joſ. Scaliger? Et oranda Modeſtia eſt, ut te continere velis?

Et certe id officio ducis conveniente. Leo Imperator Tactic. 9. 12. *Sin admodum lubrica difficiliaque loca fuerint, te ipſum oportet primum eò tranſire: deinde ibi conſiſtere & commorari, donec omnes ſine offenſione tranſierint.* Idem exemplo ſuo ingerunt alii magni duces, reges & imperatores paſſim in hiſtoria.

Ipſe prætentare.] Panegyr. Conſtantini. *Illos pugnare fas eſt, quibus ſuo cujuſque fato, aut vincendum eſt, aut cadendum: tu cujus ex vita omnium fata pendent, ad ullum diſcrimen accedas? inter tot tela gladioſque verſere? quis hoc à te exigit? aut quis pati poſſit, ut quicquam in te belli caſibus liceat? deceat te, imperator, hoſtem ferire? Imo non decet laborare.* Adulatio mera. Attamen diſtinguendum inter duces & principem, in quo ſumma rerum, inter loca, occaſiones & etiam hoſtes

1. *Parcendo rurſus*] Salluſt. Orat. Philipp. *Ignoſcendo populi Rom. magnitudinem auxiſſe.* Idem in Jug. *Neque victis quidquam, præter injuriæ licentiam eripuiſſe.*

2. *Ex æquo.*] Quæ feroces & hactenus indomitæ omnes pacis ſeu deditionis conditiones abnuerant, quaſi viribus atque opibus æquales Romanis, aut certe reſiſtendo pares, finitimorum ſubſidio, tum dedere obſides, & iram poſuere.

Ex æquo egerant.] Quæ pari pervicacia libertatem defendebant, qua oppugnabantur.

3. *Ut nulla ante Britannia.*] Tanta cum prudentia & cura circumdatæ caſtellis civitates fuere, ut nulla ante hac ignota Romanis Britanniæ pars extiterit, quæ non ex illis caſtellis, tanquam ὁρμητηρίοις, bello laceſſeretur. *Berneggerus.*

Aliter H. Savilius verſione Anglica accepit. Sic enim reddit, ac ſi velit Tacitus, neminem Britannorum caſtella illa laceſſere auſum fuiſſe. Me quod ſpectat, mendoſum id exiſtimo, legendumque: *ut nulla inde Britannorum pars illaceſſita tranſierit.*

Inde idem quod poſtea, *exinde.* ut ex eo tempore nulli rebellium Britannorum illæſi & ſine clade ea loca tranſire potuerint. *Boxhornius.*

Scribendum videtur: *nulla ante Britannia nota.* Et proſpicit, quod mox dicturus eſt cap. 22. *Tertius expeditionum annus novas gentes aperuit.* Ante hunc igitur tentatæ partes non erant *nova*, ſed *nota.* Gronovius.

Nulla . . . nova pars illaceſſita tranſierit.] Poſſit hic locus intelligi ex his quæ præceſſere: *Loca caſtris ipſe capere, æſtuaria ac ſilvas ipſe prætentare: & nihil interim apud hoſtes quietum pati, quo*

Gg

21 1 Sequens hiems ſaluberrimis conſiliis abſumpta. namque ut homi-

INTERPRETATIO.

rierit. Quæ ſucceſſit hiems utiliſſimis conſiliis tranſacta eſt. *quippe ut homines vagi*

NOTÆ.

minus ſubitis excurſibus popularetur. atque ubi ſatis terruerat &c. Itaque hoc noſtro loco ita diſpoſita erant caſtella variis locis Britanniæ, ut pars nulla illaceſſita tranſiret, id eſt, remaneret. neque enim ſic capias, quaſi inter illa caſtella illaceſſiti tranſire non poſſent, neque auderent barbari. Potius eſt, ut nulla pars regionis eſſet, quæ ex illis caſtellis non poſſet laceſſi, exterreri, ferri & agi. qui ſenſus colligitur ex illis quæ præcedunt, *nihil apud hoſtes quietum pati, quo minus ſubitis excurſibus popularetur.* τὸ *tranſierit*, id eſt, effugerit, ſeu nulla erat, quæ non potuerit hinc laceſſi, nempe à Romanis. Ne putes tamen Agricolam amplexum eſſe his caſtellis cæteras Britanniæ gentes. nam mox *tertius expeditionum annus novas gentes aperuit, vaſtatis uſque ad Taum ... nationibus .... ponendiſque inſuper caſtellis ſpatium fuit.* Sic igitur capio, ut nulla pars Britanniæ quæ paulo ante *nova* erat; & quæ tunc recens comperta fuit, illaceſſita manſerit, aut manere potuerit. Quod ſequitur de gentibus tertio anno viſis & cognitis, illæ pro tunc, cum priora illa caſtella diponerentur, certe nec novæ tum nec veteres erant, quia nondum apertæ armis Rom. aut cognitæ erant quia tantum ſcil. tertio expeditionum anno compertæ tandem & cognitæ ſunt, & tunc *nova* fuerunt Romanis, & tum tantum novæ dici potuerunt, quia de novo compertæ.

Nulla ... nova pars illaceſſita tranſierit.] Quod poſſit intelligi ex præcedentibus, *æſtuaria ac ſilvas ipſe prætentare: & nihil interim apud hoſtes quietum pati, quominus ſubitis excurſibus popularetur... Quibus rebus multæ civitates* &c. Ergo his actis, *multæ civitates* dedere *obſides* Agricolæ, & *poſuere iram*, quod occaſionem & facultatem dedit firmandis paſſim præſidiis & caſtellis. & quod factum *tanta ratione curaque, ut nulla* quæ ante hos excurſus *nova* Romanis armis erat *Britanniæ pars*, jam *illaceſſita* evaſerit, ſive nulla pars intacta pertranſierit, effugerit, abierit. Notandum arces & urbes præcipuas Britannorum fuiſſe *æſtuaria & ſilvas*. Has foſſis muniebant, hiſque ſe maxime tuebantur. At jam variis locis diſpoſita Agricolæ præſidia tentabant hæc munimenta barbarorum, & ex his fere omnes nationes ante incognitas laceſſebant, aut laceſſere poterant Romani.

Illaceſſita tranſierit.] Id intelligunt, ita ut *nulla quæ ante nova Britanniæ pars fuit*, intentata ſeu intacta armis Romanis remanſerit. Id poſſet dici ſeu intelligi de Britanniæ partibus paulo ante compertis ab ipſomet Agricola. hoc ſenſu, *tranſierit*, idem eſſet, ac nulla pars tranſmiſſa ſeu omiſſa ſit, quin laceſſeretur, aut laceſſi poſſet ex illis præſidiis Romanis ab Agricola conſtructis.

Nova pars.] Paulo ante repertæ erant quædam Britanniæ partes, ſeu nationes, quæ hactenus incognitæ Romanis fuerant; ideoque *novas* illas vocat At præſidia caſtellaque ita diſpoſuerat Agricola, ut nulla pars, ſeu natio *nova*, id eſt, paulo ante comperta, tranſire illaceſſita potuerit. Hoc eſt, facile laceſſi potuit ex immunitis huic regioni præſidiis. de quibus caſtellis ſic etiam infra cap. 22. *Adnotabant ... nullum ab Agricola poſitum caſtellum, aut vi hoſtium expugnatum, aut pactione ac fuga deſertum.* imo *crebra eruptiones* &c. *ita intrepida ibi hiems & ſibi quiſque præſidio.* Igitur erumpebant ex iſtis præſidiis Romani, & caſtella hæc ſibi invicem ſubſidio erant. Itaque feroces nationes paulo ante compertæ, & nondum domitæ, tranſire in ditionem, ſeu fines Rom. illæſæ & illaceſſitæ non poterant. Aut certe facile ex iſtis præſidiis laceſſi poterant, ita ut ſic continerentur intra ſuos fines, aut vaſtarentur pro nutu præſidiariorum & limitaneorum ducum.

1. *Sequens hiems.*] Anni ſcilicet 634[illegible]

nes [s] diſperſi ac rudes, eoque [t] bello faciles, quieti & otio per vo-

INTERPRETATIO.

incultique, & ideo ad bella prompti paci & otio per amœnitates aſſueſcerent, ſua-

NOTÆ.

poſt urbem conditam quo conſules fuerunt M. Plautius Silvanus, M. Annius Verus Pollio, qui & inſignis morte Titi Imperatoris *Virdungus.*

s. *Diſperſi.*] Sic olim mira ſapientia Theſeus Athenienſes, qui per pagos Atticæ regionis diſperſi erant, in unam urbem deduxit. Unde poteſtas civitatis, imperium, opes, mœnia, portus, emporium, claſſis, navalia, armamentarium. Hinc porticus, theatra, domorum elegantia, conviviorum amœnitas, balnea, templa, fora, judicia, ſtudia leges, eloquentia, cæteræque artes optimæ. hinc ædificia publica, prytaneium, arx validiſſima, Areopagus, & ſanctiſſima delubra ſapientiæ, Lyceum Academia, Pœcile, & quicquid optimum ſanctiſſimum, atq; amœniſſimum in ampliſſima civitate fingi aut cogitari poteſt.

Diſperſi ac rudes.] Quam facunde Orator talia perſequitur in Orat. pro Sextio. *Quis enim veſtrum, judices, ignorat, ita naturam rerum tuliſſe, ut quodam tempore homines, nondum neque naturali neque civili jure deſcripto, fuſi per agros ac diſperſi vagarentur, tantumque haberent, quantum manu ac viribus, per cædem ac vulnera, aut eripere, aut retinere potuiſſent? Qui igitur primi virtute & conſilio præſtanti extiterunt, ij perſpecto genere humanæ docilitatis atque ingenij, diſſipatos unum in locum congregarunt, eoſque ex feritate illa ad juſtitiam atque manſuetudinem traduxerunt. Tum res ad communem utilitatem continentes, quas publicas appellamus, tum conventicula hominum, quæ poſtea civitates nominatæ ſunt, tunc domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, invento & divino & humano jure, mœnibus ſepſerunt. Atque inter hanc vitam perpolitam humanitate, & illam immanem nihil tam intereſt, quam jus, atque vis.* Sic & Plut. lib. 1. de Fortuna aut Virt. Alexandri. *Porro quam inprimis admirantur Zenonis rempubl. qui ipſe Stoicæ ſectæ fundamenta jecit. hæc in unam illam ſummam colligitur, ne oppidatim aut per ſingulos diſcriminatim populos habitemus, ſuis quique legibus, inſtitutiſque diremti, ſed ut exiſtimemus omnes homines eſſe populares noſtros municipeſque, una ſcil. ut ſit vita, perinde ut mundus unus, velut unius armenti compaſcuo in agro compaſcentis.*

Diſperſique ac rudes.] Plutar. ibid. de Fort. aut Virt. Alex. *Quod Themiſtocles, quum extorris patria ingentibus cumulatus donis eſſet à Perſarum rege, urbes ſcil. ſtipendiarias tres adeptus in frumentum, ſingulas in vinum & in pulmentaria: quod, tum dixiſſe fertur, O pueri, perieramus, niſi periiſſemus. hoc itidem mihi videtur, juſtiuſque dici poſſe de iis qui ab Alexandro in ditionem redacti ſunt. Haud quaquam manſueſcerent homines illi, niſi prius vincerentur: haud quaquam Alexandriam Ægyptus habuiſſet, nec Meſopotamia Seleuciam, nec Sogdiana Prophtaſiam, nec Bucephaliam India, nec accolam Græcam Caucaſus urbem, quibus urbibus, priſtina exoleta feritate, deterrimi quique mores in meliores uſu tranſierunt... Beatiores mihi videntur multo qui ab Alexandro ſubacti ſunt, quam qui arma ejus effugerunt. quippe hos nullus perditiſſimam vitam agere prohibuit, illos ad feliciora vitæ inſtituta vel invitos traduxit.* Idem Plut. lib. 2. de Fort. aut Virt. Alex. *Alexandro ſua virtus divinum & à dignitate regia certamen imperabat, cujus erat finis, non aurum illud quod mille cameli circumferebatur, non delitiæ Medicæ, aut menſa, aut mulieres, non Calydonium vinum, aut Hyrcani piſces, ſed ut iiſdem moribus ac legibus univerſos inſtitutos homines, uni etiam parere imperio, unique vivendi rationi obtemperare perſuaderet, aut cogeret.* Idem ibid. *Alexandri vero diſciplinam ſi attendas, Hyrcanos connubia docuit, ut agricolentur in Arachoſios. Sog-*

luptates aſſuſcerent: hortari privatim, adjuvare publice, ut templa, fora, domus exſtruerent, laudando promptos, & caſtigando ſegnes. ita honoris æmulatio, pro neceſſitate erat. Jam vero [1] principum filios liberalibus artibus erudire, & ingenia Britannorum [2] ſtudiis Gal-

INTERPRETATIO.

dere privatim, navare operam publice, ut delubra, fora, ædes ædificarent, extollendo ſtrenuos, & objurgando inertes. ſic ipſis æmulatio decoris loco imperij erat. Præterea vero liberos procerum liberalibus diſciplinis inſtituere, & indolem Britannorum in-

NOTÆ.

dianos parentes alere perpulit, nec in poſterum interimere. Perſas matres revereri, earumque connubiis abſtinere &c. Ibid. Plut. *Alexander ita ſtatuens, divinitus ſe communem omnium nationum moderatorem atque arbitrum eſse miſſum, quos verbis non poterat, armis, ad communitatem adigens, omnes undique gentes in unum corpus conduxit, tamquam in amicitiæ cratera commiſcens vitas, mores, nuptias, victus rationes, mandavitque ut univerſi mundum pro patria agnoſcerent, caſtra pro arce & præſidio, bonos pro cognatis, malos pro peregrinis. Illam vero videre voluiſſem præclaram hanc ſacramque ſponſalium procurationem, cum ſcil. Alexander uno tentorio, quod auro erat ornatum, complexus centum Perſidas ſponſas, totidemque Macedones & Græcos ſponſos, communibus penatibus menſaque eidem adhibuit: primuſque ipſe ſerto redimitus, hymenæum orſus, tamquam cantilenam amoris mutui teſtem accinens, maximas & potentiſſimas gentes in communitatem conduxit, centum copulatis conjugio paribus, unius ipſe puellæ ſponſus, reliquis omnibus auſpex ſimul & pater & moderator.*

2. *Bello faciles.*] Quia diſperſi nullas civitates habebant præter *ſylvas*, & modicas admodum opes, ideoque hi bello fœliciores, quam pace; deinde quia *rudes* artium omnium præter quam belli, ſicque ab omni amœnitate & humanitate procul amoti, feroces & bello faciles promptique agitabant.

1. *Principum filios liberalibus ſtudiis.*] Sic jam olim à Sertorio uſurpatum erga Hiſpanos obſervat Plutarchus in ejus vita *Ea cauſſa*, inquit, *Barbari maximo amabant admirabanturque Sertorium, quod diſciplina Rom. iiſdemque armis & eodem ordine inſtructos ipſos in acie componeret, ſimulque auferret ipſis violentiam illam immanisatemque ac ferociam quam antea præferebant in præliis, cum pro agminibus latrociniorum more agitantibus, ingentem ex ipſis exercitum recteque diſpoſitum inſtitueret, cum etiam ipſe liberaliter argentum ſingulis diſtribueret, & auro galeas ipſorum exornaret, variiſque coloribus diſtingueret ſcuta & clypeos, cum & doceret ipſos indui tunicis & Chlamydibus, quibus flores inſerti intextique erant, cum ſimul & pecuniam illis ad hæc comparanda ſuppeditaret, & ipſos ad hunc egregium ornatum ſumptu ſuo, exemploque & æmulatione incitaret. Maxime vero conciliabat animos cura ipſius erga liberos procerum. Nobiliſſimos quippe harum nationum juvenes cum coëgiſſet evocaſſetque in urbem magnam quam Oſcam vocant, præfecit his, inſtituitque præceptores, qui ipſos Græcis Romaniſque diſciplinis imbuerent; ſicque re ipſa filios primorum obſides habuit in ſua poteſtate, dum in ſpeciem illos inſtitueret, velut eo conſilio, & tamquam, ſtatim atque in viros ipſi adſcripti eſsent, eos in partem imperii & Reipub. vocaturus adſciturusque eſſet. Patres vero miro gaudio afficiebantur, cum viderent filios veſtibus purpura prætextis ornatos, & cum eo honore ſimulque cum modeſtia inſtitutas ſcholas frequentarent, cum & Sertorius pro ipſis ſtipendium honorariumq; exhiberet præceptoribus & ludi magiſtris, cum & ſæpe eorum ingenia præſens ipſe exploraret, præmiumque præcellentibus indole juvenibus proponeret, aureoſque torques his præberet, quos bullas Romani vocant.*

2. *Studiis Gallorum.*] De quibus ſic

lorum anteferre, [1] ut qui modo linguam Romanam abnuebant, eloquentiam concupiſcerent. inde etiam [2] habitus noſtri honor, & [3] frequens toga. paullatimque diſceſſum ad delinimenta vitiorum, porti-

INTERPRETATIO.

genii Gallorum antepenere, ita ut qui nuper ſermonem Rom. reſpuebant, jam facundiam noſtram *ambirent. dein etiam cultus noſtri honos, & in uſu toga* Rom. *ſenſimque deventum eſt ad blandimenta vitiorum, baſilicas & thermas, & exqui-*

NOTÆ.

Strabo, ubi de Gymnaſio Maſſilienſi: *Hac Maſſilienſium inſtitutio hodie nobiliſſimum quemque Romanorum pellexit, adeo ut pro peregrinatione quam ſtudiorum cauſſa Athenas pridem ſuſcipiebant diſciplinarum cupidi, nunc illuc ſe conferant. quorum æmulatio Gallos quoque excitavit, ut pace per Galliam compoſita, ipſi etiam à rebus bellicis animum ad diſcendi inſtitutum animum appellerent, non viritim modo, ſed etiam univerſim per urbes. Quippe qui dicendi magiſtros (quos Sophiſtas vocant) privato publicoque impendio oppidatim ſuſcipiant, ſalarium illis ſtatuentes perinde ac medicis.*

Ex illo priſco Galliarum inſtituto manavit illud Satyrici poëtæ:

Gallia cauſſidicos docuit facunda Britannos.

Notum eſt etiam certamen Græcæ Latinæque facundiæ Lugduni olim inſtitutum ad aram divo Auguſto conſecratam: ad quam olim Satyricus alludens prima Satyra, inquit: *Aut Lugdunenſem Rhetor dicturus ad aram.* Strabo etiam de Maſſilia ſcribens. *Eadem*, inquit, *urbs Maſſilia Gallos lingua Græca ſtudioſos fecit, & eo uſque amantes, ut contractus & conventa apud eos Græco ſermone concipiantur.*

Studiis Gallorum.] Ingenia, ſtudia, artes hoc loco pro eodem ſunt. Ingenia Britannorum ingeniis Gallorum præfert aut præferre fingit Agricola, ut ſic juvenes illorum ad amplectendas artes Romanas impellat.

1. *Vt qui modo linguam.*] *Ita ut qui modo* ſeu nuper *linguam Rom. abnuebant* aut ſpernebant, jam *eloquentiam concupiſcerent.*

2. *Habitus noſtri honor.*] Gellius lib. 13. T. Caſtritius Rhetoricæ diſciplinæ doctor, *cum diſcipulos quoſdam ſuos ſenatores vidiſſet die feriato tunicis & lacernis indutos, & Gallicis calceatos, Equidem, inquit, maluiſſem vos togatos eſſe. Pigitum eſt cinctos ſaltem eſſe & penulatos. Sed ſi hic veſter hujuſmodi veſtitus die multo jam uſu ignoſcibilis eſt, ſoleatos tamen vos pop. Rom. ſenatores, per urbis vias ingredi nequaquam decorum eſt.*

3. *Frequens toga.*] Toga veſtis Romanorum propria in pace, ut *ſagum* in caſtris, unde *togati, ſagatis*, id eſt, pagani militibus opponuntur: ſed & *palliatis*, id eſt, Græcis. Suetonio, & *braccatis*, id eſt, *Gallis*, Tacito. Quia autem non niſi in foro *togati*, atque adeo *toga* veſtis forenſis; hinc *togatus* pro homine forenſi ſive patrono cauſarum, item pro ſalutatore, quia in alia veſte *matutinum* illud *Ave* deferre fas non erat. *Virdungus.*

Item pro pacifico ac pacem obſervante, ſupra lib. 3. hiſt. de Fl. Sabino: *Togatum nempe ſe & unum è ſenatoribus, dum ... prœliis legionum &c. judicatur.* Eo ſenſu ſumi etiam debet locus ille lib. 2. h. 20. *quod verſicolore ſago braccas .. indutus togatos alloqueretur.* Similiter & hoc lib. c. 9. Agricola licet vir militaris *inter togatos facile juſteque agebat.*

Toga.] Aſcon. Pedian. in Orat. Cic. pro M. Scauro ait Catonem *togatum ſine tunica exercuiſſe judicium in forumque ſic deſcendiſſe: idque repetiſſe ex vetere conſuetudine, ſecundum quam*

cus, & balnea, & [1] conviviorum [2] elegantiam. idque apud imperi-

INTERPRETATIO.

ſita. comitatis epulas. idque apud rudes civilitas ſeu urbanitas *appellaba-*

NOTÆ.

& Romuli ætatis ſtatuæ in Capitolio, & in Roſtris Camilli, fuerunt togatæ ſine tunicis.

Frequens toga.] Indui toga egregium & honeſtum fuit, at verò tunicis molle & fœmineum. Nam olim viri Romani *prime quidem ſine tunicis, toga ſola amicti fuerunt.* ſic apud Gellium lib 7. 12. Ideoque *P. Africanus Pauli filius, vir omnibus bonis artibus, atque omni virtute prædítus P. Sulp. Gallo homini delicato inter pleraque alia quæ objectabat, id quoque probro dedit, quod tunicis uteretur manus totas operientibus. Verba ſunt hæc Scipionis: Nam qui quotidie unguentatus adverſum ſpeculum ornetur, cujus ſupercilia raduntur, qui barba vulſa, feminibuſque ſubvulſis ambulet, qui in conviviis adoleſcentulus cum amatore, cum chirodota tunica inferior accubuerit, qui non modo vinoſus, ſed viroſus quoque ſit, eum ne quiſquam dubitet, quin idem fecerit quod cynædi facere ſolent.* Non præciſe probroſus, quia cum *chirodota*, &c. ſed præcipue quia *inferior* amante in toro convivali accubuiſſet inter epulas. Nam ſic *inferior* accumbens, in ſinu amatoris molliter quieſcebat. Sic Britanni juvenes paulatim ad *voluptates & delinimenta vitiorum* deſcendere. & ſenſim tales fuere, quibus diceret Veſpaſianus apud Sueton. *Mallem allium obeluiſſes.*

1. *Conviviorum.*] Quæ vocat Plinius Paneg. *Exquiſita ingenia cœnarum.*

Conviviorum.] Elegantiam ſeu luxum hunc facunde deſcribit Paneg. Theod. *Delicati illi, ac fluentes, & quales tulit ſæpe Reſpub. parum ſe lautos putabant, niſi luxuria vertiſſet annum, niſi hiberna poculis roſa innataſſent, niſi æſtivam in gemmis capacibus glaciem falerna fregiſſent: Horum gulæ anguſtus erat noſter orbis. namque appoſitas dapes non ſapore, ſed ſumptu* (libabant, æſtimabant.) *Illis demum cibis acquieſcebant, quos extremus oriens, aut poſitus extra Rom. Colchos imperium, aut famoſa naufragiis maria miſiſſent, quos invia* ſeu *invita quodam modo, reluctantique naturæ hominum pericla rapuiſſent. Vt taceam infami ſæpe delectu ſcriptos in provinciis aucupes, ductaſque ſub ſignis venatorum cohortes militaſſe conviviis. nonne cognovimus cujuſdam retro principis non prandia ſæpe, ſed fercula S.H. millies æſtimata, patrimoniorum equeſtrium pretia traxiſſe.*

Conviviorum.] Quorum luxus exponitur apud Gellium lib. 15. 8. *Verba,* inquit, *quæ appoſuimus Phavorini hæc ſunt; præfecti popina atque luxuria negant cœnam lautam eſſe, niſi cum libentiſſime edis, tum auferatur, & alia eſca melior atque amplior ſuccenturietur. Is nunc flos cœnæ habeatur inter iſtos, quibus ſumptus & faſtidium pro facetiis procedit. Qui negant ullam avem, præter ficedulam, totam comeſſe oportere. Cæterarum avium atque altilium, niſi tantum apponatur, ut à cuniculis inferiori parte ſaturi fiant, convivium putant inopia ſordere. Superiorem partem avium atque altilium qui edunt, eos palatum non habere. Si proportione creſcit luxuria, & debere epulas creſcere. Videte quid relinquitur, niſi ut delibari ſibi cœnas jubeant, ne edendo defatigentur: quando ſtratus auro, argento, purpura, amplior aliquot hominibus, quam diis immortalibus adornantur.*

2. *Elegantiam.*] Gellius lib. 11 11, *Apparet elegantem dictum antiquitus non ab ingenii elegantia, ſed qui nimis late amœnoque cultu victuque eſſet. Poſtea elegans reprehendi quidem deſiit, ſed laude nulla dignabatur, niſi cujus elegantia erat moderatiſſima. Sic M,*

tos [1] *humanitas* vocabatur, cum [2] pars ſervitutis eſſet. [3] Tertius ex- 22
peditionum annus novas gentes aperuit, vaſtatis [4] uſque ad Taum (æſtuario nomen eſt) nationibus. qua formidine territi hoſtes, quamquam conflictatum ſævis [5] tempeſtatibus exercitum, laceſſere non au-

INTERPRETATIO.

tur, cum pars ſervitij fores. Tertia expeditionum æſtas novas nationes reperit, direptis provinciis uſque ad Taum (ſic æſtuarium appellatur) quo terrore perculſi hoſtes, non auſi ſunt aggredi exercitum, quamvis ille diris procellis vexatus & exa-

NOTÆ.

Tullius L. Craſſo & Q. Scævola non meram elegantiam, ſed multam parſimoniam miſtam laudi dedit, Craſſus, inquit, erat parciſſimus elegantium, Scævola parcorum elegantiſſimus. præterea ex eodem libro Catonis, hæc etiam ſparſim & intercise commeminimus. Veſtiri, inquit, in foro honeſte, mos erat, domi quod ſatis erat, equos carius, quam coquos emebant. Poëtica artis honos non erat. Si quis in ea re ſtudebat, aut ſe ſe ad convivia applicabat, graſſator vocabatur.

1. *Humanitas vocabatur*] Idem Gell. l. 13. 15. *Itaque verba poſui Varronis è libro rerum humanarum primo cujus principium hoc eſt: Praxiteles qui propter artificium egregium, nemini eſt paulummodo humaniori ignotus. Humaniori, inquit, non ita ut vulgo dicitur, facili & tractabili & benevolo, tametſi rudis literarum ſit (hoc enim cum ſententia nequaquam convenit) ſed eruditiori doctiorique. qui Praxitelem, quid fuerit, & ex libris, & ex hiſtoria cognoverit.*

2. *Pars ſervitutis.*] Voluptatibus ſcilicet, virtutis, qua ſe rurſus in libertatem vindicare poſſent, nervos incidentibus, animoſque ad ſervitutem pesſumdantibus. *Virdungus.*

Humanitas hic accipitur ea notione, qua apud Cæſarem libro 1. de bello Gall. *Horum omnium fortiſſimi ſunt Belgæ, propterea quod à cultu atque humanitate provinciæ longiſſimè abſunt.* Boxhornius.

Huc pertinet locus lib. 4 h 64. quo ſic Tencteri ad Agrippin. *Inſtituta cultumque patrium reſumite, abruptis voluptatibus, quibus Romani plus adverſus ſubjectos, quam armis valent. ſincerus & integer & ſervitutis oblitus populus* &c.

Servitutis.] Pars ſervitutis fuit, non præciſe recepiſſe bonas artes hoſtium; ſed ſervitus fuit imbui moribus illorum, diſcere linguam Rom. & eloquentiam, eandemq; juris dicundi diſciplinam (id enim ex imperio ſummum fuit.) & præſertim imbui certis artibus, quæ corrumpunt juvenes & mores profligant, quæ in flagitia voluptatum, deſidiam, molliciamque & inertiam ſtatim deſciſcunt. hæc quippe inter artes dominantium. hæc inter arcana imperii, hæc inter prima capita inſervientium. Ut patet jam olim de quibuſdam gentibus Orientis, quæ regibus Perſarum parebant, quæ ſic domitæ ſtatim, ac deliciis infractæ ſunt.

3. *Tertius expeditionis.*] M. Plautio Silvano, M. Annio Vero conſulibus. Anno urbis conditæ 834. *Virdungus.*

4 *Uſque ad Taum.*] *Tuedam*, ut alii putant: *Savilius.*

Tueda fluvii oſtium in Ottadinis, hodie *Northumberland.* Is autem fluvius Angliam à Scotia longo ſpatio diſcludit, limeſq; orientalis dicitur, ex Cambdeno. *Virdungus.*

Taum.] Tava fluvius Caledoniorum & Damniorum pop Britanniæ majoris verſus ſeptentrionem, in Oceanum Germanicum ſe exonerat. hodie *Tay*, in regno Scotiæ, labitur in mare Allemaniæ. *Tillemonius.*

5. *Tempeſtatibus.*] Non intelligit forte

ſi ponendiſque inſuper caſtellis ſpatium fuit. Adnotabant periti, non alium ducem opportunitates locorum ſapientius legiſſe, nullum ab Agricola [1] poſitum caſtellum aut vi hoſtium expugnatum, aut pactione ac fuga deſertum. [2] crebræ eruptiones. nam adverſus moras obſidionis, [3] annuis copiis firmabantur. ita intrepida ibi hiems, & [4] ſibi quiſque præſidio, irritis hoſtibus, eoque deſperantibus, quia ſoliti plerumque damna æſtatis hibernis eventibus penſare, tum æſtate atque hieme juxta pellebantur. Nec Agricola unquam per alios

INTERPRETATIO.

gitatus fuiſſet. muniendiſque preterea præſidiis tempus fuit. Obſervabant prudentes non alium ducem ſolertius elegiſſe opportuna præſidiis *loca, nullum ab Agricola ſtructum caſtellum, aut vi hoſtili captum, aut pacto ac militum digreſſu relictum eſſe.* Imo ex his præſidiis *crebro erumpebat* miles Rom. *Quippe ea* ſingulis *annis copiis, commeatuque & annona firmabantur adverſus ſpatia obſidionum. ſic impavida illa hiberna erant, & ſibi quiſque ſubſidio, ac inani hoſtium impetu; ideoque* illi *ſpem abjiciebant, quia cum ſæpe* ante *æſtivas clades hibernis excurſibus inſtaurare ſolerent, tum perinde æſtivo atque hiberno tempore repellebantur. Nec umquam Agricola res ab aliis geſtas per ambitio-*

NOTÆ

de tempeſtatibus maritimis, quaſi copias mari devexerit Agricola, ſed de procellis cœlo immiſſis. talibus procellis divexatum ſæpe, cum terra incederet, exercitum Alexandri memorat Curtius.

1. *Poſitum caſtellum.*] Caſtra & caſtella quibus locis munienda ſint, docet Vegetius libro I capite 22. nimirum loco tuto, ubi & lignorum & pabuli & aquæ ſuppetat copia. Et ſi diutius commorandum ſit, loci ſalubritatem, etiam eligendam monet. Cavendum autem, ne mons ſit vicinus altior, qui ab adverſariis captus poſſit officere, conſiderandumque, ne torrentibus innundari conſueverit campus &c. Adde lib. 4. 1.

Hæc caſtella inferior ætas *Burgos* appellavit. Eaque ſæpe ſtructa inſtar oppidorum, præſertim in finibus imperii, & ubi perpetuæ ſtationes & prætenturæ contra hoſtem; eademque origo nobilium aliquot hodie oppidorum, *Virdungus.*

2. *Crebra eruptiones.*] Sæpe erumpebant adverſus hoſtes præſidiarii milites ex iſtis caſtellis, quia quolibet anno firmabantur ſemper novis copiis, (intelligit autem copias cujuſque generis, hominum ſcil. & cibariorum, ſeu commeatuum) ita ut facile poſſent illi adverſus obſidentes erumpere. *Aut eruptiones* illæ poſſint etiam ita intelligi, ut illaceſſiti ipſi præſidiarii ultro hoſtes laceſſerent ex his præſidiis, excurrerentque ad prædam. *& ita intrepida ibi hiems* &c.

3. *Annuis copiis.*] Puto dictum indiſtincte pro quibuſcunque copiis. ſic infra, *mixtis copiis*, id eſt cibis, & ſimul agminibus ſeu manipulis, numeris &c.

Annuis copiis.] Veget. 3. 26. *Qui frumentum neceſſariumque commeatum non præparat, vincitur ſine ferro.* Sic in pleriſque opidis cibaria habuere. *totius anni in aceto* (ad poſcam) *larido atque ordeo & paleis condita habebat.* Capitol. in Gord.

4. *Sibi quiſque præſidio.*] Nonnulli intelligunt, quaſi quodlibet caſtellum, intra ſe, ſeu cujuſque caſtelli miles ipſe ſibi præſidio eſſet, ut ſolus nempe ſe tutari poſſet, etiam ſi ex vicinis caſtellis non ſubveniretur. Ego intelligebam, ſic diſpoſita fuiſſe ea caſtella, ut alia aliis, alternisque vicibus ſibi invicem præſidio eſſent, prout neceſſitas poſtularet, aut inſtaret hoſtis. Nam ſupra civita-

geſta avidus intercepit, ſeu centurio, ſeu præfectus [1] incorruptum facti teſtem habebat. Apud quoſdam *acerbior* [2] *in conviciis* narrabatur, ut bonis comis, ita adverſus malos injucundus. cæterum [3] ex iracundia nihil ſupererat. [4] ſecretum & ſilentium ejus non timeres. hone-

INTERPRETATIO.

nem ſibi adrogavit, ſive centurio, ſive præfectus cohortis egregie ſe geſſiſſet, *cum integrum decori facinoris teſtem experiebatur. Apud nonnullos ferebatur aſperior in probris, ut bonis facilis, ita malis infeſtus. porro ex ira illius nihil occultum remanebat. conſcientiam & ſilentium illius non metueres. hone-*

NOTÆ.

tes *præſidiis caſtelliſque circumdata tanta ratione curaque, ut nulla ante Britanniæ nova pars illaceſſita tranſierit.* Si nulla natio tranſire potuit, aut manſit intacta ab illis præſidiis; igitur vicina invicem illa caſtella & ſic ordine diſpoſita, ut ſibi invicem mutuo ſubſidio eſſent.

1. *Incorruptum facti teſtem.*] Sic declarabat Agricola, neminem, qui ſuæ confideret, alienæ virtuti invidere. Et hoc profectò, ſi quid aliud, ardentem inflammat, & armat militum generoſorum virtutem. Ut contrà quamvis præclarum ingenium hebetat, & quamvis fortem indolem exanimat miſera illa (ut vocat Plinius) reputatio; *vides enim, ſi quid bene feceris, neſciet imperator; aut ſi ſcierit, teſtimonium non reddet.* Virdungus.

Cic. pro Muræna. *Quibus Lucius Lucullus tantum laudis impertit, quantum neque ambitioſus imperator, neque invidus tribuere alteri in communicanda gloria ſolet.*

Teſtem.] Qui teſtis ſimul & judex & arbiter eſſet. ut ſcil. & laudaret, & remuneraret.

2. *In conviciis.*] Cum ſcil. objurgaret ſeu caſtigaret verbis.

3. *Ex iracundia nihil ſupererat.*] Seneca de ira 2. 16. *Simpliciſſimi omnium habentur iracundi.* Pichena.

Ex iracundia nihil ſupererat.] Ennius apud Gell. lib. 19. 8.

Eo, inquit, ingenio natus ſum, amicitiam
Atque inimicitiam in fronte promptam gero.

4. *Secretum & ſilentium.*] Contra de Domitiano inferius: *Talibus curis exercitus, quodque ſævæ cogitationis indicium erat, ſecreto ſuo ſatiatus.*

De eodem etiam Plinius Panegyrico ad Trajanum: *Non adire quiſquam non alloqui audebat, tenebras ſemper ſecretumque captantem, nec unquam ex ſolitudine ſua prodeuntem, niſi ut ſolitudinem faceret.*

Secretum.] Conſcientiam & diſſimulationem ejus non metueres.

Secretum & ſilentium.] Ut eorum, quorum iræ altæ graveſque ſunt, & introrſus verſæ, quos *triſtes acerbos & irreconciliabiles* vocat Ariſtoteles & deſcribit. tales Tiberius & Domitianus. *Virdungus.*

Tales ſunt qui revolvunt iras animo in longum, ut ſuo tempore erumpant acrius.

Secretum & ſilentium.] Quod clare intelliges ex altero loco Tac. l. 13 an. 21. ubi de Agrippina: *Nec … mihi infamia parricidii aut Cæſari conſcientia ſubeunda eſt* Accuſabatur affectati imperii mater adverſus filium Neronem. & cogitato à matre parricidio quid gravius in conſcientia filii dominantis, etiam ſi falſa accuſatio foret? ibi *ſecretum & ſilentium* hoc quod alte reconditur, hæc eſt ipſa *conſcientia* gravis, cujus pondus ſubit ille, cui aliquid reſtat ex iracundia, & qui id tegit & altum premit: quod certe grave eſt obtegenti, ſed & ſæpe erumpit in perniciem ejus cui odium & ira reſervabatur. Infra de Domitiano cap. 39. *Talibus curis exercitus, quodque ſævæ cogitationis*

23 ſtius putabat offendere, [1] quam odiſſe. [2] Quarta æſtas [3] obtinendis quæ percurrerat inſumpta. ac ſi virtus exercituum & Romani nominis gloria pateretur, inventus in ipſa Britannia [4] terminus. [5] Nam Glotá & Bodotria diverſi maris æſtu per immenſum revecti,

INTERPRETATIO.

ſtius credebat iram promere, quam premere. Quartus annus tranſactus eſt *in* componendis *ac poſſidendis qua peragraverat. ac ſi fortitudo legionum, & populi Rom. decus id permitteret, repertus eſt in ipſa Britannia finis* virtutis ac decoris. *Quippe Glota & Bodetria contrarij maris æſtu ſeu reciprocatione*

NOTÆ.

indicium erat, ſecreto ſuo ſatiatus &c.

1. *Quam odiſſe.*] Quam premere aut recondere odium ſuum. ira fuit, non odium.

2. *Quarta æſtas.*] Anni ab urbe condita 815. à natalibus Chriſti Dionyſianis 82. qui annos habuit conſules Imp. Domitianum VIII. & T. Flavium Sabinum. *Verdungus.*

Aliud eſt vaſtare & percurrere agrum, aliud ſuum facere, &, ut hic loquitur noſter, *obtinere.* Igitur quæ tertio expeditionis anno, excurſionibus tantum pervagatus erat Agricola, quarti anni æſtate omnino ſub Romani imperii ditionem redegit. *Boxhornius.*

Jam redegerat Agricola ſub ditionem, Rom. quæ ante percurrerat: ſed *obtinuit*, id eſt, quæ celeri quodam virtutis ac victoriæ curſu obierat, ſubegerat, occuparat, eorum annuæ moræ continua poſſeſſione, adminiſtratione & uſurpatione, ibi jus populi Romani fundavit: in eis tenendis obduravit obfirmavitque ſe ſe; atque oſtendit, non ſe, ut prædam aut gloriolam peteret, ſed ea poſſeſſurum veniſſe, ac nec relinquere, neque eripi ſibi velle.

Et quin id præſidiis caſtelliſque firmandis conſecutus fuerit, mihi dubium non eſt. τὸ *percurrit*, explicant *continuit*, haud male; ſed aliud proprie eſt *continere*, aliud *obtinere* obtinere eſt pacifice poſſidere, eſt perſeverare in tenendo, quod Galli dicunt *maintenir & garder*, ſeu providere, ne qua vis poſſeſſionem interrumpat, & ſi qua tentetur, eam fortiter feliciterque repellere. Vide quæ notamus ad Livium libro 3 37. *Gronovius.*

Ex Floro aliud eſt *facere* provinciam, aliud *obtinere.* Facere eſt domare hoſtem, eum vincere & ſubigere vi armiſque. At *obtinere* provinciam, eſt illam *pacare* & pacatam poſſidere, ita ut nullus hoſtis intra aut extra de poſſeſſione contendat, ſed cedat, jure victoriæ.

3. *Obtinendis qua percurrerat.*] Florus lib. 4. *Difficilius eſt provincias obtinere, quam facere. viribus parantur, jure retinentur.* Publius: *Fortunam citius reperias, quam retineas.*

4. *Terminus.*] Terminus nempe virtutis & gloriæ.

5. *Nam Glota & Bodotria diverſi maris æſtu per immenſum revecti.*] *Glota*, æſtuarium *Dubrettania*, *Bodetria* æſtuarium *Edimburgi.* Savilius. In Veneto legitur: *Diverſi mares æſtibus per immenſum revecta.* Quod ſi tantummodo immutemus, *revecta*, in *revectu*: ſic melius erit. Videtur enim iſthmum ibi fuiſſe inter duo maria, ergo & duo æſtus diverſi maris. qui æſtus, ſive acceſſus per immenſum revehebantur, id eſt, longe ſe intra terras inſinuabant, adeo ut anguſtum ibi terræ ſpatium relinquerent. Annalium 15. *Perruptis per immenſum adſficiis.* Pichena.

Qui *dirimuntur*? haud dubiè *Glota* & *Bodotria* fluvii. quomodo? anguſto terrarum ſpatio. quare? quia *diverſi maris æſtu per immenſum revecti.* hoc eſt, hinc atque inde occurrentis æſtus impetu & affluxu maris detenti, & velut repulſi in terras ac retro acti. Atque eo intervallo non longo caſtellis

[1] anguſto terrarum ſpatio dirimuntur. quod tum præſidiis firmabatur: atque omnis propior ſinus tenebatur, ſummotis velut in aliam inſulam hoſtibus. [2] Quinto expeditionum anno [3] nave prima tranſgreſ- 24
ſus, ignotas ad id tempus gentes crebris ſimul ac proſperis præliis domuit: eamque partem Britanniæ, quæ [4] Hiberniam aſpicit, copiis inſtruxit, [5] in ſpem magis quam ob formidinem. ſi quid in

INTERPRETATIO.

aquarum per infinitum ſpatium repulſi, arcto terrarum limite inter ſe dividuntur. qui tum diſpoſitis caſtellis vallabatur: atque omnis ſinus propius quior occupabatur, amandatis velut in aliam inſulam hoſtibus. Quinta æſtate prima rate tranſvectus, novas & incognitas hactenus nationes frequentibus ſimul ac proſperis pugnis debellavit: illudque latus Britanniæ, quod ſpectat Hiberniam milite ac præſidiis firmavit, in ſpem magis, quam ob metum. quippe Hibernia

NOTÆ.

ſepto, quicquid interius terrarum erat, parebat Romanis. *Gronovius.*

Illi duo fluvii diverſo & diverſi maris æſtu hinc & inde longe revecti in terras, & hi ſpatio terrarum anguſto inter ſe dirempti. quod ſpatium caſtellis occupavit Agricola.

Glota.] Vel Clota, fluvius Damniorum populorum in Britannia majore verſus ſeptentrionem & occidentem. hodie *Clyd*, in provincia *Clydeſdale*, regni Scotiæ ad meridiem & occidentem, labitur in Oceanum occidentalem. Glotæ æſtuarium, eſt ſinus Oceani ad oſtium Glotæ fluvii. hodie vocatur *Fyrth Clyd*, in latere occidentali regni Scotiæ. *Tillemonius.*

Bodotria.] Æſtuarium vel ſinus Oceani Germanici, & Damniorum populorum, in ora orientali Britanniæ majoris. hodie *Fyrth of Forth* Scotis, *Golfe d'Edinbourg* Francis, inter provincias *Lothiane* & *Fife* ad mare Allemaniæ, & in latere orientali regni Scotiæ. *Tillemonius.*

1. *Anguſto.*] Fluviorum alter à meridie, alter à ſeptentrione revehebatur penitus in terras; attamen inter utrumque adhuc relinquebatur anguſtum terræ ſpatium intactum ab illis æſtuariis, & ea parte jungebantur ulteriores Britanni cum aliis. Itaque præſidiis Rom. occupat illud ſpatium Agricola, ſicque commercia & conventus & auxilia mutua indomitæ Britanniæ dirimebat prohibebatque. quo & elucidabitur ille locus Taciti ſupra, *ut nullæ ante Britanniæ nova pars illaceſſita tranſierit.*

2. *Quinto expeditionis.*] Anno urbis conditæ 836. quo conſules fuerunt Imp. Domitianus IX. T. Verginius Rufus II. hic eſt annus, quo Domitianus philoſophos urbe Italiaque exegit. *Virdungus.*

3. *Nave prima.*] Non præciſe *prima navis* dicitur, quia *prætoria*, ſed quia *prima* tranſgrediebatur.

4. *Hiberniam.*] De qua ſic Mela lib. 3. 6. *Super Britanniam Iuverna eſt pæne par ſpatio, ſed utrinque æqualis, tractu littorum oblonga, cœli ad maturanda ſemina iniqui, verum adeo luxurioſa herbis, non lætis modo, ſed etiam dulcibus, ut ſe exigua parte diei pecora impleant, & niſi pabulo prohibeantur, diutius paſta diſſiliant. Cultores ejus inconditi ſunt, & omnium virtutum ignari magis, quam aliæ gentes, aliquatenus tamen gnari, pietatis admodum expertes.* Alii confundunt *Iuvernam* cum Iſlandia.

5. *In ſpem magis.*] Vel potius, *in ſpeciem magis.* Lipſius.

Tò *ſpeciem* ab auctoris mente mihi videtur alienum. Nam ſi *in ſpeciem* tantum, & ad arma Romana oſtentanda, illam Britanniæ partem Agricola copiis inſtruxiſſet, [illegible] illa

[1] Hibernia [2] medio inter Britanniam atque Hiſpaniam ſita, & [3] Gallico quoque mari opportuna, [4] valentiſſimam imperii partem magnis invicem uſibus miſcuerit. Spatium ejus ſi Britanniæ comparetur [5] anguſtius, [6] noſtri maris inſulas ſuperat. Solum cœlumque & ingenia cultuſque hominum haud multum à Britannia differunt. melius aditus portuſque per commercia & negotiatores cogniti. Agricola expulſum ſeditione domeſtica unum ex regulis gentis exceperat, ac ſpecie amicitiæ [7] in occaſionem retinebat. Sæpe ex eo audivi,

INTERPRETATIO.

poſita medio inter Britanniam & Hiſpaniam ſpatio, *& Gallico etiam mari commoda, potentiſſimam imperii partem magnis invicem opportunitatibus jungere poſſit. Illius magnitudo, ſi cum Britannia conferatur, minor,* attamen *noſtri æquoris inſulis amplior eſt. Terra, aër & indoles habituſque incolarum, non multum diſcrepant à Britannia. acceſſus portuſque magis comperti per commercia mercatoreſque. Agricola exceperat unum ex dynaſtis Hiberniæ, inteſtina diſcordia ejectum, & eum prætextu amicitiæ in occaſionem reſervabat. Sæpe ab illo accepi,*

NOTÆ.

abſque formidine non fuiſſet.

Verius ergo, *in ſpem*, ſcilicet *Hiberniæ potiundæ.* quod etiam oſtendunt ſequentia verba. *Pichena.*

Si *in ſpeciem* legis, quare iſta ſubjungit? *Siquidem Hiberniæ valentiſſimam imperii partem magnis invicem uſibus miſcuerit.* Dicere hoc vult: Britanniæ eam partem, quæ *Hiberniam* ſpectat, copiis ab Agricola inſtructam, non tam metu ullo, quam *ſpe* hiberniam quoque ipſam obtinendi. quod clarum ex ſequentibus: *aditus portuſque per commercia & negotiatores cogniti.* Mox: *Agricola expulſum ſeditione domeſtica* &c. *in occaſionem retinebat.* Facilem quoque rem ſibi perſuaſiſſe, illa monſtrant: *ſæpe ex eo audivi* &c. Copiis itaque inſtruxit hanc Britanniæ partem, ut in tempore paratas ad expeditionem haberet. *Acidalius.* ſcil. *in ſpem* magis obtinendi ea parte regionem novam, Hiberniam ſcil. quam *ob formidinem* rebellionis ſubjectorum ea parte Britanniæ, quam metu, ne ea parte nos laceſſerent, aut Britannis ſuccurrerent Hiberni.

1. *Hibernia.*] Britannicarum inſularum una hodie *Irlande*, regnum & inſula, paret regi Magnæ Britanniæ. *Toll.*

2. *Medio inter Britanniam atque Hiſpaniam ſita.*] Cave intelligas, *in medio* ſitam, id eſt, æque diſtantem. Nam Hibernia proxima quidem eſt Britanniæ, ab Hiſpania vero longiſſime abeſt. Sed, *in medio*, hic ſignificat, in eodem maris ſpatio ſita. *Pichena.*

Hiberniæ talis eſt ſitus. Ab ortu habet Britanniam, à qua unius diei navigatione disjungitur: ab occidente, vaſto & aperto pulſatur Oceano; à ſeptentrione, Iſlandiam procul ſpectat: à meridie, Hiſpaniæ objecta eſt, & ab ea tridui navigatione abeſt. *Virdungus.*

3. *Gallico ... mari.*] Gallicum mare pars eſt Oceani occidentalis, alluit oram occidentalem Galliæ Lugdunenſis hodie *Mer de France*, circa Britanniam & Normanniam provincias regni Franciæ *Tollemonius.*

4 *Valentiſſimam.*] Intelligit Hiſpaniam & Galliam.

5. *Anguſtius.*] Si demas Caledoniam ſeu Scotiam, non minor eſt Hibernia, quam Anglia.

6. *Noſtri maris inſulas.*] Intelligit Mediterraneum mare, & quæ in eo inſulæ, ut Siciliam, Cretam &c. *Savil.*

7. *In occaſionem retinebat.*] Ut antea Claudius invaſerat Britanniam ob-

[1] legione una & modicis auxiliis debellari obtinerique Hiberniam poſſe.
Idque etiam adverſus Britanniam profuturum, ſi Romana ubique arma, & velut è conſpectu libertas tolleretur. Cæterum [2] æſtate qua 25
ſextum officii annum inchoabat, [3] amplas civitates trans Bodotriam
ſitas, quia motus univerſarum ultra gentium, & infeſta hoſtili exercitu itinera timebantur, [4] prius claſſe exploravit: quæ ab Agricola primum aſſumpta in partem virium, ſequebatur egregia ſpecie, cum ſimul terra, ſimul mari bellum impelleretur: ac ſæpe iiſdem caſtris

INTERPRETATIO.

poſſe Hiberniam expugnari & poſſideri una legione, & modica ſociorum manu. Idque etiam uſui futurum contra Britanniam, ſi Romana ubique caſtra ſpectarentur, *& libertas velut ex oculis* omnium mortalium *prorſus auferretur. Porro ea expeditione qua incipiebat ſextum adminiſtrationis annum*, ipſe prætentavit *validas nationes ultra Bodotriam poſitas, quia bellum omnium ultra populorum, & infenſa infeſtaque hoſtilibus copiis via metuebantur*, ideoque *portus illorum exploravit cum claſſe, qua tum primum aſcita ab Agricola in partem copiarum, ſectabatur ingenti ſpecie, cum ſimul terra marique arma promoverentur: ac plerumque in iiſdem æſtivis pedi-*

NOTÆ.

tentu Berici regis exſulis reſtituendi. *Virdungus.*

1. *Legione una & modicis.*] Tam enim expertos armis milites habuerunt Romani, teſtante Vegetio 2. 4 ut cuivis bello duæ legiones crederentur poſſe ſufficere: in levioribus autem bellis, ait 3. 1. unam legionem, mixtis auxiliis, hoc eſt 10000. peditum, & duo millia equitum crediderunt poſſe ſufficere. *Virdungus.*

2. *Æſtate qua ſextum.*] Ab urbe condita 837. æræ Chriſtianæ vulgaris 84. Imp. Domitiano X. App. Junio Sabino conſulibus.

3 *Amplas civitates trans Bodotriam ſitas*] Lipſius repoſuit: *ampla civitate trans Bodotriam ſita.* Quod quidem, ut à librorum fide, ita etiam ab hiſtoria ipſa recedere videtur.

Nam ſic inferretur, unam tantum civitatem trans Bodotriam fuiſſe; cum magnam illam Caledoniæ provinciam plures civitates ſeu populos habuiſſe, ipſe Tacitus affirmet paulo infra: *cœtibus & ſacrificiis conſpirationem civitatum ſancirent.* ac deinde: *legationibus & fœderibus omnium civitatum vires exciverant.* Ubi non de integra Britannia, ſed de ſola Caledonia ſermo. Veterem ergo lectionem reſtitui. atque ubi in vulgatis legitur, *portus claſſe exploravit*: Rhenani judicium ſecutus correxi, *prius claſſe exploravit.* Juſſit ſcilicet Agricola, ut claſſis littora Caledoniæ circumveheretur, atque omnia loca quæ in mari non longe abeſſent, exploraret. *Pichena.*

Lego: *ampla civitatis trans Bodotriam ſita, quia motus &c. timebantur, portus claſſe exploravit.* Et *portus*, non *portum*, quia civitatem ponit, non pro oppido, ſed pro gente, vel regione aliquot populos complexa, & late per tractum litoris patente, ad quam erat veriſimile, naturam ab Oceano complures aditus portuſque patefeciſſe. Sic dicitur *civitas Helvetiorum* Cæſari, *civitas Hyrcanorum* Trogo Pompejo *Gronovius.*

Prius] & *portus* eandem ſeoſum facit, imo & forte meliorem non enim ſi bene attendis, prius *claſſe exploravit*, ſed ſimul ſequebatur claſſis, & *ſimul terra, ſimul mari bellum* impellebatur. Ergo ſequebatur, claſſis terreſtres copias, ſeu comitabatur juvabatque. non præcedebat, non prius explorabat. quaſi verò dux incederet ſine exercitu!

4. *Prius claſſe exploravit.*] Et hoc im-

pedes equeſque & nauticus miles [1] mixti copiis & [2] lætitia, ſua quiſque facta, ſuos caſus attollerent: ac modo *ſilvarum & montium profunda*, modo *tempeſtatum ac fluctuum adverſa*, hinc *terra & hoſtis*, [3] hinc *auctus Oceanus* militari jactantia compararentur. *Britannos* quoque, ut ex captivis audiebatur, *viſa claſſis obſtupefaciebat, tamquam, aperto maris ſui ſecreto ultimum victis perfugium clauderetur*. Ad ma-

INTERPRETATIO.

tes equiteſque & claſſiarij milites ſociati commeatibus cibiſque & gaudio, ſua quiſque facinora, ſuos eventus celebrarent: ac nunc ſaltuum immenſa ac montium ardua, *nunc* procellarum fluctuumque improſpera, hinc regio & hoſtes, hinc inflatus *procellis* Oceanus, *militari oſtentatione conferrentur. Etiam, ut ex bello captis comperiebatur*, conſpecta claſſis Britannos exterrebat, quaſi detecto Oceani ſui receſſu, ſupremum pulſis effugium adimeretur. *Ad vim bellumque con-*

NOTÆ.

peratorio officio convenienter, ſi verum. Dux conſuetudinem pelagi, vel loca ante congreſſum debet cognoſcere. Vegetius & Cæſar libro 4. de bell. Gall. capite 20.

1. *Mixti copiis.*] Forte mixto milite ſimul cum remige. ſed tamen malim mixtis inter eos cibis & epulis, aut certe utriſque ſimul ſcil. epulis ac numeris. unde lætitia, & ex lætitia jactatio militaris, ut ſolet inter iſtos thraſones. melius eſt, *mixti* epulis vinoque & cibis inter ſe.

2. *Lætitia ſua quiſque facta.*] Expones, *per lætitiam*, ſeu *præ lætitia*.

3. *Hinc auctus Oceanus.*] Putabam, *victus*. Sed quid ſi *auctus*, quia incognitum mare jam navigatum, & reliquo Oceano quaſi adjectum? *Lipſius.*

Hinc auctus Oceanus.] Qui novas gentes & adhuc ignotas aperit, is dicitur *auxiſſe* orbem terrarum, qui revera ſemper idem, ſed non opinione: hinc Alexander ille Magnus, qui plures orbes meditabatur. Juvenalis:

Æſtuat infelix anguſto in limite mundi,
Ceu Gyara clauſus ſcopulis, parvave Seripho.

Auctus ergo *Oceanus* putabatur, quod milites id ulterius navigaſſent, quam antea. Per hæc in memoriam redeo Chriſtophori de Columbo, mirabili cujus auſu, immenſus ille vetus orbis minima nunc orbis portio cenſetur. *Salin.*

Recte *auctus*, quia ſcil. ab his addita provinciæ regio ampliſſima, quia novus quæſitus ac domitus hoſtis; quia novus Oceanus Romanum agnoſcebat imperium; ideo promotum *auctumque*, & ei acceſſio facta videbatur. *Gronovius.*

De Tiberi fluvio dixit Tacitus, *immenſo auctu* ibi & in hac lætitia nondum agitur de præliis, nullum quippe adhuc commiſſum erat, nec de victoria relata ex hoſte aut Oceano, qui hactenus tantum explorabatur. narrant tantum quaſi per miraculum *ſilvarum & montium profunda* &c. ſcil, nova terra, novus occurrebat hoſtis, novus & inauditus Oceanus. forte neutrum recte, nec *victus* nec *auctus*. Forte ſcripſit, *altus Oceanus*, id eſt, vaſtus, profundus, atque in immenſum ſe attollens. nam per miraculum, hæc omnia narrant remiges & milites, jam ſecuri diſcriminis ut *ſilvarum & montium profunda*, ita *fluctuum adverſa*, & *altus Oceanus* inter ſe *militari jactantia* comparabantur. Forte, *hinc terra & hoſtis, hinc iratus* ſeu *infeſtus Oceanus*. huc ducit ſeries & ſententia loci hujus.

Auctus Oceanus.] Repono, ut fuit in veteribus libris, *auctus Oceanus*, & explico de æſtu, quo intumeſcit fuiens hoc mare. Cui ſententiæ favet alter locus Taciti lib. 2. 24. ubi de claſſe Germanici, quæ per eas inſulas, eodemque

mus & arma converſi [1] Caledoniam incolentes populi, paratu magno, majore fama, uti mos eſt de ignotis, [2] *oppugnaſſe ultro*, caſtella adorti, metum ut provocantes addiderant; *regrediendumque citra Bodotriam, & excedendum potius, quam pellerentur*, ſpecie prudentium ignavi admonebant. cum interim cognoſcit, *hoſtes pluribus agminibus irrupturos.* Ac ne ſuperante numero, & peritia locorúm circumiretur, diviſo & ipſe in tres partes exercitu inceſſit. Quod ubi 26
cognitum hoſti, [3] mutato repente conſilio, univerſi [4] nonam legio-

INTERPRETATIO.

verſa Caledoniæ gentes, ingenti apparatu, & atrociore fama ut de incognitis ſolet, quod ipſæ ultro laceſſiſſent, *aggreſſi præſidia* Rom. *formidinem, ut oppugnantes intulerant. Et prætextu prudentium ſegnes perſuadebant*, recedendum eſſe citra Bodotriam, & ultro abeundum potius, quam ejicerentur. *cum interea comperit*, hoſtes pluribus cuneis oppugnaturos. *Ac ne numeroſioribus copiis, & quia gnari locorum hoſtes erant circumdaretur, tripartito & ipſe exercitu invehebatur. Quod ubi compertum* eſt *Britannis, mutata ſubito ſententia, omnes ſimul noctu adorti nonam legionem,*

NOTÆ.

mari, tempeſtate diſperſa fuit olim. *Quanto violentior cætero mari Oceanus, & truculentia cœli præſtat Germania, tantum illa clades novitate & magnitudine exceſſit* &c. *Tandem relabente æſtu, & ſecundante vento, clauda naves, raro remigio, aut intentu veſtibus, & quædam à validioribus tracta revertere .... ut quis è longinquo revenerat, miracula narrabant, vim turbinum* (en ergo pariter tum etiam auctus Oceanus) *& inauditas volucres, monſtra maris, ambiguas hominum & belluarum formas, viſa, ſive ex metu credita.*

Hinc auctus Oceanus.] Viſa veluti prodigia nova referunt milites remigeſque miles ſcil. *ſilvarum & montium profunda*, alii *tempeſtatum ac fluctuum adverſa*, & hinc *terra hoſtiſque*, & hinc *auctus Oceanus* per miraculum comparantur. Igitur τὸ *auctus Oceanus* ſumi poſſit eodem ſenſu, quo *ſilvarum & montium profunda*, ſcil. ſenſu proprio & naturali, non improprio aut metaphorico. Forte tamen rudis miles imperite *auctum Oceanum* dicit. quia nunc major apparet, quam antea ſibi finxerant animo, cum nondum hactenus comperiſſent Britanniam eſſe inſulam, & circumiri Oceano poſſe. Sed potius *auctus* hic ſit iratus, inflatus &c. ſenſu proprio.

Oceanus.] Pars Oceani Germanici ad ſeptentrionem & occidentem.

1. *Caledoniam.*] Ortelio Caledoniorum tractus Roſſia videtur hodie ex tabulis vocari Retinet vetus nomen oppidum infra Atholiam ad dextram Taï ripam ſitum, vulgo *Duncalden* Eadem veſtigia extare in *Caldar* & *Calendar*, autor Scotiæ Chronico. *Virdungus.*

2. *Oppugnaſſe ultro, caſtella adorti.*] Fortaſſe, *oppugnare ultro, caſtella adoriri.* Lipſius.

Rectiſſime Pichena ſentit τὸ *oppugnaſſe*, regi à τῷ *fama*: ut *fama oppugnaſſe*, ſit rumor quod oppugnarint. *Caſtella*, inquit, *adorti* & apparatu magno & majore fama, vel ex eo quod oppugnatum ultro veniſſent, metum addiderant. *Gronovius.*

3. *Mutato repente conſilio.*] Cum conſilium tuum cognoveris adverſariis proditum, diſpoſitionem mutare te convenit, Vegetius 3. ult. *Virdungus.*

4. *Nonam legionem*] Multa hic petitè fecerunt Britanni. primum quod repente & improviſo, deinde quod noctu ſopitos, tum quod univerſi unam legionem, poſtremo quod hoſtium invalidiſſimos adorti ſint. *Virdungus.*

nem ut maxime invalidam, nocte aggreſſi inter ſomnum ac trepidationem cæſis vigilibus [1] irrupere. Jamque in ipſis caſtris pugnabant, cum Agricola iter hoſtium ab exploratoribus edoctus, & veſtigiis inſecutus, velociſſimos equitum peditumque aſſultare tergis pugnantium jubet, mox ab univerſis adjici clamorem. & propinqua luce [2] fulſere ſigna. ita [3] ancipiti malo territi Britanni: & Romanis redit animus, ac ſecuri pro ſalute, de gloria certabant. ultro quinetiam irrupere. & fuit atrox in ipſis portarum anguſtiis prælium, donec pulſi hoſtes, utroque exercitu certante, his ut tuliſſe opem, illis ne eguiſſe auxilio viderentur. quod niſi paludes & ſilvæ fugientes texiſ-
27 ſent, debellatum illa victoria foret. [4] Cujus conſtantia ac fama ferox

INTERPRETATIO.

ut longe infirmiorem, inter ſoporem atque conſternationem interfectu vigilibus impetum fecere. Iamque in ipſis caſtris certabant, cum Agricola itinere hoſtium per exploratores comperto, & veſtigiis eos inſectatus, perniciſſimos equitum peditumque invadere terga dimicantium jubet, dein omnes ſimul clamorem tollere. & jam proxima luce micuere vexilla legionum. *ſic imminente utrinque hoſte perculſi Caledonii: & noſtrorum animis redit virtus, ac* jam *certi de incolumitate, pro gloria dimicabant. Quin etiam* ipſi *ultro invaſere* hoſtes, *& fuit immane certamen in ipſo portarum aditu, donec fuſi Britanni, pugnante utroque agmine, his, ut ſubveniſſe* Nonanis, *illis, ne indiguiſſe ope exiſtimarentur. quod niſi lacus ſaltuſque fugaces occultaſſent, eâ victoriâ confectum patratumque bellum foret. Cujus* victoriæ *conſtantia gloriaque elatus*

NOTÆ.

1. *Irrupere.*] In caſtra nempe Nonæ legionis.

2. *Fulſere.*] Micuere procul ſigna legionum quæ gravius incedebant, unde terror in hoſtem, qui forte major ingruit, quam ſi de repente & inopinato irruerent legiones.

3. *Ancipiti.*] Nempe à fronte & à tergo oppugnari. ſcil. à Nonanis hinc, & illinc ab his qui auxilio advolarant.

4 *Cujus conſtantia ac fama.*] Fallor, aut *conſcientia* legendum. *Lipſius.*

Recte ſic *conſtantia* aliquando opponitur, non tam levitati ejus hominis qui varius & mutabilis ſemper, quam timori ſeu levitati ex timore. quo ſcil. perculſus minus honeſte ſe gerit in certis occaſionibus, nec ſatis firmiter aut ſevere reſiſtit pro dignitate ſeu majeſtate imperii.

Sic inſignis *conſtantia* Alexandri rapientis ad ſupplicium quoſdam de tumultuantibus armatis: cui convenit apud Tac. Voculæ *conſtantia* 4. hiſtor. 25. item Perdiccæ ultro accedentis & increpantis pedeſtrem exercitum, qui percuſſorem ad eum miſerat. Juſtin. 13.

Cui conſtantiæ contrarium eſt quod habet Tacitus 2. hiſtoriarum 94. *Nec coërcebat iſtas voces Vitellius, ſuper inſitam inerti animo ignaviam, conſcius ſibi inſtare donativum.* hoc eſt, præterquam quod à natura nihil habebat *conſtantiæ*, & horrebat vanos ſtrepitus, nec audebat militaris turbæ inſolentiam imperatoria ſeveritate compeſcere &c.

Hinc & intelligendum illud Velleii libro 2. 125. in ſeditione Germanici Pannonicique exercituum, poſt exceſſum Auguſti: *quo quidem tempore ut pleraque ignave Germanicus, ita Druſus priſca antiquaque ſeveritate* &c. ubi *ignave*, hoc eſt, parum conſtanter, parum ſevere.

Nam hoc quoque *conſtantia* eſt, tumultuantibus non cedere, atque etiam obviam ire, ut Suetonius loquitur de Julio, capite 60.

Nec dubium, quin turpiter & men-

exercitus i-

exercitus: *nihil virtuti ſuæ invium; penetrandam Caledoniam, inveniendumque tandem Britanniæ terminum continuo præliorum curſu* fremebant. atque illi modo [1] caui ac ſapientes, prompti poſt eventum ac magniloqui erant. iniquiſſima hæc bellorum conditio eſt, proſpera omnes ſibi vindicant, [2] adverſa uni imputantur. At Britanni non virtute, ſed occaſione & [3] arte ducis rati, nihil ex arrogantia remittere, quo minus juventutem armarent, conjuges ac liberos in loca tuta transferrent, cœtibus ac ſacrificiis conſpirationem civitatum.

INTERPRETATIO.

erectuſque animis exercitus, nihil viribus ſuis impervium, perrumpendam eſſe Caledoniam *fremebant*, reperiendumque tandem aliquando finem Britanniæ perpetuo certaminum impetu. *atque illi paulo ante intenti, ſeduli, ac modeſti, nunc feroces poſt fortunam ac vaniloqui erant. Miſerrima hæc ſors armorum eſt, res proſperè geſtas omnes ſibi arrogant, improſpera uni tribuuntur. At Britanni qui non fortitudine, ſed caſu & aſtu legati ſe victos eſſe putabant, nihil ex ferocia minuere, quin copiarum delectus haberent, uxores filiaſque in tutas ſedes transmitterent, conciliiſque & ſacrificiis conjurationem populorum ſancirent ac firmarent.*

NOTÆ.

daciter aduletur Vellejus patri & filio, Tiberio ſcil. & Druſo, factumque *conſtantiſſimi*, qua licuit, *exempli*, ut agnoſcit Suetonius, *ignaviæ* crimine traducat.

Sic fere & eam vocem hic accipimus, ut. *hujus victoriæ conſtantia & fama ferox exercitus* fit. cujus ſcil. ſic interritis animis partæ, tantaque fama paſſim celebratæ memor, atque inde inflatus erat miles.

Sic libro 14. Annalium. *At Suetonius mira conſtantia medios inter hoſtes Londinium perrexit.* Gronovius.

1 *Cauti ac ſapientes.*] Intelligebam de his qui oppugnati intra caſtra, modo cauti & attenti erant, ut in adverſis ſolet, nunc autem poſt victoriam feroces & erecti animis fremebant, &c. Alii intelligunt de his qui ſupra, *ſpecie prudentium ignavi admonebant*, recedendum eſſe *citra Bodotriam.* His verbis: *atque illi modo cauti* &c. videtur Tac. diſtinguere alios duces ab iis qui obſeſſi erant, cæteros ſcil. legatos legionum, & forte etiam præfectos caſtrorum ac tribunos & primipili centuriones, qui in conſilium vocabantur. à milite ſcil. eos diſtinguit, qui tali victoria ferox pervadendam Caledoniam fremebat, vel de toto exercitu indiſtinctè intelligit.

2. *Adverſa uni imputantur.*] Hoc eſt, duci. Sic 4. hiſt. de Herennio Gallo: *Victi, quod tum in morem verterat, non ſuam ignaviam, ſed perfidiam legati culpabant.* Rhenanus.

Adverſa uni.] Sive ante ſive poſt prælium, ſive in adverſis, ſive in proſperis, nunquam fas militi imperia ducis ſciſcitari; at cum adverſa ipſi uni imputantur, jam miles ſe ſupra ducem attollit, quo nihil exitiabilius Recteque docet Livius lib. 44. *militem hæc tria curare debere: corpus ut quam validiſſimum & perniciſſimum habeat, arma apta, animum paratum ad ſubita imperia; cætera ſcire de ſe diis immortalibus & imperatori ſuo curæ eſſe. In quo exercitu milites, conſul & imperator vulgi rumoribus circumagatur, ibi nihil ſalutare eſſe.*

3 *Arte ducis rati.*] Lego: *non ut virtute, ſed occaſione & arte ducis ſuperati.* Nam illud, *ſuper*, compendio ſæpe ſcriptum, & unica littera: quæ & in fine antecuntis verbi eſt, ſcil. *ducis. occaſione* autem *victos* ſe volunt, quia ſuperventu ſubito Agricolæ oppreſſi erant. *Lipſius.*

28 ſancirent. atque ita irritatis utrimque animis diſceſſum. Eadem æſtate [1] cohors [2] Uſipiorum per Germanias conſcripta, in Britanniam [3] tranſmiſſa, [4] magnum ac memorabile facinus auſa eſt. Occiſo cen-

INTERPRETATIO.

atque ita infeſtis utrimque odiis abſceſſum eſt *Eodem anno cohors Uſipiorum apud Germanias delecta, cum in Britanniam tranſveheretur, ingens, atque inſigne*

NOTÆ.

Non manca hæc. ſuetum eſt enim magnitudinis ſectatoribus, verbis ibi parcere, ubi ſenſus ultro emergit. diſce de enim ſignifero Thucyd. libro 4. *Sperabant enim ipſos in vicum Solygiam tentaturos.* Ubi Scholiaſtes, *ſubintelligendum τὸ venire.* Sic & hic *victos*, facile ſuppletur. *Salinerius.*

Senſus facile ſuppletur ex antec. & certe brevitati ſtudet Tac. ſed nemo tamen mihi perſuadebit non ibi deeſſe aliquid, ut v.g. *ſe victos*, ſe pulſos *rati*, vel quid ſimile. Forte ſcripſerat, *arte ducis ſe ſuperatos rati.* ita ut vox *rati*, alteram ſimilem *ſuperatos* ejecerit.

Arte ducis rati.] Poteſt ſenſus ſuppleri ex præcedentibus, *proſpera omnes ſibi vindicant. uni*, duci nempe, imputantur *adverſa*. At Britanni *adverſa* ſeu adverſum prælium contigiſſe, *non virtute, ſed occaſione & arte ducis rati* &c. Quaſi diceret, omnes in ſe trahunt res proſperas, *adverſa uni imputantur.* atque etiam Britanni *adverſa* ſua, non virtuti, ſed occaſioni & arti ducis Rom. tribuebant &c.

Inepte & ſine ullo ſenſu corrigunt, *proſtrati*, vel *ſuperati*. Sic enim diſerte & abſolute loquendo, decus Agricolæ minueret Tacitus. Et cur hæc auctor diceret ex perſona ſua? Imo Britannos ipſos hanc belli gloriam imminuere decebat. Itaque Britanni ipſi ſic ſentiebant, non Tacitus. neque hiſtoriæ ſcriptor ſic jejune & frigide ſapiat, aut ſcribat. Forte ſic edidit: *Britanni quaſi non virtute, ſed occaſione & arte ducis ſuperati.* aut quid ſimile.

1. *Cohors.*] Quæ ſexcentorum hominum fuit. ſic quælibet Liburnica ducentos milites vexerit.

2. *Uſipiorum.*] Uſipetes, populi Germaniæ magnæ ad Rhenum fluvium. hodie pars ſeptentrionalis ducatus *Gueldria*, cum *Zutphania* comitatu, in provinciis Unitis. *Tillemonius.*

3. *Tranſmiſſa.*] Pro tranſmittenda. hæc ſcil. tranſmittebatur, nondum tranſmiſſa erat.

4. *Magnum ac memorabile facinus.*] Olim hoc tanti fuit, quanti nunc, penetraſſe Magellani ſinum, & orbem hunc circumdediſſe. Ambroſius libro 3. Hexaëm. cap. 3. *Illud magnum & inauſum navigantibus, atque intentatum nautis mare, quod Britannias frementi includit æquore, atque in ulteriora, & ipſis fabulis inacceſſa ſecreta ſe porrigit.* Hac autem circumvectione rejecta Britannia, & inſula bona fide approbata *Lipſ.* Magnum erat & memorabile tali tempore ac loco tales rebellionem moliri, & id ſic exſequi, dein per omnia extrema tamdiu ærumnoſam vitam trahere ac durare. Incepto, profligato, exitu *magnum* hoc & *memorabile facinus*; non curſu tantum, quem ne cogitarunt quidem, cum rem ingentis auſi ſuſciperent; quamquam & hujus cœpti fortuna ipſis præcipue miſeriis fuerit magna & memorabilis. *Gronovius.*

Magnum ac memorabile facinus.] Longe majus id quod ſcribitur de Francis noſtris Paneg. Max Aug. *Recurſabat quippe in animos illa ſub divo Probo & paucorum ex Francis captivorum incredibilis audacia & indigna felicitas, qui à Ponto uſque correptis navibus, Græciam Aſiamque populati, nec impune pleriſque Libyæ littoribus appulſi. ipſas poſtremò navalibus quondam victoriis nobiles ceperant Syracuſas, & immenſo itinere pervecti, Oceanum, qua terras rupit, intraverant, atque ita eventu temeritatis oſten-*

turione ac militibus, qui ad tradendam diſciplinam immixti manipulis [1] exemplum & rectores habebantur, tres Liburnicas adactis per vim gubernatoribus aſcendere: & [2] uno remigrante, ſuſpectis duobus eoque interfectis, nondum vulgato rumore [3] ut miraculum provehebantur. mox hâc atque illâ rapti, & cum pleriſque Britannorum ſua defenſantium prælio congreſſi, ac ſæpe victores, aliquando pulſi, eo [4] ad extremum inopiæ venere, ut [5] infirmiſſimos ſuorum, mox ſorte ductos veſcerentur. atque ita circumvecti Britanniam, amiſſis per inſcitiam regendi navibus, pro prædonibus habiti, [6] primum à Suevis, mox à Friſiis intercepti ſunt. ac fuere quos per commercia

INTERPRETATIO.

facinus auſa eſt. Interfecto centurione & militibus, qui numeris immixti ut eos militia Rom. inſtituerent, virtutis ac diſciplinæ ſpecimen, ſimul & duces æſtimabantur, coactis per vim rectoribus tres liburnicas conſcendere: & uno iſtorum abſcedente, hincque *ſuſpectis duobus* aliis, *ideoque & occiſis, nondum ſparſa fama* facinoris, *inſtar prodigij devehebantur* Oceano. *dein huc atque illuc abrepti, & cum pleriſque Britannorum ſua propugnantium dimicantes, ac plerumque ſuperiores, interdum etiam repulſi, eo tandem egeſtatis redacti ſunt, ut* primò *ſuorum invalidiſſimos vorarent, dein* poſtremo *ſorte ducerent* validos, ut veſcerentur. *atque ita circumeuntes Britanniam, & per imperitiam gubernandi amiſſis Liburnicis, pro piratis ſeu latronibus habiti, primum à Suevis, dein à Friſiis circumventi ſunt. atque eorum*

NOTÆ.

derant nihil eſſe clauſum piraticæ deſperationi quo navigiis pateret acceſſus.

1. *Exemplum & rectores.*] Vitam ſcilicet militarem magiſtrantes, ſive magiſtros agentes vitæ militaris: *militaris diſciplinæ duces, & proprio exemplo ad ſimilem virtutem gloriamque* manipulares cæteroſque *incitantes.* quod Spartianus eleganter: *exemplo virtutis ſua cæteros adhortari:* vel *ad exemplum docendi aliquid facere,* ut habet Vopiſcus in Tacito. *Virdungus.*

Exemplum.] Nempe *exemplum* militiæ, & *rectores,* ut qui ſcil. his tyronibus curandis inſtituendiſque diſciplina Romana præpoſiti eſſent.

2. *Uno remigrante.*] An *remigrare* hic ſignificat, remigio aufugere? id quidem fieri non potuit, cum in unaquaque Liburnica tertia pars cohortis eſſet, quæ gubernatorem vi retinere, atque occidere poterat. Ergo veriſimilius eſt, illum, antequam ex portu ſolverent, clam ſe ſubduxiſſe, ac domum verſus remeaſſe. nam duos tantum occiſos apparet. *Pichena.* Forte initio oram maris ac littus legebant, ſicque fugere terra, & latebris aut ſilvis ſe occultare facile fuit. coëgerant ipſos, ut fugæ duces eſſent.

3. *Ut miraculum.*] Nondum ſparſo rumore audaciæ & facinoris; cum ſcil. navigarent imperiti ſine clavo, ſine rectore, & fere ſine remigio, inſtar *miraculi* adſpiciebantur ſic maris & fluctuum arbitrio navigantes; at audito narratoque facinore, mirari gentes deſierunt, & cum ad oram appellerent, urgente fame, tandem oppreſſi ſunt.

4. *Ad extremum.*] Id eſt, poſtremò, tandem.

5. *Infirmiſſimos.*] Tanta fuit fames, ut primò invalidos & infirmos, dein ſanos validoſque etiam *ſorte ductos veſcerentur.*

6. *Primum à Suevis.*] Suevici maris meminit autor noſter in lib. de moribus Germanorum, & tradit ex C. Nepote Plinius, Q. Metello Celeri tum Galliæ proconſuli, Indos à rege Suevorum dono datos, qui ex India commercii cauſa navigantes, tempeſtatibus eſ-

venumdatos, & [1] in noſtram uſque ripam mutatione ementium adductos, indicium tanti caſus [2] illuſtravit. [3] Initio æſtatis Agricola [4] domeſtico vulnere ictus, anno ante [5] natum filium amiſit. Quem

INTERPRETATIO.

exſtitere nonnulli, qui per nundinas venditi, & ad noſtrum uſque littus mutatione mercantium advecti, hiſtoria tanti accidentis inclaruere. Ineunte æſtate Agricola gravi dolore domeſtico perculſus, genitum ſibi ſuperiori anno filium amiſit. Quem

NOTÆ.

ſent in Germaniam abrepti.

. Cæterum eas Suevorum ſedes hodie Saxones tenent: nam horum annalibus proditur, ex inſulis in Toringorum terram eos primum applicuiſſe. Et Suevi ſunt Saxonibus hodieque Toringi, quanquam ex littoralibus mediterranei facti *Rhenanus.*

A Suevis.] Primum à Suevis pro prædonibus habiti, dein tandem à *Friſiis intercepti ſunt.* vel forte ab utriſque *intercepti* nam *tres liburnicas* habuere. ſi ille *unus* gubernator remigrarat cum ſua liburnica, duæ adhuc ſupererant, quarum naufragium ſpargi in Suevos & Friſios, & utriuſque prædæ eſſe potuit. Videntur tamen habuiſſe tres liburnicas. nam qui invitis tot caligis qui in navi, remigraſſet unus gubernator cum ipſa liburnica? hoc impoſſibile videtur.

1. *In noſtram uſque ripam.*] Intelligit ſiniſtram Rheni ripam, nam dextram Germani tenebant. Sic 4. hiſtoriarum. *Forte navem haud procul caſtris frumento gravem, cum per vada hæſiſſet, Germani in ſuam ripam trahebant.* Rhenanus.

Forte non ſemper, nec in omnibus locis Rheni dextram ripam tenebant Germani. nam quandoque ultra amnem diſpoſita Romanorum præſidia. Cum ſecundum flumen incedimus, ſeu curſum ejus ſequimur, deſcendendo ad oſtium quo erumpit in mare, ea pars quæ nobis *dextra* eſt, ripa *dextra* amnis vocatur. ſic de ſiniſtra. Et ea ripa quam Rhenanus natione Germanus & in Germania poſitus ſiniſtram vocat, nobis Gallis dextra eſt

Ripam.] Nempe Rheni.

2 *Illuſtravit.*] Renuntiata narrataque tali fortuna, illi famâ innotuere. rumoribus ſcil. & ſermonibus hominum inclaruere.

3 *Initio æſtatis.*] Hic caſus Agricolæ conjiciendus eſt in annum officii ejus ſeptimum, ab urbe vero condita 838 Imp Domitiano XI. T. Aurelio Fulvio conſulibus *Vsrdungus.*

4. *Domeſtico vulnere*] Sic Plin. lib 5. epiſt. 16 *Non poſſum exprimere verbis quantum animo vulnus acceperim, cum audivi Fundanum ipſum, (ut multa luctuoſa dolor invenit) præcipientem, quod in veſtes, margaritas, gemmas, fuerat erogaturus, hoc in thura & unguenta & odores impenderetur.* Hoc dicit de puella ante nuptias intempeſtivo fato patri erepta & rogo impoſita

5. *Natum filium.*] Qui alter ab eo filio, de quo Tac. antea. cum ſcil. Agricola in Aſia quæſtor eſſet, & qui interierat puer admodum multos ante annos. At iſtum noviſſimum haud dubie ſuſceperat in Britannia.

Anno ante natum filium.] Non lugebant ſolemni ritu pueros inveſtes ac prætextatos, & immatura morte raptos. quod patet clare apud Tacitum, ubi de funere Britannici. Et Plut. Conſol. ad uxorem: *Hoc cujuſmodi ſit & quid in eo maxime ſit verum, magis priſci atque aviti oſtendunt mores, qui neque infantibus pueris inferias ferebant, neque cætera faciebant, quæ pro aliis mortuis fieri par eſt. Nondum enim his terra eſt communicata, neque eorum quicquam quæ terra naſcuntur Neque ſepulcra extruebant neque monumenta, nec expoſitiones mortuorum amabant, nec corporibus aſſide-*

caſum neque [1] ut plerique fortium virorum ambitioſe, neque [2] per lamenta rurſus ac mœrorem muliebriter tulit. & [3] in luctu bellum inter remedia erat. Igitur præmiſſa claſſe quæ pluribus locis præda 29
ta, magnum & incertum terrorem faceret, expedito exercitu, cui

INTERPRETATIO.

luctum neque per oſtentationem conſtantiæ, ut plerique egregij viri, ſuſtinuit, neque etiam in mœſtitiam, aut muliebres fletus ſe ipſe effudit atque in ipſo dolore expeditio inter ſolatia fuit. Itaque prius immiſſa claſſe, ut ipſa multis locis prædam agens, ingentem & ambiguum pavorem inferret, ipſe cum *delecto agmine, cui Bri-*

NOTÆ.

bant. Hos enim lugere prohibent leges, perinde ac ſi impium ſit eos lacrymis proſequi, qui in meliorem & magis divinum locum tranſmigrarunt &c.

1 *Ut plerique fortium virorum ambitioſe.*] Dubito, utrum hic *ambitio* referatur ad principum virorum funera, quæ apud Romanos ſumptuoſa pompa celebrabantur. Ideo de Germanis in ſupradicto libro dixit: *funerum nulla ambitio.* Potius cenſeo, per *ambitionem* intelligi conſtantiæ ac fortitudinis oſtentationem, quod convenit cum ſequentibus verbis, *neque per lamenta rurſus* &c. *Pichena.*

Id eſt, ut animi robur, quaſi dolori imperare poſſet, oſtentans, nulla humani affectus ſigna daret: ut is qui nuntiata morte filii, nihil motus eſt. *Sciebam*, inquit, *me genuiſſe mortalem.* Hic, ut in omni re, liquet modum eſſe optimum. *Virdungus.*

Sic veteris inſtituti ac moris fuit, temperare lacrymas in juniorum funeribus. ſic lib. 13 an. Nerone de Britannico: *Id à majoribus inſtitutum referens, ſubtrahere oculis acerba funera, neque laudationibus aut pompa diſtinere.* Neque laudabantur publice in exequiis matronæ juniores, licet nobiles ac ſplendidæ: id decus uſurpatum in feminis tantum virtute & ætate provectioribus.

Neque ut plerique fortium virorum ambitioſe.] Quintil. decl. 8. *Non habet orbitas veſtra lacrymas, ſuper ardentes rogos tenetis inconcuſſam rigidamque faciem, itis obviam conſolationibus, & quod omnem modum feritatis excedit, captatis in magna calamitate laudari.*

2 *Per lamenta*] Plut. Conſol. ad uxorem. *Equidem homini pio & benevolo in ſuos gratulamur, quod eorum qui è vita exceſſerunt, deſiderio, honore & memoria moveatur; hæc vero fletuum inexplebilis cupiditas, lacrymas, corporis contuſiones lacerationeſque afferens, nihilo ſane eſt honeſtior, quam illa quæ in voluptatibus verſatur immoderatio.*

Infra: *Quid enim abſurdius, quam riſum nimium aut immodicum gaudium è vita tollere; his vero fletuum & lamentationum fluctibus ex uno fonte deductis in univerſum prorumpere? ac nonnullos unguenti quidem & purpuræ cauſa, cum uxoribus pugnas edere, tonſuras vero his lamentabiles, nigras veſtes, deformes ſeſſiones, & diſcubitus laborioſos concedere? quodque omnium eſt graviſſimum, ſervos aut famulas, ſi qui ſupra modum ac præter æquum puniant, reſiſtunt ac prohibent, & tamen acerbam illam punitionem in luctu & caſibus, in quos ſe ſponte conjecerunt ipſi, negligunt, qui ipſi tamen etiam facilitate & humanitate indigent.* Plut. ibid. *Dicit Æſopus, cum Iupiter diis honores diſtribueret, etiam Luctum honorem ſibi poſtulaviſſe. dedit igitur illi hoc, ac ſumpſit: ſed apud eos tantum qui probarent, atque ita vellent* Quaſi ſummus deorum id non probaret, ſed tantum non ſponte id toleraret in Luctu.

3 *In luctu bellum inter remedia.*] Sic Tib. Cæſar, defuncto filio Druſo, nihil intermiſſa rerum cura, *negotia pro ſolatiis* accipit, libro 4 annalium. Et hoc eſt, quod Cicero mœrens obitu filiæ

ex Britannis fortiſſimos & longa pace exploratos addiderat, ad montem [1] Grampium pervenit, quem jam hoſtes inſederant. Nam Britanni nihil fracti pugnæ prioris eventu, & ultionem aut ſervitium exſpectantes, tandemque docti [2] commune periculum concordia propulſandum, legationibus & fœderibus omnium civitatum vires exciverant. Jamque ſuper triginta millia armatorum aſpiciebantur, & adhuc affluebat omnis juventus, & quibus cruda ac viridis ſenectus, clari bello, ac [3] ſua quiſque decora geſtantes: cum inter plures duces virtute & genere præſtans, [4] nomine Galgacus, apud contractam multitudinem *prælium* poſcentem, in hunc modum locutus fertur: [5] *Quoties cauſſas belli &* [6] *neceſſitatem noſtram intueor, magnus mihi*

INTERPRETATIO.

tannorum validiſſimos & diuturna pace expertos adjecerat, venit ad montem Grampium, quem ante hoſtes occupaverant. Quippe Britanni nequaquam dejecti animo ob ſuperioris prælii cladem, & vindictam aut ſervitutem opperientes, & qui tandem didicerant commune diſcrimen communi conſilio repellendum eſſe, miſſis legatis, initoque fœdere, omnium nationum copias & auxilia *evocarant. Iamque cernebantur pluſquam triginta hominum millia, & adhuc confluebant undique juvenes, & quibus valida ac vivida ſenectus, militia conſpicui, ac ſua quiſque inſignia præmiaque* virtutis & gloriæ *præferentes: cum inter multos duces fortitudine & nobilitate præcellens, vocabulo Galgacus, talem orationem coram toto exercitu, qui* pugnam *petebat, habuiſſe perhibetur.* Quoties advertit animus ad cauſſas belli, & ad ipſas quibus

NOTÆ.

Tulliæ, paſſim in epiſtolis negat ſe habere, ubi acquieſcat, quia non amicorum negotiis, non reipublicæ procurationibus impediantur cogitationes, & mœſtitia animi non avocetur. *Virdungus.*

1. *Grampium.*] Qui mons mediam Scotiam dividit in *Auſtralem* ſive ſuperiorem & in *Borealem* ſive inferiorem. Ajunt hunc montem *Granzebaine* priſca Scotorum lingua vocari, hoc eſt, *montem incurvum.* Plura de eo Hector Boëthius. *Virdungus.*

Grampius.] Mons Caledoniorum populorum &c. in Britannia majore verſus ſeptentrionem. hodie *Granzebain*, provinciarum *Athole, Broad Albain* &c. in parte media regni Scotiæ. *Tillemon.*

2. *Commune periculum concordia.*] Hoc idem Thucydides libro 4. *Extraneos advenientes, ſi ſapimus, juncti repellemus: quoniam ſinguli & ſi lædimur, univerſi periclitamur.*

3. *Sua quiſque decora.*] Ut milites Romani, cum triumphum imperatoris ſui proſequerentur. Appianus: *Laureati omnes & fortiſſimus quiſque dona geſtans militaria.* Sed & libro 2. hiſt. Vitelliani, *juxta ſuam quiſque centuriam armis doniſque fulgentes.*

Decora.] Ut phaleras, armillas, torques, equos ipſos, frameas &c.

4. *Nomine Galgacus.*] Hic *Galdus* apud Liennaue Triadum libro, inter tres Britanniæ heroës appellatur, ut ſcribit Cambdenus. *Virdungus.*

5. *Quoties cauſſas.*] Menander: *Cum feceris aliquid quod bonum & egregium ſit, tum bonam ſpem accinge tibi, ſciens quia virtutem & audaciam, ſi juſtam cauſſam ſuſcipis, deus adjuvat.* Decantatiſſimum illud: *Deus frangit & attollit &c. Virdungus.*

6. *Neceſſitatem.*] Quia inter Romana arma à fronte & Oceanum à tergo poſitis & velut incluſis Caledoniis neceſ-

animus eſt, hodiernum diem, conſenſumque veſtrum, initium libertatis totius Britanniæ fore. Nam & univerſi [1] *ſervitutis expertes: & nullæ ultra terræ, ac ne mare quidem ſecurum, imminente nobis claſſe Romana. ita prælium atque arma, quæ fortibus honeſta, eadem etiam ignavis tutiſſima ſunt.* [2] *Priores pugnæ, quibus adverſus Romanos varia fortuna* [3] *certatum eſt, ſpem ac ſubſidium in noſtris manibus habebant: quia* [4] *nobiliſſimi totius Britanniæ, eoque in ipſis penetralibus ſiti, nec ſervientium litora aſpicientes, oculos quoque à contactu dominationis inviolatos habebamus. Nos terrarum ac libertatis extremos, receſſus ipſe ac* [5] *ſinus famæ in hunc diem defendit. nunc terminus Britanniæ patet. atque omne ignotum pro magnifico eſt. Sed* [6] *nulla jam ultra gens,* [7] *nihil niſi fluctus & ſaxa: & interiores Romani. quorum ſuperbiam fruſtra*

INTERPRETATIO.

premimur anguſtias, magna mihi ſpes eſt, huncce diem, conſenſionemque veſtram, principium fore libertatis omnium Britannorum. Quippe nos omnes à ſervitio intacti illibatique: & nulla ultra tellus, ac ne Oceanus quidem tutus, ingruente claſſe Rom. ſic certamen atque arma, quæ viris egregiis decora, eadem *nunc* quoque inertibus ſaluberrima ſunt. Superiora certamina, quibus adverſus Romanos *Britanni* incerto marte dimicarunt *hactenus*, ſpem opemque in noſtris armis reponebant: quia *nos* clariſſimi totius Britanniæ, ideoque in ipſo intimo ſinu repoſiti *ſumus*, neque vel *ipſas* inſervientium ripas videntes, oculos etiam *ipſos* à contactu dominationis intemeratos ſervabamus. Nos orbis atque libertatis ultimos, ad id uſque tempus defendit famæ ſecretum ac longinquitas. nunc finis Britanniæ compertus eſt. atque omne incognitum pro magno habetur. Sed jam nulla ultra *nos* natio *eſt*, nihil niſi undæ & ſcopuli: & intra Caledoniam Ro-

NOTÆ.

ſatio aut vincendum, aut ſerviendum fuit.

1. *Servitutis expertes.*] Atque ideo fortiores. Apud Dionem Agrippa memorat, *Græcos quoque, quamdiu unus ſolus rempublicam eorum geſſit, nihil egregium patraſſe: poſtquam autem populus eam adminiſtrare cœperit, præclariſſimam famam adeptos.* Quin & Romani, poſt exactos reges, ſ. ipſis meliores ac fortiores extiterunt, ut Salluſtius commemorat.

Fatendum eſt tamen non omnes ideo populos libertatem concoquere de quibus uſurpes illud Ageſilai, *eos in ſervitute bonos, in libertate malos eſſe.* Virdungus.

2. *Priores pugnæ.*] Legerim: *priores, quibus adverſus Romanos varia fortuna certatum eſt*: homines enim certaverunt, non pugnæ certatæ. Ii porro populi, ait, ſpem atque ſubſidium in nobis habuere, nos ſi vincamur, nullibi. *Freinshemius.*

Idē ſenſus eſt, utrovis modo legas præfero vulgatam. nam præcedunt hæc, *prælium atque arma quæ fortibus honeſta* &c.

3. *Certatum eſt.*] Nempe ab aliis Britannis antea.

4. *Nobiliſſimi.*] Ideo quia fortiſſimi, & ideo fortiſſimi, quia iidem ipſi ſervitutis hactenus expertes fuimus.

5. *Sinus.*] Secretum & ſilentium famæ nos hactenus defendit ſeu adverſus famam ac bellum, ſilentium ſecretumque nobis pro tutela & præſidio fuit.

6. *Nulla ultra gens.*] Paneg. Max. Aug. *Quam nunc inſulam remotiorem? quem alium ſibi optet Oceanum? quo denique pacto effugere pœnas Reipub. poteſt? niſi ſi hauſtu terræ devoretur, aut turbine aliquo in devia ſaxa rapitur?*

7. *Nihil niſi fluctus & ſaxa, & interio-*

per obſequium & modeſtiam effugeris. [1] *raptores orbis,* [2] *poſtquam cun-*

INTERPRETATIO.

mani, quorum arrogantiam fruſtra per obſequelam & lenitatem declinaveris,

NOTÆ.

res Romani.] Faciunt iſta maxime ad probandam pugnæ neceſſitatem. Nihil enim reſtabat Caledoniis, niſi pugnare & vincere. Nam nec à fronte nec à tergo receptui locus. Non à tergo, quia *nulla ultra terra.* ultimus enim hic terrarum limes credebatur. Non à fronte, quia reliqua Britanniæ, omnemque ejus regionem ad Caledoniam uſque ferro jam ſubegerant Romani. *Boxhornius.*

Vanum eſt alterum cornu dilemmatis, ſcil. illud *à fronte.* quis enim ſe recipit à fronte, aut locum receptui habet *à fronte*, hoſtibus oppoſitis? Non hic niſi de tergo loquitur. idque ut magis agnoſcas, ſcribe mecum: *ſed nulla jam ultra gens, nihil niſi fluctus, & ſaxa, & infeſtiora Romanis.* Contra hos enim virtus poteſt valere; contra iſta, nulla. hinc igitur incumbendum eſſe ſignificat, & in hos impetum faciendum. *Gronovius.*

Attamen cum nullus ſit perfugio locus, neque à tergo, neque altera parte, & à fronte immineat hoſtis, hinc incumbendum, hac fortiter pugnandum, ea parte vincendum. hoc certe vim concionis auget & neceſſitatem omni modo exhibet oſtentatque. Hoc vult Tacitus, *nulla ultra gens* eſt quæ nos tueri pugnando poſſit, nullus eſt locus quo perfugere poſſimus adverſus prædones *raptoreſque orbis, nihil niſi fluctus & ſaxa*, nihil niſi Oceanus undique nos cingit: & *infeſtiores*, id eſt, intra Caledoniam *Romani*, jam ſuperbe noſtris cervicibus inſident, imminentque opibus & libertati noſtræ, &c. Nihil mutandum.

1. *Raptores orbis.*] *Remota* enim *juſtitia, quid ſunt regna, niſi magna latrocinia?* inquit eleganter Hipponenſis Antiſtes libro 4. de Civitate dei capite 4. Sic Lucanus Alexandrum Magnum *felicem terrarum prædonem* vocat. Et Scytharum legatus apud Curtium: *omnium gentium, quas adiſti, latro es.* Sic & Pirata ille, ex quo cum Alexander quæſiſſet, *quo ſcelere impulſus mare haberes infeſtum? eodem*, reſpondit, *quo tu orbem terræ.* hoc Cicero libro 3. de legibus. *Virdungus.*

Raptores orbis.] Sic Mithridates apud Salluſtium: *Romani arma in omnes habent, in eos acerrima, quibus victis ſpolia maxima ſunt.* Iterum: *Romanis cum nationibus, populis, regibus cunctis, una & vetus bellandi cauſſa eſt, cupido profunda imperii & divitiarum.* Et Caril. *Libidinem dominandi cauſſam belli habent, & maximam gloriam in maximo imperio putant.* Sed hæc verba hoſtium. nec unquam potentioribus, & magnis imperiis obtrectare victi aut ſubditi deſinent. Victi & inferiores ſemper paſſi injuriam videntur, quia ſcil. non fecerunt. quia eamdem aliis injuriam facere non poſſunt, dolent, indignantur.

Raptores orbis.] Quod eleganter expreſſit Lucanus lib. 10. ubi de Cæſare & Alexandro:

Intrepidus ſuperum ſedes & templa vetuſti
Numinis, antiquas Macedum teſtantia vires,
Circuit, nulla captus dulcedine rerum,
Non auro cultuque deum, non mœnibus urbis,
Effoſſum tumulis cupidè deſcendit in antrum.
Illic Pellæi proles vaſana Philippi,
Fœlix prædo jacet, terrarum vindice fato
Raptus, ſacratis totum ſpargenda per orbem
Membra viri poſuere adytis: fortuna pepercit
Manibus, & regni duravit ad ultima fatum.
Nam ſibi libertas unquam ſi redderet orbem,

Iſta

cta vaſtantibus defuere terræ, & [1] *mare ſcrutantur: ſi locuples hoſtis eſt, avari; ſi pauper, ambitioſi. quos non Oriens, non Occidens ſatiaverit: ſoli omnium* [2] *opes atque inopiam* [3] *pari affectu concupiſcunt. auferre, trucidare, rapere falſis nominibus*, imperium; *atque ubi ſolitudinem faciunt*, [4] pacem *appellant. Liberos cuique ac propinquos ſuos natura ca-* 31
riſſimos eſſe voluit; hi per delectus alibi ſervituri auferuntur. Conjuges ſororeſque & ſi hoſtilem libidinem effugiant, nomine amicorum *atque* hoſpitum *polluuntur. Bona fortunaſque, in tributum egerunt; in annonam, frumentum: corpora ipſa ac manus,* [5] *ſilvis ac paludibus emu-*

INTERPRETATIO.

prædones orbis, poſtquam omnia populantibus *exhauſta ſunt* ac defuere terræ, ipſum etiam pelagus inveſtigant: ſi dives hoſtis ſit, cupiunt opes, ſi inops, gloriam famamque ſectantur. quos non expleverit Oriens atque Occidens: ſoli mortalium divitias atque egeſtatem pari ſtudio & ardore affectant. ſpoliare, occidere, raptare falſis vocabulis, principatum; atque ubi deſertas vaſtaſque terras reliquerint *ipſi*, pacem vocant. Filios ſuos ac cognatos unicuique natura dilectiſſimos eſſe præcepit. hi ſpecie conſcribendi militis, aliò in ſervitutem abripiuntur. Uxores ſororeſque, ſi forte hoſtilem cupidinem ac ſtupra devitent, ſpecie amicitiæ atque hoſpitii temerantur. Facultates & opes, in ſtipendium, in commeatum, fruges, exhauriunt. ipſa corpora ac brachia inter plagas ac lu-

NOTÆ.

Ludibrio ſervatus erat, non utile mundo
Editus exemplum, terras tot poſſe ſub uno
Eſſe viro.

1. *Poſtquam ... defuere terræ, & mare ſcrutantur.*] Gell. lib. 12. 13. *Invenimus Tullium tertia in Verrem ſcripſiſſe: Eſt autem modo locus intra Oceanum jam nullus, neque tam longinquus, neque tam reconditus, quo non per hæc tempora noſtrorum hominum libido iniquitaſque pervaſerit.* Hoc ævo Tullii. ſed mox & ipſum Oceanum ſcrutati ſunt. jam ante quæ intra & citra Oceanum ſcrutati erant.

Et mare ſcrutantur.] Petronius Satyr de bello civili:

Nec ſatiatus erat. gravidis freta pulſa carinis
Iam peragebatur: ſi quis ſinus abditus ultra,
Si qua foret tellus, quæ fulvum mitteret aurum,
Hoſtis erat.

2. *Opes atque inopiam.*] Inhiant & imminent non ſolum in fortunas locupletum, ſed etiam in ſanguinem pauperum; atque adeo, ſi locuples hoſtis eſt, ſitiunt opes; ſi pauper, famam. *Virdung.*

3. *Pari affectu.*] Eadem ambitione, & pari ardore, ſi locuples hoſtis eſt, opes cupiunt, ſi pauper, victoriæ & rapti orbis, ac ſervitii publici famam appetunt. libertatemque à deo, & à natura ipſa inditam è medio, & ex natura ipſa ſublatam volunt.

4. *Pacem vocant.*] Solitudo hæc facit ad ſervitutem. ſolitudine ſcil. terras depopulantur vaſtantq; , ut tandem ſervire gentes oppreſſæ velint Et præcipue in extremis imperii finibus *ſolitudinem* fecere, ut hic in Scotia, ut barbaros procul amoverent ſervitutemque victorum populorum, ſic magis aſſererent firmarentque in perpetuum Itaque cum ſolitudinem fecere & ſervitutem, hoc *pacem vocant.* Væ victis. meliores imperant, dominique rerum vocabula dant rebus pro nutu & jure ſuo. Cic Philipp 2 *Et nomen pacis dulce eſt, & ipſa res ſalutaris Sed inter pacem & ſervitutem plurimum intereſt. Pax eſt tranquilla libertas: ſervitus malorum omnium poſtremum, non modo bello, ſed morte etiam repellendum.*

5. *Silvis.*] Quia pro civitatibus erant

niendis , *verbera inter ac contumelias conterunt. Nata ſervituti* [1] *mancipia ſemel veneunt, atque ultro* [2] *à dominis aluntur : Britannia ſervitutem ſuam* [3] *cottidie emit ;* [4] *cottide paſcit. Ac ſicut in familia* [5] *recentiſſimus quiſque ſervorum & conſervis ludibrio eſt : ſic in hoc orbis ter-*

INTERPRETATIO.

dibria, ſaltuum ſtagnorumque aggeribus ſtruendiſque foſſis ac molibus firmandis vallandiſque ſilvis fatigant. Gentia ſervitio mancipia ſemel venundantur, atque ultro nutriuntur à poſſeſſoribus: Britanni ſingulis diebus captivitatem ſuam redimunt, quotidie alunt. Et quemadmodum in familiâ noviſſimus quiſque ſervientium etiam contubernalibus irriſui eſt : ſic & in hac antiqua orbis

NOTÆ.

ſylva veteribus Britannis, quas tamquam arces & præſidia ſibi poſtea muniebant Romani, opera ſcil. & ſudore provincialium abutentes, eos talibus laboribus exercebant ac divexabant, cum ipſos ſtatim *in commilitium aſcire* intutum exiſtimarent.

Silvis.] Sic vertit Italus Interpres Atterunt corpora ipſa manuſque exſcindendo, faciendoque per ſilvas ligno, & viis per paludes muniendis Hoc de paludibus forte verum eſt, quamvis etiam in alium uſum paludes muniri poſſent, nempe vel retinendis aquis, ne multis locis effunderentur, vel in uſum & vim præſidiorum ipſorum. At de lignis cædendis in uſum domeſticum ibi non agitur. potuerunt cædere ſilvas, aggerere ligna, & faſces, ſed haud dubie in uſum aliquem publicum. ipſas ſilvas non exſcindebant, ſed immuniebant, aut partem tantum aliquam ſcindebant, quia infeſta hæc & importuna, aut ut ea materiâ cætera clauderentur firmarenturque validius.

Silvis ac paludibus emuniendis.] De his adi P. Fabrum libro 2. Semeſt. capite 5. ubi hanc operis publici pœnam Romanos accepiſſe cenſet ab Ægyptiis. de quorum rege Æthiope Sabaco Diodorus Siculus libro 1. Bibliothecæ.

Vide & eundem libro 5. de metallis, quæ in Hiſpania Romani exercebant. *Virdungus.*

1. *Mancipia ſemel veneunt.*] Sic Salvianus libro 6. extremo, ubi queritur, Romanos *tributa* barbaris pendere, quæ *munera* vocabant : *Dicimus donum eſſe, quod pretium eſt, & quidem pretium conditionis duriſſimæ ac miſerrimæ. Omnes quippe captivi, cum ſemel redempti fuerint, libertate potiuntur : nos ſemper redimimur, & nunquam liberi ſumus.* Lipſius.

2. *A dominis aluntur.*] Demenſum enim ſervi accipiebant quot menſibus. *Virdungus.*

3. *Cottidie emit.*] Tributo ſcil. quod pendit Romanis.

4. *Cottidie paſcit.*] Frumento. his enim rebus alebatur exercitus, per quem in ſervitute Britanni continebantur. *Virdungus.*

5. *Recentiſſimus quiſque ſervorum.*] Itaque ſervi recentiores non in magno pretio. Suetonius aliter præfert in Julio capite 47. *Servitia recentiora politioraque immenſo pretio comparaſſe dicitur.*

Sed reſcribo, *ſervitia decentiora*. firmat Plinius libro 1. epiſt 20. *Credo decentes eſſe ſervos, qui mihi ſunt empti conſilio tuo.* Lipſius.

Puto, ſervitia *recentiora* quandoque erant ſimul & *decentiora*, & præſertim pueri elegantioris formæ, qui ſcil. deliciis, ſplendori, & magnificentiæ magnarum domorum deſtinati erant. qui & deſcripti per ætates, colores, & nationes teſte Seneca. Et cum dicit Tacitus recentiſſimum quemque ſervorum ludibrio aliis ſervulis eſſe, hoc verum eſt indiſtincte & in genere, non forte in ſpecie. ita ut v. g. intra ſpeciem, ſeu ſectam delicatiſſimorum ac formoſiſſimorum ſervorum, *recentiores* ſimul & *decentiores*

varum vetere famulatu, novi nos & viles in excidium petimur. Neque enim [1] *arva nobis, aut metalla, aut portus ſunt, quibus exercendis reſervemur. Virtus porro ac ferocia ſubjectorum ingrata imperantibus. &*

INTERPRETATIO.

terrarum ſervitute, recentes nos & viles in exitium quærimur. Neque enim agri nobis, vel aurifodinæ, aut emporia ſunt, quibus colendis exercendiſque conſervemur. Cæterum fortitudo atque audacia ſubditorum invita domi-

NOTÆ.

eſſent, non riſu digni & præcipue comparari cum aliis ſervulis, qui deſtinati vilioribus miniſteriis. At in ſecta aliorum iſtorum qui abjectioris ſortis erant, hoc verum magis, ſcil. recentiſſimum quemque fuiſſe ludibrio aliis conſervis. vel quia nondum apti & facti urbanis miniſteriis, & quia adhuc rudes & ſubruſtici erant, vel ob priorum nequitiam ac pravitatem. cui nequitiæ nondum facti recentes iſti, qui nuper in urbem pedibus albis advecti, & nondum ſatis imbuti ingeniis & fraude ſervili. ideoque initio diſplicebant. Triſſi certe propter induſtriam arteſque & delicata miniſteria quibus novi & rudes iſti recentes erant & vetuſtiores præcellebant. Sed quod ſpectabat ad dominos ſplendidiores, & elegantis ingenii eruditique luxus proceres, & etiam ad ſplendidas delicataſque feminas, certe *recentes* ſervuli ætate ac forma, ſimul & *decentiores* gratioreſque erant, quam priores & exoleti, quorum jam ætas provectior, & pulchritudo cum ætate defloreſcebat. quare & *decentes* Plinio, quod idem eſt ac decori ſeu honeſti dignique domo ſplendida, vocantur. quare non temere corrigendus Suetonius loco citato & illi *decentes* ſervi Plinii, ſimul & *recentes* erant, quia ſcil. nuper *empti*.

Recentiſſimus.] Intelligendum eſt ut plurimum ſic ſe habuiſſe, ut ſervi recentiores viliores forent, & irriderentur ab aliis, qui jam aſſueti ingenio magnatum domuum, & miniſteriis facti, longe habiliores & elegantiores erant: at contra novi & recentes ſervuli inexperti & rudes; ideoque ludibrio aliis erant initio, donec tyrocinii & elegantiæ ac deliciarum Rom. rudimenta depoſuiſſent. Nec enim licuit omnibus habere & emere pretio formoſos decenteſque à mangonibus pueros, aut qui jam ſerviſſent & experti miniſteriorum & elegantiæ eſſent, qui decentiores eſſent facie, ætate, & cultu, formaque *liberali* præcellerent. Id poterere tantum principes & proceres; *neque* enim *licet omnibus adire Corinthum*. Non tamen vox *recentiora* apud Sueton. fuerit ſine ſenſu. quia nempe ætate juniores recentioreſque illi ephebi, ideoque ſimul & *decentiores* erant. qui opponuntur, ut ait Caſaubonus, *exoletis*. Pædagogia illa *recentia* magis tempeſtiva, ſeu ætate & venuſtate longe excellentiora, magiſque decora, & magis ἐν ὥρᾳ, ut dicunt Græci, non vero dura, aut παρηβηκότα. Sueton. de Galba 22. *In mares pronior, & eos, non niſi prædures exoletoſque* &c. Teſte Athenæo exoletorum ætas uſque ad 28. annum duravit. tum exoleſcebant delicati iſti, & tum vere exoleti ac duri erant. ſcil. poſt ætatem pubertatis quæ 14. anno eſt, tantumdem ætatis, ſcil. alios 14 annos addebant deliciarum aut libidinum flagitiis.

1. *Arma nobis aut metalla.*] Arma non potuerunt illis deeſſe, qui jam in procinctu erant. Itaque legendum, *arva*, hoc eſt, agri, quibus adjuventur commeatus. *Rhen.* Per *arma*, an intelligit armorum officinas, quas in provinciis, ubi ferri copia, inſtituebant Romani? ſi corrupta ea vox *arma*, certè emendatio Rhenani non minus mihi ſuſpecta.

Quod vero de *metallis* Tacitus ait, ſecum pugnare videtur. Supra enim in

1 *longinquitas ac ſecretum ipſum quo tutius , ra... pect us. Ita ſublata ſpe veniæ, tandem ſumite animum, tam quibus ſalus , quam quibus glo-*

INTERPRETATIO.

nantibus, & receſſus ſinuſque ipſe, quo ſecretior, eo ſuſpectior *eſt*. Sic adempta ſpe ſalutis, tandem erigite animos, tam vos quibus vita, quam quibus honor cu-

NOTÆ.

deſcriptione Britanniæ dixit: *Fert Britannia aurum & argentum & alia metalla*. Et Solinus capite 25. *Præterea ut taceam metallorum largam variamque copiam, quibus Britannia ſolum undique generum pollet venis locupletibus.*

Credo conciliationem eſſe, quod ea inſulæ pars, quæ proprie *Britannia* nuncupatur, magiſque tunc cognita erat, ferax metallorum eſſet: non autem *Caledonia*. Imo ad hanc differentiam reſpiciunt *Caledonij*, quaſi dicant, non ſunt hæc apud nos, ut apud reliquos Britannos. *Pichena*.

Aut metalla.] Quid? nonne ante dictum eſt, *aurum & argentum* in Britannia eſſe? dictum eſt: ſed hic de ſe ſe *Caledonij* loquuntur & ſentiunt, ubi tunc nihil horum *Arva* autem non eſſe, cape illa fertilia & gleba ubere. *Lipſius*.

Aut metalla.] Quæ & ſi inveniſſent in his regionibus prædones iſti, mallent tamen ex venis hominum eruere aurum, quam ex venis aut rivis terrarum. quod deſcribit facunde Paneg. Theod. *Nec enim qui regibus mos eſt, exercendis invigilabat metallis, ut latentia naturæ bona in uſum arceſſeret, & pararet innoxias nullo pauperiore divitias. Parum ille pretioſum putabat aurum quod de montium venis, aut fluminum glareis quæſitor Beſſus, ſcrutator Callaicus eruiſſet: illud purius ſplendidiuſque credebat quod dediſſent dolentes, quod hominum lacrymæ, non amnium aqua abluiſſent, nec è terrenis ſpecubus egeſtum, ſed e cervicibus jugulisque cæſorum eſſet effoſſum.*

Arva.] Non tamen ſine ſenſu legas, *arma*. Nam gentes tributariæ ſeu ſtipendiariæ ſuppeditabant etiam arma, non ſolum in delectu, ut Batavi, qui *arma viroſque* imperio ſubminiſtrabant, ſed etiam aliquando *arma* dabant civitates. ſic Ædui, exercitui Vitellii, cum in Italiam tranſiret Fabio Valente duce arma præbuerunt. Sic & Lugdunenſes Viennenſeſque. nec tam *multati armis* in pœnam (quid enim commiſerant?) quam ut armarent tirones Vitellianos.

Et lib. 1. 71. cum exercitus Germanici amiſiſſet per æſtuaria & paludes Germanicas jumenta, ſarcinas, & arma, tum *ad ſupplenda exercitus damna, certavere Gallia, Hiſpania, Italia, quod cuique promptum, arma, equos, aurum offerentes, quorum laudato ſtudio Germanicus, armis modo & equis ad bellum ſumptis, propria pecunia militem juvit*. Sic & l. 2. 5.

At Caledonii non habebant *arma*, quia nec metalla eruebant. advectitiis armis utebantur, emebantque à vicinis. Et quis credat, non habuiſſe illos *arva*? cum & fertilitatem Britanniæ laudet ipſe Agricola, & ipſis frumentum imperaretur in annonam, ſubſidiumque militum?

Arva igitur hic memorari putem. ſunt quippe hæc tria præcipue è quibus tributa ſeu vectigalia erui & augeri poſſint, nempe annona ex *arvis*, ex metallis opes, arma, ſtipendia, & ex portibus merces, & cætera neceſſaria uſui invecta. unde præcipui Reipub. reditus.

1 *Longinquitas ac ſecretum*.] Ob hanc ſuſpicionem ea, quæ procul erant à conſpectu imperii ſæpius adflixerunt Romani, quam quæ in propinquo. Sic *Carthaginem* & *Corinthum* procul ac trans mare ſitas urbes diruerunt. At *Capuæ* propinquæ pepercerunt, quod arbitrabantur hic in oculis ſenatus populique Romani nihil poſſe exiſtere, quod non ante extingui atq; opprimi poſſet, quam plane exortum ac natum foret, ut ait Cicero ſecunda contra Rullum. *Virdung*.

ria cariſſima eſt. [1] *Brigantes femina duce, exurere coloniam; expugnare caſtra; ac niſi felicitas in ſocordiam vertiſſet, exuere jugum potuere: nos integri & indomiti, &* [2] *libertatem non in præſentia laturi,* [3] *primo ſtatim congreſſu non oſtendemus quos ſibi Caledonia viros ſepoſuerit? An* 32
eandem Romanis in bello virtutem, quam in pace laſciviam adeſſe creditis? Noſtris illi diſſenſionibus ac diſcordiis clari, vitia hoſtium in gloriam exercitus ſui vertunt: quem [4] *contractum ex diverſiſſimis gentibus,*

INTERPRETATIO.

ræ eſt. Brigantes reginæ auſpiciis, incendere coloniam *Rom.* vi capere caſtra potuerunt; & niſi proſperitas in ſegnitiem ac vecordiam degeneraſſet, excutere ſervitium poterant: nos ſervitutis expertes & invicti, neque libertatem *nunc* in præſentiarum recuperaturi, num primo ſtatim prælio demonſtrabimus quos ſibi Caledonia populos ſelegerit? An exiſtimatis eamdem eſſe Romanis inter prælia fortitudinem, ac inter otia protervitam? Illi noſtris diſſidiis ac ſeditionibus illuſtres, delicta hoſtium in decus ſui exercitus flectunt: quem conſeti-

NOTÆ.

1. *Brigantes fœmina duce.*] Voadica, hæc quam Tacitus ipſe uxorem vult regis Icenorum, populi in Norfolcia, & non *Brigantum*, 14. annalium. *Savil.*

Lege, autore Cambdeno, *Trinobantes.* de Boudicea enim regina loquitur, cui cum Brigantibus nihil rei erat. *Trinobantes* autem illa in arma egit, & Camalodunum coloniam exuſſit. *Verdung.*

2. *Libertatem non in præſentia laturi.*] Romana editio, *& in libertatem non in præſentiam laturi.* malim, *libertatem non in præſenti ablaturi*, vel *illaturi.* In hoc enim ſententiæ vis eſt, integros adhuc Caledonios eſſe, & libertatem ſine ullo jugo illibatam habere. irent igitur pugnarentque, non ut amiſſam iterum ſibi aſſererent libertatem, ſed tot ſæculis ſibi retentam tuerentur. *Lipſius.*

Nihil mutem Ait Galgacus, Caledonios ſuos libertatem nunc non primum laturos, hoc eſt, prælio inſtanti quæſituros, vel adepturos, cum in ea ſemper antehac vixerint *Verdungus.*

Vulgata recte habet. id eſt, libertatem noſtram non præſenti prælio adſerturi ſumus, ut qui inviolatam eam perpetuo obtinuerimus. Attende his quæ præcedunt: *animus eſt* ſeu ſpes, *hodiernum diem . . . initium libertatis totius Britanniæ fore. Nam & univerſi nos ſervitutis expertes* &c. Ergo Britannorum omnium ſoli Caledonii & univerſi liberi hactenus manſerant; ergo non in præſenti pugna libertatem veluti victoriæ pretium *laturi* erant. quo decore ſe diſtinguunt, & velut inſignes ſe jactant præ aliis Britannis: *primo* hoc *congreſſu non ſtatim oſtendemus, quos ſibi Caledonia viros ſepoſuerit?*

3. *Primo.*] Alii aliter legunt; *non oſtendemus? unde oſtendamus?* Alii ſine interrogatione, *Nos integri & indomiti, & libertatem non in præſentia laturi: unde primo ſtatim congreſſu oſtendamus. quos ſibi viros Caledonia ſepoſuerit.* Alii *unde*, pro *undecunque*. Alii, *abunde oſtendamus.* Alii *mundo oſtendamus.* Alii, *prima ſtatim congreſſione oſtendamus?* Sed vox *congreſſus*, magis familiaris Tacito, quam *congreſſio.*

Non video ego, cur ſe tantopere torqueant interpretes hoc loco. fuit enim ſic in veteribus, lib. *non oſtendemus.* unde facilis ſenſus elicitur. Alii Britanni femina duce, cum jam etiam ſervirent Romanis, exuere & excutere jugum ſervitutis potuerunt; at nos integri & quorum illibata libertas eſt hactenus, nos qui libertatem non ex præſenti prælio laturi ſumus, *non oſtendemus primo ſtatim congreſſu, quos ſibi Caledonia viros ſepoſuerit?*

4. *Contractum ex diverſiſſimis.*] Quod

ut ſecundæ res tenent, ita adverſæ diſſolvent. niſi ſi Gallos, & Germanos, & (pudet dictu) [c] Britannorum pleroſque dominationi alienæ ſanguinem commodantes, diutius tamen hoſtes quam ſervos, fide & affectu teneri putatis: metus & terror eſt, infirma vincula caritatis, quæ ubi removeris, [1] qui timere deſierint, odiſſe incipient. Omnia victoriæ incitamenta pro nobis ſunt: nullæ Romanos [2] conjuges accendunt: nulli parentes fugam exprobraturi ſunt: [3] aut nulla pleriſque patria, aut alia eſt:

INTERPRETATIO.

ptum è variis populis, ut res proſperæ continent, ita improſperæ diſſociabunt, niſi ſi *forte* creditis, fide & amore contineri Gallos Germanoſque, & piget dicere, pleroſque Britannorum, qui imperio extraneo ſuum cruorem accommodant, diutius tamen infenſi quam ſervi: formido ac pavor eſt qui continet; ſed invalidi hi nexus amoris aut ſocietatis, quibus amotis, qui metuere ceſſaverint, *jam* averſari incipient. Cuncta victoriæ hortamenta pro nobis ſunt, nullæ uxores incitant Romanos: nulli parentes arguent flagitium, aut fugam objectabunt: aut nulli pleriſque patrii lares, aut alii ſunt: paucas cohortes

NOTÆ.

periculoſum. Veget. libro 3. 4. *Interdum movet tumultum ex diverſis locis collectus exercitus, & quum pugnare nolit, iraſci ſe ſimulat, ut non ducatur ad bellum.* Quare non immerito miratur Hannibalem Polybius, quod talem exercitum tanta prudentia rexerit, ut per annos ſedecim, nulla nec inter ipſos, nec adverſus ducem ſeditio extiterit. *Virdungus.*

1. *Qui timere.*] Certe quos timent ſimul & averſantur, *quem metuunt, oderunt.* Igitur hîc *odiſſe*, idem eſt ac promere odium, & erumpere adverſus Romanos incipient.

2. *Conjuges accendunt.*] Quippe milites apud Romanos cœlibes. nec enim illis, quamdiu merebant in caſtris, permittebatur uxores ducere. *Virdungus.*

Nullæ Romanos conjuges accendunt.] Plin. de Vir. Ill. 59 ubi de Hoſtilio Mancino Coſ. *Cum ad Numantiam veniſſet, exercitum Pompeij acceptum prius corrigere decrevit, inde ſolitudinem petit; eo die Numantini forte ſolenni nuptu filias locabant, & unam ſpecioſam duobus competentibus, pater puellæ conditionem tulit, ut ei illa nuberet, qui hoſtis dexteram attuliſſet. Profecti juvenes abſceſſum Romanorum in modum fugæ properantium cognoſcunt, rem ad ſuos referunt. Illi ſtatim quatuor millibus viginti millia Romanorum ceciderunt.* Nulla validior in prœliis cohors quam amantium, & quos ſponſarum fides aut amor accendit.

3. *Aut nulla pleriſque patria, aut alia eſt.*] Quibus *nulla patria*, ſunt hi Britanni, qui patriæ deſertores *dominationi alienæ ſanguinem commodabant.* quibus *alia patria*, ſunt Galli, ſunt Germani, ſunt Romani ipſi, ex quibus diverſiſſimis gentibus Agricolæ exercitus contractus erat. *Barclaius.*

Nulla.] Nulli proprie penates militi, præter ipſa caſtra, nullæ aliæ ſedes.

Aut alia eſt.] Reſpicit ad Gallos, Germanos, Batavos, & ipſos Italos ac Romanos, alioſque in legionibus vel auxiliis merentes.

Nulla patria.] Eleganter & vere apud Plutar. in Gracchis, Tiberius concionabatur pro Romana plebecula, & pro militibus egenis: *Feræ certe & belluæ quæ Italiam paſcuntur, habent ſpecus ſuos, habent cubilia ac latibula ſua ipſarum natura propria; at qui pro Italia decertant & moriuntur, neque aëris, cœli ſolive aut luminis, neque ullius alterius rei participes ſunt; imo exſules & extorres agunt, vagique ipſi errant cum uxoribus & liberis. & imperatores Romani pravo dolo fallunt milites, cum eos adhortantur in prœliis, ut pugnent pro aris

[1] paucos [2] numeros circum [3] trepidos ignorantia, cœlum ipſum ac mare & ſilvas, ignota omnia circumſpectantes, clauſos quodammodo ac vinctos dii nobis tradiderunt. Ne terreat [4] vanus aſpectus, & [5] auri fulgor atque argenti, quod neque tegit, neque vulnerat. In ipſa hoſtium acie

INTERPRETATIO.

trementes vndique inſcitia locorum, aſtra ipſa atque Oceanum, ſilvaſque, & inſolita cuncta circumſpicientes, interſeptas quodammodo ac velut alligatas dii nobis in manus dederunt. Neque veſtros oculos perſtringat vana ſpecies, & auri ſplendor atque argenti, quod neque tegit, neque ferit. Reperiemus in ipſa

NOTÆ.

& ferit, pro templis ac ſepulchris. & hinc repellant hoſtes. nulli enim iſtorum eſt ara patria, nulli tot Romanorum militum eſt avitum monumentum; ſed illi imo alienis deliciis, alieniſque opibus navantes bellum, & ſanguinem ſuum commodantes pereant. & qui domini terrarum orbis appellantur, ne ullam quidem terræ glebam poſſidens.

1. *Paucos.*] Certe pauci illi, ſi comparentur cum Britannis, multi, ſi virtutem ac diſciplinam Rom. ſpectes.

2. *Numeros.*] Intellige vexilla legionum, ſcil vexillarios, ſeu electos ipſarum, & cohortes ipſas alaſque. quæ cuncta illo ævo, vexilla dicebantur & numeri. Nam & illa *vexilla* legionum haud dubie non ſine equitatu proprio militabant. Certe ex re diſcrimen eſt, inter *cohortes* & *alas.* ſed tum hæc corpora militaria omnia, nomine *numerorum* veniebant.

3. *Trepidos ignorantia.*] Miles in locis ac regionibus ignotis plerumque timidior. teſtis Cæſar libro 4. de bell. Gall.

4. *Vanus aſpectus.*] Vegetius 1. 13. *Non enim veſtium nitor, vel auri vel argenti gemmarumque copia hoſtes, aut ad reverentiam noſtram, aut ad gratiam inclinant, ſed ſolo terrore ſubiguntur armorum.*

5. *Auri fulgor atque argenti.*] Romanorum enim arma auro & argento culta erant. Juvenalis: *Argenti quod erat, ſolis fulgebat in armis.* Id ſimul & ad ſpeciem, & quo tenaciores eorum milites in prælio eſſent, metu damni, Cæſarem feciſſe prodit Suetonius. Adde Plutarchum in Bruto. *Virdungus.*

Auri fulgor atque argenti quod neque tegit neque vulnerat.] Arma *tegunt,* & tela *vulnerant.* Curt. lib. 3. *His tanti apparatus exercitus, hæc tota gentium, & totius Orientis excita ſedibus ſuis moles finitimis poteſt eſſe terribilis: nitet purpura, auroque fulget armis & opulentia &c. Sed Macedonum acies torva ſane & inculta, clypeis haſtiſque immobiles cuneos & conferta robora virorum teget.*

Auri fulgor.] Sic Curt. lib. 3. *Illyricos vero & Thraces rapto vivere aſſuetos, aciem hoſtium auro purpuraque fulgentem intueri jubebat, prædam non arma geſtantem. Irent & imbellibus fœminis aurum viri eriperent: aſpera ſuorum montium juga, nudoſque colles & perpetuo rigentes gelu dotibus Perſarum campis, agroſque mutarent.*

Auri & argenti.] Forte & alluſit etiam ad ſigna & aquilas, quarum aliæ argenteæ, aliæ ex auro ſolidæ fulgebant, ſimul & ad alium cultum ornatumque militarem. Tac. de aliis lib 4. hiſt. *Illis maximum diſcrimen, penes quos aurum & opes præcipua bellorum cauſſa.*

Auri fulgor.] Livius 9. *Horridum militem eſſe debere, non cœlatum auro argentoque, ſed ferro & animis fretum.*

Ibid. *Quippe illa prædam verius quam arma eſſe: nitentia ante rem, deformia inter ſanguinem & vulnera.* Tales Macedones: *Non auro, neque diſcolori veſte, ſed ferro atque ære fulgentes.* Curt. 3.

Attamen contra Cæſar ſuos *habuit*

[1] *invenîemus noſtras manus. agnoſcent Britanni ſuam cauſſam, recordabuntur Galli priorem libertatem, deſerent illos ceteri Germani, tamquam nuper Vſipii reliquerunt. Nec quidquam ultra formidinis,* [2] *vacua caſtella,* [3] *ſenum coloniæ, inter* [4] *male parentes & injuſte imperantes,* [5] *ægra municipia & diſcordantia.* [6] *hic dux, hic exercitus. ibi tributa & metalla, & cetera ſervientium pœnæ:* [7] *quas in æternum proferre, aut ſtatim*

INTERPRETATIO.

acie Rom. noſtras dextras vires, & *copias.* Hue *advertent* Britanni, & ad cauſam communem reſpicient. Revocabunt in animum Galli priſtinam libertatem, illos relinquent alii Germani, ut nuper Uſipii deſeruerunt. Nec ulla poſtea formido, deſtituta præſidiis caſtella, veteranorum *invalidæ ſunt* coloniæ, inter ægrè obſequentes & iniquè imperitantes, male animata oppida, atque ſeditioſa hîc imperator, hîc legiones. iſtic vectigalia & metalla, & reliquæ ſubjectorum ærumnæ, quas in perpetuum extendere vobis, aut confeſtim vindicare in hoc certamine licet. Igi-

NOTÆ.

tam cultor, ut argento & auro politis armis ornaret, ſimul & ad ſpeciem, & quo tenaciores eorum in prælio eſſent, metu damni. Suet. 68. Et de ipſo principe non mirum. Paneg. Nazarij Conſtantio dict. *Fulget nobilis galea, & coruſca luce gemmarum divinum verticem monſtrat: auro clypeus, auro arma collucent. ô quantam vim poſſidet virtus, qua in hoc habitu plus terroris proferas, quam decoris!* Eſt tamen alius auri fulgor qui profligat prælia, expugnat urbes &c. Sic oraculum datum Philippo Macedoni:

Ἀργυρέαις λόγχαισι μάχου, καὶ πάντα νικήσεις.

Haſtis pugna argentatis, atque omnia vinces.

Cic. 1. ad Atticum epiſt. 22 Omnia caſtella facile capies, *in quo modo aſellus onuſtus auro poſſit aſcendere.* Horatius 2. Serm.

——— *Divina humanaque pulchris*
Divitiis parent.

Non ferit ille fulgor auri, ſed conciliat, aut corrumpit animos. perrumpitque muros occultius, quandoque & certius.

1. *Invenîemus noſtras manus.*] Illos ſcilicet Gallos, Germanos, & Britannos pleroſque, quos metus & terror, *infirma vincula caritatis,* in præſentiarum continent. *Virdungus,*

Manus.] Catervas noſtras quæ vel minus acriter pugnabunt, vel etiam ad nos tranſibunt; quippe agnoſcent *Britanni ſuam cauſſam,* & partes ſuas. Sic & *recordabuntur Galli priorem libertatem.* ſic & Germani illos relinquent.

2. *Vacua caſtella.*] Nempe ut contraheretur iſte qui aderat exercitus, deſerta præſidiis ſuis caſtella.

3. *Senum coloniæ.*] Intelligit colonias veteranorum. *Rhenanus.*

4 *Male parentes.*] Veteranos taxat, ut qui laſcivirent, & licentia militari abuterentur in diſcordias & pervicaciam adverſus duces, vel etiam reſpicit ad *ægra municipia.*

5. *Ægra municipia.*] Sic Senecæ, *conviviorum luxuria ac veſtium, ægræ civitatis indicia.* Varro apud Nonium: *Diſtractione civium elangueſcit bonum proprium civitatis, atque ægrotare incipit & conſeneſcit.* Demoſthenes 1 *αἱ δὲ πόλεις ἐνόσουν. civitates morbo laborabant.*

Ægra.] Quia ſcil. diſcordiis & ſeditionibus laborabant. quia injuſta ducum imperia, & quia male obſequebantur & ſubjecti, & milites.

6. *Hic dux*] Hoc campo, hoc prælio omnes opes viresque hoſtium. ſi vincimus, & omnes etiam pœnæ ſervientium, ſi vincimur.

7. *Quas in æternum proferre.*] Hoc.

ulciſci.

ulciſci, in hoc campo eſt. Proinde ituri in aciem & [1] *majores veſtros, & poſteros cogitate.* Excepere orationem alacres, & barbari moris cantu 33 & fremitu clamoribuſque diſſonis. Jamque [2] agmina, & armorum fulgores, audentiſſimi cujuſque procurſu: ſimul inſtruebantur acies. cum Agricola quamquam lætum & [3] vix monitis coërcitum [4] militem

INTERPRETATIO.

tur inceſſuri *nunc* ad pugnam, ad avos veſtros ſimul & ad nepotes mentem advertite. Hanc *orationem letis animis, & patris moris cantu, ululatuque ac diſcordi vociferatione approbarunt. Jamque* paſſim volitabant *catervæ & mi*cabat *armorum ſplendor, promptiſſimi cujuſque irruptione: ſimul ordinabantur acies. cum Agricola militem, quamvis ultro alacrem & promptum, & vix praece-*

NOTÆ.

de Romanis dictum eſt. *Aut ſtatim ulciſci*, hoc de Britannis. *Rhenanus.*

Proferre.] *Proferre & ulciſci* utrumque de Britannis dictum eſt. nempe aut pœnas veſtras in æternum proferetis ô Britanni, ſi ignavi eſtis in hoc prælio, aut ſtatim *ulciſci* eas licet, ſi vos in hoc campo fortiter geſſeritis.

1. *Majores veſtros & poſteros cogitate.*] *Majores*, qui felici libertate fruebantur; *poſteros*, quos ignavia noſtra damnabit perpetuæ ſervitutis & miſerrimæ ignominia. *Savilius.*

Cogitate *majores veſtros*, intuentes admiranteſque ipſorum exemplum, & qui vos veluti prolem degenerem, ſi vincimini, exhorrebunt, & *poſteros* qui æternùm aut veſtram ignaviam arguent aut virtutem laudabunt.

2. *Agmina & armorum fulgores.*] Horatius 2. Od. 1.

Jam fulgor armorum fugaces
Terret equos, equitumque vultus.

Dicit autem uterque, *armorum fulgorem*, propter *galeam*. Virgilius 10 Æneid.

Ære caput fulgens, criſtaque hirſutus equina.

Et propter *enſem*, aut *haſtam*. Virgilius ibidem,

——— *Subit oras haſta per imas*
Fulgentis clypei. Barclaius.

3. *Vix monitis coërcitum.*] Alii aliter legunt: *adloquendum adhuc ratus.* Alii, *& vix munimentis coërcitum militem accendendum adhuc ratus*, vel, *militem adhuc cohortandum ratus.* Alii, *adhortatus*, vel *adhuc adhortatus.* Nam miles, licet alacri promptoque animo eſſet, attamen incitari *adhuc* à duce potuit, & debuit ἐπιδόντα καὶ αὐτὸν ὁρμῶντα, *feſtinantemque ipſum & incitare.* Alii ſic legunt: quamquam lætum & *vix munimentis coërcitum militem adhortaturus ita diſſeruit.* Sed forte, nihil ibi deeſt. *adhuc* poſitum pro *hactenus.* nec ſufficiebat egregio duci promptum coërcere militem *monitis.* quibus ſcil. alacres & audaces retineret; debuit etiam in commune militem adloqui, adhortari, & ipſum accendere, partim ex more, partim ex neceſſitate, ut ſic imperia ducis, & ipſiuſmet imperatoris conſilia ardor ejus & alacritas, moriſque & barbarorum contemptus aperte in vulgus prominerent. lateque ſpargeretur in concionem animoſque, vulgi virtutis amor, & victoriæ gloriæque augendæ cupido ſpes certiſſima increſceret. Certe aliquid ibi deſidero, ſed quod facile ſuppletur per mentem.

4. *Militem adhuc ratus.*] Leg. *militem accendendum adhuc ratus*, aut, *incitandum*: ſive aliud tale. *Lipſius.*

Adhuc ratus.] Cic. Philipp. 4. *Faciam igitur, ut imperatores inſtructa acie ſolent: quamquam paratiſſimos milites ad præliandum videant, ut eos tamen adhortentur, ſic ego vos ardentes & erectos ad libertatem recuperandam cohortabor.* Forte apud Tac. fuit, *adhuc adhortandum ratus* ſed ſimilitudo vocem alteram expunxit.

adhuc ratus, ita diſſeruit: [1] *Octavus annus eſt*, [2] *commilitones, ex quo virtute* [3] *& auſpiciis imperii Roman. fide atque opera veſtra Britanniam viciſtis. tot expeditionibus, tot prœliis, ſeu fortitudine adverſus*

INTERPRETATIO.

pus ſuis cohibitum hactenus his verbis, attamen *adhortatus eſt*. Octo jam anni elapſi ſunt ô ſocii, à quibus, numine ſimul & auſpiciis imperii Rom. conſtantiaque & fortitudine veſtra Britannos ſuperaſtis. tot bellis, tot certaminibus,

NOTÆ.

1. *Octavus annus eſt.*] Oct. annos ego non exputo: tantum *ſeptem*. peccatum fortaſſe notis numeralibus: quibus jota unum male ſuperadditum. ſeptimo enim expeditionum anno hanc pugnam pugnatam omnia clamant. Illa ſuperiora præcipuè: *Initio æſtatis Agricola domeſtico vulnere ictus, anno ante natum filium amiſit.* Æſtatem ſeptimam intelligit. nam de ſexta, ut de reliquis ordine, proxime præceſſe. ait

Nec alterum hic annum interjectum illa evincunt in ipſa oratione: *ii ſunt, quos proximo anno, unam legionem furto noctis aggreſſos, clamore debellaſtis.* Proximo ait factum. quod factum, indubie *ſexto*. Erit igitur hic neceſſario *ſeptimus*. Acidalius.

Anno urbis conditæ 839. poſt Chriſtum vero natum, ſecundum Dionyſii computum, 86 Imper. Domitiano XII. Ser. Cornelio Dolabella conſulibus. Atque hic eſt annus, quo agonem Capitolinum Domitianus inſtituit. *Virdungus.*

A conſulatu ſuo ſeu magiſtratu & ingreſſu in provinciam *octavus annus* vere numerabitur. Conſulares illi legati intrabant provincias, priuſquam exiiſſet conſulatus, aut certe eodem anno quo obtinuerant conſulatum. quod notandum, quia tum breve ævum conſulatus, ad duos ſcil. menſes reſtrictum.

Octavus.] Unde numerat? ab introitu ſuo in provinciam, & ad res ſuas aptat. *Lipſius.* Nempe ſic fortius accendit militem, tanto ſcil. proſperarum expeditionum numero recenſito.

Octavus] Puto, adnumerat annum illum quo Roma profectus eſt & penetravit in Britanniam, qui annus cæteris additus octo annos facit. Sic pro concione rem verbis augere licuit, nec vitio datur. Sic infra 34. *Imponite quinquaginta annis magnum diem.* & tamen erant tantum 44. vel 45. anni. ſic & multis aliis locis Tac. ac præſertim in concionibus.

2. *Commilitones.*] Nata adulatio ex ambitione C. Julij Cæſaris. Suetonius capite 69. Inferioris ſeculi vocabulum fuit *Conſecranei*, quaſi ejuſdem ſacramenti militaris participes, vel eorumdem caſtrenſium ſacrorum ſocii, apud hiſtoriæ Aug ſcriptores. *Virdungus.*

Hanc appellationem *commilitonum* ſprevit poſtea rerum dominus Auguſtus, teſte Sueton. nec caligas huc uſque adulandos cenſuit, nec abs re. & ſic à filiis vocari etiam prohibuit. Sed ut tempora ſunt & fortuna, ita & allocutiones blandæ, aut ſeveriores.

3 *Auſpiciis imperii.*] Non dicit, *meis auſpiciis*. Ipſe enim non erat imperator, ſed legatus imperatoris. *Virdungus.*

Sed nec *auſpiciis principis* aut *imperatoris* eum dicere voluit Tacitus, & ſi forſan hoc non dicere periculoſum fuerit, ſub tali ſcil. domino. Nam Domitianus τῇ κλινοπάλῃ quam bello auſpicatior. *Gronovius.*

Hic *aſſiduitatem concubitus velut exercitationis genus clinopalem vocabat.* Sueton. Ea oratio magis eſt Taciti jam ſecure ſcribentis felici ſeculo Trajani, quam forte ipſius Agricolæ. neque forte ſic loqui Agricola auſus eſſet ſub Domitiano, publice ſaltem.

Dixiſſet ille, *auſpiciis imperatoris*, vel *imperatoriis*, quod idem eſt. *Auſpicia imperii*, idem eſt ac *fortuna publi-*

hoſtes, ſeu [1] *patientia ac labore pœne adverſus ipſam rerum naturam opus fuit; neque me militum, neque vos ducis pœnituit. Ergo egreſſi, ego veterum legatorum, vos priorum exercituum terminos, finem Britanniæ* [2] *non fama nec rumore, ſed caſtris & armis tenemus.* [3] *Inventa Britannia, & ſubacta. Equidem in agmine, cum vos paludes monteſve & flumina fatigarent, fortiſſimi cujuſque vocem audiebam.* Quando dabitur hoſtis, quando acies? *Veniunt à latebris ſuis extruſi, & vota virtuſque* [4] *in aperto,* [5] *omniaque prona victoribus, atque eadem victis adverſa. Nam ut ſuperaſſe tantum itineris, ſilvas evaſiſſe, tranſiiſſe æſtuaria,*

INTERPRETATIO.

ſive virtute adverſus hoſtes, ſive tolerantia, ac labore ferme adverſus ipſam rerum naturam certandum fuit; neque mihi de militibus, neque vobis de duce querendi locus fuit. Igitur utrique fines exceſſimus, ego priorum ducum, vos veterum exercituum, & *nunc* terminum Britanniæ poſſidemus, non rumore aut fama, ſed copiis & munimentis. Reperta eſt tandem Britannia, atque domita. Certe in inceſſu in itinere, cum vos ſtagna monteſve & amnes laſſarent, *hos* ſtrenuiſſimi cujuſque ſermones audiebam. *Quando videbitur hoſtis, quando certare licebit? Nunc vobis* occurrunt ex aviis ſaltibus extracti, & jam vota virtuſque ſpatium ac liberum egreſſum hàbent, & cuncta expedita facilia que vincentibus, atque eadem victis contraria. Quippe ut, tot & tanta viarum ſpatia emenſos eſſe, ſaltus penetraſſe, tranſmeaſſe vada, præclarum ac honeſtum fuit in fron-

NOTÆ.

ca, ſeu fortuna populi Rom. quæ ſæpe illi adfuit, ut ait Tac. libris hiſt. Sed talem *imperatorem*. jam tum ſpernebat Tacitus eum ſcripſit. & certe ſpernere debuit, quem fama, quem conſcientia & vox generis humani jam toto orbe ſpernebat atque execrabatur. Sic & ſprevit infamavitque Plinius junior. & paſſim in epiſtolis exagitat Calvum hunc Neronem, eumque *latronem* diſerte vocat.

1. *Patientia.*] Sic libris au. *Tolerantiſſimæ legiones* vocantur. ſic & lib. 5. hiſt. cap. 51. *Diuque infructuoſam & aſperam militiam toleraveras.*

2. *Non fama ... tenemus.*] Ut hactenus alii legati Britanniam ſolummodo rumore & inani verborum jactantia obtinuerunt. Sic Veranius lib. 14. 29. *ſupremis teſtamenti verbis ambitionis manifeſtus; quippe multa in Neronem adulatione addidit, ſubjecturum ei provinciam fuiſſe, ſi biennio proximo vixiſſet.*

3. *Inventa.*] Tunc igitur illud Cæſaris locum habere potuit, *veni*, ſeu *inveni, vidi, vici.*

4. *In aperto.*] Jam votis frui licet, en habetis in manibus quod toties optaſtis. jam virtute veſtra uti vobis licet, habetis in conſpectu hoſtes, quos tanto labore totque votis quærebatis. en veniunt ipſi & ultro occurrunt è latebris ſuis extruſi.

In aperto.] Jam virtus habet *ſpatium exemplorum*, jam habet occaſionem ſe ſe proferendi per eximia facinora. en jam liber egreſſus fortitudinis & gloriæ. en apertus campus, quo late ſui ſpecimẽ edat, exhibeatque virtus veſtra. Alibi vocat *pugnam in aperto*, cum pugnare cominus licet & collato gradu. cum ſcil. *ſtat pede pes denſuſque viro vir.* ita ibi ultro occurrebat hoſtis, & pugnandi *in aperto* copiam exhibebat, offerebat.

5. *Omniaque prona victoribus.*] Ad imitationem Salluſtij: *Si vincimus, omnia nobis tuta erunt; ſin metu ceſſerimus, eadem illa adverſa fient.*

pulchrum ac decorum in frontem; ita [1] *fugientibus periculoſiſſima, quæ*
hodie proſperrima ſunt. Neque enim nobis aut locorum eadem notitia,
aut commeatuum eadem abundantia: ſed manus, & arma, & in his om-
nia. Quod ad me attinet, jam pridem mihi decretum eſt, neque exerci-
tus [2] *neque ducis terga tuta eſſe. Proinde &* [3] *honeſta mors turpi vita*
potior; & incolumitas ac decus eodem loco ſita ſunt. nec inglorium fue-
34 *rit, in ipſo terrarum ac naturæ fine cecidiſſe. Si novæ gentes atque igno-*
ta acies conſtitiſſet: aliorum exercituum exemplis vos hortarer. nunc ve-
ſtra decora recenſete, veſtros oculos interrogate. Ii ſunt quos proximo
anno, unam legionem furto noctis aggreſſos, clamore debellaſtis; ii cete-
rorum Britannorum fugaciſſimi, ideoque tam diu ſuperſtites. Quomodo
[4] *ſilvas ſaltuſque penetrantibus, fortiſſimum quodque animal robore, pa-*

INTERPRETATIO.

tem *procedentibus*, ſic abſcedentibus ac terga dantibus perniciosiſſima *erunt*, quæ nunc feliciſſima ſunt. Neque enim nobis aut regionis eadem peritia, aut copiarum & annonæ eadem affluentia: ſed virtus & arma *ſunt*, & in his cuncta. Quod ad me ſpectat, jam olim ſtatui reputavique animo, neque militis neque ducis fugam tutam eſſe. Quamobrem & decora mors ignominioſæ vitæ anteponenda eſt; & ſalus & decus eodem loco poſita ſunt. nec indecorum fuerit in ipſo orbis atque naturæ termino interiiſſe. Si novus hoſtis, atque incognitum agmen in aciem aſſiſteret, vos aliarum legionum exemplis incitarem. nunc *gloriæ virtutiſque* veſtræ inſignia reputate animis, conſulite veſtros oculos. Ii *ipſi* ſunt *hoſtes*, quos ſuperiori æſtate, cum unam legionem nocturno latrocinio adorti eſſent, ſolo clamore profligaſtis. Ii reliquorum Britannorum promptiſſimi ad fugam, ideoque tamdiu *victis aliis* ſuperfuere. Quemadmodum nemora ſaltuſque pervadentibus, generoſiſſima quæque bellua fortitudine, timidæ *vero* &

NOTÆ.

1. *Fugientibus periculoſiſſima.*] Sic lib. 1. an. 67. *Quod ſi fugerent, pluris ſilvas, profundas magis paludes, ſævitiam hoſtium ſupereſſe.*

2. *Neque ducis terga.*] Xenophon. libro 3. *παιδ.* *Qui vincere cupiunt, ſi partem eam corporis quæ cæca eſt & inermis & deſtituta brachiis, fugientes opponant offerantque hoſtibus, ea inſania eſt.* Quod expreſſit Salluſtius: *In fuga ſalutem ſperare, cum arma, queis corpus tegitur, ab hoſtibus averteris, ea vero dementia eſt.*

3. *Honeſta mors.*] lib. Curt. 3. *Sicut dubium eſſet, an vinceret, ita illud utique certum eſſe, honeſte & cum magna laude periturum.*

4. *Silvas.*] Plutar. lib. Terreſtria, an aquatilia ſint callidiora. *In terreſtri venatione ferocia animalia, congredientium exercent audaciam & fortitudinem, verſuta, inſidiantium calliditatem velocia robur & laborum tolerantiam apud inſequentes. atque hæc bona venationi tribuuntur &c.*

Silvas ſaltuſque penetrantibus.] Venatio præcipua dominantium & virorum militarium vere digna occupatio, & quæ propius ad militarem artem laboremque bellicum accedit. Plin. Paneg. *Olim hæc experientia juventutis, hæc voluptas erat. His artibus futuri duces imbuebantur, certare cum fugacibus feris, curſu, audacibus, robore, cum callidis aſtu. nec mediocre pacis decus habebatur ſubmota campis irruptio ferarum, & obſidione quadam liberatus agreſtium labor.* (de ignavis

vida & inertia ipſo [1] *agminis ſono pelluntur: ſic* [2] *acerrimi Britannorum jam pridem ceciderunt: reliquus eſt numerus ignavorum & metuentium. quos quod tandem inveniſtis, non* [3] *reſtiterunt, ſed deprehenſi ſunt noviſſimi, ideo extremo metu corpora defixere in his veſtigiis, in quibus pulchram & ſpectabilem victoriam ederetis.* [4] *Tranſigite cum expeditionibus, imponite* [5] *quinquaginta annis* [6] *magnum diem, approbate Reip.* [7] *nunquam exercitui imputari potuiſſe,* [8] *aut moras belli, aut* [9] *cauſſas*

INTERPRETATIO.

ignavæ, ipſo incedentium clamore fugantur, ſic ferociſſimi Britannorum jam olim *fuſi* ac cæſi ſunt: ſupereſt turba inertium & trepidantium. quos quia demum repetiſtis, haud reluctati illi, ſed ultimi inventi ſunt; ideoque ſupremo pavore *velut* attoniti immotique ſtetere in his locis, in quibus præclaram & inſignem victoriam reportaretis. Vos finem bellis ac præliis imponite, addite quinquaginta annis glorioſum diem, oſtendite Reip. numquam tribui legionibus potuiſſe, vel cauſam

NOTÆ.

principibus addit) *Vſurpabant gloriam iſtam illi quoque principes qui obire non poterant: uſurpabant autem, ut domitas fractiſque clauſtris feras, ac deinde in ipſorum quidem ludibrium emiſſas, mentita ſagacitate colligerent. Huic par capiendi quærendique ſudor, ſummuſque & idem gratiſſimus labor invenire.*

Infra ibid. *Nec vero laudaverim per ſe magnopere duritiem corporis ac lacertorum, ſed ſi his validior toto corpore animus imperarit, quem non fortunæ indulgentia molliant, non copiæ principales ad ſegnitiem luxumque detorqueant: tunc ergo ſeu montibus ſeu mari exerceatur, & latum opere corpus, & creſcentia laboribus membra mirabor. Video enim jam inde antiquitus maritos dearum ac deorum liberos, nec dignitate nuptiarum magis, quam his artibus inclaruiſſe.*

1. *Agminis.*] Solo tranſeuntium incedentiumque ſtrepitu aut clamore abiguntur, pelluntur.

2. *Acerrimi Britannorum.*] Æſchylus: 'Αλλ' Ἄρης φιλεῖ ἀεὶ τὰ λῷστα πάντ' ἀνθρώπων στρατοῦ. quod Cicero Philip. ult. *Mars ipſe fortiſſimum quemque ex acie pignerari ſolet.*

3. *Reſtiterunt.*] Non tam ſubſtiterunt, quam ſubitò & inopinatò reperti ac deprehenſi defixere corpora hiſce locis.

4. *Tranſigite cum expeditionibus.*] Id eſt, finite expeditiones. Exponit, quum dicit, *imponite quinque annis magnum diem.* Rhenanus.

5. *Quinquaginta annis.*] A primo, quo Claudius Britanniam ingreſſus eſt, die, in quartum aut quintum duntaxat, ſupra quadrageſimum annum tempus excurrere videtur. *Savilius.*

6. *Magnum diem.*] Hoc eſt, quinquaginta annorum bellum finite magno & memorabili prælio. de notione vocabuli *dies*, adi Caſaubonum ad lib. 2. Suetonii.

7. *Nunquam exercitui.*] Numquam militi aut legionibus imputari potuiſſe moram aut impedimentum quominus bellum profligaretur, & Britanni debellarentur; non præbuiſſe ſe cauſſas rebellandi provincialibus & ſociis, ſed aliis cauſis id tribui debere, nempe, vel ſævitiæ & avaritiæ, vel etiam ignaviæ legatorum, aut cupiditati ac libidini procuratorum miniſtrorumque à principe datorum, ſeu inertiæ ducum & diſcordiæ. quod fere commune omnium præpoſitorum flagitium fuit.

8. *Aut moras belli.*] Si quid mutandum, forte legi poſſit: *Nunquam exercitui imputari potuiſſe, aut cauſſas belli, aut moras debellandi.* Quod fere eundem ſenſum facit cum vulgata.

9. *Cauſſas debellandi.*] Emendabam,

35 *rebellandi.* Et alloquente adhuc Agricola militum ardor eminebat, & finem orationis ingens alacritas conſecuta eſt, ſtatimque ad arma diſcurſum. [1] inſtinctos ruenteſque ita diſpoſuit, ut [2] peditum auxilia quæ octo millia erant, mediam aciem firmarent: equitum tria millia cornibus affunderentur. legiones pro vallo ſtetere, ingens victoriæ decus [3] citra Romanum ſanguinem bellanti, & [4] auxilium ſi pellerentur. Britannorum acies in ſpeciem ſimul ac terrorem [5] editio-

INTERPRETATIO.

protogandi belli, vel prætextum deficiendi. *Et differente adhuc Agricola, militum alacritas emicabat, & exitum orationis ſecutus eſt ardor ingens, & confeſtim itum eſt ad arma. incitos & erumpentes ita inſtruxit, ut octo millia peditum auxiliariorum mediam aciem obtinerent, tria millia equitum in cornibus adſtarent. legiones pro munimentis diſpoſita.* qui *magnus honos victoria*, duci ſcil. *ſine ſanguine Romano bellum facienti.* ſimul *& validum ſu ſidium* erat, *ſi ſocii proturbarentur. Britannorum agmina in ſpeciem ſimul ac formidinem altioribus*

NOTÆ.

cauſas rebellandi. Sententia iſta: *approbaſte*, nec per vos aut ignaviam veſtram minus debellatum, nec per proterviam rebellatum Sive etiam, per eandem ignaviam: quæ viſa hoſtes animavit, & excitavit ad rebellandum. *Lipſius.*

1. *Inſtinctos.*] Sic Ann. 2. *His vocibus inſtinctos exercitus propria quadam dam cauſa ſtimulabant.* & ſupra hoc lib. *his atque talibus invicem inſtincti.* Pichena.

2. *Peditum auxilia.*] Hoc eſt, auxiliares copiæ peditum, quæ à legionariis diſcretæ. *Legiones* enim ex *civibus* conſtabant, ideo πολιτικὰ ςρατεύματα Dioni: *auxilia* vero erant externarum gentium copiæ. *Socii* qui olim propriè dicti, poſt Italiam civitate donatam defierunt, & eorum vicem *auxilia* fuerunt, quæ ex variis gentibus delecta, quibus Romani imperabant. *Virdungus.*

Auxilia .... mediam aciem firmarent.] Sic lib. 2. an. 16 *Auxiliares Galli Germanique in fronte, poſt quos pediti ſagittarii, dein quatuor legiones.*

Aciem.] Ita diſpoſita acies, ut ea ex ſolis auxiliaribus & alis equitum, quæ etiam ut plurimum auxiliarium erant, conſtaret, & legiones Rom. in ſubſidiis eſſent, & illæ conſtituerent ſeorſim aciem quaſi ſubſidiariam, ac fere inſtar Triariorum priſcæ militiæ, qui velut in ſubſidiis erant, & fere nunquam pugnabant. quod & hoc caſu contigit; nam *citra Rom. ſanguinem* debellatum eſt. ſicque ſocii ſeu auxiliares victoriæ Rom. vere *ſanguinem ſuum commodarunt.* Sic tunc provinciarum ſanguine provinciæ vincebantur. Seneca de ira t. 2.

3 *Citra Rom. ſanguinem bellanti.*] Paneg. Max. Aug. *Vt cum veteribus illius conjurationis autoribus & mercenariis cuneis barbarorum, tanti apparatus oblitus, irrueris: adeo. Cæſar, hoc etiam Reipub. tribuit veſtra felicitas, ut nemo fere Romanus occiderit, imperio vincente Romano.*

4. *Auxilium. ſi pellerentur.*] Legiones enim exercitus Romani robur, & acies invicta, quæ id circo *Murus* dicebatur, ut tradit Vegetius, quod expugnatu difficillima foret, tum propter virtutem militum numerumque, tum propter armaturam, ac diſciplinam.

Etiam quia legionarii familiares notique invicem & amici, expertique una ſæpius præliorum. Et quaſi fœderatæ invicem cohortes, & cum aquilis & principiis communipularium erant ſacratiſſima vincula, obſequij ſcil. diſciplinæ, fideique honoris, ac religionis. quibus vinculis nihil firmius, nihil ſanctius.

5. *Editioribus locis,*] In ſubjectos

tibus locis conſtiterant : ita ut primum agmen æquo, cæteri per acclive jugum [1] connexi velut inſurgerent : [2] media campi [3] covinarius & eques ſtrepitu ac diſcurſu complebat. Tum Agricola ſuperan-

INTERPRETATIO.

locis ordinato erant : ita ut prima acies in æquo, alii per clivum montis contigui veluti ſublimes attollerentur : covinarii & equites fremitu atque diſcurſu medium campi tenebant. Tum Agricola, hoſtibus numero ſuperantibus,

NOTÆ.

enim vehementius tela deſcendunt, & majore impetu obnitentes pars altior facile repellit. qui adverſo nititur clivo miles duplex ſubit cum loco & hoſte certamen *Virdungus*.

1. *Connexi.*] Ita diſpoſiti Britanni, ut prima acies illorum in æquo, ſeu non infeſto loco ſtaret, alii *per acclive jugum connexi*, qui iniquus locus. nempe iſti cum illa prima acie *connexi*, quæ in æquo, ita ut eamdem fere aciem conſtituerent. at *media campi covinarius eques* obtinebat ; ſed ita tamen, (quantum conjicio) ut in cornibus hujus primæ aciei diſpoſiti fuerint *covinarii* (nam ante prælium huc illuc diſcurrebant volitabantque) ſeil priuſquam manum conſererent Romani, ſive ex una parte equites eſſent, & ex altera covinarii, ſive in utroque cornu mixti equites & covinarii eſſent. Et hi in utroque cornu velut in ſubſidiis erant ; quemadmodum tria hæc millia equitum Rom. in acie Rom. etiam cornibus affundebantur.

Et certe Britanni nutantibus ſuis qui *in æquo* erant, ſtatim immiſere equites, & ſe ſimul covinarii prælio peditum miſcuere, etiam in clivo montis. Præterea habuerunt Britanni etiam alias copias ſubſidiarias in ſummo jugi vertice, quæ in occaſionem intentæ, vel impellere victoriam, vel impulſos ſuos ſuſtinere paratæ erant. idque more jam Romanorum qui cohortes in ſubſidiis & ad *ſubita belli* reſervabant. itaque *connexi* inter ſe ſuper acclivi jugo illi qui ſe inſurgebant, & etiam *connexi* cum primo agmine quod in *æquo* ſtabat.

Connexi,] Sic Interpres Hiſpanus : *Los demas como ſi tramados unos de otros ſe fueran levantado por la cueſta arriba.*

2. *Media campi.*] Inter utramque aciem diſcurrebant, nempe ante prælium. ſed cum inciperet prælium, haud dubie in cornibus utrimque diſpoſiti covini illi & equites. nam primò pugnatum adverſus eos qui *in æquo* ſteterant ; igitur ex mediis campi, quo loco ante volitabant, in ſtationem ſuam & aciem propriam adſtiterant covinarii illi.

3. *Covinarius & eques.*] Mela 3. 6. *Dimicant Britanni, non equitatu modo aut pedite, verum & bigis & curribus Gallice armati. Covinos vocant, quorum falcatis axibus utuntur.* Apud Cæſarem & Tullium vocantur *Eſſedarij*, Savilius.

Lucanus libro 3. Pharſal. *Docilis rector monſtrati Belga covini.* ubi alii legunt, *conſtrati.*

Ex his crediderc aliqui, *covinarium* dictum covini rectorem, ſeu aurigam. Nos tamen ex hoc Taciti loco *covinarium* interpretamur militem ex covino pugnantem ; cujus & paulo poſt meminit : *interim equitum turmæ fugere ; covinarii peditum ſe prælio miſcuere.* Marc. Donatus. Quaſi vero non confundat hic Tacitus & rectorem covini & eum qui ex covino pugnaret.

Hieroſolymus in Iſajam cap. ult. *Covini bellici, quibus in bellis Belga utebantur.* Tulia Gallorum *rheda*, Belgarum *benna* (unde *combennones* Feſto, & *combennuit*, item *Bennarius* veteri lexico) *Ciſium* Galliæ ciſalpinæ, *Petorritum* Oſcorum, *Pilentum* Tranſalpinorum.

te hoſtium multitudine, veritus [1] ne ſimul in frontem, ſimul & latera ſuorum pugnaretur, diductis ordinibus, quamquam porrectior acies futura erat, & *arceſſendas* plerique *legiones* admonebant, promptior in ſpem, & firmus adverſis, [2] dimiſſo equo pedes ante vexil-
36 la conſtitit. Ac primo congreſſu eminus certabatur. ſimul [3] conſtantia, ſimul arte Britanni, [4] ingentibus gladiis & [5] brevibus cetris, miſſilia noſtrorum vitare, vel [6] excutere, atque ipſi magnam vim telorum ſuperfundere: donec Agricola tres Batavorum cohortes [6] ac Tungrorum duas cohortatus eſt, ut rem ad mucrones ac manus ad-

INTERPRETATIO.

metuens, ne ſui ſimul à fronte & à latere oppugnarentur, laxatis ordinibus, quamvis multo maxime extendenda acies foret, & pleriqae accerſendas legiones *ſuaderent, erectior animo, & conſtans in proſperis, emiſſo equo pedes aſtitit ante ſigna. Ac primo conflictu eminus pugnabatur, & fortitudine ſimul atque induſtria Britanni, prælongis enſibus & exiguis ſcutis tela noſtrorum declinare, vel cetris evellere, atque ipſi magnam vim miſſilium injicere: donec Agricola imperavit tribus Batavorum & duabus Tungrorum cohortibus,*

NOTÆ.

Primitivum remanet apud Britannos, quibus *Kevvain* vehiculo vehere. Apud noſtros Gallos nunc etiam manet nomen *Benne* ſcil. vehiculum præcipue quo carbo vehitur, quod ligneis cratibus undequaque clauſum eſt. Gallica vox vetus *benne*, crates eſt.

1. *Ne ſimul in frontem.*] Quoties periculum erat, ne hoſtes producto altero aut etiam utroque ſuæ aciei cornu, circumvenirent aciem, (quod ὑπερκερᾷν & ὑπερφαλαγγεῖν dicitur) vel ipſi etiam ſuos hoſtes volebant ὑπερκεράσαι, tum neceſſe erat, *duplicare aciei longitudinem.*

Jubebantque τοὺς ἐπιστάτας καταβαίνειν εἰς παραστάτην, hoc eſt, *ut qui prius pone ſequerentur* & eſſent ἐπιστάται, tranſirent ad latus τῶν πρωτοστατῶν, & fierent παραστάται. Sic creſcebat τὸ μῆκος τῆς φάλαγγος. *longitudo aciei.*

Scil. jubebant ut qui à tergo ordinatus eſſet miles, tranſiret in primos ordines, & ſic in latum & à fronte creſcebat acies, cum in profundum decreſceret. ſicque minus valida erat, ſed tamen ſic undiq; cingebat involvebatq; aciem hoſtilem, & ex omni parte oppugnabat, à fronte ſcil. & ab utroque latere. at hic tantum laxati ordines.

2. *Dimiſſo equo.*] Sic Cæſar collaturus ſigna cum Helvetiis libro 1 & Suet. capite 60. idemque ad Mundam, referente Frontino libro 2 Simile de Spartaco Plutarchus in Craſſo. Vide Catilinam Salluſtii. *Verdungus.*

3. *Conſtantia.*] Quæ in pugnando, agendo, ſuſtinendoque prælio & hoſte poſita eſt, ut patientia tolerantiaque in ferendo labores, ærumnas, & cætera belli mala, emicat. Fortitudo eadem & conſtantia eſt. ſed conſtantia durat ac perſeverat. hoc addit fortitudini.

4. *Ingentibus gladiis.*] Videntur fuiſſe conſimiles Gallicis, de quibus Polybius lib. 2. & Diod. Sicul. lib. 5 *Verdung.*

5. *Brevibus cetris miſſilia.*] *Cetra* ſcuti ſpecies eſt, teſte Livio 31. 36. *Nocte cetratos, quos peltaſtas vocant, loco opportuno inter bina caſtra in inſidiis abdiderat.*

Alibi: *Cetratis immixtos auxiliares Eumenis tria millia ferme peditum æquata fronte inſtruxit.* Rhenanus.

6. *Excutere.*] Quidam ſic intelligunt: avocabant ſeu avertebant ſuis gladiis & cetris, tela hoſtium, & à ſe depellebant.

7. *Ac Tungrorum.*] Tungri qui primi

ducerent

ducerent. quod & ipſis vetuſtate militiæ exercitatum, & hoſtibus inhabile parva ſcuta & enormes gladios gerentibus. nam Britannorum gladii ſine mucrone [1] complexum armorum, & in aperto pugnam

INTERPRETATIO.

ut ferro ac dextra rem aggrederentur, quod & ipſis longa experientia belli uſitatum, & hoſtibus adverſum, breves cetras & prælongos enſes geſtantibus. quippe Britannorum enſes ſine acumine, ſtatariam pugnam, & in libero ac patenti campo

NOTÆ.

Transrhenanorum in Galliam tranſiere, quam Germaniæ regionem incoluerint, haud ſatis liquet, eorum tamen nominis veſtigium retinere videtur Franconiæ meæ oppidum *Tungersheim:* quod ita videtur dictum, quaſi ſedes ſive *patria Tungrorum.* Virdungus.

1. *Complexum armorum & pugnam in aperto non tolerabant.*] Quomodo *pugnam in aperto* non tolerabant? Atqui enormes gladii non habiles, niſi ad *apertam pugnam.* Sunt qui legunt, *in arcto*, fortaſſe non male. nam ſimile quiddam de Germanis dixit Annalium libro 2. *Nec minor Germanis animus, ſed genere pugnæ & armorum ſuperabantur: cum ingens multitudo, artis locis, prælongas haſtas non protenderet, non colligeret. neque adſultibus, & velocitate corporum uteretur.*

Livius libro 28. *Scipio pro ſe eſſe loci anguſtias ratus: & quod in arcto pugna Romano aptior, quam Hiſpano militi futura videbatur.* Ego à vulgata non diſcedo ut *pugna in aperto* dicatur, ad differentiam illius quæ fit ex longinquo, & quaſi ex occulto. *Pich.*

Ad differentiam ſcil. pugnæ qua eminus adverſus hoſtem, & inter multos ſimul bellantes juvantesque, aut defendentes ac propugnantes, quaſi ex occulto dimicatur. at hic in tali *complexu armorum*, ubi ſtat umboni umbo, mucroni mucro, ubi *ſtat pede pes, denſuſque viro vir.* tum *in aperto* virtus, viri, arma, pugna &c.

Complexum] *Complexum armorum*, ſeu ſtatariam pugnam & *in aperto* non ferebant pati induſtria aut facilitate, ac Romani, qui longis ſcutis armati & acutis gladiis, facile tranſverberabãt hoſtes, dum ſcil. parvis cetris muniti barbari ingentes gladios erigerent, qui ſine mucrone, & qui ſic denſæ confertæque pugnæ, parum habiles erant. qua ſcil. denſus viro vir in acie adſtat, reſiſtit, & dimicat.

Complexum armorum.] Rem elucidabit Gellius lib. 9. 13. ubi de pugna Galli & T. Manlii Torquati. *Is* (Manlius) *ut dico, proceſſit, neque paſſus eſt virtutem Rom. à Gallo turpiter ſpoliari. Scuto pedeſtri & gladio Hiſpanico cinctus contra Gallum conſtitit ... Conſtiterunt, Gallus ſua diſciplina, ſcuto projecto cantabundus, Manlius animo magis, quam arte confiſus, ſcutum ſcuto percuſſit, atque ſtatum Galli conturbavit. Dum ſe Gallus iterum eodem pacto conſtituere ſtudet, Manlius iterum ſcutum ſcuto percutit, atque de loco certo hominem iterum dejicit: eo pacto ei ſub Gallicum gladium ſucceſſit, atque Hiſpanico pectus hauſit: dein continuo humerum dextrum eodem concuſſu incidit, neque receſſit uſquam donec ſubverſit, ne Gallus impetum icti haberet* &c. Ubi nota ſcutum Galli fuiſſe brevius, & gladium ipſius enormem. quæ omnia adverſa Gallo pugnanti *in aperto* erant, impediebantque *complexum armorum*, cum contra Manlii *gladius Hiſpanicus*, eſſet brevior, & ſcutum grandius, ideoque *pedeſtre* id vocat. *ſcutum* quippe equitum Rom. levius & tractatu facilius.

Sicque id genus armorum Manlio maxime favorabile fuit *in aperto* pugnanti. Sic facile Gallum conturbavit dejecitque è ſtatu ſeu veſtigio, quo ſe primo conſtituerat inter pugnandum, eumque

facile ſubvertit,urgendo acriter. & mucrone incidendo *humerum dextrum*, opponendo ſcil ſcutum à ſiniſtra, facilius dextrum Galli latus oppugnabat, eoque contu baro,eo uſque inſtitit Manlius, ut ſubverteret, unde victoria quia ſcil. *impetum ictûs* non haberet Gallus, licet in aperto certaret, ob arma grandiora &quia *ubGallicum gladium* enormem ſtatim*ſucceſſit* Manlius, hominemque uti armis, ſeu *complexum armorum* prohibuit.

In aperto.] Huc facit id Tac lib.2.14. An. *Non campos modo militi Romano ad prælium bonos, ſed ſi ratio adſit, ſilvas & ſaltus. nec enim immenſa barbarorum ſcuta, enormes haſtas inter truncos arborum & enata humo virgulta perinde haberi,quam pila & gladios & hærentia corpori tegmina, denſarent ictus, ora mucronibus quærerent.* Pugnam in aperto non tolerabant Britanni propter breves cetras,neque *complexum armorũ*,propter enormes gladios haſtaſque.ſic & Germani,exceptis ſcutis.

In aperto.] Sic pugna dicitur *in aperto*, quia tum vires, arma, miles, campus, decus, virtuſque & induſtria, hoſtiſque ipſe, omnia ſunt *in aperto*. tum omnia ſcil. aperta fortibus ac ſtrenuis viris, tum non alium reſpectat miles, non alia re ſe tuetur quam propriis armis & viribus. nihil ibi occultum aut opertum, jam omnia virtuti patent, & patet ipſa virtus. in animo, in fortitudine ſola poſita eſt ſpes,ſalus & victoria. nihil in aliena ope ſpei aut ſubſidii Quod omnium elegantiſſime expreſſit Curtius lib. 3 *Duæ... acies ita cohærebant, ut armis arma pulſarent, mucrones in ora dirigerent. Non timide, non ignave ceſſare tum licuit, collato pede, quaſi ſinguli inter ſe dimicarent, in eodem veſtigio ſtabant, donec vincendo locum ſibi facerent.*

In aperto.] Id eſt, cominus & collato pede, quod intelligit Tac. per *complexum armorum*:illa ſcil.*parva ſcuta & enormes gladii* non patiebantur, ut manum conſererent, ut *ſtares pede pes, denſuſque viro vir*. Nam ſic armati pugnare cogebantur eminus & lato liberoque campo, quo ſcil. ſpatium eſſet librandi rotandique illos ingentes gladios. Itaque *in aperto* hic ambiguum. & opponitur aliquatenus lato, liberoque ſpatio movendi corpora brachia & arma,etiam *parva ſcuta* non ſatis tegebant corpora barbarorum, ut pugnare *in aperto*, ſeu preſſo pede poſſent adverſus auxiliares iſtos Rom. qui huic pugnæ facti & pridem hac palæſtra exercitati, & qui grandioribus clypeis protegebantur. quique enſes breviores habilioreſque, & mucronibus infeſtos geſtabant, pro more militiæ Rom.

In aperto, forte dictum, quia res tum aperto Marte & ſtrictis mucronibus transfigebatur quod dixit Tacitus ſupra, *ut rem ad mucrones ac manus adducerent.* Numquam magis *aperto marte* pugnatur, quam cum *ſtat pede pes* quam cum vir in virum diſtringit enſem Tum corpora corporibus, & arma armis conſerta apertaque, & quaſi adplicita invicem. tum aperta virtus aut ignavia, tum Mars apertus, tum Mars vere communis, & nemo jam manus aut virtutem commilitonum reſpectat nemo munimine alieno ſe tegit, in ſcuto, in umbone, in manu ſalus, decus, & victoria.

In aperto.] Quod explicat Tacitus lib 2. h 42. *Collato gradu, corporibus & umbonibus niti, omiſſo pilorum jactu, gladiis & ſecuribus galeas loricaſque perrumpere* &c.

Pugnam in aperto.] Id eſt, pugnare eminus,aut ex loco ſublimi vel natura aut arte defenſo, ſcil. vel arboribus & virgultis infeſto, aut in ſilvis ſuis & paludibus certare mallent. talibus nempe locis aſſueti pugnabant audacius, locorum ſcil. genio tuti adverſus vim ſtrenuitatemque Rom. At cum ventum eſſet ad manus, reſque ad mucrones adducta foret, in loco æquo & *aperto* jam certe non tolerabant pugnam,& longe Romanis impares erant,qui ſcil.tali loco,conferta acie & ſtataria pugna vincere oppoſitos quoſcunque hoſtes indubie ſolebant. Idque ſoli diſciplinæ Rom. conceſſum eo ævo.Sic ſupra cap. 33. *Veniunt è latebris ſuis extruſi : en vota virtuſque in aperto* &c.

non tolerabant. Igitur ut Batavi miſcere ictus, [1] ferire umbonibus, ora fœdare, [1] & tractis qui in æquo obſtiterant, erigere in colles aciem cœpere: ceteræ cohortes æmulatione & impetu commiſtæ proximos quoſque cædere. ac plerique ſemineces aut integri feſtinatione victoriæ relinquebantur. [2] Interim equitum turmæ fugere,

INTERPRETATIO.

haud facile *ſuſtinebant. Itaque poſtquam Batavi conſerere manus, impellere umbonibus, faciem ferire, & disjectis qui in æquo ſteterant, attollere aciem in juga montium cœperunt, reliquæ cohortes æmulatione & inſtinctu ſe ſe miſcentes* prælio, *propinques quoſque* fundere, *ſternere. ac plerique impetu & ardore maturandæ victoriæ, ſemianimes aut illæſi emittebantur. Interim turmæ equitum* hoſtiles *erupêre, & covina-*

NOTÆ.

In aperto.] De qua pugnæ ſpecie ſic Dio lib. 38. *In Germanos priuſquam ordines inſtruerent, incurſum cum clamore fecerunt, jaculationemque eorum, qua maxime barbari fidebant, anteverterunt. Ita congreſſi ſunt Romani, ut hoſtes neque contis, neque gladiis longioribus uti poſſent. Igitur barbari jactare ſua corpora, trudereque, iiſque magis quam armis uti, obvio queque evertendo dejiciendoque pugnam facere. Multi breviorum etiam gladiorum uſu interclusi, eorum loco, manibus atque ore pugnare.* Hoc eſt *ſtatim rem ad mucrones ac manus adducere*, quo ſatis innuit quid intelligat per *complexum armorum & in aperto pugnam.* Sic & Herodianus lib. 4. ubi de Parthis: *Cum autem ex equis deſilierunt aut dejecti ſunt, jam facile capiuntur, quippe qui neque prælium in manibus gerere audent &c. hi ῥᾳδίως ἁλίσκονται, μὴ φέροντες τὴν ἐκ συστάσεως μάχην.*

1. *Et tractis qui in æquo.*] Hoc eſt, iis, qui in planitie conſtiterant, una veluti ruina proſtratis. trahere enim, continuationem quandam ſive tenorem, & quod antiqui dicebant, protelum ſignificat. hinc locutio poëtis familiaris, trahere ruinam. *Virdungus.*

Tractis.] Id eſt, cum ſeparati & abſtracti eſſent hi qui *in æquo* loco reſiſtebant, ab illis nempe qui in acclivi jugo *connexi* erant. Sic enim diſtracti ab invicem, facile ſuperati ſunt. Itaque, *tractis*, poſitum pro *abſtractis*, ſeu *diſtractis*. ſimplex pro compoſito, ut ſolet Tacitus. Vel potius, *tractis* ſeu abſtractis in ima collis, aut in ruinam impulſis proſtratiſque, his ſcil. *qui in æquo*, id eſt, in plano & juſto loco conſtiterant. Nam *ita* diſpoſiti Britanni erant, *ut primum agmen æquo, ceteri per acclive jugum connexi velut inſurgerent: media campi covinarius & eques*, &c. Igitur τὸ *æquum*, ſeu agmen quod in *æquo* erat diſpoſitum, diſtinguit à ceteris qui in *acclivi jugo* & ab illis qui in *medio campi* ſeu in planitie adſtiterant. Itaque *tracti* ſunt qui in *æquo*, id eſt, non arduo aut infeſto loco ſtabant. qui ſcil. locus fuit *æquus* & opportunus bellantibus, & qui aciem extendi pateretur, qui & ideo vocatur *æquus.* tales ſcil. qui ibi conſtiterant, *traxere* ac profligavere Batavi. ita ut his *tractis*, ſimul ipſi *erigere in colles aciem* cœperint, eorum ſcil. locum occupantes, quo validius & propius inſiſterent adverſus alios qui *per acclive jugum connexi*, &c.

2. *Interim equitum turmæ fugere.*] Unde hæc fuga, cum nec de pugna ulla ſermo præceſſerit? vitium hic eſſe palam odoror. Ecce antea, pro more gentis, inſtruxit & junxit: *media*, inquit, *campi covinarius, & eques diſcurſu ac ſtrepitu complebant.* Itaque iſti, ut apparet, aciei interjecti: ſed Agricola neglexit, & parte alia invaſit Britannos pedites. quod robur cenſebat. Cœpta autem pugnâ, jam equites & covinarii miſcentur, ſed verbis ſic corrigendis. *Interim equitum turmæ effudere, & covi-*

covinarii peditum ſe prælio miſcuere : & quamquam recentem ter-

INTERPRETATIO.

rij ſe pugnæ pedeſtrium inſeruere : & quamvis novam formidinem incuſſerant, con-

NOTÆ.

narij peditum ſe prælio miſcuere. Aut potius, *turmæ effuſæ & covinarij.* Profecto jam pugnarunt. & ſequens narratio tota dicit : attende. *Lipſius.*

Fugere.] Certe ipſi equites Britannorum & covinarii debebant fere eandem aciem conſtituere, eamdemque pugnam, nempe equeſtrem ſimul certare, & eodem fere modo. debebant enim inſtar procellæ erumpere, ſimulque *impetu facto* perrumpere aciem Rom.

Et eo conſilio ſimul diſpoſiti initio prælii fuerant : *media campi covinarius & eques ſtrepitu ac diſcurſu complebat.* At *primum agmen*, nempe peditum, *in æquo, cæteri per acclive jugum* diſpoſiti, & prælium incipit à peditibus qui in *æquo obſtiterant*, quibus victis, itur ad pedites qui *per acclive jugum connexi velut inſurgerent*, ſcil. *in ſpeciem ſimul ac terrorem*, qui eodem impetu ſimul *tracti* ac profligati ſunt.

Interim equitum turmæ fugere. at quo modo fugerent qui nondum prælio laceſſiti ſunt ? Imo potius erupere equites, ut & covinarii, cum pedites ſuos nutantes & impulſos viderunt, & in eadem acie equites & covinarii diſpoſiti. tum at, *covinarij peditum ſe prælio miſcuere*, nempe ut labantem ſuorum aciem ſuſtinerent. quidni & equites, qui ſimul in acie ordinati etiam ſe ipſis adjungerent? Et certe infra, *minime equeſtris ea pugnæ facies.* ergo tum pugnabant etiam *equites.*

Igitur hic legerim, *erumpere*, aut ſic deleta voce *fugere : Interim equitum turmæ*, (ibi conjunctio & ſubinſel ligenda) & *covinarii peditum ſe prælio miſcuere, & quamquam recentem terrorem intulerant.* (Romanis ſcil.) *denſis tamen hoſtium agminibus*, quod intelligam potius de agminibus ſuorum peditum, quibus ſe miſcuerant, quam de Romanis, à quibus nondum retinebantur (niſi poſtea forte cum ipſis occurrerent in prælio & his impingerentur; at tum non modo *hærebant*, ſed & acriter impellebantur) ſed tum propriis *agminibus* impediti *hærebant.*

Quod patet etiam ex his infra, *ut quemque formido tulerat, transverſos aut obvios incurſabant*, nempe ſuoſmet *incurſabant*, ſibimet infeſti in acie. in quâ ſententia & Lipſius fuit. Nam damnum ibi & cladem ipſorum Britannorum narrat Tacitus, quod illis tamen damno non fuiſſet, ſi *transverſos* Romanos incurriſſent. quod præcipue curribus falcatis invecti volebant barbari. imo ſic forte illos perrupiſſent ac profligaſſent, ſaltem ſi compoſiti & conferti ordine ſtetent in acie pugnatentque.

Itaque ſuorum agminibus hærebant impediti, ut & *inæqualibus locis*, nec ea vi prorumpebant, qua vellent, & qua hoſtes impellere poſſent. hærebant *inæqualibus locis*, ubi ſuorum peditum agmina conſtiterant, & in hæc loca inæqualia ſe temere immiſerant equites & covinarii, ut ſcil. peditum ſuorum nutantem aciem ſuſtinerent. & mediis peditum agminibus, ſeu ſuorum, ſeu mox *hoſtium*, Romanorum ſcil. & *inæqualibus locis* cum defixi fere ſtarent, ea *minime equeſtris pugnæ facies erat.* Nam velut in *gradu* & in veſtigio *ſtantes*, & quaſi defixi & immoti pugnare cogebantur, & tum equites è clivo illo, ſeu locis arduis, *ſimul cum equorum corporibus impellebantur*, ſternebantur, & infra collem dejiciebantur. ſic ſimiliter & rectores curruum ſtatim afflicti proſtratique. hinc *ſæpe vagi currus*, & *exterriti ſine rectoribus*. quod facile & pronum peditibus Rom. ut talibus locis. unde & victoria.

Igitur quia in Manuſcriptis habetur, *cum ægra diu*, legere malim, *cum è gradu ſtantes*, nempe *impellerentur*, ac dejicerentur. ob moram ſcil. quam afferebat moles obſtantium, occurrentium, incurrentiumque agminum, & ſimul ob aſperitatem & iniquitatem locorum, velut in gradu ac veſtigio immoti atque defixi

rorem intulerant; [1] denſis tamen hoſtium agminibus & inæqualibus locis hærebant: [2] minimeque equeſtris ea pugnæ facies erat, cum [3] in gradu ſtantes [4] ſimul equorum corporibus impellerentur. ac ſæpe vagi currus, exterriti ſine rectoribus equi, ut quemque formido tulerat, [5] tranſverſos, aut obvios incurſabant. Et Britanni qui adhuc 37

INTERPRETATIO.

Fertis tamen hoſtium cuneis, & iniquis locis retinebantur: & minime equeſtris erat ea prælii forma, cum in veſtigio defixi equites, *ſimul cum ipſis equis proturbarentur. ac plerumque palabundi currus, & attoniti ſine aurigis equi, ut quemque pavor impulerat, obliquos, aut obvios* peditum cuneos *incurrebant. Et Britanni qui hacte-*

NOTÆ.

erant & equites, & rectores curruum.

Hinc illi equites veluti ſtataria pugna decertare coacti ſunt. & ex illa ſtatione ſeu gradu, quippe ut in clivo, facile dejecti à Romanis peditibus. quod Britannis exitio fuit.

Equites non fugiſſe, neque abſceſſiſſe è pugna, clare liquet ex his verbis, *minimeque equeſtris ea pugna facies erat, cum in gradu ſtantes*, equites nempe. *ſimul* cum *equorum corporibus impellerentur*. Et diſerte diſtinguit hic Tacitus *equites* à *rectoribus curruum*; addit enim ſtatim: *vagi currus, exterriti ſine rectoribus equi*. & τὸ *interim*, denotat ſe miſcuiſſe prælio, ante plenam fugam ſuorũ.

Igitur prælio ſe miſcuerant ſimul & *equites* & rectores curruum ſeu *covinarii*. quomodo enim *impellerentur*, ſeu dejicerentur è clivo ſimul cum ipſis *equorum corporibus*, niſi ipſum clivum in equis irrupiſſent, & prælio peditum ſe miſcuiſſent equites?

Sic certe fugiſſent ante prælium *equites*, ſic deſeruiſſent ſuos covinarios, qui ſimul inſtructi eodem loco & eadem acie. quod nullatenus veriſimile eſt. Nec fugerunt cum *Britanni pugnæ adhuc expertes ſumma collium inſederant, & paucitatem noſtrorum vacui ſpernebant*. ubi *vacui*, id eſt, otioſi & nondum pugna laceſſentes, aut laceſſiti.

1 *Denſis tamen hoſtium agminibus.*] Mens Taciti hæc eſt: Covinarii illi, & ſi Romanis *terrorem* aliquem intulerant, tamen *inæqualibus locis* & denſis ſuorum *agminibus*, quorum ſcil. pedites inter, *ſe prælio* miſcuerant; poſt equitum fugam *hærebant*. Acidalius. Tacitus Romanos ſuos hic *hoſtes* non appellat, quaſi reſpectu ad Britannos habito. Ideoque malim cum Mureto, *noſtrorum*. Gronovius. Potius leg. foret, *ſuorum*.

Hoſtium.] Id eſt, Britannorum. comparate ad Romanos loqui videtur.

2. *Minimeque equeſtris.*] Lectio hæc & correctio Rhenani eſt. fuit in veteribus libris, *minimeque equeſtres. ea enim pugnæ facies erat, cum agrum* &c. & in Venet. *cum agra diu*. Erant hic equites, erant & covinarii, & debuit eſſe pugna illa equeſtris. debuerunt illi ſic invecti equis & curribus oſtentare *equeſtris pugnæ faciem*. & ſic volebant. ſed hi hærebant impediti agminibus occurrentium, aut hoſtium, aut ſuorum, & *inæqualibus locis*. quare potius ea ſtataria & pedeſtris acies, quam pugna equeſtris eſſe videbatur.

3. *In gradu ſtantes.*] Hærebant enim locis iniquis, ut dixit, tum & conferta Romana, vel Sociali acie impediti. *Lipſius.*

4. *Simul equorum corporibus.*] Quid clarius, quam hæc ad ſingulares equites referenda? qui ſtantes hærenteſque, ſine ſuo impetu, facile cum ipſis equis pellebantur à pedite, vi ingruente. *Lipſius.*

5. *Tranſverſos, aut obvios.*] Quos? Romanos? non: ſed ipſos ſuos equites, quos turbabant, aut evertebant *Lipſius.* Non certe equites, ſed pedites ſuorum, quorum *ſe prælio miſcuerant*. aut certe non ſolos equites ſuos, ſed ſimul & pe-

pugnæ expertes ſumma collium inſederant & paucitatem noſtrorum [1] vacui ſpernebant, degredi paullatim & circumire terga vincentium cœperant: ni idipſum veritus Agricola quatuor equitum alas ad ſubita belli retentas, venientibus oppoſuiſſet, quantoque ferocius accurrerant, tanto acrius pulſos in fugam disjeciſſet. Ita conſilium Britannorum in ipſos verſum. [2] tranſvectæque præcepto ducis à fronte pugnantium alæ, averſam hoſtium aciem invaſere. Tum vero patentibus locis grande & atrox ſpectaculum: [3] ſequi, vulnerare, capere, atque eoſdem oblatis aliis trucidare. Jam hoſtium, prout cuique ingenium erat, catervæ armatorum paucioribus terga præſtare, quidam inermes ultro ruere, ac ſe morti offerre. Paſſim arma & corpora, & laceri artus, & cruenta humus: & aliquando etiam [4] victis

INTERPRETATIO.

nus prælio exempti & vacui culmina montium occupaverant, & paucitatem Rom. per otium & ſecuri diſcriminis contemnebant, paullatim deſcendere & circumvehi terga victorum cæperant: niſi idipſum metuens Agricola, quatuor equitum alas ad repentina belli reſervatas, irruentibus objeciſſet, quantoque promptius advecti erant, tanto vehementius repulſos dare terga coëgiſſet. Ita conatus ſeu dolus Britannorum in ipſos recidit. Tranſlataque imperio ducis à fronte dimicantium alæ, jam pronum in fugam hoſtium agmen irrupere. Tum vero apertis campis magnum & immane ſpectaculum fuit: inſectari, cædere, vincire, atque eoſdem obviis aliis obtruncare. Iam Britannorum, prout cuique animus erat, globi armatorum paucioribus cedere, nonnulli abjectu armis irruere ultro, & ſe occidioni exhibere. Vbique tela & cadavera, & laniati artus, & fœdum cruore ſolum: & interdum etiam victis redit furor, redit animus. ubi ad

NOTÆ.

dites. Et vero propius videntur proturbaſſe & incurriſſe *tranſverſos* pedites, quam equites qui fere in eadem cum ipſis acie diſpoſiti, & qui facilius loco cedunt curribus erumpentibus.

1. *Vacui.*] Id eſt, ſubſidentes, & expectantes per otium imperia ducis, velut ſubſidiaria acies, & ad inſtar Triariorum Rom. olim.

2. *Tranſvecta*] Puto, illæ equitum alæ aut pugnabant in acie Rom. & à fronte, vel in ſubſidiis, aut cornibus adſiſtebant. ſed cum jam nutaret acies hoſtium, tranſductæ alæ ſtatim imperio ducis, ad terga hoſtium, ut fugam impellerent. & τὸ *pugnantium*, ne intelligas de ipſis alis, ſed potius de peditibus, quibus iſtæ alæ ſubſidiariæ erant. & ſunt diverſæ iſtæ *alæ* ab his alis, quas oppoſuit Britannis de novo incurrentibus è ſummo collium vertice. Erant hoſtium qui pugnarent adhuc, erant & qui circuibant victores Rom. & illi pulſi ſtatim mox universi reſpiciebant fugam: itaque dux noſter tranſvehit à fronte Britannorum *pugnantium* aut etiam ſuorum, alas quæ forte nondum certabant, ut *averſam hoſtium aciem invaderent. à fronte*, id eſt, in frontem.

Tranſvectæque .... à fronte.] Nonnulli intelligunt, tranſvectas in frontem alas, quaſi ſenſus ſit, illas alas equitum, quæ in cornibus diſpoſitæ erant, fuiſſe tranſvectas in primam aciem, & velut ante principia ſignaque, ut pulſam aciem hoſtium nutantemque validius & inſtar turbinis irrumperent. Potius ex ſubſidiis per medios ordines tranſvectæ in frontem iſtæ alæ.

3. *Sequi, vulnerare, capere.*] E Salluſtio qui in Jugurth. *Tum ſpectaculum horribile in campis patentibus, ſequi, fugere, occidi, capi, equi atque viri afflicti.*

4. *Victis ira virtuſque*] Virg. 2. Æneid.

ſra virtuſque. poſtquam ſilvis appropinquarunt, collecti, primos ſequentium incautos & locorum ignaros circumveniebant. Quod ni frequens ubique Agricola, validas & expeditas cohortes [1] indaginis modo, & ſicubi [2] artiora erant, [3] partem equitum dimiſſis equis, ſimul rariores ſilvas equitem perſultare juſſiſſet, acceptum aliquod vulnus [4] per nimiam fiduciam foret. Cæterum ubi compoſitos firmis ordinibus ſequi rurſus videre, in fugam verſi, non agminibus ut prius, nec alius alium [5] reſpectantes rari, & vitabundi invicem, longinqua atque avia petiere finis ſequendi nox & ſatietas fuit. [6] cæſa hoſtium ad decem millia: noſtrorum trecenti quadraginta cecidere, in quis Aulus Atticus præfectus cohortis, juvenili ardore & ferocia equi hoſtibus illatus. Et nox quidem gaudio prædaque læta victoribus: Britanni palantes mixtoque virorum mulierumque ploratu, tra- 38

INTERPRETATIO.

ſilvas acceſſerunt, congregati, promptiſſimos ſectantium inopinantes, & locorum imperitos intercipiebant. Quod niſi multus ubique Agricola, fortes & ſelectas cohortes immiſiſſet inſtar indaginis & ſicubi anguſtiæ erant, partem equitum relictis equis prætentare, & ſimul infrequentiores arboribus ſaltus pervolitare atque explorare equites imperaſſet, accepta aliqua clades per nimiam audentiam foret. Cæterum poſtquam noſtros ordinatos confertis manipulis inſectari ſe rurſus animadverterunt, fuga abſceſſere, non per catervas ut antea, nec alius alium ſubinde reſpicientes, non multi ſimul, & ſe declinantes invicem, in remota ac devia loca conceſſere. finem inſectandi fecit nox & ſatietas. Interfecta Britannorum ad decem millia: Romanorum trecenti quadraginta periere, in quibus Aulus Atticus præpoſitus cohortis, juvenili impetu & pervicacia equi hoſtibus invectus. Et nox ſane jucunda victoribus lætitia prædaque: & Britanni vagi ac promiſcuo virorum fœminarumque ejulatu, ave-

NOTÆ.

Quondam etiam victis redit in præcordia virtus.

1. *Indaginis modo.*] Silius:
—— *Et telis in morem indaginis ambit.*
Comparatio ſumpta à venatione. Græci eum ſagena, dicuntque rem ipſam σαγηνεύειν. id enim eſt apud auctores illos, *corona cingere*, & includere rete ſeu ſagena, veluti piſces.

2. *Arctiora.*] Supple *loca*, ſeu *itinera*.

3. *Partem equitum*] Qui citis equis ad illas itinerum anguſtias advolarent, eaſque omiſſis equis vacuas liberas, tutaſque præſtarent pediti Rom inſequenti & minus expedito; dein curſu deſilientes equos, ulterius ſecuritatem paſſim promoverent. Sic deſiliebant equis tantum cum ad illas fauces perveniſſent, vel quia difficilis ille tranſitus equis, vel ut accuratius perſecutarentur ſecreta illa loca, & forte etiam ut pedeſtres ipſi fortius pugnarent adverſus hoſtes inſidiantes arduis, abruptis infeſtiſq; locis.

4 *Per nimiam fiduciam*] Livius lib 2. *Ferme fit ut res ſecundæ negligentiam creent.* Senec Agam. *Victor timere quid poteſt? quod non timet.*

5 *Reſpectantes.*] Sc initio invicem adſpectabant expectabantque, ut ſic conglobari ſe tuerentur, validiuſque obſiſterent inſequentibus.

Reſpectantes.] Per mutuam curam ſe invicem reſpectabant in itinere & fuga, ut ſcil. hoſtem inſequentem communi ſubſidio repellerent. id eſt, ſe *ſe prius* identidem re picie bant quod nunc vitarunt.

6. *Cæſa hoſtium decem millia.*] Tacitus raro numerum exprimit; ut & ipſe Sal-

here vulneratos, vocare integros, deſerere domos, ac per iram ultro incendere: [1] eligere latebras, & ſtatim relinquere: [2] miſcere invicem conſilia aliqua, [3] dein ſperare: aliquando frangi aſpectu pignorum ſuorum, ſæpius [4] concitari. ſatiſque conſtabat ſæviſſe quoſdam in conjuges ac liberos, [5] tamquam miſererentur. Proximus dies faciem victoriæ latius aperuit. vaſtum ubique ſilentium, [6] ſecreti colles, fumantia procul tecta, nemo exploratoribus obvius. quibus in omnem partem dimiſſis, ubi incerta fugæ veſtigia, neque uſquam conglobari hoſtes compertum, & exacta jam æſtate [7] ſpargi bellum nequi-

INTERPRETATIO.

here ſaucios, appellare incolumes, relinquere pnates, tectaque per iram ipſimet comburere. ſolitudinem & ſecreta loca quærere, ac confeſtim ea deſerere: ſociare invicem conſilia quædam, dein dividere ea & abrumpere: interdum & animum abjicere, cum liberos ſuos intuerentur, & ſæpius incitari per iram. Satiſque compertum eſt, nonnullos deſæviſſe in uxores atque filios, quaſi commiſeratione erga cariſſima pignora *Craſtina lux ſpeciem* & magnitudinem *victoriæ latius exhibuit. immenſa ubique ſolitudo, ſilentio vaſta montium juga, incenſa procul ædes, nemo ſpeculatoribus occurrebat. quibus paſſim explorare juſſis, poſtquam incomperti fugientium receptus, neque uſquam contrahi hoſtes cegnitum* fuit, *& adulta jam æſtate ſpargi arma aut agmina*

NOTÆ.

Juſtius, teſtante Oinſio, in hiſtoria id damnant. Sed *profeſſione pietatis excuſandus* eſt Tac. ſi in propriam legem peccaverit. *Savilius.*

1. *Eligere latebras, & ſtatim.*] Rebus adverſis ita fieri amat, ut nulli certo conſilio ſatis acquieſcant homines: ſed quod modo placuit, idem mox diſplicet, ac nova ſubinde conſilia ineuntur. Sic Curtius libro 10. *Nec velle nec nolle quicquam diu poterant, pœnitebatque, modo conſilii, modo pœnitentiæ ipſius.*

2. *Miſcere invicem.*] Tota hac periodo ornatum ex oppoſitis quæſivit. Ideoque hic legam, *dein ſeparare.* Aliquando, inquit, cum aliis, aliquando rurſus ſecum deliberabant. *Lipſius.*

Miſcere invicem conſilia aliqua, dein ſperare.] Imo, *dein deſperare.* tale de Vitellio illud: *quæ juſſerat, vetare: quæ vetuerat, jubere.* Grotius.

Recte, *ſperare.* Eligebant latebras, & ſtatim relinquebant, præ metu, viſi ſibi in iis intuti; dein inibant conſilia adverſum ea quæ metuebant. quorum nonnullis probatis, metum in ſpem convertebant. Verus caracter eorum, qui turbatis rebus, miſcere ſpem & metum, ut dubii, conſuevere. *Boxhorn.*

3. *Dein ſperare*] Forte leg. *ſeparare.* alioqui vix ſtat ſenſus. Attamen miſcebant invicem conſilia, unde ſpes aliqua, dein deſperare & *frangi* potuere, *aſpectu pignorum ſuorum.* Sed *ſeparare*, magis ad rem videtur.

4 *Concitari.*] Curt. 5. *Ignaviam quoque neceſſitas acuit, & ſæpe deſperatio ſpei cauſſa eſt.* Tac. *deſperatione in audaciam accinguntur.* 3. hiſt.

5. *Tamquam miſererentur.*] Miſerabantur, ut arbitrio, & victoris inſolentis libidini ſervitioque obnoxios futuros. Sic olim quaſi miſereretur, filiam occidit Virginius, ne decemviri Appii libidinibus exponeretur.

6. *Secreti colles.*] Id eſt, nullo rumore mortalium turbati, ut pote quos accolæ ipſi lata fuga deſeruiſſent. vel ita per metum abditi homines erant, ut nullibi apparerent.

7. *Spargi.*] In plura agmina exercitum diſtribui.

bat; in fines [1] Horeſtorum exercitum deducit. Ibi acceptis obſidibus; præfecto claſſis *circumvehi Britanniam* præcepit. datæ ad id vires, & præceſſerat [2] terror. ipſe peditem atque equites lento itinere, quo novarum gentium animi ipſa tranſitus mora terrerentur, in hibernis locavit. Et ſimul claſſis ſecunda tempeſtate ac fama [3] Trutulenſem portum tenuit, [4] unde proximo latere Britanniæ lecto omni redierat. Hunc rerum curſum, quamquam nulla verborum jactantia [5] epiſto- 39
lis Agricolæ auctum, ut Domitiano moris erat, [6] fronte lætus, pe-

INTERPRETATIO.

diduci non poterant, ducit copias in regionem Horeſtorum. Oblatis ibi obſidibus; præfectum claſſis circumire Britanniam *jubet, datis ad id copiis, & metus anteverterat. ipſe pedeſtre agmen & equitatum in hiberna deduxit tardo inceſſu, quo novarum nationum animis ipſo longiori tranſitus ſpatio, pavorem inferret. Et ſimul claſſis opportunitate temporis, proſperaq; fama appulit ad portum Trutulenſem, unde vicina omni ora Britanniæ luſtrata remearat. Continuam hanc rerum fœlicitatem, quamvis in epiſtolis ſuis nulla oſtentatione verborum jactaſſet Agricola tamen Domitianus ut ſolebat,*

NOTÆ.

1. *Horeſtorum.*] Horeſti, populi Britanniæ majoris verſus ſeptentrionem & orientem. hodie *Angus*, comitatus regni Scotiæ ad mare Allemaniæ. *Tillemonius.*

2. *Terror.*] Nempe ex recenti clade.

3. *Trutulenſem.*] Lego, *Rutupenſem.* eſt Rutupiæ, vel Rutupæ oppidum & portus Cantiorum populorum, in Britannia prima, Britanniæ majoris provinçia, ad meridiem & orientem. hodie *Richborouv* portus parvus prope portum *Sanduvich*, in comitatu *Kent*, regni Angliæ ad meridiem & orientem. *Tillemonius.*

Trutulenſem portum.] Suſpicor ſcribendum, *Rutupenſem portum.* hic adverſus Bononiam ſitus eſt, ſive Geſſoriacum. Alii legunt, *Rutupenſim*, quem putant eſſe *Richoburgum* circa Sanduvicum. *Savilius.*

4. *Unde proximo latere Britanniæ lecto omni redierat.*] Aptius legas, *exierat.* Rhenanus.

Puto legendum: *unde proximo littore Britanniæ lecto, omnis redierat.* Pichena. ſupple, claſſis & leg. *exierat.*

5. *Epiſtolis Agricolæ auctum.*] Scripſit Agricola literas, ſed non *laureatas* de more, Tacit. hac ipſa vita, *ne laureatis quidem geſta proſecutus eſt.*

De laureatis Ovidius 1. amorum eleg. ad Napen. *Non ego victrices lauro redimire tabellas.* Florus 3. 3. *Viſi pro æde Caſtoris & Pollucis juvenes laureatas prætori litteras dare.*

Nulla ... jactantia epiſtolis auctum.] Huc referri poteſt quod de Agrippa memoratur. Is teſte Dione 52. dicere ſolebat, ſe pugnando, non ſibi, ſed Cæſari operam navare. Et tanti hujus facinoris conſcientia contentus, omni jactatione abſtinebat. Ratio fuit quod plerumque illi, quorum opes in excelſo poſitæ ſunt, neminem volunt æſtimari ipſis præſtantiorem. Itaque illis auctor erat Agrippa, qui ſibi bene conſultum vellent, ut principem ipſi omni moleſtia rerum & difficultate liberarent, & ipſi uni dominanti rei bene geſtæ laudem integram reſervarent. Teſte Plut. Apoph. Lac. Polycratidas quidam Spartanus, cum aliis miſſus orator ad duces Regios, quærentibus illis, *utrum privatim veniſſent, an publice miſſi? ſi impetramus*, inquit, *publice, ſin minus, privatim.* Apud Diogen. Laërt. ajebat Bias Prienæus: *Quidquid boni egeris, in deos referto.*

6. *Fronte lætus, pectore anxius*] Pauci imperitantes velint apparere nudi, & omni prætextu amoto retecti, ſicut olim

ctore anxius excepit. Inerat conſcientia [1] deriſui fuiſſe nuper [2] falſum è Germania triumphum, emptis per commercia, quorum habitus & [3] crines in captivorum ſpeciem formarentur: at nunc veram ma-

INTERPRETATIO.

vultu hilaris, mente ſollicitus hac audivit. Arguebat eum conſcientia ludibrio fuiſse nuper fictitium illum è Germania triumphum, pretio comparatis hominibus, *quorum forma cultuſque & coma flavæ captivorum inſtar adornarentur: at nunc ſince-*

NOTÆ.

rex Gelon venit in forum, ſeque obtulit nudum ſubditis, reddere imperium paratus. quare & effigies ejus nuda in templo Siculæ Junonis poſita eſt. Ælian. Var lib. 6. 11. Nemo fere eſt qui nudus, aut totus videri velit.

Fronte latus.] Mamert. Paneg. Juliani Imper. *Quum mendaces homines aut inopia aut timor faciat, magnitudinem fortuna ſua imperator qui mentitur, ignorat.*

1. *Deriſui fuiſſe.*] Plin. Paneg. *Videor jam cernere non ſpoliis provinciarum, & extorto ſociis auro, ſed hoſtilibus armis, captorumque regum catenis triumphum gravem. Videor ingentia ducum nomina, nec indecora nominibus corpora recitare.*

2. *Falſum è Germania triumphum.*] Xiphil. Domitian. *Poſtquam ſuſcepiſſet in Germaniam expeditionem, rediit, ne viſo quidem hoſte. Et quid narrem, quibus honoribus ob eam cauſam affectus ſit, poſtque eum alii imperatores ei ſimiles, ne ſuſpectantes vilius ſua cenſeri, ob exiguos qui haberentur honores, indignarentur.* Paria ſunt quæ Suetonius refert de Cajo 47. *Converſus hinc ad curam triumphi, præter captivos & transfugas barbaros, Galliarum quoque proceriſſimum quemque, &, ut ipſe dicebat, ἀξιοθριάμβευτον, ac nonnullos ex principibus legit ac ſepoſuit ad pompam, coëgitque non tantum rutilare, ac ſubmittere comam, ſed & ſermonem Germanicum addiſcere, & nomina barbarica ferre* Savilius.

Libera republica, legibus cautum, ne quis ejuſmodi mendaciis inclareſceret. nam & ſtatuta pœna, *ſi quis militum falſo ſtrenuum quid factum à ſe retuliſſet ad tribunum aut ducem, honoris adipiſcendi cauſſa*, teſte Polybio.

Crimini huic proprium nomen *de falſis pugnis*: Plautus Truc. *Mille memorari poteſt, qui & convicti & condemnati falſis de pugnis ſient.* quo crimine poſtulatus à M. Catone Cenſorio Qu. Thermus oratione, quæ inſcripta, *in Q. Minucium Thermum de falſis pugnis.* Notus mos accuſatorum apud Romanos, ut quamvis certi criminis poſtulatum reum tamen ſimul & urgerent ceteris priſtinæ vitæ probris; quæ, ut rectè Tacitus notat libro 3. Annalium, *neque convicta noxa reo, ſi recentia purgaret, neque defenſa abſolutioni erant, ſi teneretur majoribus flagitiis.* Mercerus. Mimicum hunc de Germania triumphum vir doctiſſ. Calviſius Sethus refert ad XI. conſulatum Domitiani, qui fuit annus ab U. C. 838 *Virdungus.*

3. *Crines in captivorum ſpeciem.*] Miror Suetonium hoc tacuiſſe, qui liberrime ſcripſit Domitiani vitam, nec celat vitia. De captivorum crinibus peritè dicit Tac. præſertim cum ſermo de captivis Germanis ſit, quorum crines ſingulari quodam modo nodabantur. Mart. Amphit. epig 3 *Crinibus in nodum tortis venere Sicambri* Barclaius.

Id puto, non deſcripſit Suetonius, quia hoc bellum ſive triumphus ad Rempub. ſpectabat, quam præciſe non attingit. quippe tantum mores & libita ingeniaq; dominantium inveſtigat Scenicus tamen triumphus ille proprium & inſigne quid habuit, quo ſegnitiem animi & belli inſcitiam, virtutemque parum imperatoriam in Domitiano argueret, aut invidiam, qui neque duces egregios ad bella deligebat, ſuſpectans virtutes eximias & opprimens, unde clades crebræ, ideoque à clavo imperii rejiciendus talis imperator. Ad hanc ridiculam

gnamque victoriam, tot millibus hoſtium cæſis, ingenti fama celebrari. Id ſibi maxime formidoloſum, [1] privati hominis nomen [2] ſupra principis attolli: fruſtra [3] ſtudia fori, & civilium artium decus [4] in ſilentium acta, ſi [5] militarem gloriam alius occuparet: &

INTERPRETATIO.

ram ingentemque victoriam, tot barbarorum millibus interfectis, magna fama prædicari. Illud ſibi inprimis metuendum, privati viri decus ſupra gloriam imperitantis evehi: fruſtra peritiam juris, eloquentiæ decus, & alias pacis artes, ſilentio aut exilio *damnatas* ab ipſo, *ſi militarem ſibi famam alius vindicaret: & alia omnia ut-*

NOTÆ.

inſaniam Domitiano exemplo ſuo præivit Caligula Sueton. 47. *Converſus ad curam triumphi, præter captivos & transfugas barbaros, Galliarum quoque proceriſſimum quemque.* &c.

1. *Privati hominis nomen ſupra principis attolli.*] Nota, reſpectu *principis*, etiam magiſtratus cenſeri *privatos*: nam de Agricola loquitur, qui etiamdum cum imperio erat. Sic Plinius 2. ep. 1. de Verginio. *Perfunctus eſt tertio conſulatu, ut ſummum faſtigium privati hominis impleret, cum principis noluiſſet.* Privati enim dicuntur reſpectu magiſtratuum 4. annalium in princ. *honoribus perfunctos, an juvenes? privatos, an è magiſtratibus?* Hinc privata ſpectacula. Suet. in Ner. 21. *Non dubitavit etiam in privatis ſpectaculis operam inter ſcenicos dare.* Pich.

2. *Supra principis attolli.*] Ariſt. Polit. XI. *Communis cuſtodia principatus, neminem unum magnum facere.*

3. *Studia fori.*] Intelligendum, ſtudia civilia & tale *artium decus* in ſilentium adacta, atrocitate principis, ſed fruſtra, *ſi alius* à principe occuper *militarem gloriam.* Certe ſi verum ſit Domitianum ſibi vindicaſſe eloquentiam, & preſſiſſe ſilentio civiles artes, quemadmodum Nero Poëſim ſibi uni vindicavit, qui & ideo exhorruit Lucanum, & occidit Senecam, illa verba, *fruſtra ſtudia fori & civilium artium decus in ſilentium acta*, poſſunt & debent referri ad ipſum Domitianum, non ad Agricolam, quaſi primam ætatem ille *quiete & otio*, & per civiles artes ſilentio pertranſierit. Igitur ſenſus eſt: *ſtudia fori*, ſapientiam, & cæteras bonas artes fruſtra in ſilentium & exilium adactas ab ipſo dominante Domitiano, ſi alius nunc, nempe Agricola, militarem gloriam occuparet. Non dicit hîc Tacitus Domitianum aut Agricolam neglexiſſe civiles artes, aut ſilentio tranſegiſſe. quippe ſcriberet, *ſtudia* &c. *Silentio*, aut per *ſilentium acta*, non *in ſilentium acta*: quod certe violentiam ac ſævitiam Domitiani arguit adverſus *ſtudia*, ingenia, & viros eximios.

4. *In ſilentium acta.*] Plin. Paneg. Ipſi vitioſiſſimi *inimicas vitiis artes non odio magis, quam reverentia relegant.*

5. *Militarem gloriam alius occuparet.*] *Alius* circa mores is eſt, qui antiquos non amplius obtinet. igitur Agricola, qui *inter quæſturam ac tribunatum plebis, atque etiam ipſum tribunatus annum, quiete & otio tranſiit, gnarus ſub Nerone temporum, quibus inertia pro ſapientia fuit.* cui etiam idem *præturæ tenor & ſilentium.* mutati moris, & velut *alius* jam arguitur ad hunc fere modum: quid retulit Agricolam ibi modeſtiam induiſſe, ubi nil mea intererat, ſi nunc *alius* ab illo, diſciplinam militarem ad ſe ambitioſe trahit, qua ſola nobis invidiam parit & principi gloriam abripit. *Salin.*

Si militarem gloriam alius.] Nam teſte Oratore. *Virtus militaris præſtat cæteris omnibus; patria enim libertas & cives latent in tutela ac præſidio bellicæ virtutis.*

Alius occuparet.] De ipſo Domitiano accipies querente: fruſtra ſe *liberalia ſtudia initio principatus neglexiſſe* (ita Suetonius capite 20.) ut ad *militaria* &

[1] cætera utcumque facilius diſſimulari, ducis boni [2] imperatoriam virtutem eſſe. Talibus curis exercitus, [3] quodque ſævæ cogitationis indicium erat, ſecreto ſuo ſatiatus, optimum in præſentia ſtatuit reponere odium, donec impetus famæ & favor exercitus langueſceret.

INTERPRETATIO.

cumque facilius ſperni aut tolerari; *at* certe *imperatoriam laudem propriam egregij principis eſſe. His curis divexatus, quodque atrocis conſilii argumentum fuit, ſolitudine ſua feſſus aut expletus, utiliſſimum eſſe judicavit, ad præſens iram & invidiam recondere, donec ardor famæ & ſtudium militum ſeneſceret. quippe*

NOTÆ.

imperatoria ſe daret ſcilicet: ſi ecce, *alius* eam gloriam occuparet. *Lipſius.*

1. *Cætera utcumque diſſimulari.*] Attamen ex utroque Cæſar. nam quandoque *cedunt arma togæ*, aut ſaltem ſuccedunt. Paneg. Max. Aug. *Bona venia deûm dixerim, ne Iupiter quidem ipſe tanta celeritate faciem cœli ſui variat, quam facile tu, Iupiter, togam prætextam ſumpto thorace mutaſti, haſtam poſito ſcipione rapuiſti, à tribunali temet in campum, à curuli in equum tranſtuliſti: & rurſus ex acie cum triumpho rediſti.*

Diſſimulari.] Non adverti, aut certe tolerari.

2. *Imperatoriam virtutem*] Hom. Il. γ.

Ἀμφότερον βασιλεύς τ' ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής.

Vtrumque, & fortis miles, & bonus imperator.

Imperatoriam virtutem.] Quæ ſit ea virtus, & quot aliis eximiis dotibus conſtet ac ſubſiſtat, diſces, ex principe eloquentiæ Tullio, orat pro lege Manil. *Non enim ſolum bellandi virtus in ſummo atque perfecto imperatore quærenda eſt, ſed multæ ſunt partes eximiæ hujus adminiſtræ comiteſque virtutis.* Ibidem: *Quanta innocentia debent eſſe imperatores, quanta omnibus in rebus temperantia, quanta fide, quanta humanitate!* Et inter has virtutes certe ſumma & præcipua eſt felicitas. Idem Tullius ibid. Sunt *quibus etiam venti tempeſtateſque obſecundant.* Et mox *exiſtimo* (olim) *Maximo, Marcello, Scipioni, Mario, & ceteris magnis imperatoribus, non ſolum propter virtutem, ſed etiam propter fortunam ſæpius imperia mandata atque exercitus eſſe commiſſos . . .* his ad *amplitudinem & gloriam, & ad res magnas bene gerendas divinitus adjuncta fortuna.* Sunt eximii quidam viri, quibus vel *dormientibus dii omnia conficiunt* Terent. Adel. Sunt qui *reti urbes capiunt*. inter adagia Plutarchi. Et *in ſinum iis de cœlo victoria devolat.* Livius lib. 7. Sed & plerumque non deeſt fortuna quibus adeſt virtus imperatoria. *Fortuna fortes metuit, ignavos premit.* Sen. Trag.

3. *Quodque ſævæ cogitationis indicium erat, ſecreto ſuo ſatiatus.*] Certe id ſignum fuit ſævitiæ & altæ diræque meditationis. ſcil. in quos, aut qua ratione talis ſævitia prorumperet. Habes fere ſimilis inſaniæ exemplum apud Pauſaniam in Corinth. de Phædra. *Adhæret maceria ſepto curriculi ejus pars, quod Hyppoliti nuncupant: ſupraque ipſum Veneris ſpeculatricis delubrum, unde deſcendentem exercitationis cauſa Hyppolitum in ſtadium intuebatur Phædra. Eſt hic, ut antea ſcripſi, Myrtus illa perterebratis foliis, quod amore furens Phædra, cum nullum cupidini levamentum inveniret, crinali acu hujus myrti folia transfigens, inſaniam ſuam exonerabat.*

Secreto ſuo.] Notum eſt ex Suetonio, Dione Caſſio, Aurelio Victore & aliis, Domitiani ſecretum *horarium*, in quo nihil amplius, quam muſcas configebat: unde cuidam interroganti, *e ecquis intus cum Cæſare?* non abſurdè re-

ſtam etiam tum Agricola Britanniam obtinebat. Igitur [1] *triumphalia* 40
ornamenta, & [2] *illuſtris ſtatuæ honorem*, & *quidquid* [3] *pro triumpho*

INTERPRETATIO.

etiam tum temporis Agricola Britanniam tenebat. Igitur in ſenatu decerni Agricolæ jubet inſignia triumphalia, & illuſtris ſtatuæ decus, & cætera quæ pro

NOTÆ.

ſponſum à Vibio Criſpo, *ne muſca quidem*: ut refert Suetonius.

Nam Sext. Aur. Victor reſponſum hoc ita profert: *Ne muſca quidem, niſi forte in palæſtra*: ubi jocus ex ambiguo à palæſtra fœda Domitiani, in palaſtram γυμναστικὴν, ut pluribus docet Joſephus Scaliger Animadver. in Chronicon. Hieronymi. *Virdungus.*

Secreto ſuo.] Quod raro in decus Imperitantium vertit, ſæpe in exitium. Paneg. Nazarii Conſtantino dict. *Exiſtimare quidem de principibus nemini fas eſt. Nam & in veſtibulo ſuo inquirentem repellit objecta veneratio. & ſi qui propius adierunt, quod oculis in ſolem ſe contendentibus evenit, præſtricta acie, videndi facultate caruerunt. Verum tu facis, principum maxime, ut patere videantur quæ prius obſtructa fuerant, qui tam optas totus videri, quam cæteri recuſabant: non terror obtentui eſt, nec occultandis quæ plerumque extrinſecus latent, demorandoque aſpectu oſtentatio ſpecioſa perhibetur. Obtutus hominum benignos receptas, nec intuentem iniquus fulgor retundit, ad ſerenum lumen invitat.* Paneg. Theod. *Quos loquar* (dominantes) *notum eſt, qui majeſtatem regiam imminui & vulgari putabant, niſi eos intra repoſitum Palatinæ ædis incluſos. tamquam aliquod Veſtale ſecretum veneratio occulta conſuluiſſet niſi intra domeſticam umbram jacentes ſolitudo proviſa, & ſilentia late conciliata vallaſſent. Quin ſi quando in lucem venire & diem ferre potuiſſent. lecticis. thenſiſque ſubvecti. & denſiſſima circum ſupraque cooperti virorum armorumque teſtudine, ſenſim atque ad numerum movebantur. tum longe populus abigebatur, nec otioſa viatoris manus plebem verbere ſubmovebat, ut ſecretum eſſet in publico.*

1. *Triumphalia ornamenta.*] Palam eſt, hæc à Domitiano tributa: quod Tacitus de ſocero non potuit, credo, ignorare. tamen Dio vult à Tito: *Propterea*, inquit, *interfectus eſt à Domitiano, quia ſcil. triumphale decus acceperat à Tito.* Lipſius. Longe potior fides debetur Tacito. nam ſæpe errant Græci auctores in rebus Romanis, aut certe abbreviatores illorum.

Triumphalia ornamenta.] Sub principibus jam nulli ducum, quamvis re præclare adverſus hoſtes geſta, & inſigni victoria parta, triumphus, ſed ſola *triumphalia ornamenta* decernebantur: cujus moris origo ab Agrippa, qui Boſporanis M. Licinio M. F. Craſſo, Cn. Cornelio Cn. F. Lentulo conſulibus anno urbis 739. ſubactis, neque triumphum ſibi à ſenatu decretum egit, neque quidquam de iis rebus geſtis ad ſenatum perſcripſit.

Ex quo tempore, inquit Dio libro 54. reliqui duces exemplum ejus ſequuti, neque publice literas miſerunt, neque triumphum obtinuerunt, ac propterea nemini alii, niſi dignitate Cæſar eſſet, triumphus in poſterum, ſed *triumphalia* tantum inſignia decreta ſunt. *Virdungus.*

2. *Illuſtris ſtatuæ honorem*] Sic lib. 1. hiſt. *M. Aponius Mœſiam obtinens triumphali ſtatua* donatur. Poſtquam enim in principum poteſtatem Romana reſpublica ceſſit, principes jus triumphandi ſibi ipſis reſervarunt. *Pichena.* Ea erat *ſtatua laureata*, quæ inter alia triumphi inſignia concedebatur. Tac. 4. Ann. 23.

Statua.] Quæ vocari potuit *gloria bulla*, ut habet Diogenes apud Diog. Laërt. lib. 6.

datur, multo verborum honore cumulata, *decerni in ſenatu* jubet: *addique inſuper opinionem, Syriam provinciam Agricolæ deſtinari, vacuam tum morte Atilii Rufi conſularis, &* [1] *majoribus reſervatam.* Credidere plerique, [2] libertum [3] ex ſecretioribus miniſteriis miſſum ad Agricolam, [4] codicillos quibus ei [5] Syria dabatur tuliſſe, [6] cum præcepto, *ut ſi in Britannia foret, traderentur:* eumque libertum in

INTERPRETATIO.

triumpho tribuuntur, *quæ & ampliſſimis verbis celebrata* ſunt: adjici quæ prætere famam, quaſi mox impoſiturus eſſet Agricolam Syriæ provinciæ, quæ tum vacua *erat* obitu Atilii Rufi conſularis, & quæ ſplendidioribus conſularibus permitti ſolebat. *Exiſtimavere multi libertum ex interiori aula gratiaque miſſum eſſe ad Agricolam, & litteras attuliſſe, quibus ei Syria concedebatur, cum mandato tamen*, ut *ei* darentur *littera*, ſi *adhuc* eſſet in Britannia: *illumque libertum*

NOTÆ.

3. *Pro triumpho.*] Multæ aliæ prærogativæ fuerunt præter *ſtatuam*, ut toga picta, tunica palmata &c. Poſſit tamen id duplici ſenſu accipi, nempe vel ei conceſſit quicquid triumphi, ſeu potius inſignium triumphalium nomine comprehenderetur, vel ea omnia quæ loco triumphi veteris concedebantur, quod idem eſt, quia nemo amplius jam ab Auguſto verum triumphum obtinebat, ſed tantum triumphalia ornamenta. Ratio fuit ſeu prætextus, quia omnia bella, remque publicam per legatos ipſorum ſcil. ductu & auſpiciis ſuis gerebat princeps; non potuit autem triumphum referre qui alienis auſpiciis Rempub. gereret.

1. *Majoribus.*] Vertit illuſtr. Harlæus, majoribus quam eſſet ipſe Agricola. at putetant eſſe *majores*. nec tamen eſſe *majores* ipſo Agricola. *Majores* hoc loco, ſunt primores, proceres. Sicque jam inter *majores* & rebus antea geſtis, & dignatione talis provinciæ & triumphali honore jam cenſebatur Agricola. fuere nobiliores, non præciſe *majores*.

2. *Libertum.*] Per *libertum* mittebant libellum repudii, de quo poëta:

Collige ſarcinulas, clamat libertus, & exi.

Per *libertum* principi libellum dabant. l. 57. §. 1. De ritu nuptiarum. l. 16. D. de interd. & releg. Per *libertum* hæredes recitabant teſtamenta. Suet. Tib. 23. Dio 56. *Et legit poſtea teſtamentum illius Polybius quidam Cæſarianus* ubi *Cæſarianus* libertum Cæſaris ſignificat. Per *libertum* rei defenſionem mittebant aut recitabant 3. Annalium 13 Cujacius 8. Obſerv. 26.

Apud principes potentiſſimi liberti, & rerum dominis ſæpe opulentiores. Hinc ſcite Plin. Jun. in Paneg. *Plerique principum, quum civium erant domini, libertorum erant ſervi.* Et Seneca in Apocoloc. Narciſſum libertum Claudij *Dominum Domini* appellat. *Virdungus.*

3. *Ex ſecretioribus miniſteriis.*] Quales erant liberti *à ſtudiis, à voluptatibus, à libellis, ab epiſtolis, à memoria* &c. de quibus conſulendus Lipſius 1. Elect. 12.

4. *Codicillos.*] Id eſt, literas. Codicilli ex tabulis cera illitis, ſed ita brevibus & paucis conficiebantur, ut facile quocunque commodum eſſet, circumferri & in ſinu geſtari poſſent. Principes autem *officia* & imperia legatis deferebant, miſſis traditiſve *codicillis*.

5. *Syria.*] Provincia Syriæ regionis ad mare Syriacum. hodie pars occidentalis præfecturæ *Alep*, in Souria regione imperii Turcici Aſiatici. *Tillemon.*

6. *Cum præcepto, ut, ſi in Britannia foret*] Hoc ideo, ut eo velut præmio illectus Agricola, ab exercitu provinciaque decederet; quod artificium ab

ipſo [1] freto Oceani obvium Agricolæ, ne appellato quidem eo ad Domitianum remeaſſe. ſive verum iſtud, ſive ex ingenio principis fictum ac compoſitum eſt. Tradiderat interim Agricola ſucceſſori ſuo provinciam quietam tutamque. Ac ne notabilis celebritate & frequentia occurrentium introitus eſſet, vitato amicorum officio [2] noctu in urbem, noctu in palatium, ita ut præceptum erat, venit: exceptuſque [3] brevi oſculo & nullo ſermone, [4] turbæ ſervientium immi-

INTERPRETATIO.

in ipſo trajectu Oceani occurriſſe Agricola, & ne ſalutato quidem illo, rediiſſe ad principem. ſive certum iſtud ſit, ſive ex moribus Domitiani excogitatum atque confictum eſt. Interea præbuerat Agricola provinciam ſucceſſori pacatam & ſecuram. Ac ne inſignis comitatu & turba ſalutantium ejus in urbem ingreſſus foret, declinato amicorum honore & occurſu, noctu civitatem, noctu domum Cæſaris ingreſſus eſt, ita ut præſcriptum ipſi erat: admiſſuſque, levi oſculo & nulla comitate verborum exceptus,

NOTÆ.

ſtrahendi ſpecie honoris ſane quam uſitatum. Sic Tiberius lib. 2. Ann. Germanicum ſpecie honoris *ſuetis legionibus abſtrahit*, alterum conſulatum offerendo, cujus munia præſens obiret. Eademque mente Nero apud Dionem libro 63. Corbulonem ex Armenia ad ſe ſe quam honorificentiſſime in Græciam arceſſit, eodemque Rufum ac Proculum fratres ex Germania, quam diu ſimul adminiſtrarant, evocat, tanquam eorum præſentium opera indigeret. Jam & Galba apud noſtrum 1 hiſt. Verginium à legionibus, quibus præerat, abducit per ſimulationem amicitiæ. Sic alii mox, & etiamnum hodie vulpinantur. *Virdungus.*

Si in Britannia.] Ut ex provincia ſua & ſuetis legionibus eum abſtraheret tanto prætextu. Sic & vetere jam repub. id uſurpatum Sueton. Jul 9. Cn Piſoni, *ob ſuſpicionem urbanæ conjurationis Hiſpania ultro extra ordinem data.*

1. *Freto Oceani.*] Ubi Oceanus in fauces cogitur, ſic ut inter Europæ continentem & Britanniam non amplius 30. mill. paſſuum interſit. Atque hæ anguſtiæ Solino *fretum Gallicum* dicitur: noſtro, & Ammiano, *fretum Oceani*, & *Oceanus fretalis*: Gratio poëtæ, *freta Morinum dubio refluentia Ponto.* Virdungus.

Freto.] Fretum Gallicum inter Galliam regionem & Britanniam Majorem inſulam. hodie *Pas de Calais*, in regno Franciæ & Angliæ. *Tillemonius.*

2. *Noctu in urbem, noctu in palatium.*] Quod ex præcepto fecit Agricola, fecit Auguſtus, modeſtiæ cauſa, apud Sueton. 53. *Non temere urbe, oppidove ullo egreſſus, aut quoquam ingreſſus eſt, niſi veſpere, aut noctu, ne quem officij cauſa inquietaret.*

Palatium.] Etiam domus Auguſtana dicta & ſedes imperii Rom. fuit in monte Palatino & in regione Decima Romæ antiquæ. hodie ruinæ vocantur *Palazzo Maggiore*, ſunt in regione *Ripa*, vel in regione *Campitelli*, in parte media verſus meridiem Romæ modernæ. *Tillemonius.*

3 *Brevi oſculo.*] *Breve oſculum* intelligo, quod officii tantum & honoris cauſſa exhibetur. quod ſcil. nullo ſermone, nulliſque ſinceræ caritatis aut amicitiæ blandimentis conditur vel intermiſcetur, cui nullæ comitatis illecebræ comites honoris adjunguntur. Quod merum officium & pompa tantum dici poſſit, quaſi ſit neceſſitate, aut ex decoro ac reverentia in publicum expreſſus honor, quaſi id ſit tantum majeſtatis aut dignitatis, & velut in extraneum & incognitum hominem. Sic olim Nero ſalutatum ibat matrem A-

xtus eſt. Cæterum ut militare nomen, grave inter otioſos, aliis virtutibus temperaret, tranquillitatem atque otium penitus auxit: [1] cultu modicus, ſermone facilis, uno aut altero amicorum comitatus:

INTERPRETATIO.

multitudini adulantium adjunctus eſt. Porro ut militare decus importunum inter ſegnes aulicos, *aliis artibus emolliret ac minueret, modeſtiam & quietem prorſus induit: veſte ac paratu tenuis, ſermone comis, uno aut altero familiarium ſtipatus, ita ut plu-*

NOTÆ.

grippinam *brevi oſculo*, & tantum aulici ſeu principalis officii cauſſa, quod honoris in ſpeciem, non amoris ſpecimen. idque ſcil. poſtquam aula & rebus amota fuit in eam palatinæ domus partem, quæ Antoniæ minoris fuerat. Dicitur *breve* tale oſculum, quia obiter, & ſtatim quaſi ſpreto iſto, ad alios tranſitur, aut ad res ſerias. Plin. Pan. *Gratum quod … ultro ſalutatis quaſdam familiaritatis notas adderes.*

4. *Turba ſervientium.*] Nam quiſquis Regiam ingreditur, ſtatim ſervus eſt, velit, nolit. Plutarch. Apopht. de Pompejo Magno: *Cæterum poſt Pharſalicam pugnam fugiens in Ægyptum, quum è triremi foret egreſſurus in piſcatorium navigium à rege miſſum, ad uxorem & filium converſus, nihil aliud quam hanc Sophoclis ſententiam dixit.*

ὅςις γὰρ ὡς τύραννον ἐμπορεύεται
Κείνε' ϛι δȣ̃λος, κ'ἂν ἐλεύθερος μόλῃ.

Ingenuus quiſquis, ſimul ac ſubit ora tyranni,
Illius eſt ſtatim mutato nomine ſervus.

At teſte Diog. Laërt. lib. 2. *Dicente ad Ariſtippum Dionyſio: qui ad tyrannum proficiſcitur, illius eſt ſervus, & ſi liber fuerit. Non eſt, inquit, ſervus, ſi liber venit.* Sed hoc lepide ac feſtive pro ſuo genio Ariſtippus, magis quam ex vero aut ſerio. Nam quiſquis ingreditur aulam ſervire debet, aut ſtatim regredi, etiam ſi liber ipſe & mente libera præditus advenerit. Et quid refert, an ultro, an invitus & renitens ſerviat? ſervit tamen. Forte ſibi & ſuæ cupiditati, aut patriæ ſuæ, & temporibus ac neceſſitati rerũ inſervit magis, quã dominanti. quocunq; modo, ſervit tamẽ. Aut non ingrediatur ille regiã, aut ſerviat neceſſe eſt.

Turbæ ſervientium.] Qui modo imperabat, jam maxime ſervit, jam gloriæ ejus invidetur, modo laudabatur, & ſtatim abjicitur, jam exſulat in aula ipſa poſt favorem, poſt fortunam & gloriam, aut quid pejus etiam imminet. Sic apud Ælian. Var. 13. 38. *Alcibiades dicere ſolebat ſe Dioſcurorum vitam vivere; etenim fere alternis diebus ſe mori & reviviſcere. Nam dum populi gratiam obtineret, ſe diis parem videri: quum illam amiſiſſet, nihil à mortuis diſcriminis habere.* Ut de domino populo, ita & de imperitantibus ſe res habet. Sed longe aliter de ſucceſſore Domitiani, ſub quo fortes viri jam nulli inſerviebant. Nam apud Plin. Paneg. *Nullam in eo gloriam ponit, quod ſit omnibus major, niſi maximi fuerint, quibus major eſt.*

1 *Cultu modicus, ſermone facilis.*] Multitudini gratus ille eſt apud Plutarch. Politicis. *Qui nuſquam ulli moleſtus occurrit, nemini per importunitatem impedimento eſt, non longo ſervorum & comitum agmine inſolens, non in balneis & theatris occupatione locorum curioſus. non deliciis & nimio ſumptu inſignis, & propterea invifus & gravis, ſed æquus & lenis: moribus, veſte, victu, educatione liberorum, uxoris atque familiæ cultu, ſimul modeſtia & humanitate, rebuſque omnibus talis, ut facile agnoſcere poſſis popularem hominem, qui ſe unum de cœtu haberi civium ex animo ſtudeat, qui benevolum ſe & fidelem conſiliarium dubitatione æſtuantibus, afflictis patronum ſine mercede, connubiis amicitiiſque conjungendis facilem ſe aptumque conciliatorem exhibeat.*

Cultu modicus.] Plin. lib 1. epiſt 22. de Ariſtone: *Quam parcus in victu, quam*

adeo

adeo ut plerique, quibus [1] magnos viros per ambitionem æſtimare mos eſt, [2] viſo aſpectoque Agricola, quærerent famam, [3] pauci in-

INTERPRETATIO.

rimi, qui eximios viros ex ſpecie inanium, & oſtentatione cultus, aut turba ſalutantium *æſtimare ſolent, viſo conſpectoque Agricolæ, inquirerent gloriam, pauci intelli-*

NOTÆ.

modicus in cultu. Soleo ipſum cubiculum ejus, ipſumque lectum, ut imaginem quamdam priſcæ frugalitatis aſpicere. Ornat hæc magnitudo animi, quæ nihil ad oſtentationem, omnia ad conſcientiam refert, recteque facti, non ex populi ſermone mercedem, ſed ex facto petit.

1. *Magnos viros per ambitionem æſtimare.*] Sic de Alexandro Magno Curtius lib. 6. *Interrito vultu regem Thaleſtris intuebatur, habitum ejus haud quaquam rerum famæ parem oculis perluſtrans. Quippe hominibus barbaris ex corporum majeſtate veneratio eſt, magnorumque operum, non alios capaces putant, quam quos eximia ſpecie donare natura dignata eſt.*

Per ambitionem æſtimare.] At certe in Elide judicium pulchritudinis fieri ſolitum memorat Athenæus lib. 13. Auguſtiſſimam ſpeciem credebant hauſtam è cœlo, & è vultu ac decore membrorum conjectabant, quantus illa cœleſtis animus habitator intraſſet. Fuit priſcum inſtitutum quo primi reges, teſte Lucretio lib. 5.

Et pecudes & agros diviſere atque dedere
Pro facie cujuſque & viribus ingenioque.
Nam facies multum valuit.

Scil. ex forma corporis animum æſtimabant, & in ſpeculo frontis imaginem cernebant ingenii. Hinc judicium Priami de Agamemnone apud Homerum Iliad. γ.

Certe quidem capite majores alij ſunt.
Pulchrum vero ſic nondum vidi oculis,
neque ſic venerabilem.
Regi enim ille ſimilis eſt.

Et Plato cuſtodes Reip. optat non ſolum *fortiſſimos conſtantiſſimoſque*, ſed & κατὰ δύναμιν εὐειδεστάτους, id eſt, *quam poſſibile eſt, ſpecioſiſſimos, ſeu viſu jucundiſſimos.* Et ut ait Val. lib. 2. 5. *Grato & jucundo introitu illabitur admirationis prætextu velata majeſtas.*

Neque tamen animus excelſus qui delegit ſibi humile domicilium, ideo ſordeſcit aut vileſcit. quippe

—— —— *ſubiere minores*
Sæpe caſas ſuperi Ovid. lib. 3. Metam. imo quandoque magis ſplendeſcit. Sæpe magna ingenia amant latere in corpuſculis. Ageſilaus dicitur fuiſſe brevicul͏us, facie ignobili, ac ne quid deformitati deeſſet, claudus pede. Atq; adeo moriens interdixit, ne aut pingeretur, aut ære duceretur, aut ſaxo incideretur. Et ſi non ſum neſcius, huic propoſito honeſtiorem ab ipſo cauſam obtendi, ſimilem Catonianæ, ne videlicet quicquam poſt ſe reſtaret inſignius nomine ſuo. Sic & Pericles fuit capite ἀσύμμετρος, ſic & multi alii, qui tamen ingenio præcelluere.

2. *Viſo.*] Sic vertit Interpres Hiſpan: *Viſo aſpectoque Agricola, quærebant cur haberet ille tantam famam & pauci rationem reddebant.* Quærebant cauſſam tantæ famæ eo viſo, & pauci cauſſam illam inveniebant.

Viſo aſpectoque Agricola, quærerent famam, pauci interpretarentur.] Nempe viſo Agricola, ut qui ſtatura, habitu, cultuque & comitatu modicus eſſet, dubitabant ſeu inquirebant adhuc, unde tanta ejus fama, unde tanta gloria, & cauſſam tanti decoris pauci ſatis intelligebant, nec niſi interpretatione intelligere poterant. Nempe interpretabantur prudentes, poſſe in modico corpore habitare excelſum animum & capacem ampliſſimæ virtutis & magnis ac glorioſis facinoribus parem, nec ſemper recto judicio æſtimari mentem aut

41 terpretarentur. Crebro per eos dies apud Domitianum abſens accuſatus, abſens abſolutus eſt. cauſſa periculi non crimen ullum, aut querela læſi cujuſquam, ſed infenſus virtutibus princeps, & gloria viri, ac 1 peſſimum inimicorum genus, laudantes. Et ea inſecuta

INTERPRETATIO.

gerent. Sape per id tempus apud Domitianum incuſatus eſt abſens, ſape & abſolutus. cauſſa diſcriminis, non culpa ullá, aut ira offenſi cujuſpiam, ſed infeſtus bonis artibus imperator, & viri fama, ac deterrimum genus hoſtium laudatores. Et ea etiam

NOTÆ.

virtutem ex corporis habitu.

Sicque viſo Agricola, non ſtatim ſatis conſpicua fama tanta. non ſtatim perſpiciebant aut agnoſcebant eximium hominis decus, ſed tantum per interpretationem capiebant gloriam hanc & intelligebant. Quam virtutis famam bene interpretabantur boni & egregii viri ex ſuo ingenio, at mali ignaviq; principes ſiniſtrè tale decus intelligebant, præcipue erga proceres & viros *eminentes.*

Tac. Agric. 5. *Inceſſit militaris gloria cupido ingrata temporibus, quibus ſiniſtra erga eminentes interpretatio, nec minus periculum ex magna fama, quam ex mala.*

Quare & emicere noluit Agricola, aut nimis evulgari famam & inclareſcere. nolebat ipſe aſpici ex cultu aut comitatu ſplendidiore, ne præceps fatum provocaret, aut irritaret.

Viſo 1 . . quærerent famam.] Sic & Corn. Nepos. de Ageſilao. *Ignoti faciem ejus cum intuerentur, contemnebant. Qui autem virtutem noverant, non poterant admirari ſatis. Quod ei uſu venit, cum annorum octoginta ſubſidio Thaco in Ægyptum iviſſet, & in acta (ripa) cum ſuis recubuiſſet, ſine ullo tecto: ſtratumque haberet talo, ut terra tecta eſſet ſtramentis, neque huc amplius quam pellis eſſet injecta, eodemque comites omnes accubuiſſent, veſtitu humili atque obſoleto, ut eorum ornatus non modo in his regem neminem ſignificaret, ſed hominis non beatiſſimi ſuſpicionem præberet.*

Viſo aſpectoque Agricola.] Cum non vident homines, inquirunt deſiderant, admirantur. ſi vident aſpiciuntque præſentem ac ſpirantem virum, licet egregium, negligunt, aſpernantur. Plin lib 1. epiſt. 16. de Pompejo Saturnino: *Neque enim debet operibus ejus obeſſe, quod vivit. At ſi inter eos quos numquam vidimus, floruiſſet, non ſolum libros ejus, verum etiam imagines conquireremus, ejuſdem nunc honor præſentis, & gratia quaſi ſatietate langueſcit.*

Interpretarentur.] Sic verſio Italica: *Ondo molti che miſurano gli huomini d'all' apparenza, vedendo Agricola ſi remeſſo é ſquadrandole, non rinvenivano in cheſteſſo tanto gran fama.*

Interpretarentur.] Ita ut pauci ſatis intelligerent tantam virtutem, tantamque famam in tanta modeſtia. vel viſo Agricola, decus admirabantur, ut in modico viro, & adhuc famam quærebant, nec ſatis concipiebant tantum decus in exiguo corpore, in viro modeſto, in comitatu parum magnifico. & magnitudinem gloriæ conjunctam ſimul cum tali modeſtia pauci interpretabantur. Vel pauci cauſam tantæ modeſtiæ in tanta fama, aut cauſſam tantæ famæ in ea modeſtia ſatis intelligebant. cum eum conſideraſſent, ex ſpecie ducem æſtimantes, quærebant adhuc famam, nec inveniebant pauci. ex viſu concipiebant gloriam hominis.

1. *Peſſimum inimicorum genus, laudantes.*] Sic Mamertinus Paneg. ad Julianum: *Cum,* inquit, *ſancti principis mores atque inſtituta falſarum vituperationum licentiam ſubmoverent callido nocendi artificio accuſatoriam diritatem laudum titulis peragebant, in omnibus conventiculis, quaſi per benevolentiam illa jactantes, Iulianus Alemanniam domuit, Iulianus urbes Galliæ excitavit &c.*

Ubi *peragebant*, id eſt, prætexebant, ob tendebant. Sunt ſæpe etiam qu. ſic laudant, præſertim è vulgò, boni, & bono animo virtutem celebrant; ſed tamen ſic & inviti nocent. Sic amor populi Rom. infauſtus olim Druſo, Germanico, Rubellio Blando, & aliis.

Peſſimum inimicorum genus laudantes.] Ea nocendi ars ſumma eſt. Exempli gratia principi aliquem laudare ob ea, in quibus aut ratione dignitatis excellere debet ipſe princeps, aut excellendi conatum oſtentat, ex quocunque tandem impetu, præſertim ſi ea arte aut ingenio ſe minorem ſentiat princeps; id perniciosiſſimæ calliditatis artificium eſt maxime expeditum.

Quicunque aulicus adſentator iſtos inclinantis ad artem aliquam naturæ motus in principe ſuo deprehendere, & in rem ſuam vertere, ubi depoſceret occaſio, novit, parata illi ſemper nocendi materies. qui notaverit res in quibus ſibi placeant imperitantis alteri, quem & præcellere animadverterit eadem induſtria, licet innoxia, periculum creaverit apud bonum principem, perinde facile, ac ſi *rimaretur metus* apud malum, ut Tigellinus apud Neronem 14. an 57.

Si enim quælibet rivalitas, etiam inter privatos ſimultates gignit, quid non formidet ſubditus à principe, qui tales offenſiones alte animo dimittit? quid non metuat in tanta nocendi licentia, ſtatim atque ſpecioſo nomine culpam prætexendi occaſio dabitur?

Dionyſius Senior, cum famam Tragici poëtæ affectaret, Philoxenum poëtam vexavit, & carceri ac tormentis addixit, quod luminibus ſuis officere putaret, ſic Diodor. 15. 6. Et prima mali labes, quo Seneca periit, fuit quod eloquentiæ laudem ſupra Neronem ſibi adſciſceret, & factitandis carminibus principem ſupergredi conaretur, annal. 14. 52.

Sic & amicitia ſua Paridem depulit hiſtrionem, quem poſtea velut æmulum occidit. Poppæa quoque laudatum Othonem, quamvis hoc non intenderet, principi ſuſpectum reddidit 13. annal. 46.

Sed nunquam altius penetrat, ferocius quoque nocitura commendatio, quam ubi, quæ commendaveris, grata in vulgus ſunt, & cum admiratione accipiuntur, ut ſunt *gloria militaris*, magnanimitas, juſtitiæ adverſus vim & licentiam protegendæ ſtudium, ſplendor, aliæque heroicæ virtutes principum propriæ, aut ſaltem quæ illos reddunt ornatiſſimos. At nuſquam paratior & ſævior noxa eſt, quam ubi princeps, ex defectu naturæ inferiorem ſe ſentit. Ut enim alienæ virtuti nemo invidet qui confidit ſuæ, ſic invidet ac ſiniſtroſum omnia trahit ille maxime, quem imbecillitatis conſcientia remordet.

Veſpaſianus & celebrium principum alii, velut domeſtico virtutum ſuarum teſtimonio animoſi, facile contemptu tranſmiſiſſent, ſi quis v. c. *Imperatoriam geneſin*, apud Suet. 14. habuiſſe diceretur &c. Cum contra apud Domitianum ignavum, & timidum principem, & conſcientia ſua convictum, nihil facilius fuerit, quam laudatum Agricolam gratiâ dejectum in diſcrimen adducere.

Similis in aula Conſtantii fuit Juliani fortuna, in quo cum nihil occurreret, quod juſte ei impingeret livor malignus, pari etiam commendatione virtutum ejus coram imperatore, prævaluit, conflato odio, quod Mamertinus Paneg. capite 4. fuſe enarrat.

Aliud nocendi genus iſto laudandi artificio, memorat Polybius libro 4. exemplo propoſito cujuſdam ſenatoris, Apellis nomine. homines quos in ſublimi fortuna collocavit, aliquo modo ſimiles Lunæ fecit, quæ & ſi mutuatitiis à Sole ignibus luceat, eoque ſæpius redeat novis fœcundanda influxibus, ab illo tamen recens congreſſu tenebricoſa mundo affulget, pleniuſque tum ſplendeſcit, cum remotior radios vibrat.

Dein invaluit, ut ſpecie laudis in alium ſeponeretur locum, quiſquis domi excellere putaretur, quæſito prætexto, operæ utilius apud exteros, aut in provinciis navandæ. quod obtinent multis modis, ut ſi quis palam extollitur

inani neque profutura laude (& tum hoc adverſarius periculi ab eo metuendi ſecurus agit) & cum idem inſuſurratis clam criminationibus oppugnatur, cum certiſſime ei noceri poteſt. Sic 1. hiſt. *Manlius Valens quanquam bene de partibus meritus, nullo apud Vitellium honore fuit: ſecretis eum criminationibus infamaverat Fabius ignarum, & quo incautior deciperetur, palam laudatum.*

Et etiam, ſi in genere quis deprædicetur, ut in principis credulo animo gignatur opinio, quaſi amicus ſit qui laudetur & ille interim accuſetur hujus aut illius, quod controverti poſſit; aut ſimilis ſtruatur dolus, promptiſſimo in hanc nequitiam genio aulæ. nam adſtipulante Polybio, nata ibi primum iſta malignitas & nocendi protervia, neque ulterius progreſſa eſt. *Savilius.*

Sic Pſalmo er. *Tota die exprobrabant mihi inimici mei, & qui laudabant me, adverſum me jurabant.* Laudantibus etiam ſimiles ſunt excuſantes in ſpeciem. Sic 1. Annal. *quædam de habitu cultuque & inſtitutis ejus* (Tiberii) *jecerat Auguſtus quæ velut excuſando exprobraret.* P. ch.

Laudantes.] Paneg. Juliani imper. *Et quum ſancti principis mores atque inſtituta, falſarum opinionum & vituperationum licentiam ſubmoverent, callido nocendi artificio accuſatoriam diritatem laudum titulis peragebant, in omnibus conventiculis, quaſi per benevolentiam illa jactitantes, Iulianus Alamanniam domuit: Iulianus urbes Galliæ ex favillis & cineribus excitavit: illæ provinciæ obſeſſæ, expugnatæ ferro, ignique vaſtatæ. beatiores ſunt his oppidis quæ habet ſine hoſte Conſtantius. Æſtates omnes in caſtris, hiemes in tribunalibus degit ... perpetuum pro feſſus, aut contra hoſtem, aut contra vitia certamen. Hæ voces fuerunt ad inflammanda odia probris omnibus potentiores. Si enim commiſci aliqua flagitia tentaſſent, facile ipſo ſplendore laudis & gloriæ refutarentur: invenerunt accuſandi genus, quod nullus refelleret. Sed quid, oro vos, principem noſtrum facere debuiſſe cenſetis? Romanas urbes hoſtibus dedere, ne animum fratris offenderet? ... ne quid Auguſtus, quod nollet, audiret?* &c. *Nobilem Ethruriæ adoleſcentem ferunt, quum propter eximiam formæ dignitatem, multarum in ſe feminarum amores excitaret, faciem ſuam ad obliterandam pulchritudinem vulneribus ſauciaſſe. Sed facile fuit juveni, dignitatem corporis decorem animi præponenti, & candorem decolorare, & oris nitorem altè impreſſis cicatricibus devenuſtare. Num aliquid adverſus hujuſmodi amorem civium facere debuit Iulianus? ac ne potuit quidem, niſi forte exiſtimamus patientes vulnerum formas eſſe virtutum. Scilicet & candorem æquitatis potuit obumbrare, & à temperantia purpuram ſancti ruboris abolere, vicem fortitudinis indignis confodere vulneribus, eruere oculos providentiæ* &c. Magnum Cæſaris elogium, quia verum, quia nihil ibi in ſcenam aut adulationem compoſitum.

Laudantes.] Julianus Imperator in epiſt. ad Baſilium ſcripta. *Conſcii ſumus invicem ambo, non uti nos ea aulica diſſimulatione quam arbitror te hactenus expertum eſſe ſolùm in dominantium regia, iuxta quam laudantes tali odio proſequuntur eos quos celebrant, quale neque exercent infenſiſſimi hoſtes; ſed nos invicem cum honeſta libertate reprehendentes objurganteſque, cum oportet, non minus nos diligimus.*

Inimicorum ... laudantes.] Gell. lib. 9. 4. *In libro Plinii Secundi naturalis hiſtoriæ ſeptimo legi, eſſe quaſdam in terra Africa familias hominum, voce atque lingua effaſcinantium, qui ſi impenſius forte laudaverint pulchras arbores, ſegetes latiores, infantes amœniores, egregios equos, pecudes paſtu atque cultu opimas, emoriantur repente hæc omnia, nulli alia cauſa obnoxia.*

Nec male ad rem quod & hic adjicit Gellius. nam & qui laudant malo animo, irati illi effaſcinant, ac perdunt voce, vultuq; & oculis quos ſic laudarunt. *Oculis quoque*, inquit, *exitialem faſcinationem fieri, in iiſdem libris ſcriptum eſt: traditurque eſſe homines in Illyriis, qui interimant videndo, quos diutius irati viderint.* Sic laudant irati per ſævitiam qui mala mente laudant. quaſi baſiliſci venenum ex oculis & ore emittunt.

ſunt reipublicæ tempora, quæ ſileri Agricolam non ſinerent: tot exercitus in [1] Mœſia [2] Daciaque, & Germania [3] Pannoniaque, temeritate aut per ignaviam ducum amiſſi: [4] tot militares viri cum tot

INTERPRETATIO.

fuere poſtea Reipub. tempora, quæ taceri Agricolam non paterentur: tot exercitus profligati imprudentia vel ſegnitia ducum in Mœſia Daciaque, & Germania ac Pannonia: tot militares viri cum tot cohortibus obſeſſi & capti: nec jam certabatur

NOTÆ.

Laudantes.] Sic & in natura vitium, ut in ingeniis aulicis. Plin. lib. 7. 2. *Sunt in Africa familiæ effaſcinantium, quarum laudatione intereant probata* (oves) *areſcant arbores, emoriantur infantes.* Interdũ ab aliquibus laudari antiqui metuebant: & eam laudem vim *faſcini* habere credebant: & ut apud Plinium legimus, quorumdam laudatione interire πρόβατα, & apud Maronem: *Aut ſi ultra placitum laudavit.* Idcirco ab illis, à quibus id metuebant, addi *præfiſcine* volebant, quod eſt, *ſine faſcino*, ut teſtarentur eo adverbio, non ſe *faſcinandi* voluntate, ſed *laudandi* animo, ſine livore ullo, candideque ſe loqui.

1. *Mœſia.*] Regio Illyrici latè ſumpti verſus orientem. hodie partes provinciarum *Dalmatiæ, Albaniæ, Serviæ* & *Bulgariæ*, ſub Turcico imperio Europæo, pro majori parte. *Tillemontius.*

2. *Daciaque.*] Hæc trans Tibiſcum amnem lariſſime patet. Namque à ſeptentrione Tyra fluvio, aut etiam Axiaco, ab ortu, Ponto Euxino, à meridie, Danubio terminatur, complexa Tranſilvaniam cum duabus VValachiis, Majore & Minore, quarum illa ad Pontum uſque Euxinum excurrit, à noſtratibus *Moldavia*, à Turcis *Carabogdania*, à Græcis recentioribus Μαῦρα βλαχία, prius vero *Maura Dacia* dicta: unde vulgus imperitum *Moridaviam* fecit, ac rurſus *Moldaviam.*

Minor vero VValachia ad Danubium pertinet, vulgo Tranſalpina, à Bonfinio vero aliiſque *Montana*, à Græcis hodiernis *Vagrovlachia*, olim vero βλαχία nominata.

Sic igitur vocabuli Daciæ hodie ſaltem in Moldavia veſtigium apparet: quæ vox, ut dixi, corrupta ex μαῦρα δακία, quod *Nigram Daciam* ſonat, ſicut & vocabulum Turcicum denotat *Daciam*, ſive *Gdaniam Nigram*, & recentius Græcorum, *nigram VValachiam*, ob largiſſimum nigri frumenti inibi proventum. *Virdungus.*

Dacia.] Vide notas ad Germaniam cap. 1.

3. *Pannonia.*] Vide notas ad Germaniam cap. 1.

4. *Tot militares viri.*] Ego dubito annon, *tot militares numeri.* Atqui de *cohortibus* jungit. Ita, ſed illos Romanos intelligit, has Sociales. *Lipſius.*

Viri.] Ibi perperam reponunt, *numeri.* nam *cohortes* etiam *numeri* ſunt. ſicque bis idem diceret Tacitus. Nec eſt quod intelligas *cohortes* de ſociis. Nam *cohortes* abſolute, etiam de Romanis dicit, at ſociorum cohortes *auxilia* vocat. multis locis ſic loquitur Tacitus. & hic opponit & comparat *militares* illos *viros* infortunatos, vel ignavos cum noſtro Agricola, qui vir militari fama tum præcellebat.

Igitur per *cohortes* hic intelligit omnis omnino generis cohortes, & veteranos, & vexillarios ſeu vexilla legionum, cohorteſq. & alas ſeparatas Romanas, & etiam cohortes alaſque auxiliarium. nam cohortes & vexilla non ſine equite & aliis. ſic vocat, quia forte nulla rum legio integra merebat in hiſce partibus, aut non devicta fuerat, ſed plura vexilla ſeu *cohortes* æquivalebant legioni, ſaltem quoad numerum & robur.

Inepte Gronovius legit, *militares vici.* hi certe *militares viri* capti expu-

cohortibus expugnati & capti: nec jam de limite imperii & ripa, ſed de hibernis legionum [1] & poſſeſſione dubitatum. Ita cùm damna damnis continuarentur, atque [2] omnis annus funeribus & cladibus inſigniretur, poſcebatur ore vulgi *dux Agricola*: comparantibus cunctis *vigorem, conſtantiam & expertum bellis animum*, [3] *cum inertia & formidine eorum*. Quibus ſermonibus ſatis conſtat Domitiani quoque

INTERPRETATIO.

de termine imperii & littore, ſed de præſidiis legionum, & poſſeſſione caſtrorum. *Ita cum perpetua clades cladibus adderentur, & quilibet annus luctuoſis cladibus calamitatibuſq; infamaretur, tum rumore vulgi poſtulabatur* dux Agricola, *cunctis conferentibus* virtutem ejus, firmitudinemque & ſpectatum probatumq; bellis animum, cum ſegnitia & pavore illorum ducum. *Et ſatis compertum eſt, heſce rumores etiam*

NOTÆ.

gnatique in caſtellis præſidiiſque ubi cohortes. Nam *de hibernis legionum & poſſeſſione dubitatum*, & ipſimet *viri* capti, non *vici*, & ſi *vici* capti eſſent ſimul cum viris, non ideo tamen ſic ſcriberet Tacitus. Quis enim de *militaribus vicis* umquam audivit apud auctores? Expugnata præſidia & caſtella, & in his cohortes & *viri militares*. nihil certius.

Tot viri militares expugnati.] Certe poſſunt obſideri & oppugnari *viri militares*, quid ni & expugnari, quemadmodum & obſidione liberari, poſſint? De his Sueton. Domit. 6. *Expeditiones partim ſponte ſuſcepit, partim neceſſario Sponte in Cattos, neceſſario unam in Sarmatas, legione cum legato ſimul caſa.* (puto id in Pannonia eveniſſe) *In Dacos duas, primam Oppio Sabino conſulari oppreſſo, ſecundam, Cornelio Fuſco, præfecto cohortium prætorianarum, cui belli ſummam commiſerat.*

1. *De poſſeſſione.*] Vertunt: *de poſſeſſione imperii*. falsò. nam de poſſeſſione *hibernorum*, ſeu caſtrorum legionum tantum *dubitatum* eſt.

2. *Omnis annus.*] Id non de toto, ſeu univerſo anno aliquo intelligi debet, ſed de omnibus & ſingulis annis, eo ſenſu, ut nullus fere tranſierit annus, qui non aliqua notabili clade inſigniretur. Nec certe clades toto alicujus anni ſpatio continuatæ ſunt, neq; ſufficeret Reſpub. iis tolerandis. ſed per multos annos multæ clades intervenere. Omnibus fere & ſingulis annis afflicta Reſpub. ſub tali principe, ut quem ſcil. hoſtes ſpernerent.

3. *Cum inertia & formidine eorum.*] Languidum hoc, nec ſatis Latine: ſcribe, *cæterorum*, Grotius. Aliquid ibi deeſſe ſuſpicari licet.

Eorum.] Hæc vox haud ſatis explere ſenſum prima fronte videatur. Attamen puto, ſic indiſtincte dictum de ducibus, ſive de dominantibus, vel certe de præpotentibus aulicis, qui ſæpe adulatione & verbis ac lingua factioſi, re vero peſſimi ſunt inertiſſimique mortalium. Et nos hodieque ſic vulgo loquimur de imperitantibus ſeu miniſtris indefinitè, aut ſic tradito more aut reſpectu & ne quem nominatim offendamus, de rebus ultra crepidam ſermocinantes. Igitur τὸ *eorum*, ſic dictum Tacito, vel per contemptum, vel obiter, & breviter, ne ſuggillare aut memorare rurſus ignavos iſtos duces, aut dominantes cogeretur. ita dixit, ut neminem unum proprie deſignaret, omnes tamen inculcaret. quia ſcil. vivebant adhuc iſti duces, aut certe manebant illorum poſteri. In aula Domitiani quid reperias, niſi flagitia belli, & flagitiorum portenta? quæ obiter & contemptim memoraſſe ſufficiebat. Aut forte ſcripſerat, *aliorum*, vel *aulicorum*. Vel forte refert vocem *eorum* ad ea quæ ſupra: *tot exercitus ... per ignaviam ducum amiſſi*, &c ut *ignavia, inertia formido* pro eodem ſit.

aures verberatas; dum [1] optimus quiſque libertorum amore & fide; [2] peſſimi malignitate & livore, pronum deterioribus principem exſtimulabant. Sic Agricola ſimul ſuis virtutibus, ſimul vitiis aliorum,
[3] in ipſam gloriam præceps agebatur. Aderat jam annus [4] quo pro- 42
conſulatum Aſiæ & [5] Africæ ſortiretur, & [6] occiſo Civica nuper, nec Agricolæ [7] conſilium deerat, nec Domitiano exemplum. Acceſſere quidam cogitationum principis periti, qui *iturusne eſſet in provinciam*, ultro Agricolam interrogarent. ac primo occultius *quietem & otium* laudare, mox [8] *operam ſuam in approbanda excuſatione* offerre:

INTERPRETATIO.

ad aures Domitiani perveniſſe, dum honeſtiſſimus quiſque libertorum caritate & fide; deterrimi pravitate & invidia, promptum deterioribus imperatorem incendebant. Sic Agricola ſimul & egregiis ſuis artibus, ſimul & aliorum flagitiis, in ipſum decus præcipitabatur. Iam advenerat annus, quo proconſul ſorte obtinere debuit Aſiam, aut Africam, & interfecto Civica nuper in Aſia, *nec Agricolæ providentia, nec Domitiano deerat exemplum* facinoris. *Intervenere nonnulli gnari conſiliorum principis, qui ultro peterent ab Agricola*, utrum provinciam aditurus eſſet. *ac primo callidius & obſcurius extollere* tranquillitatem quietemque *dein efferre* miniſterium ſuum, quo approbaretur excuſatio *ejus principi: denique non*

NOTÆ.

1. *Optimus quiſque libertorum amore.*] Mamertini Paneg. Jul. Imper. *Anxia fidelium diligentia, maximo amori maximus timor junctus eſt.*

2. *Peſſimi.*] Quod miſerum eſt, teſte Plin. Paneg. *Malos principes deteſtantur etiam qui malos faciunt.* Varro in Fragm. *Actæonem ſuum comedent iſti canes.*

3. *In ipſam gloriam præceps agebatur.*] Sic ſignificatur, Agricolam his quidem rebus gloriam maximam conſecuturum fuiſſe, ni ipſe obſtitiſſet, ſed ſibi exitialem; *in gloriam* quippe, ſed *tamen præceps agebatur*, in gloriam ſcil. & ſimul in exitium trahebatur. ſic gloria & diſcrimine tum pariter circumfuſus eſt.

Præceps.] Quia nulla tum ingens gloria ſine magno diſcrimine. igitur qui ad gloriam impellebatur, ſimul & in diſcrimen agebatur. Tac lib. 15. 23. Ubi Thraſea ſalutatione prohibetur: *Secutam dehinc vocem Cæſaris ferunt, qua reconciliatum ſe Thraſeæ apud Senecam jactaverit; ac Senecam Cæſari gratulatum. unde gloria egregiis viris & pericula gliſcebant.* Plin. lib. 5. epiſt. 15. *Ut illi, (Cornuto) ſic mihi gratulor, nec privatim magis, quam publice, quod tandem homines, non ad pericula, ut prius, verum ad honores virtute perveniunt.*

4. *Quo proconſulatum Aſiæ & Africæ ſortiretur.*] Recte, *Aſiæ & Africæ*. nam Aſiam & Africam ſortiri, ſignificat, ſorte ducere, utram earum regeret. *Pichena.*

Africæ] Africa proconſularis, & provincia Africæ minoris ad mare Africum. hodie pars regni *Tunis*, in Barbaria, ſub clientela Turcarum. *Tillemonius.*

5. *Occiſo Civica.*] Sueton. Dom. 10. *Complures Senatores, & in his aliquot conſulares interemit, in quibus Civicam Cerealem, in ipſo Aſiæ proconſulatu.* Agricolæ *conſilium* ſuppetebat, munus periculoſum recuſandi: ſi vero in provinciam profectus eſſet, Domitiano *exemplum* non deerat, ipſum occidendi. *Pichena.*

6. *Conſilium.*] Quo nempe ſe excuſaret, & proconſulatu abſtineret.

7. *Operam ſuam in approbanda excuſatione offerre.*] Similem fere mimum uſurpatum videbis apud Plin. lib 4. epiſt. 7.

poſtremo non jam obſcuri, ſuadentes ſimul terrenteſque, pertraxere ad Domitianum, qui paratus ſimulatione, in arrogantiam compoſitus, & audiit preces excuſantis, & cum annuiſſet, [1] agi ſibi gratias paſſus eſt: [2] nec erubuit beneficii invidia. [3] ſalarium tamen proconſu-

INTERPRETATIO.

jam occulti, conſilium ſimul & metum addentes, illum *deduxere ad Domitianum, qui compoſitus diſſimulatione, & in ſuperbiam flexus*, velut abnueret, *& admiſit rogationem deprecantis, & cum* veniam *conceſſiſſet, ideo etiam referri ſibi grates permiſit. nec talis gratiæ odio erubuit. ſalarium tamen proconſuli dari*

NOTÆ.

Ubi de Liciniano prætorio, cum ſcil. inceſti Corneliam Veſtalium Maximam convictam voluit Domitianus, ut ſcilicet ſævitiæ & peſſimi judicii infamiam à ſe amoliretur. Quippe jam dam nata ac defoſſa viva Cornelia erat. *Ardebat ergo Domitianus & crudelitatis & iniquitatis infamia, arripit Licinianum, quod in agris ſuis occultaſſet Corneliæ libertam. Ille* (Licinianus) *ab iis quibus erat curæ, præmonetur, ſi comitium & virgas pati nollet, ad confeſſionem confugeret, quaſi ad veniam*, (en vides officium aulicum, ſed in dominum magis, quam in reum.) *Fecit. Locutus eſt pro abſente Herennius Senecio tale quiddam, quale illud, κεῖται πάτροκλος. Ait enim, ex advocato nuntius factus ſum. Receſſit Licinianus. Gratum hoc Domitiano, adeo quidem, ut gaudio proderetur, diceretque, abſolvit nos Licinianus. adjecit etiam non eſſe verecundiæ ejus inſtandum, ipſi vero permiſit, ſi qua poſſit, ex rebus ſuis rapere ante, quam bona publicarentur, exſiliumque molle, velut præmium dedit.* En mimus! en ſcæna aulica!

In approbanda excuſatione.] Sic quandoque ſe excuſabant apud ſenatum, aut apud principem. Plin. lib. 2. epiſt. 1. de Verginio Rufo. *Quin etiam in hac noviſſima valitudine veritus, ne forte inter Quinque viros crearetur, qui minuendis publicis ſumptibus judicio ſenatus conſtituebantur, cum illi tot amici ſenes, conſulareſque ſupereſſent, me hujus ætatis, per quem excuſaretur, elegit, his quidem verbis, etiam ſi filium haberem, tibi mandarem*

1. *Agi ſibi gratias.*] Non eas gratias intelligit præciſe, qui ſcil. *finis omnium cum dominante ſermonum*, ut habet Tac. ſupra ubi de Seneca. cum Nerone agente. ſed eas *gratias* intelligit, quas ſibi reddi *paſſus eſt* Domitianus, eò quod adprobaſſet audiiſſetque *preces excuſantis* ſe Agricolæ, nempe ne iret in provinciam, quæ ipſi ſuo anno, ut vetuſtiori conſulari obtingebat. Debuit igitur Agricola, tamquam vetuſtiſſimus conſularium, obtinere Aſiam vel Africam, prout ſorte illi utravis obtingeret, ſed cum ipſe metueretur perinde & metueret, ſe excuſavit apud dominantem, ne ſortiretur provinciam, itaque ejus ſors in alium conſularem, qui poſt ipſum ætate vetuſtiſſimus erat, collata eſt. Potuit tamen abſolute obtinere provinciam & retinere in urbe, unde eam per legatos regeret, *exemplo olim L. Arruntii*, & Cluvii Rufi, aut ſaltem ſalario donari. ſed & provincia & ſalario privatus eſt. Et quo major Agricolæ fama, eo magis ſæviebat virtutibus infenſus princeps, & eo intentius gratias agebat Agricola.

Agi ſibi gratias.] *Qui finis omnium cum dominante ſermonum*, & ſi male faciant, & ſi inique, ſuperbe & injuſte agant imperitantes, gratiæ aguntur. imo quo plus ſæviebat Nero, eo intentiores patres, ut diis decus, & principi grates referrent. Sic & erga Tiberium ac Sejanum jam olim affecti, cum maxime ſæviret, tum aras Concordiæ maxime ſtatuebant. Sic libro 3. hiſtor. 7. poſt negatos conſulatus, *actaque inſuper Vitellio gratia, conſuetudine ſervitii.*

2. *Nec erubuit beneficii invidia.*] Non

lari

erubuit permittere, ut inſignem injuriam Agricola, tanquam beneficium agnoſceret acciperetque. Sic Seneca de beneficiis 4.17. *Quis eſt qui non beneficus videri velit? qui non inter ſcelera & injurias opinionem bonitatis affectet? qui non ipſis qua impotentiſſimè fecit, ſpeciem aliquam induat? velit quoque iis videri beneficium dediſſe, quos læſit? gratias itaque agi ſibi ab his quos afflixere, patiuntur.*

Invidia.] Nec erubuit talis beneficii invidia ſeu odio publico. Nam talis gratia ſumma injuria fuit, & ex injuria tanti viri *invidia* in vulgus, & offenſio omnium bonorum fuit. qua non *erubuit*, qui natura ruber & ſanguineus vultu, & flagitiis pridem factus, jam erubeſcere non potuit. Sic ſe eo rubore adverſus pudorem & ſcelus velabat, firmabat.

3. *Salarium tamen proconſulari.*] Dio Caſſius in Fragmento rerum Macrini ait, *Aufidium Frontonem, neque Africa proconſulatu donatum à Macrino, & ſi ſortitus eam eſſet, neque item Aſia.* Et addit: *adjunctum tamen ſalarium, etiam domi manenti ipſi viginti quinque myriades drachmarum dari ſtatuit. quod ille non accepit, dicens non pecuniæ, ſed imperij honoriſque ſe egere.* Summa ea eſt decies HS. ſive 25. millia Philippicûm. *Lipſius.*

Salarium.] A ſale deductum; ut ſit pecunia ad ſalem, ſicut *vaſarium* ad vaſa, *congiarium* ad congios, *calcearium* apud Sueton. ad calceos, *veſtiarium* apud Senecam, ad veſtem &c. Sane ſalis appellatione quicquid ad victum pertinet, aliquando comprehenditur. Sic Plautus, *hodie nunquam apud me delinges ſalem.* Antiquitus Inſtituti quidam miniſtri erant, qui *ligna ſalemque* magiſtratibus iter facientibus præberent, iique parochi dicebantur Horatius:

Parochi quæ præbent ligna ſalemque.

Virdungus

Salarium.] Plut. Apophteg *Alter præfectura equitum ſubmotus, inſuper & ſalarium ab Auguſto poſtulare eſt auſus, hoc colore ut diceret, ſe non lucri cauſa ſalarium petere, ſed ut tuo inquit judicio videar impetraſſe munus, & ita credar non ab officio ſubmotus, ſed officium depoſuiſſe* &c. Sic addit Macrobius 2. Sat. 4. Eum *hoc dicto repercuſſit* Auguſtus, *tu te accepiſſe apud omnes affirma, & ego dediſſe me non negabo.*

Salarium.] M. Tullius in Ver. 6. ait, *majores neminem, qui cum poteſtate, aut legatione in provinciam eſſet profectus, putaſſe tam amentem fore, ut emeret argentum, dabatur enim de publico; aut veſtem, præbebatur enim legibus. Mancipium* (emendum) *putaverunt, quo & omnes utuntur, & non præbetur à populo. Id autem non ſane aliter quam in demortui locum; & demortui quidem non Romæ, ſed ibidem.* Id eſt, ſi in provincia mortuus eſſet ſervus.

Salarium.] Nec ſine diligentia, ac ſumma cura famæ acceptum, aut redditum ſalarium, etiam vel ſcribarum, ſi forte non meruiſſent. Exemplum erit quod habet Plin. lib. 4. epiſt. 12. de Marcellino. *Cum in provinciam quæſtor exiſſet, ſcribamque qui ſorte obtigerat, ante legitimum ſalarii tempus amiſiſſet, quod acceperat ſcribæ daturus, intellexit, & ſtatuit ſubſidere apud ſe non oportere. Itaque reverſus, Cæſarem, deinde, Cæſare auctore, ſenatum conſuluit quid fieri de ſalario vellet. parva quæſtio, ſed tamen quæſtio. Heredes ſcribæ, ſibi, præfecti ærarii populo vindicabant. acta cauſa eſt. dixit heredum advocatus, deinde populi, uterque percommode. Cælius Strabo ærario cenſuit inferendum, Bæbius Macer heredibus dandum, obtinuit Strabo.*

Salarium tamen.] De quo ſic Plin. lib. 31. cap. 7. *Ergo hercule vita humanior ſine ſale nequit degere: adeoque neceſſarium elementum eſt, ut tranſierit intellectus ad voluptates animi quoque Nam ita ſales appellantur: omniſque vitæ lepos & ſumma hilaritas, laborumque requies non alio magis vocabulo conſtat: honoribus etiam militiæque interponitur, ſalariis inde dictis, magna apud antiquos auctoritate* &c

Salarium] Sueton. de Auguſto 36. *Auctor & aliorum rerum ſenatui fuit, in quis, ut proconſulibus ad mulos & tabernacula, quæ publice locari ſolebant, certa*

lari [1] ſolitum offerri, & [2] quibuſdam à ſeipſo conceſſum, Agricolæ non dedit: ſive offenſus non petitum, ſive ex [3] conſcientia, ne quod vetuerat videretur emiſſe. Proprium humani ingenii eſt, [4] odiſſe quem læſeris: Domitiani vero natura præceps in iram, & [5] quo obſcurior, eo irrevocabilior, moderatione tamen prudentiaque Agricolæ leniebatur. quia non contumacia, neque inani jactatione libertatis, famam fatumque provocabat. [6] Sciant quibus moris illicita mi-

INTERPRETATIO.

ſolitum, & nonnullis quos retineret in urbe, aut provinciæ ſorte prohiberet, *à ſe ipſo datum, non præbuit Agricolæ: ſive indignatus, quod non petiiſſet, ſive anxius & æger animi, ne quod prohibuerat, pretio redemiſſe cenſeretur. Ingenitum inſitumque à natura homini eſt, averſari quem offenderit: at Domitianus ingenio promptus ad iraſcendum, & quo occultior, eo implacabilior, modeſtia tamen & prudentia Agricolæ mitigabatur. quia non pervicacia, neque vana oſtentatione libertatis, gloriam exitiumque laceſſebat. Advertant qui ſolent*

NOTÆ.

pecunia conſtitueretur. quod & tributum non ſolum *proconſulibus*, ſed & *præſidibus*, vel & *procuratoribus*, aliiſque *officiis*. Cicero objicit L. Piſoni eunti in Macedoniam, ei ut proconſuli, *ſeſtertium centies octogies, quaſi vaſarii nomine datum.* ubi *vaſarium* eſt viaticum, ſeu quæ neceſſaria ſunt ad paratum & comitatum. Non morem, ſed modum ſcil. exceſſum pecuniæ inſumptæ orator carpit, ſumma ea eſt 250000. coronati.

Salarium . . . offerri ſolitum.] Quod jam olim uſurpatum ab Auguſto in minoribus officiis. Sic Macrob. 2. Satyr. 4. *Alium præfecturam equitum ſummotum & inſuper ſalarium poſtulantem, dicentemque, non lucri cauſſa dari hoc mihi rogo, ſed ut judicio tuo munus videar impetraſſe, & ita officium depoſuiſſe, hoc dicto repercuſſit: tu te accepiſſe apud omnes affirma, & ego dediſſe me non negabo.*

1. *Solitum.*] Nempe iis legatis dari ſolitum, quos jam ſortitos adeptoſque provinciam, eo mittebant principes, aut etiam in urbe retinebant, vel & iis quos ſortiri & adire provinciam prohibebant, offerebant tamen ſalarium.

2. *Quibuſdam*] Iis quos nempe, ne ſortirentur proconſulatum, vetabat, vel ſortitos, impoſitoſve provinciæ in urbe retinebat, tamen ſalarium concedebat princeps, quaſi in decus & ſolarium, ne ſe prorſus gratia & amicitia principis abdicatos putarent.

3. *Conſcientia.*] Secreto metu, ne & cæ

4. *Odiſſe quem læſeris.*] Seneca: *Hoc habent peſſimum animi magna fortuna inſolentes, quos læſerunt, & oderunt.*

5. *Quo obſcurior, eo irrevocabilior.*] Idem fere de Tiberio 1. Annalium. *In Haterium ſtatim invectus eſt: Scaurum, cui implacabilius iraſcebatur, ſilentio tramiſit.* Et hiſtoriarum 3. *Inde graves ſimultates, quas Antonius ſimplicius, Mucianus callide, eoque implacabilius nutriebat.*

Eo irrevocabilior.] Scil. quo arctius altiuſque preſſa ira eſt, eo mox acrius erumpit, & dificilius placatur.

6. *Sciant quibus moris illicita mirari.*] Sic 4. ann. *An ſit aliquid in noſtris conſiliis, liceatque inter abruptam contumaciam, & deforme obſequium pergere iter, ambitione ac periculis vacuum.* Quod etiam factitatum Thraſeæ delicio libertatis. Is enim compeſcuit Ruſticum plebis tribunum, qui gloriæ ſtimulis impulſus, interceſſionem parabat. 16. annalium. *Ne vana & reo non profutura, interceſſori exitioſa inciperet.* Salin.

Illicita.] Quia non licet, non fas pri-

tari, poſſe etiam ſub malis principibus magnos viros eſſe : obſequiumque ac modeſtiam, ſi induſtria ac vigor adſint, [1] eo laudis excedere, quo plerique per abrupta, ſed [2] in nullum reipubl. uſum, [3] ambitio-

INTERPRETATIO.

inconceſſa ſuſpicere, poſſe quoque egregios & illuſtres viros eſſe ſub malis imperatoribus : & obſequentiam ac moderationem, ſi modo adſint induſtria ac vigor, eo decoris evehi, quo multi per præcipitia, ſed in nullam Reipub. utilitatem.

NOTÆ.

vatis in ordinem cogere principem rixis & intempeſtivis contentionibus, ſed imitari Epheſtionem decet, qui monebat opportune regem apud Curtium, quia ſic rex permittebat jubebatque. & quia id pietate & caritate, non ambitione, aut contentione, vel rixis, neq; pædagogi importuni & increpantis vultu id uſurpabat.

Habes exemplum importunarum contentionum Helvidii apud Sueton. Veſpaſ. 15. *Non temere quis punitus inſons reperitur : niſi abſente eo & ignaro, aut certe inviſo, atque decepto : Helvidio Priſco qui reverſum ex Syria ſolus privato nomine Veſpaſianum ſalutaverat, & in pretura omnibus edictis ſine honore ac mentione ulla transmiſerat, non ante ſuccenſuit, quam altercationibus inſolentiſſimis, pæne in ordinem redactus* &c. Et hæc eſt *contumacia* inſolentiſſima. hoc eſt rixoſa & *inani*, infructuoſaque *jactatione libertatis famam fatumque provocare.*

1. *Eo laudis excedere.*] Malo, *accedere*, vel potius *aſcendere*. Sequentia hujus comprehenſionis parum integra cenſeo. *Lipſius.* Sufficit, *excedere*, quod eſt, egredi, erumpere, evehi.

2. *In nullum rei poſt uſum.*] Non diſplicet junctim & quaſi compoſite, *poſt-uſum.* Id eſt, morte ea, nec in poſterum aliquid boni conſuluiſſe, vel utiliter præſtitiſſe. Mercero placebat : *in nullum reipublicæ uſum.* ingenioſe & fortaſſe vere. *Lipſius.*

In nullum Reipubl. uſum.] In vett. libris. *In nullum rei poſt uſum*, legit Acidalius : *Quo plerique viri qui per abrupta, ſed in nullum rei poſt uſum* Alii, *in nullum Reip. poſt uſum.* Recte *in nullum Reipub. uſum.* & certe ſæpe fruſtra talis libertas per contumaciam intempeſtive uſurpatur.

Ipſe Tacitus lib 14. 12. ubi de Thraſea, cum in ſenatu decernerentur honores Neroni poſt cædem Agrippinæ : *Tum Thraſea Pætus ſilentio, vel brevi aſſenſu, priores adulationes transmittere ſolitus, exiit tum ſenatu : ac ſibi cauſam periculi fecit, cæteris libertatis initium non præbuit.*

Igitur in nullum reipub. ſeu libertatis uſum tales viri per abrupta & præcipitia mortem, exitum, famam fatumque ambitioſe provocarunt.

Forte tamen ſic intelligi poſſit Tacitus: in nullius rei, neq; vel reipub poſtea uſum. quaſi nulla poſtea utilitas inde proveniret. Quæ tamen ſententia Taciti habet nonnihil falſi admixtum, aut certe quod in utramque partem pro ſitu ingeniorum accipi poſſit, ut & multa alia quæ ſtatim laudantur, prinſquam ſatis examinentur. Et certe quis antiquos mores non adprobet ac celebret ? Quis non veneretur Catones, Favonios, Tuberones, Thraſeas, Helvidios ? Hos etiam peſſimi hominum intus & tacita conſcientia venerantur, & ſæpe ipſi magiſtri malæ dominationis & ipſimet dominantes, eorum reſpectu à multis facinoribus abſtinuere. Sæpe veretur ac metuit illos mala dominatio, velut aſſertores libertatis, ut defenſores innocentiæ, ut vindices generis humani. Et licet non reparent libertatem, malitiam tamen imperitantium, ſeque & Rempub. miſere præcipitantium ſuſtinent ac retinent ne prorſus erumpat Sunt tamen hi cum ſic moriuntur, victimæ virtutis, gloriæ ac ſalutis publicæ, ſincere.

43 ſa morte inclaruerunt. Finis vitæ ejus nobis luctuoſus, amicis triſtis, extraneis etiam [1] ignotiſque non ſine cura fuit. Vulgus quoque, & hic [2] aliud agens populus, & ventitavere ad domum, & per fora, & circulos locuti ſunt: nec quiſquam audita morte Agricolæ,

INTERPRETATIO.

quæſita provocataque per ambitionem morte illuſtrati ſunt. Exitus vitæ illius nobis flebilis, amicis mæſtus, exteriſque etiam & incognitis non ſine dolore fuit. Plebs etiam, & in urbe aliud curans multitudo, etiam ſæpius venere ad ædes ipſius, *& per loca publica,* in cœtibus *& circulis, rem ſermonibus diſtulere: nec*

NOTÆ.

& ex animo magis, quam *per ambitionem.* Et ſi non omnes homines attamen aliquos egregios viros ſic naſci decet & expedit, in cæterorum mortalium decus & exemplum. Sic magis verebatur vultum Thraſeæ Nero; quam univerſi ſenatus, quam totius urbis & orbis. ſic vere ſapientem magiſtrum egit Thraſea, & patrum & imperii & imperatoris, ſi obaudire voluiſſent.

Ambitioſa.] Non ſolum Thraſea & Helvidius hic intelligendi ſunt, ſed etiam alii ſummi viri, qui liberrime, & quaſi florente vetere repub. & priſca libertate, loquebantur in ſenatu, qui gravitate ac majeſtate propria virtutem ſibi principatumque adſciſcebant, & ſub principe veri principes erant. Et hi ſunt in quibus ſperent cives & ſocii adverſus malos homines & prædones provinciarum, in quorum conſtantia, nemo de ſperet de ſalute Reipub. de juſtitia ſenatus, de vindicta publica & privata, uno verbo, de providentia divina, quæ ſic ſe præſentem vere adprobat. Sic Piſo qui excedebat è ſenatu, coram ipſo Tiberio, qui Urgulaniam flagrantiſſima gratia feminam in jus trahebat. Sic Silius qui legatus Germanici, certe magniloquentia ſed vere tamen gloriabatur, à Tiberio ſibi, & conſtantiæ, qua retinuerat legiones ſuas in Germania deberi imperium & ſalutem. Sic Pollio, ſic Aſinius Gallus. ſic & alii multi, qui partim verbis, partim ſcriptis invecti ſunt in imperitantes, ita ut quidam verſus ſuos etiam palam recitarent, & in cœtibus, in circulis & conviviis, & ipſis in theatris publicarent, qui *mutato* tantum *nomine de te*, figuras & fabulas vulgabant. ut filius Helvidii ſub Domitiano. quod & jam actum olim ſub Tiberio, dein & Nerone, teſte Suetonio. Sic certe multi *per abrupta* exitum irritant, & *famam fatumque provocant*, alii ſpecie virtutis falſam imaginem libertatis uſurpantes, alii in armis, vel litteris induſtriam & ingenium audacius oſtentantes. At tum *nullum numen abeſt ſi ſit prudentia*, ſed cum abeſt hæc nullum tum numen, nulla virtus aut utilitas eſſe poſſit, nihil niſi præcipitia dein & exitium. Attamen quoſdam mortalium ſic naſci decuit velut ornamento, decori, & ſolatio naturæ mortalium, ut ſpecimen patrum, urbis & orbis. quos ſic ornavit natura & ſapientia, ut cum iis virtus nata videatur, ut ipſorum vultus ac præſentia ſuadeat virtutem & egregia exempla, qui ita nati ſunt, ut ſint ipſa virtus, quaſi ipſorum faciem virtus induerit. Tac. ubi de Nerone, cum Thraſeam occidit: *virtutem ipſam exſcindere concupivit.*

1 *Ignotiſque.*] Amatur virtus, fletorque cum adflicta eſt, etiam ab extraneis & incognitis. amant quippe omnes omnino mortales virtutem & laudant, etiam hoſtes. Sic lib. 2. 71. de Germanico: *Etiam quos invidia erga viventem movebat, inlacrymabunt quondam florentem ... flebunt Germanicum etiam ignoti.*

2. *Aliud agens populus.*] Plin. lib. 36. 5. *Præterea Venus in eodem loco nuda Praxitelicam illam Cnidiam antecedunt, & quemcunque alium locum*

aut lætatus eſt, aut ſtatim oblitus eſt. Augebat miſerationem conſtans rumor, *veneno interceptum.* Nobis nihil comperti affirmare auſim: cæterum per omnem valetudinem ejus, crebrius quam [1] ex more principatus per nuntios viſentis, & libertorum primi, & medicorum intimi venere: [2] ſive cura illud, ſive inquiſitio erat. Supremo quidem die momenta deficientis per diſpoſitos curſores nuntiata conſtabat, nullo credente ſic accelerari, quæ triſtis audiret. [3] Speciem ta-

INTERPRETATIO.

nullus audito interitu Agricola, aut gaviſus eſt, aut confeſtim oblitus eſt. Dolorem intendebat conſtans fama, veneno intercemptum eſſe. *Cum id non conſtet, nihil certi adſeverare auſim: porro per omnem morbum illius, & liberti gratioſi, & medicorum familiariſſimi venere domum frequentius, quam fieri ſolet ex more principis,* quempiam *per curſores inviſentis. ſive amor, ſive informatio fuerit. Certo compertum eſt, ultimo vitæ die relata* ipſi eſſe *per proprios nuntios momenta expirantis, nemine exiſtimante ſic properari, quæ mæſtus exciperet.*

NOTÆ.

nobilitatura, Roma quidem magnitudo operum eam obliterat, ac magni officiorum negotiorumque acervi, omnes à contemplatione talium abducunt, quoniam otioſorum, & in magno loci ſilentio apta admiratio talis eſt. Sic fere ſemper aliud agit populus, & raro in magnis urbibus admirationi ingeniorum, artium, ſummorum virorum, aut egregiæ virtutis operam inſumit. ſilentio loci & otio *apta eſt*, & ſecreta loca requirit magna ingeniorum admiratio.

Hic aliud agimus.] Gell lib. 19 8. *Quæri inquam iſta omnia & enucleari, & excudi ab hominibus negotioſis in civitate tam occupata non queunt: quin his quoque ipſis, quæ jam dixi demoratos vos eſſe video, alicui (opinor) negotio deſtinatos.* Plin. Paneg. *Nam cæteros principes aut largus cruor hoſtiarum, aut ſiniſter volatus avium conſulentibus nuntiavit: tibi aſcendenti de more Capitolium,* (cum ſcil. ad exercitus iret Trajanus) *quamquam non id agentium civium clamor, ut jam principi occurrit.*

1. *Ex more principatus.*] *Principatus* ſcil. hic pro *principis.* Sic intellige, non tamen ſic lege.

2. *Sive cura illud.*] Sive caritas id aut amor foret. *ſive cura* ſalutis Agricolæ, *ſive inquiſitio erat*, ex metu ſcil. & odio dominantis.

3. *Speciem tamen doloris animo vultuque.*] Non mutanda lectio vulgata. nulla quidem ſimulatio *animo* proprie præ ſe fertur; interim tamen *animus* vultu & exterioribus geſtibus ſimulatur, ut alius eſſe, quam revera eſt, credatur. Et ſic Domitianum ſpeciem doloris *animo vultuque* præ ſe tuliſſe, recte dici exiſtimaverim; non quod ſe diſſimularet animus, ſed quod vultu diſſimularetur. *Boxhornius.*

Animo vultuque.] Sæpe Tacitus idem verbum ad duo diverſa ſeu diſparata referre ſolet, ut hoc loco τὸ *præ ſe tulit*, refert ad *animum* & *vultum*, eodem ſenſu; & tamen magnum eſt diſcrimen. quis enim animo proprie præferat dolorem? Habet quid ſimile lib. 1. hiſt. ubi de Vitellio: *Sed plurimum trepidationis in publico, ut quemque nuntium fama attuliſſet, animum vultumq; converſi.* hi minus tamen diſſimulabant.

Ut id capiatur, non disjungenda ſunt quæ connectit Tacitus Præferebat Domitianus ſpeciem doloris *animo vultuque*; at ne disjungas, ita ut præferat ille dolorem animo tantum, ſed *animo vultuque* ſimul, quod ſic verum eſt, cum disjunctive de *animo* falſum eſſet.

men doloris animo vultuque præ ſe tulit, [1] ſecurus jam odii, & qui facilius diſſimularet [2] gaudium quam metum. Satis conſtabat [3] lecto teſtamento Agricolæ, quo coheredem optimæ uxori & piiſſimæ filiæ

INTERPRETATIO.

Triſtitiæ tamen imitamentum mente & ore expreſſit. certus jam & ſecurus inimicitiarum, & qui facilius occultares lætitiam, quam formidinem. Satis compertum erat, recitatis ſupremis Agricolæ tabulis, quibus Domitianum cohæredem reli-

NOTÆ.

Nempe quia vultus imago eſt animi, idcirco præferens vultu dolorem princeps, ſtatim & eundem aut præfert animo, aut præferre cenſetur. quod de animo ſolo & ſeorſim dici, aut certe animadverti non poſſit.

Sic infra 44. *Principem Trajanum videre augurio votiſque apud noſtras aures ominabatur*, id ſi disjunctive intelligas de *augurio*, falſum erit. nam moriens Agricola, imperante Domitiano, non potuit *augurio* ullo *ominari principem*. Trajanum at certe conjunctive potuit ſimul *augurio & votis* ſperare & ominari bonum principem, Trajanū ſcil. aut certe Trajani ſimilem.

Augurio votiſque ominabatur; id eſt, ominari deſiderando, & deſiderare augurando bonum principem potuit. potuit *votis* optare, & optando ſimul ominari Trajanum; at præciſe ominari eum *augurio* ſolo nullatenus potuit.

Sic non potuit Domitianus præferre ſpeciem doloris ſolo animo præciſe, quia ſcil. præferre dolorem, exhibere eſt. at potuit, cum *vultu* præferret dolorem, cenſeri ac videri ſimul etiam præferre *animo* eundem affectum. & potuit *vultu* utrumque ſimulare, nempe ſe dolorem habere *animo vultuque* ſimul. Infra, *qui facilius diſſimularet gaudium, quam metum.* odium ſcil. & metum vix tegere potuit; at *ſecurus* jam mortuo Agricola, *odii* & formidinis, facilius diſſimulabat gaudium. intus ſcil. tegebat lætitiam & in ſpeciem dolorem præferebat. non proprie diſſimulabat animo; ſed quia ex vultu conjicitur & agnoſcitur animus, quia vultu diſſimulabat, idcirco ſimul & diſſimulare animo cenſebatur. Ea Taciti ſunt, quæ magis mente, quam verbis concipias aut exprimas. plura ſubintelligit & ſuggerit ille, quam loquitur. feriunt, movent hæc & afficiunt animum magis, quam ſenſum. Animus & vultus hic idem ſunt, quia in vultu quaſi inſidet animus totus, quia vultus animi imago ac ſpeculum. & præcipue quia *ſævus ille vultus & ruber à quo ſe contra pudorem muniebat.*

1. *Securus jam odii.*] Id eſt, qui odium non curaret, & facile jam deponeret, ut in mortuum: ideoque & doloris affectum facile induit. *Lipſius.*

Securus jam odii.] Odii ſcil. ob eas, quæ in Agricola elucebant, virtutes. *Savilius.* Odii cauſa, metus virtutum. at mortuo Agricola, evanuerat odium, ſucceſſerat gaudium. *Pichena.* Amor & *admiratio viri*, civium ſcil. ſociorumque, tale odium ignavi & parum imperatoril principis incitabat. ex metu odium metu amoto, jam non oderat.

2. *Gaudium.*] Sunt quidam affectus magis falſi, ſive dolo ac diſſimulatui aptiores facilioreſque. Sic gaudium, or & amor facile fingitur, ira & odium non perinde obteguntur, acrius erumpunt. Tac. ubi de Artabano Parthorum rege, ſciebat, *falſos in amore, odia non fingere.* Scil. facile fingebant purpurati illi amorem in quemcunque dominantem, ſed *odia* non perinde facile *fingebant.* acrior eſt, & acrius incumbit animo ille affectus. imo odium ſuū ſtatim aperiebant & ſincere. Sic facilius nunc fingebat ſeu diſſimulabat lætitiam Domitianus, quam metum tegebat antea.

3. *Lecto teſtamento*] Intellige honorifica verba de Domitiano Cæſare te-

Domitianum ſcripſit, lætatum eum velut [1] honore [2] judicioque: tam cæca & corrupta mens aſſiduis adulationibus erat, ut neſciret à bono patre non ſcribi hæredem, niſi malum principem. Natus erat 44
Agricola [3] Cajo Cæſare terrium conſule [4] Idibus Juniis: exceſſit [5] quarto & quinquageſimo anno, [6] decimo Kalend. Septemb.

INTERPRETATIO.

quit optima uxori & cariſſima filia, gaviſum illum, velut decoro & teſtimonio pietatis: *uſque adeo veſanus depravatuſque perpetuis adſentationibus animus erat, ut ignoraret non relinqui hæredem ab optimo patre, niſi peſſimum principem. Natus erat Agricola Cajo principe tertium conſule ac tertia decima die* menſis *Iunii: & obiit quarto & quinquageſimo* ætatis *anno, & vigeſima tertia*

NOTÆ.

ſtamento inſerta. *Rhenanus.* Quod tamen ut turpe lucrum initio abhorruit. Sueton. Domit. 9. *Relictas ſibi hæreditates ab iis quibus liberi erant, non recepit.* ſed jam *inopia & metu* in flagitia prorupetat. idem Suet. Itaque non ob honorifica verba Agricolæ tantum lætatus eſt, ſed quia & cohæredem eum uxori & filiæ ſcripſiſſet.

1. *Honore.*] Similiter apud Suetonium de Auguſto legimus, eum, quamvis minime appeteret hæreditates, ut qui nunquam ex ignoti teſtamento capere quicquam ſuſtinuerit, amicorum tamen *ſuprema judicia* moroſiſſime pen- ſitaviſſe: neque dolore diſſimulato, ſi parcius, aut citra honorem verborum, neque gaudio, ſi grate pieque quis ſe proſecutus fuiſſet.

Unde diſcimus, honorificum fuiſſe, aliquid ex amici teſtamento capere, ut contrà inhoneſtum ac turpe præteriri. Hinc Cicero pro P. Quinctio, inſtitui hæredem, *ſummum honorem* vocat; & pro A. Cæcina, uſumfructum legatum, magnum honorem. Atque hinc vulgo *Honorati*, id eſt, Legatarii. *Virdung.*

2. *Iudicio.*] Quaſi illum ſincero affectu diligeret obſervaretque, & quaſi ſuam caritatem pietatemque in principem, ſupremo illo judicio ſuo ac teſtimonio adprobaret.

3. *Cajo Cæſare tertium conſule.*] Anno urbis 792. qui fuit annus æræ Chriſtianæ Dionyſianus xl. Mundi vero 3989. Eo enim anno G. Caligula tertium conſulatum ſolus iniit Lugduni, quum collega, qui Romæ inire debebat, fato functus eſſet. Autor Dio Coccejus libro 59 hiſt. Rom. *Virdungus.*

At Cajus Cæſar non ſic per ſuperbiam ſolus conſulatum invaſit, ſed quia abſens reſcire ſtatim non potuit Lugduni, ubi tum erat, deſignatum collegam interiiſſe in urbe, circa Cal. Jan. quibus neceſſario inire debuit conſulatum ipſe Lugduni, ut & collega Romæ, ſi viveret. ſic Suetonius.

4. *Idibus Iuniis.*] Scil. tertia decima die Junii.

5. *Sexto & quinquageſimo anno.*] Stricte ſi computes, quarto tantum ſupra quinquageſimum anno. Ab illo enim, quo Cajus Cæſar III. Conſul fuit tempore, uſq; in Collegæ & Priſci conſulatum, anni tantum numerantur quinquaginta tres. *Savil.* Ex lıv. factum lvı.

Sexto & quinquageſimo anno] Fuit Conſul ſuffectus ſcil. Agricola, & venit in Britanniam anno u. c. 832 quo anno ordinarii conſules erant Veſpaſianus Imper. IX. & Titus VII. Obtinuit forte ille conſulatum à Calendis Maiis ad Calendas Julias, & forte duos illos menſes ſui conſulatus tranſegit in urbe, unde profectus eſt, vel ad Calend. Julias, vel circa finem Auguſti, aut certe à Cal. Juliis ad Cal. Septembres conſulatum tenuit, & forte cum eſſet adhuc conſul, advenit in Britanniam, majore ſcil. prætextu dignitatis. Nam jam fere tranſacta erat æſtas, cum eo

ſ Collega Priſcoque Coss. Quod ſi habitum quoque ejus poſteri

INTERPRETATIO.

dio Septembris, Collega & Priſco conſulibus. Quod ſi formam quoque ejus ac

NOTÆ.

advectus eſt. Provinciæ præfuit ille per octo annos, nempe ab anno v. c. 832. uſque ad annum 839 quo anno rediit in urbem victor ac triumphalis.

Itaque conſul fuit Caligula ſine collega, anno v. c. 793 & tum natus eſt Agricola, at conſul fuit ſuffectus Agricola & profectus eſt legatus in Britanniam anno v. c. 832. & tum attigerat ipſe annum ætatis 39. dein rediit in urbem poſt 7. annos, ſcil. anno 839. & ſuæ ætatis 47 & poſtea vixit adhuc per 7. annos. nam obiit ille anno v. c. 846 & conſequenter ætatis ſuæ anno 54. ſcil. Sex. Pompejo Collega & Corn. Priſco Coſſ. nihil verius Et iſte numerus haud dubie reponendus apud Tacitum. qui error ortus ex notis numeralibus, aut male exſcriptis, aut male intellectis. potuit certe errare manus librarii in notis num. at non in nominibus conſulum. Et licet eorum nomina tantiſper varie deſcripta ſint in faſtis, vel auctoribus, attamen adhuc facile agnoſcuntur eſſe eadem ipſa quæ apud Tac. nunc reperiuntur. Quid enim, differunt in tanta antiquitate & poſt tot manus, *Priſcinus*, aut *Priſcinius* à voce *Priſcus?* quæ vera Taciti & meliorum auctorum ſcriptio. Et quid mirum ſi diſſentiant quandoque auctores in minutis apicibus. quid mirum de auctoribus Græcis qui fere nomina propria invertunt? Itaque cum ex Tac. *medio in ſpatio integra ætatis* raptus ſit immaturo fato Agricola, & *medium* illud *ſpatium* ætatis ſit, ex ſententia bonorum doctorumque veterum, annus quartus & quinquageſimus, & conveniant adprobentque hanc ætatem Agricolæ Faſti & Cõſulatus citati ab optimo auctore, hinc clare liquet, Agricolam non exceſſiſſe hanc ætatem 54. annorum. nec haud dubie ſcripſit aliter Tacitus, qui annum, diemque & conſules ſedulo annotavit, addita etiam inſigni circumſtantia, medio vitæ & *integra ætatis* curſu ereptum eſſe, & *quantum ad gloriam longiſſimum ævum peregiſſe.*

6. *Decimo Calend. Septemb.*] Vigeſima tertia die menſis Auguſti.

1. *Collega Priſcoque conſulibus.*] Anno 846. ab urbe condita. Sed hi conſules alibi aliter notantur: in libro Cuſpiniani, *Collega & Priſcinus* in Faſtis Græcis, *Pompejus & Priſcinus*: apud Caſſiodorum, *Silvanus & Priſcus.* Vide Onufrium Comment. in lib. 2. Faſt. ubi plura de Pompejo Collega & Corn. Priſco conſulibus hujus anni cognitu digna affert *Virdungus.*

Longe veriſimilius eſt ſcripſiſſe Tac. *tertio*, aut *quarto & quinquageſimo anno.* nam expreſſe nominat conſules. ſcil. *Collega Priſcoque Coſſ.* in quo errare non potuit exſcriptoris manus. Et quomodo, & unde populi *conſtans* ille *rumor, veneno interceptum* eſſe, ſi jam ingreſſus ſenectam eſſet, licet viridem? & ſcribit Dio diſerte *veneno* necatum fuiſſe. Nec etiam ſequentia ſcriberet Tacitus, *Feſtinata mortis grande ſolatium tulit, evaſiſſe poſtremum illud tempus quo Domitianus non jam per intervalla .. temporum, ſed continuo & velut uno ictu Rempub. exhauſit.* At hoc dicere non potuit Tacitus, ſi ultimo anno Domitiani Coſſ. Fulvio Valente & Antiſtio Vetere interiiſſet Agricola, ſcil. 56. anno ætatis ſuæ, ut quo ſcil. vivente, jam penitus everſa & exhauſta eſſet reſpub. *Non vidit*, inquit, *Agricola obſeſſam curiam ... & eadem ſtrage tot conſularium cædes, tot nobiliſſimarum feminarum exſilia & fugas* &c. *Mox noſtra duxere Helvidium in carcerem manus ... Tu vero felix Agricola ... etiam opportunitate mortis.* Felix ſcil. quia omnis illa ſævitia erupit præcipue poſt mortem Agrico-

noſcere

noſcere velint, [1] decentior quam ſublimior fuit. [2] nihil metus in vultu: [3] gratia oris ſupererat. [4] bonum virum facile crederes,

INTERPRETATIO.

ſpeciem ſcire cupiant poſteri, decorus magis, quam procerus fuit. nihil formidoloſum in facie, dignitate oris praecellebat. probum virum ultro exiſtimares,

NOTÆ.

læ ſcil. tribus ultimis annis ejus imperii, nempe anno v. c. 847. 48. & 49. Itaque maneat, vixiſſe Agricolam tantum uſque ad annum 846. & denatum eſſe anno ætatis 54.

1. *Decentior quam ſublimior.*] Plus venuſtatis, quam majeſtatis ore prætulit, vultu venuſto magis, quam pulchro & pompali fuit, ſive totus venuſtior, quam pulchrior fuit. *Virdungus.* Mediocris & vulgaris ſtaturæ, ſed tamen congruentis. *Decens* hic eſt, cui *σώματι συμμετρία. Boxhornius.*

Decentior.] Convenientior. ſcil. magis in illo fuit apta & congruens membrorum inter ſe proportio, quam proceritas aut ingens ſtatura.

Decentior.] Forte congruentia partium corporis & æqualitas fuit, quam ſymmetriam ſeu proportionem dicimus. Plin. lib. 34. *Non habet Latinum nomen ſymmetria, quam diligentiſſime* (Lyſippus) *cuſtodivit, nova intactaque ratione quadratas veterum ſtaturas permutando* &c. Vitruvius lib. 3. 1. *Vt etiam in operum perfectionibus ſingulorum membrorum ad univerſam figura ſpeciem habeat commenſus actionem.* Plin. alter lib. 2. ep. 5. *Etenim ſi avulſum ſtatua caput, aut membrum aliquod in ſpiceres, non tu quidem ex illo poſſes congruentiam æqualitatemque deprehendere. poſſes tamen judicare, an idipſum ſatis elegans eſſet.*

Decentior.] Forte fuit figura quadrata, ut Veſpaſianus, aut ad eam acceſſit. Sueton. Veſp. 20. *Statura fuit quadrata, compactis firmiſque membris,* &c.

2. *Nihil metus in vultu.*] Hoc eſt, non erat adſpectu terribilis, ut Domitianus: cui ſuperbia in vultu, ira in oculis, &c. Imitatio Ovidiana libro 2. Met. 857. de Jove in Taurum converſo;

Nulla in fronte mina, nec formidabile lumen:
Pacem vultus habet. Virdung.

Nihil metus in vultu.] Plin. lib. 1. epiſt. 10. *Nullus horror in vultu, nulla triſtitia, multum ſeveritatis. reverearis occurſum, non reformides.* Sic & Ariſt. 5. Polit. *Apparere non acerbum, ſed gravem & ſeverum, ut qui obvii fiant, non metuant te, ſed magis vereantur.* Et apud Diogen. Laërt. Chilo Lacedæmonius: *Fortem manſuetum eſſe oportere, ut proximi non tam metuant, quam revereantur.*

Nihil metus.] Plin. lib. 8. epiſt. 24. *Abſit ſuperbia, aſperitas, nec timueris contemptum. an contemnitur, qui imperium, qui faſces habet? niſi qui humilis & ſordidus, & qui ſe primus ipſe contemnit. Male vim ſuam poteſtas aliorum contumeliis experitur, male terrore veneratio acquiritur. longeque valentior amor ad obtinendum quod velis, quam timor. nam timor abit, ſi recedas, manet amor. ac ſicut ille in odium, hic in reverentiam vertitur.* Hic apud Tac. de vultu agitur & de indole, qualem dediſſet natura, ſed talis etiã fuit moribus & ingenio Agricola, ut ultro conciliaret animos facilitate & amore, non *metu.* ut patet ex Tacito ſupra.

3. *Gratia oris ſupererat.*] Panegyr. Conſtantino Conſtantii filio dictus: *Non fruſtra enim doctiſſimi viri dicunt, naturam ipſam magnis mentibus domicilia corporum digna metari, & ex vultu hominis ac decore membrorum colligi poſſe, quantus illos cœleſtis ſpiritus intrarit habitator.* Sic & Paneg. Theod. *Virtus tua meruit imperium, ſed virtuti addidit forma ſuffragium. Illa præſtitit ut oporteret te*

principem fieri, hæc ut decerет.

4 *Bonum virum facile crederes*] Et te, Corneli Tacite, bonum hiſtoricum facile credimus, bonum Oratorem crederemus libenter, niſi hæc & alia iſtius notæ, ex penu corruptæ eloquentiæ, proderent infectum dicendi genus.

Fuit illi viro, ſcribit 13. annalium de Seneca, *ingenium amœnum, & temporis illius auribus accommodatum.* Sed quo ſermone caperetur illud ævum, Aſiatico ne, an Laconico? ſtatuere non poſſum. Sed certus ſum tuliſſe Sophiſticam eloquentiam, verborum laſciviis fractam, & velut in rhythmos diffluentem, ſolidi ſenſûs, & rerum inopem, quas tamen tumor orationis velut mentiebatur.

Talem Rhetoricam Græcia fovit, ſcholaſtica declamandi conſuetudine, ſub magiſtris, hominibuſque umbraticis, neque luci rerum aſſuetis. Præivit hic Gorgias, ut pauca ejus quæ extant, fidem faciunt; quem ſequitur Iſocrates, & ab ejus incude alii. Sed illud ſpuriæ facundiæ genus ab iis rejectum, quibus ſanus judicium erat. Sedem in Aſia, ubi ſubſiſteret, invenit vera eloquentia, & faciles, & qui ultro admitterent animos, donec ea rempublicam deſtituit, umbraque ſui tantum in ſcholarum exercitiis ſuperſtes, locum fecit priſcis eloquentiæ probris in uſum denuo emergentis.

Poſt illa quæ ſolide elaborata dedit Demoſthenes, Æſchines, Hyperides, tandem delata ſunt ad nos inflati ſermonis pigmenta in Ariſtide, Philoſtrato, Dione Chryſoſtomo, aliiſque: non tamen ſine eorum laude, qui ab iſtis vitiis intacti perſtiterunt, quales Dionyſius, Lucianus & ſimiles.

Veteres Romani delibato Græciæ flore, cum in ſummo conſiſteret ejus elegantia, vix exciderunt hic in vitium, niſi in iſtum gregem unus fortaſſe cogendus Hortenſius ſit; ut Cicero eum deſcribere videtur in Bruto.

Sed ex illis, quos conſecuta deinde tempora tulerunt, quem non afflavit iſta ſermonis lues? cujus Seneca, Quintilianus, Plinius, Tacitus autores ſ propagati ſunt in panegyricos velut ſucceſſores, & tandem in ipſa Chriſtianæ religionis myſteria tranſlati per Cyprianum, Ambroſium, Bernardum, &c.

Ecce in Tacito affectationis hujus ſpecimen 1. hiſt. 1. *Rara temporum felicitate, ubi ſentire quæ velis, & quæ ſentias dicere licet.* cap 15 *Secundæ res acrioribus ſtimulis animos explorant, quia miſeriæ tolerantur, felicitate corrumpimur.* Cap. 63. *Quæque alia placamenta hoſtilis iræ, non quidem in bello, ſed pro pace tendebantur.* cap. 65. *Uno amne diſcretis connexum odium.* 2. lib hiſt. 60. *Vitellius credidit de perfidia & fidem abſolvit.* Et plura hujus commatis alia. *Savilius.*

Sunt tamen hujuſmodi quæ non adſcititia aut inventa, ſed quæ ex ipſa rei natura, aut certe proprietate Romani ſermonis oriuntur ultro, nec ingenium aut orationem dehoneſtant & quæ non ſolum acumen verborum inani ſpecie præferunt, ſed & ſimul habent vim gravitatemque ſententiarum, & ὁμοίως tamen ſic loquuntur auctores. Idque pro genio & gravitate Taciti, aut aliorum auctorum non abſonum, inſcitum, aut indecorum videtur. quamvis talia certe longe à priſca illa Auguſtea & vere aurea triumphalique eloquentia Ciceronum Cæſarumque deflexerint. Sed quis labentia in pejus tempora manu retineat? quis linguas [illegible] nes, literas, arteſq; alias, & domi[illegible]nem, fortunamq; ipſam & urge[illegible]ia ac præcipitantia rerum fata, vi ſua retardet aut remoretur? Quis ævum [illegible] ævi genium moremque, ſive bonus ſive malus ſit, non hauriat animo pe[illegible], aut non referat etiam invitus? Q[illegible] ſermones hominum auribus noſ[illegible] quotidie perſonantium, quis tot vices etiam voluptatis & deliciarum, ac vel etiam ſpecie egregii ſe inſinuantium & continuo blandientium animis rejiciat, aut ſtatim excutiat? niſi in alienum orbem procul abeat, niſi in penatibus ac patrio ſolo velut exul & extraneus agitare perpetuo velit. quod ab eximiis viris & ſummis oratoribus qui remp. capeſſunt, prorſus alienum

[1] magnum libenter. Et ipſe quidem, quamquam [2] medio in ſpatio integræ ætatis ereptus, [3] quantum ad gloriam longiſſimum ævum peregit. Quippe & vera bona, quæ in virtutibus ſita ſunt, impleve-

INTERPRETATIO.

egregium facile ac ſponte. Et ipſe ſane, quamvis medio in curſu plenæ perfectæq; ætatis extinctus, tamen quod ſpectat ad laudem & famam, longiſſimam ætatem implevit. Nam & veras opes, quæ in bonis artibus poſita ſunt, adeptus

NOTÆ.

eſt. Si viveres ævo Senecæ, non ſentires forte ut Seneca, ſed diceres ut Seneca, ut Tacitus, & ubi ſunt meliores multi, ibi omnes. nemo ſanus reſiſtit temporibus ſuis, aut dominationibus præſentibus. Sunt certe, fateor, ſecula quædam minus fœlicia, & quæ videntur quaſi ſpuria aut effeta, ſi ſpectes eloquentiam, doctrinam, ſapientiam & cæteras artes optimas, quæ olim floruere. Sed hæc ſecula tamen infauſta ac ſterilia, felicitatem aliarum ætatum nobis ſimul & oſtentant & exprobrant, ut tandem reſipiſcere & meliora audere velimus. Eo conatu jam Auguſtea eſt noſtra ætas, *duce & auſpice* Magno.

1. *Magnum libenter.*] Hoc eſt, probitas quidem Agricolæ è primo aſpectu ſtatim elucebat: & eundem, ſi quis tibi virum magnum rebuſque geſtis clarum prædicaret, libenter aſſentirere. nam de viris bonis nihil tam magnificum commemorari poteſt, quin id libenter admittamus.

Notanda autem eſt differentia inter *bonum* & *magnum* virum eadem fere, quæ eſt inter venuſtum & pulchrum. Itaque qui revera *magnus* eſt, idem & *bonus* ſit, neceſſum eſt: at non qui *bonus*, idem ſtatim & *magnus* eſt: quamvis vice verſa Demoſthenes alicubi pronuntiet: *non quod magnum bonum, ſed quod bonum magnum.* Sed Ariſtoteles cæterique philoſophi id demum *magnum* eſſe docent quod cum virtute conjunctum. *Virdungus. Bonum* virum facile Agricolam crederes, quia in eo gratia oris ſupererat; *magnum* libenter, quia & in eo eluceſcebat gravitas obvia quadam comitate temperata, *Boxhorn.*

Libenter magnum.] Bonum virum facile dixiſſes, quia *nihil metus in vultu* & magnum libenter, tum ex aliis dotibus, tum quia *gratia oris ſupererat*, ſed non perinde *facile* ut *bonum*, ſcil. ob modeſtiam viri, & *quia decentior, quam ſublimior fuit.* Hinc eſt quod ſupra, *Plerique quibus magnos viros per ambitionem æſtimare mos eſt, viſo ... Agricola, quærerent famam* magni viri, *pauci* ſatis *interpretarentur.*

2. *Medio in ſpatio ... ætatis.*] Plut. de Defectu Oraculorum. Sæculo *octo & centum annos tribuunt: nam 54. annos, dimidiatam hominis vitam, compoſitos eſſe ex unitate, primis duobus planis, duobus quadratis, duabus teſſeris. quos etiam numeros ad animi procreationem Plato adhibuit.* Forte & huc ſpectat quod habet Diogenes Laërt. lib. 1. in Solone. *Fertur & Mimnermum increpaſſe, cum ſcripſerit ſexageſimum annum fatalem eſſe, monuiſſeque, ut octogeſimum ſcriberet.*

Integræ ætatis.] Id eſt, media ætate integra, ſeu ea ætate quæ maxime integra & firma, ſeu media & florenti ætate raptus eſt. id dictum per figuram quam vocant ἓν διὰ δυοῖν.

Integræ.] Vel intellige, quaſi raptus ſit medio in ſpatio vitæ, & florenti ætate, & quaſi ſic ſcripſiſſet: medio in ſpatio, & integra ætate ereptus, vel *medio in ſpatio integræ ætatis.* id eſt, ſi perfectam, plenam & integram ætatem hominis, & ſenectutem attingiſſet, & conſummaſſet, *in medio* ſpatio talis *ætatis* raptus eſt. Igitur obiit anno 54. quæ *media hominis vita* eſt ex Plut.

3. *Quantum ad gloriam longiſſimum*

rat, & Conſularibus ac Triumphalibus ornamentis prædito, quid aliud adſtruere fortuna poterat? [1] Opibus nimiis non gaudebat, ſpecioſæ contigerant. filia atque uxore ſuperſtitibus, poteſt videri etiam beatus, [2] incolumi dignitate, florente fama, ſalvis affinitatibus & amicitiis, [3] futura effugiſſe. Nam ſicuti *durare in hac beatiſſimi ſeculi luce, ac* [4] *principem Trajanum videre*, augurio votiſque apud no-

INTERPRETATIO.

erat, & quid aliud adjicere potuit fortuna viro *Conſularibus ac Triumphalibus inſignibus ornato? ingentes divitias non cupiebat, honeſtas paraverat. poteſt exiſtimari fœlix, filia & conjuge viventibus, & etiam ſalva dignitate, vigente fama, integris illæſiſque propinquitatibus & amicitiis, imminentia* mala *evaſiſſe. Nam quemadmodum* vivere in hoc fœliciſſimæ ætatis ſplendore, atque imperatorem Trajanum cernere, *omine votiſque nobis audientibus augurabatur: ita*

NOTÆ.

ævum peregit.] Ita Cicero 1. Philippica, *Mihi fere ſatis eſt, quod vixi, vel ad ætatem, vel ad gloriam.* Et Alexander Magnus ad amicos apud Curt. lib. 9. *Verum ego, qui non annos meos, ſed victorias numero, ſi munera fortunæ bene computo, diu vixi.* & Orator 1. Tuſc *Nemo parum diu vixit, qui virtutis perfectæ perfecto functus eſt munere.* Sic fere quod Seneca epiſt. 79. *Unum diem hominum eruditorum plus patere, quam imperiti longiſſimam ætatem.*

1. *Opibus nimiis non gaudebat.*] Recte Gellius lib. 9. 8. *Verum eſt profecto quod obſervato rerum uſu ſapientes viri dixere, multis egere qui multa habeat: magnamque indigentiam naſci, non ex inopia magna, ſed ex magna copia. Multa enim deſiderare ad multa quæ habeat, tuenda. Quiſquis igitur multa habens, cavere atque proſpicere velit, ne quid egeat, neve quid deſit, jactura opus eſſe, non quæſtu: & minus habendum eſſe, ut minus deſit. Hanc ſententiam meminii à Phavorino inter ingentes hominum clamores detornatam, incluſamque verbis his pauciſſimis: Nam qui decem aut etiam quindecim veſtimentorum millibus egeat, fieri non poteſt quin & pluribus indigeat, at vero ego cum pluribus egeo, quam habeam, tum & aufero ex iis opibus quas habeo, & ſic contentus ſum.* Et Seneca apud eumdem Gell. lib. 12. 3. in avarum: *Quid enim refert quantum habeas? multo illud plus eſt, quod non habes. Certe melius eſt modicum juſto ſuper divitias peccatorum multas*, ſi ſacra hic miſcere fas ſit.

2. *Incolumi.*] Sic de Nerva ſub Tiberio lib. 6. an. 26. *Abſtinentiam cibi conjunxit. Ferebant gnari cogitationum ejus, quanto propius Reipub. mala viſeret ira, & metu, dum integer, dum intentatus, honeſtum finem voluiſſe.*

3. *Futura.*] Futura ſcil. mala ſub Domitiano.

4. *Principem Trajanum videre.*] Per vaticinii non colloqui modum. tempore enim Domitiani nulla ſe dabat iſtius ſucceſſionis ſpes. *Savilius.*

Trajanum vid.re.] Qui principum Optimus. Ex conſternatione & confuſione ordo, pax & felicitas, dein ex felicitate & bono Reipub. ordine ſumma iterum confuſio. Apud M. Aurel. epiſt. 108. 6.

Legatus quidam Dionyſii tyranni Siculi, cum adverteret majeſtatem ſenatus, molem Capitolii, gloriam triumphorum, diverſitatem nationum, quietem urbis, & ordines magiſtratuum, atque interrogatus, quid tibi videtur? ô Roma, inquit, huic tuo tam ſapienti ſæculo ſuccedet ſtultiſſimum. Utique nimis vero vaticinio vulnera inſequentium ætatum detegebat ille. quod mox rurſus contigit ſub Commodis & Caracallis.

ſtras aures ominabatur : ita feſtinatæ mortis grande ſolatium tulit, evaſiſſe poſtremum illud tempus, quo Domitianus non jam per intervalla ac ſpiramenta temporum, ſed continuo & [1] velut uno ictu [2] rempublicam exhauſit. Non vidit Agricola obſeſſam [3] curiam, &

INTERPRETATIO.

maturati exitus magnum levamen habuit, effugiſſe ultimam illam tempeſtatem, qua Domitianus, non jam per ſpatia & interſtitia temporum, ſed perpetua & velut una ſtrage, Rempub. evertit, exſcidit. Non aſpexit Agricola obſeſſum ſenatum, & ſeptam

NOTÆ.

& aliis ſimilibus imperii ac Reipub. dehoneſtamentis.

Videre ominabatur.] Mirum ſi tot annos ante præſagiit? nec de Trajano ulla ſpes aut ſuſpicio; niſi ſi deus mentem illi movit, aut noſtro ſcriptori blanditia. quod non ſolet. *Lipſius.*

Quod augurio votiſque.] Expunximus pronomen *quod*, ut cohæreat ſententia. *Rhenanus.* Retineo vocem, *quod*; & ſic interpretor, *nam ſicuti durare in hac beatiſſimi ſaculi luce, ac principem Trajanum videre (quod augurio votiſque apud noſtras aures ominabatur)* grande ſolatium Agricolæ fuiſſet, ita feſtinata mors illud ipſum grande ſolatium ei attulit. *Pichena.*

Recte Interpres Flor. nam ſicuti principem Trajanum videre grande ſolatium habuiſſet, quod augurio & votis ominabatur, ita feſtinatæ mortis grande ſolatium & præmium tulit, *evaſiſſe poſtremum tempus* Domitiani. ſæpe ſic Criticæ male cedit.

Augurio ac votis.] Sic 3. Agricol. *Augeatque cottidie fælicitatem imperii Nerva Trajanus, nec ſpem modo ac votum ſecuritas publica, ſed ipſius voti fiduciam ac robur aſſumpſerit* &c. Igitur imperante Domitiano, ſpe, votis, augurio, fœlicitatem ominabantur; ſed nondum ſpei, voti, & augurii certam fiduciam aut robur aſſumere poterant. nondum certi aut ſecuri votorum erant, ut nec ipſe Agricola moriens. Sed imperante demum Trajano, firmata & roborata eſt votorum ominumque fiducia.

Non *augurio* ſolo, ſed ſimul *augurio & votis*, nondum tamen certis, ut putant, ominabatur Agricola. ſperabat bonum principem, qualis fuit Trajanus, nihil aliud. votis ſuis & ſpe augurabatur, quod mox cecinit cornix inſidens Capitolio, ἔσται πάντα καλῶς. quod ſic interpretati ſunt apud Sueton.

Eſt bene, non potuit dicere, dixit, erit.

Augurio ac votis.] Cic. pro M. Cœlio : ubi de Q. Metello. *Quo quidem tempore ille moriens, tum jam cæteris ex partibus oppreſſa mens eſſet : extremum ſenſum ac memoriam Reipub. reſervabat, cum me intuens flentem, ſignificabat interruptis atque morientibus vocibus, quanta impenderet procella urbi, quanta tempeſtas civitati, & cum parietem ſæpe feriens eum, qui cum Q. Catulo fuerat ei communis, crebro Catulum, ſæpe me, ſæpiſſime Rempub. nominabat,* &c.

1. *Velut uno ictu.*] Sic de Caligula : Seneca de Ira 3. 19. *Homo qui de toto ſenatu trucidando cogitabat : qui optabat, ut populus Romanus unam cervicem haberet, ut ſcelera ſua tot locis ac temporibus diducta, in unum ictum & unum diem cogeret.*

2. *Rempub. exhauſit.*] Auſonius :

Cur duo quæ dederant, tertius eripuit?
Vix tanti eſt habuiſſe illos, quia dona bonorum
Sunt brevia, æternum quæ nocuere, dolent.

Duo Titi, pater & filius Rempub. ſervarant & libertatem cum principatu miſcuerant feliciter at tertius, iſte Remp. & imperium exhauſit, evertit, eripuit.

3. *Curiam.*] Curia Julia hæc, fuit in Foro Romano, & in Octava regione Romæ antiquæ. Vide Nardini Romam

clauſum armis ſenatum, & eadem ſtrage tot conſularium cædes, tot nobiliſſimarum [1] feminarum exſilia & [2] fugas. [3] Una adhuc victoria Carus Metius cenſebatur, & [4] intra Albanam villam ſententia Meſ-

INTERPRETATIO.

cinctamque armato milite curiam, atque eadem ruina tot conſularium neces, tot ſplendidiſſimarum mulierum deportationes fugaſque. Hactenus uno triumpho celebrabatur Carus Metius, & tunc ſolum intra arcem Albanam fremebat ſententia

NOTÆ.

antiq. libro 5. cap. 3. pag. 119. *Tillem.*

1. *Feminarum exſilia.*] Ex hiſce Plinius Junior libro 3. epiſt. ad Jul. Genitorem, nominat *Arriam, Gratillam* & *Fanniam:* & hujus quidem hiſtoriam pluribus exſequitur libro 7. epiſtola 19. *Virdungus.*

2. *Fugas.*] Fugæ & exilia unum & idem ſunt, phraſi Græca. Attamen hic *fuga* in eo diſtinctæ, quod feminæ illæ ſplendidæ quandoque non damnatæ, ſo gerent ultro eum maritis ſuis, & eos comitarentur in exſiliis. & tum *fuga* fuit, non *exſilium.*

3. *Una adhuc victoria Carus Metius cenſebatur.*] Hic è numero delatorum unus apud Domitianum, ſed omnium ſceleratiſſimus. Ejus meminit Plinius Nepos epiſtola 5. libro 1. item libro 7. epiſtola 27. verbum *cenſebatur,* hic elegantiſſimè poſitum pro æſtimabatur, pro celebrabatur, ſeu famoſus erat. *Rhenan.*

Sed quænam iſta victoria, qua jam inter diſtrictos accuſatores cœperat cenſeri ſeu infamari? an delatio & perverſio Herennii Senecionis? Plinius 1. epiſt. 5. De Regulo: *Lacerat Herennium Senecionem tam intemperanter quidem, ut dixerit ei Metius Carus, quid tibi cum meis mortuis?* non huc ducit Tacitus, nam *mox noſtræ duxere Helvidium in carcerem manus. & nos innocenti ſanguine Senecio perfudit.* τὸ *cenſebatur,* hic ſumitur, ut apud Juvenalem Sat. 8.

Stemmata quid faciant? quid prodeſt Pontice longo
Sanguine cenſeri? Salin.

Victoria.] Certe occidebant delatores, velut in prælio, ut in acie, ut civili bello bonos cives, & ſpolia erant inſignia prætoria, conſulatus, ſacerdotia, quæ reportabant veluti Repub. bene geſtâ.

4. *Intra Albanam villam.*] Veteres editiones, *intra Albanam arcem villam.* utrum mavis elige, *arcem*, aut *villam.* utrumque recte habet.

Intra Albanam arcem villam.] Solebat Domitianus patres aliquando in *Albanam villam* in conſilium convocare. Eo loco Corneliam Veſtalem inceſti damnatam refert Plinius 4. ep. XI. Porro *Meſſallinus*, cujus hic fit mentio Tacito, delationes apud Domitianum factitavit.

Eum graphice & ſuis vere coloribus depingit Plinius Nepos 4. ep. 22. Hunc *Catullum Meſſallinum* à Juvenale notari putant eruditi Satyra 8. & 13. Nam illum exagitabant occiſorum manes, nec uſquam quieſcere ſinebant.

Quod autem hic dicit Tacitus, *intra Albanam villam ſententia Meſſalini ſtrepebat.* innuit, dum adhuc viveret Agricola, nondum voluiſſe aut permiſiſſe Domitianum, neque Meſſallinum auſum fuiſſe publice quemquam accuſare, quod poſtea fecit, ſed tum ſecretius, nempe in *Albano ſeceſſu.* Rhenanus. Attamen quidquid ſic agitur in aula, vel & etiam in cubiculo principis, publicum eſſe cenſetur. nihil privatum eſt apud principem, ſaltem quod ſpectat ad exemplum. attende verbis Taciti *ſententia Meſſallini ſtrepebat,* quod certe ad delationem publicam pertinet. Cum privatim & ſecreto calumniæ & criminationes commearent, per literas & ſecretos codicillos, aut per internuntios occultos id fiebat. & memoriæ il-

ſallini ſtrepebat, & [1] Maſſa Bebius [2] jam tum reũs erat. Mox noſtræ

INTERPRETATIO.

Meſſallini, & Maſſa Bebius tum adhuc reus erat, nondum delator. *Poſtea noſtris*

NOTÆ.

læ in ſcrinio ſeu ſacrario & commentariis inter arcana dominantis ſervabantur, donec res erumperet in delationem, quæ publice mandabatur oratori cuipiam ſanguinario, ſuſcipiebaturq; prout crimen illud urgeret; aut compertum eſſet. Obſerva quod factum eſt ſupra Lib. 11. An. in cauſſa Aſiatici egregii viri, qui accuſatus ac damnatus eſt in aula & in cubiculo Claudii principis, coram ipſa Meſſallina uxore, quæ ſecreto deferebat & perorante L. Vitellio omnium delatorum vaferrimo & ſceleratiſſimo, qui ſpecie abſolvendi Aſiaticum damnavit, necavit. quod judicium puplicum, & publice, quia coram principe, exercitum eſt. Sic & jus mox cedebat in prædiis & villis Regiis Optimus Trajanus publice, ſed in exemplum publicum pietatis & clementiæ. & bonis perpetuo ſavebat. Id publicum quod ſpectat ad principem præciſe, ſed quoad delatorem, ſorte nundum ſæviebat palam & publice, nec publico loco.

In Albanam.] Plinius 4. ep 2. *Reliquos pontifices non in regiam, ſed in Albanam villam convocavit.* Juvenalis:

Quos Albanam dux magnus in arcem
traxerat. Saſin.

Ut puto, dicit, quod adhuc intra Albanam arcem, nondum in ſenatu & publico, calumniator ille Meſſallinus audiretur. At peſtes illas hominum, & diſtrictos ejus ævi accuſatores Plinius paſſim nominat. etiam Sidonius: *Hi ſunt, quorum comparatione, digitum tollerent Narciſſus, Aſiaticus, Maſſa, Marcellus, Carus, Parthenius, Licinius.* Juvenalis:

— *Quem Maſſa timet, quem munere*
palpat
Carus. Lipſius.

Villam eam, *Parrhaſiam aulam* dictam Martiali, putat Joſephus Scaliger Animadverſ. in Chronicon Hyeronimi, fuiſſe ſpeciem *Septizonij* (moles autem alias aliis ſuperſtructas eo nomine appellant) idque confirmat illis poëtæ verſibus:

Septenos pariter credas conſurgere montes,
Theſſalicum levior Pelion Oſſa tulit.

Virdungus

Intra Albanam.] Id eſt, nondum ultra cubiculum principis audiebatur, nec late adhuc perſonabat vox delatoris, nondum in Curia, nondum in ſenatu ſæviebat, furebat. nondum eo uſque graſſabatur vecors & atrox delator ille, ut poſtea.

Albanam.] Albanum, villa Latinorum populorum, in Latio. hodie *Albano*, urbs Campaniæ Romanæ, in ditione pontificia. *Tillemontius.*

1. *Maſſa Bebius.*] De quo Plin. lib. 5. ep. 4. *Legati* (provinciæ Bæticæ) *rurſus inducti me jam præſentem advocatum poſtulaverunt, implorantes fidem meam, quam eſſent contra Maſſam Bebium experti, allegantes patrocinii fœdus.* Infra: *Cum recordarer, quanta pro iiſdem Bæticis ſuperiore advocatione, etiam periculæ ſubiiſſem, conſervandum veteris officii meritum novo videbatur.* Scil. cum datus eſſet Bæticis patronus ſeu advocatus adverſus Bebium qui provinciam ſpoliarat, & *jam tum adhuc reus erat*, nondum delator terribilis, ut poſtea, cum igitur iis à ſenatu datus eſſet patronus, tamen incurrebat odium Domitiani & gratioſorum forte libertorum, aut etiam procerum. quippe ille jam favebat peſſimis viris & delatoribus. qui etiam ſæpe diu ſecreti internuntii, & quorum fraudes manebant occultæ in ſcrinio dominantis, donec ſævitia tandẽ erumperet.

2. *Iam tum reus erat.*] Qui damnatus quidem poſtea eſt, accuſantibus Bæticis, ut diſces ex Plinii epiſtola ult. lib. 7. *Lipſius.*

Iam tum.] Forte *etiam tum*. Gronov. Forte *jam*, pro, adhuc *tum reus erat*. non diſplicet *jam tum*.

Reus erat] De repetundis agente Bætica provincia, Senecione & Plinio accuſantibus, ut idem Plinius l. 7. ep. 33. *Savilius*.

2. *Mox noſtra duxere.*] Nam in ſenatu accuſatus, & manus ibi injectæ ſunt, maxime & primum à quodam Certo. Plinii epiſtola legatur 13 lib. 9. Hæc autem referenda ſunt, ne quis erret, ad *Helvidium filium*, quem Domitianus occidit (Sueton. cap. 10) cum patrem ejus ipſe Veſpaſianus interemiſſet. idem Suet. Veſp. cap. 15.

Sed Helvidius hic filius qua matre natus? habuit ſane Helvidius pater *Fanniam* uxorem, filiam *Thraſea Pati*: quod in epiſt. XIX. lib. VII. apud Plinium clare ſcriptum. Non tamen hæc mater Helvidii junioris hujus, ſed noverca. & ita idem Plinius appellat epiſt. XIII. libri IX. *Fuerat cum Arria & Fannia, quarum altera Helvidio noverca, altera mater noverca.* Nam Fannia hæc uxor Helvidii Priſci, ut Arria uxor Thraſeæ; & ergo Fanniæ mater.

Ex his liquet, *Helvidium patrem*, aliam uxorem ante *Fanniam* habuiſſe, & ex ea prolem: etſi *Quaſtorius adhuc à Thraſea gener ſit electus*,. ut libro IV. hiſt. ſcriptum. *Lipſius.*

Noſtra duxere Helvidium in carcerem manus.] Ut patrem, ita & filium Helvidium, abundè teſtatur bonum virum fuiſſe, quod à Domitiano ſit interfectus. Prætexebatur cauſa, *quod quaſi ſcenico exodio, ſub perſona Paridis & Oenones divortium Domitiani cum uxore taxaſſet.* Sueton. cap. 10. *Rhenanus.* Quid ſibi vult, *noſtra manus*? Nihil ſane aliud, quam ſenatores à ſenatoribus accuſatos fuiſſe, & ad necem poſtulatos. Tales Pub. Certi *manus* in Helvidium fuere. *Boxhorn.* Nemo hactenus accuſationes aut delationes patrum appellavit *manus*. Certe *manus inferre*, & *manus noſtra duxere* &c. arguunt aliquid magis ſævum & atrox, præſertim in curia. Certe manus fuiſſe injectas, aut certe ſæpe intentatas à patribus invicē in ſenatu, conſtat ex Tac. l. 4. hiſt. & aliis paſſim locis.

Helvidium.] Arria uxor Thraſeæ & Fanniaº filia ejus fuit uxor Helvidii patris & noverca Helvidii junioris, & Antæa fuit uxor ejuſdem Helvidii filij. Vide epiſt. 13. lib. 9. Plinii. Ad rem etiam Plin. lib. 7. epiſt. 19. *Doleo enim maximam feminam* (Fanniam) *eripi oculis civitatis, neſcio an aliquid ſimile viſuris. quæ caſtitas illi? quæ ſanctitas? quæ gravitas? quanta conſtantia? bis maritum ſecuta in exilium eſt, tertio ipſa propter maritum relegata. Nam cum Senecio reus eſſet, quod de vita Helvidij patris libros compoſuiſſet, rogatumque ſe à Fannia in defenſione dixiſſet, quærente minaciter Metio Caro, an rogaſſet? reſpondit, rogavi, an Commentarios ſcripturo dediſſet? dedi, an ſciente matre? neſciente. Poſtremo nullam vocem cedentem periculo emiſit. quin etiam illos ipſos libros, quamquam ex neceſſitate & metu temporum abolitos ſenatuſconſulto, publicatis bonis, ſervavit, habuit, tulitque in exilium exſilij cauſam. Eadem quam jucunda, quam comis, quam denique (quod paucis datum eſt) non minus amabilis, quam veneranda! nec quam poſtea uxoribus noſtris oſtentare poſſimus, erit, à qua viri quoque fortitudinis exempla ſumamus, quam ſic cernentes audienteſque miremur, ut illas quæ leguntur.*

Bis maritum Helvidium ſecuta Fannia, nempe relegatum primo ſub Nerone, cum ſcil occiſus eſt Thraſea pater illius, dein ſub Veſpaſiano, cum tandem occiſus eſt ipſe Helvidius pater in via aut exſilio, non ſponte tamen Veſpaſiani, qui deceptus eſt à magiſtris dominationis, qui retulerunt periiſſe. Sueton. 15. *Magni æſtimavit ſervare quoquo modo, miſſis qui percuſſores revocarent, & ſervaſſet, niſi jam periiſſe falſo nuntiatum eſſet.*

Tertio ipſa propter maritū relegata, nempe ſub Domitiano, quia ſcil. commentarios vitæ Helvidii Senecioni ſcripturo ſuppeditaſſet. Haud dubie ſimul & relegata mater ipſius Arria ſub Nerone, aut fugit ultro cum filia, dein ſponte & etiam relegata ipſa ſecundo & tertio, cum filia, & tum adhuc vixiſſe videtur.

duxere

Nam ibid. infra Plin. *Ego ſolatium relegatarum, ego ultor reverſarum.* quamvis obiiſſet ipſa, cum hanc epiſtolam 19 ſcriberet Plinius. Ipſa etiã Arria vivebat adhuc cum Helvidium juniorem ultus eſt Secundus qui ſic habet lib. 9. ep. 13. *Destinatum eſt . . . mihi maritum tuum non inultum pati, nuncia Arria & Fannia (ab exſilio redierant) . . .* Antejam alloquitur.

Noſtra . . . manus.] Sic ſeſe apud Suet. Cal. 28 *Cum diſcerpi ſenatorem concupiſſet C. Cæſar, ſubornavit qui ingredientem curiam, repente hoſtem publicum appellantes, invaderent, graphiiſque confoſſum, lacerandum ceteris traderent.*

Manus noſtræ.] Helvidium vindicavit mox Plinius pro virili parte. Plin. ipſe lib. 9. epiſt. 13. *Occiſo Domitiano, ſtatui mecum ac deliberavi eſſe magnam pulchramque materiam inſectandi nocentes, miſeros vindicandi, ſe proferendi. Porro inter multa ſcelera multorum nullum atrocius videbatur, quam quod in ſenatu ſenator ſenatori, prætorius conſulari, reo judex manus intuliſſet. Fuerat alioqui mihi cum Helvidio amicitia, quanta potuerat eſſe cum eo, qui metu temporum nomen ingens, pareſque virtutes ſeceſſu tegebat. Fuerat cum Arria & Fannia, quarum altera Helvidii noverca, altera mater novercæ.* Haud dubie in ſenatum rato veniebat Helvidius junior, licet forte conſularis exẽplo olim Thraſeæ, ſed accuſatus adfuit, ut cauſſam tueretur in ſenatu, unde traxerunt eum adſentatorum manus cruentæ.

Helvidium.] Ille poſt Domitiani mortem vindicatus à Plinio, ut patet ex præclariſſima epiſt. 13. lib. 9. Eum adulatione ſanguinaria ſubverterat Publicius Certus, qui tum conſul deſignatus ſcil. in flagitii præmium, cum eum corripuit invaſitque Plinius. & tum reus conſulatu abdicatus eſt. Cenſebat Cornutus in ſenatu *contentas eſſe feminas*, Arriani ſcil. Fanniam & Anteiam, *admonere ſenatum Publicii Certi cruenta adulationis, & petere, ſi pæna flagitii manifeſtiſſimi remittatur, nota Certo quaſi cenſoria inuratur. . . . venitur ad me, conſurgo, utor initio quod in libro eſt*, (quem ſcil compoſuerat Plin. de ultione Helvidii,) *reſpondeo ſingulis. mirum, qua intentione, quibus clamoribus omnia exceperint qui modo reclamabant, tanta converſio, vel negotii dignitatem, vel proventum orationis, vel actoris conſtantiam ſubſecuta eſt. finio. Incipit reſpondere Vejento, nemo patitur, obturbatur, obſtrepitur, adeo quidem ut diceret, rogo Patres. C. ne me cogatis implorare auxilium tribunorum.* In eo difficilis actio ſeu ultio Helvidii, quod ſecreta fuiſſet adulatio ſeu delatio Pub. Certi, aut certe occulta ſcripta illius aſſervata in ſacrario, & inter commentarios principales. qui non temere vulgabantur propter arcana dominationis. Solus princeps commentarios hoſce quandoque in rebus graviſſimis proferebat, quod patet de Tiberio apud Tac. & etiam apud Suet. aut certe damnandum reum tacite indicabat, ac vindictæ permittebat. quod puto contigiſſe in iſta hac occaſione. Nam Trajanus adfuit in ſenatu, cum defenderetur Helvidius, & laceſſeretur Certius. *Et relationi quidem de eo* (Certo) *Cæſar aſſuit* (*binui tamen*, inquit Plinius, *quod intenderam.* *Nam collega Certi conſulatum, ſucceſſorem*, ſcil. deſignati conſulatus Certus *accepit, planeque factum eſt quod dixeram in fine: reddat præmium ſub optimo principe quod à peſſimo accepit . . . Accidit fortuitum, ſed non tamquam fortuitum*, (ſcil. id fortuitum erat, ſed non quaſi fortuitum, ut in reo ſanguinario exiſtimabatur) *quod editis libris* (de ultione ſcil. Helvidii) *Certus intra pauciſſimos dies implicitus morbo deceſſit. Audivi referentes, hanc imaginem menti ejus, hanc oculis oberraſſe, tamquam videret Helvidium reſpondere mihi: vera ne hæc, affirmare non auſim. Intereſt tamen exempli, ut vera videantur.* Puto Helvidium necatum fuiſſe in carcere. ſcil eliſas ipſi laqueo fauces à carnifice quod in ſenatore populi Rom. crudeliſſimum. Hæc fecit cruenta adulatio Certi. an aliis ut Ruſtico & Senecioni *liberum mortis arbitrium permiſerint*, incertum. Huc tamen inclino. nam & iſti intelligi poſſunt inter illos de quibus Sueton. Dom. 11. *Quoſdam majeſtatis reos in curiam induxerat, &*

duxere Helvidium in carcerem manus : nos [1] Maurici , Ruſticique

INTERPRETATIO.

manibus ipſi Helvidium in carcerem traximus : nos polluit *Maurici* , *Ruſticique*

NOTÆ.

... facile perfecerat, ut etiam more majorum puniendi condemnarentur : deinde atrocitate pœna conterritus ad leniendam invidiam intercessit his verbis ... permittite P.C. à pietate veſtra impetrari .. ut damnatis liberum mortis arbitrium indulgeatis.

Helvidium.] Defenderat Helvidium filium Plinius, ſcil. poſt extinctum Domitianum. Ipſe Plin. lib. 4. epiſt. 21. *Patrem illarum defunctum quoque,* (ſub Domitiano occiſum) *perſeverantiſſime diligo, ut actione mea libriſque teſtatum eſt. cui nunc unus ex tribus liberis ſupereſt, domumque pluribus adminiculis ante fundatam deſolatus fulcit ac ſuſtinet.*

Et lib.7. epiſt.30. *Licet tu mihi bonum animum facias, qui libellos meos de ultione Helvidii orationi Demoſthenis κατὰ Μειδίου contra Midiã confers* &c. Quanto ſtudio & ardore id egerit, paſſim celebrat idem Plin. ſic & lib. 8. epiſt. 12. de Capitone: *Scribit exitus illuſtrium virorũ. in iis, quorumdam mihi chariſſimorum. Videor ergo fungi pio munere, quorumcunque exequias celebrare non licuit, horum quaſi funebribus laudationibus, ſeris quidem, ſed tanto magis veris intereſſe.*

Helvidium.] Plinius Ipſomet teſte lib. 9. ep 13 ubi de Publicio Certo qui Helvidium ſubverterat cruentæ adulationis flagitio, magnifica actione ultus eſt amicum. Et in fine orationis extollebant eum patres univerſi : *Non fere, inquit, quiſquam in ſenatu fuit qui me non complecteretur, exoſcularetur, certatimque laudes cumularet, quod intermiſſum jam diu morem in publicum conſulendi, ſuſceptis propriis ſimultatibus reduxiſſem* &c. Dicit, *propriis ſimultatibus,* quia jam pridem non propriis aut domeſticis odiis accuſabant reos, ſed ſcelere & inſtinctu alieno in egregios & innocentes viros ſæviebant, exitio publico.

Helvidium.] Plin. lib. 3. ep. 11. *Septem amicis meis, aut occiſis, aut relegatis : Occiſis Senecione, Ruſtico, Helvidio. Relegatis Maurico, Gratilla, Arria, Fannia.* Gratilla forte uxor aut filia Maurici. Arria fuit mater Fanniæ quæ noverca, Helvidii junioris. hæc Arria fuit uxor Thraſeæ ex Arria Pæti Cæcinæ genita. Fannia hæc Thraſeæ & Arriæ filia & uxor ſecunda Helvidii ſenioris, & conſequenter noverca Helvidii filii, qui ex priore alia uxore genitus erat.

Manus noſtra.] Puto, hoc ipſum metuebatur ſub Nerone, cum Thraſea ſcil. conſultaret, an ingrederetur ſenatum, lib. 16. An. Opponebant amici, *ludibria & contumelias imminere* (in ſenatu) *ſubtraheret aures conviciis & probris. Non ſolum Coſſutianum aut Eprium ad ſcelus promptos, ſupereſſe qui forſitan manus ictuſque per immanitatem auderent, etiam bonos metu ſequi. detraheret potius ſenatui quem perornaviſſet, infamiam tanti flagitii* &c. *Proinde intemeratus, impollutus, quorum veſtigiis & ſtudiis vitam duxerit, eorum gloria peteret finem.*

Helvidium in carcerem.] Quam diſſimiles illi veterum patrum. Hi ſe longe aliter geſſere olim erga Catonem. Valer. Max. lib. 2. *M. quoque Porcium Catonem admiratio fortis, & ſincera vita adeo admirabilem ſenatui fecit, ut cum invito C. Cæſare conſule adverſus publicanos dicendo in Curia diem extraheret, & ob id ejus juſſu à lictore in carcerem duceretur, univerſus ſenatus illum ſequi non dubitavit, quæ res divini animi perſeverantiam flexit.*

1. *Maurici Ruſticique viſus.*] *Mauricus*, Junius eſt Mauricus. cum à Domitiano in exilium pulſum, rediſſe principatu primo Nervæ, docebit te idem Plin. lib. 1. epiſtola 5. At Ruſticum hunc, Junium Ruſticum nominat Suetonius in Domitiano : *Occidit Junium Ruſticum, quod Pæti Thraſeæ & Helvidii Priſci lau-*

des edidiſset, appellaretque eos ſanctiſſimos viros. Etiam lapis vetus, ſive inſcriptio baſis:

L. JUNII. RUSTICI
PHILOSOPHI
STOICI

L. JUNIUS. L. L. id eſt, *Lucij libertus.*

MYRINUS P. P. id eſt, *publice poſuerunt.*

At noſter Arulenum Ruſticum appellat, initio hujus libelli: & Plinius epiſtola 5. libro 1. de Regulo: *Ruſtici Aruleni periculum foverat, exultaverat morte, adeo ut librum recitaret publicaretque, in quo Ruſticum inſectatur, atque etiam Stoicorum ſimiam appellat.* ut omnino nomina illi fuerint, *L. Iunius Arulenus Ruſticus* Plinius ipſe hunc velui doctorem monitoremque habuit, & in laudes ejus erumpit epiſtola 14. libri 1. Etiam Plutarchus, extremo libello de Curioſitate, factum ejus plenum conſtantiæ recenſuit. Et Antoninus epiſtolam inſeruit 1. de vita ſua.

At *Senecio*, Herennius Senecio eſt, Plinio non ſemel item nominatus. Reus & interfectus fuit, quod de vita Helvidii libros compoſuiſſet, ait Plinius libro 7. *Sed vos magna anima mihi ſalvete: quos jure miramur, colimus, factis dictiſque ſapientes, & legitimos robuſta porticus alumnos.* Lipſius.

Plin. lib. 1 ep. 14 *Scis enim quantopere ſummum illum virum ſuſpexerim, dilexerimque, quibus ille adoleſcentiam meam exhortationibus foverit, quibus etiam laudibus, ut laudandus viderer, effecerit.* Sic de Aruleno Ruſtico.

Maurici.] Frater hujus Junius Arulenus Ruſticus damnatus capitis ſub Domitiano, quod philoſophiam ſectaretur, & quod Pætum Thraſeam laudaſſet. *Rhenanus.*

Nos Maurici Ruſticique viſus.] Id eſt, dum ij nobis rapi ad ſupplicium viderentur. Τὸ *perfudit*, oratorie quidem, ſed ſic etiam loquuntur auctores de illo, qui eadem propriis oculis non conſpexit. Valerius Max. *Filij cruore paterni aſperſi oculi.* Is enim M. Craſſus eſt, cujus filius, non à Parthis quidem in oculis ipſius, ſed tamen haud procul interfectus fuit. Mauricus non occiſus, ſed tantum relegatus eſt juſſu Domitiani. Plinius 3. epiſtola 2. *Cum ſeptem amicis meis, aut occiſis, aut relegatis: occiſis Senecione, Ruſtico, Helvidio, relegatis Maurico* &c. Ergo ſic *viſus* Maurici damnati exſilio, non *ſanguis* nos *perfudit.* Sed non abs re ſic junxit Tacitus, nam certe idem fuit *ſanguis* Maurici & Ruſtici, quippe fratres erant. Miſerum certe fuit patribus talia *videre*, talia coram ferre. Miſerum fuit videre & videri, *præcipua ... miſeriarum pars erat, videre & aſpici, ſuſpiria* patrum ſubſcribi, *pallores* denotari. itaque miſerum fuit *aſpici*, ſed longe maxime miſerum fuit videre raptos ad ſupplicia aut exilia ſummos viros, videre abreptos è curia eos ipſos qui decora ſenatus, & firmiſſima imperii, libertatis ac ſalutis publicæ columina erant.

Maurici.] De quo ſic Plin. libro 6. epiſt 5. *Expecto Mauricum.* qui ſcil. redibat ab exilio, poſt Domitiani mortem. *Vir eſt gravis, prudens, multis experimentis eruditus, & qui futura poſſit ex præteritis prævidere. Mihi & tentandi aliquid & quieſcendi illo auctore ratio conſtabit.* Voluit tum Plinius invehi in Regulum, qui *omnium bipedum nequiſſimus*, idque ſponte & conſilio Maurici.

Maurici.] Plin. lib. 4 epiſt 22. *Cum ſententiæ rogarentur, dixit Iunius Mauricus, quo viro nihil firmius, nihil verius, non eſſe reſtituendum Viennenſibus agona, Adjecit. Vellem etiam Romæ tolli poſſet. Conſtanter, inquis, & fortiter. Quid ni? Sed hoc Maurico novum non eſt. Idem apud Nervam Imperatorem non minus fortiter. Cœnabat Nerva cum paucis. Vejento proximus atque etiam in ſinu recumbebat. Dixi omnia, cum hominem nominavi. Incidit ſermo de Catullo Meſſalino, qui luminibus captus, ingenio ſævo mala cæcitatis addiderat. Non verebatur, non erubeſcebat, non miſerebatur. Quo ſæpius à Domitiano, non ſecus ac tela quæ & ipſa cæca & improvida feruntur, in optimum quemque contorquebatur. De hujus nequitia ſanguinariiſque ſententiis in commune omnes ſuper cœnam loqueban-*

viſus, [1] nos innocenti ſanguine Senecio perfudit. Nero tamen [2] ſubtraxit oculos; juſſitque ſcelera, [3] non ſpectavit: præcipua ſub Domitiano miſeriarum pars erat, [4] videre & aſpici: cum ſuſpiria noſtra [5] ſubſcriberentur: cum denotandis tot hominum [6] palloribus ſuffice-

INTERPRETATIO.

aſpectus, nos innoxio cruore adſperſit Senecio. At Nero tamen parcebat aſpectui: imperabatque crimina, non intuebatur. nunc maxima pars calamitatum ſub Domitiano fuit, aſpicere & aſpici: cum lamenta noſtra ſubnotarentur: cum introſpiciendu tot

NOTÆ.

tur. Tum ipſe imperater. Quid putamus paſſurum fuiſſe, ſi viveret? & Mauricus. nobiſcum canaret. Nimia ſcil. lenitas Nervæ.

Maurici Ruſticique.] Itaque damnati & ſubverſi utriuſq; fratris *viſus* nos *perfudit*. Sed Ruſticus, ut & Senecio innocenti ſanguine noſtros oculos adſperſit, & quaſi polluit viſum conſpectumque auguſtiſſimi ordinis. Sic parcit verbis Tacitus, & idem verbum ad plura licet diſparata ſæpe refert.

1. *Nos innocenti ſanguine Senecio perfudit.*] Herennius Senecio occiſus eſt à Domitiano, accuſante Metio Caro, quod poſt quæſturam nullum magiſtratum petiſſet, & Helvidii Priſci vitam compoſuiſſet, laudans virum. Plinius l. 1. epiſtola 5. & 7. 19. & 3. 11. *Rhenanus.*

2. *Subtraxit.*] Non veniebat in curiam Nero ipſe, tantum immittebat delatores, ut patet ex morte Thraſeæ & aliorum procerum, quibus etiam abſens cum illuderet, *mortis arbitrium* ſæpe permiſit, poſtquam jam petierant. At Domitianus præſens aſpiciebatq; vultu rubore ſuffuſo ac ſanguineo denotabat ipſe pallores hominum & ſuſpiria numerabat ac ſubſcribebat, aut ſubſcribi jubebat in ipſo ſenatu. quod miſerrimum.

3. *Non ſpectavit.*] Claudian. Conſul. Mallii.

Qui fruitur pœna, ferus eſt, legumque videtur
Vindictam præſtare ſibi.

Xenophon. Hierone: *Viro principi, ubi pœnarum & ſupplicii res eſt, id aliis delegandum: ubi præmiorum aut munerum, ipſi obeundum.*

4. *Videri & aſpici.*] Non erat ſub Domitiano totus mutuus hominum aſpectus: ex vultu ultro citroque culpæ hominum arguebantur. Sic Valerius Maximus 2. 1. *Sed pariter & videre ſancte & aſpici mutuo pudore cuſtodiebantur.* Tertullianus: *Mavult fœmina videre, quam videri.* Colerus.

Videri.] Nihil immanius quam mori ſub arbitrio & aſpectu inimicorum. Sic lib. 2. An. 70. Cum valetudinem Germanici per nuntios timaretur Piſo. *Ea Germanico haud minus irâ, quam per metum accepta: ſi limen obſideretur, ſi effundendus ſpiritus ſub oculis inimicorum foret.*

Videri & aſpici.] Forte ſcripſit, *videre*. Cicer. 1. de off. *Moriendum potius quam vultus aſpiciendus tyranni.*

5. *Subſcriberentur.*] Sic loquitur quia majeſtatis crimen fuit, ſuſpirium miſiſſe cum rei damnarentur. quippe ex more accuſatores, porrecto libello, ſolebant ſe *ſubſcribere*; unde *ſubſcriptio* vel *inſcriptio*, eſt accuſatoris libellus, quo profitetur ſe reum deferre lege Jul. de majeſtate, vel qua alia, cumque reum à ſe peractum iri. Nam hoc ordine res agebatur.

Ducebat accuſator reum in jus ad prætorem, qui lege Jul. de majeſtate quærebat; poſtulabatque, ut prætor nomen ejus reciperet lege Julia, & edebat inſcriptionem ſua manu ſubſcriptam: quæ quidem *inſcriptio* in criminalibus exigebatur, ut ipſa vinciret accuſatorem falſum & temerarium, pœnam daturum, ſi forte calumniator adparuiſſet, vel in probatione defeciſſet.

ret ſævus ille vultus & [1] rubor, à quo ſe contra pudorem muniebat. Tu vero felix Agricola non vitæ tantum claritate, ſed etiam opportunitate mortis. ut perhibent qui interfuerunt noviſſimis ſermo-

INTERPRETATIO.

hominum pavoribus par eſſet atrox illa facies & rubor, à quo ſe contra pudorem defendebat. Tu vero beatus Agricola, non ſolum vitæ claritudine, ſed etiam tempeſtivo exitu. ut affirmant qui adfuerunt, & ſuprema tua verba audierunt, firmo

NOTÆ.

Subſcriptores autem dicebantur, qui ſe accuſatori, qui rei nomen detulerat, *ſubſcribebant.* hinc Aſconius pro Cornelio: *detulit nomen Publius, ſubſcripſit Cajus.* Et Cicero epiſtola ad Q Fr. *Gabinium de ambitu reum fecit P. Sylla, ſubſcribente privigno Memmio.* Virdungus.

Subſcriptionis imaginem repræſentat Seneca in Apocolocyntoſi: *Ducit illum ad tribunal Æaci. Is lege Cornelia, quæ de ſicariis lata eſt, quærebat, poſtulat, nomen ejus recipit, edit ſubſcriptionem.* quæ quidem ita vulgo edita reſtitui in hunc modum velim: *poſtulat nomen ejus recipi.*

6. *Palloribus.*] Macrob 7. Saturn. 11. *Qui metuunt, qua ratione palleſcunt? Nec hoc, Diſarius ais, in occulto eſt. Natura enim cum quid de extrinſecùs contingentibus metuit, in altum tota demergitur: ſicut nos quoque cum timemus, latebras & loca nos occulentia quærimus. Ergo tota deſcendens* (naturæ vis) *ut lateat, trahit ſecum ſanguinem: quo velut curru ſemper vehitur. Hoc demerſo, humor dilutior cuti remanet, & inde palleſcit. Ideo timentes & tremunt, quia virtus animæ introrſum fugiens nervos relinquit* &c.

1 *Rubor, à quo ſe contra.*] De eo Plinius in Panegyrico: *Ira in oculis, femineus pallor in corpore, in ore impudentia multo rubore ſuffuſa.* Item Sueton cap. xviii. Et communiter Seneca epiſtola xi. *Quidam nunquam magis, quam cum erubuerint, timendi ſunt, quaſi omnem verecundiam effuderint. Sulla tunc erat violentiſſimus, cum faciem ejus ſanguis invaſerat.* Lipſius.

Sævus ille vultus, & rubor,] Sueton. capite 19. *Vultu fuit modeſto, ruborisque pleno.* Sulpicia in Satyra habet: *album ingluvie. Non trabe, ſed tergo prolapſus: & inguine albus.* Theod. Marcilius, ſuſpicatur, hic obſcure tactum Domitiani ſomnium, quem ferunt ſomniaſſe. Suetonii verba ſunt capite 23. *Gibbam ſibi pone cervicem auream enatam; pro certoque habuiſſe, beatiorem poſt ſe lætioremque portendi ſtatum Reipub.* &c Haud dubiè hac *gibba,* non *trabe prolapſus* eſt, ſi ipſo conjectore utamur Domitiano. *Barclaius.*

A quo ſe contra pudorem muniebat.] Videtur ſic dictum, ut Livianum illud libro 8. quartæ Decad. *Et ab eadem ſuperbia non venire ad cauſam dicendam arguerent* &c. Item illud libro 1. Decad. *Tamen quia ab ſatisfaciendi quoque cura imperata enixe facere videt, ex præſenti eos potius quam ex præterito æſtimat habitu.* Rhenanus.

Non ſolum *quo,* ut vult Lipſius. Sed magis placet *à quo,* & ſic validior ſententia mihi videtur. Teſte Plin. Paneg. *Erat in ore impudentia multo rubore ſuffuſa.* Utroque dicto ſignificatur, ruborem vultus, qui ſolet in aliis eſſe verecundiæ argumentum, notam in Domitiano impudentiæ fuiſſe, & quamvisruberet vultu, nullius tamen ipſum ſceleris vel flagitii puduiſſe: imo tunc ipſum vel maxime omnem verecundiam effundere ſolitum, cum maxime vultum rubor occuparet. *Virdungus.*

Rubor.] Quo rubore ſuffuſus ultra à natura & à ſævitia, jam cæde & cruore non erubeſcebat.

Rubor, à quo ſe contra pudorem.] Macrob. Satur. 7. 11. *Quæ facit cauſa ut*

nibus tuis, *conſtans & libens fatum excepiſti*, [1] *tanquam pro virili portione innocentiam principi donares.* Sed mihi filiæque, præter acerbitatem parentis erepti, auget mæſtitiam, quod aſſidere valetudini, fovere deficientem, ſatiari vultu, complexu, non contigit. [2] excepiſſemus certe mandata voceſque, quas penitus animo figeremus. Noſter hic dolor, noſtrum vulnus: [3] nobis tam longæ abſentiæ condi-

INTERPRETATIO.

libentique animo mortem excepiſti, quaſi crimen omne quantum in te fuit, à dominante removeres. *Sed mihi tuaque filia, præter dolorem defuncti patris, etiam mœror increſcit, quod adeſſe ægritudini, ſolari morientem, expleri viſu, & amplexu non licuit. Hauſiſſemus certè præcepta ſermoneſque, quos alta mente reponeremus. Noſter hic mœror, noſtra hæc eſt ægritudo animi: nobis ante quatuor annos*

NOTÆ.

ruber corpori ex animi pudore naſcatur? Et ille, natura, inquit, cum quid ei occurrit honeſto pudore dignum, imum petendo penetrat ſanguinem: quo commoto atque diffuſo, cutis tingitur: & inde naſcitur ruber. Dicunt etiam phyſici quod natura pudore tacta, ita ſanguinem ante ſe pro velamento tendat, ut videmus quemque erubeſcentem manum ſibi ante faciem frequenter opponere. Nec dubitare de eo poteris cum nihil aliud ſit ruber, niſi color ſanguinis. Igitur honeſti verecundique ac liberali facie juvenes muniunt & protegunt pudorem ſuum rubore, quaſi nativo velo purpuræ *ante ſe* expanſo; at contrà Domitianus ſe rubore ſanguinis adverſus pudorem protegebat; pudorem obruebat abolebat, extinguebat obpanſo rubore illo cruento illo ſcil. colore ſanguineo ſe ſe velabat ac muniebat adverſus pudorem, adverſus ipſam naturam quæ ultro refugit ſcelus & cruorem.

Ruber.] Apud Diog. Laërt. libro 6. Diogenes *videns adoleſcentulum rubore perfuſum, conſidera, inquit, fili, hic eſt virtutis color.* Quod fuit in alio virtutis ſpecimen, in tali homine criminis, parricidii, ac ſanguinis color fuit.

Ruber] Sueton. Domit. 18. *Commendari ſe verecundia oris adeo ſentiebat, ut apud ſenatum ſic quondam jactaverit Vſque adhuc certè animum meum probaſtis & vultum.* Initio commendatus illo *rubore*, quaſi à pudore & verecundia juvenili eſſet, quia nondum cognoſcebant feram indolem. Sed poſtea ruborem hunc, impudentiam & ſanguineam naturam, non jam verecundiam interpretabantur. jam non probabant *animum* aut *vultum*, ſed utrumque exhorrebant, execrabantur.

1 *Tanquam pro virili portione innocentiam principi donares.*] Tanquam pro tua parte principem innocentem pronunciares, tanquam ea conſtantia & animi æquitate declarares, te non violenta morte obire, veneno à tyranno interceptum, ſed naturam tibi vivendi finem facere, ac propterea te nemini iraſci, tanquam mortis tuæ autori.

Sic è contrario Germanicus queritur apud noſtrum 2. Annalium 71. Ex qua querela perſpicimus, quam vim habeat iſtud, quod de Agricola dicitur, *pro virili portione innocentiam principi donaſſe*, hoc eſt, non queſtum eſſe de præmaturo ſuo obitu, & quaſi diutius vivere potuiſſet, niſi ſceleſtis inſidiis circumventus eſſet &c. Similem animi moderationem in Arato prædicat Polybius. *Virdungus.*

2 *Excepiſſe certe mandata*] Ita apud Homerum Andromache luget Hectorem:

Nec mihi ſermones dixiſti, quorum ego ſemper
Noctéq; atque dies lacrymis ſuffuſa recorder.

Lipſius.

3 *Nobis tam longa abſentia conditione, ante quadriennium amiſſus es.*] Ex

tione ante quadriennium amiſſus es. Omnia ſine dubio, optima parentum, aſſidente amantiſſima [1] uxore, [2] ſuperfuere [3] honori tuo: [4] paucioribus tamen lacrymis compoſitus es, & noviſſima in luce deſideravere aliquid oculi tui. Si quis piorum manibus locus; ſi, ut 46
ſapientibus placet, [5] non cum corpore exſtinguuntur magnæ animæ: placide quieſcas, noſque domum tuam ab infirmo deſiderio, & mu-

INTERPRETATIO.

ereptus es lege tam diuturna abſentia. At certe, patrum amantiſſime, adſiſtente cariſſima conjuge, exſequiis & honori tuo plene ſatisfactum eſt: paucioribus tamen fletibus conditus ac ſepultus es, & ſupremo vitæ momento defuit aliquid oculis, defuit quod intueri velles. Si qua piorum virorum animis deſtinata ſedes, ſi ut ſapientiæ doctores cenſent, non una cum corpore intereunt illuſtres animæ, leni quiete fruaris, noſque fa-

NOTÆ.

his verbis conjiciebat Lipſius, Tacitum ſcripſiſſe hunce libellum quadriennio poſt Agricolæ obitum. At ego aliter capiebam: Tacito ſcilicet videri, quoniam tempore mortis Agricolæ *quadriennio* abfuiſſet, neque illum toto eo ſpatio unquam vidiſſet, perinde ſibi eſſe, ac ſi Agricola, *ante quadriennium* mortem obiiſſet. *Pichena*. Pronuntiat, viſum ſibi Agricolam jam tunc mortuum, quo poſtremo ipſum vidit; *ante quadriennium* ſcilicet. *Gruterus*.

Tam longa abſentia.] Id eſt, nobis ante quadriennium ereptus es tam longæ abſentiæ conditione. & per *abſentiam*, intelligit mortem Agricolæ partim, & partim *abſentiam* ſuam. Jam aberat Tacitus, priuſquam decederet Agricola, & poſt deceſſum ejus continuata illa longa *abſentia*, per mortem nempe.

Et cum id ſcriberet Tacitus, jam effluxerant quatuor anni, à quibus non viderant ipſe & uxor optimum parentem, & hi quatuor anni partim elapſi ante mortem, partim poſt mortem Agricolæ. & hoc eſt quod vocat *longam abſentiam*. Nam certe profectus erat Tacitus cum uxore, *ea conditione* naturæ ſeu fati, ut perpetuo abeſſet ab Agricola, nec umquam amplius eum videret.

1. *Vxore.*] Nempe Agricolæ, nam filia ipſius aberat cum Tacito viro ſuo.

2. *Superfuere.*] Satis ſuperque cumulati ſunt honores,

3. *Honori tuo.*] Id eſt funeri & exequiis. qui ſupremus honos.

4. *Paucioribus tamen lacrymis compoſitus es.*] Sic hiſt. lib. 1. *Piſonem Verania uxor ac frater Scribonianus, T. Vinium Criſpina filia, compoſuere.* Horatius ſermon. 5. Sat. 9. *Omnes compoſui.* id eſt, ſepelivi. Petron. Arb. *Aut prateriens aliquis nos tralatitia humanitate lapidabit, aut quod ultimum eſt, iratis etiam fluctibus, imprudens arena componet.* Pichena

Paucioribus.] Nempe propter abſentiam generi & filiæ ſuæ, quos ſcil. oculi deficientis patris tum deſideravere.

5 *Si non cum corpore* &c] Videtur hic loqui ex opinione Stoicorum: qui cum alias imbecilliores, alias validiores animas facerent, illas ad exiguum tempus ſupereſſe, has autem *uſque ad illam*, quam hariolabantur, *univerſi conflagrationem* duraturas dicebant, ut præter alios refert Theodoretus Serm. 4. Hinc & Cicero 1. Tuſc. *Stoici uſuram nobis largiuntur, tanquam cornicibus: diu manſuros ajunt animos, ſemper negant.* Virdungus.

Non ... exſtinguuntur.] Cic pro Sextio: *Neſciebam inter ſapientiſſimos homines hanc contentionem fuiſſe, ut alii dicerent animos hominum ſenſuſque morte reſtingui, alii autem tum maxime mentes ſapientum ac fortium virorum, cum è corpore exceſſiſſent, ſentire, ac vigere. quorum alterum fugiendum non eſſe, carere*

liebribus lamentis ad [1] contemplationem virtutum tuarum voces; [2] quas neque lugeri, neque plangi fas eſt: [3] admiratione te potius temporalibus laudibus, & ſi natura ſuppeditet, militum decoramus;

INTERPRETATIO.

miliam tuam ab imbecillo dolore, & à fœmineis lacrymis ad conſiderationem tuarum virtutum incites, quas neque defleri, neque deplorari licet: quin imo te potius per admirationem temporali honore, & ſi natura ſufficiat, immortali laude celebramus. Ea vera

NOTÆ.

ſenſu; alterum etiam optandum, meliore eſſe ſenſu.

1. *Contemplationem virtutum.*] Sic l. 15. an 62. Seneca ad amicos, cum mori adactus eſt juſſu Neronis *Quod unum jam, attamen pulcherrimum habebat, imaginem vitæ ſuæ relinquere teſtatur, cujus ſi memores eſſent bonarum artium, famam tam conſtantis amicitiæ laturos* Et ad Paullinam uxorem: *Sed in contemplatione vitæ per virtutem actæ, deſiderium mariti ſolatiis honeſtis toleraret.* Sic & intra Tac. ſocrui & uxori: *Formamque ac figuram animi magis quam corporis complectantur.*

2. *Quas neque lugeri.*] Huc pertinent verſus Ennii:

Nemo me lacrymis decoret, nec funera fletum
Faxit. cur? volito vivus per ora virum.

3. *Admiratione te potius.*] Priora verba ſic tenrem: *admiratione te potius, te immortalibus laudibus.* Lipſius.

In verbis hæreo: de ſententia non ambigo: nam hoc ait, admiratione & laudibus proſequendam memoriam defuncti, &, quatenus fieri poſſit, ſimilitudine morum ac vitæ. Indicant quæ ſequuntur, *quam tenere & exprimere non per alienam materiam & artem, ſed tuis ipſe moribus poſſis.* Addidit, *ſi natura ſuppeditet*, quaſi ſupergreſſa ſit humanam virtutem virtus Agricolæ. ſic de deorum dearumque aut heroum imitatione loquuntur. *deas* inquit Ariſtenætus *quantum poſſibile eſt, exprimis, æmularis.* Igitur ſic legere poſſis, *ſimili vita decoremus*, vel potius: *imitatu decoremus.* Mercerus.

Admiratione te potius.] Sic legi poſſit, *quin admiratione te potius immortalibus laudibus, & ſi natura ſuppeditet, imitatu, vel ſimilitudine virtutum, decoramus*, ea ſcil. cognata & conjunctiſſima pietas in ſummum virum. Opponit *admirationem infirmo deſiderio*, & *laudes lamentis* inanibus, & *imitatum* muliebri planctui. nam ſupra, nos *ad contemplationem virtutum tuarum voces, quas neque lugeri, neque plangi*, ſed potius eas ſectari & imitari *fas eſt.*

Et ſi natura ſuppeditet, id eſt, ſi indoles noſtra, ſi vis naturæ noſtræ infirmioris *ſuppeditet* & ſufficiat tanto decori, tuam virtutem æmulemur, ut generoſa tanti parentis proles; quod etiam ſatis convenit cum his quæ ſequuntur: *Is verus honos, ea conjunctiſſimi cujuſque pietas.*

Et certe verus honos filiorum in parentem, eſt virtus ſeu imitatio virtutum ipſius. Hæc vera conjunctio, hæc vera propinquitas maxima pietas eſt ſimilitudo morum, bonarumq; artium. congruit etiam quod habetur infra: *Forma mentis æterna, quam tenere & exprimere, non per alienam materiam & artem, ſed tuis ipſe moribus poſſis.*

Te potius.] Si ſcripſit, *temporalibus*, haud dubie & de immortalitate conſequenter addere debuit. ſicque forte relinquere potuit, *quin te potius temporalibus laudibus, & ſi natura ſuppeditet, immortalibus decoramus*

Et eò ducere videtur hæc verba, *ſi natura ſuppeditet*, quaſi ſic ſcriberet, aut ſentiret: Quin te potius pro noſtris viribus, & quantum natura vitaque noſtra ſuppeditat, præſenti hoc ævo noſtro *temporalibus*, quod poſſumus, *laudi-*

Is,

Is verus honos, [1] ea conjunctiſſimi cujuſque pietas. [2] Id filiæ quoque uxorique præceperim, ſic patris, ſic mariti memoriam venerari, ut omnia facta dictaque ejus ſecum revolvant, ſamamque ac [3] figuram animi magis quam corporis complectantur. non quia intercedendum putem [4] imaginibus quæ marmore aut ære finguntur: ſed ut vultus hominum, ita ſimulacra vultus imbecilla ac mortalia ſunt;

INTERPRETATIO.

laus, hoc *verum decus*, *ea vera propinqui atque amiciſſimi cujuſque pietas & amor. Id etiam filiæ & conjugi tuæ conſuluerim, ſic obſervare & honorare memoriam parentis. & viri, ut omnia* præclara ipſius *facinora verbaque ſecum reputent. formamque ac ſpeciem animi quam corporis altius infigant menti. non quod invidendum cenſeam ſimulacris, quæ ex marmore aut ære formantur: ſed ſicut facies mortalium, ita effigies eorum infirma ac caduca ſunt;*

NOTÆ.

bus proſequimur, & *ſi natura* ſuppeditare & ſufficere poſſit, *immortalibus laudibus decoramus.*

Quod & faciebat ſtatim Tacitus ipſe virtute, doctrina, & ſcriptis hocce libello laudibus Agricolæ. *Nam.* ut recte ait, *multos, veterum velut inglorios & ignobiles oblivio obruet. Agricola poſteritati narratus & traditus, ſuperſtes erit.* Sic illum certe immortali laude & gloria decoravit.

Te potius .. laudibus .. decoramus.] Inter Apoph. lib. 8. *Veras virtutes qui prædicant, plus debent iis quos laudant. quam ipſis debent qui laudantur.* Hinc creſcit virtutis amor in ſcriptore & æmulatio boni, & ſpargitur in plures fama laudantis, quaſi ſimilis.

1. *Ea conjunctiſſimi cujuſque pietas.*] Cic. Philipp. 14. *Sed quoniam P. C. gloriæ munus optimis & fortiſſimis civibus monumenti honore perſolvitur, conſolemur eorum proximos, quibus optima eſt hæc quidem conſolatio parentibus, quod tanta Reipub. præſidia genuerunt liberis, quod habebunt domeſtica exempla virtutis. conjugibus, quod iis viris carebunt, quos laudare, quam lugere præſtabit. fratribus, quod in ſe, ut corporum, ſic virtutum ſimilitudinem eſſe confident.*

2. *Id filiæ quoque præceperim.*] Primum ſe excitat, totamque *domum* ad admirationem imitationemque virtutum Agricolæ, his verbis; *quin admiratione te potius* &c. *decoramus.* Dein ſeorſim exhortatur filiam conjugem ſuam, & uxorem ipſius Agricolæ memoriam ipſius ſic venerari, *ut omnia facta dictaque ejus ſecum revolvant, formamq; ac figuram animi magis quam corporis*, in ſe & ſuis moribus exprimant, atque venerentur.

Famam.] Leg. *Formam.*

3. *Figuram animi.*] Cic. Philipp. 10. *Quamquam nullum monumentum clarius Ser. Sulpicius relinquere potuerit, quam effigiem morum ſuorum, virtutis, conſtantiæ, pietatis, ingenii, filium.*

Figuram animi.] Mart. lib. x. Epig. 32.

Ars utinam mores, animumque effingere poſſet,
Pulchrior in terris nulla tabella foret.

4. *Imaginibus quæ marmore.*] Apoph. lib. 8. *Plotinus Philoſophus Platonicus Amelio pictori roganti, ut corporis formam pateretur effingi, non paſſus eſt: Quid, inquit, an non ſatis eſt, nos hanc imaginem circum ferre, niſi & imaginis imaginem relinquamus poſteris oſtentandam? Iudicavit cum Pythagora corpus eſſe thecam mentis, utcumque eam exprimentem, minimam autem hominis partem videre eum, qui nihil aliud videt, quam corpus.*

Quæ marmore aut ære finguntur.] Cera ergo jam propemodum obſoleverat, qua olim in imaginibus uſi, &

formi mentis æterna, quam tenere & exprimere non per alienam materiam & artem, ſed tuis ipſe moribus poſſis. Quidquid ex Agricola amavimus, quidquid mirati ſumus, manet: manſurumque eſt in animis hominum, in æternitate temporum, [1] fama rerum. [2] Nam multos veterum velut inglorios & ignobiles oblivio obruet. Agricola [3] poſteritati narratus & traditus, ſuperſtes erit.

INTERPRETATIO.

ſpecies animi ſempiterna, quam retinere, adumbrare & efformare non per materiam extraneam, aut per artem ullam, ſed tuis ipſe virtutibus imitari queas. Quicquid in Agricola dileximus, quicquid ſuſpeximus, durat, duraturumque eſt in memoria hominum, in perpetuitate temporum & in rerum hiſtoria. Quippe ſilentium æternum premet & obruet pleroſque veterum velut inhonores & ignotos. At Agricola poſteritati commendatus memoratuſque, vivet & numquam ſilebitur.

NOTÆ.

atrienſes clypei cœperant formari *marmore* aut *ære*. Confeſſum eſt, *imagines* nihil aliud fuiſſe, quam expreſſos vultus. De *ære* Papinius 2. Thebaid.

—— Species eſt cernere avorum
Cominus & vivis certantia vultibus æra.

Ovid. libro 6. Faſtorum:

Vidimus ornatos ærata per atria, pictâ
Veſte triumphales occubuiſſe ſenes.

De marmore Plinius lib. 35. 2. *Aliter apud majores in atriis hæc* (imagines corporum) *erant quæ ſpectarentur, non ſigna externorum artificum, nec æra, aut marmora. Expreſſi cera vultus ſingulis diſponebantur armariis.* Barth.

1. *Fama rerum.*] Intellige de hiſtoria rerum Rom. ſeu generis humani in univerſum, non vero ſolum de rebus geſtis ab ipſo Agricola. hic vivet ſcil. in hiſtoria & memoria famaque mortalium. Quandiu erunt homines, quandiu erunt Romani, aut rerum Rom. amantes, tamdiu ille prædicabitur, tamdiu *in animis*, famaque rerum ac memoria æternus ac *ſuperſtes erit.*

2. *Nam multos veterum.*] Sic præter alios Horatius: *Vixere fortes ante Agamemnona multi, ſed omnes illacrimabiles urgentur, ignotique longa nocte, carent quia vate ſacro.*

3. *Poſteritati narratus .. ſuperſtes erit.*] Certe poſſit dici hic idem quod habet Plin. lib. 6. epiſt. 16 quam Tacito ſcribit. *Petis ut tibi avunculi mei exitum ſcribam, quo verius tradere poſſis, gratias ago. Nam video, morti ejus, ſi celebretur à te, immortalem gloriam eſſe propoſitam. Quamvis enim pulcherrimarum clade terrarum, ut populi, ut urbes, memorabili caſu, quaſi ſemper victurus occiderit, quamvis ipſe plurima opera & manſura condiderit, multum tamen perpetuitati ejus ſcriptorum tuorum æternitas addet. Equidem beatos puto, quibus deorum munere datum eſt, aut facere ſcribenda, aut ſcribere legenda, beatiſſimos verò quibus utrumque.* Et lib 8. epiſt. 33. *Auguror (nec me fallit augurium) hiſtorias tuas immortales futuras, quo magis illis (ingenue fatebor) inſeri cupio.*

DE

ORATORIBUS

SIVE DE

CAUSSIS CORRUPTÆ ELOQUENTIÆ,

DIALOGUS.

Qui ab aliis CORN. TACITO à quibuſdam M. FAB. QUINTILIANO tribuitur.

Qui ab aliis CORNELIO TACITO] Hunc dialogum vix crediderim eſſe Taciti, quanquam autor quiſquis fuit ejus erudiſſimi ſeculi, teſtatur, ſe diſertiſſimorum hominum ſermonem repetere, quem juvenis admodum audiverit, *iiſdem numeris iiſdemque rationibus*; ut potius loqui illos ipſos lector debeat imaginari, quam eum qui conſcripſit. Sane fit hic *anni ſexti* mentio *Veſpaſiani principatus.* quo tempore juvenis fuit admodum Tacitus. Fit & mentio *Mutiani, ſenatorumque eloquentium Eprii Marcelli ac Criſpi Vibii.* quorum quoque meminit Tac. in libris Annalium. Nec Juſtus Fabius cui inſcribitur hoc opuſculum, ex Plinii epiſtolis ignotus eſt. Sed haud me latet etiam apud veteres tam aptè conſcripta quædam eſſe, ut antiquiora videri queant, quam ſunt. Suſpicor Julium iſtum Secundum & M. Aprum Maternumque Gallos fuiſſe è Gallia Togata, quæ Italis Ciſalpina eſt. Nam ſic alicubi dicit Aper, *Quotus quiſque quum ex Hiſpania vel Aſia, ne quid de Gallis noſtris loquamur, in urbem venit, Salejum Baſſum requirit?* Paulopoſt idem, *in Britannia fuiſſe ſeſe.* Rhenanus. Hoc opus Tacito potius adſeruerim quam Fabio, ſequu-

tus non modo Pomponii Sabini, ſed & omnium exemplarium fidem. Nec me jam ſtili ratio uſq; eo movet, cum ſciam pro ætate facile genus dicendi mutari: & quod adoleſcentis fuit lætum, luxurians, profluens ac floridum, ſenis fieri conciſum, breve, grave, ſobrium ac maturum: quale ipſius Annalium & hiſtoriarum eſt, ad quæ ſcribenda jam ſenex ſub Nerva animum appulit. *Pithæus*. In his Notis ea ſaltem tangam, quorum vel inſignis correctio eſt, vel ambigua. Reliqua recepta in contextum, ſatis ſit verbo jam nunc prædixiſſe, è Farneſiani libri fide eſſe; nam Vaticanis aberat. At de ſcripto, & ſcriptore ipſo, pauca etiam hic libanda ſunt. Scriptum ſane optimum, ſtilo, inventione, judicio: & quod in hoc genere (integrum eſſet modo) conferre nihil verear cum iis quæ optimi ſæcli, & optimæ notæ. Scriptor tamen ipſe incertus. Nam Tacitum fuiſſe qui credam? Stilus valide abnuit, idque non fallax in hoc genere argumentum. ſtilus in Tacito, conſtrictus ubique, teres, acutus, & ſeverus magis quam lepidus: hic omnia contra. At mutari is in ætate aut argumento poteſt, inquiunt. Non nego. ſed numquam ita ut abeat prorſus à ſeſe. Quidquid Cicero ſcripſit, ſenex, juvenis, philologum, philoſophum; in iis tamen lineamenta quædam apparent ejus viri & vultus. Nec aliter fit in omnibus nobis. Ætatem etiam vide, ſi non pugnat. Hic ſcriptor ſermonem hunc habitum inducit Sexto Flaviani imperii anno: eique interfuiſſe ſe *admodum juvenem*. Quomodo vero tunc admodum juvenis Tacitus, ſi honores etiam cœpit ſub Veſpaſiano? Id enim de ſe fatetur, & *dignitatem* ſuam *à Veſpaſiano inchoatam* ait hiſtoriarum primo. Sed exemplaria omnia Tacito librum hunc adſerunt. Quæ illa? vix bina aut terna credo ea eſſe in omni Europa. quæ tam facile & pronum eſt hic mentiri, quam in aliis libris ſæpe. Sed etiam Pomponius Sabinus. Ita enim politiſſimus doctiſſimuſque Pithæus nos docuit, Notis ad hunc libellum. Is igitur Sabinus mediæ ætatis Grammaticus in carmen de obitu Mæcenatis: *Cornelius*, inquit, *Tacitus appellat ſcripta Mæcenatis calamiſtros*. Nec negare certè poſſumus quin is locus hodieque in hoc libello extet. Quid dicam! ſerio & ingenuè, nihil me credere huic ignobili Sabino, qui ex veteri verbo, ſomniavit fortaſſe quod voluit. Dico me. nam aliis nihil præ eo quid ſequantur. Incommodi quid erit, ſive Tacito tribuamus; ſive M. Fabio Quinctiliano, ut mihi olim viſum? Nam & ſtilus ipſe plane geminus: & ille ſe *De cauſſis corruptæ eloquentiæ* ſcripſiſſe plus uno loco fatetur. quem titulum valde appoſitum ſcio huic argumento. Præcipuam enim materiam & velut fundum ſcripti, hoc fuiſſe, evincunt illa, quæ ſuperant, & magis vincerent quæ à fine deſunt. Ipſe. Maternus hic ad Meſſalam: *Exprime nobis non laudationem antiquorum, ſed cauſſas cur in tantum ab eloquen-*

tia eorum receſſerimus. Ætas tamen Quinctiliani paulo grandior fuiſſe videtur, quam ut hic ſermo habitus ſit illo juvene. Itaque ambigo. & cum multa dixerim, claudo tamen omnia & ſigno hoc reſponſo, mihi non liquere. *Lipſius.* Libellus iſte vulgo inſcribitur, *Cornelii Taciti equitis Romani dialogus.* Verum ſtilus hujuſce libelli nimis abhorret à ſtilo Taciti. Sed quæro, num idem ſtilus deceat hiſtoricum & dialogiſten: teſte Demetrio, *Dialogi periodus eſt, quæ remiſſa & ſimplicior hiſtoricâ.* Præterea pauca Tacitus hic præfatur, & ſic non mirum ſi ſolitus ejus ſtilus vix agnoſcatur; reliqua vero verbis *numeriſque* eorum refert, quos hic loquentes inducit. Sed ætas repugnat: præſertim cum naſcatur Cornelius anno extremo Claudii, idque temporis quo proferretur hic ſermo, annos minimum viginti duo natus ſit. Sed audi Gell. lib. 10. 28. Ser. Tullium *pueros eſſe exiſtimaſſe, qui minores eſſent annis 17. atque inde ab anno 17. quos idoneos jam eſſe reipublicæ arbitraretur, milites ſcripſiſſe, eoſque ad annum 46. juniores, ſupraque eum annum ſeniores appellaſſe.* Itaque cum anno Veſpaſiani VI. Cornelius 22. annos habuerit, ſic tunc dici *admodum juvenis* præ longiore juventutis ſpatio, quod à 17. ad 46. annum extendebatur, & octava, vel nona ſtatione Veſpaſiani quæſtura potiri potuit. *Salinerius.* Puto nihil prorſus hic eſſe, quod C. Taciti phraſes ſtilumque redoleat. Sed nec F. Quintilianum, etiamſi cætera omnia argumenta congruerent, hujus operis autorem pronunciaverim, cum ſcriptio iſta, meo quidem judicio, illum & facilitate orationis & elegantia ſuperet, & cum quovis optimi ſæculi oratore conferri poſſe videatur. Itaque incerti autoris titulum libello appoſuerim. *Pichena.* Quod afferunt hic interpretes de ætate Cornelii, nullius momenti eſt. quaſi vero ille compoſuerit omnia volumina quæ hocce ævo edita ſunt, & quo tot oratores eximii floruere? An ideo hic liber Taciti erit, quia ibi fit mentio Veſpaſiani, Muciani, Helvidii, Meſſallæ, Eprii Marcelli, Criſpii Vibii, & tot aliorum oratorum qui hoc ipſo ævo eloquentiæ laude præcelluerunt? Et quot alii oratores hoc libro laudantur, quorum tamen nuſquam meminit Tacitus? Nobis opponunt, Pomponium Sabinum attribuiſſe hunc libellum Cornelio. Sed certe Pomponius ille, Grammaticus fuit mediæ ætatis, quo tempore jam literæ veluti *remotæ* & *obliteratæ*, quo jam veluti fugiebant exoleſcebantque egregiæ artes. Et ille Grammaticus, vel deceptus eſt falſo & vano titulo exſcriptoris, quod idem ſæpe contingit & aliis librorum titulis, nec ſedulo advertit literator ille ad ſtilum & genium Taciti, neque vel ipſa verba utriuſque auctoris, aut ingenii & eloquentiæ diſcrimen ſatis ponderavit, vel rei ſuæ ac ſententiæ favens, quærebat argumentum quo validius inniteretur, cum ſcripta Mæcenatis calamiſtros appellaret. Amant ſic ſæpe aucto-

res loca allata egregiis & eximiis auctoribus adſcribere, aut cum meliora ignorant, aut dum vaniloquentiam ſuam fulciunt magnis argumentis. Opponunt nobis Grammaticulum. audacter dicam; ſi opponerent nobis ipſum Tacitum, ſi Tacitus ipſe hoc diceret, Tacito non adſentirer. quia ſcil. ratio major, & veritas ipſa contra pugnat. At, inquiunt, multæ voces hujus libri ſimiles uſurpatæ ſunt ipſi Tacito. Nugantur illi. falluntur & nos fallunt. quod clare ſtatim patebit. Et quis neget voces Latinas eaſdem reperiri & in Tullio qui tamen ante centum annos ſcripſerat, & in Plinio utroque, & in Tacito & in iſto libello, & in aliis etiam auctoribus qui longo poſt tempore floruerunt. quid mirum? ſed iſtæ voces quaſi diſſolutæ, nullam paris ingenii vel facundiæ ſimilitudinem referunt aut exſcribunt. At certe vis dicam ingenue qui talia dicunt, aperte fallunt, & ſunt pauciſſima hic verba hujuſmodi quæ Taciti mentem ac ſtilum vel eminus exhibeant. imo dicam audacius, nulla hic eſſe verba vere Corneliana, quod diu penſitavimus & certiſſime novimus, tum ex familiari uſu & aſſidua lectione hujus auctoris, quum ex indice verborum Taciti, qui noſtra cura & opera compoſitus hiſce libris adjungetur. Adi hunc indicem, & clare nobiſcum perſpicies, nullam toto hoc dialogo, vocem, nullam phraſim, nullamque dicendi formam ac ſpeciem Cornelio ſimilem prorſus reperiri. Quis putet ſcripſiſſe Tacitum, ut habetur hoc dialogo, *Veteres & ſenes. Novam & recentem curam. Negotioſos & rebus intentos. Juvenes & adoleſcentes. Advenæ quoque & peregrini. Imagines & tituli & ſtatuæ. Carmina & verſus. Nemora & lucos. Memoria ac recordatione*, & ſimilia paſſim omnibus lineis? an graviſſimus auctor ſic ſcripſit? quaſi vero! Qui talia hæc affirmant, certe neq; doctrinam, aut lectionem, nec mentem neq; vel oculos habent. Itaq; genius, mens, ſtilus, ſermo Taciti, omnia abdicant & rejiciunt munus & opus iſtud, quamvis facundum maxime & egregium. Taciti ſermo brevis acutus, preſſus, ſeverus, gravis, ſobrius, maturus. etiam & ſæpe obſcurus, imo & (dicere ne audeam?) durus, abruptus & incomptus, licet validus, firmus & ſenſu prægnans, ſæpe videri poſſit. At hujuſce auctoris, quicunq; ſit, ſermo profluens, diſertus, lætus, venuſtus, floridus & quaſi paſſim luxurians ac juveniliter exſultans. Et forte dialogus iſte antiquior exiſtimari poſſit, quam ſunt hiſtoriæ Taciti Hunc ſermonem habitū eſſe ſupponunt ſexto Veſpaſiani principatus anno, & ſcripſit Tacitus tantum ſub Nerva & Trajano. Et ſic dialogus oratorum iſte 30 annorum ſpatio Tacitum præceſſerit, quod ſpatium in hac materia videri poſſit ingens & immenſum. & ſi repures animo, id pronuntiatum ab oratoribus qui jam tum ſeniores & antiquiores erant cum diſputarent. nam iſte auctor *juvenis admodum* eos audivit, jam tu 60. annos ante Tacitum, computare poſſis. quare forte & profluentior hæc eloquentia eſt, quam ut

Taciti ævo ſatis congruat. At non ſolum verba aut phraſes, ſed & res multæ hic enarrantur, quas eaſdem & apud Tacitum legas Et quid ni de iiſdem rebus diverſi auctores ſuo modo differant? quid mirum? Hæc v.g. dialogi, *Lucroſæ hujus & ſanguinantis eloquentiæ uſus & è malis moribus natus.* Et hæc, *Nam Criſpus & Marcellus . . . quid habent in hac præſenti fortuna concupiſcendum? an quod timent, an quod timentur? quod alligati cum adulatione, nec imperantibus umquam ſatis ſervi videntur, nec nobis ſatis liberi?* Etiam iſta: *Nec incertus futuri teſtamentum pro pignore ſcribam: nec plus habeam quam quod poſſim cui velim relinquere, quandocunque fatalis & meus dies veniet.* Et rurſus: *Illos quin imo orbos & locupletes & potentes venire plerumque ad juvenem & pauperem* &c. *Iam vero qui togatorum comitatus & egreſſus?* Quis neget hæc & talia multa ſub ſtilum Taciti cadere potuiſſe? quis neget hæc & ſimilia eſſe materiam Hiſtoriæ Rom. quia ſunt certe eadem hominum ingenia ſimileſque ejuſdem ævi mores, quis neget hæc congruere ſtilo hiſtorici non ſolum, ſed & cujuſcunque auctoris & ſcriptoris? Quot alii auctores memorias libroſque hiſtoriarum compoſuere? quot recitavere palam, libros in omni genere eloquentiæ hoc eodem ævo? Legantur ſolummodo literæ Plinii junioris, & ætatem non ſterilem, non effœtam animadvertes. Quid ni & hoc eodem libello multa reperias quæ perinde ad Senecam, ad Plinium utrumque, & ad Suetonium, Dionem & alios auctores pertineant? Lege attente paucas lineas dialogi hic appoſitas. An mentem, an genium Taciti, an brevitatem, an gravitatem ipſius hic agnoſces? Sed ſe ipſe, inquiunt, diſſimulavit hoc libello, ſtilum & dicendi genus commutavit, & veluti genium & eloquentiam induit oratorum, quos juvenis audierat, & quos inducit hic diſputantes. Et prout eſt materia, differit, inſervit argumento, & prout eſt res, mentem & ſermonem accommodat pari facundia & induſtria. ita in Annal. ſtrictior, preſſior & gravior eſt, & imitatur id quod dialogo habetur, *ſenſus tarda & inerti ſtructura in morem annalium componantur*, in hiſtoriis vero affluentior & facundior ſermo eſt. Pariter igitur & hocce libello, cum de eloquentiæ laude & ſeculi gloria agetur, rem tanti momenti jam non ſuis verbis ille, ſed *iiſdem numeris & rationibus* oratorum, quos audierat juvenis, exſequitur. Hinc totus alius à ſe ipſo videtur hoc dialogo, quia ſcil. velut adſcititia, inducta, & quaſi aliena eloquentia utitur. ita ut hic formam animi *ſui & ingenii* non redderet Tacitus, ſed oratorum eloquentiſſimorū facundiam exprimeret, referret, exſcriberet, *ſervato quoq;* etiam *ordine diſputationis.* ita ut jam *non ingenio, ſed tantum memoria ac recordatione opus* eſſet, ut ſcil. quæ *à præſtantiſſimis viris & excogitata ſubtiliter & dicta graviter, acceperat*, enuntiaret. Et fecit hic Tac. id ipſum quod deſcribitur infra hocce dialogo cap. 14. *Delectaſſet enim te & Apri noſtri accu-*

ratiſſimus ſermo, cum Maternum, ut omne ingenium ac ſtudium ſuum ad cauſſas agendas converteret, exhortatus eſt: & Materni pro carminibus ſuis læta, utque poetas defendi decebat, audentior, poetarum, quam oratorum ſimilior oratio. Similiter & hic Tacitus, quaſi ſe ipſo *audentior* factus, longe eloquentior & ſe ipſo profluentior videtur, quia ſcil. non ſua ingenii forma, quia non ſolita dicendi ſpecie, ſed eloquentiſſimorum oratorum facundia uteretur, aut certe quia dignitate & amplitudine materiæ evectus jam velut extra ſe prorumpebat. Sed hæc & talia jam ſatis validis argumentis confutavit doctiſſimus Lipſius. An aliquis, quidquid contendat & enitatur, ita à ſe ipſo prorſus abeat? an totus ipſe ſe ſe in alium ſic ſtatim transferat? an totus à genio proprio ſic deſciſcere facile poſſit? ita ut non amplius agnoſcatur, ut nullatenus jam ſe ipſe referat aut exſcribat? Quis non agnoſcat Ciceronem aut Platonem in dialogis, quantumvis ſe ipſi diſſimulent? quamvis perſonas alienas ſedulo & ſerio imitentur. Quis non agnoſcat Tullium, & juvenem & ſenem, & quamcunque materiam tractet? Quis non & agnoſcat Tacitum ſemper ſui ſimilem? Itaque leve & inane argumentum petitur ex hoc loco. Neque certe ætas, neque verba, nec eloquentiæ ſpecies aut forma conveniunt. Et tantum abeſt ut ſcripſerit Tacitus ſub Veſpaſiano, ut ne quidem imperante Domitiano ſtilum attigerit. nam primò incepit componere res Domitiani, ut ipſe teſtatur, quas certe res non deſcripſiſſet ipſo imperante; neque ille forte materiam aut memorias talis hiſtoriæ colligere auſus foret. dein ſecundo loco ſcripſit Annales incipiens ſcil. à fine Auguſti. Nihil autem ſcripſiſſe ante Nervæ principatum, clare patet ex his Agric. 3. *Nunc demum redit animus* (de ſtudiis loquitur) *& quamquam primo ſtatim beatiſſimi ſæculi ortu Nerva Cæſar res olim diſſociabiles miſcuerit, principatum ac libertatem, augeatque cotidie felicitatem imperii Nerva Traianus . . natura tamen infirmitatis humanæ tardiora ſunt remedia quam mala, & ut corpora lente augeſcunt, cito exſtinguuntur, ſic ingenia ſtudiaque oppreſſeris facilius, quam revocaveris ... Quid ſi per quindecim annos,* (quibus ſcil. imperavit Domitianus) *grande mortalis ævi ſpatium, multi fortuitis caſibus, promptiſſimus quiſque ſævitia principis interciderunt?* Ergo toto illo ingenti ſpatio 15. annorum nihil ipſe Tacitus, nihil alii ſcribere auſi ſunt. Nam *neque in ipſos modo auctores, ſed in libros quoque eorum ſævitum, delegato triumviris miniſterio, ut monumenta clariſſimorum ingeniorum in comitio ac foro urerentur* &c. *Expulſis inſuper ſapientiæ profeſſoribus, atque omni bona arte in exſilium acta.* Et infra *adempto per inquiſitiones & loquendi audiendique commercio. Memoriam quoque ipſam cum voce perdidiſſemus.* At ex memoria amiſſa ſequitur dificultas aut certe impoſſibilitas loquendi ac ſcribendi. Itaq; nihil ſcripſit aut edidit

Tacitus

Tacit. ante principatum Nervæ. ergo longe antiquior eſt dialogus iſte, quam ut tribui Cornelio poſſit. Quod ſpectat ad Quintilianum, id magis ambiguum. Sed certe & eloquentior & profluentior dialogi ſermo quam pro genio hujus auctoris. Et declamationes quæ nomine Fabii circumferuntur, quaſi jejunæ & frigidæ videantur præ hoc oratorio libello. Unum eſt quod præcipue innuat eſſe Quintiliani. Nempe quia ille reparatum maxime & inſtauratum voluit perfectiſſimum illud dicendi genus quod floruit Auguſteo ſæculo, & tum præcipue res & decus illius agebatur, ut qui eſſe eloquentiſſimus ſuæ ætatis orator & dicendi ſummus magiſter, qui & principis procerum Domitiani ſororis nepotes doceret. Et ille maxime detrahit obtrectatque Senecæ, qui primus mortalium corrupit infregitque auream illam Ciceronum & Cæſarum eloquentiam, qui ab ea cum deflexiſſet etiam coætaneos auctoritate ſua in eoſdem ſcopulos traxit.

At ſcripſit Quintilianus *De cauſſis corruptæ eloquentiæ*. Sed num eamdem materiam poſſint diverſi auctores attingere? & præſertim in re graviſſima ac celebratiſſima, & quæ jam non ſolum ad Romanos, ſed & ad omnes imperii Rom. ſocios clienteſque pertineret, qui jam non linguam ſolum, ſed & eloquentiam Rom. concupiſcebant, & æmulabantur, ac præcipue in cauſſis & negotiis forenſibus, ſæpe & in ipſis hiſtoriis, etiam uſque ad verſus & elegos. Neq; certe aliter ſociis quam eloquentia Rom. orationem habere, aut cauſſam dicere licuit in ſenatu, ut neq; forte aliter etiam apud tribunalia proconſulum & legatorum Cæſaris in ipſis provinciis. Et res eo magis celebrata & gravioris momenti viſa, quod ageretur ſalus privatorum, magiſtratuum, provinciarum & regum ipſorum inſervientium. Igitur in hac gravi materia cur eloquentia corrupta ſit, quibus ſcil. cauſis floreret olim, & jam tum ſeneſceret, res agebatur omnium hujuſce ævi mortalium. pertinebat quæſtio hæc ad omnes auctores, & ſic potuit tractari à diverſis multiſque oratoribus, ut qui in rem tanti momenti ſollicite & anxie inquirerent. Nec olim forte iſte liber inſcriptus *De cauſſis corruptæ eloquentiæ*. Nam alia multa agitantur hoc libello, & ſub finem tantum dialogi hæc quæſtio aperte tractatur. Objici etiam poſſunt voces ſynonimæ paſſim & ſupervacuæ, quæ non ſatis deceant præclariſſimum oratorem. Sunt etiam hic quædam loca contraria inſtitutionibus oratoriis Quintiliani. Sic talia quædam negare videntur opus Fabio, ſed longe plura & certiora ipſi decus adſerunt. Et quid certius? Ipſemet de ſe aperte teſtatur in Proœmio lib. v. Inſtit. Orat. *Ita forte*, inquit, *accidit, ut eum quoque librum, quem de cauſſis corruptæ eloqentiæ emiſi, jam ſcribere aggreſſus, ſimili ictu feriret, vulnus* ſcil. *orbitatis.* Amiſerat nempe filium infantem admodum, cum eum librum componeret, dein rurſus alterum filium, cum inſtitutiones oratorias formaret,

Tt

1 SÆPE ex me requiris, [1] Juſte Fabi, *cur cum priora ſæcula tot eminentium oratorum ingeniis* a *gloriaque effloruerint, noſtra potiſſimum ætas* [2] *deſerta, & laude orbata, vix nomen ipſum* oratoris *b retineat.* neque enim ita appellamus niſi antiquos. [3] horum autem temporum diſerti, *cauſſidici*, & *advocati*, & *patroni*, & quidvis potius quam *oratores* vocantur. Cui *c* percunctationi tuæ reſpondere, & tam magnæ quæſtionis pondus *d* excipere, ut aut de ingeniis noſtris [4] male exiſtimandum ſit, ſi *e* idem aſſequi non poſſumus, aut de judiciis, *f* ſi nolumus, vix hercule auderem; ſi mea ſententia proferenda, ac non diſertiſſimorum [5] ut noſtris temporibus hominum ſermo repetendus eſſet. quos eandem hanc quæſtionem pertractantes, [6] juvenis admodum audivi. Ita non *g* ingenio, [7] ſed memoria ac recordatione opus eſt, ut quæ à præſtantiſſimis viris & excogitata ſubtili-

INTERPRETATIO.

a *Gloriaque.*] Cur ſtudiis ſcil. & eloquentiæ gloriâ excelluerint.

b *Retineat.*] Habeat.

c *Percunctationi.*] Interrogationi, quæſtioni.

d *Excipere.*] Suſcipere, ſuſtinere.

e *Idem.*] Idem ſcil. eloquentiæ decus.

f *Si nolumus.*] Si eloquentiam adipiſci nolumus, ſi ſtudia ſpernimus.

g *Non ingenio.*] Non ſollertiâ animi, non ſtudio quo eloquentia opus, ſed memoria.

NOTÆ.

1. *Iuſte Fabi.*] Hunc Fabium Juſtum amicum etiam minoris Plinii fuiſſe ex libro 1. epiſt. 11. & libro 7. epiſtola 2. intelligimus. *Gronovius.*

2. *Deſerta.*] Deſtituta ſcil. tali eloquentiæ laude, aut *deſerta*, id eſt, ab omni tali cultu & ornatu vaſta, derelicta. Alii *defecta.*

3. *Horum autem temporum.*] Qui hoc tempore eloquentes ſunt, non *oratores*, ſed potius quovis alio nomine appellantur, *cauſſidici*, ſcil. *advocati*, & *patroni.*

4. *Male exiſtimandum ſit.*] Ita Farneſ at in Rom. cod. *exiſtimandum habeam.* Lipſius. Perinde eſt.

5. *Vt noſtris.*] *Diſertiſſimorum*, quantum poſſibile eſt noſtra hac ætate. Vel *ut* ſunt diſerti noſtris his temporibus.

6. *Iuvenis admodum.*] Hoc Taciti ætati magis congruit. Nam Fabius Domitium Afrum, qui ſub Nerone periit, adoleſcentulo ſibi notum fuiſſe ait. Et cum de Julio Secundo magnificè loquatur libro 10. Inſt. Aprum ac Maternum ne nominat quidem. Sed & de cauſis corruptæ eloquentiæ continuo libro, non dialogo, ſcripſiſſe videtur. Adde quod ne in iis quidem, quæ in iſto deeſſe apparet, ullus locus eſt ampliori tractationi de Hyperbole, & quæ de inventa primum declamandi ratione ille dixerat, hic paulo aliter exponuntur. *Pithaus.* Multa alia hujus operis etiam congruunt ætati Taciti. ſed non ideo evinces ſermonem eſſe Taciti. An graviſſimus auctorum Tacitus repetat ſimul tot voces ſynonimas? Etiam talia non ſunt Quintiliani. maneat igitur incertum, cujus auctoris ſit hoc opus, licet egregium.

7. *Sed memoria ac recordatione opus eſt.*] Amat hic ſcriptor bina ejuſdem aut non multum differentis ſignificationis vocabula conjungere, ut, *invidere & livere, vetera & antiqua, poëtas & vates, carmina & verſus, juvenes & adoleſcentes, tueri & defendere, in publicum & commune.* quod quidem in Quintiliano tam frequenter non reperias. *Schelius.*

ter, & dicta graviter accepi, cum ſinguli [1] diverſas vel eaſdem, ſed probabiles cauſſas afferrent, dum formam ſui quiſque & animi & *a* ingenii [2] redderet, *b* [3] iiſdem nunc numeris, iiſdemque rationibus perſequar, [4] ſervato ordine diſputationis. neque enim defuit, qui diverſam quoque partem ſuſciperet, ac multum vexata & irriſa vetuſtate, noſtrorum temporum eloquentiam antiquorum ingeniis anteferret. Nam poſtero die quam [5] accuratius Maternus Catonem reci- 2

INTERPRETATIO.

a *Ingenii.*] Eloquentiæ.

b *Iiſdem numeris.*] Iiſdem eloquentiæ partibus, eodemque ſervato ordine dicendi.

NOTÆ.

1. *Diverſas vel eaſdem, ſed probabiles.*] Id vero non probabile, ut in uno ſermone eaſdem cauſas repetiverint. Ego verba ea ſupereſſe cenſeo, *vel eaſdem* Lipſius. Meſſalla cauſas inquirit, qui fiat ut ſui temporis autores in tantum à prioribus degenerent: ut capite 15. *Video etiam Græcis accidiſſe ut longius abſit Æſchine & Demoſthene Sacerdos iſte Nicetes, & ſi quis alius Epheſum ac Mitylenas concentus ſcholaſticorum clamoribus quatit, quam Afer aut Africanus, aut vos ipſi à Cicerone aut Aſinio receſſiſtis.* Sociosque ad eam rem optat Maternum & Secundum. *Aperiam inquit cogitationes meas, ſi illud à vobis ante impetravero, ut vos quoque ſermonem hunc noſtrum adjuvetis.* qui onus ſubire non dedignantur. *pro duobus, inquit Maternus, promitto. nam & ego & Secundus exequemur partes.* Potuit itaque unusquiſque horum afferre (ſaltem ſubſcribendo) quaſdam ex rationibus Meſſallæ, quibus temporis injuria deficimus: nec rei diſconducit, ſi uterque eam ſententiam partim iiſdem, partim diverſis rationibus firmare ſtuduit. *Salinerius.*

Vel eaſdem.] Quid ni *eaſdem cauſas* afferre potuerint, ſed diverſis modis & rationibus probatas? quid ni *eaſdem* ſinguli, ſed tamen omnes *probabiles cauſas afferrent.* Quid ni eaſdem cauſas afferrent, ut ſcil. eas adprobarent alii, eaſque repeterent, ut ſic eamdem ſententiam tuerentur, vel diverſam reſciſcerent.

2. *Redderet.*] Referret, exhiberet, exprimeret. Formam ſcil. ſui *ingenii* ſinguli referebant, dum in hac quæſtione diſputarent.

3. *Iiſdem nunc numeris.*] Nempe eodem genere eloquentiæ, eadem ſcil. forma & ſpecie dicendi.

4. *Servato ordine.*] Ordo ille non ſpectat tantum præciſe ad diſputationem cujuſque, ad numeros ſcil. aut rationes quas ſinguli attulere. *Ordo* ille eſt diſputantium, ſeu prout eamdem, aut diverſam ſententiam tuentur. ita ut alii primo vexent & irrideant vetuſtatem, ſeu antiquos & priſcos oratores, dein vero alii diverſam partem ſuſcipiant, & præferant eloquentiam antiquam noſtrorum temporum ingeniis. Sic ſe tuentur primi infra cap. 18. *Non eſſe unum eloquentiæ vultum, ſed in illis quoque quos vocatis antiquos, plures ſpecies deprehendi: nec ſtatim deterius eſſe quod diverſum eſt: vitio autem malignitatis humanæ vetera ſemper in laude, præſentia in faſtidio eſſe.* Dein alii ſic contra diſſerunt cap. 27. *Quis enim ignorat & eloquentiam & cæteras artes deſciviſſe ab iſta vetere gloria, non inopia hominum: ſed deſidia juventutis, & negligentia parentum, & inſcitia præcipientium, & oblivione moris antiqui?* &c.

5. *Accuratius Maternus.*] Farneſ. *Curiatius Maternus.* putabam *Curatius*, ſed ſententiam attendenti magis placet *Curiatius*: quod proprium nomen Materni poëtæ fuerit. *Lipſius.* Forte *ac-*

taverat, cum [1] *offendiſſe a potentium animos* diceretur, [2] *tamquam in eo tragœdiæ argumento ſui oblitus, tantum* [3] *Catonem cogitaſſet*, eaque de re per urbem frequens ſermo haberetur, venerunt ad eum M. Aper & Julius Secundus, celeberrima tum ingenia fori noſtri: quos ego in judiciis non utroſque modo ſtudioſe audiebam, ſed domi quoque & in publico aſſectabar, mira ſtudiorum cupiditate, & quodam ardore juvenili, ut *b* fabulas quoque eorum & diſputationes, & arcana [4] ſemotæ dictionis *c* penitus exciperem, quamvis [5] maligne pleriq; opinarentur, [6] *nec Secundo promptum eſſe ſermonem, & Aprum ingenio potius & vi naturæ, quam* [7] *inſtitutione & litteris famam eloquentiæ con-*

INTERPRETATIO.

a *Potentium.*] Imperitantium, ſeu primorum civitatis.

b *Fabulas,*] Sermones, confabulationes.

c *Penitus*] Auribus avidis exciperem, penitus animo haurirem.

NOTÆ.

curatius, nempe quaſi jam ante recitaſſet Maternus. at tunc diligentius recitaverat. vel comparativum poſitum pro poſitivo aut ſuperlativo, *accuratius*, pro accurate ſeu accuratiſſime. Ex MSS. *Curiatius.*

Maternus.] Dio lib. 67. de Domitiano; *Maternum vero Sophiſtam interfecit, quod exercitii cauſſa, dixiſſet aliquid adverſus tyrannos.*

1. *Offendiſſe potentium animos.*] Forte quia illos oratores eſſe negaret, cum tamen hi ſibi ſummum eloquentiæ decus adrogarent. Vel *potentium*. id eſt, imperitantium, aut primorum, quos ſub perſona Catonis flagitiorum forte arguebat.

2. *Tamquam … ſui oblitus.*] Tamquã ad ſe nullatenus adverteret, & tantum *Catonem* cogitaret. id eſt, tamquam ira totus mente & animo converſus eſſet in Catonem ſeu ingenium Catonis, ut ſuæ ſalutis obliviſceretur, ut nullo reſpectu veniæ, *potentium animos* abrupte offenderet. Nomine ſcil. Catonis probra ac flagitia eorum evulgabat, diffamabat, inſectabatur.

3. *Catonem*] Tragœdia hæc ſcil. inſcripta fuit: *Cato.*

4. *Semotæ dictionis.*] Id eſt, delectæ, non tritæ aut vulgaris. *Semota* ſcil. à vulgo hominum.

5. *Maligne.*] Per invidiam ac livorem. Infra c. 25. *Solitos in[illegible]re & livere.* Ibid. *Brutum, non malignitate, nec invidia, ſed ſimpliciter & ingenue judicium animi ſui detex[illegible]e.*

6 *Nec Secundo promptum [illegible] ſermonem & Aprum.*] Non admodum diverſa olim de Craſſo & Antonio judicia fuiſſe ſcribit Cicero in 2. de Oratore. Craſſum videlicet non plus attigiſſe doctrinæ, quam quantum prima illa puerili inſtitutione potuiſſet. M. autem Antonium omnino omnis eruditionis expertem fuiſſe. Nec alia ibi cauſa hujus opinionis adducitur quam hic: *Sed fugit hoc*, inquit, *in utroque eorum ut Craſſus non tam exiſtimari vellet non didiciſſe, quam illa deſpicere & noſtrorum hominum in omni genere prudentiam Græcis anteferre. Antonius autem probabiliorem hoc populo orationem fore cenſebat ſuam, ſi omnino didiciſſe nunquam putaretur, atque ita ſe uterque graviorem fore, ſi alter contemnere, alter ne noſſe quidem Græcos videretur.* Schelius.

Promptum.] Facundum, diſertum, citum, facilem.

7. *Inſtitutione*] Quam ut neceſſariam oratori deſcribit infra cap. 30. *Referam neceſſe eſt animum ad eam diſciplinam, qua uſos eſſe eos oratores accepimus, quorum infinitus labor, & cottidiana meditatio, & in omni ge-*

ſecutum. [1] Nam & Secundo purus, & preſſus, &, in quantum ſatis erat, profluens ſermo non defuit: & Aper communi eruditione imbutus, contemnebat potius litteras quam neſciebat. tamquam majorem induſtriæ & laboris gloriam habiturus, ſi ingenium ejus nullis alienarum artium adminiculis inniti videretur. Igitur ut intravimus 3
cubiculum Materni, ſedentem ipſum, & quem pridie recitaverat, librum intra manus habentem, deprehendimus. Tum Secundus: NIL NE TE, inquit, Materne, [2] fabulæ [3] malignorum terrent, quo minus [4] offenſas Catonis tui ames? An ideo librum iſtum apprehendiſti, ut diligentius retractares, & ſublatis ſi quæ pravam interpretandi materiam dederunt, emitteres Catonem [5] non quidem meliorem, ſed tamen ſecuriorem? Tum ille, [6] *LEGES* tu quidem ſi volueris *a* & agnoſces quæ audiſti. quod *b* ſi qua omiſit Cato, [7] ſequenti tractatione

INTERPRETATIO.

a *Et agnoſces.*] *Leges tu, & agnoſces* oculis eadem ipſa quæ jam auribus percepiſti.

b *Si qua.*] Si qua flagitia, aut convicia in primores civitatis omiſit Cato.

NOTÆ.

nere ſtudiorum exercitationes &c. Ibid. libro qui *Brutus* inſcribitur, *ſua initia, ſuos gradus, ſua eloquentia velut quamdam educationem refert.* Nempe ſe *jus civile*, omneſque ſapientiæ partes didiciſſe, & alias omnes ingenuas artes, ex qua eruditione, & *omnium rerum ſcientia exundat & exuberat illa admirabilis eloquentia* &c.

1 *Nam & Secundo purus ... ſermo non defuit.*] *Non defuit*, inquit, & de Apro, *contemnebat.* Ex quibus colligitur, cum hic Dialogus ſcriptus eſt, & Secundum & Aprum jam diem ſuum obiiſſe. Et *Secundum* quidem immatura morte, & ante diem interceptum fuiſſe, ex Quintiliano ſatis conſtat. *In[illegible]* inquit libro 10. capite 1.) *Si longior contigiſſet ætas, clariſſimum profecto nomen Oratoris apud poſteros foret. Adjiceret enim atque adjiciebat cæteris virtutibus ſuis, quod deſiderari poteſt: id eſt autem, ut eſſet multo magis pugnax & ſæpius ad curam rerum ab elocutione reſpiceret. Cæterum interceptus quoque magnum ſibi vindicat locum*, &c. *Schelſius.*

Preſſus.] Qui opponitur disjuncto & hianti. infra: *hians compoſitio & inconditi ſenſus.* forte & profluenti opponitur oratio otioſa, iners, lenta, & quæ veluti torpere videatur.

2. *Fabula.*] Quia ſcil. *ea de re per urbem frequens ſermo haberetur.*

3. *Malignorum.*] Quos ſcil. pridie offenderat Maternus, recitato Catone ſuo, aut qui certe invidebant ipſi gloriam carminum.

4 *Offenſas Catonis tui*] Quia nempe ſub eo nomine, & ſub perſona *Catonis*, vitia præpollentium exagitabat; unde offenſio in auctorem tragœdiæ, Maternum ſcil.

5. *Non quidem.*] *Non quidem meliorem*, quod ſpectat ad carminum elegantiam, *ſed tamen ſecuriorem* offenſarum, retractando ſcil. & abolendo, aut inflectendo quæ ante offendiſſent *potentium animos.*

6. *Leges tu quidem ſi volueris.*] Scriptus liber, *leges quid Maternus ſibi debuerit, & agnoſces* &c. Forte ſic legi, aut concipi poſſit: *Leges tu quidem ſi volueris, quid Maternus ſibi debuerit, & agnoſces quæ audiſti.* Has voces, *quæ audiſti.* delebat Muretus, ſed mihi legitimæ videntur.

7. *Sequenti tractatione.*] Fortaſſe :

Thyeſtes dicet. Hanc enim tragœdiam diſpoſui jam, & intra me ipſe formavi. Atque ideo maturare *a* libri hujus editionem feſtino, ut dimiſſa priore cura, [1] novæ cogitationi toto pectore incumbam. Adeo te tragœdiæ iſtæ non ſatiant, inquit Aper, quo minus [2] omiſſis orationum & curarum ſtudiis, omne tempus *b* modo circa Medeam, ecce nunc circa Thyeſtem conſumas? cum tot amicorum cauſſæ; tot coloniarum & municipiorum clientelæ in forum vocent, quibus vix ſufficeres, etiam ſi non novum tibi ipſe [3] negotium importaſſes, [4] Domitium, & Catonem: id eſt, noſtras quoque hiſtorias, & Romana

INTERPRETATIO.

a *Libri hujus.*] Catonis ſcil. | b *Modo.*] Nuper, proxime.

NOTÆ.

recitatione. Ipſe Maternus infra, *recitatione tragœdiarum famam ſe auſpicatum* ait. Lipſius. Recte *tractatione.* Cicero: *Si quo in libro verò eſt à nobis philoſophia laudata, profecto ejus tractatio optimo atque ampliſſimo quoque digniſſima eſt.* πραγματεύαν vocat Ariſtoteles. *Tractatio* importat aliquid *recitatione* majus, & opus ipſum comprehendit. Ille ſtatim: *hanc enim tragœdiam diſpoſui jam* &c. Hæc iſta *nova cogitatio* adhuc fuit, nondum *recitatio.*

Tractatione.] Idem eſt in re ac recitatione. Sic intellige, non tamen lege.

1. *Novæ cogitationi.*] Thyeſtis nempe, quæ altera tragœdia.

2. *Omiſſis orationum & curarum ſtudiis.*] Monumenta & opera ingenii non raro, & quidvis aliud, in quod intenditur animus, *curas* appellant hic noſter, Tacitus, aliique ejus ævi ſcriptores: peculiariter autem ſi quarum rerum tractatio moleſtiarum & ſollicitudinis multum habet. *Curarum* tamen *ſtudia*, durum videtur ac inſolens pro ſtudiis. legerim *rerum*, vel cum Lipſio, *cauſarum ſtudiis.* Gronovius. Num *curæ* hic pro defenſionibus ſeu patrociniis? ita ut *curæ* hic non ſint præciſe orationes, ſed patrocinia clientium, præſidia amicorum & tutelæ. infra, *aliorum præſidio & tutela intelligitur.* Et ſtatim: *cum tot amicorum cauſſæ; tot coloniarum & municipiorum clientelæ in forum vocent.* Forte leg. *tutelarum.* Non ſcripſit, *cauſarum.* non enim ſtatim repeteret eamdem vocem, *amicorum cauſſæ*, &c.

Curarum ſtudiis.] Forte ex more illius ævi ſic locutus, licet paulo durius. Nam infra: *ſive novam & recentem curam . . attulerit.* ubi per *curam* intelligitur *oratio.*

Et curarum.] Forte *curas* uſurpat hic pro litibus & negotiis forenſibus. quæ certe ingentes ſunt curæ, ut in quibus ſæpe agitur de ſtatu, fortuna ex periculis amicorum, ſæpe de diſcrimine & gloria ipſius patroni, in quibus ſæpe agitur fortuna, & ſalus dignitas ipſius oratoris. Intelligit *cauſas.* quippe ſtatim: *cum tot amicorum cauſſæ . . in forum vocent.*

3. *Negotium importaſſes.*] Livius libro 14. *Diſcordia civilis quas importet clades* [illegible] bro 39. *Ne quid ea conjurationes fraude occulta aut periculi importarent.* Gronovius.

Importaſſes.] Malim, *impoſuiſſes*, ſed nihil muto.

4. *Domitium.*] Hic intelligit Neronem. Sic per contumeliam ei reddebant privatum nomen. Apud Sueton 41. *Nihil autem æque doluit quam . . . pro Nerone Ænobarbum appellatum.* Sic & Veſpaſ 15 *Helvidio Priſco qui reverſum ex Syria ſolus privato nomine Veſpaſianum ſalutaverat . . non ante ſuccenſuit* &c Debuit addi Cæſar, Imper. aut quid ſimile, honoris cauſa Sic & Br[illegible] Neronem [illegible] dit, cum eum adoptatum à principe privato vocabulo ſalutaſſet.

nomina, Græcorum fabulis [1] aggregares. Et Maternus; *Perturbarer* 4
hac tua *a* ſeveritate, niſi frequens ac aſſidua nobis contentio jam prope [2] in conſuetudinem vertiſſet. Nam nec tu *b* agitare & *c* inſequi poetas intermittis; & ego *d* cui deſidiam advocationum objicis, cotidianum hoc patrocinium defendendæ adverſus te poëticæ exerceo. Quo lætor magis oblatum nobis [3] judicem, qui me vel in futurum vetet verſus facere, vel quod jam pridem opto, ſua quoque auctoritate compellat, ut [4] omiſſis forenſium Muſarum anguſtiis, in quibus

INTERPRETATIO.

a *Severitate*] Severa objurgatione.
b *Agitare.*] exagitare.
c *Inſequi.*] Inſectari.

d *Cui deſidiam.*] Cui inertiam ſtudiorum forenſium & omiſſas relictaſque advocationes *objicis.*

NOTÆ.

Domitium, & Catonem] Duæ tragœdiæ ſunt, quarum quæ *Domitius*, inſcripta erat, *Catonem* præceſſerat quod patet infra cap. 11. *Recitatione tragœdiarum ingredi famam auſpicatus ſum, tum quidem cum in Nerone improbam & ſtudiorum quoque ſacra profanantem vaticinii potentiam fregi.* Alii volunt, *aggregare.* Sed vetuſta lectio præferenda, & prægnantioris ſenſus eſſe videtur.

1 *Aggregares.*] Lego, *adgregare.* Pithæus. Recte *aggregares*, quaſi diceret: *Etiam ſi non novum tibi ipſe negotium importares*, nempe *Domitium & Catonem*, id eſt, novas tragœdias, quod idem eſt, ac ſi *noſtras quoque hiſtorias & Romana nomina Græcorum fabulis aggregares.* tragœdiæ ſunt fabulæ, & tum veræ hiſtoriæ tractabantur inſtar fabularum Græcarum.

Aggregares.] Id eſt, eodem ſtilo, & eadem eloquentiæ ſcenicæ forma, exſequereres hiſtorias Rom. licet veras, qua Græci ſuas fabulas & inania poëtarum commenta celebrant.

2 *In conſuetudinem vertiſſet.*] Minus auctoritatis habent, qui contentionibus & rixis ſæpius laceſſunt, & perpetuo contradicunt.

3. *Iudicem.*] Secundum ſcil. qui me vel vetet verſus facere inpoſterum, vel me ad id ſua auctoritate compellat.

4. *Omiſſis forenſium Muſarum anguſtiis,*] Aggreſtioribus Muſis, ut ſcribit Cicero, cauſas forenſes ſe relinquere philoſophi dicebant. *Omnis ubertas,* inquit, *& quaſi ſilva dicendi ducta ab illis eſt, nec ſatis tamen inſtructa ad forenſes cauſas. quas, ut illi ipſi dicere ſolebant, aggreſtioribus muſis reliquerunt.* Loquitur hic Maternus ille poëtices patronus, qui eloquentiæ forenſi paulo iniquior, advocationibus *curas & ſolicitudines, & neceſſitatem quotidie aliquid contra animum faciendi*, adſcribit: qui *forum inſanum & lubricum*, qui *famam eloquentia forenſis pallentem* appellat. *Schelius.*

Anguſtiis.] Forte *anguſtas Muſas forenſes* vocat, præ muſis ſacris & auguſtis quæ præſunt carminibus, quæque in theatris, in libris, & in ore verſantur omnium mortalium, quas Cothurnos ſcil & Syrma decet, quæ & grandiora ſibi proponunt argumenta, regum, principum & imperatorum cædes, atque regnorum & provinciarum clades ingentes. Cum contrà cauſæ forenſes ad privatos ſæpe, viros ſpectent, aut ad modicos magiſtratus, & ad ſuam ætatulam, & locis privatis, ac foro & judiciis urbis & baſilicis claudãtur & limitentur.

Sic infra c. 10. *Nobis advocatis ſatis ſit privatas & noſtri ſeculi controverſias tueri* &c. Et etiam quia profani qui talia tractant perverſa hominũ negotia. cum contra carmina, velut divinitus ex animo & ore vatum, quaſi cœleſtes voces profluant. ſunt quippe hæc

ſatis mihi ſuperque ſudatum eſt, ſanctiorem iſtam & anguſtiorem eloquentiam colam. *Ego* vero, inquit Secundus, ante quam me judicem Aper recuſet, faciam quod probi & modeſti judices ſolent, ut in his cognitionibus [1] excuſent, in quibus manifeſtum eſt, alteram apud eos partem gratia prævalere. Quis enim neſcit, neminem mihi conjunctiorem eſſe & uſu amicitiæ, & aſſiduitate contubernii quam Salejum Baſſum, cum optimum virum, tum *a* abſolutiſſimum poëtam? porro ſi poëtica accuſatur, non alium video reum *b* locupletiorem. *Securus* ſit, inquit Aper, & Salejus Baſſus, & quiſquis alius ſtudium poëticæ & carminum gloriam fovet, cum cauſſas agere non poſſit. & ego enim *c* quatenus arbitrum litis hujus inveniri non patiar, Maternum [2] ſocietate plurium defendi. [3] ſed & ipſum ſolum [4] apud eos arguam, quod natus ad eloquentiam [5] virilem &

INTERPRETATIO.

a *Abſolutiſſimum.*] Præſtantiſſimum, perfectiſſimum.

b *Locupletiorem.*] Manifeſtiorem.

c *Quatenus.*]Quando quidē, quoniam.

NOTÆ.

congrua diis & oraculis effata. & vates hymnos laudeſque deorum ſæpius celebrant. quare & divinæ & *auguſtæ* videntur hæ muſæ, ratione loci, otii & ſilentii, ratione materiæ, ratione modi, compoſitionis & afflatus. nec ex locis, aut civitatibus aut temporibus ullis clauduntur, pertinent ad omnia loca, tempora, & ad omnes omnino mortales. Ideoque ſic pro jure ſuo diſſerit Maternus: *ut omiſſis Muſarum forenſium anguſtiis ſanctiorem iſtam & anguſtiorem eloquentiam colam.* Eloquentiam ſcil. carminum & verſuum. Et ibid. *Ego vero omnem eloquentiam, omnesque ejus partes ſacras & venerabiles puto: nec ſolum cothurnum veſtrum* &c. Et cap. 12. ad carmina ſcil. facienda, *ſecedit animus in loca pura atque innocentia, fruiturque ſedibus ſacris. Hæc eloquentiæ primordia, hæc penetralia: Hoc primum habitu cultuque commodata mortalibus, in illa caſta & nullis contacta vitiis pectora influxit. Sic oracula loquebantur.* Ibid. *Nec ullis aut gloria major*, quam vatibus, *aut auguſtior honor: primum apud deos quorum proferre reſponſa, & intereſſe epulis ferebantur* &c. Eo ſenſu Muſæ forenſes anguſtæ & limitatæ, præ muſis illis ſacris ac divinis, præ carminibus quæ auguſta, & quaſi divinitus afflata, instar cœleſtium oraculorum conſentur.

1. *Exc[illegible]ent.*] Excuſant, ſeu recuſant eſſe judices *in his cognitionibus*, cauſſis ac judiciis, *in quibus manifeſtum eſt*, adverſariorum alterum apud eos *gratia prævalere.*

2. [illegible]*ictate.*] Sic infra cap 16. *N[illegible] æquo animo perferre hanc noſtram pro antiquorum laude concor[illegible]. Et infra: Non enim [illegible] indef[illegible] noſtrum ſeculum patiar h[illegible] veſtra con[illegible]ratione [illegible]* Et *c[illegible]ſpiratio, concordia, ſocietas*, hic unum & idem ſunt.

Societate plurium.] Defenderetur ſocietate plurium, ſi ſimul & defenderentur alii poëtæ, ſed patcit Aper aliis vatibus, qui non aliud poſſunt, & ipſum ſolum Maternum arguit, *quod* ſcil. *natus ad eloquentiam virilem & oratoriam*, omittit tale ſtudium, *quo non aliud fructuoſius* &c.

3. *Sed & ipſum.*] Lego, *ſed id ipſum.* Rhenanus. Forte, *ſed hoc ipſum ſolum.*

4. *Apud eos arguam.*] Ita malo, quam *apud eos.* Lipſius. Non male, *apud eos*, [illegible] apud [illegible]tos plures.

5. [illegible]] Quaſi effeminatā & mollior ſit poëticæ & carminum eloquentia, quam oratoriam,

oratoriam,

oratoriam, qua parare ſimul & tueri amicitias, adſciſcere nationes, complecti provincias poſſit, [1] amittit ſtudium, quo non aliud in civitate noſtra vel ad utilitatem fructuoſius, vel ad dignitatem amplius, vel ad urbis famam pulchrius, vel ad totius imperii atque omnium gentium notitiam illuſtrius excogitari poteſt. Nam ſi ad utilitatem vitæ omnia conſilia, factaque noſtra dirigenda ſunt, quid erit tutius quam eam exercere artem, qua [2] ſemper armatus præſidium amicis, opem alienis, ſalutem periclitantibus, invidis vero & inimicis metum & terrorem ultro *a* feras, ipſe ſecurus & velut quadam perpetua potentia ac poteſtate munitus? cujus vis & utilitas [3] rebus *b* probe fluentibus, aliorum præſidio & tutela intelligitur: ſint [4] proprium periculum *c* increpuit, non hercule [5] lorica aut gladius in acie firmius munimentum, quam [6] reo & periclitanti [7] eloquentiæ [8] præſidium ſimul & telum, quo propugnare pariter & inceſſere, vel [9] in judicio, ſive in ſenatu, ſive apud principem poſſis. Quid

INTERPRETATIO.

a *Feras.*] Inferas.

b *Probe.*] *Rebus* tuis proſpere *fluentibus*, vis eloquentiæ tuæ ex aliorum præſidio *intelligitur.*

c *Increpuit.*] Ingruit, terret, minatur.

NOTÆ.

quentia, quod quandoque verum, quandoque & fallere poſſit. Nam in Domitio v. g. quid ni laceſſatur Calvus iterum Nero? & in Catone forte ipſi principes, aut certe primores civitatis? in quo requiritur ſumma conſtantia. nec ſine certo diſcrimine tales arguuntur palam.

1. *Amittit.*] Omnes præferunt, *omittit.* non male tamen *amittit*, eodem fere ſenſu. ut *offerre* & *afferre.* validioris ſententiæ vox *amittit.* Nam amittit ſimul ingentes opes & magnam gloriam qui tale ſtudium negligit. amittit eloquentiam qui non exercet.

2. *Semper.*] Semper armatus & ſemper præſidium amicis.

3. *Rebus probe fluentibus.*] Diſtingue ſic. *Cujus vis & utilitas rebus probè fluentibus, aliorum præſidio & tutela intelligitur: ſin proprium periculum increpuit* &c. Pithaus. Nec male, *proſpere fluentibus* &c. Livius 7. *Campanos quidem haud dubie magis nimio luxu, fluentibus rebus, mollitiaque ſua, quam vi hoſtium victos eſſe.* Tacitus Annalium 15. *Nec præſentia proſperè fluebant.*

4. *Proprium periculum increpuit*] Recte ſic. nam Cicero in Catilin. *quicquid increpuerit, Catilinam timeri.* Livius: *unde ſi quid increpet terroris.*

5. *Lorica aut gladius.*] Utrumque *munimentum* eſt. Lorica tegit, gladius ferit ac defendit. utrunque *præſidium ſimul & telum.* lorica *propugnat* miles, & gladio inceſſit.

6. *Reo & periclitanti.*] Idem eſt. ſic ſynonima miſcere amat. paulo ſupra, *potentia ac poteſtate munitus.* & ſic paſſim toto libro.

7. *Eloquentia.*] Forte, *eloquentia.*

8 *Præſidium ſimul & telum*, &c.] Cicero de Oratore: *Quid autem tam neceſſarium, quam tenere ſemper arma, quibus vel tectus ipſe eſſe poſſis, vel provocare integros, & te ulciſci laceſſitus.*

9. *In judicio.*] Centumvirali v. g. Et *apud principem* multæ agebantur cauſſæ, quas ſibi ipſe reſervabat, præcipue quæ ad fiſcum, aut ad rem militarem pertinerent. idque in urbe & ſæpe extra urbem in prædiis ſeu villis principalibus cognoſcebat. quod & nunc uſurpatur apud reges Galliarum.

aliud infeſtis patribus nuper Eprius Marcellus, quam eloquentiam ſuam oppoſuit? [1] qui accinctus & minax diſertam quidem, ſed inexercitatam & ejuſmodi [2] certaminum rudem [3] Helvidii ſapientiam eluſit. Plura de utilitate non dico [4] cui parti minime contradictu-

6 rum Maternum meum arbitrer. Ad voluptatem oratoriæ eloquentiæ tranſeo, cujus jucunditas non [5] uno aliove momento, ſed omnibus prope diebus, & prope omnibus horis contingit. Quid enim dulcius libero & ingenuo animo, & ad voluptates honeſtas nato, quam videre plenam ſemper & frequentem domum concurſu ſplendidiſſimorum hominum? idque ſcire, non pecuniæ, non orbitati, neque officii alicujus adminiſtrationi, [6] ſed ſibi ipſi dari? illos quinimo orbos & locupletes & potentes venire plerumque ad juvenem & pauperem, ut aut ſua aut amicorum diſcrimina commendent. Ullane tanta ingentium opum ac magnæ potentiæ voluptas, quam ſpectare homines [7] veteres, & ſenes, [8] & totius urbis gratia ſubnixos, in ſumma omnium rerum abundantia confitentes id quod optimum ſit ſe non habere? Jam vero qui togatorum comitatus & egreſſus! [8] quæ in publico ſpecies! quæ in judiciis veneratio! quod gaudium conſur-

NOTÆ.

1. *Qui accinctus.*] Alii, *qua accinctus.*

2. *Certaminum rudem.*] Qui certe diſertus & ſenatorio more cauſſas aut ſententias in ſenatu facunde tuebatur, ut vir quidem bonus, ut civis ut ſenator optimus; at non perinde acri aut minaci ore ut delator ille atrox & perpetua contentione bonis omnibus infeſtus.

3. *Helvidii ſapientiam eluſit.*] Tac 4. h 6. *Helvidius ruina ſoceri* (Thraſeæ) *in exſilium pulſus, ut Galba principatu rediit, Marcellum Eprium delatorem Thraſea accuſare aggreditur. Ea ultio, incertum major an juſtior* &c Et cap. 43. Cum ingrueret Helvidius: Marcellus, *velut excedens curia, imus inquit, Priſce, & relinquimus tibi ſenatum tuum: regna præſente Cæſare: ſequebatur Vibius Criſpus, ambo infenſi, vultu diverſo, Marcellus minacibus oculis, Criſpus renidens* &c.

4. *Cui parti minimè contradicturum.*] Ita vetus liber, & recte. Infra: *Ne illi quidem parti ſermonis ejus repugno.*

5 *Vno aliove.*] Forte *uno aliquo momento.*

6. *Sed ſibi ipſi dari.*] Malim, *tibi ipſi.* Gronovius Sufficit. *ſibi ipſi.* de oratore loquitur in tertia perſona, quaſi ſic diceret, *quid dulcius* oratori, *quam videre plenam.* domum, *idque eum ſcire, non pecuniæ* &c. *ſed ſibi ipſi dari.*

7. *Veteres, & ſenes.*] Terentius Eun. *Hic eſt vetus, vietus, veternoſus ſenex.* Alia tamen ibi ratione. Et Tibullus, *In veteres eſto dura puella ſenes.* Et Plaut. Mercat. II. II. *Acheruntiicus ſenex, vetus, decrepitus.* Acidalius.

8. *Et totius orbis gratia.*] Fuit cum legerem, *totius orbis*, vel *ipſius orbitatis gratia.* Amm. Marc. ut alios omittam: *Vilia omnia exiſtimant præter orbos & cælibes, nec credi poteſt, qua obſequiorum diverſitate colantur homines ſine liberis Romæ.* Pithæus. Adprobo, *urbis*, nec tamen diſplicet, *orbis*, id eſt, imperii Rom Nam certe toto orbe late imperabant locupletiſſimi illi ac potentiſſimi ſenes. & diſtinguere ſtatim videtur urbem ab orbe, cum addit: *Iam vero qui togatorum comitatus, & egreſſus?* &c. Et ſupra cap. 5. *Amittit ſtudium, quo non aliud ... vel ad urbis famam pulchrius, vel ad totius imperii atque omnium gentium illuſtrius excogitari poteſt.*

8. *Quæ ſpecies*] Qualis pompa! quale in publico ſpectaculum!

gendi aſſiſtendique inter [1] tacentes, in unum converſos! coire populum, & circumfundi [2] coram, & accipere affectum quemcumque orator induxerit! Vulgata dicentium gaudia, & imperitorum quoque oculis expoſita, [3] percenſco. Illa ſecretiora, & tantum ipſis orantibus nota, majora ſunt. Sive accuratam meditatamque affert orationem, eſt quoddam ſicut ipſius dictionis, ita gaudii pondus & [4] conſtantia. ſive [5] novam & recentem curam [6] non ſine aliqua trepidatione animi attulerit; ipſa ſollicitudo commendat eventum, & leno-

NOTÆ.

1. *Tacentes.*] Sic ſume, quaſi ſcripſiſſet, *tacentes & in unum converſos, coire populum* &c.

2. *Coram.*] Alii, *coronam.* ſed fruſtra.

3. *Percenſeo.*] In libris vett. *parva cenſeo.* quod forte retinendum. Nam ſtatim opponit, *majora ſunt.* Alii deletis bis vocibus, ſic legunt: *expoſita percenſeo. Illa ſecretiora & tantum ipſis orantibus nota. Sive accuratam* &c. Sed nihil ad rem.

4. *Conſtantia.*] Gravitas & *conſtantia* lætitiæ intus & in animo eſt dicentis, quia diu & ſerio meditata oratio eſt. Sic magis ſibi conſtat & quaſi magis ſolida eſt ea lætitia. ut pondus curæ, ita & gaudii.

5. *Novam & recentem curam.*] Vox *curam,* videtur ſupervacua. Intelligenda enim ex præcedentibus, nova & recens oratio. quamquam pro oratione aut quovis ſcripto *curam* dicerent. Tacitus 3. Annalium. *Si effectus, inqua tendi, plures ad curas vitam produxero.* Martialis 1. epigr. 67 *Secreta quære carmina & rudes curas.* Epig. 108. *Condere victuras tentem per ſecula curas.* Sed hic quidem ea vox ſententiæ loci non conveniat. Ineſt enim ei ſignificatio laboris & induſtriæ cujuſdam. At hic oratio intelligitur nova & ſubito diligentiuſque facta. Opponitur enim ſuperiori illi *accurata meditataque* orationi, ut vocabat. *Acidal.*

Novam.] *Nova* eſt ea cura, quia ſubita & extemporalis eſt, quia ſubito, ut naſcitur animo, ſimul & profertur. quod non fit tamen ſine trepidatione animi, aut ſine ſollicitudine, ne quid ſcil. deſit aut redundet, ne quid repentinum & æſtu atque impetu nimio prolatum cauſſæ officiat. Sed cum bene cedit, hæc ipſa cura, hæ ipſæ anguſtiæ animi eventum mire commendant, & hoc ipſo veluti lenocinio aliquo novo & adſcititio augetur maxime voluptas dicentis.

Curam.] Vocabant omne genus orationis & ſcripti libri *cura* nomine, indiſtincte, ſive accurata, ſive minus, ſedula ea oratio eſſet. & hic opponit *recentem curam accuratæ & meditatæ* orationi, quæ *cura* quo minus diligens, eo majori *trepidatione animi* afferebatur proferebaturque. & tum *ſollicitudo* iſta maxime nobilitabat *eventum*, ſi proſpere ſuccederet, ut qui majorem ingenii vim, velut in diſcrimine ſubito demonſtraret. & quo magis ſubita ea *cura*, eo magis *cura* fuit, & ſic vocari debuit. Eo major cura, quo magis recens, & quo minus accurata aut meditata oratio fuit. nam tum majorem anxietatem animi affert, quia fere imprudentiæ eſt, tale diſcrimen ſubire ſine præcedenti meditatione & cura. Præceps eſt hæc & inconſulta oratio, quamvis ſæpe tamen vehementior & fœlicior ſit ex æſtu & ardore ingenii. & quæ non ſine trepidatione animi incipitur, ſi proſpere evenerit, hoc ipſo celebratur quod fuit audacior, extemporalis & inconſulta. Commendatur eo magis ingenium, quo minor præparatio fuit.

6. *Non ſine aliqua trepidatione animi.*] Plin. lib 5 epiſt. 17 ubi de Calpurnio Piſone nobili juvene recitante elegos in auditorio inter amicos. *Commendabat hæc voce ſuaviſſima, vocem verecundia, multum ſanguinis, multum ſollicitudinis in ore, magna ornamenta recitantis. Ete-*

cinatur voluptati. [1] Sed [2] extemporalis audaciæ, atque ipſius teme-
ritatis vel præcipua jucunditas eſt. Nam [3] ingenio quoque, ſicut in
agro, quamquam alia diu ſerantur atque elaborentur, [4] gratiora ta-
7 men quæ ſua ſponte naſcuntur. Equidem ut de me ipſo fatear, non eum
diem lætiorem egi, quo mihi [5] latus clavus oblatus eſt, vel quo ho-
mo novus [6] & in civitate minimè favorabili natus, [7] quæſturam;
aut tribunatum, aut præturam accepi: [a] quam eos quibus mihi pro
mediocritate hujus quantulæcumque in dicendo facultatis, aut reum
proſpere defendere, aut apud centumviros cauſſam aliquam feliciter
orare, aut apud principem ipſos illos [8] libertos & procuratores prin-

INTERPRETATIO.

a *Quam eos.*] Quam eos dies quibus &c.

NOTÆ.

nim neſcio quo pacto magis in ſtudiis homines timor, quam fiducia decet. Infra, *tam notabiliter* (alii, *nobiliter*) *pro fratre recitante, primum ejus metus, mox gaudium eminuit.*

1. *Sed.*] Malim, *& extemporalis audacia . . . ea præcipua jucunditas eſt.*

2. *Extemporalis audacia atque ipſius temeritatis vel præcipua jucunditas eſt.*] *Maximus ſtudiorum fructus eſt, & velut præmium quoddam ampliſſimum longi laboris, ex tempore dicendi facultas*, ut ait Fabius. Idem libro 10. capite 1 *Vivunt enim omnia & moventur, excipimuſque nova illa velut naſcentia cum favore ac ſollicitudine. Nec fortuna modo judicii, ſed etiam ipſorum, qui orant, periculo afficimur.* Idem: *Ad dicendum etiam pudor ſtimulos addit, & dicendorum expectata laus, mirumque videri poteſt, quod cum ſtilus ſecreto gaudeat, atque omnes arbitros reformidet, extemporalis actio auditorum frequentia, ut miles congeſtu ſignorum, excitatur. Namque & difficiliorem cogitationem exprimit & expolit dicendi neceſſitas, & ſecundos impetus auget placendi cupido. Adeo præmium omnia ſpectant, ut eloquentia quoque, quanquam plurimum habeat in ſe voluptatis, maxime tamen præſenti fructu laudis opinioniſque ducatur*

3. *Ingenio.*] Legunt, *in ingenio.*

4. *Gratiora.*] Quia magis luxuriantur, & quaſi lætius effloreſcunt.

5. *Latus clavus.*] Qui dabatur juvenibus ſenatoriis, ut equeſtribus anguſtus clavus, ſpecimen patriciæ nobilitatis, aut ſplendoris equeſtris.

6. *Et in civitate minime favorabili.*] Nulla fere civitas favorabilis homini novo. & quædam forte etiam minus favorabiles talibus, quam Roma ipſa. Forte & ipſa eadem nonnullis minus favorabilis, pro libidine ac livore vulgi fere veſani, & cujus eſt in auram omnem verſatile ingenium. Tac. lib. 2. hiſt. 20. de Alieno Cæcina: *Ornatum ipſius : : : tamquam læſi gravabantur: inſita mortalibus natura, recentem aliorum felicitatem ægris oculis introſpicere, modumque fortunæ à nullis magis exigere, quam quos in æquo videre.*

Minime favorabili.] Forte parum favorabilis civitas hoc ipſo tantum, quia *homo novus* erat.

7. *Quæſturam aut tribunatum*] Ea prima munia, ii primi honores, quos capeſſeret juvenis in Repub. poſtea ædilitatem, præturam, conſulatus & ſacerdotia adepturus.

8. *Libertos & procuratores.*] Hi fere pro eodem ſunt hoc loco. Non enim defenduntur liberti *apud principem*, niſi quia *procuratores*, vel diſpenſatores, vel adminiſtri rei alicujus publicæ. Liberti igitur procuratoris; at vice verſa non omnes procuratores liberti. Nam ſæpe equites Rom. id munus geſſere. hi ſcil. procuratores Cæſaris erant in multis provinciis.

cipum tueri & defendere datur. Tum mihi ſupra tribunatus & præturas & conſulatus aſcendere videor, [1] tum abire: quod ſi non in alio oritur, [2] nec in codicillis datur, nec cum gratia venit. [3] Quæ fama & laus cujuſvis artis cum oratorum gloria comparanda eſt, qui non illuſtres in urbe ſolum apud negotioſos & rebus intentos, ſed etiam apud juvenes & [4] adoleſcentes, quibus morum indoles eſt &

NOTÆ.

1. *Tum abire quod ſi non.*] Tentabamt *tum habere quod non in alios congeritur,* (vel *confertur:*) *nec in cedicillis datur.* Ut infra capite 8. *Quia Veſpaſianus venerabilis ſenex, & patientiſſimus veri bene intelligit, cæteros quidem amicos ſuos niti iis, quæ ab ipſo acceperint, quæque ipſi accumulare & in alios congerere promptum eſt; Marcellum autem & Criſpum attuliſſe ad amicitiam ſuam, quod non à principe acceperint, nec accipi poſſit.* poſſis etiam Pithæi conjecturam ſimpliciter interpretari. Nam pluris illa ſunt, quæ ab alio non accepimus. Ariſtoteles libro 3. de moribus, ait quod hoc à nobis ipſis habeamus, atque adeo à primo ortu, quod abhorremus à vitiis, illud maximum eſſe ait & pulcherrimum, *& quod ab altero non poſſis accipere neque addiſcere.* Idem Topicorum 3. *Magis concupiſcendum eſſe* dicit, *quod ab alio accipi non poſſit, quam quod poſſit.* Schelius. Legendum videtur: *tum habere, quod (ſi non in animo oritur) nec in codicillis.* Frequens etiamnum eſt, pro *animo*, ſcribi *aio*. Sed per *codicillos*, intelligit principum litteras, quibus adminiſtrationes mandabant. Tacitus in vita Agricolæ 40. *Codicillos, quibus ei Syria dabatur.* Freinshemius.

Tum abire.] Alii aliter legunt: *tum habere quod in alvo oritur.* Pithæus. Anne *in albo*, voluit dicere, & prætorum jus formulaſque intellexit? Forte ſic leg. *quod ſcilicet non in atrio oritur.* Præceſſerat enim de plena & ſplendenti domo & concurſu ſalutantium. *Lipſius.*

Tum ſupra me abire Rodolphus. *Tum in cælum abire.* Douza ad Petron. 1.16. *Tum habere quod non in tabulis diribitur* &c. Ut reſpiciat ad ſuffragia in honorum petitionibus, & ad diribitorias tabellas. dixit ante de præturis & conſulatibus. *Acidalius.*

Forte, *tum habere, quod ſcilicet non in alio hauritur.* Quaſi alludens ad aquas, quæ in prædio proprio ſcaturiunt ultro, nec in alieno agro hauriuntur, nec quæruntur procul. Quod ſi tot interpretibus non eſt reperta vera lectio, forte ſaltem verus ſenſus intellectus eſt. & in re, eodemque ſenſu plane conveniunt omnes. Forte, *& tunc habere, quod nec in alio oritur, nec* &c. quaſi diceret, ſe opes habere quæ nec in alio agro naſcuntur, nec ex libitu aut arbitrio alieno pendent. Infra cap. 9. *Hi enim* (verſus) *Baſſo domi naſcuntur.* Et *quanto tamen pulchrius ... ſe ipſum colere, ſuum genium propitiare, ſuam experiri liberalitatem?*

2. *Nec in codicillis datur, nec cum gratia venit.*] Solebat enim princeps honores quibuſdam largiri ex ſuo arbitrio, & id in codicillis, de quo ritu erudite & diligenter Lipſius ad 13 Ann. Quanquam trahere hanc dictionem etiam ad teſtamentales legationes poſſis, quæ in codicillis olim concipiebantur. Hæc, *cum gratia venit*, ad honorum impetrationem manifeſte referenda, & ſi & illud ipſum ſcribi malim; abjecto *cum: nec gratia venit.* Acidalius. Melius, *cum gratia.*

3. *Quæ fama & laus.*] Deſideratur tranſitiva particula (forte, *jamque fama* &c.) tranſit enim à voluptate *artis* oratoriæ ad dignitatem. *Acidalius.* Non opus eſt tali particula, quæ facile ſuppletur per mentem.

4. *Adoleſcentes quibus morum indoles eſt.*] Romana editio, *quibus major indoles.* Lipſius. Muretus, *quibus modo & indoles eſt.* Atque &, ſane etiam in vulgatis libris. Ego aliter, *quibus & majorum indoles eſt, & bona ſpes ſui.* Nam

bona ſpes ſui? Quorum nomina prius parentes liberis ſuis *a* ingerunt? quos ſæpius vulgus imperitum & [1] tunicatus hic populus tranſeunteis nomine [2] vocat, & digito demonſtrat? Advenæ quoque & peregrini, *b* jam in municipiis & coloniis ſuis auditos, cum primum urbem attigerunt, requirunt ac vultus agnoſcere concupiſcunt. 8 Auſim contendere, Marcellum hunc Eprium, de quo [3] modo locutus ſum, & Criſpum Vibium (libentius enim novis & recentibus quam [4] remotis & oblitteratis exemplis utor) [5] non minus eſſe *c* in extremis partibus terrarum, quam [6] Capuæ aut [7] Vercellis, ubi nati dicuntur, [8] nec hoc illis alterius ter millies ſeſtertium præſtat, *d* quamquam ad

INTERPRETATIO.

a *Ingerunt.*] Sæpe repetunt referuntque, ſcil. in exemplum quod æmulentur juvenes.

b *Jam*] Jam ante, fama ſcil. *auditos*.

c *In extremis.*] In extremis partibus orbis terrarum, & præcipue imperii Rom.

d *Quamquam.*] Licet ad has opes pervenerint eloquentiæ beneficio, non tamen ea fama ex tantis opibus venit, ſed ex ſola facundia.

NOTÆ.

Sueton. Aug. 8. ad hujus auctoris exemplum: *approbata etiam cito morum indole ſuper itineris induſtriam.* Acidalius Nihil muto. Plautus Trinummo: *qui ipſus ſe contemnit, in eo eſt indoles induſtria.* Corn. Nepos in Eumene: *Fulgebat jam in adoleſcentulo indoles virtutis.* Juſtinus libro 39. *In ſuorum quiſque veſtigia intentis magna indoles virtutis enituit.* Nam *mores* κατ' ἐξοχὴν boni mores. Ut apud Senecam *periere mores.* Itaque *morum indoles*, & *indoles virtutis*, & *indoles induſtriæ*, hic eadem res eſt. *Gronovius.* Forte τὸ *morum*, hoc eſt, ingenii, ſollertiæ & induſtriæ, ut idem ſit hic *morum indoles*, ac ingenita virtus animi, ac ſolertia ingenii & facundia, unde & *ſpes ſui* exiſtebat.

1. *Tunicatus hic populus.*] Minoris ſortis plebeculam intelligit, quæ jam eo ævo ſæpius tunicata & pænulis induta in publico erat, cum proceres & ſenatores raro prodirent in publicum, niſi rogati. Unde hæc apud Sueton. interpatio Auguſti qui priſcos mores obſervatos voluit, ſcil. arguendo irridebat ipſos pullatos verſu Virgiliano: En *Romanos rerum dominos gentemque togatam!*

2. *Vocat.*] Appellat, non accus. *vocat* eos & laudat per admirationem ingenii.

3. *Modo.*] De quo proxime locutus ſum, ſcil. cap. 5.

4. *Remotis.*] Priſcis exemplis, quæ ſcil. jam *remota* ſint ab ævo & memoria noſtra. Hi oratores vivebant adhuc.

5. *Non minus eſſe.*] Poſſit ſubintelligi vox, *auditos*, quæ ſupra. Alii tamen legunt: *non minus eſſe notos.* Alii, *noſci.* Forte, *non minus eſſe illuſtres*, quæ vox abſorpta per ſequentem, *in extremis.*

6. *Capua.*] Capua urbs Campanorum populorum, prope Vulturnum fluvium: hodie *Santa Maria Maggiore*, vel *delle Gratie*, burgus provinciæ Terræ Laboris, prope fluvium *Garigliano*, in regno Neapolitano, *Tillemonius.*

Capua] Uter Capuæ, uter Vercellis natus eſſet, & uter eſſet *habitu corporis contemptus*, incertum. at certe *neuter moribus egregius.*

7. *Vercellis.*] Vercellæ urbs Libiciorum populorum, in Gallia Tranſpadana regione Italiæ. hodie *Vercelli* aut *Verceil*, urbs tractus *Vercelleſe* in Pedemontii ſtatu ad orientem. paret duci Sabaudiæ. *Tillemonius.*

8. *Nec hoc illis alterius ter millies.*] Alii aliter legunt: *Nec hoc illis utriuſque ter millies.* Rodolphus. *Nec hoc illis alterius ter millies, alterius bis millies ſeſtertium præſtat (quamquam ad has ipſas opes poſ-*

has ipſas opes poſſunt videri eloquentiæ beneficio veniſſe. Ipſa eloquentia, cujus [1] numen & cœleſtis vis multa quidem omnibus ſæculis [2] exempla edidit, ad quantam uſque fortunam homines ingenii viribus pervenerint. Sed hæc, [3] ut ſupra dixi, proxima, & quæ non auditu cognoſcenda, ſed oculis ſpectanda haberemus. Nam *quo ſordidius & abjectius nati ſunt, quoque notabilior paupertas & [4] anguſtia rerum naſcentes eos circumſteterunt, eo clariora & ad demonſtrandam oratoriæ [5] eloquentiæ utilitatem illuſtriora exempla ſunt. quod *a* ſine commendatione natalium, [6] ſine ſubſtantia facultatatum, neuter moribus egregius, alter habitu quoque corporis contemptus, per multos jam annos potentiſſimi ſunt civitatis, ac donec libuit principes fori; nunc principes in Cæſaris amicitia, [7] agunt fe-

INTERPRETATIO.

a *Sine commendatione.*] Sine claritudine ſtirpis ſine imaginibus.

NOTÆ

ſunt videri eloquentia beneficio perveniſſe) ſed ipſa eloquentia, cujus numen &c. Quæ addidi, ſatis mihi certa ſunt, excepto numero tantum. nam certe utriuſque opes exprimere propoſitum habuit. *Lipſius.*

Nec hoc illis ter millies ſeſtertium praſtas (quamquam ad has ipſas opes poſſunt videri eloquentia beneficio veniſſe,) ſed ipſa eloquentia, cujus &c. *Freinsh.*

Scriptum fuiſſe exiſtimo: *Nec hoc illis, alterve ter millies ſeſtertium praſtat.* Velut incertus ad eam ne ſummam ambo venerint. *Barthius* 44. Adverſ. 8.

Sic forte legendum: *Nec hoc illis, alterius bis, alterius ter millies ſeſtertium praſtat, (quamquam ad has ipſas opes poſſunt videri eloquentia beneficio veniſſe) ſed ipſa eloquentia,* &c. Puto, ſcripſerat, *nec hoc illis ter millies ſeſtertium praſtat.* Confuſionem fecit ſimilitudo vocum, ſcil. *ter millies,* & *alterius.* ita ut ex voce *ter millies,* aliam vocem *alterius* fabricarint exſcriptores aut interpretes parum cauti. Valde probabile ſit, ad has uſque minutias non deſcendiſſe auctorē, ut divitias cujuſque ſeorſim deſcriberet, ſed ſimul. rem totam exſcentū eſſe. & indubie illi ambo pares opibus, ut artibus & flagitiis ſimiles erant. Forte ſcripſit, *bis aut ter millies.* Ter mill. ſunt 7500000. coron.

1. *Numen.*] *Numen & cœleſtis vis* ſynonima ſunt, & eundem ſignificatum habent. Cœleſtis certe, & quaſi divina vis eſt eloquentiæ. divina illa potentia *numen* eſt.

2. *Exempla edidit.*] Multa exempla protulit, ex quibus conſtat, *ad quantam uſque fortunam homines* eloquentia præcellentes *pervenerint.*

3. *Vt ſupra dixi.*] Totam periodum ſcripſi, uti in Farneſiano concepta. Non diſpliceat tamen è vulgatis libris, *propria,* pro *proxima.* Lipſius.

Propria, id eſt, noſtra, ſeu noſtri ævi, & noſtræ civitatis, & quæ in oculis jam nunc habemus, & quibus nos viventes videntreſque fruimur. Hæc propria ſimul & proxima exempla.

4. *Anguſtia.*] Forte *anguſtia. Sunt quorum virtutibus obſtat res anguſta domi.* Juven. qui & iden laudabiliores, cum emergunt, & famæ nomen inferunt.

5. *Eloquentia utilitatem.*] Non agit amplius de utilitate, ſed jam de dignitate eloquentiæ. Scribam ergo, *nobilitatem.* Acidalius. Recte, *utilitatem* nam præceſſit de *paupertate* & *anguſtiis rerum,* & ſequitur, *potentiſſimi ſunt civitatis.*

6. *Sine ſubſtantia facultatum.*] Subſtantia pro opibus, medii ævi ſcriptoribus frequens. Neſcio an à Græcis ſumtum, qui οὐσίας vocabulo facultates deſignant, quod tamen *eſſentiam* interpretatur Quintilianus. *Schelius.*

*7. *Agunt feruntq; cuncta.*] Jam nunc ſub

runtque cuncta: atque ab ipſo principe cum quadam reverentia dili-
guntur. Quia Veſpaſianus venerabilis ſenex & [1] patientiſſimus veri,
bene intelligit, cæteros quidem amicos ſuos niti iis quæ ab ipſo ac-
ceperint, quæque *a* ipſi accumulare, & in alios congerere promptum
eſt: Marcellum autem & Criſpum, attuliſſe ad amicitiam ſuam, quod
non à principe acceperint, nec accipi poſſit. Minimum inter tot ac
tanta locum obtinent imagines, [2] ac tituli & ſtatuæ: quæ neque ip-
ſa tamen negliguntur: *b* tam hercule quam divitiæ & opes, quas fa-
cilius invenies qui vituperet, quam faſtidiat. His igitur & [3] hono-
ribus, & ornamentis, & facultatibus, refertas domos eorum vide-
mus, qui ſe ab ineunte adoleſcentia cauſſis forenſibus & oratorio
9 ſtudio dederunt. Nam carmina & verſus, quibus totam vitam Ma-
ternus inſumere optat (inde enim omnis *c* fluxit oratio) neque digni-
tatem ullam auctoribus ſuis conciliant, neque utilitates alunt: vo-

INTERPRETATIO.

a *Ipſi.*] Principi.

b *Tam hercule.*] *Minimum inter tot ac tanta* bona ſeu decora *locum obtinent imagines,* tam hercule quam divitiæ &c. Minimum inter hæc tanta locum obtinent imagines, ut certe & divitiæ ipſæ, licet neque imagines, neque divitiæ ſpernantur.

c *Fluxit.*] Initium habuit.

NOTÆ.

Veſpaſiano non rapiebaur opes innocentium, nec vaſtabant aut ſubvertebant Rempub. ut olim ſub Nerone. Sed tamen agebant ferebantque cuncta, prout & quo vellent, vi ſcil. ingenii, & eloquentiæ. Attamen etiam tum non pauca licebant ſub principe parum liberali, qui quidem initio iniquitates ſpernebat, ſed poſtea indulgente fortunæ, & accedentibus dominationis magiſtris, tandem etiam auſus eſt.

1. *Patientiſſimus veri.*] Forte ſic *veri* tolerans & ſciens ſenex dicitur, quia *bene intelligit*, diſcernitque veras virtutes & optimas artes civium à fortuna & opibus, ut quæ ſcil. non propriæ ſint poſſidentium, ſed quæ à majoribus, vel à principe iis conferantur. quod dicit *cæteros* ſcil. *amicos ſuos niti iis quæ ab ipſo* principe *acceperint, Marcellum autem & Criſpum* non accepiſſe à principe, imo *attuliſſe ad amicitiam ipſius* quæ nec dari, *nec accipi poſſint*, & propriis opibus ipſos niti. quæ felicitas paucis contigit.

* *Patientiſſimus veri.*] Quia bene intelligit, vel ſuopte ingenio & ſponte, vel quia ex aliis veritatem diſcit, ultro volens, & boni conſilii facile patiens, quæ non modica laus principis. bene igitur & vere *intelligit* quæ ſint dotes ingenii & animi uniuſcujuſque procerum & aulicorum. *Vere* & recte *intelligit* alios amicos ſuos niti his beneficiis quæ ab ipſo, vel ab aliis dominantibus acceperint, forte quidam nullo merito ſuo, & quibus fortuna pro virtute fuit; iſtos vero oratores propriis & ingenitis opibus niti. Sed

—— Pauci quos æquus amavit
Iupiter, aut ardens evexit ad æthera virtus.
Diis geniti potuere.

Forte *veri*, vel quia *verum* ſuadebant principi iſti oratores, vel potius quia *verum* adfirmat hic iſte auctor. & ex hac veritate bene intellecta ipſi principi, ſuam ſententiam firmat.

2. *Ac tituli.*] Tituli adpoſiti ſtatuis, quibus ſcil. clarirudo gentis, magiſtratus, bella, & res egregie geſtæ inſculpebantur.

3. *Honoribus.*] Per *honores*. magiſtra-

luptatem

luptatem autem brevem, laudem inanem & infructuoſam conſequuntur. Licet hæc ipſa, & quæ deinde dicturus ſum, aures tuæ ô Materne reſpuant, cui bono eſt ſi apud te Agamemnon aut Jaſon diſerte loquitur? quis ideo domum defenſus, & tibi obligatus redit? Quis Saleium noſtrum egregium poëtam, vel ([1] ſi hoc honorificentius eſt) præclariſſimum vatem deducit, aut ſalutat, aut proſequitur? Nempe ſi amicus ejus, ſi propinquus, ſi denique ipſe in aliquod negotium inciderit, ad hunc Secundum recurret, aut ad te Materne, non quia poëta es, neque ut pro eo verſus facias. hi enim Baſſo domi naſcuntur, pulchri quidem & jucundi. quorum tamen hic exitus eſt, ut cum toto anno, per omnes dies, magna noctium parte, unum librum *a* extudit & elucubravit, [2] rogare ultro & ambire cogatur, ut ſint qui dignentur audire: & ne id quidem gratis. nam & domum mutuatur, & auditorium exſtruit, & ſubſellia conducit, [3] & libellos diſpergit: *b* & ut beatiſſimus recitationem ejus eventus proſequatur, omnis illa laus intra unum aut alterum diem velut in herba vel flore [4] præcepta, ad nullam certam & ſolidam pervenit frugem: nec aut amicitiam inde refert, aut clientelam, aut manſurum in animo cujuſquam beneficium, ſed clamorem vagum, & voces inanes, & gaudium *c* volucre. Laudavimus nuper ut miram & eximiam Veſpaſiani liberalitatem, quod [5] quingenta ſeſtertia Baſſo donaſſet. Pulchrum id quidem, *d* indulgentiam Principis ingenio mereri; quanto tamen

INTERPRETATIO.

a *Extudit.*] Non ſine multo negotio elaboravit.

b *Et ut.*] Et quamvis.

c *Volucre.*] Leve, quod protinus avolat & cito vaneſcit.

d *Indulgentiam.*] Bonitatem ſeu munificentiam.

NOTÆ.

tus intelligit. Præturam adeptus erat Marcellus jam olim ſub Nerone, forte & poſtea conſulatum. per *ornamenta*, vel inſignia dignitatum intelligit, vel præcipue *imagines titulos, ſtatuas* &c.

1. *Si hoc honorificentius eſt.*] Hoc dicit, quia *vates* aliquid magis cæleſte ac divinum in ſe habere videntur. ſcil. potentius afflari numine cenſentur.

2. *Rogare ultro & ambire.*] De qua re ſic Plinius lib 3. epiſt. 18. *Cepi autem non mediocrem voluptatem, quod hunc librum cum amicis recitare voluiſſem, non per codicillos, non per libellos, ſed ſi commodum & ſi valde vacaret, admoniti, (numquam porro, aut valde raro vacat Romæ, aut commodum eſt audire recitantem) fædiſſimis inſuper tempeſtatibus per biduum convenerunt.*

3. *Et libellos diſpergit.*] Scriptum aliquod recitaturi, libellos ſpargere atque in publico proponere ſolebant, amicos autem per codicillos ſive epiſtolas, aut voce ipſa invitabant.

4. *Præcepta.*] *Percepta* eſt in editione Quintiliani Stoëriani: ſed nihil mutandum. Sic enim paſſim boni autores. Ovidius Faſtorum 4. *Toſta ſitit tellus præcipiturque ſeges.* Virgilius; *Si lac præceperit æſtas.* poſſis tamen etiam *præcerpta* Schelius.

5. *Quingenta ſeſtertia.*] Sunt duodecim millia coronatorum & inſuper quingenti.

X. 2

pulchrius, ſi ita res familiaris exigat ſe ipſum colere, ſuum genium propitiare, ſuam experiri liberalitatem? Adjice quod poëtis, [1] ſi modo dignum aliquid elaborare & efficere velint, relinquenda converſatio amicorum, & jucunditas urbis, deſerenda [2] cætera officia, utque ipſi dicunt, [3] *in nemora & lucos*, id eſt, in ſolitudinem recedendum eſt. Nec opinio quidem & fama cui ſoli ſerviunt, & quod unum eſſe pretium omnis ſui laboris fatentur, æque poëtas quam oratores ſequitur, quoniam [4] mediocres poëtas nemo novit, bonos pauci. Quando enim rariſſimarum recitationum fama in totam urbem penetrat? nedum ut per tot provincias innoteſcat. Quotus quiſque

NOTÆ.

1. *Si modo dignum aliquid elaborare & efficere velint.*] *Ego autem ſicut in cauſis agendis efficere aliquid & eniti fortaſſe poſſum.* Quintilianus: *Ne perderem quæ jam effecta erant, per omnes difficultates animo me ſuſtentavi*: Sic efficere liter[illegible] Quintiliano, eſt exprimere & perfecte reddere ſonum earum, lib. 1. cap. XI. *Inprimis vitia ſi qua ſunt oris, emendet, ut expreſſa ſint verba, ut ſuis quæque litera ſonis enuntientur. Quarumdam enim vel exilitate vel pinguedine nimia laboramus, quaſdam velut acriores parum efficimus, & aliis non diſſimilibus, ſed quaſi hebetioribus, permutamus.* Cicero: *Ut virilis tua vox aliquid poſſit ſignificare, quidnam effectura videatur.* Paulo aliter Quintilianus lib. VI. *Tum ſi qua minus fuerint effecta, iis quæ levius adhuc adflicti cœperamus, imperitiæ aut fortunæ remittantur.* Ubi vitiata illa poſtrema nemo non videt: emendatio fortaſſis haud perinde facilis. Veniebat in mentem *injuriæ fortunæ* Cicero de Natura deorum lib. 1. *Hortata eſt etiam ut me ad hæc conferrem animi ægritudo, fortunæ magna & gravi commota injuria.* Quam conjecturam ut nemini obtrudere pro vera velim, ita à ſenſu tamen fortaſſis non multum aberrat. quippe ſibi tanta vi fortunæ perculſo veniam dari poſtulat, ſi qua ingenium debilitatum ſit: *injuriæ fortunæ remittantur*, ut dicimus: ignoſcas occupationibus &c. *Schelius.*

2. *Cætera officia.*] Ut adeſſe reis & periclitantibus amicis, & in negotiis & dificilibus contractibus, in nuptiis, in magiſtratibus & dignitatibus ambiendis, aut apud ſenatum popul. Q R. aut apud principem, in funeribus, in exequiis, in luctu & adverſis rebus conſolando, patrociniis juvando, liberos mortuorum amicorum ſublevando &c.

3. *In nemora & lucos, id eſt, inſolitudinem recedendum.*] Malim, *ſecedendum.* ut infra: *Secedit animus in loca pura atque innocentia, fruiturque ſedibus ſacris.* Item Quintilianus lib. I. cap. 7. *Stabitne mutus & ſalutarem petentibus vocem ſtatim, ſi non ſuccurratur, periturus, moras & ſeceſſum & ſilentium quæret, dum illic* (ita ſcribe, vulgo *illa*:) *verba fabricentur & memoriæ inſidant, & vox ac latus præparetur.* Noſter: *Malo ſecretum & ſecurum Virgilii ſeceſſum. Carmina ſeceſſum ſcribentis, & otia quærunt.* Fabius lib 10 cap. 5 *Ideoque mihi videtur M. Tullius tantum intuliſſe eloquentiæ lumen, quod in hos quoque ſtudiorum ſeceſſus excurrit. Receſſus* tamen & *ſeceſſus* aliquando à veteribus confundi videntur, ut *repoſitus* & *ſepoſitus*. Schelius.

4. *Mediocres poëtas nemo novit.*] Nemo mediocres poëtas novit, quia ſcilicet nomen, famamque non habent, atque illorum carmina nemo legit: boni autem pauci reperiuntur, ideo à paucis noſcuntur ac leguntur. Horat. de arte poët.

——— Mediocribus eſſe poëtis
Non homines, non dii, non conceſſere columnæ.

Pichena.

cum ex Hiſpania vel Aſia ne quid de [1] Gallis noſtris loquamur, in urbem venit, Salejum Baſſum requirit? atque adeo ſi quis requirit & ſemel vidit, tranſit & contentus eſt: ut ſi picturam aliquam vel ſtatuam vidiſſet. Neque hunc meum ſermonem ſic accipi volo, tamquam eos quibus natura ſua oratorium ingenium denegavit, deterream à carminibus, ſi modo in hac ſtudiorum parte oblectare otium, & nomen inſerere poſſunt famæ. ego vero omnem eloquentiam omneſque ejus partes ſacras & venerabiles puto; nec ſolum [2] cothurnum veſtrum, aut heroïci carminis ſonum, ſed lyricorum quoque jucunditatem, & elegorum laſcivias, & jamborum amaritudinem, epigrammatum luſus, & quamcumque aliam ſpeciem eloquentia habeat, anteponendam [3] cæteris aliarum artium ſtudiis credo. ſed tecum mihi, Materne, res eſt, quod cum natura tua in ipſam arcem [4] eloquentiæ ferat, errare mavis, & ſumma adeptus, in levioribus ſubſiſtis. Ut ſi in Græcia natus eſſes, ubi [5] ludicras quoque artis

NOTÆ.

1. *Gallis.*] Vide notas ad vitam Agricolæ cap. 10. Gallia Togata, pars ſeptentrionalis Italiæ. hodie *Lombardia* cum parte ſtatus Eccleſiaſtici. *Tillemonius.*

2. *Cothurnum.*] Ille aptus tragico carmini, ſoccus comœdiæ. Sic Plin. lib. 9. ep. 7. *itaque* (villarum) *illam tragœdiam, hanc appellare comœdiam ſoleo. Illam, quod quaſi cothurnis, hanc, quod quaſi ſocculis ſuſtinentur.*

3. *Cæteris aliarum artium*] Cæteris ſcil. artibus, ut Grammatica, Muſica, Geometria, & ipſa forte Juris civilis doctrina præſtantior & nobilior eſt eloquentia.

4. *Eloquentia ferat, errare mavis.*] Credam melius: *eloquentia te ferat, errare mavis, & ſumma adepturus.* Eadem criminatio ſupra: *Quod natus ad eloquentiam virilem & oratoriam, qua parare ſimul. & tueri amicitias, adciſcere nationes, complecti provincias poſſit, omittit ſtudium, quo* &c. *Acidalius.*

In arcem eloquentia ferat, errare mavis.] Lucretius:

——— Munita tenere
Edita doctrina, ſapientum templa ſerena.
Deſpicere unde alios queas paſſimque videre
Errare atque viam palantes quærere vitæ.

Sed cum noſter addat: *Et ſumma adeptus in levioribus ſubſiſtis*, dubito anne fuerit: *hærere mavis.* Suetonius Auguſto. *Circa libidines hæſit, poſtea quoque, ut ferunt, ad vitiandas virgines pronior, quæ ſibi undique etiam ab uxore conquirerentur.* Cicero Acad. quæſt. IV. *Ad quamcunque ſunt diſciplinam, quaſi tempeſtate delati, ad eam tanquam ad ſaxum adhæreſcunt.* Quintilianus: *Atque pleroſque videas hærentes circa ſingula, & dum inveniunt & dum inventa ponderant ac demetiuntur.* Schelius. Sufficit vox *errare.* Nec certe majus erratum committi poteſt, quam fallere indolem & ingenium ſuum, quam errare & deflectere à facultate ac ſolertia illa & vi quam natura ipſa dabat ultro eximio juveni. *ferat*, vel intellige, *te ferat.* Vel *ferat* hic neutropaſſive ſumitur, pro erumpat, feratur, evehatur. Non male tamen *hærere* ſi à MSS. nam ſtatim, *in levioribus ſubſiſtis.*

5. *Ludicras.*] Id eſt, ſcenicas artes exercete ſeu in arenam deſcendere fas & honeſtum Græcis etiam nobilioribus fuit. Romani contra inhoneſtum id exiſtimarunt. Græcorum tamen æmulatu quidam Romani talem

exercere honeſtum eſt, ac tibi [1] Nicoſtrati robur ac vires dii dediſſent, non paterer *a* immanes illos & ad pugnam natos lacertos, *b* levitate jaculi aut jactu diſci vaneſcere: ſic nunc te ab auditoriis & theatris, in forum & ad cauſſas, & [2] ad vera prælia voco. cum præſertim ne ad id quidem confugere poſſis, quod pleriſque patrocinatur, [3] tamquam minus obnoxium ſit [4] offendere poëtarum quam oratorum ſtudium. [5] Effervescit enim vis pulcherrimæ naturæ tuæ; nec pro amico aliquo, ſed quod periculoſius eſt, pro Catone offendis: nec excuſatur offenſa [6] neceſſitudine officii, aut fide advocationis, aut [7] fortuitæ & ſubitæ dictionis impetu: meditatus videris ele-

INTERPRETATIO.

a *Immanes.*] Robuſtos, grandes, violentos.

b *Levitate jaculi.*] Levioribus pugnis & quaſi ludis, vacuos ac deſides fatiſcere aut ſeneſcere non patiar fortes lacertos.

NOTÆ.

artem celebraverit, ſed raro, ut Thraſea apud Patavium, forte ritu religionum antiquatum id permittente. Sic & Piſo, qui conjuravit in Neronem *tragœdus* dictus. an in urbe id uſurpaverit, incertum. Forte id egit in provincia quadam Italica majoris olim Græciæ. ubi moris & ſermonis Græci nonnihil adhuc invaleſcebat. at non mirum de Nerone *ſi in ſcena caneret*. Sic de Piſone lib. 15. Ann. *Non referre dedecori* (imperii) *ſi citharœdus dimoveretur. & tragœdus ſuccederet, quia, ut Nero, cithara, ita Piſo, Tragico ornatu canebat.* Sic autem de Thraſea Tac. lib. 16. *Accedentibus odii cauſſis in Thraſeam .... quodque juvenalium ludicro parum ſpectabilem operam præbuerat: eaque offenſio altius penetrabat, quia idem Thraſea Patavii, unde ortus erat, ludis Ceſticis à Trojano Antenore inſtitutis, habitu tragico cecinerat.* Etiam & Romani equites & ſenatores. & feminæ ipſæ ſplendidæ in arenam deſcendere.

1. *Nicoſtrati robur*] De quo Quintilianus lib. 2. cap. 9. *At ſi fuerit, qui docebitur, ille quem adoleſcentes ſenem vidimus, Nicoſtratus, omnibus in eo docendi partibus ſimiliter utetur, efficietque illum, qualis hic fuit, luctando pugnandoque.* (*quo utroque certamine iiſdem diebus coronabatur*) *invictum.* Quod ipſum ſuadet de Quintiliano libelli hujus auctore

2. *Ad vera prælia.*] Quia in auditoriis declamatorum aut recitantium ſunt velut umbratica ſtudia præliaque.

3. *Tamquam minus.*] Tamquam ſtudium poëtarum minus obnoxium ſit, ſeu minus ſoleat offendere potentium animos, quam oratorum eloquentia.

4. *Offendere.*] *Offenſa* reponit *Acidalius.*

5. *Effervescit.*] Exardeſcit enim egregia ac præclariſſima vis ac facultas ingenii tui. tum ea evehitur & velut ardore aliquo erumpit, & tamen non *pro amico* tuo, ſed quod ſæpe longe exitiabilius eſt, offendis dominantes *pro Catone*, cujus vultum & ingenium induiſti.

6. *Neceſſitudine.*] Neceſſitate, quæ eadem hic cum *neceſſitudine* eſt. Nam jura patrocinii te cum clientibus, ut vincula quædam obſtringunt Hæc neceſſario obſervanda & ſacra atque inviolata ſunt. Hujuſmodi eſt officium patrocinii, hæc eſt *fides advocationis.*

7. *Fortuita aut ſubita dictionis.*] Quam interpretari & criminari pro libito poterant pravi magiſtri dominationis. Has vocat Sueton. *cauſſidicorum figuras*, Veſpaſ. 13 *Amicorum libertatem, cauſſidicorum figuras ... leniſſime tulit* &c. *Salvium Liberalem in defenſione divitis rei auſum dicere, quid ad Cæſarem ſi Hipparchus HS. millies habet? & ipſe*

giſſe perſonam notabilem; & cum auctoritate dicturam. Sentio quid reſponderi poſſit: [1] hinc ingentis ex his aſſenſus, hinc in ipſis audi-

NOTÆ.

laudavit. Non forte ſpectabat ad Cæſarem, ſi dives eſſet Hipparchus, ſed ſpectabat ea ad Veſpaſianum cauſſidici figura, ut qui ſic eum taxaret avaritiæ, cujus vulgo ille arguebatur. Sed eam contumeliam figuratam vel leniter tulit Veſpaſianus, vel diſſimulavit, aut ſprevit, magni animi & fortitudinis conſcientia. Etiam ſimile quod Suet. Domit. 10. *Occidit* . . . Hermogenem *Tarſenſem, propter quaſdam in hiſtoria figuras.* Et infra, Occidit *& Helvidium filium, quod quaſi ſcenico exordio ſub perſona Paridis & Oenones divortium ſuum cum uxore taxaſſet.*

Subita dictionis.] Scil. ardore, inſtinctu & impetu loquentis patroni, quandoque vox ſubita excidere queat, quæ potentes offendere poſſit. Sed cui parci debeat, quia id fortuito & ſubito dictum, quod poëtæ non perinde facile condonatur, quia diu ante meditata verba profert, & deligit perſonam quæ conſulto & data opera offendat & quidem cum auctoritate magni nominis.

1. *Hine ingentis ex his aſſenſus, hinc in ipſis.*] Pro *ingentes*, εὐφωνίας ergo. Callide jugulat Aper quæ Maternus, ut potiora in ſui defenſionem præmiſſurus erat: ſcilicet, quietem & ſecuritatem. Dices ajo, eo te Catonem elegiſſe, quod inde major tibi gloria & aſſenſus: eſto, ſed ubi, quæſo, illa tua quies, quam toties jactas? eris ne ſecurus offenſis auribus Imperatoris? τὸ *aſſenſus*, hic non reſpectu elegantiæ carminum, nam id ſupra jam dictum: *& ut beatiſſimus recitationum* ejus *eventus proſequatur, omnis illa laus intra unum aut alterum diem, velut in herba vel flore præcepta:* Sed reſpectu principis, quem in Catone intra ordinem redigebat, unde magnus aſſenſus omnium auditorum. *Tolle igitur quietis & ſecuritatis excuſationem, cum tibi ſumas adverſarium ſuperiorem, nobis ſatis ſit privatas & noſtri ſeculi controverſias tueri.* Quod de aſſenſu adverſus principem dixi, fallax conjectura non eſt, ſi hæc ſaltem percurras, quæ eadem tempeſtate geſta ſunt teſte Tac. 4 hiſt. *Ubi ad Helv. Priſcum prætorem deſignatum ventum, promſit ſententiam, ut honorificam in bonum principem; ita falſa aberant, & ſtudiis ſenatus attollebatur; iſque dies illi præcipuus, magnæ offenſæ initium & magnæ gloriæ fuit.* Salinerius.

Ex his.] Hinc ingentes excitari aſſenſus, hinc in ipſis auditoriis te præcipue laudari. Nam paulo ante, *efferveſcit pulcherrima vis naturæ tuæ* &c. *Meditatus videris elegiſſe perſonam* &c. At reſponderi poſſit, hinc te præcipue laudari. hoc verum. ſed hinc etiam jam nulla tibi quies aut ſecuritas. jam non potes talia afferre aut prætexere. nam *omnium ſermonibus* jam differris, jam tibi ſumpſiſti *adverſarium ſuperiorem*, id eſt, potentiorem, quam ipſi oratores. Illi offendunt privatos & cives ſibi æquales, & ſuæ fortunæ homines; at tu offendis dominantes, quorum altior ira & ſuperior. *Nobis* oratoribus ſatis eſt *privatas*, civium ſcil. & æqualium *& noſtri ſeculi* controverſias tueri, non Thyeſtis, aut Medeæ, non Domitii, aut Catonis, quæ ſunt ſuperiorum & priſcorum ſeculorum argumenta.

Aſſenſus.] Plin. lib. 2. ep 10. Octavio: *Recita ſaltem, quo magis libeat emittere, utque tandem percipias gaudium, quod ego olim pro te non temere præſumo. Imaginor enim qui concurſus, quæ admiratio te, qui clamor, quod etiam ſilentium maneat, quo ego, cum dico, non minus quam clamore delector. Sit modo ſilentium acre & intentum & cupidum ulteriora audiendi.*

Hinc & ipſis.] Scribe: *Hæc in ipſis auditoriis præcipue laudari.* Gronovius. Non neceſſe eſt. *Laudari*, ſubintellige eum qui recitat, aut ſupple, *te.* vel etiam lege nam ſtatim, *tolle igitur* &c.

Hinc ingentis.] *Hinc ingentis exiſtere*

toriis præcipue laudari, & mox omnium ſermonibus ferri. [1] Tolle igitur quietis & ſecuritatis excuſationem, cum tibi ſumas adverſarium ſuperiorem. nobis ſatis ſit privatas & noſtri ſæculi controverſias tueri, [2] in quibus expreſſis ſi quando neceſſe ſit pro periclitante amico potentiorum aures offendere, & probata ſit fides, & libertas excu-
11 ſata. Quæ cum dixiſſet Aper *a* acrius, ut ſolebat, & *b* intento ore: *c* remiſſus & ſubridens Maternus, *PARAVI*, inquit, me non minus diu accuſare oratores, quam Aper *d* laudat. Fore enim arbitrabar, ut à laudatione eorum *e* digreſſus [3] detrectaret poëtas, atque carminum ſtudium proſterneret; [4] arte quadam mitigavit, concedendo his qui cauſſas agere non poſſent, ut verſus facerent. Ego autem ſicut in cauſſis agendis [5] efficere aliquid & eniti fortaſſe poſſum, ita [6] recitatione tragœdiarum ingredi famam auſpicatus ſum,

INTERPRETATIO.

a *Acrius.*] Acriter, vehementer.
b *Intento ore.*] Non ſine contentione vocis.
c *Remiſſus.*] Lenis, quietus, pacatus.
d *Laudat.*] *Laudavit*, vel *laudabat.*
e *Digreſſus.*] Diſcedens, ſcil. laudatione eorum perfunctus.

NOTÆ.

aſſenſus. Acidalius. Scribe: *Hic ingentes excitari aſſenſus* Plin. epiſt. 4. *Diſponit qui nuntient ſibi, quem aſſenſum, quos clamores excitarim.* Forte *hic ingentes ex his aſſenſus.* Vel τὸ *ex his* forte gloſſema ſit.

1. *Tolle*] Et hinc igitur tollere, nec afferre aut obtendere debes quietis & ſecuritatis prætextum, quo te defendis.

2. *In quibus expreſſis.*] *In quibus expreſſit ſi quando neceſſitas.* Lipſius. Fabius lib. 10 cap. 7. *Namque & difficiliorem cogitationem exprimit & expellit dicendi neceſſitas.*

In quibus expreſſis.] τὸ *expreſſis*, vel vacat & delendum eſt, vel leg. *cauſſis.* Forte gloſſema fuit harum vocum, *ſi quando neceſſe ſit offendere*, quod ſic explicabant: ſi quandoque cauſſa aut vis neceſſitas *expreſſit potentiorum aures offendere*, pro cauſa ſcil. amici tuenda &c. Et ſi abſit illa vox *expreſſis*, tamen conſtat & cohæret plena ſententia, ſic: Nobis oratoribus *ſatis ſit privatas ... controverſias tueri*, in quibus cauſſis defendendis, ſi quandoque neceſſe ſit pro periclitante amico potentiorum aures offendere, tum & probata tamen erit fides noſtra, & libertas excuſata, ſcil. *neceſſitudine officij*, & jure ac religione patrocinii. Certe inimici, aut adverſi & æmuli oderint ad præſens fidem eam & libertatem, ſed eam ipſam fidem mox admirabuntur, & amabunt etiam in hoſte.

3 *Detrectaret.*] Sic infra: *Plures hodie reperies qui Ciceronis gloriam quam Virgilii detrectent.*

Detrectaret.] Detraheret ſeu obtrectaret laudi poëtarum deminueret gloriam carminum, ac ſtudium illud funditus everteret.

4. *Arte quadam.*] Temperamento quodam rem ſeu controverſiam conciliavit ac diremit, *concedendo* &c. Ego autem partim feci verſus, partim cauſſas egi, juvenis carmine famam auſpicatus, dein & forenſi labore facundiam meam expertus ſum.

5 *Efficere aliquid & eniti.*] Cicero divinatione in C. Cæcilium, *in quo ego quid eniti aut efficere poſſim.*

6. *Recitatione.*] Quæ *recitatio* compoſitionem ſupponit.

tum quidem cum in Nerone [1] improbam & ſtudiorum quoque ſacra profanantem vaticinii potentiam fregi: & hodie ſi quid in nobis [2] notitiæ ac nominis eſt, magis arbitror carminum quam orationum gloria partum. ac jam me [3] ſejungere à forenſi labore conſtitui, nec comitatus iſtos & egreſſus aut frequentiam [4] ſalutationum. concupiſco: non magis quam [5] æra & imagines, quæ etiam me nolente

NOTÆ.

1. *Improbam.*] Plinius poſt enumeratos principes qui carmina fecerunt, ſic habet lib. 5. ep. 3. *Neronem enim tranſeo, quamvis ſciam non corrumpi in deterius quæ etiam à malis aliquando, ſed honeſta manere quæ ſæpius à bonis fiunt.*

Improbam.] Improba & improbata omnia in Nerone propter ſævitiam, propter ſcelera & parricidia. Etiam ſtudia quæ in aliis *ſacra*, in ipſo *improba*, quorum ſcil. æmulatu ſubvertit occiditque Senecas & Lucanos &c Sed non video quid hic rei ſit Vatinio cum ſtudiis & carminibus. Nam quid ille *ſutrinæ tabernæ alumnus*, ut Tacito deſcribitur lib 15. an. quam famam, quam gloriam aut potentiam in ſtudiis adipiſci potuit ſordidæ peritiæ nebulo? potius redundat illa vox *vaticinii*, & inducta eſt. Nam ſenſus totus recte conſtat, etiam ſi abſit. ſcil. interpretati ſunt *ſtudiorum ſacra* per τὸ *vaticinii*. Niſi forte ſic ordinaveris verba hæc, *cum in Nerone improbam & ſtudiorum quoque ac vaticinii ſacra profanantem potentiam fregi*. Forte tranſpoſita illa vox, attamen & ſic intelligi poteſt. Hæc certe *improba potentia* Neronis, quæ ſcil. *ſacra* vatum ſtudiorumque arcana violaret ac pollueret. Quid magis impium, aut profanum quid? magis adverſum ſacris caſtriſque muſis poëtarum & carminum, quam inceſta & parricidia Neronis, quam cætera vitæ flagitia & ſcelera! *Dignum tamen illum qui hæc ipſa ſtudia inceſti ſcelere maculariſt*, ait Plinius lib. 4 ep. 11. de Valerio inceſti cum Cornelia Veſtalium Maxima damnato. Sed forte id non referendum ad moralem malitiam, ſed ad ipſum carmen. ut neque petenti, quis verſus Virgilii perfectiſſimus eſſet, non ſatis ad rem reſponſum:

Diſcite juſtitiam moniti, & non temnere divos.

Quare aliam interpretationem ſubſtituemus.

Improbam.] Plin. lib. 9. ep. 26. *Cur hæc? quia viſus es mihi in ſcriptis meis annotaſſe quædam, ut tumida, quædam, ut ſublimia, aut improba audientis, aut nimia, quæ ego plena arbitrabar. Plurimum autem refert reprehendenda annotes, an inſignia Omnis enim advertit quod eminet & extat, ſed acri intentione dijudicandum eſt, immodicum ſit, an grande, altum, an enorme* &c. Quid *improbum* dixeriſt, patebit, ex hoc Suet. & Veſp 23. *Utebatur & verſibus Græcis tempeſtive ſatis: & de quodam procera ſtatura, improbiusque nato*, μακρὰ βιβὰς κραδάων δολιχόσκιον ἔγχος Longis paſſibus gradiens, vibrans longam ex ſe jaculantem haſtam. *Improbum* eſt in genere eloquentiæ quod Plinius *grande, immodicum & enorme* vocat. tales verſus Neronis. *Sub terris tonuiſſe putes.* quod Lucanus irriſit & increpuit, ſed exitio ſuo. Et illud:

Torva Mimalloneis implerunt cornua bombis.

Quid, quæſo, improbius natum?

2. *Notitiæ.*] Famæ gloriæ, claritudinis.

3. *Sejungere à forenſi labore conſtitui.*] Plin. 1. ep 11. *Soleo nonnunquam ... de his occupationibus apud Euphratem* (philoſophum) *queri. Ille me conſolatur, affirmat etiam eſſe hanc philoſophiæ, & quidem pulcherrimam partem, agere negotium publicum, cognoſcere, judicare, promere & exercere juſtitiam, quæque ipſi* (ſapientes) *docent, in uſu habere.*

4. *Salutationum.*] Forte, *ſalutantium*, ſed parum refert.

5 *Æra*] Statuas, titulos. De titulis Plin. lib. 3 ep. 6. ubi de Corinthio ſigno. *Tu ergo .... ſuſcipe hanc curam.*

in domum meam irruperunt. Nam [1] ſtatum cujuſque ac ſecuritatem melius innocentia tuetur quam eloquentia. nec vereor, ne mihi umquam verba in ſenatu niſi pro alterius diſcrimine facienda ſint.
12 [2] Nemora vero, & luci, & ſecretum ipſum quod Aper increpabat, tantam mihi afferunt voluptatem, ut inter præcipuos carminum fructus

NOTÆ.

Et jam nunc jube baſim fieri, ex quo voles marmore, qua nomen meum honoreſque meos capiat.

1 *Statum cujuſque ac ſecuritatem.*] Reſpondent his, quid erit turius, quam eam exercere artem, qua ſemper armatus præſidium amicis, opem alienis, ſalutem periclitantibus præſtare queas? Maternus oratores ſui temporis acerbe perſtringit, qui toti delationibus vacabant. Ego, ait, qui diu ab eloquentia oratoria deſuevi, plus hominibus conſulo mea innocentia, id eſt, dum neminem defero, quam oratores iſti, quorum eloquentia tot illuſtres viros perfundedit. *Salinerius.*

Statum cujuſque.] Alii aliter reponunt: *Nam ſtatum huc uſque ... melius innocentia tueor.* Lipſius. *Nam ſtatum cujuſque ac ſecuritatem melius innocentia tuetur, quam eloquentia.* Pichena Sed melius, *tueor.* nam & poſtea, *non vereor.* De ſe Maternus loquitur, & reſpondet illi parti orationis Aprinæ, quâ eloquentiam pro telo & munimento eſſe voluit ad propulſanda pericula, ut recte Lipſius adnotavit.

Tuetur Salinerius lectionem, *cujuſque*, hoc ſenſu: quaſi omnium ſalutem tueretur *melius innocentia* ſua, dum neminem defert, *quam eloquentia* illa ſanguinante. Sed fruſtra. Nam quis dicatur proprie alios tueri innocentia ſua, dum nemini injuriam infert, & quia neminem defert? Potius id ſocordia videatur fieri, quam *innocentia.* Debet eſſe armatus quicunque alios tuetur proprie. poteſt forte ſe ipſe tueri innocentia vitæ, quæ tamen & telo munimentoq; ſæpe indiget adverſus ſcelus & improbitatem hominum & delatorum. Nec dicit ipſe Maternus, ſe, aut alium tueri innocentia ſua abſolute, ſed *ſtatum cui uſque ... melius innocentiam tueri, quam eloquentiam* Nec certe ſola ſuâ innocentia quis tuetur alios, qui ſcil. *in ſenatu pro alterius diſcrimine verba* facere poſſit.

Nam ſtatum.] Senſus eſt: jam me ſejungere à forenſi labore conſtitui, nec volo frequentiam ſalutationum, nec ſtatuas & imagines. Nam *ſtatum* ac *ſecuritatem* meam hactenus melius innocentia mea tueor, quam eloquentia. & propter innocentiam hanc, non vereor, ne mihi habenda ſit oratio *in* ſenatu pro meo diſcrimine. Nec intelligit, quaſi ſecuritatem aliorum melius tueretur hactenus innocentia ſua, quia ſcil. neminem deferret. Nam & addit, eloquentia ſua uti ſe paratum eſſe *pro alterius diſcrimine.* An alios tuetur proprie aliquis, quia neminem laceſſit? An ille innocentia ſola tuebitur periclitantes amicos, cum deferentur ab aliis?

2. *Nemora vero & luci & ſecretum ipſum tantam mihi afferunt voluptatem.*] Quintilianus lib. x cap 3 *Secretum atque liberum arbitris locum, & quam altiſſimum ſilentium ſcribentibus maxime convenire nemo dubitaverit. Non tamen protinus audiendi, qui credunt aptiſſima in hoc nemora ſylvaſque, quod illa loci libertas locorumque amœnitas ſublimem animum & beatiorem ſpiritum parent.* Cicero de Orat. 2. *Ea* (res & ſententiæ) *vi ſua verba parient, quæ ſemper ſatis ornata mihi quidem videri ſolent, ſi ejuſmodi ſunt, ut ea res ipſa peperiſſe videatur. Mihi certe jucundus hic magis quam ſtuasorum hortator videtur eſſe ſeceſſus.* Et mox: *Quare ſylvarum amœnitas & præterlabentia flumina & inſpirantes ramis arborum auræ volucrumque cantus & ipſa late circumſpiciendi libertas ad ſe trahunt, ut mihi remittere potius voluptatem quam intendere cogitationem videantur.*

numerem,

numerem, quod nec in ſtrepitu, nec ſedente ante oſtium litigatore, nec inter [1] ſordes ac lacrymas reorum componuntur: [2] ſed ſecedit animus [3] in loca pura atque innocentia, fruiturque ſedibus [4] ſacris. Hæc eloquentiæ [5] primordia, [6] hæc penetralia: [7] hoc primum habi-

NOTÆ.

tius voluptas iſta videatur cogitationem, quam intenderé.

Nemora.] Plin. lib. 1. epiſt 6. *Iam undique ſylva, & ſolitudo ipſumque illud ſilentium, quod venationi datur, magna cogitationis incitamenta ſunt. Proinde cum venabere, licet auctore me, ut panarium & laguncùlam, ſic etiam pugillares feras. Experieris non Dianam magis montibus, quam Minervam inerrare.*

1. *Sordes.*] Squallorem, pædorem, quod de cultu ſimul & habitu reorum intelligitur.

2. *Sed.*] Sed quia *ſecedit animus.* Sed tunc ſecedit animus &c.

3 *Hæc loca pura atq; innocentia.*] Plin. lib. 1. epiſt. 9 de Laurentino ſuo. *Nihil audio quod audiſſe, nihil dico quod dixiſſe pœniteat. Nemo apud me quemquam ſiniſtris ſermonibus carpit, neminem ipſe reprehendo, niſi unum me, cum parum commode ſcribo, nulla ſpe, nullo timore ſollicitor, nullis rumoribus inquietor Mecum tantum & cum libellis loquor. O rectam ſinceramque vitam! O dulce otium, honeſtumque, ac pene omni negotio pulchrius! O mare, ô litus verum, ſecretumque μουσεῖον, quam multa invenitis, quam multa dictatis!*

Pura.] Sancta, caſta, ab omni labe vitiorum pura & exempta, *nullis contacta vitiis.*

4. *Sacris*] Sacra, quia pura, aut quia rei ſacræ ſeu ſtudiis ſacris deſtinata, aut quia diis, ſeu nymphis Dryadibus ſancta loca hæc.

5. *Primordia.*] Initia, incunabula, ſeu origo. Hæc forte etiam initia & arcana, ſeu myſteria. Sic apud Tac. lib. de mor Germ 39 *Stato tempore in ſilvam auguriis patrum & priſca formidine ſacram ... coëunt .. celebrant barbari ritus horrenda primordia:* Et infra, *eoque omnis ſuperſtitio reſpicit, tanquam inde initia gentis, ubi regnator omnium deus* &c.

6. *Hæc penetralia.*] Hæc item illa, hæc adyta ſacra muſis

7. *Hoc primum habitu .. commoda.*] Alii, *compta*, alii, *commodata*, Alii, *commendata* legunt. Fabius lib. 8. 3 *Cultu atque ornatu ſe quoque commendat qui dicit.* Idem lib. 1. 6. *Vetera majeſtas quadam, & ut ſic dixerim, religio commendat.* Merito autem dixit, *hoc primum habitu cultuque* commendatam mortalibus eloquentiam, cum apud ignotos, cum quibus ſatis notæ non ſunt, commendatione egeant virtus & præclaræ dotes, non autem apud eos, quibus penitus perſpectæ ſunt. Martialis:

Hoc ſatis eſt, alios commendet epiſtola, peccat
Qui commendandum ſe putat eſſe ſuis.

Schelius.

Sed melius, *commodata.* Nam ſic ſanctius & innocentius *commodata mortalibus* eloquentia, dum ex moribus, & ſecreto ſe commodat, & puris ſacriſq; ſedibus inquas ſecedit perinde caſtus puruſq; animus, quam *inter ſordes ac lacrymas reorum.* ſic certe *habitus* illius cultuſq; ſimplex, innocens, ſanctus, caſtus. & in ea ſimplicitate ac ſanctitate, *primum commodata mortalibus.* ſimilibuſq; pectoribus *influit* atque illabitur, & *ſic oracula loquebantur*, etiam antiquitus. Sic certe primo *commodata* eloquentia primis ſeculis. at mox lucroſa hæc & ſanguinaria & vere parricidialis eloquentia nuper ex ſcelere exorta, & in exitium generis humani reperta

Hoc primum habitu.] Primo aſpectu deſiderari aliquid hoc loco videatur, quia *de habitu cultuque* eloquentiæ antiquæ nihil præceſſit, ſed pu[illegible] repetendum & intelligendum eſſe hunc *habitum cultumque* ex his quæ præcedunt, *nec in ſtrepitu, nec ſedente ante oſtium litigatore, nec inter ſordes ac lacrymas reorum componuntur* N[illegible] ergo com-

tu cultuque commodata mortalibus, [1] in illa caſta & nullis contacta vitiis pectora influxit. [2] ſic oracula loqnebantur. [3] Nam lucroſæ hujus

NOTÆ.

ponitur aut ornatur eloquentia carminum inrer vincla reorum & lacrymas. ornatus ejus longe magis innocens & purus à flagitiis & cruento illo cultu *ſanguinantis eloquentia*, qui *ex malis moribus*, & ex vitiis & ſceleribus delatorum ortus eſt. Quæ eloquentia armis & telis munita atque horrida, aut tuetur reos, aut laceſſit perinde ſceleratos. & quod immanius eſt, hæc ſæpe innocentes oppugnat & occidit. hæc ſpoliat opes, ſæpe & ſimul effundit cruorem. *Habitu cultuque* longe maxime puro ac ſanctiſſimo ſeſe *primum* commodavit *mortalibus* noſtra hæc eloquentia.

1. *In illa caſta.*] *Pectora* varum intelligit, quæ ſic opponit pectoribus oratorum, ſeu ſanguinariorum delatorum, quæ ſcil. flagitiis, ſceleribus ac parricidiis, contaminata, impia, exſecrabilia, atque inteſtabilia erant.

2. *Sic oracula.*] Scil. compoſito carmine loquebantur oracula, & Plutar. cauſſam quærit cur ſic loqui defierint.

3. *Nam lucroſa hujus & ſanguinantis eloquentia uſus ex malis moribus natus.*] Malos oratores qui ſubito divites evaſerunt, ſacrilegis & ſycophantis jungit Ariſtophanes Pluto.

Ἕτεροι δ' ἐπλούτουν ἱερόσυλοι, ῥήτορες
Καὶ συκοφάνται καὶ πονηροί.

Alii vero divitias parabant, ſacrilegi, Rhetores,
Et ſycophanta ſeu delatores, & quotquot peſſimi homines ſunt.

Demoſthenes ipſe: *Quorum alii quidem ex pauperibus opulenti evaſerunt, alii vero ex obſcuris & ignobilibus illuſtres. quidam vero privatas ſuas ades publicis hoſpitiis ſplendidiores adificarunt, & quanto magis publica opes imminuta ſunt, tanto magis divitia illorum increvere.* Sed hæc ſi in potentes dicantur, calumniæ ſunt, his quidem moribus, quantumvis vera ſint, *& ipſi quidem latrones, nunc ſe negotiatores appellant,* ut de ſuo ævo ſcribit Philoſophus in tertio Rhetor. *Schol.*

Lucroſa.] Plin. lib. 5. ep. 14. *Nigrinus tribunus plebis recitavit* (in ſenatu) *libellum diſertum & gravem, quo queſtus eſt venire advocationes, venire & pravaricationes, in lites coiri, & gloria loco poni, ex ſpoliis civium magnos & ſtatutos reditus. recitavit capita legum, admonuit ſenatuſconſultorum, in fine dixit petendum ab optimo principe,* (Trajano) *ut quia leges, quia ſenatuſconſulta contemnerentur, ipſe tantis vitiis mederetur. Pauci dies, & liber principis ſeverus, & tamen moderatus. Quam me juvat, quod in cauſis agendis, non modo pactione, dono, munere, verum etiam Xeniis ſemper abſtinui.* (de ſe loquitur Plinius.) *Interim fruor voluptate, cum alii divinum me, alii meis rapinis, mea avaritia occurſum, per ludum ac jocum dictitant.* Et lib. 5. ep. 21. de Nepote prætore deſig. *Suberat edicto ſenatuſconſultum hoc: omnes qui quid negotii haberent, jurare prius quam agere jubebantur, nihil ſe ob advocationem cuiquam dediſſe, promiſiſſe, caviſſe. His enim verbis ac mille praterea & venire advocationes, & emi vetabantur. Peractis tamen negotiis, permittebat pecuniam duntaxat decem millium dare.* 10 millia ſunt 500. coronati.

Lucroſa hujus ... eloquentia.] Plin. lib. 3. ep. 20. de Regulo. *Et hic hareditates, hic legata, quaſi mereatur, accipit.* (ἀλλὰ τί διατείνομαι) *in ea civitate, in qua jam pridem non minora pramia, immo majora, nequitia & improbitas, quam pudor & virtus habent. Aſpice Regulum, qui ex paupere & tenui, ad tantas opes per flagitia proceſſit, ut ipſe mihi dixerit, cum conſuleret, quam cito ſeſtertium ſexcenties impleturus eſſet* &c.

Et ſanguinantis eloquentia.] Fortaſſe leg. *& ſaginantis*, ut ad lucrum & commodum hæc tantum referat. Nam *ſanguinare* probum quidem verbum, ſed non ad aliud quam ad ſanguinem ſponte & ex ſe emittere. *Artus ſanguinantes, vulnera ſanguinantia,* in Quintiliani

& ſanguinantis eloquentiæ uſus, [1] recens, & malis moribus natus, atque, ut tu dicebas Aper, *in locum teli* repertus. Cæterum felix illud, &, ut more noſtro loquar, *aureum ſæculum*, & oratorum & criminum inops, [2] poëtis & vatibus *a* abundat; qui benefacta canerent, non qui male *b* admiſſa defenderent. [3] Nec ullis aut gloria major, aut auguſtior honor: primum apud deos, quorum *c* proferre reſponſa & intereſſe epulis ferebantur: [4] deinde apud illos diis genitos ſacroſque reges, inter quos neminem cauſſidicorum, ſed Or-

INTERPRETATIO.

a *Abundat.*] *Abundabat.*
b *Admiſſa.*] Commiſſa crimina.
c *Proferre reſponſa.*] Pronuntiare, edere oracula.

NOTÆ.

declamationibus mihi lecta. Quæ ſignificatio parum hic apta, ſi ad accuſationes & ſanguiſugam illam eloquentiam reſpexit *Lipſius*. At certe tela *ſanguinantia*, Latinum eſt, ut *uſus* hujus eloquentiæ *telum* dicitur, *atque, ut dicebat Aper, in locum teli repertus*. Eloquentia *telum* eſt quo abſterrere hoſtem, & quo emittere atque effundere ſanguinem pro nutu aut neceſſitate poſſis. Non ſolum *lucroſa* eſt, ſed etiam cruenta & ſanguinaria hæc eloquentia. in delatoribus certe utrumque habuit *uſum*, ut opes ſcilicet & ſanguinem reorum ſæpe vel ipſorum innocentium effunderet. Nec fere poteſt eſſe ipſa eloquentia *lucroſa*, ac *ſaginans*, quin ſimul & *ſanguinans* ſeu ſanguinaria ſit. quod patet ex Tac. paſſim, & præcipue lib 4. hiſt. 42. Ubi de Regulo Neroniano delatore, qui *Craſſorum & Orfiti domus in ſummum odium extulerat, & ſponte ex S. C.* (vel ex ſc) *accuſationem ſubierat*, unde haud dubie exitium Craſſi. Et in hunc delatorem Regulum ſic invehitur Montanus ibid. *Sane toleremus iſtorum defenſiones: qui perdere alios quam periclitari ipſi maluerunt. Te ſecurum reliquerat exſul pater, & diviſa inter creditores bona, nondum honorum capax ætas. nihil quod ex te concupiſceret Nero, nihil quod timeret libidine ſanguinis & hiatu præmiorum, ignotum adhuc ingenium, & nullis defenſionibus expertum cæde nobili imbuiſti. Cum ex funere Reipub. raptis conſularibus ſpoliis, ſeptuagies ſeſtertio ſaginatus, & ſacerdotio fulgens, innoxios pueros, illuſtres ſenes, conſpicuas feminas eadem ruina proſterneres* &c. Itaque *ſaginans*, & *ſanguinans* eloquentia fere eadem fuerit, & vix ſeparantur invicem. & parum intereſt, quomodocunque legas. qui opes innocentium abripit ſimul & ſanguinem fundit ac vorat, ſubſtantiamq; ſimul & dignitatem familiarum peſſundat, & in exitium adfligit Quod utrumque complexus eſt Tacitus his verbis, *libidine ſanguinis & hiatu præmiorum, ignotum adhuc ingenium ... nobili cæde imbuiſti* &c. En ſpoliis, en ſanguine ſic ſaginatur eloquentia.

1 *Recens.*] Cœpit primum à Tiberio præcipue & Cajo principibus, duravit ſub Nerone, dein & ſub Domitiano.

2. *Poëtis & vatibus abundat qui benefacta canerent.*] Leg. *abundabat* Quintilianus lib 1 cap. 10. *Timagenes auctor eſt, omnium in literis ſtudiorum antiquiſſimam Muſicen extitiſſe, & teſtimonio ſunt clariſſimi poëtæ, apud quos inter regalia convivia laudes heroum ac deorum ad citharam canebantur.*

3. *Nec ullis aut gloria major.*] Quam poëtis, ſcil. & vatibus.

4. *Deinde apud illos diis genitos ſacroſque Reges inter* &c.] Quintilianus *Orpheus & Linus, quorum utrumque diis genitum, alterum vero, quod rudes quoque & agreſtes animos admiratione mulceret, non feras modo, ſed ſaxa etiam ſyl-*

phea ac Linum, ac ſi introſpicere [1] altius velis, ipſum Apollinem accepimus. vel [2] ſi hæc fabuloſa nimis & compoſita videntur, illud certe mihi concedis, Aper, non minorem honorem Homero quam Demoſtheni apud poſteros: nec anguſtioribus terminis famam Euripidis, aut Sophoclis, quam Lyſiæ aut Hyperidis includi. plures hodie reperies qui Ciceronis gloriam, [3] quam Virgilii detrectent. Nec ullus [4] Aſinii aut [5] Meſſallæ liber tam illuſtris eſt, quam [6] Medea
13 Ovidii, aut Varii Thyeſtes. Ac ne fortunam quidem vatum, [7] & illud felix contubernium, comparare timuerim cum inquieta & [8] anxia oratorum vita. licet illos certamina & pericula ſua ad

NOTÆ.

vaſque duxiſſe poſteritatis memoria traditum eſt.

1. *Altius.*] Id eſt, ſi velis aſcendere & repetere hiſtorias ac fabulas quæ præceſſere ævum quo floruerent Orpheus aut Linus. Vel ſi arcana deorum ipſorum introſcrutari *altius velis*, ex teſtimonio veterum vatum, Apollo ipſe inter diis genitos reges menſæ adſidebat.

2. *Si hæc fabuloſa & compoſita.*] Tacit. Agricola: *Sive verum illud, ſive ex ingenio principis fictum & compoſitum eſt.* Fabius: *Nam illa quæ curam fatentur, ficta & compoſita etiam videri volunt.* Quid mirum ſi diverſi auctores eodem ævo ſimiliter loquantur?

Compoſita] Ficta, conſulto adornata

3. *Quam Virgilii.*] Plin. lib. 3. ep. 7. de Silio Ital. In villis *multum ubique librorum, multum ſtatuarum, multum imaginum, quas non habebat modo, verum etiam venerabatur, Virgilij ante omnes. cujus natalem religioſius, quam ſuum celebrabat, Neapoli maxime, ubi monumentum ejus adire, ut templum ſolebat.*

4. *Aſinii.*] Aſinius eſt Pollio qui celeberrimus orator, tempore Auguſti.

5 *Meßalla.*] Non hic frater Reguli, ſed Meſſalla Corvinus qui Auguſteo ſeculo floruit. Infra cap. 17. *Nam Corvinus in medium uſque Auguſti principatum, Aſinius pene ad extremum duravit.*

6. *Medea Ovidij, aut Varii.*] Deeſt antiquo illud, *aut Varii.* Lipſius.

Aut Varij Thyeſtes.] Recte. & ſic editum puto. Nam comparat duos oratores, aut libros eorum cum duobus vatibus, Aſinium & Meſſallam cum Ovidio & Vario.

7. *Et illud fœlix contubernium.*] Aut vitium hic aut lacuna. Cogitabam, *& illud ſecum contubernium.* Ex Horatio, *Tecum habita* Explicat mox *ſecurum & ſecretum ſeceſſum.* Cicero ad Curionem: *Tecum loquere, te adhibe in conſilium: te audi: tibi obtempera.* Gronovius.

Contubernium.] Τὸ *contubernium* abſolute poſitum pro domo & penaribus, neque importat præciſe hic habitationem, vel ſecum, vel cum aliis. Intelligit *loca illa pura atque innocentia*, in quæ *ſecedit animus* poëtarum, *fruiturque ſedibus ſacris.* quæ certe loca præferenda ſollicitæ & anxiæ oratorum vitæ.

Et illud felix contubernium.] Quod intelligendum ex his quæ ſupra: *In nemora & lucos, id eſt, in ſolitudinem recedendum eſt.* & mox: *ſed ſecedit animus in loca pura atque innocentia, fruiturque ſedibus ſacris.* Dein inferius: *Nec ullus aut gloria major .. primum apud deos, quorum proferre reſponſa, & intereſſe epulis ferebantur: deinde apud illos diis genitos ſacroſque reges* &c.

8. *Anxia oratorum vita.*] Plin. lib. 3. ep. 9. *Iam illa quam ardua, quam moleſta, tot reorum amicis ſecreto rogantibus negare, adverſantibus palam obſiſtere! Referam unum aliquid ex iis, quæ dixi. Cum mihi quidam è judicibus ipſis pro reo gratioſiſſime reclamarent, non minus, inquam, hic innocens erit, ſi ego*

conſulatus evexerint: malo ſecurum & ſecretum VIRGILII ſeceſſum, in quo tamen neque apud divum Auguſtum gratia caruit, neque apud populum Romanum notitia. Teſtes [1] Auguſti epiſtolæ, teſtis ipſe populus, qui auditis in theatro verſibus Virgilii, ſurrexit univerſus, & forte præſentem ſpectantemque Virgilium [2] veneratus eſt, ſic quaſi Auguſtum. Ne noſtris quidem temporibus, Secundus Pomponius Afro Domitio, vel dignitate vitæ, vel perpetuitate famæ ceſſerit. Nam Criſpus & Marcellus, [3] ad quorum exempla me vocas, [4] quid habent in hac præſenti fortuna concupiſcendum? an quod timent; an quod timentur? quod cum cottidie aliquid rogentur, [5] hi quibus præſtant indignantur? quod alligati cum adulatio-

NOTÆ.

omnia dixero. Conjectabis ex hoc quantas contentiones, quantas etiam offenſiones ſubierimus, duntaxat ad breve tempus. Nam fides in præſentia eos, quibus reſiſtit, offendit, deinde ab illis ipſis ſuſpicitur, laudaturque.

1. *Auguſti epiſtolæ.*] Quæ collectæ haud dubie in libros. & utinam nunc ſupereſſent! Harum fragmenta quædam laudant auctores.

2. *Veneratus eſt.*] Salutavit, honoravit. ſalutabant quippe principem in theatris, & princeps ipſe ſalutabat populum Rom.

3. *Ad quorum.*] Quorum exemplis adverſus me uteris.

4. *Quid habent.*] *Quid habent in hac excelſa fortuna*, quod tantopere cupiant aut ament? *an quod timent? an quod timentur?* Horum neutrum valde amari, imo vitari pro virili debet. An *quod, cum cottidie aliquid rogentur, hi quibus* favorem & patrocinii operam *præſtant*, eo ipſo, quod opus his habent, eo quod id valeant, ac præcellant ipſis indignantur. Vel an ipſi fœlices quod his ipſis iraſcuntur, quibus operam exhibent? An quod alligati & neceſſario conſtricti ac devincti cum adulatione, quaſi vilia aulæ mancipia, numquam tamen *imperantibus ſatis ſervi videntur*, nec nobis umquam qui talia adſentationum flagitia exhorremus, *ſatis liberi* cenſentur? *Quæ* tanta *hæc potentia* eorum eſt? tantum poteſtatis in aula habere ſervi ſeu liberti ſolent.

5. *Hi quibus præſtant, indignantur.*] Inepte & falſo. Negationem adde, *hi quibus non præſtant*. Et ſi abeſſe, alterum membrum ſentio periodo plenæ *Lipſius*. Fallitur. Significat enim quod Florus de Cæſare lib. 4. cap 2. *Clementiam principis vicit invidia, gravisque erat liberis ipſa beneficiorum potentia.* Cicero pro Sulla: *Quam multi ſummi homines & ornatiſſimi* … *noſtri & equeſtris ordinis, quorum pro ſalute ſe hic Sulla obligavit! Quos ego nominarem: neque enim ipſi nolunt & huic animo gratiſſimo adſunt: ſed quia majus eſt beneficium, quam poſſe debet civis civi dare, ideo à vobis peto, ut quod potuit, tempori tribuatis: quod fecit, ipſi.* Cato apud Plutarchum. *Nolo gratiam habere tyranno de his quæ male & injuſte egerit. Injuſte autem egerit, ſi me incolumem ſervet, quaſi dominus ſit eorum, quibus dominari ad ipſum nequaquam pertinet.*

Hi quibus præſtant, indignantur.] Maternus ardenter incubuerat in carminum defenſionem. *Vix dum finierat Maternus concitatus & velut inſtinctus.* Unde mirum in modum extenuat & deducit illa. *Quid erit tutius quam tam exercere artem, qua ſemper armatus præſidium amicis, opem alienis, ſalutem periclitantibus … ultro feras.* Sicque contra urget: homines … quotidie aliquid petunt à Criſpo & à Marcello, ingratum & irritum id omne habent, quod ab iis accepere, quæ res certe acerbiſſima. Quid enim miſerius quam

quam quod poſſim cui velim relinquere, [1] quandocumque fatalis & meus dies veniet. ſtatuarque tumulo [2] non mæſtus & atrox, ſed hilaris & coronatus: & pro memoria mei, [3] nec conſulat quiſquam nec roget. Vix dum finierat Maternus concitatus & velut inſtin- 14
ctus, [4] cum Vipſanius Meſſalla cubiculum ejus ingreſſus eſt, ſuſpi-

NOTÆ.

opes ſuas ex parte, familiæ & liberis conſervaret. ne ſcil. totas eas auferret malus dominator, partem earum *pro pignore* relinquit, amittit. quia ſcil. plus habuit, quam quod poſſet cui vellet, relinquere.

1. *Quandocunque fatalis & meus dies veniet.*] C. Severus.

Fuſique per herbam
Hic meus eſt, dixere, dies.

Quandocunque.] Cum fato meo, & miti obitu ſcil. moriar.

2. *Non mæſtus.*] Non triſtis & iratus, non per dolorem & iram infenſus diis hominibuſque, & præſertim dominantibus.

3 *Et pro memoria mei.*] Pro gloria nominis. an ſcil. retineam vocabulum poſt fata, an infamanda ac damnanda ſit memoria nominis, an dejiciendæ & conflandæ imagines?

4. *Nec conſulat quiſquam nec roget.*] Conſulat vates, roget principem. Quid ita? quia crebrum, ut memoria damnaretur defunctorum id eſt, tituli, imagines, honores. *Lipſius.*

Malim *conſulat*, id eſt referat ad ſenatum: quem his rebus interponebant ipſi principes. §. 3. Inſt. de Jud. *Cujus pœna animæ amiſſionem ſuſtinet, & memoria rei etiam poſt mortem damnatur.* Lapis. M Annæo. Lucano. Cordubenſi. beneficio. Neronis. fama. ſervata. Artemidorus Oneirocrit. I. 5. *Ita ut moriens nequidem ſuum retineat nomen. hos enim ſolos ex defunctis non appellant propinqui in conviviis funerum, aut novendialibus cœnis.* Gronovius.

Nec conſulat quiſquam.] Potuerunt forte conſuli advocati & patroni de cauſſa, de crimine. potuerunt etiam conſuli vates, oracula, præcipue Chaldæi & Mathemati, an decus ſervaretur, an *gloria poſt cineres*, quæ altera, & nova quaſi vita fuit. Potuerunt conſuli liberti aulæ potentiſſimi, potuit forte conſuli & rogari ipſe princeps, an ſervaretur *memoria*, an vim habiturum foret teſtamentum. Sed non puto fuiſſe conſultos patres in talibus, niſi forte amicos quoſdam, qui famam & rumores aulæ, & imperitantium ſenſa ſubodorarentur ac renuntiarent Nam quid tum ſenatus ſub Nerone & malis principibus, niſi ludibrium, niſi vana imago priſci ſenatus? cujus nomine & prætextu illudebatur legibus, ipſis patribus, urbi, orbi & generi humano? Si quid recte aliquando agerent dominantes, ultro ipſi agebant nemine conſulto, ſed ſemper cum prætextu ſenatus occidebant illi, & graſſabantur. quaſi ſic invidiam publicam in ſenatum rejecturi, & ut crimen à ſe amolirentur, aut ſaltem dividerent, & ſic elevarent.

Nec conſulat.] Potuerunt tali caſu conſuli amici, parentes & propinqui, qui potentiores eſſent apud principem, & melius noſſent ejus cogitationes Sic & potuerunt conſuli liberti prævalidiſſimi & magiſtri dominationis, & cæteri qui in gratia flagranti, & potuerunt rogari. ſed præcipue poſt prædicta conſulta potuit rogari princeps, cujus rei cauſſa mittebantur epiſtolæ etiam præſenti in urbe Cæſari, quarum mentio ſæpe apud Tacitum.

4. *Cum Vipſanius.*] Frater Reguli de quo Tacitus Hiſt. III. *Legioni tribunus Vipſanius Meſſalla præerat claris majoribus, egregius ipſe, & qui ſolus ad id bellum bonas artes attuliſſet.* Et 4. *Magnam eo die pietatis eloquentiæque famam Vipſanius Meſſalla adeptus eſt. nondum ſenatoria ætate, auſus pro fratre Regulo deprecari.*

catuſque ex ipſa *a* intentione ſingulorum, [1] altiorem inter eos eſſe ſermonem: *Num parum* tempeſtivus, inquit, interveni, ſecretum conſilium & cauſſæ alicujus meditationem tractantibus? *Minime*, minime, inquit Secundus, atque adeo vellem *b* maturius interveniſſes, delectaſſet enim te & Apri noſtri accuratiſſimus ſermo, cum Maternum ut omne ingenium ac ſtudium ſuum ad cauſſas agendas converteret, exhortatus eſt: & Materni pro carminibus ſuis *c* læta. utque poëtas defendi decebat, audentior, [2] poëtarum quam oratorum ſimilior oratio. *Me vero*, *d* inquit, & ſermo ipſe infinita voluptate affeciſſet, atque id ipſum delectat, quod vos [3] viri optimi & temporum noſtrorum oratores, non forenſibus tantum negotiis, & [4] declamatorio ſtudio ingenia veſtra exercetis, ſed ejuſmodi etiam [5] diſputationes adjungitis, quæ & ingenium alunt, [6] & eruditionis & litterarum jucundiſſimum oblectamentum, cum vobis qui illa diſputatis afferunt; tum etiam his ad quorum aures pervenerint. Itaque hercule non minus probari video in te, Secunde, quod [7] Julii Aſiatici vitam componendo, ſpem hominibus feciſti plurium ejuſmodi librorum, quam in Apro quod nondum à ſcholaſticis controverſiis receſſit; & otium ſuum mavult novorum rhetorum more, quam

INTERPRETATIO.

a *Intentione.*] Summa attentione.
b *Maturius.*] Prius, citius.
c *Læta.*] Florida, amæna, luxurians.
d *Inquit.*] Inquit Meſſalla.

NOTÆ.

1. *Altiorem.*] Altioris ſcil. ſenſus, & qui profundiorem cogitationem meditationemque poſtularet. nam ſtatim addit: *ſecretum conſilium & cauſſæ alicujus meditationem tractantibus.*

2. *Poëtarum.*] Leg. *& poëtarum.*

3. *Viri optimi & optimi temporum.*] Ita videtur legendum, cum in vulgatis deſit alterum *optimi*, à librario non repetitum. *Urſinus.* Non ſtatim repeteret eamdem vocem. nihil mutandum, niſi ex MSS. auctoritate.

4. *Declamatorio ſtudio.*] Non intelligit declamationem quæ umbratica ſit & in ſcholis tantum exercita. Veras pugnas intelligit, in foro ſcil. Attamen infra, *quam in Apro*, quod nondum à *ſcholaſticis controverſiis* receſſit. Sicque ſtudia tripliciter diſtingueret, in cauſſas forenſes, in libros, & ſcholaſticas declamationes.

Declamatorio ſtudio.] Plin. lib. 2. ep. 3 *Legendi ſemper occaſio eſt, audiendi non ſemper. Præterea multo magis, ut vulgo dicitur, vox afficit. nam licet acriora ſint quæ legas, altius tamen in animo ſedent, quæ pronuntiatio, vultus, habitus, geſtus etiam dicentis affigit.*

5. *Diſputationes.*] E quarum numero iſta hæc fuit.

6. *Et eruditionis.*] Malim, *& eruditionem.* Rhenanus. In Ven. *eruditiones.*

7. *Iulii Aſiatici vitam componendo.*] Qui mos virtutem privatam conſecrandi, obtinuit eo ævo ac floruit. egregio ſcil. exemplo, cum non poſſent Rempub. aut non auderent ſcribere, privatorum & amicorum vitam moreſque & exempla eximia virtutum compoſuere. Numquam ne tandem nos pudebit ſterilis ſeculi & deſidiæ noſtræ?

8. *Novorum rhetorum.*] Qui ſcil. perpetuo declamabant in ſcholis, cum contrà veteres oratores cauſſas age-

veterum

veterum oratorum conſumere Tum Aper, *Non deſinis* Meſſalla vetera tantum & antiqua mirari, [1] noſtrorum autem temporum ſtudia irridere atque contemnere. Nam hunc tuum ſermonem ſæpe excepi, cum oblitus & tuæ & [2] fratris tui eloquentiæ, neminem hoc tempore [3] oratorem eſſe contenderes, Atque id eo credo audacius, quod [4] maligni in iis opinionem non verebaris, cum eam gloriam quam tibi alii concedunt, ipſe tibi denegares. [5] *Neque illius*, inquit, ſermonis mei pœnitentiam ago; neque aut Secundum, aut Maternum, aut teipſum Aper, (quamquam interdum in contrarium

NOTÆ.

rent in ſenatu, in foro &c.

1 *Noſtrorum temporum ſtudia irridere.*] Apud Plinium lib. 1. epiſt. 5. Regulus periculum ſic quærebat ipſi Plinio: *Satrius Rufus, cui non eſt cum Cicerone æmulatio, & qui contentus eſt eloquentia ſeculi noſtri... Eſt enim, inquit* Plin. *mihi cum Cicerone æmulatio, nec ſum contentus eloquentia ſeculi noſtri. Nam ſtultiſſimum credo, ad imitandum non optima quaque proponere.*

2. *Fratris tui eloquentiæ.*] Quis hic Meſſallæ frater? puto *Regulum* intelligi illum, qui cum Plinio vixit & floruit, lingua magis quam vita laudatus. Suſpicor ex Tacito in hiſt. *Magnam eo die pietatis eloquentiæque famam Vipſanius Meſſalla adeptus eſt: nondum ſenatoria ætate, auſus pro fratre Aquilio Regulo deprecari.* Lipſius.

Et fratris tui.] Reguli ſcil. Hominem facunde deſcribit Plinius lib. 4. Epiſt 7 *Hanc ille vim, ſeu quo alio nomine vocanda eſt intentio, quicquid velis, obtinendi, ſi ad potiora vertiſſet, quantum boni efficere potuiſſet, quamquam minor vis bonis, quam malis ineſt, ac ſicut* ἀμαθία μὲν θράσος, λογισμὸς δὲ ὄκνον φέρει, *ita recta ingenia debilitat verecundia, perverſa confirmat audacia. Exemplo eſt Regulus, imbecillum latus, os confuſum, hæſitans lingua, tardiſſima inventio, memoria nulla, nihil denique præter ingenium inſanum, & tamen eo impudentia, ipſoque illo furore pervenit, ut à plurimis orator habeatur. Itaque Herennius Senecio mirifice Catonis illud de Oratore in hunc è contrario vertit. Orator eſt vir malus dicendi imperitus. Non me hercule Cato ipſe tam bene verum oratorem, quam hic Regulum expreſſit* Et ibid. de libro quo puerum defunctum lugebat Regulus, *eſt enim tam ineptus, ut riſum magis poſſis exprimere, quam gemitum. Credas non de puero ſcriptum, ſed à puero.*

3. *Oratorem.*] Exiſtimo ſcrib. *contenderes parem antiquis*, vel *contenderes. Atque id eo credo audacius.* Lipſius. Puto delendam eſſe vocem, *antiquis*. Et pro *in iis*, lego, *judiciis*, ut totus locus ſic habeatur: *Cum neminem hoc tempore oratorem eſſe contenderes: eo credo audacius, quod maligni judicii opinionem non verebaris.* Acidalius.

Sic lego: *neminem hoc tempore cum antiquis contenderes.* id eſt, *comparares.* Vel ſaltem ſenſus ſit; *ut neminem hoc tempore oratorem parem eſſe antiquis contenderes.* Si non verba, certe verum ſenſum habemus. Et certe infra cap 24. idem fere habet: *Neque enim defenſores antiquorum exigimus, nec quemquam noſtrorum, quamquam modo laudati ſumus, his quos inſectatus eſt, Aper, comparamus.* Forte ediderat, *neminem : : : antiquis contenderes.*

4. *Maligni.*] Id eſt, invidentis. Infra 28. *Ut etiam ſi noſtra judicia malignitas & invidia tardaverit, verum de vobis dicturi ſint poſteri.*

5. *Neque illius.*] In exemplari Italico ad hunc locum adſcriptum fuit: *Eadem verba ſunt Petronii.* Pithæus.

diſputes) aliter ſentire credo. Ac velim impetratum ab aliquo veſtrum, ut cauſſas hujus infinitæ differentiæ ſcrutetur ac reddat, quas mecum ipſe plerumque conquiro. & quod quibuſdam [1] ſolatio eſt, mihi auget quæſtionem, quia video etiam [2] Graiis accidiſſe, ut longius abſit Æſchine & Demoſthene [3] Sacerdos iſte Nicetes: & ſi quis alius [4] Epheſum vel [5] Mitylenas [6] contentus ſcholaſticorum clamoribus quatit, quam [7] Afer aut Africanus, aut vos ipſi à Cicerone aut
16 Aſinio receſſiſtis. *Magnam*, inquit Secundus, & dignam tractatu

NOTÆ.

1. *Solatio eſt.*] Lege, *ſolutio*. Acidalius.

Solatio eſt.] Quod elevat & minuit aliis difficultatem, mihi eam *auget*. Quibuſdam *ſolatio* fuit, quod Græcis idem olim accidiſſet quod nunc contigit Romanis. exempla ſimilium, calamitatum afflictos conſolari ſolent. Imminuta eloquentia & corrupta ſenſim apud Græcos olim, ut & mox apud Romanos, & forte etiam magis corrupta, ita ut longius etiam & deformius abſceſſiſſet à Demoſthene Sacerdos Nicetes, quam Afer, aut & alii oratores ipſius coætanei à Cicerone aut Aſinio.

2. *Graiis.*] Id eſt, Græcis. vide notas ad vitam Agricolæ cap. 4.

3. *Sacerdos iſte Nicetes.*] Nicetes Sacerdos declamator nobilis eo ævo. Plinius lib. 6. epiſt. 6. audiſſe eum fatetur. *Erat non ſtudioſorum tantum, verum etiam ſtudiorum amantiſſimus, ac prope quotidie ad audiendos quos tunc ego frequentabam, Quintilianum & Sacerdotem Nicetem ventitabat.* Exſtat Philoſtrati Lemnii de hoc Nicete in Vitis Sophiſtarum elogium. *Lipſius.*

Nicetes ſacerdos.] Floruit tamen Romæ orator iſte, non ſolum Epheſi aut Mitylenis. ea, *& ſi quis alius* &c. non referuntur ad ipſum Nicetem, ſed ad alios oratores Græcos.

4. *Epheſum.*] Id eſt, Epheſi vel Mitylenarum ſcholas ſtrepitu & plauſu diſcipulorum quatit, iis ſcil. plauſibus & clamoribus juvenum contentos.

Epheſum.] Epheſus, orbs Ioniæ provinciæ ad mare Ægæum, in Aſia minore. hodie *Ajalone* vocatur à Turcis, & *Epheſo* à Francis. villa eſt Natoliæ ad Archipelagum, in Turcico imperio Aſiatico. *Tillemenius.*

5. *Mitylenas.*] Mitylene, orbs Leſbus inſulæ, prope Aſiam minorem, & ad mare Ægæum. hodie *Meſelin*, urbs inſulæ cognominis, prope Natoliam, in Archipelago, paret Turcis. *Tillomenius.*

6. *Contentus ſcholaſticorum clamoribus.*] Legerim: *continuis ſcholaſticorum clamoribus.* Freinshemius. Recte *contentus*, vel quia declamator iſte ſe continet intra urbes Græcas, aut quia *contentus* iſtis *ſcholaſticorum clamoribus*, forum non frequentat, aut quatit. qui umbratica pugna *contentus*, veram non attingit. Mirabantur quod tam egregius orator plauſu intra Epheſum, & Græculis auditoribus *contentus* eſſet. ſed magis mirum quod nollet audire diſcipulos Seneca de Latrone lib 9. cont. 2. *Neque enim illi mos erat, quemcunque audire declamantem, declamabat ipſe tantum, & aiebat ſe non eſſe magiſtrum, ſed exemplum. nec ulli alii contigiſſe ſcio, quam apud Græcos Nicetæ, apud Romanos Latroni, ut diſcipuli non audiri deſiderarent, ſed contenti eſſent audire. Initio contumeliæ cauſſa deridentibus, diſcipuli Latronis auditores vocabantur. Deinde in uſu verbum eſſe cœpit, & promiſcue poni pro diſcipulo auditor.* Et eod. lib. contr. ult. *Nicetes egregie dixit in hoc eodem loco.*

7. *Afer.*] Intellige Domitium Afrum præſtantiſſimum oratorem, ſed tum recentem. *Rhenanus.*

quæſtionem moviſti: ſed quis eam juſtius explicaverit quam tu, [1] ad cujus ſummam eruditionem & præſtantiſſimum ingenium cura quoque & meditatio acceſſit? Et Meſſalla, *Aperiam*, inquit, cogitationes meas, ſi illud à vobis ante impetravero; ut vos quoque ſermonem hunc noſtrum adjuvetis. *Pro duobus*, inquit Maternus, promitto. nam & ego & Secundus exſequemur partes, quas intellexerimus te non tam omiſiſſe quam nobis reliquiſſe. Aprum enim ſolere diſſentire, & tu paullo ante dixiſti, & ipſe *a* ſatis manifeſtus eſt jamdudum in contrarium accingi, nec æquo animo perferre hanc noſtram pro antiquorum laude concordiam. *Non enim*, inquit Aper, inauditum & indefenſum ſæculum noſtrum patiar hac veſtra *b* conſpiratione damnari. Sed hoc primum interrogabo, [2] quos vocetis *antiquos*, quam oratorum ætatem [3] ſignatione iſta determinetis? Ego enim cum audio antiquos, quoſdam veteres & olim natos intelligo, ac mihi verſantur ante oculos Ulyſſes & Neſtor, quorum ætas mille fere & CC annis ſæculum noſtrum antecedit: vos autem Demoſthenem & Hyperidem [4] profertis, quos ſatis conſtat Philippi & Alexandri temporibus floruiſſe: ita tamen ut utrique ſuperſtites eſſent. Ex quo apparet, [5] non multo plures quam CCCC. annos intereſſe inter noſtram & Demoſthenis ætatem. quod ſpatium temporis, ſi ad infirmitatem corporum noſtrorum referas, fortaſſe longum videatur: ſi ad naturam ſæculorum & reſpectum hujus immenſi ævi, per-

INTERPRETATIO.

a *Satis manifeſtus.*] Ipſe ſatis ultro & aperte demonſtrat ſe jam dudum accingi ad contrarias partes tuendas,

b *Conſpiratione.*] Eodem parique ſententiarum conſenſu opprimi.

NOTÆ.

1. *Ad cujus ſummam.*] Tria hæc, ſumma *eruditio*, optimum *ingenium*, & *cura* ſeu ſtudium ac meditatio maxime neceſſaria, ſi quis proſpere & juſte eam quæſtionem tractare velit.

2. *Quos vocetis antiquos.*] Sic Quintilian. lib. 8 5. *Ad quam uſque nos vocatis vetuſtatem? Nam ſi ad illam extremam, multa Demoſthenes qua anto onm nemo. Quomodo poteſt Ciceronem probare, qui nihil putet ex Catone Gracchiſque mutandum?*

3. *Significatione iſta determinetis.*] Rom. edit. *ſignatione*. Infra, *genus hominum ſignaſſe contentus.* quæ vox Quintiliani eſt paſſim.

4. *Profertis.*] Ex Græcis oratoribus Demoſthenem & Hyperidem, ut antiquos nobis profertis ac proponitis ſcil. de eloquentia in univerſum diſputat tam Græca quam Romana. Nam certe ſere iiſdem caſibus & viciſſitudinibus Romana facundia conflictata eſt.

5. *Non multo plures quam trecentos.*] Omnino legendum *quam CCCC annos.* anno imperii Veſpaſiani ſexto habitus hic ſermo: hoc eſt, anno V. C. 818. Is incidit in annum quartum Olympiadis 213. At mortuus Demoſthenes primo Olympiadis 214. Numerus rotundus à morte Demoſthenis quadringenti anni, & ab ævo, quo floruit, *non multo plures*, ut ait. *Mercerus.* Et Cicero, qui ante centum & viginti an-

quam breve, & in proximo eſt. Nam ſi, ſicut Cicero in Hortenſio ſcribit, *is eſt magnus & verus annus, quo eadem poſitio cœli ſiderumque,* [1] *quæ cum maxime eſt, rurſum exſiſtet,* [2] *iſque annus horum quos vocamus annorum* [3] XII. MDCCCLIV *complectitur*; incipit Demoſthenes veſter quem vos veterem & antiquum fingitis, [4] non ſo-
17 lum anno quo nos, ſed fere eodem menſe exſtitiſſe. Sed tranſeo ad Latinos oratores, in quibus non [5] Menenium ut puto Agrippam, qui poteſt videri antiquus, noſtrorum temporum diſertis anteponere ſoletis; ſed Ciceronem, & Cæſarem, & Cœlium, & Calvum, & Brutum, & Aſinium, & Meſſallam. quos quidem cur antiquis temporibus potius adſcribatis quam noſtris, non video. nam ut de Cicerone ipſo loquar, *Hirtio* nempe *& Panſa conſulibus*, ut Tiro libertus ejus ſcripſit, [6] VII. *Idus Decemb. occiſus eſt*, quo anno divus Auguſtus in locum Panſæ & Hirtii ſe & Q. Pedium Coss. ſuffecit. ſtatue VI & L annos, quibus mox divus Auguſtus Remp. rexit: adjice Tiberii XXIII. & prope quadriennium Caii, ac bis quaternos denos Claudii & Neronis annos, atque ipſum Galbæ & Othonis, & Vitellii unum annum, [7] ac ſextam jam felicis hujus principatus ſtationem, qua Veſpaſianus Remp. fovet, C & XX anni ab interitu Ciceronis in hunc diem colliguntur, unius hominis ætas.

NOTÆ.

nos obicrat, lib. 2. de Divin. *Demoſthenes quidem qui abhinc annis prope trecentis fuit.*

1 *Quæ cum maxime eſt.*] Cicero de Natura deorum ſecundo *Quarum* (ſtellarum) *ex diſparibus motionibus magnum annum mathematici nominaverunt: qui tum efficitur, cum Solis & Lunæ & quinque errantium ad eandem inter ſe comparitionem confectis, omnium ſpatiis, eſt facta converſio.* Schelius.

2. *Iſque annus, horum nos vocamus.*] Lego, *iſque annus horum quos vocamus ann. x. complectitur.* Rhenanus.

3. *XII. DCCC. LIV.*] Variat hic numerus in exemplaribus Servii in illud 1. Æneid. *Triginta magnos.* Et lib. 3. *Interea magnum.* itemque apud Cenſorinum in illuſtri volumine de die natali ad Q. Cerellium, Macrob. comment. in ſomn. Scipionis, & Jul. Firmicum l. 1. Matheſ. *Pithœus.*

4. *Non ſolum anno quo nos, ſed fere eodem menſe.*] Quin potius ex analogia, *non ſolum menſe quo nos, ſed fere eodem die.* Pithæus. Nihil muta.

5. *Menenium.*] Qui Apologo ventris uſus olim non infacunde, ut ea tempora erant, nec infeliciter, ad reducendam in gratiam ac concordiam cum ſenatu & proceribus Rom. plebeculam quæ ſeceſſerat.

6. *VII. Idus Decemb.*] Ant. Auguſtinus legebat, *VII Idus Octobris.* In vulgaris autem deeſt illud, *Octobris.* Urſinus.

In Farneſiano tantum erat, *Septimo Idus*, ſpatio tamen alteri voci relicto, quam non temere ex hiſtoria addidi. *Lipſius.* ſcil. die 7 Decemb.

7. *Ac ſextam jam felicis hujus principatus ſtationem.*] Duo in hoc loco non vulgaria: primum quod ſtationem, quæ pro ipſo actu imperandi ſolet accipi, & totum tempus imperii ſæpe deſignare, hic pro uno imperii anno accipiatur: deinde quod ſextam ſtationem, ſeu ſextum annum pro ſex annis; ut, *addo ſextum annum*, ſit, adde ſex

Nam ipſe ego [1] in Britannia vidi ſenem, qui ſe fateretur *a & pugna interfuiſſe, qua Cæſarem inferentem arma Britanniæ, arcere litoribus, & pellere aggreſſi ſunt.* Ita ſi eum qui armatus C. Cæſari reſtitit, vel captivitas, vel voluntas, vel fatum aliquod in urbem pertraxiſſet, idem Cæſarem ipſum & Ciceronem audire potuit, & noſtris quoque *b* actionibus intereſſe. Proximo quidem congiario ipſi vidiſtis pleroſque ſenes, qui ſe à divo quoque Auguſto ſemel atque iterum accepiſſe [2] congiarium narrabant. ex quo colligi poteſt, & Corvinum ab illis & Aſinium audiri potuiſſe. Nam Corvinus in medium uſque Auguſti principatum, Aſinius pœne ad extremum duravit. [3] Nec dividatis ſæculum, & antiquos ac veteres vocetis oratores, quos eorumdem hominum aures agnoſcere ac velut conjungere & copulare potuerunt. Hæc ideo prædixi, ut ſi qua ex horum oratorum fama gloriaque, laus temporibus adquiritur, eandem docerem in medio ſitam, & propiorem nobis quam Ser. Galbæ, C. Carboni, quoſque alios antiquos merito vocaremus. Sunt enim horridi, & impoliti, & rudes, & informes: & quos utinam imitatus non eſſet Calvus veſter aut Cœlius, aut ipſe Cicero. Agere enim fortius jam & audentius volo, ſi illud ante prædixero, mutari cum temporibus formas & genera dicendi. Sicut Catoni ſeni comparatus C. Gracchus plenior & uberior; ſic Graccho politior & ornatior Craſſus: ſic utroque diſtinctior & urbanior & altior Cicero: Cicerone mitior Corvinus & dulcior, & in verbis magis *c* elaboratus. Nec quæro quis diſertiſſimus: hoc interim probaſſe contentus ſum, non eſſe unum eloquentiæ *d* vultum, ſed in illis quoque quos vocatis antiquos, [4] plures ſpecies deprehendi; nec ſtatim *e* deterius eſſe

18

INTERPRETATIO.

a *Et pugna.*] *Ei pugna.*

b *Actionibus.*] Orationibus, cauſſis forenſibus.

c *Elaboratus.*] Caſtigatus, terſus.

d *Vultum.*] Speciem, formam. ſcil. non eſſe unum dicendi genus.

e *Deterius.*] Nec ſtatim deterius eſſe dicendi genus, quia diſſimile eſt.

NOTÆ.

annos. *Schelius.* Agitata quæſtio hæc à vetuſtis oratoribus, ſexto Flaviani principatus anno. ſed compoſita & in ordinem redacta eſt multos poſt annos, puto ſub Domitiano, & cum jam interiiſſent Eprius & Criſpus. nempe eum primum vulnus orbitatis accepit Fabius.

1. *In Britannia*] Ex hoc loco colligunt Aprum fuiſſe natione Gallum. forte fuit Aper origine Gallus ſeu Gallicanus, non tamen Gallus proprie, ſic ut & alii multi quorum majores adſciti jam olim erant in civitatem & curiam ex Gallia.

2. *Congiarium.*] Abeſſe poſſit ea vox. *Congiarium* illud datum plebi ſub Veſpaſiano.

3. *Nec dividatis ſeculum.*] Nec dividatis in duas partes idem ſeculum, nempe & quo priſcos oratores, *eorumdem aures hominum agnoſcere*, ſimulq; & audire noſtros, *ac velut inter ſe conjungere & copulare potuerunt.*

4. *Plures ſpecies.*] Quintil. lib 12. 10.

quod diverſum eſt: vitio autem malignitatis humanæ vetera ſemper in laude, præſentia in faſtidio eſſe. Num dubitamus inventos, qui pro Catone [1] Appium Cæcum magis mirarentur? Satis conſtit nec [2] Ciceroni quidem obtrectatores defuiſſe, quibus [3] inflatus & tumens, *a* nec ſatis preſſus, ſupra modum exſultans & ſuperfluens, & [4] parum Atticus videretur. Legiſti utique & [5] Calvi, & Bruti, ad

INTERPRETATIO.

a *Nec.*] *Ne Ciceroni quidem.*

NOTÆ.

Non una omnibus forma placuit, partim conditione vel temporum, vel locorum, partim judicio cujuſque atque propoſito. Infra ibid. *In oratione vero ſi ſpecies intueri velis, totidem pene reperias ingeniorum quot corporum formas. Sed fuere quædam genera dicendi conditione temporum horridiora, alioqui magnam jam ingenii vim præferentia. Hinc ſunt Lælii, Africani, Catones, Gracchique, quos tu licet Polygnotos, vel Calonas appelles.* (pictores illi, *quorum ſimplex color*) *Mediam illam formam teneant L. Craſſus, Q. Hortenſius. Tum deinde efflorescat non multum inter ſe diſtantium temporum oratorum ingens proventus. Hinc vim Cæſaris, indolem Cælii, ſubtilitatem Callidii, gravitatem Bruti, acumen Sulpitii, acerbitatem Caſſii. diligentiam Pollionis, dignitatem Meſſallæ, ſanctitatem Calvi reperiemus. In his etiam quos ipſi vidimus, copiam Senecæ, vires Africani, maturitatem Afri, jucunditatem Criſpi, ſonum Trachalli, elegantiam Secundi,* (puto, Julii.) *At M. Tullium non illum habemus Euphranorem* (qui pingendi fingendique mirus artifex) *circa plurium artium ſpecies præſtantem, ſed in omnibus quæ in quoque laudantur, eminentiſſimum.*

1. *Appium Cæcum.*] Qui tamen longe infra Catonis eloquentiam peritis artis cenſebatur.

2. *Ciceroni .. obtrectatores.*] Quintil. lib. 12. 1. *Quamquam neque ipſi Ciceroni Demoſthenes videatur ſatis eſſe perfectus, quem dormitare interim dicit: nec Cicero Bruto Calvoque, qui certe compoſitionem illius etiam apud ipſum reprehendunt: nec Aſinio utrique, qui vitia orationis ejus etiam inimice pluribus locis inſequuntur.* Hinc agnoſce Quintilianum.

3. *Inflatus & tumens nec ſatis preſſus &c.*] Statim ait Ciceronem à Calvo quidem male audiviſſe, *tanquam ſolutum & enervem*, à Bruto autem, ut ipſius verbis utar, *tanquam fractum & elumbem.* Infra: *Otioſus circa exceſſus dicitur,*

4. *Parum Atticus.*] Quod Ciceroni etiam vivo objectum, & in quibuſdam ejus ſcriptis vere. *Lipſius.*

Parum Atticus.] Scil. cum diu Marcus Cicero Atticis illis limatis & emunctis oratoribus operam dediſſet, poſtea tamen & Rhodiis & Aſiaticis oratoribus aures commodavit: quorum lenti illi quidem, atque remiſſi: ij vero inflati, vani atque jactantes: utrique vero minores Atticis, & quaſi ab iis degenerantes exiſtimarentur. *Politian.* præf. ad Quintil.

Parum Atticus.] Quintil. lib. 12. 10. Ciceronem *tamen & ſuorum homines temporum inceſſere audebant, ut tumidiorem & Aſianum & redundantem, & in repetitionibus nimium, & in ſalibus aliquando frigidum, & in compoſitione fractum, exultantem, ac pene* (*quod procul abſit*) *viro molliorem. Poſtea vero quam triumvirali proſcriptione conſumptus eſt, paſſim qui oderant, qui invidebant, qui æmulabantur, adulatores etiam præſentis potentiæ, non reſponſurum invaſerunt...*

Ciceronem miſſas epiſtolas. ex quibus facile eſt deprehendere, Calvum quidem Ciceroni viſum *a* exſanguem, & attritum, [1] Brutum autem otioſum atque disjunctum. Rurſumque Ciceronem à Calvo quidem male audiviſſe, tamquam *ſolutum & enervem* : à Bruto autem,

INTERPRETATIO.

a *Exſanguem & attritum.*] Infirmum, ac debilem.

NOTÆ.

præcipue vero preſſerunt eum, qui videri Atticorum imitatores concupierant &c. *Et antiqua quidem illa diviſio inter Aſianos atque Atticos fuit, cum hi preſſi & integri, contra inflati illi & inanes haberentur : & in his nihil ſuperflueret, illis judicium maxime ac modus deeſſet ... Mihi autem orationis differentiam feciſſe & dicentium & audientium natura videntur, quod Attici limati quidem & emuncti nihil inane aut redundans ferebant : Aſiana gens tumidior alioqui & jactantior, vaniore etiam dicendi gloria inflata eſt.* Et lib. 12. 6. *In Aſiam navigavit Tullius, ſeque & aliis ſine dubio eloquentia ac ſapientia magiſtris, ſed præcipue tamen Apollonio Moloni, quem Romæ quoque audierat, Rhodi rurſus formandum, ac velut recoquendum dedit.*

5 *Calvi & Bruti ad Ciceronem.*] Ex iiſdem Fabius hauſit lib. 12. *Neque ipſe Ciceroni Demoſthenes videatur ſatis eſſe perfectus, nec Cicero Bruto Calvoque, qui certe compoſitionem ipſius etiam apud ipſum reprehendunt.* Adde ſequentia. *Lipſius.*

1. *Brutum vero otioſum, atque disjunctum.*] Fortaſſe, *odioſum* : id eſt, adfectatione quadam & aſperitate dictionis moleſtum. Nam ex reliquiis epiſtolæ unius aut alterius, nihil minus quam otioſus Brutus, acer ubique & intentus. Disjunctum autem capio, quo ſenſu Senecam dixere, *Arenam ſine calce.* nec muto. *Lipſius.*

Itane vero? otioſus Brutus Ciceroni? Immo Cicero talis videbatur obtrectatoribus & ipſi fortaſſis Bruto. *Supra modum exultans*, inquit, *& ſuperfluens, & parum Atticus obtrectatoribus videbatur.* Quintilianus: *Otioſi & ſupini ſi quid modo longius circumduxerint, jurant ita Ciceronem fuiſſe locutum.* Et infra de eodem noſter. *Otioſus circa exceſſus.* At Brutus intentus, gravis; Lipſius legit, *odioſus*, perperam. Scribit enim Cicero ad Att. de Bruto. *Eſt enim oratio (ejus) ſcripta elegantiſſime ſententiis & verbis, ut nihil poſſit ultra.* Præterea Attici iſti, quorum ſectam ſequebatur Brutus, hoc præcipue agebant, ut ait in Bruto Cicero, *ut nec inepte, nec odioſe nec putide dicerent : nihilque habere moleſtiarum, nec ineptiarum, Atticorum erat.* Item. *Athenienſium religioni cum ſerviret Orator, nullum verbum inſolens, nullum odioſum ponere audebat.*

Lego, *conciſum atque disjunctum* Sic Cicero ait, *conciſum minutis numeris Thraſimachum Iſocrati viſum.* Quintilianus : *Facit denſitas ſententiarum conciſam quoque orationem : ſubſiſtit enim omnis ſententia, ideoque poſt eam utique aliud eſt initium. Unde ſoluta fere oratio & è ſingulis non membris ſed fruſtis collata.*

Brevitatis autem ſtudioſi, qualis erat Brutus, evitare nequeunt, ne minutis numeris diſtinguatur & concidatur oratio : quod vitium προσηλῶσιν πολλάκις πᾶσι τοῖς ἀκροαταῖς. Inde & disjunctam eſſe Bruti orationem dicit. *Disjunctio* enim opponitur *conjunctioni. Disjuncta eſt oratio, cum dure connexis aut demptis conjunctionibus*, ut ait Cicero de Oratore, *diſſolute quadam dicuntur.* Jubent autem veteres, brevitatis ſtudioſos conjunctiones tollere, quamvis vetent diſſoluta & disjuncta loqui. Eſt tamen hoc proximum vitium, quod ἀσύνδετα & διαλελυμένα

ut ipſius verbis utar, tamquam [1] *fractum atque elumbem*. Si me interroges, omnes mihi videntur verum dixiſſe. Sed mox ad ſingulos
19 veniam, nunc mihi cum univerſis negotium eſt. Nam quatenus antiquorum admiratores hunc velut terminum antiquitatis conſtituere ſolent, quem uſque ad Caſſium Severum faciunt, quem primum affirmant flexiſſe ab illa vetere, atque dicendi via directa: non infirmitate ingenii, nec inſcitia litterarum, tranſtuliſſe ſe ad id dicendi genus contendo, [2] ſed judicio & intellectu. Vidit namque, ut paullo ante dicebam, cum conditione temporum ac diverſitate aurium formam quoque ac ſpeciem orationis eſſe mutandam. Facilè perferebat *a* prior iſte populus, ut imperitus [3] & rudis, imperitiſſimarum orationum ſpacia: atque id ipſum laudi dabatur, ſi dicendo quis diem [4] eximeret. [5] Ita vero longa principiorum præparatio, & narrationis alte repetita ſeries, & multarum diviſionum oſtentatio, & mille argumentorum gradus, & quidquid aliud aridiſſimis [6] Hermagoræ & Apollodori libris præcipitur, in honore erat: & ſi i

INTERPRETATIO.

a *Prior iſte.*] Vetus ſcil. populus Rom. qui floruit olim ſtante priſca Repub. & libertate.

NOTÆ.

evadant. Id igitur in Bruto notatur. Cicero in Oratore: *Cum mutila quædam & hiantia locuti ſunt, quæ vel ſine magiſtro facere potuerunt, germanos ſe putant eſſe Thucydidas.* Sehelius. Non videt invicem ſibi obtrectaſſe oratores coætaneos, quod non factum recto judicio, aut ex vero, ſed malignitate aut infirmitate ingenii humani. Quod & facile in tanta copia librorum & orationum, & tanta diverſitate ingeniorum. quid facilius quam detrahere laudi etiam optimorum? quid promptius, quid magis obvium, ut eſt hominis indoles? Sed obtrectavit Brutus vere. quidni veram & juſtam occaſionem habuit quandoque? Et quid tam perfectum & abſolutum, ut non id argui poſſit ex aliqua ſui parte?

1 *Fractum.*] Solutum & enervem, fractum & elumbem pro eodem ſupponit auctor.

2. *Sed judicio & intellectu*] Fortaſſis: *& delectu.* Cicero Bruto: *Quod idem facere cenſores in delectu dignitatis & judicio civium* &c. Pro Plancio: *Populus non delectu aliquo aut ſapientia judicat.* Gronovius.

Et intellect.] Alii, *delect*: Sed forte diſcrimen ſit inter *intellectum* & *delectum*. *Intellectus* in ipſo Caſſio, at *delectus* non in ipſius præciſe poteſtate fuit. Pendebat forte ex mutatione temporum, & ex auditoribus, quorum animis auribuſque accommodanda oratio fuit, in quo judicium excelluit oratoris & intellectus. Vox *intellectus* Quintiliani eſt paſſim.

3. *Et imperitiſſimarum.*] Alii leg. *impeditiſſimarum.* Forte, *ineptiſſimarum.* Attamen vox *imperitiſſimarum* ſatis reſpondet his quæ præcedunt, *populus, ut imperitus & rudis.*

4. *Eximeret.*] Totem diem aliis oratoribus, ſeu aliorum ſenatorum ſententiis eximeret, auferret. diem ſcil. eximeret actioni, & hanc in alterũ diem procraſtinaret. quod maxime optabant oratores qui nondum ſatis parati. Sic tempus & certas occaſiones auferebant adverſariis.

5. *Ita vero.*] Lege: *Iam vero.* Acidal.

6. *Hermagoræ & Apollodori libris.*]

quis

quis odoratus philoſophiam, atque ex ea locum aliquem orationi ſuæ insereret, in cœlum laudibus ferebatur. Nec mirum. erant enim hæc nova & incognita: & ipſorum quoque oratorum pauciſſimi præcepta rhetorum aut philoſophorum placita cognoverant. At hercule pervulgatis jam omnibus, cum [1] vix in cortina quiſquam aſſiſtat, qui elementis ſtudiorum [2] etſi non inſtructus, at certe imbutus ſit, novis & exquiſitis eloquentiæ itineribus opus eſt, per quæ orator faſtidium aurium effugiat, utique apud eos judices qui vi aut poteſtate, [3] non jure & legibus [4] cognoſcunt, & [5] nec accipiunt tempo-

NOTÆ.

Hermagoras Æolides Carion cognominatus ſcripſit Rhetoricos libros 6. de accurata oratione; de elocutione, de decore, de figuris. docuit Romæ poſt Cæcilium ſub Auguſto. fuerunt & alii illi cognomines, quos referre nihil attinet. *Appollodorus* Pergamenus Cæſaris Auguſti præceptor & familiaris, ſcripſit Rhetorica, & novæ hæreſeos fuit auctor: ex Suida & Strabone. *Alciatus.*

1. *Vix in cortina quiſquam aſſiſtat.*] Magis placeret, *in corona.* Urſinus.

Alii, *corona* legunt. ſi illud rectum; non aliud ceperim, quam ſubſelliorum juxta tribunal locum, in quo non advocati ſolum, ſed ſcribæ, præcones, atque id genus operæ forenſes conſiſtebant. Severus in Ætna pro theatri incurva parte dixiſſe videtur: *magni cortina theatri.* Vide etiam an non *aſſiſtere*, hic proprie de Aſſeclis aut Fautoribus, qui Oratori ſe adjungebant Ita ſtatim: *Vulgus quoque aſſiſtentium & affluens & vagus auditor.* Diſtinguit ab auditore fortuito & incerto. *Lipſius.*

Scaliger Conjectaneis in Varronem *cortinam* interpretatur τρίποδα & λέβητα Ea eſt proprie, inquit, in qua lana ſuffecta ſuccos ebibit. Scribe: *cum vix in corona quiſquam aſſiſtat, quin elementis ſtudiorum, ſi non inſtructus, at certe, imbutus ſit.* Rhenanus.

Cortina.] Attamen Plin. 7. ep. 17. *Et latior ſcena, & corona diffuſior.* Et lib. 2. ep. 2. *Hoc pretio ingens corona colligitur.*

In cortina.] Quid ni hic *cortina* dici potuit pro ſenatu, pro tribunalibus, unde oracula Themidis excipiuntur? ac forte magis placeat nonnullis, quam *corona*, quæ de quovis cœtu dici poſſit Sic non ſatis magnifice pro ſuo genio de ara Themidis, & de juſtitiæ adytis & penetralibus loqui videretur.

2. *Etſi non inſtructus.*] Sic fere Tac. lib. 15. de Egnatio Celere: *Hic Græca doctrina ore tenus exercitus, animum bonis artibus non imbuerat.* Hoc loco *inſtructus* ſit, doctus, & *omni erudisione imbutus.* ut ſupra habet cap. 2. & *imbutus*, ſit utcunque informatus literis, qui ſcil. leviter tantum & primis labris eruditionem guſtaverit Sic infra; *inſtructum & plenum his artibus animum.*

3. *Non jure & legibus.*] Plin. lib. 4. 9. *Et Capio, cum putaret licere ſenatui, ſicut licet, & mitigare leges, & intendere, non ſine ratione veniam dedit facto, vetito quidem, non tamen inuſitato.*

4. *Cognoſcunt.*] Judicant. *nec accipiunt tempora*, ex legibus ſcil. aut inſtitutis majorum, quæ advocatis & cauſidicis, reis & accuſatoribus certum dicendi tempus concedebant, ſicque ſimul & judicibus audiendi tempus præſcripſerant. at nunc *conſtituunt* ipſi judices pro nutu & arbitrio tempus advocatis & patronis, & jam fere eſt *pro omni lege voluntas.*

5. *Nec accipiunt tempora, ſed conſtituunt.*] Plin. lib. 1. ep. 20. *Aſſunt huic opinioni meæ leges, quæ longiſſima tempora largiuntur, nec brevitatem dicentibus, ſed copiam, hoc eſt, diligentiam ſuadent, quam præſtare niſi in anguſtiſſimis cauſis non poteſt brevitas.* Ibid. *Non enim amputata oratio &*

ra, ſed conſtituunt: [1] nec exſpectandum habent oratorem dum illi libeat de ipſo negotio dicere, ſed ſæpe ultro admonent, atque alio
2 O transgredientem revocant [2] & feſtinare ſe teſtantur. Quis nunc ferat oratorem *de infirmitate valetudinis ſuæ* præfantem? qualia ſunt fere *a* principia Corvini. Quis quinque in Verrem libros exſpectaverit? Quis de exceptione & formula perpetietur illa immenſa volumina; quæ [3] pro M. Tullio aut A. Cæcina legimus? *b* Præcurrit hoc tempore judex dicentem, & niſi aut curſu argumentorum, aut colore ſententiarum, aut nitore & cultu deſcriptionum invitatus & corruptus eſt, averſatur dicentem. [4] Vulgus quoque aſſiſtentium, & affluens [5] & vagus auditor, aſſuevit jam exigere lætitiam & pulchritudinem orationis; nec magis *c* præfert in judiciis *d* triſtem & impexam antiquitatem, quam ſi quis in ſcena Roſcii aut [6] Turpionis Ambivii exprimere geſtus velit. Jam vero juvenes & in ipſa ſtudiorum incude poſiti, qui profectus ſui cauſſa oratores ſectantur, non ſolum audire, ſed etiam referre domum [7] aliquid illuſtre & dignum

INTERPRETATIO.

a *Principia.*] Exordia orationum.
b *Præcurrit.*] Occupat & prævenit animo judex ea quæ dicturus eſt cauſidicus, & faſtidit, niſi nitore & amœnitate orationis retineatur.
c *Præfert.*] Perfert.
d *Triſtem.*] Squallidam, ſeveram, incomptam horridam.

NOTÆ.

abſciſſa, ſed lata & magnifica & excelſa tonat, fulgurat, omnia denique perturbat ac miſcet. Infra: *Si .... detur electio, illam plenam orationem ſimilem nivibus hibernis, id eſt, crebram, aſſiduam & largam, poſtremo divinam & cœleſtem volo.*

1. *Nec exſpectandum.*] Nec oratorem expectare debent, dum illi libeat de ipſa ſua cauſſa dicere, ut olim ſtante Repub. & priſcis legibus. Infra 36. *Cum in aliquam invidiam, aut crimen vocati, ſua voce reſpondendum haberent.*

2. *Et feſtinare ſe.*] Feſtinare ſe ad alia teſtantur, urgere negotia, &c.

3. *Pro M. Tullio.*] Curius Fortunatianus lib. 2. Rhetor. Schol. *Pithœus.*

4. *Vulgus quoque aſſiſtentium.*] Quos ſic diſtinguit à judicibus, nec intelligit hic, ut puto, aſſeclas & fautores qui plauſu compoſito cæteram multitudinem ad laudem & commendationem oratoris illicerent, famamque & exiſtimationem eloquentiæ clamore & laude conciliarent. Quamvis tum forte & nonnulli tales fautores dicenti aſſiſterent. Intelligit tantum præciſe turbam aſſiſtentium, quocunque animo, aut conſilio aſſiſterent dicenti.

5. *Et vagus auditor.*] Aliud agens populus, aut otioſus, ut in magnis civitatibus ſolet.

6. *Turpionis Ambivii.*] Unum eundemque hominem fuiſſe Terentianæ epigraphæ hunc & Cicero de ſenectute docent. Symmachus nominat lib. 1. ep. 25. & lib. 10. ep. 2. *Non idem honor in pronunciandis fabulis P. Pollioni quam Ambivio fuit, neque par Æſopo & Roſcio fama proceſſit.* Hæc verba ſic lego. forte leg. *& Pellioni*, ut ſit ille *Pollio* Plautinus. *Lipſius.*

7. *Aliquid illuſtre.*] Quod explicat ſtatim: *ſive ſenſus aliquis arguta & brevi ſententia effulſit, ſive locus exquiſito &c. Exigitur enim jam .. poëticus decor.*

memoria volunt. Traduntque invicem, ac ſæpe in colonias ac pro-
vincias ſuas ſcribunt, [1] ſive in ſuis aliquis arguta & brevi ſenten-
tiam effulſit; ſive locus exquiſito & poëtico cultu enituit. Exigitur
enim jam ab oratore etiam poëticus decor, [2] non Attii aut Pacuvii
veterno inquinatus, ſed ex Horatii, & Virgilii, & Lucani [3] ſacra-
rio prolatus. Horum igitur auribus & judiciis obtemperans noſtro-
rum oratorum ætas, pulchrior & ornatior extitit. Neque ideo mi-
nus efficaces ſunt orationes noſtræ, quia ad aures judicantium cum
voluptate perveniunt. Quid enim ſi infirmiora horum temporum tem-
pla credas, quia non rudi cæmento, & informibus tegulis exſtruun-
tur, ſed marmore nitent & auro radiantur? Equidem fatebor vobis 21
ſimpliciter, me in quibuſdam antiquorum vix riſum, in quibuſdam
autem vix ſomnum tenere, [4] nec unum de populo. Canuti aut Aride

NOTÆ.

1. *Sive in ſuis aliquis arguta.*] Lego, *ſive ſenſus aliquis.* Nec te moveat, *ſenſum* & *ſententiam*, velut diverſa jungi. Diverſa quippe ſunt, ut ex aliis hujus libelli locis patet. Sic infra, *in pauciſſimos ſenſus & anguſtas ſententias detrudant eloquentiam*, Acidal.

Scribo, *ſive ſenſus aliquis. Senſus* hic non communiter accipitur, ſed oratorie. Quintil. Orat. 8. *Conſuetudo tenuit ut mente concepta ſenſus vocaremus; lumina autem præcipueque in clauſulis poſita, ſententias.* Freinshemius.

In ſuis.] Id intelligi poſſit de condiſcipulis. Nam apud Quintil. lib 2. 11. *Fit ut diſſoluta & ex diverſis congeſta oratio cohærere non poſſit, ſimiliſque commentariis puerorum ſit, in quos ea quæ aliis declamantibus laudata ſunt, regerunt* &c.

2. *Non Attii, aut Pacuvii veterno inquinatus.*] Sidon. Apollin. lib. 1. ep. 1 dixit, *veternoſum dicendi genus.* lib 9. ep. 16. *chartulis putribus, ac veternoſis.* lib. 8. ep. ult. *Veternoſus legalium quæſtionum ænigmatiſta.* Pichena.

3. *Sacrario prolatus.*] Quintil lib. 1. cp. 8. *Denique credamus ſummis oratoribus qui veterum poëmata, vel ad fidem cauſarum, vel ad ornamentum eloquentiæ aſſumunt. Nam præcipue quidem apud Ciceronem, frequenter tamen apud Aſinium etiam, & cæteros qui ſunt proximi, videmus Ennii, Accii, Pacuvii, Lucilii, Terentii, Cæcilii, & aliorum inſeri verſus, ſumma non modo eruditionis gratia, ſed etiam jucunditatis: cum poëticis voluptatibus aures à forenſi aſperitate reſpirent. Quibus accedit non mediocris utilitas, cum ſententiis eorum, velut quibuſdam teſtimoniis, quæ propoſuere confirment.* Sic Dialogum refert, exſcribit, & explicat Fabius.

4. *Nec de populo Canuti.*] Scribe, *Canutij.* P. Canutium intelligit. Cicero Bruto: *P. Canutius æqualis meus homo extra noſtrum ordinem meo judicio diſertiſſimus.* Schelius.

Reſcribo: *Equidem fatebor vobis ſimpliciter, me in quibuſdam antiquorum vix riſum, in quibuſdam vix ſomnum tenere. Nec unum de populo Canutium, aut Arrium Furniumve nominabo, quoſque alios in eodem valetudinario hæc oſſa, & hæc macies probant.* Lego igitur, *unum de populo*: id eſt, aliquem ex minutis oratoribus: qui apud vulgus valuerunt, non tamen magnis ſunt inſerti nominibus.

Artium diſcimus ex Bruto Ciceronis: *Quod idem faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarum. Is omnibus exemplo debet eſſe, quantum in hac urbe polleat, multorum obedire tempori, multorumque, vel honori vel periculo ſervire. His enim rebus infimo*

Furnio & Toranio, [1] quique alios [2] in eodem valetudinario [3] hæc oſſa & hanc maciem probant. Ipſe mihi Calvus cum unum & viginti, ut puto, libros reliquerit, vix in una aut altera oratiuncula ſatisfecit. nec diſſentire cæteros ab hoc meo judicio video. quotus enim quiſque Calvi [4] in Aſitium aut in Druſum legit? at hercule in hominum ſtudioſorum manibus verſantur accuſationes, quæ in Vatinium inſcribuntur, ac præcipue ſecunda ex his oratio. eſt enim verbis ornata, & ſententiis: auribus judicum accommodata: ut ſcias ipſum quoque Calvum intellexiſſe, [5] quid melius eſſet, nec voluntatem quin ſublimius & cultius diceret, ſed ingenium ac vires defuiſſe. Quid ex Cœlianis orationibus? [6] nempe hæ placent ſive in

NOTÆ.

loco natus & honores & pecuniam & gratiam conſecutus, etiam in patronorum, ſine doctrina, ſine ingenio, numerum pervenerat.

C. Furnium putamus eſſe, cujus ad Ciceronem, meminit Cæſar lib 9. ad Attic. & cui ſeribit ipſe Cicero lib. 10. fam. epiſt. 25. & 26. Ubi patronum nobilem, & ſic diſertorum numero fuiſſe, hæc verba produnt: *O mi Furni, quam tu cauſam tuam non noſti, qui alienas tam facile diſcas.*

Canutii.] Canutius an ille, cujus mentio apud Suetonium de claris rhetoribus in Epidio? *C. Canutius objicientibus, quod in republica adminiſtranda potiſſimum Iſaurici ſectam ſequeretur, malle reſpondit Iſaurici conſularis eſſe diſcipulum, quam Epidij calumniatoris.*

Nec unum de populo.] Sic forte legi poſſit: *Nec unum de populo memoraverim, ut Canutium, ut Arrium, Furnium, & Toranium, quique alios in eodem valetudinario hæc oſſa & hanc maciem probant.* ſcil. *nec unum* de plebe oratorum nominabo. Nam oratores & diſertos intelligit, non auditores, non *populum* audientem. quod clare patet ex ſequentibus ſtatim, *Ipſe mihi Calvus* &c. 20. libris editis, vix uno aut altero ſatisfecit. in quibuſdam veterum vix teneo riſum, aut ſomnum.

1. *Quique alios.*] Forte ſic fuit, *quique alios in eodem valetudinario, & hæc oſſa & hanc maciem probant.* Nempe qui alios ſui ſimiles, parique morbo laborantes laudant.

Quique alios.] Legunt, *quoſque alios* &c. *macies probat.* Alii, *quique alius*, vel *quique alii.*

2. *In eodem valetudinario.*] Proverbium de pluribus qui in eodem malo verſantur. Seneca epiſt. 27. *Non ſum tam improbus, ut curationes æger obeam: ſed tanquam in eodem valetudinario jaceam, de communi malo tecum colloquor.* Pichena.

3. *Hæc oſſa & hanc maciem probant.*] Cicero Bruto: *Attico genere dicendi ſe gaudere dicunt, ſapienter id quidem, atque utinam imitarentur, nec oſſa ſolum, ſed etiam & ſanguinem: gratum eſt tamen quod volunt.* Schelius.

4. *In Aſitium.*] Anne *Aſinium?*

5. *Quid.*] Lege, quid? vel quid de Cœlianis? ſupple, dicam. Alii, *quid? ex Cœlianis.* ſunt hæ orationes Cælii oratoris.

6. *Nempe hæ placent ſive in univerſa parte factum.*] Fortaſſis: *Neque in univerſum: partes tantum.* Vel *ſin minus univerſa, partes tamen.* Schelius.

Sive in univerſa parte factum.] Liber MSS. *ſive univerſa parte forum.* Placet, *ſi non univerſa, per partes attamen.* Lipſius. Scribo: *ſi non univerſa, at partes earum.* Acidalius.

Sive in univerſa.] Lego: *ſive in univerſum, ſive ex parte tantum.* Forte, *non univerſa, ſed partes earum. in quibus nitorem* &c. Non certe poſſunt

univerſa parte factum, in quibus nitorem & [1] altitudinem horum temporum agnoſcimus. Sordes autem verborum, & hians compoſitio & inconditi ſenſus redolent antiquitatem. nec quemquam adeo *a* antiquarium puto, ut Cœlium ex ea parte laudet, qua antiquus eſt. Concedamus ſane C. Cæſari, ut [2] propter magnitudinem cogitationum & [3] occupationes rerum minus eloquentia effecerit, quam divinum ejus ingenium poſtulabat: tam hercule quam [4] Brutum philoſophiæ ſuæ relinquamus. [5] Nam *in orationibus minorem eſſe fama ſua,*

INTERPRETATIO.

a *Antiquarium.*] Antiquitatis amantem, ſcientem, admiratorem.

NOTÆ.

placere *in univerſum* orationes quæ habent *ſordes verborum* &c. & inconditos ſenſus. Sed partes tamen earum quædam placere poſſunt, in quibus *nitor ... horum temporum* agnoſcitur.

1. *Altitudinem*] Forte ſublimitatem, ſplendoremq; orationis ac magnificentiam intellexit. Infra cap 24. *Eminentiorem illorum temporum eloquentiam fuiſſe.* Sic Plin. lib 9. ep. 33. *Incidi in materiam veram, ſed ſimillimam fictæ, dignamque iſto latiſſimo, altiſſimo, planeque poëtico ingenio.* de Delphino amante puerum, & ſubeunte illum ac perferente. Paulo ante hoc dial. de Calvo: *nec voluntatem quin ſublimius & cultius diceret .. defuiſſe.*

Quintil. lib 12. 1. *Non enim ſolum illa latiora, qualia à Cicerone dicuntur, ſaxa atque ſolitudines voci reſpondent: ſed etiam iſta, quamquam plena ſanguinis, Vos enim jam Albani tumuli atque luci, vos, inquam, imploro atque teſtor, voſque Albanorum obrutæ aræ, ſacrorum populi Rom. ſociæ & æquales, non convenian barba illi atque triſtitia.*

Altitudinem.] Cap. 31. *Dabunt, Accademici pugnacitatem, Plato altitudinem.* Quintil. lib. 12. 10. *Sed ſummam aggreſſus,* (Homerus) *ut in Vlyſſe facundiam, magnitudinem illi junxit: cui orationem nivibus hibernis, copia verborum atque impetu parem tribuit. Cum hoc igitur nemo mortalium contendet: hunc ut deum homines intuebuntur. Hanc vim & celeritatem in Pericle miratur Eupolis, hanc fulminibus Ariſtophanes comparat: hæc eſt vera dicendi facultas.*

2. *Propter magnitudinem cogitationum.*] Vellejus lib. 2. de eodem Cæſare *Magnitudine cogitationum, celeritate bellandi, patientia periculorum Magno illi Alexandro ſimillimus.*

3. *Occupationes.*] Magnæ occupationes illæ Cæſaris quæ majori ex parte adverſus Rempub. & quæ nec humanæ ante fortunam putabantur, poſtea divinæ & *cæleſtes* dictæ ſub Tiberio. tales ſunt ingeniorum, rerum, fatorumque vices.

4. *Brutum philoſophiæ ſuæ relinquamus.*] Quintilianus: *Egregius vero* (in philoſophia) *multoque quam in orationibus præſtantior Brutus, ſufficit ponderi rerum. Scias eum ſentire, quæ dicit.*

Quam Brutum.] Sic capio: concedamus id ſane C. Cæſari & permittamus occupationibus graviſſimis, *tam hercule quam Brutum philoſophiæ,* ſeu ſapientiæ ſuæ *relinquimus.* Sic Bruti ſapientia rudis, aut certe gravis, & eloquentiæ telis non perinde munita aut exercita, quod & ante de Helvidio dixit cap. 5.

5. *Nam in orationibus.*] Forte ſenſus ille ſit: Nam in orationibus minores eſſe fama ſua etiam admiratores eorum fatentur. Antecedentia & ſubſequentia id evincere videntur. Nam ſtatim & addit, de Cæſare ſcil. & Bruto, *niſi forte quiſquam aut Cæſaris* (ſup. orationem) *pro Decio Samnite, aut Bruti, pro Dejotaro Rege ... legit.*

etiam admiratores ejus fatentur. [1] niſi forte quiſquam aut Cæſaris pro Decio Samnite, aut Bruti pro Dejotaro Rege, cæteroſque [2] ejuſdem lentitudinis ac teporis libros legit, niſi qui & [3] carmina eorundem miratur. fecerunt enim & carmina & in Bibliothecas retulerunt, non melius quam Cicero, at felicius, quia illos feciſſe pauciores ſciunt. Aſinius quoque, quamquam propioribus temporibus natus ſit, videtur mihi inter Menenios, & Appios ſtuduiſſe. Pacuvium certe & Attium; non ſolum tragœdiis, ſed etiam orationibus ſuis expreſſit. adeo durus & ſiccus eſt. Oratio autem, ſicut corpus hominis, ea demum pulchra eſt, in qua non eminent venæ, non oſſa numerantur: [4] ſed temperatus ac bonus ſanguis implet

NOTÆ.

1 *Niſi forte*] Legunt, *nec fere*, vel *ferme quiſquam* Sed ſufficit vulgata lectio: *niſi forte.* nam infra idem pari ſenſu repetit, *niſi qui & carmina eorundem* &c.

Niſi forte.] Sic ſenſus cohærebit. Concedamus ſane C. Cæſari magnitudinem cogitationum ſuarum, Brutum philoſophiæ ſuæ relinquamus, quæ cauſa licet diverſa utrique fuit minus proficiendi in eloquentia, *niſi ſi forte* aliquis eos magnos oratores eſſe contendit, niſi ſi forte quiſquam legit, aut amat Cæſarem dicentem pro Decio, aut Brutum pro Dejotaro Rege. Sed quis hæc legit, niſi forte & qui ſatis ineptus eſt, ut & ipſorum carmina admiretur? At certe nemo fere novit eorum carmina, nemo talia legit.

2. *Ejuſdem lentitudinis ac teporis.*] Si quis malit, *teporis*, non repugno. Sequitur enim paulo poſt, *lentus eſt*, *tarde commovetur, raro incaleſcit.* Pithæus. Recte, niſi forte placeat, *tenoris.* Lipſius.

Ego *Torporis* malim. Neque enim *tepor* poſt *lentitudinem* vim habere videtur. Supra: *Tarda & inerti ſtructura in morem annalium componantur.* ut autem *tarditas* & *inertia ſtructura*: ita & *lentitudo* & *torpor* libris tribuuntur Cicero de legibus 1. *Nihil ad Cœlium, ſed potius ad antiquorum languorem atque inſcitiam.* Schefius.

3. *Carmina.*] Plin. lib. 5. epiſt. 3. meminit eorum, quorum exemplo carmina ſcripſiſſe non puderet. *Sed ego,* inquit, *verear, ne me non ſatis deceat quod decuit M. Tullium? C. Calvum, Aſinium? Pollionem? M. Meſſallam? Q. Hortenſium? M. Brutum? L. Syllam? Q. Catulum? Q. Scævolam? Ser. Sulpicium? Varronem? Torquatum? imo Torquatos? C. Memmium? Lentulum, Gætulicum? Annæum Senecam? & Lucanum & proxime Verginium Rufum? Et ſi non ſufficiunt exempla privata, divum Iulium, divum Auguſtum, divum Nervam. Tib. Cæſarem: Neronem enim tranſeo* &c *ſæpius à bonis fiunt. Inter quos vel præcipue numerandus P. Virgilius, Corn. Nepos, & prius Ennius Acciuſque.*

4. *Sed temperatus.*] Forte is ſenſus ſit: *Sed qua temperatus ac bonus ſanguis implet membra, & exſurgit toris,* ſcil. qua per toros diffunditur, & *ipſos quoque nervos* ſuo *rubore tegit, & decore commendat.* Nam ut corpus hominis durum, aridum & exſuccum videtur, in quo ſcil. eminent venæ, & oſſa numerantur, & quod licet robuſtum, non tamen pulchrum eſt, & contrà illud placet, in quo temperatus ac bonus ſanguis implet membra, & affluens late per toros exſurgit, & ipſos etiam nervos purpureo colore exornat, ac pulchritudine commendat; ita & oratio illa jejuna & ſicca, quæ habet ſolum modo verba & nuda quaſi argumenta, quantumvis valida. Et ea longe magis placet quæ ornata, copiosa ac profluens & quæ nitore, decore, ac jucunda varietate ſplendeſcit. Similis fere

membra [1] & exſurgit toris, [2] ipſos quoque nervos rubore tegit & decore commendat. Nolo Corvinum inſequi, quia non per ipſum ſtetit quo minus lætitiam nitoremque noſtrorum temporum exprimeret. [3] viderimus, inquam, judicio ejus vis aut animi aut ingenii ſufficerit. Ad Ciceronem venio, cui eadem pugna cum *a* æqualibus 22
ſuis fuit, quæ mihi vobiſcum eſt. Illi enim antiquos mirabantur; ipſe ſuorum temporum eloquentiam anteponebat. nec ulla re magis ejuſdem ætatis oratores *b* præcurrit, quam judicio. Primus enim excoluit orationem, primus & verbis delectum adhibuit, & compoſitioni artem: [4] locoſque lætiores attentavit, & quaſdam ſententias invenit: utique in his orationibus quas ſenior jam & juxta finem vitæ compoſuit, id eſt, poſtquam magis profecerat, uſuque & experimentis didicerat, [5] quod optimum dicendi genus eſt. Nam priores ejus orationes, non carent vitiis antiquitatis. lentus eſt in prin-

INTERPRETATIO.

a *Æqualibus.*] Coætaneis. | b *Præcurrit.*] Antevertit, præcelluit.

NOTÆ.

comparatio infra, *velut in rudi ædificio firmus ſane paries & duraturus, ſed non ſatis expolitus & ſplendens.*

1. *Et exſurgit toris.*] Bene, *exſurgit.* Ipſe enim ſanguis, quantum ſatis ac ſalubre eſt, ſe accumulans exſurgit toris factis. Celſus lib. 7. cap. 18. *Præter quam quod & tumoris aliquid eſt pro venarum magnitudine & modo & id prementi magis renititur, ac per ipſos venarum toros inæquale eſt.* Gronovius.

Toris.] Plin. lib 5. ep. 8. *Habent quidem oratio & hiſtoria multa communia, ſed plura diverſa in his ipſis quæ communia videntur. Narrat illa, narrat hæc. Sed aliter huic pleraque humilia & ſordida, & ex medio petita. Illi omnia recondita, ſplendida, excelſa conveniunt. Hanc ſæpius oſſa, muſculi, nervi; illam tori quidam & quaſi jubæ decent.*

2. *Ipſos . . nervos.*] Quintil, præf. lib. 1. *Plerumque nuda illa artes nimia ſubtilitatis affectatione frangunt, atque concidunt quicquid eſt in oratione generoſius, & omnem ſuccum ingenii bibunt, & oſſa detegunt: quæ ut eſſe, & adſtringi nervis ſuis debent, ſic corpore operienda ſunt.*

3. *Viderimus inquam.*] Alii legunt, *inquam an.* Alii, & *videmus an.* Forte, *viderimus in quantum.* ſcil. *viderimus*, pro videamus, nempe in ejus libris, quod facile, & ideo ſtatim tranſit ad Ciceronem. Vel *viderimus*, pro videbimus alias, indiſtincte ſcil. & indefinite.

4. *Locoſque lætiores attentavit*] Recte. nam paullo infra ait: *Nam & te Meſſalla, video lætiſſima quæque antiquorum imitantem.* Pichena.

5. *Quod optimum dicendi genus eſt.*] Concinnitas orationis requirere videtur: *quod optimum dicendi genus eſſet.* At ſententiæ veritas vult, *quod optimum diſcendi genus eſt.* Nam ut ait Plinius lib. 26 *Uſus efficaciſſimus rerum omnium magiſter.* Acidalius.

Quod optimum dicendi genus.] Forte non malo ſenſu: *Poſtquam &c. didicerat quod optimum dicendi genus eſſet.* Sed vera ſententia ſit: ſi legas, *quod optimum diſcendi genus eſt.* quod certe non aliud eſt, quam didiciſſe *uſu & experimento.* Quintil. lib. 2. 17. *Neque orator eſſe qui non dicit, poteſt: & hos ſero potius, quam numquam didiciſſe quæ dixerit: quamquam Æſchines ab initio ſit verſatus in literis, quas pater ejus etiam docebat: Demadem neque non didiciſſe certum ſit, & continua dicendi exercitatio potuerit tantum, quantuſcunque

cipiis, longus in narrationibus, otioſus circa exceſſus: tarde commovetur, raro incaleſcit: [1] pauci ſenſus opt. & cum quodam lumine terminantur. nihil excerpere, nihil referre poſſis: & [2] velut in rudi ædificio, firmus ſane paries & duraturus, ſed non ſatis expolitus & ſplendens. Ego autem oratorem, ſicut locupletem ac laudatum patrem familiæ, non eo tantum volo tecto tegi, quod imbrem ac ventum arceat, ſed etiam quod viſum & oculos delectet: non ea ſolum inſtrui ſupellectile, quæ neceſſarijs uſibus ſufficiat, ſed ſit in apparatu ejus, & aurum, & gemmæ, ut ſumere in manus, & aſpicere ſæpius liceat: quædam vero procul arceantur, ut jam [3] oblitterata & olentia: nullum ſit verbum velut rubigine infectum, nulli ſenſus tarda & inerti ſtructura, in morem Annalium, componantur: fugiat fœdam & inſulſam ſcurrilitatem, variet compoſitionem, nec omnes clauſulas uno
23 & eodem modo terminet. [4] Nolo irridere *rotam fortunæ, & jus Ver-*

NOTÆ.

poſtea fuit, feciſſe. Nam id potentiſſimum diſcendi genus eſt.

Dicendi genus.] Tò *dicendi* male referunt ad τò *uſu & experimento*, quod ſane de diſcendi modo intelligi poſſit, ſed vox *dicendi* reſpicit ad ea quæ altius præcedunt, nempe, *locoſque lætiores attentavit, & quaſdam ſententias invenit.* Idque optimum dicendi genus, quod innuunt & ſequentia: *Nam priores ejus orationes non carent vitiis antiquitatis.*

Certe circa finem vitæ id uſurpavit, & uſu didicerat ille *optimum* hoc *dicendi genus.* Sed non præciſe id *optimum dicendi genus*, quia uſu & experimento didiciſſet, nam potuit abſolute abuti tali uſu in dicendo. & potuit eſſe malus uſus, licet longus, ut fuit in aliis multis. neque enim omnes qui longo uſu eloquendi modum didicere, non propterea *optimum dicendi genus* aſſecuti ſunt. Igitur felicibus *experimentis ipſo didicerat, quod optimum dicendi genus* eſſet. In qua re judicio antiquos ſuperavit. Et vetus lectio retinenda MSS. Quicquid afferatur, mallem tamen hic *diſcendi.*

1. *Pauci ſenſus opt.*] Lego, *pauci ſenſus apte, & cum quodam lumine terminantur.* Porro *lumen* quid ſit, diſce ex notatis ſupra ad cap. 20. quo pertinent & *clauſulæ*, de quibus mox. *Freinshemius.*

2. *Velut in rudi.*] At ex rudi & firmo illo ædificio excerpi aliquid potuiſſe videtur. fateor, ſed quod rude inelegans & impolitum eſſet; at quod excerpere voluerunt, id illuſtre eſſe debuit, argutum, nitens, ſplendidum Sic cap. 20. *Referre domum aliquid illuſtre,.. ſive ſenſus aliquis arguta & brevi ſententia effulſit.* Et infra: *non ea ſolum inſtrui ſupellectile*, quæ neceſſaria eſt, *ſed ſit in apparatu ejus aurum & gemmæ* &c.

3. *Oblitterata.*] Quintil. lib. 1. 6 *Verba à vetuſtate repetita non ſolum magnos aſſertores habent, ſed etiam afferunt orationi majeſtatem aliquam, non ſine delectatione. Nam & autoritatem antiquitatis habent, & quia intermiſſa ſunt, gratiam novitati ſimilem parant. Sed opus eſt modo, ut neque crebra ſint hæc, neque manifeſta, quia nihil eſt odioſius affectatione, nec utique ab ultimis & oblitteratis repetita temporibus* &c. Sueton. de Illuſtr. Grammat. 12 ubi de Ateio Philologo *Coluit poſtea familiariſſime C. Salluſtium, & eo defuncto, Aſinium Pollionem* &c *Miror Aſinium Pollionem crediſſe, antiqua eum verba & figuras ſolitum eſſe colligere Salluſtio, cum ſibi ſciat nihil aliud ſuadere, quam ut noto civilique & proprio ſermone utatur, vitetque maxime obſcuritatem Salluſtii, & audaciam in tranſlationibus.*

4. *Nolo irridere rotam fortunæ.*] Locus notus ex oratione in Piſonem: *Cumque*

rinum,

rinum, & illud [1] tertio quoque ſenſu in omnibus pro ſententia poſitum, *eſſe videatur.* [2] Nam & hoc invitus retuli, & plura omiſi, [3] quæ tamen ſola mirantur atque exprimunt hi, qui *ſe antiquos oratores* vocant. nèminem nominabo, genus hominum [a] ſignaſſe contentus: ſed vobis utique verſantur ante oculos, qui Lucilium pro Horatio, & Lucretium pro Virgilio legunt: quibus eloquentia tui Aufidii Baſſi, aut Servilii Noniani, ex comparatione Siſennæ aut Varronis ſordet: qui rhetorum noſtrorum commentarios faſtidiunt, oderunt; Calvi mirantur: [4] quos more priſco apud judicem fabulantes, non auditores ſequuntur, non populus audit, vix denique litigator perpetitur. adeo [b] mœſti & inculti, [5] illam ipſam quam jactant ſanitatem, infirmitate & jejunio conſequuntur. Porro ne in corpore

INTERPRETATIO.

a *Signaſſe.*] Deſignaſſe, indicaſſe. hæc vox tota Quintiliani eſt.

b *Mœſti.*] Squallidi, incompti.

NOTÆ.

ipſe nudus in convivio ſaltaret, in quo ne tum quidem cum illum ſaltatorium verſaret orbem, fortuna rotam pertimeſcebat. Quæ merito antiquis viſa ſunt ineptiſſima & leviſſima.

1. *Tertio quoque ſenſu in omnibus.*] Certe aliud *ſenſus*, aliud *ſententia*. Quintilianus: *Conſuetudo tenuit, ut mente concepta ſenſus vocaremus, lumina autem præcipueque in clauſulis poſita ſententias.* Idem: *Noveram quoſdam, qui ſe pulchre expreſſiſſe genus illud cæleſtis hujus in dicendo viri ſibi viderentur, ſi in clauſula poſuiſſent, eſſe videtur.* Sic Fabiũ agnoſcis.

In omnibus.] *In omnibus orationibus.* Muretus. Forte ſæpius ea clauſula adhibita, quam in omnibus orationibus, forte paſſim, & omnibus fere locis ac clauſulis. Puto, *omnibus*, de clauſulis intelligi. Supra, *nec clauſulas uno & eodem modo terminet.*

2. *Nam & hoc invitus retuli.*] Rom. codex, *invitatus.* non male, quia laceſſitum ſignificat ſeſe, ad hæc promenda, ab Meſſalla. *Lipſius.* *Invitus*, quia ſcil. indignatur, hoc ſolum mirari iſtos in Cicerone quod palam vitioſum eſt.

3. *Quæ tamen ſola mirantur atque exprimunt.*] Quintilianus: *Utinam tam bona imitantes melius dicerent, quam mala pejus dicunt.*

4. *Quos more priſco apud judicem fabulantes.*] Idem de Atticis illis, ut ſe dicebant, oratoribus ſuæ ætatis Cicero in Bruto: *At cum iſti Attici dicunt, non modo à corona (quod eſt ipſum miſerabile) ſed etiam ab advocatis relinquuntur.* Schelius.

5. *Illam ipſam quam jactant ſanitatem*] Non male in Ven. & Baſ. *ſanitatem, ſed jejunio conſequuntur.* Id eſt, conſequuntur quidem *ſanitatem*, ſcilicet puritatem orationis, ſed ſtructura inerti, ariditate & inopia verborum. *Pichena.*

Fabius lib. 12. *Hi ſunt qui ſuæ imbecillitati, ſanitatis appellationem quæ eſt maxime contraria, obtendunt.* Schelius. Sic intelligi debet: *adeo mœſti & inculti ut illam ipſam, quam jactant ſanitatem, infirmitate & jejunio conſequantur.* Non tamen ſic legi debuit; nam ſatis intelligitur vulgata lectio.

Sanitatem.] Quintil. lib. 12. 10. *Unde nunc quoque aridi, & exucci & exangues (hi ſunt enim qui ſuæ imbecillitati ſanitatis appellationem, quæ eſt maxime contraria, obtendant) quia clariorem vim eloquentiæ, velut ſolem ferre non poſſunt, umbra magni nominis delitеſcunt,*

quidem valetudinem medici probant, [1] quæ animi anxietate contingat. parum eſt ægrum non eſſe, fortem & lætum & alacrem volo. prope abeſt ab infirmitate in quo ſola ſanitas laudatur. Vos vero diſertiſſimi, ut poteſtis, ut facitis, illuſtrare ſæculum noſtrum pulcherrimo genere dicendi. Nam & te Meſſalla, video [2] lætiſſima quæque antiquorum imitantem: Et vos Materne ac Secunde, ita gravitati [3] ſummum nitorem & cultum verborum miſcetis; ea electio inventionis, is ordo rerum, & quotiens cauſſa poſcit, ubertas; ea quotiens permittitur, brevitas; is compoſitionis decor, [4] ſententiarum planitas; ſic exprimitis affectus, ſic [5] libertatem temperatis: ut etiam ſi noſtra judicia malignitas [6] & invidia tardaverit, verum de vobis
24 dicturi ſint poſteri noſtri. Quæ cum Aper dixiſſet; *Agnoſcitiſne*, inquit Maternus, vim & ardorem Apri noſtri? quo torrente, quo impetu ſæculum noſtrum defendit! quam copioſe ac varie vexavit antiquos! quanto non ſolum ingenio ac *a* ſpiritu, ſed etiam eruditione & arte, ab ipſis mutuatus eſt, per quæ mox ipſos inceſſeret! Tuum tamen Meſſalla promiſſum immutaſſe non debes. neque enim defenſores antiquorum exigimus, nec quemquam *b* noſtrorum, quamquam modo laudati ſumus, his quos inſectatus eſt Aper, comparamus. ac ne ipſe quidem ita ſentit, ſed more veteri [7] & alias [8] veſtris philo-

INTERPRETATIO.

a *Spiritu.*] Excelſa & animoſa eloquentia.

b *Noſtrorum.*] Coætaneorum ſcil. oratorum.

NOTÆ.

1. *Quæ animi anxietate contingat.*] Quintil. lib. 12. 10. *Neque enim vis ſumma dicendi eſt admiratione digna, ſi infelix uſque ad ultimum ſolicitudo perſequitur, ac oratorem macerat & coquit, ægre verba vertentem, & perpendendis coagmentandiſque eis intabeſcentem. Nitidus ille & ſublimis, & locuples, circumfluentibus undique eloquentiæ copiis imperat. deſinit in adverſa niti qui pervenit in ſummum.*

2. *Lætiſſima quæque.*] Alii, *lectiſſima.* ſed fruſtra. nam ſupra de Tullio, *locoſque lætiores attentavit*, & antea de Corvino, *non per ipſum ſtetit quominus lætitiam nitoremque noſtrorum temporum exprimeret*, quod certe opponitur *mæſtis* illis *& incultis* de quibus agitur hic.

3. *Summum*] Forte *ſenſuum*, aut potius, *ſententiarum.* Sic tamen & ſenſum habet τὸ *ſummum.*

4. *Sententiarum planitas.*] Id eſt, quæ non eminent extra corpus orationis. Fabius: *Quæ crebris parviſque conatibus ſe attollunt inæqualia tantum & velut confrageſa, nec admirationem conſequuntur eminentium, & planorum gratiam perdunt.* Schelius.

Sententiarum.] Leg. *ea ſententiarum planitas.* id eſt, æqualitas.

5. *Libertatem.*] Scil. in dicendo *libertatem* retinetis veſtra modeſtia. Infra 26. *Ut laſcivia verborum, & levitate ſententiarum, & licentia compoſitionis, hiſtrionales modos exprimant.*

6 *Et invidia.*] Plin. lib. 1. ep. 16. *At hoc pravum malignumque eſt, non admirari hominem admiratione digniſſimum, quia videre, alloqui, audire, complecti, nec laudare tantum, verum etiam amare contingit.*

7. *Et alias.*] Recte *alias.* nam & ſi

ſophis ſæpe celebrato; ſumpſit ſibi contradicendi partes. Exprime
nobis non laudationem antiquorum, ſatis enim illos fama ſua lau-
dat, ſed cauſſas cur in tantum ab eloquentia eorum receſſerimus;
cum præſertim centum & XX annos ab interitu Ciceronis in hunc
diem effici ratio temporum collegerit. Tum Meſſalla: *Sequar à te*
præſcriptam formam Materne. neque enim diu contradicendum eſt
Apro, qui primum, ut opinor, nominis controverſiam movit, tam-
quam [1] parum proprie *antiqui* vocarentur, quos ſatis conſtat ante
centum annos fuiſſe. Mihi autem de vocabulo pugna non eſt, ſive
illos *antiquos*, ſive *majores*, ſive quo alio mavult nomine appellet:
dummodo in confeſſo ſit, eminentiorem illorum temporum eloquen-
tiam fuiſſe. Nec illi quidem parti ſermonis ejus repugno, [2] ſi comi-
nus fatetur plures formas dicendi etiam iiſdem ſæculis, nedum di-
verſis extitiſſe. Sed quo modo inter Atticos oratores primæ De- 25
moſtheni tribuuntur, proximum autem locum Æſchines & Hyperi-
des & Lyſias & Lycurgus obtinent; omnium autem conſenſu hæc
oratorum ætas maxime probatur: ſic apud nos Cicero quidem cæte-
ros eorumdem temporum diſertos anteceſſit; Calvus autem & Aſi-
nius & Cæſar & Cœlius & Brutus ſuo jure & prioribus & ſequen-
tibus anteponuntur. nec refert quod inter ſe [3] ſpecie differant, cum

NOTÆ.

Aper philoſophiæ ſtudio fuerit deditus, hoc tamen ſatis intelligitur, cum dicit, *veſtris philoſophis* &c. *Alias*, id eſt, olim, ut Socrati, Platoni & aliis. Vel *alias*, ſit aliuqui, aut aliis occaſionibus.

8. *Veſtris.*] *Veſtris philoſophis ſæpe celebrato*, ſic dictum phraſi Græca, pro *à veſtris*.

1. *Parum proprie antiqui vocarentur.*] Quaſi non proprie aut ſatis vere appellarentur *antiqui* Cicero & alii coætanei ipſius, qui tamen *ante centum annos vixere.* Et poſſit hic dici de oratoribus, quod habet Tacitus de hiſtoricis ſupra Agric. cap. 10. *Formam totius Britanniæ Livius veterum, Fabius Ruſticus recentium eloquentiſſimi auctores* &c. Livius autem ante centum annos vixit, paulo tamen junior ipſo Cicerone, & tamen jam ille inter antiquos auctores recenſebatur. Certe qui viderant Rempub. & libertatem, jam majores & veteres, jam *antiqui* appellati ſunt, præcipue comparati cum ſeculo Nervæ & Trajani. Et jam alia Reſpub. jam alia ætas, jam alii, ut ita dicam, mortales erant.

2. *Si cominus.*] Tollendum aut mutandum illud *fatetur*. Non enim faſſus erat Aper plures formas dicendi etiam iiſdem ſeculis extitiſſe, ſed probaverat. probamus quod pro nobis facit, fatemur quod contra nos eſt, & quodam modo extorquetur. Verba Apri fuerant: *Nec quæro quis diſertiſſimus: hoc interim probaſſe contentus ſum, non eſſe unum eloquentiæ vultum, ſed in illis quoque, quos vocatis antiquos, plures ſpecies deprehendi, nec ſtatim deterius eſſe quod diverſum eſt.* Fortaſſis, *Si comminus ſpectentur:* Schelius.

Si cominus.] Cod. Ven. *Si quo minus.* Legunt, *communius*. Alii, *quin omnes fatemur.* Forte, *ſi quidem nunc* Et id Aper fatetur, ſimul & probat, nec ſufficeret fateri, niſi & id probaſſet.

3. *Specie differant.*] Quod ſtatim explicat, *ſtrictior Calvus, numeroſior Aſinius,* &c.

genere conſentiant. [1] At ſtrictior Calvus, [2] numeroſior Aſinius, [3] ſplendidior Cæſar, [4] amarior Cœlius, gravior Brutus, vehementior & plenior & valentior Cicero; omnes tamen eamdem [5] ſanitatem eloquentiæ [6] ferunt: ut ſi omnium pariter libros in manum ſumpſeris, ſcias, quamvis in diverſis ingeniis, eſſe quamdam

NOTÆ.

1. *At ſtrictior Calvus.*] Lego una voce, *adſtrictior.* Acidalius.

Adſtrictior.] Id explicat cap. 31 *Sunt apud quos aſtrictum, & collectum, & ſingula ſtatim argumenta concludens dicendi genus plus fidei meretur... Alios fuſa & æqualis, & ex communibus ducta ſenſibus oratio magis delectat.*

2. *Numeroſior Aſinius.*] Aſinium Pollionem circa compoſitionem diligentem valde fuiſſe ex eo patet, quod Quintilianus adducit exordium quoddam ejus adeo Celſo probatum, ut optimam in eo compoſitionem & legem principiorum eſſe duxerit. Cum tamen hic dicatur videri inter Menenios & Appios ſtuduiſſe: Pacuvium certe & Attium, non ſolum tragœdiis, ſed etiam orationibus ſuis expreſſiſſe: adeo durum & ſiccum eſſe: & apud Quintilianum videri Cicerone ſeculo priorem, & apud Senecam epiſtola centeſima. *Compoſitio Pollionis Aſinij ſalebroſa & exiliens, & ubi minime expectes, relictura, denique apud Ciceronem omnia deſinunt, apud Pollionem cadunt.* Dubitabam an talis ſcriptor quantumvis diligens, *numeroſus* recte diceretur, an potius *moroſus*? *Summa enim in eo*, ut ait Fabius, *diligentia, adeo ut quibuſdam etiam nimia videretur.* Seneca Pater, *Strictum ejus & aſperum & nimis ratum in dicendo judicium.* Schelius.

Numeroſior.] Velint, *moroſior.* Attamen videtur auctor hic loqui de iſtis oratoribus per oppoſitionem, & comparat illorum ſtilum, ſeu compoſitionem inter ſe, ut ſit *adſtrictior Calvus*, at *numeroſior* & fuſior *Aſinius*, illuſtrior, ſplendidiorque Cæſar, aſperior & durior Cœlius, gravior & maturior Brutus, vehementior & plenior Cicero.

3 *Splendidior Cæſar.*] Cicero Bruto: *Splendidam quandam minimeque veteratoriam, dicendi tenet rationem voce, motu, forma etiam magnifica & generoſa quodammodo.*

4. *Amarior Cœlius.*] Quintilianus de eodem: *in accuſando multa urbanitas.* Plinius Epiſt. 8. lib. 6. *Vide, attendas, ne in bilem aut amaritudinem vertat injuria.* Schelius.

Amarior.] Quintil. lib. 8. 5. *Eſt & amarum quoddam quod fere in contumelia eſt poſitum, quale eſt Caſſii. Quid facies, cum in bona tua invaſero? hoc eſt, cum te docuero neſcire maledicere.*

5. *Sanitatem.*] Hoc eſt quod auctor explicat, *lætum & alacrem volo.. Illuſtrate ſeculum noſtrum pulcherrimo genere dicendi ... latiſſima quæque antiquorum imitantem... nitorem & cultum verborum... compoſitionis decor*, & cætera quæ addit. Nec ſanitatem anxiam deſiderat, ſed pulchritudinem, decorem, lætitiam, amœnitatem &c.

Sanitatem.] Forte poſſit legi, *ſanctitatem.* ut fuit in vett. libris. Nam Quintil. lib. 1. 8. *Sanctitas certe* (è veteribus auctoribus,) *&, ut ſic dicam, virilitas ab his petenda, quando nos in omnia delitiarum genera vitiaque, dicendi quoque ratione defluximus.* Idem lib. 1. 5. *Suaſerim & antiquos legere, ex quibus ſi aſſumatur ſolida ac virilis ingenij vis, deterſo rudis ſeculi ſqualore, tum noſter hic cultus clarius eniteſcet: & noves, quibus & ipſis multa virtus adeſt. Nec enim nos tarditatis natura damnavit: ſed dicendi mutavimus genus, & ultra nobis, quam oportebat, indulſimus. Ita non tam ingenio illi nos ſuperarunt, quam propoſito. Multa ergo licebit eligere: ſed curandum erit, ne iis quibus permiſta ſunt, inquinemur.*

6. *Ferunt.*] Pro *præferunt*, ſimplex pro compoſ. ſic paſſim Quintilianus.

[1] judicii ac voluntatis ſimilitudinem & cognationem. Nam quod in-
vicem ſe obtrectaverunt, & ſuperſunt aliqua epiſtolis eorum inſerta,
ex quibus mutua malignitas [2] detegitur, non eſt oratorum vitium, ſed
hominum. Nam & Calvum & Aſinium & ipſum Ciceronem credo ſo-
litos & invidere, & livere, & cæteris humanæ infirmitatis vitiis af-
fici; ſolum inter hos arbirror Brutum, [3] non malignitate nec invidia,
ſed ſimpliciter & ingenue judicium animi ſui detexiſſe. an invideret
Ciceroni, qui mihi videtur [4] ne Cæſari quidem invidiſſe? [5] Quod
ad Ser. Galbam & C. Lælium attinet, & [6] ſi quos alios antiquo-
rum agitare non deſtitit, non exigit defenſorem, cum fatear quæ-
dam eloquentiæ eorum, ut naſcenti adhuc nec ſatis adultæ, defuiſ-
ſe. Cæterum ſi omiſſo optimo illo, & perfectiſſimo genere eloquen- 26
tiæ, eligenda ſit forma dicendi; [7] malim hercule C. Gracchi impe-
tum, aut L. Craſſi maturitatem, quam calamiſtros Mæcenatis, aut
[8] tinnitus Gallionis. adeo malim oratorem, vel hirta toga induere,

NOTÆ.

1. *Iudicij ac voluntatis ſimilitudinem.*] Quintilianus: *Mirabilem in illo recti generis voluntatem.* Cicero oratore: *Qua dicendi oratio, qua voluntas.* Schelius.

Iudicij.] Fuit *judicij* ſimilis ac *voluntatis* cognatio in eo quod *eamdem ſanitatem*, ſcil. incorruptæ eloquentiæ præferrent omnes, & cum diſſiderent ab invicem, & ſibi obtrectarent, hoc non vitium fuit eloquentiæ aut oratoriæ artis, ſed malignitatis aut certe infirmitatis humanæ. Quæ Quintiliani ſententia eſt, qui totus ubique agnoſcitur, licet in Inſtit. orat. jam gravis & maturus ætate ac ſermone videatur.

2. *Detegitur.*] Forte *colligitur*, alii velint, *deprehenditur*. Forte, *intelligitur*.

3. *Non malignitate.*] Non pravitate animi aut invidia, ulli mortalium obtrectavit Brutus, ſed ſimpliciter & libere proferebat quid ſentiret, quid exiſtimaret de unoquoque civium, atque oratorum. An invideret Brutus Ciceroni eloquentiam, qui ne quidem invidit Cæſari fortunam, victoriam, imperium? *Iudicium animi citra damnum affectus proferebat.*

4. *Ne Cæſari quidem invidiſſe.*] Non certe invidebat, imo forti hominis & flagitio indoluit, quod Rem pub. opprimeret, ſeque piaculari ſcelere inſtigaret. Unus Brutus amavit ſimplici & aperto pectore Rempub libertatem, ſalutemque civium. alii aliis privatiſque rationibus, ipſe unus amore boni publici ad arma incitabatur. Neque Caſſius perinde ſincerus. Non vidit Philippicos campos Cato, neque totam Cæſaris victoriam. ſcil. eodem genio quo Brutus tyrannum videre oculis non ſuſtinuit.

5. *Quod ad Ser. Galbam.*] Iſti antiqui oratores, & inter antiquos, iſtos vexavit Aper, aut vexare potuit. *Et ſi quos alios antiquorum* diſertiorum *agitare non deſtitit*, hoc *non exigit defenſorem*, *cum fatear* ipſe, quædam eorum eloquentiæ tum primum naſcenti defuiſſe

6. *Si quos alios… agitare*] Quintilianus: *Potioribus Senecam præferri non ſinebam, quos ille inceſſere non deſtiterat.* Schelius. Forte, *& ſi quem alius antiquorum.* vel *ſi quis alius antiquos agitare* &c.

7. *Malim hercule C. Gracchi impetum*] Comparat antiquiores, ut Gracchum & Catonem majorem cum his qui poſt Auguſti ſeculum vixere, & præfert Gracchum corruptæ & fractæ deliciis eloquentiæ Mæcenatis, quam ideo aſſimilat *calamiſtris*, ac *fucatis* floridiſque & *meretriciis veſtibus*.

8. *Tinnitus Gallionis.*] Quintilianus:

quam fucatis & meretriciis veſtibus inſignire. Neque enim oratorius iſte, immo [1] hercule ne virilis quidem cultus eſt, quo plerique temporum noſtrorum actores ita utuntur, ut [2] laſcivia verborum, & [3] levitate ſententiarum, & licentia compoſitionis, hiſtrionales modos exprimant. quodque vix auditu fas eſſe debeat, laudis & gloriæ & [4] ingenii loco plerique jactant, [5] *cantari ſaltarique commentarios ſuos*. Unde oritur illa fœda & præpoſtera, ſed tamen frequens [6] quibuſdam exclamatio, [7] ut *oratores noſtri tenere dicere, hiſtriones*

NOTÆ.

Nam timidos, & corruptos, & tinnulos & quocunque alio cacozeliæ genere peccantes, certum habeo, non virium, ſed infirmitatis vitio laborare, ut corpora non robore, ſed valetudine inflantur.

1. *Hercule ne virilis quidem cultus.*] Quintilianus lib 8. *Ornatus virilis fortis & ſanctus ſit.* Idem lib. 11. *Quæ lenis & quadrata, ſed virilis tamen compoſitio.*

2. *Laſcivia verborum.*] Quintilianus: *Alios recens hac laſcivia delitiaque & omnia ad voluptatem multitudinis imperita compoſita delectant.*

3. *Levitate ſententiarum.*] Petronius: *Sententiarum vaniſſimum ſtrepitum.*

4. *Ingenii loco.*] Fuere qui in oſtentatione ingenii omnem eloquentiam poſitam ducerent, & tamen longe minor laus, eſſe *ingenioſum*, quam *diſertum*. Fabius de iis, qui ſolas petunt ſententias: *Itaque ingenioſi vocentur, ut libet, dum tamen conſtet, contumelioſe ſic laudari diſertum.* Martialis:

Cum ſexaginta numeret Caſſelius annos,
Ingenioſus homo eſt, quando diſertus erit?

Schelius.

5. *Ingenii.*] Facundiæ & eloquentiæ loco id oſtentant. quaſi eloquentia aut ingenium eſſet, *plerique jactant, cantari ſaltarique commentarios ſuos.* Licentia compoſitionis hiſtrionales modos exprimunt, idq; tribuunt laudi & gloriæ ſuæ hoc &c., velut ingenii ac facundiæ ſummam dotem prædicant, ſi orationes ſuæ cantentur ſaltenturque, velut in ſcena.

5. *Cantari ſaltarique.*] Quint. lib. 1. 10. *Profitendum puto, non hanc à me præcipi, quæ nunc in ſcenis effeminata & impudicis modis fracta, non ex parte minima, ſi quid in nobis virilis roboris manebat, excidit: ſed quâ laudes fortium canebantur, quaque & ipſi fortes canebant, nec pſalteria & ſpadicae, etiam virginibus probis recuſanda: ſed cognitionem rationis quæ ad movendos leniendoſque affectus plurimum valet.*

6. *Quibuſdam.*] Olim, *ſicut his clam & excel.*

7. *Vt oratores noſtri tenere dicere.*] Plinius id illuſtrat lib. 2. epiſt. 14. *Pudet referre, quæ, quam fracta pronunciatione dicantur: quibus, quam teneris clamoribus excipiantur. Plauſus tantum, ac potius ſola cymbala & tympana illis cantibus deſunt.* Lipſ. Licet quandoque laudabilis ſit oratio tenera, mollis, & flexibilis, teneritudo tamen magis ſaltantis quam dicentis laus eſt. Sicut oratoris eſt, diſerte dicere, ſic hiſtrionis, tenere ſaltare. Cic. in Piſonem: *Samothraciam te primum, inde Tharſum cum his teneris ſaltatoribus & cum Antobalo Athamante & Timocle formoſis fratribus conſuliſti.* Ideo qui *virilem* & maſculam orationem affectabant currentibus etiam numeris, quo eos inhiberent, objiciebant, quo ſcil. teneram delicatamque modulandi voluptatem refugerent, ut de Pollione memorat Quintilianus. *Schelius.*

Tenere dicere.] Plin. lib. 3. ep. 18. *Animadverti enim ſeveriſſima quaque vel maximo ſatisfacere. Memini quidem me non multis recitaſſe, quod omnibus ſcripſi, nihilominus tamen, tamquam ſit eadem omnium futura ſententia, hac ſeveritate aurium lætor. Ac ſicut olim thea-*

[1] *diſerte ſaltare* dicantur. Equidem non negaverim [2] Caſſium Severum, quem ſolum Aper noſter nominare auſus eſt, ſi his comparetur qui poſtea fuerunt, poſſe oratorem vocari, quamquam in magna parte [3] librorum ſuorum [4] plus vis habeat quam ſanguinis. Primus enim contempto ordine rerum, omiſſa modeſtia, ac pudore verborum ipſis etiam quibus utitur armis incompoſitus, & ſtudio feriendi plerumque dete&us non pugnat, ſed rixatur. Cæterum, ut dixi, ſequentibus comparatus, & varietate eruditionis, & lepore urbanitatis, & ipſarum virium robore, multum [5] cæteros ſuperat. quorum neminem Aper nominare, & velut in aciem educere ſuſtinuit. Ego autem exſpectabam, ut incuſato Aſinio, & Cœlio, & Galvo, [6] aliud nobis agmen produceret, pluriſque vel certe totidem nominaret, ex quibus alium Ciceroni, alium Cæſari, ſingulis demum ſingulos opponeremus. Nunc detrectaſſe nominatim antiquos oratores conten-

NOTÆ.

tra male muſicos canere docuerunt, ita nunc in ſpem adducor, poſſe fieri, ut eadem theatra bene canere muſicos doceant.

1 *Diſerte ſaltare.*] Quia ſcil. exprimebant mimi vario ſaltu geſtuque, clare & faeunde, quod oratores revera delicata & infracta variis modis facundia exſequebantur.

2. *Caſſium.*] Caſſii hujus meminit Tac. lib. 1. 72. & 4. 21.

3. *Librorum.*] Scil. vocantur orationes, poſtquam editæ ſunt, *libri.* Nam eas relegebant, retractabant, ac ſæpe augebant & ornabant, poſtquam declamaſſent. nec ſolum auribus, ſed & ingenio & oculis legentium operam dabant. ſic etiam poſteris conſulebant.

4. *Plus vis ... quam ſanguinis.*] Fabius de eodem: *Ingenij plurimum eſt in eo, & acerbitas mira, & urbanitas, & vis ſumma, ſed plus ſtomacho quam conſilio dedit.* Schelius.

Plus vis habeat quam ſanguinis.] Leges *plus ira habeat quam ſanguinis.* Tac. 1. ann. *Caſſii Severi libidine, qua viros feminaſque inluſtres procacibus ſcriptis diffamaverat.* l. 4. *Relatum & de Caſſio Severo, qui ſordida originis, malefica vita, ſed orandi validus, per immodicas inimicitias, ut judicio jurati ſenatus Cretam amoveretur, effecerat, atque illic eadem actitando, recentia veteraque odia advertit.* Gronovius.

Vis hic & *ira* fere idem eſt. *vis*, id eſt, impetus, violentiæ, ſævitiæ. quæ certe vis in Caſſio fuit atrocitas ingenii, ob quam in inſulam amotus eſt. Et tamen infra, *ipſarum virium robore*, de eodem Caſſio.

Plus vis .. quam ſanguinis.] Eminent ſcil. venæ, nervi, & oſſa ſuſtinent corpus, ſed ſanguis non implet toros & membra, non rubore ac decore artus commendat. id eſt, non habet *lætitiam* aut *nitorem* oratio illius.

5. *Cæteros.*] Coætaneos ſcil. & ſequentis ævi oratores.

6. *Aliud nobis agmen.*] Quoad ſeriem & ſenſum, non male *novum agmen*: ſcil. *agmen* recentiorum & noſtri temporis oratorum, *ex quibus* ſcil. poſtquam mire laudavit eloquentiam noſtri ævi, & eloquentes, *alium Ciceroni, alium Cæſari*, & ſic de aliis, *opponeremus.* Cum incuſaſſet ſpreviſſetque Aſinium, & Cœlium & Calvum præ oratoribus noſtrorum temporum, tum etiam debuit *novum agmen* producere talium diſertorum noſtri ævi, quos priorum temporum oratoribus, Ciceroni, Cæſari, & aliis opponere poſſemus. At obtrectaſſe his antiquis oratoribus *nominatim* contentus, neminem poſteriorum oratorum laudavit, niſi in commune. nullum no-

ra, ſed conſtituunt: [1] nec exſpectandum habent oratorem dum illi libeat de ipſo negotio dicere, ſed ſæpe ultro admonent, atque alio
2 Otranſgredientem revocant [2] & feſtinare ſe teſtantur. Quis nunc ferat oratorem *de infirmitate valetudinis ſuæ* præfantem? qualia ſunt fere *a* principia Corvini. Quis quinque in Verrem libros exſpectaverit? Quis de exceptione & formula perpetietur illa immenſa volumina; quæ [3] pro M. Tullio aut A. Cæcina legimus? *b* Præcurrit hoc tempore judex dicentem, & niſi aut curſu argumentorum, aut colore ſententiarum, aut nitore & cultu deſcriptionum invitatus & corruptus eſt, averſatur dicentem. [4] Vulgus quoque aſſiſtentium, & affluens [5] & vagus auditor, aſſuevit jam exigere lætitiam & pulchritudinem orationis; nec magis *c* præfert in judiciis *d* triſtem & impexam antiquitatem, quam ſi quis in ſcena Roſcii aut [6] Turpionis Ambivii exprimere geſtus velit. Jam vero juvenes & in ipſa ſtudiorum incude poſiti, qui profectus ſui cauſſa oratores ſectantur, non ſolum audire, ſed etiam referre domum [7] aliquid illuſtre & dignum

INTERPRETATIO.

a *Principia.*] Exordia orationum.

b *Præcurrit.*] Occupat & prævenit animo judex ea quæ dicturus eſt cauſſidicus, & faſtidit, niſi nitore & amœnitate orationis retineatur.

c *Præfert.*] Perfert.

d *Triſtem.*] Squallidam, ſeveram, incomptam horridam.

NOTÆ.

abſciſſa, ſed lata & magnifica & excelſa tonat, fulgurat, omnia denique perturbat ac miſcet. Infra: *Si .... detur electio, illam plenam orationem ſimilem nivibus hibernis, id eſt, crebram, aſſiduam & largam, poſtremo divinam & cœleſtem velo.*

1. *Nec exſpectandum.*] Nec oratorem expectare debent, dum illi libeat de ipſa ſua cauſſa dicere, ut olim ſtante Repub. & priſcis legibus. Infra 36. *Cum in aliquam invidiam, aut crimen vocati, ſua voce reſpondendum haberent.*

2. *Et feſtinare ſe.*] Feſtinare ſe ad alia teſtantur, urgere negotia, &c.

3. *Pro M. Tullio.*] Curius Fortunatianus lib. 2. Rhetor. Schol. *Pithaus.*

4. *Vulgus quoque aſſiſtentium.*] Quos ſic diſtinguit à judicibus, nec intelligit hic, ut puto, aſſeclas & fautores qui plauſu compoſito cæteram multitudinem ad laudem & commeudationem oratoris illicerent, famamque & exiſtimationem eloquentiæ clamore & laude conciliarent. Quamvis tum forte & nonnulli tales fautores dicenti aſſiſterent. Intelligit tantum præciſe turbam aſſiſtentium, quocunque animo, aut conſilio aſſiſterent dicenti.

5. *Et vagus auditor.*] Aliud agens populus, aut otioſus, ut in magnis civitatibus ſolet.

6. *Turpionis Ambivii.*] Unum eundemque hominem fuiſſe Tereutianæ epigraphæ hunc & Cicero de ſenectute docent. Symmachus nominat lib. 1. ep. 25. & lib. 10. ep. 2. *Non idem honor in pronunciandis fabulis P. Pollioni quam Ambivio fuit, neque par Æſopo & Roſcio fama proceſſit.* Hæc verba ſic lego. forte leg. & *Pellioni*, ut ſit ille *Pellio* Plautinus. *Lipſius.*

7. *Aliquid illuſtre.*] Quod explicat ſtatim: *ſive fonſtis aliquis arguta & brevi ſententia effulſit, ſive locus exquiſito &c. Exigitur enim jam .. poëticus decor.*

memoria volunt. Traduntque invicem, ac ſæpe in colonias ac pro-
vincias ſuas ſcribunt, [1] ſive in ſuis aliquis arguta & brevi ſenten-
tiam effulſit; ſive locus exquiſito & poëtico cultu enituit. Exigitur
enim jam ab oratore etiam poëticus decor, [2] non Attii aut Pacuvii
veterno inquinatus, ſed ex Horatii, & Virgilii, & Lucani [3] ſacra-
rio prolatus. Horum igitur auribus & judiciis obtemperans noſtro-
rum oratorum ætas, pulchrior & ornatior exſtitit. Neque ideo mi-
nus efficaces ſunt orationes noſtræ, quia ad aures judicantium cum
voluptate perveniunt. Quid enim ſi infirmiora horum temporum tem-
pla credas, quia non rudi cæmento, & informibus tegulis exſtruun-
tur, ſed marmore nitent & auro radiantur? Equidem fatebor vobis 21
ſimpliciter, me in quibuſdam antiquorum vix riſum, in quibuſdam
autem vix ſomnum tenere, [4] nec unum de populo. Canuti aut Aride

NOTÆ.

1. *Sive in ſuis aliquis arguta.*] Lego, *ſive ſenſus aliquis*. Nec te moveat, *ſenſum* & *ſententiam*, velut diverſa jungi. Diverſa quippe ſunt, ut ex aliis hujus libelli locis patet. Sic infra, *in pauciſſimos ſenſus & anguſtas ſententias detrudant eloquentiam*. Acidal.

Scribo, *ſive ſenſus aliquis*. *Senſus* hîc non communiter accipitur, ſed oratorie. Quintil. Orat. 8. *Conſuetudo tenuit ut mente concepta ſenſus vocaremus; lumina autem præcipueque in clauſulis poſita, ſententias*. Freinshemius.

In ſuis.] Id intelligi poſſit de condiſcipulis. Nam apud Quintil. lib 2. c. *Fit ut diſſoluta & ex diverſis congeſta oratio cohærere non poſſit, ſimiliſque commentariis puerorum fit, in quos ea quæ aliis declamantibus laudata ſunt, regerunt* &c.

2. *Non Attii, aut Pacuvii veterno inquinatus.*] Sidon. Apollin. lib. 1. ep. 1 dixit, *veternoſum dicendi genus*. lib 9. ep. 16. *chartulis putribus, ac veternoſis*. lib. 8. ep. ult. *Veternoſus legalium quæſtionum ænigmatiſta*. Pichena.

3. *Sacrario prolatus.*] Quintil lib. 1. cap. 8. *Denique credamus ſummis oratoribus qui veterum poemata, vel ad fidem cauſarum, vel ad ornamentum eloquentiæ aſſumunt. Nam præcipue quidem apud Ciceronem, frequenter tamen apud Aſinium etiam, & cæteros qui ſunt proximi, vidimus Ennii, Accii, Pacuvii, Lucilii, Terentii, Cæcilii, & aliorum inſeri verſus, ſumma non modo eruditionis gratia, ſed etiam jucunditatis: cum poëticis voluptatibus aures à forenſi aſperitate reſpirent. Quibus accedit non mediocris utilitas, cum ſententiis eorum, velut quibuſdam teſtimoniis, quæ propoſuere confirment.* Sic Dialogum refert, exſcribit, & explicat Fabius.

4. *Nec de populo Canuti.*] Scribe, *Canutii*. P. Canutium intelligit. Cicero Bruto: *P. Canutius æqualis meus homo extra noſtrum ordinem meo judicio diſertiſſimus*. Schelius.

Reſcribo: *Equidem fatebor vobis ſimpliciter, me in quibuſdam antiquorum vix riſum, in quibuſdam vix ſomnum tenere. Nec unum de populo Canutium, aut Arrium Furniumve nominabo, quoſque alios in eodem valetudinario hæc oſſa, & hæc macies probant.* Lego igitur, *unum de populo*, id eſt, aliquem ex minutis oratoribus: qui apud vulgus valuerunt, non tamen magnis ſunt inſerti nominibus.

Arrium diſcimus ex Bruto Ciceronis: *Quod idem faciebat Q. Arrius, qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarum. Is omnibus exemplo debet eſſe, quantum in hac urbe polleat, multorum obedire tempori, multorumque, vel honori vel periculo ſervire. His enim rebus infimo*

Furnio. & Toranio, [1] quique alios [2] in eodem valetudinario [3] hæc oſſa & hanc maciem probant. Ipſe mihi Calvus cum unum & viginti, ut puto, libros reliquerit, vix in una aut altera oratiuncula ſatisfecit. nec diſſentire cæteros ab hoc meo judicio video. quotus enim quiſque Calvi [4] in Aſitium aut in Druſum legit? at hercule in hominum ſtudioſorum manibus verſantur accuſationes, quæ in Vatinium inſcribuntur, ac præcipue ſecunda ex his oratio. eſt enim verbis ornata, & ſententiis; auribus judicum accommodata: ut ſcias ipſum quoque Calvum intellexiſſe, [5] quid melius eſſet, nec voluntatem quin ſublimius & cultius diceret, ſed ingenium ac vires defuiſſe. Quid ex Cœlianis orationibus? [6] nempe hæ placent ſive in

NOTÆ.

loco natus & honores & pecuniam & gratiam conſecutus, etiam in patronorum, ſine doctrina, ſine ingenio, numerum pervenerat.

C. Furnium putamus eſſe, cujus ad Ciceronem, meminit Cæſar lib 9. ad Attic. & cui ſcribit ipſe Cicero lib. 10. fam. epiſt. 25. & 26. Ubi patronum nobilem, & ſic diſertorum numero fuiſſe, hæc verba produnt: O *mi Furni, quam tu cauſam tuam non noſti, qui alienas tam facile diſcas.*

Canuti.] Canutius an ille, cujus mentio apud Suetonium de claris rhetoribus in Epidio? *C. Canutius objicientibus, quod in republica adminiſtranda potiſſimum Iſaurici ſectam ſequeretur, malle reſpondit Iſaurici conſularis eſſe diſcipulum, quam Epidij calumniatoris.*

Nec unum de populo] Sic forte legi poſſit: *Nec unum de populo memoraverim, ut Canutium, ut Arrium, Furnium, & Toranium, quique alias in eodem valetudinario hæc oſſa & hanc maciem probant.* ſcil. *nec unum* de plebe oratorum nominabo. Nam oratores & diſertos intelligit, non auditores, non *populum* audientem. quod clare patet ex ſequentibus ſtatim, *Ipſe mihi Calvus* &c. 20. libris editis, vix uno aut altero ſatisfecit. in quibuſdam veterum vix teneo riſum, aut ſomnum.

1. *Quique alios.*] Forte ſic fuit, *quique alios in eodem valetudinario, & hæc oſſa & hanc maciem probant.* Nempe qui alios ſui ſimiles, parique morbo laborantes laudant.

Quique alios.] Legunt, *quoſque alios* &c. *macies probas.* Alii, *quique alius*, vel *quique alii.*

2. *In eodem valetudinario.*] Proverbium de pluribus qui in eodem malo verſantur. Seneca epiſt. 27. *Non ſum tam improbus, ut curationes æger obeam: ſed tanquam in eodem valetudinario jaceam, de communi malo tecum colloquor.* Pichena.

3. *Hæc oſſa & hanc maciem probant.*] Cicero Bruto: *Attico genere dicendi ſe gaudere dicunt, ſapienter id quidem, atque utinam imitarentur, nec oſſa ſolum, ſed etiam & ſanguinem: gratum eſt tamen quod volunt.* Schelius.

4. *In Aſitium.*] Anne *Aſinium?*

5. *Quid.*] Lege, quid? vel quid de Cœlianis? ſupple, dicam. Alii, *quid? ex Cœlianis.* ſunt hæ orationes Cælii oratoris.

6. *Nempe hæ placent ſive in univerſa parte factum.*] Fortaſſis: *Neque en univerſum: partes tantum.* Vel *ſin minus univerſa, partes tamen.* Schelius.

Sive in univerſa parte factum.] Liber MSS. *ſive univerſa parte ſorum.* Placet, *ſi non univerſa, per partes attamen.* Lipſius. Scribo: *ſi non univerſa, at partes earum.* Acidalius.

Sive in univerſa.] Lego: *ſive in univerſum, ſive ex parte tantum.* Forte, *non univerſa, ſed partes earum: in quibus nitorem* &c. Non certe poſſunt

univerſa parte factum, in quibus nitorem & [1] altitudinem horum temporum agnoſcimus. Sordes autem verborum, & hians compoſitio & inconditi ſenſus redolent antiquitatem. nec quemquam adeo *a* antiquarium puto, ut Cœlium ex ea parte laudet, qua antiquus eſt. Concedamus ſane C. Cæſari, ut [2] propter magnitudinem cogitationum & [3] occupationes rerum minus eloquentia effecerit, quam divinum ejus ingenium poſtulabat: tam hercule quam [4] Brutum philoſophiæ ſuæ relinquamus. [5] Nam *in orationibus minorem eſſe fama ſua,*

INTERPRETATIO.

a *Antiquarium.*] Antiquitatis amantem, ſcientem, admiratorem.

NOTÆ.

placere *in univerſum* orationes quæ habent *ſordes verborum* &c. & inconditos ſenſus. Sed partes tamen earum quædam placere poſſunt, in quibus *nitor* ... *horum temporum* agnoſcitur.

1. *Altitudinem*] Forte ſublimitatem, ſplendoremq; orationis ac magnificentiam intellexit. Infra cap 24. *Eminentiorem illorum temporum eloquentiam fuiſſe.* Sic Plin. lib 9. ep. 33. *Incidi in materiam veram, ſed ſimillimam fictæ, dignamque iſto latiſſimo, altiſſimo, planeque poëtico ingenio.* de Delphino amante puerum, & ſubeunte illum ac perferente. Paulo ante hoc dial. de Calvo: *nec voluntatem quin ſublimius & cultius diceret .. defuiſſe.*

Quintil. lib 11. 1. *Non enim ſolum illa latiora, qualia à Cicerone dicuntur, ſaxa atque ſolitudines voci reſpondent: ſed etiam iſta, quamquam plena ſanguinis, Vos enim jam Albani tumuli atque luci, vos inquam, imploro atque teſtor, voſque Albanorum obruta aræ, ſacrorum populi Rom ſociæ & æquales, non conveniant barbæ illi atque triſtitiæ.*

Altitudinem.] Cap. 31. *Dabunt, Accademici pugnacitatem, Plato altitudinem.* Quintil. lib. 12. 10. *Sed ſummam aggreſſus, (Homerus) ut in Vlyſſe facundiam, magnitudinem illi junxit: cui orationem nivibus hibernis, copia verborum atque impetu parem tribuit. Cum hoc igitur nemo mortalium contendet: hunc ut deum homines intuebuntur. Hanc vim & celeritatem in Pericle miratur Eupolis, hanc fulminibus Ariſtophanes comparat: hæc eſt vera dicendi facultas.*

2. *Propter magnitudinem cogitationum.*] Vellejus lib. 2. de eodem Cæſare *Magnitudine cogitationum, celeritate bellandi, patientia periculorum Magno illi Alexandro ſimillimus.*

3 *Occupationes.*] Magnæ occupationes illæ Cæſaris quæ majori ex parte adverſus Rempub. & quæ nec humanæ ante fortunam putabantur, poſtea divinæ & *cœleſtes* dictæ ſub Tiberio. tales ſunt ingeniorum, rerum, fatorumque vices.

4. *Brutum philoſophiæ ſuæ relinquamus.*] Quintilianus: *Egregius vero* (in philoſophia) *multoque quam in orationibus præſtantior Brutus, ſufficit ponderi rerum. Scias eum ſentire, quæ dicit.*

Quam Brutum.] Sic capio: concedamus id ſane C. Cæſari & permittamus occupationibus graviſſimis, *tam hercule quam Brutum philoſophiæ*, ſeu ſapientiæ ſuæ *relinquimus.* Sic Bruti ſapientia rudis, aut certe gravis, & eloquentiæ telis non perinde munita aut exercita, quod & ante de Helvidio dixit cap. 5.

5. *Nam in orationibus.*] Forte ſenſus ille ſit: Nam in orationibus minores eſſe fama ſua etiam admiratores eorum fatentur. Antecedentia & ſubſequentia id evincere videntur. Nam ſtatim & addit, de Cæſare ſcil. & Bruto, *niſi forte quiſquam aut Cæſaris* (ſup. orationem) *pro Decio Samnite, aut Bruti, pro Dejotaro Rege ... legit.*

etiam admiratores ejus fatentur. [1] niſi forte quiſquam aut Cæſaris pro Decio Samnite, aut Bruti pro Dejotaro Rege, cæteroſque [2] ejuſdem lentitudinis ac teporis libros legit, niſi qui & [3] carmina eorundem miratur. fecerunt enim & carmina & in Bibliothecas retulerunt, non melius quam Cicero, at felicius, quia illos feciſſe pauciores ſciunt. Aſinius quoque, quamquam propioribus temporibus natus ſit, videtur mihi inter Menenios, & Appios ſtuduiſſe. Pacuvium certe & Attium; non ſolùm tragœdiis, ſed etiam orationibus ſuis expreſſit. adeo durus & ſiccus eſt. Oratio autem, ſicut corpus hominis, ea demum pulchra eſt, in qua non eminent venæ, non oſſa numerantur: [4] ſed temperatus ac bonus ſanguis implet

NOTÆ.

1 *Niſi forte*] Legunt, *nec fere*, vel *ferme qui quam* Sed ſufficit vulgata lectio: *niſi forte.* nam infra idem pari ſenſu repetit, *niſi qui & carmina eorundem* &c.

Niſi forte.] Sic ſenſus cohærebit. Concedamus ſane C. Cæſari magnitudinem cogitationum ſuarum, Brutum philoſophiæ ſuæ relinquamus, quæ cauſa licet diverſa utrique fuit minus proficiendi in eloquentia, *niſi ſi forte* aliquis eos magnos oratores eſſe contendit, niſi ſi forte quiſquam legit, aut amat Cæſarem dicentem pro Decio, aut Brutum pro Dejotaro Rege. Sed quis hæc legit, niſi forte & qui ſatis ineptus eſt, ut & ipſorum carmina admiretur? At certe nemo fére novit eorum carmina, nemo talia legit.

2. *Ejuſdem lentitudinis ac teporis.*] Si quis malit, *teporis*, non repugno Sequitur enim paulo poſt, *lentus eſt, tarde commovetur, raro incaleſcit.* Pithæus. Rectè, niſi forte placeat, *tenoris.* Lipſius.

Ego *Torporis* malim. Neque enim *tepor* poſt *lentitudinem* vim habere videtur. Supra: *Tarda & inerti ſtructura in morem annalium componantur.* ut autem *tarditas* & *inertia ſtructura*: ita & *lentitudo* & *torpor* libris tribuuntur Cicero de legibus 1. *Nihil ad Cœlium, ſed potius ad antiquorum languorem atque inſcitiam.* Schelius.

3. *Carmina.*] Plin. lib. 5. epiſt. 3. meminit eorum, quorum exemplo carmina ſcripſiſſe non puderet. *Sed ego,* inquit, *verear, ne me non ſatis deceat quod decuit M Tullium? C. Calvum, Aſinium? Pollionem? M. Meſſallam? Q. Hortenſium? M. Brutum? L Syllam? Q Catulum? Q. Scævolam? Ser. Sulpicium? Varronem? Torquatum? imo Torquatos? C. Memmium? Lentulum, Gætulicum? Annæum Senecam? & Lucanum & proxime Verginium Rufum? Et ſi non ſufficiunt exempla privata, divum Julium, divum Auguſtum, divum Nervam. Tib. Cæſarem: Neronem enim tranſeo* &c *ſæpius à bonis fiunt Inter quos vel præcipue numerandus P. Virgilius, Corn. Nepos, & prius Ennius Acciuſque.*

4. *Sed temperatus.*] Forte is ſenſus ſit: *Sed* qua *temperatus ac bonus ſanguis implet membra, & exſurgit toris,* ſcil. qua per toros diffunditur, & *ipſos quoque nervos ſuo rubore tegit, & decore commendat* Nam ut corpus hominis durum, aridum & exſuccum videtur, in quo ſcil. eminent venæ, & oſſa numerantur, & quod licet robuſtum, non tamen pulchrum eſt, & contrà illud placet, in quo temperatus ac bonus ſanguis implet membra, & affluens late per toros exſurgit, & ipſos etiam nervos purpureo colore exornat, ac pulchritudine commendat; ita & oratio illa jejuna & ſicca, quæ habet ſolum modo verba & nuda quaſi argumenta, quantumvis valida. Et ea longe magis placet quæ ornata, compta ac profluens & quæ nitore, decore, ac jucunda varietate ſplendeſcit. Similis fere

membra [1] & exſurgit toris, [2] ipſos quoque nervos rubore tegit & decore commendat. Nolo Corvinum inſequi, quia non per ipſum ſtetit quo minus lætitiam nitoremque noſtrorum temporum exprimeret. [3] viderimus, inquam, judicio ejus vis aut animi aut ingenii ſuffecerit. Ad Ciceronem venio, cui eadem pugna cum *a* æqualibus 22
ſuis fuit, quæ mihi vobiſcum eſt. Illi enim antiquos mirabantur; ipſe ſuorum temporum eloquentiam anteponebat. nec ulla re magis ejuſdem ætatis oratores *b* præcurrit, quam judicio. Primus enim excoluit orationem, primus & verbis delectum adhibuit, & compoſitioni artem: [4] locoſque lætiores attentavit, & quaſdam ſententias invenit: utique in his orationibus quas ſenior jam & juxta finem vitæ compoſuit, id eſt, poſtquam magis profecerat, uſuque & experimentis didicerat, [5] quod optimum dicendi genus eſt. Nam priores ejus orationes, non carent vitiis antiquitatis. lentus eſt in prin-

INTERPRETATIO.

a *Æqualibus.*] Coætaneis. | b *Præcurrit.*] Antevertit, præcelluit.

NOTÆ.

comparatio infra, *velut in rudi ædificio firmus ſane paries & duraturus, ſed non ſatis expolitus & ſplendens.*

1. *Et exſurgit toris.*] Bene, *exſurgit.* Ipſe enim ſanguis, quantum ſatis ac ſalubre eſt, ſe accumulans exſurgit toris factis. Celſus lib. 7. cap. 18. *Præter quam quod & tumoris aliquid eſt pro venarum magnitudine & modo & id prementi magis renititur, ac per ipſas venarum toros inæquale eſt.* Gronovius.

Toris.] Plin. lib 5. ep. 8. *Habent quidem oratio & hiſtoria multa communia, ſed plura diverſa in his ipſis quæ communia videntur. Narrat illa, narrat hæc. Sed aliter huic pleraque humilia & ſordida, & ex medio petita. Illi omnia recondita, ſplendida, excelſa conveniunt. Hanc ſæpius oſſa, muſculi, nervi; illam tori quidam & quaſi jubæ decent.*

2. *Ipſos .. nervos.*] Quintil. præf. lib. 1. *Plerumque nuda illa artes nimia ſubtilitatis affectatione frangunt, atque concidunt quicquid eſt in oratione generoſius, & omnem ſuccum ingenii bibunt, & oſſa detegunt: quæ ut eſſe, & adſtringi nervis ſuis debent, ſic corpore operienda ſunt.*

3. *Viderimus inquam.*] Alii legunt, *inquam an.* Alii, & *videmus an.* Forte, *viderimus in quantum.* ſcil. *viderimus*, pro videamus, nempe in ejus libris, quod facile, & ideo ſtatim tranſit ad Ciceronem. Vel *viderimus*, pro videbimus alias, indiſtincte ſcil. & indefinite.

4. *Locoſque lætiores attentavit.*] Recte. nam paullo infra ait: *Nam & te Meſſalla, video lætiſſima quæque antiquorum imitantem.* Pichena.

5. *Quod optimum dicendi genus eſt.*] Concinnitas orationis requirere videtur: *quod optimum dicendi genus eſſet.* At ſententiæ veritas vult, *quod optimum diſcendi genus eſt.* Nam ut ait Plinius lib. 16 *Uſus efficaciſſimus rerum omnium magiſter.* Acidalius.

Quod optimum dicendi genus.] Forte non malo ſenſu: *Poſtquam &c. didicerat quod optimum dicendi genus eſſet.* Sed vera ſententia ſit, ſi legas, *quod optimum diſcendi genus eſt.* quod certe non aliud eſt, quam didiciſſe *uſu & experimento.* Quintil. lib. 2. 17. *Neque orator eſſe qui non didicit, poteſt: & hos ſero potius, quam numquam didiciſſe quis dixerit: quamquam Æſchines ab initio ſit verſatus in literis, quas pater ejus etiam docebat: Demadem neque non didiciſſe certum ſit, & continua dicendi exercitatio potuerit tantum, quantuſcunque

cipiis, longus in narrationibus, otioſus circa exceſſus; tarde commovetur, raro incaleſcit: [1] pauci ſenſus opt. & cum quodam lumine terminantur. nihil excerpere, nihil referre poſſis: & [2] velut in rudi ædificio, firmus ſane paries & duraturus, ſed non ſatis expolitus & ſplendens. Ego autem oratorem, ſicut locupletem ac laudatum patrem familiæ, non eo tantum volo tecto tegi, quod imbrem ac ventum arceat, ſed etiam quod viſum & oculos delectet: non ea ſolum inſtrui ſupellectile, quæ neceſſarijs uſibus ſufficiat, ſed ſit in apparatu ejus, & aurum, & gemmæ, ut ſumere in manus, & aſpicere ſæpius liceat: quædam vero procul arceantur, ut jam [3] oblitterata & olentia: nullum ſit verbum velut rubigine infectum, nulli ſenſus tarda & inerti ſtructura, in morem Annalium, componantur: fugiat fœdam & inſulſam ſcurrilitatem, variet compoſitionem, nec omnes clauſulas uno
23 & eodem modo terminet. [4] Nolo irridere *rotam fortunæ, & jus Ver-*

NOTÆ.

poſtea fuit, feciſſe. Nam id potentiſſimum diſcendi genus eſt.

Dicendi genus.] Tò *dicendi* male referunt ad τὸ *uſu & experimento*, quod ſane de diſcendi modo intelligi poſſit, ſed vox *dicendi* reſpicit ad ea quæ altius præcedunt, nempe, *locoſque lætiores attentavit, & quaſdam ſententias invenit.* Idque optimum dicendi genus, quod innuunt & ſequentia: *Nam priores ejus orationes non carent vitiis antiquitatis.*

Certe circa finem vitæ id uſurpavit, & uſu didicerat ille *optimum* hoc *dicendi genus.* Sed non præciſe id *optimum dicendi genus*, quia uſu & experimento didiciſſet, nam potuit abſolute abuti tali uſu in dicendo. & potuit eſſe malus uſus, licet longus, ut fuit in aliis multis. neque enim omnes qui longo uſu eloquendi modum didicere, non propterea *optimum dicendi genus* aſſecuti ſunt. Igitur felicibus *experimentis ipſe didicerat, quod optimum dicendi genus* eſſet. In qua re judicio antiquos ſuperavit. Et vetus lectio retinenda MSS. Quicquid afferatur, mallem tamen hic *diſcendi.*

1. *Pauci ſenſus opt.*] Lego, *pauci ſenſus apte, & cum quodam lumine terminantur.* Porro *lumen* quid ſit, diſce ex notatis ſupra ad cap. 20. quo pertinent & *clauſulæ*, de quibus mox. *Freinshemius.*

2. *Velut in rudi.*] At ex rudi & firmo illo ædificio excerpi aliquid potuiſſe videtur. fateor, ſed quod rude inelegans & impolitum eſſet; at quod excerpere voluerunt, id illuſtre eſſe debuit, argutum, nitens, ſplendidum Sic cap. 20. *Referre domum aliquid illuſtre, .. ſive ſenſus aliquis arguta & brevi ſententia effulſit.* Et infra: *non ea ſolum inſtrui ſupellectile*, quæ neceſſaria eſt, *ſed ſit in apparatu ejus aurum & gemmæ* &c.

3. *Oblitterata.*] Quintil. lib. 1. 6 *Verba à vetuſtate repetita non ſolum magnos aſſertores habent, ſed etiam afferunt orationi majeſtatem aliquam, non ſine delectatione. Nam & autoritatem antiquitatis habent, & quia intermiſſa ſunt, gratiam novitati ſimilem parant. Sed opus eſt modo, ut neque crebra ſint hæc, neque manifeſta, quia nihil eſt odioſius affectatione, nec utique ab ultimis & oblitteratis repetita temporibus* &c. Sueton. de Illuſtr. Grammat. 11 ubi de Ateio Philologo *Coluit poſtea familiariſſime C. Salluſtium, & eo defuncto, Aſinium Pollionem* &c *Miror Aſinium Pollionem crediſſe, antiqua eum verba & figuras ſolitum eſſe colligere Salluſtio, cum ſibi ſciat nihil aliud ſuadere, quam ut noto civilique & proprio ſermone utatur, vitetque maxime obſcuritatem Salluſtii, & audaciam in tranſlationibus.*

4 *Nolo irridere rotam fortunæ.*] Locus notus ex oratione in Piſonem: *Cumque*

rinum

rinum, & illud [1] tertio quoque ſenſu in omnibus pro ſententia poſitum, *eſſe videatur.* [2] Nam & hoc invitus retuli, & plura omiſi, [3] quæ tamen ſola mirantur atque exprimunt hi, qui *ſe antiquos oratores* vocant. neminem nominabo, genus hominum *a* ſignaſſe contentus: ſed vobis utique verſantur ante oculos, qui Lucilium pro Horatio, & Lucretium pro Virgilio legunt: quibus eloquentia tui Aufidii Baſſi, aut Servilii Noniani, ex comparatione Siſennæ aut Varronis ſordet: qui rhetorum noſtrorum commentarios faſtidiunt, oderunt; Calvi mirantur: [4] quos more priſco apud judicem fabulantes, non auditores ſequuntur, non populus audit, vix denique litigator perpetitur. adeo *b* mœſti & inculti, [5] illam ipſam quam jactant ſanitatem, infirmitate & jejunio conſequuntur. Porro ne in corpore

INTERPRETATIO.

a *Signaſſe.*] Deſignaſſe, indicaſſe. hæc vox tota Quintiliani eſt.

b *Mœſti.*] Squallidi, incompti.

NOTÆ.

ipſe nudus in convivio ſaltaret, in quo ne tum quidem cum illum ſaltatorium verſaret orbem, fortunæ vetam pertimeſcebat. Quæ merito antiquis viſa ſunt ineptiſſima & leviſſima.

1. *Tertio quoque ſenſu in omnibus.*] Certe aliud *ſenſus*, aliud *ſententia*. Quintilianus: *Conſuetudo tenuit, ut mente concepta ſenſus vocaremus, lumina autem præcipueque in clauſulis poſita ſententias.* Idem: *Noveram quoſdam, qui ſe pulchre expreſſiſſe genus illud cæleſtis hujus in dicendo viri ſibi viderentur, ſi in clauſula poſuiſſent, eſſe videtur.* Sic Fabiũ agnoſcis.

In omnibus.] *In omnibus orationibus.* Muretus. Forte ſæpius ea clauſula adhibita, quam in omnibus orationibus, forte paſſim, & omnibus fere locis ac clauſulis. Puto, *omnibus*, de clauſulis intelligi. Supra, *nec clauſulas uno & eodem modo terminet.*

2. *Nam & hoc invitus retuli.*] Rom. codex, *invitatus.* non male, quia laceſſitum ſignificat ſeſe, ad hæc promenda, ab Meſſalla. *Lipſius. Invitus*, quia ſcil. indignatur, hoc ſolum mirari iſtos in Cicerone quod palam vitioſum eſt.

3. *Quæ tamen ſola mirantur atque exprimunt.*] Quintilianus: *Utinam tam bona imitantes melius dicerent, quam mala pejus dicunt.*

4. *Quos more priſco apud judicem fabulantes.*] Idem de Atticis illis, ut ſe dicebant, oratoribus ſuæ ætatis Cicero in Bruto: *At cum iſti Attici dicunt, non modo à corona (quod eſt ipſum miſerabile) ſed etiam ab advocatis relinquuntur.* Schelius.

5. *Illam ipſam quam jactant ſanitatem*] Non male in Ven. & Baſ. *ſanitatem, ſed jejunio conſequuntur.* Id eſt, conſequuntur quidem *ſanitatem*, ſcilicet puritatem orationis, ſed ſtructura inerti, ariditate & inopia verborum. *Pichena.*

Fabius lib. 12. *Hi ſunt qui ſuâ imbecillitati, ſanitatis appellationem quæ eſt maxime contraria, obtendunt.* Schelius. Sic intelligi debet: *adeo mœſti & inculti ut illam ipſam, quam jactant ſanitatem, infirmitate & jejunio conſequantur.* Non tamen ſic legi debuit; nam ſatis intelligitur vulgata lectio.

Sanitatem.] Quintil. lib. 12. 10. *Unde nunc quoque aridi, & exucci & exangues (hi ſunt enim qui ſuæ imbecillitati ſanitatis appellationem, quæ eſt maxime contraria, obtendant) quia clariorem vim eloquentiæ, velut ſolem ferre non poſſunt, umbra magni nominis delitеſcunt,*

quidem valetudinem medici probant, [1] quæ animi anxietate contingat. parum eſt ægrum non eſſe, fortem & lætum & alacrem volo. prope abeſt ab infirmitate in quo ſola ſanitas laudatur. Vos vero diſertiſſimi, ut poteſtis, ut facitis, illuſtrare ſæculum noſtrum pulcherrimo genere dicendi. Nam & te Meſſalla, video [2] lætiſſima quæque antiquorum imitantem: Et vos Materne ac Secunde, ita gravitati [3] ſummum nitorem & cultum verborum miſcetis; ea electio inventionis, is ordo rerum, & quotiens cauſſa poſcit, ubertas; ea quotiens permittitur, brevitas; is compoſitionis decor, [4] ſententiarum planitas; ſic exprimitis affectus, ſic [5] libertatem temperatis: ut etiam ſi noſtra judicia malignitas [6] & invidia tardaverit, verum de vobis

24 dicturi ſint poſteri noſtri. Quæ cum Aper dixiſſet; *Agnoſcitiſne*, inquit Maternus, vim & ardorem Apri noſtri? quo torrente, quo impetu ſæculum noſtrum defendit! quam copioſe ac varie vexavit antiquos! quanto non ſolum ingenio ac *a* ſpiritu, ſed etiam eruditione & arte, ab ipſis mutuatus eſt, per quæ mox ipſos inceſſeret! Tuum tamen Meſſalla promiſſum immutaſſe non debes. neque enim defenſores antiquorum exigimus, nec quemquam *b* noſtrorum, quamquam modo laudati ſumus, his quos inſectatus eſt Aper, comparamus. ac ne ipſe quidem ita ſentit, ſed more veteri [7] & alias [8] veſtris philo-

INTERPRETATIO.

a *Spiritu.*] Excelſa & animoſa eloquentia.

b *Noſtrorum.*] Coætaneorum ſcil. oratorum.

NOTÆ.

1. *Quæ animi anxietate contingat.*] Quintil. lib. 12. 10. *Neque enim vis ſumma dicendi eſt admiratione digna, ſi infelix uſque ad ultimum ſolicitudo perſequitur, ac oratorem macerat & coquit, ægre verba vertentem, & perpendendis coagmentandiſque eis intabeſcentem. Nitidus ille & ſublimis, & locuples, circumfluentibus undique eloquentiæ copiis imperat. deſinit in adverſa niti qui pervenit in ſummum.*

2. *Lætiſſima quæque.*] Alii, *lectiſſima.* ſed fruſtra. nam ſupra de Tullio, *loſoſque lætiores attentavit*, & antea de Corvino, *non per ipſum ſtetit quominus lætitiam nitoremque noſtrorum temporum exprimeret*, quod certe opponitur *mæſtis illis & incultis* de quibus agitur hic.

3. *Summum*] Forte *ſenſuum*, aut potius, *ſententiarum.* Sic tamen & ſenſum habet τὸ *ſummum.*

4. *Sententiarum planitas.*] Id eſt, quæ non eminent extra corpus orationis. Fabius: *Quæ crebris parviſque conatibus ſe attollunt inæqualia tantum & velut confragoſa, nec admirationem conſequuntur eminentium, & planorum gratiam perdunt.* Schelius.

Sententiarum.] Leg. *ea ſententiarum planitas.* id eſt, æqualitas.

5. *Libertatem.*] Scil. in dicendo *libertatem* retinetis veſtra modeſtia. Infra 26. *Ut laſcivia verborum, & levitate ſententiarum, & licentia compoſitionis, hiſtrionales modos exprimant.*

6 *Et invidia.*] Plin. lib. 1. ep. 16. *At hoc pravum malignumque eſt; non admirari hominem admiratione digniſſimum, quia videre, alloqui, audire, complecti, nec laudare tantum, verum etiam amare contingit.*

7. *Et alias.*] Recte *alias.* nam & ſi

ſophis ſæpe celebrato; ſumpſit ſibi contradicendi partes. Exprime nobis non laudationem antiquorum, ſatis enim illos fama ſua laudat, ſed cauſſas cur in tantum ab eloquentia eorum receſſerimus; cum præſertim centum & XX annos ab interitu Ciceronis in hunc diem effici ratio temporum collegerit. Tum Meſſalla: *Sequar à te* præſcriptam formam Materne. neque enim diu contradicendum eſt Apro, qui primum, ut opinor, nominis controverſiam movit, tamquam [1] parum proprie *antiqui* vocarentur, quos ſatis conſtat ante centum annos fuiſſe. Mihi autem de vocabulo pugna non eſt, ſive illos *antiquos*, ſive *majores*, ſive quo alio mavult nomine appellet: dummodo in confeſſo ſit, eminentiorem illorum temporum eloquentiam fuiſſe. Nec illi quidem parti ſermonis ejus repugno, [2] ſi cominus fatetur plures formas dicendi etiam iiſdem ſæculis, nedum diverſis exſtitiſſe. Sed quo modo inter Atticos oratores primæ De- 25
moſtheni tribuuntur, proximum autem locum Æſchines & Hyperides & Lyſias & Lycurgus obtinent; omnium autem conſenſu hæc oratorum ætas maxime probatur: ſic apud nos Cicero quidem cæteros eorumdem temporum diſertos anteceſſit; Calvus autem & Aſinius & Cæſar & Cœlius & Brutus ſuo jure & prioribus & ſequentibus anteponuntur. nec refert quod inter ſe [3] ſpecie differant, cum

NOTÆ.

Aper philoſophiæ ſtudio fuerit deditus, hoc tamen ſatis intelligitur, cum dicit, *veſtris philoſophis* &c. *Alias*, id eſt, olim, ut Socrati, Platoni & aliis. Vel *alias*, ſit alioqui, aut aliis occaſionibus.

8. *Veſtris.*] *Veſtris philoſophis ſæpe celebrato*, ſic dictum phraſi Græca, pro *à veſtris*.

1. *Parum proprie antiqui vocarentur.*] Quaſi non proprie aut ſatis vere appellarentur *antiqui* Cicero & alii eorum ipſius, qui tamen *ante centum annos vixere*. Et poſſit hic dici de oratoribus, quod habet Tacitus de hiſtoricis ſupra Agric. cap. 10. *Formam totius Britanniæ Livius veterum, Fabius Ruſticus recentium eloquentiſſimi auctores* &c. Livius autem ante centum annos vixit, paulo tamen junior ipſo Cicerone, & tamen jam ille inter antiquos auctores recenſebatur. Certe qui viderant Rempub. & libertatem, jam majores & veteres, jam *antiqui* appellati ſunt, præcipue comparati cum ſeculo Nervæ & Trajani. Et jam alia Reſpub. jam alia ætas, jam alii, ut ita dicam, mortales erant.

2. *Si cominus.*] Tollendum aut mutandum illud *fatetur*. Non enim faſſus erat Aper plures formas dicendi etiam iiſdem ſeculis extitiſſe, ſed probaverat. probamus quod pro nobis facit, fatemur quod contra nos eſt, & quodam modo extorquetur. Verba Apri fuerant: *Nec quæro quis diſertiſſimus: hoc interim probaſſe contentus ſum, non eſſe unum eloquentiæ vultum, ſed in illis quoque, quos vocatis antiquos, plures ſpecies deprehendi, nec ſtatim deterius eſſe quod diverſum eſt.* Fortaſſis, *Si comminus ſpectentur.* Schelius.

Si cominus.] Cod. Ven. *Si quo minus.* Legunt, *communius*. Alii, *quem omnes fatemur.* Forte, *ſi quidem nunc* Et id Aper fatetur, ſimul & probat, nec ſufficeret fateri, niſi & id probaſſet.

3. *Specie differant.*] Quod ſtatim explicat, *ſtrictior Calvus, numeroſior Aſinius*, &c.

genere conſentiant. [1] At ſtrictior Calvus, [2] numeroſior Aſinius, [3] ſplendidior Cæſar, [4] amarior Cœlius, gravior Brutus, vehementior & plenior & valentior Cicero; omnes tamen eamdem [5] ſanitatem eloquentiæ [6] ferunt: ut ſi omnium pariter libros in manum ſumpſeris, ſcias, quamvis in diverſis ingeniis, eſſe quamdam

NOTÆ.

1. *At ſtrictior Calvus.*] Lego una voce, *adſtrictior*. Acidalius.

Adſtrictior.] Id explicat cap. 31 *Sunt apud quos aſtrictum, & collectum, & ſingula ſtatim argumenta concludens dicendi genus plus fidei meretur ... Alios fuſa & æqualis, & ex communibus ducta ſenſibus oratio magis delectat.*

2. *Numeroſior Aſinius.*] Aſinium Pollionem circa compoſitionem diligentem valde fuiſſe ex eo patet, quod Quintilianus adducit exordium quoddam ejus adeo Celſo probatum, ut optimam in eo compoſitionem & legem principiorum eſſe duxerit. Cum tamen hic dicatur videri inter Menenios & Appios ſtuduiſſe: Pacuvium certe & Attium, non ſolum tragœdiis, ſed etiam orationibus ſuis expreſſiſſe: adeo durum & ſiccum eſſe: & apud Quintilianum videri Cicerone ſeculo priorem, & apud Senecam epiſtola centeſima. *Compoſitio Pollionis Aſinij ſalebroſa & exiliens, & ubi minime expectes, relictura, denique apud Ciceronem omnia deſinunt, apud Pollionem cadunt.* Dubitabam an talis ſcriptor quantumvis diligens, *numeroſus* recte diceretur, an potius *moroſus*? *Summa enim in eo*, ut ait Fabius, *diligentia, adeo ut quibuſdam etiam nimia videretur.* Seneca Pater, *Strictum ejus & aſperum & nimis iratum in dicendo judicium.* Schelius.

Numeroſior.] Velint, *moroſior.* Attamen videtur auctor hic loqui de iſtis oratoribus per oppoſitionem, & comparat illorum ſtilum, ſeu compoſitionem inter ſe, ut ſit *adſtrictior Calvus*, at *numeroſior* & fuſior *Aſinius*, illuſtrior, ſplendidiorque Cæſar, aſperior & durior Cœlius, gravior & maturior Brutus, vehementior & plenior Cicero.

3 *Splendidior Cæſar.*] Cicero Bruto: *Splendidam quandam minimeque veteratoriam, dicendi tenet rationem voce, motu, forma etiam magnifica & generoſa quodammodo.*

4. *Amarior Cœlius.*] Quintilianus de eodem: *in accuſando multa urbanitas.* Plinius Epiſt. 8. lib. 6. *Vide, attendas, ne in bilem aut amaritudinem vertat injuria.* Schelius.

Amarior.] Quintil. lib. 8. 5. *Eſt & amarum quoddam quod fere in contumelia eſt poſitum, quale eſt Caſſii. Quid facies, cum in bona tua invaſero? hoc eſt, cum te docuero neſcire maledicere.*

5. *Sanitatem.*] Hoc eſt quod antea explicat, *lætum & alacrem volo .. Illuſtrate ſeculum noſtrum pulcherrimo genere dicendi ... lætiſſima quæque antiquorum imitantem ... nitorem & cultum verborum ... compoſitionis decor*, & cætera quæ addit. Nec ſanitatem anxiam deſiderat, ſed pulchritudinem, decorem, lætitiam, amœnitatem &c.

Sanitatem.] Forte poſſit legi, *ſanctitatem*: ut fuit in vett. libris. Nam Quintil. lib. 1. 8. *Sanctitas certe* (è veteribus autoribus,) *&, ut ſic dicam, virilitas ab his petenda, quando nos in omnia delitiarum genera vitiaque, dicendi quoque ratione defluximus.* Idem lib. 2. 5. *Suaſerim & antiquos legere, ex quibus ſi aſſumatur ſolida ac virilis ingenij vis, deterſo rudis ſeculi ſqualore, tum noſter hic cultus clarius enitēſcet: & novos, quibus & ipſis multa virtus adeſt. Nec enim nos tarditatis natura damnavit: ſed dicendi mutavimus genus, & ultra nobis, quam oportebat, indulſimus. Ita non tam ingenio illi nos ſuperarunt, quam propoſito. Multa ergo licebit eligere: ſed curandum erit, ne iis quibus permiſta ſunt, inquinemur.*

6. *Ferunt.*] Pro *præferunt*, ſimplex pro compoſ. ſic paſſim Quintilianus.

[1] judicii ac voluntatis ſimilitudinem & cognationem. Nam quod invicem ſe obtrectaverunt, & ſuperſunt aliqua epiſtolis eorum inſerta, ex quibus mutua malignitas [2] detegitur, non eſt oratorum vitium, ſed hominum. Nam & Calvum & Aſinium & ipſum Ciceronem credo ſolitos & invidere, & livere, & cæteris humanæ infirmitatis vitiis affici; ſolum inter hos arbitror Brutum, [3] non malignitate nec invidia, ſed ſimpliciter & ingenue judicium animi ſui detexiſſe. an inviderer Ciceroni, qui mihi videtur [4] ne Cæſari quidem invidiſſe? [5] Quod ad Ser. Galbam & C. Lælium attinet, & [6] ſi quos alios antiquorum agitare non deſtitit, non exigit defenſorem, cum fatear quædam eloquentiæ eorum, ut naſcenti adhuc nec ſatis adultæ, defuiſſe. Cæterum ſi omiſſo optimo illo, & perfectiſſimo genere eloquentiæ, eligenda ſit forma dicendi; [7] malim hercule C. Gracchi impetum, aut L. Craſſi maturitatem, quam calamiſtros Mæcenatis, aut [8] tinnitus Gallionis. adeo malim oratorem, vel hirta toga induere, 26

NOTÆ.

1 *Judicij ac voluntatis ſimilitudinem.*] Quintilianus: *Mirabilem in illo recti generis voluntatem.* Cicero oratore: *Quæ dicendi oratio, quæ voluntas.* Schelius.

Judicij.] Fuit *judicij* ſimilis ac *voluntatis* cognatio in eo quod *eamdem ſanitatem*, ſcil. incorruptæ eloquentiæ præferrent omnes, & cum diſſiderent ab invicem, & ſibi obtrectarent, hoc non vitium fuit eloquentiæ aut oratoriæ artis, ſed malignitatis aut certe infirmitatis humanæ. Quæ Quintiliani ſententia eſt, qui totus ubique agnoſcitur, licet in Inſtit. orat. jam gravis & maturus ætate ac ſermone videatur.

2. *Detegitur.*] Forte *colligitur*, alii velint, *deprehenditur.* Forte, *intelligitur.*

3. *Non malignitate.*] Non pravitate animi aut invidia, ulli mortalium obtrectavit Brutus, ſed ſimpliciter & libere proferebat quid ſentiret, quid exiſtimaret de unoquoque civium, atque oratorum. An invideret Brutus Ciceroni eloquentiam, qui ne quidem invidit Cæſari fortunam, victoriam, imperium? *Judicium animi citra damnum affectus proferebat.*

4. *Ne Cæſari quidem invidiſſe.*] Non certe invidebat, imo ſorti hominis & flagitio indoluit, quod Rem.pub. opprimeret, ſeque piaculari ſcelere inligaret. Unus Brutus amavit ſimplici & aperto pectore Rempub libertatem, ſalutemque civium. alii aliis privatiſque rationibus, ipſe unus amore boni publici ad arma incitabatur. Neque Caſſius perinde ſincerus. Non vidit Philippicos campos Cato, neque totam Cæſaris victoriam. ſcil. eodem genio quo Brutus tyrannum videre oculis non ſuſtinuit.

5. *Quod ad Ser. Galbam.*] Iſti antiqui oratores, & inter antiquos, iſtos vexavit Aper, aut vexare potuit. *Et ſi quos alios antiquorum* diſertiorum *agitare non deſtitit*, hunc *non exigit defenſorem*, *cum fatear* ipſe, quædam eorum eloquentiæ tum primum naſcenti defuiſſe

6. *Si quos alios . . . agitare.*] Quintilianus: *Potioribus Senecam præferri non ſinebam, quos ille inceſſere non deſtiterat.* Schelius. Forte, *& ſi quem alius antiquorum.* vel *ſi quis alius antiquos agitare* &c.

7. *Malim hercule C. Gracchi impetum*] Comparat antiquiores, ut Gracchum & Catonem majorem cum his qui poſt Augusti ſeculum vixere, & præfert Gracchum corruptæ & fractæ deliciis eloquentiæ Mæcenatis, quam ideo aſſimilat *calamiſtris*, ac *fucatis* floridiſque & *meretriciis veſtibus.*

8. *Tinnitus Gallionis.*] Quintilianus:

[1] *diſerte ſaltare* dicantur. Equidem non negaverim [2] Caſſium Severum, quem ſolum Aper noſter nominare auſus eſt, ſi his comparetur qui poſtea fuerunt, poſſe oratorem vocari, quamquam in magna parte [3] librorum ſuorum [4] plus vis habeat quam ſanguinis. Primus enim contempto ordine rerum, omiſſa modeſtia, ac pudore verborum ipſis etiam quibus utitur armis incompoſitus, & ſtudio feriendi plerumque dejectus non pugnat, ſed rixatur. Cæterum, ut dixi, ſequentibus comparatus, & varietate eruditionis, & lepore urbanitatis, & ipſarum virium robore, multum [5] cæteros ſuperat. quorum neminem Aper nominare, & velut in aciem educere ſuſtinuit. Ego autem exſpectabam, ut incuſato Aſinio, & Cœlio, & Calvo, [6] aliud nobis agmen produceret, pluriſque vel certe totidem nominaret, ex quibus alium Ciceroni, alium Cæſari, ſingulis demum ſingulos opponeremus. Nunc detrectaſſe nominatim antiquos oratores conten-

NOTÆ.

tra male muſicos canere docuerunt, ita nunc in ſpem adducor, poſſe fieri, ut eadem theatra bene canere muſicos doceant.

1 *Diſerte ſaltare.*] Quia ſcil. exprimebant mimi vario ſaltu geſtuque, clare & facunde, quod oratores tenera delicata & infracta variis modis facundia exſequebantur.

2. *Caſſium.*] Caſſii hujus meminit Tac. lib. 1. 72. & 4. 21.

3. *Librorum.*] Scil. vocantur orationes, poſtquam editæ ſunt, *libri*. Nam eas relegebant, retractabant, ac ſæpe augebant & ornabant, poſtquam declamaſſent. nec ſolum auribus, ſed & ingenio & oculis legentium operam dabant. ſic etiam poſteris conſulebant.

4. *Plus vis ... quam ſanguinis.*] Fabius de eodem: *Ingenii plurimum eſt in eo, & acerbitas mira, & urbanitas, & vis ſumma, ſed plus ſtomacho quam conſilio dedit.* Schelius.

Plus vis habeat quam ſanguinis.] Leget *plus ira habeat quam ſanguinis.* Tac. 1 ann. *Caſſii Severi libidine, qua viros feminaſque inluſtres procacibus ſcriptis diffamaverat.* l. 4. *Relatum & de Caſſio Severo, qui ſordidæ originis, maleficæ vitæ, ſed orandi validus, per immodicas inimicitias, ut judicio jurati ſenatus Cretam amoveretur, effecerat, atque illic eadem actitando, recentia veteraque odia advertit.* Gronovius.

Vis hic & *ira* fere idem eſt. *vis*, id eſt, impetus, violentiæ, ſævitiæ. quæ certe vis in Caſſio fuit atrocitas ingenii, ob quam in inſulam amotus eſt. Et tamen infra, *ipſarum virium robore*, de eodem Caſſio.

Plus vis .. quam ſanguinis.] Eminent ſcil. venæ, nervi, & oſſa ſuſtinent corpus, ſed ſanguis non implet toros & membra, non rubore ac decore artus commendat. id eſt, non habet *lætitiam* aut *nitorem* oratio illius.

5. *Cæteros.*] Coætaneos ſcil. & ſequentis ævi oratores.

6. *Aliud nobis agmen.*] Quoad ſeriem & ſenſum, non male *novum agmen*: ſcil. *agmen* recentiorum & noſtri temporis oratorum, *ex quibus* ſcil. poſtquam mire laudavit eloquentiam noſtri ævi, & eloquentes, *alium Ciceroni, alium Cæſari*, & ſic de aliis, *opponeremus*. Cum incuſaſſet ſpreviſſetque Aſinium, & Cœlium & Calvum præ oratoribus noſtrorum temporum, tum etiam debuit *novum agmen* producere talium diſertorum noſtri ævi, quos priorum temporum oratoribus, Ciceroni, Cæſari, & aliis opponere poſſemus. At obtrectaſſe his antiquis oratoribus *nominatim* contentus, neminem poſteriorum oratorum laudavit, niſi in commune. nullum no-

tus, neminem ſequentium laudare auſus eſt, niſi [1] in publicum & in commune. veritus credo ne multos offenderet, ſi paucos *a* excerpſiſſet. quotus enim quiſque [2] ſcholaſticorum non hac ſua perſuaſione fruitur, ut ſe ante Ciceronem numeret, ſed [3] plane poſt Gabinianum? 27 At ego non verebor nominare ſingulos, quo facilius propoſitis exemplis appareat, quibus gradibus fracta ſit & deminuta eloquentia. *Approperа*, inquit Maternus, & [4] potius exſolve promiſſum. neque enim hoc colligi deſideramus, diſertiores eſſe antiquos, quod apud me equidem in confeſſo eſt, ſed cauſſas exquirimus, [5] quas te ſolitum tractare, paullo ante, plane mitiore eloquentia & temporum noſtrorum miratus, antequam te Aper offenderet majores tuos laceſſendo. *Non ſum*, inquit offenſus Aprina diſputatione nec vos offendi decebit, ſi quid forte aures veſtras perſtringet, cum

INTERPRETATIO.

a *Excerpſiſſet.*] *Excepiſſet.*

NOTÆ.

minavit ſeorſim, aut diſtinxit. forte *ne multos offenderet*, ſi paucos laudaſſet, ſi paucos è multorum numero excerpſiſſet.

1. *In publicum.*] Scil. in univerſum omnes, & velut *in agmen*, non ſingulos. Infra, *non verebor nominare ſingulos.*

2. *Scholaſticorum.*] Omnis generis literatos, ſed præcipue hic declamatores intelligit.

Scholaſticorum.] Sic literatores & literati, ac declamatores Rhetoreſque appellati. nam & Grammatici declamarunt olim. diſtingunt tamen, & *literatum* abſolute doctum, *literatorem* vero mediocriter eruditum putant, teſte Suet. de Ill. Grammaticis 4. Sic vocatur Tranquillus apud Plin. lib. 1. epiſt. 24. *Scholaſticis porro, ut hic eſt, ſufficit abunde tantum ſoli, ut relevare caput, reficere oculos, repſare per limitem ... omneſque viticulas ſuas noſſe & numerare arbuſculas poſſint.*

3. *Plane poſt Gabinianum.*] Petronius: *Rogo, inquit, Magiſter, quid putes inter Ciceronem & Publicum inter eſſe. Ego alterum puto diſertiorem fuiſſe, alterum honeſtiorem.* Schelius.

Poſt Gabinianum.] Rhetor fuit Veſpaſiani ævo, de quo Euſebii Chronicon: *Gabinianus celeberrimi nominis Rhetor in Gallia docuit.* Ita liber, qui apud me MSS. probus, vetuſque. Vulgo *Gabinius.* Lipſius.

Poſt Gabinianum.] Forte Rhetor iſte vocabulo Gabinius ſeu *Gabinianus*, ſe ſui ævi, aut ſuæ Galliæ *Ciceronem* appellabat, quaſi pro jure ſuo. Unde jocus & irriſus in ſimiles, qui ſe Ciceroni præferrent, & qui ſcil. exin Cicerones Gabiniani appellarentur. Igitur ſe putant ante Ciceronem, ſed certe iſti re vera neque vel ſunt ipſi poſt Ciceronem, ſed poſt & longe infra Gabinianum.

4. *Potius.*] Forte, *protinus*. Alii, *ocius*.

5. *Quas te ſolitum tractare paullo ante plane mitiore eloquentia & temporum noſtrorum miratus.*] Legerim, *ſolitum tractare paullo ante dixiſti, ſane mitiore eloquentia, & temporum noſtrorum* (ſcilicet eloquentiam) *imitatus* &c. *Acidalius.*

In quodam libro eſt: *Paulo ante dixiſti.* Scribo: *Quas te ſolitum tractare paulo ante dixiſti, plane mitior, & eloquentia temporum noſtrorum non iratus; antequam te Aper offenderet, majores tuos laceſſendo.* Non enim *miratus* fuerat Meſſalla eloquentiam ævi illius, ſed Secundum & Apium, viros optimos & temporum iſtorum oratores appellaverat, nec minus probari dixerat in Secundo, quod Julii Aſiatici vitam

ſciatis

ſciatis hanc eſſe ejuſmodi ſermonum legem, judicium animi citra damnum *a* affectus proferre. *Perge*, inquit Maternus, & cum de antiquis loquaris, utere antiqua libertate, à qua vel magis degeneravimus, quam ab eloquentia. Et Meſſalla, *b Non reconditas*, Ma- 28
terne, cauſſas requiris, nec aut tibi ipſi, aut huic Secundo, vel huic Apro ignotas, etiam ſi mihi partes aſſignatis proferendi in medium, quæ omnes ſentimus. Quis enim ignorat & eloquentiam & cæteras artes deſciviſſe ab iſta vetere gloria, [1] non inopia hominum: ſed deſidia juventutis, & negligentia parentum, & [2] inſcientia præcipientium, & oblivione moris antiqui? quæ mala primum in urbe nata, mox per Italiam fuſa, jam in provincias manant: quamquam noſtra nobis notiora ſunt. Ego de urbe & his propriis ac vernaculis vitiis loquar, quæ natos ſtatim excipiunt, & per ſingulos ætatis gradus cumulantur, ſi prius [3] de ſeveritate ac diſciplina majorum circa educandos formandoſque liberos pauca prædixero. Jam

INTERPRETATIO.

a *Affectus.*] Amicitiæ illæſa ſcil. amicitia ac benevolentia, quod animo ſentias proferre, licet alii aliud cenſeant.

b *Non reconditas.*] Non occultas aut vobis incognitas cauſſas requiritis, *etiam ſi mihi* uni &c.

NOTÆ.

compoſuiſſet, quam in Apro, quod nondum à ſcholaſticis controverſiis receſſiſſet, & otium ſuum novorum Rhetorum more, quam veterum oratorum conſumere mallet.

Quæ quamvis ſatis mitia & benigna, adeo tamen non erant mirantis novam facundiam, ut Aper longe ſecus acceperit. *Non deſinis*, inquit, *Meſſalla, vetera tantum & antiqua mirari, noſtrorum autem temporum ſtudia irridere atque contemnere* &c. Cui deinde Meſſalla, *ſe, ne Aprum quidem aliter ſentire credere, ac velle ſe impetratum ab aliquo vestrum, ut cauſas hujus infinitæ differentiæ ſcrutetur, ac reddat, quas ſecum ipſe plerumque conqueratur.* Schelius.

Miratus.] Lipſius ex quodam libro addit, *dixiſti*. Sed hujus verbi vis latet in τῷ *miratus*: pro quo reponebam, *narrabas*. Gronovius. Certe deeſt aliquid. Sic capio: *Quas te ſolitum tractare paulo ante dixiſti, plane mitiore, ſeu lætiore eloquentia, temporum* ſcil. *noſtrorum* dicendi formam *miratus*.

Aprina.] Alii, *Apri noſtri*.

1. *Non inopia.*] Non inopia hominum idoneorum. Non quod deſint homines qui id poſſint, aut forte etiam velint. Sed mos hic ſeculi invaſit homines, ut malint eſſe deſides, ut neque jam in id incumbant juvenes, aut parentes, unde & inopia ſtipendii, inſcitia magiſtrorum, dein & oblivio moris antiqui.

2. *Inſcientia præcipientium.*] Quint. lib. 1. 1. *An Philippus Macedonum Rex Alexandro filio ſuo prima literarum elementa tradi ab Ariſtotele ſummo ejus ætatis philoſopho voluiſſet, aut ille ſuſcepiſſet hoc officium, ſi non ſtudiorum initia à perfectiſſimo quoque tractari, pertinere ad ſummam credidiſſet?*

3 *De ſeveritate ac diſciplina majorum.*] Quam ſeveritatem revocabat pro virili portione Plinius lib. 2. ep. 2. *Adhuc illum* (filium) *pueritiæ ratio intra contubernium tuum tenuit: præceptores domi habuit, ubi eſt erroribus modica, vel nulla materia. Iam ſtudia ejus extra limen proferenda ſunt, jam circumſpiciendus Rhetor Latinus, cujus ſchola ſeveritas, pudor inprimis, caſtitas conſtet. Adeſt enim adoleſcenti noſtro cum cæteris naturæ fortu-*

primum ſuus cuique filius ex caſta parente natus, non in cella emptæ [1] nutricis, [2] ſed gremio ac ſinu matris educabatur, cujus præcipua laus erat, tueri domum, & inſervire liberis. Eligebatur autem aliqua major natu propinqua, [3] cujus probatis ſpectatiſque moribus, omnis cujuſpiam familiæ ſuboles committeretur, coram qua neque dicere fas erat quod turpe dictu, neque facere quod inhoneſtum factu videtur. [4] Ac non ſtudia modo curaſque, ſed remiſſiones etiam luſuſque puerorum, ſanctitate quadam ac verecundia temperabat. Sic [5] Corneliam Gracchorum, ſic Aureliam Cæſaris; ſic Attiam Auguſti matrem præfuiſſe educationibus, ac [6] produxiſſe principes liberos accepimus. quæ diſciplina ac ſeveritas eo pertinebat, ut ſincera & integra & nullis pravitatibus detorta uniuſcujuſque na-

NOTÆ.

naque dotibus eximia corporis pulchritudo, cui in hoc lubrico ætatis, non præceptor modo, ſed cuſtos etiam rectorque quærendus eſt.

1. *Nutricis.*] Quintil. lib. 1. 1 *Ante omnia, ne ſit vitioſus ſermo nutricibus, quas, ſi fieri poſſet, ſapientes Chryſippus optavit: certe quantum res pateretur, optimas eligi voluit. Et morum quidem in his haud dubie prior ratio eſt: recte tamen etiam loquantur. Has primum audiet puer, harum verba effingere imitando conabitur.* Jam in hac educatione Juvenum agnoſce plane ordinem ipſum eundem, quem tenuit, & obſervari præcipit Fabius in Inſtitut. oratoriis.

2. *Sed gremio ac ſinu matris.*] Tacitus Agricola: *Mater Iulia Procilla fuit raræ caſtitatis: in hujus ſinu indulgentiaque educatus.* Conjungit cum ſinu indulgentiam: quæ tamen pro amore materno in bonam partem hic eſt accipienda, ut ſæpe. Cicero Verrina: *Qui ſimili ſenſu & indulgentia filiorum commoventur.* Quamvis enim naturalis ille parentum in liberos amor modum excedat ſæpe, & vitiis eorum indulgeat, tamen laudi, non vitio dari ſolet, quamvis reipſa ſit quandoque vitiola: mollis enim educatio *indulgentia* vocabatur, ut ait Quintilianus: *Mollis iſta educatio quam indulgentiam vocamus.* Schelius.

3. *Cujus &c. familiæ ſuboles committeretur.*] Sic *committere ſe ſanctitati* Pompeii, dicit apud Vellejum Mithridates: *Prior filius Tigranes, ſed diſcors patris pervenit ad Pompejum, mox ipſe ſupplex & præſens ſe regnumque ditioni ejus permiſit, præfatus neminem alium neque Romanum, neque ullius gentis virum futurum fuiſſe, cujus ſe ſanctitati commiſſurus foret, quam Cn. Pompejum.* Hic lege: *ſanctitati.* Ab hac enim celebratur Pompejus. Vellejus de eo: *Innocentia eximius, ſanctitate præcipuus, eloquentia medius.* Schelius.

Omnis cujuſpiam &c.] In vett. *cujuſdam.* Forte, *omnis cujuſquam.* Sic Tac. *omnia quæque.*

4. *Ac non ſtudia modo curaſque.*] Sic Farneſ. Alius liber: *Ac non ſtudia ſolum moreſque*, quod fere idem eſt.

5 *Corneliam.*] Sic & Quintilianus lib. 1. 1. *In parentibus vero quàm plurimum eſſe eruditionis optaverim. Verum nec de patribus tantum loquor. Nam Gracchorum eloquentiæ multum contuliſſe accepimus Corneliam matrem, cujus doctiſſimus ſermo in poſteros quoque eſt epiſtolis traditus.* Hinc Fabium agnoſcis tandem. quid clarius?

6. *Produxiſſe.*] An intelligit genuiſſe, vel an ſic educaſſe *liberos*, ut tandem *principes* in civitate exiſterent? vel an ſimpliciter educaſſe & aluiſſe *liberos* primores, id eſt, procerum ſeu principum filios? *produxiſſe*, forte pro, *eduxiſſe.*

tura, [1] toto ſtatim pectore arriperet artes honeſtas: & ſive ad rem militarem, ſive ad juris ſcientiam, ſive ad eloquentiæ ſtudium in-
clinaſſet, id ſolum ageret, id univerſum hauriret. At nunc natus 29
infans delegatur Græculæ alicui ancillæ, cui adjungitur unus aut alter ex omnibus ſervis plerumque viliſſimus, nec cuiquam ſerio miniſterio accommodatus. horum [2] fabulis & erroribus, teneri ſtatim & [3] rudes animi imbuuntur. Nec quiſquam in tota domo penſi habet, quid coram infante domino, aut dicat, aut faciat: quando etiam ipſi parentes nec probitati neque modeſtiæ parvulos aſſuefaciunt, ſed laſciviæ & libertati. per quæ paullatim impudentia irrepit, & ſui alienique contemptus. Jam vero propria & peculiaria [4] hujus urbis vitia pœne in utero matris concipi mihi videntur, [5] hiſtrionalis favor, & gladiatorum [6] equorumque ſtudia. quibus occupatus & obſeſſus animus quantulum loci bonis artibus relinquit? quorum quemque inveneris qui domi quidquam aliud loqua-

NOTÆ.

1 *Toto.*] Id eſt, cujus nullam partem ſibi ſeponeret ac vindicaret pravitas animi aut libido ulla, ita ut tota naturæ vis in virtutem prorſus incumberet, & ad quamcunq; artem egregiam *inclinaſſet*, id ſolum ageret, & id totum atque univerſum toto animo & penitus hauriret.

2. *Fabulis.*] Quæ ſcil. aniles fabulæ, & ſervilis ingenii deliramenta, teneros molleſque animos ſtatim variis *erroribus*, forte & flagitiis illiciunt irretiuntque, à quibus non facile reſipiſcunt juvenes.

3 *Rudes animi imbuuntur.*] Quintil. lib. 1. 1. *Nec minus error eorum nocet moribus. Si quidem Leonides Alexandri pædagogus, ut à Babylonio Diogene traditur, quibuſdam eum vitiis imbuit, quæ robuſtum quoque & jam maximum regem ab illa inſtitutione puerili ſunt proſecuta.*

4. *Hujus urbis vitia.*] Quint. lib. 1. 2. *Utinam liberorum noſtrorum mores non ipſi perderemus. Infantiam ſtatim deliciis ſolvimus. Mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus, nervos omnes & mentis & corporis frangit. Quid non adultus concupiſcet, qui in purpuris repit? Nondum prima verba exprimit, & jam coccum intelligit, jam conchylium poſcit. Ante palatum eorum, quam os inſtituimus. In lecticis creſcunt. ſi terram attigerint, è manibus utrinſque ſuſtinentium pendent. Gaudemus, ſi quid licentius dixerint. verba ne Alexandrinis quidem permittenda, deliciis, riſu & oſculo excipimus. Nec mirum: nos docuimus, ex nobis audierunt: noſtras amicas, noſtros concubinos vident. Omne convivium obſcœnis canticis ſtrepit: pudenda dictu ſpectantur. fit ex his conſuetudo, deinde natura. Diſcunt hæc miſeri, antequam ſciant vitia eſſe: inde ſoluti ac fluentes, non accipiunt è ſcholis mala iſta, ſed in ſcholas afferunt.*

5. *Hiſtrionalis favor & gladiatorum.*] Quanta hominum turba ad theatra & amphitheatra confluxerit, quanta inſania ſpectacula ſecuti ſint, paſſim apud veteres licet obſervare. Seneca: *In qua tribus eodem tempore theatris via poſtulantur.* Non tantum, inquit, non ſufficiunt ſedes turbæ hominum ſpectanti; ſed ne viæ quidem, in quibus ſtant.

6. *Equorumque ſtudia.*] Suetonius Nerone: *Equorum ſtudio vel præcipue ab ineunte ætate flagravit, plurimuſque illi ſermo. quamquam vetaretur, de Circenſibus erat, & quondam tractum Praſinum agitatorem inter condiſcipulos querens, objurgante magiſtro, de Hectore ſe loqui ementitus eſt.*

tur? quos alios adoleſcentulorum ſermones excipimus, ſi quando auditoria intravimus? Nec præceptores quidem ullas crebriores cum auditoribus ſuis fabulas habent. colligunt enim diſcipulos non ſeveritate diſciplinæ, nec ingenii experimento, ſed [1] ambitione ſalutantium, & illecebris adulationis. Tranſeo prima diſcentium elementa, in quibus & ipſis parum elaboratur. [2] nec in auctoribus cognoſcendis, nec in evolvenda antiquitate, nec in notitia vel rerum, vel hominum, vel temporum ſatis operæ inſumitur. ſed [3] expetuntur quos *Rhetoras* vocant: quorum profeſſio quando primum in hanc urbem introducta ſit, quamque nullam apud majores noſtros auctoritatem

NOTÆ.

1. *Ambitione ſalutantium.*] Malim, *ſalutationum.* Petronius: *Nimirum in his exercitationibus doctores peccant, qui neceſſe habent cum inſanientibus furere; nam niſi dixerint, quæ adoleſcentuli probent, ut ait Cicero, ſoli in ſcholis relinquentur.* Et ſtatim: *Quid ergo eſt? Parentes objurgatione digni ſunt, qui nolunt liberos ſuos ſevera lege proficere. Primùm enim ſicut omnia, ſpes quoque ſuas ambitione donant.*

Ambitione.] Scil. ambitione ſua & favore erga ſalutantes, aut contrà ambitione ſalutantium illiciuntur ad recipiendos juvenes, non diſciplina, neque ſpectatis aut exploratis prius ingeniis. diſcipulos temere contrahunt. eos *colligunt*, non eligunt.

Ambitione ſalutantium.] Sic forte miſcenda vitia parentum & magiſtrorum, ita ut parentes liberorum ineptorum ſollicitent optimos magiſtros, ſcil. *ambitione ſalutantes*, magiſtri vero minores ambiant patres *illecebris adulationis.* Vel id vitium forte totum cadit in præceptores qui omni modo expugnant parentes, ut ſibi dare velint liberos educandos. *ambitione ſalutantium*, id eſt, pari ambitione ac ſalutantes, & ſimilibus adulationum illecebris.

2. *Nec in auctoribus cognoſcendis.*] Cicero: *Brutum totum cognoviſſe Demoſthenem.* Fabius: *Autores maximi ſic diligentius cognoſcuntur.* Et tu cognoſce Fabium.

Cognoſcendis.] Evolvendis, dein & excerpendis, unde manat provenitque fructus longe amplior. Sic notos, ſic familiares & amicos auctores habemus, non ut hoſpites tantum experimur, aut pertranſimus, & ſtatim obliviſcimur.

In auctoribus cognoſcendis.] Quintil. lib. 2. 5. *Quidam illos minores* (autores) *quia facilior eorum intellectus videbatur, probaverunt: alit floridius genus, ut ad alenda primarum ætatum ingenia magis accommodatum. Ego optimos quidem & ſtatim & ſemper, ſed tamen eorum candidiſſimum quemque, & maxime expoſitum velim: ut Livium à pueris magis quam Salluſtium, & hic hiſtoriæ majoris eſt autor: ad quem tamen intelligendum jam profectu opus ſit. Cicero, ut mihi quidem videtur, & jucundus incipientibus quoque & apertus eſt ſatis: nec prodeſſe tantum, ſed etiam amari poteſt, tum (quemadmodum Livius præcipit) ut quiſque erit Ciceroni ſimillimus. Duo autem genera maxime cavenda pueris puto: unum ne quis eos nimius admirator, in Gracchorum Catoniſque, & aliorum ſimilium lectione dureſcere velit. Fient enim horridi atque jejuni . . . Alterum quod huic diverſum eſt, ne recentis hujus laſciviæ floſculis capti, voluptate quadam prava deliniantur, ut prædulce illud genus & puerilibus ingeniis hoc gratius, quo propius eſt, adament. Firmis autem judiciis jamque extra periculum poſitis ſuaſerim & antiquos legere* &c.

3. *Expectantur.*] Sic in vett. Sed *expectantur* & *expetuntur*, fere eodem ſenſu. *Expectantur* ſcil. Rhetores à juve-

habuit [1] ſtatim docuero. Referam neceſſe eſt animum ad eam diſciplinam, qua uſos eſſe eos oratores accepimus, quorum infinitus labor & cottidiana meditatio & in omni genere ſtudiorum exercitationes, ipſorum etiam continentur libris. [2] Notus eſt vobis utique Ciceronis liber qui *Brutus* inſcribitur, in cujus extrema parte, (nam prior commemorationem veterum oratorum habet,) ſua initia, ſuos gradus, ſuæ eloquentiæ velut quandam educationem refert. *ſe apud Q. Mucium jus civile didiciſſe; apud Philonem Academicum, apud Diodorum Stoïcum omnis philoſophiæ partes penitus hauſiſſe: neque his doctoribus contentum, quorum ei copia in urbe contigerat, [3] Achaïam quoque & Aſiam peragraſſe, ut omnem omnium artium varietatem complecteretur.* Itaque hercule in libris Ciceronis deprehendere licet, non geometriæ, non muſicæ, non grammaticæ, [4] non denique ullius ingenuæ artis ſcientiam ei defuiſſe. Ille dialecticæ ſubtilitatem; ille moralis partis utilitatem; [5] ille rerum motus cauſſaſque cognovit. ita enim eſt, optimi viri, ita ex multa eruditione, ex pluribus artibus, & omnium rerum ſcientia exundat & exuberat illa admirabilis eloquentia. neque oratoris vis & facultas, ſicut cæterarum 30

NOTÆ.

nibus, qui deſides ultro & inertes, volunt facile diſcere & ſine ullo labore. *Expectant* ſcil. dum notitiam hiſtoriamque omnis ævi & omnium rerum hominumque ac temporum ipſis exhibeat præſentem ac facilem vanus declamator. quaſi vero ars excellentiſſima & omnium artium regina poſſit haberi, ſine cura, ſine ſtudio, aut meditatione propria!

1. *Statim de curiis.*] Ita & vetus. Suſpicabat, *ſtatim decurſis his.* ἐπιτομικῶς dicam videlicet aut promam. Sed placet magis, *ſtatim docuero.* Lipſius.

Lego: *auctoritatem habuerit, ſtatim dicam prius referam neceſſe eſt animum ad eam diſciplinam* &c. Dicit cap 35 ſed breviter · *quos paullo ante Ciceronis tempora extitiſſe, nec placuiſſe majoribus noſtris ex eo manifeſtum eſt, quod M. Craſſo & Domitio cenſoribus, cludere, ut ait Cicero, ludum impudentiæ juſſi ſunt* Acidalius. Lego, *habuerit, ſtatim dicturus, referam* &c. Gronovius.

De curiis.] Alii, *docuero.* forte *dicere docuerit.* vel, *diſſeruero.*

2 *Notus eſt vobis.*] Forte melius, *nobis,* ut in vett. nam paullò ante, *eam diſciplinam, qua uſos eſſe eos oratores accepimus.* & conſequenter *notus eſt nobis utique liber* &c.

3. *Achaiam.*] Achaïa, regio minor Peloponneſi provinciæ ad Corinthiacum ſinum, in Græcia hodie pars major *Clarenza* tractus, in Morea, provincia præfecturæ Romeliæ ſub Turcico imperio Europæo. *Tillemontius.*

4. *Non ullius artis ingenuæ.*] Quint. lib. 1. 10. *Oratorem qui debet eſſe ſapiens, non geometres faciet, aut muſicus, quæque his alia ſubjungam, ſed hæ quoque artes, ut ſit conſummatus, juvabunt ... & nos mirabimur, ſi oratio, qua nihil præſtantius homini dedit providentia, pluribus artibus eget: quæ etiam cum ſe non oſtendunt in dicendo, nec proferunt, vim tamen occultam ſuggerunt, & tacitæ quoque ſentiuntur.*

5. *Ille rerum motus cauſſaſque cognovit.*] Quintil. lib. 12. 11. *Vereor tamen ne aut magna nimium videar exigere, qui eumdem virum bonum eſſe & dicendi peritum velim: aut multa, qui tot artibus in pueritia diſcendis, morum quoque præcepta, & ſcientiam juris civilis præter ea quæ de eloquentia tradebantur,*

rerum, anguſtis & brevibus terminis cluditur: ſed is eſt orator, qui de omni quæſtione pulchre & ornate, & ad perſuadendum apte dicere, pro dignitate rerum, [1] ad utilitatem temporum, cum voluptate audientium poſſit. Hæc ſibi illi veteres perſuadebant, ad hæc
31 efficienda intelligebant opus eſſe, non ut rhetorum ſcholis declamarent, nec ut fictis, nec ullo modo ad veritatem accedentibus controverſiis linguam modo & vocem exercerent; ſed ut his artibus pectus implerent, in quibus de bonis ac malis, de honeſto ac turpi, de juſto & injuſto diſputatur. Hæc enim eſt oratori ſubjecta ad dicendum materia. Nam in judiciis fere de æquitate, [2] in deliberationibus de honeſtate dicimus, ita ut plerumque hæc ipſa invicem miſceantur. de quibus copioſe & varie & ornate nemo dicere poteſt, niſi qui cognovit naturam humanam, & vim virtutum, pravitatemque vitiorum, & intellectum eorum quæ nec in virtutibus neque in vitiis numerantur. Ex his fontibus etiam illa profluunt, [3] ut facilius iram judicis vel inſtiget vel leniat, qui ſcit quid ira; promptius ad miſerationem impellat, qui ſcit quid ſit miſericordia, & quibus animi motibus concitetur. In his artibus exercitationibuſque verſatus orator, ſive apud infeſtos, ſive apud cupidos, ſive apud invidentes, ſive apud triſtes, ſive apud timentes dicendum habuerit, tenebit habenas animorum; & prout cujuſque natura poſtulabit, adhibebit manum & temperabit orationem, parato omni inſtrumento, & ad

NOTÆ.

adjecerim: quique hac operi noſtro neceſſaria eſſe crediderim, velut pondus rei perhorreſcant, ac deſperent ante experimentum. Sed hi primum renuntient ſibi quanta ſit humani ingenii vis, quam potens efficiendi quæ velit, cum maria tranſire, ſiderum curſus numeroſque cognoſcere, mundum ipſum pæne dimetiri, minores, ſed difficiliores artes potuerint. Tum cogitate quantam rem petant, quamque nullus ſit, hoc propoſito præmio labor recuſandus. Quod ſi mente conceperint, huic quoque parti facilius accedent, ut ipſum iter neque impervium, neque ſaltem durum putent. Hinc & Fabium agnoſces.

1. *Ad utilitatem.*] Hoc eſt, ex utilitate temporum, ſeu Reipub. Nam *tempora*, mores, ſtatus civitatis ac Reipub. & dominantium ingenia & imperia, unde ſalus rerum, pro eodem ſunt. Sicq; ibi decorum ſeu *honeſtum* in oratione, & *utile*, ſimulque & *jucundum* requirit.

2. *In deliberationibus de honeſtate.*] Forte male omiſit tertium cauſarum genus. nec ſane *in deliberationibus* potiſſimum de honeſtate agitur. Muretus ergo ſic legebat: *Nam in judiciis fere de æquitate, in deliberationibus de utilitate, in laudationibus de honeſtate dicimus.* Acidal. Hoc bene advertunt, niſi forte τῷ *æquitate*, auctor comprehenderit utrumque ſimul, & quod juſtum & quod utile eſt. Reſpondet his quæ præceſſerant, *de bonis ac malis, de honeſto ac turpi, de juſto & injuſto.* At τῷ *æquitate*, complexus eſt bona ac mala, juſtum & injuſtum, & τῷ *honeſtate*, *honeſtum ac turpe.* Forte ſcripſit, *in deliberationibus de utilitate & honeſtate* dicimus.

3 *Ut facilius iram judicis vel inſtiget.*] Etiam ad [illegible] neceſſariam eſſe interiorem philoſophiæ cognitionem: quæ quidem, ſi judices eſſent ſapientes, ſupervacanea & *à re aliena* eſſent, ſed *propter auditorum malitiam ſeu pervicaciam* regnant pæne in oratione. *Quod*

omnem uſum repoſito. Sunt apud quos aſtrictum, & [1] collectum, & ſingula ſtatim argumenta concludens dicendi genus, plus fidei meretur. apud hos dediſſe operam dialecticæ proficiet. Alios fuſa, & æqualis, & ex communibus ducta ſenſibus oratio, magis delectat. ad hos permovendos mutuabimur aliquid [2] à Peripateticis. hi aptos & in omnem diſputationem paratos jam locos dabunt: Academici pugnacitatem, Plato altitudinem, Xenophon jucunditatem. ne Epicuri quidem & Metrodori honeſtas quaſdam exclamationes aſſume-

NOTÆ.

ſi mihi des, ait Quintilianus, *conſilium judicum ſapientum, perquammulta recidam ex orationibus, non Ciceronis modo, ſed etiam ejus, qui eſt ſtrictior multo, Demoſthenis. Neque enim affectus omnino movendi erunt; nec aures delectatione mulcendæ, cum etiam proœmia ſupervacua eſſe apud tales, Ariſtoteles exiſtimet.* Schelius.

Vt facilius.] Scil. quibus artibus, quibus modis ineiter iram, aut flectat judices ad miſerationem. Nempe ſcit quid ſit & unde *ira*, & qua ſcil. arte impellatur aut leniatur. ſcit quid ſit miſeratio &c. & quî & unde naſcatur.

1. *Collectum.*] Compreſſum ſcil. & intra pauca & firma verba validoſq; ſenſus reſtrictum, in quibus ſcil. nihil redunder, nihil diffluat. Sic fortius concludit, verumque ac fidem ſic certius & tenacius adſtruit. Nam ut ſunt verba, ut ſunt ſenſus ſtricti ac firmi, ita & ſermo arctius ſtringit, inligat, evincitque animos judicum, & ſic validius ac conſtantius trahit in partes.

2. *A Peripateticis: hi aptos & in omnem.*] Valde mihi placeat cum Rodolpho Agricola, hæc omnia ſic ſcribi & diſtingui: *à Peripateticis. aptos & in omnem diſciplinam paratos jam locos dabunt Academici, Stoïci pugnacitatem.* Lipſius.

Loci nulla ratione auferendi Peripateticis vel & propter topica, quibus *diſciplinam inveniendorum argumentorum, ut ſine ullo errore ad eam rationem via perveniremus ab Ariſtotele inventa contineri*, tradit Cicero in libro quem ſic ipſe inſcripſit. Idem in Oratore: *In hac Ariſtoteles adoleſcentes, non ad philoſophorum morem tenuiter differendi, ſed ad copiam rhetorum in utramque partem, ut ornatius & uberius dici poſſit, exercuit: idemque locos, (ſic enim appellat) quaſi argumentorum notas, tradidit, unde omnis in utramque partem traheretur oratio.*

Nec *pugnacitatem* involari ſibi æquo animo ferunt ipſi Academici. Fabius lib. 12, cap. 2. *Academiam quidam utiliſſimam credunt, quod mos in utramque partem differendi ad exercitationem forenſium cauſarum proxime accedat.* Cicer. 1. de Oratore 18. *Carneades vero multo uberius de iiſdem rebus loquebatur; non quo aperiret ſententiam ſuam, (hic enim mos erat patrius Academiæ, adverſari ſemper omnibus in diſputando &c)*

A Peripateticis.] Quintil. lib. 12. 2. *Periclem ... Anaxagoræ phyſici conſtat auditorem fuiſſe: & Demoſthenem principem omnium Græciæ oratorum dediſſe operam Platoni. Nam M. Tullius non tantum ſe debere ſcholis rhetorum, quantum Academiæ ſpatiis, frequenter ipſe teſtatus eſt. Neque tanta in eo umquam fuiſſet ubertas, ſi ingenium ſuum conſepto fori, non ipſius rerum naturæ finibus terminaſſet. Verum ex hoc alia mihi quæſtio exoritur, quæ ſecta conferre plurimum eloquentiæ poſſit: quamquam ea non inter multas poteſt eſſe contentio. Nam imprimis nos Epicurus à ſe ipſe dimittit, qui fugere omnem diſciplinam navigatione quam velociſſima jubet. Neque vero Ariſtippus ſummum in voluptate corporis bonum ponens, ad hunc nos laborem adhortetur: Pyrrhon quidem quas in hoc opere partes habere poteſt, cui judices eſſe apud quos verba faciat, & reum pro quo*

re, hiſque, prout res poſcit, uti alienum erit oratori. neque enim
ſapientem informamus, neque Stoïcorum civitatem, ſed eum [1] qui
non quaſdam artes audire, ſed omnes liberaliter debet. Ideoque &
juris civilis ſcientiam veteres oratores comprehendebant; & gramma-
tica, muſica, & geometria imbuebantur. Incidunt enim cauſſæ plu-
rimæ quidem ac pœne omnes, quibus juris notitia deſideratur: ple-
32 ræque autem, in quibus hæ quoque ſcientiæ requiruntur. Nec quiſ-
quam reſpondeat: *ſufficit ut ad tempus ſimplex quiddam & uniforme
doceamur.* Primum enim aliter utimur propriis, aliter commodatis:
longeque intereſſe manifeſtum eſt, poſſideat quis quæ profert, an
mutuetur. Deinde ipſa multarum artium ſcientia [2] etiam aliud agen-
tes nos ornat, atque ubi minime credas, eminet & excellit. Idque
non doctus modo & prudens auditor, ſed etiam populus intelligit:
ac ſtatim ita laude proſequitur, ut *legitime ſtuduiſſe, ut per omnes elo-
quentiæ numeros iſſe, ut denique oratorem etiam* fateatur. quem non
poſſe aliter exſiſtere, nec exſtitiſſe numquam confirmo, niſi eum qui
tamquam in aciem omnibus armis inſtructus, ſic in forum omnibus
artibus armatus exierit. quod adeo negligitur ab horum temporum
diſertis, ut in actionibus eorum [3] fex quoque cottidiani ſermonis,

NOTÆ.

loquitur, & ſenatum in quo ſit dicenda ſententia, non liquebit? Academiam quidam utiliſſimam credunt, quod mos in utramque partem diſſerendi, ad exercitationem forenſium cauſſarum proxime accedat. Adjiciunt loco probationis, quod ea præſtantiſſimos in eloquentia viros ediderit. Peripatetici ſtudio quoque ſe quodam oratorio jactant. Nam theſes dicere, exercitationis gratia fere eſt ab his inſtitutum. Stoici ſicut copiam nitoremque eloquentiæ fere præceptoribus ſuis defuiſſe concedant neceſſe eſt, ita nullos aut probare acrius, aut concludere ſubtilius contendunt.

1. *Qui non quaſdam artes audire ſed omnes liberaliter debet*] Malo *adire*, vel *haurire*: & *liberales*. Lipſius.

Recipio, *haurire*, & ſic ſcribo: *qui non quaſdam artes libare, ſed omnes haurire liberaliter debet.* Ante hæc verba, ſuſpecta mihi proxima vox *civitatem*. Acidalius. Forte: *qui non quaſdam artes haurire, ſed omnes libare debet.* Comparat ſapientem ſeu ſtoïcum cum oratore. Stoïci ſapientes unam artem, ſapientiam ſcil. penitus animo hauriebant; at orator non ſic paucas quaſdam artes, aut unam ſolummodo ſcientiam penitus haurire debet, ſed omnes artes liberales attingere, ut iis uti poſſit dicturus, non tamquam magiſter artis, ut alios docturus. Alioqui ſi penitus hauriat v. g philoſophiam, jam non orator, ſed ſapiens, ſeu ſtoïcus ex. c. foret. Adverte ad ſequentia: *juris civilis ſcientiam comprehendebant* oratores, at *geometria, muſica* &c. *imbuebantur*. Jus civile, ut neceſſarium animo penitus hauriebant, cæteras verò artes leviter attingebant, & quaſi libabant tantum.

Quintilianus lib. 11. *Interim nolo ſe juvenes ſatis inſtructos, ſi quem ex his, qui breves plerumque circumferuntur, artis libellum edidicerint, & velut decretis Technicorum tutos putent. Multo labore, aſſiduo ſtudio, varia exercitatione, pluribus experimentis, altiſſima prudentia, præſentiſſimo conſilio conſtat ars dicendi.*

2. *Etiam aliud agentes nos ornat.*] Quintilianus: *Unde nos non id agentes furtim decor ille diſcentibus traditus proſequatur.* Schelius.

3. *Fex quotidiani ſermonis.*] Caſtigavi, *fex quoque quotidiani ſermonis.*

fœda

fœda ac pudenda vitia deprehendantur, ut ignorent leges, non teneant S. C. jus civitatis ultro derideant: ſapientiæ vero ſtudium & præcepta prudentium penitus reformident: in pauciſſimos ſenſus & anguſtas ſententias detrudant eloquentiam, [1] velut expulſam regno ſuo: ut quæ olim omnium artium domina pulcherrimo comitatu pectora implebat, nunc circumciſa & amputata, ſine apparatu, ſine honore, pæne dixerim, ſine ingenuitate, quaſi una ex ſordidiſſimis artificiis diſcatur. Ergo hanc primam & præcipuam cauſſam arbitror, cur tantum ab eloquentia antiquorum oratorum receſſerimus. Si teſtes deſiderantur, quos potiores nominabo quam apud Græcos Demoſthenem? quem ſtudioſiſſimum Platonis auditorem fuiſſe memoriæ proditum eſt. Et Cicero his ut opinor verbis, *quidquid in eloquentia effecerit, id ſe non rhetorum; ſed* [2] *Academiæ ſpatiis conſecutum.* Sunt aliæ cauſſæ magnæ & graves, quas à vobis aperiri æquum eſt, quoniam quidem ego jam meum munus explevi, & quod mihi in conſuetudine eſt, ſatis multos offendi: qui ſi forte hoc audirent, certum habeo dicturos, *me dum juris & philoſophiæ ſcientiam tamquam oratori neceſſariam laudo, ineptiis meis plauſiſſe.* Et Maternus; 33
Mihi quidem, inquit, ſuſceptum à te munus adeo peregiſſe nondum videris, ut inchoaſſe tantum, & velut veſtigia ac lineamenta quædam oſtendiſſe videaris. Nam quibus inſtrui veteres oratores ſoliti ſint, dixiſti, differentiamque noſtræ deſidiæ & inſcientiæ adverſus acerrima & fecundiſſima eorum ſtudia demonſtraſti: cætera exſpecto, ut quemadmodum ex te didici quid aut illi ſcirent, aut nos neſciamus, ita hoc quoque cognoſcam, quibus exercitationibus juvenes jam & forum ingreſſi confirmare & alere ingenia ſua ſoliti ſint. neque enim arte & ſcientia, ſed longe magis facultate eloquentiam contineri, nec tu puto abnues, & hi ſignificare vultu videntur. Deinde cum Aper & Secundus idem annuiſſent, Meſſalla quaſi rurſus incipiens: *Quoniam* initia & ſemina veteris eloquentiæ ſatis demonſtraſſe videor, docendo quibus artibus antiqui oratores inſtitui erudirique ſoliti ſint, perſequar nunc exercitationem eorum: quamquam ipſis artibus ineſt exercitatio, nec quiſquam percipere tot reconditas aut tam varias res poteſt, niſi ut ſcientiæ meditatio, meditationi facultas, fa-

NOTÆ.

Rhenanus. Si *fex* retinendum, velim ſcribi *t fœdo ac pudendo vitio deprehendatur.* Acidal.

1. *Velut expulſam regno ſuo.*] Cicero de Oratore c. *A philoſophis oratorem excludi ab omni doctrina rerumque majorum ſcientia, ac tantum in judicia & conciunculas, tanquam in aliquod piſtrinum, detrudi.* Lib. III. *Quantis ex anguſtiis oratorem educere auſus es, & in majorum ſuorum regno collocare.*

2. *Academia.*] Non longe fuit à muris Athenarum urbis & verſus ſeptentrionem, privati olim hominis ager, poſtea gymnaſium. hodie in ruinis jacet prope Atinam recentiorem, &

cultati vis eloquentiæ accedat. per quæ colligitur [1] eandem eſſe rationem, & percipiendi quæ proferas, & proferendi quæ perceperis. ſed ſi cui obſcuriora hæc videntur, iſque [2] ſcientiam ab exercitatione ſeparat, id certe concedet, inſtructum & plenum his artibus animum, longe paratiorem ad eas exercitationes venturum, [3] quæ

34 propriæ circa oratoriam videntur. Ergo apud majores noſtros juvenis ille, qui foro & eloquentiæ parabatur, imbutus jam domeſtica diſciplina, refertus honeſtis ſtudiis, deducebatur à patre, vel à propinquis, [4] ad eum oratorem qui principem locum in civitate tenebat. hunc ſectari, hunc proſequi, hujus omnibus [5] dictionibus intereſſe, ſive in judiciis, ſive in concionibus aſſueſcebat, ita ut altercationes quoque excipere, & jurgiis intereſſe, utque ſic dixerim, pugnare in prælio diſceret. magnus ex hoc uſus, multum conſtantiæ, plurimum judicii juvenibus ſtatim contingebat, in media luce ſtudentibus atque inter ipſa diſcrimina, ubi nemo impune, ſtulte aliquid, aut contrarie dicit, quo minus & judex reſpuat, & adver-

NOTÆ.

à Græcis hodiernis dicitur *ſchola Platonis.* Tillemonius.

1. *Eandem eſſe rationem.*] Nempe exercitationem & meditationem continuam qua ſcil. confirmentur & alantur ingenia. Nam diſcendis *artibus ineſt exercitatio*, & tot res diverſas percipere non poteſt juvenis, quin ſcientiæ illi quam percipit, accedat meditatio, meditationi facilitas, & facilitati eloquentia. Diſcendo artes, meditamur, ex meditatione dicendi facultas oritur, ex facultate vero dicendi vis eloquentiæ erumpit. ſic *eadem ratio* eſt, idemq; ordo & methodus diſcendi quæ pronunties, nempe meditando atque exercendo & pronuntiandi quæ didiceris ac perceperis. ſcil. meditatione aliarum artium & cognitionum veluti præluditur altiſſimæ exercitationi & nobiliſſimæ reginæ artium eloquentiæ.

2. *Scientiam ab exercitatione ſeparat.*] Quia forte poteſt fieri ut non concipiat, eamdem eſſe rationem utriuſque meditationis. poteſt fieri ut artibus multis & variis eruditus aliquis parum ſit exercitatus dicendo, aut etiam meditando, ea ſcil. ratione, qua percipere & proferre apte poſſit quæ meditatus fuerit; Attamen qui his multis artibus plenum & inſtructum pectus habet, jam certe longe paratior veniet ad exercitationes oratorias.

3 *Quæ propria circa oratoriam videntur.*] Rodolphus, *propria eſſe oratorum videntur* Ego, *propria circa oratorie videntur.* Quia ſcil. de exercitationibus loquitur, eleganter *circum* adjungit, qui pugnis & exercitiis deſtinatus *Lipſius.*

Malim, *circo oratorum.* Sic infra: *Eſt aliquis oratorum campus per quem niſi liberi & ſoluti ferantur, debilitatur ac frangitur eloquentia.* Schelius. Forte non male, *circuli oratorum.* & ſic vocat Quintilianus.

Quæ propria.] Forte, *quæ propria artis oratoriæ videntur.* Vel *quæ proprie circa artem oratoriam verſantur.*

4. *Ad eum oratorem.*] Quintilianus: *Iuvenis qui rationem inveniendi eloquendique diligenter exceperit, & exercitationem quoque modicam fuerit conſecutus, oratorem ſibi aliquem, quod apud majores fieri ſolebat, deligat, quem ſequatur, judiciis interſit quamplurimis, ſit certaminis, cui deſtinatur, frequens ſpectator.*

5. *Dictionibus.*] *Actionibus.* Attamen aliquod diſcrimen ſit. Vox *di-*

ſarius exprobret, ipſi denique advocati aſpernentur. Igitur vera ſtatim & [1] incorrupta eloquentia imbuebantur: & quamquam unum ſequerentur, tamen omnes ejuſdem ætatis patronos in plurimis & cauſſis & judiciis cognoſcebant: habebantque ipſius populi diverſiſſimarum aurium copiam, ex qua facile deprehendebatur, quid in quoque vel probaretur vel diſpliceret: [2] Ita nec præceptor deerat optimus quidem & electiſſimus, qui [3] faciem eloquentiæ, non imaginem præſtaret: nec adverſarii & æmuli, ferro [4] non rudibus dimicantes: ſed auditorium ſemper plenum, ſemper novum, ex invidis & faventibus, [5] ut nec bene dicta diſſimularentur. Scitis enim magnam illam & duraturam eloquentiæ famam, non minus [6] in diverſis ſubſelliis parari quam ſuis: quin immo conſtantius ſurgere ibi, fidelius corroborari. Atque hercule ſub ejuſmodi præceptionibus juvenis ille de quo loquimur, oratorum diſcipulus, fori auditor, ſectator judiciorum, eruditus & aſſuefactus alienis experimentis, cui cottidie audienti notæ leges, non novi judicum vultus, frequens in oculis conſuetudo concionum, ſæpe cognitæ populi aures, ſive accuſationem ſuſceperat, ſive defenſionem, ſolus ſtatim & unus cuicumque cauſſæ par erat. Nonodecimo [7] ætatis anno L. Craſſus C. Car-

NOTÆ.

dientibus Fabium clare demonſtrat.

1. *Incorrupta.*] Non fracta, non corrupta deliciis ſeu vitiis noſtri ſeculi. Sana, ſancta & virilis illa olim eloquentia.

2. *Ita.*] Intelligit de eo ipſo oratore optimo, *qui* ſcil. *principem locum in civitate tenebat*, quem juvenis ſectabatur, proſequebatur &c.

3. *Faciem eloquentiæ.*] Id eſt, veram & vero prælio certantem ac vincentem eloquentiam, non vanum ſimulacrum eloquentiæ, non ſcenam ſcholarum, aut declamationum umbratilium. quod ſtatim explicat: nec deerant *adverſarii & æmuli, ferro, non ſudibus dimicantes*, non rudibus batuentes.

4. *Non ſudibus dimicantes.*] Leg. *rudibus* Nam hæc à gladiatoribus ſumpta *Lipſius. Sudes* tamen & *rudes* variè à veteribus confunduntur. *Schelius.* Nihil mutandum puto.

5. *Ut nec bene.*] Alii, *ut nec male, nec bene.* Sed ſic ſatis locus intelligitur. nam ſi bene dicta non ſilentur, à fortiori nec male dicta.

6 *In diverſis ſubſelliis.*] Nempe in variis, *in plurimis cauſſis & judiciis.* & in publicis ſcil. *ſubſelliis* eloqu. etia paratur melius, *quam in ſuis*, quam in domeſticis ſedibus, aut in ſcholis, in quibus ſcil. meditatur actionem, & prius ſe exercet orator. Nam ibi *diverſiſſimarum aurium* auditores, reſpuendo, exprobrando, arguendo, etiam fautores ipſi docent quid vitandum, quid potius agendum, quid cavendum ſit, quid probetur, quid minus placeat, &c. *Conſtantius ſurgit* ibi orator, & eloquentia ipſa *fidelius* firmiuſque corroboratur, ut in aperto ſcil. veri prælii campo & circo. Tum vera eloquentiæ facies, tunc verum, tum magnum & ingens ſpectaculum.

7. *Ætatis.*] Quintil. lib. 12. cap 6. *Agendi autem initium ſine dubio ſecundum vires cujuſque ſumendum eſt: neque ego annos definiam, cum Demoſthenem puerum admodum actiones pupillares habuiſſe manifeſtum ſit: Calvus, Cæſar, Pollio. multum ante quæſtoriam omnes ætatem graviſſima judicia*

bonem, [1] uno & viceſimo Cæſar Dolabellam, altero & XX Aſinius Pollio C. Catonem, non multo ætate antecedens Calvus Vatinium, iis orationibus inſecuti ſunt, quas hodieque cum admiratione legimus.
35 At nunc adoleſcentuli noſtri deducuntur [2] in ſcenas ſcholaſticorum, qui *Rhetores* vocantur: quos paullo ante Ciceronis tempora exſtitiſſe, nec placuiſſe majoribus noſtris, ex eo manifeſtum eſt, quod Marco Craſſo & Domitio cenſoribus, *cludere*, [3] ut ait Cicero, *ludum impudentiæ* juſſi ſunt. Sed ut dicere *a* inſtitueram, deducimur in ſcholas, quibus non facile dixerim utrumne locus ipſe, an condiſcipuli, an genus ſtudiorum plus mali ingeniis afferant. Nam in lo-

INTERPRETATIO.

a *Inſtitueram.*] Inceperam.

NOTÆ.

ſuſceperint: prætextatos. egiſſe quoſdam ſit traditum: Cæſar Auguſtus 12 natus annos aviam pro roſtris laudaverit.

1. *Uno & viceſimo anno Cæſar Dolabellam*] Suetonius ait in Julio cap 5. compoſita ſeditione civili. Conſtat autem bellum Lepidi confectum eſſe M. Æmilio & D. Bruto Coſſ. quo anno Cæſar ad. IV. Idus Quintiles quartum & vigeſimum natalem celebravit.

Igitur vel vigeſimo tertio anno deſinente, vel vigeſimo quarto incipiente, Dolabellam accuſaverit. Suetonii meo animo verior eſt ſententia. Nam Dolabella hic eſt ille qui ex conſulatu profectus in Macedoniam, devictis Thracibus, anno eo, quo Lepidus pulſus fugatuſque eſt, triumphavit. Adi ad Faſtos & M. Tullium in ea contra Piſonem.

More autem fecit Cæſar adoleſcentium ejus ætatis, qui ſe foro præparabant, cum militiæ forenſis hoc rudimentum edidit. Vide Apuleij apologiam, & quæ ibi nuper adnotavimus. *Caſaubonus*. Corrigimus igitur? an, ut ſæpe diſſenſus eſt? ego hoc malo. *Lipſius.*

2. *In ſcenas ſcholaſticorum.*] Apposite appellat *ſcenas* loca in quibus fucata illa & perſonata eloquentia exercetur velut per luſum. *Lipſius.*

In ſcenas.] Quintil. lib. 12. cp. 11. *Nam ut de noſtris potiſſimum ſtudiis dicam, quid attinet tam multis annis, quam in more eſt plurimorum (ut de his à quibus magna in hoc pars ætatis abſumitur, taceam) declamitare in ſchola, & tantum laboris in rebus falſis conſumere, cum ſatis ſit modico tempore imaginem veri diſcriminis, & dicendi leges comperiſſe.*

In ſcena.] Sic in vett. Forte *in ſcenam* fuit.

3. *Ut ait Cicero.*] Locus eſt lib. 3 de oratore ex perſona L. Craſſi. *Hæc*, inquit, *cum unum traderetur & impudentiæ ludus eſſet, putavi eſſe cenſoris, ne longius id ſerperet, providere, quamquam non hæc ita ſtatuo atque decerno, ut deſperem eam tradi ac perpoliri; ſed hominibus opus eſt eruditis* &c.

Conſtat vero ad Ciceronem præturam uſque Græce declamaſſe: Latine vero ſeniorem quoque, & quidem cum Hirtio & Panſa Coſſ quos diſcipulos & *grandes prætextatos* vocabat. quin & *cum pretura fungeretur*, ſcholam quoque M. Antonii Gniphonis frequentaſſe, qui tum Rhetoricam ita docebat in urbe, *ut quotidie præcepta eloquentiæ traderet, declamaret vero non niſi nundinis*. hunc vero, cum *in Gallia natus* fuerit, & quidem *ingenuus*, inter noſtros Rhetores recenſeri par fuit.

Ciceronis ipſius de ſe teſtimonia ſunt hæc, in Bruto: *Commentabar declamitans (ſic enim nunc loquuntur) ſæpe cum M. Piſone & cum Q. Pompeje,*

co [1] nihil reverentiæ, ſed in quem nemo niſi imperitus æque intrat. In condiſcipulis nihil profectus, cum pueri inter pueros, & adoleſcentuli inter adoleſcentulos pari ſecuritate dicant & audiantur. Ipſæ vero exercitationes magna ex parte contrariæ. Nempe enim duo genera materiarum apud rhetores tractantur, ſuaſoriæ, & controverſiæ. Ex iis [2] ſuaſoriæ quidem etſi tamquam plane leviores & minus prudentiæ exigentes, pueris delegantur; controverſiæ robuſtioribus aſſignantur, quales per fidem, & quam incredibiliter compoſitæ! Sequitur autem ut materiæ abhorrenti à veritate [3] declamatio quoque adhibeatur. Sic fit ut tyrannicidarum præmia, aut [4] vitiatarum electiones, aut [5] peſtilentiæ remedia, aut inceſta matrum, aut [6] quidquid in ſchola cottidie agitur; *a* in foro vel raro vel numquam, ingentibus verbis perſequantur: [7] cum ad veros ju-

INTERPRETATIO.

a *In foro.*] Sic fit ut *in foro* talia, aut nunquam, aut raro *ingentibus verbis*, ut prius in ſchola, perſequantur.

NOTÆ.

aut cum aliquo quotidie. Idque multum faciebam Latine, ſed Græce ſæpius. Pithæus.

1. *Nihil reverentiæ*] Contrà de Junio Avito Plin. lib. 8 ep 23. *Ita me diligebat, ita verebatur, ut me formatore morum, me quaſi magiſtro uteretur. Rarum hoc in adoleſcentibus noſtris. Nam quotus quiſque vel ætate alterius, vel auctoritate, ut minor cedit? Statim ſapiunt, ſtatim ſciunt omnia, neminem verentur, imitantur neminem, atque ipſi ſibi exempla ſunt. Sed non Avitus, cujus hæc præcipua prudentia, quod alios prudentiores arbitrabatur. Hæc præcipua eruditio quod diſcere v[...]bat.*

2. *Suaſoriæ quidem etſi.*] Tò *etſi* redundat meo judicio. *Freinshemius.* Nihil mutandum.

3. *Declamatio quoque adhibeatur.*] Forte, *declamatio quoque par*, vel *ſimilis*, vel *talis adhibeatur.* Acidalius.

4 *Vitiatarum electiones.*] Recte. Reſpicit ad legem ſcholaſticam quæ raptarum dicitur, *Rapta raptoris mortem, vel nuptias optet.* Pithæus.

5 *Peſtilentiæ remedia.*] Petronius hæc talia in Satyrico exagitat, & diſerte, *reſponſa in peſtilentiam data.* Quintil. XI. X. *Sint ergo & ipſæ materiæ, quæ fingentur quamſimillimæ veritati. nam magos, & peſtilentiæ reſponſa, aliaque magis adhuc fabuloſa, fruſtra inter ſponſiones & inter dicta quæremus.*

6. *Quidquid in ſchola .... in foro vel raro* &c] Petronius: *Nunc pueri in ſcholis ludunt, juvenes ridentur in foro: & quod utroque turpius eſt, quod quiſquam perperam diſcit, in ſenectute confiteri non vult.*

7. *Cum ad veros judices ventum eſt.*] Qui ſequitur ſermo, non jam Meſſallæ eſt, ſed Materni. Itaque multa hoc loco deſiderantur. *Pithæus.* Liber vetus præfert, & ſpatio grandi interpoſito uſque ad ea verba, *rem cogitare*, adjicit, *hic multum deficit.* Et clarum: quia ſermo ſequens, non Meſſallæ amplius, ſed Materni. *Lipſius.*

Ad vere judices ventum eſt.] Quintilan. lib. 12. 6. *Quantumlibet ſecreta ſtudia contulerint, eſt tamen proprius quidam fori profectus: alia lux, alia veri diſcriminis facies; pluſque, ſi ſeparet, uſus ſine doctrina, quam citra uſum doctrina valeat. Ideoque nonnullo ſenes in ſchola facti, ſtupent novitate, cum in judicia venerunt, &*

dices ventum eſt rem cogitare, [1] nihil humile, nihil abjectum elo-
36 qui poterat. Magna eloquentia, ſicut flamma materia alitur, & motibus excitatur, & urendo clareſcit. Eadem ratio in noſtra quoque civitate antiquorum eloquentiam provexit. Nam etſi horum quoque temporum oratores [2] ea conſecuti ſunt, quæ compoſita & quieta & beata Republica tribui fas erat: tamen iſta perturbatione ac licentia plura ſibi aſſequi videbantur, cum *a* mixtis omnibus & moderatore uno carentibus, tantum quiſque orator ſaperet, quantum erranti populo perſuaderi poterat. Hinc leges aſſiduæ, [3] populare nomen, hinc conciones magiſtratuum [4] pæne pernoctantium in [5] roſtris, hinc accuſationes potentium reorum, & aſſignatæ etiam domibus inimicitiæ, hinc procerum factiones & aſſidua ſenatus adverſus plebem certamina. quæ ſingula etſi diſtrahebant Rempubl. exercebant tamen illorum temporum eloquentiam, & magnis cumulare præmiis videbantur. Quia quanto quiſque plus dicendo poterat, tanto facilius honores aſſequebatur, tanto magis in ipſis honoribus collegas ſuos [6] anteibat,

INTERPRETATIO.

a *Mixtis.*] Confuſis, motis, perturbatiſque omnibus.

NOTÆ.

omnia ſuis exercitationibus ſimilia deſiderant. At illic & judex tacet, & adverſarius obſtrepit, & nihil temere dictum perit, & ſi quid tibi ipſe ſumas, probandum eſt: & laboratam congeſtamq; dierum ac noctium ſtudio actionem aqua deficit: & omiſſo magna ſemper flandi tumore, in quibuſdam cauſis loquendum eſt, quod illi diſerti minime ſciunt.

1 *Nihil humile, nihil abjectum.*] Cic. de fin. lib 5. *Omnium caeterarum rerum obliti, nihil abjectum, nihil humile cogitant.*

Nihil humile.] Forte de quodam oratore Græco loquebatur hîc Maternus. Nam ſtatim opponit: *in noſtra quoque civitate*, Roma ſcil. *ea ratio*, ea cauſſa *antiquorum*, Latinorum ſcil. oratorum, *eloquentiam provexit*. alebatur ea ſcil. magnis *motibus*, contentionibus patrum & plebis, ſeditionibus tribunorum, &c.

2 *Ea conſecuti ſunt.*] Eas dignitates pop. Romani, eos honores, præturas, ſcil. conſulatus, ſacerdotia &c. Unde & opes.

3. *Populare.*] *Populares* vocabant eos qui populi partes foverent. id civile poſtea dictum de principibus, qui ſe ſupra leges, aut cives non ferrent, qui ſcil. principatum ac libertatem optimo temperamento miſcerent.

4. *Pæne pernoctantium.*] Eadem figura *nocturni advocati* dicuntur à Petronio & Seneca in libro de brevitate vitæ: *Quos à baſilica*, inquit, *immiſſi demum canes ejiciunt.* Pithæus.

5. *Roſtris.*] Roſtra, ſuggeſtus erat è roſtris navium Antiatium, erant duplicia vetera & nova. *Vetera* fuerunt ante Curiam Hoſtiliam in foro Romano & in Octava regione Romæ antiquæ. *Nova* ad Palatii radices. ferebantur autem in roſtris leges, conciones habebantur &c. *Tillemon.*

6. *Anteibat.*] Scil. aut quia hi diſerti majores ſuperioreſque magiſtratus obtinerent, aut maturius & juniores eligerentur, aut certe quia in iiſdem honoribus, ædilitate. v. g. prætura, aut conſulatu priores deſignarentur, & major honos fuit ſic eligi. Nam qui primùs conſul deſignatus erat, ille

tanto plus [1] apud principes gratiæ, plus auctoritatis apud patres, plus notitiæ ac nominis apud plebem parabat. hi clientelis etiam [2] exterarum nationum redundabant. hos [3] ituri in provincias magiſtratus reverebantur, hos reverſi colebant. hos & præturæ & conſulatus vocare ultro videbantur. hi ne privati quidem ſine poteſtate erant, cum & populum & ſenatum conſilio & auctoritate regerent. quin immo ſibi ipſi perſuaſerant, neminem ſine eloquentia aut aſſequi poſſe in civitate, aut tueri conſpicuum & eminentem locum. nec mirum, cum etiam inviti ad populum producerentur: cum parum eſſet in ſenatu breviter cenſere, niſi qui ingenio & eloquentia ſententiam ſuam tueretur: cum in aliquam invidiam aut crimen vocati, ſua voce reſpondendum haberent; cum teſtimonia quoque [4] in publicis non abſentes nec per tabellam dare, ſed coram & præſentes dicere cogerentur. Ita ad ſumma eloquentiæ præmia, magna etiam

NOTÆ.

primo menſe faſces & lictores habuit, & major conſul vocabatur, & quaſi repulſæ, quaſi contumeliæ inſtar fuit ultimo loco deſignari, præſertim in iis dignitatibus, quæ multos magiſtratus poteſtate pares habuere, quales fuerunt tribuni pleb. & ædiles Sueton. Veſp 2. *Ædilitatu ac mox pratura candidatus, etiam non ſine repulſa, ſextoque loco vix adeptus eſt.* Quanta gloria præcelluerit prioris electio conſulis deſcribit eleganter Auſonius in gratiarum actione pro conſulatu ad Gratianum imperatorem. *Cum prior renuntiatus ſim, ſatis eſt tuum tenere judicium. Interpretes valete meritorum Neque autem ego, ſacratiſſime imperator, in tenui beneficio gradum nuncupationis amplector. Num eſt hac gloria ignota Ciceroni? Pratorem me, inquit, populus Rom. primum fecit, conſulem priorem. Ex ipſa ejus ſententia intelligitur, commendabilius ei videri uni quam pluribus eſſe prapoſitum. Nulla enim eſt quidem contumelia ſecundi, ſed ex duobus gloria magna pralati. Alexandri Macedonis hoc fertur, cum legiſſet illos Homericos verſus, quibus, Hectore provocante, è novem ducibus, qui omnes pugnare cupiebant, unum deligi placeret .... Occiderem, inquit, illum qui me tertium nominaſſet. O magnanimitatem fortiſſimi viri. Nominari inter novem tertius recuſabat ubi certe pluribus antecelleret, quam ſubeſſet. Quanta hic verecundia gravaretur poſterior de duobus! Eſt enim in hoc numero ardua plena dignationis electio, cum univerſis mortalibus duo qui fiant conſules, praferuntur. Qui alteri praponitur, non uni, ſed omnibus anteferiur.* Scil. in tacita conceptione votorum Græci cupiebant ſorte eligi, vel Ajacem, vel Diomedem, vel Agamemnonem. Sic Rex *tertius* nominatus erat.

1. *Apud principes.*] Id eſt, apud primores civitatis, conſulares, patritios &c. Nam nemo unus eo ævo princeps proprie aut dominus rerum fuit. populus imperabat.

2. *Exterarum.*] Socios tamen intelligit. Neque enim Germani aut Parthi v. g. ſe clientes oratorum Romanorum faterentur. Hic intelligit præcipue de nationibus quæ ſociis regibus parerent, aut aliis etiam ſœdere devinctis.

3. *Ituri in provincias.*] Quia ſcil. abſentes, aut etiam redeuntes accuſari poterant, ſævitiæ, libidinum, repetundarum &c Quandoque & propter ſolam atrocitatem morum relegati in inſulas ſummi illi proconſules.

4. *In publicis.*] Alii, *in publicis ju-*

[1] neceſſitas accedebat, & commoda. Diſertum haberi, pulchrum & glorioſum: ſed contra mutum & elinguem videri, deforme habebatur.
37 Ergo non minus [2] rubore quam præmiis ſtimulabantur: ne cl entulorum loco potius quam patronorum numerarentur: ne tradit e à majoribus neceſſitudines ad alios tranſirent: ne tamquam inertes & non ſuffectari honoribus, aut non impetrarent, aut impetratos male tuerentur. Neſcio an venerint [3] in manus veſtras hæc vetera, quæ & antiquorum bibliothecis adhuc manent, & nunc maxime à Mu-

NOTÆ.

diciis. Sed nonne omnia judicia *publica* & publice exercentur? Forte nihil deſit. *in publicis*, ſupple, cauſſis, in rebus forte quæ ad Rempub. ſpectarent. Aut forte *in publicis*, ſcil. locis, ut in ſenatu, apud prætorem, aut centumviros. Nam tribuni v.g. forte & ædiles multa levioris momenti cognoſcebant *intra domum*. Quod mox tamen prohibitum eſt ſub Nerone, teſte Tacito. Vel potius *publica* hæc judicia opponit his quæ habet infra, cap. 37. *Multum intereſt, utrumne de furto, aut formula, & interdicto dicendum habeas, an de ambitu comitiorum, expilatis ſociis, & civibus trucidatis.* Hæc ſcil. ad Rempub. ſpectant, illa ad privatos. Sic & Fabius: quo clare fœtum hunc ſibi vindicat.

1. *Neceſſitas accedebat, & commoda.*] Muretus hæc ita tranſponebat, *ad ſumma eloquentia præmia & commoda magna etiam* &c. Ego ſic lego, *ita ad ſumma eloquentia præmia magna etiam neceſſitas accedebat: & quomodo diſertum haberi* &c. *Acidalius.*

Inepte hic commodorum mentio fit, cum jam præmiorum meminerit. Lego: *Neceſſitas accedebat, & non modo diſertum haberi pulchrum, & glorioſum, ſed contra mutum & elinguem videri deforme habebatur.* Confirmat hoc quod ſequitur: *Ergo non minus rubore quam præmiis ſtimulabantur.* Schelius.

Et commoda.] Hæc forte ſit explicatio vocis *præmia*. Vel id tranſpoſitum, ut recte notavit Muretus.

2. *Rubore.*] Rubor, pudor certe & flagitii inſtar fuit, *elinguem* & infacundum videri eo ævo.

3. *In manus veſtras.*] An ſcil. legeritis illos libros. Hoc forte dicit, quia novi iſti libri, & nuper à Muciano collecti, quamvis tamen res olim geſtas continerent. Quæ ſcil. exemplaria deſcripta, manebant adhuc diſperſa in *antiquorum*, & præcipue ſenatorum bibliothecis. Hoc vult igitur: an legeritis hæc vetera, puta, acta urbis, acta ſenatus, acta populi Romani, forte & epiſtolas veterum conſulum, & edicta prætorum & res geſtas toto orbe, procerum, & ipſorum principum. Ipſa forte & ſenatuſconſulta ac plebiſcita, quibus fœdera civitatum, provinciarum, & jura ſociorum & immunitates continebantur, quorum ſcil. multa ſupererant exemplaria paſſim in bibliothecis, ex quibus ea colligebat Mucianus. Nam ſenatorum quiſque ſibi & ſuæ familiæ conficiebat commentarios, ex quibus ipſi & poſteri noſſent Rempub & generis decus. Idque graviſſimi momenti fuit, tum ad cives, quam ad ſocios regendos, & cum ſententiam proferrent ipſi patres in ſenatu de his quæ ad Rempub. pertinerent. An præſtantiſſimum opus confecerit ter conſul ille Mucianus, juſſu Veſpaſiani, an ſua ſponte, & amore ſtudiorum, non ſatis compertum. Ut ut ſit, ſuis ipſis, & hiſce commentariis bene meritus eſt ipſe de literis & de Repub. Nam quid his utilius ad hiſtoriam rerum, & morum, atque temporum cognoſcendam? Et fuere his libris non ſolum acta ſenatus, aut populi Rom. non ſolum ſenatuſconſulta collecta ſimul atque ordinata, ſed & ſententiæ ipſæ, juxta quas conſtituta erant

ciano

ciano contrahuntur: ac jam undecim, ut opinor Actorum libris, & tribus Epiſtolarum compoſita, & edita ſunt. Ex his intelligi poteſt Cn. Pompejum & Marcum Craſſum, non viribus modo & armis, ſed ingenio quoque & oratione valuiſſe: Lentulos, & Metellos, & Lucullos, & Curiones, & cæteram procerum manum, multum in his ſtudiis operæ curæque poſuiſſe: nec quemquam illis temporibus magnam potentiam, ſine eloquentia conſecutum. His accedebat ſplendor rerum, & magnitudo cauſſarum, quæ & ipſa plurimum eloquentiæ præſtant. Nam multum intereſt utrumne de furto, aut formula & interdicto dicendum habeas, an de ambitu comitiorum, expilatis ſociis, & civibus trucidatis. quæ mala ſicut non accidere melius eſt, iſque optimus civitatis ſtatus habendus eſt, quo nihil tale patimur: ita cum acciderent, ingentem eloquentiæ materiam ſubminiſtrabant. Creſcit enim cum amplitudine rerum vis ingenii, nec quiſquam claram & illuſtrem orationem efficere poteſt, niſi qui cauſſam parem invenit. Non opinor Demoſthenem orationes illuſtrant, quas adverſus tutores ſuos compoſuit: nec Ciceronem, magnum oratorem P. Quinctius defenſus aut Licinius Archias faciunt: Cati-

NOTÆ.

hæc decreta, elegantiſſimis ſenatorum aut conſularium orationibus teſtatæ, erant his adnexæ. quod ex ſequentibus verbis colligi poſſit ſcil. *Cn. Pompejum & M. Craſſum, non viribus modo & armis, ſed ingenio quoque & oratione valuiſſe.* Quæ quidem decreta omnia cum in utramque partem agitata eſſent à patribus, à conſularibus ac nobiliſſimis & facundiſſimis oratoribus, & quidem Reipub ac temporum ſuorum peritiſſimis, ſic quantæ auctoritatis, quantæ eloquentiæ, quam vaſtæ & immenſæ doctrinæ opus illud fuerit, docti judicent. Ita pariter & plebiſcita haud dubie teſtata tribunorum orationibus, aut conſulum ipſis intercedentium. dignum certe opus ter conſule Muciano & eruditiſſimo viro ſuæ ætatis! O doctrinæ ac prudentiæ fontem lympidiſſium & inexhauſtum, ſi ad nos uſque profluere potuiſſet. Vide quantæ molis & momenti fuerint *tria iſta millia tabularum ærearum*, quæ ſcil. dicatæ & adpenſæ in Capitolio ſimul conflagrarunt bello Vitelliano. Vide quantæ molis ac ponderis fuerint *undecim actorum libri. & tria epiſtolarum volumina*, quæ pars tantum fuit priſcorum monumentorum nam adhuc contrahebat & conquirebat priſca exemplaria Mucianus. forte adhuc plura reſtabant componenda & edenda O magnum *inſtrumentum imperij*, doctrinæ, morum legum, temporum! O egregium exemplum juvenum qui capeſſerent Rempub. quippe ex his intelligi poſſit, quantum *non viribus modo & armis*, ſed ingenio quoq; & eloquentia floruerint olim Pompeij, Craſſi Lentuli, Metelli, Luculli Curiones, & alii proceres: nec quemquam floruiſſe fama, opibus aut honoribus, qui ſtudia & eloquentiam contempſerit Haud dubie hoc opus idem eſt cum eo de quo Sueton. Veſpaſ 8. *Ærarumque tabularum tria millia*, (quibus ſcil inciſa erant fœdera, jura, immunitates cujuſque nationis ac civitatis) *quæ ſimul conflagraverant*, cum Capitolio ſcil. quod etiam inſtaurabat princeps, *reſtituenda ſuſcepit, undique inveſtigatis exemplaribus. Inſtrumentum imperij pulcherrimum ac vetuſtiſſimum confecit, quo continebantur pene a exordio urbis ſenatuſconſulta ac plebiſcita de ſocietate & fœdere ac pri-*

lina, & Milo, & Verres, & Antonius [1] hanc illi famam circumdederunt: [2] non quia tanti fuit R. P. malos ferre cives, ut uberem ad dicendum materiam oratores haberent: ſed, ut ſubinde admoneo, quæſtionis meminerimus, ſciamuſque nos de ea re loqui, quæ facilius turbidis & inquietis temporibus exſtitit. Quis ignorat utilius ac melius eſſe frui pace, quam bello vexari? Plures tamen bonos præliatores bella quam pax ferunt. [3] Similis eloquentiæ conditio. Nam quo ſæpius ſteterit tamquam in acie, quoque plures & intulerit ictus & exceperit, quo major adverſarius, eo [4] acrior qui pugnas ſibi aſperas deſumpſerit, tanto altior & excelſior & illis nobilitatus criminibus, [5] in ore hominum agit, quorum ea natura eſt [6] ut ſe-

NOTÆ.

vilegio cuicunque conceſſis. Si eadem hæc res ſit, id fecerit Mucianus haud dubie conſilio & juſſu principis. Hæc Suetonii prorſus pertinere ad *imperii* & dominationis arcanum videntur, talia ſcil. ſunt *ſenatuſconſulta*, & *plebiſcita* &c. At *epiſtolæ* priſcorum conſulum & proconſulum, forte & principum multæ ad res privatas & ad familiam pertinebant, quæ in libros, ut puto, non perinde diligenter collectæ ſunt. Sed ad talia imperii ſacraria ſeu arcana ſpectant quæ ſcribit Plinius paſſim toto libro 10. epiſtolarum, & alia ſimilia reſcripta & epiſtolæ dominantium.

1. *Hanc illi famam circumdederunt.*] Phraſis Tacito valde familiaris. 4 Hiſt. *Erant qui principatus inanem ei famam circumdarent.* In vita Agric. *Egregiam famam paci circumdedit.* Acidalius.

Ex tali loco aut ſimilibus non probent Dialogum eſſe Taciti. niſi multa alia perinde adfluant, & præſertim cum cætera omnia repugnant. ſunt tales quædam locutiones uſitatæ eodem ævo, quas uſurpant promiſcue auctores in quacunque materia. ex his nihil evincitur.

2. *Non quia.*] Non quod id tanti momenti eſſet Reipub. ideoque *malos ferre cives* deberet, ut ſcil. *uberem ad dicendum materiam oratores haberent.*

3. *Similis eloquentiæ conditio.*] Fortaſſis, *ſimilis eloquentis conditio. Nam quo ſæpius ſteterit tanquam in acie, quoque plures intulerit ictus & exceperit. Quo major adverſarius, quo acrior, quem per pugnas ſibi aſperas deſumpſerit, tanto altior & excelſior. ut illius nobilitatus diſcriminibus in ore hominum agit.*

Per pugnas, eſt in veteri codice. Et τὸ *diſcriminibus* Lipſii eſt, &c. Quamvis enim eleganter dicatur accuſator alterius criminibus nobilitari & hic legi videatur poſſe, *illius nobilitatus criminibus*, in ſimilitudinem tamen à prælio & re militari ductam & in clauſulam, qua dicitur hanc eſſe vulgi naturam, ut ſecura nolint, magis quadrat, ut hoc loco *diſcriminum* quam *criminum* fiat mentio. Sic Livius lib. 22. *Hæc eſt pugna Cannenſis Allienſi cladis nobilitate par* &c. *Schelius.*

4 *Acrior qui pugnas* &c.] Forte leg. *Major adverſarius & acrior, quo plures.* Et ſtatim, *illis nobilitatus diſcriminibus.* Lipſius. Sic lego: *Et exceperit. eo acrior; quo major adverſarius, tanto altior & excelſior, qui pugnas ſibi aſperas deſumpſerit, & illis nobilitatus diſcriminibus in ore hominum agit.* Pro *diſcriminibus*, an potius *certaminibus?* Acidalius.

Eo acrior.] Forte, *& quo acrior.* quo ſcil. vehementior orator qui pugnas acres ſuſceperit, *tanto* &c.

5. *In ore hominum agit.*] Alio ſenſu uſurpat Tacitus lib. hiſt. 3. cui *in ore*, eſt in conſpectu, in præſentia. At hic eſt, *per ora hominum ferri*, ſeu late ſpargi famam oratoris. Sic Plin. Octavio lib. 2. ep. 10. de verſibus: *Sine per*

ſura nolint. Tranſeo ad formam & conſuetudinem veterum judicio- 38
rum: quæ & ſi nunc aptior eſt * ita erit eloquentia, tanto illud forum magis exercebat, in quo [1] nemo intra pauciſſimas horas perorare cogebatur, & liberæ comperendinationes erant, & modum dicendi ſibi quiſque ſumebat, & numerus neque dierum neque patronorum finiebatur. [2] Primus tertio conſulatu Cn. Pompejus aſtrinxit impoſuitque veluti frenos eloquentiæ, ita tamen ut omnia in foro, [3] omnia in legibus, omnia apud prætores gererentur: apud quos quanto majora negotia olim exerceri [4] ſolita ſunt, quod majus ar-

NOTÆ.

ora hominum ferantur, iiſdemque quibus lingua Rom. ſpatiis pervagentur.

6. *Vt ſecura velint.*] Lego, *nolint.* Rhenanus. Clauſula addita, Rodolphus: *Vt dubia laudent, ſecura nolint.* Lipſius. Acutius videatur, *ut dubia laudent, ſecura malint* Acidalius.

Secura nolint] Ut ſcil. pericula velint, quibus præcipue nempe illuſtratur ac celebratur eloquentia. Secura volunt, ſed ſimul & ſpernunt. Dubia, adverſa & diſcrimina audacius, rebus præſentibus inquieti ſuſcipiunt, & avidius hæc ut ſcil. de eventu anxii, ioquiruntur, legunt, audiunt; ſecura & periculis vacua, ut nullius audaciæ & famæ faſtidioſi aſpernantur. Alii forte multi ſe ſecuros volunt, & in aliis audaciam celebrant.

1 *Nemo intra pauciſſimas horas.*] Plin lib 6. ep 2. *Increbuit paſſim & invaluit conſuetudo, binas, vel ſingulas clepſydras, interdum & dimidias & dandi & petendi. Nam & qui dicunt, egiſſe malunt, quam agere, & qui audiunt, finiri, quam judicare. tanta negligentia, tanta deſidia, tanta denique irreverentia ſtudiorum, periculorumque eſt. An nos ſapientiores majoribus noſtris? Nos legibus ipſis juſtiores? quæ tot horas, tot dies, tot comperendinationes largiuntur? Hebetes illi, & ſupra modum tardi? nos apertius dicimus, celerius intelligimus, religioſius judicamus, quia paucioribus clepſydris præcipitamus cauſas, quam diebus explicari ſolebant... quoties judico, quod vel ſæpius facio, quam dico, quantum quis plurimum poſtulat aquæ do. Etenim temerarium exiſtimo divinare quam ſpatioſa ſit cauſa inaudita, tempuſque negotio finire, cujus modum ignores, præſertim cum primam religioni ſuæ judex patientiam debeat. quæ pars magna juſtitiæ eſt. At quædam ſupervacua dicuntur. etiam. Sed ſatius eſt & hæc dici, quam non dici neceſſaria, præterea an ſint ſupervacua, niſi cum audieris, ſcire non poſſis.* Sic & lib. 4. ep. 9. *Egeram horis tribus, & dimidia ſuperaret ſeſquihora. Nam cum ex lege accuſator ſex horas, novem reus accepiſſet, ita diviſerat tempora reus inter me & eum qui dicturus poſt erat, ut ego quinque horis, ille reliquis uteretur.* Idem lib. 2. ep. 11. *Dixi horis pæne quinque. Nam duodecim clepſydris (quas ſpatioſiſſimas acceperam) ſunt additæ quatuor.* Alibi ſcripſit ſe dixiſſe *horis ſeptem.* quæ horæ longiores noſtris per æſtatem, hieme breviores. nam dies durabat 12 horis quocunque tempore

2. *Primus tertio conſulatu Cn. Pompejus aſtrinxit.*] Addit Rodolphus: *Primus hujus rei ſpatia tertio* &c. Sane etiam in hac tranſlatione perſiſtit: *Quomodo nobiles equos curſus & ſpatia probant: ſic eſt aliquis oratorum campus* &c. *Lipſius.*

3. *Omnia in legibus.*] Alii, *omnia legibus.* Forte, *ex legibus.*

4. *Solita ſunt.*] Forte *ſolita ſint,* quod majus argumentum eſt? quo argumento magis evincitur, ſcil. olim apud prætores majora negotia olim tranſacta eſſe, quam quod tum cauſæ centumvirales adeo infra gloriam & ſplendo-

gumentum eſt, quam quod [1] cauſſæ centumvirales quæ nunc primum obtinent locum, adeo ſplendore aliorum judiciorum obruebantur, ut neque Ciceronis, neque Cæſaris, neque Bruti, neque Cœlii, neque Calvi, non denique ullius magni oratoris liber apud centumviros dictus legatur, exceptis orationibus Aſinii, quæ *pro heredibus Urbiniæ* inſcribuntur, ab ipſo tamen Pollione mediis divi Auguſti temporibus habitæ, poſtquam longa temporum quies, & continuum populi otium, & aſſidua ſenatus tranquillitas, & maximi principis diſciplina, ipſam quoque eloquentiam ſicut omnia alia pa-
39 caverat? Parvum & ridiculum fortaſſe videtur quod dicturus ſum, dicam tamen vel ideo ut rideatur. Quantum humilitatis putamus

NOTÆ.

rem aliorum judiciorum erant, ut optimi oratores ibi agere cauſas nollent, ac ſpernerent?

1. *Cauſa centumvirales ſplendore aliorum judiciorum obruebantur.*] Cicero de oratore lib. 1 *Nam volitare in foro, hærere in jure ac prætorum tribunalibus, judicia privata magnarum rerum obire, in quibus ſæpe non de facto, ſed de æquitate ac jure certetur, jactare ſe in cauſis centumviralibus, in quibus uſucapionum, tutelarum, gentilitatum, agnationum, alluvionum, circumluvionum, nexorum, mancipiorum, parietum, luminum, ſtillicidiorum, teſtamentorum ruptorum, cæterarumque rerum innumerabilium jura verſentur, cum omnino quid ſuum, quid alienum, quare denique civis, an peregrinus, ſervus, an liber quiſpiam ſit, ignores, inſignis eſt impudentia.* Ubi bene, *ruptorum.* Nam Quintil. lib. 5. 2. *Ut de reſciſſis patrum teſtamentis, vel contra filios confirmatis.*

Cauſſa centumvirales.] Hoc in judicio licentiam juvenum deſcribit, & impudentiam auditorum temere plaudentium. Nam plauſum tunc pretio & mercede redimebant, ac prout opulenti, ita & diſerti erant. Plin. lib. 2. ep. 14. *Sunt perpauci, quibuſcum juvat dicere* (apud centumviros.) *Cæteri audaces, atque etiam magna ex parte adoleſcentuli obſcuri, ad declamandum huc tranſeunt, tam irreverenter & temere, ut mihi Attilius noſter expreſſe dixiſſe videatur, ſic in foro pueros à centumviralibus cauſſis auſpicari, ut ab Homero in ſcholis. Nam hic quoque, ut illic, primum cœpit eſſe, quod maximum eſt. Ac Hercule ante memoriam meam (ita majores natu ſolebant dicere) ne nobiliſſimis quidem adoleſcentibus locus erat, niſi aliquo conſulari producente, tanta veneratione pulcherrimum opus colebatur. Nunc refractis pudoris & reverentiæ clauſtris, omnia patent omnibus. Nec inducuntur, ſed irrumpunt. Sequuntur auditores actoribus ſimiles, conducti & redempti mancipes. Convenitur in media Baſilica, ubi tam palam ſportulæ, quam in triclinio dantur. Ex judicio in judicium pari mercede tranſitur. Inde jam non inurbane* σοφοκλεῖς *vocantur, iiſdem Latinum nomen impoſitum eſt. laudiceni & tamen creſcit in dies fœditas utraque lingua notata. Heri duo nomenclatores mei (habent ſane ætatem eorum, qui nuper togas ſumpſerunt) ternis denariis ad laudandum trahebantur. tanti conſtat, ut ſis diſertiſſimus. Hoc pretio quamlibet numeroſa ſubſellia implentur. Hoc ingens corona colligitur. Hoc infiniti clamores commoventur. cum* μεσόχορος (qui medius in choro eſt) *dedit ſignum (opus eſt enim ſigno apud non intelligentes ne audientes quidem) nam plerique non audiunt, nec ulli magis laudant... ſcito eum peſſime dicere qui laudabitur maxime.*

eloquentiæ attuliſſe [1] pænulas iſtas, quibus aſtricti & velut incluſi cum judicibus fabulamur? quantum virium detraxiſſe orationi auditoria & tabularia credimus in quibus jam fere plurimæ cauſſæ explicantur? Nam quomodo nobiles equos curſus & ſpatia probant; ſic eſt aliquis oratorum campus, per quem niſi liberi & ſoluti ferantur, debilitatur ac frangitur eloquentia. Ipſam quinimmo curam & diligentem ſtyli anxietatem contrariam experimur: quia ſæpe interrogat judex; [2] *quando incipias*; & ex interrogatione ejus inci-

NOTÆ.

1. *Pænulas iſtas, quibus adſtricti & velut incluſi cum judicibus fabulamur.*] Pænulas hic dat oratoribus: at Fabius l. xi. cap 3. non niſi togæ meminit, ex quo vir doctus efficit, Fabium hujus dialogi auctorem non eſſe. Sed quum hic ſexto Veſpaſiani anno hos introducat loquentes, & ſe huic ſermoni interfuiſſe dicat, non alios mores, quam qui Quintiliani ævo viguerunt, hic debuit deſcribere.

Quid ergo dicemus? Quemadmodum Meſſalla hic cauſas corruptæ ejus ævi eloquentiæ recenſens, vitiaque exagitans *pænularum* tantum meminit, quas improbat, non togæ quam probat: ſic Fabium non tam quid fiat interdum, quam quid fieri debeat, docentem, togarum ſolarum facere mentionem. Nam utriſque pro re & loco uſos ejus temporis patronos, ex his locis colligitur.

Niſi ſi aliquis velit à Domitiano reductas, togas cum ante pænulæ in forum irrupiſſent Fabius: *Eſt aliquid in amictu quod ipſum aliquatenus temporum conditione mutatum eſt. Nam veteribus nulli ſinus: per quam breves poſt illos fuerunt. Itaque etiam geſtu neceſſe eſt uſos eſſe, in principiis eos alio, quorum brachium ſicut Græcorum, veſte continebatur: ſed nos de præſentibus loquimur* Schelius. Non malos mores omnes arguit Fabius, ſed bonos novo oratori præcipit. In dialogo loquitur in utramque partem. An inſtitutiones orat quæ graves & maturæ ac conciſæ, ea omnia referant quæ dialogus paſſis eloquentiæ velis, & ex ſententia veterum oratorum profert?

Pænulas iſtas quibus aſtricti.] Plin. lib. 2. ep. 19. *Neque ... me præterit actiones quæ recitentur, impetum omnem, caloremque, ac prope nomen ſuum perdere. ut quas ſoleant commendare ſimul & accendere judicum conſeſſus, celebritas advocatorum, expectatio eventus, fama non unius actoris, diductumque in partes audientium ſtudium. ad hoc dicentis geſtus, inceſſus, diſcurſus etiam, omnibuſque motibus animi conſentaneus vigor corporis. Vnde accidit ut qui ſedentes agunt, quamvis illis maxima ex parte ſuperſint eadem illa, quæ ſtantibus, tamen hoc, quod ſedent,* (quanto magis pænulis incluſi!) *quaſi debilitentur, & deprimantur. Recitantium vero, præcipua pronuntiationis adjumenta, oculi, manus præpediuntur. Quo minus mirum eſt, ſi auditorum intentio relangueſcit, nullis extrinſecus aut blandimentis capta, aut aculeis excitata.*

Pænulas.] *Pænulas* hic memorat; at Quintil. *togam*. Sed hic Maternus in rem ſuam libere & oratorie concionatur. Deprimit hic Fabius judicia & cauſſas & cauſſidicos ſui ævi; at in inſtitutionibus orat. juvenem oratorem docet, præparat, exornat. Forte patroni qui nondum per ætatem ſenatorii erant, pænulis induti ſic fabulabantur apud judices; at non ſenatores, quibus in foro, non niſi togatos verſari, & agere cauſſas licuit.

2 *Quando incipias*] Forte, *quando incipis* quando ingrederis cauſſam, cum incepturus es, aut cum incipis agere, cum interrogat Judex de aliqua re quæ ad cauſſam pertinet, & tum ab iſta re incipit patronus. quod invertit totam

piendum eſt. Frequenter [1] probationibus & teſtibus, ſilentium patronus indicit. unus inter hæc dicenti ac alter aſſiſtit, & res velut in ſolitudine agitur. Oratori autem clamore plauſuque opus eſt, & velut quodam theatro. qualia cottidie antiquis oratoribus contingebant: cum tot pariter ac tam nobiles forum coarctarent: cum clientelæ quoque, & tribus, & municipiorum legationes, ac partes Italiæ periclitantibus aſſiſterent: cum [2] in pleriſque judiciis crederet populus Roman. ſua intereſſe quid judicaretur. Satis conſtat C. Cornelium, & M. Scaurum, & T. Milonem, & L. Beſtiam, & P. Vatinium, concurſu totius civitatis & accuſatos & defenſos, ut frigidiſſimos quoque oratores, ipſa certantis populi ſtudia, excitare & incendere potuerint. Itaque hercule ejuſmodi libri exſtant, ut ipſi quoque qui egerunt, non aliis magis orationibus cenſeantur.

40 Jam vero conciones aſſiduæ, & datum jus quoque potentiſſimum quemque vexandi, atque ipſa inimicitiarum gloria: cum ſe plurimi diſertorum, ne à P. quidem Scipione, aut Sylla, aut Gn. Pompejo abſtinuerint, & ad inceſſendos principes viros, ut eſt natura invidiæ, a populi quoque hiſtriones auribus uterentur, quantum ardorem ingeniis, quas oratoribus faces admovebant! Non de otioſa & quieta re loquimur, & quæ probitate & modeſtia gaudeat: ſed eſt magna iſta & notabilis eloquentia, alumna licentiæ, quam ſtulti *libertatem* vocabant, [3] comes ſeditionum, effrenati populi incitamentum, ſine obſequio, ſine [4] ſervitute, contumax, temeraria, arrogans, [5] quæ in bene conſtitutis civitatibus non oritur. Quem enim oratorem

INTERPRETATIO.

a *Populi quoque.*] Ut populi Rom. auribus hiſtriones etiam uterentur, aut potius abuterentur.

NOTÆ.

meditationem oratoris & diligentiam. & hoc ſtili auxiliari maxime contrarium. Et quid tum proſit diligentia, cum totus nidu concionis perturbatur? Sic jubet ſæpe judex ut à re incipias, teſte Fabio in inſtit. lib. 4. 1. *Aliquando tamen uti, nec ſi velimus* (procemio) *licet, cum judex occupatus, cum anguſta ſunt tempora, cum major poteſtas ab ipſa re cogit incipere.*

1. *Probationibus.*] Sæpe probationes & teſtes ſilere jubet patronus, ut ſcil. rationibus & eloquentiæ vi teſtimonia hæc confirmet, aut infirmet & refellat. Num potius ſilentium indicit patronus, ut ſit ſpatium, quo audiat judex probationes & teſtes?

2. *In pleriſque.*] In judiciis ſcil. quæ ad Rempub. aut ad exemplum ſpectarent. Si princeps judiciorum ſatagit, quid ni & pôpulus Rom. rerum dominus?

3. *Comes.*] Alii, *fomes.* ſed non dicit hic quid faciat eloquentia, ſed qui & unde, *oriatur.* primò *comes*, dein & fomes ſeditionum eſſe potuit.

4. *Servitute.*] Alias, *ſeveritate.* Recte, *ſervitute.* nam *obſequium* & *ſervitus* differunt tantum ſecundum magis & minus.

5. *Quæ in bene conſtitutis civitatibus.*] Cicero Bruto: *Pacis eſt comes*

[1] Lacedæmonium, quem [2] Cretenſem accipimus? quarum civitatum ſeveriſſima diſciplina, & ſeveriſſimæ leges traduntur. Nec Macedonum quidem ac Perſarum ac ullius gentis, quæ certo imperio contenta fuerit, eloquentiam novimus. [3] Rhodii quidam, Athenienſes plurimi oratores exſtiterunt: apud quos omnia populus, omnia imperiti, omnia, ut ſic dixerim, omnes potetant. Noſtra quoque civitas donec [4] erravit, donec ſe partibus, & diſſenſionibus, & diſcordiis confecit, donec nulla fuit in foro pax, nulla in ſenatu concordia, nulla in judiciis moderatio, nulla ſuperiorum reverentia, nullus magiſtratuum modus: tulit ſine dubio valentiorem eloquentiam, ſicuti indomitus ager habet quaſdam herbas lætiores. [5] Sed nec tanti Reipublicæ Gracchorum eloquentia fuit, ut pateretur & leges: nec [6] bonæ formam eloquentiæ Cicero tali exitu penſavit.

NOTÆ.

otiique ſocia & jam bene conſtitutæ civitatis quaſi alumna quædam eloquentia.

1. *Quem . . Lacedæmonium.*] Cicero Bruto: *Hoc autem ſtudium non erat commune Græciæ, ſed proprium Athenarum. Quis enim aut Argivum oratorem aut Corinthium aut Thebanum ſcit fuiſſe temporibus illis? Niſi quid de Epaminonda, docto homine, ſuſpicari libet. Lacedæmonium vero uſque ad hoc tempus audivi fuiſſe neminem.*

Quintil. lib 3. cap. 8. *Minus Lacedæmone ſtudia literarum quam Athenis honoris merebuntur: plus patientia, fortitudo.*

Lacedæmonium.] Lacedæmon, urbs Laconiæ tractus, in Peloponneſo provincia Græciæ. hodie ruinæ viſuntur prope *Miſitram* urbem Tzaconiæ tractus, in Morea provincia præfecturæ Romeliæ ſub Turcico imperio Europæo. *Tillemonius.*

2. *Cretenſem.*] Creta inſula maris Mediterranei, ad orientem & meridiem Græciæ regionis. hodie *Candie* in Turcico imperio Europæo &c *Tillemonius.*

3. *Rhodii.*] Rhodus, una inſularum Sporadum prope Aſiam minorem. hodie *Rhodes* contra oram Natoliæ, ſub præfecto Maris vel Inſularum, in Turcico imperio Aſiatico. *Tillemon.*

Rhodii quidam.] Quintil. lib. 12. 12. Præter genus dicendi Atticum & Aſianum, *tertium adjecerunt genus, Rhodium: quod velut medium eſſe, atque ex utroque miſtum volunt. Neque enim Attice preſſi, neque Aſiane ſunt abundantes, ut aliquid habere videantur gentis, aliquid auteris. Æſchines enim qui hunc exilio delegerat locum, intulit eo ſtudia Athenarum, quæ velut ſata quædam cœlo terraque degenerant, ſaporem illum Atticum peregrino miſcuerunt. Lenti ergo quidem ac remiſſi, non ſine pondere tamen, neque fontibus puris, neque torrentibus turbidis, ſed lenibus ſtagnis ſimiles habentur. Nemo igitur dubitaverit longe eſſe optimum genus Atticorum. In quo ut eſt aliquid inter ipſos commune, id eſt, judicium acre, terſumque; ita ingeniorum plurimæ formæ.*

4. *Erravit.*] Hoc eſt fluctuavit, ni malis, *certavit.* Rhenanus.

5. *Sed nec tanti.*] *Nec tanti* momenti Reipub fuit eloquentia Gracchorum, ut ideo ipſa vellet, deberet, aut poſſet etiam pati ipſorum leges. ſic Fabius lib. 7. *an etiam reus tanti putaverit pœnam ſubire.* i. e. an tanti momenti rem eſſe putaverit, ut ideo pœnam ſubire vellet.

6. *Bonæ formam eloquentiæ.*] Muretus, *famam.* Ego nihil muto. *Bonam eloquentiam* dicit ſalubrem & publice utilem. Qualem fuiſſe Ciceroni notum

41 [1] Sic quoque quod ſupereſt antiquis oratoribus, forum [2] non emendare, nec uſquam ad votum compoſitæ civitatis argumentum eſt quidem, quod nemo nos advocat, niſi aut nocens aut miſer. quod municipium [3] in civitatem noſtram venit, niſi quod aut vicinus populus, aut domeſtica diſcordia agitat? quam provinciam tuemur, niſi ſpoliatam vexatamque? Atqui melius fuiſſet [4] non queri, quam

NOTÆ.

eſt, & adſtipulatur Cremutius Cordus apud M. Senecam, qui roſtra eum ait coluiſſe piis concionibus.

Penſare exitu eloquentiam, eſt parem eloquentiæ exitum nancisci. Potuiſſet dicere: nec Reſpublica eloquentiam Gracchorum legibus eorumdem bene penſavit: nec Ciceroni tanti fuit ſalubrior eloquentia, ut ob eam talem exitum faceret.

Sane τὸ *famam* adderet aliquid ſententiæ, ut non modo utilitatibus ſed etiam gloria & magnitudine eius præferretur Gracchis. Poteſt tamen retineri *formam*, ut ſit idem quod genus dicendi.

Melius ſcil. fuiſſet Reipublicæ, Gracchos non fuiſſe diſertos, quam facundia ad ſeditioſas leges ferendas uti, & melius Ciceroni, quamvis ſalubris eloquentiæ genere vel fama caruiſſe, quam propter illam ſic perire. *Gronovius.*

Nec bona.] Forte, *nec bene famam eloquentia Cicero tali exitu penſavit.* Forte: nec tanti fuit bonæ forma eloquentiæ, quam Cicero reperit, ut tali exitu eam penſaret oratorum princeps. Forte: nec formæ tam egregiæ eloquentiæ Cicero parem vicem ſortitus. tali eloquentia non dignum exitum habuit, non tanti fuit id genus dicendi, licet perfectiſſimum, ut illud tam fatali exitu penſaret orator.

1. *Sic quoque.*] Sic quoque quod ſupereſt, forte, *ſupererat.* quod igitur abundabat antiquis oratoribus, excitabatque mire facundiam ipſorum, *forum* ſcil. *non emendata, nec uſquam ad votum compoſitæ civitatis*, certum ideo *argumentum* eſt, quod nemo nunc etiam nos advocat, niſi nocens aut miſer.

Vel quod ſupereſt & abundat antiquis oratoribus, forum ſcil. idipſum, *non emendata, nec uſquam ad votum*, & ut *pacis interfuit*, compoſitæ civitatis argumentum eſt. *Quis enim nos advocat* &c. Sed certe numquam talia ſatis inſtaurabimus, quicquid efficiamus & enitamur.

2. *Non emendare nec uſquam ad votum.*] Scribam: *non emendata, nec uſque ad.* Sequentia etiam in libro Farneſ. *Argumentum eſt. Quis enim nos advocat. niſi* &c. *Lipſius.*

Sic lego: *Nec antiquis oratoribus bona formam eloquentia* &c. *ſupereſt forum non emendata, nec uſque quaque ad votum compoſita civitatis argumentum eſt. Quid enim? quod nemo nos advocat* &c. Quid ſi tamen legas? *Nec antiquis oratoribus bona forma eloquentia* (ſcil. tanti fuit) *quam Cicero tali exitu penſavit.* Quamvis ſenſus tale quid requirit: *ut quo Cicero, tali eam exitu penſarent.* Acidal.

Scribe: *Sic quoque quod ſupereſt antiqui oratoribus, forum, non emendata, nec uſque ad votum compoſita civitatis argumentum eſt.* Nempe conciones ſuſtulerant Cæſares. una ratio ex tot apud antiquos occaſionibus oſtentandi ingenii & eloquentiæ exercendæ relicta erat, forum & cauſarum patrocinia. Hoc antiqui ſolum oratoribus ſupererat. Livius lib. 34. *Quod maturi erat circa, demoſſum & concitum eſt.* Gronovius.

3. *In civitatem.*] Alii, *in clientelam*, quæ forte explicatio fuit horum: *in civitatem.* non enim venere ſocii aut externi *in civitatem*, niſi ut ſe clientelæ partum adſererent.

4. *Non queri.*] Non queri ſcil quod

vindicari,

judicari. Quod ſi inveniretur aliqua civitas in quâ nemo peccaret, ſupervacuus eſſet inter innocentes orator, ſicut inter ſanos medicus. Quo modo tamen minimum uſus minimumque profectus ars medentis habet in his gentibus, quæ firmiſſima valetudine ac ſaluberrimis corporibus utuntur : ſic minor oratorum obſcuriorque gloria eſt inter bonos mores, & in obſequium regentis paratos. Quid enim opus eſt longis in ſenatu ſententiis, [1] cum optima cito conſentiant? Quid multis apud populum concionibus, cum de republica non imperiti & multi deliberent, ſed ſapientiſſimus & [2] unus? Quid [3] voluntariis accuſationibus, cum tam raro & tam parce peccetur? Quid [4] invidioſis & excedentibus modum defenſionibus, cum clementia cognoſcentis obviam periclitantibus eat? Credite optimi, & in quantum opus eſt diſertiſſimi viri, ſi aut vos prioribus ſæculis, aut iſti quos miramur, his nati eſſent, ac deus aliquis vitas veſtras, veſtra tempora repente mutaſſet; nec vobis ſumma illa laus & gloria in eloquentia, [5] neque illis modus & temperamentum defuiſſet. Nunc quoniam nemo eodem tempore aſſequi poteſt magnam famam & magnam quietem, bonis ſæculi ſui quiſque, citra obtrectationem alterius, utatur. Fi-

NOTÆ.

ſpoliati eſſent. melius certe fuiſſet, neque ſpoliari, neque queri, quam eloquentiæ telis vindicari. Hoc fatemur. Sed id neceſſarium, quia nulla civitas eſt in qua non peccetur ſupervacua certe eloquentia inter inſontes, & ubi nemo peccat, nemo vindicari eget.

1. *Cum optima cito conſentiant.*] Sic in vett. libris. Alii legunt, *optimi*. Rect. *optima*. ſic paſſim Quintilianus. Vide prœmium lib 8 *Optima rebus cohærent*, & ſtatim, *optima minime accerſita*.

A fine libelli, ut cuivis videre eſt, multa deſunt atque adeo præcipua diſſertationis pars. Sed mihi cum Deo, pauſa hic & finis : cui gratia & gloria in æternum. *Lipſius*.

2. *Vnus.*] Qui ſcil. rerum dominus ſit, vulgus impar curis publicis propter magnitudinem curarum, & ob multitudinem & inſcitiam regendi, *unus* qui ſit *ſapientiſſimus* par tantæ moli. Forte palpat hic Domitianum, ut ſolet in inſtitutionibus orat.

3. *Voluntariis accuſationibus.*] Sponte ſubire accuſationes, turpe & crimino-ſum, & ſæpe nocentior qui accuſaret & vindicaret ſcelus, quam qui commiſiſſet. conceſſum id in Reipub. ſalutem, non in perniciem. Dabat quandoque ſenatus patronos qui accuſarent, ſæpe & princeps imperabat. eligebat & ſenatus ex ſuis qui defenſionem reorum ſuſciperent Sed turpe talia ſubiiſſe ultro. Plin. lib. 3 ep 7. de Silio Italico : *Læſerat famam ſuam ſub Nerone, credebatur ſponte accuſaſſe.* Exin patet apud Tac. lib. 4. hiſt. ubi de Regulo, delendum eſſe τὸ *ex S. C.*

4. *Invidioſis.*] Forte ex magno paratu & nimia oſtentatione eloquentiæ, forte & ex magna fama talium præliorum & victoriæ. Ut quis defendatur ampliſſime, debent accuſatores laceſſi, oppugnari, repelli : debent refundi probra, convicia, flagitia in ipſos accuſantes; in ſubſcriptores, in propinquos, in teſtes, in amicos partis alterius. quod ſine magna mole offenſionum fieri non potuit. unde invidia forte ſæpe mota in ipſos dominantes, in libertos Cæſaris, in magiſtros dominationis, in primores civitatis. unde inimicitiæ perpetuæ, pericula, exilia fugæ &c.

5. *Neque illis.*] *Neque illis modus* in eloquentia *& temperamentum defuiſſet.*

42 nierat Maternus. Tum Meſſalla: *Erant quibus* contradicerem, erant de quibus plura dici vellem, niſi jam dies eſſet exactus. *Fiet*, inquit Maternus poſtea arbitratu tuo & ſi qua tibi obſcura in hoc meo ſermone viſa ſunt, de his rurſus conferemus. Ac ſimul aſſurgens & Aprum complexus. *Ego*, inquit, te poëtis: Meſſalla, antiquariis, criminabimur. *At ego* vos rhetoribus & ſcholaſticis, inquit. Cum adriſiſſent, diſceſſimus.

NOTÆ.

quod nunc requiritur noſtris temporibus, cum jam pacata ſint omnia, uno imperante, ac pacis intersit *modum* habere. At quia nemo nunc poteſt aſſequi ſimul & magnam eloquentiæ famam, & magnam in civitate quietem, jam prudentiſſimus quiſque ſeculi ſui bonis & commodis, citra obtrectationem alterius ætatis, uti debet.

Ibi jam tempus finem notis imponendi cum Deo, cui gloria æterna & infinita ſit, niſi adhuc diſcutienda quæſtio videretur, an vere Fabii ſit hic dialogus. Quare & hic nonnulla addemus, ex quibus clare & evidenter conſtabit eſſe verum genuinum & germanum opus Quintiliani. Nam certe voces ſimplices eædem paſſim toto hoc libro leguntur ita familiares & propriæ hujus auctoris, ut vix in alio ullo reperiantur, ut *ſignatio*, *ſignaſſe*, *utique*, *intellectus ſenſus*, *profectus*, *offenſa* &c. Ita ut ipſæ pro compoſitis ſæpe uſurpentur, quod ipſi proprium. Unum forte eſt quod repugnet, aut certe repugnare videatur genio illius auctoris, nempe hilarior & exſultantior ſermo, & tot voces ſynonimæ, quaſi ſimul congeſtæ ac præter modum affluentes Sed cauſſa hinc eſt quod Fabius juvenis adhuc dialogum hunc compoſuerit, & quia tum præcipue Tullium eloquentiæ principem & ſummum dicendi magiſtrum æmulari, referre, & velut exſcribere geſtiret. Et certe ſic multus paſſim Cicero in ſynonimis cumulandis. Sic lib 9. epiſt. ad fam. 23. *Conſtitui ad te venire, ut & viderem te, & viſerem.* Pro domo 27. *Qui mea ſaluti opem & auxilium tuliſſet.* Et 1. de orat *Neque vero nobis cupientibus atque exoptantibus fructus otii datus eſt* Ibid. *Iam vero conſilio ac ſapientia qui regere ac gubernare Rempub. poſſent*, &c Lib 4. in Verrem: *Quas illorum querimonias nolite . . aſpernari, nolite contemnere ac negligere.* Philipp 5. *Majores noſtri, veteres illi, admodum antiqui leges annales non habebant.* De Univ. 34 *Credendum nimirum eſt veteribus & priſcis . . viris* Lib. 11. ep. 21. *Hanc ipſam recentem novam devoravit.* Pro Flacco 13. *Lege hac recenti & nova* 1. Fam. 9. *Rerum denique omnium ſocium comitemque habebis.* Sic & alibi paſſim. Sic ergo Ciceronem æmulabatur Fabius in Dialogo. Junior autem ſcripſit dialogum, ipſomet teſte, cum ſcil. quinquennem filium amiſit. Forte ipſe tum attigerat 25. aut trigeſimum ætatis annum. quare profluentior hic ſermo, & quaſi paſſim luxuriatur. Quod non mirum in juvene excellentioris indolis ac ſpei. Ipſeque Fabius id teſtatur, & approbat in ſe & in aliis. Sic ille lib 11. 1. *Ipſum etiam eloquentiæ genus alios aliud decet Nam neque tam plenum & erectum & audax, & præcultum ſenibus convenerit, quam preſſum & mite & limatum, & quale intelligi vult Cicero, cum dicit orationem ſuam cœpiſſe caneſcere: ſicut veſtibus quoque non purpura coccoque fulgentibus illa ætas ſatis apta ſit. In juvenibus etiam uberiora paulo, & pene periclitantia feruntur.* Sic & lib. 12. 1. de Tullio: *Quamquam enim ſtetiſſe ipſum in faſtigio eloquentiæ fateor, ac vix quid adjici potuerit, invenio, fortaſſe inventurus, quid adhuc abſciſſurum putem fuiſſe* (*nam fere ſic docti judicaverunt, plurimum in eo virtutum, nonnihil fuiſſe*

vitiorum : & ſe ipſe multa ex illa juvenili abundantia coërcuiſſe teſtatur) tamen *quando nec ſapientis ſibi nomen , minime ſui contemtor , aſſeruit, & melius dicere certe data longiore vita & ætate ad componendum ſecuriore potuiſſet* &c. At cum Fabius compoſuit inſtitutiones oratorias, ex quibus genium ejus dignoſcere & comparare cum dialogo conſtituimus, jam ſenior fuit, jam gravior, jam maturius annis, & tum par etiam oratio ejus ſeu præceptio fuit. Præterea longe alia ratio eſt elegantiſſimæ orationis , qua loquentes inducuntur celeberrimi hujus ævi oratores, & quidem *iiſdem ipſorum numeris & rationibus* , ut ipſe teſtatur auctor, longe, inquam, alia ratio eſt dialogi & inſtitutionum orator. quæ tantum præcipiunt regulas quaſdam, aut certe placita ac præcepta magiſtrorum artis referunt, in quibus ſcil. nec liberrime ſpatiari juvat, aut decet, ubi ſcil. nulla perpetua oratio, & ubi quo brevior regula fuerit, modo perſpicua ſit, eo melior eſt. Sic igitur inſtitutiones nihil fere eloquentiæ Fabianæ præferunt, aut certe pauca admodum & exempla hæc ſæpius ex antiquis oratoribus & magiſtris deſumpta , non ex ipſo Fabii ingenio. Habemus tantum quædam ipſius proœmia, & loca nonnulla quæ certe nitorem & facundiam illius nobis exhibent , ſed non plene , neque ſatis abunde, ut ſimilitudo dialogi penitus inclareſcat. At ſi haberemus quaſdam orationes ejus continuas , ut eam quam priorem emiſit, & quam apud reginam Berenicem habuit in ſua cauſſa, ſi haberemus etiam totum & integrum Dialogum, res longe clariùs innoteſceret. Sed hunc miſere diſcerptum ac ſemilacerum præcipue, circa finem nobis incurioſi antiqui reliquerunt. quod auget dificultatem judicii.

Attamen, ſi profluentiam illam ſermonis excipias quæ in dialogo elucet magis , re attente & ſedulo perſpecta , omnia ſimilia , germana, paria , aut certe *vel* eadem reperies in inſtit. oratoriis & in dialogo iſto. Ratio, ordo, modus, methodus, probationes , comparationes, ſimilitudines , argumenta , exempla, omnia ſimilia , aut certe eadem fere quandoque ad verbum exſcripta. Comparationes & ſimilitudines fere deſumptæ ex muſica , ex medicina , ex habitu corporis , ex ludo gladiatorum aut certaminibus athletarum, per comparationem ſcil. cum umbratilibus declamatorum , aut veris oratorum præliis. etiam & ex ſpatiis & curſu equorum nobilium aut etiam ex pictura & ſtatuaria antiqua & nova , aut vel ex ipſa agricultura & œconomica. ex quibus facile ſimilitudo ingenii & auctoris colligitur.

Eadem eſt ratio utroque libro. idem eſt ordo diſputandi in dialogo , & præcipiendi in inſtitutionibus oratoriis, & informandi juvenem, ut perfectus evadat orator. Nec potuit orator afferre cauſſas corruptæ eloquentiæ, quin multa ſimul argueret in juvenibus, in parentibus , in magiſtris ipſis, & ſcholis declamationum, quin multa præcepta artis exhiberet , referret , & quaſi inſtauraret, quæ ſcil. jam coætanei ejus contemperant , ut & ipſam eloquentiam.

Igitur in Dialogo cap. 28 quærere incipit cauſſas corruptæ eloquentiæ , & jam inde ab ortu & à cunis ipſis corruptos pueros urbanis vitiis oſtendit. *Quis enim* inquit, *ignorat & eloquentiam & ceteras artes deſciviſſe ab iſta vetere gloria , non inopia hominum , ſed deſidia juventutis & negligentia parentum , & inſcientia præcipientium .. quæ mala primum in urbe nata* &c. *Ego de urbe & his propriis ac vernaculis vitiis loquar, quæ natos ſtatim excipiunt , & per ſingulos ætatis gradus cumulantur.* Et cap. 29. *Nunc natus infans delegatur Græculæ alicui ancillæ , cui adjungitur unus aut alter ex omnibus ſervis plerumque viliſſimus . . . Jam vero propria & peculiaria hujus urbis vitia pene in utero matris concipi mihi videntur , hiſtrionalis favor , & gladiatorum equorumque ſtudia . . Tranſeo prima diſcentium elementa* , (intelligit primas literas & pronuntiationem) *in quibus & ipſis parum elaboratur , nec in auctoribus cognoſcendis , nec in evolvenda antiquitate* &c. Dein per gradus aſcendit & vitia ſigillatim deſcribit. At-

guit imperitos fuiſſe juvenes cæterarum artium, unde profluit & exuberat eloquentia, & ſine quibus haberi non poteſt.

In libris,inquit,Ciceronis deprehendere licet, non Geometria,non Muſica,non grammatica, non denique ullius ingenuæ artis ſcientiam ei defuiſſe. Ille dialectica ſubtilitatem . . . cognovit. Ita ex multa eruditione, ex pluribus artibus, & omnium rerum ſcientia exundat & exuberat illa admirabilis eloquentia &c. Aliud vitium etiam arguit in juvenibus. *Hæc ſibi illi veteres perſuadebant: ad hæc efficienda intelligebant opus eſſe, non ut Rhetorum ſcholis declamarent, nec ut fictis, nec ullo modo ad veritatem accedentibus controverſiis linguam modo & vocem exercerent; ſed ut his artibus pectus implerent* &c. Infra: *Ideoque & juris ſcientiam veteres oratores comprehendebant; & grammatica, muſica & geometria imbuebantur . . . quod adeo negligitur ab horum temporum diſertis, ut in actionibus eorum fex quoque cottidiani ſermonis, fœda ac pudenda vitia deprehendantur* &c. Hîc ergo arguit juvenes, nutrices, parentes, præceptores, & ipſos dicendi magiſtros, ſimul & docet quid agere debeant: ita parter & in inſtitutionibus orat. informat juvenem, incipiens à cunis & ipſis nutricibus & muliereulis, aut pædagogis qui intra domum docebant pueros. dein mox deducit juvenem ad ſcholam & in forum & ad oratorem urbis præſtantiſſimum quem ſæpius adeat, comitetur &c. Sic igitur ille cap 34. dial. *Et apud majores noſtros juvenis ille qui foro & eloquentiæ parabatur, imbutus jam domeſtica diſciplina, refertus honeſtis ſtudiis, deducebatur à patre, vel à propinquis ad eum oratorem qui principem locum in civitate tenebat. Hunc ſectari, hunc perſequi, hujus omnibus dictionibus intereſſe, ſive in judiciis, ſive in concionibus aſſueſcebat* &c. c.35. *At nunc adoleſcentuli noſtri deducuntur in ſcenas ſcholaſticorum qui rhetores vocantur.deducimur . . . in ſcholas, quibus non facile dixerim utrumne locus ipſe, an condiſcipuli, an genus ſtudiorum plus mali ingeniis afferant. Nam in loco nihil reverentia* &c. *Controverſiæ . . . quales per fidem, & quam incredibiliter compoſita! Sequitur autem ut materiæ abhorrenti à veritate par declamatio quoque adhibeatur.*

En vitia, en cauſſæ corruptæ eloquentiæ, quas ſimiliter & eodem ordine ac modo arguit & diſtinguit Fabius in Inſtit. oratoriis, & quibus remedium affert pro virili parte,informando juvenem ab ipſo ortu, eximiis eloquentiæ præceptis. Quæ ſimilia prorſus ipſe leges & agnoſces in ſequentibus, quæ & ideo excerpſimus ex Fabio, ut clare tandem conſtet verum ac proprium illud eſſe Quintiliani decus & opus.

Lege ſolummodo titulos primi libri Inſtit.Sic 1.tit. *Quid circa primam pueri inſtitutionem providendum ſit, & quemadmodum prima elementa tradenda ſint.*Et cap.1. *Igitur nato filio ſpem pater de illo primum quamoptimam capiat. ita diligentior à principiis fiet . . . Protinus ut erit parens factus, acrem quam maxime curam ſpei futuri oratoris impendat. Ante omnia, ne ſit vitioſus ſermo nutricibus, quas,ſi fieri poſſet, ſapientes Chryſippus optavit: certe quantum res pateretur, optimas eligi voluit . . hæ primum audiet puer, harum verba effingere imitando conabitur . . . In parentibus vero quam plurimum eſſe eruditionis optaverim. Verum nec de patribus tantum loquor. Nam Gracchorum eloquentiæ multum contuliſſe accepimus Corneliam matrem, cujus doctiſſimus ſermo in poſteros quoque eſt tranſlatus . . . de pueris inter quos educabitur ille huic ſpei deſtinatus, idem quod de nutricibus dictum ſit. De pædagogis hoc amplius, ut aut ſint eruditi plane, quam primam eſſe curam velim . . . Nec minus error eorum nocet moribus* &c. Etiam lib 1.cap 2. *Si bona ipſius* (pueri) *indoles, ſi non cæca ac ſopita parentum ſocordia eſt, & præceptorem eligere ſanctiſſimum quemque (cujus rei præcipua prudentibus cura eſt) & diſciplinam quæ maxime ſevera fuerit, licet: & nihilominus amicum, gravem virum, aut fidelem libertum lateri filii ſui adjungere: cujus aſſiduus comitatus etiam illos meliores faciat, qui timebuntur . . . Utinam liberorum noſtrorum mores non ipſi per-*

deremus. *Infantiam ſtatim deliciis ſolvimus. Mollis illa educatio, quam indulgentiam vocamus, nervos omnes & mentis & corporis frangit. Gaudemus ſi quid licentius dixerint. Verba ne Alexandrinis quidem permittenda deliciis riſu & oſculo excipimus .. noſtras amicas, noſtros concubinos vident. omne convivium obſcenis canticis ſtrepit, pudenda dictu ſpectantur.* En vitia Urbis. Mox de inſcitia præcipientium ſic addit lib. 12 11. *Omnia enim breviora reddet ordo & ratio, & modus, ſed culpa eſt in præceptoribus prima, libenter detinentibus puerum, partim cupiditate diutius exigendi mercedulas, partim ambitione, quo difficilius ſit quod pollicentur, partim etiam inſcitia tradendi, vel negligentia.* Dein & lib. 2. 10. *Eo quidem res iſta culpa docentium recidit, ut inter præcipuas quæ corrumperent eloquentiam, cauſſas, licentia atque inſcitia declamantium fuerit.* Quid clarius?

Et tandem poſt domeſticam diſciplinam docet, adeundum eſſe oratorem optimum, & qui principem in civitate locum teneat. Sic autem habet lib. 2. 3. Sunt qui *non continuò tradendos* (pueros) *eminentiſſimo cuique rhetori credunt, ſed apud minores aliquandiu detinent: tamquam inſtituendis artibus magis ſit apta mediocritas præceptoris.* Infra: *Quod eos qui ampliorem dicendi facultatem ſunt conſecuti, non putant ad minora deſcendere: idque interim fieri, quia faſtidiant præſtare hanc inferioribus curam: interim quia omnino non poſſint. Ego porro eum qui nolit, in numero præcipientium non habeo: poſſe autem maxime, ſi velit, optimum quemque contendo. Primum quod eum qui eloquentia cæteris præſtet, illa quoque per quæ ad eloquentiam pervenitur, diligentiſſime percepiſſe credibile eſt. Deinde quia plurimum in præcipiendo valet ratio quæ doctiſſimo cuique planiſſima eſt.*

Inferius: *Ea cauſa vel maxima eſt cur optimo cuique præceptori ſit tradendus puer, quod apud eum diſcipuli quoque melius inſtituti, aut dicent quod inutile non ſit imitari, aut ſi quid erraverint, ſtatim corrigentur: at indoctus ille etiam probabit fortaſſe vitioſa, & placere audientibus judicio ſuo coget. Sit ergo tam eloquentia quam moribus præſtantiſſimus, qui ad Phœnicis Homerici exemplum dicere ac facere doceat.* Et lib. 12. 11. *Frequentabunt verò ejus domum optimi juvenes more veterum, & veram dicendi viam velut ex oraculo petent. Hos ille formabit quaſi eloquentiæ parens, & ut vetus gubernator, litora & portus & quæ tempeſtatum ſigna, quid ſecundis flatibus, quid adverſis, ratis poſcat, docebit: non humanitatis ſolum communi ductus officio, ſed amore quodam operis. Nemo enim minui velit id, in quo maximus fuit. Quid porro eſt honeſtius, quam docere quod optime ſcias? Sic ſe ad Cœlium deductum à patre Cicero profitetur. Sic Panſam, Hirtium, Dolabellam in morem præceptoris exercuit, quotidie dicens audienſque.* Etiam lib. 10. 5 *Quare juvenis qui rationem inveniendi eloquendique à præceptoribus diligenter acceperit, (quod non eſt infiniti operis, ſi docere ſciant) & exercitationem quoque modicam fuerit conſecutus, oratorem ſibi aliquem (quod apud majores fieri ſolebat) deligat, quem ſequatur, quem imitetur, judiciis interſit quamplurimis, & ſit certaminis cui deſtinatur, frequens ſpectator, tum cauſſas vel eaſdem quas agi audierit, ſtilo & ipſe componat, vel etiam alias, veras modo: & utrinque tractet: & quod in gladiatoribus fieri videmus, in rebus actis exerceatur, ut feciſſe Brutum diximus pro Milone.* Rurſus cauſſas addit cur eligendus optimus ſit præceptor lib. 2 4 *In primis evitandus & in pueris præcipue magiſter aridus, non minus quam teneris adhuc plantis ſiccum & ſine humore ullo ſolum. Inde fiunt humiles ſtatim, & velut terram ſpectantes, qui nihil ſupra quotidianum ſermonem attollere audeant. Macies illis pro ſanitate, & judicii loco infirmitas eſt: & dum ſatis putant vitiis carere, in idipſum incidunt vitium, quod virtutibus carent.*

Arguit etiam ſimulq; docet multis artibus & ſcientiis debere inſtitui juvenem perfectæ eloquentiæ deſtinatum. Sic igitur habet Quintil. lib. 1. 10. *In Geometria partem fatentur eſſe utilem teneris ætatibus, agitari namque animos, atque acui ingenia, & celeritatem percipiendi venire inde concedunt: ſed prodeſſe eam non ut*

ceteras artes, cum percepta ſint, ſed cum diſcatur, exiſtimant. Id vulgaris opinio eſt. Nec ſine cauſa ſummi viri etiam impenſam huic ſcientiæ operam dederunt.

Idem lib 1. 10. *Quid, inquiunt, ad agendam cauſam, dicendamve ſententiam pertinet ſcire, quemadmodum in data linea conſtitui triangula æquis lateribus poſſint? Aut quo melius vel defendet reum, vel reget conſilia, qui citharæ ſonos nominibus & ſpatiis diſtinxerit? ... quibus ego primum hoc reſpondeo quod & M. Cicero ſcripto ad Brutum libro frequentius teſtatur, non eum a nobis inſtitui oratorem, qui ſit, aut fuerit: ſed imaginem quandam concepiſſe nos animo perfecti illius, ex nulla parte ceſſantis. Nam & ſapientem formantes eum, qui ſit futurus conſummatus undique, & (ut dicunt) mortalis quidam deus, non modo cognitione cœleſtium vel mortalium putant inſtituendum, ſed per quædam parva ſane, ſi ipſa demum æſtimes, ducunt, ſicut exquiſitas interim ambiguitates* &c. *Quia illum ne in minimis quidem oporteat falli. Similiter oratorem, qui debet eſſe ſapiens, non Geometres faciet, aut Muſicus, quæque his alia ſubjungam, ſed hæ quoque artes, ut ſit conſummatus, juvabant.* Sic & de Grammatica ſic de Philoſophia, & Juris civilis ſcientia, & aliis artibus addit, quaſi abſolute neceſſariæ ſint perfecto oratori.

Sic & inertiam juvenum caſtigat, & de ſcenis ſcholaſticorum, & de fictis declamationibus idem ſentit & tradit in Inſtitutionibus oratoriis. Sic ergo lib. 12 11. *Neque enim aut tam perplexa, aut tam numeroſa ſunt quæ premunt, ut non paucorum admodum annorum intentione diſcantur. Longam enim facit operam, quod repugnamus* & c. *Cætera vero, etiam ſi ætatem noſtram non ſpatio ſenectutis, ſed tempore adoleſcentiæ metiamur, abunde multos ad diſcendum annos habent.* Et lib. 10. 5 *Declamationes vero, quales in ſcholis rhetorum dicuntur, ſi modo ſunt ad veritatem accommodatæ, & orationibus ſimiles, non tantum dum adoleſcit profectus, ſunt utiliſſimæ quæ inventionem & diſpoſitionem pariter exercent, ſed etiam cum eſt conſummatus, ac jam in foro clarus. Alitur enim atque eniteſcit velut pabulo lætiore facundia, & aſſidua contentionum aſperitate fatigata renovatur. Quapropter hiſtoriæ nonnunquam ubertas in aliqua exercendi ſtili parte ponenda: & dialogorum libertate geſtiendum. Ideoque mihi videtur M. Tullius tantum intuliſſe eloquentiæ lumen, quod in hos quoque ſtudiorum receſſus excurrit.* Ex quo loco etiam colligi poſſit Fabium amaſſe id genus ſcribendi, & compoſuiſſe dialogum de quo agitur.

Et lib. 2 4. *Nam fictas ad imitationem fori conſiliorumque materias apud Græcos dicere circa Demetrium Phalereum inſtitutum fere conſtat. An ab ipſo id genus exercitationis ſit inventum (ut alio quoque libro ſum confeſſus) parum comperi: ſed ne ii quidem qui hoc fortiſſime affirmant, ullo ſatis idoneo autore nituntur. Latinos vero dicendi præceptores extremis L. Craſſi temporibus cœpiſſe: Cicero autor eſt* &c. Quod dicit ibi de *alio libro*, hoc, ut puto, intelligit de dialogo noſtro. Sed ea pars libri fatis adverſis intercepta eſt.

Sic autem & laudat magiſtros artis Hermagoram, Apollodorum & alios ſimiles, ſic & poëtas Heroïci carminis, eoſdem Tragicos, Satyricos & Lyricos memorat. Sic & hiſtoricos, ſic & philoſophos & oratores antiquiores utriuſque linguæ, etiam & ſeculi Auguſtei, tum & ſui ævi. & ſimile fere diſcrimen affert judicii illorum oratorum, ac voluntatis, ſeu compoſitionis. Sic & de poëtico decore, quem præcipue captabant hoc ævo diſerti, tradit. Sic ergo de magiſtris artis Quint. lib. 3 1 *Adeo ut Apollodorus contentus ſolis judicialibus fuerit.* Et infra: *Præcipue tamen in ſe converterunt ſtudia Apollodorus Pergamenus qui præceptor Apolloniæ Cæſaris Auguſti fuit, & Theodorus Gadarens .. (quem audivit Tiberius Cæſar apud Rhodum) hi diverſas opiniones tradiderunt, appellatique inde Apollodorei & Theodorei ... ſed Apollodori præcepta magis ex diſcipulis cognoſcas* &c.

Sic de Hermagora lib 3. 1. *Fecit deinde velut propriam Hermagoras viam, quam plurimi ſunt ſecuti: cui maxime par atque æmulus videtur Athenæus fuiſſe.* Sic & de differentia oratorum lib. 10. 1. *Quid tamen noceret, vim Cæſaris, aſperitatem Cæ-*

lii, diligentiam Pellionis, judicium Calvi quibuſdam in locis aſſumere? Quid ſimilius dici poſſit? Vide ergo dial. c. 25.

Sic autem & de Calamiſtris Mecænatis Quintil. lib 9. 4. *Tranſgreſſiones ... etiam compoſitione vitioſa, quæ in hoc ipſum petuntur, ut exultent atque laſciviant: quales illa Mecænatis, Sole & aurora rubent plurima. Inter ſacra movit aqua fraxinos. Ne exequias quidem, unus inter miſerrimos viderem meas. Quod inter hæc peſſimum eſt, quia in re triſti ludit compoſitio.* Et lib. 2. 5. *Atque etiam qui ſpecie capiuntur, vulſis lavatiſque & inuſtas comas acu comentibus, & non ſuo colore nitidis plus eſſe formæ putant, quam poſſit tribuere incorrupta natura: ut pulchritudo corporis venire videatur ex malis moribus.* Vide dial. cap. 26.

Sic & de poëtico decore lib. x. 1. *Plurimum dicit oratori conferre Theophraſtus lectionem poëtarum, multique ejus judicium ſequuntur: neque id immerito. Namque ab his & in rebus ſpiritus, & in verbis ſublimitas, & in affectibus motus omnis & in perſonis decor petitur, præcipueque, velut attrita quotidiano actu forenſi ingenia, optime rerum talium blanditia reparantur. Ideoque in hac lectione Cicero requieſcendum putat* Vide dial. c. 20.

Sic autem & de poëtis Græcorum antiquiſſimis Orpheo, Lino &c. Quintil. lib 1. 10. *Nam quis ignorat muſicen, (ut primum de hac loquar) tantum jam illis antiquis temporibus, non ſtudii modo, verum etiam venerationis habuiſſe, ut iidem muſici & vates, & ſapientes judicarentur? mittam alios, Orpheus & Linus quorum utrumque diis genitum, alterum vero, quod rudes quoque atque agreſtes animos admiratione mulceret, non feras modo, ſed ſaxa etiam ſilvaſque duxiſſe, poſteritatis memoriæ traditum eſt Et Timagenes autor eſt, omnium in literis ſtudiorum antiquiſſimam muſicen extitiſſe: & teſtimonio ſunt clariſſimi poëtæ, apud quos inter regalia convivia laudes Heroum ac deorum ad citharam canebantur.* Sic Dial. cap. 12. Sic & de Latinis Tragicis, Accio, Pacuvio, Ovidio, Thyeſte, Pomponio &c. Quint lib. 10. 1. *Tragœdiæ ſcriptores Accius atque Pacuvius clariſſimi, gravitate ſententiarum, verborum pondere, & auctoritate perſonarum. Cæterum nitor & ſumma in excolendis operibus manus, magis videri poteſt temporibus, quam ipſis defuiſſe. Virium tamen Accio plus tribuitur: Pacuvium videri doctiorem, qui eſſe docti affectant, volunt. Iam Varii Thyeſtes cuilibet Græcorum comparari poteſt. Ovidii Medea videtur mihi oſtendere quantum vir ille præſtare potuerit, ſi ingenio ſuo temperare, quam indulgere maluiſſet.* Hic unus locus ubi eaſdem ad verbum voces dialogi repetit, probare ac demonſtrare genuinum hunc eſſe Fabii fœtum poſſit; etiam ſi cætera omnia deeſſent Vide ergo Dial. cap 13 Etiam Fabius lib. 10. 1. *Eorum* (Tragœdorum) *quos viderim, longe princeps Pomponius Secundus, quem ſenes parum tragicum putabant, eruditione ac nitore præſtare confitebantur* V. dial. c. 13.

Sic & de Satyricis Lucilio, Horatio & Varrone (nondum forte Juvenalis libros emiſerat.) Quintil 10. 1 *Satyra quidem tota noſtra eſt, in qua primus inſignem laudem adeptus eſt Lucillius, qui quoſdam ita deditos ſibi adhuc habet amatores, ut eum non ejuſdem modo operis autoribus, ſed omnibus poëtis præferre non dubitent. Ego quantum ab illis, tantum ab Horatio diſſentio qui Lucillium fluere lutulentum, & eſſe aliquid quod tollere poſſis, putat. Nam & eruditio in eo mira, & libertas, atque inde acerbitas, & abunde ſalis. Multo eſt terſior ac purus magis Horatius, & ad notandos hominum mores præcipuus.* Vide dial. cap. 23. Etiam lib. 10 1. *Alterum illud eſt, & prius Satyræ genus, quod non ſola carminum varietate miſtum condidit Terentius Varro, vir Romanorum eruditiſſimus. plurimos hic libros & doctiſſimos compoſuit, peritiſſimus linguæ Latinæ, & omnis antiquitatis, & rerum Græcarum noſtrarumque: plus tamen ſcientiæ collaturus, quam eloquentiæ.*

Satius ſit ſilere quam pauca dicere de Heroïcis Homero & Virgilio qui ſcil. faſtigium omne ſuperant eloquentiæ, forte & fatum ingeniorum omnium, neque forte aliquid perfectius effici poteſt in hoc genere, neque umquam effi-

citetur in omni futurorum ſeculorum æternitate. quod & idem dictum ſemel volumus & animo præcipimus de ſummis oratoribus, Demoſthene ſcil. & Cicerone, & de philoſophis diviniſſimis Platone & Ariſtotele. Pauca tabii addemus de Lucano & Saleio Baſſo. ex lib. 10. 1. *Lucanus ardens & concitatus & ſententiis clariſſimus, & ut dicam quod ſentio, magis oratoribus quam poetis annumerandus.* Ibid. *Vehemens & poëticum ingenium Saleij Baſſi fuit, nec ipſum ſenectute maturum.*

Sic autem & de hiſtoricis Livio, Aufidio Baſſo, Servilio Noniano & aliis Quint. 10. 1 *Nec indignetur ſibi Herodotus æquari T. Livium, cum in narrando miræ jucunditatis clariſſimique candoris, tum in concionibus ſupra quam enarrari poteſt, eloquentem: ita dicuntur omnia cum rebus tum perſonis accommodata: ſed affectus quidem, præcipue eos qui ſunt dulciores, ut parciſſime dicam, nemo hiſtoricorum commendavit magis. Ideoque immortalem illam Salluſtij velocitatem diverſis virtutibus conſecutus eſt. Nam mihi egregie dixiſſe videtur Servilius Nonianus pares eos magis quam ſimiles: qui & ipſe à nobis auditus eſt, clari vir ingenij, & ſententiis creber, ſed minus preſsus quam hiſtoriæ autoritas poſtulat.* Vide dial. c. 23.

De Aufidio Baſſo dial. cap. 23. Et Quint. lib. 10. 1. *Quem paulum ætate præcedens eum* (Nonianum) *Baſſus Aufidius egregie utique in libris belli Germanici præſtitit, genere ipſo probabilis in omnibus, ſed in quibuſdam ſuis ipſe viribus minor. Supereſt adhuc,* (putant id dictum de Corn. Tacito noſtro) *& exornat ætatis noſtræ gloriam, vir ſeculorum memoria dignus, qui olim nominabitur, nunc intelligitur. Habet amatores, nec imitatores, ut libertas, quamquam circumciſis quæ dixiſſet, ei nocuerit. Sed elatum abunde ſpiritum, & audaces ſententias deprehendas etiam in iis quæ manent.* Hæ certe laudes jure merito Tacito tribui debeant & poſſint. Sed an ſe ipſe circumcidit Cornelius? cur & quando? & in quo opere? Haud dubie nihil ſcripſerat Tacitus de Domitiano, ipſo imperante, aut certe nihil emiſerat. Reſtat ut ſcripſerit res geſtas Veſpaſiani & Titi ipſorum principatu, aut certe imperante Domitiano, ſub quo ætatem & doctrinam idoneam ſcribendo jam attigerat. nam Prætor & Quindecimvir ipſe adfuit ludis ſecularibus Domitiani. Et cum talia ſcripſiſſet ſub pravo importunoque, & ſtudiis & artibus ac libertati infeſto dominante, forte circumcidere multa hujus hiſtoriæ coactus eſt, poſtea tota libertate egreſſurus & erupturus felici ſeculo Nervæ & Trajani, ut ipſe teſtatur, & quo jam ſentire quæ velles, & dicere quæ ſentires aperto pectore licuit. Sed id Tacito vere tribui à Fabio non ſatis compertum, non ſatis liquet de quo autore id ſcripſerit. Nam ſub Domitiano ſcripſiſſe, aut edidiſſe hiſtoriam, aut ſe ulla parte circumcidiſſe Tacitum, nullatenus conſtat ex ipſo, aut ex Plinio. qui eum ſæpe tamen & paſſim laudat in epiſtolis. & id haud dubie non tacuiſſet Plinius, cum ejus hiſtorias laudat ex profeſſo. & his ſe inſeri, ut operi immortali, toto ſtudio ambit. Et quomodo dicatur *ſupereſſe adhuc* Tacitus, qui tum maxime ætate floreret? Et ille auctor ſcripſiſſe videtur ante Domitianum, ſub quo *ſupereſt adhuc*. Et num tandem erumperet Tac ſub Nerva? Num Cluvium intelligit?

Sic autem ſcribit Fabius de philoſophis Socraticis, de Platone, Xenophonte & de Stoïcis. ſic ergo de Platone lib 10. 1. *Philoſophorum, ex quibus plurimum ſe traxiſſe eloquentiæ M. Tullius confitetur, quis dubitet Platonem eſſe præcipuum, ſive acumine diſſerendi, ſive eloquendi facultate divina quadam & Homerica? multum enim ſupra proſam orationem, & quam pedeſtrem Græci vocant, ſurgit: ut mihi non hominis ingenio, ſed quodam Delphico videatur oraculo inſtinctus.* Ibidem: *Quid ego commemorem Xenophontis jucunditatem illam inaffectatam, ſed quam nulla poſſit affectatio conſequi: ut ipſæ finxiſſe ſermonem Gratiæ videantur: & quod de Pericle veteris comœdiæ teſtimonium eſt, in hunc transferri juſtiſſime poſſit, in labris ejus ſediſſe quandam perſuadendi deam.*

Idem lib. 10. 1. *De juſtis, honeſtis, utilibus, quæque ſunt his contraria, & de*

rebus

rebus divinis maxime dicunt, & argumentantur acriter: & altercationibus atque interrogationibus oratorem futurum optime Socratici præparant. Sed his quoque adhibendum eſt ſimile judicium, ut etiam cum in rebus verſemur iiſdem, non tamen eamdem eſſe conditionem ſciamus litium ac diſputationum, fori & auditorij præceptorum & periculorum.

Quint. lib. 10. 1. *Minus indulſere eloquentiæ Stoïci veteres: ſed cum honeſta ſuaſerunt, tum in colligendo probandoque quæ inſtituerant, plurimum valuerunt: rebus tamen acuti magis, quam (id quod ſane non affectarunt) oratione magnifici.* Vide Dial. cap. 31.

Sic autem habet de præcipuis oratoribus Græcis, Demoſthene, Æſchine, Hyperide, Lyſia &c. lib 10. 1 *Sequitur oratorum ingens manus, cum decem ſimul Athenis ætas una tulerit: quorum longe princeps Demoſthenes, ac pene lex orandi fuit. Tanta vis in eo, tam denſa omnia, ita quibuſdam nervis intenta ſunt, tam nihil otioſum, is dicendi modus, ut nec quod deſit in eo, nec quod redundet, invenias. Plenior Æſchines & magis fuſus, & grandiori ſimilis, quo minus ſtrictus eſt: carnis tamen plus habet, lacertorum minus. Dulcis inprimis & acutus Hyperides: ſed minoribus cauſſis, ut non dixerim utilior, magis par.* [illegible]m lib 2. 14 *Et Phrynem non Hyperidis actione, quamquam admirabili, ſed conſpectu corporis, quod illa ſpecioſiſſimum alioqui, diducta nudaverat tunica, putant periculo liberatam.* Vide Dial. cap. 12. 15 25. Quint lib. 10 1. *His ætate Lyſias major, ſubtilis atque elegans, & quo nihil, ſi oratori ſatis ſit docere, quæras perfectius. nihil enim eſt inane, nihil arceſſitum, puro tamen fonti, quam magno flumini propior.*

Sic & de Latinis oratoribus antiquis, mediis, & recentibus, ſeu coætaneis. De C. Gracchi impetu agit Dial. cap 18 Et Quint. lib. 1 10 *Corporis quoq; decens & aptus motus, qui dicitur εὐρυθμία, eſt neceſſarius: nec aliunde peti poteſt: in qua pars actionis non minima conſiſtit: quæ de re ſepoſitus eſt nobis locus. Age, ſi habebit inprimis curam vocis orator, quid tam muſices proprium? ſed ne hæc quidem præſumenda pars eſt: ut uno interim contenti ſimus exemplo C. Gracchi, præcipui ſuorum temporum oratoris, cui concionanti conſiſtens poſt eum muſicus, fiſtula quam τονάριον vocant, modos quibus deberet intendi, miniſtrabat. Hæc ei cura inter turbidiſſimas actiones, vel terrenti optimates, vel jam timenti fuit.*

Et lib. 10. 1. *Multa in Aſinio Pollione inventio, ſumma diligentia: adeo ut quibuſdam etiam nimia videatur: & conſilii & animi ſatis: à nitore & jucunditate Ciceronis ita longe abeſt, ut videri poſſit ſeculo prior* Ibid. *At Meſſalla nitidus, & quodam modo præſeferens in dicendo nobilitatem ſuam,* (qui a [illegible] conſul, aut propter multas avorum imagines) *viribus vero minor.* Ibid *C. vero Cæſar, ſi foro tantum vacaſſet, non alius ex noſtris contra Ciceronem nominaretur, tanta in eo vis eſt, id acumen, ea concitatio, ut illum eodem animo dixiſſe, quo bellavit, appareat. exornat tamen hæc omnia mira ſermonis, cujus proprie ſtudioſus fuit, elegantia.* Idem lib 11, 1. *Eſt quod principes deceat, aliis non conceſſeris. Imperatorum ac triumphalium ſeparata eſt aliqua ex parte ratio eloquentiæ: ſicut Pompejus abunde diſertus rerum ſuarum narrator.* Et lib 12. 6 *Neque ego annos definiam, cum Demoſthenem puerum admodum actiones pupillares habuiſſe manifeſtum ſit: Calvus, Cæſar, Pollio, multum ante quæſtoriam omnes ætatem judicia ſuſceperint: prætextatos egiſſe quoſdam ſit traditum: Cæſar Auguſtus duodecim annos natus, aviam pro roſtris laudaverit.* Sic & Dial cap 34.

Multum ingenij in Cœlio, & præcipue in accuſando multa urbanitas, dignuſque vir, cui & mens melior, & vita longior contigiſſet. Inveni qui Calvum præferrent omnibus, inveni qui Ciceroni crederent eum nimia contra ſe calumnia verum ſanguinem perdidiſſe. Sed eſt ſancta & gravis oratio, & caſtigata, & frequenter vehemens quoque. Imitator eſt autem Atticorum: fecitque illi properata mors injuriam, ſi quid adjecturus, non ſi quid detracturus fuit. Multa, ſi tum [illegible] legatur, da-

bit imitatione digna Caſſius Severus, qui ſi cæteris virtutibus colorem & gravitatem orationis adjeciſſet; ponendus inter præcipuos foret. Nam & ingenij plurimum in eo, & acerbitas mira & urbanitas & vis ſumma: Sed plus ſtomacho quam conſilio dedit: præterea ut amari ſales, ita frequenter amaritudo ipſa ridicula eſt.

Idem Quint. lib. 10. 1. *Eorum quos viderim, Domitius Afer, & Iulius Africanus, longe præſtantiſſimi. Verborum arte ille & toto genere dicendi præferendus, & quem in numero veterum habere non timeas: hic concitatior, ſed in cura verborum nimius, & compoſitione nonnunquam longior, & tranſlationibus parum modicus.* Idem lib. 12. 11 *Vidi ego longe omnium quos mihi cognoſcere contigit, ſummum oratorem Domitium Afrum, valde ſenem, quotidie aliquid ex ea quam meruerat, autoritate perdentem, cum agente illo, quem principem fuiſſe quondam fori non erat dubium, alii, (quod indignum videbatur) riderent, alii erubeſcerent: quæ occaſio illis fuit dicendi, malle eum deficere, quam deſinere.*

Sic & lib. 10 1. *Vibius Criſpus, compoſitus, & jucundus, & delectationi natus, privatis tamen cauſſis quam publicis melior. Iulio Secundo ſi longior contigiſſet ætas, clariſſimum profecto nomen oratoris apud poſteros foret. Adjeciſſet enim atque adjiciebat cæteris virtutib[illegible] ſuis quod deſiderari poteſt. Id eſt, autem, ut eſſet multo magis pugnax, & ſæpius ad curam rerum ab elocutione reſpiceret. Cæterum interceptus quoque magnum ſibi vindicat locum. Ea eſt facundia, in explicando quod velit, gratia: tam candidum & lene & ſpecioſum dicendi genus: tanta verborum etiam quæ aſſumpta ſunt, proprietas: tanta in quibuſdam ex periculo petitis ſignificantia. Habebunt qui poſt nos de oratoribus ſcribent, magnam eos qui nunc vigent, materiam vere laudandi. Sunt etiam ſumma hodie, quibus illuſtratur forum, ingenia* (Hæc & quæ ſequuntur intelligit haud dubie præcipue de Plinio & Tacito, quæ tum fori & judiciorum ſumma decora) *Namque & conſummati jam patroni veteribus æmulantur, & eos juvenum ad optima tendentium imitatur ac ſequitur induſtria.*

Addemus adhuc & quædam loca ſimilia ex utroque opere Fabii, partim ut illuſtremus ſermonem hunc, & partim clare agnoſcamus tandem, verum hunc & eundem eſſe utrob.q; genium Quintiliani. Apponemus quaſi notas dialogi, quibus comparabimus ſimilia aut certe eadem loca ex Inſtitut. oratoriis.

Cap. 1. dial. *Cauſſidici & advocati & patroni* Quintil. lib. 12. 1. *Quod ſi mediocribus etiam patronis convenit hæc quæ vulgo dicitur bonitas, cur non orator ille qui nondum fuit, ſed poteſt eſſe, tam ſit moribus, quam dicendi virtute perfectus? Non enim forenſem quamdam inſtituimus operam, nec mercenariam vocem, nec (ut aſperioribus verbis parcamus) non inutilem ſane litium advocatum, quem denique cauſſidicum vulgo vocant, ſed virum cum ingenij natura præſtantem, tum vero pulcherrimas artes penitus mente complexum, datum tandem rebus humanis, qualem nulla antea vetuſtas cognoverit,* &c.

Cap. 1. Dial. *Vel eaſdem ſed probabiles cauſſas afferrent.* Et Quint. lib 10 5 *An vero ipſi non bis ac ſæpius de eadem re dicimus, & quidem continuas nonnumquam ſententias? Niſi forte contendere nobiſcum poſſumus, cum aliis non poſſumus. Nam ſi uno tantum genere bene diceretur, fas erat exiſtimari præcluſam nobis à prioribus viam. Nunc vero innumerabiles ſunt modi, plurimaque eodem via ducunt. Sua brevitati gratia, ſua copia* &c.

Dial cap. 2 *Aper ... contemnebat potius literas, quam neſciebat, tamquam majorem induſtriæ & laboris gloriam habiturus, ſi ingenium ejus nullis alia rum artium adminiculis uteretur.* Quem locum maxime exagitat Quint. lib. 2 12 ubi titulus eſt: *Quare ineruditi ingenioſiores vulgo habeantur. Ne hoc quidem,* inquit, *negaverim ſequi plerumque hanc opinionem, ut fortius dicere videantur indocti primum vitio male judicantium, qui majorem habere vim credunt ea quæ non habent artem: ut effringere, quam aperire: rumpere quam ſolvere: trahere quam ducere, putant*

robuſtius. Nam & gladiator qui armorum inſcius in pugnam ruit &c. Ibid. *Evenit nonnunquam, ut aliquid grande inveniat qui ſemper quærit quod nimium eſt: verum & raro evenit, & cætera vitia non penſat. Propter hæc quoque interdum videntur indocti copiam habere majorem quod dicunt omnia: doctis eſt electio & modus.* Cap. 8 dial. *Quæque notabilior paupertas* &c] Sic Quint. lib. 3. 7. *Fortuna ... quo minores opes fuerunt, eo majorem benefactis gloriam parit.*

Cap 15. dial. *Vetera tantum & antiqua miraris*] Quint 10. 1. *Quidam ſolos veteres legendos putant, neque in ullis aliis eſſe naturalem eloquentiam & robur viris dignum arbitrantur. Alios recens hæc laſcivia deliciæque, & omnia ad voluptatem multitudinis imperitæ compoſita delectant. Sunt etiam qui rectum dicendi genus ſequi volunt. Alii preſſa demum & tenuia, & quæ minimum ab uſu quotidiano recedant, ſana & vere Attica putant.* Et hæc eſt *ſanitas* quam jejunio & ægritudine ſibi comparant, de qua Dialogus c. 23 quæ vera infirmitas eſt.

Cap. dial. 20. *Niſi .... nitore & cultu deſcriptionum invitatus & corruptus eſt judex, averſatur dicentem.* Et Fabius lib. 4. 1. *Quibuſdam in judiciis maximeque capitalibus, ut apud Centumviros, ipſi judices exigunt ſollicitas & accuratas actiones, contemnique ſe, niſi in dicendo etiam diligentia appareat, credunt: nec doceri tantum, ſed etiam delectari volunt.* Et lib. 4. 2. *Caret enim cæteris lenociniis expoſitio, & niſi commendetur hac venuſtate, jaceat neceſſe eſt. Nec in ulla parte intentior eſt judex: eoque nihil recte dictum perit. Præterea neſcio quomodo, etiam credit facilius quæ audienti jucunda ſunt, & voluptate ad fidem ducitur.* Idem lib. 5. 14. *Nobis ad aliorum judicia componenda eſt oratio, & ſæpius apud omnino imperitos, atque aliarum certe ignaros literarum loquendum eſt: quos niſi & delectatione allicimus, & viribus trahimus, & nonnunquam turbamus affectibus: ipſa quæ juſta ac vera ſunt tenere non poſſumus. Locuples & ſpecioſa vult eſſe eloquentia: quorum nihil conſequitur, ſi concluſionibus certis & crebris, & in unam prope formam cadentibus conciſa, & contemptum ex humilitate & odium ex quadam ſervitute, & ex copia ſatietatem, & ex amplitudine faſtidium tulerit. Feratur igitur non ſemitis, ſed campis: non uti fontes anguſtis fiſtulis colliguntur, ſed ut latiſſimi amnes, totis vallibus fluat, ac ſibi viam, ſi quando non acceperit, faciat.*

Et lib. 12. 10. *Nam hoc ipſo proderat* (Cicero) *quod placebat. Ad cujus voluptates nihil equidem quod addi poſſit, invenio, niſi ut ſenſus non quidem dicamus plures. Neque enim fieri poteſt ſalva tractatione cauſſæ & dicendi auctoritate, ſi crebra hæc lumina & continua fuerint, ut non invicem offecerint* &c.

Cap. dial. 21. *Sed temperatus ac bonus ſanguis implet membra ... & decor commendat.* Sic & Quint. proœmio lib. 8. *Corpora ſana & integri ſanguinis & exercitatione firmata, ex iiſdem his ſpeciem accipiunt, ex quibus vires: namque & colorata & adſtricta, & lacertis expreſſa ſunt: ſed eadem ſi quis vulſa atque fucata muliebriter comat, fœdiſſima ſint ipſo formæ labore. Et cultus conceſſus atque magnificus addit hominibus, ut Græco verſu teſtatum eſt, auctoritatem: at muliebris & luxurioſus, non corpus exornat, ſed detegit mentem. Similiter illa tranſlucida & verſicolor quorumdam elocutio res ipſas effœminat, quæ illo verborum habitu veſtiuntur.* Idem lib. 10. 1. *Licet tamen in digreſſionibus uti vel hiſtorico nonnunquam nitore, dum in iis de quibus erit quæſtio, meminerimus non athletarum toros, ſed militum lacertos eſſe: nec verſicolorem illam qua Demetrius Phalereus dicebatur uti, veſtem, bene ad forenſem pulverem facere.*

Dial. c. 23. *Tertio quoque ſenſu.* Et Quint. lib. 7. 10. *Reliqua partium eſt demum diſpoſitio: & in his ipſis primus aliquis ſenſus, & ſecundus & tertius: qui non modo, ut ſint ordine collocati, elaborandum eſt, ſed & inter ſe juncti, at-*

que ita coharentes , ne commiſſura pelluceat corpus ſit , non membra.

Cap.dial.23 *Rhetorum noſtrorum Commentarios*] Sic Quint.lib 10 6 *Pleramq; autem multa agentibus accidit , ut maxime neceſſaria & utique initia ſcribant : catera qua domo afferunt , cogitatione complectantur : ſubita ex tempore occurrant. Quod feciſſe M. Tullium commentariis ipſis apparet. Sed feruntur aliorum quoque & inventi, forte ut eos dicturus quiſque compoſuerat, & in libros digeſti &c. Sed ii, de quibus loquor, commentarii ita ſunt exacti ut ab ipſo mihi in memoriam poſteritatis eſſe videantur compoſiti. Nam Ciceronis ad praſens modo tempus aptatos libertus Tyro contraxit: quos non ideo excuſo, quia non probem, ſed ut ſint magis admirabiles. In hoc genere prorſus recipio hanc brevem annotationem, libelloſque qui vel manu teneantur, & ad quos interim reſpicere fas ſit.*

Cap dial. 23. *Pro ſententia poſitum.*] Quintil. lib. 12. 10. *Caterum hoc quod vulgo ſententias vocamus , (veteribus pracipue Gracis in uſu non fuit , apud Ciceronem invenio) dum rem contineant , & copia non redundent , & ad victoriam ſpectent , quis utile neget ? Feriunt animum , & uno ictu frequenter impellant , & ipſa brevitate magis hareat , & dictione perſuadent. Ac ſunt qui hac excitatiora lumina , etiam ſi dicere permittant à componendis tamen orationibus excludenda arbitrentur.*

Cap 28 *Nullis pravitatibus detorta unuſcujuſque natura, toto ſtatim pectore arriperet artes honeſtas.*] Quint lib. 12 1. *Adde quod ne ſtudio quidem operis pulcherrimi vacare mens , niſi omnibus vitiis libera , poteſt . primum , quod in eodem pectore nullum eſt honeſtorum turpiumque conſortium : & cogitare optima ſimul ac deterrima , non magis eſt unius animi , quam ejuſdem hominis , bonum eſſe ac malum. Tum illa quoque ex cauſſa , quod mentem tanta rei intentam , vacare omnibus aliis etiam culpa carentibus curis oportet. Ita demum enim libera , ac tota , nulla diſtringente atque alio ducente cauſſa , ſpectabit id ſolum ad quod accingitur.*

Cap. 30. *Expetuntur quos rhetoras vocant.*] Et Quint. lib.7 10. *Nemo expectet ut alieno tantum labore ſit diſertus Vigilandum durat , iterum enitendum , pallendum: eſt facienda ſua cuique vis, uſus, ſua ratio: non reſpiciendum ad hac , ſed in promptu habenda : nec tamquam tradita , ſed tamquam innata. Nam viam demonſtrare velociter ars poteſt , ſi qua eſt : verum ars ſatis praſtat , ſi copias eloquentia ponit in medio : noſtrum eſt uti eis ſcire.*

Cap.31 *Aſtrictum & collectum ... dicendi genus.*] Quint.lib 10. 1. *Itaque, . . . illa Salluſtiana brevitas , qua nihil apud aures vacuas atque eruditas poteſt eſſe perfectius , apud occupatum variis cogitationibus judicem , & ſapius ineruditum , captanda nobis eſt.*

Ibid. c.31. *In deliberationibus de honeſtate dicimus*] Et Quint. lib.2. 20. *Nam quid orator in laudando faciet , niſi honeſtorum ac turpium peritus? aut in ſuadendo , niſi utilitate perſpecta & perſpecta ? aut in judiciis , ſi juſtitia ſit ignarus?*

Cap 37. *Multum intereſt utrumne de furto , aut formula . . dicendum habeas.*] Quint. lib 4 2. *Nam quid in pleriſque judiciis privatis de re certa credita , locato & conducto , interdictis , habere loci poteſt ſupra modum extollens oratio ?* &c. Idem lib. 11. 1. *Nec eodem ſono publica judicia , & arbitrorum diſceptationes agantur*

Cap. 39. *Oratori autem clamore plauſuque opus eſt & velut quodam theatro.*] Quod in foro laudaverat, idem in ſcholis reprehendit Quintil. lib.2 2. *Illa vero vitioſiſſima qua jam humanitas vocatur , invicem qualiacunque laudandi , cum eſt indecora & theatralis , & ſevere inſtitutis ſcholis aliena , tum ſtudiorum perniciosiſſima hoſtis Supervacua enim videtur cura , ac labor parata , quicquid effuderint , laudo. Vultum igitur praeceptoris intueri tam qui audiunt , debent , quam ipſe qui dicit . . . At nunc proni atque ſuccincti ad omnem clauſulam non exurgunt modo . verum etiam excurrunt. & cum indecora exultatione conclamant. Id mutuum eſt , & ibi declamationis fortuna.*

Cap.40. *Datum jus potentiſſimum quemq; vexandi.*] Sic & Quint. lib.12. 7. *Nam leges*

ipſa nihil valent, niſi actoris idonea voce munita: & ſi pœnas ſcelerum expetere fas non eſt, prope eſt ut ſcelera ipſa permiſſa ſint: & licentiam malis dari, certe contra bonos eſt. Quare neque ſociorum querelas, nec amici vel propinqui necem, nec erupturas in Rempub. conſpirationes inultas patietur orator: non pœna nocentium cupidus, ſed emendandi vitia corrigendique mores. Nam qui ratione traduci ad meliora non poſſunt, ſolo metu continentur. Itaque ut accuſatoriam vitam vivere, & ad defendendos reos præmio duci, proximum latrocinio eſt: ita peſtem inteſtinam propulſare cum propugnantibus patriæ comparandum. Ideoque principes in Repub. viri non detrectaverunt hanc officij partem: creditique ſunt etiam clari juvenes obſidem Reipub. dare malorum civium accuſationem, quia nec odiſſe improbos, nec ſimultates provocare, niſi ex fiducia bonæ mentis videbantur. Idque cum ab Hortenſio, Lucullis, Sulpicio, Cicerone, Cæſare, pluribus aliis, tum ab utroque Catone factum eſt; quorum alter appellatus eſt ſapiens: alter niſi creditur fuiſſe, vix ſcio cui reliquerit hujus nominis locum.

Cap 40 *Sapientiſſimus & unus*] Sic Quint. lib 6.1 *Quod genus noſtris temporibus totum pene ſublatum eſt, cum omnia cura tutelaque unius innixa periclitari nullo judicij exitu poſſint.* Igitur ut ex allatis locis patet, eundem ordinem Fabius, eamdem rationem eundemq; modum tenuit in inſtitutionibus oratoriis, quem jam prælibaverat & velut oſtenderat in hocce dialogo. Nam eadem præſcribit ibi & cavet, ſed quæ breviter jam in dialogo arguerat ac damnarat inter cauſſas corruptæ eloquentiæ, & quod quaſi præcerpſerat ſub aliena perſona, jam fuſius in Inſtit. orat. exſequitur. Haud dubie juvenis cum ſcripſit dial. quaſi fundamenta jaciebat magni illius operis quod in ſenectutem, ut magis maturam & dicendo expertam remittebat atque deſtinabat. Quod ſi haberemus Fabii continuas orationes, ſi dialogum ſaltem integrum, quam longe res facilior, clarior & expeditior foret! Objectant tamen à Fabio compoſitum eſſe librum quidem de cauſſis corruptæ eloquentiæ, ſed continuum & in ſua perſona, non vero dialogum. Sed dicunt hæc, non probant, neque probabunt. Quid clarius? quid apertius? Ipſe Fabius teſtatur ſe compoſuiſſe talem librum multis locis, qualem vero, aut quali ordine, aut in qua perſona non explicat, nec alius rem magis expediet. Sufficiunt ad rei veritatem ea quæ attulimus, & alia ſimilia ſibi quiſque facile reperire poſſit. Sic igitur ille ipſe lib. 8. 6 ubi de Hyperbole in fine: *Sed de hoc ſatis, quia eundem locum plenius in eo libro quo cauſſas corruptæ eloquentiæ reddebamus, tractavimus.* Reddebat nempe in ea noſtri dialogi parte quæ incuria veterum & injuria temporum intercepta eſt.

Idem Quintil. procemio libri 6. Inſtit. orat. Sic loquitur: *At me fortuna id agentem diebus ac noctibus, feſtinantemque metu meæ mortalitatis, ita ſubito proſtravit, ut laboris mei fructus ad neminem minus quam ad me pertineret. Illum enim, (* filium decennem *) & in quo ſpem unicam ſenectutis meæ reponebam, repetito vulnere orbitatis amiſi. Quid nunc agam? aut quem ultra eſſe uſum mei diis reprobantibus credam? Nam ita forte accidit, ut eum quoque librum quem* DE CAUSSIS CORRUPTÆ ELOQUENTIÆ *emiſi, jam ſcribere aggreſſus, ſimili ictu ferirer. Tunc igitur optimum fuit, infauſtum opus, & quicquid hoc eſt in me infelicium literarum, ſuper immaturum funus conſumpturis viſcera mea flammis injicere, neque hanc impiam vivacitatem novis inſuper curis fatigare.*

Primus Fabii filius quinquennis interiit paucis poſt menſibus quam interierat uxor ejus, undevicesimo ſcil. ætatis anno, cum duos enixa filios eſſet. Unde inferimus hunc librum de cauſſis corruptæ eloquentiæ Fabium juvenem ſcripſiſſe, & poſt multos dein annos compoſuiſſe libros Inſtit. orat. Et maxime claret eloquentia Fabii hoc procemio libri 6. Sed ſenior jam & gravior in Inſtit. or. affluentiam illam ſermonis repreſſerat, aut jam oratorum veterum perſonam non ſuſtinens eum magis ſibi temperabat. Primum vulnus accepit, cum filium quinquennem amiſit, dein *repetitum vulnus orbitatis*, amiſſo altero filio decenni.

CURÆ SECUNDÆ.

Libro hiſt. I. 2. *Tria bella Civilia.*] Ibi ſect. 6. & 7. duæ notæ in ſpongiam incumbere debent. Nam bellum ſeu motum Vindicis & Galbæ adverſus Neronem jam deſcripſerat Tacitus in libris ſuperioribus Annalium qui perierunt. Et motore L. Antonio civile bellum tertium exarſit, breve quidem, ſed tamen prælio dimicatum eſt, teſte Suetonio Domit. 6. Itaque *tria bella civilia* hæc quæ hic deſtinat Tacitus, ſunt Vitellii & Othonis, Vitellii & Veſpaſiani, Domitiani & L. Antonii.

Ibid. pag. 9. ſect. 5. non jam nutabant Galliæ inter Vindicem ſeu Galbam & Neronem, qui extincti erant, ſed inter principes ſequentes, præcipue inter Vitellium & Veſpaſianum.

Et pag. 10 ſect. 10. pro *Dari*, lege, Daci. Etiam pag. 11. ſect. 2. pro *parata*, lege, pacata Ibid pro *inter*, lege, intra. Pag. 15. ſect. 1 *lege:* clementiam majorum. Ibid ſect. 3. *Planaſia.* Pag. 11. ſect. 5. *lege*, profligatus ſit. Pag. 18. ſect. 6. lege, *ſuprema neceſſitatis nuntio.* Pag. 19 ſect. 5. in fine, lege, *penſantur*, ſcil. cura deorum. Pag 25 ſect. penult. *lege*, vox caligis infeſta. Pag. 30. ſect. 6 *lege*, viros egregios. Pag 36. ſect. 2. *lege*, Suet. Galba. Pag. 37. ſect. 1 lege, *calvitie.* Pag. 46, *lege*, cum Veſpaſ.

Lib. hiſt. 2 60 *Credidit de perfidia & abſolvit fidem.*] Scil. Vitellius ſolita facilitate, aut inſita vanitate ingenii, falſo *credidit de perfidia* ducum in Othonem, & tamen eo nomine, falſæ ſcil. perfidiæ, revera fidem eorum in Othonem abſolvit. Nam certe re ipſa veram fidem Othoni præſtiterant Celſus & Paullinus.

Lib. hiſt. 3. 24. *Solem … Tertiani ſalutavere.*] Sic Perſæ nunc etiam facto concentu, ter in die ſolem ſalutant, cum oritur, & cum occidit, & ſub meridiem, concentus durat ad horæ quadrantem & ad mille paſſus intelligitur.

Lib. hiſt. 5. 9 *Druſilla Cleopatra & Antonij nepte.*] Forte Druſilla iſta filia fuerit Selenes quæ ex Antonio & Cleopatra genita erat, & quæ favente Octavia Auguſti ſorore, Jubæ regi nupſerat. ita ut Druſilla hæc quæ eadem ſoror fuit Ptolemæi regis Jubæ filii, primùm collocata ſit regi Emeſenorum, à cujus matrimonio abduxit eam Antonius Felix libertus, toto ſcil. oriente præpollens, & gratia fratris Pallantis ſubnixus. Et ſic fuit *Antonii Felix progener.* Tantum potuit, *quoties voluit fortuna jocari!*

Lib. hiſt. 5 12. *Ex diverſitate morum.*] Sic quidam capiunt, quaſi id agerent Judæi, quia diſtincti inter ſe ritu, & ſectis quibuſdam diviſi invicem. Sed potius muris & validiſſimis propugnaculis ſe firmarant Judæi, quia diverſi illorum ritus à religionibus cæterarum gentium. à Perſis ſcil. Græcis & Romanis & aliis populis moribus & cærimoniis diſſidebant. Hinc ſæpe bella & diſcordiarum ſemina.

Sic alibi retractabimus quædam loca Taciti, & pauca quædam addemus hiſce libris, quæ egregium auctorem commendent, aut certe magis illuſtrent. Interea velim utaris eadem in nos modeſtia, qua & in alios ipſi uſi ſumus.

A01 1472260

INDEX ALPHABETICUS NOTARUM GEOGRAPHICARUM AD TOMUM QUARTUM CORNELII TACITI.

A

ABnoba mons. pag 3
Academia, gymnaſium 393
Achaja, tractus. 389
Æſtiæi populi 150
Africa proconſulatus. 295
Agrippinenſes. 90
Albana villa. 310
Albis fluvius. 138
Alpes Rhæticæ. 3
Angli populi. 127
Angrivarii populi. 102
Aquitania regio. 191
Araviſci populi. 88
Arii populi. 141
Aſciburgium oppidum. 11
Aſciburgius mons. 141
Aſia proconſulatus. 183
Aviones populi. 127

B

Baſtarnæ populi. 157
Batavi populi. 90
Bodotria fluvius. 243
Bojemi populi. 87
Boij populi. 87
Brigantes populi. 210
Britannia inſula. 150 & 179
Bructeri populi. 102
Burii populi. 140

C

Caledonia. 247
Caledonii populi. 201
Camalodunū Colonia. 219
Caniones, vide *Aviones*. 127
Capua urbs. 342
Catti populi. 91
Cauchi, vide *Chauci* populi. 108
Caviones, vide *Aviones*. 127
Chamavi populi. 102
Chaſvarii populi. 104
Chauci populi. 108
Cheruſci populi. 109
Cimbri populi. 111
Crylipeuus vide *Sinus*. 2
Codanonia, vide *Inſula*. 3
Colonia Agrippina, vide *Agrippinenſes*. 90
Columnæ Herculis. 104
Creta inſula. 407
Curia Julia. 309

D

Dacia regio. 2. & 293
Danubius fluvius. 2
Ducaledonius Oceanus. 208
Dulgibini populi. 103

E

Elyſii populi. 141
Epheſus urbs. 362
Eudoſes populi. 127

F

Fenni populi. 156
Flevo, vide *Lacus*. 104
Forum Julium. 176
Forum Romanum. 170
Foſi populi. 111
Fretum Gallicum. 187
Friſii populi. 104

G

Galli. 347
Gallia regio. 1. & 199
Gallicum fretum. 287
Gallicum mare. 244
Gambrivii populi. 6
Germania regio 1. & 199
Germaniens Oceanus, vide *Septentrionalis*. 3
Germani-Sarmatæ. 157
Glota fluvius. 243
Gothini populi. 140
Gothones populi. 144
Græcia regio. 178
Grampius mons. 252
Guthones, vide *Gothones*, 144

H

Helluſii populi. 161
Helveconæ populi. 141
Helvetii populi. 87
Herculis columnæ. 104
Hercynia ſilva. 87
Hermiones populi. 6
Hermunduri populi. 137
Herthæ inſula 130
Hibernia inſula. 243
Hiſpania regio. 199

I

Iberi populi. 204
Ingævones populi. 6
Inſula Herthæ. 130
Inſula Rheni. 90
Inſulæ Germaniæ. 3
Intemelium oppidum. 188
Iſtævones populi. 6

L

Lacedæmon urbs. 407
Lacus Germaniæ. 104
Lagnus, vide *Sinus*. 2
Langobardi populi. 126
Larris, vide *Inſula*. 3
Lemovii populi. 144
Liguria regio. 188
Lugii Helvæones, vide *Helvecona*. 141
Lugii Omanini, vide *Manimi*. 141
Lygii populi. 142

M

Manimi populi. 141
Marcomani populi 139. Vide addenda ad calcem hujus Indicis Geographici.
Mare Pigrum. 147 & 202
Mare Ponticum. 4
Mare Rubrum. 209
Mare Suevicum. 150
Marſi populi. 6
Marſigni populi. 140
Maſſilia urbs, 277
Marriaci populi. 91
Mitylene urbs. 362
Mœnus fluvius. 87
Mœſia regio. 293
Mona inſula. 214

N

Naharvali populi. 141
Nariſci populi. 138
Nemetes populi. 89
Nervii populi. 88
Noricum regio. 15
Nuithones populi. 127

O

Oceanus Ducaledonius. 201
Oceanus Exterior. 59
Oceanus Germanicus, vide *Septentrionalis*. 3
Oceanus Septentrionalis 3
Omanimi populi, vide *Manimi*. 141
Orbis Romanus. 5
Orcades inſulæ. 202
Ordovices populi. 221
Oſi populi. 88
Oxionæ populi. 162

P

Pannonia regio. 2
Peucini populi. 156
Pigrum mare. 147 & 202
Ponticum mare. 4
Pontus Euxinus. 4

Q

Quadi populi. 138

R

Reudigni populi. 116
Rhætia regio. 2
Rhæticæ Alpes. 3
Rheni inſula. 90
Rhenus fluvius. 2
Rhodus inſula. 407
Rhugii, vide *Rugij*.
Romanum imperium, vide *Orbis Romanus*. 5
Ruſtia. 398
Rubrum mare. 209
Rugii populi. 144
Rutupiæ, vide *Trutulenſis*. 281

S

Samnis regio. 112
Sarmatæ populi. 140 & 158
Semnones populi. 119
Septentrionalis Oceanus. 3
Silures populi. 223
Sinus Germaniæ. 2
Sitones populi. 156
Suardones populi. 127
Suevi populi. 116
Suevicum mare. 150
Suiones populi. 145
Syria provincia. 286

T

Tava fluvius. 239
Tencteri populi. 101
Thyle inſula. 202
Treveri populi. 88
Tribocci populi. 89
Trutulenſis portus. 281
Tungri populi. 7. & 272

V

Vandali populi. 6
Vangiones populi. 89
Varini populi. 127
Vbii populi. 89
Venedi populi. 156
Venedicus, vide *Sinus*. 2
Vercellæ urbs. 342
Vſipii populi. 101 & 250

Marcomani.] Populi Germaniæ ad Mœnum fluvium hodie pars circulorum *Rheni Superioris*, *Rheni Inferioris* & *Franconia* Poſtea Marcomani pulſis Boiis, eorum regionem occuparunt, ubi nunc eſt regnum *Bohemiæ* proprie dictum, in latere orientali Allemaniæ hodiernæ. *Tillemontius.*

Hæc nota addenda pag. 139.

FINIS.

INDEX
VOCABULORUM OMNIUM
QUÆ
IN C. CORNELIO TACITO
LEGUNTUR.

Primus Numerus indicat Librum, Secundus Caput Libri. Numerus cujuſque Libri & Capitis, ſeu Capitum, ſua clauſula, ſeu parva Linea diſtinguitur.

Cum Numeris nulla preponitur Litera, deſignantur ANNALES.
Litera H. indicat HISTORIAS.
G. deſignat Libellum DE MORIBUS GERMANORUM.
A. VITAM AGRICOLÆ.
O. DIALOGUM DE ORATORIBUS.

A.

A. 1 : 2, 5, 7, 8, 10, 13, 17, 19, 21, 22 | 25, 26, 28, 30, 33, 34, 35, 42, 43, 47, 50, 53, 57, 58, 65, 67, 69, 70, 72, 80 | 2 : 1, 2, 3, 8, 17, 19, 20, 24, 25, 26, 33, 37, 38, 42, 43, 46, 47, 49, 50, 56, 60, 63, 64, 40, 41, 44, 48, 50 | H. 2 : 1, 2, 3, 5, 11, 14, 17, 20, 23, 24, 25, 27, 28, 32, 39, 95, 96, 97, 100 | H. 3 : 2, 10, 11, 12, 14, 15, 18, 21, 22, 23, 25, 28, 32, 34, 37, 39, 40, 43, 44, 45, 47, 48, 57, 59, 65, 66, 68, 70, 72, 74, 75, 78, 80, 86 | H. 4 : 3, 5, 6, 9, 10, 11, 13, 58, 62, 64, 65, 66, 70, 77, 78, 79, 80, 81, 86 | H. 5 : 1, 2, 6, 9, 12, 18, 19, 24, 26 | G : 1, 2, 19, 28, 34, 35, 38, 45 | A : 5, 6, 33, 37, 42, 43, 45 | O : 1, 5, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 25, 27, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 40.

ab. 1 : 4, 8, 9, 10, 11, 14, 18, 19, 22, 23, 31, 36, 38, 39, 44, 53, 70, 79 | 2 : 9, 12, 18, 24, 36, 5 : 2, 3, 4 | H. 2 : 2, 38, 42, 52, 62, 63, 76, 82, 88, 92, 96, 101 | H. 3 : 15, 36, 32, 59, 66, 68, 69, 82, 85 | H. 4 : 1, 4, 11, 48, 53, 54, 58, 69, 76, 77 | H. 5 : 3, 6, 9, 11, 18, 25, 26 | G : 2, 3, 26, 28, 30, 43 | A : 4, 9, 15, 22, 25, 26, 46 | O : 8, 10, 1, 17, 19, 20, 21, 23, 24, 27, 28, 32, 33, 38.

abactæ. H. 5 : 19.

abactos. 14 : 6.

abavo. 13 : 34.

Abbari. 12 : 12.

Abbarum. 12 : 11.

Abbarus. 12 : 14.

Abdageſen. 6 : 36, 43, 44.

Abdageſes. 6 : 37, 44.

Abdageſis. 6 : 43.

abdebat. A : 10.

abdere. H. 1 : 88.

abderent. 14 : 23.

abderentur. H. 1 : 79

abderet. 1 : 11.

abdiderat. 5 : 7

abdidiſſe. 3 : 64 | 16 : 2

abdidit. 4 : 67 | 15 : 3

abdit. 2 : 39.

abdita. 2 : 83 | 6 : 46 | H. 3 : 33 | G : 16

abditi. 15 : 10 | H. 3 : 33, 73 | H. 4 : 72

abditis. 13 : 1, 5 | H. 2 : 9

abdito. 2 : 34 | H. 2 : 13

abditos. 6 : 8 | H. 3 : 83 | H. 4 : 1

abditus. H. 1 : 43 | H. 3 : 11, 36

abduci. H. 2 : 28

A a

abductis. 1 : 10 | H. 4 : 35
abductæ. H. 1 : 64
abduxit. H. 4 : 15
abducto. H. 1 : 8 | H. 5 : 46
Abdum. 6 : 32
abduxerit. 12 : 47
Abdus. 6 : 31
aberant. 1 : 23 | 4 : 6, 63 | 13 : 13 | H. 1 : 54 | H. 3 : 32 | H. 4 : 4, 28 | H. 5 : 8
aberat. 3 : 8 | 14 : 38 | H. 4 : 57
abeſſe. 4 : 41 | 12 : 65 | H. 3 : 15 | A. 12
abeſſet. 2 : 66 | 3 : 71 | 15 : 36 | H. 2 : 5
abeſt. A : 12 | O : 25
abeunt. 6 : 44 | H. 4 : 62
abeunte. 14 : 8 | 15 : 6
abeuntem. 2 : 34 | 14 : 4
abeuntes. H. 4 : 19, 60
abeunti. 1 : 35 | H. 2 : 22 | G : 21
abeuntibus. H. 2 : 48, 49
abeuntis. 6 : 50
abeuntium. 1 : 56 | H. 2 : 49
abfuerit. 2 : 73
abfuiſſe. 13 : 28 | 12 : 17 | 15 : 16 | H. 4 : 82
abfuturum. 2 : 35 | 3 : 58
abhorrebat. 1 : 54 | 13 : 12, 47 | H. 2 : 2 | H. 4 : 55
abhorrenti. O : 95
abhorrere. H. 3 : 65
abhorret. H. 5 : 24
abhorruiſſe. 14 : 21
abjeceris. 1 : 22
abjecit. 2 : 57 | H. 4 : 2
abjecta. 1 : 29 | 5 : 9
abjecti. 15 : 47 | O : 35
abjectis. H. 1 : 68, 81 | H. 3 : 61, 73
abjectius. O : 8
abjecto. H. 4 : 85
abjectum. 13 : 46
abierat. 13 : 44 | 14 : 59
abierim. 6 : 22
abjicere. 16 : 11
abiiſſe. 12 : 15
abiit. 1 : 19 | H. 2 : 76 | H. 4 : 47
abire. 2 : 14, 19, 34, 69 | 14 : 26 | 54, 81 | H. 4 : 17 | O : 7
a 5 : 11
abiret. 1 : 40 | 4 : 19 | H. 3 : 70
abituros. 12 : 46
abiturum. 2 : 63
abitus. 14 : 37
abjudicatis. 14 : 18
ablata. 6 : 2 | H. 4 : 39
ablatam. 2 : 76 | H. 2 : 27, 50 | H. 4 : 48
ablato. H. 1 : 5
abluendis. 11 : 2
abluendo. H. 3 : 32
abluitur. G : 40
abnepos. 13 : 1
Abnobæ. G : 1
abnuant. 14 : 9
abnuebant. 1 : 2 | 13 : 35 | H. 2 : 66 | H. 3 : 66 | A : 21
abnuebat. 3 : 10 | 4 : 36
abnuendo. 2 : 22
abnuentem. 6 : 45 | H. 4 : 44
abnuentes. 6 : 1 | H. 1 : 67 | H. 2 : 8 | H. 4 : 19
abnuenti. H. 2 : 85, 90 | H. 5 : 28, 54
abnuentibus. 11 : 8 | 15 : 22 | H. 2 : 40 | H. 4 : 35
abnuerat. 14 : 37 | H. 2 : 37 | A : 4
abnuere. 1 : 21 | 3 : 14 | 6 : 8, 27 | 12 : 31, 46 | 13 : 14 | 15 : 56 | H. 3 : 19 | H. 4 : 41, 75
abnuerent. 1 : 13 | 4 : 17 | H. 1 : 61 | H. 3 : 10 | H. 4 : 14
abnuerit. 11 : 13 | H. 3 : 52 | H. 5 : 15
abnuerim. H. 1 : 1
abnuerint. 2 : 38
abnuerit. 4 : 3
abnues. O : 33
abnuiſſet. 2 : 78 | H. 4 : 39
abnuit. 2 : 28 | 4 : 26 | 15 : 52
abolendæ. 11 : 9
abolendis. 4 : 39
abolendo. 15 : 44 | H. 4 : 44
abolere. H. 1 : 47 | H. 3 : 24 | H. 5 : 25
aboleri. A : 2
abolet. H. 2 : 48 | H. 4 : 39
abolere. H. 1 : 84
aboleverit. H. 2 : 5
abolevit. 3 : 28 | 4 : 35
abolita. 1 : 78 | 2 : 69 | 6 : 38 | 14 : 48
abolitæ. 3 : 54
abolitam. 11 : 31
abolitas. 2 : 49 | 3 : 36
abolitio. 13 : 50, 51
abolitionem. 6 : 2
abolitis. 3 : 27
abolitos. 14 : 20
abolitum. 16 : 6
Aborigines. 11 : 14
abrepta. H. 3 : 22
abrepti. 15 : 35 | H. 1 : 56
abripere. H. 3 : 17
abriperet. H. 2 : 16
abripiebantur. 15 : 45
abripiunt. H. 4 : 27 | H. 5 : 22
abrogari. 12 : 41
abrogat. 16 : 22
abrogati H. 4 : 47
abrogato. H. 3 : 37
abrumpendas. 4 : 50
abrumpendos. H. 2 : 28
abrumpere. 4 : 60 | 16 : 9
abrumpi. 11 : 26
abrumpit. 15 : 63
abrumperent. H. 4 : 60
abrumperet. 16 : 28
abrumpunt. 12 : 50 | 15 : 2
abrumpuntur. H. 3 : 25
abruperat. H. 4 : 70
abrupta. 2 : 55 | 4 : 63 | 15 : 42 | H. 3 : 63 | H. 5 : 11, 26 | A : 42
abruptam. 4 : 30
abruptas. 6 : 29
abruptis. 1 : 66 | 2 : 23 | 15 : 59 | H. 2 : 36, 53 | H. 4 : 64
abrupto. H. 3 : 6, 14
abrumpitur. H. 1 : 48
abſcedebat. 6 : 36
abſcedebatur. 2 : 67
abſcedentem. 3 : 5 | 14 : 9
abſcedentibus. 2 : 88
abſcedentis. 1 : 56
abſcedere. 1 : 7 | 13 : 38
abſcederent. 2 : 9 | 13 : 54
abſcederet. 1 : 53 | 12 : 48 | 15 : 6, 63
abſcedit. 12 : 45
abſcedunt. 12 : 14 | G : 25
abſceſſere. 1 : 37 | 13 : 7 | H. 4 : 70
abſceſſerit. H. 4 : 76
abſceſſio. 14 : 26
abſceſſit. 6 : 41 | 13 : 40
abſceſſu. 6 : 58 | 12 : 49 | 15 : 57
abſceſſum. 1 : 63
abſceſſus. 4 : 57 | 12 : 33
abſcidiſſent. H. 3 : 25
abſcindas. H. 5 : 6
abſcindere. H. 5 : 6
abſcindunt. 16 : 11
abſcinduntur. 15 : 69
abſciſſis. H. 2 : 88 | H. 3 : 78
abſciſſo. H. 3 : 74
abſcondebant. H. 3 : 68
abſcondere. 13 : 16
abſcondi. G : 22
abſens. 16 : 21 | H. 2 : 65 | A : 41
abſente. 2 : 35 | H. 4 : 2, 70
abſentem. H. 1 : 4 | H. 4 : 46 | A : 15
abſentes. H. 4 : 38 | O : 36
abſentia. H. 4 : 40 | A : 15
abſentiæ. 4 : 64 | 6 : 15 | A : 45
abſentiam. 3 : 31, 71 | 15 : 36
abſentibus. H. 2 : 83
abſentis. 14 : 61
abſentium. 6 : 36
abſint A : 13
abſiſtentibus. 13 : 56
abſiſteret. H. 3 : 74 | H. 4 : 32
abſit. O : 15
abſolvat. G : 31
abſolvendi. 14 : 49
abſolvere. 13 : 11
abſolverentur. H. 3 : 11
abſolveret. 1 : 44
abſolverit. 6 : 8
abſolvi. 1 : 74 | 13 : 21
abſolvit. 4 : 25 | 13 : 53, 53 | H. 2 : 60
abſolvitur. 4 : 13, 36
abſolutæ. 3 : 18
abſolutam. 11 : 13
abſolutiſſimum. O : 5

abſolutum. 3: 38
abſolutus. 13: 30 | 15: 71 | H. 4: 13 | A: 41
abſolutione. 11: 3 | 15: 71
abſolutioni. 5: 13
abſtergebant. 13: 57
abſterſet. 13: 44
abſterruiſſet. 12: 43
abſtinebant. H. 2: 56
abſtinebat. 2: 46 | 4: 12 | 13: 42
abſtinebatur. 1: 10
abſtinendum. 13: 49
abſtinent. H. 2: 44 | H. 5: 4, 5
abſtinentia. 4: 35
abſtinentiam. 6: 26 | A: 9
abſtinere. 13: 14
abſtinerent. 2: 82 | H. 2: 30 | H. 4: 69
abſtineret. 4: 76 | H. 3: 70
abſtinet. 4: 68
abſtinuerat. 16: 17
abſtinuere. 3: 3
abſtinuerint. O: 40
abſtinuerit. 1: 76
abſtinuiſſe. H. 1: 7
abſtinuit. 2: 43 | 15: 15 | H. 1: 90
abſtitit. 2: 31, 34
abſtractus. 4: 13 | H. 4: 12
abſtraherent. 15: 15
abſtraheret. 2: 5 | 12: 48
abſtrahi. 2: 26 | A: 15
abſtruſe. 15: 5
abſtruſium. 1: 24
abſtulerant. 1: 10
abſtulerat. 2: 51 | 15: 59 | H. 2: 80 | H. 3: 85
abſtulere. H. 2: 43
abſtulerunt. 12: 18 | H. 5: 6 | G: 57
abſtrudunt 4: 69
abſtruſerior. 3: 6 | H. 3: 13
abſtuliſſent. 6: 23
abſtuliſſet. H. 1: 20
abſtulit. 1: 3 | 12: 53
abſumerentur. 15: 44
abſumitur. G: 11
abſumpſiſſet. 12: 39 | 15: 18
abſumpſit. 5: 7 | H. 4: 65
abſumpta. H. 4: 22 | A: 21
abſumpti. 2: 8 | H. 1: 79
abſumptis. H. 4: 60 | H. 5: 18
abſumpto. 2: 4
abſumptum. 3: 17
abſumptus. 2: 23 | 6: 32
abſurda. 6: 38 | H. 4: 48
abſurdam. 3: 47
abſurde. 13: 14 | H. 3: 51
abſurdum. 3: 14 | 4: 65 | 12: 9, 24 | 13: 45 | 15: 53 | H. 2: 77
abſurdus. H. 3: 62 | H. 5: 5
Abudius Ruſo. 6: 30
abundantia. 4: 64 | H. 2: 94 | A: 33 | O: 6
abundantiæ. A: 6
abundat. O: 12
abunde. H. 2: 95
abuſque. 15: 37
abuti. 15: 73
Ac. 1: 1, 2, 3, 6, 7, 11, 15, 17, 18, 20, 21, 23, 27 | 2: 2, 6, 7, 8, 11, 13, 14, 16, 23, 24, 29, 33, 35, 38, 40, 43, 44, 45 | 3: 1, 2, 4, 9, 11, 14, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24, 50, 51, 53, 54, 56, 67, 73, 74 | 11: 6, 8, 10, 11, 13, 14, 16, 17, 19, 21, 22, 24 | 12: 1, 2, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 16, 20, 22, 23, 27, 29, 30 | 16: 2, 3, 4, 5, 8, 11, 13, 14, 17, 18, 20, 27, 30, 32 | H. 1: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 18, 19 | H. 2: 1, 2, 4, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16, 17, 19 | H. 3: 2, 3, 4, 5, 6, 8, 11, 19, 20, 21, 22, 23, 27, 29 | H. 4: 1, 2, 5, 8, 12, 14, 15, 20, 23, 62 | H. 5: 1, 2, 4, 9, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 19, 20, 22 | G. 1, 2, 5, 9, 10, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 | A. 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10 | O. 1, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17.
Academiæ. O: 32
Academici. O: 31
Academicum. O: 30
accedant. 1: 73
accedat. O: 33
accedebant. 1: 33
accedebat. 4: 14 | H. 2: 33, 99 | O: 36, 37
accedentibus. 11: 22 | 16: 21 | O: 31
accedere. 1: 4 | 4: 16
accederet. 2: 58 | H. 3: 83
accedi. 12: 33
accedo G: 4
accelerare. 11: 46 | H. 2: 100
acceleraret. H. 2: 14
acceleraretur. 11: 37
accelerari. A: 43
accelerata. H. 2: 85
acceleraturum. A. 3: 15
accendebant. 15: 49 | H. 1: 54
accendebantur. H. 1: 9
accendebat. 1: 53, 69 | 2: 2 | 12: 39, 54 | 15: 1 | H. 1: 60 | H. 3: 54
accendebatur. 2: 43 | 4: 60 | H. 3: 45 | H. 4: 36
accendenda. 12: 34
accendendis. 2: 57
accendendo. H. 4: 1
accendendos. H. 1: 36
accendens. H. 3: 24
accenderant. 15: 4
accenderat. H. 1: 65
accendere. 13: 13 | 15: 51 | A: 15
accenderent. H. 1: 83
accenderentur. 16: 1 | H. 3: 87 | H. 4: 56
accenderet. 13: 46 | 14: 7 | H. 1: 25
accenderetur. H. 4: 26, 32
accendunt. G: 3 | A: 32
accendi. 15: 30
accendit. 14: 62 | H. 2: 77, 80
accenditur. G: 45
accenſa. 3: 4 | 4: 52 | H. 2: 43
accenſi. 12: 40
accenſis. 15: 66 | H. 2: 66 | H. 2: 68 | H. 4: 29
accenſo. 14: 9
accenſos. 2: 16
accenſum. 1: 4 | 14: 13 | H. 1: 2 | H. 4: 32
accenſus. 11: 8
acceperant. 1: 8 | 11: 14 | 12: 64 | 13: 43 | 14: 53 | H. 4: 26
acceperat. 3: 67 | 4: 5, 65 | 12: 25 | 14: 8 | 15: 71 | H. 1: 37 | H. 2: 6 | H. 4: 2
accepere. 1: 20 | 2: 2, 22, 58 | 12: 13, 50 | H. 3: 46 | H. 4: 71, 85
acceperint. 1: 17 | O: 8
acceperit. 1: 10 | 2: 77 | H. 1: 58
acceperunt. 6: 57
accepi. H. 1: 15 | O: 1, 7
accepimus. H. 1: 84 | H. 3: 38, 75 | H. 5: 4, 13 | G: 17 | A: 11 | O: 12, 28, 30
accepiſſe. 2: 14 | O: 17
accepiſſent. 1: 49 | 13: 49 | 14: 31 | 15: 12
accepiſſet. 2: 37 | 4: 57 | 15: 21 | H. 2: 64
accepiſtis. H. 4: 58
accepit. 1: 1, 28, 54, 58 | 2: 69 | 4: 72 | 6: 11, 20 | 11: 38 | 12: 46, 58 | 13: 9, 11, 36 | 14: 9, 24 | 16: 14, 24 | H. 1: 36, 64 | H. 2: 1, 4, 23, 57 | H. 3: 40, 45, 61, 79 | H. 4: 35 | A: 8
accepta. 2: 40, 70 | 3: 69 | 4: 11 | 6: 51 | 13: 54 | 14: 29, 35 | 15: 43 | H. 1: 7, 66, 68 | 85 | H. 4: 65 | H. 5: 9
acceptæ. 1: 7 | 11: 26 | 15: 54 | H. 4: 79
accepti. 1: 9 | 2: 24, 69 | 12: 53 | H. 3: 63, 80 | H. 4: 46
acceptis. 1: 42 | 6: 33 | 12: 30 | 13: 65 | G: 21 | A: 38
acceptius. 6: 45
accepto. 2: 75 | 3: 17, 59 | 13: 46 | 14: 53, 60 | 16: 17, 35 | H. 1: 72
acceptos. 2: 26 | 4: 64 | H. 4: 3, 46, 66
acceptum. 2: 1, 22 | 3: 29, 76 | 4: 31 | 6: 10 | H. 2: 91 | G: 15 | A: 37

acceperunt. 6 : 30
accepeut. 2 : 25 | 11 : 11 | 12 : 29 | 14 : 26
accerſere. 12 : 10
accerſerent. H. 1 : 31
accerſiri. H. 1 : 14
accerſit. H. 1 : 38
acceſſerant. 2 : 30 | 12 : 31
acceſſerat. 14 : 15, 35 | 15 : 68 | H. 3 : 24
acceſſere. 6 : 7 | H. 1 : 59 | H. 2 : 81, 86 | A : 42
acceſſi. H. 1 : 16
acceſſionem. H. 3 : 13
acceſſiſſe. H. 1 : 70 | H. 2 : 58, 69 | H. 3 : 2
acceſſiſſent. H 2 : 27
acceſſit. 4 : 49 | H. 1 : 50, 54, 55, 57 | H. 2 : 4, 43 | H. 3 : 56 | H. 4 : 70 | O : 16
acceſſuruni 14 : 36 | H 4 : 56
accidat. H. 3 : 38
accidens. 15 : 53 | H. 3 : 38
acciderant H. 3 : 16 | H. 4 : 29
acciderat. 2 : 69 | 3 : 30 | 6 : 42 | 12 : 27 | 14 : 22 | 16 : 30 | H. 2 : 21 | H 4 : 29
accidere. 1 : 49 | O : 37
accidereni. 4 : 70 | O : 37
acciderunt. 15 : 38
accidiſſe. 13 : 3 | 15 : 67 | H. 2 : 91 | O : 15
accidit. 2 : 5 | H. 1 : 56 | H. 3 : 69, 72, 73 | G : 37
accinctæ. 11 : 31
accincti. 6 : 2 | H. 2 : 88
accinctis 3 : 34
accinctum 4 : 22 | 12 : 44
accinctus. 11 : 18, 22 | H 2 : 89 | O : 5
accingebantur. H. 4 : 68
accingerentur. H. 4 : 79
accingeret. 12 : 25
accingeretur. 4 : 66 | 15 : 52 | H. 3 : 35, 66
accingi. 11 : 28 | H. 3 : 21 | H. 4 : 62 | O : 16
accingit. 6 : 32 | 12 : 33
actionibus. O : 27, 32
accipere. 1 : 67 | 2 : 23, 37, 43, 45 | 6 : 3, 33 | 12 : 20, 37 | 14 : 54 | 15 : 27 | H. 3 : 19 | H. 4 : 85 | G : 15, 18 | O : 6
acciperent. 2 : 65 | 4 : 2 | 14 : 44 | 15 : 39 | . 4 : 21
acciperentur 3 : 68 | 4 : 69, 72
acciperes. 2 : 30
acciperet. 4 : 48 | 12 : 6, 27 | 13 : 25 | 14 : 4, 33 | H. 3 : 56, 77
acciperetur. 3 : 73 | 11 : 10 | H. 1 : 12, 62 | H. 4 : 46
accipi. 14 : 60 | 15 : 58 | H. 3 : 50, 55 | O : 8, 10
accipiant. 11 : 17 | 12 : 37 | 16 : 16 | G : 18
accipiat. 11 : 5
accipiatis. 3 : 12
accipiebant. H 1 : 8
accipiebantur. 6 : 13 | 16 : 18 | H. 1 : 23, 52, 53 | H 2 : 91 | H. 4 : 8
accipiebat. 6 : 39 | H 1 : 22 | H 3 : 65
accipiebatur. 2 : 41 | 6 : 8 | 11 : 43 | H. 4 : 26, 40
accipienda. H 1 : 19
accipiendas. 13 : 8
accipiendis. 2 : 6 | 3 : 43 | 12 : 4 | 13 : 38 | G : 20
accipiendo. 15 : 24, 43 | 16 : 23
accipiendum. 1 : 71
accipiens. 1 : 14 | 4 : 13, 34 | 6 : 21
accipientes. H. 2 : 39
accipienti. 1 : 33
accipientis. 3 : 57
accipietis. H. 1 : 30
accipimus. O : 40
accipit. 6 : 42 | 14 : 60 | H. 1 : 70 | H. 4 : 51
accipite. H. 4 : 66
accipiterum. 12 : 64
accipitur. 1 : 58 | 15 : 46 | H. 3 : 8 | H. 5 : 6 | G : 10, 18
accipiunt. 2 : 4 | G : 19, 45 | O : 19
accipiuntur. 3 : 59 | H. 1 : 1 | H. 3 : 6 | G : 21
accirent. 2 : 2 | H. 2 : 9
accirentur. 4 : 5 | H. 4 : 25
acciret. 14 : 61 | H. 4 : 83
acciri. 15 : 55 | H. 1 : 71, 8 | H. 2 : 39 | H. 3 : 52 | H. 4 : 24
acciſæ. 1 : 66
acciſis. G : 19
accita. 13 : 38 | 15 : 51 | H. 4 : 13
accita eſt. 16 : 30
accitæ. H 4 : 33, 68 | H. 5 : 14
accitam. 3 : 36 | 14 : 6, 20 | H. 2 : 3
accitarum. H 4 : 72
accitas. H. 4 : 76
acciti. H. 4 : 15, 73
accitis 3 : 27 | 11 : 15 | H. 2 : 15 | H. 3 : 23, 40, 45
accitos. 4 : 17, 64 | 11 : 24 | 14 : 21
accitu. 2 : 80
accitum. 6 : 20 | 11 : 17 | 14 : 62 | 15 : 53 | H. 2 : 1, 18, 23 | H. 4 : 84
accitur. 1 : 5, 28 | 15 : 10
accitus. 2 : 54 | 6 : 42 | 11 : 36 | 12 : 14 | 15 : 56 | H. 5 : 26
acciverat. 14 : 7 | H. 2 : 26 | H. 3 : 15 | H. 5 : 2
accivere. 14 : 8
accivit. 4 : 73 | H. 3 : 69
acclamationum. H 1 : 32
acclamavit. H. 1 : 78
acclive. A : 35
accolæ 2 : 6, 68 | 6 : 37
accolarum. 12 : 29
accolas. 2 : 52 | 4 : 46 | 12 : 44 | H. 4 : 50, 83 | H. 5 : 1, 2
accolis. 1 : 79 | 4 : 5 | H 4 : 6
accolis. H. 1 : 51
accolunt. H. 3 : 47
accommodati. 12 : 6
accommodata. O : 21
accommodatiorem. 2 : 66
accommodatum. 13 : 3 | 16 : 30
accommodatus 14 : 62 | O : 29
accreſcebat. 13 : 31
accreſcere A : 10
accumulare. O : 8
accuratam. O : 6
accuratiſſimus. O : 14
accuratius. O : 2
accurrentem. 13 : 44
accurrentium. H. 2 : 43
accurrerant. A : 37
accurrere. H. 2 : 80
accurrerent 15 : 53
accurrunt. H. 1 : 47
accurſu. 12 : 40 | H. 2 : 43 | H. 3 : 16 | H 4 : 25, 43, 77
accuſabant. 4 : 34
accuſandi. 12 : 65
accuſandis. 11 : 2, 5
accuſandum. 3 : 67 | H. 4 : 40
accuſante. 3 : 70 | 4 : 15, 52 | 6 : 18 | 12 : 59 | 13 : 10, 33
accuſatoribus. 2 : 71 | 12 : 22 | 14 : 18, 28
accuſantium. 3 : 10 | 12 : 54
accuſare. 3 : 54 | 5 : 6 | H. 4 : 61 | G : 12 | A : 4 | O : 11
accuſaret. 3 : 10
accuſari. 5 : 6
accuſata 4 : 22 | 6 : 49
accuſatam. 12 : 9
accuſati 6 : 19 | 16 : 11
accuſatio. 2 : 33 | 4 : 69 | 15 : 21
accuſatione. 6 : 4 | 12 : 42 | 13 : 33
accuſationem. 2 : 74 | 3 : 15 | 4 : 29, 68 | 6 : 7 | 13 : 43 | 16 : 10 | H. 4 : 42 | O : 34
accuſationes. 2 : 54 | 4 : 33 | 11 : 6 | H 2 : 10 | O : 21, 36
accuſationibus 4 : 52 | O : 41
accuſationis. 12 : 4 | 13 : 21, 23, 43 | 16 : 20, 32
accuſationum. 3 : 38 | H. 4 : 10
accuſator. 1 : 73, 74 | 2 : 30 | 4 : 19, 28, 29, 36 | 6 : 4 | 11 : 34 | 14 : 50 | 16 : 30
accuſatore. 15 : 69 | 16 : 31
accuſatorem. 11 : 37 | 12 : 28, 59 | 16 : 37
accuſatores 2 : 28, 30, 32 | 3 : 10, 12, 14, 17, 37, 56 | 6 : 7, 9, 30, 38, 40 | 11 : 12, 38 | 13 : 19, 20, 21, 43 | 15 : 35 | 16 : 27 | H. 4 : 7, 40
accuſatori. 4 : 29 | 6 : 47 | 12 : 41 | 13 : 23 | 16 : 32

accuſatoribus. 2:79 | 4:20, 30 | 6:29 | 13:4, 30, 43 | 16:33 | H.4:44
accuſatoris. 11:29 | H.2:10
accuſatorum. 3. 44, 67 | 4: 21, 30, 59, 66 | 6:16 | 13: 23, 52 | H.2:20 | H.4:44
accuſatos. 3: 66 | O:39
accuſatum 14:46
accuſatur O:5
accuſatus. 2: 42, 67 | A:41
acer H.2:5
acerba. 2: 57, 69 | 13:17
acerbe. 2:87 | H.3 76
acerbior. A:22
acerbis. 6: 2
acerbiſſima. H.3:83
acerbitate. 4:34 | 15:43
acerbitatem. A:45
acerbitatibus. 2: 71 | 6:4 | 15: 50
acerbum. H.1:27
acerbus. 1:75
Aceronia. 14:5
Aceroniæ. 14:6
Co. Aceronius. 6:45
acerrima. H.1:51 | H.1:23 | H.4:70 | O:33
acerrimam. H.2:76, 76
acerrime. 2:59 | 14:48 | H.4:41
acerri[illegible] H.1:54 | H:13 | A:54
acerrimo. 2:43 | 14:31 | H.4:68
acerrimos. 15:51
acerrimum. 12:64 | H.3:29, 56
acerrimus. 3:40 | H.3: 2, 16, 84
acervatim. 6:9
acero. H.5:6
Achæorum. 6:18
Achaia. 1:80 | 5:10 | 14:22 | 15:36 | H.2:8, 81, 83
Achaiæ. 2:53 | 3:7 | 4:43 | H.1:23 | H.2:1, 2
Achaiam. 1:76 | 4:13 | 5:19 | 15:33, 45 | O:30
Achemenis. 12:18
acie. 1:63 | 2: 5, 13, 14, 21, 80 | 3:33 | 4: 44, 47, 73 | 6: 34 | 12:50 | 14:34, 35 | 15: 16 | H.2:13, 14, 15, 26, 28, 44, 62, 66, 76 | H.3:21, 22, 25, 32, 51, 68 | H.4:17, 18, 21, 26, 27, 33, 34, 67, 77, 85 | H.5:15, 16 | G:24 | A: 32 | O:5, 37
aciem. 1:64, 65 | 2: 14, 16, 20 | 3:20, 39, 76 | 4:24 | 6: 34 | 11:24 | 12:28, 32, 34 | 13:40, 57 | H.1:51, 89 | H.2:25, 41, 43, 46 | H.3:2, 18, 22, 23, 25, 71 | H.4:17, 20, 24, 25, 29, 30, 33, 34, 39, 46, 58, 92, 71 | H.5:13, 17, 23 | H:6, 7, 14 | A:18, 32, 35, 36, 37 | O:26, 32
acies. 1:2 | 2: 11, 16, 17, 45, 64 | 3:46 | 4:33 | 6:35 | 12:35 | 14:30 | H.1:79 | H.2:25, 41, 42 | H.3:13, 82 | H.4:16, 18, 50, 58, 77, 78 | H.5:13, 18 | G:3, 6, 8, 31 | A:33, 34, 35
M. Acilio. 12:64
Acilium Strabonem. 14:18
Acilius Aviola. 3:41
acinacem. 12:51
acquieſcebat. 14:64
acquiratur. H.2:76
acquirendæ. 16:17
acquirendis. 12:41
acquirere. G:14
acquireret. 15:37
acquiri. H.1:17
Acrato. 15:45
Acratum. 16:23
acre. 12:40 | 15:51 | H.4:6
acrem. 15:68
acres. 12:12 | H.3:59, 60 | H.4:1
acri. 4:6, 73 | 5:10 | 11:21 | 13:46, 50 | 16:22 | G.6
acribus. 1:5 | 3:48 | 6:17 | H.2:72
acrior. 3:30 | 11:11 | 14:61 | H.3:51, 71 | G:37 | O:37
acriora. 2:5 | 3:18
acriore. 14:28 | 15:3, 33 | H.2:77
acriores. 12:33
acrioribus. 11:29 | H.1:15
acrioris. H.1:21
acriter. 3:51 | 11:6 | 13:25, 34 | 15:10 | 16:17 | H.2:42 | H.3:58
acrius. 2:26, 74, 81 | 4:40, 41, 54, 67 | 6:45, 48 | 11: 58 | 13:13 | 15:57 | H.1:13, 54, 83 | H.4:22, 35 | H.4:19 | G:29 | A:37 | O:11
acta. 1:72 | 2:35 | 3:39, 74 | 4:42 | 6:48 | 11:6 | 12: 48 | 13:5, 11, 22 | 14:6 | 16: 22 | H.1:7, 46 | H.2:23, 79 | H.3:54 | H.4:72 | H.5:15 | A:2, 39
actæ. 4:64 | 6:25 | 12:26, 32 | 14:60 | 15:63 | H.2:71 | H.3:9 | H.4:28, 51
actam. 3:32 | 11:27 | 16:11, 26
actas. 13:43 | 14:64
Acte. 13:18
Actes. 13:46
Acter. 14:2
acti. 14:15
acti ſunt. 14 46
Actiaca. 2:53 | 4:5
Actiacam. 1:3
Actiacas. 1:42
Actiaci. 3:55
Actianum Nonium. H.4:41
Actij. 6:24
actione. 15:21
actionem. H.4:44
actiones. 13:26
actis. 5:4 | 6:3 | 12:24 | 13: 31 | G:34
actitando. 4:21
actitavit. H.3:62
Actium. H.1:1
actio. 1:31 | 11:13 | 15:4
actor. 3:67
actores. O. 26
actori. 2:30
actorum. 3:3 | O:37
actos. 3:59
actu. H.1:12
actum. 1:9, 77 | 2:7, 85 | 4: 21, 30 | 13:21, 26 | H.4:47
actuiam. 4:40
acturos. 4:2 | 12:7
acturum. 1:25 | 4:40
actus. 4:63 | 16:33
Acutiam. 6:47
acutiorem. 1:35
Ad. 1:1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 19, 21, 22, 23, 25, 26 | 2:1, 2, 5, 6, 7, 8, 10, 13, 14, 17 | H.1:1, 5, 6, 9, 10, 15, 16, 19, 22, 25, 27, 30, 31, 32 | H.2:1, 4, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 16, 17, 21, 22, 23 | H.3:1, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 18, 19 | 20, 22 | H.4:2, 3, 4, 6, 7, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 21 | H.5: 5, 6, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 15 | G:3, 4, 6, 7, 16, 18, 21, 22, 30, 31, 34, 37, 38, 42, 43 | A:1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12, 14, 18 | O:5, 6, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22
adactæ. H.1:55 | H.2:14 | H.4:21
adacti. 14:24
adactis. A:28
adactum. 1:61 | H.2:55, 78
adactus. 11:35 | 12:4 | 13:25
adæquabat 12:11
adæquare. G:14
adæquarent 1:32 | 2:73
adæquarentur. 15:9
adæquaret 15:19
adæquaverit. 12:60
adcelerabo. 1:18
adceleraretur. 1:50
adceleraverat. 3:75
adceleravere. 4:12
adclamaverant. 3:44
adclamavere. 1:19
adclives. 1:65
adcreſcente. 2:8
adcreverat. 1:19
adcumulatus. 3:30
adcurrent. 2:10

adcurrere. 2 : 31
adcurritur. 1 : 21
adcucurrit. H. 3 : 12
adcurſu. 1 : 27
adcurſus. 4 : 41
addat. G : 3
addebat. 1 : 8 | H. 5 : 76
addere. 6 : 26 | 11 : 4
adderent. H. 5 : 12
adderet. H. 2 : 62 | H. 4 : 83
addi. 13 : 9 | A : 40
addicentibus. 1 : 14
addiderant. 4 : 43, 73 | H. 3 : 6
addiderat. 1 : 11, 57 | 3 : 18, 21, 22 | 4 : 29 | 6 : 27 | H. 1 : 14, 24 | H. 2 : 4, 11, 31 | H. 4 : 71 | H. 5 : 14 | A : 25, 29
addidere. H. 5 : 9 | H. 4 : 3 | A . 5
addiderim. A : 10
addiderit. 14 : 47
addidimus. H. 4 : 74
addidiſſe. 6 : 5
addidiſſet. 5 : 27
addidit. 1 : 12, 74 | 2 : 21, 26, 57 | 3 : 16, 21, 34, 47, 68, 69 | 4 : 4 | 6 : 13, 25 | 11 : 13 | 12 : 8, 11, 22, 36 | 13 : 28, 56 | 14 : 29 | 15 : 20, 26, 30, 43, 64, 72 | H. 1 : 66, 76, 77, 87 | H. 2 : 63, 86 | H. 3 : 39, 59
addit. 15 : 15 | H. 1 : 12, 74 | H. 2 : 29 | H. 4 : 33, 86
addita. 4 : 47 | 6 : 11 | 11 : 26 | 14 : 60 | 15 : 2, 6, 44, 64 | H. 1 : 61, 72 | H. 2 : 19, 58 | H. 4 : 18 | A : 14
additæ. 12 : 14 | 15 : 23 | H. 2 : 55
additas. 2 : 30
additi. 1 : 15 | 2 : 83 | 6 : 14 | 11 : 22 | 12 : 23 | H. 3 : 59
additis. 1 : 80 | 2 : 43 | 4 : 9, 36 | 6 : 9, 29 | 11 : 16, 24 | 12 : 33 | 13 : 8, 31 | 15 : 43 | H. 2 : 81 | H. 3 : 46
addito. 1 : 35, 54 | 2 : 28 | 3 : 2, 38 | 5 : 2 | 12 : 6, 27 | H. 1 : 62 | H. 2 : 67 | H. 3 : 2 | H. 4 : 17, 31
additos. 4 : 38 | 13 : 18
additum. 12 : 24, 33, 41, 51 | 14 : 26 | H. 3 : 52 | H. 4 : 45 | G : 2
additum eſt. 15 : 18
additur. 1 : 24 | 3 : 29 | 14 : 41, 64 | 16 : 7, 17
additurum. 2 : 87 | 14 : 5
additus. 4 : 52, 67 | 6 : 45 | H. 1 : 41 | H. 2 : 11, 14 | H. 3 : 25 | H. 4 : 23, 26
Adduæ. H. 2 : 40
addubitatum 4 : 55
adducerent. A : 36
adductam. 1 : 58 | 14 : 61
adductius. G : 43
adductos. 15 : 26 | H. 5 : 1 | A : 28
adductum. 12 : 7
adductus. 1 : 57 | 14 : 4
addunt. 2 : 70 | 4 : 51
adduntur. 3 : 43 | 4 : 64 | H. 4 : 4
adduxerat. 15 : 50
adduxit. H. 3 : 45
adeant. 2 : 40 | H. 4 : 85
adeat. 1 : 69 | H. 1 : 33
adegerat. H. 3 : 42, 47
adegere. H. 1 : 76
adegit. 6 : 53 | 11 : 10, 18 | H. 2 : 79, 80 | H. 4 : 61
ademerat. H. 4 : 36
adempta. 4 : 41 | 12 : 58 | 13 : 41 | 16 : 18 | H. 1 : 79 | H. 2 . 63
ademptæ. 6 : 51
ademptione. 2 : 76
ademptiones. 4 : 6
ademptis. 13 : 71 | 16 : 3 | H. 1 : 8
adempto. H. 3 : 20 | A : 2
ademptum. 1 : 25 | 4 : 43 | H. 1 : 87
adeo. 1 : 5, 30, 30, 56, 74, 80 | 2 : 28, 30, 34, 81, 82 | H. 2 : 59, 45, 74, 91 | H. 3 : 31, 39, 64, 68, 69 | G : 8, 45 | A : 1, 40 | O : 3, 10, 14, 21, 25, 26, 32, 33, 38
adepti. 3 : 54 | 11 : 25 | 12 : 30 | 13 : 43 | 16 : 27 | H. 2 : 2 | H. 4 : 17
adepto. 1 : 7 | 13 : 1 | H. 3 : 6
adeptos. 4 : 55 | 11 : 14 | H. 2 : 82
adeptum. 4 : 39
adeptus. 1 : 32, 53, 72, 74 | 2 : 42 | 3 : 24, 48, 55, 73 | 4 : 44 | 6 : 8, 39 | 11 : 26 | 12 : 44, 48 | 14 : 22 | 15 : 33 | H. 1 : 15, 72 | H. 2 : 78, 86, 91, 100 | H. 3 : 74, 86 | H. 4 : 42 | O : 10
adequitare. 6 : 34
aderant. 1 : 24 | 2 : 74 | 4 : 15, 25, 60, 72 | 6 : 36 | 11 : 57 | 12 : 1 | 13 : 21 | 15 : 48 | 16 : 54 | H. 2 : 1, 14, 16, 70, 90 | H. 3 : 15, 41 | H. 4 : 21, 42, 51, 59 | H. 5 : 23
aderat. 1 : 4, 61, 62 | 2 : 71 | 4 : 24 | 12 : 11, 18 | 13 : 35 | 15 : 6 | 16 : 10, 11, 26 | H. 1 : 9, 19, 56 | H. 2 : 40, 58, 86 | H. 3 : 10, 50, 55, 58, 59, 71, 83 | H. 4 : 22, 34, 50 | H. 5 : 21 | A : 42
adeſis. 13 : 21 | H. 1 : 4
adeſſe. 1 : 13 | 2 : 9 | 4 : 7, 16, 38, 55 | 11 : 26 | 13 : 20, 35 | 14 : 32, 35, 47, 52 | 15 : 50 | 16 : 22 | H. 2 : 17, 33, 41 | H. 4 : 17, 54 | G : 6, 7, 40 | A : 32
adeſſent. 4 : 68
adeſſet. 11 : 37 | 15 : 46 | H. 1 : 62 | H. 2 : 39
adeſt. 12 : 49, 68
adeunda. 3 : 34
adeundi. H. 1 : 36 | H. 2 : 2 | H. 4 . 82
adeundo 4 : 2
adeundum. H. 3 : 59 | H. 4 : 35
adeunt. 1 : 59 | 15 : 29 | G. 21
adfatim. 4 : 69
adfecere. 1 : 32 |
adfecit. 2 : 19, 84 | 3 : 24 | 4 : 45, 64
adfectans. 2 : 80
adfecti. 6 : 40
adfectiones. 4 : 25
adfectionibus. 3 : 58
adfectu. 3 : 15
adfectus. 4 : 42
adferebant. 4 : 3, 56
adferebantur. 2 : 82
adferebat. 4 : 5, 16 | 6 . 14
adferrent. 6 : 50
adferret. 1 : 17, 79
adfertur. 3 : 33 | 4 : 25 | 6 : 50
adferunt. 4 : 33
adferuntur. 6 : 5
adficere. 2 : 6
adficerent. 6 : 7
adfici. 1 : 21 | 2 : 5
adficiebantur. 4 : 36 | 6 : 30
adficit. 4 : 15 | 6 : 45
adficite. 3 : 12
adfines. 2 : 19 | 6 : 8
adfinitate. 6 : 8
adfinitatem. 2 : 43 | 6 : 30, 46
adfinitatis. 1 : 10 | 6 : 9
adfinium. 2 : 10 | 6 : 30
adfirmatio. 2 : 81
adfixi. 4 : 72
adflictabant. 6 : 33
adflictabat. 11 : 17
adflictæ. 4 : 52
adflictam. 4 : 68
adflictando. 2 : 81
adflictis. 4 : 50
adflictos. 4 : 71
adflixerat. 4 : 63 | 6 : 18
adflixere. 2 : 17
adflixit. 4 : 45, 71
adfluebant. 2 : 76
adfluens. 2 : 6
adfluentibus. 6 : 36
adfluentis. 2 : 35
adfluentium. 4 : 41
adfluxere. 4 : 62
adfuere. 3 : 21
adfuiſſe. 4 : 48
adfuit. 1 : 49 | 2 : 25
adfundere. 6 : 28
adfuſum. 1 : 10

adfuturum. 2:34, 79
adfuturus. 2:17
Adgandeſtrii. 2:28
adgerebantur. 3:67
adgerere. 2:57
adgeſtus. 1:35
adgnita. 4:34
adgnoſcendum. 3:48
adgnoſcentes. 2:30
adgnoſcentibus. 4:63
adgnoſcere. 6:8
adgnoſceretur. 2:18
adgrediar. 3:53
adgreditur. 2:26, 64 | 4:18
adgrediuntur. 4:68
adgregantur. H. 1:64
adgreſſas. 5:21
adhærebat. 3:21 | 15 2:25
adhærentes. 13:35
adhærere 1:23
adhæreſcere. 3:33 | 12:12
adhibeant. 14:20
adhibeas. H. 1:83 | H. 5:6
adhibeatur. H. 4:81 | O.:35
adhibebit. O:32
adhibenda. 1:46
adhibendo. 13:48
adhibent. 12:51
adhibere. 14:53 | H. 4:72
adhiberet. 13:44 | H. 2:71
adhiberetur. 14:4, 51
adhibet. 2:28 | 12:67 | 14:6
adhibetur. 15:24
adhibitam. 13:18
adhibitas. 3:10
adhibitis. 1:23 | 2:57 | 11:27 | H. 2:1 | H. 4:19
adhibito. H. 1:14 | H. 2:63
adhibuerat. 3:31 | 14:62
adhibuit. 11:15 | O:22
adhortante. H. 1:38 | H. 3:61
adhortari. 12:51
adhuc. 1:5, 8, 17, 44, 48, 59 | 2:26, 33 | 3:12, 15, 22, 26, 42, 64 | 4:7, 8 | 5:3, 7 | 11:14, 15 || H. 1:10, 24, 15, 16, 31, 33, 36, 46, 47, 55, 70 || H. 2:1, 44, 45, 46, 53, 73, 81 | H. 3:9, 35, 60, 72 | H. 4:5, 12, 17, 40, 41, 50, 52 | H. 5:1, 4 | G:3, 10, 19, 22, 28, 29, 34, 38 | A:16, 29, 33, 35, 37, 45 | O:25, 57
Adiabeni. 15:4
Adiabenorum. 15:2
Adiabenos. 12:13 | 15:28
Adiabenum. 15:1
Adiabenus. 12:14
Adiabenus. 15:14
adjacebant. 1:61
adjacentia. 1:79 | H. 2:93
adjacentibus. H. 5:24
adjacentium. 13:53
adjacere. 4:49 | 15:58
adjacerent. 1:65 | 4:48
adibatur. H. 4:23
adiciſt. 6:57
adjecerat. 2:33 | 6:24
adjecere. H. 4:59
adjeciſſe. 15:14 | H. 1:15
adjecit. 4:21 | 11:4, 14 | 15:16
adjecta. 13:35 | 15:25 | H. 1:41 | H. 4:53 | H. 5:23
adjectas. 14:20
adjectis. 15:2 | H. 2:61
adjecto. 4:70 | G:3 | A. 9
adjectores. H. 1:78
adjectos. 3:64
adjectus. H. 2:65
adierat. H. 1:52
adiere. 5:61 | H. 1:63 | H. 2:82 | H. 3:80
adieris. 8:39 | 4:36
adigebat. 12:20
adigebatur. 6:41 | 12:59 | 15:33
adigente. H. 4:31
adigerentur. 6:27
adigeretur. 4:45 | 12:22
adigi. H. 2:83 | H. 3:43
adigit. 1:34, 37 | H. 3:13, 58 | H. 4:15, 21, 59
adigitur. 4:29 | 15:35
adigunt. H. 4:70
adiguntur. 2:7
adjice. O:9, 17
adjicere. 12:1 | 15:27
adjicerent. 12:52
adjiceret. 13:46 | 15:62
adjiceretur. 2:26 | 3:6
adjici. 12:10 | A:26
adjiciat. H. 2:76
adjiciebantur. 3:22 | 16:31
adjiciebat. 14:11, 50 | H. 3:8
adjiciebatur. 6:9
adjiciendo. 5:6
adjiciendos. 1:29
adjicit. 2:65 | 12:47 | 14:7, 56 | 15:51, 55, 56 | 16:4, 22 | G:39, 45
adjicitur. 13:41 | G:27
adjiciuntur. 1:54
adjiſſe. 4:70
adiit. 2:48, 53 | 6:15 | 14:13 | 15:36 | H. 2:52, 60 | H. 4:13 | H. 5:18 | G:34
adimendam. 14:48
adimendis. H. 1:52
adimerent. 11:32 | 13:56
adimere. 2:23 | 16:34
adimeret. 13:5
adimeretur. 13:27
adimi. 11:16
adipiſcendæ. 4:59 | 6:20
adipiſcendi. 3:27, 31
adipiſcendo. 13:21
adipiſcendorum. 11:23 | 14:50
adipiſcerentur. 6:3 | 11:22 | 12:30 | 14:36 | 15:43
adipiſceretur. 4:16 | 6:45 | 14:23 | 15:12
adipiſci. 1:85
adipiſcitur. 11:20
adipiſcuntur. 14:17
adire. 2:39 | 3:45 | 4:39 | 12:31 | 13:19 | 14:10 | 15:12 | H. 1:13 | H. 4:65
adirent. 1:17
adirentur. 1:76 | H. 3:52
adiret. 3:59
adiri. 1:47 | H. 2:73
adiſſe. G:3
adiſſent. H. 1:9
adiſſet. 2:43
adit. 2:13, 18, 75 | 15:5 | G:1, 24
aditi. 15:44
aditis. 6:1
adito. 13:9 | 14:7 | H. 5:3
aditu. 2:20 | 3:30 | 12:31 | 13:46 | 15:60 | 16:10 | H. 1:16 | H. 3:71
aditum. 2:28 | 13:4 | 16:1, 27
aditus. H. 3:71 | G:2
adituri. G:38
aditurus. 15:30, 36
aditus. 2:2 | 4:41, 68 | 12:31, 68 | 15:53 | 16:5 | H. 1:32, 87 | H. 3:71 | H. 4:8 | A:24
adjumentis. 12:61
adjumentum. 16:17
adjuncta. H. 2:14 | H. 4:79
adjunctas. H. 2:17
adjunctis. H. 1:79 | H. 2:8 | H. 3:79 | H. 4:80
adjuncto. H. 1:61
adjunctus. 3:16
adjungebatur. 4:37
adjungere. 6:33 | 13:59 | 15:55
adjungerentur. H. 1:59
adjungeret. 3:43
adjungit. 15:27, 29, 60
adjungitis. O:14
adjungitur. 11:1 | H. 1:32, 46 | O:29
adjungunt. G:44
adjunguntur. 12:13
adjunxerat. H. 1:64, 74 | H. 3:50
adjunxere. H. 1:70 | H. 3:6
adjunxit. 3:47 | 4:40 | 15:73 | H. 2:47 | H. 3:44 | H. 4:66
adjuras. 12:3 | H. 5:22
adjuram. H. 3:11
adjutorem. 3:12 | 4:7
adjutorium. O:9
adjutos. H. 1:65
adjutrice. H. 3:44
adjutrix. H. 2:43
adjutum. 12:61
adjutus. 13:57
adjuvare. A:21
adjuvaret. 12:67 | H. 4:9
adjuveris. O:16
adlabente. 1:70
adlatas. 5:3
adlevandis. 1:16

adlevatus. 6: 41
adlevatus. 7: 22
adlocutus. 6: 20
adloqui. 5: 17 | 5: 7
adloquis. 4: 8
adloquio. 4: 6
adloquitur. 2: 71
adminiculis. 12: 5 | O: 2
adminiculum. 14: 54
adminiſtrabat. H. 1: 10
adminiſtrandæ. 6: 27
adminiſtrandis. 3: 12 | 16: 17
adminiſtrari. 13: 6 | 14: 54
adminiſtrata. H. 1: 13
adminiſtratæ. 6: 19
adminiſtratione. H. 2: 18 | A: 9
adminiſtrationem. 3: 71
adminiſtrationi. O: 6
adminiſtrationibus. H. 2: 5 |
A: 29
admirabilis. O: 30
admirans. 12: 51 | 16: 3
admirantibus. H. 1: 71
admiratio. 6: 24 | H. 1: 41 | H.
2: 53, 68
admiratione. 15: 30 | H. 2: 72 |
G: 7 | A: 46 | O: 34
admirationis. 6: 81
admiratores. O: 19, 21
admiſerat. 14: 2
admiſſa. O: 12
admiſſa ſunt. 14: 40
admiſſæ. H. 4: 60
admiſſis. 11: 4
admiſſum. 2: 76 | 4: 45 | 14: 62
admiſſuro. H. 2: 40
admittitis. H. 1: 30
admixtis. 2: 80
admixtio. H. 5: 7
admixtum. H. 1: 49
admodum. 1: 3, 9 | 2: 80 | 3:
29 | 4: 13, 44, 51 | 5: 2 |
6: 15 | 13: 39, 51 | H. 2: 78 | H.
4: 5, 42 | G: 18 | A: 7, 14 |
O: 1
admonebant. A: 25, 53
admonebat. H. 4: 17
admonebatur. H. 2: 99
admonens. H. 3: 24
admonent. 9: 54 | O: 19
admonere. 25: 12
admoneret. 19: 45
admoneretur. H. 4: 45
admoneri. H. 4: 7
admonet. 3: 25 | 14: 62
admonetur. G: 18
admonitu. H. 3: 81
admonitus. 15: 67
admonuere. G: 37
admonuiſſet. 13: 5 | 15: 55 | H.
1: 64
admonuit. 1: 12 | 4: 28, 52 | 6: 7
admotas. 2: 69
admotis. 2: 17
admoto. H. 3: 42 | G: 45
admotus. 11: 35 | 12: 16 | 14: 53, 61
admovebant. O: 40
admovebat. 12: 47 | H. 5: 16
admovens. 11: 38
admovent. 4: 69 | H. 3: 84
admovere. 13: 7, 39, 54
admoverit. H. 1: 66
admovet. 8: 56
adnantes. 14: 29
adnectebat. 2: 26 | 4: 12
adnectebatur. 12: 52
adnexa. 5: 1
adnexum. 2: 64
adniſam. 1: 61
adnitentibus. H. 4: 8
adhixus. H. 5: 8
adnotabant. 12: 25 | 18: 3 |
A: 22
adnotatum eſt. 15: 23
adnuente. 3: 68
adolentur. H. 2: 3
adolere. 6: 18 | 14: 30
adoleſcebat. 2: 50
adoleſcens. 11: 12
adoleſcente. 1: 10
adoleſcentem. 1: 13 | 3: 17
adoleſcenter. 4: 17 | O: 7
adoleſcentia. O: 8
adoleſcentiæ. 14: 56 | H. 1: 15 |
4: 49
adoleſcentiam. 2 | H: 13, 2: |
H: 4
adoleſcentibus 1: 4, 47 | 4: 4
adoleſcentis. 1: 6 | 3: 56 |
13: 13
adoleſcentium. 1: 46 | 4: 17 | H.
2: 62 | G: 14
adoleſcentuli. H. 4: 76 | O: 53
adoleſcentulorum. O: 29
adoleſcentulos. 4: 7 | H. 8: 17 |
O: 35
adoleſcentulum. 1: 59 | 4: 44
adoleſceret. 12: 8, 63 | 13: 56
adoleſcentulis. 13: 12 | G: 13
adoleveſe. H. 5: 7
adoleverint. O: 31
adoleverit. H. 2: 73
adoleviſſe. 2: 33, 43 | H. 4: 14
adolevit. 11: 21 | H. 2: 38 | H.
3: 34 | H. 4: 48, 61
adoptandi. H. 1: 16
adoptando. 11: 26
adoptanti. H. 1: 14
adoptarem. H. 1: 15
adoptari. H. 1: 18
adopeaturus. H. 2: 77
adoptaverant. 15: 19
adoptio. 12: 25 | 13: 21 | 15: 29 |
H. 1: 16, 17
adoptione. 1: 7 | 5: 1 | 11: 21 |
13: 2 | H. 1: 12, 16, 29, 48
adoptionem. 1: 3 | 12: 25, 41 |
H. 1: 19, 38 | H. 2: 1
adoptionibus. 6: 51 | 15: 19
adoptionis. 11: 14 | 15: 19 | H.
1: 13
adoptivus. 13: 14
adorare. H. 1: 36
adoriuntur. 14: 52
adornaſſet. 6: 57
adornata. 1: 52
adornatos. 12: 13
adornatus. 12: 56
adornavit. 11: 47
Adorſi. 12: 16.
Adorſorum. 12: 15, 19
adorti. H. 1: 31 | A: 25
adortus. 4: 45
adpellans. 1: 49
adpellere. 2: 77
adpellerent. 2: 6
adpetente. 4: 51
adpoſita. 4: 54
adpoſiti. 4: 60
adpoſitum. 2: 7, 51 | 3: 38
adpoſitus. 2: 68
adprehenſis. 4: 8
adpreſſit. 16: 15
adpreſſum. 8: 21
adprobantibus. 8: 56 | 6: 42
adprobatis. 3: 12
adprobaverunt. 1: 44
adpropinquare. 6: 50
adpugnare. 15: 13
adpugnarent. 4: 48.
adpulerat. 3: 9
adpulere. 4: 27
adpulerit. 4: 67
adpulit. 2: 24
adpulſa. 6: 19
adpulſu. 3: 1
adpulſos. 2: 6, 79
adquiri. 18: 10
adquiritur. O: 18
Adranam. 11: 56
adrepit. 1: 74 | 3: 50
adriſiſſent. O: 42
adroganti. 1: 8 | 3: 7
adrogantia. 3: 59
adrogantiæ. 3: 73
adrogantiam. 1: 72 | 4: 74 | 15
adrogantibus. 1: 32
Adrumeto. 11: 21 | H. 4: 50
adſciri. 1: 3 | H. 4: 80
adſciſcebantur. H. 2: 5
adſciſcendis. G: 22
adſciſcere. H. 1: 15 | O: 5
adſciſcerent. 15: 19
adſciſci. 11: 31
adſciſcetur. H. 1: 54
adſcita. 16: 20
adſciti. 1: 60 | H. 3: 5, 50
adſcitis. 6: 11 | H. 2: 85 | H.
3: 47
adſcitos. 2: 60
adſcitum. 1: 10
adſcitus. 11: 21, 24 | H. 2: 53
adſciverat. 5: 6
adſciviſſet. 1: 73
adſcivit. 3: 30 | 4: 57 | H. 24:
8 | A: 9
adſcribam G: 46
adſcribatis. O: 17

adſcribebatur. H. 2 : 94
adſcriberetur. 1 : 14
adſcriptum. : 18
adſectabantur. 6 : 19
adſecuturum. 2 : 73
adſecutus. 2 : 42 | 3 : 75
adſecutus erat. 6 : 30
adſenſit. 3 : 13 , 51
adſenſu. 2 : 38 | 3 : 54
adſenſum. 2 : 25
adſentationibus. 6 : 49
adſentiendi. 3 : 22
adſequare. 6 : 8
adſequentur. 2 : 57
adſequi. 2 : 26 | 5 : 58
adſequitur. 2 : 55 , 75 | 3 : 9
adſeruit. 2 : 83
adſeverabat. 4 : 28
adſeverat. 15 : 63 | 16 : 3
adſeveratione 2 : 32 | 5 : 35 | 4 : 15 19 , 42 , 52 | 6 : 2
adſeveraverant. 4 : 35
adſeveraverim. 3 : 16
adſeveravit. 3 : 49
adſeverent. 6 : 28
adſidebat. 3 : 75
adſidendo. 6 : 43
adſideus. 4 : 58
adſidere. 6 : 26
adſideret. 2 : 57
adſiduis. 3 : 52 | 4 : 31
adſiduos. 4 : 41
adſimulabat. 4 : 19
adſimulans. 1 : 18
adſimularetur. 4 : 8
adſimilata. 11 : 11
adſimulatione 15 : 49
adſimulatus eſt. 6 : 25
adſint. A : 42
adſiſtentem 1 : 34
adſiſtentes. 2 : 72 | 4 : 51 | H. 2 : 80
adſiſtere. 5 : 7 | 6 : 19
adſiſterent. 4 : 45 , 69
adſiſteret. 2 : 16
adſit. 2 : 14 | 3 : 31 | H. 3 : 86
adſolet 1 : 24 | 3 : 2
adſpicere. 3 : 17
adſpicerentur. 3 : 45
adſpici. 2 : 39 | 4 : 8 , 25 , 74
adſpiciebat. 3 : 29
adſtabant. 4 : 56 , 62 | 14 : 8
adſtabat. 11 : 30 | 14 : 5 | 15 : 66
adſtantes. 3 : 23
adſtantibus. 2 : 37 | 15 : 16
adſtantium. 5 : 14
adſtiterant. 2 : 17 | 12 : 56 | H. 3 : 68
adſtiterat. H. 1 : 27 | H. 3 : 63
adſtitiſſe. 6 : 24
adſtitit. 2 : 9 , 13 , 19
adſtrepebat. 1 : 18 | 11 : 17 | H. 2 : 90
adſtrepere. 2 : 22 | 12 : 54
adſtreperent. H. 4 : 49
adſtricti. 3 : 55
adſtrictis. 4 : 70
adſtruere. A : 44
adſuetudine. 1 : 11 | 2 : 44 | 4 : 16 | 5 : 6 | 6 : 40
adſultantes. 1 : 51
adſultatum. 2 : 13
adſultibus. 2 : 21
adſum. 12 : 18
adſumebatur. 1 : 8
adſumendis. 5 : 39
adſumeret. 2 : 32 | 3 : 56
adſumitur. 1 : 3
adſumo. 6 : 8
adſumpſiſſe. 16 : 7
adſumpſit. 2 : 87
adſumpta 16 : 2
adſumpti 3 : 55 | 4 : 6
adſumptis. 6 : 36
adſumpto. 3 : 40
adſumptos. 3 : 44
adſumptus. 16 : 3
adſumptus eſt. 16 : 18
adſunt. 6 : 35 | G : 12
adrectare. 3 : 52
advectam. G : 9
advectaret. 6 : 13
advecti. 12 : 63 | A : 11
advectis. H. 3 : 20
advecto. H. 2 : 71
advectu. H. 4 : 84
advectus. 1 : 51 | 2 : 45
advehebantur. H. 5 : 16 | G : 2
adveherent. 16 : 2 | H. 4 : 35
advehitur. 3 : 1 | 16 . 14
advenæ. 11 : 24 | O : 7
advenarum. 4 : 65
advenas. H. 2 : 2
advenerant. 13 : 36 | 16 : 5 | H. 2 : 27
advenerat. 1 : 27 | 2 : 8 | 12 : 12 | 15 : 25
advenere. H. 1 : 43 , 79 | H. 4 : 74 | A : 11
adveniebant. 14 : 58
adveniret. 15 : 59
adveniſſe. 15 : 13 | H. 2 : 32 | H. 3 : 1 , 25 | H. 4 : 33
adveniſſent. 12 : 12
advenit. 1 : 18 , 56 | 14 : 26 | 16 : 34 | H. 1 : 9 , 19 | H. 4 : 62 | G : 16 | A : 20
adventabant. 6 : 31 | 12 : 20
adventabat. 6 : 44 | 14 : 4 | 16 : 23 | H. 4 : 13 , 70
adventante. H. 4 : 37
adventantem. 6 : 42 | H. 5 : 49
adventantes. 4 : 73 | 13 : 59 | H. 5 : 83
adventanti. 14 : 32
adventantis. H. 2 : 46
adventantium. H. 1 : 70 | H. 2 : 30
adventare. 15 : 6 , 10 | H. 3 : 16 | H. 4 : 76
adventaret. 12 : 68 | H. 2 : 6 , 8
adventat. 11 : 18
adventibus. G : 2
adventu. 1 : 21 , 53 | 2 : 58 | 3 : 1 , 39 | 12 : 17 , 62 | 14 . 38 | H. 2 : 61 , 93 | H. 3 : 10 , 41 | H. 4 : 21 , 27 , 36 , 71 | H. 5 : 24 | G : 40
adventum. H. 4 : 34 | A : 28
adventus. 2 : 7 | 11 : 16
adverſa. 1 : 1 , 64 , 66 | 2 : 26 , 69 | 3 : 12 , 15 , 24 , 45 , 71 | 4 : 29 | 11 : 17 , 19 | 12 : 24 , 36 , 40 , 66 | 13 : 35 | 14 : 38 | 15 : 26 , 50 | H. 1 : 29 , 73 , 89 | H. 2 : 15 , 25 , 30 , 46 , 64 , 74 , 86 | H. 3 : 4 , 10 , 23 , 41 , 43 , 52 | H. 4 : 2 , 23 , 34 , 52 | H. 5 : 10 , 13 , 14 | G : 45 | H : 25 , 27 , 33
adverſabor. 4 : 40
adverſæ. 1 : 64 | 11 : 32 | H. 1 : 2 , 69 | H. 2 : 44 | H. 4 : 57 | A : 32
adverſam. 2 : 53 , 88 | 5 : 8 | 11 : 24 | 12 . 63 | 13 : 44 | H. 1 : 15 | H. 2 : 23 , 97 | H. 4 . 51 | H. 5 : 24
adverſante. 1 : 2 , 70 | 12 : 65 | 13 : 5 | H. 3 : 42
adverſantes. H. 3 : 38
adverſantibus 13 : 12 | H. 2 : 35 | H. 4 : 66
adverſantis. H. 4 : 84
adverſarentur. H. 3 : 25
adverſaretur. 1 : 27 | 1 : 38
adverſari. H. 4 : 84
adverſarii. O : 34
adverſarium. 16 : 22 | O : 10
adverſarius. O : 34 , 57
adverſarum. 3 : 34 | H. 1 : 65 | H. 2 : 77 | G : 36
adverſas. H. 3 : 13
adverſatum. 2 : 67 | 12 : 45 | 14 : 65
adverſatus. 4 : 19 , 37 | 14 : 43
adverſeris. H. 1 : 1
adverſi. 15 : 9
adverſis. 1 : 49 , 67 , 68 | 2 : 14 , 15 | 3 : 29 , 42 | 4 : 13 , 64 | 6 : 22 , 36 | 11 : 15 | 12 : 30 | 14 : 43 | 15 : 11 , 29 | 16 : 9 | H. 1 : 10 | H. 2 : 59 | H. 3 : 2 , 18 , 66 | H. 4 : 2 , 36 | H. 5 : 13 | A : 33
adverſo. 3 : 32 | 12 : 30 | 14 : 41 | H. 2 : 26 , 32 , 52 | H. 3 : 23
adverſos. 2 : 11 , 79 | 3 : 45 , 67 | 13 : 26 | 1 : 42
adverſum. 14 : 38 , 51 | H. 2 : 34 , 98 | H. 3 : 71 , 79 | H. 4 : 22
adverſum. 1 : 23 , 36 , 64 , 65 | 2 : 29 , 59 , 85 | 3 : 14 , 16 , 18 , 20 , 21 , 27 | 4 : 1 , 5 , 11 , 21 , 23 , | 5 : 5 | 6 : 1 , 8 , 13 , 16 | 12 : 4 , 16 | 15 : 21 , 36 | 16 : 15 | H. 1 : 30 , 90 | H. 2 , 12 | H.

5: 51 | H. 4: 2, 15
adverſus. 2: 3, 30, 35, 47, 57, 59 | 3: 4, 36, 43, 44 | 5: 24, 32 | 4: 4, 29, 42, | 6: 2, 7 | 11: 3, 17, 18 | 12: 20, 25 | 13: 1, 10, 13, 17 | 14: 1, 3, 7, 18, 23, | 15: 2, 10, 13, 19, 20, 27 | 16: 4, 5, 18 | H. 1: 1, 3, 10, 16, 35 | H. 2: 6, 12, 14, 22, 34 | H. 3: 6, 54, 51 | H. 4: 3, 5, 17, 18, 20, 22 | H. 5: 5, 12, 13 | G: 2, 16, 23, 46 | A: 9, 12, 13, 22, 24, 30, 33 | O: 4, 33, 36, 37
advertebatur. 6: 40
adverterat. 15: 30
advertere. 2: 17, 32 | 12: 51 | 13: 54 | H. 3: 25
advertêre. 11: 41
adverterent. 13: 49
adverteret. 3: 52 | 6: 44
adverteretur. 5: 9
advertit. 4: 21, 35, 54 | 14: 43 | H. 3: 48
advexerat. 1: 63
A.D. VII. Kalendas. 2: 41
adulamur. 15: 21
adulandi. 1: 8 | H. 1: 32, 90 | H. 4: 49
adulantes. H. 2: 96
adulantibus. 14: 47 | H. 2: 54
adulantis. H. 2: 76
adulantium. 3: 35 | H. 4: 81
adulatio. 1: 14 | 2: 53 | 3: 2, 57 | 4: 1, 9 | 6: 28, 38 | 14: 10 | H. 1: 15, 85 | H. 2: 46 | H. 4: 4 | H. 5: 5
adulatione. 11: 1, 7 | 3: 65 | 4: 17, 42, 74 | 11: 21 | 12: 26 | 14: 29, 49, 64 | 16: 2 | H. 1: 36, H. 4: 4, 40 | G: 8 | O: 13
adulationem. 2: 12, 87 | 3: 47, 68 | 4: 6 | 5: 5 | 13: 8 | 15: 73 | H. 2: 30, 33, 57, 80, 87, 101
adulationes. 2: 32 | 15: 23, 61 | H. 2: 90 | H. 3: 64, 74
adulationi. H. 1: 1
adulationibus. 4: 20, 57 | 12: 41 | 15: 59 | H. 1: 47 | H. 3: 37 | A. 43
adulationis. 3: 57 | 6: 3, 42 | 14: 12 | H. 1: 29 | O: 29
adulatorii. 6: 32
adulator eſt. 16: 19
adultа. 1: 46 | 2: 23 | 3: 53 | H. 1: 31 | H. 3: 23, 33
adultæ. O: 25
adultam. 15: 73
adulter. 1: 53 | 3: 24
adulteræ. 14: 1
adulteram. 11: 26
adulteri. 11: 35 | 13: 21 | 14: 60
adulteria. 3: 22 | 11: 30 | 14: 51 | H. 1: 2, 22 | G: 19
adulterii. 2: 50 | 3: 38 | 4: 42, 71 | 6: 47
adulteriis. H. 1: 66 | H. 3: 41 | H. 4: 2
adulterio. 2: 50 | 4: 3 | 13: 45 | H. 4. 55
adulterium. 4: 12, 44 | 6: 29 | 11: 2 | 13: 11, 44 | 14: 62 | 15: 50
adultero. 2: 50 | 4: 3 | 11: 12 | 12: 65 | H. 3: 45
adulterorum. 11: 26
adulteros. 3: 24 | 13: 45 | 15: 68
adulterum. 4: 52 | 6: 25, 40 | 11: 1, 12 | 13. 42
adulti. 4: 3
adultis. 2: 67 | 6: 31 | H. 5: 8
adulto. 6: 28 | 11: 31
adultum. 13: 14
adultus. 2: 3 | 4. 13 | 11: 16 | H. 3: 25
adumbrata. 4: 31
advocabant. H. 1: 55 | H. 4: 41
advocat. O: 41
advocata. H. 4: 84
advocati. O: 1, 34
advocationis. O: 10
advocationum. O: 4
advocatis. 11: 6 | 15: 63
advocatorum. 11: 5, 7
advocavit. H. 2: 91
advolaviſſe. 6: 28
advolveretur. 1: 13, 32 | 6: 48
advolvi. 15: 71
advolvitur. H. 4: 81
advolutus. 1: 23
æde. 3: 18 | 4: 55 | H. 1: 27 | H. 3: 65, 68
ædem. 2: 41, 49 | 3: 63, 71 | 4: 43, 64 | 15: 23, 53 | H. 1: 27, 42, 43
ædes. 2: 41, 49 | 13: 24 | 15: 41, 69, 74 | H. 3: 72
ædibus. H. 3: 71 | H. 4: 53
ædificandi. G: 16
ædificationibus. 6: 45
ædificia. 15: 39, 43 | H. 3: 71, 79
ædificiis. 15. 40 | H. 3: 30 | G: 16
ædificio. O: 22
ædificiorum. 1: 76 | 15: 43
ædiles. 2: 85 | 3: 52, 53, 54 | 4: 35
ædili. 12: 64
ædilibus. 2: 49 | 3: 55
ædilis 3: 53, 66
ædilitate. 1: 3 | 6: 30
ædilium. 13: 28
ædis pro ædes. 1: 75
æditui. H. 3: 74
æditaum. H. 3: 74
ædium. 1: 75 | H. 3: 70
Ædui. 11: 25 | H. 1: 64
Æduis. 3: 45 | H. 1: 51
Æduorum. H. 2: 61
Æduos. 3: 40, 43, 44, 46 | H. 1: 64 | H. 4: 17, 57
Calenus Æduus. H. 3. 35
Ægeas. 13: 8
Ægeatas. 2: 47
Ægæi. 5: 10 | 15: 71
æger. 3: 54 | 12: 51 | 14: 47 | 15: 45 | H. 2: 40 | H. 3: 38, 58 | H. 4: 81
ægertime. 13: 35
Ægitenſi. 4: 13
ægra. A: 32
ægræ. 13: 30
ægram. 11: 25
ægre. 1: 6 | 2: 23 | 4: 42, 47 | 15: 1, 10 | 16: 5 | H. 1: 23, 53, 67, 82 | H. 2: 23, 56, 68 | H. 3: 24, 53, 60 | A: 13
ægreſceret. 15: 25
ægris. H. 2: 20 | H. 4: 84
ægritudine. 2: 29 | 5: 8
ægritudinem. 2: 69
ægrius. 4: 71 | 6: 17
ægro. 1: 4 | 2: 75 | 3: 49 | H. 3: 38 | H. 4: 82
ægros. H. 1: 38
ægrotum. 15: 60
ægrum. H. 1: 4 | H. 2: 86 | O: 23
Ægypti. H. 1: 74, 82 | H. 4: 83, 84
Ægyptiæ. 2: 60
Ægyptiis. 11: 14 | 14: 61 | H. 5: 4, 5
Ægyptiis. 2: 85
Ægyptio. H. 3: 5
Ægyptiorum. H. 4: 82, 83
Ægypto. 2: 69 | 6: 28 | 12: 60 | 15: 26 | H. 2: 9, 76 | H. 3: 48 | H. 4: 84 | H. 5: 2
Ægyptum. 2: 59, 67 | 5: 10 | 6: 28 | 12: 43 | 15: 36 | H. 1: 11, 70 | H. 4: 3 | H. 5: 2, 3
Ægyptus. 4: 5 | 13: 22 | H. 1: 76 | H. 2: 6 | H. 3: 82 | H. 5: 6
Ælia Petina. 12: 1
Pompeium Ælianum. 14: 41
Ælij Galli. 5: 8
Ælij Lamiæ. 6: 27
Ælium Sejanum 4: 1
Ælius. 13: 1
Ælius Gracilis. 13: 53
Ælius Lamia. 4: 13
Ælius Sejanus. 1: 24
Æmilia. 3: 72
Æmilia Lepida. 6: 40
Æmiliæ Muſæ. 2: 48
Æmilianis. 15: 40
Æmilij. 3: 24
Æmiliis. 6: 29
Æmilio. 2: 11
Æmilio Lepido. 2: 48
Æmilio Longino. H. 4: 59
Æmilio Pacenſi. H. 1: 87

Æmiliorum. 3: 22
Æmilium. 6: 27
Æmilium Pacenſem. H. 2: 18
Æmilius. 2: 11 | 4: 42
Æmilius Mamercus. 11: 22
Æmilius Pacenſis. H. 1: 20 | H. 3: 73
æmulabantur. 12: 64 | H. 2: 62
æmulam. 13: 13
æmulandi 3. 55 | H. 4: 48
æmulante. 12: 69
æmulantium. H. 2: 81
æmulantur. 6: 22 | H. 2: 68
æmularentur. A: 15
æmulata. 6: 59
æmulatio. 2: 47 | 13: 19, 54 | H. 1: 65 | H. 2: 4, 30 | H. 4: 69 | G: 13, 32 | A: 21
æmulatione. 1: 18 | 2: 43, 44, 59, 72 | 12: 2 | H. 1: 13 | H. 2: 21, 49, 101 | H. 3: 38, 59, 65, 75 | A: 9, 36
æmulationem. 4: 40 | 6: 4 | H. 3: 57
æmulationi. 3: 48 | H. 4: 56
æmulationis. 11: 9 | 13: 9 | H. 2: 91
æmulatu H. 5: 66
æmulatus. 2: 56 | 3: 30 | 13: 46 H. 3: 81
æmuli. 4. 3 | 11: 5 | 15: 6 | H. 2: 44 | O: 34
æmulis. 6: 52 | 12: 10 | 14: 46 | 15: 13 | H. 2: 38
æmulo. 3: 8 | 12: 54 | 14: 19 | H. 2: 73
æmulos. 6: 42 | 16: 4, 22 | H. 4: 42
æmulum. 6: 32 | 14: 42 | 16: 18 | H. 2. 77 | H 3: 58
æmulus. 13: 3, 7 | H. 4: 18
Æneam. 12: 58
Æneas. 4: 9
Æni. H 3: 5
Ænobarbo. 12: 3
æqua. 2: 42 | 13: 52
æquabant. 1: 57 | H. 3: 72
æquabat. 2: 88 | H. 2: 95 | H. 3: 18
æquabatur. 6: 7
æquabili. 4: 20
æquabilis. 6: 31 | H. 4: 5
æqualem. H. 1: 21
æquales. 3: 66
æquali. 4: 47
æqualibus. O: 12
æqualis. O: 31
æqualitas. 3: 26 | H. 2: 38
æqualitate. 1: 4, 32 | A: 19
æqualitatem. 3: 74
æqualium. 13: 15 | H. 4: 80
æqualius. 15: 21 | H. 2: 27
æquantur. 1: 51
æquare. 14: 29
æquaret. 13: 46
æquaretur. 16: 17 | H. 4: 8
æquari. 4: 17 | 12: 9
æquata. 12: 39 | 13: 41
æquatus. H. 4: 48
æquaverat. 1: 9
æquavit. 4: 34, 62
æque. 1: 41 | 2: 52, 65 | 4: 49, 72 | 14: 38 | H. 1: 7, 29 | H. 2: 10, 80, 84 | H. 4: 5, 35, 52, 54 | H. 5: 3 | A: 25 | O: 10, 35
æqui. 3: 27 | 6: 25 | H. 2: 14 | G: 36
Æqui. 11: 24
æquinoctij. 1: 70
æquior. H. 3: 23
æquiorem. 3: 8
æquioribus. H. 3: 80 | H. 4: 71
æquis. 1: 63, 68 | 2: 46 | H. 1: 66
æquiſſimus. H. 4: 30
æquitate. 15: 2 | 16: 33 | O: 52
æquius. 15: 1
æquo. 2: 20, 44, 82 | 3: 34 | 4: 49 | 12: 12 | 13: 2, 26 | 14: 18 | 15: 13 | H. 2: 10, 77, 97 | H. 3: 9 | H. 4: 23, 64, 74 | G: 36 | A. 10, 35, 36 | O: 16
æquor. 2: 23
æquoris. H. 5: 23
æquos. 6: 36
æquum. 2: 80 | 16: 4 | A: 18 | O: 32
æquus. 4: 48 | H. 5: 3, 20
Confidius Æquus. 3: 57
æra. 3: 63 | H. 4: 40 | O: 12
ærarij. 1: 75 | 5: 8 | 13: 23, 28 | H. 4: 9
ærario. 1: 15 | 2: 47 | 3: 25 | 6: 2, 17 | 13: 31
ærarium. 1: 78 | 2: 38 | 3: 52 | 13: 23 | H. 4: 9
ære. 4: 43 | 6: 17 | 11: 14 | 12: 55 | H. 5: 16 | A: 46
æreum. 12: 24
Æriam. H. 2: 3
Ærias. 3: 62
æris. 1: 28 | 3: 40, 53 | H. 2: 21 | H 3: 47
æs. 2: 27 | 15: 22
Æſchine. O: 15
Æſchines. O: 25
Æſculapij. 3: 63 | 4: 14 | 12: 61 | 14: 18
Æſculapium. H. 4: 84
Æſernini. 11: 6
Æſerninos. 12: 7
Æſerninum. 3: 11
æſtas. 2: 26, 62 | 4: 67 | 6: 33 | 14: 24 | G: 26 | A: 18, 20, 23
æſtate. 2: 5, 23 | 3: 11, 20, 74 | 4: 27 | 13: 57 | A: 18, 22, 25, 28, 38
æſtatem. 1: 55 | H. 3: 12 | H. 5: 18
æſtates. 1: 17 H. 5: 10
æſtatibus. 6: 58
æſtatis. A: 22, 28
æſtibus: H. 2: 32
æſtimando. 6: 45
æſtimandum. 1: 73
æſtimanti. G: 6 | A: 11
æſtimantibus. H. 1: 16 | H. 2: 23 | A: 18
æſtimantur. H. 4: 73 | A: 1
æſtimare. 4: 39 | 6: 8 | H. 2: 76 | A: 40
æſtimarentur. H. 3: 52
æſtimaret. 11: 26 | A: 5
æſtimari. 1: 57 | H. 4: 81
æſtimet. H. 2: 47
æſtimatione. 15: 21 | H. 1: 14
æſtimato. 6: 12
æſtimatur. 15: 2 | H. 1: 16
æſtivis. 1: 16, 31, 37. H. 4: 81
æſtu. 1: 70 | 2: 24 | 14: 32 | 15: 43 | A: 23
æſtuariis. 2: 8 | 4: 73 | 12: 18 | A. 20, 33
æſtuario. 14: 32 | A 22
æſtum. G: 4
æſtus. 2: 23 | H. 2: 93 | A: 10
Æſtyorum. G. 45
Ætæ. 6: 34
ætas. 1: 52 | 2: 85 | 3: 37, 55, 75 | 4: 37, 52, 62, 63 | 6: 10, 15, 19, 22, 42 | 11: 22 | 12: 64 | 13: 13, 32, 56 | 14: 15, 33, 56 | 15: 13, 38, 45 | 16: 11, 13 | H. 1: 7, 15, 41, 49 | H. 2: 48 | H. 3: 33 | H. 4: 42, 46, 84 G: 11, 20 | A: 2, 2, 4 | O: 1, 16: 17, 20, 25
ætate. 1: 4, 27, 46, 56 | 2: 33, 39, 60 | 3: 30, 31 | 4: 10, 50, 60 | 5: 1, 10 | 6: 11, 46 | 11: 29, 42, 46 | 13: 1 | 14: 15, 38, 55 | 15: 28, 28, 69 | 16: 13 | H 1: 12, 35, 88 H. 2: 82, 86 | H. 3: 33, 50, 65, 67 | H. 4: 42, G: 19 | O: 34
ætatem. 2: 43, 73 | 3: 35, 36, 39 | 4: 8 | 6: 30 | 13: 2, 54 | 14: 13, 45 | 15: 2 | 16: 26, 32 | H. 3: 68 | O: 16
ætates
ætati.
ætatibus. 12: 61
ætatis. 3: 24 | 4: 3 | 5: 9 | 6: 46, 48, 52 | 12: 41, 65 | 13: 6, 15, 16, 29, 45 | 14: 16, 63, 64 | 15: 54 | 16: 30 | H. 1: 47 | H. 2: 30, 50, 74 | H. 3: 86 | H. 4: 52, 68 | H 5: 13 | A: 3, 44 | O: 22, 28, 54
æterna. 14: 55 | A: 46
æternæ. 12: 34 | 14: 32
æternam. 3: 6
æternas. H. 5: 5
æternis. 1: 80

æternitas. H.1:84 | A:46|12:7
æternum. 1:28 | 3:26 | 12:28 | 15:63 | H.4:64 | H.5:5,16
Æthiopia, 2.60 |
Æthiopum. H.5:2
ævum. 4:35 | 16.1 | H.1:1 | G:37 | A:3 | O:26 | 16:30 | H.2:22: A:44
Afer. Domitius, 4.52 | O:15, 4:66
affeciſſet. O:14
affecit. 11:19 | 12:57 | 14:63 | 15:30,44 | 16:19 | H.2:16 | H.4:27.50
affecta. 14:31. H.2:69: H.3:65
affectabat. H.4:17
affectans. H.3:13
affectare. H.2:63 | H.4:66
affectaret. 13:53
affectati. A:7
affectatio, H.1:80: G:28
affecto, as. G:3 | H.1:23 | G:37 | 14:16 | H.2:91
affectis. 12:35
affectibus. 14:27 | 15:53
affectione. G:5
affectu. H.1:15,72 | H.4:32 | A:30,32
affectus. 13:45
affectum. O:16
affectus. *ſubſt.* 11:38 | 13:16,22 | 15:16 | H.1:15,83 | O:23,27
affectus eſt. 15:44
affero. O:14: 12:54 | H.1:7,71 H.4:18 | 16:24 | H.2:54 | H.3:9 | 13:35 | 13:4 | 15:55
afferrent. 11:32 | 15:9 | H.1:89 | O:2
afferret. 16:30 | H.1:26
afferri. 13:20,38
affere. 14:14 | G:8 | O:6
affertur. 14:7 | 16:11 | H.1:29 | H.3:36,43,69
afferunt. 14:24: O:12,14
afferuntur. H.1:18
afficerent. 15:59
afficeret. 12:26
afficeretur. 13:22 | 14:28
affici. 5:9 | O:25
afficit. 12:41
afficitur. 14:41
afficiuntur. G:5
affines. H.3:25
affingeretur. 14:62
affingit. H.2:4
affinibus. H.3:34
affinitas. H.3:59 | 13:23 | H.4:68 | 11:24 | G:22 | A:44 | 16:29 | H.5:4
affinium. G:20
affirmo. H.1:34 | H.3:20 | H.4:76 | H.1:45 | H.2:54 | H.4:31 | H.4:60 | A:12 | O:19 | H.1:54 | H.3:35 | A: 43 | H.2:2 | 1.33 | H.1:22 | G:5
affirmatur. H.2:49 | H.4:73 | 15:22 | A:10
affixus. 15:44 | H.4:3
afflicta. 13:57 | 16:6 | H.1:1, 88: H.3:46
afflictabatur. H.2:56
afflicta. H.4:3 | H.4:14
afflictare. H.4:79 | H.3:19 | 13:30 | H.2:38
afflictaretur. 13:16
afflictum. H.4:8
affligebant. 13:32
affligebat. 14:38
afflixit. 14:8 | H.1:41 | H.2:16,33 H.4:78 A:7
affluere. A:29 | O:20 | H.1:57
affluentia. 3:30: 16:18 | H.2:80
affluentibus. H.4:25
affluentium. H.1:36
affluentur. 15:54
affluere. 14:8
affore. 13:38 | 14:7 | H.1:52 | H.2:32,33 | H.3:1,21 | H.5:20
affuerat. 14:63 | 15:14 | H.1:53
affuere. 11:32 | H.3:86
affuerint. H.3:53
affuerit. H.2:76
affui. 12:18
affuiſſe. 11:21 | 14:53 | H.2:66
affuiſſet. H.3:9
affuit. H.3:46,59 | H.4:49,67 | H.5:21
affunderentur. A:35
affundit. H.5:23
affunditur. 13:26
Afranium Burrhum. 12:42
Afranium Scipionem. 4:34
Afranius Burrhus. 13:2
Afranius Quintianus. 15:49
Afri Domitii. 14:19
Africa. 2:43,50:52 | 3:20:32,58 | 4:13,24 | 11:21 | 13:52 | H.1:7,11,17,70 | H.2:58,97 | H.4:48,49 | G:2
Africæ. 1:33 | 2:52 | 3:9,35.72,73 | 4:15 | H.1:76,78 | H.4:50 | A:42
Africam. 3:32 | 14:13,23 | 6:12 | 11:22 | 12:43,59 | 16:13 | H.1:49.73 | H.3:48 | H.4:38,48
Africano. 14:46
Africano Scipione. 3:66
Sex. Africano: 14:46
Africanum. 13:19
Africanum Pactium. H.4:41
Africanum Sextium. 13:19
Africanus. H.4:41 | O:15
Africanus Iulius, 6:7
Africi. 1:53
Africo, 15:46
Afro Domitio. 4:52 | O:15
Agamemnon. O:9
agant. G:7,35
agat. 14:59
agebant. 1:59 | 3:19,26 | 14:18 | H.1:74 | H.2:27 | H.4:12 | H.5:12
agebantur. 14.58 | H.1:11 | H.2:10 | H.4:22: H.5:23 | A:5
agebat. 1:68 | 2:55 | 3:18 | 6:40 | 11:37 | 12:54 | 13:14 | H.1:28,62 | H.2:58,91,95 | H.3:42,49 | H.4:2,79 | H.5:2 | G:37 | A:9
agebatur. 13:25 | H.1:40 | A:42
agenda. H.3:50 | H.3:84 | 13.11:53 | 15:22 | O:14. G:11: O:11
agendi. 1:57 | H.3:40
agendo. 1:38
agendos. A:7
agendum. 1:29 | 2:35,76 | H.1:22 | H.3:16 | H.4:9
agens. 15:26,35,51 | H.1:83,89 | H.3:7 G:15 | A:9,43: 2:42 | 3:48 | 13:45 | 16:34 | H.1:70 | H.2:15 | A:38: H.2:39 | H.3:34 | H.4.2,18,28 | O:31 | 3:24 | 14:30,55 | H.1:24: 12:37 | H.4:74 | 4:70
agentur. H.4:58
ager, H.3:42 | G:26,31 | O:40
agere. 4:4 | 12:32,40,64 | 13:37 | 14:15,44 | 15:71,74 | 16:28 | H.2:16,82 | H.3:36,76 | H.4:70,76 | A:1,3,7 | O:5,11,18
agerem. 13:22
agerent. 13:26 | 15:3 | H.1:23,41 | H.3:35
agerentur. 13:43 | 15:20
ageret. 3:73 | 4:16,28 | 11:15,38 | 12:50,68 | 13:24,46 | 15:37 | H.1:30 | H.2:26,63,80 | H.3,38 | H.4:2,68 | O:28
ageretur. 2:80 | 4:19 | 13:15 | 15:10
Agerinus. 14:6,7,81
Agerinus. 14:8
agetis. H.4:64
agger. 1:65 | 2:20 | 4:49:22,19 | 12:31 | 13:14 | H.2:42 | H.3:18,23
aggerem. 2:18,20,81 | 12:31,35 | 13:53 | H.2:22,24,70 | H.3:20,23
aggerit. 14:25
aggeratur. 1:61 | 6 | 19 | 1:63
aggerebantur. H.2:87
aggerebatur. 1:39.

aggeres. 1: 61 | H. 3: 84
aggeribus. 4: 7 | H. 5: 13
aggeſtu. H. 3: 60
aggredi. 11: 19 | H. 1: 67 | H. 2: 26, 40 | 13. 13, 37 | 14: 29 | H. 1: 17 | H. 2. 22 | H. 5: 1, 15, 56
aggrediendà H. 3: 20
aggrediendæ. H. 2: 12
aggrediendi. 1: 39 | 15. 50
aggrediuntur. 1: 22
aggredior. H. 1: 2 | 12: 31 | 15: 28 | H. 2: 35, 86 | H. 4: 6 H. 3: 11 | A. 4: 60
aggregari. H. 2: 72 | H. 1: 27 | G: 13 | 15: 59 | H. 2: 96 | H. 1: 66
aggregare. H. 1: 60 | H. 4: 27
aggregares. O: 3
aggregatis. 15: 15
aggregaverat. H. 3: 12
aggregavere. 15: 50
aggreſſi. H. 4: 5, 79 | A: 26 | O: 17 | 1: 43 | A: 34
aggreſſus. H. 1: 70 | H. 2: 8 | H. 4: 32 | A: 14: 17
agi. 1: 8, 70 | 3: 11, 69 | 12: 5, 6 | 13: 28 14: 42, 61, 15: 28, 29 | H. 1: 58 | A: 42
agimus. H. 4: 64
agis. 11: 30
agit. 14: 56 | 15: 9 | H: 2: 68 | H. 3: 80 | G: 17: 44 O: 37
agitabant. 8: 50 | 4: 46 | 6: 9 | 8: 50
agitabantur. 4: 6 | 11: 13
agitare. 2: 12 | 3: 41 13: 11 | H. 3: 78 | A: 16 3: 27, 32 | 13: 36 | H. 3: 12 | H. 4: 59 | 1: 38 H. 1: 19 | 6: 46 | 11: 5 | H. 2: 1 | H. 1: 12 | 12: 27 H. 3: 65 | G: 26 | A: 15 | O: 4, 25 2: 12
agitari. 6: 16 | 11: 23 | 4: 41 | 16: 26
agitaſſe. H. 1: 39 | A: 13
agitat. 11: 21 | O: 41
agitari. 3: 9 | H. 1: 19 | H. 1: 5
agitavere. 12: 29 | H. 3: 1
agitaverint. 1: 18 | 2: 82
agitaverit. 2: 4 | H. 4: 86
agitaviſſe. H. 1: 78
agitavit. 13: 41 | A: 16
agitent. 2: 36
agitur. 12: 52 | 13: 2 | 15: 20 | 16: 20 | H. 1: 29 | G: 36 | O: 35, 39
agmen. 1: 40, 51, 57, 60, 64, 65, 70 | 2: 1, 8, 19 | 3: 33 | 12. 32 | 13: 40 | 14: 30 | 15: 35, 72 | H. 1: 62, 66, 70 | H. 2: 5, 11, 22, 56, 79, 99 H. 3: 18, 38, 50, 70, 82 | H. 4: 6, 22, 35, 60, 62 | H. 5: 22 | A: 18, 35 | O: 26
agmina. 2: 17 | 3: 74 | 4: 24, 48 | 6: 34 | 12: 27 | 13: 43 | 14: 13 15: 29, 58 | A: 33
agmine. 1: 20, 25, 37, 38, 50, 63, 69 | 3: 9, 45 | 4: 25 | 11: 18 | 12: 16 | 13: 35 | 14: 39 | 15: 4, 10 | 16: 17 | H. 1: 23, 36, 41, 66, 68 | H. 2: 20, 30, 40, 41, 85, 87, 89, 100 | H. 3: 5, 40, 55, 59, 71, 82 | H. 4: 35, 79 | H. 5: 1, 16, 22 | A: 10, 33
agmini. 4: 73 | H. 1: 63 | H. 2: 66 | H. 3: 56 | H. 4: 66
agminibus. 12: 65 | H. 2: 92 | A: 25, 36, 37
agminis. 1: 58, 64 | 2: 12, 16 | 14: 8, 31 | H. 2: 41, 68 | H. 3: 22 | A: 34
agnatis. H. 5: 5 | G: 19
agnitus. 14: 5 | H. 2: 68 | 2: 27 | 3: 25 | 5: 10 | 13: 47 | 1. 2: 88 | H. 3: 25 | H. 5: 22
agnoſcere. 9: 20 | H. 1: 78 | H. 3: 25 | A: 32 | 15: 15 | H. 1: 23 | O: 7, 17 | H. 3: 52 | O: 3 | O: 21 O: 24 | G: 5
agnoviſſe. H. 3: 75
agnoviſſent. 14: 26
ago. O: 15
agrarias. 4: 32
agreſtis. 4: 45 | 13: 57 | H. 1: 13 | H. 4: 50 | 12: 38 H. 3: 1, 59 | 2: 80 | 4: 27 | 12: 51 | G: 23 | 15: 45
Agreſtis Iulius. H. 3: 54
agreſtium. 12: 55, 16: 3 | H. 5: 3
agri. 2: 6 | 4: 7 | 12: 32 | H. 2: 20, 67 | H. 2: 12, 72 | H. 3: 34 | G: 26
Agricola. A: 5, 7, 8, 9, 18, 22, 24, 25, 26, 28, 33, 35, 36, 37, 39, 40, 41, 44. 45, 46
Agricola Cæſus. Iulius A: 4 | A: 3, 7, 39, 40, 41, 43 | A: 70 40, 41. 42
Agrippa. 1: 3, 77 | 2: 40, 86 16: 4: 51 | 12: 23, 27 | H. 1: 58
Agrippa Aſinius. 4: 34, 61
Agrippa Fonteius. 2: 30 | H. 3: 46
Agrippa Haterius. 2: 51, 6, 4
M. Agrippa. 3: 75
Agrippa Vibulenus. 6: 40
Agrippæ. 1: 12, 41 | 2: 39, 86 | 3: 19, 51 | 14: 55 | 15: 37, 39
Agrippæ Haterii. 3: 49
Agrippæ Iulio. 15: 72
M. Agrippæ. 1: 53 | 4: 40 14: 53
Agrippæ Poſthumi. 1: 6 | 3: 30
Agrippam. 1: 4, 5, 6, 53 | 2: 39, 40 | 3: 51, 56 | 13: 7 | H. 1: 15
M. Agrippam. 1: 3 | 3: 6
Agrippam Menium. O: 17
Agrippam Poſthumum. 1: 3
Agrippina. 1: 33, 69 | 2: 43, 54, 75 | 3: 1 | 4: 12, 52, 53, 60, 71 | 6: 25 | 12: 2, 6, 8, 22, 26, 27, 41, 42, 56, 57. 64, 66, 67, 68, 69 | 13: 1, 5, 13, 14, 19, 21 | 14: 1, 2, 5, 7, 8, 9, 12 | 15. 50 | 16: 21 | H. 5: 1
Agrippinæ. 1: 41, 44 | 2: 57, 77 | 3: 1, 18 | 4: 12, 17, 19, 39, 40, 53, 54 | 5: 2, 4 | 6: 26 | 11: 12 | 12, 3, 4, 7, 21, 25, 42, 59, 64 | 13: 1, 2, 15, 16, 19, 20 | 14: 2, 3, 7, 8, 11, 12, 13, 57, 61, 64 | 16: 24
Agrippinam. 1: 33, 69 | 2: 43, 55, 79 | 3: 3, 4, 57 | 4: 52, 67, 68, 70, 74 | 5: 3 | 12: 5, 8, 57, 65 | 13: 1, 19, 21 | 14: 2, 4, 5
Agrippinam Iuliam. 12: 2
Agrippinenſem. H. 2: 56, 57 | H. 4: 25, 56, 63
Agrippinenſes. H. 1: 57 | H. 4: 28, 59, 65, 79 | G: 28 | H. 4: 55, 63 | H. 4: 20, 64, 65, 66, 79
Agrippino. 16: 29
Agrippinum Pacuvium. 16: 28:
agri. 3: 54 | 6: 17 | 12: 30 | 13: 54 | 14: 23, 31, 44 | 16: 15, H. 2: 78 | H. 3: 27, 65 | H. 4: 50, 62 | G: 46 | 1: 10, 27 | 1: 7 | 6: 17 | 14: 18, 53 | H. 1: 2, 64 | H. 3: 15 | H. 3: 2 | G: 15 | 1: 28 | 2: 13, 55 | 4: 72 | 11: 7, 19 | 11: 32, 3, : 54, 55, 56 | 14: 22 | 15: 38 | 16: 10 | H. 2: 56, 78 | H. 3: 16, 17 | H. 4: 46, 70 | H. 5: 23 | G: 29
agro. 11: 20 | 13: 5, 4, 7, 67 | 16: 2, 3 | O: 6
agrum. 2: 62 | 4: 43: 12: 3 | 13: 56 14: 3 | H. 1: 14 | H. 3, 78
agunt. 1: 20 | 6: 42 | H. 2: 77 | G: 6, 13, 17, 23, 29, 42, 43, 46 | O: 8
aguntur. 6: 23 | H. 5: 21
ala. 3: 46 H. 1: 59, 64, 70 | H. 2: 17 | H. 3: 5, 41 | H. 4: 18, 62, 70
alacer. H. 2: 39 | 12: 17 | 15: 17 | H. 2: 30 | O: 23 | 3: 9 | 4: 2 49, 74 | 11: 13 | 15. 1: | H. 1: 39, 88 | H. 3: 7 | A: 33 | 12: 1 | 4: 28
alacrior. H. 5: 16
alacritas. 12: 35 | A: 35 | 2: 6 | H. 1: 58 | 16: 5 | H. 4: 3 | H. 4: 34
alæ. 2: 52 | 4: 5, 25 | 14: 26, 38 | H. 1: 68, 70 | H. 2: 2, 16, 22, 58, 59, 100 | H. 3: 2, 22, 45, 50, 79 | H. 4: 18, 31, 49, 55 | H. 5: 14, 18, 18 | A: 37
alam. 3: 42 | 4: 73 | H. 1: 70 | H. 2: 14, 24 | H. 3: 6, 41 | A: 18

alares. 15: 10, 11 | H. 2: 94
alariis: 13: 35
alarij. 12: 27 | 3: 39 | 15: 10 | 4: 73
Alæ. 15: 16 H. 2: 4, 76, 89 | H. 3: 2, 46 | H. 4: 50, 61 | H. 5: 20 | 1: 49 | 4: 73 | H. 1: 70 | H. 2: 75 | A: 37
Alba. 11 | 14
Albanam. A: 45
Albani. 6: 34, 35 | 13: 48 | 4: 51 | 25: 43 | 4: 9 | 6: 33 | 12: 45 | 2: 68 | 6: 33 | H. 1: 6
albentia. 1: 61
albentibus. 6: 37 | 11: 4 | 15: 64
Albim. 1: 59 | 2: 14, 19, 22, 41 | 4: 44
Albingaunum. H. 2: 15
Albinus Lucceius. Hist. 2: 58, 59
Albis. G: 41
Albium Intemelium. H. 2: 13
albo. 4: 42
Albucilla. 6: 47, 48
Alcis. G: 43
aleam. G: 24
alere. H. 1: 4 | 14: 17 | 16: 30 | O: 33
Alesiam. 11: 23
M. Aletur. 1: 47
Alexander Tiberius. H. 2: 74 | 15: 28 | H. 1: 11
Alexandri. 3: 63 | O: 16
Alexandri Magni. 2: 73
Alexandria. H. 4: 82 | H. 5: 1 | H. 2: 79 | H. 4: 81, 83 | 2: 59, 67 | H. 1: 31 | H. 3: 48 : H. 4: 84
Alexandrinus. H. 4: 82 | 14: 60
Alexandro. Tiberio. H. 2: 79
Alexandrum. 12: 13
algore. H. 3: 22
alienos. 1: 2, 38 | 3: 14, 54, 69 | 4: 33 | 12: 38 | 13: 56 | H. 1: 8, 20, 28, 32, 52 | H. 3: 20: A: 19 | 11: 31 | 4: 20 | 6: 38 | 13: 13, 34, 53 | 15: 10 | H. 1: 1, 49: H. 1: 18, 59, 56 | H. 4: 85 | A: 32 | 1: 46 | 4: 20 | H. 2: 34 | A: 46 | H. 5: 5 | O: 2 | 1: 62 | G. 46
alienaretur. H. 1: 59
alienatio. 2: 43 | H. 2: 60 | 6: 24
alienatus. H. 4: 49 | 2: 28
alieni. 3: 40 | 6: 46 | H. 1: 29 | H. 2: 16 | G: 31 | O: 29
Alieni. H. 3: 6
alienigena. H. 4: 65 | 12: 24 | 15: 1 | 11: 23 | 11: 24 | G: 45
alienus. 3: 34 | 11: 7 | 14: 1 | 15: 2, 10 | H. 5: 73 | H. 4: 33 | O: 5, 34 | 6: 17 | 15: 45, 54 | H. 1: 49 | H. 2: 63 | 3: 1 | 6: 7 | 15: 57 | H. 1: 37 | 16: 22 | H. 2: 22, 74
Aliensi. H. 2: 91
alienum. 2: 27 | H. 4: 68, 73 | O: 31
Alienus Cæcina. H. 1: 52
alij. 1: 4 | H. 1: 30, 89 | H. 2: 6, 7 | H. 3: 40 | 81 | H. 4: 7, 8, 19, 33 | G: 4, 31, 38 | A: 37, 40 | O: 39
alimenta. 6: 24, 43 | 12: 43 | H. 2: 21 | H. 4: 23, 38, 60 | 6: 23, 25 | 16: 10 | H. 1: 86, 89
alimentum. H. 2: 96 | H. 4: 36, 76
alimonia. 11: 16
aliò. 1: 18 | O: 19
aliquî. 1: 38 | 3: 8 | 4: 11, 37 | 11: 6 | 13: 20 | 14: 61 | H. 2: 27 | H. 3: 32
aliquando. 1: 70, 80 | 2: 38 | 3: 27 | 4: 15 | 6: 18 | 14: 8 | 15: 48 | 16: 10 | H. 1: 50 | G: 5 | A: 8, 9, 17, 28, 37, 39
alisequitum. H. 1: 54, 60, 61 | H. 2: 94 | H. 3: 55
Alifonem. 2: 7
alit. H. 5: 6 G: 20, 45, 46
alires. H. 2: 50 | 6: 28
alitur. 15: 58 | O: 36
alitis. *subst.* H. 1: 62
aliod. 1: 9, 17, 30 | 2: 7, 15, 63 | 3: 42, 58 | 4: 17 | 5: 8 | 6: 7 | 11: 20, 24, 34, 37 | 12: 46, 51 | 13: 25, 26, 31 | 14: 33, 53 | 15: 13, 38 | 16: 2, 30, 31 | H. 1: 29, 50, 84 | H. 3: 33 | H. 4: 9, 14, 19 | G: 37, 45, 46 | A: 12, 43, 44 | O: 5, 19, 26, 29, 32
alium. 1: 71 | 4: 7 | 11: 16 | 13: 43 | 15: 29 | H. 3: 37 | H. 4: 63 | A: 22, 37 | O: 5, 16
aliunde 13: 27
alius, 1: 13 | 4: 9, 60 | 13: 28 | 15: 71 | H. 1: 46 | H. 2: 52 | H. 3: 14 | H. 4: 73 | G: 17 | A: 37, 39 | O: 5, 15
allatæ. H. 4: 24
allatas. 11: 4 | H. 2: 49 | H. 4: 32 | 31, 12: 18 | 14: 16 | 13: 6 | 15: 64 | H. 1: 76 | H 2: 30, 52
allaturus. 13: 10 | 14: 18 | H. 3: 20 | 5: 6 | 12: 47 | 16: 14
allegans. H. 4: 84
allevare. 12: 51 | H. 2: 63 | 12: 19
allevatæ. H. 1: 52
Alliaríx. 2: 51
allicere. H. 1: 61 | H. 2: [illegible]
alliciebantur. 5: 10
alliciendi. H. 1: 78 | 5: 2 | H. 2: 5 | H. 1: 24 | H. 4: 56
alligari. G: 24 | O: 13
Allobrogum. H. 1: 66
allocutus, H. 1: 82 | H. 1: 29 | H. 3: 37
alloqui. H. 1: 100 | H. 2: 9 | A: 35 | H. 4: 46 | H. 2: 20 | 16: 19 | H. 4: 35, 65
alloquitis. H. 1: 49 | H. 5: 1
alloquio. 11: 71 | H. 3: 36
alloquitur. H. 2: 80 | H. 3: 32, 63 | H. 4: 73
alluit. 11: 39
alluitur. 24: 4 | H. 2: 81 | H. 3: 42
alluuntur. G: 45
alpes. 11: 24 | H. 1: 23, 66, 87, 89 | H. 2: 11, 1: 17, 20, 98 | H. 3: 1, 8, 34, 55 | H. 4: 55 | H. 5: 26 | H. 1: 61, 70 | H. 2: 32, 66 | H. 3: 1 | H. 4: 68, 85 | 15: 32 | H. 1: 70 | H. 2: 12 | H. 3: 35, 42 | H. 4: 70 | G: 1
Alphenus Varus. H. 3: 36 | H. 3: 55 | H. 3: 61 | H. 2: 29, 43 | H. 4: 11
Alpinos. H. 2: 14
Alpinum Julium. H. 1: 68
Alpinus Montanus. H. 3: 35 | H. 4: 31 | H. 5: 19
D. Alpinus. H. 5: 19
altaria. 1: 39 | 4: 70 | 11: 9 | 16: 31 | H. 2: 3
altaribus. H. 2: 70 | H. 3: 56
alte. O: 19
altercatio. H. 4: 7 | O: 34
Altinoi. H: 3: 6
altior. 13: 16 | 16: 29 | H. 4: 82 | O: 18, 37 | H. 2: 21 | H. 2: 27 | H. 4: 14 | H. 2: 91 | O: 14 | 14: 29 | H. 3: 66 | H. 4: 5
altis. H. 4: 59
altiſſimus. 4: 38 | H. 5: 4
altitudo. 3: 44 | 15: 43 | 16: 1 | H. 1: 79 | H. 2: 78 | H. 3: 20, 30 | H. 4: 36 | G: 38 | O: 21, 31 | 2: 61 | 15: 41 | H. 3: 20 | H. 4: 53
altius. 1: 52, 69, 74 | 2: 36, 82 | 3: 25, 28, 62 | 4: 41, 54 | 12: 16, 42, 37 | 16: 21 | H. 2: 7 | H. 4: 22 | O: 22
alto. 3: 1
altoris. 6: 37
altum. 2: 16 | H. 3: 71
alvei. 2: 23
alveo. 1: 79 | 2: 6 | 11: 18 | 14: 29 | H. 3: 17 | H. 5: 19 | G: 32
alveus. 2: 5 | H. 5: 19
aluerunt. H. 3: 78
aluit. 3: 41 | H. 4: 18
alumna. O: 40
alumni. H. 1: 84 | 2: 37
alumnum. 12: 11
alumnus. 1: 44 | 11: 34
alunt. O: 9, 24
aluntur. 6: 36 | G: 10, 31 | A: 31
alvo. 13: 15 | H. 3: 47
alvus. 12: 67
amandatum. H. 4: 56

Amanus mons. 2: 83
amantiſſima. A: 45
amantius. 1: 43
amare. H. 1: 5| H. 4: 74 | 4: 9| A. 46
amari. 15: 67
amarior. O: 25
amaritudinem. O: 10
Amaſis. 6: 28
amata. G: 40
Amathus. 3: 62
Amathuſia Venus. 3: 62
amatus. A: 3
Amazones. 3: 61 | 4: 56
ambages. 6: 46| 12: 63| 21 54| 11: 34| H. 2: 4, 78| H. 4: 84| H. 5: 13| 3: 52
ambederat. 15: 5
ambibat. 2: 19
ambiebatur. H. 5: 32
ambigere. 12: 65
ambigebatur. 3: 43| 12: 8
ambigens. 6: 15 | 1: 16 | 4: 55| 16: 20 | H. 1: 24
ambigitur. 6: 18| 1: 4| H. 1: 42| H. 3: 24, 72| H. 4: 49
ambigua. 1: 31| 2, 56: 3: 19| 4: 50, 65| 5: 6: 28| 11: 8, 15| 12: 33| 13: 12, 14| H. 1: 3, 50| H. 2: 45, 53, 86| H. 3: 20| H. 4: 83| 14: 59| H. 2: 7| 14: 4| H. 4: 14| 1: 64| 2: 24 | H. 3: 60
ambigue. 2: 21| H. 3: 35| H. 4: 24, 66| H. 5: 11
ambiguis. 15. 38| H. 2: 39, 97| 12: 38| H. 3: 78
ambiguo. 2: 46| 12: 14, 40| H. 2: 45 | A: 5
ambiguos. 6: 44| 11: 10| 12: 16| H. 1: 23| H. 3: 12| H. 4: 56
ambiguum. 1: 11| 2: 67 | 3: 15| 6: 32 | 14: 38| 15: 1 | H. 5: 20
ambiguus. 1: 7| 2: 40, 88| 6: 2| 13: 3, 44| 14: 33| H. 2: 83| H. 3: 43| H. 4: 19, 20
ambire. A: 10| O: 9| 1: 68| 13: 42| 15: 4| G: 12
ambiri. 15: 43 | 2: 43 | H. 4: 11, 51
ambitio. 3: 26| 6: 46| 12: 34| 14: 42| 15: 16, 22| 16: 23| H. 2: 99| G: 27| 1: 67| 2: 38| 3: 69| 4: 20, 55, 62, 64| 14: 18 H. 1: 15, 52, 88 | H. 3: 55| A: 1| O: 29| 3: 11, 14, 34, 63| 4: 27| 16: 17| H. 1: 2| H. 4: 68 | A: 40| 15: 4 | H. 4: 8
ambitionis. 6: 45 | 14: 29 | 16: 22| H. 2: 56
ambitioſe. 1: 69| 3: 13| H. 1: 101 A: 28
ambitioſius. H. 4: 40
ambitioſus. A: 42 | G: 28| A: 30| H. 1: 18| H. 2: 49| H. 3: 83|
H. 2: 12| 3: 33| 4: 37| H. 2: 57| H. 2: 92
ambitu. 1: 2, 15, 61, 80| 2: 55| 4: 2, 49| 12: 2, 42, 56| 13: 29, 31, 52| 14: 28| 16: 4| H. 1: 17, 19, 20| H. 2: 64, 92, 93| H. 5: 6| G: 37. O: 37| 13: 33| 15: 20 | H. 3: 59
ambitum. 1: 7, 75| 2: 34| 4: 74| 6: 28| 12: 59| 13: 6| 14: 34| H. 2: 3 | A: 18
ambitus. 4: 5
Ambivius Turpio. O: 10
ambiunt. G: 34
ambiuntur. H. 4: 79| G: 18
ambo. H. 4: 43, 44| 4: 40| 3: 35| 13: 54
ambulantis. 17: 18
ambuſtus. H. 2: 66 | H. 5: 82| H. 3: 72 | 13: 35
amens. G: 15, 19, 38
amentius. G: 38
ames. O: 3
amici. 1: 43| 2: 24, 57, 78| 4: 15, 29, 63| 6: 50| 14: 10, 64| 15: 19, 68| H. 2: 76, 96| H. 4: 10| H. 5: 26
amicis 1: 38| 2: 22 | 3: 11| 6: 19, 48 | 13: 6, 12, 18, 21, 42, 49| 15: 60 | 16: 17, 34| H. 1: 31, 33| H. 2: 63, 91| H. 3: 43, 66 | H. 4: 2, 39 | A: 43 | O: 5
amicitia. 2: 27, 34, 42, 48, 66, 77 | 3: 24, 30 | 4: 18, 31, 40| 5: 8 | 6: 7, 8, 29, 37, 39 | 12: 18 | 13: 20, 37, 45, 54 | 15: 51 | 16: 23, 30 | H. 5: 24 | O: 8
amicitiæ. 1: 10 | 2: 2, 3 | 4: 34, 54, 59, 68, 74 | 6: 5, 9, 38 | 11: 3 | 13: 42, 56 | 14: 24, 25 | 15: 50, 62, 64, | 16: 32 | H. 1, 8, 44, 77 | A: 24 | O: 5. | H. 2: 87 | 4: 33, 40 | 5: 2 | 6: 29 | H. 1: 10 | H. 3: 86 | G: 21 | O: 5 | 16: 24 | A. 41.
amicitiam: 2: 58, 63, 70 | 4: 22, 46, 68 | 5: 6, | 6: 8 | 12: 10, 19 | 14: 57 | 15: 60, 72 | 16: 18 | H. 1: 15 | H. 3: 36 | H. 4: 72 8, 13 | O: 8, 9.
amico. 14: 54, 56 | 15: 71 | O: 10:
amicorum. 1: 6, 27, 37, 40 | 2: 72 | 3: 1 | 6: 21, 26, 44 | 11: 21, 31 | 13: 13, 18 | 15: 56 | H: 1: 18, 49, 81 | H. 2: 1, 82, 87, 89, 91, 92, 98 | H. 3: 38, 56, 58 | H: 4: 43, 67, 83 | A. 31: 40 | O: 3, 6, 9.
amicos. 1: 58, 61 | 2: 71, 73 | 3: 13, 16 | 6: 7 | 13: 55 | 14: 7, 62 | 15: 48, 50 | 16: 19 | H. 1: 2, 71 | H. 2: 5, 49 | H. 4: 7, 52, 57 | O: 8.
amictibus. G: 17
amictu. 2: 59 | H. 3: 67, 74
amictus. 14: 21
amicum. 3: 12 | 4: 26, 39 | 5: 6 | 6: 8 | 15: 5 | 16: 32 | H. 1: 30, 45 | H. 3: 37
amicus. 3: 16 | 4: 3, 65 | 6: 14 | 12: 37 | 14: 54 | H. 1: 12 | H. 3: 42 | H. 4: 5 | O: 9
C. Aminius Rebius. 13: 30
amittere. 1: 24 | 13: 46 | 14: 26 | 14: 39 | 4: 36 | 3: 28 | A: 6, 28 | 15: 46 | 12: 37
Amiſia. 2: 8 | 1: 60, 63
amiſſa. 1: 65 | 2: 41 | 16: 13 | A: 12: 16 | 2: 25, 75 | 1: 60 | 2: 23 | 14: 35 | 3: 6 | H. 4: 24.
amiſſi. H. 3: 61 | A: 41
amiſſis. 2: 25 | 3: 50 | 11: 16 | 12: 15 | 15: 58 | H. 4: 33, 44 | A: 28
amiſſo, 2: 9 | 13: 17, 39. | 15: 10, 26 | G: 37
amiſſum. 1: 3, 50
amiſſuri. H. 1: 74
amiſſus. A: 45
amitis. 12: 64 | 11: 19, 27 | 28 27 | 16: 8
amitteret. 6: 43 | H. 1: 70
amittit. O: 5
amnis. 2: 8 | 6: 44 | 12: 13, 17 | 13: 57 | 15: 58 | H. 1: 65 | H. 2. 85 | H. 4: 71 H. 5: 19, 22 | 6: 37 | 12 79 | 2: 11, 60 | 11: 8 | 12: 12, 33, 35 | 15: 4 | H. 3: 86 | H. 4: 12 | H. 5: 7, 14, 23 | G: 28, 29
amnem. 1: 32, 60: 70, 79 | 2: 68 | 3: 61 | 12: 10 | 12: 86, 35, 56 | 13: 72, 39 | 15: 9, 17 | H. 4: 22, 28 | H. 5: 6, 21, 23
amnes. 1: 60 | 2: 6 | 12: 27 | H. 4: 26 | G: 28
amnibus. 1: 9, 56, 79 | 2: 23 | 6: 37 | H. 2: 39 | H. 4: 53
amœniſſimis. H: 3: 30
amœnitas. 5: 2 | 14: 52 | 15: 52 | H. 3: 2 | 14: 32 | 16: 27 | 15: 40
amœnitates. H. 2: 87
amœnus. H. 1: 67 | 14: 62 | 1: 64 | 13: 3 | 16: 18 | 3: 7 | 6: 13 | H. 3: 76 | 15, 55 | 4: 41
amoliri. H. 2: 83 | 2: 50 | 2: 42 | 14: 14, 59 | H. 3: 75 H. 3: 31
amor. 2: 28 | 2: 76 | 3: 55 | 12: 37 | 14: 52 | 15: 49 | H. 1: 12, 15, 76 | H: 2: 19 | H. 4: 31, 39, 73 | H. 5: 5, 16 | G: 33 | 12: 51 | 13: 13 | H. 4: 44
amore. 1: 33 | 2: 23 | 4: 3, 71 | 6: 44, 45, 51 | 11: 24, 26, 29 | 12: 5 | 13: 19, 44, 46 | 14: 69

42, 43, 59 | 11: 36, 53, 63 | H. 1: 1, 90 | H. 2: 17, 37 | A. 41 | 15: 59 | 16: 6
amorem. 1: 34 | 2: 43 | 6: 30 | 11: 4, 10 | 12: 4, 66 | 13: 12 | 14: 60 | 15: 61 | H. 1: 83 | H. 2: 101 H. 4: 86 | A: 9
amores. 2: 41 | 3: 3 | 14: 20 | 6: 47, H. 1, 78.
Amorgum. 4: 13, 30
amorus. 13: 6 | 11: 55 | 2: 9 | 13: 24 | 2: 36 | 3: 31 | 12: 38 | 14: 52 | 14: 57 | 1: 53 | 2: 58, 68 | 16: 9
amovendum. 4: 31
amovere. 4: 30 | 13: 19 | 16: 22
amoveri. 4: 21 | 4: 71 | 12: 54
Amphictyones. 4: 14
amphitheatra. H. 2: 67
amphitheatrum. 13: 31 | H. 2: 21 | 4: 61 | 4: 63 | H. 3: 32
T. Ampius Flavianus. H. 3: 10 | H. 2: 86 H. 3: 4
ampla. 14: 33
amplas. A. 15
amplecti. 12: 24 | 4: 67 | 6: 8 | 12: 51, 65 | 13: 18 | 4: 34 | 15: 59
amplexa. 16: 11
amplexu. 12: 68
amplexus. 1: 39 | 4: 42, 49 | 12: 47, 56 | 15: 67 | 16: 32 | H. 3: 25 | A: 17
ampliare. H. 2: 78
amplior. H. 2: 87 | H. 3: 33
amplis. 14: 52
amplitudo. G: 26 | O: 37 | H. 4: 22
amplius. 3: 21 | 6: 16 | 12: 49 | 13: 40 | 14: 32, 37 | H. 4: 55 | O: 5
amplio. G: 20 | 15: 67 | H. 3: 85
amputari. H. 2: 49, 69
amputatus. O: 32 | 1: 74 | 14: 64
Amuclanum mare. 4: 59
Amulius Serenus. H. 1: 31
Anagnia. H. 3: 62
anceps. 2: 40 | 4: 17, 39, 73 | 6: 8 | 14: 22 | 15: 25 | H. 1: 25 | H. 3: 19, 22, 26 | 6: 33, 58 | 1: 36 | A: 26
Ancharius Priſcus. 3: 38, 70
anchoræ. H. 2: 34 | 2: 23 | H. 2: 34
ancilia. H. 1: 89
ancilla 13: 44, 46 | 14: 8, 63 | 13: 44 | O. 29 | 13: 11, 44 | 14: 8, 62 | 14: 60 G: 20
ancipitia. 12: 26 | 14: 12 | H. 2: 86 | H. 3: 40 | G: 14
Ancus. 3: 26
Ancona. 3: 9
Andecavi. 3: 41
Anemurienſis. 12: 55
anfractus. 4: 38 | H. 3: 79
angebant. 1: 47 | H. 2: 24 | H. 4: 19, 48
angebat. H. 1: 3 | H. 2: 66
angebatur. 1: 52 | 15: 28
Angli. G: 40
angor. 1: 42
Angrivarii. 2: 8, 19, 24, 41 | 2: 22 | G: 33, 34
anguis. 11: 11 | 14: 12
anguſtus. 2: 6, 87 | H. 2: 41 | H. 3: 82 | H. 4: 35 | O. 30 | 11: 31 | H. 2: 58 | G. 6 | A: 23 | 25: 33 | 4: 47 | 1: 63 | 15: 67 | 2: 33 | Q: 32
anguſtia. 4: 71 | O: 8
anguſtiæ. 2: 61 | 15: 43 | 1: 35, 75 | 2: 38, 54 | 3: 32 | 4: 47 | 5: 10 | 11: 12 | 14: 37 | 15: 56 | 16: 5 | H. 3: 16 | H. 4: 66 | A: 26 | O: 4
anguſtior. O: 4 | O: 12 | 4: 4 | A: 24
anhelans. O: 13
anhelitu. 12, 13
Anicetus Neronis libertus. 14: 3, 7, 8, 62
Anicetus libertus Polemonis. H. 3: 47, 48
Anicius *Cerialis* 15: 74 | 16: 17
anima. 6: 50 | 1: 17, 42
animadverſione. H. 1: 64
animadverſum. 15: 74 | H. 1: 46 | H. 5: 12
animadvertere. G: 7 | 13: 18 | H. 1: 68 | H. 3: 38
animadverti. H. 1: 85 | H. 4: 49
animæ. 16: 11, 19, 34 | H. 4: 32 | A: 46 | H. 5: 3
animal. 6: 28, 34 | H. 5: 4 | A: 34 | H. 5: 4
animalia. 2: 37 | H. 3: 36 | H. 4: 64 | H. 5: 5 | G: 45 H. 4: 17, 60 | G. 9 | 11: 14 | 15: 47 | H. 1. 86
animantur *artus*. G. 29
animi. 1: 32, 69, 72 | 2: 26, 33 | 3: 30, 44 | 4: 8, 31, 33, 59, 68 | 3: 8 | 6: 46, 50 | 12: 49 | 13: 4: 50 | 14: 26, 49 | 15: 58 | 16: 23 | H. 1: 55, 57, 53 | H. 2. 16, 23, 30, 48, 53 | H. 3: 31, 55, 58, 61, 73, 85 | H. 4: 48, 57, 84 | H. 14, 13 | G. 3: 8, 10 | A: 38, 46 | O: 1, 6, 21, 23, 25 | 27, 29, 31
animis. 1: 46, 51 | 2: 43, 82 | 3: 7, 12, 26, 29, 31, 50, 57, 69 | 4: 38 | 5: 2, 10 | 6: 37 | 12: 48 | 13: 3, 56 | 15: 39 | H. 1: 24, 31, 79, 82, 83 | H. 2: 29, 59, 99 | H. 3: 6, 9, 19, 38, 57, 67, 80 | H. 4: 3, 10, 25, 43, 66, 78 | H. 5: 16 | A: 27, 46
animo. 1: 6, 12, 57 | 2: 39 | 3: 1, 34 | 4: 3, 12, 20, 21, 26, 59 | 6: 9, 44 | 11: 16, 37 | 12: 3, 56 | 13: 32, 43, 46 | 14: 2, 34, 51, 58 | 15: 23, 50, 33 | 16: 7, 14, 2 | H. 2: 1, 4, 23, 46, 48, 49, 59, 65, 78, 80, 81, 4 | H. 3: 16, 62, 65 | H. 4: 13, 31, 49, 52, 68, 69, 85 | G: 3, 29 | A: 18, 43, 45 | O: 6, 9, 16
animorum. 1: 13 | 15: 29 | H. 1: 4, 8, 26, 28, 55 | H. 4: 52 | A: 19 | O: 31
animos. 1: 16, 31, 32, 49 | 2: 12, 21 | 4: 2, 9, 17, 51, 74 | 6: 3 | 11: 6, 34, 69 | 14: 39 | H. 1: 15, 18, 25, 27, 39, 46, 54, 66, 76, 78, 85 | H. 2: 19, 50, 58, 101 | H. 3: 12, 43, 43 | H. 4: 26, 33, 34, 54, 53, 57, 72, 76 | H. 5: 26 | G: 2 | O: 2
animoſus corruptor. H. 1: 24
animum. 1: 11, 35, 69, 72 | 2: 4, 13, 61, 72 | 3: 34, 54 | 4: 10, 33, 40, 42, 46 | 5: 3 | 6: 20, 24, 36, 43, 49 | 11: 1 | 12: 64 | 13: 3, 45, 49 | 14: 1, 4, 44, 54 | 15: 45, 50, 59, 63 | 16: 9, 16, 21, 22, 24, 33 | H. 1: 29, 37, 39, 44, 45, 48, 69, 83, 84, 85 | H. 2: 46, 47, 91 | H. 3: 8, 18, 36, 48, 54, 63, 64 | H. 4: 5, 39, 68, 79, 83, 86 | G: 20 | A: 4, 5, 7, 18, 3, 41 | O: 13, 30, 33
animus. 1: 25, 56 | 2: 80 | 3: 3, 54, 53 | 4: 1, 16, 40, 71 | 5: 7 | 6, 6, 38 | 12: 47 | 13: 11 | 14: 53 | 15: 21, 54, 68 | H. 1: 10, 22, 38, 64, 84, 86 | H. 2: 2, 33, 40, 47, 66, 74, 88 | H. 3: 22, 59 | H. 4: 8, 19, 40, 58 | G: 22 | A: 3, 18, 26, 30 | O: 11, 19
Annæus Seneca. 13: 6, 11: 8, 15: 36 | 13: 2
Annæus Lucanus. 15: 49, 70, 71 | 16: 17
Annæus *Statius* 15: 64
Annæus Mella. 16: 17.
Annæus Serenus. 13: 13
annales. 4: 32, 67 | 2: 88 | 4: 34 | 13: 32 | 5: 65 | 4: 43, 53 | 12: 24 | G: 2 O: 22
annectit. H. 4: 77
annexa. H. 1: 4 | H. 2: 14
annexu. H. 3: 34
anni. 2: 41 | 3: 30, 31, 49, 58 | 4: 4, 23, 61, 68, 70 | 11 | 4, 14, 27, 28, 39 | 13: 6, 10 | 3 | 3 | 14: 8 | 15: 47 | 16: 22 | H. 1: 32 | H. 2: 32 | H. 5: 1, 6 | G: 3 | A: 8, O: 17
Annia Rufilla. 3: 36
Annius Gallus. H. 2: 33 | H. 1: 23 | H. 4: 68 | H. 5: 19 | H. 11

rv | H. 2: 18, 44
An. ius Pollio. 6: 9 | 15: 56 | 16: 32
Annius Baſſus. H. 3: 50
Annius Fauſtus. H. 2: 10
Annius Vivianus. 15: 28
annona. 1: 2 | 4: 6 | 11: 7 | 2: 87 | 6: 13 | 11: 4 | 13: 22 | 15: 18, 72 | H. 1: 11 | H. 3: 8, 48 | H. 4: 38: 68 | A: 81
annotare. H. 3: 37 | 14: 8 | 15: 41
annotatus. 13: 35
annua. 1: 15 | 2: 36 | 3: 71 | 13: 34, 43 | 16: 14 | H. 1: 46
annuere. 1: 30 | 15: 58 | H. 2: 4 | H. 4: 53 | 14: 6n | 11: 16 | 5: 48 | O: 33 | A: 42 | 11: 6
annuit. 14: 12 | A: 22
annuli. H. 4: 3
annulus 16: 19
annumerari. H. 4: 77 | 14: 53
annumerant. H 4: 5
annuus. H. 3: 46 | 15: 18 | H. 1: 45
anquirebant. 13: 6
anquirendum. 1: 6
anquirere. H. 2: 59
anquiritur. 3: 12
Antibarii. 13: 55, 56
antecedere. O: 34 | O: 16, 25 | G: 41
antecellere. H. 1: 3 | 14: 55
anteceperat. 15: 1 | H. 4: 66
anteferre. A: 21 | 1: 8 | 1: 47 | 15: 61 | O: 1
anteſignana. 1: 61
antehabere. 4: 11 | 1: 58
antehac. 8: 25 | 16: 81
anteire. H. 4: 13 | 2: 43 | 3: 8 | 14: 11 | 15: 50 | H. 1: 87 | H. 2: 76 | H. 3: 11, 38, 65 | H. 4: 55 | O: 36 | 1: 3n | 6: 29 | 15: 38 | 3: 47, 66 | 4. 71 | 5: 3 | H. 1, 45 | H. 2: 6, 3n | 1: 64 | 12: 27 | 3. 75 | 5: 1n | 11: 17 | 1: 8 6 | H. 4: 7 | 15: 18
anteinentur. H. 2: 102
Anteius. 2: 6
P. Anteius. 13: 22 | 16: 14
antelatæ. 3: 76
Antenor *Trojanus*. 16: 21
anteponere. O: 21 | O: 1n | A: 6 | 13: 1 | O: 17 | 12: 25 | H. 2: 77 | 1: 58 | H. 1: 28 | 15: 32
anteponuntur. O: 25
antepoſitis. 1: 5n | 12: 56
antepoſitus. 12 69
anteveniſſet: 1: 63
anteverti. 13: 30
Anthemuſias. 6: 41
Antiat ager. 14: 3
antibo. 5: 6
Antigonus. 4: 43
Antiochenſes. 2: 69, 73 | H. 2: 80, 82
Antiochia. 2: 83
Antiochus Comagenus. 2: 42, 63
Antiochus Cilix. 2: 55
Socius Romanus contra Partho 13: 7
Armeniæ partem obtinet: 14: 26
Regum ditiſſimus, H. 2: 81
Veſpaſianum juvat. H. 5: 1
Antiochus *Magnus*. 2: 36 | 13: 7, 37 victus à L. Scipione. 3: 62,
Judæis Græcorum ritum dare cupit. H. 5: 8
Antichi bellum. 12: 55, 62
Antipolis. H. 2: 15
antiqua. 2: 59 | 3: 66 | 4: 25 | 6: 22 | 8, 14 | 15: 41 | G: 1 | O: 15, 27 | 3: 52 | 12: 53 | G: 29, 43 | 3: 20 | 13: 87 | H. 5: 16
antiquarius. O: 42 | O: 21
antiqui. 6: 1, 15 | 13: 54 | 14: 43 | 16: 5 | H. 1: 14 | H. 2: 64 | O: 25, 28, 33
antiquis. 4: 33 | 5: 1 | 6: 16 | 14: 14, 57 | H. 2: 5 | H. 5: 13 | G. 2 | O: 17, 27, 39, 41
antiquiſſimus. 11: 14 | H. 1: 2 | 2. 60 | H. 4: 84 | 11: 24
antiquitas. 4: 14 | 6: 28 | 1: 14 20 | 4: 16 | 12: 61 | H. 5: 5 | O: 29 | 13: 3 | 15: 13 | O: 2n, 21 | 2: 59 | 3: 4, 60 | 4: 55 | G: 39 | O: 19, 22
antiquitates. H. 2: 4
antiquitus. 2: 56 | 11: 5, 12 | 12: 41 | 15: 33 | H. 1: 18 | H. 2: 91 | H. 3: 71 | H. 4: 8, 84 | A: 1
antiquius. G: 5
antiquus. 2: 46 | 3: 55 | 11: 25 | 16: 1 | O: 26 | 14: 45 | H. 1: 13 | O. 17, 21
antiquorum. H. 1: 3 | O. 1: 16, 19, 21, 23, 24, 25, 32, 36, 37 | O: 1, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 26, 27
antiſſe. 4: 40
antiſſent. 3: 69
antiſtene. 2: 13
Antiſtia 14: 22
C. Antiſtius. 4: 1 | 12: 25
Antiſtius Labeo. 3: 75
Antiſtius Soſianus. 13: 28 | 16: 14, 21 | H. 4: 44
L. Antiſtius Vetus. 3: 38 | 13: 11 | 11 58 | 16: 10, 11
antiſtes. H. 4: 83
antiſtites. H. 4: 83
Antium. 3: 71 | 14: 4, 27 | 15: 23, 39
Antona. 12: 38
Antonia minor, 3: 3, 18 | 11: 3 | 13: 18.
Antonia major. 4: 44 | 12: 64
Antonia Claudii filia. 12: 2, 68 | 13: 23 | 15: 53
Antonia Flacilla. 15: 71
Antonia turris. H. 5: 12
Antoninus Arius. 1 77
Antoninus Haterius. 13: 34
L. Antonius. 4: 44
M. Antonius Triumvir. 1: 1, 2, 9, 10 | 2: 1, 3, 43, 53, 55 | 3: 18 | 11: 7 | 4: 43, 34 | H: 2: 6 | H. 3: 38, 66 | H. 5: 9 | O. 37
Antonius Felix. H. 5. 9
Antonius Flamma. H. 4: 45
Antonius Iulus. 3: 18 | 4: 44
Antonius Naſo. H. 1: 20
Antonius Natalis. 15: 50, 54, 55, 56, 71
Antonius Novellus. H. 1: 87 | H. 2: 12
Antonius Primus. 14: 40 | H. 2: 86 | H. 3: 2, 6, 1n, 49, 63, 80 | H. 4: 1, 4, 11, 32, 39, 68, 80, 17, 28, 49 | H. 5: 19, 26
Antonius Taurus. 1: 20
M. Antonio. H. 3: 24
Antonios. H. 3: 38
L. Antonius. 4. 44
anulus. H. 1: 13 | H. 2: 57 | 2: 2 | G: 31
anus. 4: 12 | 6: 1n, | 13: 22
anxia. 2. 73 | 4: 69 | 4: 2, 8 | H. 3: 50 | O: 13 | 4: 12 | 6: 48 | H. 4: 8
anxietas. O: 23 | O: 39
anxius. 4: 74 | H. 2: 52, 92 | H. 3: 44 | 14: 13 | H. 4: 49 | 14: 44 | 1: 80 | 2: 65 | H. 3: 38 | 1: 24, 33 | 3: 21 | 4: 59 | 11: 25 | H. 1: 14, 83 | H. 2: 1, 65, 97 | H. 3: 52 | H. 4: 49. 80 | A: 5, 39
Apamienſes. 12: 58
Apenninus. H. 3: 42, 50, 52, 55, 56, 59
M. Aper. O: 2, 3, 5, 11, 12, 15, 16, 24, 26, 27, 33 | O: 2,
Apri. G: 45.
aperiam. 4: 37 | O: 16
aperire. 14: 1 | H. 2: 53 | H. 2: 78 | 16: 23 | 13: 37 | H. 2: 77 | 11: 34 | 16: 19 | H. 1: 38 | H. 3: 25 | H. 5: 2 | G: 16 | 2: 22 | H. 2: 71 | 1: 39 | 2: 79 | 15: 51 | 16 | 15 | 2: 4, 16 | H. 4: 83 | H. 5: 3 | G: 22
aperuerat. H: 2: 17. | 8: 5 | 12: 70 | 1: 55 | 3: 23 | 13: 44 | H. 3: 21 | H. 4: 30, 64 | G. 1 | A: 22, 38 | 4: 50
aperientur. 4: 71
aperiri. H. 2: 29 | O: 32
aperiuntur. H. 3: 6
apertus. 1: 51, 56, 65 | 2: 17. 21, 47 | 3: 43, 67 | 15: 42 | H. 2 8

C

16 | H. 4: 24 | G: 16 | 14: 12 | H. 2: 12 | H. 3: 10 | 14: 34 | H. 2. 21
apertis. 1: 59 | 4: 47 | 13: 27
aperte. 11: 18 | H. 3: 1
apertius. 3: 4 | 13: 1 | H. 3: 52
aperto. 3: 10 | 4: 67 | 11: 20 | H. 1: 80 | H. 2: 3 | H. 3: 23, 56 76 | H. 4: 4 | A: 1, 10, 25, 33, 36,
apertum. 11: 57 | H. 3: 21
apes. 12: 64
Aphrodiſienſes. 3: 62
Apicata Sejani. 4: 3, 11
Apicius. 4: 1
Apidius Merula. 4: 42
Apinius Tiro. H. 3: 57. 76
Apio. 14: 18
Apis Deus Ægyptiorum. H. 5: 4
apſcendi. 4: 5
Apollinaris Claudius. H. 3: 76, 77. 57
Apollo. 3: 61 | Mileti colitur. 3: 63 | 4: 55. cum cithara pingitur. 14: 14. Poëta O: 12
Apollo Clarius. 2: 54 | 12: 22
Apollo Pythius. 12: 63 H. 4: 83
Apollinis patria. 3: 61. templũ. H. 1: 27 | H. 5: 63. oraculum. 3: 63
Apollodorus. O: 19
Apollonienſes. 2: 47
Aponianus Dillius. H. 3: 10, 11
M. Aponius Saturninus. H. 1: 79 | H. 2: 85, 96 | H. 3: 5, 9, H. 5: 26
apparatus conviviorum. H. 2: 62 | H. 3: 38, 56 | H. 4: 11 | G: 23 | O: 22, 32 | 2: 69 H. 1: 88 | H. 2: 98 | G: 14
apparere. O: 27 | H. 1: 45 | O: 16 | 3: 45 | 13: 35
appellare. 1: 41 | 6: 17 | 15: 44 | H. 2: 52 O: 1 | 13: 40 | 1: 14 | 3: 24 | 4: 2 | 14: 31 | H. 1: 23 | 11: 25 | 2: 45 | H. 4: 46 | H. 5: 16 | G: 9 | A: 30 | 14: 15 | 12: 47, 68 | 13: 1 | 3: 4 | 4: 26. 34
appellaretur. 3: 13 | 4: 64 | 12: 41
appellari. 1: 3, 69 | H. 1: 20, 62
appellat. H. 1: 37 | H. 3: 58
appellata. H. 5: 11
appellatione. 3: 56
appellationis C: 2
appellatus. 6: 17 | 16. 8 | A: 40 | H. 2: 48 | 2: 80 | 4: 65
appellatus. 11: 23
appellaverat. 11: 25
appellavêre. 14: 28
appellavit. 2: 83 | 4: 52 | 15: 23 | H. 2: 59
appellens. 1: 42
appellere. H. 3: 47
appellet. 15: 35 | O: 23
appellit. 2: 54
appelli·atum. 4: 65
appelluntur. H. 4: 84
appetebat. H. 2: 19 | A: 4
appetens negotiorum. 14: 57
appetens pecuniæ. H. 1: 49. Principatûs. H. 3: 39. Voluptatum, Religionum. H. 4: 83
appetentior fama. H. 4: 6
appetere. A: 5
appetierit. H. 5: 85
appetitum. H. 4: 42
Appia via. 2: 30 | H. 4: 11
Appianæ. 11: 29
Appianos Appius. 2: 48
Appios. O: 21
Appius. 6: 9
Appius Cæcus. O: 18
Appius Clauſus. 4: 9
Appius. 6: 9
Appius Silanus. 11: 29
appoſitus. H. 4: 29 H. 3: 71 | 2: 6 | H. 4. 23 | 1: 6 | 12 57
apprehendiſti. O: 3
apprehenſa. H. 1: 15
approbanda. A: 42
approbare mortem majoribus & poſteris. 15: 59
approbaret. 15: 59
approbat. H. 5: 58
approbata. H. 4: 76 | H. 5: 17
approbatam. 15: 24
approbate. A: 34
approbatum eſt. H. 1: 3
approbaviſſet. 16: 18
approbavit. H. 2: 92 | A: 5
appropera. O: 27
approperavit mortem. 16: 14
appropinquantem. H. 1, 39
appropinquarunt. A: 37
appulerant. H. 4. 16
appulſus. H. 3: 21 | H. 2: 3 | H. 4: 84 H. 2: 59
Aprilis. 16: 12 | 6: 50 | 15: 74
Aprina. O: 27
Apronia. 4: 22
Apronianus Vipſanius. H. 1: 76
L. Apronius. 1: 29 ſub Germanico militat. 1: 56. triumphalia accipit. 1: 72. adulatur Tiberiũ. 2: 32. Proconſul Africæ decimat cohortem. 3: 21. cenſet ut Feciales ludis magnis præſideant. 3: 64. Gracchum defendit. 4: 13. generum accuſat. 4: 22. Lentuli Gætulici ſocer. 6: 30
Apronius Caſianus. 3: 21. inferiori Germania proprætor cum Friſiis pugnat. 4: 73 | 11: 19
aptus, 2: 14 | 3: 32 | H. 1: 69, 79 | H. 2: 14, 58 | G: 6 | 2: 6 | O: 31 | H. 2: 16 | H. 5: 75 | 5: 2 | H. 3: 4
apte. O. 30
aptior. H. 2: 5 | O. 38
Apuleïa Varilia. 2: 50
Sex. Apuleius. 1: 7
Apuli. 3: 2 | 4: 78
Apulia. 16: 9
aqua intercepta. 15: 43
aqua Martia. 14: 22
aqua perluitur area Capitolii. H. 4: 53
aquæ ſalubres. H. 1: 67
aquæ Sinveſſanæ. 1: 72
aqua 2: 54 | 3: 23, 58, 50, 68 | 4: 12 | 6: 18, 30 | 12: 41 | 13: 16 | 44: 45, 69 | 16: 12 | H. 4: 53
aquæ. 4: 30 | 15: 64 | H. 2: 39, 49. H. 5: 3, 12
aquam 4: 49
aquarum. 1: 64, 75 | 11: 13 | 12: 57: 66 | 15: 3 | H. 1: 67 | H. 4: 26 | H. 5: 3
aquas. H. 1: 72
aquila. 13: 38 | H. 1: 61, 62 | H. 2: 44
Aquila Julius. 12: 15
Aquila Vedius. H. 5: 7 | H. 3: 44
aquilæ. 2: 17 12: 21 | H. 2: 89 | H. 3: 50, 60
Aquilæ, ſigna Variana recepta. 1: 60 | 2. 25, 41
Aquilæ Dii Caſtrenſes. 1. 39. Legionum numina. 2. 17. Fulgentes. 15: 29. Inter Aquilas vectæ militum pecunia. 1: 37
Aquilas figere. 1: 65
Aquilas convertere. 15: 17
Aquilis Signiſque circumdatus Valens 1. 2: 29
Aquilæ ſuſtinentes faſtigium. H. 3: 71
aquilam. 1: 39, 60 | 2: 25 | H. 1: 44 | H. 2: 4, 89 | H. 5: 16
Aquilam. H. 3: 22
aquilarum. H. 3: 21
aquilas. 1: 18, 57, 61, 65 | 15: 18, 87 | H. 3: 31, 32 | H. 4: 77
Aquileïa. H. 1: 46, 85 | H. 3: 6 8
Aquilia. 4: 42
aquilifer 1: 39 | H. 1: 56 | 1: 48 | H. 4: 25
Aquilius primipilaris. H. 4: 15
Aquilius Regulus. H. 4: 42
aquilis. 1: 61 | 15: 29
aquilones. 2: 54
Aquilonis. 1: 70
Aquinas ſolemn. H. 1: 88 | H. 2: 63
Aquinus Cornelius. H. 1: 7
aquis: 2: 8 | 13: 57 | 11: 42 | H. 2: 86 | H. 3: 6

Aquitania. H. 1: 76 | A: 9
Arabia. H. 5: 6
Arabum gens. 6: 28. 44 | 12: 12, 14 | H. 5: 1
Ara ante Augurale. 15: 30
Ara adoptionis. 1: 14
Ara amicitiæ. 4: 74
Ara clementiæ. 16: 6
Ara Conſi. 12: 24. Damnationia 14: 31
Ara Druſi. 2: 7
Ara Herculis. 11: 24
Ara magna. 15: 41
Ara Romana. 11: 33
Ara ſolis. 6: 28
Ara Ubiorum. 1: 39. 57
Ara Veneris Paphiæ. H. 2: 3
Ara Ulixis. G: 3
Ara Ultionis. 3: 18
Aræ barbaræ. 1: 61
Aræ decretæ ob tribunitiam poteſt. 3: 57
Aræ dicatæ fluminibus. 1: 79. Diis Manibus. 3: 2
Aras adolere. 14: 30
arare terram. G: 14
Arar. H. 13: 53 H. 2: 59
Araricus Vulcatius. 15: 50
aratro deſignata oppida. 12: 24
Araviſci. G: 28
Araxes. 12: 51 | 13: 39
arbiter. 2: 73
Arbiter elegantiæ. 16: 18
Arbiter literarum. 4: 41. Litis. O: 5. Regni. 13: 14. Rerum, 2: 73
Arbitrum agere. H. 4: 21. Sine arbitro mori. 16: 11
arbitri populorum quamvis potentium Dii. 15: 24
arbitrari. 15: 34 | H. 1: 34 | H: 2: 52 | A: 2 | O: 11 | A: 9 | G: 4, 6, 9, 18, 20, 40, 46 | A: 12 | H. 1: 65 H. 5: 5 | A: 1 | H. 4: 61 | O: 5
arbitratu. O: 42
arbitri. 13: 21
arbitria. 12: 60
arbitrium. 15: 26 | 3: 72 | 4: 43 | 2: 5. 44 | 14: 28 | 15: 27 | H. 1: 46 | H. 3: 49 | 4: 2, 9. 62 | 1: 26 | 6: 51 | 11: 3 | 13: 9, 56 | 15: 60 | 16: 33 | H. 1: 12 | G: 11
arbiter. 16: 11 | 4: 41 | 13: 14 | H. 4: 21, 65 | O: 3
arbitror. O. 11: 25, 32
arbor. 13: 31 | H. 2: 78 | H. 5: 6.
arbor Ruminalis. 13: 58 | G: 10
arbores. 7: 17 | H. 2: 42. 70 | G: 12: | 1: 61 | 2: 14, 16, 27 | 11: 3 | 13: 57 | G. : 4:
arbuſta. 16: 13 | H. 2. 41 | H. 3: 21, 23
Arcade. 11: 14.
Arcadiæ. 12: 53
arcana. 1: 6 | 2: 36, 59 | H. 5: 9 | G: 8 O: 2
arcanum. 2: 54. 6: 21
arcanus fons. 2: 54
arcanus terror. G: 40
arcanum imperii. H. 1: 4
arcanus ſælus. 18: 47
arcana dominationis. 2: 59
arcana domus. 1: 6
arcana imperii. 2: 36
arcana inania. H. 5: 9. ſacra. G: 18
Arcas Evander. 15: 41
arcere. 15: 11 | H. 4: 74 | O: 22 | 12: 40 | H. 2: 12 | G: 21 | O: 27 | H. 3: 38 | O: 22 | 3: 50 | 12: 41 | 1: 36 | 11: 24 | H. 3: 82 | 6: 33 | H. 4: 65 | H. 5: 8 | 1: 44 | 2: 48 H. 5: 14 | A: 4
arcebatur. 3: 23 | 6: 19 | H. 2: 17
arcendo. 4: 41
arcendum. H. 4: 15
arcentur. 4 67
arcerent. 15: 10 | 16: 10 | H. 4: 26, 64, G: 28
arceret. 13: 5 | 15: 60 | H. 4: 19
arceretur. 4. 32 | 15: 31, 55
arceri. 2: 80 | 13: 13 | 16. 35 | H. 4: 82
arceſſebat. 2: 50
arceſſendas. A: 35
arceſſere. H. 3: 71
arceſſerentur. 4: 29.
Archelaus. 2: 42
Archelaus *alius*. 6: 41 | 14: 26
Archias Licinius. O: 37
architectus. H. 1: 27
arctas res. H. 3: 69
arctous Sarmatarum. 6: 35
arcu expedire alimenta. 6: 43
arcus tendere. H. 4: 29
arcus ſellæ. 15. 57
Arcus dicati ob recepta ſigna Variana. 2: 41, ob res à Germanico & Druſo geſtas. 2: 64 In honorem Germanici. 2: 83. ob poteſtatem tribuniciam Druſi. 3: 57. ob victoriam Corbulonis. 13: 41 & Pæti. 15: 18
arcuere. H. 3: 56
arcuerunt. 3: 42
arcuiſſet. 1: 59
ardens pila. 15: 7
ardens ſigna. 12: 64
ardens domus. 15: 50
ardet inimicitia. 4: 40
ardeſcebant queſtus. 3: 17
ardeſcere æſtu. 15: 43. libidinibus 3: 54. oculis, voce, vultu. 16: 29
ardeſcere mucrones juſſit. 15: 54
ardeſcens mons. 4: 67
ardeſcens luna. H. 5: 18 | 13: 57 | H. 1: 43 | H. 4: 23 | H. 4: 43
ardeſcere. 3: 17 | 4: 67 | H. 5: 18 | 13: 43, 54 | 1: 32 | 11: 25 | 16: 29 | 3: 54
ardor. 2: 14 | 13: 39 | 14: 36 | H: 1: 36, 62 | H. 2: 46, 99 | A: 35 | 14: 2 | H. 2: 23, 42, 79 | A: 37 | O: 2 | 1: 49 | 12: 35 | H. 2: 52, 57 | A: 8 | O. 24: 40 | H. 3: 70 | H. 2: 76 | H. 3: 27
ardores. H. 5: 6
ardua. 11: 9 | 15: 59 | H. 3: 30 | H. 4: 70 | H. 5: 11, 20
Arduenna. 3: 42
arduus. 12: 33 | 2: 47, 80 | 4: 7 | 12: 15 | H. 2: 4 | H. 1: 85
arduum. 1: 11 | 2: 20 | 4: 4, 46, 72 | 12: 3, 17 | 14: 3, 31 | H. 2: 58, 76, 82 | H. 3: 26 | G: 27 | A: 18: 19
area Capitolii. H. 4: 53
areæ. 25: 43
arena. H. 2: 62 | 14: 14 | 15: 3 | H. 1: 7 | 15: 32
Arenacum. H. 5: 20
arenas. 2: 61
arentia. 15: 41
Areum judicium. 2: 35
areſcens unda. 13: 57, 58
argentei argentea. G: 5
Argentum Britannicum. A: 12
Argentum nullum Germanis. G: 5: vile ibid.
Argentum Mattiacum. 11: 20
Argentum ſignatum. 6: 17
Argenti fulgor. A: 32. pondus. 2: 60.
Argento modum poſtulare. 2: 33
argentum. 3: 53. 70 | 11: 20 | H. 3: 58 | H. 4: 53 | A: 32 | 13: 10 | H. 1: 57 | 6: 17 | H. 2: 82 | G: 5 | A: 12
Argivus. 11: 40
Argivi. 12: 61
Argius. H. 1: 49
Argolicus. 6: 18
arguere. O: 3 | 13: 21 | 3: 41 | 3: 8 | H. 4: 41 | 2: 30, 66 | 3: 48 | 11: 2 | 16: 27 | H. 4: 10, 25 | 3: 59 | 4: 10, 29, 33, 70 | 6: 25 | 1: 21. 57 | 3: 14 | H. 3: 54 | 5: 49 | H: 4: 19 | 14: 50 | 3: 72 | 3: 16 | 15: 51
arguebantur. 1: 72 | 4: 19 | H. 4: 45
arguebatur. 1: 9 | 4: 57 | H. 2: 48
arguendæ. 13: 49
arguendi. 4: 11 | 15: 56
arguêre vel arcuêre. 1. 40
arguerent. 4: 12 | 13: 18 | H. 3: 78
aguerentur. 3: 53, 53 | 13: 27 14: 41
argueres. H. 3: 75
argueret. 3: 51 | H. 5: 10
argueretur. 1: 12 | 2: 50 | 15: 55
arguis 4: 8 | 6: 10
argiuſſe. 1: 76
arguit. H. 1: 80

arguitur. 6: 5
argumentum. 14: 44 | A: 11 | O: 31 | G: 3 | H. 4: 80 | O: 1 | O: 19, 20 | 6: 19 | H. 1. 72 | H. 5: 2, 4 | G: 25, 35 | O. 38: 41
arguta. O: 20
arguuntur. 4: 34
Aricia. H. 4: 2
Aricium nemus. H. 3: 36
Aride Furnio. O: 21
aridiſſimis. O: 19
aries Phryxi. 6: 34. Hammonis. H. 5: 4. Arii. 11: 10 | G. 43
Ariminum. H. 3: 41, 42
Ariobarzanes. 2: 4
Ariovistus. H. 4: 73
Ariſtobulus. 13: 7 | 14: 26
Ariſtonicus. 4: 55 | 12 62
Arius Antonius. H. 1: 77
Arma juſta. 14: 32
Arma legionaria. 3: 43
Arma magna. G: 15. conſpicua. H. 1: 88
Arma abjecta. H. 1: 68 | H. 3: 61, 73 | 21 23
Arma rutilantia. H. 5: 13. conſilio temperanda. 1: 67. inter temulentos viſa cupidinem ſui movent. H. 1: 80
arma ſine ſtipendiis habere nequeunt. H. 4: 74. fortibus honeſta, & ignavis tutiſſima. A: 30. argento decorata. H. 1: 57
Arma Suionum clauſa ſub cuſtode. G: 44
Armorum agger ex victoria. H. 2: 70
Armorum officinæ. H. 2: 82
armorum ſono dicta ducis approbant. H. 5: 17
arma militum prehenſant ſupplices. H. 1: 66
arma quatiunt, ne cujus vocem audiant. H. 1: 19
armis cuncta agere. 13: 58 | 6: 11, 13, 12
armis mulctati Ædui. H: 1: 64. & Viennenſes. 1: 66
armis laudare ſententiam. G: 11
armamenta navium. H. 5: 23
armamentarium. H. 1: 38. H. 1, 80
armandæ. H. 2: 80
armare gladiatores. 1: 22. lixas. 2, 78. plebem. H. 1: 40 | H. 3: 79
armare ſervitia. 14: 7. H. 1: 8. H. 3: 79
armare triremes. 12: 56
Armatura levis. 2: 8, 16, 14. 34 | 13: 41 | 1: 36 H 1: 80 | 14: 7 | H. 1: 40 | H. 1: 16, 79 | 1: 22 | 2: 78 | 15: 3
armatus. 4: 47 | 16: 27 | H. 3: 71 | H. 4: 25 | H. 4: 24 | 14: 7 8 | H: 3: 83 | H. 4: 1 | G. 11: 13, 22 | 3: 43 | 4: 35 | H. 1: 43 | H. 3: 69 | H. 4: 2, 12 | H. 3: 63 | O. 5:
17, 32
armati. 1. 25 | 14: 34, 35 | H. 1: 41, 61 | H. 2: 66, 87, 88 | H. 3: 13, 33, 55 | H. 4: 13, 22 | G: 4 | A. 29: 37 21 32, 59 | 2: 52 | H. 3: 32, 81
armatum. 2: 88 | 15: 67 | D. 3: 70
armavit. 12: 56 | D. 2: 8
Armenia. 1: 3 | vacua. 2: 3, 43 | eam adit Germanicus. 2: 56 | hanc obtinet C. Cæſar. 3: 48 | cupita Artabano. 6: 31 | importuna. 12: 12 | obtinenda. 1: 34 | omiſſa. 3: 36 | perlata à Vologeſo. 15: 5 | proprio duci tuenda. 5: 6 | donum populi Rom 11: 45 | ſpecie largitionis præbita turbandis Barbaris. 1: 48 | à Parthis occupata. 13: 6 | tertius potentiæ gradus Arſacidis *ſcil. 1. fuit regnum Parthorum. 2: Medorum. 3: Armeniorum.* 15: 2
Armenia minor. 11: 9 | 13: 7
Armeniæ. 18: 45
Armenii. 15: 18. H. 2: 81
Armenii inter Parthos & Romanos ambigui. 2: 5 | 13: 34 | olim ſub Ægyptiis. 2: 60 | bellum cum Hiberis gerunt. 11: 44 | eos adit Corbulo. 15: 12 | Reges accipiunt à Cæſaribus. 2: 3, 4 | Artaxiam à Germanico. 2: 64. petuntur Vononi. 2: 68 | ſocii Tiridatis. 6: 44 | ſubiguntur à Mithradate. 2: 9 | odiosi Pharaſmani. 13: 37 | vaſtantur à Corbulone. 14. 23
Armeniorum cultus, mores. 2: 56 | Legati. 13: 5 | perfidia. 11: 46
Armenius. H. 2: 82
Armenta Germanorum. 4: 72 | G. 5: 15, 21 | militum. 12: 55 | Thracum. 4: 49 | G: 5 H. 21
armiger. 13: 3: 45
Arminius. 1: 5 | vinctos à Segeſte. 1: 58 | Cheruſcos concitat. 1: 60 | pugnat cum Germanico. 1: 63 | com Cæcina. 1: 61 | colloquitur cum fratre. 2: 9 gratus ille popularibus. 2: 44 | pugnat cum Maroboduo. 2: 46
Arminii mors. 2: 88
Arminis nepos ex fratre. 11: 17
Arminii uxor. 1: 55, 57 | filius ejus captivus. 2: 46
Arminii virtus. 2: 17
Arminii laus. 2: 88
Arons. 1: 79
Arpi. 2: 7
arrecta. 3: 11
arreptus. 3: 36 | 15: 54 | H. 1: 13, 41
Arretinus Clemens. H. 4: 68
Arria Galla. 15: 59
Arria Socrus Thraſeæ. 16: 34
Arrius Varus. 13: 9 | H. 4 | 2: 4, 11,
39, 68 | H. 3: 6, 16
arripere. H. 4: 17 | 12: 20 | O: 28 | 12: 6 | 2: 41 | 14: 8
arripi. 12: 6
Arrius Varus. 13: 9 | dux Flavianus. H. 3: 6. Vitellianos invadit. H. 3: 16 | præfectus prætorio. H. 4: 2, 4 | formidatus Muciano. H. 4: 39, 68. Annonæ præfectus. H. 4: 68
Arrii potentia fracta adventu Muciani. H. 4: 11, 39
ar o abo. H. 1: 30 | H. 2: 77
arrogans. 18. 22 H. 2: 80. O: 40
arroganter. A: 16
arrogantia. 13: 2, 14: 57 H. 1: 10 | H. 2: 74 H. 4: 66, 80 | A: 2 | H. 2: 69 | 1: 10 | H. 1: 51 | A. 1: 9, 42
L. Aruntius. 1: 8 Tiberium offendit. 1: 13 Tiberi coercendo deligitur. 1: 76, 79 L. Sullam defendit. 3: 31 potens, detentus ne in provinciam iret. 6: 27. provinciam abſens regit. H. 2: 65. accuſatur & mortem ſumit. 6: 47: 48. ejus artes ſanctiſſimæ. 6: 7. virtute & facundia adſumma provectus 1: 16.
Arruntius Aruntii. 1: 7 Stella. 13: 22
Arruntius Stella 13: 22
T. Arruntius. 3: 11
ars. 3: 66 | G: 24 O: 41
Arſacides. 15: 29
Arſacidæ. 6: 34, 11, 10 | 6: 34 | 12: 10 | 15: 14 | H. 1: 40
Arſacidarum familia. 1: 10 | 13: 9 | gens. 2: 1 | 6: 31 | ſanguis. 2: 3 | ſolium. 2: 2 faſtigium. 15 1 | favor. 14: 26
Arſaces. Parthos. 6: 42, 43 | 15: 29 | 6: 31, 33 | 12: 14 | 13: 37 | G: 37.
Arſamoſata. 15: 10
Arſania. 15: 15
arſerat. H. 3: 72
arſere. 2: 64 | 15: 7
arſerit. 1: 73
arſiſſe. H. 5. 7
arſiſſet. 12: 54 | H. 2: 66
arſuras. 4: 40
arta. 2: 19, 66 | 3: 74 | 4: 49 | H. 1: 88 H. 4: 50
Artabanus. 2: 3. legatos mittit ad Germanicum. 2: 58. inſoleſcit. 6: 31. Abdum necat veneno. 6. 32 vincitur ab Hiberis. 6: 36 | fugit ex regno 6: .6 | Seleuciam capit. 6: 42 | inſidiis fratris perit. 11: 8 | 6: 36, 37, 41, 44 | 11: 8 | 6: 41, 42, 43 | 2: 3, 4 | 36: 36, 43, 44 artæ. 4: 68
Artavaſdes. 2: 3
Artaxata. 2: 56 | caput Armeniæ 13: 39 | capiuntur ab Hiberis. 6: 33 | à Parthis: 12: 50 | delentur à

Corbulone. 13: 48 | 14: 23
Artaxias. 2: 3. *alius*. 2: 56, 64 | 6: 31
arte. 1: 19, 73 | 6: 35 | 11: 9 | 13: 2 | 14. 8 | 15: 64 | 16: 14, 22 | H: 1: 5 | H. 2: 5, 76, 80 H. 4: 17, 30 | H. 5: 55 | G. 3: 43 | A: 2, 17, 36 | O: 18, 24, 33
artem. 2: 8 | 6: 21, 39 | 12: 61 | 13: 3 | 14: 3, 15 | 15: 42 | H. 1: 20, 69 | H. 2: 3 H. 5: 21 | G: 24 | A: 5, 9, 11, 46 | O: 5, 22
Artemita. 6: 41
artes. 1: 9, 26 | 2: 66 | 3: 17, 70, 74 | 4: 57 | 6: 16, 19, 46 | 11: 15 | 12: 6, 44, 56 | 13: 46 | 14: 57, 15: 19, 56 | 16: 31 | H. 1, 17 H. 2: 99 | H. 3: 9, 10, 17, 59, 73 | H. 4: 41, 48, 86 | H. 5: 6, 22, 28 | O: 31
Artes Civiles. A: 39 | Græcæ. 2: 48 | domi illuſtres. 4: 6 | Liberales in Britannia. A: 21
Artes ludicræ. 14: 16 | O: 10
Artes Romanæ. 6. 41
Artes ſeniles. 3: 8 | militares. 15: 12 | theatrales. 14: 21
artibus bonis indigent pax & quies H. 4: 1 | pars obſequii in eo ne deprehendantur artes. 4: 86
artibus. 1: 3, 13, 28 | 2: 2, 73 | 3: 8, 66, 75 | 4: 1 | 5: 1 | 6: 7 | 11: 21, 24 | 12: 5, 40, 59, 68 | 13: 13, 22, 30 | 14. 15, 23, 52, 55 | 15: 45 | H. 1: 8, 10, 25, 30, 45 | H. 2: 8, 21, 57, 101 | H. 3: 20, 86 | H. 4: 1, 44, 56, 67 | O. 29: 30, 31, 32, 33
artifex. 12: 66 | H. 2: 86
artior. A: 37 | H. 3: 17 | G: 20
artis. 1: 73 | 4: 3, 38 | 6: 20, 22 | 11: 14 | O. 7: 10, 30
artiſſimo. 12: 63
artium. 1: 3 | 3: 55 | 4: 13 | 6: 46 | 11: 6 | 13: 3 | 15: 41, 62 | 16: 32 | A. 4: 39 | O. 2: 10, 30, 32
artius. 15: 28 | 14: 4
arto. 4: 31, 58
artum. 13: 38
Artus humerus. 13: 38
artus comitatus. 4: 58
arta amicitia. 2: 66 | 4: 68
arta cuſtodia. H. 1: 88
arta planicies. 2: 29
arti commeatus. H. 4: 26
arti loci. 2: 21
arti ordines. H. 2: 24
artæ fauces. 14: 34
arta itinera. 15: 38
arta latera navium. H. 3: 47
artiſſimum divortium. 12: 63
artus. 1: 65 | 2: 15, 21 | 12: 47 | 13: 11, 35 | 14: 64 | 15: 56 | H. 2: 28, 70 | H. 4: 81 | G. 17: 20, 30, 46 | A. 21: 37 | 15: 64
arva. 2: 64 | 13: 54, 55, 57 | 15: 42 | 16: 3 | H. 2: 87 | G. 26 | A. 31
Arverni. H. 4. 17
Arulenus Ruſticus. 16: 26 | H. 3: 80 | A: 2
L. Aruſelus. 6: 7 | 6: 40
Arx dominationis. 14: 31
Arx commeatuum. H. 3: 13
Arx Capitolii. H. 3: 69, 71, 78
Arx eloquentiæ. O: 10
Arx Imperii. H. 3: 70
Arx foro imminens. 15: 69
aſcendere. 15. 59 | A: 18 O: 7
aſcendiſſe. 5: 10
aſcendit. 2: 75
aſcenſu. 13: 39 | H. 4: 71
Aſciburgium. H. 4: 33. G. 3.
Aſcire. A: 19
aſciſcere. 14: 58
aſciſceretur. 12: 10 | H. 1: 22
aſcitæ 15: 50
aſciti: H. 1: 16, 25
aſcitis. 14: 40
aſcito. 16: 10
aſcitus H. 1: 29
aſcivit. 11: 25 | H. 2. 59
Aſclepiodotus. *Caſſius* 16: 33
Aſconius Labeo. 13: 10
aſcriberentur. 13: 51
aſcripti. 14: 27
Aſia 3: 32 | 14: 28 Tiberio templum conſtituit 4: 51 Exterretur rumore Pſeudodruſi 5: 10. amœna a ſecunda 3: 7. G. 2 Europæ divortium 12: 63. ſueta Regibus H. 4: 17
Aſia. 5: 10 | 33: 1, 23. | H. 2: 6, 81, 83 | H. 3: 46 | G: 2. | O: 10
Aſiæ. 2: 47, 54 | 3: 7, 32 66, 67, 68, 71 | 4: 14, 15, 37 55 | 13: 1 | 14. 27, 57 | 16: 10, 23, 30 | H. 1: 10 | H. 2: 2 | H. 3: 47 | A: 42
Aſiam. 2: 47, 54 | 3: 32, 58 | 4: 13, 14, 36, 36 13: 43 | 14: 22, 57, 58 | 15: 45 | 16: 13 | H. 2: 9 | H. 3. 53 | A: 6 | O: 30
Aſiatici. 2: 3
Aſiaticus *Julius*. O: 14
Aſiaticus *dux Galliarum* H. 2: 94, 95
Aſiaticus *Vitellii libertus* H. 2, 95. | H 4: 11
Aſiaticus. | H. 2. 57
Aſeiaticus. *Valerius* 11: 1. | 13: 43
Aſius H. 2: 59. | H. 4: 46. 51
Aſinius. O: 12, 38
C. Aſinii. 11: 6
C. Aſinius Pollio. 1: 12 | 3: 75 | 14: 40 incorrupta vita ac facundia provectus ad ſumma. 11: 6 | Pompeianos laudat. 4: 34 | Caium Catonem accuſat. O: 34 | orator. O. 12, 15, 17, 21, 25, 26, 38
Aſinius Agrippa. 4: 34, 61
C. Aſinius. 4: 1
L. Aſinius. 2: 32
L. Aſinius *alius*. 14: 48
M. Aſinius. 12: 64
P. Aſinius. 2. 32
Aſinii Galli. 1: 77 | 2: 35 | 4: 4: 20 | 6: 25
Aſinius Gallus 1: 8, Tiberium offendit 1: 12 Agrippæ gener 1: 12 avidus imperii 1: 13 Libros Sibyllinos adeundos cenſet 1: 76. Tribunum plebis increpat 1: 77 adulatur Tiberio. 2: 33. Luxum defendit *ibid.* Contra Gn. Piſonem cenſet 2: 35 a Piſone patronus petitur. 3: 11. Tiberium metus ſuos fateri debere cenſet 4: 71 egeſtate cibi interemptus 6: 23 adulterii cum Agrippina accuſatur 6: 23
Aſinius Marcellus 14: 40
Aſinius Gallus. 1: 8, 12, 13, 76, 77 | 2: 33, 35 32 11. | 4: 10, 30, 71 | 6: 23, 25.
Aſinius Pollio præfectus alæ. H. 2: 59.
Aſinius Saloninus 3: 75
aſini H. 5: 3, 4
Aſitius. O: 21
aſpectare: 11: 4
aſpectat. 12. 32
aſpecto. A: 40
aſpectu. 1: 42 | 4: 32 | 11. 34 | 13: 16 | 14: 8. 32, 59 | 15: 36 | H. 3: 20, 26 | H. 4: 65, 78 | H. 5: 17 | G: 2 | A: 38
aſpectui 13: 18, 61
aſpectum. 3: 59 | 13: 45 | 14: 51 | 15: 56 | 16: 5, 28 | 9: 43
aſpectus. 14: 4, 10, 30 | 16: 27 | H. 1. 40 | H. 2: 41 | H. 4: 46, 72 | A: 32.
Aſper. *Sulpicius* 15: 29, 49, 68.
aſpera. 3: 54 | 15: 2 | H. 3: 56.
aſperam. H. 1: 51 | G: 2.
aſperare. G: 46. H. 3: 68 | 2: 19.
aſperari. 15: 54
aſperas. O: 37
aſperaſſet. 3: 12
aſperatum. H. 3: 38
aſperatus. H. 3: 82
aſperavêre 1: 72
aſpere. 4: 31
aſperiora. 1: 29
aſperis. 4: 6 | 15: 68
aſperitas. 2: 80 | G: 3 | A: 11
aſperitate. 1: 44 | 5: 3
aſperitatem: 4: 56
aſperitatis. 11. 18
aſpernabantur. 2: 1 | 4: 46 | 11: 10 H. 1: 45
aſpernabatur. 4: 57 | 13: 16
aſpernandum. 14: 58
aſpernante. 5: 70 | 14: 53 | H. 3: 80
aſpernantem. 2: 11, 40 H. 3: 31
aſpernantes. H 2: 52 | H. 4: 26
aſpernantibus. 3: 21 | 13: 54 | H. 2: 36 | H. 3: 39

aſpernantis. H. 3. 34
aſpernantis pro eo. 8: 23
aſpernantium. 14: 42 | 15: 16
aſpernantur. H. 3: 10 | G: 8, 11, 17
aſpernaretur. 8: 18 | 13: 2
aſpernari. 8: 16, 27 | 4: 38 | H. 4: 65, 81
aſpernata. H. 1: 31
aſpernati. 12: 17 H. 3: 33
aſpernatur. 2: 28 | 3: 41 | 4: 30 | 13: 56 | 15: 27 | 16: 11 | H. 1: 89 | H. 3: 40, 58
aſpernentur. O: 34
aſperos. 12: 55
aſperrima. 2: 47
aſperrimo. 3: 5
aſpexerant. H. 1: 36
aſpexerat. H. 3: 20
aſpexerint. H. 4: 76
aſpexerit. 14: 9 | H. 1: 38
aſpexit. H. 3: 13
aſpicere. O: 22
aſpicerent. H. 4: 46
aſpiceret. 1: 31, 36, 38 | 16: 25
aſpici. 1: 17 2: 31, 75 | 6: 6, 28 | 11: 32 | 14: 36 G: 13, 45 | A: 32, 45
aſpiciebantur. 14: 38 | H. 2: 68 | A: 29
aſpiciens. 6: 39 | 14. 6
aſpicientes. A: 30
aſpicimus. 13: 24
aſpicit. G: 5 | A: 24
aſpiciuntur. 11: 14 | 14: 61
aſportari. 16: 11
L. Aſprenas. 3: 23 | 1: 53 | 3: 18
Aſprenas Calpurnius. H. 2: 9
aſſectabat. O: 2
aſſectabatur. H. 1: 93
aſſecutus. H. 3: 67 | 11: 23 | 13: 26 | G. 46: H. 1: 39 | H. 3: 121
aſſecuturum. 16: 4
aſſenſere. H. 5: 3
aſſenſus. 14: 11 | 15: 32 | H. 3: 10 | H. 4: 15, 43 | 13: 41 | G: 11 | O: 20
aſſentandi, H. 1: 8
aſſentantem. 11: 25
aſſentatio. 12: 6 | H. 1: 15.
aſſentiebantur. H. 4: 4
aſſentientibus. 14: 48
aſſequi. H. 3: 53 | O: 36
aſſequerentur. H. 3: 60 | H. 4: 19 | 15: 27 | 13: 48 | H. 3: 40 | O: 1, 36, 41 | 11: 28 H. 2: 65 | H. 3: 18, 48 | H. 4: 19 | G: 35
aſſererentur. 16: 2
aſſeret. H. 4: 30
aſſertor. H. 2: 61
aſſeverare. 14: 51 | H. 2: 80, 96 | 16: 24 | A. 11 | 11: 42 | 13: 18 | 11: 23 | 14: 16 | H. 3: 12 | H. 1: 18 | 12: 53 | H. 4: 49
aſſibus. 1: 17
aſſidebat. H. 4: 30
aſſident. 16: 13
aſſidere. 11: 37 | A: 45 | 13: 14 | H. 3: 35 | A: 19, 45 | 13: 25 | H. 2: 12
aſſiduus. O: 4, 36, 38 | O: 40 | H. 5: 11 A: 43 | 16: 22
aſſiduitas. O: 3
aſſignare controverſias robuſtioribus pueris. O: 35
aſſignare culpam. H. 3: 78 | dignationem filiis. O: 13 | fortia facta gloriæ principis. G: 14 | fortuita fraudi ſuæ. H. 2: 60 | imperium. H. 1: 30 | inimicitias domibus. O: 36 | partes. O: 28
aſſignandis. H. 1: 52
aſſignare. G: 2, 13 | H. 2: 60 | H. 3: 78 | 14: 3
aſſignantur. O. 35 | G. 14
aſſiluere. H. 4: 77
aſſimilare. G. 9
aſſimulatis literis. 16: 17
aſſimulavere. A: 10
aſſimulantem. 15: 39
aſſiſtere deprecatorem cauſſæ. H. 3: 31
aſſiſtere. H. 3: 38 | O: 19 | O: 6 | 13: 7 | 15: 58 H. 3: 68 | 14: 15 | O. 20 | H. 4: 46, 85 | 13: 4 | O. 39 | 15: 38 | 13: 38 | O. 39
aſſolet. 6: 12 | 13: 44 | H 2: 6
aſſuefaciunt. O: 29
aſſuefactos. H. 1: 5
aſſuefactus. 12: 5, 10 | O: 34
aſſueſcere. O: 34 A: 21. H. 4: 34. G: 4. O: 20
aſſuetudo. 13: 46 | H. 2: 62
aſſultare. 13: 40
aſſultare pilo aut lanceis. H. 1: 79
aſſultare telis. 12: 35. terga pugnantium. A. 26
aſſultare per campos. H. 4: 12
aſſumere. 14: 20 | 12: 5 | O: 3 | H. 90 | 15: 54. A: 31. 15. 71
aſſumebatur. H. 5. 8
aſſumeretur. 13: 2
aſſumpta. 12: 45 | 14: 37 | H. 2: 21 | A: 25
aſſumptus. 15. 28 | 11, 33 | 13: 11 | H. 2: 72 | 12: 25 | 14: 51 | 15: 34 | H. 2: 69 | H. 3: 59
aſſumuntur. H. 4: 68
aſſurgens. H. 4: 23 | O. 42 | H. 2: 99 | 13: 38 | 15: 38
aſtare. 15: 37 | H. 4: 81 | 16: 1 | 14: 14 | 13: 4 | H. 2: 46 | H. 3: 82 | 15: 54 | 11: 37 | 12: 36 | 13: 18 | 14: 34 | H. 5: 16
aſtrictus. O. 39 | O. 31
aſtringit. O. 38
aſtruere decus, nobilitatem. H. 1: 78
aſtus. 1: 56 | 2: 64 | 6: 32 | 12: 33 | 14: 8 | H. 1: 58 | H. 2: 28, 98 | H. 3: 73 | H. 3: 17, 22 | 2: 20 | 6: 44 | 12: 45
aſtuta. G: 22
aſtutiæ. 13: 38
Aſyli jus. 4: 14
Aſyla. 3: 60
Aſyli. H. 3: 71
Aſylum. 3: 63 | H. 3: 71
Aſſyria. 12: 13
Aſſyrii. H. 5: 2 | Orientis domini. H. 5: 8
atavus. 15: 35 | 14: 53
Ateius Capito. 1: 76, 79 | 3: 70 | moritur. 3: 75
P. Atellius Hiſter. 12: 29
ater. H. 5: 6
Ateſte. H. 3: 6
Athenæ. 3: 33
Athenienſis. 11: 14 | H. 4: 83
Athenienſes Philippum metuunt. 2: 63. legibus celebres. 3: 26. victos pro alienigenis arcent. 11. 24. damnatos veneno necant. 15: 64 multis cladibus extincti. 2: 55 oratores multos habent. O. 40 2: 63 | 3: 26 | 11: 24 | 2: 55 | 15: 64
Athercule. 1. 17, 26 | 3: 54 | 12. 43 | O. 19, 21
Atidius Geminus. 4: 43
Atilius Rufus. A: 40
Atilius. 2: 49
Atilius Libertinus. 4: 62, 63. 71
Atilius Verus. H. 3: 22
Atilius Vergilio. H. 1: 41
Atillus. 15: 56, 71
Atimetus 13: 19. Domitiæ concubinus. 13: 21 | ſupplicio afficitur. 13. 22
atqui. 3: 54 | O: 41
atra. 13: 41 | H. 3: 56 | H. 5: 22
atras ad prælia noctes. G: 43
atrata plebs. 3: 2
atrium Libertatis. H: 1: 31
atro. 2: 23
atrocitas. 11: 9
atrocitas morum. 4: 13 | H. 4: 45
atrox odii. 12: 22
atrox longo dolore. 16: 10
atrox metu, odio. 14: 61
atrox rumor. H. 1: 54
atrox clades. 15: 38
atrox valetudo. 3: 64
atrox conſilium. H: 3: 41
atrox ingenium. 2: 64 | 4: 60
atrox mendacium. H. 2: 54
atrox Senatuſconſultum. 13: 52
atroces notæ. 2: 30
atroces nuntii. H. 1: 51 | H. 2: 99
atrocia edicta. H. 2: 33
atrocia mandata, H. 2: 40 | 3: 38 | H. 1. 39
atrox. 6. 1. H. 2: 88 | 1: 28 | 5: 5. H. 2: 54 | 4: 71 | 6: 38 | 15. 44. 55
atrocibus. H. 2: 40, 99

atrocior. 14: 64 | 15: 36, 38. H. 2: 63 | 2: 68 3: 36 H. 2. 21. H. 3: 54 | 4: 11. H. 5: 25 | 11: 9. H. 2: 3

atrocis. 13: 13. H. 3: 57

atrocissimus. H 1: 49 | 11 454 H. 2: 32 | 1: 35

atrocitas. 11: 28 | 12: 32 | 4: 15. H. 1: 50

atrociter. 13: 19. H. 5: 1

atrocium. 13: 41

atrocius. 4: 21 | 6. 24. H. 1: 1, 13, 60. H. 2: 12, 56 H. : 66

atrox. 1: 17, 25 | 2: 57 | 3: 38 | 4: 28, 45, 50, 52 | 6: 40 | 11: 50, 52 | 14: 7, 17, 59 | 15: 28, 58 | 16: 10, 30. H. 1: 2. H. 2: 1, 15. 46, 66, 70. H. 3: 22, 59. G. 29. A: 26, 37. O: 13

Atta Clauſus. 4: 9 | 12: 25

attentavit. O. 22

atteri. A: 9

atterit. G: 29

Attia. O: 28

Atticæ. 5: 10 | 15: 25

Atticos. O. 25

A. Atticus. A: 37

Atticus Curtius. 4: 58 | 6: 10

Atticus Julius. H. 1: 35

Atticus Pomponius. 2: 48

Atticus. O: 18, 25

Attica ora: 5: 10

Attica religio. 15: 23

Atticus Curtius. 4: 58. oppreſſus a Sejano. 6: 10

Atticus Quintius. Coſ. H. 3: 73. Captus a Vitellianis in Capitolio. H. 3: 74, fatetur ſe incendiſſe Capitolium H. 3. 75

Atticus Veſtinus. 15: 48, 52, 68

attigeras. 4: 45

attigit. 1: 35 | 2: 55 | 6: 50 | H. 4. 49

Attius. O: 20. 21

Attilia. 15: 36

Attilla. 15: 71

attinere 4: 5 | 13: 53 | 2: 52

attineri 6. 19 | 6: 1, 23 | 13: 15 | 16 19 1: 50 | 2: 46, 56 | 15: 24 | 5: 3, 36 | 6: 27 13: 27, 37 | 14: 25 | 15: 57 | 14: 33, 13, 50 | 12: 60 | 1: 35 | 2: 10 | 3: 71 | H. 2: 14 12: 12, 68

attinet. A: 33 | O: 25

attingere. 4: 54 | G: 40.

attingo. 4: 15

Attollere Rempub. bello & armis. H 4: 52

attollere laudibus. H. 2: 90. præmiis. Hiſt. 4: 59. H. 1: 70. H. 1. 90. Hiſt. 2: 90. Hiſt. 2: 30 H. 2: 11. H. 3: 25 | H. 4: 52: H. 4: 14, 33 A: 25 | 3: 72

attolli. 11: 16. H. 5: 11. H. 3. 9 | H. 4: 4. H. 2: 34 | 4: 40 6: 57 | H. 4: 83 G: 39 | A: 10, 39

attollit. H. 4: 39 | H. 5: 14

attollitur. H. 3: 37, 47

attolluntur. H. 5. 6

attonitus. 1: 39. H. 2: 42. H. 1: 40 H. 2: 29. H. 4: 72. H. 3 13 | H. 4: 49

attrectare. 1: 62

attribueret. 2: 55

attribuit. H. 3: 87

attributus. 13: 39

attritus H. 3: 50. H. 4: 12. H. 1: 10 | H. 2: 56 | 15: 16 | O. 18

attriverant. H. 1: 89

attuleram. 1: 50 | H. 3: 42 | H. 4: 24

attulerat. H. 4: 73

attulere. 2: 12, 82 | 3: 46, 62 | 12: 30 | 13: 41 | 15: 24, 43 | H. 2: 74

attulerint. H. 3. 2

attulerit. H. 4: 72 | O: 6

attulerunt. H. 2: 55

attuliſſe. H. 3: 36 | O: 8, 39.

attuliſſent. 15: 12 | H. 5: 20

attuliſſet. 15: 25 | H. 1: 85 | H. 3: 9

attulit. 1: 51 | 4: 6 | 6: 38 | 11: 36 | 12: 59 | 13: 54 | 14: 14. 50 | 16: 57 H. 1: 37, 39 | H. 2: 45 | H. 4: 28

Atys. 4: 55

avare. | 3. 13 | 13: 50

avari, A: 30

avaritia. 4: 6, 27 | 11: 39 | 14: 31, 56 | 15: 20, 21 | H. 1: 7, 37, 38, 57, 67, 77 | H. 4: 14, 73

avaritiæ. 2: 13 | 13: 32 | H. 2: 56

avaritiam. 1. 2, 44 | 3: 34 | 4: 19 | 12: 45 | 13, 18, 48 | 14: 1 | 16: 32 | H. 1: 5, 51, 52, 60, 72 | H. 2: 62 H. 3: 49 | H. 4: 1, 74 | H. 5: 12 | A: 9, 12, 15

avarus. H. 1: 49

aucta. 1: 42, 62, 69 | 2: 9, 82 | 3: 56 | 4: 54 | 3: 11 | 6: 28 | 11. 17, 40 | 15. 25, 48 | H. 3: 43, 80 | H. 4: 12, 48 | H. 5. 26

auctæ. H. 2: 19 | H. 4: 36 | H. 5: 5

auctam. 3: 61 4: 10, 18, 53, 74 | 14: 12 | H. 1: 1

auctas. 4: 60 15: 9 | H. 4: 70

aucti. 1: 2 | 2: 25 | 6: 44 | 15: 10 | H. 1. 86 | H. 3: 25, 6: | H. 5: 12 A: 14

auctibus. H. 4: 28

auctio. A: 19

auctiones H. 1: 20

auctis. 1. 55 H. 2: 32

auctitabant. 6: 16

aucto. 12: 14 | H. 2: 4 | H. 5: 2 | G. 29

auctor. 3: 19, 28, 30, 55, 62 | 4: 27 | 6: 5, 10, 31 | 12: 49 | 13: 23, 26 | 14: 7 | 15 44, 49 | 16: 14, 22 | H. 3: 2, 28, 43, 71 A: 13

auctore. 1: 53, 58 | 3: 12, 37 | 4: 11, 13 | 6: 12, 31 | 12: 69 | 13: 2. 20, 54 | 14: 10 | 15: 22. H. 3, 25, 45. H. 4: 81

auctorem. 1: 59 | 2: 33, 64 | 3: 48 | 4: 11 | 11. 1, 14 | 12: 58 | 13: 47 | 14: 7, 24 | 15: 38. H. 2: 35. H. 3: 10, 12. H. 4: 27, 84. A: 8

auctores. 1: 80 | 2: 29, 83 | 3: 3 | 5: 9 | 12: 29 | 13: 21 | 14: 2 | 15: 38 H. 1: 1, 82 H. 2: 33, 57, 53. H. 3: 24, 29, 51 H. 4: 14, 17, 27. H. 5: 3, 6. A: 2, 10

auctoribus. 1: 29, 72 | 4: 10 | 6: 36 | 12: 31 | 14: 20, 64. H. 1: 18, 86. H. 2: 49, 73. H. 4: 83, O: 9: 29

auctoris. 16: 2

auctoritas crebris contradictionibus deſtruitur. 14: 43

auctoritas militari viro pro facundia. 15: 26

auctoritas principis integra majoribus remediis ſervanda. H, 1: 19

auctoritas major duci ſimulanti ſe idem velle quod milites. H. 2: 18

auctoritas magis ſuadendo, quàm jubendo valens Reges Germ. G. 11

auctoritas. 1: 42 | 4: 35 | 6: 44 | 14: 55. H. 1: 21, 29, 45, 83. H. 2: 12, 65. H. 3: 4, 10, 15. H. 4: 11, 61. G. 12

auctoritate. 1: 24, 46, 60, 66 | 2: 34 | 4: 14, 10 | 6: 13 | 12: 25 | 13: 4 | 14: 39, 47 | 16: 21. H. 1: 90 76. H. 2: 44, 48. H. 3: 20, 65. H. 4: 53 H. 5: 16. G. 42. O: 4, 10, 36

auctoritatem. 2: 77 | 15: 32. H. 1: 19, 87. G. 39. A: 9. O: 29

auctoritates. 2: 32

auctoritati. 5: 3 | 12: 5

auctoritatis. 11: 18 | 14: 43. H. 2: 18, 92. H. 3: 80. A: 16. O. 36

auctorum. 4: 57 | 15: 20. G: 28

auctos. 3: 74

auctu 2: 33. H. 4: 63

auctum. 5: 29 | 11: 16 | 12: 24. H. 1: 34. H. 2: 54. A: 39

auctus. 1: 56, 76 2: 24, 84 | 4: 23 | 6: 34 | 11: 8 | 13: 34. H. 4: 27, 66

auctus eſt. A: 6

audax. 6: 3 1: 58. H. 1: 25. G: 24 | 4: 1, H. 1: 48

audacia ſubſidium manifeſtis flagitiis. 11: 26

audacia ex inopia. 14: 57 | ex deſperatione. H. 3: 66

audacia pro latebra. H. 3: 73

audacia extemporalis. O. 6 | ab audacia præſidium. 1. 38
audacia. 1: 57 | 11 39 | 6: 11 | 11: 26 | 14: 40 | 15: 4, 48. H. 21 31, 41. H. 3: 57, 59. H. 4: 29, 49, 51. A: 11 | 1: 74 | 4: 10, 17 | 11 5 | 13: 33. H. 3: 19. H. 4: 15. O. 6 | 4: 51 | 14: 23, 57: H. 1: 55, 90. H. 3: 66, 73
audacius. H. 3: 7. O. 15
audeant. 16: 22: H. 1: 84
audere 3: 36 | 14: 20. 12: 5, 55 | H. 2: 14. | H. 3: 76 | H. 5: 13. 1: 54 | 5: 3 | 12: 42 | 13. 15 | 15: 38 | H. 2: 93 | H. 4: 39, 41 | 14: 54 | A: 15. H. 4: 42
audendi. H. 4: 49
audendo. H. 1: 60
audendum. H. 1: 21 | H. 4: 57
audeores. H. 1: 3
audenti. 14: 58 | H. 1: 6
audentia. G: 31, 34 | 15: 53
audentior O: 14
audentiſſimi: A: 33
audentius. 4: 47, 68 | 15: 40 H. 1: 79. H. 2: 78 | O: 8
audere aciem. 12: 38, 51. codicillos 3: 67. flagitium. 1: 69. afcinus. H. 1: 28. H. 2: 85. fugas civium H. 5: 8. machinas H. 4: 23. nihil ultra minas. H. 1: 55. periculum 3. 76. pœnam. 2: 40. prœlium. 4. 49. ſtuprum. H. 1: 48. vim. 22: 55. ultionem. 2. 26
audiat. 1: 23 H. 1: 84
audiatur. H. 3: 19
audire. A: 33 O: 2 H. 1: 10 | 16: 19 | 2: 35 | H. 1: 27 | 13: 20 | 14: 62 | 1: 42 | 4: 60 | 6: 11 O: 34 | 2: 33 | 3: 29 | 4: 9, 15. O: 30. H. 3: 50, 68 | 12: 1 | 15: 51, 55. H. 2: 74. H. 4. 77. H. 3: 2. A: 42. H: 4: 58. O: 16 | 1: 65 | 3: 16 | 6: 24 | 15: 36. H. 2: 41 | G: 30. O: 9. 17, 10, 31 | 4: 15. O: 32 | 11: 34 | 14: 1 | 16: 10, 25 | A: 43
audiebamus. 3: 14 | 4: 23
audiebatur. 4: 59 | 15: 6 | A: 25.
audiendi. 15: 67 | A: 2
audiendum. H. 2: 10
audiretur. 1: 28 | 13: 14 | H. 3: 3
audiri. 1: 34 | 2: 12, 31, 34 | 3. 36 | 4: 15 | 5: 4 | 13: 38, 57 | 14: 11 | H. 1: 83 H. 3: 16. G: 7, O: 17
audiſſe. 11: 27 | H. 4: 73 | O: 18.
audiſſent. 24: 20
audiſti. O: 3
audit. 2: 54 | 3: 10 | O: 23
audita. 1: 24, 35, 39 | 2: 38, 57, 64, 68, 82 | 3: 19, 34, 35 | 4: 9, 52 | 11. 21, 27 | 12: 40, 60 | 14: 3, 19 | 16: 27 | H. 1: 16,
89. H. 2. 54, 63, 69 H. 3: 6, 39, 56, 67 H. 4: 54, 68 | H. 5: 13 G: 37 | A: 43
auditus. H. 11: 30 | 1: 35 | 15: 3. 1: 79 | 3. 63 | 4: 43 | 13: 48. 3: 70 | H. 2: 6, 60
auditiones. 4: 18
auditis. H. 1: 37
auditis. 1: 16 | 3: 55 | 12: 54 | 14: 4 | O: 13
audito. 1: 31, 34, 46 | 3: 1, 40 | 4: 34 | 14: 7. H. 1: 27, 65. H. 4: 33
auditor. O: 20, 31, 34. O: 32, 29. O: 23
auditorium. O: 29, 39, 30, 34
auditus. 1: 5 | 14: 32. O: 7 | 3: 35 | 13: 5. 46. H. 1: 76. H. 4: 1, 43. 85
auditu. 1: 72 | 4: 69 | 16: 34. H. 1: 18. H. 2: 59. O: 8, 26
auditum. 5: 10 | 6: 15 | 11: 57 | 15: 10. H. 1: 28
auditur 6: 2 | 11: 2 | 13: 59. G: 42.
auditurus. 1: 34 | 11: 34
audiverant. 13: 54
audiverat. 4: 54
audiverit. 4: 59
audivi. 3: 50. A: 24. O: 1
audiviſſe. 3: 49 | 12: 6 | 14: 48.
audiviſſent. 6: 4
audivit. 4: 42, 55
audiuntur. H. 1: 86. H. 3: 58. G. 11
avebant. 12: 36
avebat animus. 4: 72
avectam. 6: 34
avehere. 26: 25. H. 5: 3. H. 4: 53. H. 4: 18
avelli. 1: 44. A: 12
avis. H. 2: 50
Aventicum. H. 1: 68
Aventinus. 6: 45. H. 3: 70, 85
Avernus. 15: 42
averſari aſpectum. 14: 51
averſus à conſiliis belli. H. 2: 47.
averſus animi. 14: 26
averſa pars palatii. H. 3: 85
averſa porta. 1: 66. H. 2: 31
averſa. 2: 5. H. 2: 51. H. 3: 85. A: 37
averſari. 1: 28 | 14: 51. O: 20 | 6: 26
averſus. H. 2: 16. H. 4: 80 | 14: 26. H. 2: 47
avertere. H. 4: 13 | 4: 55 | 11: 34 | 15: 45 | 16: 4. H. 1: 46 | 4: 60. H. 1: 53. H. 2: 49. H. 4: 79.
aves. 2: 17
averterint. 1. 59
auferri. 16: 22 | 4: 73 | 1: 51 | 12. 49. A: 31.
auferre. H. 1: 52. H. 3: 8, 13, A: 30
aufferret. 14: 23 |
auferre. 5: 2
Aufidienus Rufus. 1. 20
Aufidius Baſſus. O. 23
aufugeret. H. 2: 8
augere. 2: 38
augere vera potentia. 4: 41
augere pecunia. 1.: 16 | largitione. 13: 18 | cognomento. 12: 16 | honoribus. 6: 8. filia. A: 6
augere. 2: 77. A: 3 | H. 1: 17 | 1: 36 | 2: 41, 69 | 12: 42 | 15: 29, 61. H. 2: 1. H. 4: 22, 3, 84. H 5: 10. A: 43 | 14: 54. H. 3: 47 | 12: 40: H. 1: 29. H. 4: 38 | 4: 43, 67. H. 4: 61 | 6: 4. H. 3: 72 | 2: 14 | 13: 28 | 14: 52 | 15: 18 | 25. H. 2: 22
auctus præmiis. 1: 4: | omine. 1: 14
augebantur. 2: 6 | 3: 43 | 6: 8 | 13: 25
augebatur 3: 17 | 11: 12
augendus. 2: 46 | 1: 16. H. 3: 54. H. 5: 5
augendo. 3: 25. H. 3: 61
augeretur. 2: 36
augeri. 1: 31 | 3: 52. H. 4: 19
augeſcere. H. 1: 34. H. 4: 1, 61. H. 5: 14 | 1: 79. A: 3
auget. 3: 8 | 4: 24 | 6: 37 | 16: 2, A: 45. C: 15
augetur. 12: 26, 46
Augur. 2: 83 | 3: 59
Augures. 3: 64
Augurale. 2: 13 | 15: 30
augurari. G: 3
augurarentur. H. 1: 50
auguratus. 1: 62 H. 1: 77
Augurium ſalutis. 12: 23
augurii. 14: 10
auguriis patrum. G: 19
augurio votiſque ominari. A: 44.
augurium. 2: 17 | latum H. 1: 62. pulcherrimum. 2: 17
Auguſta. 2: 34, 45 | 1: 3, 17 | 4: 16, 17 | 5: 3
Auguſta Julia. 1. 8, 33 | 2: 14, 34, 77. 83 | 3: 15, 17, 18, 71 | 4: 8, 21, 21, 12, 71 | 5: 2 | 6, 5, 26 | H. 1: 66, 89 | 3: 64 | 5: 1
Auguſta Taurinorum. H. 2: 99
Auguſtales ludi. 1: 1: 54
Auguſtales ſacerdotes. 2: 83 | H. 2: 95
Auguſt. ſodales. 1: 54 | 5: 64
Auguſtalibus. 3: 64
Auguſta Nomen. 1: 8
Auguſtæ cognomentum Agrippinæ, datum. 12: 26. uxori Neronis & filiæ. 15: 23, matri Vitellii. H. 2: 89
Auguſtus nomine principis imperium conſtituit 1: 9
Agrippam poſtumum viſit. 1: 5. moritur, ibid, Neroni abducit

uxorem

uxorem 1: 10. | rationarium imperii ſcribit. 1:11 | adſpectu legionem Actiacas exterret. 1: 42 | ſenex in Germanias ſæpe commeat. 1: 46 | Juliam filiam relegat. 1: 53 Hortalonibus indulget. 1: 54 irritus abit ex Germania. 1: 59 | legem majeſtatis extendit. 1: 72 | inter Jovem & Martem memoratur. 1: 22 | Druſi corpori obviam progreditur. 3: 5 | mortem nepotum fortiter tulit. 3: 6 | leges conſtituit. 3: 28 | in Orientem & Occidentem ſæpe commeat comite uxore Livia. 3: 34 | ut vocabulum ſummi faſtigii tribunicia poteſtas reperta. 3: 56. quædam ex antiquitate flexit. 4: 16 | divinos honores ſperat. 4: 58 | de Equitibus Romanis conſultat in collocanda filia. 4: 39 | patricios creat. 11: 25 | auget Pomœrium urbis. 1.: 23. prælium navale exhibet. 12: 56. Ægypti Præfectis plenam poteſtatem tradit. 12: 60 | decimo nono ætatis anno civilia bella ſuſtinet. 13: 6 | Ægypto Equites Romanos imponit loco Regum. H. 1: 11 | Conſulem ſe in locum Hirtii ſufficit. O. 17. quinquaginta ſex annis imperat. O. 17

Auguſti teſtamentum: 1: 8. | mores ejus & geſta. 1: 10 | cultores ejus per omnes domos. 1: 73 | aſylum. 3: 63 | bellum cum Antonio. 11: 7 | H. 3: 66 | cæremoniæ Cyzici. 4: 36 | templum ejus Pergami. 4: 37, 55 | templum Nolæ. 4: 57 | à Tiberio ſtructum. 6: 45

Auguſti effigies inter Deos dicata. 1: 11 | 2: 41 | 4: 67 | ejus eloquentia. 13: 3 | epiſtolæ. O. 13 | forum. 4: 25 | imago. 2: 37 | 2: 73 | fortuna in Remp. valida domi improſpera. 3: 24 | educatio. O. 8 | conſilium terminandi imperii. 1: 7 | A. 1, 1

Auguſtus *vocabulum principatus*. H. 2: 80 | decernitur Othuni. H. 1: 47 | differtur à Vitellio. H. 2: 62 | dein aſſumitur. H. 2: 90

Auguſtam. 1: 13, 14 | 15 23

Auguſtani equites. 14: 15

Auguſte. 1: 43

XV. Kal. Aug. H. 2: 91

auguſtior. O: 12

Auguſto Cæſare. H. 1: 50

Auguſtodunum. 3: 43, 45 46

avi. 1: 5, 41 | 6: 37. 45 | 11: 23 | 13: 43, 45 | 14: 57. H. 4: 7, 73

avia. 1: 53 | 2: 5, 68 | 3: 3 | 4: 2, 45 6: 21 | 11: 37, 14: 23 | 15: 31 | 16: 11. H. 2: 85. H. 4: 70. A: 19, 37 1: 33 2: 4 | 3: 37 | 4. 12 | 3: 17, 4: 43, 74

avibus. 6: 28 | 12: 43

avida 6: 25 13: 6 | 14: 22 | 16: 22. H. 2: 43

avidus imperandi. H. 1: 52 | offenſionum. 3: 54 | periculorum, H. 3: 4.

avidus. H. 1: 7 | 1: 52. H. 5: 19 | 4: 11 | 1 68 4. 62. H. 1: 4. H. 2: 56. H. 1: 22. H. 4: 72. H. 3: 41

avidior. 3: 42

aviditas. 1: 65. H 2: 93. H. 3: 50 | H. 1: 52. H. 3: 16, 26. A. 6

avidius. 15: 4. H. 2: 24, 84. H. 4: 65 | 1: 3 2: 18: 64 | 3: 33, 54. H. 1: 45. H. 2: 1 | 6: 31 | 13: 10. | H. 1 67. H. 2: 12, H. 3: 8. H. 4: 72

avio. 12: 20

avia ſaltuum. 2: 68

Aviola Acilius. 3: 41

Aviones. G: 40

avis *ablat.* 3: 75

avis. 6: 28. H. 2: 50

aves Romanæ. 2: 17 | diræ. 12: 43

avitus. 2: 38 | 2: 10 | 13: 34 | 14: 31. H. 1: 77. H. 1: 40 | 14: 22 | 3: 72 | 14: 43

Avitus Dubius. 13: 54, 56 | 14: 29

avium volatus. G: 10

aula. 2. 43 | 6: 43 H. 1: 13: H. 2: 95 | 1: 7. H 2: 71. H. 1: 22

A. Cæcina. 1: 31, 72 | O. 20

A. Vitellius. 11: 23 | 14: 49 | H. 1: 52

A. Didius. 12: 40

Aulus Poſthumius. 3: 71 | 2: 49

Aulus Atticus. A: 37

Aulus Plautius. A: 14

avo. 1: 40 | 3: 29, 75 | 4: 15 | 6: 15, 20 | 11: 17

avocatus. 5: 37

avos. 14: 1. H 5: 58

aurariæ. 6: 19

aurata: 13: 56

aureus. H. 5: 5. | 2: 57 | 15: 23 | 13: 11 14: 24 | 3: 59 | 3: 57 | 3. 18 | 14: 12. H. 2: 27. 48. O: 18

Aurelia. O: 28

Aurelius Scaurus. G: 37

Aurelius Cotta. 3: 17. altus. 13: 34

Aurelius Flavius. H. 1. 79

M. Aurelius. 3: 2

Aurelius Pius 1: 75

aurem. 4: 69. H. 3: 85

Aures Principis ita formatæ, ut nihil niſi jucundum ac læſurum accipiant. H. 3: 56

Aures metuentium ad omnia converſæ. H. 1: 40. ſurdæ ad fortia conſilia aures. H. 3: 67. ſermonibus honeſtis imbuendæ. H. 4: 7

aures deciſæ. 12: 14

aures populi diverſiſſimæ. O. 34. verberatæ ſermonibus. A. 41

aures populi implere. H. 1: 90

aures perſtringere. O. 27

auribus pronis accipitur livor. H. 1: 1.

auribus uti. O. 40

aures. 1: 6, 31, 41, 65 | 2: 39 | 3: 50 | 4: 29, 39, 69 | 11: 29, 32 | 12: 4. 42 | 14: 21 | 16: 26. H. 1: 26, 40, 90 | H. 1: 10, 69 | H. 4: 7, 69 | A: 41, 44 | O: 9, 10, 13, 17, 19, 20, 27, 34

auri. 2: 60 | 3: 53 | 2: 1 | 12: 7 | 16: 1. H. 4: 53, 84 | A: 32

Auriana ala. H. 3: 5

auribus. 3: 46 | 13: 3, 14 | 15: 67 | 3. 1: 11, 54, 66. H. 3: 56, 73 | O 20, 21

auriga. 15: 44, 67 A: 12. H. 2: 87, 94

Aurinia. G: 8

Aurum nullum Germanis. G. 5

Aurum bellorum cauſſa. 16: 1. H. 4: 74

aurum neque regit, neque vulnerat. A. 32,

auro ſolidæ ſtatuæ. 13: 10

aurea vaſa. 2: 33

auro. 2: 33, 83 | 6: 33. 34 | 13: 10 15: 37, 45. H. 3: 53. H. 4: 53 O: 20

aurum. 1: 71 | 11: 24 | 15: 42. | 16: 2 | H. 2: 29, 82. H. 4: 74 | G: 5. A: 11: O: 22

anſa. 2: 39 | 14: 35. H: 1: 48, 55. A: 18

auſi: 13: 26. | 14: 25. 49 | 15: 15 | H. 1: 2. H. 3: 23, 73. H. 4: 20, 23, 26, 72. H. 5: 8, 15. A: 22

auſi *ſubſt.* 15: 47

auſim. 1: 80. H. 2: 50. H. 3: 22. A: 43. O: 8

auſis. 3: 66, 67 | 11: 8 | 12: 32 | 14: 61

auſis *particip.* H. 2: 45, 56. H. 5: 20

auſos. 1: 50 | 6: 41. H. 2: 16. H. 4: 32

Auſpex Julius. H. 4: 69

auſpicandi. 4: 36

auſpicaretur. 15: 24

auſpicatiſſimum. G: 11

auſpicatò. H. 1: 84. H. 3: 72

auſpices. 11: 27 | 15: 37

auſpicia. 3: 59. G: 9

auſpiciis. 2: 14, 41 | 3: 19 | 13: 6 | 15: 26. H. 1: 37. G: 18. A: 33

auſpicium. 6: 37 | 15: 74 | H. 4: 69
auſpicari O. 11
auſpicandi gratia tribunal ingred. 4: 36
auſpicari regnum. 13: 14
auſpicato inſtitutus ſenatus. H. 1: 84
auſpicium ex equis. G. 10. ex eventu duelli. G. 10
auſpicia incipere 3: 19
auſpicia recipere. 3: 19
Auſter. 6: 33
auſum. 2: 8, 25 | 3: 14 | 6: 30
auſurus. 1: 55 | G: 18. H. 1: 11 | 2: 17 | 2: 12 | 14: 7 | H. 2: 46. H. 4: 76 | 1: 13 | 4: 59 H. 5: 58. H. 1: 55
auſus. 2: 40, 62 | 3: 24 | 4: 21, 23 | 5: 3 | 6: 8 | 14: 45 | 15: 33 | H. 1: 56, 72, 82 | H. 2: 61, 71, 84 H. 3: 40, 80 H. 4: 1, 13, 34, 42, 56, 66 H. 5: 19, 23 | A: 16 | O: 26
autem 1: 8 | 3: 53, 73 | 4: 1 88. 6. 5 | 13: 15 H. 4: 32
Autumnus, H. 5: 7, 23. G: 26 | 11: 4, 31
avulſa. 4: 10
avus, 2: 43 | 6: 24, 27, 46 | A: 4 | 2: 53, 85 | 4: 44 | 12: 27 | 14: 55. H. 1: 48. H. 2: 50
avunculus. 4: 26. G: 20 | 5: 76 | 12: 61. H. 4: 70. H. 5: 21 | 2: 41, 43 | 3: 15 | 4: 74 | G: 1, 20, 21 | 53 | 3: 72 | 4: 3
auxerant. 1: 61 | 14: 57
auxerat. 1: 30 | 2: 45 | 12: 29. H. 2: 92 | 3: 26, 45
auxere. 3. 67 | 15: 71
auxilia. 1: 7, 56, 60 | 2: 17, 46, 65, 80 | 4: 5, 48 | 6: 11, 33, 44 | 2: 29 | 13: 38 | 15: 6, 26, 59. H. 1: 52, 57, 59, 61, 67. H. 2: 4, 23, 69, 97. H. 3: 1, 5, 15, 22, 53. H. 4: 13, 15, 17, 18, 24, 25, 31, 33, 36, 48. 58. H. 5: 1, 19 A: 55
auxiliares. 2: 16 | 12: 27, 59 | 14: 34. H. 3: 15 H. 4: 50, 11: 35 H. 1: 38. H. 2: 24, 68 H. 3: 18, 29
auxiliari. 1: 51 | 2: 52 | 3: 21. H. 4: 70. H. 5: 16 14: 38 H. 1: 57
auxiliaris. 11: 28 | 13: 54
auxiliarium. 1: 39, 56 | 4: 75 | 12: 35 | 13: 8 | 14: 57 | H. 2: 60. H. 3: 24 | A: 18
auxiliatos 6: 57
auxilii. 5: 8. | 6: 36 H. 2: 26 H. 4: 28, 78
auxilio. 2: 78 | 3: 39, 73 | 4: 23, 47 | 6: 41 | 12: 14, 49 | 13: 36 | 14: 26 | 15: 2 H. 1: 70, 79 H. 2: 6, 15, 24, 69, 100. H. 3: 25, 45. H. 4: 25, 27, 51, 62. A: 13, 24.
auxilio. 2: 2, 8 | 4: 2, 67 | 6: 34 | 12: 40, 45 | 13: 17. H. 2: 16, 18. H. 3: 48 H. 4: 33, 73. H. 5: 3 A: 26
auxiliorum. 1: 8 | 4: 71. H. 1: 26, 54. H. 2: 22, 24, 30, 58, 69, 70, 88. H. 3: 10 H 4: 19. A: 18
auxilium. 1: 40, 57, 5 | 2: 44 | 3: 41 | 4: 5, 65 | 8: 16 | 14: 32, 33 | 15: 51. H. 1: 35 H. 2: 11, 14, 23, 43, 91. H. 3: 19, 35, 41, 47, 57, 79. H. 4: 79. A: 35
auxumus. 11: 19
auxiſſe. H. 1, 79. H. 2: 68
auxit. 1: 3 | 2: 2, 48 | 3: 9 | 4: 59 | 11: 23 | 13: 18 | 14: 22, 28, 38 | 16: 23. H. 2: 13, 26. H. 3: 32, 80. H. 4: 78. H. 5: 9. A: 18, 40
Auzea. 4: 25

B.

BAcchæ. 11: 31
Bacchanalia. H. 2: 68
Bactriani. 2: 60 | 11: 8
Baduhenna. 4: 73
Bætica. H. 1: 53. H. 1: 78
Baiæ. 11: 1 | 15: 52
Baiarum piſcina. 13: 21
Baianus lacus. 14: 4
Balbus Cornelius. 3: 72 | origine Hiſpanus. 11: 24 | Cæſaris opibus potens. 12: 60
Balbus Lælius. 6: 47, 48
C. Balbillus. 13: 22
Balbus. 11: 24
Balbus Domitius. 14: 40
Baleares. 13: 43
baliſta. H. 3: 23 | 12: 56. H. 3: 29. H. 4: 23 | 1: 9
balnei vapore extincta Octavia uxor Neronis. 14: 64 | Seneca. 15: 64 | Veſtinus. 15: 69 | L. Vetus cum ſorore & filia. 16: 11
balnea delinimenta vitiorum. A. 21
balnearum vacantium latebris abditus Saturninus H. 3: 21
balneæ. H. 3: 83
balneas. 11: 32. H. 3: 32
balſamum. H. 5: 6. G: 45
baltei militares. H. 2: 88. H. 2: 57
barbam. 1: 39. G: 31
Barbari, hoc eſt Parthi malunt Roma petere Reges, quam habere. 12: 14
Barbarorum ſoli Germani ſingulis uxoribus contenti. 6: 18
Barbaris ignara machinamenta. 12: 45
Barbarorum fluxa fides. H. 3: 48
Barbarorum ingenia parum ſolertia. H. 4: 13
barbara. 2: 16
barbaræ. 3: 62 | 13: 38
barbaras. 2: 88
barbari. 1: 64, 65 | 2: 1, 56, 63 | 3: 33 | 4: 45, 49, 52 | 6: 41 | 11: 19 | 12: 17, 25 | 14: 15, 33. H. 3: 47, G. 39. A: 16, 33
barbaris. 1: 17, 68 | 4: 49 | 6: 31 | 8: 16, 20 | 12: 18, 29, 45, 47, 49 | 13: 54 | 15: 27, 28. H. 3: 5, 48. H. 4: 13 G: 45. A: 16
barbaro 3: 21. H. 4: 15, 61
barbarorum. 2: 14, 21 | 4: 47 | 12: 12, 48, 55 | 14: 32, 36, 39 | 15: 11, 25. H. 4: 29. H. 5: 14 G: 18
barbaros. 4: 25 | 6: 32 | 11: 27 | 12: 24 | 13: 36 | 13: 9. H. 5: 15. A: 11
barbarum. 6: 42. H. 2: 20. H. 3: 17
Barbarum. H. 5: 2
barbaros. 14: 24
Barbius Proculus. H. 1: 25
Bardanes. 11: 8, 9, 10
barditus. G: 3
Barea Soranus. 12: 53 | laudatur. 16: 21 | accuſatur. 16: 23 | circumventus à P. Celere. H. 4, 10
Bargioras. H. 5: 12
Barium. 16: 9
baſilica. 3: 72
baſilicæ 16: 27. H. 1: 40
Baſilides. H. 4: 82. H. 2: 78. H. 4: 82
Baſſus Aufidius. O: 13
Baſſus Ceſellius. 16: 1, 3
Baſſus Lucilius. H. 2, 36, 40. H. 2: 101. H. 3: 13. H. 3: 12. H. 4: 3
Baſſus Annius. H. 3: 50
Baſſus Saleius. O: 5, 9, 10
baſternæ. 2: 65. G: 46
Batavi, 2: 6. H. 4: 12. H. 4: 20, 25, 30, 32, 66. H. 5: 16. G: 29. A: 36
Batavia. H. 2: 22, 45, 66, 97. H. 4: 15: 16, 28, 33. H. 5: 15, 24, 25. G: 29
Batavo. H. 4: 17
Batavoduri. H. 5: 20
Batavi nandi periti. 2: 8. H. 2: 27. Galliis olim infeſti. H. 4: 73. H. 1: 22 | gens ferox. H. 1: 59. exigua Galliarum portio. H. 4. 32. præcipui virtute inter accolas Rheni. G: 29. tributorum expertes. H. 4: 12. H. 4: 17. H. 4: 15. G: 29
Batavorum cohortes ſuperbe agunt. H. 2: 27. Gladiatores Othonis fundunt. H. 2: 43. Quartadecimanis diſcordes. H. 1: 36, 64. H. 2: 66. ad Civilem pe-

gunt. H. 4: 19. contra Britannos pugnant. A. 36. cum gloria. H: 4: 2
Batavorum deſcriptio. H. 4: 12. inſula. H. 4: 18. vaſtatus à Ceriale. H. 5: 23
Batavorum op dum. H. 5: 19
Batavorum. 2: 6, 11. H. 1: 59. H. 2: 27, 28, 66, 69. H. 4: 14, 15, 18, 19, 21, 24, 77. H. 5: 13, 2:: A: 36
Batavos. H. 1: 59, 64. H. . 17. H. 4: 16: 17, 19, 20, 25, 56, 78, 79, 8:. H. 5, 17, 25
Batavum. H. 4: 61
Batavus. H. 2: 66. H. 4: 21, 58. H. 5: 18
Bathyllus. 1: 54
Baulos. 14: 4
beata. O. 36
beatiſſimum ſeculum, A: 3, 44
beatiſſimus eventus, O: 9
beatius. G: 46
beatos. 6: 22 | 11: 20. H. 3: 66
beatus. A. 44
Bebius Maſſa. H. 4: 50. A: 43
Bedriacenſis acies. H. 2: 66. pugna. H. 2: 33, 50, 57. 86. H. 3: 3.. via. H. 3: 27. campi Bed. H. 2: 70
Bedriacenſi. H. 3: 27
Bedriaci. H. 2: 23, 44, 49. 50. H. 3: 31
Bedriaco. H. 2: 39, 45. H. 3: .5
Bedriacum. H. 2: 44, 57. H. 3. 15, 20, 26
Belgæ. 3: 40. robur Gallorum. H. 4: 76. amici Romanorum. 2:: 43. inter auxilia Verginii. H. 4 37
Belgarum civitates. 1: 34. H. 4: 37
Belgarum. 1: 43. H. 4: 20. 37 70 71
Belgas. 3: 40 H. 4: 17, 76
Belgica. H. 1: 12 | 13: 53. H. 1: 58, 59
Belgis. H. 4: 20
bella. 1: 3, 25, 78 | 3: 34. | 4: 32, 55, 56 | 12: 16, 24 | 13: 6 | 16: 16 H. 1: 2, 18, 46 H. 2: 32, 38. H. 4: 73, 74. H. 5: 12. G: 13: 14, 15, 35, 38, 40. A: 13. O: 37
bellandum. 2: 26. H. 1: 56. H. 2: 40
bellantem. 2: 44
bellanti. H. 4: 55. A: 35
bellantibus. H. 2: 7. G: 7
bellantium. 1: 64 | 6: 35
bellare. 14: 35
bellaretur. 2: 13
bellarunt. 2: 60
bellaſſent. 4: 43. H. 2: 94. H. 4: 20
bellator. G: 14 | 1: 67 | 4: 49
bellatum. H. 1: 2, 89
bellaverat. H. 1: 89
bellavimus. 12: 62. H. 3: 72
Bellum Peruſinum. 5: 1. Sabinum. H. .: 72. Sociale. 6: 12. Germanicum. H. 4: 12. anceps. 15: 25. gentes ac reges aperit. G: :. ſumma belli. H. 2: 31. commercia belli. 14: 33. H. 3: 81. fortuita belli. H. 4: 23. mala. H. 2: 86. reliqua belli. H. 4: 2. ſubita. H. 5: 13. bellum ſpargere. A: 38. urgere. H. 3: 56. aliter quam ad pugnam proficiſcendum. H. 2: 40
bella impetu valida per tædia ac moras vaneſcunt. H. 2: 32.
bella fama profligantur. G: 3
belli cauſæ exſcindendæ. A. 19
belli & prælii differentiæ. 2: 88 | 2: 39
bellica. 1: 52
bellicoſiſſimus. G: 15
belligeranti: 2: 3
belligerare. 4: 46
belligeratum. 3: 74
belluatum. 2: 24 | 4: 72 | G: 7.
Belus amnis H. 3: 7
benefaciendi. 1: 26
benefacta. O: :2
beneficentia. 12: 20
beneficia. 3: 60 | 13: 26. H. 1: 25
Beneficii memoria ſtricti. H. 4: 63
beneficio vicem exſolvere minus promptum quam injuriæ. H. 4: 3
beneficia eo uſque læta ſunt, dum exſolvi poſſunt. 4: 18. memorando exprobrantur. 13: 21. quos non mutat gratia beneficii, metu coerceudi. 13: 26
beneficium. 12: 8 | A: 42 | 4: 40 | 13: 21, 37 | 13: 27. H. 4: 3. H. 3: 55 | H. 4: 48 | 11: 3. O: 9
Beneventum. 15: 34
benevolentia. 4: 4, 39 | 6: 36 | 13: 2:. H. 4: 76 | 6: 2 | 11: 1
benigne. 1: 5;, 58. H. 1: 64
benignitas. 12: 43 | 13: 41 | 14: 6 | H. 4: 85. H. 2: 30. 11. 13
Benignus Orphidius. H. 2: 43
Beſenice. H. 1: 2, 81. H. 2: 2
Berytus. H. 2: 81
L. Betilia. O: 39
Bethaſii. H. 4: 56, 66
Bibaculus. 4: 34
bibliothecæ. O: 21, 37
C. Bibulus. 3: 52
bicipites partus. 15: 47
biduo. 1. 8 | 14: 32. H 1: 57
biduum. 3: 13, 17 | 6: 50
biennium. 3: 31 | 6: 25 | 12: 25 | 14: 29. A: 14 | 1: 1
biformes. 12: 64
bigæ. H. 1: 86
Bigaii. G: 5
bina. 15: 72. H. 2: 11
Bingium. H. 4: 70
binoctium. 3: 71
binos. 1: 17 | 2: 87 A: 15
bipennis A: 10
biremes. 4: 27. H. 5: 23
bis. 3: 56, 71 | 4: 64 | 11: 1. H. 1: 20. H. 3: 83. O: 17
Bithynia. 1: 74 | 16: 18, 33
Bithyni. 12: 22 | 14: 46
Bithynum mare. 2: 60
bitumen. H. 5: 6
Blæſi Jun 1: 19, 22, 23 | 3: 73 | 4: 26
Blæſus Junius 1: 16, 18, 19, 21, 29 tumultuantes reprimit. 1: 18. Nonnullos punit. : 2:. proconſul Africæ. 3. 35. prorogatur illi provincia. 3: 58. triumphalia accipit 3: 72. ſalutatur imperator. 3: 74. Jun. Blæſus filius: 1 19. mittitur ad Tiberium 1: 9. propriam manum ducit. 3: 74. Galliæ Lugdunenſis rector H. .: 59. n iuſtemia Vitellio circumdat. H. 3: 39. ejus mors. H. 3: 38
Blæſus Pedius. 14: 18. ſenatui reſtitutus. H. 1: 77
blandæ. H. 3: 67.
blandientes. H. 1: 33
blandimenta. 13: 13, 46
blandimentis 12: 53, 64 | 15: 64. H. 1: 74. H. 2: 53 G: 23
blandimentum. 14: 4
blandius fortuna. H. 2: 12
blandiente inertia H. 5: 4
blandientia vitia. A: 16
blanditiæ peſſimum veri affectus venenum. H. 1: 15.
blanditiæ verniles. H. 2: 59. fallacibus velatur odium 14: 56
blanditias. 14: 2
blanditiis. 14: 36 H. 2: 92
Blandus Rubellius. 3: 51 | 6: 45 | 3: 23, 51 | 6: 27, 45
Blitius Catulinus. 15: 71
Boarium forum. 12: 24.
Bocchoris. H. 5: 3
Bodotria. A: 23: 25
Boiemum. G: 28
Boii. G: 28: 42. H 2: 61
Bojocalus 13: 55, 56
Bolanus Vettius. 15: 3. A: 16. H. 2: 65, 97: A: 8, 16
Boleti. 12: 67
bonus militia. 1: 3
bonus & magnus vis differunt. A. 44
boni ad prælium campi. 2: 14
boni imperatores voto expetendi, qualeſcumque tolerandi. H. 4: 8
boni mores plus valent, quam leges. G: 19

bonorum ſceleros præcipuum incitamentum peſſimorum. H. 1: 38
bonæ artes. 6: 46 | 16: 32
bonis artibus grati in vulgus. 1: 28
bona non ſuâ natura, ſed vocibus ſeditioſorum æſtimantur. H. 4: 73
boni ſummo loco nati pertinent ad Rempublicam. 4: 8
bona vera in virtutibus. A. 44
bona ſola quæ honeſta. H. 4: 5
bona damnatorum publicata. 3: 23 | 6: 29 | 12: 22 | 14: 48. liberis relicta. 13: 42
bonitas. H: 52
Bonna. H. 4: 19, 25, 70, 77. H. 5: 22
Bonnenſes. H. 4: 20, 62
Bononia. H. 2: 53, 67, 71
Bononienſis. 12: 58
bor. H. 1: 86. H. 5: 4
Boſporani. 12: 16, 63
Boſporanus Mithridates. 12: 15
Boſporum. 12: 15
Boudicea. 14: 31, 35, 37
boves. 4: 72. G: 18
Bovillas. 2: 41 | 15: 23. H. 4: 2, 46 4: 72
braccæ. H. 2: 20
brachia. 15: 63, 64. H. 1: 41. H. 3: 28. H. 5: 22. G: 17 | 16: 35 | 13: 35 | 15: 35, 59
brevis 1: 50, 53 | 4: 58 | 13: 16, 18 | 14: 29 | 15: 60. O: 16 | 2: 14 | 4: 19 | 6: 20, 41 | 16: 14. O: 9 | 2: 6, 41. G: 43
brevi. 2: 2, 5 | 12: 14 | 14: 12. H. 2: 59. G: 6. A: 40. O: 20
brevi. 13: 58. Hiſt. 1: 52. A: 6, 8
brevia. 1: 70 | 2: 14 | 6: 33
brevibus. 4: 4. A: 36. O: 30
breviore. 11: 24. H. 4: 71
brevis. 15: 27. H. 1: 64. A. 12
breviſſimus. H. 1: 56
brevitas. O: 23, 47 | 15: 19
brevitas imperatoria. Hiſtoria. 1: 18
breviter. 15: 68. O: 36
brevius. 6: 35 | 13: 43 | 16: 17
Brigantes. 12: 32. A: 31. H. 3: 45 | 12: 36. A: 17
Briganticus Julius H. 2: 22. H. 4: 70. H. 5: 21
Brinio. H: 4: 15, 16
Britanni. H. 3: 45. H. 4: 74. A: 11: 13, 21, 26, 27, 29, 32, 36, 37, 38
Britannia. 12: 31, 36 | 14: 29. H. 1: 2, 6, 60. H. 2: 65, 97. H. 3: 15, 70. H. 4: 54, 68, 76. A: 5: 8, 10, 12, 23, 16, 23, 24, 32, 33, 40. O: 7
Britannia Oceano diviſa. H. 1: 9 Vitellio accedit. H. 1: 60. Hiberni vicina. A: 14 inſularum maxima. A: 10
Britanniæ res turbidæ. 12: 31, 36. defectio. 14: 30. perdomita, & ſtatim amiſſa. H. 1. 4. ſtatus militante Agricola. A: 5
Britanniæ ſitus, populi. A: 10 metalla fert. A: 12
Britannica. H. 3: 41. H. 4: 15, 79
Britannicæ G: 45
Britanni homines immolant. 14: 30. Romanos cædunt. 14. 29: 32. in auxiliis Romanorum. H. 3: 70. ſexum in imperiis non diſcernunt. 14: 35. A: 16. vincuntur ab Agricola. A: 37. à Suetonio. 14: 37
Britannorum ingenia. A: 22. lingua. G: 45
Britannicarum. H. 2: 100. H. 3: 22
Britannici. 11: 1, 34 | 12: 25, 26, 41 | 13: 16, 17, 19 | 14: 3. H. 3: 1.
Britannicus Cæſar. 11: 4. Claudii & Meſſalinæ filius. 11: 11, 26, 32 | 12: 2. hunc timent: inimici matris. 12: 9, 65. Neronem Domitium appellat. 12: 41. adultus. 13. 14, 15. venenum bibit. 13: 16. educator illius. 12: 1. favor ejus crimini datur. 13: 10
Britanniis. 13: 32
Britannis 14: 35 | A: 29 | 11: 33, 35 | 14: 34, 37. H 1: 70 | A: 11, 15, 2., 28, 32, 34: 35, 36, 37 | 14: 19 | A: 25 | 14: 32
Brixellum. H. 2: 51, 54
Brixiana porta. H. 3: 27
Brixellum. H. 2: 32, 33, 39, 51
Bructeri. H. 4: 61 | 13: 56. H. 4: 21, 77. G: 33 | 1: 60. H. 5: 18 | 1: 51 13: 56
Brundiſium. 3: 7 | 2: 30 | 3: 1 | 4: 27. H. 2: 83
Brunduſino fœdere. 1: 10
L. Brutus libertatis auctor. 1: 1 | 11: 22. Legem Curiatam repetit. 11: 22. patricios minorum gentium inſtituit. 11: 25.
M. Brutus Cæſaris interfector. 1: 2 | 2: 43, Laudatur Cremutio Curdo, & Livio. 4. 34. 35
Bruti conciones in Auguſtum, 4: 34. Conſtantia. H. 4: 8 effigies ejus non prælata in funere ſororis 3: 76. Orator. O: 17, 18, 22, 25, 30, 34, 38, 76
Brutidius, 3: 66
Brutorum. 1: 10 | 16: 22
bubus. G: 40
buccina. 15: 30
Burdo Julius. H. 1: 58
Buris. G: 43
Burrhus Afranius præfectus præt. 12: 42. Neronem ad cohortem excubantem in palatii foribus deducit. 12: 69. rector Principis 13: 2, 6, 20, 21, 23. multarum rerum uſu expertus. 13: 6. trunca manu. 13: 14. accuſatur. 13: 20, 23. vocatur a Nerone in conſilium occidendas matris. 14: 17. Neronem canentem in cœtens laudat. 14: 15. moritur. 14: 51.
Byzantium. 12: 61 | 2: 54 | 12: 63. H. 2: 83. H. 3: 47

C.

CAdaver. 1: 22
cadaveribus. 2: 18
cadere cauſſa. H. 1: 6. criminis repetundarum. H. 1: 77. conjurationis. 6: 14
cadit in irriſum. 15: 39, 51. fruſtra. 2: 18
cadere oblectatione, telis. G: 33. proſpere. 2: 46 huc cecidiſſe gloriam. H. 1: 13. ut caſura res eſt. 6: 8. H. 3: 77
cadebant. 1: 68 | 2: 80 | 15: 39. H. 3: 23
cædendis H. 5. 20
cadendum eſſe. 14: 35
cadentes. H. 3: 85
cadentas: G: 43
cadere. 1: 48 | 4: 70 | 6: 21. H. 2: 33. H. 4: 29
cadirent. 12: 17 | 13: 57
caderet. 3: 20 | 6: 26 | 11: 3 | 16: 9. 33. 4: 6
Cadicia. 15: 71
Cadius Rufus. 12. 22. H. 1: 77
Cadmum. 11: 14
Cadra. 6: 41
cadit. A: 12
cæca. A: 43
cæ ideranı. 1: 58
Cæliano. 6: 7
Cæcilianum Magium. 3: 37
Cæcilianus Domitius. 16: 34
Cæcilio Metello. G: 37
Cæcilio Simplici. H. 2: 60
Cæcilium Cornutum. 4: 28
Cæcilius Simplex. H. 3: 68
Cæcina. 1: 37, 48, 50, 56, 60, 61, 63, 64, 65, 66 | 2: 6 H. 1: 53, 61, 67, 68, 70, 89. H. 2: 11, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 26, 27, 30,

34, 48, 43, 56, 67, 70, 98, 95, 99, 100, 101. H: 3:9, 13, 14, 38, 32, 36, 39
Cæcina Alienus profligat Helvetios. H. 1: 68. oppugnat Placentiam. H. 2: 20. dein omittit. H. 2: 22. vincitur à militibus. H. 3: 14. Vitellium prodit. H. 2: 100. liberatur vinculis. H. 3: 31. ad Veſpaſianum mittitur. 3: 31
Cæcina verſicolore ſago & braccis ornatus. H. 2: 20
A. Cæcina. 12 31. O 20
P. Largo Cæcina. 11: 33, 34
Licinius Cæcina. H. 2: 53
Cæcina Severus. 3: 18. 33
Cæcinæ. 1: 31, 56, 63 | 3. 34. H. 1: 70. H. 2: 17, 22, 3: 8 38, 55, 70, 71, 91 93, 99. H. 3: 13, 14, 15, 31, 36, 37. H. 4: 31
A. Cæcinæ. 1: 72
Cæcinam. 1: 48 | 3: 34 | 13: 20. H. 2: 18, 23, 24, 26, 27, 30. 41, 51, 53, 59, 77, 93, 99, 100. H. 3: 8, 9, 37, 38, 40. H. 4. 80
A. Cæcina Severus. 1: 31. Marſos vincit. 1: 56. pugnat cum Arminio. 1: 64, 65. fugientes retinet. 1: 66. Germanos cædit. 1: 68. triumphalia obtinet. 1: 72. fabricandæ claſſi præpoſitus. 2: 6. Aram Ultionis ſtatuendam cenſet, amore Germanici. 3: 8. ne feminæ comitentur Magiſtratus in provinciam, ſuadet. 3: 33
cæcitas. H. 4: 81
cæcus pavor. H. 1: 82
cæco reluxit dies. H. 4: 81
cæcorum terræ. 11: 63
cæca mens adulationibus. A: 43
cæcitatis. H. 4: 81
cæco. H. 1: 82. H. 4: 81
cæcorum. 1: 63
Cæcum Appium. O: 18
cæde. 1: 18, 32, 48, 65 | 2: 38, 39 | 4: 57 | 6: 29 | 11: 39 | 12: 2, 14, 54 | 14: 19 | 15: 52 | 16: 23. H. 1: 30, 44, 64, 67. H. 2: 88. H. 3: 16, 19, 29. 32, 62, 81. H. 4: 20, 46, 48, 61. H. 5: 22, 25. G: 22, 31
cædebantur. H. 1: 79. H. 4: 16
cædem, 1: 6, 23, 39, 3, 60 | 3: 58 | 4: 26, 28 | 6: 38 | 11: 37 | 13: 15 | 14: 1. 36, 44 | 15: 58, 68, 70 | 16: 9, 15. H. 1: 19, 31, 32, 41. 46, 50, 63, 84. H. 2: 66. H. 3: 58. 75. 77. H. 4: 42, 46, 49, 50, 55, 59. G: 37
cædere. 3: 46. H. 3. 68. A: 36
cædes, 1: 6, 38 | 2: 2, 52 | 12: 35 | 13: 44 | 14: 3, 7, 17. 33, 64 | 15: 29, 60 | 16: 24. H. 1: 7, 68. H. 2: 15, 31, 88. H. 3: 25, 26, 33, 83. H. 4: 21, 33, 42. H. 5: 22 | A: 45
cædibus, 1: 44 | 2: 8, 28 | 3: 55 | 6: 24, 47 | 12: 10, 47 | 14: 26 | 16: 11. H. 1: 2. H. 2: 44. H. 3: 38, 65, 70. H. 4: 1, 72
cædis. 1: 48, 53 | 2: 70 | 6: 8 | 11: 29 | 12: 17 | 16: 6, 23, 50. H. 1: 39, 45. H. 2: 44, 62. H. 3: 31, 74. H. 4: 1. A: 7
cæd 1. 2: 57
cædunt. 1: 15
cæduntur. 13: 56 | 15: 4
cælate. 1: 3
Cæle Vibenna. 4: 65
cælebs. H. 1: 13
cælibem. 11: 26
cælibes. 1: 34
cælibi. 12: 1
cælibum. 3: 25
Cælio. 4: 64 | 15: 38. H. 1: 60, 77
Cælium. 4: 65
Cælius. 4: 64. H. 1: 60
Cælius Pollio. 12: 45
Cælius Roſcius. H. 1: 60
cœmento. O: 20
cæmentorum. G: 16
Cæpio Criſpinus. 1: 74
Cæpione Servilio. G: 37
Cærimonia Apollinis. 4: 55.
cærimonia loci. 14: 22. aucta. 3: 61 | 4: 64
Cærimoniæ deum. H. 2: 3 | 3: 60. Auguſti. 4: 36. majorum. 16: 28. Novæ. 1: 54. pollutæ. H. 1: 2. publicæ. 2: 91. redintegratæ. 11: 15. vetuſtiſſimæ. 1. 62
Cærimoniarum antiſtes. H. 4: 83. Libri. 3: 58. officia. 11: 11
Cærimoniarum vetus. 6: 12
cærimonia. 4: 35
cærimoniæ. 4: 16. H. 1: 2
cærimoniam. 3: 61 | 4: 64 | 14: 22
cærimoniarum. 3: 58 | 4: 36 | 6: 12 | 11: 11. H. 4: 81
cærimonias. 1: 54 | 3: 59, 60, 71 | 4: 16 | 11: 15 | 16: 28
cærimoniis. 1: 61. H. 1: 43. H. 2: 3, 91
Cærinm. H. 1: 38
Cærius Severus. H. 1: 31
cærulei. G: 4
cæſa. H. 1: 63, 68. H. 3: 47. A: 18, 37
cæſæ. H. 1: 95. H. 3: 32. H. 4: 28
C. Cæſar Dictator. 1: 1. ſeditionem uno verbo compeſcit. 1: 42. hortos legat populo Rom. 2: 41. Libro Ciceronis reſpondet. 4: 34. Templum Dianæ, Limenitidis Lacedæmoniis adjudicat. 4: 43. Legem ſancit de modo credendi. 6: 16. obſidetur a Gallis apud Aleſiam. 11: 23. patricios creat. 11: 25. Pompeium avertit. H. 3: 66. pulſus a Britannis. 12: 34
Cæſar & Cato in ore vulgi. 16: 22. repentina vi oppreſſus. H. 3: 68
Germanos non impune perculit. 6. 37. primus, Rom. in Britanniam tranſiit. A: 13.
Cæſaris funus turbatum. 1: 8 decretum. 3. 62. ædes. H. 1: 42. ſtatua. H. 1: 86. villa. 14: 9. Orator 13: 12. O: 17, 25, 34, 21
Cæſaris educatio. O: 28
C. Cæſar. Auguſti Nepos M. Agrippa genitus, 1: 3: 48. in Orientem miſſus. 2: 42. Armeniam obtinet. 3: 48. Tiberii æmulus, ibid. & 6: 51. Liviæ maritus. 4: 40
L. Cæſar Aug. Nepos. 1: 3. Tiberii æmulus. 6: 81. Lepidas ſponſus. 3: 23
Cæſarum familia. 13: 17
Cæſarum tumulus. 3: 9
Cæſar pro principe paſſim principatus vocabulum. H. 2: 80.
Cæſar & princeps differunt. H. 4: 40
Cæſar Auguſtus. 3: 28.
C. Cæſar. 2: 4 | 4: 71 | 6: 20, 50 | 13: 8 | 15: 72. H. 4: 48
Cæſar Domitianus. H. 4: 39
Cæſar Germanicus. 1: 31 | 2: 41
Cæſar Nerva. A: 3.
Cæſar Octavianus. 13: 6
Cæſar Tiberius. H. 2: 65, 93
Cæſar Titus. H. 5: 1, 13
Cæſare 1: 24, 27 | 2. 3, 57, 63 | 3: 17, 49 | 4: 27 56 | 5: 1, 4 | 11: 8, 33 | 13: 28, 54 | 14: 10, 53. H. 3: 66. H. 4: 40, 43, 44. H. 5: 9
Cæſare Auguſto. H. 1: 10
C. Cæſare. 2: 42 | 15: 72. H. 3: 57. H. 4: 68. H. 5: 9. A: 44
Cæſare Druſo. 1: 55 | 12: 29
Cæſaream. H. 2: 79
Cæſarem. 1. 1, 19, 39, 59, 68, 70 | 2: 25, 36, 43, 69 | 3: 17, 67, 73, 76 | 4: 8, 12, 15 22, 29, 39, 41, 42 59, 69 | 5: 4 | 6: 30 | 11: 6, 36 | 12: 5, 19, 28, 34, 65 | 13: 25, 37 | 14: 21, 31 |

15: 8. 31, 68 | 16: 1. H: 1: 30, 62, 90 H. 2: 80. H 3: 58, 63, 86. H. 4: 67, 81, 85. O: 17
Cæſarem Auguſtum. H. 4: 17
C. Cæſarem. 4: 1, 6: 9, 48 | 16: 22 | A: 13
Cæſarem Caligulam. 1: 69
L. Cæſarem 1: 3
Cæſares. 2: 27, 76 | 6: 51 | 12: 62. H. 2: 6
Cæſari. 1: 5, 60, 76 2: 7, 8, 20, 50, 57 3: 16, 75. 4: 59, 66 | 13: 21 | 14: 49 | 15: 3, 23, 29. G: 17. O: 15, 26
C. Cæſari. 3: 48 | 4: 40 | 6: 3, 46 | 16: 17 O: 17, 21
Cæſari Germanico. 1: 14
L. Cæſari. 3: 23
Cæſaribus. 1: 53 | 4: 74. H. 3: 5
Cæſarienſem. H 2: 59
Cæſarienſi. H. 2: 58
cæſas. H. 4: 55. 72
cæſi. 1: 30, 49 | 2: 18 | 3: 74 | 4: 48 | 12: 54. H. 2: 22, 15, 23
cæſa ſilva. 1: 50
Cæſianus Aponius. 3: 28
cæſis. 1: 10 | 3: 39, 41 | 12: 31 | 13: 54 | 15: 11, 29. H. 1: 79. H. 2: 4, 24, 70. A: 26, 39
Cæſius Cordus. 3: 38, 70
cæſo. 4: 26. H. 2: 51. H. 2, 58. H. 4: 17. G: 31, 39
Cæſonius Pætus. 14: 29
Cæſonius Maximus. 15: 71
cæſorum. 1: 62 | 15: 15. H. 1: 87. H. 2: 68. H. 4: 33, 62
cæſos, H. 2: 34. H. 4: 12, 25, 71 H. 5: 4, 24
cæſum. 14: 43
cæſtus. 14: 20
cæſus. 4: 49. H. 2: 88
cætero. 2: 14 | 3: 28. H. 2: 71. H. 4: 20. A: 17
Caianarum. H 4: 15
Caii. 1: 2 | 12: 54. H. 2: 76. O: 17
C. Aſinii. 12: 6
C. Cæſaris: 1: 32 | 4: 41 | 6: 32, 45 | 11: 3 | 13: 3. H. 1: 48. G: 37. A: 4
C. Caſſii. 3: 76 | 15: 52 | 16: 7
C. Gracchi. O: 26
C. Piſonis. 14: 65 | 15: 55. H. 4: 11
C. Silani. 3: 68
C. Silii. 13: 19
Caio. 1: 53. H. 1: 16, 89. H. 4: 42
C. Antiſtio. 4: 1 | 12: 25
C. Aſinio. 4: 1
C. Balbillo. 13: 22
Bibulo. 3: 52
Caligula 1: 1, alumnus legionum. 1: 44. gregali habitu in caſtris. 1: 69. Auguſti pronepos. 1: 42. Liviam Proaviam laudat pro roſtris. 5: 1
Caligula impudicus. 6: 9. dolo Sejani petitur. 6: 3. M. Silani filiam ducit. 6: 20. provictus amicitia Macronis. 6: 45. L. Sullam irridet. 6: 46. imperium capeſſit. 6: 50. delatores punit. 4: 71. Lolliam ducit. 12: 22. ejus impetus. 11: 3. vis dicendi. 13: 3. ſcomma in Silanum. 13: 1. forma. 15: 72. ſcortorum copiens. ibid. in pace metuendus. 11. 1: 89 | 6: 32. turbidus animi. 1. 4: 48 effigiem ſuam ſtatui in templo Hieroſol. jubet. H. 5: 9. oppreſſus à Caſſio Chærea. 1: 32. H. 3: 68. tertium Conſul. A: 44. ejus conatus adverſus Germanos irriſi. A: 13. G: 37. prope quadriennium imperat. O: 17
callide vulgata. H. 1: 51
calliditas fori. A: 9
calliditas Tiberii. 1: 3
callidus accendendis offenſionibus. 2: 57
callidus rei militaris. H: 2: 31
callidus temporum. 4: 33
C. Calviſio. 4: 46
Calpurnia ſcita. 15: 20
L. Calpurnius Piſo. 2: 34. Urgulaniam in jus vocat. 2: 34. accuſatus. 4: 2
C. Carboni. O: 8
C. Caſſio. 12: 11
C. Ceſtio. 6: 31
C. Cœlio. 2: 41
C. Curio. 11: 7
C. Graccho. 6: 38
C. Julio. H. 1: 50
C. Lecanio. 15: 33
C. Mæcenati. 14: 53
C. Norbano. 1: 55. H. 3: 72
C. Petronio. 16: 18
C. Pompeio. 12: 5
C. Silio. 1: 13, 31, 72 | 2: 25 | 11: 5
C. Suetonio. 16: 14
C. Vipſanio. 14: 1
Caium. 1: 3. H. 5: 68
C. Cæſarem. 4: 1 | 6: 5, 9, 48 | 16: 22. A: 13
C. Carbonem. O: 34
C. Caſſium. 4: 34 | 16: 7
C. Catonem. O: 33
C. Ceſtium. 6: 7
C. Cetronium. 1: 44
C. Cominium. 4: 31
C. Cornelium. O: 39
C. Lælium. O: 25
C. Lutorium Priſcum. 3: 4
C. Marium. 1: 9
C. Piſonem. 1: 48
C. Proculeium. 4: 40
C. Silanum. 3: 66 | 4: 15
C. Silium. 4: 18 | 11: 12
C. Voluſium. H. 3: 29
Caius. 6: 51
C. Antiſtius Rebius. 13: 6 | 30
C. Cæſar 2: 4 | 4: 71 | 6: 20, 50 | 13: 1 | 15: 72. H. 4: 48
C. Caſſius. 13: 41, 48 | 14: 42
C. Ceſtius. 3: 36
C. Duillius. 2: 49
C. Galba. 6: 40
C. Gracchus. 4: 13 O: 18
C. Livius. 2: 30
C. Lutorius. 3: 49
C. Marius. H. 2: 38. G: 37
C. Oppius. 12: 60
C. Petronius. 16: 17
C. Plinius. 1: 69 | 15: 53. H. 3: 28
C. Pontius. 6: 45
C. Salluſtius. 3: 30
C. Selius. 3: 42
C. Soſius. H. 5: 9
C. Sulpicius. 3: 52
C. Tarranius. 1: 7
Calabria. 3: 1, 3 | 18: 65. H. 2: 83
Calamiſtros Mecænatis. O: 26
calamitate. 4: 68. H. 4: 48
calamitatibus. H. 2: 15
Calavius Sabinus. 15: 7
calcantes. H 5: 17
calcaretur. H. 4: 81
calcis. 16: 6
Caledonia. A: 10, 11, 25, 27, 31
Calenum Julium. H. 3: 35
Cales. 4: 27
Calibus. 6: 15
calida. 1: 69. G: 22.
calidioribus: A: 12
caliginem. H. 2: 80
Caligulam. 1: 41, 69.
callebat. 15: 3
callida. G: 12
callide. H. 1: 14, 51 H. 3: 55. H. 4: 38
callidi. 2: 57 | 4: 33
callidior. H. 1: 52
callidis. 4: 12 | 12: 40
calliditate. 11: 3
calliditatem. A: 9
callidius. 6: 57
callidos. H. 1: 25.
callidum. 1: 80 | 6: 24 | 15: 47
callidus. 2: 37. H. 1: 48, 87
Calliſtus. 11: 29, 38 | 12: 1, 2
calones. H. 1: 49. H. 3: 20. H. 4: 60.
calonum. H. 2: 87. H. 3: 33
Calpurnia. 11: 30 | 12: 22 | 14: 12 | 15: 20

Calpurnii. 3: 24
Calpurni Galeriani. H. 4: 11
Calpurnio. 15: 48
Calpurnio Aſprenati. H. 2: 9
L. Calpurnio. 4: 62
Calpurnio Piſone. 4: 21
Calpurnium. H. 1: 59
Calpurnius. 1: 39
Calpurnianus Decius. 11: 35
Calpurnius Fabatus. 16: 8
Calpurnius Repentinus. H. 1: 56
Calpurnius Salvianus. 4: 36
Calvi. O: 18, 21, 23, 38
Calvina Junia. 12: 4, 8
C. Calviſio. 4: 46
Calviſio Sabino. 6: 9
Calviſium. 6: 9 | 23: 19 | 14: 12
Calviſium Sabinum. H. 1: 48
Calviſius. 13: 19, 21, 22
calumniæ. 14: 41
calumniatus eſt. H. 3: 75
Calufidius. 1: 35
Calvus. O: 17, 18, 21, 25, 26, 34
Camalodunum. 12: 32 | 14: 31, 32
Cameli. 15: 12
cameras. H. 3: 47
Camerinus Scribonianus H. 2: 72
Camerinum. 13: 52
Camerius. 11: 24. H. 2: 41
Camillus. 2: 52 | 3: 20, 21 | 12: 52
Camillus Scribonianus. 6: 1
Campani. 3: 2
Campania. 3: 47. Græcis olim habitata 4: 67. turbine ventorum vaſtata. 16: 13
Campaniæ lacus. 3: 59. H. 2: 23
Campaniæ ora 13: 46. fecundiſſima. H. 3: 2. pulcherrima. H. 3: 60
Campaniæ ſinus beati. H. 3: 66. in Campania claſſis. 15: 46. in Campaniam abſceditTiberius. 4: 57, 67, 74 | 6: 1
Campania. 3: 47 | 15: 51, 60 | 16: 32 H. 3: 59
Campaniæ. 3: 9 | 4: 74 | 13: 26 | 14: 10, 11 | 15: 22. H. 1: 2, 23. H. 3: 60, 63, 66, 77
Campaniam. 3: 31 | 4: 57 | 4: 67 | 24: 60, 61 | 25: 46 | 16: 19. H. 3: 58. H. 4: 3
Campus Martis. 1: 15. inundatur. H. 1: 86. ibi amphitheatrum 13: 31 Comitia 1: 13. inferiæ Neronis. H. 2: 95. ibi pugna. H 3: 82. huc ſe recipis populus incenſa urbe a Nerone. 15: 39 ibi ſepultura Auguſti. 1: 8. Germanici. 3: 4. Britannici. 13: 17
Campi Philippenſes. 4: 35
Campi Bactriani. 2: 8
Campi Bedriac. H. 2: 70
Campi mirabiles ad mare mortuum. H. 5: 7
Campanus. H. 4: 66
campeſtrium. G: 43
candida. H 2: 89
candidam. G: 10
candidatis. 2: 51. H. 2: 91
candidatorum. 1: 80 | 2: 36 | 11: 22 | 15: 20, 2, 80
candidatus. 2: 14, 15, 80 | 2: 36 | 11: 21
candidi. G: 10
canebant. 14: 32. H. 4: 54
canebat. 15: 65
canens. G: 31
canentem. 15: 50
canere. 2: 32 14: 14, 60
canerent. O: 12
caneret. 14: 52
caneretur. 2: 82
Cangos. 12: 32
Caninefas. 4: 73 | 11: 18. H. 4: 16.
Caninefates. H. 4: 15, 16, 19, 32, 56, 79, 85
Caninius Gallus. 6: 12
Caninius Rebilus. H. 3: 37
canities. 14: 57 | 11: 18. G: 38
canitur. 2: 88
Canopus. 2: 60
canusum. 4: 61
cantari O: 26
cantio. 2: 6
cantu. 1: 65 | 15: 37 | H. 2: 22. H. 4: 18. H. 5: 15. G: 3. A: 33
cantus. 13: 3 | 14: 14 | 15: 34 | 26: 4. H. 2: 8
canituum. 4: 47
canum. 15: 44
canunt. G: 2
canuti. G: 22
capacem. 1: 11, 13
capax. 1: 11 | 13: 47 | 14: 3. H. 1: 49. H. 2: 1, 21, 77. H. 4: 42
capere arma. 2: 52 | 3: 38
capere caſtris loca. 12: 55
capere cibum. G: 22
capere conſilium moriendi. 6: 26 | 15: 20
capere experimentum. 3: 56. finem. H. 4: 3. detrimentum. 4: 19. prænuium. H. 4: 41
capit me ſatias. 3: 50 | 16: 16
capi dicebantur Veſtales Virgines. 2: 86 | 4: 16 | 15: 22
capere. 14: 33. H. 2: 5. H. 3: 17, 60. H. 4: 70. A: 20 37
caperent. 13: 4 | 15: 28
caperet. 4: 13 | 16: 26. H. 4: 43
caperetur. H. 4: 16
capeſſere accuſationes. 4: 52 bellum. 13: 41. cerimonias. 4: 16. clementiam, juſtitiam. 12: 11. decus gentile. 11: 16. facinus. 15: 49. fortunam principatus. H. 1: 76. honorem. 13: 25 | 3: 30. imperium. 13: 4 | 14: 26. magiſtratum. 13: 29. inimicitias. 5: 11
capeſſere noctem. 4: 48. obſidia. 12: 16. officia. 6. 8. provincias. 6: 17. partem curarum. 12: 23. Rempublicam. 11: 24 | 12: 41. pugnam manu. 12: 30
capeſſere ſacra. 11: 34. ſolemnia regni. 6: 42. ſpem. H. 4: 43. tuta & ſalutaria. 15: 29. viginti viratum. 3: 29
capeſſent. 1: 28
capeſſentem. 6: 8 | 15: 29
capeſſentibus. 13: 29
capeſſere. 6: 27, 37 | 11: 36
capeſſerent. 4: 48 | 12: 15. H. 3: 16. H. 5: 17
capi. 4: 2 | 13: 42. H. 2: 13. H. 3: 19. H. 4: 55
capiamus. 15: 20
capiebatur. 4: 16
capientes. H. 3: 77
capillo. 4: 57
capillum: G: 38
capit. 3: 30. H. 4: 36, 78
capitale. A: 2
capitalium. 1: 21 | 3: 60
caput belli. H. 4: 69
caput defectionis. H. 1: 5
caput gentis. 3: 43 | 13: 39
caput imperii. H. 1: 84
caput reipub. 1: 13
caput rerum. 1: 47. rerum humanarum. 15: 47
caput Suevorum. G: 39
caput Syriæ. H. 2: 79
caput Judææ. ibid.
caput noxium. H. 2: 25
capita interfectorum ludibrio habita. 14: 57. G. 2: 49
capita Galbæ & Piſonis contis præfixa: H. 1: 44. vendita. H. 1: 4. ſuffixa, lacerata. H. 1: 49
caput Piſonis morſu appetitum ab Aquilio Regulo. H. 4: 42
caput Octaviæ Neronis ad Poppæam delatum. 14: 64
caput Valentis oſtentatum Vitellianis. H 3: 62
capite intecto pugnam ciere. 3: 43
Capito. 2: 70, 75
Capito Coſſutianus. 16: 21
Capito Fonteius. 4: 36. H. 4: 13
Capito Lucillius. 4: 15
Capitolii. 12: 64. H. 1: 40, 86. H. 3: 69, 71, 78, 81. H. 4: 3

5: 54
Capitolium. 6: 12: obſeſſum à Gallis. 11: 23. à Vitellianis. H. 3: 69. occupatus à Sabino præf. urbis. ibid. fere inexpugnabile. H. 3: 78. incenſum. H. 1: 2. H. 3: 71, 72: H. 4: 54
Capitolii reſtitutio decreta. H. 4: 4, 9. peracta. 4: 53. in Capitolium carpento vecta Agrippina. 12: 42. triumphantis inſtar Nero. 14: 13. in Capitolium vectus Otho. H. 1: 47. ibi propitiata Juno. 1.: 44
Capitolins. 15: 18
Capitolinus Jupiter. 15: 23
Capitolium. 3: 36 | 6. 12 | 12: 24, 42, 43 | 14: 13, 61 15: 36, 71, 74. H. 2: 33 39, 47, 71. H. 2: 89. H. 3: 69, 71, 72, 75, 79. H. 4: 4, 9
Capitone Coſſutiano. 14. 48
Capitonem. 14: 12 | 16: 21. H. 1: 76
Capitonem Coſſutianum. 13: 33 | 16: 17
Capitoni Ateio. 1: 76 | 3: 70
Capitoni Julleio. 13: 39
Capitonis. 3: 75. H. 1: 52, 58
Capito Fonteius. vide *Fonteius*
Capitonis Verginii. H. 3: 77. H. 4: 3
Cappadoces. 2: 56, 60
Cappadocia, 2: 42 | 13: 8. ſita inter Comagenam & Armenios. 15: 12. in provinciam redacta. 2: 42
Cappadociæ delectus. 15: 35. jura nova data, id eſt, privilegia. H. 1: 78.
Cappadociæ legiones. H. 2: 81.
Cappadoces olim ſub Ægyptiis. 2: 60. inter auxilia Romanorum. 15: 6.
Cappadocum nobilitas, id eſt, Reges. 14: 26.
Cappadoci. 6: 41
Cappadocia. H. 2: 6
Cappadociæ. 12: 49 | 15: 6. H. 1: 78
Cappadociam. 13: 8, 35 | 15: 12. 17
Cappadocum. 14: 26 | 15: 6
Capreas. 4: 67 | 6: 1, 2, 10, 20
captus animi. H. 3: 73
captaverit. 4: 2
captiva. 15: 15
captivi. 2: 48 | 3: 41. H. 4: 23, 34
captivis. 1: 61 | 2: 2?, 25. H: 4: 53. H: 5: 22. A: 25
captivitas. 11: 23. O: 37
captivitate. 12: 38 | 16: 16, H. 3: 83. G: 8
captivitatem. 4: 25. H. 5: 17
captivitatibus. H. 3: 70
captivitatis. 12: 51 | 13: 25. H. 5. 21
captivus cruor. 14: 30
captivi facinus egregium. H. 4: 34
captivi puerilibus jaculis confixi. H. 4: 6
captivi agri. 12: 32
capto. 1: 65 | 2: 20 | 3: 56, 74 | 12: 6. H. 3: 44, 45. H. 4: 43
captos. 4: 32 | 6: 1. H. 3: 54. H. 4: 17
captum. 12: 40 | 14: 24. H 5: 6 1: 56
captus. 12: 37 | 15: 52. H. 2: 61. H 3: 73
captus etat. 15: 8
Capua. 13: 31 | 4: 57. H. 4: 3. O: 8. H. 3: 57
capulo. 2: 21
capulum. 15: 58
cara. 1: 67
Caracates H. 4: 70
Caractacus 12: 33
capitur. 12: 37. dolo Cartiſmandux reginæ. H. 3: 45. cum priſcis regibus captivis comparatur 12. 38. conſtantia ejus, & oratio, 12: 37 filia & uxor ſimul captas. 12: 35
Caractacus 12: 33, 34, 35, 36, 38, 40. H. 3: 45
Carbone Papirio. G: 37
C. Carbo. O: 34, 18
carcer. 1: 22 | 3: 50 | 6: 19, 39
carcerem. 3: 51 | 4: 68, 70 | 5: 9 | 6: 7, 40, 48. A: 45.
carceris. 5: 2
carendum eſſe. 2: 33
carent. O: 12
carentibus. O: 36
careret. 4: 58
Carinate Secundo. 15: 45 | 13: 10
cariniis. 2: 6
cariores. 1: 42. H. 4: 73
Cariovalda. 2: 11.
cariſſima. 3: 34 | 14: 6, 23 | 15: 57. H. 4: 62 | A: 31 | 15: 54
caritate. 1: 10 | 4: 12, 17, 19 | 6: 46 | 12: 4, 30 | 14: 9, 27, 35. | 15: 38 | 16: 14, 30. H. 2: 37, 49
caritatem. 12: 51 | 13: 16 | 14. 44 | 16: 28. A: 6, 16
caritatis. 1: 5, 55 | 2: 42. A: 32
caritas. 11: 30
caritatis impatientia. 13: 21 vincula. 1: 55
caritatem paraſse loco autoritatis. A. 16
Carmanis. 6: 36
Carmelus. H. 2. 78
carmen Neronis in Afranium. 15: 49
carminum ſtudium affectat Nero. 14: 16 15: 70
carmina probroſa. 14: 48 | 16: 14
carminum amorem ſimulat Domitianus. H. 4: 86
carmina levia, & verſus faciles. 16: 19
carmina Cæſaris, Bruti, Ciceronis. O: 21
carmen. 3: 49, 63 13: 15 | 16: 4
carmina. 1: 72 | 2: 69 | 3: 5 | 4: 34 | 6: 39 | 11: 13 | 14: 48, 52 | 16: 19: 28. G: 3. O: 9, 21
carmine. 2: 83 | 6: 12 | 15: 49
carminibus. 2: 28 | 4: 22, 43, 47 | 6: 22 | 13: 3 | 16: 14. H. 5: 2. G: 2. O: 10, 14
carminis. 4: 31 | 16: 29. O: 10
carminum. 2: 54 | 12: 28 | 14: 16, 20. O: 5: 11, 12.
carne. 14: 24
carnifice. 5: 9.
carnificem. 14: 48
carnificis. 6: 29
carnificum. 6: 39
Carus Julius. H. 1: 42
carpento. 12: 42
carpere. 12: 32
carptim. H. 4: 46
Carrhenes. 12: 12, 13, 14
Carſius. 4: 33
Carſulæ. H. 3: 60
Cartiſmandua. 12: 36, 40. H. 3: 45
Carthago. 16: 1. H. 1: 76 | 4: 49.
Carthaginenſes. H. 4: 49
Carus. 4: 10
Carus Metius. A: 45
Caperius. 12: 45. 46 | 15: 5.
Caſperius Niger. H. 3: 73
caſibus. 2: 5, 25 | 12: 43 | 13: 42 | 14: 55 | 15: 46 | 16: 13. H. 1: 2. H. 3: 66. A: 3
Caſpia. 6: 33. H. 1: 16.
Lege Caſſia. 11: 25 | 12: 12.
caſſa. H. 3: 55
Caſſii. 1: 10 | 4: 35 | 6: 2 | 14: 45 | 16: 8
C. Caſſius interfector Cæſaris. 1: 2, 10 | 2: 43. H. 2: 6. ultimus Romanorum. 3: 34. Laudatus Livio. 4: 34
Caſſii effigies. 16: 7
Caſſii uxor. 3: 76
Caſſius Aſclepiodotus. 16: 33
C. Caſſius 3: 76 | 15: 52 | 16: 7
Caſſius Severus: 1: 72. deportatur. 1: 21 | orator. 6: 19. de Caſſio Severo judicium. O: 26
Caſſio 1: 2 | 4: 35 | 15: 66 | 16:

7, 9. H. 2: 6. G: 37
Caſſio Severo. 4: 21
caſſis. G: 6.
Caſſium. 1: 73 | 2: 43 | 4: 34 | 16: 22
G. Caſſius Syriæ rector. 12: 11, 14 officio exequiarum Poppææ prohibetur, 16: 7. deportatur. 16: 9, 22
Caſſii ſeveritas. 12: 12
Caſſii diſciplina. 15: 9. 52 de ſupplicationibus cenſet. 13: 41
C. Caſſium. 4: 34 | 16: 7
Caſſium Longum. H. 3: 14
L. Caſſium. 6: 15
Caſſius. 3: 76 | 6: 15 | 12: 12 | 7, 9
C. Caſſius. 13: 48 | 14: 42
Caſſius Chærea. 1: 32
Catonius Juſtus. 1: 29
caſta. 14: 22. O. 12: 28
caſtellum ad Luppiam. 2: 7. ubi poſtremum Daſſi prælium 12: 13
caſtellis circumdare. A: 25
caſtella diſpoſita. 3: 74. impoſita fontibus. 15. 3. indita rupibus. 4: 46. promota. A: 14. omiſſa. 14: 33. ponenda. A: 22.
caſtella. G. 64 | 3: 74 | 4: 46 | 13: 39 | 15: 3, 8, 14, 17, 27. H. 4: 16 | A: 16, 25, 32
caſtelli. 2: 80 | 4: 51, 73. H. 2: 67
caſtellis. 3: 48, 74 | 12: 29, 30, 38 | 13: 36, 39 | 14: 24, 33. H. 4: 16. A: 14, 20, 22
caſtello. 1: 56 | 2: 80, 81 | 3: 20 | 4: 49, 72 | 12: 46 | 15: 10
caſtellorum. 12: 9. H. 4: 15
caſtellum. 2: 7, 62, 80 | 4: 25, 47 6: 43 | 12: 13, 45, 46 | 15: 13. A: 22
caſtigare. 6: 13. H. 2: 48. A: 21. H. 2: 19
caſtigatis. 3: 35
caſtiora muliebria. 14: 60
caſtitas. 2: 33. A: 4
Caſtorem. G: 43
caſtum G: 40
caſtra ſtativa. 3: 21
caſtra vetera.
caſtra militum Penates. H. 2: 80
caſtra in Armeniis. H. 2: 6
caſtra conferre. 12: 8
caſtra erigere. H. 3: 22. facere. 21 21. locare. 12 50. moliri. A: 20
caſtra movere. H 1: 67. munire. H. 22 30. vallare. H. 2: 19. caſtris ſecundis. H. 3: 15, tertiis. H. 4: 71
caſtrenſis Juriſdictio. A: 9
caſtrenſis. A: 9
Caſtum nemus. G: 40
caſu. 1: 13, 70 | 2: 47 | 4: 63 | 6: 49 | 12: 51 | 14: 8 | 15: 38. H. 2: 21, 25
caſura. 2: 77 | 12: 19
caſura eſt. 6: 8
caſus. 1: 18 17, 28, 61 | 2: 63 | 4: 53 | 6: 23, 44, 58 | 11: 9 | 12: 52 | 14: 64 | 15: 10, 29, 34. H. 1: 3, 4. H. 2: 8, 80. H. 3: 73, 74. H. 4: 29. H. 5: 10. G: 7, 16, 18. A: 25, 28
cataphractarum. H. 1: 79
catapultæ. 12: 56 | 15: 9
catapultis. 15: 9
catena. 4: 28. 12: 47. H. 4: 13 | 6: 14 | 12: 58. H. 3: 10, 31 | 2: 3, 18, 65. H. 1: 48. H. 3: 74
caterva. 12: 33. A: 37 | 1: 56 | 2: 11, 45 | 14: 34. H. 4: 18 | 12 | 3: 51 | 2: 17 | 4: 51. H. 2: 14, 85. H. 4: 22
Catilina, O: 37.
Cato Tragœdia. O: 2: 3
C. Cato. O: 34
Cato Porcius. 4: 68
Catones. H. 4: 8
M. Cato. 4: 34. & Cæſar in ore vulgi. 16: 22
Cato Cenſorius. 3: 66. orator. O: 18
Catti infeſtantur à Germanico. 1: 56 à Silio. 2: 7. Cheruſcorum hoſtes. 12: 28. à Vangionibus & Nemetibus cæduntur. 12: 27. ab Hermunduris. 13: 57
Cattos petunt Anſibarii. 13: 56. G. 30: 36
Catti Batavorum conditores. H. 4: 12. G: 29. Cheruſcos & Foſos vincunt. G: 36
Catti Moguntiacum obſident. H. 4: 37
Cattorum ſedes. G: 30. de Cattis triumphus. A: 41
Catualda. 2: 62, 63
Catulus Lutatius. H. 3: 72
Catulinus Blitius. 15: 71
Catullus. 4: 34
Catumerus. 11: 16, 17
Catus Firmius. 4: 31 | 14: 31 | 2: 27, 30
cavati. H. 2: 58
Caudinæ. 15: 13
caveæ. 13: 54
cavere Lege, 2: 50 Senatuſconſulto. 4: 20, 63
cavebatur. 2: 52
cavendis. H 4: 78
cavendum. 4: 20. H. 3: 38
caveri. 2: 50 | 13: 15 | 14: 57. H. 5. 16
cavetur. 6: 16 | 12: 5
cavillantem. 1: 46
caviſſet. 6: 17
cauponæ. 14: 15
cauſa potius quam viagendum. 13: 37
cauſſa quam armis vincere melius. 15: 2
cauſas honeſtas ſæpe pernicioſi effectus conſequuntur. H. 2: 83
cauſſabatur. H. 3: 59
cauſſari. 13: 44
cauſidici. O: 11: 12
cautæ. H. 2: 25
caute. A: 4
cauti A: 27
cautis quam acrioribus conſiliis potentem tutius habetur. 12: 29
cautiſſimam. H. 2: 76
cautius. H. 4: 65
cautos. H. 3: 8
cautum. 2: 85 | 4: 63 | 12: 60 | 15: 16. H. 2: 62. H. 5: 20
ceciderant. H. 1: 77. H. 2: 11, 62
ceciderat. 4: 50, 44. H. 5: 21
cecidere. 6: 14, 40 | 12: 18 | 15: 17. H. 3: 68, 77, 84. A: 37
ceciderint. 2: 45 | 13: 23 | H 4: 77
ceciderunt. G: 33 | A: 34
cedit potentia in Cæſarem. 1: 2
ceſſit in Auſtrum mare. 2: 23. gloria in ducem. A: 5. Reſpub. in ſinum Veſpaſiani. H. 3: 69. honos in ſolatium. H. 2: 59
Ceſſere bona in medium. H. 4: 64. dii in prædam. 15: 45. Novici in præmium victoriæ. H. 2: 70. Italia in pretium belli. H. 1: 11. in pretium probri. 11: 35. ſpolia in vulgus. H. 3: 83. pro ſtipendio. G: 14
cedere loco. G: 7
cedere oneri. 14: 5.
cedo alteram. 1: 23.
cecidit. 1: 55 | 2: 88 | 3: 42 | 4: 1 | 6: 39 | 15: 71
ceciderat. 15: 33 | 16: 21
cecinisse. 2: 54 | 15: 39
cecinisses. H 2: 26
Cecrops. 11: 14
cedant. 4: 51 | H. 4: 64
cedat. 3: 50
cedebant. 6: 43 | 16: 18. H. 3: 83
cedens. 3: 12
cedente. H 2: 25

cedentem. 1: 63
cedentes. H. 1: 17
cedentibus. 1: 11 | 12: 10 | 15: 30. H. 3: 11 | H. 4: 20
cedentium. 11: 25
cedere. 2: 34, 48 | 13: 47 | 15: 70 | H. 2: 77 H. 3: 31. G: 6, 30
cederent. 2: 85 | 11: 32 | 14: 5
cederet. 12: 5, 22 | 14, 32
cedet. 14: 54
cedo. 1: 23
cedunt. 2: 16 G: 14
celeberrimus. H. 4: 84. O: 2 | 15: 57. H. 3: 70 4: 67. H. 5: 51 | 11: 41 A: 1
celebrabant. 2: 40 | 4: 59
celebrabantur. H. 4: 18, 17
celebrabat. 11: 31 | 15: 69. H. 2: 71
celebrabatur. 1: 9 | 12: 36 | 14: 22 | 16: 2
celebranda. H. 1: 78
celebrandæ. 2: 5
celebrandum. 18: 22
celebrans. 1: 34 | 6: 18 | 15: 34. H. 2: 91
celebrant. 2: 56 | 6: 34. G: 2, 39
celebrantes. H. 2: 21
celebramus. 13: 44
celebrare. 4: 74 | 12: 5
celebrarentur. 14: 12
celebraret. 4: 2, 62
celebraretur. 15: 74. H. 4: 40
celebrari. 11: 16. A: 39
celebrat. 11: 26
celebrata. 12: 12 | 15: 22. H. 1: 5, 71. H. 4. 83 | 13: 8 | 4: 61 | 6: 27. H. 5: 2
celebratio. 2: 15
celebrationi 3: 75
celebrato. O: 24
celebratos. 2: 54
celebratum. 3: 6. H. 1: 49
celebratur. 12: 69 | 15: 53
celebratus. H. 2: 79
celebratus eſt. 6: 11
celebraverat. 16: 33
celebravere. 15: 44. H. 2: 95
celebravit. 2: 52 | 3: 26 | 11: 38
celebre. 2: 28, 73 | 3: 49 | 14: 24, 33 | 15: 22, 34. H. 1: 81, 90. H. 2: 4
celebrem. 2: 74 | 12: 61
celebrentur. 4: 38
celebres. 2: 47 | 15: 33
celebri. 6: 12 | 14: 48. H. 1: 52. H. 2: 10
celebris. 2: 88 | 4: 42 | 13: 47 | 14: 19
celebritate H. 2: 64. A: 40
celebritatem. H. 2: 8
celebriores. 11: 9
Celendris. 2: 80
Celer. 13: 10. 33. H. 4: 80
Celer, Domitius 2: 77
P. Celer. 13: 1
celeraret. H. 3. 5
celere. 15: 42
celerem. 16: 11
P. Celerem. 13: 33. H. 4: 10, 40
celeri. 2: 55 | H. 2: 81. H. 3: 52
Celeri Propertio. 1: 75
celeritate. 14: 23, 58 | 15: 9
celerrimas. H. 4: 52
celerrimum. 3: 1
cellerrimos. 2: 12
Cella Junonis. H. 1: 86. nutricis. O: 28
Celſi. H. 1: 71, 87. H. 1: 23, 60
Celſo. H. 1: 71. H. 2: 25, 33, 40
Celſo Mario. 15: 25. H. 1: 14, 77, 90. H. 2: 60
Celſum. H. 1: 31, 45, 71. H. 2: 23, 44
Celſus. 6: 9, 14
Celſus Julius, 6: 14
Celſus Marius. H. 1: 31, 39, 87. H. 2: 33
Cenchrium. 3: 61
cenſa ſunt. 11: 25
cenſeam. 3: 53
cenſeantur. O: 39
cenſebant. 1: 14 | 6: 1 | 16: 26. H. 2: 10. H. 4: 6, 56
cenſebat. 2: 15, 76 | 6: 44. H. 1: 32
cenſebatur. A: 45
cenſ bis. 1: 74
cenſendo. 11: 38
cenſeote. 1: 72
cenſentibus. 14: 42
cenſeotium. 15: 23
cenſeotur. 12: 38
cenſeo. 3: 50
cenſere. 4: 30. H. 2: 32 | 1: 36.
cenſerent. 2: 29 | 3: 57, 65 | 13: 26. H. 1: 39
cenſeret. 2: 50 | 16: 28
cenſeretur. 2: 83
cenſet. 12: 9
cenſibus. 13. 51
cenſorem. 3: 34
cenſoria munia 18: 13
cenſoria mens. 12: 5
cenſorium funus Lucillii 4: 15 Ælii Lamiæ. 6: 27. Claudii. 13: 2. Flavii Sabini. H. 4: 47
Cenſorius pater. 6: 10
cenſus Galliarum. 1: 31 | 2: 6
cenſum agere. 1: 31 | 14: 46
cenſuerant. H. 1: 19. H. 2: 10
cenſuerat. 1: 79 3: 64 | 4: 20 | 6: 3 | 14: 45 15: 20 | 16: 12. H. 2: 91. H. 4: 9
cenſuere. 1: 8 | 3: 72 | 4: 35, 74 | 13: 8
cenſuerint. 12: 41
cenſoria. 1: 30 | 11: 13
cenſoribus. O: 35
cenſoriæ, 12: 5
cenſorio. 3: 66 | 6: 27
cenſoris. 11: 25 | 12: 4. H. 1: 9
cenſorium. 4: 25 | 6: 10 | 13: 23 H. 4: 74
cenſorum. 1: 25
cenſui. 1: 31 | 5: 6
cenſuiſſe. H. 4: 8
cenſuiſſent. 3: 18, 18, 23 | 13: 10
cenſuiſſet. 3: 57 | 16: 34
cenſuit. 1: 76 | 2: 32, 36 | 3: 17, 33, 47, 68 | 4: 20, 31, 56, 66, 71 | 11: 22 | 12: 53 | 14: 48 | 16: 21. H. 4: 4, 9, 40, 44
cenſura H. 4: 41
cenſuræ. 2: 33
cenſuram. H. 1: 52. H. 3: 66
cenſus. 1: 33 | 2: 6, 33, 37 | 6: 41 | 14: 46
centena. 11: 25
centeni. G: 6, 12
centenos. 2: 13. H. 1: 24. H. 5: 11
centeſimæ. 2: 41
centeſimam. 1: 78
centeſima rerum venalium. 1: 78. vectigal. 2: 41.
centurionatum agere. 1: 44
centuries. 2: 47 | 12: 53 58
centurum. 3: 55 | 15: 18. H. 2: 27. H. 3: 17, 71. H. 5: 19 G: 39. O: 24, 25
centuriam 1: 28. H. 2: 89
centurias. H. 1: 51. H. 3: 68
Centumvirales. O: 38
Centumviros. O: 7, 38
centurio. 1: 6, 20, 23, 28, 29 | 6: 24 | 12: 45 | 13: 9 14: 59 | 15: 5, 25, 68 | 16: 19, 13. H. 1: 43, 58, 84. H. 3: 22, 54, 57. H. 4: 49, 58. A: 22
centurionatum. 1: 44
centurione. 1: 77 | 3: 75 | 14: 18 | 15: 10, 18, 62 | 16: 9. H. 2: 85. A: 28
centurionem. 1: 23, 41 | 2: 65 | 6: 14 | 13: 9 | 14: 58 | 15: 12, 30, 49. H. 1: 30, 67. H. 2: 8, 92. H. 4: 49
centuriones. 2: 20, 32, 35, 42, 61, 66 | 2: 12, 55, 67, 76 | 3: 13, 74 | 4: 2, 73 | 11: 32 | 12: 18 | 14: 15, 31, 64 | 15: 27, 50, 51, 68 H. 1: 18, 18, 56, 59, 80, 82, 88. H. 2: 5, 39, 58, 60. H. 3: 3, 19, 22, 31, 44. H. 4: 16, 36, 50 | A: 25
centurioni. 1: 6, 26 | 14: 8, 59. H. 1. 46, 84. H. 4: 49
centurionibus. 1: 17, 21, 80 | 11. 37 | 14: 27 | 15: 61, 65. 16: 36, 46, 58. H. 2: 18, 19, 29. H. 3: 9, 43. H. 4: 14, 19
centurionis. 6: 24 | 12: 46. H. 1: 85. H. 4: 50
centurionum. 1: 17, 31, 32 | 15

2 | 6: 35 | 12: 17, 41 | 13: 18 | 14: 10. H. 1: 38, 46, 51, 80. H. 2: 56, 81, 89, 98, 101. H. 3: 23, 49, 56, 6.. H. 4: 57, 61. H. 5: 20. A: 19
ceperant. 6: 30
ceperat. 1: 8 31
cepere. 3: 58 | 12: 55
cepheo. H. 5: 2
cepi. H. 4: 32
cepiſſe. 4: 31 | 14: 58 | 15: 50; H. 4: 3, 17, 41
cepiſſet. 16: 16
cepit. 2: 52 | 3. 42 | 6: 26. H. 3: 80. H. 4: 39, 78
Cecinam. 1: 55 | 4: 13
Cereales. H. 2: 55
Cerealium. 15: 74
Cereri. 2: 49 | 15: 44, 53
Cereris. 15: 53
Ceriale. 16: 17. H. 4: 79
Cerialem. H. 4: 75, 86. H. 5: 18, 20
Cerialem Aricinm. 15: 74 | 16: 17
Cerialem Petilium. H. 3: 59 H: 4: 68. A: 8
Ceriali. H. 3: 59. H. 4: 76
Ceriali Petilio. 14: 32. H. 3: 79, 80
Cerialis. 14: 32. H. 4: 71, 72, 75. 77, 78, 79, 86. H. 5: 14. 15, 16, 19, 11, 21, 23, 24. A: 8, 17
Cerialis Petilius. H. 3: 78. H. 4: 71. A: 17
Cerialis Turullius. H. 2: 22
cernebantur. 2: 12 | 4: 22
cernebatur. 2: 10
cernens. 16: 9. H. 4: 86
cernentes. H. 4: 34
cernentibus. 16: 29
cernere. 1: 65
cernerent. 15: 14
cernerent. 6: 38
cerni. 1: 59 | 4: 7
cernuntur. 1: 14
certa. 12: 3, 66 | 15: 43. H. 1: 16: H. 2: 45. H. 4: 81 | G: 30
certabant. 2: 30 | 3: 31 | 4: 55. H. 1: 15, 90. H. 2: 41. H. 3: 27, 61. H. 4: 37. A: 26
certabatur. 3: 65 | 11: 23 | 12: 35, 40. H. 2: 50. H. 4: 76. H. 5: 15. A: 36
certam. 12: 65. O: 9
certamen Aſiæ pro templo Auguſti 4: 55.
certamina ex honeſto. 3: 55
certamina ſacra. 14: 21
certamina vitiorum 14: 15
certamen luſtrale 16: 4
certamen virtutis affectus felicium 15: 16 virtutis & modeſtiæ. H. 3: 11
certamen. 2: 36, 51 | 3: 31 | 4: 40, 63 | 12: 64 | 13: 2: 18 | 15: 11, 16, 23. H. 1: 38 H. 2: 68. H. 3: 11, 29, 61. H. 4: 6, 9, 23, 43, 67, 78. H. 5: 15
certamina. 1: 2 | 3: 55 | 4: 32 | 14: 15, 21. | 15: 2. H. 2: 5, 38. O: 13, 36
certamine. 1: 54 | 2: 61 | 3: 43 | 12: 1 14: 12, 25 | 15: 27 | 16: 4. H. 1: 51 57. H. 2: 11, 57. H. 5: 83. H. 4: 18, 48, 72
certamini. H. 3: 81
certaminibus. 1: 43, 54 | 3: 12 | 14: 21. H. 1: 60
certaminis. 14: 20
certaminum. 1: 28. H. 2: 70. O: 5
certandi. 14: 20
certandum. H: 2: 88. H. 4: 61
certant. H. 1: 47
certante. A: 26
certantibus. 3: 45 | 6: 41 | 12: 23. H. 5: 2
certantis. 1: 39. O: 39
certare. 15: 1. H. 1: 45. H. 3: 2. H. 5: 13
certaremus. H. 2: 47
certarent. 2: 86. H. 2: 31. H. 4: 34
certaret. 2: 88 | 13: 21 | 15: 6. H. 3: 70
certaretur. 2: 46. H. 1: 50
certaſſe. H. 5: 16
certatim. 1: 29 | 3: 17, 65 | 11: 31 | 12: 7 | 15: 48 | 16: 11, 22 | H. 1: 44. H. 2: 23: 72. H. 4: 41, 55
certatū. 18: 10. H. 4: 16
certatum. 2: 20 | 11: 60 | 13: 57. H. 1: 70. H. 3: 77. H. 4: 27
certatum eſt. A: 30
certaturi. H. 2: 97
certaturos. 1. 2: 32.
certaturus. 1: 4 | 5: 10
certavere. 1: 78 | 2: 21. H. 1: 64. A: 5
certaviſſe. 12: 22
certavit. H. 2: 95. H. 4: 36. H. 5: 11
certe. 1: 43 | 4: 4 | 11: 39 | 14: 52, 59 | 16: 21. H. 2, 44: 76. H. 4: 17. 42, 58. G: 55. A: 45. O. 12, 1, 11. 26, 33
certemus H. 2: 47
certet. 14: 61
certi. H. 2: 55
certior. 6: 37. H. 1: 70
certiora. H. 3: 52
certis 1: 17, 24, 25 | 2: 54, 73 | 12: 24 | 15: 3 | 16: 4. H. 2: 86. G: 9: 11, 27
certus conſilii. H. 1: 46. deſciſcendi. H. 4: 14. deſtinationis. 12: 32. eventus. 14: 36. relinquendæ vitæ. 4: 34. ſpei. H. 4: 3. exitii. 1: 27
certa maris. H. 4: 81
certo anni *ſc. tempore*. H. 5: 6
certus jam alveo Rhenus. G: 32
Certus Quinctius. H. 2: 16
Cervarius Proculus. 15: 71 | 15: 50
cervicem. 1: 53 | 6: 14 | 15: 57, 67 | 16: 10
cervici. 16: 38
cervicibus. H. 1: 16. H. 4: 46
Ceſellius Baſſus. 16: 1
Ceſennius Pætus. 15: 6
Ceſius Naſica. 12: 40
Ceſoninus Suilius. 11: 36
Ceſonius. 11: 36
ceſpes. 1: 19, 65. G: 27
ſuper ceſpitem extra reddere. H. 4: 53
ceſpitem. 1: 62. H. 4: 53
ceſpites. 1: 18
ceſſabatur. 15: 35
ceſſaretur. 3: 28
ceſſaviſſe. 3: 58
ceſſerant. 14: 31. H. 5: 9
ceſſerat. H. 3: 10, 66
ceſſere. 1: 2 | 14: 25 | 15: 45. H. 1: 8. H. 2: 3. H. 4: 16. H. 5: 11
ceſſerit. H. 5: 2: O: 13
ceſſerunt. 6: 32
ceſſiſſe. 4: 43 | 11: 35. H. 2: 55
ceſſiſſent. H. 5: 10. A: 18
ceſſiſſet. 3: 16. H. 3: 69
ceſſiſti. H. 2: 76
ceſſit. 1: 56 | 2: 23. 64 | 4: 29 | 12: 41 | 13: 39 | 15: 54. H. 2: 59. H. 3: 29. G: 36. A: 5
ceſſura. 1: 28 | 14: 36. H. 3: 70
ceſſuræ erant: H. 1: 12
ceſſuram. H. 2: 32
ceſſuris. 1: 46
ceſſuros. 12: 34 | 14: 36: H. 15 70
ceſſurum. 3: 22 | 4: 21 | 15: 15
ceſſurus. H. 3: 78
Ceſtrici ludi. 16: 21
C. Ceſtius. 6: 7, 31
Ceſtius Gallus. H. 5: 10
Ceſtius Severus. H. 4: 41
Ceſtius. 6: 7 | 13: 30
C. Ceſtius. 3: 36
Cornelius Cethegus. 4: 17
Cethego Labeoni. 4: 73
cetris. A: 56
C. Cetronius. 1: 44
Cetronius Piſanus. H. 4: 50
Chalcedonii. 12: 63
Chaldæi. 2: 27 | 3: 22 | 6: 20 | 1:1 22, 52, 68 | 14: 9 | 16: 14
Chaldæi. 2: 27. pro crimine

objecti. 12: 18, 52
Chaldæorum art. 6: 20 | 16: 14
monita. 1:1 68
Chaldæorum prædicto de Nerone. 14: 9. per Chaldæos quaſi um in domum Cæſaris. 3: 12
Chaticles. 6: 50
Chamavi. 13: 55. G: 33: 34
Chaſuari. G: 34
Chatci. 1: 38, 60 | 2: 17, 24 | 11: 48, 19 | 13: 55. H. 4: 79. H. 5: 19. G: 19, 35, 36
Chauci. 1: 38. interauxilia Germanici. 1. 60. inferiorem Germaniam exterrent. 11: 81. Anſibarios pellunt. 13: 55. pro Civili militant. H. 4: 79. H. 5: 19
Chaucorum deſcriptio. G: 35. terra. 2: 24
Chauci majores. 11: 19
Cheruſci. 1: 56, 59, 64 | 2: 9, 11, 17, 16, 44, 45, 46 | 11: 16 | 12: 18 | 13: 55, 56 | 6: 36
Cheruſci. 1: 56. Arminius eos comitat. 1: 59, 60 | 2: 9. profligantur à Germanico. 2: 17 Suevorum hoſtes. 2: 44. Roma Regem perunt. 11: 16. Cattorum hoſtes. 12: 28. ſubiguntur. G: 36. internæ diſcordiæ. 2: 26. de Cheruſcis triumphus. 2: 41. eos petunt Anſibarii. 13: 56
Cheruſcorum rebellio. 13: 55
Cheruſcis. 1: 56, 64 | 2: 19, 41, 46
Cheruſcorum. 2: 17, 46 | 11: 16. G: 36
Cheruſcos. 1: 59 | 2: 9, 26, 44, 46 | 13: 36
Chiliarchus. 15: 51
Chilo Vettius. H. 1: 37
Chlamyde. 12: 56
Choro. 11: 31
Chriſtiani. 15: 44
Chriſtus. 15: 44
cibi. 6: 23, 26. H. 3: 38. G: 23
cibis. 2: 33
cibo. 12: 67. H. 2: 5, 22. H. 3: 22. G: 14
ciborum. 1: 68
cibos. 1: 65 | 2: 22 | 3: 14 | 4. 54 | 13: 16. H. 2: 88 G: 7
cibum. 6: 50. H. 3: 36. G: 22
Cibyraticæ. 4: 13
cicatrices. 1: 35
Cicero. 4: 34. O. 12: 16, 17, 28, 21: 21, 24, 25, 26, 30, 32, 35, 37, 38, 40
ciebant. H. 4: 78
ciere arma. 15: 59
ciere bellum. H. 3: 41. belli molem. 15: 2. exercitus. H. 3: 82. nomen. 1: 21 | 14: 64
ciere principes auctoreſque. H. 1: 24
ciere pugnam. 3: 41. teſtem. H. 1: 17
ciere nomine. 2: 81. è coloniis. 15: 33
ciens. 2: 81 | 1: 23, 41. H. 2: 25. H. 3: 10. H 5: 17
cierentur. 14: 61
cieri. 11: 30
cieret. 14: 64 | 15 59. H. 5: 1, 41
ciet. 11: 2. H. 1: 84
cietum. H. 2: 29
Cilicem Thamyram. H. 2: 3
Cilices. 2: 78. Coſſutianum deferunt. 13: 33
Cilicum Legati. 16: 21
Cilicum Reguli. 2: 78, 80
Cilicum Rex. 2: 42
Cilicum agreſtium nationes: 12: 55
Cilices. 2: 80 | 13: 33
Cilicia. 2: 58, 67, 80 | 3: 48 | 13: 8
Cilicum. 2: 42, 78, 80 | 12: 55 | 16: 21
Cilnius Mæcenas. 6: 11
Cilo Junius. 12: 21
Cimbri. H. 4: 73. G: 37
Cincia lex. 11: 5 | 13: 42 | 15: 20
cincta. 15: 38 H. 3: 77
cincti G: 40
cincto. 12: 56
cinctos. 12: 31
cinctus. H. 4: 18
cinerem. H. 5: 7
cineres. 1: 39, 69 | 3: 2 | 14: 22 | A: 5: 17
cineribus. 2: 75, 77
cingere. 6: 34 | 2: 3 | 13: 41 | 12: 17 | 1: 77. H. 3: 27. G: 45. H. 2: 6 | 1: 80
Cingonius Varo. 14: 45. H. 1: 6, 37
Cinithios. 2: 62
Cinna. H. 3: 51, 83
Cinnæ. 1: 1
Cintio. 15: 25
cinxerant. H. 2: 25
cinxit. H. 2: 59
Cioyra. H. 2: 3
Cinyrades. H. 2: 3
Circenſe ludicrum Claudiæ gentis. 15: 23. in necem Chriſtianorum editum. 15: 44
Circenſes ludi Cereris. 15: 53, 74 | 12: 41
Circenſibus ludis præit effigies Germanici. 2: 83
Circenſibus ludis ſedere. 11: 11
Circenſes. 2: 83 | 11: 11 | 12: 41 | 13: 23, 44, 53, 74
Circi. 6: 45 | 15: 38, 53
circo. H. 1: 4, 32. H. 2: 21, 91 | H. 3: 2
circulis. 3: 54
circulo. 15: 44
circulos. A: 43
circum. *ſubtr.* 1: 15 | 2: 49. H. 1: 72. H. 2: 94
circumagere. H. 4: 19
circumagi. H. 3: 73
circumcidere. H. 3: 5
circumciſa. O 32
circumciſis. A: 19
circumdare clauſtra. 4: 49
circumdare cuſtodia. 2: 4 | 15: 69 | 16: 10
circumdare alicui miniſteria. H. 2: 59. principatus famam. H. 4: 11
circũdare paci egregiam famam. A: 20
circumdare ſupremorum imaginem. H. 4: 45
circumdatæ ſtationes. 1: 50
circumfundere. 3: 46. agmen. 13: 40. auxilia. H. 4: 33. cohortes. 12: 38
circumfundi *alicui*. 1: 68
circumjicere caſtra mænibus. 38, 16
circumjecta ſaltibus planities. 2: 11
circumjecti cuſtodes. 6: 19. civitates H. 3: 41. nationes 6: 31 mænia. H 5: 11. oppida. 4: 27. tecta. 15: 37. vehicula. 14: 37
circumdat. 2: 4 | 14: 8. G: 16.
circumdata. 2: 67. H. 3: 21. H. 4: 45
circumdatæ. 1: 50. A: 20
circumdatam. 6: 14
circumdati. 15: 69
circumdatis. H. 1: 54
circumdatos. H. 3. 63. H. 4: 59
circumdatum. 2: 29
circumdatus. 12: 21. H. 4: 18
circumdederunt. O: 37
circumdediſti. 14: 53
circumdedit. 6: 41 | 15: 25 | 14: 2. 15. H. 3: 69 H. 4: 75. A: 20
circumductos. H. 3: 54
circumferat 15: 69
circumferebatur. H. 4: 34
circumferre. 13: 37
circumferret. 2: 52
circumflui. 6: 37
circumfudiſſet. H. 2: 19
circumfudit. 3: 46
circumfundant. 4: 20
circumfunderentur. 12: 27
circumfundi. O: 6
circumfundit. 13: 40
circumfundunt. 12: 38

circumfunduntur. 1:68. H. 5:18
circumfuſæ. 1 : 56
circumfuſa ſunt. H. 4: 33
circumfuſas. 3:5. H. 2: 70
circumfuſos. 1: 41
circumgrederentur. 12 : 28
circumgredi. 2: 17 | 4 : 73
circumgrediuntur. 1: 64
circumgreſſi. 2: 25
circumjacentium: 2: 72
circumibant. H. 3 : 37
circumibat. H. 4 : 70
circumjecerat. H. 3: 26
circumire avia H. 4: 70. domos 2 : 29. ſaucios. 1: 71 tentoria 1 : 28. terga. A : 27
circumjecta. 1 : 21 | 4 : 27 | 14 : 37 | 15 : 37. H. 5 : 11
circumjectæ 12 : 31
circumjectum. 2: 11.
circumjectas. 6: 31. H. 3 : 42
circumjecti. 6: 19. H. 4 : 2
circumire. 1: 71 | 2: 29 | 4: 50 | 12: 34 | A :37
circumiretur. A : 25
circumiisſſi. 1: 28. H. 2: 28. H. 4 : 34
circumluit: H. 4: 12
circumpoſuit. 14 : 15 : H. 2: 59
circumſediſtis. 1: 42
circumſedit. 3: 20. H. 4: 36
circumſeſſi. 4: 36
circumſidebatur. 1: 57
circumſidere. 15: 5 H. 4 : 84
circumſideri. H. 3: 69. H. 4: 54
circumſidet. 1: 70 | 4: 24
circumſiduot. 3: 38
circumſiſtere curiam. 5: 4. Lectum. 14: 8. Regem. 6: 34. ſigna. G. 2: 41. vias. 15: 15
circumſpecta. 14 : 33
circumſpectabant. H. 1: 55. H. 3 : 73
circumſpectabantur. 4 : 69
circumſpectabat. H. 2 : 74
circumſpectans. H. 4 : 8
circumſpectantes. A : 32
circumſpectare. H. 2: 29
circumſpectis. 12: 35 | 13: 39
circumſpicere. 14 : 35. H. 2: 6
circumſtantibus. 1: 67
circumſtantium. 1: 21, 22
circumſteterant. O: 8
circumſtetat. 13: 52. H. 1 : 17. H. 4 : 79
circumſtetere. 15 : 25
circumſtiterant. H. 3: 31
circumſtrepebant. 3: 36
circumſtrepitur. H. 2: 44
circumſtrepunt. 11: 31
circumſurgentibus. 1: 64
circumvaſere. 12: 43
circumvecta. H. 4: 71 | A : 10
circumvecti. A : 28
circumvehi. A : 38
circumvenire egreſſus. 1: 68. ignaros, incautos. A : 37. naves. 12 : 17 Regiam armis. 12 : 50 tribunal agmine 1: 25. urbem. 12: 16
circumveniri criminibus; 1: 13. cuſtodiis. 14: 25. hoſtibus. 15: 4. jactu ignium. 15: 11. inſidiis. 2 : 71: odio. 12: 29. falſo teſtimonio. H. 4 : 11
circumvenerunt. H. 2 : 15
circumveniebant. A : 37
circumveniebantur. 15 : 38. H. 2: 12
circumveniebatur. 1: 65
circumveniendi. 6 : 4
circumveniens. 2: 6
circumvenientes. H. 5: 15
circumvenirent. 1: 68
circumvenirentur. 14: 25. H. 3: 82
circumveniret. 12: 14
circumveniretur. 15 : 11. H. 4: 66
circumveniri. 4: 24
circumvenit. H. 3: 42
circumveniunt. 1: 25 | 12: 16, 50
circumveniuntur. 14 : 32
circumventas. H. 4: 77
circumventi. 1 : 69 | 3: 74 | 15: 4. H. 2 : 43
circumventi ſunt. 1: 33. H. 4 : 28
circumventos. 13: 43
circumventum. H. 4 : 10
circumventus. 1: 71 | 12: 19
circumvolitantium. H. 2: 50
Cirtenſes. 3: 74
cis 1: 56 | 11 : 19, 30 | 12: 56
ciſternæ. H. 5 : 11
citus eques. H. 3 : 16
citus equo Numida. H. 2: 40
citus ignis. 15 : 38
citus ſermo. H. 1: 53
citum agmen. 1 : 63
citi milites. 11 : 1
citæ cohortes. 12: 31
citæ Legiones. 14 : 26
citæ Naves. 2 : 6
citandis. 3: 25
citatus. 1: 44
citerior. 4: 45. H. 1: 49. H. 4: 39
cithara. 14 : 14 | 15 : 65 | 16 : 4. H. 2 : 8 | 14 : 15
citharœdus. 15: 65
citi. 11: 2 | 12: 12 | 14 : 26
citra. 12: 22. H. 3: 23. G : 16. A: 1, 10, 25, 35. O : 27, 41
civem. 4 : 43 | 11: 16 | 16: 28
civerat. 15: 33
cives. 1 : 9, 15, 42 | 3: 54 | 4 : 14, 36, 38 | 11 : 24 | 12: 11. H. 3: 33. O : 37
civibus. 3: 17 | 13: 41 | 15: 48. O : 37
Civica Proconſul: A : 42
Civilis Claudius. H. 4: 13
Civilis Julius. H. 1: 59
civiliter. 3: 76 | 4: 21. H. 2: 9
civis. 3: 11 | 15: 11. H. 4: 5
civicam coronam. 3: 21 | 16: 15
civile. 1: 33, 36, 54 | 2: 34, 76 | 3: 22 | 6 : 13. H. 1: 79, 83. H. 2 : 6, 47, 82. O : 30
Civile. H. 4 : 19, 35. 37, 60
Civilis ſuos in verba Veſpaſiani adigit. H. 4: 21. frumentatores aggreditur. H. 4 : 35. vetera circumſidet. H. 4: 36. vincit. 4: 27.
C. Labeonem perſequitur. H. 4: 70. victus a Ceriale. H. 5: 18. Romanos quadripartito invadit. H. 5: 2. votum Civilis barbarum. H. 4 : 61. Rhenum nando, tranſmittit. H. 5: 21
civilem. 1: 8
civiles. 1: 41. H. 2: 38
civilis 1: 16 | 2: 43 | 3: 27 | 4: 17, 44 | 14 : 27: H. 1: 6, 34, 75, 82, 85. H. 3 : 7, 15, 35, 72. H. 4: 1, 4, 72 H. 5: 9, 10
civilis præda. H. 3. 25
civilis victoria. H. 4: 18
civile diſſidium. 14 : 60
civile ingenium. 1: 33 | 6: 11
civile ſilentium. 6: 13
civiles artes. A : 39
civiles diſcordiæ. 1: 1 | 1: 43.
civilia arma parari nec poſſunt per bonas artes. 1: 9. pluſquam civilia agitare. 1: 12
civilia loqui de ſe. H. 4: 3
civili bello plus militi licet quam ducibus. H. 2 : 29 ſingulorum audacia. H. 3: 57. capti in prædam non vertuntur. H. 2: 44. nihil tutius feſtinatione. 1: 62
civiliter accipere. 3: 76
civilia. 1 : 9, 12, 78 | 2: 81 | 13: 6, 46. H. 1: 2, 46. H. 2 : 11. H : 4: 3 | A : 13
civitates. 1 : 34 | 3 : 40, 44, 60, 65 | 4 : 55. H. 2 : 8, 51, 63, 76, 78. H. 2: 62, 82. H. 3: 42 H. 4: 17, 25, 36, 37, 66, 67 68, 70, 71, 79. G: 13: 19, 30, 43, 44. A: 14, 19, 20, 25
civitati. 2: 34 | 4 : 13 | 13 : 49 | 14: 51. H. 1: 69. G: 12
civitatibus. 3: 6 | 4: 37: H. 1: 51 | H. 2: 69. G: 15. A: 1: 12. O: 40
civitatis. 1 : 48, 54 | 2: 33 | 3: 65 | 4 : 17, 29 | 6 : 5 | 11 : 23 | 14: 53 | 15: 15 | 16 : 23. H. 1: 8, 61, 69, 71, 73. H. 2:

3, 10, 64, 90, 92. H. 3: 5, 45; 64. H. 4: 8, 56, 61, 65, 69. 72. G: 10. O: 8, 32. 37. 39. 41
civitas *Roma ſalvæ.* facile credit omnia. H. 1: 19. fecunda gignendis inimicitiis. H. 2: 92. omnium gnara, nihil reticeos. 11: 7. patata ſervitio. H. 4: 1
clades Allienſis, Cremerenſis. H. 2: 91. Caudina, Numantina. 15: 3. Lolliana, Variana. 1: 10. Germanica. H. 4: 12. Lugdunenſis *incendio ſcil.* 16: 13. Romana. 13: 57. G: 37
clade. 2: 3. 46 | 11: 19 | 12: 27, 32 | 13. 37 | 14: 32. H. 3: 21. H. 4: 70. H. 5: 12
cladem. 1: 49 | 4: 62, 63 | 15: 15 | 16: 13. H. 2: 44. H. 3: 23. H. 4: 72. H. 5: 17
clades. 1: 10 | 2: 24 | 3: 6, 73 | 4: 64 | 14: 29, 33 | 15: 38, 46. H. 2: 50, 65. H. 3: 77. H. 4: 77
cladibus. 2: 55 | 6: 36 | 15: 39 | 16: 16. H. 1: 2, 8. H. 2: 23, 66, 91. H. 4: 37. H. 5: 24. A: 41
cladis. 1: 57, 61, 62, 71 | 12: 28 | 13: 57 | 14: 64 | 15: 13, 26. H. 2: 35. H. 3: 54, 72. H. 4: 12, 18: 20, 25. H. [illegible] 4
cladium. 15. 72. H. 1: 50, 86
clam. 2: 40. H. 2: 8
clamitabant. 3: 4. H. 2: 18. H. 3: 10
clamitabat. 1: 58 | 3: 46 | 11: 34 | 16: 10, 28
clamitabunt. 3: 54
clamitans. 1: 18, 35, 38, 65 | 4: 50, 70 | 11: 36 | 15: 10
clamitando. 3: 32
clamitantes. 1. 21. H. 2: 29. H. 3: 84
clamitare. 12: 35
clamitarent. 3: 23
clamitaret. 2: 24 | 4: 42
clamitat. 5: 4 | 8: 7 | 14: 5
clamitaverat. 1: 30 | 4: 21
clamitavit. 4: 45
clamor. 1: 25, 35, 49, 64 | 8: 46 | 11: 35. H. 1: 62, 90. H. 2: 41, 46. H. 3: 24, 68. H. 4: 18, 29, 84. H. 5: 16
clamorem. 14: 35. A: 26. O: 9
clamoribus. 12: 43 | 14: 62. H. 1: 36. H. 3: 58, 73. H. 4: 49. H. 5: 22. A: 33. O: 15
clandeſtini 8: 40
clandeſtinis. 4. 27
clanis. 1: 79
clara. 1: 23 | 6: 22 | 12: 32, 35, 44 | 14: 37. H. 2: 67. H. 4: 27, 84, 55, 66, H. 5: 2. A: 32
claram. O: 37
clareſcere. 4: 52 | 11: 16 | 15: 37
clareſceret. H. 2: 53
clareſcere facinore. 4: 52. inimicitiis. 2: 53. luminibus. 15: 37. inter ancipitia. G: 24
clareſcit. O: 35
clareſcunt. G: 14
clari. 4: 33 | 6: 9 | 11: 25 | 14: 15, 58. A: 29, 32
Clarii Apollinis. 2: 54 | 12: 22
clariori H. 3: 58
clariora. O: 8
clariore. 15: 57
clariorem. 14: 19
claris. 1: 1 | 3: 23 | 4: 20, 61: 66 | 11: 37. H. 2: 86. H. 3: 9
clariſſima. 2: 37 | 3: 66
clariſſimæ. 5: 1
clariſſimarum. 3: 76
clariſſimes. 4: 8
clariſſimo. 1: 74 | 2: 33
clariſſimorum. A: 2
clariſſimum. 2: 63
clariſſimus. H. 4: 68
claritas. H. 1: 49
claritate. 2: 63 | 16: 30. H. 4: 15. A: 45
claritatem. H. 3: 39. G: 34
claritudo Arſacidarum. 6: 34. Cæſarum. 11: 2. nominis. 15: 71. familiæ. 15: 35. militiæ. 4: 6. principis 16: 24. ſtudiorum. 12: 8. virtutum. 15: 65. obſequiis protegenda. 3. 65
claritudini. 2: 43 | 3: 55 | 4: 23, 44 | 6: 10, 47 | 11: 10 | 12: 6, 19, 22 | 15: 23 | 14: 47, 57 | 15: 61 | 16: 7. H. 3: 86
claritudinem. 4: 6 | 6: 34 | 12: 28, 64 | 15: 35, 52 | 16: 24
claritudini. 13: 45
claritudinis. 13: 63 | 16: 17
claritudo. 1: 28, 43 | 3: 65 | 14: 53 | 15: 72. H. 1: 85. H. 2: 78
clarius. 16: 34
claro. 1: 28 | 4: 22 | 15: 48. H. 1: 72
clarorum. H. 1: 3. G: 27. A: 2
claros. 3: 27. H. 2: 10. H. 4: 39
clarum. 4: 74 | 11: 2 | 12: 3, 38 | 14: 52. H. 1: 22. H. 4: 73
clarus. 12: 29 | 13: 55 | 14: 31, 40, 47. H. 2: 37, 76, 77. H. 3: 44, 75. H. 4: 43. H. 5: 1, 21. G: 45. A: 18
claſſem. 1: 45 | 2: 15, 75, 81 | 12: 30 | 15: 46. H. 2: 14, 83, 100. H. 3: 6, 13, 40, 50, 57, 60. H. 4: 79. H. 5: 22, 23. A: 18
claſſes. 1: 9, 11 | 4: 5 | 14: 11; H. 1: 89. H. 2: 4. H. 3: 1, 2. H. 4: 52
claſſi. 2: 6, 23, 53 | 14: 62. H. 1: 87. H. 3: 47, 57
claſſiarii. 12: 56
claſſiario. 14: 8
claſſiariorum. 4: 27 | 14: 4 | 15: 51. H. 1: 36
claſſibus. H. 1: 23. H. 2: 83, 100. G. 2: 34, 44
claſſica. H. 2: 32
claſſicæ. H. 1: 31
claſſici. H. 2: 17
Claſſici. H. 4: 72. 76, 79
Claſſicianus Jul. 14: 38
claſſicis. H. 2: 22. H. 3: 50, 59
Claſſico. H. 4: 58, 74, 75. 77
Claſſico Julio. H. 2: 14
claſſicorum. H. 2: [illegible]4, 67
Claſſicus præfectus alæ. H. 4: 55. deſciſcit a Romanis. H. 4: 57. Voculam interfici jubet. H. 4: 59. ſuoris inſignia imperii. H. 4: 59. ſegnis gerendo bello. H. 4: 70. equites Cerialis fugat. H. 4: 79. Rhenum tranſit. H. 5: 19
claſſis. 1: 60, 70 | 2: 8, 25 | 5: 1 | 14: 3, 63. H. 1: 58. H. 2: 14, 15, 16, 32. H. 3: 12, 13, 36, 47, 56, 77. H. 4: 16. H. 5: 18, 21, 23. A: 7, 10, 25, 38
claſſium. H. 2. 76
Clavarium. H. 3: 50
Clavarium *donativi nomen.* H. 3: 50
claudæ. 2: 24
claudæ naves. 2: 24
claudere aditus. 12: 68. effugia. 16: 15. inceſſus. 6. 33. mare navibus. H. 2: 83. pontem. H. 2: 34. terga 3: 40. latus. 1: 51
claudantur. H. 3: 47
claudebant. 2: 20 | H. 5: 11
claudebantur. 4: 25. H. 1: 87
claudebat. H. 2: 34
claudendum. 4: 30
claudere. H. 4: 70
clauderentur. 2: 82
clauderet. H. 2: 85
clauderetur. A: 25
claudi. 1: 21
Claudia. 11: 8
Claudia Pulchra. 4: 52
Claudiæ. 6: 45 | 15: 23
Claudiæ *adject.* 1: 4 | 6: 8, 51 | 12: 2
Claudiæ Pulchræ. 4: 66
Claudiæ Quinctæ. 4: 64
Claudiæ Sacratæ. H. 5: 22
Claudiale. 13: 2
Claudiam. 6: 20

Claudiam. *adject.* 5 : 1 | 12 : 26
Claudiana. H. 2 : 8 . H. 3 : 9, 21, 27
Claudiale flaminium. 13. 2
Claudius Apollinaris. H. 3 : 57
Civilis v. ſupra Civilis. Coſſus. H. 1 : 69. Demianus. 16 : 10. Druſus. 1 : 1. Faventinus. H. 3 : 57. Julianus. H. 3 : 57. Labeo. H. 4 : 18, 56, 66. Marcellus. 1 : 3. Phirrichus. H. 2 : 16. Sagitta. H. 4 : 49. Sanctus. H. 4 : 62. Senecio. 13 : 12. Severus. H. 1 : 68 Timarchus. 15 : 20. Victor. H. 4 : 33
Claudianorum. 14 : 11. H. 5 : 12
Tib. Claudius Cæſar ſodalis Auguſtalis. 1 : 54. obviam it cineribus Germanici. 3 : 2. vilis & contemptus. 3 : 18. libidinum uxoris ignarus. 11 : 13. hebes & uxoribus devinctus. 11. 28 | 12 : 1. ad miſericordiam pronus. 11 : 36. vitæ cælibis intolerans. 12 : 1. ejus conſternatio ob nuptias Meſſalinæ cum Silio 11 : 31. ſocordia, vinolentia. 11 : 67. Agrippinam ducit. 12 : 5. pomœrium urbis auget 12 : 23. ſe D. Auguſto adæquat. 12 : 58. Neronem adoptat. 12 : 25. quintum conſul. 12 : 41. Agrippinæ minis exterretur. 12 : 1. ejus elegantia in dicendo. 13 : 3. templum in Britannia. 14 : 31. non judicium, non odium, niſi indita & juſſa. 12 : 3. XIV. annis imperat. O : 17. cæleſtes honores decernuntur. 12 : 69. Divus. A : 13.
Claudii ſancti & diis grati. 4 : 64. orti ex Sabinis. 11 : 24.
Claudiorum familia uſque ad principem Claudium ſine adoptione. 12 : 24. extincta in Britannico. 13 : 17
Claudiorum imagines 2 : 43 | 3 : 5, 4, 9
Claudius Demianus. 16 : 10
Claudius Narciſſus. 12 : 66
Claudio Nerone. 13 : 11
Tit. Claudio. 12 : 41
Claudio Victore. H. 4 : 33
Claudio Senecione. 13 : 12
Claudiorum. 2 : 43 | 3 : 5 | 4 : 9 | 13 : 17. 4. 1 : 16
Claudius. 4 : 64 | 12 : 25. H. 2 : 48
claudit. 14 : 63
clauditur. 15 : 69 | 16 : 9
Claudium, 2 : 3 | 3 : 3 | 11 : 1, 4, 25, 26, 28, 31 | 12 : 5, 25, 43 | 13 : 14. H. 1 : 89
Claudius Julianus. H. 3 : 57
Claudius Labeo. H. 4 : 70, 18, 56, 66
Claudius Phirrhicus. H. 2 : 16
Claudius Severus. H. 1 : 68
Claudius. 1 : 54 | 11 : 2, 13, 14, 19, 26, 37 | 12 : 4, 7, 8, 9, 20, 2 : 24, 29, 41, 53, 54, 56, 59, 60, 61, 66 | 31 : 2, 6, 26. H. 1 : 48. H. 5 : 9. A : 13
Claudius Apollinaris. H. 3 : 57
Claudius Civilis. H. 4 : 13
Claudius Coſſus. H. 1 : 69
Claudius Faventinus. H. 3 : 57
Claudius Sagitta. H. 4 : 49
Claudius Sanctus. H. 4 : 62
Claudius Timarchus. 15 : 20
claudunt. 2 : 80. G : 43
clauſa. 1 : 53 | 2 : 2 | 4 : 49 | 14 : 9. H. 2 : 49. H. 3 : 85. H. 4 : 64. G : 44
clauſæ. 11 : 28. H. 1 : 82
clauſam. H. 2 : 32
clauſas. H. 4 : 72
clauſerant. H. 4 : 64
clauſerat. 12 : 68 | 14 : 25
clauſere. 1 : 58
clauſi. H. 2 : 14
clauſis. 13 : 4. H. 1 : 48, 71, 76. H. 4 : 79. A : 19
clauſiſſent. H. 4 : 19
clauſiſſet. 6 : 33
clauſit. 1 : 66 | 16 : 25
clauſo. 2 : 40 | 15 : 64
Atta Clauſo. 12 : 25
clauſos. 15 : 4. H. 3 : 69. H. 4 : 46. A : 32
clauſtra. 2 : 59, 61 | 4 : 49 | 5 : 8. H. 1 : 6. H. 2 : 82. H. 3 : 2, 8, 43
clauſtra Ægypti. H. 2 : 82
clauſtra ærarii. 5 : 8
clauſtra annonæ. H. 3 : 8
clauſtra Imperii Rom. 2 : 61
clauſtra maris. H. 3 : 43
clauſtra montium. H. 3 : 2. terræ ac maris. 2 : 59
clauſtra Caſpiarum. H. 1 : 6
clauſtra contrahere. 4 : 49
clavus latus. O : 7
clauſulas. O : 22
clauſum. 2. 19 | 3 : 15 | 14 : 14, 34 | 15 : 24. H. 4 : 1, 38, 74. H. 5 : 4. G : 40. A : 45
clauſus. 15 : 53. H. 4 : 49
Appius Clauſus. 4 : 9 | 11 : 24
clavus. O : 7
Clemens. 1 : 28 | 2 : 39
Clemens Salienus. 15 : 73
Clemens Suedius. H. 2 : 12
Clemens Julius. 1 : 23
Clemens Arretinus. H. 4 : 68
clementer. 12 : 33 | 13 : 58 | 14 : 38. H. 3 : 32, 63. G : 1
clementi. 1 : 58
Clementi. 1 : 26
Clementi Suedio. H. 1 : 87
clementia. 2 : 73 | 3 : 68 | 6 : 14 | 12 : 32, 55. H. 1 : 72. O : 41.
clementiæ. 1 : 57 | 3 : 22, 50 | 4 : 74 | 6 : 30 | 14 : 23, 48. H. 1 : 71, 75. H. 2 : 63. H. 4 : 63.
clementiam. 2 : 10, 42 | 3 : 24 | 4 : 30, 50 | 5 : 6 | 11 : 3, 32 | 12 : 11, 52 | 13 : 11 | 15 : 22, 35. H. 2. 48. H. 3 : 19
clementior. 2 : 57
clementius. H. 3 : 52
Cleonicus. 15 : 45
Cleopatra Claudii pellex, 11 : 30
Cleopatræ Reginæ neptis Druſilla. H. 5 : 9
cliens. 16 : 32. H. 1 : 12, 81. H. 3 : 66
clientelæ. O : 3, 39
clientelæ. 3 : 55. Craſſorum. H. 2 : 72. Octaviæ. 14 : 61. propriæ. 13 : 37. regiæ. 12 : 36
clientelam. O : 9
clientelas. 3 : 55 | 13 : 57
clientelis. 12 : 36 | 14 : 61. O : 36
clientem. H 3 : 74
clientes. 4 : 2, 34, 68 | 12 : 30. H. 1 : 4. A : 12
clientibus. 2. 40, 55 | 4 : 59 | 13 : 19
clientis. 12 : 14
clientium. 1 : 57 | 3 : 9, 42 | 13. 47 | 16 : 22. H. 3 : 73, 86
clientulorum. O : 37
clientium. 2 : 45
Clitæ. 6 : 41 | 12 : 55
clivi. H. 3 : 71
Clodius Macer. H 1 : 7. Africæ rector. H. 1 : 11. occiſus juſſu Galbæ. H. 1 : 37. inſtigatus in arma. H. 1 : 73. legiones cohorteſque deligit. H. 2 : 97. ejus interfectores, H. 4 : 49
P. Clodius. 11. 7
Clodius Quirinalis. 13 : 30
cludere. O : 35
cludi. G : 45
cludit. H. 1 : 53
cluditur. O : 10
cludunt. G : 34
cluduntur. G : 45
Cluvidienus Quietus. 15 : 71
Cluvius. 13 : 20. hiſtoricus. 14 : 2
Cluvius Helvidii pater. H. 4 : 5
M. Cluvius Rufus. H. 1 : 8

Hiſpaniæ legatus. H. 1: 76. expeditio contra Albinum. H. 2: 58 ad Vitellium venit. H. 2: 63 adeſt colloquio, ſeu fœdere initniores Vitell. & Flav. Sabinum. H. 3: 65. diſceſſus Cluvii. ex Hiſpania citer. 4: 39 ejus laus. 4: 43
clypeus. 2: 83
Cn. Pompeius. 3: 22, 28 | 4: 7, 34 | 6: 18 | 12: 5 13: 6 | 14: 20 | 15: 2. H. 2: 38. H. 5: 9. O: 37, 38
Cn. Ænobarbus. 12: 3
Cn. Domitius. 4: 74 | 13: 10
Cn. Lentulus. 8: 27
Cn. Sentius. 3: 7
Cn. Lentulus. 4: 29
Cn. Sentius. 2: 74
Cn. Acerronius. 6: 45
Cn. Domitius. 6: 1, 45, 47
Cn. Julius Agricola. A. 4
Cn. Lentulus. 2: 32 | 3: 68 | 4: 44
Cn. Magnus. 6: 18
coacta. 2: 21 | 4: 58 | 16: 19
coactam. 13: 43
coacto. 12: 85. H. 1: 85
coactores agminis. H. 2: 68
coactum. H. 3: 85
coactus. 11: 8, 36 | 13: 37 | 14: 61. H. 2: 18
coaleſcere in conſenſum. H. 2: 37
coaleſcunt veſicula. H. 3: 53
coalita audacia. 14: 1. libertas. 5: 4, 53
coaleſcerent 3: 38 | 11: 24
coaleſceret. H. 2: 7
coalita. 14: 1. H. 4: 55
coalitam. 15: 16
coaluiſſe. 6: 44
coaluiſſent. H. 3: 53
coaluiſſet. H. 1: 21
coaluit. H. 4: 74
coarctaretur. O: 39
coargueretur. 13: 20
coargui. 3: 12
coarguit. G: 43
coartari Conſulatus. G. 1: 7
coaſpernantes. H. 1: 3
Cocceïo Nervæ. 15: 72
Cocceïo Proculo. H. 1: 24
Cocceïanum Salvium. H. 2: 48
Cocceïus Nerva. 4: 58 | 6: 26
codicilli. 3: 67 | 5: 1 64 | 16: 17, 19. O: 7 | 14: 50 | 1: 6 | 3: 86 | 4: 39 | 6: 9 | 11: 34 | 13: 20 | 16: 24. A: 40
cœlant. 12: 47
coegêre. 11: 17
coegit. 6: 42. H. 2: 43. H. 4: 42
Cœlaletæ. 3: 38
Cœlii. O: 38
Cœlianis. O: 21
Cœlio. O: 26
cœleſtis ignis. 12: 64. ira. 1: 30. H. 4: 54. religio. 5: 2. ſanguis. 4: 52. vox. 16: 22. vis eloquentiæ. O: 8
cœleſtes honores. 11: 69
cœleſtes minæ. H. 1: 18
cœleſtium curſus. H. 3: 4. magnitudo G: 9. periti. 4: 58
Cœlius Curſor. 3: 37
Cœlum Auguſto decretum 1: 73. diis datum. 13. 55
Cœlum vacuum. 15: 40
Cœli poſitio corporibus dat habitum: A: 10: 11
Cœlum ſuſpicere. G: 10. circumſpectare. A: 32
Cœlo recepta mens 1: 43.
Cœlo terraque prodigia. H. 1: 3
Cœlum. i. e. aer.
clarum. 1: 28. fœdum. A. 12
Cœlum & ſolum acrius animant. 6. 29
Cœli duritia. 15: 35. gravitas. 2: 85. humor. A: 12. ingenium. H. 1: 31. intemperies. 16: 13. H. 2: 94. mollities. 11: 66. temperies. 4: 35 | 4: 67. truculentia. 2: 24
Cœlo aſpera Germania. G: 2. de Cœlo tactæ ædes. 13: 24. regiones urbis. 14: 12
Cogiduno. A: 14
cœna. H. 2: 26
cœnam. 6: 5
cœnaret. 14: 14
cœno. 1: 63, 65. G: 12.
Cœnus. H. 2: 54
Cœranus 14: 59
cœperant. A: 37
cœperat. 13: 63. H. 1: 44. H. 4: 1
cœperint. 2: 38
cœpere. 1: 14 | 4: 63. H. 2: 97. H. 3: 34. H. 4: 46
cœpi. 11: 67
cœpimus. H. 1: 16
cœpit. 1: 41 | 2: 37 | 3: 55 | 4: 1, 37, 49 | 15: 54. H. 1: 36. H. 2: 47. H. 4: 14. H. 5: 26
cœptare fugam. H. 3: 73. honeſtum conſilium, proditionum. H. 2: 41
cœptare hoſtilia. H. 3: 70. ſeditionem. 1: 38, 45 | 2: 80
cœptata libertas. 4: 44
cœptus dies. 4: 25. ignis. 15: 38
cœpta anima. H. 2: 6. H. 4: 61
cœpta cæde. H. 5: 22. hieme. 12: 31. luce. 1: 65 | 3: 15 | 15: 55. nocte. 12: 13
cœptæ lucis obſcurum. H. 4: 50
cœptabant. 12: 32
cœptabat. 2: 81. H. 2: 29. H. 3: 81
cœptæ. H. 2: 21. H. 4: 50
cœptam. 1: 20 | 6: 30 | 11: 13, 19 | 12: 10 | 15: 73. H. 2: 88. H. 3: 11 | H. 4: 44
cœptante. H. 3: 4
cœptantem. 4: 27. H: 3: 73. H. 5: 10
cœptantes. 4: 24
cœptantis. 1: 56
cœptantes. H. 3: 70
cœptaret. 4: 19. H. 1: 7. H. 3: 1
cœptaverant. 1: 45
cœptavere. 1: 38
cœptaverint. H. 2: 41
cœpti. H. 2: 50
cœptus. 2: 57 | 4: 25 | 12: 24 | 15: 38
coërceantur. 13: 26
coërcere præceptis. H. 4: 8
coërcere domum ſuam. A: 29. legionem. H. 1: 23. militem. H. 2: 18. ſpes. 2: 43
coërceas. 3: 54
coërcebat. H. 2: 94
coërcere. H. 1: 33 | 2: 43 | 1: 11, 76. G: 11 | 2: 85 | 3: 60 | 13: 13, 53 | 16: 22 | 2: 25 | 4. 14. H. 4: 56
coërcens. H. 2: 48. H. 1: 38 | 2: 34 | 13: 62. H. 2: 18, 29, 82. G: 25. A: 20
coërcerent. H. 2: 96
coërceret. 1: 64 | 2: 40 | 6: 11. H. 2: 51. H. 4: 8, 19
coërceretur. H. 1: 11
coërcuit. 3: 52 | 11: 47. H. 1: 85
coërcitus. 2: 85. H. 1: 89 | 14: 33. H. 1: 17. H. 2: 23. H. 5: 9 | 14: 13 1: 46
coërcitio. 3: 52
coërcitionibus. 3: 26
coërcitis. 12: 54, 65
coërcitos. H. 1: 27 | 4: 3, 50. A: 33 | 11: 9. H. 1: 82
coërcuerit. 14: 44
coërcuiſſent. 6: 13
coërcuiſſet. A: 4
coërcuit. 3: 41 | 12: 13. A: 59
cœtibus. 4: 27
cœtu. 5: 7 | 11: 22, 36 | 13: 18 | 14: 17, 20. H. 4: 45. G: 24
cœtui. 1: 42
cœtum. 16: 4
cœtus. 1: 16, 76 | 3: 37, 40 | 12: 40 | 4: 48, 42, 57 | 11: 23 | 14: 56 | 16: 34. H. 1: 30. H. 2: 50. H. 4: 36
Coëum. 12: 61
coëunt. H. 2: 52. G: 11, 39
coëuntes. H. 4: 72
coëuntibus. H. 4: 76
coëuntium. 16: 5. H. 5: 27. G: 11
cogatur. O: 9

cogebantur. A: 19
cogebatur. O: 38
cogere Senatum. 4: 19
cogere in fiscum. 6: 2
cogere pecunias. 4: 45
cogere exercitum. 12: 15
cogerent. 1. 3: 6
cogerentur. 6: 2. H. 5: 13. O: 35
cogeret 13: 39
cogi. 6: 27
cogit. H. : 48
cogitanti. 1: 68
cogitantibus. . 1: 27
cogitare. H. 1: 16. O. 35
cogitarent. 3: 33, 40. H. 4: 17
cogitaret. 1: 7 | 12: 11. H. 3: 75
cogitasset. O: 1
cogitate. A: 32
cogitatio. H. 1: 23. G: 19
cogitatio. H. 1: 7. H. 4: 86. G: 38 | 12: 5. G: 18, 21. O: 16. O: 5. H. 2: 44, 74 | 4: 60 | 1: 54. A: 39 | 6: 26. A: 42. O. 28
cogitaveritis. 6: 8
cogitavisse. 4: 28
cogitavissent. 11: 6
cogitatio. O: 25
cognita. 2: 66 | 3: 39 | 4: 69 | 6: 7, 33 | 11: 3 | 12: 15, 40, 54 | 14: 39. H. 3: 15, 58
cognitæ. O: 34
cognitam. 1: 46 | 13: 15 | 15: 68. H. 4: 44
cogniti. H. 1: 1. H. 2: 87. A. 24
cognitio. 4: 42 | 16: 30. H. 2: 10. H. 4: 45
cognitio de famosis libellis. 1: 72
cognitio caussæ. 3: 17 | 15: 58
cognitionem excipere. 3: 10
cognitione 3: 22 | 4: 42. H. 2: 79. H. 4: 10
cognitionem. 1: 72 | 2: 28, 50 | 3: 10, 25 | 15: 58 | 16: 11. H. 2: 10. H. 4: 40
cognitionibus. 1: 75. H. 2: 84. O: 5
cognitionis. 3: 10, 17
cognitis. 4: 26 | 6: 2: 32 | 11: 9, 22 | 13: 15 | 14: 37, 51 | 1: 1. G: 1
cognitio. 2: 1: 46 | 4: 15 | 12: 31 | 14: 34 | 16: 56. H. 3: 42, 51. H. 4: 24. A: 16
cognitos. 13: 6
cognitum. 6: 28 | 11: 24
cognomen. H: 2: 43
cognomento. 1: 23 | 2: 6, 9 | 3: 71 | 4: 65 | 12: 16, 54 | 13: 39 | 14: 9, 15, 33, 60 | 15: 23, 40. H. 5: 2.
cognomentum. 1: 31 | 11: 4, 11, 25 | 12: 53 | 14. 27 | 15: 74
cognoſcam. O: 33
cognoſcebant. O: 34
cognoſcenda. O: 8
cognoſcendæ. 2: 59
cognoſcendis. O: 29
cognoverat. 2: 79 | 12: 15 | 14: 26 | 1: 35
cognovit. 13: 32 H. 2: 25. O: 30: 31
cogor. 4: 20
cogunt. 6: 3
coguntur. 4 [illegible] : 24
cohæredem [illegible]
cohærentibus. G: 16
cohibeantur. 2: 10 | 15: 28
cohibebat. 4: 6
cohibebitur. 6: 16
cohibendum. A: 7
cohibentur. H. 3: 18
cohibetur. 15: 22
cohibere. 12: 31. G: 9
cohiberent. 3: 44. H. 3: 68
cohiberet. 3: 18
cohiberi. 3: 56
cohibi. H. 3: 48
cohibita 3: 33 | 13: 28 | 15: 43
cohibita ſunt. 15: 54
cohibitam. 3: 3
cohibitas. 5: 3
cohibiti. H. 2: 68
cohibitus. 11: 10
cohibuere. 2: 24
cohibuit. 1: 56 | 11: 25 | 13: 41 | 16: 16. H. 1: 8:
cohoneſtarentur. 3: 76
cohors. 3: 46 | 14: 15. H. 1: 31, 38. H. 2: 14, 17. H. 3: 47, 57. H. 4: 16. A: 28
cohortarer. H. 1: 83
cohortari. H. 1: 56
cohortatione. H. 2: 9
cohortationibus. 14: 30
cohortatur. 12: 49
cohortatus. 3: 20
cohortatus eſt. A: 36
cohors Uſipiorum. A: 28
cohors excubias agens. H. 1: 24
cohortes legionariæ. 12: 38. leves. 1: 51 | 2: 52 | 3: 39 | 4: 73. prætoriæ. 1: 7, 8, 17, 24 | 2: 16, 20 | 3: 2, 4: 1, 6, | 11: 31 | 12: 36, 56. H. 1: 74. ſubſidiariæ. 1: 63. ſingulorum militum. H. 2: 93. urbanæ. 4: 5. H. 1: 26, 87. H. 3: 64
cohorte. 1: 29 | 3: 20, 48 | 13: 48 | 15: 10, 69. H. 1: 2, 68. H. 4: 16
cohortem. 2: 21 | 3: 20 | 6: 9 | 12: 69. H. 2: 64, 80. H. 2: 63. H. 4: 27, 70, 79
cohortes. 1: 17, 24, 34, 49, 51, 63 | 1: 13, 16, 17, 32, 80 | 3: 2, 45 | 4: 2, 5, 73 | 11: 31 | 12: 16, 31, 36, 38, 39, 40, 42 | 13: 21, 27, 38 | 14: 11, 26
Coi. 12: 61
coibatur. 4. 69
coire. O: 6
coiremus. H. 4: 64
coirent. H. 3: 12
coiretur. 2: 65
Cois. 4: 14 | 12: 61
colam. O.: 4
Colchos. 6: 34
colebamus. 6: 8
colebant. O: 36
colebat. 14: 22
colentium. 1: 5
colere. 3: 55. H. 3: 49. H. 4: 64 | O: 9
colere pro habitare. 2: 41. G: 16. A: 11, 12, 6. G: 29, 32.
colerent. 12: 61
colerentur. 13: 42
coleret. 1: 59.
coleretur. 2: 83
coli. 1: 10 | 3: 33, 55 | 4: 2 | 11: 16. H. 4: 22. H. 5: 5
colimus. 13: 21
colit. H. 4: 15, 81
colite. H. 4: 74
collapſum eſt. 15: 34
collata. 15: 73. H. 3: 57
collationibus. G: 29
collato. H. 2: 42
collatus eſt. 12: 4
collaudavit. H. 2: 69
colle. 2: 80. H. 2: 25
collecti. 2: 24 | 14: 27. A: 37
collectis. H. 2: 12
collecto. 1: 12
collectos. 2: 11
collectum. H. 4: 71. H. 5: 13. O: 32
collega. 1: 24 | 4: 7. H. 3: 66
Collega. cos. A: 44
collegam. 2: 42 | 3: 6, 11 | 6: 8 | 13: 11, 34 | 16: 10
collegas. 6: 4. H. 1: 10. A: 9 | O: 56
collegeris. O: 24
collegia. 14: 17
collegii. 6. 12
collegio. 3: 38 | 11: 27, 75
collegiorum. 1: 73
collegis. H. 3: 11
collegium. 3: 16. H. 1: 52
collem. H. 3: 71. H. 4: 23, 71
colles. 2: 16, 46 | 4: 41 | 12: 56 | 13: 38 | 15: 9. H. 2: 24. H. 3: 82. H. 5: 11. G: 30. A: 36, 38
collibus. 2: 17 | 4: 47 | 12: 15 | 14: 10
colligere animum. 1: 12
colligere haſtas. 1: 21
colligeret. 2: 2

colligi. 1 : 63. A : 17. O : 17, 17
colligitur. G : 6. O : 33
colligunt. O : 29
colliguntur. G : 37. O : 17
Collina. H. 3 : 81
collium 13 : 40. A : 37
collocare. H. 1 : 36 | 15 : 23 | 13 : 7 | 14 : 4. G : 28
collocavit. H. 1 : 15. A : 9
collocutum. 15 : 5
colloquia. 4 : 69 | 13 : 60. H. 1 : 53. H. 3 : 60. H. 4 : 64 | 1 : 16 | 11 : 28 | 2 : 65 13 : 38 | 15 28. H. 5 : 26 13 : 11 | 15 : 14, 19. H. 2 : 20, 41
collucere. H. 3 : 23, H. 3 : 38. H. 1 : 13
colluvies. H. 2 : 16. H. 5 : 12 | 2 : 55 | 14 : 44 | 14 : 15
colonia. 1 : 78 | 12 : 31 | 14 : 27 | 15 : 2. H. 2 : 51, 80. H. 3 : 14. H. 4 : 20, 45, 55, 63. G : 28. A : 4, 14
Colonia Agrippinenſis. 1 : 56. H. 1 : 57. H. 4 : 25. fida Romanis. H. 4 : 55. cur non direpta. H. 4 : 65. vitatur à Belgis H. 4 : 20. contendit. H. 4 : 6
Colonia Aquinia. H. 1 : 88. H. 2 : 63
Col. Camalodunum. 12 : 32 | 14 : 31. Cremona. H. 3 : 9. Forojulienſis. H. 2 : 14. H. 3 : 43. A : 4. Hoſtienſis. H. 1 : 80
Colonia in Juhonibus. 13 : 57. Lugdunenſis. H. 1 : 51. Senienſis. H. 4 : 45. Taurina. H. 2 : 66. Treverorum. H. 4 : 62, 72
Colonia in Ubios deducta. 12. 27. Viennenſis. H. 1 : 66
Coloniæ jus. 14 : 17
Colonia ſedes ſervitutis. A : 16
coloniarum deducendarum ratio vetus. 14 : 27
coloniam. 2 : 63 3 : 10 | 12 : 27 | 14 : 31. H. 1 : 56, 57, 65, 88. H. 2 : 19, 63. H. 3 : 8, 19, 32, 43. H. 4 : 23, 56, 62, 65, 72. A : 16, 31
coloniarum. 1 : 79. H. 1 : 57. H. 2 : 14. O : 3
colonias. 1 : 59 | 3 : 23 4 : 67 | 6 : 12. H. 2 : 36. O : 20
colonis. 3 : 55 | 4 : 5 | 15 : 33. H. 2 : 21. H. 4 : 3. O : 7
colonus. G : 25. H. 3 : 34 | 14 : 17
Colophon. 2 : 54
colorati. A : 11
color. 2 : 14. O : 20. G : 6. G : 16
colucrat. 3 : 43. H. 1 : 10. A : 11. H. 4 : 58. H. 5 : 2 | 2 : 42, 35 | 16 : 7
columen. 6 : 37. H. 2 : 28. H. 4 : 84
columnæ. G : 34 | 16 : 1
coluni. 2 : 4, 60. H. 3 : 4. G. 9 : 16, 23, 29, 32, 40
coma. H. 2 : 9. G : 4. A : 11
Comagena. 15 : 12
Cumagenis. 2 : 42, 56
Comata Gallia. 11 : 23
comatus. G : 18
comis, id [illegible] is. 6 : 42. H. 3 : 38 | 5 : [illegible]. H. 1 : 19. G : 22. A : [illegible] H. 1 : 30
comes. 4 : 15, 68 | 6 : 7, 20. H. 1 : 12. H. 2 : 18 H. 3 : 6. G : 21. O : 40
comeſſationibus. H. 2 : 76. H. 3 : 30
comites. 14 : 21. illuſtri ſanguine expiatus. 15 : 47
cometes. 14 : 22 | 15 : 47
comi. 4 : 7 | 15 : 48
C. Cominius. 4 : 31
cominus. 2 : 20 | 4 : 51 | 12 : 12. 35 | 13 : 40. H. 1 : 41. H. 2 : 22. H. 3 : 2. H. 5 : 15. G : 6, 8. O : 25
comitabantur. 15 : 18. H. 2 : 11. H. 3 : 50, 69. H. 5 : 1
comitari. 1 : 7. H. 5 : 19 | 12 : 69 | 15 : 53, 59 A : 9 14 : 33, 56
comitantibus. 5 : 10 11 : 31 | 13 : 25 | 14 : 5. H. 3 : 4. H. 4. 70
comitantis. H. 1 : 48
comitantur. G : 10, 46
comitarentur. 11 : 22
comitaretur. 2 : 32 | 3 : 33. H. 2 : 39, 88
comitas addita gloriæ. 15 : 40
comitas Græca. A. 4
comitate & alloquiis provocat officia Titus. H. 5 : 1
comites principum apud German. G. 13
comitas. 1 : 33 | 2 : 2, 71
comitata eſt. 5 : 71
comitatæ. H. 1 : 3
comitate. 1 : 29, 71 2 : 55 | 6 : 50 | 11 : 44 13 : 2. H. 1 : 10, 63. H. 5 : 1. A. 4, 16
comitatem. 2 : 13 | 11 : 16 | 15 : 30. H. 1 : 52
comitari. verb. 2 : 63 | 3 : 10
comitatu. 3 : 9 | 4 : 58 | 6 : 18 | 11 : 12 | 13 : 46. H. 2 : 65, 92. H. 4 : 14. O : 32
comitatui. 3 : 33. G : 14
comitatum. 3 : 2 | 14 : 8. G 14
comitatus. ſubſt. 1 : 42. H. 1 : 23. H. 2 : 87. G : 13. O : 6, 18
comitatus. part. A : 40
comite. 1 : 51 2 : 23 | 5 : 34
comitem. 3 : 15 | 4 : 21
comites. 1 : 76 | 3 : 8 | 12 : 51 | 11 : 18, 54 | 14 : 4. H. 1 : 13. H. 2 : 48. H. 3 : 42
comites. 1 : 47 | 2 : 2 | 3 : 13 H. 1 : 16 | H. 3 : 80. H 4 : 80. G. 12, 13, 14
comit alis morbus. 15 : 16
Comitia. 1 : 15, 80 2 : 36 | 14 : 28. H. 1 : 14. H. 2 : 9. H. 3 : 55
in Comitio exuti Liberi. A. 2
Comitia ad patres tranſlata. 1 : 15
Conſularia ſub Tib. 1 : 81
Comitia imperii. H. 1 : 14 celebrata. H. 2 : 91
Comitia in quinquennium habita. 2 : 36. Dire pta ob fulgura. H. 1 : 18. Ambitus. O. 37
Comitialem. 13 : 16
Comitiis. 1 : 80 | 15 : 19. H. 1 : 18
Comitio. 13 : 58. A : 2
Comitiorum. O : 37
comitum. H. 2 : 81, 88. G : 13
commaculatus. 16 : 32
commaculaviſſet. 12 : 39
commanipularium. Hiſt. 4 : 46
commeantibus. 3 : 38
commeantium. 4 : 27. H. 2 : 8. H. 4 : 57
commeare. 1 : 46 | 2 : 28
commeant literæ. 4 : 41. Nuncii. H. 4 . 45. Sermones. 3 : 28
Commeatus pro copiis. 2 : 6, 14, 38 | 13 : 8
Commeatus militum pro licentia abeundi à caſtris. 15 : 10. H. 1 : 46. A. 5
commearent. 4 : 41
commeatibus. 11 : 8 | 13 : 29 | 15 : 10, 12. H. 3 : 52
commeatu. 2 : 8 | 12 : 46, 62 | 15 : 8
commeatoi. 2 : 6. A. 5 : 8 ;
commeatus. 1 : 3 | 12 : 43, 50 | 13 : 39 | 14 : 38 | 15 : 4, 14. H. 1 : 46, 64, H. 3 : 2. H. 4 : 26, 38, 52, 58. H. 5 : 23. A : 5
commeatuum. 14 : 33. H. 1 : 23. H. 3 : 13. A : 33
commeavere. H. 4 : 55
commemorare. H. 4 : 80 | 14 : 57 | 11 : 3 | 6 : 5
commemoratio. 13 : 9. O : 30.
commendare. 6 : 13. H. 3 : 68. H. 1 : 66. H . 36
commendaret. 1 : 15. O : 6, 21. H. 1 : 90 | 15 : 59
commendatio. 3 : 75
commendatione. A : 19, O : 8

commendare candidatos. 1: 15
commendare diis. 4: 17 | 15: 23. Imperatorem militibus. H. 1: 36. Militibus ſalutem ſuum. H. 1: 66. Rempub. patribus. H 1: 90. Diſcrimina ſua. O. 6
commendat forma. 15: 59. Ex injuria. 3: 75. Periculis. 12: 26
commendatus. 12: 26
commendaverat. 25: 13 | 4: 17 | 3: 19
commentarii. 6: 47
Commentarii pro actis. 6: 47
Commentarii Agrippinæ. 4: 53. Claudii. 13: 43. Principales, H. 4: 40. Senatus. 15: 74. Saltaucur. O. 26
commentarios. O: 23
commercia. H. 3: 81. G: 17, 24. A: 24, 28, 39
commercii. 1: 62
commercium belli. 14: 33. H. 3: 81
commercium loquendi & audiendi. A. 2. Sortis humanæ. 6: 19
commerciorum. H. 4: 65. G: 5
commercium. 6: 19 | 14: 33 | G: 41
commigraverint. G: 27, 28
commilitium. 1: 60. H. 3: 5
commilitio. H. 1: 35
commilitones. H. 1: 29, 30, 37, 38, 83, 84. H. 2: 66. A: 33
commilitoni. H. 4: 72
commilitonum. 1: 45, 49 | 15: 16. H. 1: 32
comminus. 6: 35 | 15: 4. H. 1: 79 | H. 2: 35, 42
commiſſæ. H. 3: 15
commiſtæ. A: 36
committere. O: 18. H. 4: 52. G: 10
commoda. 1: 26. H. 1: 8. O: 12, 36
commodare nomen & periculum. 15: 53
commodare peccatis veniam aut ſeveritatem. A. 19
commodare ſanguinem alienæ dominationi. A. 32
commodaris. O: 32
commodis. 1: 22, 27
pro commodo. 13: 9
commone fecit. 6: 12
commotus ingenio. 6: 45
in commune conſulere. 12: 5
conſulare. H. 4: 67. A. 12
commotus. 11: 55. H. 4: 79 | 1: 28 | 13: 21 | 4: 51 | 6: 7 | 11: 2
commotior. 1: 33 | 2: 28 | 4: 13 | 4: 12
commotum. 11: 36 | 15: 57 | 15: 17 | 2: 72 | 6: 13, 45 | 11: 41 | 13: 56 | 15: 2. H. 2: 91 | 2: 54
commovere. 2: 81 | 6: 22 | 13: 44. H. 3: 3. H. 3: 68
commoveatur. O: 21
in commune nihil derogare. 13: 27
libertatis in commune ponere. ibid. Sita eſſe. H. 4: 74
commune. 1: 28 | 1: 38 | 3: 27 | 4: 51 | 11: 5 | 13: 17 | 15: 12, 52, 63. H. 1: 25, 30, 36, 81. H. 1: 54. H. 4: 67. G: 27, 40. A: 1, 12, 19. O: 26 | 1: 40 | 6: 49 | 12: 2
communem. 2: 72 | 4: 7 | 5: 1 | 11: 34 | 14: 64. H. 4: 17
communi. 13: 27 | 16: 13, 30, 34. H. 2: 5. H. 4: 74. G: 38. O: 2
communibus. 1: 12. H. 4: 64. O: 31
communicabat. A. 8
communicaverat. 15: 17
communio. 15: 43 | 12: 19
communitis. 4: 47
communivere. 2: 51
commonium. 3: 34. H. 1: 89
commutat. 14: 56
commutationem. 12: 47
compages ſcutorum. H. 1: 27
compages. 4: 62 | 12: 35. H. 4: 74
comparare. O: 24. O: 7. H. 1: 7. A: 41. H. 2: 92. O: 13 | 3: 5
comparaverat. A: 25
comparetur. A: 24. O: 26
comparatio. 1: 10. H. 1: 30. O: 13. A: 10 | 1: 76
comparatus. 12: 48. O: 18, 26
compedes. 12: 47
compellas. O: 4
compellatus. 4: 70 | 16: 27 | 2: 38
compendia. 2: 55
compendiis. 1: 63 | 12: 18
comperendinationes. O 38
comperero. 2: 48 | 1: 44 | 15: 60. G: 9 | 3: 10 | 4: 20 | 6: 21 | 11: 30
comperit. 1: 6. H: 4: 49
comperta. 2: 12 | 3: 21 | 4: 48 | 14: 63. H. 3: 15, 22. A: 10
comperti. A: 43 | 3: 19
comperto. 1: 66, 75 | 2: 39, 60 | 4: 36, 62 | 11: 13 | 13: 37 | 14: 57. H. 2: 13, 85. H. 4: 36
compertum. 1: 3, 5 | 3: 13, 63 | 4: 11, 73 | 6: 50 | 13: 41. H. 1: 53, 70, 79. H. 2: 42. G: 45. A: 11, 38
compertus flagitii. 1: 3 | 4: 86
competere. H. 2: 50. Auribus, lingua. H. 3: 73 | 3: 46. oculis. 3: 46
compeſcere. H. 1: 56 | 1: 42. H: 2: 57. A: 8
complere. 14: 61 | 3: 60 | 16: 13 | 12: 47. Hiſt. 3: 32. A 35
complecti. A: 46. H. 3: 84. G: 1 | 4: 63. O: 30
complexi. 2: 81 | 3: 69 | 15: 60. H. 1: 36. H. 4: 11. O: 5
complectitur. 15: 63. A: 10. O: 16
complementum. 3: 58
complent. 15: 33
complentur. 3: [illegible]
complere me[illegible]
complexus Re[illegible] H. 4: 8. amicorum. O: 42
complere. 4: 51 | 15: 38
complerent. 1: 65
compleri. 14: 8 | 15: 72. H. 2: 25. H. 2: 32
compleſſe. H. 3: 22
complet. 15: 17. H. 3: 30. H. 4: 21. H. 5: 23
completus. 15: 37. H. 2: 40. H. 1: 33 | 14: 13
completur. H. 3: 19
complevit. 12. 1. 3: 69 | 4: 58 | 6: 24 | 11: 56 | 16: 7
complexus. 16: 31 | 2: 60 | 11: 9
complexu. 4: 8 | 14: 4 | 15: 31. H. 2: 100. A: 45
complexum. 11: 32 | 13: 17 | 14: 56 A: 36
complexus. ſubſt. 11: 27
componere crimen ac dolum. H. 1: 7. inſidias. 11: 54. H. 5: 22. ordinem inſidiis. 15: 53 proditionem. H. 2: 100. rumorem. H. 1: 34
componi in diſſimulationem. 13: 25. ad modeſtiam. H. 2: 27. ad triſtitiam. 3: 1
componere acta patrum 5: 4
codicillos. 16: 14. epiſtolas. H. 3: 63. literas. 15: 8, 13, H. 1: 75 H. 3: 55. monumenta belli. H. 2: 100. res Cæſarum. H. 1: 89 res geſtas. 4: 34
componere mortuos pro ſepelire. H. 47. paucioribus lacrymis compoſitus es. A. 45
componere cum indice, id eſt confrontare. 15: 51
compluries. G: 8. H. 2: 4, 22
componere animum. 9: 1 | 4: 42. animos pace. 14: 39. Aſiam. H. 5: 3 | 3: 56. Campaniam. H. 4: 3
componere pro paciſci ut aliquid ageretur ex compoſito. 3: 2

40 | 4 : 10, 68
componere diverſos. 13 : 9
componere per ætates & artes. 12 : 16
componere propriis cuneis. H. 4 : 16. legionem. 12 : 29. exercitum viæ & pugnæ. 13 : 40. Juventutem per cohortes. H. 4 : 66. in numerum legionis. 2 : 80. in numeros. H. 1 87. per cuneos. G. 6. per manipulos. 2 : 78
componam. H. 1 : 4
componantur. O : 22
componebantur. 15 : 37
componendis. 5 : 4
componend[illegible] : 1. O : 14
componen[illegible] H. 4 : 3
componere[illegible] 2 | 11 : 37 | 12 : 54 | 6 : 16 | 3 : 47 | 4 : 42 | 12 : 29 | 13 : 9
componi. 2 : 41 | 14 : 3, 39 | 16 : 10
componit. 2 : 70, 78 | 3 : 74 | 4 : 39 | 11 : 20 | 13 : 21 | 14 : 21. H. 4 : 16, 50
componunt. 3 : 40. H. 3 : 35
componuntur. 12 : 68. O : 12
compoſita ætas *pro* matura 6 : 46 | 13 : 1
compoſita Reſpub. 4 : 2.
compoſita civitas. O : 41
compoſitus natura atque arte. H. 2 : 5
compoſitus vultus *id eſt* fictus. 1 : 7. in mæſtitiam. H. 2 : 9. in obſequium. H. 1 : 82. in ſqualorem. H. 1 : 54. in magnificentiam. H. 3 : 57. in oſtentationem. 2 : 81. augendæ infamiæ 15 : 16
compoſitus *qui ex compacto quidpiam agit* ſic. *compoſiti* autores ſeditionis H. 4 : 14
compoſito plauſu. 16 : 4. ex compoſito. H. 4 : 66
compoſitus dolus. 11 : 10
compoſitum agmen. H. 1 : 89
compoſ. per turmas eques. 15 : 29
compoſiti milites. 3 : 38. ordines. H. 4 : 33
compoſiti. 3 : 38 | 4 : 73 | 12 : 32. H. 1 : 54, 85. H. 14 : 14
compoſitio. O : 21 : 22, 23, 26
compoſitis. 1 : 45 | 2 : 54 | 3 : 1, 56 | 12 : 40. H. 1 : 22, 33 A : 16
compoſitius. 15 : 3
compoſueram. 15 : 53.
compoſuerat 6 : 9 | 2 : 80 | 6 : 9 | 12 : 49 | 13 : 40. H. 2 : 87
compoſuere. 4 : 32. H. 2 : 47. H. 4 : 28
compoſuerint. 4 : 34. H. 3 : 53
compoſuerunt. H. 2 : 101
compoſiti. 11 : 11
compoſuiſſe. 3 : 49 | 15 : 2. A : 3
compoſuiſſet. 14 : 50
compos. 15 : 70 | 16 : 28
comprehendebant. O. 31
compreſſa H. 1 : 11 | 1 : 69 | 5 : 9
compreſſi. H. 2 : 66
compreſſit. 1 : 57 | 3 : 56. H. 2 : 44
compreſſurum. H. 4 : 16
comprimere 3 : 43. A : 20 | 11 : 46 | 14 : 37
comprimere hoſtem. 12 : 43. militem. 1 : 46. rebellionem. H. 2 : 12. ſeditiones. 1 : 69
comprimere. H. 5 : 10
comprobare. H. 1 : 7 | 13 : 28
comptam. 11 : 2
compti. G : 38
comptior. H. 1 : 19
compta facundia. 6 : 15
concedere de gloria. H. 3 : 64. ſummo nomine. 11 : 2
concedere inter ſe. 2 : 30
concedere ad victorem proabire. 3 : 69. H. 2 : 31. in adulationem. H. 2 : 32. in partes H. 2 : 1. in ſententiam. 1 : 79
concedere retro. 15 : 5
concedere fato *pro* mori 2 : 71. vita. 1 : 3 | 2 : 71 | 3 : 30 | 6 : 39
concedere obſidioni. 15 : 40. corpora ſepulturæ. H. 2 : 45
concedendo fit ſæpe ut aliud expoſcatur acrius. H. 4 : 19
concede tarde quod datum ſemel adimi non poteſt. 13 : 27
concedere aliquid ne omnia pervincantur. 14 : 24
compellere. 2 : 32 | 12 : 45. H. 2 : 27 | 1 : 10
computare. G : 11. H. 2 : 21 | 4 : 20. H. 2 : 47. G. 37
comitæ. 6 : 15
conantes. 2 : 17
conatibus. 15 : 50, 59. H. 1 : 22. H. 2 : 33
conatu. H. 1 : 5
conatus *ſubſt.* 6 : 33 | 37 | 13 : 53 | 15 | 17, 69. H. 1 : 65. H. 2 : 8. H. 3 : 58. H. 4 : 18, 24. A : 13
conatus eſt. 2 : 68
concædibus. 1 : 50
concedere. O : 21 | 11 : 22 | 13 : 43 | 15 : 45. H. 4 : 19. O : 22 | 6 : 16 | 15 : 15. H. 2 : 2. H. 2 : 53 | 2 : 19 | 2 : 43 | 12 : 9 | 14 : 14, 18. G : 21
concederem. 2 : 71 | 2 : 30, 55, 65. H. 2 : 43 | 11 : 36 | 1 : 23 | 3 : 69 | 13 : 27. H. 2 : 24, 95. H. 3 : 64
concederetis. H. 4 : 74
concederetur. 1 : 79 | 3 : 17 | 4 : 30
concedet. O : 31
concedi. 3 : 34, 71. H. 2 : 47
concedis. O : 12
concedit. 15 : 5. H. 4 : 57
concedunt. 11 : 24. O : 75
concelebraverant. 6 : 43
concentus. 11 : 28 | 4 : 25. G : 3
concipere jusjurandum. H. 4 : 41. jurisjurandi verba. H. 4 : 31. ſpem. H. 1 : 13
concepit pergere. *pro* conſtituit. 2 : 39
concipere. 14 : 2 | 1 : 58 | 2 : 54. H. 4 : 41
conceptus. 6 : 3. H. 1 : 14. H. 2 : 3 | 11 : 10
concertator æmulus. 14 : 29
conceſſus. 3 : 17. H. 3 : 4 | 12 : 60 | 1 : 76 | 13 : 46
conceſſi. H. 2 : 33. H. 4 : 21 | 12 : 61 | 1 : 30 | 6 : 33. H. 2 : 37. H. 3 : 7 | 4 : 38 | 11 : 1[illegible]
conceſſio. 3 : 73
conceſſis. 13 : 2 | 14 | 22. G : 9
conceſſiſſe. 1 : 9 | 13 : 41
conceſſiſſet. 13 : 40 | 15 : 2. H 2 : 92
conceſſit. 1 : 3 | 2 : 46, 74 | 3 : 18, 31, 43, 74 | 4 : 20, 31 | 6 : 39 | 12 : 39 | 13 : 30, 56 | 14 : 20, 72, 51, 35 | 15 : 27 | H. 1 : 90. H. 3 : 11 H. 4 : 36, 70 H. 5 : 3, 19, 23
conceſſo. 1 : 38 2. 43. H. 4 : 44
conceſſus 3 : 61 | 11 : 44 | 11 : 58 | 13 : 16 | 15 : 1. G : 30 : 42 | 40. A : 4, 42 | 2 : 38, 81 | 12, 16 : 31
concibant H. 3 : 19
conciderant. 12 : 19
conciderat. 14 : 12
concidere. H. 1 : 11 | 3 : 4. H. 2 : 57. H. 4 : 17, 57 | 14 : 6 | 16 : 21, 29. H. 3 : 85
conciliabula 3 : 40
conciliandus. 1 : 41 | 16 : 23 | 2 : 37 | 12 : 3
conciliare. O : 9 | 15 : 51. H. 2 : 58 | 6 : 23. H. 1 : 18
conciliat. 6 : 32 | 16 : 14
conciliator. 1 : 58
concilium. G : 12. G : 13 | 12 : 1 | H. 4 : 64. G : 6 : 12
concinebant H. 5 : 5
concinuere. 1 : 68
concio. 2 : 12
concionabundus. 1 : 16
concionari. H. 2 : 94. H. 2 : [illegible] H. 3 : 56 | 2 : 7 | 2 : 61

concione. 1: 16, 19, 39, 44 | 2: 22 | 11: 35 | 15: 72. H. 1: 90. H. 2: 57, 59, 81. H. 4: 24, 31, 57, 84
concionem. 1: 34 | 2: 14 | 4: 40, 56 | 15: 26. H. 1: 18. H. 3: 32, 60, 82. H. 4: 71
conciones. 4: 34, 55 | 1: 4 H 4: 76. O: 36, 40, 34. H. 4. 69. O: 34, 41
concionis. 1. 35, 43. H. 1: 55. H. 5: 16
concipere. H. 4: 31. O: 29 | 1: 59
concire accuſatorem, *quod idem eſt ac* ciere. 16: 17. motus varios. H. 1: 4 auxilia. 6: 44. nationes 12: 15 populos. 3: 38 iram. 16: 32. ſeditionem. 16: 17
concire. 6: 44 | 11: 19 | 3: 40 | 12: 15. H. 4: 24
concita. H. 2: 12
concitari. A: 38
concitator. H. 3: 2
concitatus. O: 14
concitent. 3: 38
concitetur. O: 31
conciti. 1: 60 | 1: 10 | 15: 49
concitis. H. 1: 70. H. 2: 61. H. 3: 43
concitor. H. 1: 68 | 4: 28. H. 4: 56
concitum. ſit. 15: 49
concivit. 14: 17. H. 1: 4 | 11 13 | 16: 17, 32
conclamabantur, 3: 74
conclamaret. 1: 8. H. 2: 68. H. 3: 29
conclamationes. H. 4: 13: 2
concludens. O: 31
concors. 3: 35 | 1: 57. H. 5: 79 | 11: 55 | 2: 43 | 6: 42 | 13: 22
Concordiæ ædes. H. 3: 68
concordia. 2: 64 | 3: 64 | 43: 48. H. 1: 56 H. 2: 6, 20. H. 3: 63. H. 4: 41. A 16, 29. O: 40 | 3: 27. H. 2: 5 | 4: 4 | 14: 39. H. 1: 54, 74. H 3: 70, 87. H. 4: 52. H. 5: 12. A: 15. O: 16
concordiæ. 2: 32. H. 5: 68
concretus. 13: 57. G: 13. H. 4: 6
concubia. nox. 1: 39
concubinæ. H. 1: 72. H. 3: 40
concubinus. 13: 21
concubitu. 14: 12. H. 5: 5
concupiſcere G: 41 O: 13. H. 2: 35. H. 3: 60. A: 21. H. 1: 21 51. H. 4: 42. O: 11 G: 23. A: 30. O: 7
concupiſſe. H. 2: 76
concupivit. 14: 20 | 11: 16 | 16: 21. H. 2: 70. H. 4: 73
concurrere. H. 4: 58. H. 2. 43 4: 78. H. 2: 80. H. 4: 22. H. 4: 22. H. 1: 72. H. 3: 82, H. 5: 13 | 6: 35
concurreretur. 16: 22
concurſatio. 6: 17
concurſus 4: 48 | 5: 10 | 12: 47 | 2: 46 | 12: 14. H. 2: 24 | 1: 39 | 4: 63, 67
concurſus civitatis. O: 39: gratantum. 6: 50. hominum. O: 6. juventutis. 5: 10. oppidanorum. 4: 67. plebis. 14: 42 ex pluribus iorum. 5. 2: 24
concutere frameas. G. 11
concuſſa domus. H. 3: 45. fides. H. 3: 25. mens. H. 2: 99
concuſſus orbis. H. 1: 16
concuſſum ſenatusconſultum. 14: 43
concuſſus. H. 3: 45. H. 1: 5. H. 2: 16 | 14. 43
condebant. 1: 62. H. 4: 66
condemnator. 4: 66
condemnati. 13: 44 | 14: 41, 48
condere *pro* abſcondere iram. 1: 28. pecuniam. 6: 17. odium. H. 2: 30. condita ancilia. H. 1: 89
condere *pro* ſepelire. 1: 62. H. 3: 5
condere. 15: 40 | 12: 24 | 12: 63 | 4: 55 | 6: 17 | 2: 28 | 2: 60 | 4: 56 | 11: 25
condicunt. G: 11
condiſcipuli. O: 35
conditus. 16: 1. H. 4: 86. H. 3: 34 | 13: 57. H 4: 83. H. 5: 1 | 1: 28 | 11: 11. H. 1: 1. H. 3: 47, 72. H. 4: 2
conditio. 1: 16 | 14: 55. H. 4: 65. A: 27. O: 37. H. 2: 72. A: 45. O: 19 | 1: 6. H. 3: 65
conditiones. 2: 81 | 12: 46, 60. H. 2: 4. H. 3: 66, 70, 80. H. 4: 65 | 1: 56 | 2: 46, 65
conditionis. G: 24
conditis. 4: 14
condito. 12: 4. H. 1: 30
conditor. 4: 9 | 11: 24. H. 1: 84. H. 2: 3. H. 5: 4, 12. G: 2 | 6: 42. G: 28. H. 1: 89
conditur. 16: 6
conducere. 2: 38 | 3: 34 | 11: 6 | 14: 61. H. 2: 32. H. 4: 24 | 4: 40 | 11: 27: 60 | 16: 14
conduceret. 1: 58 | 2: 63 | 4: 47 | 11: 9 | 13: 8
conducit. O: 9
conductus. 15: 26 | 2: 52
conducunt. H. 4: 78
conduxiſſe. 15: 43
conduxiſſet. H. 3: 5
conenitur. 13: 43
confarreandi 4: 26
confarreatis. 4: 16
conficere. 1: 64 | 1. 6. O: 40 | 14: 8 | 4: 26
confecto. 2: 41 | 3: 74 | 6: 28 | 13: 8. H. 4: 71, 85
confector. [illegible]
confectus. [illegible] | 12: 14 | 14: 15. H. 3: [illegible] H. 4: 80 | 15: 17
conferre caſtra. 11: 8
conferre injurias. A: 15. lamentationes. 15: 68. tormenta. H. 3: 23
conferre tributum. H. 2: 94
conferto gradu. 12: 35
conferta moles. 4: 62. collato gradu. 2: 20
conferebat. H. 1: 27
conferemus. O: 42
conferendus. H. 2: 84 | 15: 45
conferens. H. 3: 70
conferre. 3: 72. H. 1: 16. H. 2: 94. H. 3: 53. G: 25. A: 13
conferret. 4: 39
confeſſi. H. 1: 1
confert. H. [illegible] 53
confertus. 14: 36
confeſſio. 2: 33 | 1: 12. H 3: 75 | 14: 12, 62 | 15: 78 | 1: 73 | 15: 67
confeſſo: O: 25, 27
confeſſus. 11: 35 | 14: 59. H. 1: 71. H. 2: 42
conficere. 2: 41 | 6: 37 | 12: 45 | H: 5: 4 | 14: 5
conficta. 1: 37
confidentiæ. 6: 24
confidere. 1: 80 | 14: 36
Confidius Æquus. 3: 37
confidunt. H. 4: 33. G: 11
confingere. 5: 3 | 16: 8 | 14: 7 | 13: 45
confinium artis & falſi. 4: 58. Germaniæ. 5: 4, 74. G: 3
confinio. H. 4: 72. G: 3
confirmare. G: 3. O: 33 | 15: 61. O: 32
confiſus. 12: 33. H. 1: 14. H. 4: 34
confitendum. 3: 67
confitens. 3: 39. O: 6 | 11: 28 | H. 1: 54
confixus. 14: 37. H. 2: 21 | 13: 40
conflagraſſe. H. 3: 79
conflagravit. 15: 22 H. 2: 21. H. 1: 71
conflictari accuſatione. 13: 33 crimine: 14: 50. adverſis. 6: 12. æmulis. 6: 51. Hyeme. H: 3: 59. ictibus. 2: 20. ludibrio. 1: 58. metu, ſordibus, 6: 8. periculis. 15: 50

conflictari. 12 20 | 6: 8. H. 3: 26, 82. A: 22
conflictatus. 13: 33
conflictatus ſit. 12 58
conflictaviſſet. 6 : 48
conflixerant. H. [illegible] 83
confluentes [illegible] 40
confluunt. 15 : 44
conformaret. 4 : 8
confeſſi. H. 3: 23. H. 3: 74. H. 1: 46. H. 3 : 56. H. 4 : 34. H. 3 : 85
confuderat. H. 1 : 44
confugere. 14: 14. O : 10. H. 2: 76. [illegible] . 4: 40
confuſus. H. 1 : 84 | 16 : 2. H. 1: 60. H 1 : 93
confuſio. H. 4: 40. H. 1: 84. H. 3 : 38
confuſior. 4 : 63
confutavit. 15 : 51
congerere. H. 5 : 5. O : 8
congeries. 2 : 12
congerunt. 1 : 18
congeſtus. *adject.* 14 : 9 | 4 : 51
congeſtus arenæ 15 : 3. copiarum. [illegible]. 2 : 87. Lapidum. H. 1 : 84
congeſtis. 1 : 11. H. 2 : 51. H. 4 : 29
congeſtos. 1 : 4
congeſtu. 15 : 3. H. 1 : 84. H. 1 : 87
congiarium O : 87 | 3 : 29 | 12: 41 | 13: 31 | 14: 1. O: 17
conglobatus levi circum armatura. 14 : 34
conglobata multitudo. 14 : 45
conglobati in teſtudinem milites. 13 : 39
conglobatio fortuita. G. 7
congruentia extra. H. 2 : 4
congruere vitiis alicujus. 13: 1. fatum congruis rebus, pro connexum &c. 6: 22
conglobari. 12 : 31. A : 38 | 1: 35 | 14 : 45. H. 4 : 78. 12 : 7
conglobaverat. 14 : 32
congredi. 1 : 56 | 2: 25 | 12 : 54 | 14 : 34. Hiſt. 4 : 71. Hiſt. 4 : 76
congregare. H. 3: 82. H. 4: 78 | H. 4: 65. H. 4: 15, 20 | 1: 16 | 21 52 | 1 : 30 | 1: 28. H. 3: 30. H. 4 : 22. H. 4 : 46
congreſſi. H. 1: 43 | 2: 11 | 11 : 9. H. 2: 54. H. 3: 65. A : 28
congreſſus. 11 : 4 | 2: 3 | 13 : 38, 46 | 15: 48, 60. A: 31, 36 | 2: 28 | 4: 69, 74 | 13: 15, 36 | 14: 3. H. 4 : 64
congruere. 13: 1 | 6 : 22 | 12 : 16 | 13 : 50 | 6 : 28 | 4 . 6, H. 5: 2, H. 5: 5, G : 6
congruentia. 1 : 79 | 12 : 69 | 15: 56. H. 2: 4. H. 3: 68
congruerat. H. 1 : 7 | 13: 50
conjectare. H. 2 : 97. H. 4 : 84 | 2: 32 | 4: 58 | 16: 34. H. 3: 15
conjectabatur. 14 : 51
conjectæ. H. 5 : 7
conjectarentur. 12 : 49
conjectaverat. 1: 1 | 1: 55
conjectis. H 1 : 17. H. 4 : 62
conjectu. 2 : 13
conjectura 16: 1. H. 1 : 21. H. 5 : 3
conjugalis. 11 : 4. G : 18 | 11 : 27
conjux. 4: 50 | 14: 12. H. 1: 47 | 1 : 40, 42, 43 | 2: 7, 10, 71 5: 33, 56 | 4 : 21, 13, 68 | 12 : 1, 42, 51 | 14: 59, 60, 62, | 16: 26. H. 3 : 68
conjuges. 1: 40 | 2 : 13 4 : 46, 51, 62 12: 6, 10 | 13: 13 1 : 34. H. 1: 3. H. 2: 12. H. 4: 16. G: 7. A : 15, 27, 31, 32, 38. H. 4: 58
conjugi. 2 : 70 | 11 : 8 | 12 : 37 | 13 : 18. H. 3: 67
conjugia. 3: 25, 34 | 12: 6 | 14: 27 | 15: 37
conjugium. 4: 3 | 11: 34 | 12 : 65 | 2 : 86 | 4 : 40 | 6 : 20 | 13 : 19 | 14 : 1
conjugis. 12: 65 | 13 : 32, 44 | 14: 59
conjugum. 3: 34 | 4 : 72 | 11: 1, 34, 64 | 14 : 13 | 16 : 13. H. 1: 8, 17
conjuncta. 12 : 18. H. 3 : 2, 71
conjunctio. 4: 39, 40 | 5 : 1 | 12: 46
conjunctior. O: 5
conjunctis. 4 : 49 | 6: 7. H. 2: 31, 79
conjunctiſſimi. A : 46
conjuncto. H. 3: 9. G: 6
conjunctos. 1 : 62
conjungere pro continuare. 6: 26 necem & rogum Britannici nox eadem conjunxit. 13 : 17
conjunx laborum periculorumque ſocia. G 18 : 5
conjuges hortamenta victoriæ. 4: 52. A. 32. H. 4 : 18. H. 5: 17
conjugi ac liberis placabilem victorem relinquere. H. 3 : 67
conjungere. 4 : 71. O: 17 | 12: 53 | 12: 2 | 41 13 6 : 11
conjungitur. 14 : 60. H. 4 : 26
conjunx, 2: 44 | 2: 27, 43, 46 | 6: 29 | 11 : 34 | 1 : 11, 36, 47 | 51 | 15: 10, 71
conjunxit. 6: 38 | 11 : 40 | 13 : 9 | 4: 57 | 6: 26 | 13: 17
conjurati. 15: 50, 52, 68
conjuratio. H. 1 : 35. H. 4 : 55 | 15: 48, 52, 59, 67 | 16 : 15 | 4: 27 | 15: 73 | 16 : 17, 15 : 49 | 15 11 | 6: 14, 47 | 15: 52, 54, 56, 60, 71, 74 | 16 : 27 H. 1: 27, 42
conjurationes. 14: 13 | 25 : 55
conjuratio in Caligulam. 16 : 17. Piſonis in Neronem. 15 : 48, 54. Oprimi debet dum invalida eſt. H. 1 : 33
conjuratorum. 15 : 51, 70. H. 1 : 32
conjuratos. 15: 51, 58, 61
conlabentis. 1: 31
conlaceratum. H. 3: 74
conlapſæ. 2 . 47
conlatus. 3 : 71 | 2: 20 | 4: 46
conlocare. 4 : 39
conlocare pecuniam. 6: 17, 45 | 6: 17 | 6: 45 | 6: 27 | 4: 40
conloqui. 2: 9
conloquiis. 3: 40 | 6: 50
conlucentes. 3 : 4
conluſtrans. 2. 45
connectebantur. 6 : 47
connectebat. 16 : 30
connectere. 13: 53 | 14: 16
connexa. 1: 9 | 2 : 50 | 3 : 12. H. 3: 47. H. 2: 34 | 16: 32 | 15 : 9
connexi, A : 35. G : 16
connexus. 2: 43. H. 1 : 65 | 3: 31 | 4 . 66
connixus. 15 : 57 | 15: 66 | 11: 32 | 15: 51. H. 4: 59 | 15: 42
conniveret. 16 : 5
connubia. H. 3: 69 | 1 : 34. H. 3 : 34. G : 4, 46. H. 4 : 65. 34
conqueri. 3: 50. [illegible] . 1 : 54. H. 3: 37 | 15: 17 15 : 60 | 11 : 14
conqueſtus. H. 1: 54 | 15 : 6 | 4 : 30
conquirere. 15: 56. H. 3 : 76. H. 4: 14 | 12: 68 | 14: 44. H. 2: 50 | 4: 11 | 4: 33. H. 1: 44 | 15 : 11. O : 15
conquiſiti. 1: 30. H. 3: 46 | 6: 4 | 14: 50
conquiſitio. H. 2: 84. A : 6
conquiſitum. H. 5 : 3
conquiſivit. 1: 47
conſalutatio. 15: 16. H. 4: 72
conſalutari. H. 1 : 27. H. 3 : 86 | 12: 60 | 13 : 41
conſalutavere. 2: 38
conſanguinei. 3: 3 4: 55 | 11: 15 | H. [illegible] : 6 | 1 : 62. H. 4 : 14
conſanguineis. 2: 68 | 4: 43
conſceleratum, 15 : 55

conſcendere. H. 4: 84. H. 4: 25
conſciæ. 13: 44
conſcientia. 4: 19. Defectionis. A. 16. Facinoris. H. 1: 25. Generis humani. A. 1
conſcientia ſcelerum pro fœdere. 4: 2. ſimulata. 2: 40
conſcientiæ ſuſpicia. H. 1: 28. Vit. H. 4: 41
conſcientia facilem tranſitionem facit. H. 4: 16
conſcientiam eamdem objicere. 13: 60
conſcientiam arguit pavor. H. 3: 10
conſcientia aggregari. H. 1: 27 cunctari. 1. 57
conſcientia vecordes ultro exterriti. 1. 19
conſcientia unius uti. 6: 11
conſcii. 6: 47 | 14: 32 | 15: 59 | 16: 8. H. 3: 13 4: 10, 45 | 11: 22, 25 | 13: 25 | 14: 3 | 15: 57. H. 1: 87. G: 30
conſciviſſent. H. 3: 9
conſcivit. 12: 8
conſcium. 15: 66. H. 1: 13, 39
conſcius. 1: 43 | 3: 30. H. 1: 42. H 2: 94
conſcribere. 3: 15 H. 1: 6
conſcriptus. 3: 42. H. 2: 11. H. 3: 21 A: 25 13: 27. H. : 63 | 71: 37. H. 4: 42 | 14: 15. H. 4: 68 11: 19. H. 2: 52. H. 3: 25
conſecrant. G: 9
conſecratam. G 13
conſecratio. 13: 1
conſecratum. 13: 14
conſecraviſſe. 4: 64
conſectari. H. 4: 1. H. 3: 25. H. 4: 8 4: 24. H. 1: 68. H. 3: 69 | 13: 49, 40 | 4: 15
conſectati A: 16
conſectatus. 12: 31
conſecutus. H. 1: 72. A: 35. O: 36. O: 2, 31, 37
conſedere. 1: 30. H. 4: 71. H. 4: 57. G: 29
conſediſſe. 1: 61 | 4: 25 | 14: 61. H. 1: 50. 11. 3: 6
conſedit. 6: 50 | 11: 19 | 15: 34. H. 2: 45. H. 3: 14
conſenſerat. 15: 61
conſenſiſſe. 13: 23
conſenſus patrum. 15: 73
conſenſus Senatus ſcriptus principi. 11: 16 14: 49
conſenſus civium impar. 12: 5
conſenſum plebis extenuare. H. 4: 46
conſenſu acceptus. 14: 36 objectare. 1: 44. in conſenſu unicum victis levamentum. H. 2: 44
conſenſu Deorum hominumque ad imperium vocatus. H. 1: 15
conſenſus ad bellum facilior inter malos quam, in pace ad concordiam. H 1: 54
conſenſus errantium alios vincit. H. 1: 51
conſenſus ut inter temulentes difficilis.. H. 1: 26
conſenſus & caritas Remp. efficit. 14: 7
conſenſiſſet. 11: 13
conſentire. O: 25, 41 | 11: 6. H. 1: 30 | 6: 28. H. 5: 3
conſentione. 3: 43
conſentitur. 2: 13
conſenuit. 2: 63 | 4: 11
conſequi. 15: 54. H. 1: 83. O. 9, 21
conſerere. G: 16
conſerere pugnam. 2: 10
conſerta acies. 6: 35
conſertum ſpina lagum. G: 17
conſertum. H. 1: 79. G: 17
conſervaret. 12: 52
conſervator. H. 3: 74 | 15: 71
conſervit. A. 31
conſeſſum. 13: 54
conſi. 12: 14
conſiderandus eſt. H. 2: 76
conſideratius. H. 1: 83
conſidere. 14: 16. H. 3: 33 | 4: 16 | 14: 10
Conſidin. 5: 8
Conſidio Proculo. 6: 18
conſiduunt. 13: 54. H. 4: 62
conſilia. 1: 6, 70 | 2: 20, 26, 63 | 3: 9. 56 | 4: 3, 40 | 6: 8 | 11: 26 | 12: 22, 13: 4 37 | 14: 32 | 15: 68 | 16: 24. H. 1: 3. 46, 52, 83. H. 2: 16, 25, 76. H. 3: 1, 9. 52, 58, 67. H. 4: 13. G: 8. A: 38. O: 5
conſiliator. 12: 25
conſiliaturi. H. 2: 53
conſilium capere. 15: 20. moriendi. 6. 26. fato permittere. 6: 46
conſilium addiunt res adverſæ. 11: 31. plura agere vi quam conſilio. 2: 10
conſilium quod laudari non poteſt, niſi peractum. H. 1: 38
conſilium altius. H. 4: 14
conſilium ſoli duci permittendum, H. 1: 84. & ratio propriæ ducis artes. H. 3: 20
conſilium datur ab omnibus, periculum ſumunt pauci. H. 3: 69
conſilis quod non ipſe afferet inimicus. H. 1: 26
conſilii ambiguus. H. 4: 21. cauta cum ratione conſilia, quam proſpera ex eventu meliora conſilia pavidis in incertum. 3: 9
conſilia poſt res affruntur. H. 3: 8
conſilia prudentium, & vulgi rumor in metu juxta audiuntur. H. 3: 38
conſiliis alicujus permixtus. 3: 38
conſilia miſcere. 13: 63. A: 38
conſilia expedire. H. 3, 73. ſeparare ibid. turbare. 14: 31
conſiliis & aſtu res externas moliri. 6: 32. ceteris quam acrioribus conſiliis potentia tutius habetur. 1: 29
conſilio proditoris aut hoſtis non utendum. H. 4: 21
conſiliis victoria perficitur. 3: 60
conſilia optima quorum tempus effugit. H. 1: 36. cum conſilio rebellandi perioculoſius eſt deprehendi, quam audere. A. 15
conſimili. 3. 13
conſiſtere. H. 4: 18 | 2: 80. H. 4: 23, 78
conſobrinus. 2: 27. H. 4: 49
conſociare audaces. 14: 58. facinus. 13: 67. ſeria. 14: 4. vocem. 13: 23.
conſocio. H. 1: 26
conſonare. 15: 17
conſonuiſſe. 14: 32
conſors. 1: 3. H. 2: 75
conſortia. 3: 34
conſortium. 4: 3 | 14: 11
conſpectior. H. 4: 11
conſpectu. H. 2: 19, 18. H. 3: 34. A. 24
conſpicuus locus. O: 36
conſpicua acies. H. 4: 19
conſpicua arma. H. 1: 88
conſpicuæ feminæ. H. 4: 41. forma. H. 3: 33. ſua. H. 3: 17
conſpicui. G: 7
conſpicua. 1: 8. H 1: 88. H. 2: 78. H. 4: 4 12: 57. H. 4: 29. H. 4: 42
conſpicuus. 2: 10 6: 15 | 14: 13. H. 4: 14. G: 6, 7. H. 5: 11. O. 36. H. 2: 59. H. 1: 17, 29, 33
conſpiratio. 15: 66 | 3: 16. O: 16. A: 27
conſpiraviſſet. 15: 68
conſtabat. 2: 67 3: 1 | 4: 74. A: 38, 43
Conſtans adverſus metus. H. 4: 5. fidei. H. 3: 57
conſtantia exempla. 15: 35
conſtantia in morte. 16: 19. exitus. 15: 49, 63. mortis. 13

47. mortis ſumendæ. 11 : 30 Catonis, Bruti. H. 4 : 8. Julii Agreſtis. H. 3 : 54. Voculæ. H. 4 : 25
conſtantia morum continentur amicitiæ H. 3 : 86
conſtans. 6 : 10. 11 : 66. H. 3 : 57. H. 15. A : 48, 45 | 4 : 38 | 11 : 35 | 15 : 60, 62. H. 3 : 17
conſtanter. 3 : 6 | 6 : 21 | 13 : 15. H. 1 : 71
conſtantius. 15 : 22. H. 1 : 69. H. 3 : 1. O : 31
conſtare. H. 2 : 96
conſtare. 4 : 6
conſtat 1 : 33. 8. 51 H. 1 : 28, 41. H. 3 : 19. H. 4 : 69. A : 13 : 4. O : 16, 150 15, 31
conſternantur. H. 3 : 7, 79
conſternatio. 1 : 86. 13 : 6. H. 4 : 50 | 1 : 39. H. 1 : 83. H. 1 : 49. 11 : 63 | 13
conſternati. H. 3 : 17. fœda fuga. H. 3 : 79
conſternatio pro ſeditione. 1 : 39, 63. H. 1 : 83. mentis. 3 : 16. militum. H. 2 : 49. vulgi. H. 4 : 50
conſtet. 1 : 6
conſtiterant. 12 : 35. A : 35
conſtiterint. H. 1 : 84
conſtiterit. 13 : 16. H. 3 : 75
conſtitiſſet. A : 34
conſtituit. 1 : 73. 11 : 17, 45 | 13 : 35 | 14 : 4, 33 | 15 : 16 | 16 : 51 A : 35
conſtituere. O : 19. H. 4 : 54 : O : 11 | 12 : 60 | 13 : 58 | 14 : 5 : 15 : 1, 67. H 4 : 46
conſtitutus, 1 : 75 | 3 : 71 | 4 : 33 | 13 : 5 | 1 : 9 | 2 : 49 | 13 : 50 | 14 : 48 | 2 : 32 | 3 : 69
conſtitutionis. 13 : 26
conſtitutis. 3 : 62. O : 40
conſtitutum. 13 : 51 | 14 : 31. G : 5
conſtituunt. G : 11. 12. O : 19
conſtrata. 11 25
conſtraverant. H. 2 : 70
conſtrictæ. 3 : 33
conſuetudo. 14 : 56 | 16 : 6. H. 2 : 71. H. 4 : 65 | A : 14. O. 31, 4. 38 G : 10. O : 34
conſuevimus. G : 34
Conſul. 2 : 14 | 5 : 17, 28 | 4 : 19, 42 | 11 : 25 | 12 : 53 | 1 : 28 | 14 : 48, 49 | 15 : 21, 49, 68 | 16 : 18. H : 1 : 77. H. 3 : 58, 37, 72. H. 4 : 4, 9. A : 9
Conſularis. 1 : 1 | 6 : 11 | 11 : 21. H. 3 : 4. H. 4 : 3 | 11 : 13 | 16 : 28. H. 4 : 42. A : 8
Conſulares. G : 37
Conſul deſignatus primus ſententiam profert. 3 : 22, 49 | 4 : 42 | 9 1 5 | 12 : 9 | 14 : 48 | 15 : 74 | H. 4 : 4. 6, 8, 9
Conſules pro anno. 6 : 45. ſententias rogant. H. 4 : 9. ſede vulgari ſedent ob mortem Drusi qui filius Tiberii. 4 : 8 in multos annos deſtinati. H. 3 : 55 ſuffecti O : 17
Conſulum nomina rebus præſcripta. 3 : 57
Conſularia inſignia data JunioCiloni. 12 : 21. Aſconio Labeoni. 13 : 10. Criſpino Rufo. 16 : 17. Nymphidio. 15 : 72. Fulvio Aurelio. H. 1 : 79. Juliano Titio ibid. Numiſio Lupo ibid. Antonio Primo. H. 4 : 4
Conſulares. 4 : 65 | 15 : 18
Conſulari. 1 : 13, 47 | 6, 13 : 49 | 15 : 14 | 14 : 43 | 15 : 72. H. 1 : 6, 9, 60, 75. H. 2 : 97
Conſularia. 12 : 21 | 15 : 10 | 15 : 71. 72. H. 4 : 4
Conſularibus. 1 : 80 | 2 : 21, 51, 66 | 6 : 4. 15, 25 | 13 : 69 | 16 : 27. H 1 : 79. H, 2 : 86. H. 4. 42. A : 7 : 44
Conſularis. 6 : 42 | 12 : 1 | 13 : 32. H. 4 : 52, 56. H. 2 : 50, 68. H. 3 : 50. A : 40
Conſulatum. 5 : 18, 50, 71. 73 | 5 : 4 | 6 : 23, 27. H. 2 : 88. H. 3 : 57. H. 5 : 12. A. 14, 45
conſulat. 12 : 5
Conſulatus juvenibus dati. 11 : 22. Viceſimo ætatis anno Neroni decretus. 12 : 21. Continuus. 15 : 41. Unius diei. H. 3 : 37
Conſulatûs origo. 1 : 1
Conſulatum inire. 15 : 48
Conſulatus emtati. H. 2 : 71 in manu Sejani. 4 : 68. Quos Vitellius dederat, abrogati. H. 4 : 47
conſuli ſe de omnibus rebus. 4 : 40. Aſpectui. 15 : 18. Bello. H. 4 : 68. Genti ſuæ. 15 : 17. Gloriæ. 13 : 39. Humani. 11 : 36. Libertati. 3 : 6. Paci. H. 3 : 75. Parſimoniæ. 14 : 21. Populo. H. 5 : 82. Potentiæ. H. 4 : 48. Prædæ. 13 : 39. Quieti Urbis. 14 : 22. Securitati. 11 : 31. Senatui. H 3 : 82. Supremis. 15 : 64. Vilius. 12 : 47. Utilitati. 1 : 11
conſulere in commune. 12 : 5. A. 12. In medium. H. 2 : 5. In unum. H 1 : 68 H. 4 : 70. Clementer dediti. 14 : 18. Durius. A. 26. Ex re. 1 : 14. Ultioni. 2 : 16
conſultando conſumuntur. 2 gendi tempora. H. 3 : 40
in conſultores ſua exempla recidunt. 6 : 10
conſulto ambiguus. 11 : 3
conſulto vitari. 4 : 16
conſulere. 14 : 30 | 16 : 11 H. 1 : 58. H 4 : 70
conſulerent. 1 : 43 13 : 29, 39. H. 1 : 54
conſulerentur. 4 : 74 : 3 38. H. : 91. H 3 56
conſuleret. 1 : 31 | 12 : 17, 15. 49 | 14 : 12, 61 | 15 64. H. 3 : 82. H. 4 : 68, 81. A. 6
conſuleretur. 11 : 36
conſuli. 14 : 56. H. 5 : 68
conſuli. 6 : 36 15. 43.
conſuliſſe. 3 : 46
conſulitur. 1 : 75 | 2 : 81 | 14 : 31 | 13 : 18. H. 2 : 3. H. 5 : 5
conſulta. 1 : 78 | 5 : 4 | 11 . 69 | 1 49 | 16 18 H : 65
conſultare. H 4 : 55, 65. H 3 : 30, 40 1 : 18, 85 | 6 : 42 | 14 : 3. H 2 : 95 | 4 : 69. G. 11, 22 | 1. 72 | 1 : 75 | 4 : 3. H. 3 : 54. H. 1 : 29 | 2 : 54 | 1 : 58 H. 2 : 80
conſultarent. 13 : 16 H. 2 : 57, H. 4 : 67
conſultaret. 6 : 11 | 11 : 15
conſultat. 1 : 50 | 12 : 8, 43. H. 5 : 16. O : 13
conſultatio. G : 10 | 4 : 40
conſultationes. 12 : 14
conſultatum. 1 : 8. H 1 : 17
conſultavit. 16 : 30 | 2 : 30 | 4 : 39 | 12 : 66 | 16 : 24. H. 1 : 57. H. 1 : 51 H. 4 : 19
conſulti. 1 : 10 3 : 52
conſultis. 1 : 40 | 6 : 6 | 16 : 22. H. 2 : 4
conſultius. H. 2 : 24
conſulto. 4 : 16 11 : 25, 35 | 12 : 21, 60 | 13 : 3 | 14 : 60. H. 1 : 62
conſultor. 4 : 24
conſultores. 6 : 10
conſultum. 1 : 83 | 14 : 11. H. 3 : 75 | 2 : 26
conſultarum. 1 : 7, 44 | 13 : 4 | 14 : 38 | 15 : 17
conſultus. 3 : 41 | 6 : 23
conſuluere. H. 1 : 5, 54
conſuluiſſe. 1 : 79 11 : 11
conſuluiſſent. H. 4 : 20
conſuluit. 12 : 47. H. 1 : 4
conſulum. 1 : 23 2 : 37 | 3 : 57 | 4 : 38 | 5 : 11 | 6 : 39, 45 | 15 : 4, 28 | 16 : 30. H. 2 : 91
conſulunt. 4 : 40. A : 12
conſumere ignominiam. H. 3 : 84. Vocem, H. 1 : 42
conſumere. 3 : 14. O : 13, 14 | 16 : 3 | 14 : 15. H. 4 : 36

conſummari. H. 3: 84
conſumpſit H. 3 : 30
conſumptus. H 4: 75. H. 1: 2. H. 4 : 43
conſurgere. O: 6 11: 46 2: 31. H. 3: 1| 14: 21| 11: 3
contacta. O : 12
contacti. G : 10
contactu. 1: 43| 4: 49| 6 : 7. H. 1: 11. H. 1: 60. A : 30
contaminari. 1 : 35| 15 : 37
contanti. 14 : 13
contantibus. 15 : 31
contator. H 3 : 4
contectus. H. 2 : 77 | 15: 44. H. 3: 73| 12: 47. G: 40| 8: 13
contegantur. G : 46
contegendis. 13 : 13
contemptio ex barbaris. 11 : 20
contemptu famæ contemnuntur virtutes. 4 : 38
contemnere. H. 1: 91. O : 1 H. 4: 75. H. 5: 5. O: 85
contemni. 1: 29 | 4 : 58. G: 29
contemplatione. 1 : 63
contemplationum. A: 46
contempſerat. 14 : 9
contemptim. H. 3 : 9, 58
contemptio. 11 : 20 | 1 : 1
contemptior. H. 1: 87
contemptis. 1 : 74
contemptius. H. 3 : 47
contempto. O : 26
contemptor. 6 : 38. H. 4: 5| H. 1 : 18. G : 31
contemptus. 3: 64 | 4 : 38 | 6: 45| 12 : 54. H. 1: 6. H. 2 : 27, 62 | 3, 1: 87. H. 1 : 60. H. 5: 5. O : 8, 29
contendere *pro* comparare. 4: 38. opes. 11 : 1. vetera & præſentia. 1 : 3
contendere. 1 : 70. G : 4| 12 : 1| 13: 3. O: . O: 15 4: 32 H. 3: 7 |1: 68. H. 1 57. O: 19
contendunt. 15 : 46. H 2 : 92. G : 36
contentus. O: 40. H. 1: 1. H. 1: 35. G : 18
contentio. O : 4
contentio. 4 : 31 | 14 : 17. H. 3: 2. A: 9| 13: 28 | 1 : 35. H. 4 : 8
contentos. H. 4 : 73
contentum. 1: 2| 12 : 53. O : 30
contentus. 4 : 7| 14: 53. H. 2: 58. G : 6. A : 19 . O : 10, 15, 18, 23, 26
conterminâ. 6: 56. G : 36
conterminus. 1: 60| 15 : 1. H. 4: 67| 3: 45| 11: 16| 13 : 57
conterrita. 6 : 29
conterunt. A . 32
contexerit. 4: 49. H. 2: 49
contex. H. 2: 8
conti. H. 1: 79
contigit. A: 44. O : 30 3: 5, 37. H. 4 : 53. A : 45
contiguus. 6 : 45 | 15 : 38 | 1: 60
contineri. 1: 11. H. 1 : 9
continentia. 14: 56
continentem. 2: 78
continenti. 4: 65| 5 : 10
continentium. H. 5: 19
continentus. H. 1 : 84. O : 30
continere. 3 : 16. H. 3 : 86 H. 4: 19. H. 1: 34
contineri. 16: 1| 15: 1. H. 4 : 27, 76. H. 5 : 13. O 33
continere. H. 3 : 2
contingere. O: 23. O: 39 | 4: 63. O: 54| 1: 71| 6 : 19| 11: 7| 13: 37| 1: 4. O : 6
continuus 2 : 21 | 3: 38 | 4 : 8 | 6: 9 11 : 24 | 12 : 51 | 13: 32| 15: 25. H. 1 : 6. H. 4: 4, 74 | 15 : 40 | 3: 31 | 6 : 10
continuare. 16 : 3. G: 45 | 1 : 80. H. 4 : 49. G : 22 | 14 : 36. A : 41 | 13 : 9, 18 | 14 : 20 | 12 : 23 | 15: 9 | 15: 39 | 14: 12 | 13 : 53
continuas. 4 : 33. H. 4 : 7
continuata. 1: 9
continuatione. 3 : 40
continui. 1 : 30 | 18: 41 | 15 : 1. A : 10 | 1 : 76 | 6 : 36
continuiſſe. A : 13
continuit. H. 1 : 49. H. 4 : 69. A : 14
continuò. 6: 38 | 13 : 54 | 16: 10. A : 27, 44
continuos. 11 : 25 | 16 : 16
continuus. 3: 43 | 4 : 47 | 1, 1 : 12| 14: 26. H. 1 : 84 H. 5 : 3. G : 43. O : 38 | 2 : 6 | 4 : 36 | 6 : 26| 11 : 3, 35. H 2 : 3
contis. 6 : 35 | 14 5. H. 1 : 44. H. 3 : 27
contra dat fortuna. 15 : 13. H. 1 : 65.
contra dirigere. H. 4 : 18
contra experimentum. H 2 : 97. fortuna. H. 3: 18
contra interpretari : H. 4 : 86
contra ire. G : 44 | 11 : 20
contra ſententiæ alicujus 14: 45. littora contra. 3 : 1
contra Hiſpaniam. A: 18. Placentiam. H. 2 : 17. nullis contra terris. A : 10
contrectare oculis. 3 : 82
contrectare pudicitiam. 14 : 35
contrectus. 1: 37. H. 1: 31. A : 29. H. 4 : 53 | 6: 36 | 15: 49 | 14 : 16. A: 18 | 1 : 48 | 4: 24. H. 4 : 79. A: 29 | 1 : 67 | 15: 33. A : 38 | 14 : 38
contradicere. O : 24. 25 | 1 : 28. H. 2: 26, 91. O : 42. H. 1 : 39. O 3 13 : 49 | 3 : 64
contradici. H. 4 : 46
contradictionibus. 14 : 43
contrahendæ. 12 : 57
contrahere. 4 : 49 | 16: 3. H. 3: 25 | 1 : 79 | 11 : 10 | 12: 30. O: 37
contraire. 14 : 45
contrarius. 14 : 16. H. 4 : 17 A : 18. O : 33 : 39 | 5 : 17. H. 1: 84. 15 : 9. H. 1 : 27, 88. H. 5 : 4
contrarie. O : 34
contritio. H. 1. 5. H. 3 : 54 | 12: 69 | 3 : 19 | 6 : 17 | 13 : 37, 47. O : 15, 16.
contrectare. 3 : 12 | 14 : 35
contremere. 6 : 9. H. 2 : 38
controverſia. O : 33. O : 25. O: 10 | 1 : 63. O : 24, 38
contubernales. H. 1 : 25
contubernium ædilui. H. 3 : 74. Legionum. 1 : 41. ſervi publici. H. 3 : 74
contubernia. 2 : 17, 48 H. 1 : 54. ducum. A : 5. militum. 1 : 42
contubernia. 1 : 17, 41 | 15 : 13.
contubernium. 13 : 46. H. 1 : 43. H. 1 : 80. H. 3 : 74. A : 5. O : 5, 13
contudit. H. 1 : 19
contueri. 1 : 43. H. 3 : 85
contulit. H. 3 : 23 | 6 : 43 | 6 : 40 | 1. 1 8 | 15 : 68
contumax. 1 : 3 | 4 : 60 | 2 : 57
contumacia. 1 : 33, 65 | 3 : 12 | 16 : 28. H. 1 : 51. H. 4 : 3. A : 42 | 1 : 24 | 4: 18, 20 | 16 : 22. H. 2 : 77. . H 3: 63. H. 4: 74
contumacius. 4 : 19
contumelia. 1 : 47 | 2 : 13 | 3 : 57, 73 | 6 : 13 | 11 : 6| 13 : 36 | 14 : 31. H. 2 : 76. H. 3 : 9 | 13 : 20, 23. H. 4 : 8. H. 5. 4
contumeliæ. 2 : 58, 69 | 3 : 12. H. 2 : 88| 6 : 34| 1 : 39| 2 : 55| 3 : 14 | 4 : 42 | 6 : 46 | 24 : 1, 49 | 15 : 34, 49 | 16 : 26. H. 1 : 57, 54. H. 3 : 66. H. 4 : 68. A : 15, 21
contumeliis. 1 : 0 | 4 : 34 | 12: 51. H. 1 : 90. H. 2 : 48. H. 3 : 31, 8. H. 4 : 45
contumelioſus. H. 2 : 65. H. 2 : 17. H. 4 : 4
contumelioſius. H. 4. 64
contuſis. 4 : 46. H. 4 : 18
convaluerant. H. 2 : 93
convectant. H. 3 : 27
convcherentur. H. 4 : 22
convellens. H. 4 : 30. H. 4 : 74

G .

convelli. 4: 40 | 12: 65. H. 4: 74
convellunt. 1: 20
convenas. H. 5: 2
convenerant. H. 2: 68. H. 3: 1. G: 30
convenerat. H. 1: 27
convenere. 1: 60 | 2: 57. H. 4: 68
convenerint. 2: 38
convenire. H. 3: 20, 64. H. 1: 48 | 2: 6 | 4: 16
conveniſſe. 2: 12 | 3: 6 11: 27. H. 2: 100. H. 3: 70
conveniunt. H. 4: 55. G: 11
conventicule. 14: 15
conventionis. H. 3: 70
conventus. 2: 55. H. 4: 56
conventura. H. 3: 81. A: 9, 12
converſus. H. 1: 89. H. 2: 14. H. 3: 44. H. 4: 81. H. 1: 40. H. 1: 76, 86. H. 1: 90. H. 3: 53 | 2: 39 | 15: 62, 69. H. 3: 10, 24. H. 4: 41
converſatio. O: 9. G: 40 | 12: 49
converſi. 1: 45. H. 1: 85. H. 2: 55. A: 25 | 3: 27 | 2: 4. H. 1: 79
converſo. 2: 6 | 4: 33
converſos. O: 6
converſum. 13: 9 | 14: 62
converſurus. H. 4: 70
convertere 3: 33 | 1: 57 | 1: 65. 4: 5 | 15: 17 | 14: 43. O: 14 | 12: 18 | 13: 25. H. 4: 70 | 4: 8
convicia. H. 1: 47 | 16: 66 H. 1: 60, 85. H. 2: 52, 66 H. 3: 10. G: 22. A: 22. H. 2: 30
convicio. 4: 68
convictus *adj.* 3: 36 | 4: 71 | 11: 65
convicti. 14: 24. G: 12 | 15: 44 | 15: 71. H. 4: 45
convictus *pro* conviviis. 2: 28. G: 21. principis 6: 9. ſobrii. 13: 15. in longum tracti. 14: 4
convivium buccina dimiſſum; 15: 30
convivium inire. 4: 10
convivia delinimenta vitiorum. A: 21. noctu celebrata. 3: 37. pudicitiæ inimica. G. 19. Germanorum. G: 22
convivia ſtruere: 15: 37. inter convivia de bello loqui. H. 3: 75
convictus. 3: 13 | 4: 31 | 14: 40, 50 | 4: 31 | 13: 15 | 13: 47
convinci. 13: 44 | 14: 5 | 15: 66. 6: 25
convivalis. 14: 9 | 6: 5
convivas. 11: 27
convivia. 15: 37. H. 3: 76. G: 22 | 14 37, 54. H. 2: 68. G: 22 | 11 53 | 2: 57 | 3: 14 | 6: 7 | 11: 38 | 13: 20, 46 | 14: 48. H. 1: 48, 81. H. 3: 38. H. 1: 88. H. 2: 62. G. 19. A: 21
convivii. 13: 16. H. 1: 24. H: 2: 57
convivium. 2: 65 | 3: 9 | 4: 10, 59 | 12: 57 | 15: 30, 52. 54. 58, 69. H. 1: 81, 82. H. 2: 68
convulſus. 4: 60 | 6: 40 | 12: 1 | 12: 57, 59 | 1: 32. H. 2: 94 | 6: 48. H. 3: 84
coopertus. H. 5: 22 | 13 41
cooriuntur inſidiæ. H. 2: 24
coorti. 2: 11. equites. H. 2: 70. Germani. H. 4: 60. gentes. H. 1: 2
Coos, 4: 14
copia *pro* facultate. 1: 63. diſſuendi. 16: 24. doctorum. O. 30. mutuandi. 6: 17. pugnæ. 2: 7 | 3: 20
Copia *pro* milite. 2: 52. præſens. 4: 47. Romana. 4: 4. Claſſiariorum. 4: 27 navalis 4: 56
Copiæ militares. 15: 25. deletæ. H. 2: 14. Rhæticæ. H. 1: 59. univerſæ. H. 4: 38. copiis motis. H. 4: 19
copiæ rei familiaris. 15: 43
copiæ *pro* annona *ſeu* commeatu. 1: 68 | 1: 16. H. 2: 32. H. 3: 20. H. 4: 22
Copiæ annuæ. A: 22. frumenti. 2: 60. parandæ. H. 3: 15. promiſcuæ. H. 2: 66. provinciarum. 3: 54
Copiarum aggeſtu. H. 3: 60 congeſtu. H: 2: 87. egeſtas. H. 4: 35
copioſa. 13: 43
copioſe. O: 24, 51
copioſum. 3: 66
copulare. O: 17
coram pro *palam*. 6: 8. pro *ſtatim*. 6: 54. Diis & patria coram. 13: 38. Germanico coram; 3: 14. Legionibus coram, 15: 24. Meſſalina coram. 3: 24. Poppæa à Tigellino coram. 15: 61. propinquis. coram. 13: 32
Corbulo inferioris Germaniæ legatus. 11: 18. veterem diſciplinam revocat. 11: 18 | 13: 35. diſcors Vinidio. 13: 9. foſſam inter Rhenum & Moſam ducit. 11: 20. vox ejus, *beatos quondam Duces Romanos*. 11: 20. Artaxata delet. 13: 41. præcipuus inter claros & inſontes. 14: 58. impetiens æmuli. 15: 6. Parthico bello præficitur. 15: 59. Tigrenocerta occupat 14: 24. Pæto fert auxilium, 15: 12
Corbulonis nomen non inviſum ipſis barbaris. 15: 28. ejus poteſtes. 15: 23. mors ejus. H. 2: 76
Corcyra. 3: 1
cordi *eſt*. H. 3: 53. H. 4: 58, 81
Cordus Julius. H. 1: 76
Cordus Cæſius. 3: 38, 70
Cordus Cremutius. 4: 34
coria boum. 4: 72
coriis. H. 5: 22
Corinthus. H. 2: 1
Corinthienſe litus. 5: 10
Corinthius. 11: 14
corin. H. 1: 79
Corma fluvius. 12: 14
Cornelia Gracchorum mater. O: 28
Cornelie Veſtalis. 15: 22
Cornelia virgo Flaminica Dialis. 4: 16
Cornelie lex. 14: 40 | 13: 44
Cornelius Scauri accuſator. 6: 29. in inſulam amovetur. 6: 30
C. Cornelius. O: 39
P. Cornelius. H. 3: 34
Corn. Aquinus. H. 1: 7
Corn. Balbus. 11: 60
Corn. Cethegus. 4: 57
Corn. Coſſus. 4: 34. alius: 14: 20
Cornel. Dolabella. 3: 68. ejus adulationes. 3: 47, 68. *alius* Dolabella. H. 1: 88. interficitur. H. 2: 63
Corn. Flaccus. 13: 39
Cornelius. 6: 29
Corn. Fuſcus procurator Pannoniæ. H. 2: 86. præfectus claſſis Ravennatis. H. 3: 12. Ariminum obſidet. H. 3: 42. inſignia prætoria obtinet. H. 4: 4. ejus auctoritas. H. 3: 4. nullam in Vitellium, niſi occidendi licentiam habuit. H. 3: 66
Corn. Lupus. 13: 43
Corn. Marcellus. 16: 8. occiditur. H. 1: 37
Corn. Martialis. 15: 71. Primipilaris. H. 3: 70. obtruncatur. H. 3: 73
Corn. Merula. 3: 58
Ser. Corn. Orfitus. 12: 41. ejus ſententia. 16: 12
Corn. Primus. H. 3: 74
Corn. Scipio. 3: 74 | 12: 53
Cornelius. O: 28
Cornelios. O: 39
Cornelium Primum. H. 3: 74
Corn. Sulla. 2: 48. *Alius* Claudii gener. 12: 13. Maſſiliam relegatur. 13: 47. Interficitur. 14: 57

Cornelium Syllam. 13 : 47
Cornelius. 6 : 30
Corn. Laco præfectus prætorii. H. 1 : 13. Ignaviſſimus mortalium. H. 1: 6. Militarium animorum ignarus. H. 1: 26. T. Vinio minatur. H. 1 : 13. Occiditur. H. 1 : 46
cornibus. 2 : 46, 52 | 3 : 45 | 13 : 38, 40 | 14 : 34. H. 3 : 21. A: 35
cornu. 1 : 75 | 13 : 40. H. 3: 22. H. 4 : 18, 77
cornua. 1 : 68 | 2 : 81
Cornutus. 4 : 28
Cæcilius Cornutus. 4 : 28
Cornutus. 4 : 30
cornuum. 1 : 28
corona aurea in Conviviis data. 2 : 57 | 14 : 24. Civica. 3 : 21 | 16 : 15. Civis ſervati. 15 : 12. Facundiæ. 16 : 3. Spicea. 12 : 4. *Donum militare.* 2 : 9
coronæ querceæ. 2 : 83
Corona vallum cingere. H. 3 : 27. ſub corona vendere. 13 : 39. H. 1 : 68
corona. 2 : 7, 83
coronam. 2 : 9, 57 | 3 : 22 | 11 : 4 | 14 : 24 | 16 : 4, 15
coronas. 15 : 33
coronatus. O : 13
coronis. H. 2 : 55. H. 4 : 53
corpora lente augeſcunt, cito extinguuntur. A. 3
corpora Britannorum: A. 11
corpora Germanorum tantum ad impetum valida. G. 4
corpora ſuorum referre ex prælio. 6 : 6
corpora clarorum virorum certo ligno cremantur. G. 27
corpora damnatorum in Tiberim trahuntur. 6 : 19
corpore quæſtum facere. 2 : 85
corpore infames. 1 : 73
corporibus dat habitum poſſideri. A 11
corpus Germaniæ. H. 4 : 64. Imperii. H. 1 : 16. Libertorum. 13 : 27
corpus vulgare. 15 : 72
correctus. H. 1 : 57
correptus. 4 : 52 | 15 : 44. H. 2 : 84 | 3 : 46 | 15 : 38. H. 2 : 18 | 16 : 5
corripere pecunias. 13 : 18, 31. ſigna, captivos. H. 4 : 33
corripere pro in *judicium rapere.* 3 : 66 | 4 : 66 | 1 : 49
corripere pro *ſimul capere plures, ſeu intercipere.* H. 3 : 21 | 3. 46
corripi accuſatione. 11 : 42. Igne. 15 : 38. Morbo. 16 : 5. Valetudine. 12 : 66. Vi. 4 : 3. In prædam. H. 2 : 84
corrigere. 15 : 2 | 2 : 23 | 3 : 28 | 13 : 49
corrigi. 16 : 28
corripere. 4 : 3 | 4 : 19 | 11 : 8 | 11 : 57 | 13 : 31 | 13 : 18 | 1 : 28 | 6 : 40 | 12 : 42, 66 | 15 : 66 | 16 : 9 | 3 : 66. H. 3 : 21 | 3 : 28. H. 4 : 33 | 4 : 66 | 1 : 73 | 3 : 49 | 15 : 38
corroborari. O : 34
corrumpantur. H. 4 : 76
corrumpere commeatum. 15 : 8. Donum. H. 2 : 92. Libertatem. 11 : 75. Veniam. 15 : 71. Victoriam. H. 4 : 35. Ad judicium. 16 : 18. Ad omne facinus. H. 1 : 72. Ad ſcelus. 4 : 10 | 11 : 21
corrumpere res geſtas in miraculum. 4 : 18
corrumpere & corrumpi ſeculum vocatur. G : 19
corruptoribus miſſis fidem emercari. 12 : 14
corruptus in barbarum. 6 : 42
corruptus in ſimilitudinem vini humor. G. 23. In ſpem rapinarum. H. 3 : 47
corrupti in dominos ſervi. H. 1 : 2
corruptæ in adulationem cauſæ. H. 2 : 10
corrumpebantur. H. 2 : 69
corrumpere. 2 : 13. H. 3 : 49 | 61 3 | 13 : 42 | 14 : 20. H. 3 : 62. G : 19. H. 5 : 9
corrumpi. 6 : 22 | 14 : 20. H. 4 : 39. H. 5 : 7. G : 19
corrumpimur. H. 1 : 15
corrupit. H. 2 : 8 | 3 : 23 | 13 : 23 | 15 : 72
corruptus. 2 : 34 | 4 : 7, 10 | 6 : 42. H. 1 : 28, 60, 86. H. 2 : 27, 87. H. 3 : 78. H. 4 : 18, 35. A : 43. H. 2 : 76. G : 19 | 1 : 10. H. 2 : 101
corrupti. 3 : 27, 42 | 15 : 56. H. 1 : 2, 46
corruptio. 12 : 46 | 12 : 2 | 2 : 55
corruptior. 15 : 37. H. 1 : 53. H. 3 : 33. H. 5 : 6
corruptis. 2. 62, 68 | 4 : 11, 27 | 6 : 6, 27 | 14 : 15. H. 4 : 56, 70
corruptiſſimus. 3 : 27. H. 2 : 37. H. 2 : 62. H. 4 : 59
corruptius. H. 1 : 22. H. 2 : 71
corruptio. 11 : 37 | 15 : 8 | 16 : 18 | H. 1 : 72. H. 3 : 47
corruptor. 3 : 54. H. 1 : 24. H. 4 : 10 | 6 : 33 | 2 : 79 | 12 : 44. H. 1 : 58
corruptos. 3 : 34 | 4 : 70 | 15 : 21
corruptum. 14 : 18, 63 | 15 : 18. H. 1 : 11, 21. H. 3 : 54, 62
corruptus. 3 : 54 : H. 1 : 12. G : 23
corruptus eſt. A : 6. O : 20
Corſica. H. 2 : 16
corſorum. H. 2 : 16
cortina. O : 19
Corvinus Meſſalla. 4 : 34. præfectus urbi. 6 : 11. Conſul. 11 : 34. orator, O 17. mitior Cicerone. O. 18
Corvini principia. O : 20. de Corvino judicium. O : 21
Corvinus Valerius. 1 : 9
Corvinus Meſſalla. 4 : 34 | 6 : 11
Coruncanios. 11 : 24
Coſa. 2 : 39
Coſſus Cornelius. 4 : 34. *Alius.* 14 : 20
Coſſorum familia. 15 : 22
Coſſus Claudius. H. 1 : 69
Coſſutiani. 16 : 22
Coſſutianus Capito. 11 : 6. repetundarum interrogatur. 13 : 33. auctoritate Thraſeæ damnatur. 16 : 21. Antiſtium accuſat. 14 : 48. Tigellini gener. 16 : 17, 21. promptus ad omne ſcelus. 16 : 26. Thraſeam accuſat. 16 : 28. ea cauſſa donatur. 16 : 33 | 16 : 21
Coſta Pedanius. H. 2 : 71
cothurnus. 11 : 31
cothurnus. O : 10
Cotta Aurelius. 3 : 17. *Alius.* 13 : 34
Cotta Meſſalinus. 12 : 22 promptiſſimus atroci ſententia. 5 : 3 | 6 : 5. accuſatur. 6 : 5. ejus ſententia in Libonem. 2 : 32. & de Rectoribus provinciarum. 4 : 20
Cotta. 6 : 5, 7
L. Cotta. 3 : 66
Cottiæ Alpes. H. 1 : 87
Cottianus. H. 1 : 61. H. 4 : 68
Cottidianus. O : 4, 30, 32
cottidie. A : 3 : 31. O : 13, 34, 39
Cotys Rex Thraciæ. 2 : 64, 65. interficitur. 2 : 66 | 3 : 38
Cotyis liberi. 2 : 67. in tutela Romanorum. 3 : 38 | 4 : 5. ejus uxor. 2 : 67
Cotys Rex Armeniæ. 11 : 9. infeſtatur à Mithridate. 11 : 15. proditor & hoſtis fratris. 12 : 23
Coum. 2 : 75
covinarii. A : 35, 36
L. Craſſus. O : 34, 18, 26

M. Craſſus. H: 1: 15: ejus potentia. 1: 1. trucidatur à Parthis. 2: 2. G: 37. ingenio & oratione valuit. O: 37
M. Craſſus *alius* pater Piſonis Cæſ. H. 1: 14
Craſſus frater Piſonis Cæſ. H. 1: 48
Craſſus Scribonianus. H. 4: 39
Craſſorum domus ſubverſa ab Aquilio Regulo H. 4: 42
L. Craſſi. O. 26
M. Craſſo. H. 1: 14. O: 35
Craſſorum. H. 2: 72. H. 4: 42
Craſſum. 2. 2
Craſſus. O: 18
crates. G: 12 | 1: 68. H. 2: [illegible] H. 4: 23 | 4: 51 | 12: 36. H. 2: 22. H. 3: 20
creati. 2: 83 | 3: 58 | 3: 27 | 11: 12 | 1: 57
crebertima: 6: 16, 12
creberrime. 3: 67
crebra. 4: 47 | 11: 59 | 13: 18 | 14: 12 | 15: 60. H. 2: 24. H: 3: 61. H. 4: 40. H. 5: 11, 12
crebra. 4: 47 | 11: 34 | 15: 1
crebras. 2: 15 | 12: 11 | 15: 51. H. 2: 10, 36. H. 4: 79
crebreſcere. 3: 60. H. 3: 44. H. 4: 12. H. 1: 39. H. 2: 67 | 21: 39
crebrior. 15: 47. H. 1: 11, 41. H. 3: 71. H. 2: 78. O: 29. 15: 9. H. 1: 19
crebris. 1: 26 | 3: 16 | 4: 74 | 5: 8 | 6. 5: 40, 46 | 12: 43, 64 | 13: 11, 17, 50 | 14: 1, 43 | 1, 1 26, 38. H. 1: 9. H. 2: 30, 34. H. 3: 8, 22. H. 3: 38, 45, 63. 65. H. 4: 41, 49, 71. H. 5: 4, 23: A: 11, 24 | 14: 60
crebritate 16: 29
crebrius. 12: 44 | 14: 51. H. 1: 65. H. 2: 69. A: 43
crebro. 3: 7, 9 | 15: 50, 73. H. 1: 90
crebro. 3: 55 | 4: 7 | 5: 9 | 12: 5, 68 | 15: 51. A: 41
credere. 4: 38. G: 39. H. 5: 54 | 20: 32
credatur. 2: 24 | 4: 79 | 14: 52
credebant, 2: 85 | 4: 18 | 5: 12 | 13: 48 | 14: 7, 22 | 15: 27, 36, 68. H. 1: 85. H. 3: 62
credebantur. 1: 53, 74 | 2: 42 | 4: 11, 33 | 16: 17. H. 3: 32
credebatur. 1: 62 | 11: 41, 64 | 14: 40 | 16: 17. H. 1: 39, 44. H. 2: 61, 78. H. 4: 38
credebatur. 1: 27, 33 | 2: 40, 72 | 3: 64 | 11: 18 | 12: 8 | 13: 42 | 14: 48. H. 1: 90. H. 2: 86. H. 3: 4: 81, 65
credendus. H. 1: 19 | 4: 67 | 6: 16. H. 1: 51. H. 2: 1
credere. 15: 16, 71 | 14: 1. A: 43. H. 1: 3. H. 2: 8: 54. H. 4: 45 | 16: 8 | 1: 66 | 14: 48
credere. 14: 8 | 16: 22. G: 34. 40 | 1: 33 | 4: 57 | 5: 7 | 14: 10 | 15: 43, 64. H. 1: 7. H. 2: 2. H. 3: 11. H. 4: 54. H. 5: 3
crederentur. H. 1: 52. H. 3: 8
crederes. 1: 32 | 5: 4 | 16: 4. H. 1: 45. H. 3: 83. A: 44
crederet 3: 61 | 4: 42 | 15: 49 | 14: 4, 11. O: 39
crederetur. 1. 52 | 2: 42, 57 | 4. 2 | 13: 48 | 15: 44. H. 1: 18, 50. H. 3: 39, 41. H. 4: 71, 50, 71: H. 5: 1
credi. H. 1: 22. H. 1: 83
credibile. 1: 6, 33 | 5: 26. H. 2: 73. G: 28. A: 18
credibilior. 14: 7
credidi. 4: 23 | 15: 38. H. 4: 42 | 6: 2, 13 | 14: 9. H. 4: 23 | 2: 43 | 6: 28 | 12: 24. H. 2: 99. H. 3: 75. H. 5: 22. A: 40 | 1: 76 | 5: 3 | 4: 6, 67 | 16: 6. H. 1: 83. H. 2: 50. G: 3: 45. A: 12. A: 18. | 13: 17 | 15: 52. H. 1: 24. H. 4: 77. H. 1: 10
crediidiſſent H. 2: 15
credidit. 2: 2 | 5: 3 | 11: 1 | 12: 51: H. 2: 22, 60
credimus. O. 39
credis. 4: 40 | 11: 22
credit. H. 2: 33
credita. 2: 24, 82 | 3: 10, 44 | 6: 35. H. 4: 34
credite. 3: 54
creditis. 14: 44. H. 1: 24. H. 4: 73. A: 32: O: 41
credito. 3: 14 | 6: 34
crediturer. 3: 60 | 6: 17. H. 4: 41 | 15: 55 | 1: 15
creditum. 2: 28 | 4: 22, 55 | 1: 48. H. 1: 51. H. 2: 60. H. 4: 53
creditum eſt. 3: 19 | 14: 65. H. 1: 31
crediturı. 2: 69 | 12: 67. H. 1: 34. H. 2: 93, 95. H. 4: 86
creditus. 5: 4 | 13: 30. H. 4: 67
creditus eſt. 6: 50. H. 1: 78
credo. H. 2: 13. A: 10. O: 10, 15, 25, 26
credula plebe. H. 1: 54
credulitas inanis ipſo tempore vaneſcit. 2: 40. ſermonarum facilis. 14: 4. apud credulum principem majore præmio peccatur. H, 1: 12
credulitas. 15: 11 | 16: 2. H. 2: 19
credulus, H. 1: 22. H. 2: 72. H. 4: 49. H: 2: 21
credunt. 4: 35. G: 7: 11. A: 9
creduntur. 11: 24
cremare. 3: 2 | 6: 19. H. 5: 5
cremari. 16: 18. H. 3: 72 | 4: 45 | 2: 75 | 1: 80 49. H. 1: 47. H. 4: 58
crematus. H. 4: 61 | 14: 9. H. 2: 95. H. 1: 49 | 3: 5 | 2: 86
crematus. 15: 44. H. 2: 44
cremavit. H. 4 | 79 | 3: 46. H. 4: 67
crementus. G: 27
Cremerenſis clades. H. 2: 91
Cremona. H. 2: 17. Colonia? H. 3: 19. dives. H. 3: 32. quando condita. 3: 34. occupatur à Vitellianis. H. 1: 22, 100. 3: 14. oppugnatur & exſcinditur à Flavianis. H. 3: 30, 33. rapta, ſubverſa. H. 4: 72
Cremonæ editum ſpectaculum. H. 2: 67
Cremonenſe prælium. H. 3: 48
Cremonenſes viam lauro roſiſque ſternunt in honorem victoris Vitellii. H. 2: 70
captivos nemo Italorum emit. 3: 34
Cremonenſes. H. 2: 70. H. 3: 15, 18, 19, 26, 30, 32, 34, 41, 48. H. 4: 2, 31, 51, 60
Cremutius 4: 34
Cre[illegible]cius Gallus. 14: 5
crepidinibus ſtagni. 15: 37
Creſcens libertus Neronis. H. 1: 76
Creſcens Tarquinius. 15: 11
creſcere. H. 4: 76. H. 1: 13 H. 4: 70. O: 37
Creta. 15: 20. H. 5: 2 | 3: 38 | 4: 21 | 15: 20
Cretenſes Romam legatos mittunt. 3: 63. eorum leges ſeveriſſimæ. 3. 26. O: 40 ideoque orator nullus. ibid.
Cretenſis. 15: 20
Creticus Silanus. 2: 43
crimen. 1: 7, 74 | 2: 50 | 3: 24 | 4: 32 | 60 | 6: 8 | 13: 15, 19, 48 | 14: 62, 64 | 15: 55, 68 | 16: 31. H. 1: 1, 7, 8, 30, 58, 71, 80, 88. H. 3: 75, 78, H. 4: 41, 49, 61. A: 41. O: 36
crimina. 1: 55, 73 | 2: 29, 30, 42, 74 | 3: 12, 22, 67 | 4: 36 | 11: 22 | 12: 4, 22, 42, 59 | 13: 21, 49, 52 | 14: 21. H. 2: 20
crimen pro accuſatione 13: 42
crimini dare. 1: 73 | 6: 18 | 13: 10. in crimen ducere. 6: 5
crimine falſo quia verum dicei

ret opprimitur. H. 4 : 25. pro crimine nobilitas, opes. H. 1 : 2
criminabimur. O : 42
criminandi. 51 4
criminando. H. 1 : 87
criminantes. H. 1 : 60 | 4 : 41 | 14 : 57 | 14 : 55. H. 4 : 52
criminari. 2 : 57
criminatio. 13 : 34 | 6 : 25 | 14 : 1, 52, 65 | 13 : 50. H. 1 : 64. H. 2 : 65. H. 3 : 53
criminator. 4 : 1, 12
criminatur. H. 5 : 6
criminoſe. 16 : 10
criminoſius. H. 3 : 58
crinis obliquus nodo obſtrictus. G : 38
crinis propexus, rutilatus. H. 4 : 61
crinis. 11 : 38 | 2 : 39. G : 31, 38
crines. A : 11 : 39 | 14 : 30. G : 39 : 3 : 7
Criſpus Vibius. 14 : 28
Criſpina. H. 1 : 4
Criſpinilla Calvia. H. 1 : 73
Criſpinus Capito. 1 : 74
Criſpinus centurio. H. 1 : 58
Criſpinus Varius. H. 1 : 80
Criſpinum. 11 : 2, 7
Criſpinus. H. 1 : 58
Criſpinus Rufus præfectus prætorii. 11 : 1. honoratur. 11 : 4. removetur. 12 : 42. Poppææ maritus. 13 : 45 | 13 : 78. pellitur in exilium. 15 : 71. ſemet interficit. 16 : 17
Criſpus Salluſtius. 2 : 40 | 1 : 6 | 3 : 30
Criſpus Vibius. H. 2 : 10. H. 4 : 47. O : 8, 13. H. 4 : 42, 43
cruces. 14 : 33
crucibus affixi Chriſtiani. 15 : 44
cruciatibus. 1 : 23 | 13 : 65 | 16 : 20
cruciatum effugere. 4 : 63
cruciatu cuncta pervia. 13 : 59
cruciatus quæſtionis. 1 : 33. graves. 16 : 35. tormenta. 16 : 20
cruda ac viridis ſenectus. A : 29
crudelem. 6 : 4
crudelitas. 11 : 21 | 4 : 6 | 3 : 44 | 2 : 40. H. 5 : 6 | 6 : 18. H. 3 : 72 | 16 : 25 | 2 : 25 | 14 : 56 | 15 : 64. H. 3 : 83
cruce. 15 : 47
crudeſcere. H. 3 : 10
crudum ſervitium. 1 : 8
cruentus. 2 : 17. H. 1 : 37. H. 4 : 1. A : 37 | 1 : 20 | 16 : 10. G : 14 : 31 : 44. H. 1 : 44. H. 4 : 49 | 14 : 12. H. 1 : 47. H. 1 : 6, 35. A : 37
cruentatentur. 15 : 52
cruentaverunt. H. 1 : 38
cruor. H. 3 : 83, 1 : 65 | 1 : 17, 21 | 11 : 47 | 14 : 30. H. 1 : 21. H. 3 : 84 | 12 : 47 | 16 : 35. H. 5 : 6. H. 5 : 32
Crupellarii. 3 : 43
Cruptorix. 4 : 73
crura. H. 1 : 41 | 15 : 63
Creſiphon. 6 : 42
cubicula. 13 : 42
cubiculum. 11 : 37 | 13 : 44 | 14 : 8, 44 | 1 : 9 | 3 : 13 | 6 : 24 | 11 : 2, 31 | 12 : 68 | 13 : 44 | 14 : 8 | 15 : 55, 69 | 16 : 11. H. 2 : 8. H. 4 : 24, 30, 77 | 4 : 22, 69 | 1 : 1, 28 | 13 : 13, 15 | 15 : 45, 63 | 16 : 35. H. 3 : 38. O : 5, 14
cubile. G : 46 | 1 : 39 | 6 : 23. H. 4 : 56
cubilia. 1 : 49, 50. H. 1 : 86. H. 5 : 5
cubitantis ſuper pedes. 14 : 5
Cugerni. H. 5 : 16, 18
cum venabulis & cultris. 3 : 43
culpa inter viros ac fœminas vulgata. 1 : 24. exitioſa ſuis auctoribus. 13 : 27. Prior tempore quam pœna. 15 : 20
culpæ ſocietate tutiores. H. 2 : 52
culpabant. H. 4 : 27, 75
culti. 11 : 15
cultius. O : 12
culpantes. H. 1 : 81. H. 3 : 57
cultor. G : 45 | 1 : 73 | 12 : 61. H. 2 : 87 | 12 : 55. H. 4 : 12. H. 5 : 3. G : 6, 28
cultos. 14 : 24
cultu. 1 : 10 | 2 : 24, 52, 58, 59, 75 | 3 : 55, 69 | 6 : 32 | 11 : 46 | 12 : 18, 41 | 13 : 32, 35, 46, 14 | 14 : 13. H. 1 : 88. H. 2 : 78. H. 3 : 56, 59. G : 2, 43, 46. A : 40. O : 12, 10 | 4 : 37 | 2 : 56 | 3 : 30 | 4 : 38, 52. H. 1 : 10. H. 4 : 64. A : 4. O : 23 | 5 : 63 | 12 : 44 | 13 : 3, 13 | 16 : 3 : 6. G : 6, 17. A : 34. O : 26
cultus. 13 : 54. agreſtis. H. 3 : 59
cultus habitusque. 2 : 54
cultus. i. e. veneratio. 2 : 58. ſpectaculi. H. 2 : 11
Cumana litora. 15 : 46
Cumanus Ventidius. 12 : 54
Cumæ. 16 : 19
cumulare 4 : 21 | 13 : 5 | 12 : 53 | 1 : 21. G : 27. O : 28. H. 2 : 80. O : 36 | 14 : 53 | 4 : 69. H. 2 : 57. H. 3 : 36
cumulatus. 2 : 82. 3 : 5. A : 40. H. 4 : 20. H. 4 : 39. H. 3 : 3 : 37
cumulus. H. 3 : 9 | 14 : 57
cumulus dignitatis. H. 1 : 77
cumulus proſperis acceſſit. H. 2 : 84
cunctari. H. 2 : 97. H. 3 : 44 | 11 : 37. H. 4. 31. H. 5 : 32. 82 | H. 1 : 9 | 11 : 57 | 1 : 6 | 1. 1 : 7 | 12 : 9. H. 2 : 83
cunctabundus. 1 : 7. H. 1 : 85
cunctante. 12 : 46
cunctantem. 4 : 42. H. 2 : 63, 71. H. 3 : 69, 78. H. 4 : 20, 84
cunctanter. 1 : 64 | 4 : 22 | 11 : 9. H. 1 : 55. H. 2 : 52, 86. H. 3 : 58
cunctantes. H. 3 : 50. H. 4 : 60 | 6 : 43
cunctatio ducum utilior, quam temeritas. H 3 : 20. exitioſa nullis. H. 1 : 89. propior conſtantiæ. G. 30. ſervilis videtur barbaris. 6 : 32
cunctationi haud locus eſt in conſilio, quod niſi peractum laudari non poteſt. H. 1 : 38
cunctatione haud opus eſt; ubi quies pernicioſior, quam temeritas. H. 1 : 21
cunctator natura. H. 2. 25. ſenecta. H. 3 : 4
cunctantius. 2 : 78 | 6 : 5
cunctata. H. 1 : 1. H. 3 : 50
cunctatas cohortes. 1 : 37
cunctationes. 4 : 71. H. 3 : 30
cunctatus. 13 : 1. H. 2 : 25. H. 5 : 14
cunctatum. 3 : 6
cuneus. 14 : 37
cuneus Bructerorum. H. 5 : 18
cuneus Germanici. 2 : 38. juniorum, ibid. in cuneum tenuatur Britannia cunei opponuntur porrecto agmini. H. 5. 16
cunei militares. 16 : 37. in cuneos componere. G : 6. congregare. H. 4 : 20
cuneis aſſiſtere. H. 5 : 16
concurrere. H. 2 : 61. erumpere. 14 : 37. niti. H. 3 : 29
cuneos. 1 : 51 | 16 : 5 | G : 6
cuneum. 1 : 83 | G : 7 | A : 10
cupere. 1 : 4, 16 | 2 : 58 | 4 : 38, 59
cupere ſpecie recuſantis. 1 : 3
cupiens bonarum artium. 6 : 46. erogandæ pecuniæ. 1 : 75. liberorum. 16 : 6. novarum rerum. 15 : 46. ſcortorum. 15 : 72. voluptatum. 14 : 14
cupientibus erat bellum. 1 : 59
cupitor incredibilium. 15 : 42.
cuperent. 1 : 13 | 3 : 26 | 13 : 43 | 14 : 16

cupiant. 2: 14 | 3: 30
cupido opum. 16: 14. auri. 12: 7 | 16: 1. humana. H 5: 13. ingenii humani. H. 1: 22. muliebris. 4: 39. profuſa H. 3: 66
cupido pro *avaritia*. H. 1. 66. pro *libidine*. 14: 35. pro *luxu*. 3: 52
cupidines. 3: 52 | 13: 12, 50 | 14: 35. H. 3: 33 | 13: 2. H. 1: 66. H. 4: 52
cupidinis. 6: 1 | 12: 57 H. 5: 13
cupiditas. H. 2: 77 G: 19 | 13: 49. H. 1: 85. G: 35. O: 2. A: 15
cupiditates. H. 1: 12, 15, 24. H. 4: 58
cupidius. H. 5: 2
cupidos. 11: 35. O: 31. H. 1: 80
cupiens. 1: 75 | 6: 46 | 14: 14, 29 | 15: 46, 72 | 16: 6. H. 4: 49. H. 4: 86 | 2: 39. H. 4: 14: 1: 58 | 2: 42 | 14: 1 | 16: 22. H. 2: 74
cupita. 13: 13
cupitis. 4: 3
cupitor. 12: 7 | 15: 42
cupitum. 6: 52 | 14: 2
cupreſſus. H. 2: 78
cura. 1: 10, 71 | 2: 2, 14, 24, 40, 56, 59 | 3: 12, 44, 55 | 4, 11, 13, 61, 63, 72, 74 | 6: 36 | 11: 8, 11, 18 | 12: 9, 12, 42, 51 | 13: 14, 15, 20, 22, 48 | 14: 9
cura decori exitus. H. 3: 84.
cura ludorum. 13: 22 publica. 12: 5. maligna. H. 1: 85. tabellarum publicarum. 13: 28
cura *pro* opere accurato 4: 11.
cura ægrotorum. 4: 63
cura *pro* oratione. O: 3: 16, 37
curabant. H. 3: 19
curabat. 1: 31 | 5: 10 | 6: 30.
curabatur. 14: 58
curæ. 1: 73, 80 | 6: 21, 45 | 12: 48 | 14: 54 | 15: 35. H. 1: 5. H. 4: 47, 52, 59. H. 3: 10. A: 10
curandi. A: 16
curare pro *regere*. 11. 22. Achaiam 5: 10. Aſiam 4: 36. Legiones. 6: 30
curant exploratores ſeu *prævidens*. H. 3: 15
curatius differere. 27. legere. 16: 22
curatiſſimæ preces. 2: 53
curarum patrem capeſſere. 12: 25
curam dare. H. 1: 80. inſumere. 16: 23. partiri *in aliquos*. H. 5: 58. ſine cura habere. H. 1: 79
cura diverſa ſeu res hoſtium ſciſcitandi ſua non occultant exploratores. H. 2: 54
curæ ma'æ. 3: 37
in curarum partem adſcitus. H. 4: 26. vacuos. 1: 11
curas diſponere. 16: 8
curatiſſimis precibus. 1: 13
curia. 3: 12, 57, 65 | 12: 7, 59 | 14: 12, 32. H. 4: 41, 45 | 2: 29, 37 | 3: 36 | 6: 2 | 11: 7 | 2: 34 | 5: 14 | 4: 8, 21 | 5: 4 | 6: 27, 15, 18 | 11: 25 | 12: 5 | 13: 4 | 14: 11 | 16: 22, 25, 27. H. 1: 85. A: 45
curias. 15: 24
curiata comitia. 11: 22. H. 1: 15
C. Curio. 11: 7
curiones. O: 37
curriculo 14: 14
currus 1: 15 | 14: 55. G: 10. A: 12 | 2: 41. A: 36
curſare. 2: 82. H. 5: 20
curſaret. 15: 50
curſaturus. A: 1
curſibus. 15: 74
curſim. 4: 4
Curſor Cæſius. 3: 37
curſores. A: 45
curſus. H. 1: 48. H. 3: 18. A: 37. O: 10 | 2: 70. H. 4: 14. H. 5: 4. A: 39 | 1: 79 | 1: 6. O: 39
Curtilius Mancia. 13: 56
Curtius lacus H. 2: 55 | H. 1: 41
Curtius Rufus. 11: 20, 21
Curtius Montanus. 16: 28. famoſi carminis reus. 16: 29. cenſet celebrandam memoriam Piſonis Cæſaris. H. 4: 40. ejus oratio contra Aquil. Regulum. H. 4: 42
T. Curtiſius. 4: 27
Curtius Atticus Tiberio in Campaniam comes. 4: 58 a Sejano opprimitur. 6: 10
Curtium Montanum. 16: 28
Curtius Lupus. 4: 27.
Curtius Severus. 12. 55
curvata ſenio membra. 1: 34
curulis ſella. 13, 75. Vitellii. H. 2: 59
curulis ſedes. 2: 83 | 15: 29 | 15: 28
cuſtos 4: 67 | 12: 46. H. 4: 64. G: 41, 44 | 1: 35
cuſtos ſalutis. 3: 14
cuſtos appoſitus. G: 45. datus. 11: 35
cuſtodes. 15: 43. jurium. 4: 30. inducti. 3: 28. appoſiti 4: 60 amoti. 13: 24
circumjecti. 6: 19. corrupti. 2: 68
cuſtodes tamquam inſidiantes timentur. H. 3. 59
cuſtodes. 1: 24 | 3: 28 | 4: 50, 60 | 6: 14, 19, 56 | 13: 18 | 15: 43. H. 1: 87. H. 3: 59. H. 4: 60
cuſtodia arta, obſcura. H. 1: 88. aſpera. 13: 1. honorata. H. 3: 12. militaris. 3: 2 | 14: 60 H. 4: 11. occulta. 16: 10. publica. 3: 36. rupta. H. 2: 63. ſocors. H. 3: 69
cuſtodia cubiculi. 13: 44. Piſonis. H. 1: 43. apertior. 11: 67.
cuſtodiæ appoſitus. 1: 6. in cuſtodiam condere. H. 4: 2. dare. 15: 58. in cuſtodia habere. H. 1: 58. retinere. H. 1: 67
cuſtodiæ hoſtium. 14: 25. portarum. 1. 28. acres. 1: 5. intentæ. H. 4: 28
cuſtodi. H. 3: 74
cuſtodiæ. 12: 41. H. 1: 43
cuſtodias. H. 3: 59
cuſtodierant. H. 4: 63
cuſtodiis. 1: 5, 28 | 12: 68 | 14: 23
cuſtodire. H. 2: 52. G: 28. A: 12 | 6: 3
cuſtos. 11: 37 | 15: 45
Cuſus. *fl.* 2: 63
Cyclades. *inſ.* 2: 55 | 5: 10
Cyclopes *occiſi*. 3: 61
Cyme, *urbs Aſiæ*. 2: 47
Cynica inſtitutio. 16: 34. ſecta. H. 4: 40
Cynicam. H. 4: 40
Cyprii. 3: 62
Cyprum. H. 2: 2
Cyrenenſes. 3: 70 | 14: 18. H. 4: 45
Cyrenenſes accuſant Cæſ. Cordum. 3: 70. Pæd. Blæſum. 14: 18. Antonium Flammam. H. 4: 45
Cyro. 3: 62 | 6: 31
Cyprii Romam legatos mittunt. 3: 62
Cyprus inſula. H. 2: 2
Cyrri. 2: 57
Cyrrus urbs Syriæ 2. 57
Cyrus Rex. 3: 62 | 6: 31
Cythera. *inſ.* 3: 69
Cythnus *inſ.* H. 2: 8, 9
Cyzicenis libertas adempta. 4: 36.

D

Dacus mutuis cladibus nobilitatus. H. 1: 2
Dacus Germanuſque diverſi, H. 3 46
Daci Germanorum accolæ. G: 1. Hiberna Romanorum obſident. H. 4: 54
Daci gens numquam fida. H. 3: 46
Dahæ. 11 3. juvant Gatarzen. 7: 8. Ariorum vicini. 7: 10
Dalmatia. 2: 53. in partibus Othonis. H. 2: 32. legiones Dalmatiæ. 4: 5. jurant in verba Othonis. H. 1: 76. ad imperium ejus moventur. H. 2: 11
Dalmatiam tenet Poppæus Silvanus. H. 3: 86. arma Camilli per Dalmatiam. 12: 52
Dalmatæ. 3: 12. auxilium legionis ſecundæ. H. 3: 50
Dalmaticus miles. H. 2: 86
Dalmaticum bellum. 6: 37. mare. Dalm. 3: 9
damnare fraudis ſub judice. 3: 36. repetundarum. 3: 70 | 14: 28. de vi publica. 4: 13
damnatur Cyrenenſibus. H: 4: 45
damnati, publicatis bonis, ſepultura prohibentur. 6. 29. falſi. 2: 51 | 14: 40. H. 1: 86. rerum capitalium. 1: 23
damnata. 6: 47 | 14: 66 | 13: 15, 43
damnatus. 11: 18 | 6: 7, 29 | 14: 45 | 15: 64 | 16: 34. H. 1: 26. H. 4: 44
damnatio. 4: 35 | 6: 38 | 15: 35 | 6: 20 | 4: 19 | 6: 29 | 13: 30, 43 | 16: 8, 23
damnationibus. 3: 30
Dandaridarum. 12: 15
Danubius. 2: 63. Germanos à Pannoniis dividit. G: 1
Danubii Accolæ. G. 41. fons. G: 1. ripa. 4: 5. à Dacis occupatur. H. 1: 46. populi trans Danubium non Germani. G: 29. in Danubio claſſis Rom. 12: 30
Danubio pergere. G: 42
dare amori uxoria teſtamentum plenum fœdis adulationibus in Neronem, ſal ut valerae. 15: 59
dare hoc familiæ Juniæ: 3: 69
dare contumeliæ alicujus. 2: 58
dare fœderi antiquo. 7: 25. fæderi ſociæ vobis. 2: 55. honori Germanici. 2: 58. honori patrum. 13: 49. matris. 14: 4. Viennenſium. H. 1: 77. officii alicujus adminiſtrationi, nobilitati, pecuniæ. O: 6. precibus. 2: 58. Sejani. 3: 72. poſteritati virorum illuſtrium. 16: 16. Scauro. 3: 23. ſibi ipſi. O: 6. ſimultatibus. 16: 20
dare crimini. 1: 73 | 6: 18 | 15: 10
dare noctes lætitiæ ſeu laſciviæ 14: 21
dare curam armandæ cohortis. H. 1: 80
dare documentum. 2: 3 | 13: 6
dare exemplum. 1: 74, 78 | 4: 50
dare exemplum præcavendi. 16: 32. ultionis: 3: 36
dare effugium. 2: 17. H: 1: 43
dare experimentum: 12: 6 | 13: 24 | 15: 24
dare ingenium ſtudiis. H, 4: 5
dare negotium. 2: 40 | 3: 73
dare nomina. 14: 15. H. 2: 97. H. 3: 58
dare nomina in conjurationem. 15: 48
dare operam dialecticæ: O: 31
dare piacula. 12: 8
dare pœnas. H. 1: 45. pœnas affinitatis. 16: 29. everſæ Reipub. 15: 51
dare ſe ſtudio. O: 8
dare ſignum profectionis. 14: 33. ſignum pugnæ. 14: 36. H. 2: 25
dare terga. 3: 20 | 6: 34
dare venenum. 4: 8. inter epulas. 13: 8
dare in matrimonium. 4: 44
dare in cuſtodiam. 15: 58
dare in præcept. 6: 17
dare ſecundum aliquem. 4: 43
dare ſub ictum legiones. 13: 39
dat fortuna contra., H. 1: 65
dato die pugnare. 13: 40
dato tempore. 4: 40
dativus ſæpe ponitur pro accuſativo, ſic *abluendo cruori* pro ad abluendum cruorem. ſic *abolendo rumori*, & ſimilia paſſim
dari. 1: 36 | 2: 2, 57 | 11: 11 | 14: 7, 21. H. 1: 5. H. 2: 10, 40. H. 3: 55. A: 9. O: 6
deæ. 2: 28 | 3: 71, 6: 6 | 15: 44: H. 2: 2, 3. G: 45
dea. H. 2: 3, 4. G: 40
deas. H. 4: 61. G: 8
debebant. H. 5: 26
debellari. A: 24
debellare. A: 14 | 2 | 12
debellatum. 12: 38 H. 3: 19. H. 5: 18. A: 26
debilis. H. 4: 62 | 15: 14
debilitas. H 4: 81. H. 1: 9
debilitat. 3: 67
debilitatus. 4: 63. H. 3: 64
debilitatur. O: 39
debitor. 6: 17
de cælo tangi. 13: 24
de ſalute, de Victoria certare. A: 5
decebat. 13: 45 | 15: 67
decebit. O: 27
decedere ſententia. 14: 49
deceſſerat certamen virtutis. 15: 16. Infamiæ. 15: 44
decedere. 12: 46 | 15: 20 | 15: 44 | 2: 70 | 4: 24 | 12: 55 | 13: 54 | 15: 14 | 11: 18
decem. 2: 18 | 3: 17 | 6: 49 | 12: 17 | 14: 17, 34. H. 3: 60. H. 4: 52 G: 37. A: 37
December. H. 1: 52. O: 17 | 2: 10
Decemviri. 3: 27
Decemviralis poteſtas. 1: 1
decentius quam ſublimior. A. 44
deceperit: 2: 46. H. 3: 70
decepius. H. 3: 2 | 2: 10
deceret. 13: 3 | 16: 26. H. 3: 66
decernatur. 14: 21
decernere. 14: 45 | 15: 74 | 6: 5 | 14: 49. H. 4: 8 | 1: 19 | 5: 5
decernerentur. 14: 48 | 16: 21
decerneretur. 4: 70 | 5: 2 | 6: 47 | 1: 11
decernit. H. 4: 3
decernite. 14: 43
decerni. 1: 15 | 15: 22. H. 1: 47 | 1: 14. A: 40 | 1: 11, 77 3: 64 | 4: 9 | 6: 48 | 11: 21, 69 | 13: 41 | 14: 12 | 15: 74 | 16: 9. H. 2: 55. H. 4: 3
decertandum: H. 2: 33
decertat. 15: 7
deceſſiſſet. 1: 38 | 3: 31
deceſſit. 14: 49
deceſſor. A: 7
Decianus Catus. 14: 32
deciderent. 13: 35
Decidiana Domitia. A: 6
deciſſe. 12: 47
decidere aures. 12: 14
decies. 1: 75 | 2: 37, 86 | 11: 4
decima. 15: 6. H. 4: 68. H. 5: 1, 19
decimam. H. 2: 58. H. 3: 44. H. 5: 20
Decimus Pacatius. H. 3: 16
decipi. H. 1: 64. H. 3: 70
deciſus. 4: 51. G: 10 | 31: 14
declamarent. O: 31

INDEX

declamatio. O: 14
declamatio. O: 35
declamatorio ſtudio. O: 14
declinandi. H. 4: 29
declinans. 6: 15, 35 | 13: 4 | 15: 26. H. 3: 85
declinat lubricum adoleſcentiæ noſtræ. 14: 16
declinavit. H. 4: 41
decoquitur venenum. 13: 15
decor. H. 2: 2. H. 3: 16. O: 20, 23
decora. *ſubſt.* 1: 55 | 3: 5, 6, 47, 75 | 6: 48 | 11: 23 | 14: 33 | 15: 41. H. 1: 15, 57, 84. H. 2: 81. H. 3: 71. A: 9, 34
decora. 1: 1 | 3: 45 | 6: 1 | 11: 7 | 12: 4, 44 | 15: 48, 69. H. 1: 53. H. 2: 89. H. 4: 12
decoramus. A: 46
decoravit. 4: 44
decore. 2: 46, 58 | 3: 73 | 11: 42 | 13: 43. H. 1: 7. H. 3: 10. H. 4: 83, 85. O: 2
decorem. 2: 13 | 15: 43. H. 1: 71. G: 24
decori. 2: 26 | 13: 15. H. 3: 84
decoris. *adject.* 13: 12
decoris. 6: 34 | 15: 50. H. 2: 27, 43, 49. H. 3: 27
decoro. 2: 73
decorum. 1: 12 | 2: 55 | 3: 47 | 6: 17, 27 | 14: 56 | 15: 71. H. 3: 8. H. 5: 2. A: 33
decorus exitus. H. 3: 84
decretus. 11: 16. H. 2: 80. H. 4: 40
decreta. *adject.* 1: 15, 72 | 3: 19 | 4: 46 | 11: 4, 38 | 14: 64 | 15: 18, 74
decreta. *ſubſt.* 3: 51, 60 | 11: 60 | 14: 43
decretæ. 14: 59. H. 4: 59
decretas. 3: 59
decreti. *particip.* 2: 83 | 6: 45 | 13: 2
decretis. 2: 85 | 3: 32
decreto. 1: 30 | 2: 43 | 3: 57 | 4: 14, 16 | 6: 11
decretos. 5: 2
decretum. *ſubſt.* 3: 72 | 4: 44, 95 | 2: 7 | 1: 49
decretum. *part.* 1: 73 | 1: 26, 55 | 3: 31, 62 | 4: 16 | 6: 25 | 15: 25 | 16: 12
decretum eſt. 6: 12. A: 33
decreturi fuerint. 16: 26
decretus. 12: 18
decrevit. 4: 4 | 2: 32, 52, 64 | 3: 47 | 4: 15 | 4: 45
Decrius. 3: 10
decuerit. 3: 39
Decumana porta. 1: 16
decumare deditos. H. 1: 37
decumare legiones. H. 1: 18
decumum quemque fuſti necare. 3: 28 | 14: 44
Decumæ legio. 2: 57
decuma pars liberalitatis. H. 1: 20
Decumanorum. 13: 40. H. 5: 20
decumari. H. 1: 37, 51
Decumates agros. G: 29
decursæ. 13: 27. Equitum. 3: 50 | 14: 20
decursio equitum. 13: 40. H. 2: 29
decuriones. H. 1: 70
decurrentes. 4: 51
decurrere eo. 5: 59. illuc. 4: 40
decurrunt naves ſecundo *ſcil.* flumine. 15: 43
decurſiones cohortium. 2: 55
decurſu legionum præſidere. 1: 33
decurrere. 14: 8 | 15: 53 | 13: 43 | 2: 7. H. 3: 77
decus publicum paucis curæ erat. 12: 48
decus vitæ. H. 1: 90
decoris contentione accendi. H. 3: 17
decora pacis. 3: 73
dedecus luxuriæ principis penes omnes, voluptas penes ipſum. H. 1: 30
dedecus & ſcelus differunt. 6: 51
dedecere. 2: 43
dedecora. 3: 5 | 6: 51 | 3: 32 | 12: 47
dedecore. 3: 21, 63 | 1: 9. H. 3: 58, 62. H. 5: 22
dedecori. 14: 16 | 15: 63
dedecoris. 1: 39 | 6: 51. H. 3: 4. H. 4: 62
dedecorum. 3: 32 | 12: 47
dedecus. 1: 80 | 4: 19, 35, 69 | 11: 21, 28 | 14: 11, 14 | 16: 4. H. 1: 4, 50. H. 2: 57. H. 3: 61, 66. H. 4: 72
dederent. H. 1: 68. H. 5: 6
dederet. 16: 10
dederetur. 3: 23
dedi. 16: 31. H. 2: 10
dedi ad exitium. 1: 32. H. 2: 70
deditos trucidare ſævum. 11: 17
dedicare ædes. 2: 49. Opera. 6: 45. Templum. 4: 37, 67
dedicatio Capitolii. H. 3: 72
dedidit. H. 3: 67. H. 4: 66 | 16: 20
dedignari. 2: 3 | 2: 34 | 12: 3, 71 | 14: 46
dedita. H. 3: 72. H. 4: 81. A: 18
dediti. 1: 68. H. 3: 79. G: 15
deditio. 4: 52. H. 1: 68. H. 2: 45. H. 5: 24 | 3: 46
deditionem. 1: 57, 71 | 2: 10, 12, 21, 26 | 4: 49 | 6: 41 | 1: 9 | 12: 35 | 13: 39. H. 3: 8, 29. H. 4: 46, 79. H. 5: 9
deditionibus. H. 3: 70
deditis. 14: 38 | 15: 1. H. 3: 66. H. 4: 59, 62
dedititium. H. 4: 80
deditus. H. 3: 19. H. 4: 2 | 12: 17. H. 1: 37. A: 16 | 12: 37
dediſſe. 11: 9
deducere. 12: 50 | 16: 11 | 2: 16 | 2: 11. A: 38
deduci. 11: 35 | 12: 27. H. 4: 46. O: 34, 3 | 1: 32
deducere aliquem domum. O: 9. in domum uxorem *ſcil.* 12: 5. 14: 63
deducere militem in aciem. A. 1: 89. H. 1: 43
deduci in Coloniam. 14: 27. H. 4: 65
deductæ. 14: 27, 63 | 11: 24
deducti. 14: 31 | H. 1: 89. H. 4: 63 | 4: 8 | 11: 11
deductos. 13: 6 | 1: 79 | 2: 3 | 15: 55 | 3: 14
deduxi. 15: 2 | 14: 14, 25. H. 3: 86
deerrabat ſors. 13: 29
deeſſe. 4: 4 | 12: 20 | 13: 6, 56. H. 2: 94. H. 3: 28. H. 5: 19. A. 9: 12
deficere. 15: 27 | 2: 45. G: 21. G: 24 | 15: 44
difficilo. 2: 8 | 2: 30. H. 2: 96. H. 3: 36 | 3: 10 | 15: 3 | 13: 1. H. 2: 59. H. 3: 6, 11, 45, 56, 67 | 2: 8 | 1: 41 | 4: 24 | 6: 36, 50 | 11: 9 | 12: 39 | 16: 7. H. 3: 7 | 6: 50. H. 1: 5, 19. A: 16
defecto. 4: 29
defectores. 1: 48 | 11: 8 | 12: 50. H. 2: 62. H. 3: 12. H. 3: 57. H. 3: 61
defendere. 6: 8 | 2: 37 | 13: 43 | 15: 13
defendere, prohibere incendium. 15: 18. defendebat, prætendebat, ſe paruiſſe principi 13. 43
defendere ſe caſtellis. 12: 29. ſua. A: 28
defenſio cuique tribuenda. 13: 20. adempta reis. 16: 18
defenſionibus neceſſariis magis quam honeſtis uti. H. 2: 60
defendi. 1: 58 | 13: 52. H. 1:

70, 79. H. 15. A: 15. O: 5, 4
defenſantes. 2: 5. A: 28
defenſare. 12: 29
defenſio. 3: 14 | 6: 8 | 12: 28, 36 | 13: 43 | 14: 55 | 6: 40 | 26: 18. H. 2: 32. H. 3: 9
defenſionem. 3: 15 | 4: 42, 9, 54, 57 | 6: 48 | 11: 2, 35 | 13: 20, 33 | 15: 67 | 16: 16, 24. O: 34
defenſiones. 13: 15. H. 4: 42
defenſor. O: 25. O: 24. H. 3: 30, 31 | 15: 4
defere *pro* accuſare. 2: 27 | 3: 22 | 6: 19 | 13: 33
deferre reos ad prætorem. 14: 41
deferre ſcripſiſſe argumentum tragædiæ. 6: 29. conſenſiſſe. 13: 23. imperatis. 6: 42. majeſtatis. 14: 48. tamquam tentaſſet, &c. H. 2: 65. Aliquo deferente accuſatione corripi. 12. 42
deferre, *pro* offerre, 13: 13. Arma. H. 1: 64. conſulatum. 2: 43. imperium. 1: 14. H. 1: 2, opes obvias. 16: 2. pecuniam. H. 1: 64
deferre, *pro* referre *ſeu* renunciare. 13: 43: audita ad aliquem. 15: 51: indicium. 2: 28
deferebat ferrum in pectus. 1: 35
deferebant. H. 2: 67
deferebat. 1: 35
defereos. 13. 19 | 12: 4
deferre. 4: 48 | 6: 41 | 13: 19. H. 1: 64 | 6: 2
deficere, *pro* mori. A: 43
deficiens *ſeu* moribundus. A: 45
deficientis momenta explorare. A: 43: voces. 6: 24. uſque eo defectus. 2: 70
defectum corpus. 4: 29
defectio Germanica. H. 1: 19
defectio ſideris ſeu lunæ. 1: 28
defectio ſolis. 14: 12
deficit dies 15: 44
defectionis caput. H. 1: 5
defectores 12: 50. H. 2: 81
defectores patris, qui ſcil. à patre defecerunt. 11: 8
deficiet. 2: 18
deficiunt. H. 4: 58
defigere oculos. 3: 8
defixus ob metum 1: 68. pavore. 13: 5. per ſilentium. 14: 10
defixi, *pro* immobiles. 13: 15
definitus. G: 6
defixero. A: 34
deflagrans ſeditio. H. 2: 29
defleres 14: 17 | 3: 12 | 16: 13 | 3: 1
deflectere, H. 2: 70.
defletum. 3: 5, 17
deflere carmine. 3: 49. voce 3: 17
deflexit 3: 21 | 4: 20
defore. 13: 37
deformis. 4: 20 | 14: 57. H. 2: 81. O: 36 | 5: 16 | 1: 61. H. 1: 72. H. 4: 46 | 1: 24 | 14: 15. H. 2: 29. H. 3: 85
deformitas: 2: 9 | 11: 32 | 16: 4. H. 3: 85. H. 4: 62
defoſſa. G: 16 | 2: 25
defunctus. 15: 22, 23 | 14: 3 | 6: 25 | 4: 16. A: 1 | 1: 3, 7 | 1: 64: 66 | 5: 56 | 4: 8 | 6: 18, 27, 31
defuncti. 2. 42 | 12: 23, 64. H. 5: 9. G: 17 | 1: 62
defunctum. 2: 71 | 5: 7 | 6: 24
defunctus. 11: 21
defuturus. H. 4: 39. H. 3: 64 | 2: 83. H. 4: 85
degener *ſuppoſititius*. 12: 62. vita degener. 4: 61
degeneres inſidiæ. 11: 19
degenerare à fama, vita. H. 3: 28. in perpetiendis ſuppliciis. 15: 68. vita. 1: 3
degener. H. 3: 65
degenerare. H. 1: 62. G: 42, 45 | 1: 53 | 15: 68. H. 3: 28 | 14: 20. O: 27 | 14: 21
degener. 12: 19 | 1: 40 | 6: 42 | 12: 1 15: 59 | 12: 62
degeneres. 2: 17, 19 | 12: 36
degeneris. 4: 38. H. 3: 85
degere vitam. 4: 41
degere. 4: 57
degredi *pro deſcendere*. 2: 54. A. 37. caſtello. 4: 49. jugis. H. 1: 61. palatio. H. 3: 67. tumulis 4: 49. in æquum. A. 18
degredi. A: 37
degreditur. H. 3: 67
degrediuntur 13: 54
degunt. G: 20.
deguſtare imperium. 6: 20
dehinc, *pro ex eo loco*. 1: 34 | 4: 5
dehinc, *pro poſtea*. 4: 14 | 13: 23, 31 | 15: 36 | 16: 8
dehoneſtamentum inſigne. 1: 21, oris. H. 4: 15 amicitiarum. H. 2. 87
dehoneſtare artes bonas. 3: 70. extrema imperii. 4: 74 famam ſuam. 16: 24. proavum 3: 66
dehoneſtari theatro publico. 14. 15
dehortatus eſt. 3: 16
Dei. 12: 61. H. 4: 26, 81, 83, 84
dejectu. 15: 40
dejecti. 2: 10
dejicere *pro* pervertere. 11: 29
dejecti crines. 14: 30
dejecti in terram oculi. 12: 34. H. 3: 31
dejecti in terram vultus. H. 1: 82
dejectus. 2: 3. G: 37
dejicitur. 6: 19 | 13: 46
dein *pro* deinde. 2: 3, 11 | 12: 61
deinceps. 1: 80. H. 1: 48
Dejotarus. O: 21
dejungere ſe à labore. O: 18
Deis. 13: 41, 57 | 14: 64 | 15: 71. H. 1: 3. H. 3: 72. H. 4: 58: 64, 81. H. 5: 3
delabi ad impatientiam. 15: 63. in ambitionem. 3: 63. in amore... 13: 12
delapſæ vetuſtate ædes. 4: 43.
delapſa ara. H. 4: 40
delapſus. 1: 16 | 14: 32 | 1: 65
delati inter damnatos magis quam inter reos. 16: 14
delationis partes *ſeu* cauſam dare. H. 3: 38
delationis ſocius. 4: 66
delationem ſubire. 11: 29
delationes crebræ. H. 4: 41. paſſim. H: 1: 84
delationes factitare. H. 2: 10
delator accuſatus. H. 4: 6
delatoris odium. 12: 59
delatam 4: 42
delatas. 12: 17
delationes. 6: 7. H. 2: 10, 84. H. 4: 41. H. 2: 53
delationis. 4: 66 | 6: 30. H. 3: 38
delator 2: 50 | 3: 49. H. 2: 10. H. 4: 6 | 6: 40 | 12: 59 | 3: 25
delatores genus hominum publico exitio repertum. 4: 30.
inviſi delatores. H. 2: 53. ut mores majorum puniſſentur. H. 4: 42
delatorum inviſa præmia. H. 1: 2
à delatoribus corripi. 6: 40
delatus. 2: 43, 87 | 11: 8. G: 3 | 29: 60
delatus eſt. 14: 48
delectus parſ 1: 50 | 3: 42 | 4: 33 | 6: 3. H: 1: 2 | 4: 5, 48. H. 2: 97 | 15: 63, 69. H. 4: 18
delectabili. 12: 67
delectare. O: 14, 22, 31.
delectatio. G: 16
delecti. 4: 24 | 6: 42, 45 | 14: 31 | 1: 10. H: 3: 49
delectibus. 4: 4. H. 2: 57
delectus. 1: 65 | 1: 67, 74 | 6: 1

41 | 15: 40. H. 3: 22. 29
delecto. 1: 24 | 2: 16 | 12: 8 | 15: 52, 65
delectorum: 15: 26
delectos. 4: 47, 73. H. 4: 33. H. 5: 26. G: 6
delectu. 1: 31. H. 2: 57, 93. H. 4: 19, 70
delectum *part.* 2: 12, 43 | 6: 3, 43 | 16: 2, 13
delectum *ſub.* 14: 18. H. 2: 16. H. 4: 14, 16. A: 13. O: 21
delectus *part.* 3: 28 | 4: 44 | 5: 4 | 6: 48 | 1: 9, 16, 48 | 14: 5, 26 | 15: 5. H. 4: 5, 12, 65. H 5: 8 | 15: 28
delectus *ſubſt.* 4: 46 | 13: 35 | 16: 15. H. 2: 82. H. 3: 50, 58. H. 4: 72. A: 7, 15, 31
delectus eſt. 2: 47. H. 1: 16
delegandos. H. 4: 85
delegantur. G: 20. O: 35
delegare machinas alicui. H. 4: 28
delegare ſcelera aliis. 13: 43
delegatur infans ancillæ. O: 29. nutricibus. G: 20
delegantur pueris ſuaſoriæ. O: 35
delegatum Triumviris miniſterium. A: 2
deligere. 4: 22, 74 | 15: 59. H. 2: 10. H. 4: 50, 68 12: 31 | 4: 52 | 12: 19
delegi. 1: 58
delegiſſet. 12: 66 | 15: 13
delegit. 3: 56 4: 72 | 6: 49 | 13: 29, 38 | 15: 33. H. 1: 71. H. 3: 57
deleri. H. 2: 16
deleta. 13: 41 | 14: 23
deletus, H. 2: 14. H. 4: 79 | 4: 25, 51
deliberant. G: 22
deliberarent. H. 3: 60
deliberare de *defectione* difficillimum. A: 15. qui deliberant deſciverunt. H. 2: 77
deliberatio de libertis ingratis, 13: 26
deliberatum. 4: 55 | 5: 5
deliberaturum. H. 2: 32
deliberent. O: 41
deliciæ. G: 18. H. 1: 71. G: 20
delicta. 3: 28, 58, 69 | 12: 54 | 14: 14 | 11: 18 | 15: 20. G: 12. A: 16
delictum. 3: 27. G: 12 | 2: 85 | 14, 49 | 3: 30 | 5: 9 | 13: 35 | 14: 61
deligi. H. 2: 80 | 11: 22 | 3: 32 | 15: 50. G: 6: 2 | 11: 6
deligere. 4: 2, 56 | 6: 2 | 13: 29 | 5: 4 | 12: 1 | 13: 6 | 14: 33. H. 3: 48
deligeretur. 14: 22
deligit. 2: 40, 65 | 4: 8 | 6: 32 | 13: 15 | 14: 34
deligitur. 2: 4 | 11: 66. H. 4: 85
deligunt. 2: 19. H. 3: 14
deliguntur. 1: 64. H. 2: 3. H. 3: 80
delinimenta. 2: 13
delinimentum, ſeu donarium exercitui. H. 1: 77
delinimenta vitæ. 13: 63. vitiorum. A: 21
deliniret. H. 4: 68
delinitur. 11: 37 | 13: 44
delinquere. 14: 14 | 6: 9 | 12: 54, 58 | 13: 31 | 14: 3
delinqui. 13: 2 | 16: 38
delituit. H. 3: 74
Delus. 3: 62
Delphi. 2: 54
delubrum ædes 4: 43: H. 5: 9. Æſculapii. 4: 14: Junonis, *ibid.* dicatum. 3: 62. prius. H. 4: 53. Veſtæ. 15: 41. delubra à novis magiſtratibus recluſa 5: 70. antiquiſſima templa combuſta. H. 1: 2: deûm delubra cremata. 15: 40. delubra Fortunæ multa. 3: 71
delubri. H: 4: 53. H. 5: 13
delubris 3: 62. H. 1: 2. H. 2: 93. H. 3: 82
delubrum. 3: 61 | 4: 37, 43 | 15: 41
dementia. 6: 24
demere. H. 2: 50. H. 5: 8. G: 3
demeremur. 15: 21
demerent. H. 2: 54
demeſſæ. 14: 24
demerendo ſocios plura peccatur. 15: 22
Demetrius Philoſophus. 16: 34. adeſt Thraſeæ morienti. 16: 35. P. Celerem manifeſtum reum defendit. H. 4: 40
deminui. 13: 50,
deminuit. A: 9
deminutus. 2: 56. O: 27. 13: 58 12: 14 | 3: 61 | 12: 64
demiſit. 12: 67 | 16: 24
demiſſus. 13: 13. H. 2: 97 | 13: 73 | 4: 10 | 12: 36. H. 4: 30 | 12: 58 | 13: 42 | 14: 26
demittere. 1: 45
demittere animum. 16: 24
demittere ferrum in pectus. 4: 50
demiſſus ad ſervilem patientiam. 14: 26. demiſſus deſcendens Troja Romanus. 12: 58
demiſſi in adulationem, 15: 73
Demonactes. 11: 9
demonſtranda. 6: 27. O: 8
demonſtrare *pro* iudicare 2: 28
demonſtrari. 3: 24
demonſtrare, *probare*. O: 33. 12, 35 | 12: 13 | 16: 2. O: 7
Demonſtrato. 2: 28
demorati artibus. 12: 68
demoratus. 15: 69
Demoſthenes. O: 12. orator. O: 15. primus Atticorum oratorum. O: 25. ſtudioſiſſimus Platonis auditor. O: 32. ejus vitas O: 16. orationes. O: 37
demovendas. 11: 18
demovere. 4: 60. præfectura. 13: 20. Syria Creticum. 2: 43. in inſulam. 6: 30. terrore, promiſſis. H. 4: 58
demotus alveo fluvius. 1: 79.
demota mater rebus, aula, imperio. 14: 12
demovere. 2: 55 | 13: 14 | 13: 24
dempſit. H. 2: 68 | 3: 47 | 4: 9, 52
dempta. H. 2: 5
demum. 1: 39, 64, 66, 68 | 2: 57 | 3: 18, 23, 28, 47
dena. 11: 7
denarius. 1: 17, 26
denegare. 15: 62. O: 15 | 15: 57. 42. O: 10
denique 1: 16, 26, 28, 61, 72 | 2: 10 | 4: 11 | 6: 22 | 11: 27
denis. 1: 17
denos. O: 17
denotandis palloribus. A: 45
denotantibus. 3: 53
denſa. 14: 4. H. 3: 27 | 14: 30
denſarent. 2: 14
denſi. H. 4: 20
denſioribus. 4: 50
denſis. 1: 51. H. 2: 14, 41. H. 3: 17, 21, 63. A: 36
denſiſſimos. 1: 11
denſare ictus. 2: 14
denubere alicui. 15: 37. in domum alicujus. 6: 27
denſus. H. 3: 25. H. 2: 22
Denſus Sempronius. H. 1: 43
Denſus Julius. 13: 10
Dentheliatem. 4: 43
dentibus, 1: 34
Denter Romulius. 6: 11
denuntiare. 2: 10. G: 18. 15: 61. H. 4: 83 | 11: 37
denupſiſſet. 15: 37
denupſit. 6: 27
depellendum. 3: 32 | 15: 20
depellere. 4: 57 | 11: 34 | 12: 29. H. 3: 71 | 1: 75 | 11: 15 | 12: 65 | 14: 62 | 15: 12

depelli. 13 : 57 | H. 4 : 24. H: 5 : 25 | 12 : 41. H. 3: 42 | 16 : 33
deponendi. H. 3 : 70
deponere crinem H. 4 : 61
deponis Cattos ſaltus Harcinius. G: 30. depopulatur preſtis. 16 : 13.
deponere. H. 2 : 37. G : 30
depopulari. 16 : 13 | 13 : 37
deportare Lauream. 2 : 16
deportare Italia. 14 : 45. in inſulam. 4 : 13
deportaretur. 6 : 48
deportat. 4 : 26
deportatus. 16 : 9
depoſcere. A: 12. H. 1 : 84. H. 3 : 11 | 1 : 23
depoſitus. H. 4 : 34 | A : 18 | 14 : 59
depoſuerat. H. 1 : 13
depoſuit. H. 4 : 61
deprecabundus. 15 : 53
deprecandi. 1 : 13
deprecante. 1 : 78 | 11 : 6. H. 1 : 57. H 4 : 6
deprecantis. 1: 76
deprecari. 12 : 62 | 3 : 58 | 3 : 14 | H. 4 : 42. H. 1 : 41 | 4 : 41 | 2 : 50 | 3 : 22 | 4 : 31 | 3 : 34
deprecator. H. 3 : 38
deprecatoribus. H. 4 : 69
deprehendi. O : 32 A : 11
deprehenſus nuncio. A : 7: O : 34
deprehendere. O : 18, 30
deprehenderem. 3 : 53
deprehendi H. 4: 86. H. 1 : 81 A : 15 | O : 18
deprehendimus. O: 2
deprehenſi. 14 : 7 | H. 1 : 98. A: 34
deprehenſus. 14 : 7 | 15: 61 H. 4 : 63
depreſſus. H. 4 : 79 | 12 : 57 | 11: 18
depreſſuros. 15 : 42
deprimere foſſam. 15: 42
deprompuus. H. 4 : 22 | 6 : 40
depulerant. 14 : 24. H. 5: 4
depulit. 2: 54. H. 1 : 16 | 3 : 24 | 14 : 50
depulſus. 13 : 19 | 1 : 28. H. 2 : 68 | 14 : 22 | 3 : 73. H. 1 : 89
depulſuri. H. 1 : 40
dereptam. H. 1 : 48
derideant. O : 32
deridiculum corporis. 12 : 49. per deridiculum audiri. 6 : 2.
deridiculo eſſe. 3 : 57
deriſui eſſe. A : 39
derogare. 13: 27 | 15 : 20
deruptus collis. 2 : 80. derupta 4 : 45 6 : 21
deſcendentibus. H. 3 : 69
deſcendere in cauſſam, 11 : 31 in partes 13 : 50
deſcenſum eo. 13 : 7. eo contemptionis. 13 : 1
deſcendiſſe. 15 : 50. H. 3 : 3
deſcendit. H. 4: 56
deſcenſum : 14 : 7 | 15 : 1
deſciſcere. H. 4 : 14 | 16 : 28. H: 1 : 56, 59. H. 1 : 31. H. 2 : 86. H. 3: 70 | 11 : 18. H. 4: 31
deſciſcere à vetu : gloria. O : 28
deſcivit. H. 1: 8. H. 5 : 8 | 1: 57. H. 2: 77 | 3 : 44 | 5 : 4. H. 1 : 50, 56. H. 2 : 42. H. 3 : 36, 60. H. 4 : 12, 38. O: 28. H. 3 : 78, 86. H. 4 : 13
deſcripſit. 1: 80
deſcripta factorum dictorumque. 6 : 24
deſcriptiones. O : 20
deſcriptis. G : 25
deſcriptum. 6 : 23
deſerere. 13 : 35 | 2: 21 | 6: 50. O: 9 | 16: 26. A : 32 | 13 : 36 | 14: 23. H. 2 : 32. A. 38 | 6 : 3 6 | 16: 27. H. 4 : 26
deſerere bellum. 13 : 6. Defenſionem 3: 67. munia publica 16 : 27. Ordinem vitæ. 16: 26. quæ probaverant. 14 : 49
deſeruit eum vita. 4 : 62
deſertorem hoſtium more agere turpe. 3 : 73
deſertores. 1 : 21
deſertorum pœna. 15 : 35
deſererent. 2: 81 H. 4 : 4
deſereret. 15 : 59. H: 2 : 46
deſeri. 3: 34 | 4: 70 | 6: 46
deſeris. 14 : 8
deſeritis. H. 4 : 77
deſertus. 3 : 21 | 15 : 6. H. 5 : 9. O : 1. H. 2 : 54. H. 5 : 3 | 13 : 16. H. 3: 61. H. 4 : 62 | 2 : 63. O : 40. H. 4 : 35 | 12 : 16. H. 1: 41. H. 3: 85. A : 22 | 3 : 20. H. 1: 60
deſertor. 2 : 10, 92 | 3 : 73. H. 12 72. O. 2: 38. H. 4 : 59. H. 1: 44
deſertores. 1 : 21 | 2 : 78. H. 12 30 | 1 : 80 | 5 : 20. H. 2 : 8
deſeruit. 4: 62 | 13 : 26 | 13 : 11 | 1: 65, 68 | 13: 35 | 14 : 49. H. 4 : 16 | 4 : 68. H. 4 : 39 | 3 : 67 | 15 : 36 | 16 : 33. H. 4: 58, 67
deſerunt. 1 : 27
deſes. H. 2: 21. H. 3 : 36
deſiderabilis princeps Otho. H. 2 : 76
deſiderari. H. 1 : 16. O : 31. H. 4 : 1. H. 3 : 8 | 4 : 37. O : 2. H. 1: 16
deſideramus. O: 27
deſideravit. H. 3: 18. A: 45
deſideria legionum. 1 : 26. Militum. 2 : 39
deſiderium. 3 : 6 | 15 : 50. H. 1: 2: A 1 46 | 14 : 58 | 15 : 63. H. 1: 25, 72
deſides. H. 1 : 41, 88 | H. 3 : 2
deſidia. H. 1 : 7 : 1 O : 28, 33 | 2 : 55 | 11 : 15 H. 3 : 47. O: 4
deſidia primo inviſa tandem amatur. A. 3
deſinere. H. 4 : 1 | 6 : 26. A : 32 | 15 : 74. H: 1 : 16. H. 4 : 52 | 11 13. O : 15
deſignandi. 12: 24 | 1: 15
deſignati. 3 : 49 | 15 : 60: H: 4 : 5
deſignatio. 13 : 21 | 2 : 36
deſignatus prætor. 15 : 71. H. 2: 91. H. 4 : 4
deſignata opida aratro. 12 : 24
deſignato. 11 : 5, 6. H. 1 : 6. 14
deſignatus. 3: 22 | 2: 27 | 12 : 9 | 15 : 49, 74. H. 1 : 45, 71. H. 2: 36. H. 4 : 4, 8 | 1 : 14 | 4 : 42 | 13 : 41, 53 | 13 : 28 | 14 : 48 | 15 : 49. H. 2 : 91. H. 4 : 4, 9
deſiluit. 12 : 31 | 15: 28. H: 2 : 15
deſiſtunt. 11 : 29
deſit. 14: 53. G: 17
deſolata. 16 30
deſolatus diſceſſione ſuorum. 11: 30. Miniſteriis. 12: 26
deſpectiſſima. H. 5 : 8.
deſpectui. H. 4: 57
deſpectare aliquos ut multum infra ſe. 1 : 43
deſpectari. H. 2: 30
deſpectum hoc. 6: 31
deſpectui eſſe. H. 4 : 57
deſperare. A: 22 | 6 : 14
deſperatio. 15 : 13. H. 1 : 25. H. 2 : 44, 48, 76. H. 3 : 66. H. 3 : 62
deſperare vim. H. 4 : 23
deſperantium vires acres. H. 3: 63
deſperatio ad iram ſtimulat. H. 2 : 44. In audaciam accingit. H. 3 : 66. Vis deſperationis. H. 3 : 82. Ignavi & timidi ad deſperationem formidine properant. H. 2 : 46
deſpicere. 15: 6, 49 | 6: 32 | 15 : 68
deſpondere. 11 : 3, 9. A : 9
deſtinabant. H. 1 : 12. H. 2 : 56. H. 4: 29
deſtinabantur. 3 : 18. H. 1 : 13
deſtinare: H. 3 : 35 | 2 : 73. H. 2: 1 | 14 : 38 | 1: 3 | 2 : 13 | 6,

7. H. 1: 82 | 6: 15 | 13: 20
deſtinantur. H. 2: 82
deſtinarat. A: 9
deſtinari. 2: 36. H. 4: 46 | 3: 29. H. 1: 21, 26 | 13: 38 | 14: 22. A: 40
deſtinaſſet. 6: 30
deſtinat. H. 1: 77
deſtinata. 1: 8 | 2: 55 | 3: 23 | 6: 32, 40 | 13: 22 | 15: 55. H. 1: 4. H. 4: 18, 84
deſtinare ſibi aliquid. 14: 38
deſtinare ſibi mortem. 15: 63. Sibi præfectum. H. 3: 11. Aliquem deſtinare Cæſarem ſpe, rumoribus. H. 1: 12
deſtinari pro Othone. H. 1: 26
deſtinabantur gener ac ſocer. H. 1: 13
deſtinantur multi in principem donec unus eligatur. H. 2: 1
deſtinatus morti animus. 16: 9. deſtinatum in aliud ædificium ſaxum aurumve. H. 4: 53. deſtinata *plur.* 4: 40. Deſtinatio. H. 2: 147. Haud dubia. H. 2: 79
deſtinationis certus. 12: 32
deſtinatio. H. 1: 77 | 2: 52
deſtinatis. 3: 42 | 4: 40
deſtinatu. H. 4: 53
deſtinatum. 1: 36 | 3: 16 | 4: 50, 71 | 14: 35 | 15: 14 | 16: 9. H. 1: 10. H. 2: 71
deſtinatur. 14: 60. H. 4: 20
deſtinatus. 3: 75 | 14: 40. A: 4
deſtinaverat. 6: 1
deſtinavit. 13: 19 | 15: 65 | 6: 48 | 2: 42 15: 43. H. 1: 61
deſtinentur. 6: 22
deſtitit. H. 4: 41. O: 25
deſtituere. H. 1: 5, 30
deſtruere. H. 1: 6 | 2: 63 | 14: 43 | 4: 18
deſumere ſibi pugnat. O: 37
deſuper incurrere. 2: 16
deſuper librare tela. H. 3: 27 | Vulnerari. H. 4: 23
detectus. G: 22. H. 1: 52. O: 26
detegendæ. 1: 10
detegere judicium animi ſui. O: 15
deteritur ardor militum. H. 2: 76
detegi. H. 1: 81 | 3: 12
detentur. 13: 36 | 2: 69 | 14: 39. A. 9
detergere. 16: 4
deteritur. H. 2: 76
deterius. 1: 62 | 2: 82 | 3: 10 | 13: 3, 43 | 15: 36, 54. H. 1: 14. H. 2: 52. H. 3: 23. H. 4: 68. O: 1 | 8. In deterius mutari. 4: 63 | 12: 64 | 14: 43. ad deteriora credenda promptum vulgus. 15: 64
deterrima impune ſunt. 3: 28
deterrere. O: 10 | 13: 53 | 1: 1 | 12: 54
deterrimus. 1: 10 | 11: 38 | 12: 54. H. 1: 4. H. 2: 59 | 3: 13 | 2: 55 | 3: 36. H. 2: 72. H. 1: 50 | 1: 26 | 3: 33. H. 3: 40 | 14: 13. H. 1: 6
deterritus. H. 1: 89
deterritus eſt. 15: 73
deterruit. 13: 19. H. 4: 71. H. 4: 69
deteſtanda fraus. 4: 69
deteſtanda carmina. 16: 28
deteſtari. 3: 23. H. 1: 50. H. 2: 55 | 6: 24. H. 2: 45
detexiſſe. O: 25
detexit. H. 4: 62
detinere ſe alimentis. 6: 23
detineri regnum. 12: 44
detinere. 3: 17. A: 15. 14: 65. H. 3: 14. H. 1: 38 | 6: 23
detineri. H. 4: 82
detorta pravitatibus natura O: 28
detorquens. 1: 7
detrahere caſtella. 15: 17
detrahere infamiam Senatui. 16: 26. muros. H. 4: 64. Propugnacula. 4: 31. pugionem templo. 15: 53. tegmen capiti. 2: 21. tegmina corpori. 4: 56
detractor ſui. 11: 11
detortio. 15: 34
detractor. 11: 11
detractus. 14: 24 | 16: 31. G: 7. 27
detrahere. 14: 43 | 12: 22 | 16: 26. H. 2: 62. O: 39
detrectare. A: 11 | 1: 42. H. 2: 97 | 6: 34. H. 4: 67 | 2: 52 | 12: 14 | 26. H. 4: 59. 1: 45
detrectare bellum. 11: 7. Certamen. H. 4: 67. Gloriam alicujus. O: 12. Oratores. O: 26. Pœnas. O: 12. Vim equos regentis. 14: 52. *pro* obtrectare.
detrectatione H. 1: 83
detrimentum. 4: 64 | 6: 45 | 4: 19
detrita tegmina. 1: 18
detrudere. 14: 54 | 2: 17
detrudere eloquentiam in anguſtias ſententias. O: 32. Detruſus in inſulam vi tempeſtatum. H. 2: 18
detruſus. 15: 4. H. 4: 28 | 13: 43. H. 2: 8
detulit. 13: 33 | 6: 29 | 16: 20. H. 2: 65 | 15: 43. H. 3: 86 | 14: 41 | 13: 51 | 2: 28
detur. 16: 16. H. 1: 84
deturbare. H. 3: 30 | 4: 51
deturbatur. H. 4: 71. H. 5: 29
devectus. 2: 67
devehi. 16: 9.
devehi flumine. H. 2: 59
devectus Nare, Tiberi. 3: 9
devectus Rheno exercitus. 4: 73
devexa. H. 5: 11
deviis itineribus. 6: 15
devinciebat. 12: 64
devinctus. 13: 46 | 12: 42 | 12: 25 | 13: 46
devinxit. 2: 3 | 2: 36, 58 | 3: 26 | 4: 1
devotiones. 2: 69
devotiones incantamenta. 3: 13 | 12: 65 | 16: 31. & veneficia. 4: 52
Deus omnium regnator. G: 39. Deum ſe vocat Mariccus. H. 2: 61
Dii conjugales. G. 18. Hoſpitales. 15: 51
Dii Manes. 3: 2
Dii patrii *ſeu* patriæ. 2: 59
Dii Penates. 2: 16. Penetrales Germaniæ. 2: 20. præſides imperii. H: 4: 53
Dii ultores. 4: 28. H. 4: 57
Dii Deæque me perdant. 6: 6
Dii bellorum. H. 3: 10
Dii Germanorum. G: 9
Dii loci. 12: 13. H. 2: 70. urbis. 3: 39
Dii non audiunt preces, niſi juſtas. 3: 36. non curant humana, *ſeu* non videntur malis, *ſcil.* temporibus. 6: 22
Dii quamvis potentium populorum arbitri. 13: 24
Dii *ſeu* ſtatuæ Neroni in prædam cedunt. 15: 45
Dii fortioribus adſunt. H. 4: 17
Deûm benignitate & æquitate. 12: 43 | 14: 6. ſanctius de actis Deorum credere, quam ſcire. G: 34
Deorum hominumque conſenſu vocatus ad imperium Galba. H. 1: 15. ſine cura Deûm evenere prodigia. 14: 12, *hoc eſt*, nihil ſpectabant ea ad mutationem dominationis quam tamen ſignificare his prodigiis, & procurare Dii debuerunt quod ſerius factum
Deorum honor principi divo non habetur. 15: 74

Deûm honores decreti Poppææ 16: 11
Deorum injuriæ, Diis curæ. 1: 71
Deûm ira. 1: 39 | 4: 1. H. 2: 38
Deûm munere. 2: 40 | 3: 58 | 4: 27
Deûm proviſu. 12: 6
Deis cur æ fuit ultio noſtra, non ſecuritas. H 1: 3
Diis inviſum genus hominum Judæi. H. 5: 3
Deos teſtes advocare. H. 4: 41
Deis propitiis. H. 3: 72
deuſtua munos Cœlius. 6: 64
deuſta pars Circi. 6: 45
Dexter Subrius. H 1: 31
dexteriora valli. H. 3: 27
dextra 1: 61. H. 2: 24. H. 3: 71
dextram. 1: 35 | 12: 19 | 16: 15
dextras. 2: 8, 31, 58 | 11: 9 | 12: 47. H. 1: 54. H. 2: 8
dextra hoſpitii inſigne. H. 1: 54
dextram morientis contingere. 2: 71
dextram principis oſculis fatigare. 15: 71
dextræ implicatæ in fœderibus. 12: 47
dextræ inſignia concordiæ. H. 2: 8
dextras miſcere. 2: 28
dextras ſeu pacem renovare. 1: 58
dextra porticus ſubeuntibus. H. 3: 71
dextris. 2: 46 | 12: 28
dextro. 1: 64 | 13: 40. H. 3: 21, 21, 77. H. 5: 16. G: 45
dextros. G: 6
dextrum. 11: 51
diadema Armeniorum imagini Neronis ſubjectum. 15: 29
Dialis Flamen. 3: 58, 71
Dialis Flaminica. 4: 16
Dialibus non licet egredi Italia. 3: 58
diadema. 6: 43 | 15: 24 | 6: 57
dilectura. O: 30, 31
Dialis ſacra. 3: 58
Diana. 3: 63. Epheſi colitur. 4: 55
Diana Leucophryna. 3: 62. Limenetis. 4: 43. Perſica. 3: 62
Dianæ lucus. 11: 8. patria. 3: 61, 62, 63
dicere O: 39
dicant. O: 26, 29, 35
dicantur. 1: 41
dicare aquilam novam prælio, H. 5: 16
dicatur inter numina. 1: 59
dicare. H. 5: 3. H. 4: 53 | 15: 40 | 2. 60 | 3: 62 | 4: 43. G: 40 | 4: 7. H. 5: 16 | 2: 83 | 1: 79
dicax. 5: 1
dicere Cauſſam. 2: 79 | 4: 15
dicere diem alicui. 4: 19. multam 13. 28. repudium. 3: 22
dicere ſacramentum. 1: 28. H. 4: 31. ars dicendi. 1: 19 apta trepidatione occultata. H. 1: 69. dicendi formæ cum temporibus mutantur. O: 18, 19. plures eiſdem temporibus dicendi formæ. O: 15
dicere. O: 34. H. 1: 39, 44. O: 5 | 4: 34
dicta apud veteres impune. 1: 72
dictus inhoneſta. H. 1: 93
dictu mirum. 1: 17. H. 1: 79. H. 2: 41.
dictu prodigioſum. H. 3: 56. pudendum. H. 2: 61. pudet dictu. A: 32
dictu pulcha. H. 3: 19
Dictatorium nomen: 14: 57
dictatura. 2: 1, 9. prima juventa inita. 11: 22
dictiones oratorum. O: 34
dictans. 1: 72
dictas. 4: 42
dictator. 1: 8 | 2: 43, 49 | 3: 17 | 4: 4. H. 3: 57 | 11: 34. H. 1: 90 | 3: 56, 61 | 6: 16 | 14: 9
dictatores 2: 37. H. 3: 68
dictatura. 1: 9 | 1: 1 | 11: 22
dictio. O: 34: O: 1: 6, 10
dictitare. 2: 65 | 1: 14 | 6: 48 | 12: 47, 65 | 13: 19. 46, 53 | 14: 4, 60 | 15: 6, 36, 55 | 16: 4. H. 2: 84. H. 4: 68, 71 | 15: 10 | 3: 16
dicto. 15: 70
dictum 3: 12 | 4: 58 | 4: 65 | 6: 10. H. 1: 19. H. 3: 32
diſcere. 13: 16 | O: 22. A: 16, 11: 14. O: 33, 3: 54 | 1: 11 | O: 30. H. 2: 84
Didius. 12: 40 | 12: 15
Didius Gallus. A: 14
Didius Scæva. H. 3: 73
Dido Feniſſa. 16: 1
diducere. H. 3: 25. H. 4: 6
dies capiendo diademati delectus. 16: 43. dies fatalis, O: 13. dies genitalis. 16: 14. dies feſtus ob mortem Libonis. 1: 32. dies ille crudi ſervitii. 1: 18. dies magnus. A. 34. dies meus. O: 13 dies præceps in occaſum. H. 3: 86
dies primus poſt malum principem optimus. H. 4: 42
dies ſupremus urbis. H. 5: 2
dies aperit faciem victoriæ. A: 38
dies deficit. 13: 44. veſpeſcit. 16: 34. H. 2: 49. unius diei prætor. 12: 4. Conſul. H. 3: 37
diem dicere alicui. 4: 19
diem ex die prolatare. 6: 42. ad diem uſque ſerum. H. 3: 82. eodem die incenſa Roma. 15: 41. diu noctuque. 15: 12
dies feſti 13: 41 | 14: 4. H. 3: 83. dies Saturno. 13: 15. H. 3: 78. dies negotioſi, ſacri. 13: 41
dies per ſomnum tranſacti. 16: 18.
dies rerum verbis terit H. 3: 50
dies longiſſimi Britannis. A: 12.
dies. H. 1: 18, 30. H. 2: 70, 95. H. 3: 26, 37, 53, 56, 81, 82, 85. H 4: 64. 72. H. 5: 2, 17. G: 10, 11, 22, 30. A: 20, 30, 34. O: 7, 9, 17, 19, 24
dedita fama, 6: 35 | 11: 1. H. 4: 34
A. Didius Gallus dux Rom. contra Mithridatem Boſphoranum. 12: 15. Britanniæ proprætor. 12: 40. A: 14
diducere hoſtem. 1: 11. Senatum in ſtudia. H. 4: 16
diductus miles. 4: 2
diducta civitas. 4: 17
diducti in ſtudia. H. 1: 68
diductæ terræ. 1: 47
diffamantibus. 14: 22
diffamatur carmine probroſo. 1: 49
diffamaverat. 1: 72
differre. G: 17. O: 23 | 1: 37 | 2: 36. G: 30 | 13: 7 | 12: 66 | 14: 2, 6. H 2: 61
differre in aliud tempus. H. 2: 71. H. 3: 51, 54
differre exitium latebris. H. 1: 43 | 2: 36
differri non potuit Nero. 13: 20 10
differre pro ſerere ſeu ſpargere. 3: 12. per manipulos. 4: 25
differre rumoribus. 1: 4
differuntur, ſeu agitantur ac disjiciuntur caſtra vi fluminis. H. 5: 23
differentia, inter bellum & prælium. 2: 8. | 1: 39. H. 2: 40 G. 30. inter coërcere & componere. H. 1: 85. inter congiarium & donativum. 11: 41. inter dedecus & ſcelus. 6. 51. inter donare & perdere. H. 1: 30. inter facile & libenter. A: 44. inter flagitia & ſcelera 6. 12. inter fletum &

lacrymas. 14: 33. *inter* gentem & nationem. G: 2. *inter* parere & ſervire. A: 13. *inter* plebem, & populum. H. 1: 35, 40. *inter* Poëtam & vatem. O: 9. *inter* ſeverum & triſtem H. 1: 14. *inter* ſtationem & vigilias. 15: 35
differentiæ. O: 35
differti. 3: 11 | 14: 1 | 4: 25
differt. G: 30 44
differtum odoribus corpus Poppææ. 16: 6
differunt. 1: 50. G: 45. A: 24
difficilis H. 1: 11 | 37. H. 1: 63 11: 21 H. 1: 39 | 4: 69, 72. H. 2: 47
difficillimos. G. 46 H. 80. A: 4, 15
difficultas. 1: 79. H. 2: 101. H. 4: 9 | 4: 16. A: 17 | 13: 53
difficulter. 12: 15
difficilium prima vox. H. 2: 80
diffidere. H. 1: 31. H. 1: 85
diffidebant. 15: 4
diffidentia. H. 71. H. 3: 55
diffideret. 4: 38 | 13: 21. 15: 55
diffiſi: 12: 15
diffiſus. 15: 15 | 2: 2. H. 2: 21
diffugia. H. 1: 39
diffugiunt. 13: 16
diffuſus. G: 43
digerunt. G: 26
digitus. O: 7 | 1: 34
dignus 4: 15 | 12: 1 | 13: 31: 46 | 15: 51. H. 1: 24. G: 18 A: 1 | 3: 76 | 2: 16 | 13: 14. O: 16
dignari. 4: 51. H. 4: 81. G: 40 | 4: 74 O: 9
dignatio. 4: 16. H 3: 80 | 3: 75 | 13: 20, 42. G: 13 | 1: 33 | 2: 53
dignatio. 6: 27 G: 26
dignatio, ſeu dignitas Cæſaris. H. 1: 19. imperatoris. H. 1: 52. Magiſtratus. 3: 75. principis. 6. 13. Sacerdotum. 4: 16. dignatio viri propria. H. 3: 80 parta. 13: 42. retenta. 15: 20. dignationis, ſeu dignitatis modicus. 4: 52. plus dignationis. 5: 53
dignitas formæ 11: 28 | 12: 51. orationis. 1: 18. gerere veſtes & inſignia dignitatis filiæ Senatoris. 16: 31
dignitas. 1: 39 | 14: 43. H. 1: 66. H. 2: 48. H. 5: 31. H. 4: 4: 39. G: 13
dignitate. 3: 17 | 11: 21, 28 | 12: 51 | 13: 31 | 16: 17 H. 1: 77. H. 1: 57. A: 44. O: 13, 30
dignitatem. 6: 17 | 13: 27. H. 1: 1. H. 4: 42, 84. O: 5, 9
dignitatis. 16: 31. H. 1: 77. A: 9
dignoſcas. G: 20
dignus. 1: 3 | 3: 34 | 6: 19 | 11: 17 | 12: 1, 12 | 13: 54, 49 | 15: 14, 20. H. 2: 32. H. 5: 11 | A: 8. O: 9, 20. G: 31. 4: 39. H. 1: 15 16. H. 2: 89. H. 3: 19
digredi, ſeu degredi. H. 2: 49 | H. 4: 52 | 13: 18 | 14: 23. H. 3: 69. A: 18 | 4: 49
digrediens 6: 50 | 13: 18 | 13: 14 | 1: 27. H. 4: 17
digreditur. 2: 69 | 16: 10
digrediuntur. 11: 32
digreſſus. H. 1: 59. H. 1: 64. H. 2: 27. 2: 9 | 4: 74. H. 66 | 4: 73. H. 2: 16
digreſſio. H. 1. 41
digreſſus *ſubſt.* 1: 46. H. 3: 11 3 2: 65. H. 4: 59
digreſſus. 2: 30 | 6: 1 | 11: 21 | 2: 10 | 15: 31. H. 1: 27, 33. H. 1: 51, 53, 100. H. 3: 54, 78. A: 6. O: 11
digreſſus eſſet. H. 1: 54
Dii Thraces populi *ſic* quædam exemplaria, *pro* alii. 3: 38
dijudicare. 1: 12 | 3: 68. H. 2: 39
dijunctam. 4: 67
dilabens æſtus. 14: 32
dilapſa fundamenta inſularum. H. 1 86
dilapſa vetuſtate mœnia. H. 1: 68
dilabi. 2: 38. H. 3: 10. H. 3: 58
dilacerari. 15: 57 | 2: 71 | 6: 6
dilaniari. 1: 22 | 1: 16
dilapſus. H. 1: 86 | 2: 7. H. 1: 86 | 5: 10 | 11: 27 | 14: 27. H. 1: 31. H. 3: 85
dilargiri. H. 1: 55 | 16: 30 | 13: 69
dilatus. 15: 6 H. 2: 10. H. 3: 39 | 12: 35. H. 1: 78 | 4: 59 | 14: 59. H. 1: 25 | 4: 29. 1: 71 | 16: 7
dilatio. 6: 4
dilatus. 1: 58
dilectus. 1: 59
dilexit. 6: 51
diligebat. 4: 71
diligens. O: 39. A: 5, 7. G: 16. O: 3
diligere. 4: 12
dilectus militum. H. 4: 71
dilectus Britannicus. H. 2: 57. per Gallias. H. 2: 57. per miniſtros oneratus. H. 4: 14. rebellionem incitat. 4: 46
dilectum agere. 1: 31. H. 2: 16, 82
dilectum habere. 13: 35 | 16: 13
diligentia. 4: 6, 20
diliguntur. O: 8
Dillius Vocula. H. 4: 24. ſummam rei accipit ab Hordeonio. H. 4. 25. ſeditioſos punit capite. H. 4: 27. pugnat cum Civili. H. 4: 33. ſuſpectus malle bellum. H. 4: 35. ſervili habitu effugit iram militum. H. 4: 36. imperium recipit. H. 37. milites alloquitur. H. 4: 58. interficitur. H. 4: 59. deſertus à militibus. H. 4: 77
Dillius Aponianus. H. 3: 10
diluere. 11: 14 | 16: 14 | 3: 14
dimenſis. 15: 43 | 1: 60
dimenſus ſpatia 6: 22
dimicantes. O: 24
diminutio. 1: 14 | 2: 42
dimiſit. H. 3: 36 | 15: 24. H. 3: 31
dimiſſus 1: 40. H. 4: 39. O: 3.
dimiſſa ſunt. 1: 65
dimiſſæ. H. 3: 81
dimiſſi. H. 4: 46 | 1: 17 | 13: 35 H. 2: 41. A: 37, 38 | 4: 45. A: 45 | 16: 9. H. 1: 48. H. 3: 57. H. 1: 58
dimittere. 1: 28 | 5: 7 | 1: 19. H: 4: 84, 82
dimittere delationem. 1: 15. præterita oblivione. H. 1: 36. tributa. H. 3: 55
dimitti. 1: 78 | 15: 30. H. 1: 58
dimotus. H. 3: 31 | 6: 24. H. 2: 49
dimovere turbam. H. 3: 31, 80
dimoveri. 15: 65 | 4: 62
Dinis. 4: 50
Diodorus. O: 30
Diplomata. H. 1: 54, 65
dira. 1: 65 H. 2: 70. H. 5: 17
diras. 6: 24 | 1: 30
directus 6: 34. H. 4: 16. O: 19. H. 4: 15
diremit. 12: 4. H. 4: 76. H. 5: 9, 20 | 12: 16
diremptus. H. 1: 75, 81. H. 2: 58. H. 2: 53
diremptum. H: 2: 36
direptus. 1: 45 | 15: 57 | 14: 32. H. 4: 15 | 1: 83. H. 3: 13 | 12: 20. H. 1: 68. H. 2: 89. H. 4: 60 | 13: 43. H. 1: 16 | 1: 10. H. 1: 36. H. 1: 67
direptio. 1: 36. H. 1: 50
direptores. H. 3: 33
dirigere. 1: 31. H: 5: 23. H. 2: 35 | 4: 40. O: 5
dirigere contra. H. 4: 58. vulnera. H. 2: 15

dirigūtur acies. 1: 45. H. 4: 25
dirimere H. 1: 18 | 6: 29. H. 4: 35. G: 43
dirimi. H. 3: 2 | 2: 19. H. 1: 76. H. 5: 23 A: 23
diripiendam. H. 4: 63
diripuit. 1: 35. A. 7
diripere ferrum à latere. 11 55
direptus vehiculo. 1: 20
direpta ſeu derepta imago. H. 1: 41
diruere. H. 4: 65. H. 5: 19
dirum. H. 3: 56
dirumpunt imagines. H. 1: 53
dirus ore. H. 4: 62
diri ritus ſacrorum. 16: 8
diræ aves. 12: 45
diræ preces. 14: 30
diras imprecari. 6: 24
dirutus. 15: 17. H. 5: 9
diſcas H. 1: 33
dis pater H. 4: 83
diſcreti ſcil. diviſi. H. 4: 75
diſcreti viribus exercitus. H. 5: 15
diſcedere. 6: 20 | 1: 34 | 15: 39 | 1: 43 | 1: 49 | 18: 16. O: 29
diſcedi. 6: 50
diſceptare. 6: 5 | 2: 65 | 12 51 | 4: 7
diſceptato. 15: 14
diſceptator. 14: 18 | 16: 22
diſcere. 3: 59 A: 5. O: 29, 54
diſcernere 6: 12. H. 1: 51 | 3: 1 | 6: 7 | 1: 34, 55. G: 21 | 41 35. A: 16
diſcerni. 1 1 70 | 2: 83 | 5: 10. H. 4: 7
diſceſſit. H. 4: 37. H. 3: 76. H. 2: 38, 79 | 1: 59
diſceſſerunt. 2: 57
diſceſſimus. O: 42
diſceſſio. 14: 19 | 1: 30 | 6: 12 | 14: 9
diſceſſionem facere. 13: 69 | 6: 12 | 14: 49
diſceſſit. H. 2: 53. H. 3: 68. H. 5: 12.
diſceſſus 2: 44. H. 4; 30 | 2: 46 | 6: 44 | 13: 56. H. 2: 54. H. 3: 9. A. 21, 27. H. 3. 59
diſci. O: 10
diſcindi. H. 5: 6
diſciplina. 2: 52 | 3: 42 | 6: 15 | 15: 52, 67 | H. 2: 27. H. 4: 74. A. 16. O: 28: 34, 58. 40
diſciplinæ. 1: 19, 35. H. 1: 46, 60, 83. H. 2: 12, 68. H. 5: 2, 49. H. 4: 17. H. 5: 22, G: 50, 32. O: 29
diſciplinam. 1: 16 | 12: 42. H. 1: 5, 37. H. 2: 69 | A: 28: O: 30
diſciplina militaris. 11. 18. ſub Corbulone. 13: 35. obedientiam requirit. H. 1: 51
diſcipulus. O: 34
diſciplinam in pace inexorabilem diſcordiæ civium reſolvunt. 1: 51
diſcordare. 12: 28 | 12: 1. A: 32 | 1: 9 | 1: 16 | 5: 40 | 11: 8
diſcordem. 1: 72. H. 1: 11
diſcordes 2: 56 | 6: 4 | 12: 54. H. 1: 13 H. 2: 5, 91. H. 3: 15. H. 4: 26
diſcordi. 13: 25 H. 2: 10. H. 4: 3
diſcordia. 1: 54 | 3: 28 | 4: 40, 49 | 5: 11 | 12: 44 | 13: 9. H. 1: 29, 59. H. 2: 37, 76, 88. H. 3: 8, 12, 4. H. 4: 11, 48, 63, 72. A: 16 O: 48
diſcordiæ. 1: 27 | 4: 17 | 12 52, 41 | 4: 16. H. 1: 51, 55, 60. H. 2: 23. H. 4: 18, 73. G: 37
diſcordiam. 2: 76 | 6: 3. H. 1: 65, 83, 84. H. 2: 7, 58, 66. H. 3: 10, 48. H. 4: 37, 43. 80. G: 33. A: 15
diſcordiarum. 5 48 | 6: 16 | 15: 27 | 16: 22
diſcordias. 2: 58, 62 | 4: 52 | 8: 17 | 16: 17. H. 1: 46, 51. 2: 12, 75, 99. H. 3: 5, 53. H. 4: 8, 50
diſcordia de ſede imperii. H. 4: 69. inter vicinos. H. 2: 5. diſcordi amalum extremum. 4: 49. diſcordia hoſtium nil majus nobis fortuna præſtat. G: 33. diſcordiæ occaſio. G: 37. diſcordiæ uſque ad exitium fatigant. H. 4: 73. diſcordiis internis hoſtes relinquere. 2: 26
diſcordias componere. H. 4: 10. ad diſcordias inlicere. 2: 62. ad diſcordias promptus miles, hebes eſt ad ſuſtinendum laborem. H. 2: 99. in diſcordias peſſimo cuique plurima vis. H. 4: 1
diſcordiis noſtris clari hoſtes. A: 32. in diſcordiis civilibus, nihil feſtinatione tutius H. 1: 62
diſcors Floro. 5. 52 Suetonio. 14: 38 Suilio. 1 2: 6
diſcordes imperiis. 2: 56. Legiones. 1: 38
diſcordiis. 1: 1, 50 | 2: 26, 39 | 11: 16 | 12: 29 | 13: 4 | 15: 2. H. 1: 62. H. 2: 86. H. 3: 57. H. 4: 55. A: 52. O: 40
diſcors. 1: 34, 55 | 2: 45 | 5: 38, 42 | 11: 6 | 14: 38, H 1: 2, 66
diſcrepans. 1: 15. H. 2: 5
diſcretus. 13: 5. H. 4: 23, 64. H. 2: 89 | 13: 4 | 3: 27
diſcreti. H. 1: 9 4: 57 | 5: 5 | G: 16: 18. H 1: 65
diſcretos. 6: 10 | H. 5. 15. H. 4: 46, 75
diſcretum eſt. 13: 41
diſcreturos. 2: 66
diſcreverim. 5: 6. H. 3: 28
diſcrimen periculum. 2: 55. A: 18. graviſſimum. 4. 56
diſcrimen rei ſummæ. H. 5: 15. ſuſceptum H. 4: 70
deſcrimen urbis. H. 1: 83
diſcriminis ſui ignari H. 1: 66
diſcrimini eximere. 6: 9. H. 3: 4, 10
diſcrimen adire. H 2: 52, 60. H. 4: 13
diſcrimen capitis intendere. G. 12: diſcrimen ex æquo partiri. H. 2: 77
diſcrimen intelligere 4: 52 oſtentare. H. 3: 66. oſtendere. H. 2: 19
diſcrimine comperto. H. 2: 85. meo unius diſcrimine. 6: 8. minore. H. 1: 56
diſcrimine ſenatus territus. H. 1: 81. in diſcrimen adducere. H. 3: 45. mittere rem in diſcrimen. H. 2: 40
diſcrimina prælia. H. 2: 61 militibus robur addunt. H. 2: 4. diſcriminibus commendari. O: 6. ea communicare. A. 8
diſcrimini. 2: 55 | 6: 9 | 16: 50 H. 1: 35. H. 3: 4: 10: A: 18
diſcumbere. 15: 69. H. 2: 68 | 11: 2 | 14: 22 | 3: 14 | 4: 54 | 14: 57 | 6: 50
diſcurrunt. 1: 44
diſcurſus. H. 1: 84. H. 2: 25 A: 55: 4: 74
diſcutere famam. H. 2: 9
diſerte ſaltare. O: 26
diſertus O: 1, 5 | 17, 27, 25, 52 | 4: 52 O: 36
diſerte. O: 9, 26
diſertiſſimis. O: 23, 41 O: 11 O: 18
disjecit. 14: 61 | 2: 7. A: 37 | 2: 23 | 3: 42 | 4: 27 | 16: 13. H. 2: 80. H. 5. 29
disjectus. 12: 1: 50, 61. H. 1: 40 | 4: 68. H. 4: 78
disjecti ſparſi. inordinati. 4: 46. minus validi. H. 5: 69
disjectæ catervæ. 2: 45
disjectam. H. 3: 2: 27
disjectas. 2: 61

diſjecti. 2: 32, 70 | 3: 2' 41 46. H. 2: 12. H. 3: 22 | 14: 8 | 1: 23. H. 3: 10. H. 5: 19
diſjectio. H. 3: 74. 5: 22. H. 3. 56 | 6: 44 | 12: 38. H. 3: 69 | A: 20
diſjectum. 14: 2
diſjicere. 1: 65
diſjunctus orator. O: 18
diſpares, impares numero factoque. H. 3: 84
diſpar. 4: 14 | 12: 17. H. 4: 46, 86 | 6: 39. H. 3: 84 | 5: 10 | 12: 40 | 14: 50. H. 2: 4. H. 4: 68 | 12: 9. H. 2: 27
diſparuit. 3: 37
diſpecta eſt inſula. A: 10
diſpecturos. H. 4: 55
diſpendi. H. 2: 28
diſpenſator H. 1: 49
diſpergi. 4: 18 | 6: 50. H. 2: 81. H. 2. 96. H. 5: 8 | 1: 16
diſpergere rumorem 4: 24. H. 2: 96
diſpergit. 3: 74. H. 3: 56. O: 9
diſperſus. H. 3: 23. H. 4: 18. H. 3: 35 | 4: 2. H. 4: 16, 71. H. 3: 53 | 2: 42
diſperſeret. 14: 38. H. 2: 1
diſperſi. 6: 19 | 16: 27. H. 1: 79. H. 2: 42, 56. H. 5: 21. A: 22. H. 3: 13, 76
diſperſiſſet. 4: 63
diſperſo. 4: 24 | 15: 10
diſperſos. H. 2: 26, 40. H. 3: 26. H. 4: 37, 79
diſpertire legiones in cuneos. 1: 51. Juventuti arma. 3: 43. Vires. 13: 37
diſpicere. 13: 27 | 3: 22
diſplicere. H. 4: 58 | 3: 17. H. 2: 10 | 2: 82 | 14: 1 | 16: 28. H. 3: 81. O: 34. G: 28
diſponere diem. G: 30
diſponere aciem. H. 2: 41. Curas. 16: 8. Excubias. H. 2: 44. Miniſteria in equites Rom. H. 2: 58
diſpoſiti curſores. A. 43. Molares lapides. H. 2: 22
diſpoſitu aptior Mucianus. H. 2: 5
diſponeret. 16: 8
diſpoſitus. 4: 17 | 14: 13. H. 2: 41 | 4: 25. H. 4: 26 | 4: 67 | 6: 17
diſpoſiti. 2: 9. H. 2: 22
diſpoſitis. 3: 74 | 13: 36. H. 2: 44. H. 3: 22
diſpoſuit. A: 35. O: 3
diſputatio. O: 27. O: 31. O: 2, 14. O: 3
diſputare. O: 24. O: 31. O: 25
diſquiſitio patrum. 3: 60.
ad diſquiſitionem trahere. 5: 11
diſſentire. 6: 42 | 1: 74
diſſentientibus. H. 3: 56
diſſenſio. 3: 27, 39 | 11: 18 | 11: 77. A: 32. O: 40
diſſentio. 2: 57. O: 16, 21. H. 2: 91 | 4: 65
diſſero. 2: 27 | 3: 25 | 3: 40 | 11: 11 | 4: 50, 68 | 5: 4 | 6: 34 | 12: 2
diſſerebatur. 11: 20 | 13: 17
diſſerere. 6: 28. H. 3: 81. H. 2: 53 | 12: 35 | 1: 4 | 4: 16. H. 2: 2. H. 4: 73, 81 | 3: 59 | 13: 3 | 1: 14
diſſertare bona pacis. H. 4
diſſertare. 13: 36 | 11: 11
diſſeruit. 3: 52 | 1: 79 | 12: 38 | 13: 41 | 12: 21 | 1: 6, 80 | 2: 33, 36, 43, 63, 77 | 3: 17, 31, 36, 69 | 4: 16 | 6: 29 | 11: 24 | 13: 22 | 14: 41, 48 | 15: 63 | 16: 7. H. 2: 83, 90. H. 2: 32, 96. H. 3: 2, 3. H. 4: 40, 57. A: 33
diſſerunt. 6: 44 | 12: 48 | 14: 13
diſſidere. 1: 46 | 1. 55
diſſidium. 3: 34 | 14: 60 | 2: 86 | 12: 2, 40 | 11: 30 | 14: 1
diſſimiles. 2: 39 | 3: 74 | 3: 36. H. 2: 11
diſſimilitudo. 15: 67 | 15: 28
diſſimulo. 15: 18 | 11: 31 | 15: 69
diſſimulans. H. 2: 29, 82, 97. H. 4: 32. H. 1: 73 | 3: 41. O: 34. A: 43. A: 30
diſſimulans ſuſpectior. H. 2: 29. Atilla diſſimulatus ſine abſolutione. 15: 71
diſſimulans alienam culpam qui eadem committunt. H. 2: 56. Non diſſimulabis majora qui vel leviſſimis advertit Thraſea. 13: 49
diſſimulando remedia magis quam mala differuntur. H. 3: 54
diſſimulatus Conſulatus. H. 2: 71
diſſimulata in majus creduntur. H. 1: 18
diſſimulando metu, pro metui. 11: 32 | 15: 69
diſſimulatio mutua mali. A. 6
diſſimulatio Tiberio virtus præcipua. 4: 71
diſſimulationem nox & laſcivia exemit. 13: 15
per diſſimulationem aluntur cœpta hoſtium. H. 2: 28
diſſimulatione mutua graſſari in ſocios. H. 4: 36
diſſimulatione fames fama augetur. A. 18
diſſimulata. 3: 64. H. 1: 18, 71. H. 2: 92. H. 4: 11
diſſimulatio. 2: 57 | 6: 50. H. 1: 26
diſſimulatione. 6: 32 | 13: 49. H. 3: 54. H. 4: 54, 56. A: 18
diſſimulationem. 4: 71 | 12: 26 | 13: 15, 25. H. 4: 18
diſſimulatus. 2: 42 | 3: 52 | 13: 38. H. 4: 24 | 16: 5 | 4: 19. H. 2: 71
diſſimulatoros. 13: 49
diſſimulaviſſet. 11: 30
diſſipaſſent. 13: 34 | 13: 56
diſſociare cauſam. 13: 56. H. 4: 37. Copias. 12: 55. Tironem à veterano. 1: 28
diſſociatio ſpiritus & corporis 16: 34. Res diſſociabiles principatus & libertas. A. 3. diſſolvere. A: 32 | 13: 21
diſſoluta. 3: 24 | 14: 17 | 13: 49
diſſolutio. 11: 5 | 13: 50
diſſolutis. 15: 57
diſſonus. 14: 45 | 1: 34. H. 4: 29. A: 32. H. 1: 32. H. 2: 57
diſſuadere. 13: 26 | 14: 7 | 13: 49 | 14: 11
diſtare. 12: 64 | 15: 5. H. 2: 40 | 3: 24
diſtantia. 4: 55
ob diſtantiam locorum conſilia poſt res afferebantur. H. 3: 8
diſtentior. 16: 8
diſterminat. 11: 10
diſtinctæ. 15: 37
diſtinctio. G: 13 | 15: 43
diſtinctior. O: 18
diſtinctus. 3: 64 | 2: 33
diſtinebant Galbam duæ ſententiæ. H. 1: 32
diſtineri bello. 14: 25. H. 4: 55
diſtineri hoſte, mari. H. 2: 32
diſtentus Nero circa majora ſcelera. 16: 8
diſtincti inſignibus. H. 1: 38. non diſtincto. 11: 38
diſtinctus pinnarum de Phenice ave. 6: 28
diſtineri. 11: 11 | 3: 59. H. 2: 32. H. 4: 55 | 11: 22
diſtinguens. 13: 45
diſtinguere. H. 3: 27
diſtingueretur. H. 1: 38. G: 6
diſtingui. 2: 50 | 16: 25. H. 1: 21. G: 17
diſtractus. 12: 35 | 11: 9. H. 1: 76

diſtrahere.

diſtrahere. 1: 4 | 6: 17. O: 36 | 4: 50 | 2: 40
diſtrahere domum in partes. 4: 40
diſtrahere hoſtem. 1: 60. Turmas. G: 35
diſtrahi fama, *pro* differri, *ſeu* differi: 3: 10
diſtrahi in curas. 4: 40. inter decus ac flagitium. H 4: 60
diſtrahere *pro* vendere. 6: 17 | 6: 44 | 12: 42. H. 4: 46
diſtraxerat. H. 2: 67 | 4: 40
diſtribuit. H. 2: 48
diſtribuit. 1: 8 | 11: 31
diſtrictior. 4: 36
diſtringere acinacem: 12: 51
diſtringere ferrum. 14: 8. Gladium. 1: 32, 44 | 13: 58. H. 4: 50
diſtricta tela. H. 1: 41
diſtrictior accuſator. 4: 36
diſtulerant. 3: 52. H. 3: 52
diſtulerat. 6: 40
diſtulere. H. 2: 7
diſtuliſſet. H. 1: 47
diſtulit. 6: 9 | 14: 1. H. 2: 71
ditatus. 15: 72
ditem. H. 3: 32. H. 4: 84
dites. 3: 46, 55 | 4: 53 | 11: 18 | 15: 54. H. 2: 56. H. 4: 1 | 11: 7
ditio. 3: 61 | 13: 55 | 15: 13
ditior. 14: 55 | 13: 44
ditis 12: 19
Jovis ditis. H. 4: 83
ditiſſimus. H. 4: 18. H. 1: 51 | 6: 19
diva. 15: 23 | 16: 22
dive. 11 43
divellebant effigies. 3: 14
divelleretur. 3: 34
divenditis. 6: 17
diverſus animi. H. 4: 84
diverſus morum. 14: 19
diverſa, oppoſita acies. 13: 57 | 14: 50
diverſa fama. 16: 2
diverſa pars, *ſeu* aliena factio. H. 2: 1
diverſitas. H. 1: 55, 62. H. 4: 27. G: 12
diverſitate. H. 5: 5, 12. G: 15. O: 19
diverſitatem. 15: 16. H. 4: 76
diverſum, *oppoſitum* mare. 2: 60. A: 13
diverſum terrarum *pro* longinquo. 3: 59
diverſum genus dicendi non ideo deterius. O: 18
in diverſum. 13: 19. auctor. 12: 69
ex diverſo. 15: 40
ex diverſo *ſeu* ex partibus oppoſitis petere præmium. H. 2: 75
in diverſum directa acies. H. 4: 16
diverſa, contraria conſilia
diverſa, *longinqua* oppida. 3: 2
diverſa *hoſtilia*, præſidia. 15: 17
diverſa, contraria arguere. 4: 33. ſciſcitata *res hoſtium*. H. 2: 34
diverſa, *contraria* ſcribere. 13: 25
ex diverſiſſimis gentibus contractus exercitus. A: 32
divertere. H. 3: 11. H: 1: 12. H. 2: 64
diverticula. 13. 15. H. 2: 100
dives. H. 1: 66. H. 4. 43. A: 6
divi. 1: 8, 1 | 2: 37, 71 | 3: 62, 63. 68 | 4: 1, 36, 42, 67 | 13: 1 | 16: 22. H. 1: 1, 15, 18, 42, 86. H: 2: 76. O: 38
dividere. H. 4: 14. O: 17 | 6: 8. H. 2: 85. H. 3: 42 | 1: 65 | 3: 15 | 13: 13 | 13: 27 | 8: 12. H. 1: 24
dividere. 1: 12, 43
divideretur. 1: 41
diviſa in hiſtoriis non perinde valent ad memoriam ſui. 12: 40
dividi. 13, 41 | 2: 6, 67 | 15: 40 | 2: 32, 43 | 15: 8. H. 5: 23
divinus. 1: 76 | 4: 56 | 13: 41. H. 4: 53. 78 | 16: 6. H. 4: 82 | 4: 52
divini. 2: 14 | 3: 70 | 4: 38 | 6: 26. H. 2: 91
divino. 3: 26. H. 4: 81
divinum ingenium. O: 21
divinæ occupationes. 2: 87
diviſus. 2: 43 | 12: 40. H. 1: 13. H. 2: 85. H. 3: 10. H. 4: 42. A: 9 | 13: 56. H. 2: 9: H. 4: 59. O: 28
diviſi. 2: 73 | 12: 27
diviſio. 2: 64 | 4: 43
diviſiones. 2: 10. O: 19
diviſis. 12: 54 | 15: 6. H. 2: 53 | H. 4: 75. H. 5: 20
diviſit. 4: 55 | 13: 18 | 15: 72
diviſa. 3: 38. A: 25
diviſus. 2: 52 | 6: 39
divitem. 1: 13 | 4: 66 | 3: 22
divites. 1: 74 | 2: 48 | 3: 54 | 11: 23. H. 2: 86
divitiæ Helii, Iceli, Vatinii. H. 2: 37. Libertorum. 14: 55. Marcelli Eprii. O: 8. Pallantis. 12: 53 | 14: 65. Senecæ. 13: 42 | 14: 52. Voluſii. 3: 30 | 14: 56
divitiæ facilius vituperantur, quam faſtidiuntur. O: 8
divitiarum exſpectatio inter cauſſas paupertatis Neroni. 16: 3
divites ſæpe imbelles: 3: 46 | 11: 18
divo. 1: 19, 35: 40, 58 | 2: 26, 37, 41 | 3: 16, 23, 24, 48, 56, 64 | 4: 52 | 12: 11, 58, 69 | 13. 29, 34 | 14: 31 | 15: 74. H. 1: 11. H 4: 48, 55, 57. G: 8: O: 17
Divoduri. H. 1: 63
divortia itinerum. A: 19
divortium, *Iſthumus*. 12: 63
diurna. 11: 18
diurna acta, 13: 32
diurna actorum ſcripta. 3: 3
acta diurna populi Rom. 16: 22
diurni. 15 38. H. 4: 65
diurnum. 1: 26
diutina licentia. 14: 28
diutiſſime. 1: 47
diutius exempla durant, quam mores H. 4: 42
diutius. 2: 39 | 4: 69 | 6: 19, 27 | 12: 59 | 15: 9 | 15: 1. H. 1: 9, 16, 34. H. 2: 47. H. 4: 42. A. 32
diuturnus. 4: 33 | 6: 37. H. 3: 41 | 5: 10 | 2: 3
diuturnitas. 12: 19. H. 4: 48
divulgatum ingenium. 4: 52
divulgatus: 4: 11 | 12: 49
divulſus. H. 3: 33
divum. 2: 50, 55 | 3: 34 | 11: 23 | 12: 25 | 15: 35. O: 13
divus Auguſtus. 1: 42, 58. A: 13
divus Claudius: A: 13
divus Julius: 1: 42 | 11: 23. H. 1: 42. G: 28
divus Veſpaſianus. G: 8. A. 9
Divus Nerva. H. 1: 1
divæ honor filiæ Poppææ. 15: 23
divam non credere. 16: 22
divus. 1: 77 | 2: 58 | 3: 6, 52, 54 | 4: 34, 37 | 6: 3 | 12: 23, 60. H. 1: 89. G: 28, 37. A: 9, 15. O: 17
D. Alpinus. H. 5: 19
D. Silanus. 3: 24
dixiſſet. 1: 13 | 2: 50 | 4: 34 | 11: 3, 4 | 14: 48. O: 11, 24
dixiſti. O: 16, 33
dixit. 1: 12 | 3: 57, 68, 72 | 12: 61 | 13: 23. H. 1: 30. H. 4: 32
docere. O: 31. H. 4: 23 | 11: 50. O: 33 | 12: 41 | 4: 33. G: 6. O: 18 | 12: 45 | 12: 48 | 14: 3: 16 | 15: 53. H. 2: 23. G: 9
doctus. H. 1: 9. A: 29 | 6: 28 | 3: 16 | 14: 60. A: 19, O: 30

doctor. 14: 59. H. 4: 5 | 16: 34 | 14: 16, 52. O 30
doctrina. 1: 45 | 13: 3
docuit. H. 4: 31. O: 19 | 1: 66. G: 15 | 14: 33 | 3: 32 | 15: 49. H. 1: 13. H. : 60. H. 5: 5
documenta. 6: 22 | 16: 33. H. 4: 47, 7. | 14: 33
documentum miſeriarum. H. 4. 60
documentum victoriæ. 15: 15
documento. 6: 48 | 15: 27. H. 2: 76. H. 3: 54
documentum. 1: 30 | 2: 34 | 12: 6 | 13: 6 | 15: 15. H. 1: 15. H. 2: 37. H. 4: 60. A: 2
Dolabella. 4: 24. H. 2: 63, 64
Dolabella Cornelius. 3: 47, 68. H. 1: 88
P. Dolabella 4: 23. vincit Tacfarinatem. 4. 25. accuſat Quinctil. Varum. 4: 66. cenſet ſpectaculum celebrandum. 11: 22
P. Dollabella. 11: 22
Dolabellæ. 4: 26
Dolabellam. H. 2. 63. O: 34
dolabræ. H. 3: 20, 27 | 3: 46
dolere. 4: 12
dolere vicem alicujus. H. 1: 29
doli. 1: 10 | 2: 42 | 13: 47. H. 2: 25
dolo. 2: 5, 85 | 4: 45 | 6: 33 | 11: 50, 19 | 12: 14, 32, 66 | 13: 32 | 15: 15, 38. H. 2: 9, 42. H. 3: 78. H. 4: 16, 79. H. 5: 24
dolor. 2: 71, 82 | 6: 25 | 15: 20. H. 3: 14, 36. A: 45
dolorem etſi juſtum pudor ex libidine uxoris impedit. 11: 35
dolore. 1: 41, 58 | 2: 19 | 3: 5, 6, 8, 70 | 4: 8 | 11: 8, 68 | 15: 63 | 16: 10. H. 1: 8. H. 2: 43, 58. H. 4: 44 | 4: 68 | 5: 12 | 15: 57, 63 | 16: 52 | 2: 65 | 2: 34 | 3: 5 | 4: 45. A: 43
dolorem. 1: 22 | 2: 84 | 3: 2 | 5: 4 | 6: 49 | 11: 35 | 13: 16 | 15: 1. H. 1: 86. H. 3: 37. G: 27
doluit. 2: 82
dolum. 2: 3, 65 | 4: 68 | 5: 10 | 12: 44 | 13: 1 | 14: 24. H. 1: 7. H. 3: 45. H. 4: 24
dolus. 1: 3 | 4: 3 | 6: 3, 43 | 13: 36, 58. H. 1: 81. H. 5: 12
dolus inevitabilis. H. 4: 24
domeſtica 12: 5. H. 4: 52. G: 29. A: 24. O: 34, 41
domeſtica parſimonia. 3: 55
domeſtica ſcena. 13: 39
domeſtica mala. 6: 38
domeſtici. 12: 10 | 1: 10 | 9: 38 | 12: 29 | 13: 4. H. 5: 25 | 4. 9
domeſticus. A: 28. H. 1: 27
domi. 1: 3, 67 | 2: 34 | 3: 14, 31, 52, 70 | 4: 6, 68, 72 | 11: 18 | 12: 7, 10, 38 | 13: 23, 25 | 14: 43, 56 | 15: 59 | 16: 16, 26. H. 1: 11. H. 2: 7. H. 3: 21, 65, 75. H. 4: 22. O: 2, 9, 29
domibus. 3: 6 | 6: 8 | 14: 31, 44 | 15: 43. H. 1: 4, 84. H. 3: 31. H. 4: 79. G: 46. O: 36
domiciliis. G: 46
domina. 14: 63. O: 32 | 14: 60. 14: 61
dominandi cupido cunctis affectibus ardentior. 13: 53
dominandi ſpes primus in arduo 4: 7
dominandi. 1: 10 | 6: 15 | 15: 51
dominante. 14: 56
dominantes. H. 1: 1
dominantibus. 3: 54, 75 | 6: 28. H. 1: 21
dominantibus inviſus qui proximus imperio deſtinatus. H. 1: 21
dominantium. 4: 11. H. 4: 74
dominantium vitia toleranda. H. 4: 74
dominari. A: 10
dominatio. Hiſt. 1: 36. Hiſt. 5: 8 | 4: 1, 57 | 11: 8 | 12: 10, 11. H. 4: 8 | 1: 3 | 2: 46 | A: 12 | 6: 43 | 12: 7 | A: 32. qui finis ſermonum eum dominante grates agit. 14: 56. in dominantium exitus atrox fama. 4: 11
dominatio paucorum regiæ libidini proxima. 6: 42
dominatio ſine fine, ſeu modo. H. 4: 8
dominatio præcrupta, urgens. 5: 3
dominationis arcana. 2: 59. flagitia. 14: 11. magiſtri dominationis. H. 2: 63. mater ſocia dominationis. 4: 57. filii ſubſidia ejus 12: 4. vi convellitur 6: 48
dominationis cauſſa nihil abnuere. 6: 45
dominationem nemo concupivit quin libertatis vocabulum uſurparet. H. 4: 73. in dominationem vertere libertatem. H. 2: 38. pro dominatione omnia ſerviliter facere aut pati. H. 1: 36. origo dominationum, ambitio. 3: 26
Dominus Cato, nullus fuit deterior, neque melior ſervus. 6: 20. dici non vult Tiberius. 2: 87
Domini communes Romani. H. 4: 17. dominium & libertas haud facile miſcentur. H. 4: 64
Dominorum, ſeu tyrannorum non ultimus Nero. H. 4: 42
dominationes. 3: 26 | 12: 30 | 13: 1 | 12: 4
dominationis. 2: 59 | 4: 57 | 12: 8 | 13: 5 | 14: 2, 11, 51 | 15: 69. H. 2: 63. A: 30
dominatu. 6: 34
dominatur. G: 45
domini. 2: 30 | 14: 44. H. 1: 11. H. 2: 12
dominis. 1: 26 | 3: 54 | 15: 43. H. 2: 92. A: 31
domino. 2: 4 | 3: 36 | 4: 10 | 12: 53. H. 2: 72 | O: 29
dominorum. 14: 44. H. 1. 16. H. 3: 33. H. 4: 32, 42. H. 5: 25
dominos. 1: 4, 59. H. 1: 2. H. 2: 56. H. 4: 1, 62
Dominus. 2: 39, 87 | 14: 42, 43. H. 3: 68. G: 20 | 6: 50. H. 2: 78. G: 25
domitus. A: 13
Domitia gens. 5: 1 23
Domitianus accitur in Capitolium. H. 3: 69. ibi ſervatur ab æditno. H. 3: 74. Cæſar conſalutatur. H. 3: 86. ex adulteriis & ſtupris filium principis agit. H. 4: 2. ex paterna fortuna licentiam tantum uſurpat. A. 7. Præturam accipit. H. 4: 3, 39. adverſâ fama laborat. H. 4: 51. fidem Cerialis tentat. H 4: 86. Tacitum provehit. H. 1: 1 a infenſus virtutibus. A. 41. nuncium victoriæ Britannicæ fronte lætus, pectore anxius accepit. A. 39. uno ictu Rempub. exhauſit. A. 44
Domitiani indomitæ libidines. H. 4: 68. nomen ejus epiſtolis edictiſque præpoſitum abſente patre. H. 4: 39. res ejus à Tacito compoſitæ. 11: 11. ſimulationes illius. H. 4: 86. triumphus falſus è Germania. A. 39. vanum nomen. H. 4: 75
Domitia. 13: 19, 21
Domitia Decidiana. A: 6
Domitianus. H. 3: 74. H. 4: 2, 39, 40, 68, 85, 86. A: 44
Cæſar Domitianus. H. 4: 39
Domitii. 6: 47 | 12: 38

Domitio. 4: 74 | 11: 9
Domitius Afer. 4: 52. O: 15, 35 | 14: 19
Cn. Domitio. 4: 74 | 13: 10
L. Domitius. 1: 63 | 4: 44
Domitius Pollio. 2: 86
Domitius Sabinus. H. 1: 31
Domitis. 14: 29
Domitius Afer accuſat Claudiam Pulchram. 4: 52. *Vide* Afer.
Domitius Balbus. 4: 40
Dom. Celer. 2: 77, 78
Dom. Corbulo *Vide* Corbulo.
Domitius Nero Tragœdia. O: 5
Cn. Domitius. 6: 1, 45, 47
Domitius Corbulo. 3: 31 | 11: 18
Domitius Silius. 15: 59
Domitius Statius. 15: 71
domitor belli. H. 2: 76
domitorem. H. 5: 5
domitores. H. 5: 16
domus *Familia*. 3: 30. H. 1: 13, 29, 75. H. 2: 64. adflicta. 4: 68. alia. 12: 50
domus Cæſarum. 4: 3
domus Claudia. 6: 8. H. 1: 16. Flavia. H. 2: 101. florens. 4: 68. fundata longo imperio. H. 2: 76. Germanici. 4: 12. incolumis. H. 2: 48
domus Julia. 6: 8. H. 1: 16. Lepidi. 2: 48
domus principis. 4: 52 | 5: 4. Veſpaſiani. H. 4: 68
domûs decus. H. 3: 75. excidium. H. 3: 67. pars domûs. 12: 50. Domum ſeu domeſticos exercere arduum. A. 19
domus modicæ. 3: 6. domibus aſſignatæ inimicitiæ. O: 36. magnis domibus annexa plebs. H. 1: 4
domus aurea Neronis. 15: 39, 42. Civium ſpoliis exſtructa. 15: 52
domus Tiberiana. H. 1: 27
domi eum de imperio agitur. 13: 25 | 16. 26
domi retinere, id *eſt*, per libertos aut procuratores adminiſtrare provinciam. H. 1: 11
domum deducere. O: 9
domo interdicere. 6: 29
domus perfractæ prætextu quærendorum hoſtium ibi occultatorum. H. 4: 1
domibus illaborare. G. 46
in domibus magiſtratuum cuſtodiri Senatores. 6: 3
domuir. H. 5: 9 | A: 10, 24
domuum. 1: 75 | 3: 24 | 6: 45 | 15: 41. H. 1: 85. H. 4: 1
Donaria militaria. 2: 44
donationes Neronis. H. 1: 20
dona. 2: 9, 32, 45, 58, 60 | 6: 2 | 14: 60, 64 | 15: 45, 74. H. 1: 54. H. 3: 33. H. 4: 62, 76, 83. A: 6
donare. 15: 14. H. 1: 79. H. 1: 30. A: 45. H. 1: 52. H. 2: 57. H. 1: 20. O: 9 | 13: 54
donati 15: 54. H. 3: 47. A: 14
donationibus. H. 1: 20
donativi. H. 1: 18, 25. H. 3: 10, 50
donativum. 14: 11. H. 4: 19, 36, 58. militi additum. 12: 41. Galbæ nomine promiſſum. H. 1: 5. ſæpius dilatum. H. 1: 25. numquam datum & quotidie exprobratum. H. 1: 37
donativum inſtans omnia largiri militi cogit Vitellium. H. 2: 94
donat. Veſpaſiani. H. 2: 82
donativi neceſſitas. H. 1: 18
donativum *nomine* Clavarium petunt. H. 3: 50
donativo. 12: 69. H. 1: 37, 41. H. 4: 58
Donatius Valens. H. 1: 56. occiditur. H. 1: 59
donativum. H. 1: 5, 30. H. 4: 19, 36
donatus. H. 1: 52 | 3: 49. H. 1: 13. H. 4: 4 | 6: 37 | 16: 17. H. 1: 43
donatus eſt. 3: 21 | 1: 58
donec, *pro* quamdiu. O: 40. ſenecta donec. 13: 33
donum pro valetudine Auguſtæ votum. 3: 71
dona diis decreta. 15: 74: ob Libonis interitum. 2: 32. ob Octaviæ necem. 14: 64. ob patefactam conjurationem. 15: 74
donum Jovi ſacrandum. 6: 25. novo principi. H. 1: 70
dona legionibus miſſa à civitatibus. H. 1: 54
dona militaria. 2: 9 | 3: 21
dona Germanis mitti ſolita. G. 15
Donuſa. 4: 30
dorſum *montis*. 4: 47
Doryphorus. 14: 65
dos. 15: 37. à marito oblata. G. 18
dotales cultus. 16: 31. H. 3: 78
dote. 2: 86
dracones. 11: 11
Druidæ. 14: 30. Vaticinium Druidarum H. 4: 54
Druſianæ foſſæ. 2: 8
Druſilla Germanici filia: 6: 15
Druſilla Neptis Antonii. H. 5: 9
Druſis. 1: 28 | 11: 35
Druſo Cæſare. 1: 55 | 12: 29
Druſo Germanico. H. 5: 19. G: 34
Druſorum. 4: 7
Druſus accuſatus à Calvo. O: 21
Druſus Claudius Auguſti privignus ſalutatur Imperator. 1: 3. Germanici pater. 1: 33 | 2: 8. Agrippinæ ſocer. 1: 41. populo carus. 2: 41 | 6: 51. tributum Friſiis imponit. 4: 72. Rhenum aggere coërcet. 13: 53. H. 5: 19. Germanos non impune vicit. G. 37. Oceanum Germanicum tentat. G. 34. Suevis regem imponit. 12: 29. libertatem populo Rom. reddere cogitat. 2: 82
Druſi exſequiæ. 13: 5. Cæſar vocatur. 12: 29
Druſus Tiberii filius ex Vipſania. 3: 75
Druſi proavus Pomponius Atticus. 2: 43
Druſus Conſul deſignatus. 1: 14. ad Legiones Pannonicas mittitur. 1: 24. auctores ſeditionis necat. 1: 29. inter ſodales Auguſtales. 1: 54. Conſul. 1: 55. nimis gaudet ſanguine. 1: 76. in Dalmatia agit. 2: 53. paci firmandæ inter Arminium & Maroboduum miſſus. 2: 46. Germanos ad diſcordias illicit. 2: 62. augetur liberis. 2: 84. cineribus Germanici obviam progreditur. 3: 2, 5. ad Illyricos exercitus proficiſcitur. 3: 7. ovans Urbem init. 3: 19. Piſoni callide reſpondet. 3: 8. Conſul deſignatus iterum. 3: 22. iterum Conſul. 3: 31. ſummæ rei admovetur. 3: 56. intendit Sejano manus. 4: 3
Druſo grates actæ ob vindictam Germanici. 3: 18
Druſus ille fil. Tib. vocatur Cæſar. 1: 25, 17, 55 | 2: 67. ægrotat. 3: 49. veneno perit. 4: 8
Druſus Germanici filius togam virilem ſumit. 4: 4. Patribus commendatur. 4: 17. Senatui. 4: 8. præficitur urbi. 4: 36. conſpirat cum Sejano in

fatiem. 4: 60. Inedia ex-
tinguitur. 6: 23.
Pſeudo-Druſus. 5: 10
Druſi. 1: 28 | 11: 35
Druſorum familia. 4: 7
Druſus *Livius* largitor. 3: 27
Druſi cognomentum interdi-
ctum Scriboniis. 2: 32
Libo Druſus. 2: 27
dubitare. 11: 32 | 3: 15 | 14: 43 |
1: 12: 46. H. 1: 52
dubitabantur. 3: 8
dubitabatur. 4: 70 | 6: 49
dubitabitur. H. 1: 57
dubitaretur. 14: 7
dubitat. 15: 59
dubitatio. 6: 43 | 3: 41 | 4: 40.
inducta. 1: 7
dubitare *pro* deliberare. de præ-
lio. H. 2: 39. de tradenda
Repub. 6: 46. imponere. 4:
57 malle. 12: 46
dubitavit an juberet. 13: 50
dubitavere an permitterent. H.
4: 63
dubitaviſſe. 1: 46
dubitantes. H. 1: 41 *pro* nu-
tantes. 6: 35
dubitatum eſt apud provincias.
12: 69
dubitatum. 2: 65, 80 | 12: 54 |
13: 20 | 15: 25. Is. 1: 60. H. 2:
39, 45. A: 41 | 12: 69
dubitavit. 1: 37 | 15: 73. H. 4.
63 | 3: 29 | 12: 69 | 6: 46 | 12:
20 | 13: 50. H. 2: 68
dubites. Sl. 1: 41
dubito. G: 5, 46
dubiæ Hiſpaniæ, *id eſt*, deli-
berantes. 3: 44
dubiæ res. 2: 62
dubia & proſpera opponuntur.
12: 5
dubia præliorum. H. 2: 33
Dubius Avitus. 13: 54. invadit
Tencteros. 13: 56. Britanniæ
legatus. 14: 29
ducena. 2: 38
Ducennius Geminus. 15: 18. præ-
fectus urbi. Sl. 1: 14
ducentas. 15: 18
ducenteſima vectigal. 2: 42
ducenteſimum. 2: 50
ducenti. 14: 21 | 4: 55 | 14: 32
ducere *pro* antecedere. 1: 51, 64
ducere *pro* æſtimare. 4: 1. H.
29.
quo ducerentur, inclinatura, *id
eſt*, prout inclinaret fortuna,
interpretando. 11: 34
ducere bellum, *pro* trahere. 12:
29. H. 2: 32
ducere exſequias. 16: 6
ducere foſſam. 15: 4. funus. 11
8, lacrymas, queſtus, 12: 37
ducere ordines. Is. 2: 22. H.
4: 5
ducere ſorte provincias. 3: 58
ducere tempus atque iter. 2:
34. ſurre 3: 23 | 13: 29. H.
4: 40. A: 28. ad mœnia. H.
4: 58. in crimen. 6: 5. in ho-
ſtem. 1: 44 | 15: 54. in par-
tes. 15: 52
ducta. 1: 12 | 15: 4 | O: 32
ductr. 13: 39 | 16: 6
ductare. H. 2: 100 | 4: 65
ducti. 1: 54 | 6: 2 H. 3: 74. H.
4: 40
ductor. 2: 10. H. 47. H. 4:
21
ductores. 4: 46
ductores. 4: 46 | 12: 34
ex duello præſagium victoriæ.
6. 10
A. D. VII. Kal. Junias. 2: 41.
C. Duillius. 2: 49
duint. 4: 38
dulcedo. 1: 2 | 15: 48. G: 33 |
14: 20 | 14: 33. H. 2: 7. A: 3
dulcis. O: 6, 13 18
Dulgibini. G: 34
dum *pro* dummodo. 1: 9, 22 |
6: 45
dum *pro* interim. 11: 18
dummodo. G: 6 O: 35
duntaxat. G: 25
duo. 1: 31 | 2: 17 | 3: 33
duodecies. ſeſt. 16: 31
duodecim. 1: 14, 49 | 2: 36 |
6: 16, 52. H. 2: 14 H. 3: 75
duodecimus. 15: 6, 10, 26 | 15:
8: H. 5: 1 | 3: 45. H. 1: 24
duodeviceſima. H. 1: 55. H. 2:
100.
duodeviceſimani. H 5: 1
duodeviginti. 2: 63
duplex. H. 4: 19, 35 | 1: 56. H.
4: 30
duplicari: 1: 36. H. 5: 14. H.
4: 62 | 1: 64 | 11: 22. H. 2:
30
duplicaverat. H. 4: 54
duplum. 6: 17
dura. 3: 54. H. 2: 80
duræ. G: 31
duram. 1: 17, 20
durare. 3: 13 | 6: 11 | 11: 30
duraturus. O: 34 | 2: 76 | 6: 50
O: 22
durare, *pro* vivere. O: 17
duraverunt ad noſtram juven-
tam. 3: 26
durare mentem, *pro* firmare.
3: 15. uſque ad cædem ma-
tris durare filii odium. 14:
1. in necem ſuorum. 1: 6
durant Colles. G: 30
duratus ad omne facinus. H. 4:
59
dureſcens materia. G: 45
durus orator. O: 21
durior congreſſus, *pro* diffici-
lior. 4: 74: durius adverte-
tere. 3: 1:
duravit. 4: 18 | 12: 25 | 12: 40 |
11: 6. H. 5: 10. O: 17
dureſcente. G: 45
duri. 12: 55 | 15: 55
durior. 4: 74 | 11: 54. G: 30
duritia. H. 1: 23 | 6: 34 | 18
35 | 13: 35
duritie. 3: 34
duro, as. H. 4: 42. G: 21, 32 |
14: 26: 39 | 15: 64. A: 11,
44
durius. 3: 52 | 4: 30 | 11: 10.
A: 16
durus. 12: 47. H. 2: 4. O: 26
duum. H. 4. 57
dux Caninefatum ſcuto impo-
nitur, *cum eligitur*. H. 4: 15
dux fœmina apud Britannos:
A: 16, 31
ducis auctoritas. H. 3: 80
ducis caſus animum militibus
eripit. 6: 35
ducis effectus. H. 4: 34.
ducis neceſſitas. H. 3: 8
ducis ſegnities. H. 3: 73: ejus
contemptu degenerant mili-
tes. H. 2: 62
ducis honore incorrupto, gre-
gario militi immixtus. H.
5: 1
ducis patientia labores & in-
commoda mitigat. 14: 24
ducis propriæ artes, ratio, &
conſilium. H. 5: 20
ducis reverentia haud diutur-
num vinculum. H. 3: 41
ducis *ſeu* principis boni im-
peratoria virtus. A: 39
duci tela intenta. H. 2: 18
ad ducem relata miniſtri for-
tuna. A: 8
in ducem ſaxa conjecta. H. 2:
29
inter ducem & exercitum di-
viſa munia. H. 3: 20
duce nullo ſibi quiſque auctor
& hortator. H. 3: 71
in duce plus reponere, quam
in exercitu. G: 30
duces non per ambitum eli-
gendi. 13: 6
duces à militibus vincti. H. 2:
12
duces etiam egregii rebus ſe-
cundis inſoleſcunt. H. 2: 7
dux Germanis ex virtute eli-
gitur. G: 7. obnoxii nihil
prohibere *milites* audent. H.
2: 56
duces ſeveri. H. 2: 38

ducum ars nota. H: 5: 13. conſilio præſtantibus proſpera prælia: H. 3: 82
Dyrrachium, H. 2: 83

E.

E Proximo modeſtum exemplum orgebat, *id eſt*, ex eadem familia. H. 2: 64
è Republica. 1: 33 | 3: 53 | 4: 32
è ſervitio eſſe. 1: 25
eaſdem. 1: 26 | 4: 33 | 6: 29. H. 1: 51. H. 2: 10. H. 3: 64. H. 4: 17, 44. O: 1
eat. H. 2: 47
eblandiretur conſulatum. H. 3: 37
ebrietas. G: 23
ebus. 15: 37 | 2: 60
eburna effigies. 2: 83
eburnus Scipio. 4: 26
Ecbatanis. 15: 31
ecce. O. 3
ecfodere. 15: 20
edere *pro* nominare *ſeu* exponere cæteros 15: 56. conſcios. 4: 45 | 11: 22 | 15: 57. crimina. H. 2: 10
edere mandata. 15: 60. H. 4: 64
edere nomen, ordinem, patriam, ſtrenue facta. 11: 44. nomina. 1: 81. repertorem. 12: 53
edere ſocios. 2: 40. per tormenta. 14: 24
edita clades. 16: 16
edere annales, *pro* vulgare. 4: 34
edere in vulgus. 15: 63
edere exempla. O: 8
edere prælium. 12: 56. victoriam. A: 34
edere partum. 5: 10 | 13: 18
edere ſubolem. 5: 1. ſtirpem. 2: 84
edere *pro* exhibere gladiatores. 3: 76 | 11: 11 | 13: 5 | 3: 49. gladiatorium munus. 15: 34. ludicrum. 11: 32, 23, 44. ludos. 1: 15 | 3: 64 | 11: 41 | 14: 21. ſpectaculum. 14: 17. H. 2: 67, 71. H. 3: 32
Edeſſa. 12: 12
edi. 14: 20. H. 2: 10. H. 4: 64
edita *ſublimis* pars domûs. 6: 21
edita *pro* excelſa turris. H. 4: 65
edita loco urbs. 12: 16
editum clementer jugum. G: 1
editi colles. H. 5: 11
edita oppoſita planis. 15: 27, 38
edita montium. 4: 46 | 12: 56
edita in altum ædificia. H. 3: 71
edita *ſeu* nata ſponte. H. 5: 7
editiora loca. A: 35
editiſſima villa. 14: 9
edicere de cærimoniis. H. 2: 91
edicto monetur populus. 1: 8 | 5: 6. increpatur. 5: 5. modeſtiæ admonetur. H. 4: 45
edicto nonnulla memorat princeps. 14: 63
edictum, ne Præſides ludos ederent. 13: 31
edicta. H. 3: 73
edicti. 2: 7
edictis. 11: 13. H. 1: 53. H. 2: 98. H. 4: 39
edicto. 1: 8 | 3: 6 | 4: 67 | 13: 17 | 14: 45, 63 | 15: 36. H: 4: 38, 49
edictum 1: 7 | 2: 82 | 5: 5 | 12: 4 | 15: 73. H. 1: 76. H. 2: 62. H. 4: 72
ediſſerens. H. 3: 52
edit. 11: 54
edita. 15: 63, 69: O: 37
editam. 2: 84 | 6: 26
editi. 4: 35 | 13: 57
editio. O: 3
editiones. 3: 37
editiora. 1: 70
editis. 2: 16 | 4: 34 | 14: 10. H. 2: 95
editiſſima. 14: 9
editus. 12: 64
edixit. 6: 13. H. 4: 67. H. 2: 91 | 11: 78 | 13: 31, 51. H. 3: 34
edoctus artes. 12: 44. domum principis. 13: 47. iter hoſtium. A: 26. vim Rom. 4: 50
edoctum adulationes vulgus. H. 2: 90
educari. O: 28
educandi labores. 15: 59
educatio Germanorum. G: 20. antiquorum Romanorum. O: 28
educator. 12: 41. præceptorque 15: 62
educatores. 13: 15
educata. 14: 53
educatio. O: 30 | 3: 2
educator. 11: 1 | 14: 3
educatus. 1: 58. A: 4 | 15: 52
educere. O: 26
educere turrim. H. 4: 30
educta. H. 2: 34
eductæ 12: 16
eductæ pyramides. 2: 61
eductam. H. 5: 18
eductum in domo regnatrice. 12: 4 | 6: 41
eductus. 1: 41 | 6: 15
eductus infans. 1: 41
edurat. G: 45
eduxerant. H. 4: 30
effecit. H. 1: 81 | 4: 21: 50. H. 3: 34, 52. H. 4: 19. O: 32 | 14: 19 | O: 21
effectis. 3: 24 | 15: 43
effecto. 6: 37
effectum. 1: 64 | 5: 58
effeminatis. 13: 67
efferare. H. 4: 26
efferatus exſilio. H. 1: 21
efferbuerat. 11: 74
efferebant. H. 4: 26
efferre aggere latus, *pro* extollere *ſeu* elevare. 12: 19
efferre conſilia ſua, *pro* celebrare laudibus. 6: 9. in tempore. 3: 41. vocem in vulgus. 12: 21
efferre ſuper alios. 4: 40. ſcuta ſuper capita. H. 3: 27
efferre ſigna & aquilas. H. 3: 31. extulit ſe vallo hoſtia, *pro* exſilii. 15: 7
efferre aliquem in odium. H. 4: 42. clarum ferrum. 2: 35
effervescit. O: 10
efficaces O: 20
efficacius. G: 8
efficere. 14: 8. O: 9, 18, 37 | 14. 27 | 4: 1 | 14: 4
efficere liburnicas, *pro* conficere *ſeu* contrahere. H. 3: 48
effectu promptum. H. 2: 76
effici, O: 24 | 4: 22. O: 31 | 2: 8, 26 | 16: 3. H. 5: 19. G: 39
effigies Cæſaris in exercitu. 12: 17. Neronis in templo Martis ultoris, pari magnitudine. 13: 8. ictu fulminis liquefacta. 15: 22. in curuli ſella ad quam procumbit Tiridates veneraturus. 15: 29
effigies Sejani inter ſigna. 4: 2. Tiberii inter ignes incolumis. 4: 64
effigies Sejani circum aram Amicitiæ. 4: 74
effigies defuncti thoro prꝗpoſita. 3: 5
effigiem Auguſti amplecti. 4: 67
effigies corporum humanorum dilabente æſtu relictæ. 14: 32
effigies Deûm abreptæ. 15: 45
effigies Germanici ludos Circenſes præit. 2: 83
effigies Octaviæ humeris geſtatæ, floribus ſparſæ, foro ac templis ſtatutæ. 14: 61
effigies Poppææ protutæ, 14: 61

effigies principum inter ſigna: 12: 17 | 15: 24. H. 3: 31
effigies pulcherrimæ in animis hominum. 4: 38
effigies triumphalium in foro. 15: 72
effigies Vitellii ex caſtris amotæ. H. 3: 31
effigies damnatorum demotæ. 11: 38. in Gemonias tractæ. 3: 14
effigies Agrippinæ gerens populus. 5: 4
effingant. H. 5: 5
effingebant. 11: 14
efflagitare. 4: 74 | 14: 11 | 6: 13 | 15: 26
efflagitatio. 2: 38
efflorueruit. O: 1
Effluvium lacus 12: 57
Effracto carcere. 1: 21
effoſſus. 2: 61 | 13: 55 | 12: 7 | 16: 5. H. 4: 62
effodere. 15: 42 | 15: 67. G: 43
effrænati. O: 40
effudit. H. 1: 20 | 12: 47 | 4: 68 | 6: 29 | 14: 15 | 16: 55. H. 2: 23 | 1. 13. H. 4: 68. H. 5: 19
effugerat. 2: 7. H. 1: 59
effugere pudorem & metum morte voluntaria. 16: 3
effugium dare. H. 1: 43
effugia. 2: 42. villæ. 16: 15
effugium præbere ſanguinis 15: 65
effugere. 2: 4, 68 | 4: 62 | 11: 39 | 14: 58. H. 3: 39. A: 40. H. 1: 15 | 5: 6
effugia. 12: 56
effugiant. A: 31
effugias. O: 19 | 12: 31
effugium. 14: 37 | 15: 58. H. 1: 72 | 1: 17, 47 | 6: 49. H. 1: 43. H. 3: 18, 59 H. 4: 18. H. 5: 28
effulgere. H. 4: 29 | 15: 13 | 1: 47 | 14: 22. O: 10
effundere fortunas. 14: 31. gladiatores in ripam. H. 2: 15. Sarmatam in Armenios. 6: 33. Rhenum in Gallias. H. 5: 19
effundere ſpiritum. H. 3: 66
effundere opes donationibus. H. 1: 20
effundi ad quærendum, *pro* excurrere. 1: 23
effundi in amplexus alicujus 12: 47, in lacrymas. 3: 23 | 4: 8. H. 2: 45. in queſtus 1: 31.
effundi intra caſtra, *pro* emitti, ſeu injici. H. 4: 30
effuſus in amorem. 1: 54
effuſus Annium Senatus, *pro* acervatim currens ſeu confluens ad officium in principem. 15: 25
effuſi hoſtes. 12: 31
effuſi temere. H. 3: 17
effuſa ac paluſtria loca. 6. 30
effuſius adfluxere. 4: 62
effuſius favent qui tristia noluerant. H. 1: 19
effundebant. 16: 15
effundi. 2: 70 | 1: 23 | 14: 3 | 8: 11 | 1: 79 | 2: 6 | 4: 62
effunderet. 14: 3
effuſus 2: 25 | 16: 24. H. 2: 88. 6: 30 | 2: 11 | 5: 23. H. 1: 72. H. 3: 45. H. 4: 32, 36, 62
effuſis. 4: 25 | 12: 31. H. 1: 69. G: 30
effuſius. 4: 62. H. 1: 19. G: 21. H. 4: 78: H. 2: 80. H. 3: 17. H. 4: 15 | 4: 8 | 12: 47. G: 8
egebat. 4: 20 H. 3: 4
egena aquarum regio. 15: 3
egenum commeatu caſtelum. 12: 46. egenum commeatibus. 15: 12
egenam. 1: 55 | 4: 30
egeni. 13: 56
egens. 1: 74 | 4: 66, 69 | 6: 7 | 12: 20, 47, 66. H. 1: 92
egentes. 2: 48
egentiſſimus. H. 3: 47. H. 4: 2
egere. *Inſtit.* 12. 5
egerere aurum. 15: 45. fortunas in tributa. A: 31. quicquid tristidum. H. 4: 39
egerentibus. H. 3: 7
egerit. H. 5: 6
egeritur. 1: 65.
egerunt. A: 31
egeſſerant. H. 5: 53
egeſtas. 1: 68 | 12: 43. H. 4: 55, 60 | 4: 49 | 6: 23. H. 1: 46, 66. H. 2: 59. H. 3: 8
egeſtatem. 3: 40. H. 2: 37
egeſtas neceſſitudinem peccandi adfert. 3: 40. venales facit. 14: 14
egeſtas longa cupidines accendit. G: 1: 16
egeſtas cibi, *pro* inedia. 6: 23
egeſto auro. 15: 45. H. 4: 39
egeſtum. 15: 64
Egnatia Maximilla. 15: 71
Egnatii. 2: 10
P. Egnatius. 16: 32
egredi. H. 1: 59
egreſſa altitudinem mœnium tecta H: 3: 30
egreſſus modici. 15: 36
egreſſibus adhærescere. 12. 12
egreſſus obſidere. 16: 10
egreſſu rarus. 15: 53
egrederetur. 3: 65 | 12: 68. H. 4: 58
egredi. 1: 50, 68, 80 | 2: 38 | 3: 64 | 3: 58 | 13: 49. H. 3: 76. H. 4: 18. H. 5: 13 | 12: 46, 69 | 3: 24 | 6: 50
egrediens. 11: 2 | 5: 1 | 6: 24 | 1: 77
egregia. 5: 27 | 14: 12 | 6: 11 | 12: 50 | 13: 30 49. H. 1: 58. H. 3: 38. H. 4: 13, 37, 58. A: 25
egregiæ. 12: 42. H. 2: 13, 23. H. 5: 66. A: 9
egregiam. 1: 42 | 5: 17 | 4: 34 | 12: 23. H. 2: 51. H. 4: 60, A: 20
egregias. 15: 20
egregie. 1: 12 | 2: 43 | 13: 4. H. 1: 83. H. 2: 82. H. 4: 68
egregii. H. 1: 16, 26. H. 4: 68. A: 17
egregiis. 1: 13 | 14: 60 | 15: 23. H. 4: 6, 8, 59. H. 5: 10
egregio. 5: 6 14: 48. H. 2: 50 | H. 4: 50
egregios. 11: 19. H. 2: 7. 47, 82
egregium. 1: 59 | 3: 40 | 6: 24, 27, 28 | 11: 24, 36 | 12: 6 | 13: 6 | 14: 20 | 1: 15. H. 2: 5. H. 4: 32, 34. H. 5: 12. O: 9
egregium, *pro* honorificum. 3: 6
egregium, *pro* bonum publicum. 3: 70
egregius. H. 1: 33. H. 3: 9. A: 14, 16. O: 8
egreſſa. 3: 1, 15, 30 | 13: 9: 41 | 16: 10. H. 3: 30
egreſſi. 1: 39 | 2: 82 | 4: 8 | 11: 7. H. 3: 71. A: 33. H. 2: 45 | 1: 62. H. 4: 29, 44
egreſſo. 13: 1 | 15: 34, 74. H. 1: 34
egreſſu. 4: 32
egreſſum, *part.* 2: 93 | 15: 17. H. 1: 39. H. 2: 80. H. 5: 80
egreſſus, *ſubſt.* 3: 33 | 13: 45. O: 6, 11
egreſſus, *part.* 2: 13 | 3: 19 | 4: 35 | 1: 2, 4, 6 | 15: 2, 45 | 16: 10. H. 3: 29, 41. H. 4: 34
egreſſus eſt. 16: 22. H. 4: 9
eguiſſe. 15: 5. A: 26 | 14: 45
ejectæ. 2: 24
ejicere. 2: 45
ejectamenta maris. G. 45
ejici. 1: 42
ejulatu. 16: 10
ejurare. H. 4: 39 | 15: 14
ejurare. 13: 14. H. 4: 39. Conſulatum. H. 5: 37. Imperium. H. 3: 68. Magiſtratum. 12: 4. Patriam. H. 4: 28
ejuſmodi. 3: 19; 6: 29 | 13: 9 |

44: 17, 59 | 15: 70. H. 1: 22. H. 2: 94. H. 3: 69. G: 16. A: 15. O: 5, 14, 27, 34, 39
elabi. 11: 2
elabi custodias. H. 3: 59. pugnam, vincula. 2: 61. vim ignium. 4: 64
elaboratur. O: 29, 6, 18
elangueras. H. 1: 46
elanguimus. H. 4: 42
elapsus. 4: 64, 1: 61. H. 3: 73. H. 4: 81. H. 3: 59
elatus. 12: 21 | 12: 29 | 15: 20 | 41: 56. H. 3: 27 | 1: 35
Eleazarus. H. 5: 12
electa. H. 2: 61. H. 3: 52. H. 5: 22
electi. H. 1: 31, 61. G: 15
electio. H. 5: 25. O: 23. H. 2: 24. H. 3: 63
electio principum loco libertatis. H. 1: 16
electi legionis, idem est ac vexillarii. H. 1: 61
electio. 6: 22. H. 1: 19
electiones. O: 35
electis 1: 5. H. 2: 94, 100. H. 4: 17
electissimus. O: 34
electi. G: 13. H. 1: 6, 31, 50. G: 30
electum. 13: 43. H. 4: 81. H. 5: 23. G: 10 | 1: 7. A: 5, 6, 7
eleganti. 11: 4
elegantia. 5: 8 | 13: 3, 46. H. 3: 39. A: 21
elegantia. 16: 18. Vitæ. 14: 19
elegi. H: 1: 16. H. 2: 76 | 6: 22.
elegorum lasciviа. O: 10
elementa. 13: 3, 57
elementa prima discentium. O. 29. studiorum. O. 19
Elephantiten. 2: 61
elephanto insidens. 15: 15
Eleusi. H. 4: 83
Elianus Plautius. H. 4: 53
elicere cupidinem. 16: 14. festinationem sequentium. H. 2: 24
elicere. [illegible] 3: 58
elicere. H. 5: 17 | 2: 25, 28 | 41: 45 | 15: 13, 33 | 2: 42 | 14: 4 | 12: 47
elici. 4: 30 | 15: 53
elicuere. 4: 52
eligi. H. 2. O: 28. O: 26. H. 1: 12, 13, 84. H. 1: 16. H. 4: 6, 8. H. 2: 11
eligentes. H. 1: 30
eligere latebras. A. 38
eligere. 2: 36. H. 1: 16. A: 38
eligit fama. A: 9
eligunt. G: 5, 12, 17
Elisi. H. 1: 57
eliguis. O: 36
elisa. 2: 24
eloquentia bonarum artium princeps. 11: 6. omnium artium domina. O: 32. ætate corrumpitur. 4: 52. fortuna non discernitur. 2: 83. acris. 16: 22. impetu magis quam cura vigens. 4: 61. lucrosa & sanguinans. O: 12. Marcelli Eprii. H. 4: 7. Vipſ. Messallæ. H. 4: 42. vitilis & oratoria. O: 5.
eloquentiæ laus pro crimine fuit. 14: 52. forensis laus. O: 5
eloquentia victoe Nero. 14: 21
eloquentiæ utilitas. O: 5. Voluptas. O: 6. Gloria. O: 7
eloquentiæ vultus non unus. O: 18
eloquentiam debilitat proprius metus. 3: 67
eloquentissimi. A: 10
eloqui. 3: 65. O: 35 | 4: 21
eluant. 1: 43
elucubravit. O: 9
eluctari nives. H. 3: 59
eluctantia verba. 4: 31
eluctatus. A: 17
eludens 2: 79. H. 3: 47
eludere bellum. 2: 52. aliquem: 16: 28
eludentes pugnæ. 4: 25
elusus. 16: 9
eludere. 3: 67 | 6: 46 | 13: 37. 3: 74
eludi. 15: 10
elumbis orator. O: 18
elusa. 3: 34 | [illegible]
eluserat. 11: 9 | 14: 62
elusit. H. 1: 26. H. 4: 86. O: 5
elusum. 16: 3
elusurus. 14: 41
elusus. 3: 16 | 13: 25
eluvies. 13: 57
Elymæi 6: 44
Elysii. G: 43
emebantur. H. 4: 57
emendare. O: 41
emendari quam peccare, posterius. 15: 20
emendata. H. 1: 37
emendatio. 13: 49
emetiri. 11: 32
emensus. H. 4: 84. H. 5: 3. H. 3: 21. H. 1: 49
ementientur. H. 2: 42 | 2: 66 | 13: 47
ementium. A: 28
emercari aditum principis. 16: 1. adulterium. 13: 44. avaritia in præfecti. 12: 45
emercari hostes ad exuendam fidem. 12: 14
emereitus. 16: 1
emere animos militum. H. 4: 57. militem. H. 1: 5
emere servitutem suam. A. 31. emi pecunia. H. 1: 66. emptus ad opprimendum amicum. 16: 32
emere. A: 19. H. 1: 46
emeretur. 13: 5
emergentis solis. G. 45
Emeritenses. H. 1: 78
emetiri spatium vitæ. 15: 16. quinque principes. H. 1: 49
emersus paludibus. 1: 65
emi. H. 1: 9, 27
eminuit. 13: 16
emineat. G 13
eminebat ardor. A. 35
eminentior eloquentia. O: 15
eminentes oratores. O. 1
eminere. O: 21, 36 | 12: 17. A: 5 | 14: 5 | 1: 80
eminet. O: 32
eminus. 2: 11 | 4: 47 | 11: 39, 41, 57. H. 2: 36, 42. H. 3: 27. H. 4: 23. H. 5: 18. G. 6. A: 36
emisse. A: 42
emissæ à Maguntiaco cohortes. H. 4: 24
emissi. 14: 61 | 15: 69 | 14: 36
emissum. 2: 17. H 3: 70
emittere manu adoptatos. 15: 19
emit. A: 31
emittere. O: 3
emollierit. A: 11
emollitos. H. 3: 2
emolumentum. 11: 7 | 15: 56
emptio. 6: 17. H. 3: 34
emptitasse. 14: 41
emptus. H. 5: 12. A. 39. O: 28. H. 1: 28, 66 | 16: 32. H. 2: 71
emptor. 2: 87 | 13: 38
emptum. H. 1: 14, 66
emuniendæ sylvæ ac paludes. A. 31
enervis orator. O. 18
en. 1: 65 | 2: 37. H. 4: 32
enata. 2: 14
enecatur. 14: 64. H. 2: 2, 18, 27, 44, 48, 75. H. 3: 2, 13, 20, 37, 39, 70. H. 4: 11, 14, 24, 58, 68, 77, 78. H. 5: 11. G: 1, 3, 5, 8, 13, 14, 19, 21, 25, 26, 28, 29, 37, 38, 43, 46. A: 6, 15, 16, 31, 33. O: 1, 3, 5, 6, 8, 9, 10, 11, 14, 16, 18,

19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 37, 40, 41
enimvero. 2. 64 | 6: 35 | 12: 64. G. 44
eniaa. 14: 12 | 2: 84 | 3: 33
eniſus. 1: 65 | 2: 70
enixi. 16. 5. H. 1: 23 | 2: 20. O: 11
eniti, *pro* patere. 5: 11
eniti, *pro* aſcendere, aggerem. 2: 20. In æquum. 2: 80. Optibus ſtatuit enixus, ne, &c. 14: 28
eniteſceret. 11: 7
enituit. 14: 53. O: 20
Enniae. H. 4: 25
Ennia. 6: 45
L. Ennius. 3: 70
enormis. A: 10 | 2: 14. A: 36 | 25: 38
enotuit. H. 3: 34
enumerabat. 13: 3
enumerate. 15: 19. H. 4: 14. G: 43
eo *pro* ideo. 15: 28. H. 2: 37
eo adrogantiæ venit. 3: 73
eo ardoris provectus. H. 3: 17
eo audaciæ provectus. 4: 10
eo contemptionis deſcenſum. 15: 2
eo diſcordiæ ventum. H. 1: 60
eo inopiæ venire. A. 28
eo loci. 14: 61 | 15: 74
eo neceſſitatis ventum. H. 1: 16
eo progredi. H. 2: 24. prorumpere. 13: 26
eo provectus. 14: 53
eoque *pro* & *ideo*. H. 2: 65
eo uſque provectus. 14: 2
Epaphroditus. 15: 55
Epheſii. 3: 61. Dianam colunt. 4: 55
Epheſiorum portus. 16: 23
Epheſus. O: 15
Epicharis. 15: 25. tormenta fortiter ſpernit. 15: 57.
Epicuri. O: 31
Epidaphnæ. 2: 83
epigrammata. O: 10
Epiphanes Rex. H. 2: 25
epiſtola. 4: 70
Epiſtolæ Ant. Primi ad Civilem. H. 5: 26. Bruti, Calvi. O: 18. Civilis & Claſſici ad Cerialem. H. 4: 75
Epiſtolæ Galliarum nomine ſcriptæ ad Treveros H. 4: 69
Epiſtolæ aquiliferis priuſquam duci traditæ. H. 4: 25
Epiſtolæ cruentæ. 3: 44
Epiſtolarum libri. O: 37
Epiſtolis præfecti. 16: 8.
epiſtolas componere. H. 3: 63
epiſtolæ. 1. 50 | 3: 19 | 4: 34 | 5: 2 | 6: 2, 9, 24. H. 1: 74. H. 2: 40. 55, 82, 86. H. 3: 9. H. 4: 31. O: 13
epiſtolas. 1: 30 | 2: 70. H. 1: 74. H. 2: 48, 64, 85. H. 3: 9, 78. H. 4: 4
epiſtolis. 2: 26, 78 | 15: 35. H. 3: 67. H. 2: 30, 95, 98. H. 3: 3, 8, 9, 11, 52, 53, 57, 78, 81. H. 4: 36, 39, 82. A: 39. O: 25
Eporedia. H. 1: 70
Epponina. H. 4: 67
Eprius Marcellus, prætor unius diei. 12: 4. accuſatur. 13: 33. H. 4: 6. Thraſeam accuſat. 16: 22, 28. H. 4: 43. acri eloquentia. 16: 22. promptus ad ſcelus. 16: 26. eo nomine donatus. 16: 33. inviſus memoria delationum. H. 2: 53. eloquentia tutus. O: 5. dives. O: 8. Neronem in exitium multorum impulit. H. 4: 7. potens Romæ. H. 2: 95. Eprii ſententia de ſortiendis legatis. H. 4: 6, 8
epulæ liberales. 3: 55. prodigæ. H. 1: 62. Germanis ſolemnes. 1: 50
epulæ tempeſtivæ. 2: 37. comitibus principum pro ſtipendio. G: 14. Tigellini. 15: 37. Vitellii. H. 2: 62. hæc iter ad potentiam. H. 2: 95
epulas ſtruere. 11: 55
epulum plebi offerre. H. 1: 76
epulari apud aliquem. H. 3: 38
epulæ. 3: 9 | 15: 37. G: 24
epulandi. 14: 57
epulari. 13: 16 | 15: 30 | 11: 2. H. 4: 29 | 4: 20 | 11: 38. H. 1: 56 | 6: 5. H. 1: 24. H. 3: 38
epularum. 4: 48. H. 2: 62. H. 4: 14 | 14: 48 | 2: 3
epulas. 2: 37, 65 | 4: 54 | 6: 32, 50 | 12: 66 | 13: 8 | 14: 2, 3, 4, 16 | 15: 30, 52, 55. H. 2: 68. H. 4: 36
epulis. 1: 50, 65 | 2: 33, 56 | 11: 37 | 15: 69. H. 1: 62. H. 2: 95. H. 4: 79. H. 5: 5. G: 21. O: 12
epulum. H. 1: 76
eques, *pro* equitibus. 2: 60 | 3: 21 | 12: 29 | 14: 34, 37 | 19: 11. H. 2: 89. H. 3: 18. A: 22, 35. Alarius eques 4: 73 | 12: 27. aſſultans per Campos. H. 4: 22. auxiliaris. 13: 54. compoſitus per turmas. 1: 29. dilectus. H. 4: 12. expeditus. H. 4: 3. Germanus. G: 6, imbecillus. 15: 5. non omnis concors. H. 3: 79. prætorianus. 1: 24. veteranus. H. 4: 70
Eques, *pro equitibus Rom.* 15: 48.
eques evaſit. H. 4: 33. perſultat ſylvas. A: 37. prorupit. H. 4: 33
Equiti pedes interjectus. H. 3: 79
equites optimi Sarmatæ. H. 1: 79. G: 46. Tencteri. G. 32. Regem Parthorum ex more ſecuti. 6: 2
Equites Rom. illuſtres. 2: 59 | 4: 58 | 6: 4 | 11: 4 | 4: 35 | 15: 28. in luctu *publico* exabeant equites. 3: 2
equites Rom. arena & ludis glad. prohibentur. H. 2: 62
Equitum Rom. ſedes apud Circum. 15: 32
equeſter ordo. 2: 83. locus *pro ſtirpe ſeu familia*. 5: 30 | 6: … 14: 53
equeſtris dignitas libertis data. H. 4: 39
Equeſtris fortunæ templum. 3: 71
equeſtris nobilitas. 6: 35
equeſtre faſtigium 4: 40. nomen. H. 1: 13
equeſtres *præfecti* Ægypto impoſiti. 12: 60
equeſter. 13: 20 | 4: 40 | 12: 55 | H: 3: 79. H. 3: 8. G: 6 | 3: 30 | 6: 7, 15 | 14: 53. H. 1: 13, 52. H. 2: 57. H. 3: 53, 62. H. 4: 36
equeſtres. 12: 60 | 13: 40 | 12: 15. G: 30
equeſtris. 6: 11, 35. H. 2: 10. H. 3: 69, 81. H. 4: 39, 53. G: 31. A: 4, 6
equi. 2: 17, 23, 68 | 4: 45 | 12: 13 | 13: 57. H. 2: 31. H. 2: 32, 99. H. 4: 54. H. 5: 15. G: 6, 15, 32, 46. A: 36, 37
equis. 1: 65, 71 | 2: 5, 6 | 4: 25 | 6: 35 | 12: 12, 16 | 14: 29. H. 1: 79, 80. H. 3: 55. H. 4: 60. A: 27
equitatus. 15: 10, 14. H. 3: 18
equite. 2: 8, 16 | 3: … 4: 3, 40, 68 | 6: 34 | 12: 15, 27 | 15: 11, 66. H. 2: 14, 44. 83. H. 3: 22. H. 4: 3, 17, 22, 70. H. 5: 16
equitem. 1: 60 | 2: 5, 11, 19, 20, 28 | 3: 49, 70 | 4: 38 | 6: 2 | 15: 5, 17. H. 2: 14, 36. A: 37
equites. 2: 63, 77 | 2: 11, 21, 35, 40 | 3: 2, 37, 39, 72 | 4: 73 | 6: 14 | 11: 4, 22, 35 | 13: 40 | 14: 14, 15, 29 | 15: 28, 50, 57, 58 | 16: 17, 27. H. 12

21 : 20, 58, 84. H. 2: 15, 17, 24, 25, 41, 70, 87. H. 3: 2, 10, 16, 17, 19, 21, 22, 52, 58. H. 4: 2, 18, 50, 77, 79. A: 28
equiti. 4 : 40 | 13: 38 | 14 : 47
equitibus. 1 : 73 | 2 : 48, 59 | 4: 39 | 13: 35 | 14 : 31, 38, 40. H. 1: 57. H. 2: 18. H. 3: 8, 78, 82. H. 4 : 82 H. 5: 9
equitis. 1: 24 | 11: 36 | 13: 45
Equitatus. 13: 10. H. 3. 18
Equus bellator. 6 : 34. Euphrati immolatur. 6: 37
equus geſtans inſignia conſularia. 15 : 7. abruptis vinculis trepidationem in caſtris excitat. 11 16. Rex Tiridates equo prior deſilit. 15: 28
Equi & armenta uno loco clauſa cum hominibus. 4 : 49. maxime vulnerati equi à Germanis. 1: 65. In caſtris ad Vetera abſumpti. H. 4 : 60
equi præſagiorum cauſſa nutriti à Germanis. G : 10
equorum certamina. 14: 21
equorum ſtudia. O: 29
equos nobiles curſus & ſpatia probans. O: 39
equo. 1: 65 | 2: 11, 13, 45 | 3: 45 | 4 : 45 | 6: 35. H. 2 : 20, 40, 89. H. 5: 21 G: 46: A: 35
equitum. 1: 61 | 2: 2, 12, 24, 25, 60 | 12: 51 | 13: 3 | 14: 21 | 15: 74. H. 1: 79. H. 2 : 70. H. 3: 23. G: 10, 12, 35. A: 36. O: 29
equos. 1: 67, 71 | 2 : 55 | 12: 33, 37 | 14 : 14, 52. H. 1: 57, 88 H. 3: 2, 17, 29 H. 4: 21. A: 18. O: 39
equum. 2 : 10 | 6: 37. G: 14, 28
equus. 1: 66. G: 18, 27
erafit. 4: 42
Erato Regina. 2: 4
erectus H. 2: 21. H. 4: 81. A: 18 | 15: 43. H. 4: 71. H. 1: 53. H. 2: 48. H. 3: 65 | 4: 59. A: 4 | 2: 71. H. 1: 74. H. 3: 59
erectas. 14: 57
erecti. H. 1: 4
erectis. 3: 7 | 1: 6. H. 2: 8
ereptus. H. 3: 8. H. 5: 24. A. 45 | 3: 6 | 4: 8 | 14: 63 | 2: 41, 82 | 12: 19 | 13: 16, 54 | 1: 57 | 15: 17. A: 44
ereptores. 1 : 55
erexit. 2: 23 | 4: 8. H. 4: 74. H: 5: 15. A: 18
erga. 1: 3, 10, 58 | 2: 1, 71, 73, 76 | 3: 2, 8, 12, 74 | 4: 11, 20, 71, 74 | 5: 3 | 11: 25 | 14: 55
ergo. 1: 25, 38, 31, 73, 34, 54 | 4: 37 | 1: 8, 40 | 11: 33, 34 | 13: 31 | 14: 31, 1, 7, 12, 62 | 15: 20, 28, 33, 34, 36, 44, 46, 50, 51, 56, 61, 66 | 16: 1, 18. G: 19, 22, 45. A: 33. O: 32, 34, 37
erigere *excitare* ad coercendum. 2: 21. ad maturandum diſcrimen. H. 3: 15. ad ſpem. 2: 25, 71. in ſpem. H. 1: 4. H. 2: 74
erigere oratione. 4: 8. H. 4: 74
erigi ad celebritatem nominis. H. 2: 8
erectus Samnis: H. 2: 59
erigere aciem *ſcil. in loca ſuperiora.* A: 18. in collem H. 4, 71. A: 36. per collem. H. 3: 78. per caſtra. H. 5: 22
erigit montem terra. H. 3: 6. ſepulchrum, ceſpes erigit. G: 27. plana terrarum non erigunt tenebras. A: 12. quicquid ſylvarum ac montium erigitur. G: 46
erigere. H. 3: 85. A: 36. H. 4: 71
erigit. H. 3: 6. G: 27. H. 3: 71. A: 12
erigi. 2: 81. H. 5: 22. G: 46
E indem. 11: 10
eripere campum hoſti. 1: 63. hortorum purgamenta vehiculo eripiuntur. 11: 32. ereptus *mente ſcil.* 4: 8 | 2: 82.
erepti nepotes. 3: 6
ereptores terrarum. 13: 55
eripere. 3: 17 | 15: 18. H. 3: 20 | 4: 49 | 15: 25. H. 3: 21
eripi. 1: 63 | 3: 54, 70. H. 2: 47. A: 13
erogare pecuniam *in aliquos.* 16: 17
erogandæ. 1: 75
erogaturum. 13: 50
errare. H. 4: 58. O: 56. H. 1: 35. G: 22. O: 10. H. 1: 18. A: 9
erratum. 2: 8
erravit. O: 40
error. 1: 38 | 13: 56. H. 3: 85. H. 3: 22. H. 3: 37. H. 5: 4. H. 4: 52. O: 29
errore veri. H. 2: 72
erubeſcere beneficii invidia. A: 42
erubeſcunt. 14: 43. G: 28
erubuit. 6: 25. A: 42
erudire. 4: 28
eruditi. O: 33
eruditio. O: 2, 24, 30, O: 16. O: 14, 16
eruditus luxus. 16: 18: *elegans.* A: 8. O: 34
eruenda civitas: H. 4: 72
eruere. H. 3: 31
eruerentur. 14: 26
erui ex tabernis, domibus. H. 3: 83
erumpere. G: 1 | 15: 44. H. 1: 55 | 1: 67 | 12: 63 | 1: 4. H. 4: 2 | 12: 7. H. 4: 14
erumpere. 3: 41. erumpit æmulatio. 4 : 40. ſeditio. H. 2: 26. erumpunt indicia. 1 : 4. H. 4: 16. queſtus. 2: 82
erumpere cætera. H. 4: 32
erumpere in malum publicum. 12: 5. in perniciem publicam. 12: 41. eruptio. 4: 47. eruptionem ſuadere. 4: 49
erumpens. 15: 4. H. 4: 26
erumpunt. H: 3: 15. H. 4: 20
erupere. 3 : 40 | 6: 41. H. 2: 68
erupiſſe. H. 1: 86
erupit. 1: 77 | 2: 11 | 5: 11 | 14: 37. H. 1: 26, 38
eruptione. 1: 67 | 3: 39 | 4: 47 | 12: 43 | 15: 11, 46. H. 3: 26. H. 4: 30
eruptio. 4: 49. A: 22
eruptura. 1: 80 | 12: 41
erupturus. 1: 28 | 1: 36 | 1: 79
erutæ. 2: 69
Erycum. 4: 43
Erythris. 6: 12
eſcendere roſtra. 15: 59. ſuggeſtum. 13: 3
eſcenſus. 13: 39
Eſquiliæ. 15: 40
Eſquilina porta. 1: 32
eſſe abſolutioni. 3: 13
eſſe cordi. H. 3: 53. crimini. 2: 50. curæ. H. 1: 3. deriſui. A: 39. deſpectui. H. 4: 57. exitio. H. 1: 80. exitio. 16: 14 H. 2: 1. faſtidio, riſui. H. 1: 7. noxæ. 3: 13 | 4: 36. obtrectationi. A: 1. pudori. 4: 57. ſolatio. O: 16. uſui. 3: 34 | 16: 29. H. 5: 5. H. 4: 22
eſſe claro rumore apud vulgum. 15: 48. in ambiguo. A. 5. in aperto. H. 4: 4. in arduo. 12: 25. in fama. A. 2: 73. in honore. O: 19. in occulto. H. 4: 4. In officio. H. 1: 18. in re. H. 2: 73. in uſu. H. 2: 86
eſſe videatur. O: 13
eſt conjectare, *pro licet.* 16: 34
eſt moris. H. 1: 15. cui bono eſt? O: 9
eſt ratio. O: 40
eſt. G: 30: 33, 34,

35, 55, 37, 39, 40, 42, 44 | A: 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 18, 14, 19, 22, 25, 27, 28, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 40, 42, 43, 46. O: 1, 3, 4, 5, 6, 7, 18, 9, 10, 1, 12, 13, 15, 16, 20, 21, 22, 13, 24, 25, 26, 27, 30, 31, 32, 35, 37, 38, 39, 40, 41
Et, *pro inſuper.* 4: 18, 34. A: 14 Non omitti Tacito conjunctiones, ac præcipue *to* &, ſtaut in duobus, aut tribus capitibus Annalium non reperiatur, & etiam in hiſtoriis ſimiliter, *ſcil. lib.* 2: 87 | 3: 21. & G: 24
Etcſiæ. H. 2: 58
Eteſiarum flatus. 6: 33
etiamdum. 11 3
etiamſi. 2: 73 | 4: 12, 29 | 16: 16. H. 2: 76, 87. H. 3: 41. H. 4: 7, 44. O: 3, 23, 28
etiamtum. 1: 21, 49, 50 | 2: 51, 52 | 3: 55, 72 | 4: 15 | 11: 22 | 13: 18 | 15: 50, 64. A: 39
Etruria. H. 3: 41
Etruriæ decretum. 4: 55. primores, Haruſpices. 11: 15. Promontorium Coſa. 2: 39
Etruriâ dilectæ cohortes prætoriæ. 4: 5
Etruria. 15: 53. H. 1: 86
Etruſci in Senatum acciti. 11: 24
in Etruria templum ſalutis. 15: 53
Etruſci *Lydorum* conſanguinei. 4: 55
Tarquinio Priſco auxilium ferunt. 4: 65. à Damarato literas diſcunt. 11: 14
evadere amnem. 12: 35
evadit. 5: 10
evaleſcere ad bellum. 14: 58. in crimen, ſuſpicionem, tumultum. H. 2: 80
evaleſcere. G: 1, 28
Evander. 11: 14. Herculi fanum ſacrat. 15: 41
evaneſcunt bella, *tracta ſcil.* in longum. H. 2: 31
evaſit. 11: 17 | 12: 38 | 13: 52 | 1: 51 | 16: 8. H. 3: 77 | 14: 6, 7. A: 33. 44 | 3: 14 14: 10. H. 4: 36. H. 5: 21 | 14: 32 | 15: 7. H. 4: 33
evaſurum. 6: 48
Eubœa. 2: 54
Ægæi maris inſula. 5: 10
Eucerus. 14: 60
Eudemus medicus. 4: 3. torquetur. 4: 11. ob veneficium
Eudoſes. G: 40
evecta inſulas fama. 13: 36
evectæ privatum modum opes. 14: 52. non evecta in gaudium femina. H. 2: 64
evecta. 12 36
evectum. 12: 14
evehi. 1: 63
evenerant. 2: 20. H. 5: 13
evenerat. 4: 27 | 6: 26 | 13: 25 | 15: 36
evenere. 12: 4 | 13: 31. H. 4: 81
evenire, *provenire.* 4: 33. *pro contingere.* 6: 7.
eventu victoria. H. 1: 51
evenit quæſtio. 6: 26. quod evenit deterius creditur. 15: 36. in eventum totius belli certare. H. 2: 42. poſt eventum, *ſeu victoriam* omnes prompti ac magni loqui. A. 27.
eventu utendum. 2: 77. ex eventu adverſa abnuere, vel proſpera agnoſcere. H. 3: 52. ex eventu ſumitur animus. H. 1: 27
eventus rerum plerumque fortuiti. H. 1: 4
evenire. H 4: 19 | 14: 12, 62 | 4: 64 | 13: 6 | 15: 17. H. 4. 8. H. 5: 17 H. 4: 72 | 11: 25 | 14: 8. H. 2: 51
evenit. 4: 33 | 6: 7 | 14: 43 | 15: 34 | 16: 24. H. 1: 31, 39, 81. H. 2: 100. A: 11
eventibus. 12: 31. H. 3: 46. A. 22
eventis. 4: 33
eventu. 2: 18, 45, 46, 77 | 12: 14, 40. H. 1: 22, 27. H. 2: 6. H. 3: 41, 52. H. 4: 14, 73. H. 5: 17, 22. A: 8, 15: 29
eventum. H. 2: 42. H. 3: 70. H. 4: 31. A: 27. O: 6
eventura. 16: 14
eventurum. 2: 70. H. 3: 66
eventus. 14: 36. H. 2: 4. H. 5: 10, 15. G: 10. O: 9
ſatis eventuum. 2: 26
everſæ. 15: 45. 51
everſio. 6: 17. H 1: 45. H. 5: 8
everſum. H. 1: 50
evertere. 16: 12 | 2: 31
evertere imperium. H. 1: 30. urbem. H. 1: 50
everti. 14: 20
everterint O: 13
evictus. 12: 49 | 13: 47
evictus his. 12: 25. precibus uxoris. 4: 57
evicta blandimentis vitæ. 15: 64. ad miſerationem. 11: 37
evincire. 3: 46
evinctum. 11: 4. H. 4: 53
evinxit. 6: 42 | 15: 2
evincire diademate caput. 15: 2. inſigni regio. 6: 42
evitare. 1: 12
Eumolpidæ. H. 4: 83
eundi. : 49. H. 1: 19, 52
eundum. H. 1: 32
Eunones. 12: 15, 18, 19, 20
evocandus. 13: 52. H. 1: 34
Evocatus Remmius. 2: 68
Evocatus Terentius. H. 1: 42, 45, 46
Evodus. 11: 37
evolvuntur. G: 39
evomentes. 12: 67
Euphratem. 15: 26
Euphrati. 15: 2
Euphrates. 14: 25. H. 5: 9. Flumen. 4: 5. ſponte in immenſum attollitur. 6: 37. pontibus junctus. 13: 7. Parthici & Romani imperii limes. 15: 17
Euphratis pons. 15: 7. ripa. 2: 58 | 6: 31 | 12: 11 | 15: 3
Euphratis. 6: 31 | 7: 9, 16
Euripides. O: 12
Europe. 12: 63
evolutus ſede patria. 13: 15
evolvenda antiquitas. O. 29
evulgare. 13: 19
evulgari. 13: 9
evulgato arcano. H. 1: 4
evulgatur. 14: 14
ex æquo agere. A. 20
ex æquo diſceſſum. H. 3: 9
ex affluenti H. 1: 57
ex comparatione. O: 23
ex compoſito. H. 4: 60
ex diſciplina. 15: 67
ex diverſo, ex *altera factione.* H. 3: 5, 11, 73
ex duce metus. 1: 29
ex eo, *pro exinde.* 12: 7
ex facili. A. 15
e eo cetera, *facilia.* H. 3: 49
ex fide. 16: 6. H. 2: 9
ex honeſto certamina. 3: 55
ex imperatore metus. 11: 20
ex integro. H. 3: 59
ex legato timor. A. 16
ex magnitudine deorum eſt. G. 9.
ex more. 15: 29, 35. H. 2: 55
ex more principatus. A. 43
ex nobilitate, virtute. G. 7
ex priore mollitia, *id eſt, pro priore mollitia.* 15: 70
ex quo H. 1: 89.
annus eſt ex quo. 14: 53. A. 33
ex ſe metus aut ſpes. 2: 38
ex ſe natus Cutius. 12: 21
ex voluntate alicujus. H. 4: 65
ex uſu. 12. 48
ex utilitate. 15: 43
exacta. H. 1: 39. A: 38
exactæ. A: 3
exacti. 13: 56

exactio. H. 1: 20, 90 | 13:
  51
exacto. H. 1: 47. H. 4: 84
exactor. 3: 24 | 11: 37
exactus. 11: 22 | 2: 85 | 6: 3 | 16:
  17. O: 42 | 1: 59
exæquatur. 1. 5: 18
exagitare. 4: 12
exameo. 12: 64
exanguis. H. 3: 25. H. 3: 27
exanima. 1: 70. H. 1: 84
exanimari. 4: 45
egeſtate. 4: 49
exanimus. 1: 12 | 4: 63
exanima corpora. 16: 23
exanimatus. 13: 35 | 14: 11 | 3: 51 |
  14: 5 15: 64
exanimis. 1: 5 | 24: 9 | 3: 46 | 4:
  51 | 12: 68 | 14: 7 | 16: 13 | 6:
  40
exanimos. 11: 32 | 4: 63
exardeſcunt certamina. H. 2:
  38. ſeditio. H. 2: 27
exarſere animis. 1: 51
exarſit ad aliquid. 1: 74
exarſere ſtudia plebis. 14: 21.
  ambitu comitia. 14: 28. cri-
  minationibus fœdiſſimis. 6:
  25. libidinibus. 6: 1. ad ul-
  tionem. 12: 38
exarſiſſe eum iracundia. H. 1:
  58. prope in prælium. H. 2:
  64
exarmare. 1: 31. H. 2: 76
exarſerant. 1: 1 H. 3: 11
exarſerat. 11: 52. H. 1: 58. H.
  2: 27
exarſere. H. 2: 38. H. 3: 31
ex ioctos et tribunos. H. 1: 20
excedere. 1: 34 | 3: 3. A: 25. H.
  1: 54. H. 5. 25. A: 42 | 15:
  15. H. 4: 41, 62
excedens. H. 4: 43. O: 41. H.
  5: 13
excellit. O: 32
excelſus. A: 4. O: 37 | 3: 53 | 4:
  40
excipere. H. 2: 78. A: 24 | 1:
  38, 53 | 12: 31. H. 3: 23, 79.
  H. 4: 46. H. 5: 1, 10. A: 33.
  O: 37. O: 15
excepiſſe. H. 1: 44. H. 2: 52. A:
  45 | 12: 39. H. 4: 83
excipere cognitionem, pro ſuſ-
  cipere. 3: 10. contumeliam ex-
  cipere. 15: 23. principem. 16:
  24. pugnam. H. 3: 23. ſignum.
  H. 3: 73
excipere verba alicujus. 16: 32.
  victoriam, ſeu victoriæ nun-
  tium cunctantes. H. 2: 52.
  orationem. A. 3
excepiſti. A: 45
excepit. 12: 30 | 14: 5. H. 1:
  8. A: 14, 39
exceptus. 3: 0 | 12: 51 | 14: 4.
  H. 3: 32, 85. H. 4: 59 | 4: 60 |
  1: 58. H. 1: 64. H. 2: 42 15:
  46. G: 18, 25. O: 38. H. 1:
  6.
exceptio. O: 20. G: 44
excepto. H. 3: 73 | 3: 8 4: 10 |
  13: 54. H. 3: 42. A: 25 | 1:
  57 | 2: 2 | 12: 69. H. 1: 43. H.
  4: 33 A: 40
excerpere. O: 22, 26
excellere. 4: 61
excedere, pro mori. 1: 5, 33 |
  2: 75 | 3: 19 | 4: 61. A. 44
excedere vita. H. 4: 75
excedere faſtigium equeſtre,
  pro ſuperare. 4: 40
excedere numerum. 1: 14. no-
  vitate, magnitudine. 2: 24
excedendum potius quam ut
  pellamur. A. 25. exceſſiſſe. 1:
  72, 14
exceſſiſſe. 1: 5, 33 | 2: 75 |
  4: 40, 58 | 15: 25. H. 4: 75
exceſſit. 2: 24, 33, 63 | 3: 19.
  A: 44
exceſſus. 1: 7, 14. O: 22
exceſſurum. 1: 14
excidenda. 11: 9
excidere caſtra. H. 4: 34
excidere ceſpitem. 1: 65, regna,
  urbes. H. 2: 58
excidium legionum. H. 4: 61
excidio eſſe. H. 1: 80
excidere memoria. H. 2: 76
excideret. 14: 44
excidia. 2: 19. H. 4: 72
excidiis. H. 3: 13, 84. H. 4: 15
excidimus. H. 4: 32
excidio. 1: 36 | 12: 17, 45. H.
  1: 63, 80. H. 3: 76
exciditur. 1: 65
excidium. 1: 68 | 11: 28 | 13:
  56 | 15: 9. H. 1: 69. H. 2: 16.
  H. 3: 32, 67. H. 4: 13, 61,
  63 H. 5: 25: A: 31
excipere. 13: 18. O: 1, 2, 34 |
  5: 1 | 6: 14 | 1: 29 | 3: 10. 11.
  22 14
excipi. 2: 19. H. 4: 80 | 13: 40.
  H. 3 74
excipio. H. 4: 12 | 16: 24. H.
  3: 24. O: 29. | 14: 4, 16:
  32. G: 21, 32
excipiunt. H. 3: 17. H. 5: 18. G:
  34. O: 28
excire. H. 4: 50. auxilia. H.
  2: 97. domo principis ali-
  quem. 4: 21
excire. H. 3: 78
excitus. H. 3: 38 | 3: 18 | 12: 19 |
  14: 30 | 14: 23 H. 2: 38. G:
  13
excita. 3: 41. H. 4: 18. 70 | 15: 6
excitare fortunam partium. H.
  2: 46. invidiam, probra in
  honor. 3: 36
excitari, pro commoveri. H. 2:
  73
excitabat. H. 4: 7
excitæ. H. 1: 9
excitaudi. 2: 36
excitare. H. 2: 46. O. 39. H. 5:
  15 | H. 1: 83. O: 13
excitari. 1: 69. H. 4: 19. O: 36
exciti. 4: 61. H. 1: 70. H. 3:
  17. H. 5: 22. H. 2: 66 | 6:
  44 | 12: 12
excitur. 2: 3
excitus. 4: 24. H. 3: 53, 77 |
  2: 4. H. 2: 81. H. 5: 55. H. 4:
  81
excivit. A: 19. H. 4: 50, 85 |
  1: 51 | 11. 2. H. 2: 97. H.
  78
exclamat. 2: 17 | 6: 21 | 11: 30 |
  13: 4 | 14. 8. H. 1: 35
exclamatio. O: 26, 31
excogitat. O: 5
excogitata ſubtiliter. O: 1
excolere. 13: 22. O: 22
exloquuntur. H. 5: 7
excrementa. 16: 4
excrementum oris. H. 4: 81
exercituum. G: 20
excruciare. 4: 11
excruciatur. 2: 31
excubiæ militares feminis prin-
  cipum adpoſitæ. 13: 18
excubias agere alicui. H. 4:
  58. diſponere. H. 2: 44
excubiar. 1: 17 | 4: 39, 35 |
  14: 44. H. 1: 24
excubiis. 12: 69, 15: 52, 57. H.
  4: 11
excurſus repentinos. 1: 58
excurſus rari. G: 30
excurſibus. 14: 29. A: 20
excuſabant. H. 4: 20. H. 5: 22
excuſanda. H. 2. 85
excuſando. 11: 10
excuſandum. H. 1: 15. H. 4: 77
excuſare. 3: 35 | 3. 11. A: 42 |
  15: 56
excuſare. 6: 59
excuſare diverſa, pro allegare.
  5: 11. magnitudinem nego-
  tiorum. 5: 2. rationem va-
  letudinis, & amorem quietis.
  15: 61
excuſare reditum, ſeu cauſam
  afferre cur non redeas. 1: 44
excuſari in univerſum alicui rei
  nihil ejus ſuſcipere. 31 11:
  non excuſatum. quod excuſa-
  ri non poteſt. 1: 47
excuſatius omnia accipiuntur
  ſub exemplo. 3: 68
excuſata. H. 1: 7, 78. H. 2. 84.
  O: 10

excuſari. H. 1 : 19
excuſatio. A: 42. H 2 : 30. A: 16. O : 10
excuſatos. 11: 25
excuſatum. H. 2: 1
excuſatur. O : 10
excuſaturos. 1: 59
excuſatus H. 1 : 60. A : 3| 5: 2. O : 5
excutere tela 2 : 20
excutere. 2 : 20 : A : 36
excuterentur. H. 3: 25
excuſſa. H. 4 : 25
excuſſis. 1 1 65
excuſſiſſe. A : 15
exedere Rempublicam, *pro conſumere, vel exhaurire*, 2: 27
exeſa vis lomiois. H. 4: 81
exegerim. 16 : 16
exegiſſet. 3: 16
exemit. 12: 27 | 1: 32 | 3: 46 | 13 15 | 21 11 | 14: 40. H. 3: 45 | 4: 35 | 6: 9. H. 2 : 93 | 1: 64 | 3: 18, 22
exemplar clementiæ. 13 37. dedecoris adulatorii. 6 : 32
exemplar referre. 15: 37
ad exemplum. 15: 23
exemplaria literarum. H: 4: 25
exemplum & ſectores. A: 28
exemplum omne magnum habet aliquid ex iniquo. 14 : 44 ſed utilitate publica rependitur, *ibid.* modicum è proximo licentiam *alterius* onerat, H. 2: 64
exemplo aſſumere. 6: 8
exemplum dare. 1: 74 | 4 : 50. imputare. H. 1: 71
exemplo magis, quam conceſſo jure, *gladio utitur*. 1 : 38
exemplo *magis* quam imperio præeſſe. G: 7. ſub exemplo omnia excuſatius accipiuntur. 3: 68
exempla in conſultores recidunt. 6: 10 honeſta apud bonos ex delictis aliorum. 15: 20
exempla diutius durant quam mores. H. 4: 42
exempla edere. O: 8
inter exempla erit, quod hodie exemplis tuemur. 11 : 24
exemplis conſtantibus animum firmare. 16. 35
exemplar. 12: 37 | 15: 23. H. 1: 91
exempla. 14 : 64. H. 1: 64, 73
exempti. 4: 29. G: 29
exempti ſunt. 11 : 56
exemptus. 14: 49 A: 3 H. 3: 4. H. 1 : 59. H. 2: 33. H. 3: 10
exequiat. 2 : 32
exerceo. 16: 31. A: 9 | 6 11 | 13:
25. 34. O : 36. H. 4 : 50
exercebat. 6: 29 | 13: 37 15: 48. O : 38
exercebatur. 13 : 19, 47
exercere accuſationes. H. 2: 10. amicitiam. 15: 60. H. 1: 14. artem. O : 5. artes ludicras. O: 10. arva, metalla, portus. A. 31. bellum. 6 : 31 | 12 : 31. contentiones. 13 : 28. diſcordias. H. 4: 50. emptionem agrorum. 6: 17. fœnus. 6 : 16. imperium. H. 1 : 30. ludum literarium. 3: 66. odium. 13: 57. officinas armorum. H. 2: 82. poteſtatem. 4 : 6, 11. ſectiones. 13: 23. ſolum. 12: 43 | 13: 54. vim, raptus, ſua libita. 6: 1
exercere leges. 1: 72
exercitus conſuetudine velare odia 14 : 56
ad exprimendam imaginem honeſti. 16 : 32.
exercitus curis. A. 39
exercitando corpori. 14: 59
exercitatum ipſis. A. 36
exercitatius Britannia, *ſup. bellis*. A. 5
exercemus. 1: 43
exercendus. 2: 36 | 1 : 72 | 6: 11 | 13: 23. H. 2: 81. A. 31
exercendo. 11: 7 | 14: 20
exercentibus. 5 : 4
exercere. O : 4. G : 24, 29 | 3: 66 | 13: 3. O : 5, 10 | 6: 7 | 13: 42, 51 | 14: 25 | 1: 38. O: 31 | 3 : 37 | 6 : 36 | 12: 32 | 13: 14
exerceri. O : 38
exercetis. O: 14
exercitus. 4 : 6, 19 | 6 : 17 | 14: 2. H. 1: 14, 68. 1. 4: 4
exercitia. 1: 35. H. 2: 4 | 3: 67
exercitare. 14: 59 | 12: 12
exercitatio. G: 24. O. 30, 31, 33, 35
exercitatior. A : 3
exercitatum. A. 36
exerciti. 3: 55 | 14 : 23. H. 4: 12
exercitio. 2 : 55 | 3 : 33. H. 3 1 36
exercitus fortiſſimus qui ante diſcrimen quietiſſimus. H. 1 : 84. ſine copiis, *ſive commeatu*, retineri non poteſt. H. 2: 32. *principis* filio occurrere juſſus. H. 2: 59
exercitus virtutem infringere inter artes perfidiæ. H. 1: 99
exercitus noſci. A. 5
exercitum cogere. 12: 15. victum ſpargi, pars pacis. H. 3. 35, 46. ex diverſis gentibus contractum ſecundæ res tenent. A. 32
in exercitu vario diverſæ cupidines. H. 3 : 33
exercitus diſcreti, quod ſalubre ad continendam militarem fidem. H. 1: 9
ad exercitus profugere. 4 : 67
in exercitibus *Rom.* nihil validum, niſi quod externum. 3: 40
exercitu. 13: 38
exercituum. 3: 6, 73 | 11 : 20 | 13: 54 | 15: 29 | 16 : 16, 28. H. 1: 4, 14, 57. H. 2 : 4. H. 3 : 37. H. 4 : 46, 54, 72, 73. H. 5: 1. A: 23, 33, 34
exercuit. 6: 31 | 13: 33. H. 4: 73 | 11 : 15. H. 2: 10 | 15 : 60 | 1: 44 | 13: 28. H. 1 : 30, 72. H. 5: 9
exeſam H. 4. 81
exeundi. 1. : 25
exhaurire pericula. H: 4 : 32. rempub. A. 44. tela hoſtium, id eſt, efficere ut jaciendo abſumantur. 14: 37
exhauſta nox. 12. 4 : 29
exhauſti principes. H. 2 : 61
exhauſtæ acie legiones. H. 2:76
exhaurire. 2 : 23 | 14 : 37 | 2: 38. A : 44
exhauſtus. H. 4: 30 13 : 44 | 11: 25 | 12: 10. H. 1: 46
exhauſturos. 14: 21
exhorruit. H 2: 70
exhortatio. H. 1 : 65. H. 5: 16 | H. 1: 36 | 14 : 36. H. 2 : 21. H. 3: 28. H 3: 55
exhortatus. O: 14
exierit. O : 32
exigere. O : 9. O : 35. H. 1: 20. O : 20
exigere diem, *pro agere, vel inſumere*. 3: 16. H. 1: 47
exactus eſt dies. O: 42
exactum a Tiridio cor. 2: 85
exigi Curiâ. 6: 3 | 11: 59. Italia. 6: 3 | 14 : 28
exactor cædis. 11 : 37. mortis. 3: 14
exigo. O: 24, 25. G : 14, 20
exigitur. 6 : 30. G : 10. O: 20
exiguus. H. 4: 32. A: 12
exilium injuriæ objectum, H. 3: 13
exilii honor, *ſcil. cum quis ſpecie honoris amovetur*. H. 1: 71.
in exilium agere. 4 : 63 | 16: 20, 33. pellere. 16 : 30. H. 4: 6
exilio longo efferatus. H. 1: 23
ab exilio in regnum venire. H. 1 : 58
ab exſilio retracti accuſantur. 4: 28

exilia *pro exulibus*. H. 1 : 2
exſilio. 1: 77 | 4: 28, 42 | 6: 9, 20 | 12 : 41 | 13. 33 | 14: 22, 17 | 16: 14. H. 1: 21, 38, 77, 90. H. 2: 92. H. 4: 45
exſilium. 1: 6 | 3: 24 | 4 : 20, 28, 31, 61, 71 | 6: 5, 18, 38, 47 | 12: 52 | 13: 22, 23, 47, 53 | 14: 62 | 16: 20, 28, 30, 33. H. 1: 32. H. 4: 6, 8, 44. A. 2
exiit. 14 : 81
eximant. 1 : 48
eximebantur. 15 : 45
eximeret. H. 3: 85 O : 19
eximeretur. 2 : 55 | 3: 18 | 4: 6 | 12 : 51 | 14: 48
eximere cauſſas hortandi. 3: 46
eximere diem dicendo. O : 19. diem unum ſupremo certamini. H. 3: 81
exemit diſſimulationem nox. 13 : 15
eximere ſervitio. 12 : 27
eximi infamiæ pœnæ. 14: 49. ludibrio. H. 3: 85. morti. 14 : 48
non eximitur pleriſque mortalium opinio. 6 : 22
exemptis tot annis è vita. A. 3
eximius. 15 : 52. H. 3: 23 | 2: 41 | 6: 39. O : 9 H. 4: 83
exin, *pro deinde*. 3 : 36 | 4: 6, 51 | 6: 36 | 12 : 22 13 : 18 | 14 : 48 | 15: 12, 17, 41, 64 | 16: 14
exire. H. 3: 68
exiret. 4: 16
exire lubricum juventæ. 6: 49
exeundi ordinis jus. *ibi leg. exuendi ordinis*. 11 : 25
aut exſtat *accuſator*. 13 : 21
exſtiteret. 6: 21 | 12: 49 | 15: 15
exiſtimare. 14 : 43. H. 4: 65 | 13: 42. O: 1 13: 17 | 1: 80
exiſtimare male de ingeniis. O : 1
exiſtimatio Senatus, *hoc eſt judicium*. H. 4 : 7
exiſtimareotus vel *exſtimarentur*. 15 : 71
exiſtimatio. H. 4 : 7
exiſtit accuſator. 15: 69. quidam. H. 1 : 72
exitia. 6: 29
exitiabilis in ſuos. 6: 24
exitiabilis ſuperſtitio. 15 : 44, morbus. 16 : 5
exitiabile. 3: 15. maxime. 6 : 7. his & illis prœlium. H. 3: 22. reipub. H. 2 : 69
exitii. 1: 5, 17 | 2: 24 | 3: 7, 15 | 4: 52, 58, 60 | 6: 4 | 14: 9 | 16: 17. H. 4 : 67
exitio. 1 : 23 | 3: 28, 40, 55, 66 | 4: 1, 28, 30 | 6 : 30 | 11: 5, 12, 24 34 | 13: 41 | 14 : 3, 64 | 16: 8, 14. H. 1 : 45, 72, 86. H. 2: 1, 60. H. 3: 60, 77. H. 4: 74. H. 5 : 3
exitioſus. 4 : 59 | 13 : 2 | 16 : 16. H. 2: 16 | 3: 8 13: 27. H. 1: 89. H. 3: 2. A : 15 | 11 : 17 | 5: 31 | 6: 36. H. 1 : 68. H. 4: 44, 50
exitioſior. H. 1: 31. H. 3: 12 | 13: 57. H. 3 : 49
exitium. 1: 22, 32, 42, 4: 53, 70, 73 | 2: 54, 62 | 3: 54 | 4: 11, 49, 74 | 5: 4. 13: 17 | 14: 7, 10, 32, 48 | 15: 2, 69. H. 1: 1, 28, 33, 42, 75, 84. H. 2: 10, 36, 49, 68. H. 3 : 10, 48, 62, 80, 86. H. 4: 7, 27, 36, 41, 58, 70, 73. 8.
exitu. 2 : 71 | 3: 52 | 4 : 33 | 5: 12 | 6: 40. H. 1: 72. H. 2 : 5, 8, 48, 50. H. 3: 9. O : 40
exitus, *mors*. 15: 71. H 1 : 49. H. 2 : 31. decorus. H. 3 : 84. fortis. 15 : 63. honeſtus. 16 : 25. Neronis. H. 2: 5, 8. Othonis. H. 2 : 50. ſerus, inhoneſtus. H. 1 : 72
exitûs conſtantia. 15: 49. lenitudo *mortis*. 16: 35
exitus Caſſii, Brutorum. 1 : 10. dominantium. 4 : 11. pares. H. 1: 3
exitus *pro eventu*, proſperi. H. 1 : 6
exoleſco. 4: 10. H. 4 : 8
exoleſcit diſciplina. 11 : 15. dolor 6 : 25. rumor. 4 : 10. clades. 4 : 64
exoleſcunt amictus Græci, *hoc eſt emittuntur, exuuntur*. 14 : 21. inſtituta antiquitus. H. 4: 8. luxus. 3: 55. ſpreta. 4: 34
exoleti, 16: 19. remiges. 15: 37
exonerare ſaltos. H. 4 : 40
exonerata in proximas terras multitudo. H, 5 : 2
exoleti. 14 : 42
exonerati. 3: 54
exorabilior. A : 16
exorſus eſt. 3 : 50 | 4 : 34 | 6 : 6 | 11: 24 13 : 3, 15
exorari ſtupris, adulteriis. H. 1 : 66
exorta. 3: 4 | 15 : 56
exorta vis locuſtarum, *hoc eſt, multitudo*. 15 : 5
exortæ adulationes. 15 : 23
exortus. 12 : 44 | 2 : 36 | 13: 7 | H. 4 : 42
exoſculare manum, vulnus alicujus. H. 2 : 49
exoſculari. H. 1 : 45
expaſſæ delubri fores. H, 5 : 13
ne expaveris. H, 2 : 76
expectare. 1 : 7 | 4 : 3
expectato. 12 : 7
expediam. 4: 1. H. 1 : 51. H. 4: 12, 48. G : 27
expediat. 3: 55 | 6 : 8 | 16: 35. H. 1 : 83
expedire *pro parare*. H. 2: 21. alimenta. 6 : 43. arma. 2: 79. H. 4: 67. Copias. 2: 7. dona, legatos. H. 4: 85. expedire ſe. 14 : 36
expediti itineri. 15 : 10. ad bellum. H. 2 : 99
expedire. H. 1: 10
expedire, *cum aliquo* H. 2: 88
expedire conſilium, *hoc eſt reperire*. H. 2 : 52. H. 3: 73
expedire ſubita. 14 : 55
expedita manus. H. 2: 87
expeditæ cohortes. H. 3 : 2.
cui expeditius, *id eſt, melius, ſeu utilius* fuit tradere imperium, *alteri*, quam *ſibi* retinere. H. 1 : 10
expedierit. 3 : 34
expedire. 1: 69 | 14 : 8, 55. H. 1: 11, 88. H. 4 : 62
expediri. H. 2: 99. H. 4 : 83
expeditus. 1 : 60 | 2 : 7. H. 2 : 83. H. 3: 61 | 4: 25. H. 3 : 2 | 12: 39. H. 3 : 77. A : 37
expediti. H. 4: 34, 42
expedire, *pro conducere*, dominationi. 12 : 7. fortunæ meæ. 6 : 8. ita viſum. H. 1: 11. magis me interrogari. 3 : 53
expedit *narrare*. 4: 1, initia, cauſas. H. 1 : 51. inſtituta, ritus. G: 17. de cæde. H. 4 : 48
expeditio. H. 4: 4 | 2 : 26. A : 18. H. 1 : 51, 86. A: 18 H. 1: 87
expeditiones. 4 : 24. H. 1 : 9. H. 2 : 37. A: 16, 33, 34. H. 4: 15. A : 22, 24
expediti. 1: 50 | 15: 41. H. 2 : 45. H. 5: 18 | 3: 74
expedito. H. 2: 52. H: 4 : 3: A : 29
expeditus 1: 56 | 3: 53. H. 3: 50. H. 2 : 40
expediunt. H: 2 : 21
expellere vitam. 16 : 19
expellere 15 : 57. G : 19, 23
expendere 13 : 27 | 14: 35 | 13: 3 | 16 : 26
expendere conſilia belli. H. 2 : 87. pœnas capite. 12: 19
niſi quid expergiſcerentur. 14: 7. *alii legunt*, experirentur
experiri. 5: 4. O: 45 | 14: 51 11 11 | O : 39 | 11: 17 | 3: 5, 43 54 | 12 : 58 | 14 : 13. H. 4 :

20 | 3: 36 | 6: 21 | 12: 14 | 15: 12. H. 2: 38. G: 10. O: 9
experientia. 1: 4, 46 | 13: 6, 39 | 14: 36. H. 2: 76 | 6: 48 | 13: 8
experientia artes docuit. H. 3: 6
experientis. 15: 15
experimentis. A: 16 O: xx: 34
experimentum. 12: 26 | 13: 1. G: 28 O: 29 | 12: 6
experitis. H. 2: 77
experitur. 12: 33
experimentum contra fuit. H. 2: 97
experimentum capere. 3: 56. dare. 13: 24 | 15: 24. in experimentum. A: 8. poſt experimentum minoris domini. H. 2: 81. experimenta aliena. A. 19. O: 34
experimento cognitum eſt. 12: 14. diſcere. O: 22
experiri jus. 3: 36
experiendo multa cognoſcunt quæ ſegnibus ardua videntur. 15: 59
expers. 6: 9 | 12: 26. H. 1: 89. H. 2: 45 | 1: 23 | 3: 54 | 6: 29 | 13: 34 H. 3: 52
expertus. 12: 2. 11. 1: 11 | 13: 37
expertus belli. H. 4: 76
expertus bellis animus. A: 41
expertum principem anaii mutabant. H. 3: 44.
experta virtus. 3: 74 | 13: 35
expertæ fecunditatis femina. 11: 2
expertum ingenium. H. 4: 42
expertæ artes. 3: 17
expers bellorum. 2: 51. cladis. 15: 26. conjurationis. 15: 32. juris. H. 2: 91. mali. H. 2: 45. miſericordiæ. 2: 26. præliorum. 2: 45. tributorum. H. 4: 17
experter. 6: 8. H. 4: 5, 17. A: 30, 37
experti. 15: 71 H. 2: 47
expertus 12: 6 | 2: 45. H. 3: 44. H. 4: 42 76. A: 41 | 6: 20. H. 1: 29 | 15: 61
expetere. 12: 10 | 11: 23 | 13: 13
expeti. 11: 7. G: 13. O: 29
expetibilis opera. 16: 21
expetiſſe. 6: 8
expetitum. H. 2: 37
expiare potentiam nimiam ſupplicio. H. 4. 11
expiatus. H. 4: 3 | 15: 47
expilasis. O: 37
expleo. 4: 27 | 13: 15. H. 1: 47. H. 3: 86. H. 4: 11 | 14: 4 | 51: 15
explere annos vitæ. 2: 88
explere avaritiam. H. 2: 13. militiam. 25: 5. mortalitatem. 6: 50. munus ſuum. O: 32. odium. 1: 52. quod vitæ cum aliquo. 4: 39. ſtipendia. 3: 33 | 14: 27
explere ſe ultione, ſanguine. 4: 25. ſuperbiam. 15: 15. ſupremum diem. 1: 6. ultionem. 13: 43
explere. 14: 56. H. 2: 14. H. 4: 40. H. 5: 16
expleta. H. 2: 13
explete. 4: 8
expleturos. 14: 20
explevit. 15: 52. H. 4: 14. O: 32 | 6: 50 | 1: 6 | 3: 76
explicantur. O: 39
explicat. 2: 80
explicaverit. O: 16, 56
explicare curmas. 13: 38
explorare. H. 3: 56. H. 4: 57 | 2: 12. H. 5: 1. H. 1: 15. G: 10
explorare prædia. H. 1: 27
exploraræ guſtu principis epulæ. 12: 66 | 13: 16. exploratio. H. 2: 49. H. 3: 20. exploratores circumducti & remiſſi. H. 1: 54. exploratores ſua non occultant. H. 2: 54
explorari. H. 3: 52
explorat. H. 4: 82
exploratio. H. 3: 54
explorato. H. 2: 49. H. 3: 20
exploratores. 1: 50 | 13: 41. H. 2: 41. H. 3: 15. H. 2: 17, 19, 41. A: 26. 38 | 11: 16. H. 2: 24
exploratos. A: 29
exploratum. H. 2: 32
exploravit. H. 4: 34. A: 25
expolitus. O: 22
exponere geſta. 13: 11. juſta. 15: 61. *aliquid alicui.* 16: 34.
exponi nationibus barbaris. H. 3: 5
expoſitæ ſervitio provinciæ. H. 1: 1
expoſitum ad invidiam nomen. H. 2: 52
exponere. H. 4: 20. H. 3: 55 | 3: 34. H: 2: 83. H. 4: 84
expoſcere. H. 2: 68. H. 4: 19. 49, 81. H. 1: 37. 44, 58, 11 | 17 | 1: 31.
expoſcit. 12: 5 | 13: 28 | 15: 63. H. 3: 74
expoſcunt. 14: 13. H. 1: 62. H. 3: 19, 80. H. 4: 36
expoſitur. 13: 25. O: 6. H. 1: 72 | 25: 61 | 13: 20. H. 2: 30
expoſiturus. 15: 72
expoſitum. H. 2: 53
expoſtulare. H. 1: 41 | 13: 17 | 15: 53 | 3: 14 | 13: 14. H. 1: 81. H. 3: 83 | 1: 28 | 13: 37 | 13: 5 | 13: 10 | 12: 46 | 1: 19
expoſtulata. H. 1: 73
expoſtulatio. 1: 13
expoſuit. H. 3: 32 | 3: 62. G: 35 | 2: 39 | 13: 22 | 16: 14
expreſſa. 1: 19 | 15: 22. G: 45. O: 10
expreſſit. 1: 39, 78. H. 2: 90. H. 3: 74. O. 21
exprimo. O: 20, 21, 23, 24, 26: 32. G: 17. A: 46
exprimere caſus in marmore. H. 3: 74. ſpiritum *elicere pro elidere fauces.* 15: 57
exprobrare. H. 1: 22 | 4: 57 | 6: 12 | 13: 13
exprobrans. H. 1: 43. H. 2: 19
exprobrant. 1: 35
exprobrantes. 1: 28, 68
exprobrare excuſando. 1: 10. vivendo. 16: 10. beneficia exprobrantur memorando. 13: 21. donativum quotidie exprobratum, numquam datum. H. 1: 37
exprobrari ſibi *graſſationem nocturnam* putat Nero, cum ventrem orat Senator. 13: 25. exprobrando fœda acrius accendere. 13: 13. quaſi exprobrantes a pietantur malorum facinorum miniſtri. 14. 62
exprobrari. 1: 44. H. 1: 37
exprobratio. 13: 42, 44
exprobratio tacita. 15: 16, 22
exprobraturi. A: 32
exprobrare 4: 29, 6: 46 | 16: 22. O: 34
expromere. 12: 9
expromere, *narrare, ſeu proferre.* 16: 1. quæ vellent. 13. 49
expromere *aliquid* ut receos. H. 4: 85
expromſit. 12: 47 | 16: 1
expugnabilis. H. 3: 78 | 12: 35
expugnare objecta. 16: 24
expugnandi. 1: 67
expugnandis. H. 3: 20. H. 5: 13
expugnare. H. 3: 19. A: 31
expugnata. H. 2: 9. H. 4: 18
expugnatæ. H. 3: 19, 77
expugnatæ urbis præda ad militem pertinet. H. 3: 19
expugnandis urbibus reperta. H. 3: 13
expugnari viri. A: 41.
expugnatio. 12: 16
expugnationem. 1: 68 | 15: 5
expugnationes. 4: 32 | 13: 6 H. 1: 51
expugnationi. 13: 39
expugnatis 1: 48 | 13: 39. H. 3: 46. H: 1: 12. G: 37. A: 16
expugnatum. 14: 31. A: 22
expugnatum eſt. 14: 25

expuleriot. G: 2
expulit. 15: 71 | 16: 19
expulſa. A: 12
expulſam. O: 32
expulſi, H. 5: 8
expulſis. A: 2
expulſum. A: 24
expurgatorum. 16: 24
Exquilinam. 2: 32
exquirere ſenſus, *pro inquirere*. 6: 8
exquiſitæ adulationes. H. 3: 37
exquiro. 12: 8, 47 | 4: 11. H. 4: 14. O: 27 | 2: 9 | 3: 16 | 6: 43
exquiſita. 18: 23
exquiſitiore. 11: 26
exquiſitis. H. 3: 37. O: 19
exquiſitius. G: 17
exquiſito. O: 20
exquiſitum. 12: 66
exſanguis orator. O: 18
exſanguis. H. 21. 22. G: 38
exſatiare. 2: 38 | 13. 17
exſcindere. 2: 64 | 3: 20 | 14. 31. H. 1: 65
exſcindi. H. 3: 72. H. 4: 58
exſcindit. H. 4: 78
exſcindere caſtella. 13: 39 | 15: 27. caſtra. H. 3. 46. H. 4: 32. H. 4: 78. cauſſas bellorum. A: 19. hoſtem. 2: 25. H. 3: 16. virtutem ipſam. 16: 21. urbes. H. 4: 58
exſecrati 6: 41
exſecratio. H. 3: 25
exſecrationes patriæ, *hoc eſt rem patria*. H. 4: 15
exſecuti ſunt. 6. 40
exſecutio. 3: 31
exſecuturus. 1: 11 | 6: 4
exſecutus. 12: 58
exſequi. 11: 11. O: 16 | 12: 45
exſequerentur. 1: 44
exſequi accuſationem. 4: 29. deſtinata. 15: 53. juſta. 15: 61. H. 1: 80. partes. O: 16. ſententiam. 3: 63
exſequendum hoc mihi reor. 4: 4. vis ad exſequendum. 12: 20
exſequendæ obſidiones. 15: 4
exſequenda imperia. H. 5: 21
exſecutio Syriæ, *ſeu adminiſtratio*. 15: 25
exſequi. 2: 71 | 3: 65 | 4: 29 | 6: 32 | 11: 10, 37 | 15: 53. H. 2: 39. H. 3: 73 | A: 19 | 3: 15. H. 4: 81 | 2: 40. H. 4: 76. G: 15
exſequiæ. 13: 17 | 16: 7 | 14: 9 | 16: 16
exſequiæ, *comitatus ſeu pompa funebris* longæ. H. 4: 62.
publicæ. 3: 48 | 16: 6
exſilia. 15: 71 | 16: 9. H. 1: 3. A: 45. H. 1: 2
exſilii. 1: 53 | 4: 13, 35, 44 | 12: 8 | 16: 14. H. 1: 21
exſiſtere. H. 4: 74 | 15: 69. O: 32 | 11: 9. O: 16
exſolvere beneficium. 4: 18. brachia ferro. 15: 63. culpam. H. 4: 62
exſolvere grates 14: 13. nexus legis, *id eſt, obſcuritatem elucidare*. 3: 28. pœnas. 1: 10. promiſſum. O: 27 pugionem a latere. H. 3: 68. vicem. H. 4: 3. vincula. H. 3: 12. virtutem fortunamque ſuam malo omine H. 4: 24. *aliquem* pœna. 14: 12. pudore proditionis. 6: 44. H. 3: 61. pudore victoriæ. G: 24
exſolvi contumelia. 13: 36. cura. 12: 42: cuſtode. 12: 46. frenis. 5: 3
exſolvunt ut ſanguine feminæ. H. 5: 6
exſolvere. 1: 58 | 4: 21
exſolvendo. 2: 26 H. 1: 41
exſolvendum. 3: 39
exſolvo. H. 3: 61 | 12: 42. H. 3: 51 | 6: 24. H. 1: 46. H. 4: 3 | 1: 36 | 4: 18 | 1: 10
exſolvit. 6: 44 | 11: 3 | 16: 10, 17
exſolvitur. H. 4: 27. G: 12
exſoluta alvus. 13: 15
exſolutus. 15: 23 | 3: 28 | 5: 3 | 12: 37 | 3: 13 | 6: 45
exſoluturum. H. 1: 46 | 1: 15 | 6. 27
exſolvunt. 15: 63 H. 3: 31
exſolvuntur. 14: 64
exſors periculi. 6: 10
exſpecto. O: 26. A: 18. H. 4: 10 | 6: 50 | 16: 9 | 2: 38
exſpectare annum. G: 14. *meſſem* exſpectato. 11: 26 | 12: 7
expectandum. H. 1: 21, 33. O: 19
exſpectantes. H. 1: 55. A: 29
exſpectare. H. 2: 30 | 16: 26 | 14: 38. H. 4: 57 | 15: 51. H. 4: 21. H. 2: 79. H. 1: 27. H: 2: 7. H. 3: 8 | 15: 35 | 15: 19. H. 1: 76 O: 20. H. 2: 46. H. 4: 58. O: 33
exſpectatio. 16: 3. H. 1: 17. H. 4: 61
exſpectavit H. 4: 32
exſpectato. 1: 30 | 11: 26. H: 5: 9
exſpectatus. H. 1: 38
exſpes vitæ. 6: 24
exſpirantibus. H. 3: 28
exſpiravere. H, 3: 84
exſtare. O: 39 | 1: 70. G: 3
exſtimulare, *accendere, incitare* H. 1: 89. animum. 13: 50. milites. H. 1: 65
exſtimulant multo. H. 1: 21
exſtimulari *ab aliis* 4: 59
exſtimulator. 3: 40
exſtimulare. H. 1: 21. A: 41 | 3: 66 | 15: 1, 50. H. 1: 36
exſtimulator. 3: 40. H: 2: 71
exſtinguere bellum. H. 4: 2. viros inſontes, *necare*. 15: 73
exſtingui, *interfici*. H. 4: 11. *mori*. 2: 72 | 3: 49 | 4: 15 | 6: 25 raptim. 16: 13
exſtinguantur cito corpora. A: 3
exſtinctus eſt. A: 14
exſtinctus. 4: 13 | 3: 7 | 1: 3, 5. H. 3: 60 | 2: 55 | 3: 19 | 3: 16 | 4: 61 | 12: 52
exſtinguendo. 4: 15 | 2: 39
exſtingui. 15: 64 | 4: 35 | 13: 57 | 16: 13 H. 4: 2, 25 | 2: 72 | 6: 23 | 16: 11. A: 46
exſtinxiſſet. 3: 12 | 15: 73
exſtitit. H. 2: 72 | 3: 8. O: 40 | 1: 49 | 4: 11, 61 | 13: 23 | 14: 13. O: 20, 37
exſtitiſſe. 14: 4 | 3: 44 | 4: 66 | 14: 4 | 13: 49 | G: 4 | O: 16, 25, 32, 35
exſtitiſſet. 16: 14
exſtructus. 4: 7 | 14: 15 | 23: 52. H. 4: 22 | 11: 10. H. 2: 70, 95 | 14: 13. H. 4: 84. H. 2. 49. H. 1: 67
exſtructurum. 3: 72 | 15: 43
exſtruendis. 12: 58
exſtruendum. H. 3: 32
exſtruere. H. 2: 78, 94. A: 21 | 4: 37 | O: 9 | 1: 18
exſtrueretur. 15: 74
exſtrui. 14: 22
exſtruuntur. O: 20
exſtruxit. 13: 31. H. 3: 72 | 15: 39, 42
exſugere vulnera. G: 7
exſul. 14: 59, 63. H. 1: 48. H. 4: 42
exſule. 4: 21 H. 1: 10 | 1: 4 | 4: 29 | 12: 20. H 5: 24. H. 3: 13
exſultabant. 14: 34. H. 3: 83
exſultans. O: 18. H. 1: 17
exſultatio. H. 5: 36
exultare geſtit. A: 8
exſulum. H. 1: 4. H. 5: 3
exſurgens. 14: 10. H. 2: 3
exſurgere. *ex inſidiis*. H. 2: 25 in colles. H 2: 14. contra *aliquem*. 2: 76
exſurgit totis ſanguis. O: 21
exſurgere. A: 12 | 3: 65 | 13: 13 | 15: 69
catat. 2: 63

exta læta, *hoc eſt fauſta*. H. 2: 4. triſtia. H. 1: 27
exta reddita ſuper ceſpitem. H. 4: 53
extendere. G: 17, 26
extemplo. 2: 25. H. 3: 62
extemporalis oratio. O: 6
extent. H. 2: 34
extenuasse conſenſum multitudinis. H. 4: 46
exter... 3: 72 O: 36. H. 3: 80
exterior. G: 17
exteriora. 4: 62
externa. 4: 5, 56 | 6: 43 | 11: 24 | 14: 44 | 16: 16. 23. H. 1: 2, 65. H. 2: 12. H. 3: 5, 46. H. 4: 32, 57, 72
externæ. 1: 41 | 3: 54 | 11: 15 | 13: 38 | 15: 31. H. 3: 48. H. 5: 10
externarum. 15: 18. H. 4: 12
externas. 2: 73 | 3: 18, 33, 53 | 6: 32 | 12: 15
externi. 4: 35. H. 2: 76. H. 3: 33. H. 4: 22
externo ſanguine hoſtilem audaciam ulciſci. 14: 23
externa ſuperſtitio. 13: 32. externum bellum concordiam parit. H. 5: 12. externi fremitus, *barbaræ voces*. 14: 32
externa conſiliis *magis*, quam armis retinenda. 6: 51. externa ſine cura habentur. H. 1: 79
externis magis fidis princeps malus. 15: 58
externis motibus infectus. 11: 16
externis. 3: 5, 52, 54 | 11: 11 | 12: 11, 20, 26, 58 | 13: 3, 9 | 14: 11, 20. H. 3: 34, 55. H. 4: 38
externo. 2: 3, 44. H. 2: 69. H. 3: 46, 72
externorum. 6: 36 | 16: 6. H. 4: 83
externos. 1: 69 | 3: 12 | 15: 21. H. 2: 37. G: 42
exterorum. 2: 1 | 3: 40 | 11: 16 | 12: 48. H. 1: 89. H. 2: 21. H. 4: 54. H. 5: 12
exterrent. 12: 50. G: 45
exterrere. H. 1: 25 | 15: 36 | 12: 37 | 12: 40 | 13: 20 | 15: 4
exterrita. 12: 63, 67. H. 2: 8 | 5: 10
exterrit. 1: 45 | 13: 36, 56. H. 2: 15. A. 36 | 1: 58 | 3: 49 | 12: 57 | 14: 8 | 15: 26
exterritum. 11: 8 | 16: 24
exterritur 16: 15. *falſa per falſa*. 4: 28
exterruit. 2: 55 | 14: 6. H. 1: 39. H. 2: 99. H. 4: 27 | 16: 8 | 3: 15
exterruit. 1: 42, 56 | 6: 35, 40 | 15: 21. H. 1: 50, 63 | 6: 24
extimeſci. 11: 16
extimare. 15: 17
extimere. 15: 71
extimoit. 11: 1 | 16: 24
extis. H. 2: 78. H. 4: 53
extollo. 15: 6. H. 2: 5. H. 3: 1 | 11: 1. H. 4: 28 | 11: 9 | 12: 42 | 13: 19 | 14: 14, 45
extollens. 3: 47 | 4: 41 | 15: 30, 72. H. 2: 70 | 15: 11
extollere claritudinem principis. 16: 24. decus ſuum. 12: 36. vetera. 2: 88. virtutem *alicujus*. H. 3: 15. honoribus. 4: 17 | 6: 42. laudibus. 4: 41 | 12: 11
extollere *aliquem* ſupra cæteros. 6: 8
extollere. 1: 8 | 3: 51 | 16: 11, 24 | 2: 88 | 1: 34 | 12: 81, 16: 22
extorris. 1: 53 | 16: 29. H. 5: 24
extorres. 4: 13. ſedibus ſuis. 6: 36
extortum Conſulatum. 1: 10
extra vitia magis quam cum virtutibus. H. 1: 49. non extra virtutum cogitationes ſe putare. G: 18
extractus. 4: 73 | 15: 13 | 1: 70 | 11: 39 | 6: 23
extraherentur. 3: 74
extrahere pugnam. 4: 37. ſomnum in diem. G: 22
extrahere cuſtodia. G: 23
extranei. A. 43 | 4: 11
extrema. 1: 1, 35 | 2: 54 | 4: 58 | 5: 1, 5 | 11: 57 | 11: 63 | 13: 11, 42 | 14: 26 | 15: 6. H. 2: 44, 46. H. 3: 10, 56. H. 4: 12, 28. H. 5: 11, 12, 25. A: 12 | O: 30
extremæ. 4: 29
extremarum. 1: 39 | 4: 8, 58 | 6: 30 | 11: 43. H. 1: 41. H. 2: 34
extremus dominorum. H. 4: 42
extrema ætas. 4: 58 | 5: 2 | 12: 48 | ſenecta. 4: 8, 29, 58
extrema vis. H. 3: 10. vox. H. 1: 41. extremum *periculum*. 14: 6
extremo paludis. H. 5: 18
extremi terrarum & libertatis: A: 30. extrema *noviſſima*. 11: 37
extrema imperii. 4: 74. Promontorii. 4: 67. vitæ alimenta, *cibo ſcil. viliſſimi*. 6: 24
extrema, *aures*, *naſus*, *manus*, *pedes*. 15: 70
extrema pati. H. 4: 59. de extremis, *morte ſcil.* multa loqui, pars ignaviæ. H. 2: 47
extremas. 2: 30. H. 1: 45
extremi. 3: 45 | 14: 8
extremis. 4: 67 | 12: 27, 43. O: 8
extremo. 6: 27 | 13: 54 | 15: 27. H. 3: 10, 47. G: 14. A: 10, 34
extremos. 6: 33 | 12: 47
extremum. 4: 49 | 6: 38 | 14: 34, 61. H. 1: 46. H. 2: 52. H. 3: 22, 31, 45, 80. A: 28, O: 17
extrinſecus. 11: 61
extruſere. 1: 25
extrulus. A: 33 | 4: 57
extulit. 2: 19 | 12: 33 | 2: 34. H. 4: 42. H. 3: 31 | 4: 33 | 1: 3 | 2: 63 | 4: 72 | 15: 7
extuliſſe. 3. 29 | 4: 40
extundere librum. O: 9
exturbare. 14: 31 | 2: 45 | 11: 2
exturbare. H. 4: 70
exturbaret. 11: 12 | 15: 2 | 12: 1; 14: 60
exturbato. 11: 18
exturbatur populus. 15: 39
exuant. H. 4: 17
exuberare. H. 5: 6 | 14: 53
exuberans & exundans eloquentia. O: 30
exuo. 6: 43. H. 4: 70 | 6: 25, 44. H. 2: 86. H. 3: 42
exuere æqualitatem. 1: 4. amicitiam. 6: 8. arrogantiam. A: 9. aſpectum, caritatem. 16: 28. fidem. 12: 14. gloriæ cupidinem. H. 4: 6. habitum. G: 31. jugum. H. 4: 17. A: 31. jus faſque. H. 3: 5. juſtitiam. 3: 7. magiſtrum. 14: 52. munia. 4: 39. obſequium in maritum. 13: 13. ordinem Senatorium. H. 2: 86. pacem. 4. 72. pacta. 6: 43. patriam. H. 5: 5. promiſſa. 13: 44. reverentiam imperii. H. 1: 55. Sacramentum *Principis*. H. 3: 42. ſervitium. H. 4: 25. ſocietatem. H. 4: 70. terminos officii. 3: 12. virtutes. 1: 75. vitia. 6: 25
exuere *potentiâ*. 1: 2. bonis. 4: 21 | 14: 31. campis. 12: 45. datis præmiis. 14: 55. fortunis. 16: 31. ſedibus. 13: 39. tribunatu. 15: 71
exuendam ad fidem emereri *aliquem*. 12. 14
exuere. 13: 44. H. 1: 55. H. 5: 5. G: 31. A: 31 | 12: 19 | 13: 39 | 1: 36, 75 | 2: 72 | 14: 52. ne naſies otium, *pacem* exue-

rer.

ter. 11: 20
exuit. 1: 9 | 2: 85. H. 4: 25 | 16: 28 | 3: 12 | 14: 55
exui. 3: 26. H: 4: 6
exul. 4: 43 | 6: 37, 58 | 13: 14 | 16: 14 | 12: 22, 52
exultabant copiæ per catervas & turmas. 14: 34
exultatio, *lætitia*. H. 1: 72
exultans *orator*. O: 18
exundat. O: 30
exundationes. 1: 79
exundat ſuccinum. G: 45
exundans multitudo. H. 5: 2
exundantes opes. 3. 72
exurere. A: 31 | 15: 23 | 14: 23, 50 | 6: 12
exutus. 1: 4 | 3: 17 | 15: 71. H. 4: 57 | 1: 2 | 3: 7 | 4: 21 | 16: 33
exuviæ. 3: 78
exuuntur. 14: 31
Ezates, *ſeu. Iſates*. 12: 14

F.

Fabatus Rubrius. 6: 14
Calpurnius Fabatus. 16: 8
Juſte Fabi. O: 5
Fabianus. 14: 41
Valerius Fabianus. 14: 40
Fabii. H. 1: 66
Fabius Valens. H. 2: 27, 41, 55
Fabius Maximus. 1: 5
Paullus Fabius. 6: 28
Fabius Valens. 13: 20. hiſtoricus. 14: 2 | 15: 61. eloquentiſſimus. A. 10
Fabius Valens. H. 1: 7. Legatus legionis. H. 1: 52, 63, 64. primæ leg. H. 1: 57. dux Vitellii. H. 1: 61. ad prætorias cohortes ſcribit. H. 1: 74. provinciæ Narbonenſi auxilium miſit. H. 2: 14. in Italiam contendit. H. 2: 24. Ticinum venit. H. 2: 27. à militibus ſaxis petitus. H. 2: 29. ſcribit ad partem Senatûs. H. 2: 54. ad Conſules. H. 2: 55. gladiatorum ſpectaculum edit. H. 2: 71, 95. inviſus Cæcinæ. H. 2: 99. ob lucra & quæſtus infamis. H. 2: 56. Vitellio fidus. H. 3: 15. ad bellum contra Flavianos proficiſcitur. H. 3: 36, 40. capitur. H. 3: 43. interficitur. H. 3: 62. ejus potentia Romæ. H. 2: 95. ejus origo & vita. H. 3: 62
Fabios. H. 2: 95
Fabius Fabulus, H, 3: 14
Fabius Romanus. 16: 17
Fabius Priſcus. H. 4: 79
Fabius Ruſticus. 13: 20 | 14: 2 | 15: 61. A: 10
fabricari. 2: 6 | 15: 15 | 3: 43 | 4: 51. H. 3: 47 | 14: 29 | 15: 37
Fabricii. 2: 33
Fabricius Vejento. 14: 50
fabulæ *ſeu ſermones*. O: 2. convivales. 6: 5. malignorum. O. 3. ſervorum. O: 29
fabulas habere cum aliquo. O: 29
fabulari cum Judicibus. O: 39
fabuloſa conquirere, *quod procul à gravitate hiſtoriæ*. H. 2: 50
fabulantes. O: 23
fabulæ. 13: 21. O: 2, 29 | 12: 58. O: 3, 29. H. 2: 72
fabuloſa. 4: 11 | 11: 11. 6: 46. O: 12 | 6: 28
fabuloſus. G: 3 | 11: 27
facem præferre bello H. 2: 86: velut faces addere. H. 1: 24.
faces admovere. O: 40. injicere. H. 4: 60 fax. 15: 303. H. 2: 86
facere bellum *alicui*. 3: 18
facere bonos. A: 7
facere caſtra. H. 4: 26. H. 5: 1
facere copiam mutuandi. 6: 17. copiam pugnæ. 3: 20. curam. 3: 52. diſceſſionem. 3: 69 eruptionem. 2: 7. fidem. 15: 50. fiduciam, metum. H. 2: 66. finem incendio. 15: 40. formidinem. H. 3: 10. hoſtilia. 15: 13. initium. 16: 28. inſidias. H. 2: 95. metum. 6: 36 | 16: 15. H. 2: 42. H: 3: 79
facere moram prælio. H. 4: 71. nomen. H. 5: 2. periculum *alicui*. 13: 33. periculum pecuniæ. 14: 28. gloriæ. 15: 61 pericula *ſtruere*. 16: 19. perniciem. H. 2: 70: prælium, 12: 40. H. 4: 79. principem. H. 1: 16. pugnam. 3: 21.
facere quæſtum corpore. 2: 85. Rempub. ſui muneris. 25: 52
facere ſacra. 3: 58. ſcelera. 15: 67
facere ſpeciem exercitus. H. 3: 82. ſtipendia 3: 1. terrorem. H. 4: 33. A: 29
facere verba. 11: 35. vim commeatibus. 13: 39. vim reſiſtendi. 2: 64. vulnera. 1: 64 | 4: 47
factus ſervitio. 14: 31. naturâ. 14: 56
facto magis opus quam conſulto. H. 1: 62. factu optimum, peſſimum. H. 2: 39
facienda pericula. 16: 19
faces. 2: 81 | 3: 4 | 13: 39 | 14: 30, 45 | 15: 37, 38. H. 1: 24, 66. H. 2: 21, 35, 95. H. 3: 33, 47, 71, 84. H. 4: 60. O: 40
faceſſere. 16, 34. periculum *alicui*. 2: 74. H. 4: 43
faceſſit. 6: 30
facetias. 14: 1
facetiis. 15: 34, 68
facetiæ aſperæ acrem *ſui* memoriam relinquunt. 16: 68
facetiæ militares. 1: 23
facetiarum acerbarum memoria in longum. 5: 2
facetiis inſectari *aliquem*. 15: 25
facibus. 12: 26, 67. H. 3: 30
facie. 4: 63
faciem. 2: 27 | 6: 28. H. 5: 23. A: 38
facies, *pro ſpecies*. H. 3: 68
facies belli. H. 1: 85. belli civilis externique mixta. H. 4: 22
faciem eloquentiæ, non imaginem præſtare. O: 34
facies laborum nova. H. 3: 70
facies litoris. 14: 8
facies loci. 4: 67. pacis. 13: 38, pugnæ. H. 2: 42. ſtagni H: 5: 23
facies ſæva ac deformis. H: 3: 83
facies ſolitudinis ſervanda, *ne aperirentur qui clam auſcultabant ad fores*. 4: 69. facie conſilii. H: 2: 54
facies locorum. 14: 10
facile. 1. 68 | 4: 28 | 12: 24. H. 1: 69. O: 18
facilis capeſſendis inimicitiis. 5: 11. innibus. 2: 27
facile & libenter credere. A: 44
facilior inter malos conſenſus ad bellum. H. 1: 34
facilius univerſi impelluntur, quam ſinguli vitantur. H. 2: 75
facilitas. 6: 14. auctoritatem deminuit. A: 9. faſtidium patit. 11: 26
facilis. 2: 33 | 11: 25 | 14: 23. H. 1: 26 | 2: 6 | 16: 19. H. 2: 17. A: 21 | 4: 2 | 14: 4 | 15: 15. H. 1: 19, 76, 79. H. 3: 49. H. 4: 28. A: 15 | 3: 8 | 5: 2, 11. H. 2: 63. H. 4: 39. A: 40

F

facilior. G: 5
facilitas. 11: 28. H. 1: 12. G: 21 | 2: 65 | 11: 12, 26 | 12: 61 | 14: 47, 62 | 15: 17 | 16: 2. A: 6. G: 26
facinora. 3: 50 | 6: 6 | 11: 31 | 13: 14
facinore. 4: 1, 52 | 16: 23. H. 1: 50. H. 2: 74. H. 3: 51
facinus *in bonam partem*. 3: 22. *in malam*. 15: 49
facinus auſi pauci, plures voluerunt, omnes paſſi ſunt. H. 1: 28
facinora ipſis qui faciunt in ſupplicium vertunt. 6: 6
facinorum recordatio nunquam timore vacua. 15: 36
facinori. 12: 4 | 14: 3. 4. H. 3: 59
facinoribus. 12: 8 | 16: 13. H. 1: 50
facinoribus. 2: 66 | 4: 3 | 11: 2 | 13: 20 | 14: 7 | 15: 49. H. 1: 23: 24
facinorum. 4: 11. 12: 51 | 14: 62. H. 4: 48, 72
facinus. 3: 16, 8, 45 | 8: 18 | 4: 45 | 11: 34 | 12: 66 | 13: 17: 44 | 14: 8, 10 | 15: 67, 74. H. 1: 44, 72. H. 2: 85. H. 3: 25, 25, 72. H. 4: 25, 34, 59. A: 23
factio Arminii. 1: 58
factiones. 11: 16
factiones patrum. 3: 27: procerum. O: 36
in factiones ſcindi. H. 1: 13
factitare. 6: 18. carmina. 14: 48, 12 | 16: 14, 28. delationes. H. 2: 10. eadem. 1: 59
factiones. 4: 21. H. 1: 13. H. 5: 12. O: 36. A: 12
factitata. 6: 39
factitatum. 13: 14 | 18: 24
factitavit. H. 2: 10. 1: 59 | 14: 48
factus eſſet: 1: 40
facultas. 6: 5 | 14: 16 | 15: 51. H. 1: 84. H. 4: 65 | 11: 34 | 14: 5. H. 1: 38. O: 7, 8
facultas. O: 1. incidit. 6: 30
facultatem præbere criminantibus. 4: 41
facultate continetur eloquentia. O: 33
facunde. 1: 39 | 12: 98
facundia. 11: 6 | 15: 26 | 16: 2. H. 2: 80. H. 3: 10. G: 11
facundus prave. 1: 53
facunde miſerari. 1: 39
facundia compta. 6: 15. *hac* violentiâ præcipitata. 3: 19. vetus. H. 4: 68
facundia. 3: 34 | 13: 3 | 16: 4. H. 1: 69 | 15. 48. H. 4: 73
facundiſſimus. 3: 66
facundus. H. 1: 8
Falanius. 1: 73
falces *ad oppugnationem*. H. 3: 27
fallaces. 4: 33
fallax amicitia. 16: 32
fallaces campi. 1: 61
fallaciæ. 12: 4
fallacibus. 1: 61 | 14: 6, 56 | 6: 11
fallax. 14: 21. H. 1: 22
fallo. H. 1: 24 | 3: 10. H. 2: 7, 34 | 11: 12. H. 3: 56. H. 1: 58 | 2: 66. H. 2: 8. H. 3: 41. H. 5: 22. H. 1: 75
fallere, *latere*. H. 2: 98
fallit conſpiratio, *pro latet*. 15: 66. impetus militum. H. 2: 7. nihil. H. 2: 34. moles cognitionis. 3: 10. fefellerunt ea Mucianum. H. 3: 33.
fallit, *decipit* acies lunæ ſplendor. H. 5: 23
fallere Jovem, *ſeu pejerare*. 1: 73
fallendi artes. H. 3: 73
fallere. H. 3: 34 | 13: 1. H. 3: 23. G: 16
falli. 6: 30 | 12: 40 | 11: 24. H. 1: 30
falſus accuſator. 12: 59
falſus Nero. H. 1: 2
falſi, *pro* diſſimulantes. 1: 7 | 3: 5
falſi in amore odia non fingunt. 6: 44
falſa mulier. 13: 13
falſi intelligens. 12: 25
falſum renidens vultu. 4: 60
in falſum aucta. 3: 16. jacta tela. 4: 10
falſa ſimulationum. 6: 45 quanto magis falſa erant quæ fiebant, tanto plura faciebant. H. 1. 45
falſa tempore ac ſpatio vaneſcunt. 1: 82
famæ adverſa. H. 1: 73. H. 4: 51. ambigua. H. 1: 50. aucta ab hoſtibus. 11: 40. augenda. H. 3: 54. conſtans. H. 1: 66. crebreſcens. H. 4: 12. credula. H. 1: 34 flagitioſiſſima. H. 1: 31. improſpera. H. 2: 50. læta, ſiniſtra. 11: 19. major. H. 4: 84. militaris. 16: 15. H. 2: 76
fama pallens. O: 13. proſpera. H. 1: 14. ſeneſcens. H. 2. 24. ſiniſtra. 6: 32. H. 3: 51
fama in poſteros pulcherrimum præmium. 12: 6. in novis cœptis validiſſima. 13: 8 | 15: 59. H. 2: 20. ex ſpatio temporis & itineris interjecti facile movetur. 14: 58 augetur otio credentium, *ibid.* ipſa diſſimulatione famæ creſcit fama. A: 18. ſupprimendo. H. 1: 17. ipſo ſpatio gliſcit. H. 2: 83 *multum valet in bello*. H. 5: 10
fama quieſcentibus eadem. G: 35. haud ſemper errat fama. A: 9
fama de ignotis major. A: 23. *hoc* unum Poëtis pretium. O: 12
ſua fama ſatis laudat antiquos. O: 24
famæ malæ avidus. 2: 18
famæ inania non pertimeſcenda. 2: 76
præcipuum alimentum famæ, coërcere velle ſermones hominum. H. 2: 96. mos cuncta in majus credere. 3: 44
magnitudo famæ exitioſa. 3: 55
contemptu famæ contemnuntur virtutes. 4: 38
famæ impetus. A: 39
famæ etiam boni ſæpe indulgent. A: 9
famæ inſtandum. A: 18
famæ nomen *ſuum* inferere. O: 10
famam circumdare *alicui*. O: 37. ferre. 15: 62. ingredi. O: 11. petere. 11: 64
famam ſui prævenire. 11: 4. eam prævenire & relinquere. 2: 39
famam quærere, interpretari. A: 40
magnam famam, & magnam quietem nemo aſſequitur. O: 41
ad famam proferre. 16: 18
contra famam ſui. 11: 49
ob famam, ſilentique anxia perferre. H. 4: 58
fama ſui frui. 1: 13
famâ magis quam vi ſtant res. 6: 30
fama quam pugna plura exterrere. 13: 37
famâ profligare bella. G: 13
fama militari celebra a ſecu- ri 25. H. 1: 5
ex fama magna periculum. A: 5
fames in prodigium accepta. 12: 43. in caſtris ad Vetera. H. 4: 60. Uſipiorum. A: 28
famem propulſans. 14: 24
famem. 13: 55 | 14: 24 | 15: 11. H. 1: 73. H. 4: 35, 59, 76. H. 5: 4, 11. C: 23

fames. 12: 43 | 14: 38. H. 1: 86
familia. 1: 55 | 2: 27, 37, 85 | 3: 30, 72 | 4: 7, 61 | 6: 15, 57, 32, 49 | 12: 1, 10, 12, 68 | 13: 9, 12, 17 | 14: 22, 41 | 15: 21. H. 1: 48, 49, 52. H. 3: 62, 67. G: 15. A: 31
familia *ferox*. 2: 35 | 3: 14 | 14: 42, 44 | 16: 18. H. 4: 2. A: 31. tota ob necem domini interfecta. 14: 45. Blæſ. 15 23
familiæ Senatorum. H. 1. 89
familiarum multitudo. 4: 27. numerus & nationes. 3: 53
familia, *domus* Æmilia. 6: 24. Caſſia. 12: 12 communis. 12: 2. Coſſutum. 15: 22. Lutatia. H. 3: 15. Servorum. H. 1: 49. Tuberonum. 12: 1
familiæ majorum & minurum gentium. 11: 25
familiæ turmam aut cuneum faciunt apud Germanos. G: 7
familiarum adjectiones. H. 1: 78
familiæ. 1: 4 | 2: 65 | 3: 24, 29, 35, 69 | 4: 33 | 13: 54 | 14: 43 | 15: 2, 31 | 16: 18. H. 1: 16, 80. H. 2: 3. H. 4: 15. G: 7, 10. G: 22, 28
familiam. 1: 3. 8. 23 | 5: 51, 43 | 5: 1 | 6: 51 | 12: 2, 26 | 14: 42 | 16: 26. H. 2: 48. H. 3: 66. H. 4: 1. G: 15, 32
familiaris 14: 21 | 16: 17 | 2: 38 | 4: 15 | 6: 16 | 11: 7 | 12: 5 | 15: 60 | 13: 1 | 11: 53, 55, 60. H. 2: 80 | 3: 10 | 1: 13 | 24: 15 | 6: 17 | 11: 49 | 15: 43 | 16: 20. H. 4: 39. O: 9
familiaris res, *vide res fam.*
familiares curæ. 1: 7. pecuniæ. 4: 15
familiaritas. 14: 18
familiaritas. 3: 8 | 6: 32 | 13: 46 | 14: 4 | 15: 50. H 1: 46 | 14: 58
familiarium. 1: 57 | 6: 10 | 14: 5, 22 | 16: 18
familiarum. 1: 26 | 3: 53, 76 | 4: 27 | 11: 7, 13, 25 | 14: 42. H. 2: 78
familias. 2: 52 | 3: 6 | 11: 25, 24 | 15: 48
familiis. 2: 54 | 14 | 44. H. 1: 90
Famiſulanus Vectonianus. 1: 1 7
famoſus. 6. 47. H. 5: 2 | 3: 71 4. H. 2: 97 | 15: 13. H. 1: 10
famoſus, *infamis* Proconſulatur. H. 2: 97. vir ſecundis adverſiſque *multa fama*. H. 1: 10. famoſa mors. H. 3: 38
famoſi *infames* delationibus. H. 4: 42. libelli. 1: 72
famoſi. 6: 30 | 1: 72 | 1: 25
famulatus orbis terrarum. A: 38
fanatica multitudo. H: 2: 61
fanaticum agmen. 14: 30
fanum Fortunæ. H. 3: 50
fanum. 15: 41
fas armorum. H. 4: 58. gentium. 1: 42. patriæ 2: 10
fas nefaſque. H. 2: 56
fas & beneficiorum memoria cedit in ſervili animo. 15: 54
fas habere. 14: 30
fas. 1: 10, 19, 77 | 2: 10 | 3: 17 | 13: 15. H. 1: 44. H. 3: 5, 13, 51 H. 4: 67. H. 5: 13. G: 6: 9. A: 46. O: 26, 28, 56
faſcem. 13: 35
faſces verſi 3: 2
faſces. 1: 10 | 3: 2 | 13: 9
faſcia. 15: 57
faſtidia. 11: 36
faſtidire. O: 8
faſtidio *eſſe*. Hiſt. 2: 57 O: 18
faſtiditi oderunt. H. 2: 68
faſtidio eſſe. H. 1: 7
faſtidita. H. 1: 51 | 15: 8
faſtidium. 11: 26. H. 2: 77. O: 19
faſtidiunt. O: 23
faſtigium equeſtre. 4: 40. pop. Rom. pulcherrimum. 3: 73
faſtigium. 2: 84 | 3: 29, 56 | 11: 58 | 14: 54 | 12: 64 | 14: 47, 61. H. 1: 15. H. 3: 11 | 1: 14 | 6: 32 | 11: 10 | 12: 42 | 13: 17 | 15: 8, 65, 74. H 3: 71
faſti adulatione fœdati. H. 4: 40
faſtis nomen eximere. 3: 13. radere. 3: 17
faſtus: 4: 74 | 24 5
fata. H. 4: 57
fatalis. 12: 21 | 1: 39 | 5: 4 | 11: 26 | 15 61. H. 4: 14
fatalis dies. O: 13. ignavia. 15: 61. motus. 5: 4. vecordia. 11: 26. fatale. 12: 64. fataliter. H. 1: 50. H. 1: 71
fateri. H. 5: 25. O: 7, 25. O: 32 | 15: 44 | 15: 13. H. 4: 31 | 6: 8. O: 2. 11: 3
fatentes. 1: 44 | 11: 38
fateor. 15: 73. H. 5: 4. O: 10: 21 | 1: 58 | 3: 54. H. 2: 76 | 2: 13 | 1: 13 | 4: 78 | 6: 6 | 14: 62 | 15: 10. O: 17 | 6. 26 | 11: 1. H. 4: 41 | 14: 62 | 15: 56. O: 25
fatidicas virgines. H. 4: 61
fatigabat inopia aquæ. H. 5: 5. tegens ira cœleſtium. H. 4: 84
fatigare Deos. H. 1: 29. dextram oſculis. 15: 71. lacrymis *quem*. H: 3: 35
fatigari fatigationibus *alicujus*. H: 4: 4. labore, ſævitia. H. 1: 46
fatigare. H. 4: 73 | 4: 49 | 15: 50. H. 2: 84. H. 4: 35, 84
fatigabatur. 1: 4 | 4: 6. H. 4: 48
fatigo, as. 16: 16. H. 1: 16. A: 33. H. 2: 39 | 1: 68. H. 4: 42
fatigatio. H. 2: 60
fatis. 2: 73. H. 2: 69, 82. G: 33. A: 13
fatiſcere. 3: 37 | 14: 24
fatiſcere copia. 6: 7. manibus neſciis. 16: 5
fatiſcit ſeditio. H. 3: 10
fatiſcunt accuſatores. 3: 38
fati lex occulta. H. 1: 10
fato fungi. 11: 2 | 14: 12. obiæ. 14. 62. propera mors. 14 3.
fato an forte volvantur res. 6: 22. aliquid accidit. H. 5: 38. diſparci. H. 3: 84
quæ fato manent, quamvis ſignificata, non vitantur. H. 1: 18
fato acta, quæ militum diſcordia eveniſſent. H. 4: 72
fatis nihil arduum. H. 2: 82
fata ſcrutari. 16: 14
fato. 1: 3, 55, 65 | 2: 42, 71 | 3: 50 | 4: 20 | 6: 10, 46 | 11: 2 | 13: 47 | 14: 12, 14, 47, 62. H. 3: 1, 84. H. 5: 10
fatorum. H. 1: 22. H. 5: 13
fatum majus *fortuna amplior*. 16: 5
fatum, *mortem* excipere. A: 45
fatum. 6: 22. H. 4: 26. A: 42. O: 17
fauces *loci*. 14: 34. jam exanimis laqueo vexat. 6: 40
fauces novacula ſecare. H. 1: 72. obſidere. 5: 9
faucibus demittere. 12: 62. in ſe tumeſcentibus obire. 14: 51. adſtrictis trahi. 4: 70
fauces. 4: 10 | 14: 34
faventes comitatem bonitatemque vocant &c. H. 1: 52
faventibus. H. 1: 13. O: 34
Faventinus Claudius. Hiſt. 3: 57
Favonii. 16: 22

Favonius *ventus*. 4: 67
favor in Verginium cuicumque alii profuturus. H. 1: 53. militum per bonas artes haud ſpernendus. H. 1: 17
favorabilis civitas. O: 7. in ſpeciem oratio. 2: 37
favor. 1: 7, 13 | 2: 44, 56, 77 | 11: 21 | 13: 10. H. 1: 19. H. 2: 29, 72. H. 3: 44. H. 4: 81. A: 39. O: 29
favorabilis. H. 2: 97 | 2: 37 | 12: 6. O: 7
favore. 2: 73 | 14: 26, 51, 58 | 1: 48, 59. H. 1: 6, 34. H. 2: 17, 30: 8. H. 3: 43. H. 4, 80. G: 33
favorem. 1: 52 | 2: 42 | 13: 15 | 14: 13 | 15: 53. H. 1: 21. H. 3: 58
favoris. 3: 31 | 4: 12
fauſtus. H. 2: 74. H. 4: 53 | 1. 35 | 4: 9
Fauſtus Annius. H. 2: 10
Fauſtus Sylla. 12: 52
fautor. H. 2: 92 | 16: 22 | 4: 60 | 12: 1 | 13: 25, 28
fautorum. 1: 77
feciales. 3: 64
fefellit. H. 2: 98. H. 3: 53 | 1: 73 | 1: 47 | 4: 45 | 6: 50 | 13: 13 | 15: 66. H. 5: 26
felix Antonius. 12: 54. Judææ procurator. H. 5: 9
felix Sextilius. H. 3: 5. H. 4: 70
Feniſſa. 16: 1
Fenius Rufus præfectus annonæ. 13: 22. Prætorio. 14: 51. imminuitur à criminantibus, 14: 57. conjurat in Neron. 15: 50, 53. conjuratos ferociter urget. 15: 18. Senecam interfici patitur. 15: 61. à quibus nominatus. 15: 66: interficitur. 15: 68. ejus amici puniti. 16: 12
Feniſſa Dido. 16: 1
Fenni. G: 46
Fennones. G: 46
fera. G: 23 | 12: 13
feralis. H. 5: 25
ferre. 1: 42 | 14: 59. H. 5: 16. O: 13, 39
ferarum. 13: 32 | 15: 44. H. 2: 88, 94. H. 4: 22. G: 17, 46
feras *nom.* 13: 57 | 15: 37. G: 17
fero *verb.* O: 3 | 11: 6. O: 10, 20. H. 5: 4
ferax. G: 5
fera 14: 8. H. 4: 60. O: 16, 20, 31, 39
feraces belluarum ſaltus, 4: 72
feralis annus. 4: 64. exercitus. G: 43. introitus. H. 1: 37. veſtis. 14: 30. urna. 3: 1
ferale bellum. H. 5: 25
ferales reliquiæ. 2: 75. tenebræ. 2: 31
feralia ad ſepulturam pertinentia. 1: 62
ferarum imagines pro ſignis. H. 4: 22. pellibus amicti Germani. G: 17. tergis contecti Chriſtiani. 15: 44
feris objectus Mariccus. H. 2: 61
fera animalia clauſa virtutis obliviſcuntur. H. 4: 64
ferebant. 4: 58, 64 | 6: 26, 47 | 12: 7 | 16: 5. H. 2: 66. H. 2: 7. H. 4: 78
ferri. 1: 57 | 3: 4 | 13: 57. H. 1: 67. H. 4: 29. O: 12 | 2: 54 | 4: 3 | 12: 21, 65 | 13: 14, 43 | 15: 45, 50. H. 2: 64. H. 3: 6, 67. H. 4: 39, 61. O: 19
ferebat 2: 23 | 3: 42 | 11: 37 | 15: 8, 35, 72. H. 2: 1, 26. H. 4: 10, 85
ferendus 1: 19 | 12: 11. H. 3: 10 | 14: 4. H. 2: 79 | 2: 6 | 1: 8
ferens. 1: 2, 56 | 2: 43. H. 2: 65, 72. H. 4: 13. O: 39 | 15: 46. H. 4: 47. H. 2: 8. H. 5: 6. H. 1: 41
Ferentanum oppidum. 15: 53
ferentarius miles. 12: 35
Ferentinum municipium. H. 2: 50
feriæ Latinæ. 4: 36 | 6: 11
feret 14: 43
feri. 14: 8 | 15: 67
feriæ. 4: 36 | 6: 11
feriendi ſtudio deregi. O: 26
feriendi. H. 4: 29. O: 26
ferimus. H. 3: 20
ferina caro. 2: 13
ferire. H. 4: 43. A: 36. H. 1: 41 | 1: 35
feriri. H. 3: 56
feritas. G: 46. H. 1: 41. G: 43
feriiur. 14: 44
fermentum. H. 5: 4
fero. 14: 34
ferox 1: 3 | 12: 20. H. 1: 35, 68. H. 5: 15 | 4: 22. A: 8
ferocia. 2: 25, 43. H. 1: 79. H. 2: 66. H. 3: 31. H. 4: 19, 68, 71. H. 5: 11: 18. A: 37
ferocia virtus militis. H. 2: 76. ſubjectorum. A: 31
ferocia *adject.* 2: 78 | 4: 27
ferociter edere mandata. 15: 5
ferox legio. H. 2: 43
ferox animi. 1: 32, linguæ. H. 1: 35. ſcelerum. 4: 12. ſecundis. H. 3: 77. adverſus pericula. H. 3: 69
feroces ante diſcrimen. H. 1: 68
ferociſſimi *fortiſſimi*. H. 2: 24
ferociæ. 13: 21. H. 2: 76. A: 21
ferociam. 1: 12, 45 | 2: 17, 72 | 12: 19 | 13: 33 | 13: 2, 42 | 15: 68. H. 3: 45
ferocior. 12: 10. H. 4: 28. H. 2: 45
ferociſſimus. 3: 47 | 1: 2 | 3: 40. H. 5: 15 | 4: 47. H. 4: 64
ferociter. H. 2: 29. H. 4: 57
ferocius. 4: 46 | 12: 21, 44. H. 5: 2. A: 37
Feronia. H. 3: 76
ferox 2: 64 | 14: 25. H. 1: 51, 59. H. 2: 43, 63. H. 3: 77. G: 32. A: 27
ferramenta. G: 30
ferratas portas. H. 4: 29
ferrari cataphracti. 3: 45 | 3: 46. obices. H. 3: 30
ferre. 1: 46 | 2: 39 | 4: 24, 48 | 12: 4 | 13: 36 | 14: 1 | 15: 60. H. 5: 23. A: 10. O: 37
ferreus. H. 2: 22. H. 1: 79. G: 31
ferrent. 2: 13 | 14: 20 | 15: 53. H. 3: 3
ferret. 1: 20 | 2: 75 | 3: 15 | 3: 52 | 6: 49 | 1: 2, 64 | 13: 39. H. 1: 30. H. 2: 44. H. 3: 39
ferri. *verb.* 16: 17. H. 5: 19. O: 10
ferri *nom.* 1: 93 | 3: 43. H. 3: 47. H. 3: 6. G: 45, 46
ferro. 2: 32, 48, 51 | 2: 14 | 3: 29 | 4: 22, 50 | 6: 2, 42 | 11: 5, 22: 23 | 12: 47 | 13: 25, 44 | 14: 3, 9, 11, 38, 62 | 15: 60, 63 | 16: 12. H. 1: 2. H. 2: 32. H. 3: 10, 70, 73. H. 4: 20, 32. H. 5: 6. G: 6. O: 34
ferrum. 1: 23, 43 | 5: 4 | 6: 9 | 11: 38 | 12: 47 | 13: 44 | 14: 3, 17, 36 | 15: 31. H. 2: 88. H. 4: 59, 76. G: 6, 40, 43
ferrum *gladius*. 1: 35, 43. demiſſum in pectus. 4: 50. ſtrictum. H. 3: 10
ferrum diſtringere. 14: 8
ferro ſe tranſigere. 14: 9
ferrum pro pugione. 15: 55, 74. H. 2: 49. pro armis. 4: 46
ferri vim pavet balſamum. H. 5: 6
feri. A: 12
fertilis. 12: 63
fertur. 2: 40 | 6: 48. H. 2: 15. A: 29
fervidus. 14: 24 | 15: 79

ferunt, *dicunt*. 6: 21 | 21: 18, 31. non occulte. 4: 40. ſecutam vocem. 2,1 23. ſe dignos. G: 31
ut ferebat. 15: 8
ferebat ſe timuiſſe. H. 2: 26
ferebant. 4: 56 | 6: 26. H. 4: 78
ferre *evenire*, ſi ita ferret. 3: 15. H. 2: 44. *abducere*, tulit me longius reputatio morum. H. 2: 28
ferre arma ad ſervitium ſuum. 4: 48. avum Auguſtum præferre. 15: 35. auxilium. 5: 41. corpus. H. 2: 49. cauſſam. H. 2: 1. crimina. 12: 4. decus cui. 15: 29. dolorem. 2: 84. famam 15: 62. gloriam. H. 1: 57. honeſtum exemplum. 16: 33. imperium ad quem. H. 2: 79. infamiam, periculum. 14: 22. mœſta & miſeranda. 6: 49. moras. H. 4: 55. opem. 6: 17, 24, 43: O: 5. plus decoris flagitii. 6: 34. præſidium, ſalutem, metum, terrorem, *ibid.* preces cohortium. H. 2: 58. primas. 14: 21. ſalutem. 11: 41. ſemet ſocium imperii. 12: 37. quem. H. 2: 72. Conſulem: 1: 2. magiſtrum cujus. H. 4: 10. ſolatium. 4: 66. ſol. mortis. A: 44. caſtra quem. 55: 53. fama quid. 25: 2. laudibus quem. 4: 34. H. 3: 3. rumoribus quid. 15: 46. ambitioſe, muliebriter. A: 28. ingrate H. 1: 52
ferre agereque cuncta. O: 8
ferre hæc, perferre, referre. 15: 60
ferri ad pugnam. H. 4: 29. ira in quem. 4: 3
ferrur. H. 5: 4
ferebatur. 13: 43 | 15: 45 | 15: 50. H. 4: 49
ferum. 14: 4
feruntur. H. 5: 6
fervor. 13: 16
feſſus, 1: 1, 46 | 4: 52 | 14: 33 | 15: 38. H. 1: 12. H: 3: 67. H. 3: 22 | 3: 59 | 2: 72 | 6: 46 | 21: 24. H. 3: 26. 28 | 3: 1, 21 H. 2: 40. H. 3: 18 | 1: 13 | 2: 29, 42 | 12: 39 | 14: 54 | 16: 4. H. 3: 85
feſſus ætate, valetudine. 16: 13. certaminibus injuriis. 2: 54. hieme, inopia. H. 3: 56: oneribus, 2: 42. ſenio. 2: 41. vulneribus. 4: 73
feſſa ætas. 1: 45 | 3: 59 | 14: 53 | 15: 38. H. 1: 12. H. 3: 67. mens. 4: 52
feſſo corpore. 6. 46
feſſi bello. H. 5: 16. valetudinibus. H. 3: 2
feſſæ res. 2: 50
feſſas. 2: 5, 54 | 4: 73
feſſi. 3: 63 | 12: 13 | 16: 13. H. 2: 24, 94. H. 4: 34
feſſis. 1: 35. H. 4: 20. H. 5: 16
feſſos. 6: 44 | 12: 63. H. 2: 26. H. 3: 2, 56. H. 4: 17
feſſus. G: 40 | 1: 50 | 2: 69
feſtinare 6: 50. H. 2: 82 | 11: 77 | 6: 29 | 16: 15. H. 2: 33
feſtinans. 15: 38
feſtinante. H. 2: 79
feſtinans. H. 1: 27 | 2: 7. H. 2: 7
feſtinare cædes, cruces, ignes, patibula. 14: 33. comitia. H. 3: 55. in ſe mortem. 4: 28. ſine modo pleraque. H. 1: 76
feſtinari cuncta. H. 2: 82. præmia belli. H. 3: 37
feſtinantur virgines. G: 20
feſtinato exitu clementiam victoris quærere. H. 2: 48
feſtinata exactio. H. 1: 90
feſtinatum prælium. H. 3: 15. H. 4: 67
feſtinati delectus. H. 2: 57
feſtinata judicia. 15: 71
feſtinandum ad opprimendam conjurat. H. 1: 33
feſtinatione nil tutius in diſcordiis civilibus. H. 1: 61. compoſitius cuncta, quam feſtinantius agere. 15: 3
feſtino. 2: 70. H. 3: 55. O: 29 | 11: 2
feſtinatus. 1: 52. H. 1: 90. A: 44 | 3: 64 | 6: 44 | 6: 40. H. 2: 57
feſtinatio. 3: 66. H 1: 67. H. 3: 50 | 12: 51. H. 1: 62. H. 3: 25, 52, 78. A. 36 | 13: 27. H. 2: 31. H. 3: 2 | 16: 2
feſtinatione & inertia valeſcunt. 2: 39
feſtinatur. 12: 25
feſtinavit. 1: 6 | 4: 28. H. 1: 76
feſtino. O: 3
feſtis. 1. 65 | 5: 4 | 13: 15. H. 3: 83
feſtus dies. 3: 9 | 14: 13
feſtus. H. 4: 50 | 14: 4
Feſtus præfectus cohortis. H. 2: 59
Feſtus Martius. 1: 50
Feſtus Valerius. H. 2: 98. H. 4: 49
feſtus dies. 2: 32
feſta plebs. 2: 69
feſti dies Saturno. 13: 15. H. 3: 78. dies inter feſtos relatus. 13: 41
feſti lætique ritus. H. 5: 5
feſtæ voces. 12: 69
feſtus. 15: 50
fex quotidiani ſermonis: O: 32
fibris. 14: 30. H. 2: 3
fibula. G: 17
ficta. 1: 6, 46 | 2: 65 | 4: 36 | 6: 47 | 15: 45. H. 3: 78 | 5: 4
fictilia. H. 2: 48
fictis. 3: 37 | 12: 41 | 15: 19. H. 2: 50. H. 3: 57. O: 31
fictus. 2: 67 | 6: 9 | 16: 4. A: 40
fida. 1: 52 | 11: 19, 24 | 12: 15, 31. H. 1: 64, 87. H. 2: 32. 92. H. 3: 46, 57. G: 41. 14: 4: 67. H. 1: 52. H. 4: 57
fide. 1: 55 | 2: 9, 63: 78 | 3: 16. 47 | 4: 12, 59 | 12: 30, 41 | 13: 20, 34, 54 | 15: 20, 64 | 16: 2, 6. H. 1: 51: H. 2: 7, 9, 20, 98. H. 3: 58, 54: 73. H. 4: 28, 69. A: 10, 32, 33: 42. O: 10
fidebant. 3: 60 | 4: 56
fidebat, 3: 56 | 11: 13 | 15: 58
fidei. 1: 12, 30, 41, 43, 58 | 2: 1 | 3: 49 | 4: 34. H, 3: 50. 57. G: 28. O: 31
fideliſſimum. A 29
fideliſſimum adpulſu oppidum. 3: 1
fidelior. 15: 67
fidem. 1: 8, 34, 35, 72 | 2: 24. 40: 42 | 3: 62 | 4: 9, 47 | 6: 57 | 11: 6, 17 | 12: 24, 36 | 13: 15, 21, 31, 37 | 15: 11, 37, 58, 59. H. 1: 1, 9, 14, 26, 30, 39, 87. H. 2: 75, 101. H. 3: 6, 33, 41, 65. H 4: 18, 2. 60, 66, 86. G: 3, 37. A: 1, 12
Fidena. 4: 62
Fidenæ. H. 3: 79
fidens animi. 4: 59
fidens. 1: 58. H. 1: 36. H. 4: 70 | 4: 59
fidenter. H. 3: 9
fidere. 2: 66. H. 3: 63 | 4: 59. H. 3: 43
fides. 1: 70 | 2: 12, 68 | 3: 11, 12 | 6: 24, 37. 43 | 13: 5 | 15: 50. H. 1: 3: 12, 30, 56, 71. 75 76, 87. H. 2: 3: 5: 6, 81 21, 33, 72. H. 3: 9, 61. H. 4: 34, 60, 85. H. 5: 26. G: 39, 45. O: 12
fides affecta. H. 3: 65. afflicta. H. 1: 88. concuſſa. H. 5: 25. fluxa. H. 3: 48. militaris continenda. H. 1: 9. obſtinata. H. 5: 5. refecta. 6: 17. ſolida non coaleſcit inter vi-

ctores victoſque. H. 2: 7
fidei auctoris negotii ſpectata. 16: 2. auſpiciorum. G: 10
fidei ſervorum contumax. H. 1: . ſervorum fluxa. H. 4: 23. cujus ſluxa. H. 1: 95. quæſtu corrumpitur. 1: 6. inter præcipua animi humani bona. H. 1: 15. non demenda vulgatis. H. 2: 50. conſtat, manet. H. 2: 96. metu infringitur. H. 3: 42
fidei pactorum in libidine victoris: H. 3: 66. in te prava pervicacia non eſt fides. G: 24
fidei crimen. H. 1: 71. graviſſimum inter deſciſcentes. H. 1: 59
fidei obſtinatio. H. 3: 39. adverſus violatores fidei nullæ inſidiæ degeneres. 11: 19
fidem artis corrumpere. 6: 12
fidem habeto 6: 9. minuere. 6. 7. trahere. 6: 10. militum invocare. H. 2: 9
fidem proſelitis nec amore quiſquam & ſine odio dicendus. H. 1: 1
fidem ſub patrocinio perfidiæ latentem abſolvere. H. 2: 60. mutare. H. 3: 30. legionum convellere promiſſis. H. 4: 30. omnium implere. H. 2: 78. in fidem accipere. 3: 73| 12: 1. H. 3: 17|12: 27. H. 1: 37
ob fidem famamque omnia perferre. H. 4: 38
per fidem. O: 3. fide meliore. H. 3: 1.
in fide manere. H. 3: 70
fidi. 4: 8
fidiſſimus. H. 3: 41. H. 1: 76| 3: 46. H. 2: 9. H. 3: 40. H. 4. 83|4: 66|3: 8. H. 2: 41. A: 14
fidus. 13: 37. H. 3: 13|1: 57| 6: 31|2: 8, 40 13. 55. H. 2: 31, 70. H. 3: 15, 42, 58, 62, 66. H. 4: 27
fiducia nimia. A. 37
e fiducia tarditas. H. 2: 11
fidus mons nivibus. H. 3: 6. pons. 15: 15
fidi. H. 1: 66
fida oratio. 1: 58. potentia. H. 2: 92
fidum conſilium. 15: 28
fiducia 1: 63|3: 13|4: 2|13: 39|13: 10. H. 2: 4, 77. H. 3: 15. H. 5: 20. A: 14. H. 3: 2|11: 8|13: 31. H. 1: 76. H. 2: 66. H. 3: 9. A: 12 3: 37
figere. 2: 17|3: 57. H. 4: 63| 3: 63 A: 45|3: 65. G: 46
figura. A: 46|11: 14
figuratur. G: 9
filia. 1: 12, 57|2: 43, 86|3: 6|4: 19|6: 37|12: 5, 35, 36, 47|13: 14|15: 53|16: 10, 30, 34. H. 1: 13, 47. A: 6, 44
filiæ. 1: 58|3: 24, 29|4: 53| 3: 37|12: 34|14: 31|16: 31|A: 43, 45, 46|14: 33 2: 86|12: 6, 7|14: 31, 35
filiam. 1: 53, 68|2: 51, 57|3: 8, 25, 37|4: 40|6: 19, 20|12: 2, 46, 58|13: 32, 41|15: 23, 30|16: 11 30. H. 1: 71. H. 3: 78. H. 4: 79. A. 9
filii. 1: 58|2: 42|3: 2, 16, 31| 4: 4|5: 1 6: 10|12: 41, 47, 66|13: 13, 21|14: 1, 5. H. 2: 64. H. 3: 67|2: 37|3: 15| 11: 13, 21. G: 10
filiis. 1: 82|1: 26, 47|2: 13, 57|3: 8|12: 2, 38|15, 19. H. 2: 74. G: 2. A: 21
filio. 1: 59, 71|2: 44, 45, 57, 64|3: 8, 16, 17, 29, 68|4: 7, 11, 21, 25, 28|6: 12, 46| 11: 8|11: 9, 26, 45, 64, 69 13: 13. 21: 37, 43|14: 1, 6, 8|15: 28, 71|16: 8. H. 1: 75. H. 2: 12, 59. H. 3: 66. H. 4: 3, 33, 51, 52, 61
filium. 1: 3, 24, 25, 28, 42, 42, 43, 45, 57, 69, 71|2: 10, 52, 56, 57, 67|3: 12, 17. 64
filius patris ſui juſſa detrectare non debet. 3: 17. patrem accuſat. 4: 28 in effigie. H. 3: 15. interfectus à patre. 13: 37
filia Neronis diva. 15: 23
filii pro filio & filia. 1: 18
filii familiarum in mortem parentum pecuniam mutuantes. 11: 13
filius. 1: 3, 14, 19, 42|2: 3, 46, 76|3: 62, 74|4: 3, 16| 5: 9|6: 49.|11: 16|12: 31, 44|13: 7
fimo G: 16
fine. 1: 31|2: 39, 41|3: 30, 49, 53|4: 19, 61|5: 6|6: 14, 17, 19|13: 6, 24|14: 28|15: 47, 63. H. 3: 19, 75. H. 4: 8, 60. A: 33
finem. 1: 17, 35, 52, 78, 80|2: 14, 21, 27, 42|4: 38, 50, 58|5: 10|6: 11. 22, 26, 29, 40, 45|11: 52, 63|14: 9, 38, 47, 52, 64|15: 50|16: 6, 26. H. 1: 50. H. 3: 62, 78. H. 4: 3, 18, 43, 34, 63. H. 5: 41. A: 12, 33, 35. O: 22
fines 1: 79|2: 62, 64|12: 19| 13: 7|14: 43. H. 4: 37. H. 5: 1: 6
fingere aliquem vivere, ſcire ſe gnem. H. 2: 8
fingens læta falſis ingraveſcit. H. 5: 54
fingere. 3: 10|14: 58|16: 2| 1: 42. H. 4: 54. H. 1. 21| H. 4: 4. H. 2: 1, 54|6: 51. H. 1: 51|2: 71
fingo. 6: 43, 44, 50|14: 47. 57 G: 22. H 4: 40
fingi. 1: 26|16: 17|3: 12|4: 1. G: 5. A: 46
fingit. 14: 62
finguit. O: 16
finibus. 1: 31, 60|12: 48|14: 21, 25|15: 4. H. 1: 8, 51. H. 2: 12. H. 4: 43, 64, 65, 75: 79. G: 29. A: 18
finio. 14: 58|2: 8. O: 14, 42| 2: 71. G: 6, G: 19
finiri. O: 38 15: 58|15: 17
finire, mori. 6: 50
finita domus. H. 1: 16
finis, mors. 15: 63. aderat. 15: 4. Auguſti. 1: 16|1: 31|2: 39. Neronis. Hiſt. 1: 49. 37. Phrahatis. 2: 21 vitæ. H. 3: 40. adſimulatus. 6: 25. egregius. 5: 6. honeſtus. 6: 26. properus. 4: 30
finis factus incendio. 15: 40 miſerarum mori. H. 4: 58
finem capere. H. 4: 30
fines Ligurum. 16: 13
fines. H 4: 63. H. 4: 65. A: 18. Allobrogum, Vocontiorum. H. 1: 66. Helvetiorum. A: 38. hoſtium. H. 1
finium damno percellere. H. : 53. de parte fin. litigare. H. 1: 24
finibus Friſiorum ducere, hoc, eſt per fines. 11 60
finibus ademptis. H. 1: 8
finis. 1: 4. 23, 48, 53, 65|2: 34, 71|3: 9, 27, 42|4: 26, 62|6: 8: 3, 11: 25|14: 16| 15: 21. H. 1: 82. H. 2: 44. H. 3: 48. H. 4: 46. G: 45. A: 37, 43
finitus. G: 7|1: 26|14: 52|13: 49|15: 29
finitimus. 14: 26. G: 15|15: 15. G: 13
finivit. 1: 9|4: 33|5: 8|6: 51|14: 57|15: 43
finxum. 3: 45
finxit. H. 2: 27, 42. H. 2: 100
firma. H. 3: 41. H. 4: 52
firmamentum. H. 5: 8
firmandus. 11: 15|15: 5|3: 27,

31 | 12: 68 | 13: 41. H. 1: 32
firmare *affirmare*. 6: 6 | 6: 50
firmavit *aliquid* memoria. 6: 18
firmaverunt reverſuros. H. 2: 9
firmare, *probare* memoria annalium *aliquid*. 4: 43. ſatis. 3: 14. confirmare animum adverſus ſuprema. 15: 59. conſtantibus exemplis. 16: 35. militem. H. 4: 26. ſibique & prælio. 1: 71. vultum *componere*. 1: 37
firmatus animo. 1: 6
firmandæ amicitiæ. 1: 1. concordiæ. 3: 27. valetudini. 3: 32
firmator pacis. 1: 46
firmare. H. 2: 43, 76. H. 4: 22, 26. A: 22 | 1: 71 | 1: 65 | 2: 59 | 12: 5. A: 13 | 3: 60 | 1: 15 4: 11 | 1: 27, 80 | 12: 34 | 16: 35. H. 3: 36, 76. H. 4: 33 | 6: 30. A: 35. H. 5: 11 1: 64 | 13: 40. H. 5: 12. H. 4: 57 | 11: 51 6: 28, 50 | 14: 19. H. 1: 48. H. 3: 54. H. 4: 70, 77, 83
firmaret. 3: 60, 72 | 11: 31. H. 3: 9. H. 5: 4
firmari. 2: 45 | 4: 39. H. 2: 93. H. 3: 17 | 6: 44. H. 1: 83 | 4: 14 | 11: 47 4, 73
firmatus: 2: 14 | 12: 58. H. 4: 28 | 1: 13 | 4: 50 | 11: 8
firmatæ ſunt. 15: 31. H. 1: 46 | 2: 17 | 15: 10
firmati. H. 2: 23. H. 4: 46 | 4: 8 | 1: 6. H. 1: 76 | 12: 32 | 15: 8. A: 14
firmator. H. 1: 84. C: 39
firmentur. H. 4: 35
firmior. H. 4: 5
firmis. 4: 62. A. 37
firmiſſima. H. 1: 70. O: 41
firmitas. 4: 63. H. 2: 34
firmitudo animi. 14: 49. concilii. 4: 72
ad firmitud. referendus animus. 3: 6 | 3: 6 | 4: 8 | 6: 46 | 15: 62
firmitudo. 4: 8, 72 | 3: 6 | 6: 46 | 15: 62
Firmius Catus. 2: 27 | 4: 31
Firmus Plotius. H. 2: 46. H. 1: 46. 8. H. 1: 49
firmus adverſus largitionem. H. 1: 82. adv. fortunam. H. 4: 5. in adverſis. A: 35
firmus ſatis. H. 4: 31
firmus 18. A: 32. O: 22
fiſcus diſtinctus ab ærario. 1: 47 | 6: 2. petere fiſco. 4: 20
in fiſcum convertere. H. 1. 90, petere. 2: 48
fiſci. 1: 37
fiſcos. 6: 17. H. 1: 46, 58 | 1: 48 | 6: 2. H. 1: 65, 90. H. 4: 72 | 4: 25 | 11: 8. H. 4. 61
fixerant. 13: 54
fixus. H. 4: 71 | 1: 14 | 1: 47 | 12: 53 | 6: 50
flabant Eteſiæ. H. 2: 98
Flacilla Antonia. 15: 71
Flaccus Cornelius. 13: 39
Flacco Hordenio. H. 1: 32. H. 1: 57. H. 4: 31
Flaccus Pomponius. 2: 31. Mæſiæ præficitur. 3: 66. moritur. 6: 27
Flaccus Veſcolarius. 2: 28
Flaccus Hordeonius. H. 1: 9, 54, 56. H. 2: 97. H. 4: 13, 18. H. 5: 16, *vide* Hord.
Flaccus Veſcularius. 6: 10
flagitare. H. 2: 68 | 3: 14. H. 4: 42, 46 | 1: 5 | 4: 39 | 16: 4. H. 1: 19. H. 3: 56. H. 4: 13. H. 1: 82 | 1: 37 H. 3: 8 | 1: 35. H. 3: 50 | 1: 39. H. 1: 12
flagitari, *accuſari*. H. 1: 53
flagitari. H. 1: 53. H. 1: 46. | 1: 38
flagitationes. 1: 50
flagitavit. H. 1: 72 1: 58 | 3: 37
flagitia. 1: 27 | 2: 48 | 3: 23, 36 | 4: 66 | 6: 7 | 11: 25. 3. | 11: 64 | 13: 33 | 14: 13, 15, 51 | 15: 44 | 16: 10, 19, 21. H. 1: 74. H. 1: 37
flagitii. 1: 3. 2: 14, 85 | 3: 20 | 4: 3, 11, 71 | 6: 34 | 11: 12 | 12: 46 | 14: 2, 60 | 15: 37 | 16: 4, 16. H. 1: 56. H. 3: 34. 6. H. 4: 41, 58, 72
flagitii, *ignaras* ſatus obſidionem. 3: 2
cum flagitio & pudore diſſerere. 3: 17
flagitia in ſupplicium vertunt. 6: 6. hominum in cærimonias Deorum deſcendere. 3: 60
flagitia & facinora differunt. 3: 60 | 6: 6
item flagitia & ſcelera. G: 12
flagitiis manifeſtis ſubſidium ab audacia *petere*. 11: 26
flagitiis. 3: 1, 15, 40, 53 | 6: 2 | 3: 47 | 15: 68 | 16: 32. H. 2: 16. H. 3: 51
flagitio. 1: 18 3: 17 | 6: 40 | 1: 1 | 11: 52, 65 | 13: 45. H. 1: 30. H. 2: 28, 45
flagitiorum. 1: 43 | 3: 54 | 4: 14 | 6: 48 | 11: 31 | 12, 64 | 14: 41, 62 | 16: 26. H. 1: 6. H. 1: 96. H. 4: 7
flagitioſa. 1: 36 | 4: 3 | 6: 7. H. 2: 87, 100 | 1: 59
flagitioſiſſimus. H. 2: 37
flagitioſiſſima fama. H. 2: 31. H. 1: 50
flagitioſius. 3: 54
flagitium. 1: 69 | 4: 51 | 14: 2, 14. H. 2: 11, 24. H. 4: 57, 59, 60, 62. H. 5: 22: G: 6, 19
flagrare bello. H. 3: 46. in aciem ire. H. 2: 46
flagrat bellum. H. 4: 12. ingens. H. 2: 86
flagrans, ardens, properus. H. 2: 68. animus. A: 4. deſiderium. 3: 6. juvenis. 16: 16. libertas, *non durans tantùm, ſed & in ſummo vigore conſtituta*. 14: 39
ſic flagrante bello. 1: 59
flagrans *oculis*. H. 3: 3
flagranter animi. H. 1: 24
flagrantiſſimus in amicitia. 15: 45
flagrantiſſima cohortium. H. 4: 79. gratia. 11: 29.
flagrantiſſimæ libidines. H. 2: 31
flagrantiſſima flagitia. 14: 51
flagrare. 13: 4. H. 3: 32 | 3, 54. 1: 2. H. 4: 68 | 2: 41 | 4: 64
flagrantior. 1: 21 | 14: 1 | 15: 53
flagrantis. 15: 39
flagrantiſſime. 1: 3. H. 4: 39
flagrantium. H. 4: 34
flagro, as. H. 3: 46. H. 5: 7. H. 5: 72. H. 4: 11
Flamen Dialis. 3: 58. poſt Merulam diu nemo ſuffectus. 3: 58
Flamines Auguſti. 1: 10. Martiales, Quirinales. 3: 58
flameo. 2: 83 | 5: 71 | 4: 16
Flaminia, *ſcil.* via. H. 3: 79. via. 3: 9, 3, 47. H. 1: 86. H. 3: 82. ejus celebritas. H. 2: 64
Flaminica Dialis. 4: 16
Flaminis. 3: 58 | 4: 16
Flaminium. 13: 2
Flamininum. 4: 16. Claudiale. 3: 2
flaminum. 3: 58 | 4: 16
flamma. 15: 38. O: 36. H. 3: 71. G: 45 | 1: 31 | 15: 37. H. 3: 73
Flamma Antonius. H. 3: 45
flammare, *inflammare*. H 2: 74
flammavere inſtitutos literas. H. 4: 24
flammandi. 15: 44

flammeum. 15: 37
flatus. 6: 33. H. 4: 81. H. 2: 98
Flaviani. H. 3: 4, 19. H. 3: 13, 22, 23, 59, 82. H. 3: 27. H. 3: 7, 37, 69
Flavianus. H. 3: 10, 62, 63, 79. H. 5: 26
Flavia domus. H. 2: 101
Flavianus. H. 5: 26. vid. & T. Ampius Flavianus
Flavianus Tullius. H. 3: 79
Flavianæ partes. H. 1: 67. H. 3: 8, 9, 59
Flavius Arminii frater. 2: 9. 11, 16. explorator. 11: 16
Fl. dux Galliarum. H. 2: 49
Fl. Nepos. 15. 71
Fl. Sabinus præfectus urbi. H. 1: 46. Dolabellam ruentem impellit. H. 2: 63. Cæcinam ſollicitat. H. 2: 99, fugere negligit. H. 3: 59. inclinatus victoriæ partem capeſſere. H. 3: 64. ætate prior fratre Veſpaſ. H. 3: 65. à Vitellianis pulſus Capitolium inſidet. H. 3: 69. funere Cenſorio effertus. H. 4: 47
alius Flavius Sabinus Coſ. H. 1: 77. deſignatus in locum Macri H. 2: 36. copias ſuas victori tradit. H. 2: 51. 55
Subrius Flavius. 15: 49, 50: 58. 65, 67
Flavius Veſpaſianus. H. 1: 10| 3: 23. H. 3: 25| 8: 41. H. 2. 92
Fl. Scevinus. 15: 49. pugionem geſtat trucidando Neroni. 15: 53. Fennium Ruſum indicat. 15: 66. conſtanter ſe deffendit. 15: 55. mortem fortiter excipit. 15: 70
Fl. Subrius. vid. Subrius
Flavius Veſpaſianus. vid. Veſpaſ.
flere necem. alicujus. 6: 10
flebiles interitus. 16: 13
flebunt Germanicum. 2: 71
flectere neutraliter ad gravinra. 6: 15: ad providentiam. 13: 3. ad quem. 15: 61. à via. O: 19. in ambitionem. 4: 37. in Noricum. 1: 70. in Umbriam. H. 3: 41
flecteret. H. 1: 70
flecti. H. 4: 84. H. 1: 38| 4: 54
flecti vultu, ſermone. 4: 54. verſus, qui in Tiberium flecterentur. 6: 29
flens. 15: 3. H. 2: 29| 3: 2| 16: 34
fletu. 11: 23, 40| 4: 9| 15: 16: 31. H. .1 68
fletus & lacrimæ differunt. 14: 3
Flevum caſtellum Friſiorum. 4: 72
flexit paulatim. 1: 13
flexit. H. 3: 82. H. 2: 44, 46. H. 4: 41. H 1: 66| 15: 61. O: 19| 4: 16. H. 3: 66| 1: 34, 41| 4: 41| 6: 15. H. 2: 70. H. 4: 63
flexit in veſperam die. 1: 16
flexu. 12: 12, 63. H 2: 66. H: 5: 23. G: 1, 6, 35
flexum in mœſtitiam. 3: 16
flexus. 16: 4
flexus. 3: 39. H 2: 75| 6: 57| 15: 38| 1: 16| 14: 4| 1: 29. H. 5: 24
Floræ ædes. 2: 49
in flore præcepta laus. O: 9
flore. H 5: 7
florens opponitur labenti. 16: 35
florentiſſimum Italiæ latus. H. 2: 17
Florentini. 1: 79
florentiſſima municipia. H. 3: 60.
florere. H: 2: 81| 2: 57. A: 44| 2: 71| 16: 33| 3: 40| 4: 71| 11: 57| 1: 1, 53| 1: 40| 4: 8, 68. H. 4: 42
florentiſſimus. H. 3: 60| 2: 88| 2: 30
floribus. H. 2: 55
floribus ſparſæ effigies. 14: 61
floruit. 2: 16| 5: 2| 11: 24. A: 11. O: 16| 13: 20. H. 1: 49. H. 3: 34
Florus Griſius. H. 5: 10
Florus Julius. 3: 40. ſua manu cadit. 3: 42
Florus Sulpicius. H. 1: 43
fluctibus. 1: 70| 2: 25
fluctuans turba. H. 1: 40
fluctus. 2: 6, 23, 26| 6: 33| 14: 5. H. 1: 47. A: 30. A: 25
fluere. 15: 5| 1: 79| 11: 31| 15: 43
fluebant proſpere præſentia. 15: 5
fluxere cuncta in Mithridatem. 12: 9
fluens carmen. 14: 16
fluentes probe res. O: 5
fluentia cuncta ſuper vota. H. 3: 48
fluitat fides. H. 2: 34
fluitans miles. H. 5: 18. teſtudo. H. 3: 27
fluitans. G: 17| 6: 19
fluitaſſe. H. 2: 93
flumen. 1: 56| 1: 8, 9, 20, 23| 4: 5, 44| 11: 10| 13: 57. H. 2: 32. H. 4: 77. G: 41
flumina. 1: 42, 79| 2: 65. H. 4: 64. A: 13
flumen Addua. H. 2: 40. Ænus. H. 3: 5. Antona. 12: 31. Araris. H. 2: 59. Araxes. 12: 51. Lyris. 12: 56. Moſa. 2: 6. H. 4: 28, 66. H. 5: 25. Panda. 12: 16 Sabrina. 12: 31. Tameſa. 14: 32. Tartarus. H. 3: 9. Tigris. 12: 13
flumen augeſcens. H: 2: 34
flumen perrumpere. 15: 15. tranſgredi. 15: 7. tranſmittere ponte. ibid. tranſmittere. 15: 26
fluminibus dicati luci & aræ. 1: 79
flumine. 2: 6, 10, 19| 3: 20| 12: 14. H. 1: 86. H. 2: 17, 34. 43, 59. H. 5: 9. H. 4: 16, 35. H. 5: 22. A: 15
flumini. 2: 7| 12: 51| 15: 15
fluminibus. 1: 79. H. 5: 14. G: 1, 40
fluminis. 1: 76| 2: 16, 17, 68| H. 2: 93. H. 3: 9, 48. H. 4: 66, 70. H. 5: 16, 23, 26
fluminum. 1: 56| 2: 5, 41| 4: 55| 6: 37. H. 1: 70. H. 2: 40. H. 3: 34. G: 44. A: 10
fluvialibus. 13: 57
fluvius. 1: 79| 13: 53| 15: 4| 12: 31
fluxa auctoritas. H. 1: 21. fides. H. 2: 75. H. 5: 48. H. 4: 75
fluxa arma. H. 2: 99. corpora. H. 2: 32
quæ fluxa, irrita fuere. 15: 23
fluxi noctu dieque. H. 3: 76
fluxum ævo. 2: 22
fluxus. 3: 50. H. 2: 22, 99. H. 3: 48. H. 4: 23| 6: 38| 11: 31| 15: 19
fluxit. O: 9| 11: 9
focus. G: 17
fodere. H. 4: 29| 2: 28| 11: 18
fodiebat. H. 5: 18. H. 1: 79
fœcundus. H. 2: 92. H. 4: 68. H. 4: 50| 12: 65| 16: 2| 13: 57. A: 11. G: 45
fœcundiſſimus. H. 1: 2: O: 33| 1: 79. H. 4: 73
fœcunditas. 1: 41| 2: 45, 75| 4: 12| 14: 2
fœcunditatis templum: 15: 23
fœcundus ſylvæ mons. 4: 65
fœcunda annonæ provincia. H. 2: 11. pecorum terra. G. 5. latrociniis gens. H. 4: 50. ſumptibus colonia. H. 1: 51
fœcundum bonorum civium genus, 6: 27

fœ-

fœcundiſſima deterrimorum regio. 14: 13 | 12: 2, 6 | 15: 37. A: 12
fœda. 3: 65 | 4: 14 | 5: 7 | 6: 32 | 13: 25. H. 1: 19, 72. H. 2: 61. H. 4: 18, 60. H. 5: 5. G. 5: 46. O: 22, 26, 32
fœdabat. 4: 3
fœdare. H. 3: 84. A: 36 | 16: 12. H. 5: 3
fœdari. 11: 6. H. 4: 58
fœdarum. H. 3: 56
fœdatus. 4: 19. H. 4: 40 | 25: 37. H. 3: 77
fœdare plures, ſcil. ſtudio ludicro. 14: 14
fœ!. re meritia rebelliorſe. H. 4: 37. Rempub. ſanguine. H. 1: 26
fœdari in habitum Sarmatarum. G: 46
fœdat viros ſerica veſtis. 2: 33
fœdata per avaritiam victoria. 4: 19
fœdati per arenam. 15: 32
fœdatus verberibus. H. 3: 77
fœdus & maculoſus. 13: 33. H. 2: 30. annus ſacliorsibus. 16: 13. avaritia ac libidine. H. 1: 7
fœda hyems. H. 3: 59. paupertas. G: 46
fœdæ volucres. H. 3: 56
fœdiſſimus quiſque. 1: 48. H. 1: 95
fœdavit. H. 1: 72
fœde. H. 1: 41
fœderis. 11: 23. H. 3: 55. H. 4: 67, 69. H. 4: 76. A: 29
fœ:.:icia. 13: 13
fœdis. 5: 59. H. 1: 60, 66
fœdiſſimus. 1: 74 | 15: 34 | 3: 57. H. 1: 84. H. 4: 59 | 6: 25 | 11: 36. H. 2: 55 | 1: 48. H. 1: 72
fœditas. 6: 1
fœdum. 4: 68, 74 | 13: 31 | 14: 14 | 16: 13. H. 1: 1, 71, 18. H. 2: 37, 57, 70. H. 3: 85. A: 11
fœdus. 2: 45. 58 | 6: [illegible] 1. 2. 9 | 1: 46, 47
fœdus. 1: 10 | 6: 4 | 11: 47. H. 1: 54 | 2: 53. 65 | 1: 25 | 12: 46 | 1: 58 | 12: 10 | 15: [illegible]. H. 4: 67, 77
fœdus icere. 4: 55 | 12: 62. ſancire 12: 40
fœderis feriendi mos barbarus. 12: 47
fœderum auctores punitι. H. 4: 57
fœlix. H. 4: 77. H. 1: 49. O: 17 | 3: 46 | 1: 16. H. 1: 79. A: 4, O: 12, 13.
felicitas in ſocordiam vertit. A: 31. occulta ingenioſum mala patefacit. H. 3: 49. rara ſentire quæ velis. &c. H. 1: 1
fœlicitati neceſſaria moderatio. 13: 53
fœlicitas qua te non putes uſurum temperare difficile. H. 2: 47
fœlicitatem aliorum ægris oculis introſpicere. H. 2: 20
fœlicitate corrumpimur. H. 1: 15
fœlices rami. H. 4: 53.
fœlicitas. H. 1: 15. A: 5 | 13: 42. H. 3: 72
fœliciter. 3: 17. O: 7
fœlicius. O: 21
fœmina. 1: 69 | 2: 4, 75 | 3: 34 | 4: 3 | 12: 22 | 13: 6, 32, 46 | 14: 1 | 15: 37, 57. H. 2: 13. G: 45. A. 16, 31
fœminæ. 1: 4, 57 | 1: 4 | 3: 31 | 6: 10 | 11: 31 | 12: 1, 7, 40, 42 | 14: 11, 15, 32 | 1: 44, 48. H. 1: 8. H. 3: 32, 69. H. 5: 6. G: 17, 19
fœminam. 3: 33 | 11: 12 | 12: 6, 37. H. 2: 63
fœmina reſpondet oraculum conſulentibus. 2: 54. amiſſa pudicitia nihil abnuit. 4: 3. habitu militari ſitum, caſtrorum viſit. H: 2: 48
fœmina dux Brigantum. A: 31.
fœminæ Liguris egregium factum. H: 2: 13
fœminæ imperio ſubdi ignominioſum. 12: 40
fœminam ſigni. Rom. præſidere inſultum. 12: 37
à fœmina ſperni. 15: 57
fœminæ in acie Britannorum. 14: 30. tanquam victoriæ teſtes. 14: 34. interficiuntur. 14: 37. ſtudio partium ad prælium progreſſæ. H. 3: 32. ludicra exercent. 15: 15. in furore turbatæ. 14: 32 amœvenlæ obſidium n etueoribus. 14: 32. ob lacrymas incuſatæ. 6: 10. illuſtres arena fœdantur. 15: 32. lupanaria complent. 15: 37. in conjuratione contra Neronem. 15: 48. per vias ſtratæ ad leniendam hoſtium iram. H. 3: 63. fatidicæ Germanis pro deabus. H. 1: 61. dominæ inhoneſtæ tolerantur. H. 5: 26. Germanorum adſunt prælantibus. G: 7. domus & agros curant. G: 15. Britannis imperant. A: 16.
fœm. & liberi à tergo aciei poſiti. H. 4: 18
fœminarum animi magis imbecilli. 6: 49. ductu bellant Britanni. 14: 35. crudelitas facilis. 14: 4. honores moderandi. 1: 14. libido coercitata. 2: 85. quæ ſervis conjunguntur pœnæ. 12: 33. precibus reſtitutæ acies. G: 8. Germanarum habitus. G: 17. Judaicarum obſtinatio. H. 5: 13
fœmineum imperium etiam à ſervitute degenerat. 4: 45
fœnebre malum. 6: 16
fœneratores. 6: 17
fœnus unciarium. 6: 16
fœnus agitare, exercere. ibidem
fœneris duæ partes in agris. 6: 17
fœnori dare pecunias. 1: 13
fœnebris. 6: 16
fenerator Seneca. 14: 53
fœnus. 6: 15 | 13: 42 | 14: 53 | 11: 13 | 3: 40 | 6: 17 | 14: 55. H. 1: 10. G: 26
fœtus. 6: 28 | 12: 64. H. 5: 7
foliis 11: 4
fomenta, *remedia*. 1: 65: 69. animis adhibenda. 1: 46. præbita. 4: 63. vulneribus. 15: 55
fomenta. 1: 46, 65, 69 | 4: 63 | 14: 6 | 15: 53 | 11: 68
fons. 3: 47. H. 5: 12. G: 16 | 4: 49 | 12: 21 | 2: 54
Fonteïus Capito. H. 1: 37, 58, 52. H. 3: 62 | 4: 56. H. 4: 13
Fonteius Agrippa. 2: 86 | 2: 35. H. 3: 46
L. Fonteius. 14: 1
Fonteius Agrippa. 2: 30, *alius* Procos. Aſiæ. H. 3: 36. 46.
Font. Capito. 4: 36. Cos. 14: 1. occiditur. H. 1: 7. juſſu Galbæ. H. 1: 37. ſordidus & avarus. H. 1: 52. quare interfectus. H. 3: 62. Julium Paulum Batavum interficit. H. 4. 13. ejus memoria grata militibus. H. 1. 58
fontes 11: 13. O: 13 | 15: 3. H. 4: 53. O: 31
fontes inferre urbi. 11: 13
fora. 2: 82 | 3: 35 | 4: 2, 70 | 11: 14 | 15: 58 | 16: 27, 28. H. 1: 71. H. 3: 34. H. 4: 1. A: 21, 45
foramina. 4: 69

forenſis. O: 4, 8, 11, 14
fores. 1: 59. 2: 15, 82 | 3: 15 | 4: 69 | 11: 17 | 14: 8, 44. H. 3: 71. H. 5: 8, 13
foribus. 11: 69 | 13: 5 | 15: 31, 51, 58. H. 1: 35, 43, 82. H. 3: 71. H. 4: 79
fori navium. H. 2: 35
foris, extra imperium. 15: 25
forma. 2: 39 | 14: 10, 15, 53, 39, 52, 63 | 11: 36 | 12: 64 | 13: 19, 29, 46 | 15: 59. H. 2: 81. H. : 33. H. 4: 3, 14, 39, 56. H. 5: 14. G: 6, 19, 44
formæ. 4: 3, 60 | 5: 1 | 11: 1, 28 | 13: 51. H. 2: 70. G: 38. A: 45. O: 26
formam. 2: 4, 56, 73 | 6: 1, 17, 28 | 12: 1 | 13: 4, 41, 45 | 14: 2, 9, 10, 31 | 15: 24, 43 | 16: 1, 6. H. 1: 5. H. 2: 2. H. 3: 47. H. 4: 8, 53. A: 14. O: 1, 19, 25, 38, 40
forma Britanniæ. A: 10. concilii. H. 4: 56. vitæ. 1: 74
forma varia pereuntium. H. 3: 28
forma laudata adfert exitium Calpurniæ. 12: 22
formæ dignitas. 12: 51
ad formam hanc non erant exteri. H. 1: 5
ad formam, *magnitudinem*, quorum. 4: 72
ex forma corporis comparare imperatores. H. 1: 7
formæ ſollicitudinum. 4: 60
formandi liberi. O: 28
formas. A: 39. O: 28. H. 3: 56
formas. 2: 24 | 11: 13, 14. G: 5, 46. O: 18, 25
formavi. O: 3
formidatus. 4: 7
formido faciles mutatu reddit. H. 2: 63
formidine Regis, *illo metuente*, 15: 6
formidoloſus, *metuendus* introitus. H. 1: 6. paci. 11: 19
formidoloſa legatis ſuis legio. A: 7
formidoloſum. H. 3: 26. imperatori: 13: 53. ſibi maxime. A. 39. vulgus. 1: 76
formidoloſior hoſtium exercitus. 1: 62
formidine. 1: 4, 7, 69 | 2: 29, 79 | 3: 33 | 6: 31 | 11: 57, 45. H. 1: 42, 64, 81, 83, 85. H. 2: 46, 65. H: 3: 55, 61, 77. H. 4: 67. G: 39, 43. A. 22, 41
formidinem. 1: 56, 66 | 4: 48, 58. H. 1: 20, 29, 64. H. 2: 33, 44, 48, 54. H. 3: 10, 16. H. 4: 76, 83. G: 30. A: 5, 24
formidinis. 4: 18. H. 1: 71. G: 6. A: 32
formido. 1: 30 | 2: 41 | 11: 28. H. 1: 76. H: 2: 16, 41. H. 4: 46. H. 5: 21. A: 16, 36
formidoloſus. A: 7 | 1: 61
Formiæ. 15: 46
Formiani agri. 16: 10
formula. O: 20: 37
fornacibus. H. 4: 53
fornaces balnearum. H. 3: 18
foro 1: 8 | 2: 34, 75 | 3: 1, 9, 11, 36 | 4: 65 | 5: 11 | 6: 7 | 12: 24 | 14: 19, 61 | 15: 69, 72. H. 1: 39. 47. H. 2: 38. H. 3: 70, 71. A: 2. O: 34, 35, 38, 40
Forojulienſi colonia. H. 2: 14. H. 3: 43
Forojulienſium colonia. A. 4
Forojulienſe opidum. 4: 5
fors. *caſus*, lenivit. 1: 28. oppreſſit bellum. 4: 27
quæ fors obtulerat. 14: 5. prima negavit. 3: 5. regit. 1: 49
fors rerum varia. H. 2: 70
forte an fato. 6: 22
forte lapſa vox. 1: 31
forte oblatæ cauſæ. 1: 42
haud forte dictum. 4: 58
Fortis Fortunæ ædes. 2: 41
fors. H. 2: 9. H. 3: 21. H. 4: 26, 29
forſitan. 3: 53 | 4: 32 | 16: 26
fortaſſe. 2: 76 | 6: 8, 47 | 16: 4. H. 1: 37. H. 4: 81. O: 11, 16, 39
forte. 1: 12, 66 | 2: 33, 82 | 3: 28, 31, 55 | 4: 3, 52, 54, 59, 69 | 6: 46
fortes contra fortunam inſiſtunt ſpei. H. 2: 46. caſus ambitioſe ferunt. A: 28
fortibus viris natura omnes terras aperuit. H. 4: 64
fortes ignavoſque diſtinguit labor diſcretus. H. 3: 27
fortioribus adſunt Dii. H. 4: 17
fortiſſimi ſæpe ignavorum telis cadunt. H. 4: 29
fortiſſimum quodque animal robore pellitur. A: 34
fortis. 1: 59. O: 13 | 15: 59. H. 3: 67. G: 14. H. 1: 33. A: 30
fortior. 4: 8. A: 15 | 1: 29
fortis. 15: 63
fortiſſimus. 1: 25. H. 3: 17, 31. H. 4: 29, 77. A: 33 | 6: 35 | 11: 67 | 15: 26. H. 3: 30. H. 5: 21. H. 2: 28. H. 4: 24. A: 29. H. 1: 84. H. 4: 15. G 15: 31
fortiter. 15: 67. H. 1: 3. H. 2: 47
fortitudo. H. 4: 8. A: 31 | 15: 63 | 16: 15. H. 1: 83. G: 7
fortium. 12: 56. G: 2. A: 28
fortius. O: 18
fortuitos. 2: 4, 84 | 12: 52, 48 | 16: 6. H. 2: 1: 60. H. 4: 13. G. 7: 30 | 16: 19. O: 10
fortuita. 15: 36. H. 4: 5. ad culpam trahuntur. 4: 64. loco ominum ſunt. H. 2: 1
fortuito multa 10 melius cadunt. 2. 77
fortuitis. H. 1: 86. A: 3
fortuito. 3: 72 | 12: 12. H. 2: 5
fortuitò. 11: 60. G: 10
fortuita. 14: 3. H. 1: 18 | 4: 68
fortuitum. 14: 1. H. 1: 16. H. 5: 3. O. 12 | 4: 8 | 15: 18, 58. H. 1: 81
Fortuna dea. 3: 71. Equeſtris. 3: 71. optima. 15: 17
Fortunæ templum. 15: 53. H. 3: 50
Fortunarum effigies. 15: 23
fortuna nimia ſocordes facit. 4: 39. ſecunda ſuperbiam parit. 11: 17. Neroni illudit. 16: 1. adverſa melius fertur. H. 1: 15. nutans occupanda. H. 1: 56. contra dat. H. 1: 65. blanditur. H: 2: 12. quibuſdam *eſt* pro virtutibus. H. 2: 82. non minus ſæpe quam ratio adeſt. H. 3: 59. inſtabilis ſumma & ima miſcet. H. 4: 47. transfert amicos. H. 4: 52. melioribus adeſt. H. 4: 63. diſciplinæ curam *reſolvit*. H. 5: 21. inter dubia numeranda. G: 30. in ſapientem cedit. G: 36
fortuna imperii. H. 4: 57. populi Rom. H. 3: 46. principalis. H. 2: 59: 81. principatus. H. 2: 62. H. 1: 76
fortuna, *conditio*, *ſtatus*. 6: 8 | 14: 53. paterna. A: 7
fortunæ magna pericula. 4: 13. mutatio miſerationem conciliat. 12: 19, 47
fortunæ bona caſibus obnoxia. 14: 55. melioris recordatione præſens ſævitia levatur. 14: 63. diſſimilitudo gloriam auget. 1: 28
fort. imperatoriæ moles. 15: 52
fort. ſimilitudo familiaritatem parit. 16: 14
fort. mutationem male regere. H. 1: 66, modum exigere.

H. 1: 20
fortunæ indulgentiâ iniquitates docet. H. 2: 84 indulgentia nimia in luxum ſolvit. H. 1: 99
fort. ruentis noviſſima libido. H. 3: 41. ruta O: 23
fortunæ mediocri pauciora pericula. 14: 60
fort. moderandum. 15: 5 venienti occurrendum. H. 1: 52. cedere. H. 5: 11. permittere civilium bellorum initia. H. 3: 69. inſtandum. H. 5: 15
fortunam adverſam ex æquo detrectare. H. 2: 97. qui æquus tolerat, *idem*. 5: 8. multi qui adverſis conflictari videntur, beati. 6: 22
fort. prælii experiri. H. 4: 20, ſequi. H. 2: 86
ante fortunam *principatus*. H. 3: 42
poſt *hanc* fortunam *adeptam*. H. 1: 10
contra fortunam inſiſtere ſpei. H. 1: 46
cum fortuna noſtra *principis*, quam nobiſcum libentius loquuntur *adulantes aulici*. H. 1: 15
in ſumma fortuna quod validius, æquius. 15: 1
fortunæ, *facultates*, *opes*. A: 31. adeſæ. 13: 21
fortunas omnes effundere. 14: 31. ſuas alienaſque ſpe, metuque verſare. G: 46
fortunis omnibus amiſſis. 15: 18
fort. omnibus exui. 16: 33. provolvi G: 17
fortunatus. 16: 10
forum. 1: 7 | 3: 29 | 4: 7, 15 | 12: 7 H. 1: 31, 40, 41. H. 2: 88. H. 3: 41, 71. H. 4: 49. O: 3, 10, 13, 32, 33, 38, 39, 41
forum Alieni. H. 3: 6. Boarium. 12: 24. Julium. 2: 63. Olitorium. 2: 49. Romanum. 12: 24
fori calliditas. A: 9. ſtudia. A: 19. tabes. 11: 6
Foſi. G: 36
foſſa. 1: 61 | 15: 4. H. 3: 33. H. 4: 75. H. 4: 10 | 4: 49 | 13: 35 | 14: 31 | 11: 10: H. 4: 34. 1: 33: 68 | 4: 51 | 12: 18. H. 2: 21. H. 4: 71 | 1: 65 | 12: 16. H. 1: 41
foſſa agreſtis. H. 5: 21. Corbulonis inter Moſam & Rhenum. 11: 20
foſſa inter Ararim & Moſellam. 13: 53. Druſiana. 2: 8. navigabilis. 15: 42. *hac*. 4. M paſſuum. 4: 49
foſſam deprimere. *ibid*. ducere. 15: 4
foveo. 6: 44. H. 4: 17 | 2: 71 | 2: 51 | 14: 22. H. 1: 13. H. 2: 45. H. 5: 8 | 2: 43 | 4: 60 | 6: 45. H. 3: 83. H. 4: 39. H. 3: 85 | 5: 6. H. 2: 50. A: 45 | 4: 8. H. 3: 38. O: 5, 17
fovere *aliquem*, ut ignotum. H. 1: 14. impotentiam *alicujus*. 14: 31. ſpem. H. 3: 62. *aliquem* clamore, plauſu. H. 3: 83. pueritiam conſilio, præceptis, ratione. 14: 55. ſtudia juvenum, eloquentia. 15: 71
foveri. 12: 1 | 13: 17 | 11: 6
fovere. H. 2: 98
fovit. H. 1: 46. H. 1: 8. H: 3: 62
fractus. 1: 23. H. 4: 11. O: 27. H. 4: 76, 85. A: 29. H. 3: 54 | 1: 61. H. 3: 17, 48 | 2: 15 | 14: 20. G: 3. O: 18 | 13: 43. H. 2: 33, 44, 66
frænatus equus. G: 18
frænis. 5: 3
fragmen lapidis. H. 5: 6
fragmina telorum. 1: 61
fragor. 11: 57. H. 2: 12
framea. G: 6: 18. cruenta. G: 14
framearum concuſſio. G: 11
frametr. G: 13. G: 6, 24
frangitur. G: 9
frangere catervas hoſtium. 12: 14
frangit populum Rom. bellorum civilium ſeries. H. 4: 54
frangi eventu pugnæ. A: 19
frangi & concitari, *excitare oppoſita*. A: 38
fractus. 2: 62. animus. H. 2: 44, 66: *orator*. O: 18
fractæ res. 3: 5: 54
frater *pro filio fratris*. 3: 38
ob fratrem in acie cæſum præmium petit frater occiſor. H. 3: 51
fratres *pro fratre & ſorore*. 12: 4
fratres Ædui & Romani. 11: 25
fratrum diſcordiæ antiquæ. 13: 17. odia ſolita. 4: 60. veterâ. 15: 2
fratribus non manet concordia, ni pater exemplum det. H. 4: 52
fraternitatis nomen. 11: 25
frater. 3: 24 | 6: 18, 51 | 8: 35 | 11: 18, 44: 54. H. 1: 15, 47. H. 2: 33, 54, 60. H. 5: 19
fraterna. H. 4: 39
fratre. 1. 33 | 2: 9, 53 | 3: 2, 22, 74, 75 | 11: 16 | 12: 47 | 14: 63 | 15: 1, 71. H. 1: 77. H. 2: 47. H. 3: 38. H. 4: 42
fratrem. 1: 21, 23, 71 | 2: 9 | 3: 5 | 4: 40, 60, 62 | 12: 40, 45, 50 | 13: 34 | 15: 61. H. 1: 46, 75, 88. H. 2: 23, 26, 39. H. 3: 58, 68, 70, 75, 77, 85. H. 4: 86
fratres. 2: 43 | 12: 10, 35, 36 | 15: 48 | 15: 14, 30. H. 1: 48. H. 3: 15. H. 4: 14, 41, 65. H. 5: 15. G: 20, 45
fratri. 1: 12 | 2: 29, 64, 71 | 3: 19 | 4: 4 | 6: 9, 32 | 11: 4, 8, 9 | 13: 1. H. 1: 48, 90. H: 2: 26. H. 3: 55, 64
fratribus. 4: 60 | 12: 37. H. 4: 14
fratris. 1: 76 | 2: 26, 45 | 3: 8, 24 | 4: 4, 31 | 6: 18, 24 | 12: 5 | 13: 15, 17, 37 | 14: 28 | 11: 31, 73 | 16: 8. H. 2: 10, 48, 63. H. 3: 38, 65, 68, 69, 70. H. 4: 2, 31, 40, 42, 86. O: 15
fratrum. 5: 8 | 6: 20 | 11: 4, 6, 7, 44, 46 | 15: 12. H. 2: 45. H. 5: 8
fraudare legionem gloria. 14: 57
fraudator. H. 2: 66. fraus & dolus obſcura, eoque inevitabilia. H. 4: 24
fraude. 2: 39, 65, 71, 88 | 3: 14, 31 | 4: 10, 69 | 5: 5 | 6: 30 | 11: 3 | 13: 12, 33, 45, 55 | 15: 55. H. 1: 21, 30. H. 3: 11, 72. H. 4: 19, 57, 72
fraudem. 11: 9 | 13: 39 | 15: 19. H. 4: 16
fraus. 13: 40. H. 2: 60 | 2: 46 | 3: 36 | 4: 69 | 6: 21 | 2: 17, 66 | 6: 44
fraudibus. 6: 16 | 13: 26 | 16: 32
Pontius Fregellanus. 6: 48
fregit. H. 2: 17. O: 11 | 16: 19
fremere. H. 2: 6
fremebant penetrandam Caledoniam. A: 27
fremebat ſe victum proditione. H. 1: 44. haud ambigue. H. 4: 24 palam. H. 4: 35
frementes. H. 3: 74. prorupiſſe. 14: 26
fremitu ſententiam aſpernari. G: 11
fremente. 3: 45

fremen(t)ibus. H. 2: 69. H. 3: 74| 11: 28| 13: 13. H. 2: 6, 28. H. 1: 80
frenitus. H 1: 39. H. 3: 10. A: 33| 1: 11. H. 1: 5. H. 3: 86| 14: 31. G: 10. O 113
freni velut eloquentiæ. O: 38
frequens ubique Agricola. A: 37. conſenſio in conſuetudinem vertit. O: 4. ſylvæ mons. 4: 65. concionibus. H. 4: 69. ordinibus legionariis. 14: 34
frequentare aliquem. H. 1: 16
frequens. 2: 13| 4: 3| 12: 15| 13: 35. H. 1: 67. H. 3: 30, 86. G: 45. A: 21. G: 1, 26, 34
frequentari. 3: 25| 14: 4| 5: 10| 15: 33| 15: 35| 3: 48| 13: 18
frequentem. H. 1: 18. O: 6
frequenter. O: 39
frequentes. 16: 14
frequentis. 3: 9. 31. 3: 36
frequentia. 15: 50. H. 1: 81. A: 40. O: 11
fretus. 14: 32| 11: 70| 6: 1, 13. H. 3: 2. A: 40| 6: 31. H. 4: 34
Fretum. 1: 53| 6: 14
fretum trium millium. 4: 67: quod Hiſpaniam ab Africa dirimit. H. 2: 58
fretus loco. H. 4: 66
frigeſcere. 15: 70
frigida. 13: 26
frigidiſſimi oratores. O: 39
frigoris vis. 13: 35
frigidis. 15: 64
frigus. G: 4 13: 35
frigora. G: 16. A: 12
Friſij. H. 4: 79. A: 28. majores, minores. G: 34. rebellant. 4: 72. gens tranſrhenana. H. 4: 15. in agros à Corbulone deſcriptos demigrant. 11: 19. agros militibus ſepoſitos occupant. 13: 54. hi Germani. H. 4: 79
Friſiorum fines. 1: 60
Friſium nomen clarum. 4: 74
frondoſus. 15: 4
frons *inſulæ*. H. 4: 12
frontem revelare, *crinem deponere*. G: 31
fronte lætus, pectore anxius. A: 39
fronte. 2: 16, 15| 3: 45| 13: 40| 14: 34| 15: 38. H. 2: 14, 24, 25. H. 3: 10. H. 5: 15, 18. G: 14. A: 37
frontem. 1: 50, 51| 3: 46| 12: 16| 15: 43. H. 2: 89. H. 4: 20. H. 5: 16. G: 43. A: 33, 35
Julius Frontinus. H. 4: 39. A: 17
frontis. 6: 35. G: 5
Fronto Julius. H. 1: 20| 2: 13, 26
Fronto Octavius. 2: 33
Fronto Vibius. 2: 68
fruantur. H. 4: 52
ob fructus proviſos omnia experiuntur. 2: 7
fructus. 2: 42| 4: 29| 14: 56
fructuoſius. O: 5| 11: 20| 13: 50. G: 41. O: 12| 4: 6
frui bello. H. 3: 11. fama ſui. 2: 13. vita. 16: 17
frui. H. 3: 83. H. 4: 61. H. 4: 70| 1: 80| 11: 12, 13| 13: 30| 14: 22. H. 2: 95. H. 3: 11. H. 4: 7. H. 2: 47. O: 37
frugem. O: 9
fruges. 16: 2, 13. H. 5: 6| 14: 18. H. 2: 72, 87. G: 16
frugifer. G: 10. H. 5: 7. G: 5
frugum. 2: 59| 11: 20, 41. H. 4: 26, 50. H. 5: 4| G: 15. A: 12
fruitur. O: 11: 20
frumenta. 4: 6. G: 45. A: 19
frumentariæ. 6: 13| 11: 31| 15: 8, 36| 14: 51| 15: 16| 4: 32
frumentatores. H. 4: 35
frumentum gratuitum manipularibus datum. 15: 72. vetuſtate corruptum, in Tiberim jacitur. 15: 18
frumenti honor potui *eſt* Germanis. G: 23. pretium minutum. 15: 39. ſubvectio temperata. 13: 51
frumenti. 2: 60. H. 3: 8. H. 4: 26. H. 5: 18. G: 25. A: 19. A: 13| 15: 12. H. 4: 27, 52. G: 23
frumentum. 15: 43. H. 2: 32. H. 3: 50. H. 4: 35, 52, 58. A: 31
fruſtra. 1: 30, 56| 2: 34, 81| 3: 33, 34, 67| 4: 22, 45, 52| 6: 6, 24, 29| 11: 7, 16, 38| 1: 45| 13: 12, 27| 14: 11| 15: 25, 53, 64| 16: 14, 22. H. 1: 13, 64. H. 2: 90. H. 3: 24, 38, 54. H. 4: 34. A: 30: 39
fruſtra 2: 58| 2: 58. cadere in irritum. H. 2: 81
fruſtra fuit. A: 13. H. 1: 75
fruſtra habere. 13: 57, 58
fruſtrari. 1: 26| 16: 8| 15: 4. H. 1: 58
fruſtrationibus. H. 1: 73
fruſtratus. 3: 42| 4: 45. H. 2: 51
fucatus, 2: 14, O: 26
Fucinus lacus 12: 56
fudit, H. 4: 79| 3: 21. H. 3: 13. H. 4: 76. H. 5: 53| 1: 60| 14: 42
Fuſius. *vide* Fuſius.
fuga. 1: 39| 2: 76, 68| 4: 59, 70, 72| 14: 36, 39| 15: 7. H. 1: 41. H. 2: 36. H. 3: 17, 79. H. 4: 18. H. 5: 18. A: 16, 22
fugax. 2: 45 A. 34| 2: 15
fugacium. H. 2: 44
fugæ. 6: 44| 13: 40| 15: 11. H. 3: 16, 19. A: 36
fugam. 2: 11, 67| 6: 36| 12: 39, 4| 14: 35. H. 2: 26 H. 3: 68, 73. H. 4: 57, 57, 70. A: 32, 37
fugat. H. 5: 8. 24
fugari. 15: 15
fuga, *exilium*. 3: 24
fuga hoſtiarum. 13: 7
fugam animis, vulnera tergo. ferre. H. 3: 16. conſeiſcere. H. 3: 9
fuga paſari. H. 3: 17: in fuga nullum flagitium. H. 2: 12
fugæ, *exitia*. 14: 64
feminarum. A: 45
fugaciſſimi diutiſſime ſuperſtites. A: 34
fugere vitam. 6: 26
fugit cruorem bitumen. H. 5: 6
fugeret 6: 24
fugientem ſigniferum haſta tranſverberat Antonius. H. 3: 7
fugientes in aciem rediſe coacti. H. 2: 4. inferunt terrorem in ſuos. H. 3: 16
fugacium pavor ſubvenientes abripit. H. 2: 16
fugit. 2: 68| 1: 14| 6: 15, 48. H. 1: 81. H. 2: 44. A: 36| 2: 67. H. 4: 18
fugiat. O: 22
fugiens. H. 2: 19
fugientes. H. 2: 26. H. 4: 77. H. 5: 21. A: 26| 1: 66| 3: 27, 46. H. 2: 14, 23. A: 33
fugientium. 1: 23, 63| 4: 73| 8: 15, 16. H. 1: 26. H. 4: 35
fugit. H. 3: 43
fugitivus. H. 2: 72
fuiſſe, *pro futurum fuiſſe*. 6: 29
futuri improvidus ſpe vana tumens. H. 1: 88
futuri ſocors. H. 3: 31
futura in incerto. 3: 69
futurorum ratio placent præſentia. H. 4: 69
Fulcinius. 3: 11
Fulcinius Trio. 2: 28. Piſonem accuſat. 3: 10
facundiam violentia præcipitat. 3: 19. Conſul. 5: 2. mortem ſumit. 6: 38
fulgeor. 1: 24| 2: 22, 89 H. 3: 82| 15: 29. H. 4: 61. H. 4. 42.

H. 4 : 39 | 14 : 54 | 4 : 59 A : 12. A : 35
fulgor: 1 : 28, 68 | 4: 39 | 14: 54. G. 45. A: 12, 32, 33
fulgura. H. 1: 18 15: 41 | 14 : 22
fulgura crebra, *inter prodigia*. 15: 47
fulmen. 14 : 12 | 15: 22
fulminum jactus. H. 5: 7. monitus H. 1: 3
fulſere. H. 3: 18. A : 16
Fulvius Aurelius. H. 1 : 79
fumantia tecta. A : 38
fu[n]ctus. 14: 12 | 3: 3 | 11: 15 | 3: 6 | 4 : 68 | 3: 53 | 2: 33 | 5: 8 | 14: 12 | 11: 39 | 11: 45 | 16: 20. H. 4: 68 | 2 : 67 5: 10, 31 | 4 : 18 | 6: 7, 30, 38. H. 2: 63. H. 3: 57
fundamenta. 4 : 55, 62. H. 1 : 86
fundamenta jacere. H. 3: 72
fundamentis Capitolii auri argentique ſtipes injecta. H. 4: 53
Fundani lacus. H. 5 : 69. montes. 4 : 59
fundatam. H. 2: 76
fundare preces. 14 : 30. probra. G : 42. fuſa humi. 1 : 37
fundere. 6 : 42 | 13 : 55 | 2 : 5. H. 5: 6
funditores. 2: 20 | 13 : 39
funditus. 12 : 30 | 15 : 36
funditus. 3 : 6, 36, 54 | 14 : 10
funduntur. H. 4 : 33
funebris. H. 3: 38, 67 | 13 : 17
funus. H. 2 : 45 | 1 : 5 | 6: 27. H. 2: 51 | 16 : 21
funera. 15: 71 | 16 : 15 | A : 41 | 31 2
funeris. 1: 8 | 3: 5 | 12: 69 | 13: 3 | 14: 63 | 1: 64 | 12 8 | 2: 73 | 3: 76 | 4: 9, 15 | 5: 1 | 15: 2. H. 2: 49. H. 4: 47
funes. H. 2: 34. H. 4 : 53
funeſtus. 6: 24, 27. H. 5 : 22 | 1: 65
funeſtum omen. H. 2 : 91
fungi. 13 21 | 14: 21 | 2: 36 | 3: 27 | : 19 | 15: 22. H. 2 : 53, 55 H. 5: 21
fungi munera. 3: 2. officia. 4: 38
funus Auguſti. 1: 8. cenſorium. *vide* cenſ.
funus publicum. 6 : 11. Reipub. H. 4: 42
funera acerba oculis ſubtrahenda. 11: 17
funerum ambitio. G: 27
furari. 1. 74
furandi melior. 1: 74
furatus. 2 : 39 | 16 : 14. H. 1: 48
furcis 3: 46
furere. H. 5: 71. H. 4: 70
furentes accenduntur infirmitate retinentis. H 1: 9
furiæ 14: 30 | 1: 40 | 1: 36, 42
furere. H. 3: 83. H. 4: 55
Furius Camillus reciperator urbis. 2 : 52 ejus filius. *ibid.* *alius* Proconſul Africæ. 2: 52. Tacfarinatem pellit. 5: 20
Fur Camillus Scribonianus Coſ. 6: 1. arma civilia movet. 12: 52. ejus filius. 12: 52
Furium nomen. 2: 52
Furnio Aride. O: 21
Furnius. 4: 52
furor. H. 1: 81. H. 4 : 27. H. 1: 63. H 1: 46. H. 3: 72
furor vatum. 14: 32. H. 5: 10 | 4: 12 | 1: 18, 49
furoribus. 16: 28
furtim digreſſus. H. 1: 13. H. 2: 51. inſenſata regionem. 13: 37
furtim magis quam bello. H. 4: 56
furtim. 2: 12 | 13: 13, 37. H. 1: 35. H. 2: 52, 88. H. 3: 77. H. 4: 56
furtum ſervile probrum. H. 1: 48
furto noctis legionem aggreſſi. A: 54
Furto. A: 31. O: 37
fuſa. 15: 57. H. 1: 43. H 3: 82. O: 23, 3: | 12: 13 | 1: 37
Fuſcus Cornelius. *vide* Corn.
Fuſius Geminus Coſ. 5: 1. à Tiberio perſtrictus. 6: 2. necatur. 6: 10
Fuſcus Cornelius. H. 2: 86. H. 3: 4, 12, 42, 66. H. 4: 4
fuſi. 2: 52 | 14 : 36. H. 4: 50, 67, 77
Fuſius Geminus. 6: 10 | 5: 1, 2
Fuſus. H. 5: 18. G: 37 | 1: 9 2: 44. H. 4: 11. 53 | 4: 52. H. 1: 16 | 13: 27. H. 4: 17 | 2: 3. H. 3: 69. H: 4: 70
fuſtis. 3: 21 3: 44
fuſti affligere. 14: 8
fuſtibus pugnant Æſtii. G: 45
fuſtium. 13: 57
futurorum. 6: 46. H. 1: 5. H. 4: 69
futurum. 3: 18 | 4: 37 | 4: 48. H. 1 : 72. H. 4 : 49. H. 3: 32. O: 4

G.

GAbinianus. O : 26
Gabino ſaxo. 15 : 43
Gavius Licinius. 14: 12
Galatæ. 15: 6
Galatia. 13: 35
Galatia ac Pamphilia ſub eodem præſide. H. 2: 9
C. Galba. 6: 40
Ser. Galba. O : 18, 25. accuſatur à Catone. 3 : 66
Ser. Galba *princeps.* 1: 5. deguſtat imperium. 6: 20. Conſul. 6 : 15 Coſ. iterum. H. 1: 1, 2. avarus. H. 1: 5. ſeverus. H. 1: 5. militem legit, non emit. H. 1: 5. crudelis. H. 1: 6. mobilis ingenio. H. 1: 7. ſacrificans triſtia exta ceperit. H. 1: 27. Vitellium in Germaniam mittit. H. 1: 9. è ſella projectus. H. 1: 41. occiditur. H. 1: 41. locus ubi occiſus. H. 1: 85. non diu imperat. O: 17
Galbæ vita & mores. H. 1: 49. ætas irriſui. H. 1: 7. vox ejus qui occidiſſe ſe Othonem jactabat. H. 1: 35. oratio in adoptione Piſonis. H. 1: 15. ejus ſepultura. H. 1 : 49. imagines ſolo afflictæ. H. 1: 41. ejus imagines diruptæ. H. 1: 55. circum templa latæ. H. 1: 55. juſſu Antonii Primi reſtitutæ. H. 3: 7. honores reſtituti. H. 4: 40. à legione ſexta princeps factus. H. 1: 16
Galbiana legio ſeptima. H. 2: 86. H. 3: 2. H. 3: 7
Galbiani, H. 1: 51
galea. C. 6 | 2: 14 | 6: 35 | 1: 35. H. 2: 42 | 15: 3, 58. H. 1: 38
Galeria. H. 2: 60. modeſta. H: 2: 64. Trachalum protegit. H. 2: 60
Galerius Calpurnius. H. 4: 11. interfectus. H. 4: 49
Galerius Trachalus. H. 1: 90
à Galeria defenditur. H. 2: 60
Galgacus. A: 29
Galliæ. 11: 54
Galla Soſia. 4: 19
Galla Arria. 15: 59
Gallus Ælius. 5: 8
Gallus Aſinius. 1: 77 | 2: 55 | 6: 23
Gallus Vipſanius. 2: 51
Gallia comata. 11: 23. Lugdunenſis. H. 1: 59. H. 2: 59. Narbonenſis. 2: 65 | 11: 23 | 14: 57 | 16: 13. H. 1: 48, 87. H. 2: 15, 18. H. 3: 41. *hinc orti viri* inſignes. 11: 24
Galliæ. 1: 31, 69, 71 | 3 : 40 | 14: 46. H. 2: 57, 98. H. 3: 2. H. 4: 3, 14. G: 1
Galliæ adverſæ Vitellio. H. 1:

m. aſpernantur delectum & tributa. H. 4: 26. admonuere Romanos. G: 37. contantur. H. 3: 44. deſciſcunt à Vitellio. H. 4: 12. feſſæ mittendis equis. 2: 5. nutantes. H. 1: 2. H 4: 49. obligatæ dono Rom. civitatis. H. 1: 8. trepidant. H. 3: 61. tument, *ſeu timent*. H. 2: 32. validiſſima terrarum pars. H. 3: 53
Galliarum aditus. H. 1: 87. aſſertor. H. 2: 61. cenſus. 1: 3, | 2: 6. civitates. H. 4: 36. direptio. 1: 55. duces. H. 1: 94. extrema. H. 4: 28, fides. 1: 34. fœdera. H. 4: 76. imperium. H. 4: 59. litis. 4: 5, munificentia in legiones. 1: 71. opes. 1: 47. ora. 1: 18. H. 4: 11. pars quæ Rhenum accolit. H. 1: 51. portio. H. 4: 32. primores. H. 4: 57. ſocietas. H. 4: 17. ſpolia. H. 2, 29. ſtudia. 15: 51. ſolum fœcundiſſimum. H. 4: 73
Galliarum in verba jurant legiones Rom. H. 4: 60
Gall. nomine ſcribitur ad Treviros. H. 4: 69
Gallias experiæ legiones. H. 1: 51. vaſtare. H. 1: 61. invadit terror. H. 1: 63 cietæ. H. 3: 41. reſpicit Germania. 61 5
Gallias affectant Germani. G: 37. eas ingreſſi Romani. H. 4: 73
in Gallias trajecti Sugambri. 2: 39. intenius. H. 4: 18. miſſus. H. 5: 19
inter Gallias & legiones bellum. H. 1: 89. filii. H. 2: 11
literæ per Gallias diſperſæ. H. 2: 86. miſſi. H. 4: 84. auxilia orare. H. 4: 25. audita mora. H. 4: 54
per Gallias edicere. H. 4: 67
Gallica gens. G: 28. lingua. G: 43. ora. H. 4: 12. ripa. 1: 57 | 2: 6
Gallica incendia. 15: 45
Gallicæ cohortes. 2: 17. H. 1: 70
Gallicum fœdus. H. 4: 77. mare. A: 24
Gallus *cognomen gentis* Æliæ, Anniæ, Aſiniæ, Caniniæ, Ceſtiæ, Crepereiæ, Didiæ, Gliciæ, Herenniæ, Rubriæ, Togoniæ, Vipſaniæ, *quæ vide ſuis locis*
Gallici. H. 2: 65. H. 4: 77
Gallico. A. 24
Gallio Junius. 6: 3 | 16: 17 | 15: 73
Gallionis. O: 26
Gallo. 2: 55, 36 | 6: 12. H. 2: 68
Gallus Annius. H. 2: 33. H. 5: 19
Gallus Glicius. 15: 71
Gallus Herennius. H. 4: 19, 20, 26
Gallus Rubrius. H. 2: 99
Galli auxiliares. 2: 16. H. 2: 68. A: 32. rebellant. 3: 40. dites & imbelles. 11: 18. propiores. 3: 40. civitate Rom. donantur. H. 1: 8. trans Padum agentes. H. 3: 34. pulſi à Germanis. G: 2, Romam capiunt. 11: 24. H. 4: 54. olim validiores Germanis G: 28. *minores hoſtes quam Germani*. G: 37
Gallorum corpora morbis obnoxia. H. 2: 93. gloriæ veteres. 3: 45. inertia. G: 28. leniſſimus quiſque. G: 29. mores. A: 11. ſtudia. A: 21
Galli, *ſal. Treveri*. 1: 44
Gallus Aonius. H. 2: 25. H. 4: 68. H. 2: 87. H. 2: 12, 44.
Gallus Aſinius. 1: 13 | 3: 11 | 6: 25
Gallus Ceſtius. H. 5: 10
Gallus Glicius. 15: 56
Gallus Aſinius. 1: 8, 12, 76 | 2: 32, 33 | 4: 30, 71
Gallus Caninius 6: 12
Gallus Crepereius. 14: 5
Gallus Didius. A: 14
Gallus Herennius. H. 4: 26
P. Gallus. 16: 12
Gallus Togonius 6: 2
Gallus Rubrius: H. 2: 51
Galvia Criſpinilla. H. 1: 73
Gambrivi. G: 2
ganea. H. 2: 95 | 3: 52 | 6: 4
ganeo. 16: 18
Gannaſcus. 11: 18. interficitur. 11: 19
Garamantes. 3: 74. gens indomita. H. 4: 50
Garamantum legati. 4: 26. Rex 4: 25
Garucianus Trebonius. H. 1: 7
gaudere. O: 40. H. 2: 80. H. 3: 11 | 1: 44: 52. H. 2: 87. A: 44 | 1: 76. H. 4: 52. H. 2: 68. G: 5, 15 | 2: 46. H. 1: 34. H. 2: 4, 61. H. 1: 85
gaudia. 13: 46
gaudio. 2: 81, 84 | 3: 74 | 6: 3, 41 | 11: 25 | 14: 46. H. 1. 4, 64. H. 2: 55, 70. H. 1: 16, 59 H. 4: 49. A: 38 | 11: 38. O: 6
gaudium. 1: 7, 16 | 2: 75 | 3: 29 | 14: 15 | 15: 71. H. 1: 64. H. 2: 29, 45, 64. H. 3: 83. H. 4: 62. O: 6, 9
Gaudium facilius diſſimulatur. A: 41
Gaudium grande, tam eſſe pauperes, quibus donavit Nero, &c. H. 1: 20. ultra mortale gaudium. 15: 23
gaudio vagans mens. H. 1: 44. facilis credulitas feminarum ad gaudia. 14: 4
gaza 16: 3 | 6: 31, 37
Gelduba. H 4: 26, 32, 35. capta à Civili. H. 4: 36. *prælium* apud Geldubam. H. 4: 58.
gelidæ aquæ. H. 2: 49
Gellius Poplicola. 3: 67
gelu. H. 1: 79
Gemina H. 3: 7
genitra 4: 15
geminatis. 1: 3
Geminus Fuſius. 6: 10
Gemini duo Coſſ. 5: 1
Gemina legio XIII. H. 3: 7
Gemina ſtirps. 2: 84
Geminius. 6: 14
Geminus Ducennius. H. 1: 14 | 15: 18
Geminus Atidius. 4: 43
Geminus Viridius H. 3: 48
Geminus. 5: 1
Geminus Tatius. 14: 50
gemitus 4: 8, 62. H. 4. 81. 2: 31. H. 1: 49 | 2: 5, 41 | 2: 82 | 5: 2 | 6: 24. H. 2: 46
gemmæ luxu vulgatæ. 15: 42
gemmæ. O: 22 | 15: 13 | 16: 31
Gemoniæ *ſcalæ* 3: 14. in Gemonias abjecta corpora liberorum Sejani. 5: 9. *hue* proj. eti damnati. 6: 25. tractus Sabinus. H. 3: 74. propulſus Vitellius. H. 3: 85
genas. H 4: 81
gener. 1: 15 | 12: 9 | 13: 25 | 15: 28. H. 1: 13 H. 4: 5
gener *pro eo qui filii viduam ducit*. 5: 6 | 6: 8
genera. O: 18, 35
generare. H. 3: 5
generari à principibus ſuccesſorum. H. 1: 16 | 1. 25
genere. 2: 33, 73 | 13: 19 | 14: 27 | 15: 48 | 16: 7 | H. 2: 3, 59. G: 6 A: 29 O: 23, 25, 26, 30
generi. 6: 24 | 15: 50, 55. H. 1: 3
generis. 2: 43, 85 | 3: 59 | 4: 13, 44, 55, 62, 74 | 6: 25 | 12: 6 | 13: 3, 14, 23, 58. 45 | 14: 47 | 59 | 15: 29, 44, 54 | 16:

-7. H. 1: 30. H. 3: 68. H. 5: 25. A: 2, 16
generum 1: 3 | 5: 6 | 6: 8, 30 | 12: 4 | 16: 10, 17, 28, 35. H. 1: 15, 59. H. 4: 49
genialis torus. 15: 37
genitalis dies. 16: 14. hora. 6: 21. vis. 6: 28
genibus alicujus provolvi. 1: 18
genua advolvi. 1: 13 | 6: 49 | 15: 71. prenſare genua. 1: 21. H. 2: 46
ad genua manus tendere. 1: 18
genibus. 11: 30 | 14: 61 | 15: 53. H. 3: 18
genitus. 2: 85 | 3: 76 | 4: 44 | 12: 64 | 13: 17, 45 | 12: 27 | 1: 58 | 12: 1, 2:, 42 | 6: 25 | 3: 68 | 12: 29. H. 4: 61
genitalia. H. 5: 5
genitos. 1: 3 | 3: 61 | 4: 8, 16, 55 | 6: 34. H. 4: 17. O: 12
genitricis. 16: 27
genitum, 5: 10 | 11: 20 | 15: 2, 72. H. 2: 64. H. 3: 8
genitus. 1: 31, 41 | 4: 1 | 6: 46 | 11: 1: 21 | 13: 12. H. 1: 14. H. 3: 22. H. 4: 70. H. 5: 20
genius. O: 9
gens, *familia*, Julia. 4: 9 | 15: 23. H. 2: 95
gens propria & ſincera *Germa-na*. G: 4
gentis & nationis *diſcrimen*. G: 2
gentium fas. 1: 42
genticus mos. 3: 33
gentilis levitas. 12: 14. religio. 12: 54. utilitas. 12: 17
gentile bonum. 2: 57. decus. 12: 16. imperium. 6: 32. ſolum. 3: 59
gentiles orationes, populares. 11: 1.
gentilis. 2: 17 | 3: 59 | 6: 32 | 11: 56 | 12: 1 | 12: 14, 34 | 12: 17
gentico amore. 3: 43 | 6: 33
genu. 4: 59 | 16: 4 | 1: 11, 13, 21 | 6: 49 | 12: 47 | 2: 1 71. H. 1: 66. H. 2: 46. H. 4: 84
gignere. 3: 23 | 4: 3 | 12: 3 | 13: 45 | 16: 17 | 12: 2 | 16: 22
genos *pro familia*, Calpurnium. 15: 48
genus belli. H. 2: 32. orandi. H. 1: 90
generis claritudo improſpera. 4: 51, 44
generis humani rector. 3: 59
Geometria. O: 30, 31
gero. H. 3: 66 | 16: 4 | 13: 35. H. 2: 2 | 1: 40 | 5: 4. A: 36
Geselanus. 15: 69
gerere Rem. 15: 25. publicam. H. 1: 72 | 3: 94. Romanam. 2: 49
gerere. 11: 31 | 15: 5. G: 46 | 13: 57. O: 38 | 13: 6. H. 4: 69
Germania. G: 35. informis, aſpera. G. 2. omnis. G: 1. penetratur. 4: 44. ſuſpecta. A: 35. turbata H. 3: 46. Cœli truculentia præſtat. 2: 24. tamdiu vincitur. G: 37
in Germaniam miſſi exercitus. A: 41
Germania inferior. 4: 73 | 11: 18. H. 1: 52, 55, 61. H. 2: 93. H. 4: 19
Germaniæ infer. legatus. 3: 41. legiones. H. 1: 6. vexilla. H. 1: 53
Germania ſuperior. 4: 73 | 12: 27. H. 1: 53, 61
Germaniæ ſuperioris exercitus. H. 1: 9, 50. legiones 6: 30.
Germaniæ cœlum. 2: 23, 24. G: 2. fines. G: 1. libertas. 2: 16. terræ tumidæ. 2: 24. vocabulum. G: 2
in Germaniam novies miſſus Tiberius. 2: 26
è Germania falſus Domitiani triumphus. A: 39
Germaniæ. 1: 46, 57 | 3: 46 | 11: 19. H. 1: 49. H. 3: 70. H. 4: 17. jugum excuſſere. A: 15
Germanias ſervitio premere. 3: 73
apud Germ. facta Tiberii. 1: 34. adſequi nomen imperatorium. 2: 26
in Germaniam intentus. H. 4: 58
per Germaniam audita mors. H. 4: 54. conſcripta *ibi cohors*. A: 24
Germanicus legionibus apud Rhenum impoſitus. 1: 3. ſuſpectus Tiberio, imperium nunc malle, quam expectare. 1: 7, 31. proconſulare imperium accipit. 1: 14. mortem ſibi intentat. 1: 35. ab amicis, in tabernaculum rapitur. 1: 35. cubili extractus. 1: 39. cædi ſeditioſorum illacrimat. 1: 49
Germanos cædit. 1: 51. Sodalis Auguſtalis. 1: 54. triumphum obtinet. 1: 55. nomen imperatoris accipit. 1: 58. Varianas legiones ſepelit. 1: 62. cum Arminio pugnat. 1: 63. conſultat de bello German. 2: 5. tropæum erigit. 2: 22. Marſos irrumpit. 2: 25. revocatur à Tiberio. 2: 26. triumphat de Germanis. 2: 71. Orienti præponitur. 2: 45. Druſo concors. 2: 44. Haterium Agrippam fovet. 2: 51. Spei templum conſecrat. 2: 49. nepos Antonii. 2: 43. 53. iterum Conſul. 2: 51. Piſoni ſubvenit. 2: 55. contumeliis à Plancina inceſſitur. 2: 55. clementior *illeg.* 2: 57. Armeniæ dat regem. 2: 56. cum Piſone colloquitur. 2: 57. in Ægyptum proficiſcitur. 2: 59. æmulatur *ibi* Scipionem. 2: 59. ovationē *obtinet*. 2: 64. morbo correptus. 2: 69. moritur. 2: 72. Alexandro Mag. comparatur. 2: 73. ab Auguſto rei Rom. fere impoſitus. 4: 57. Germanos non impune *vicit*. G: 37. à Tiberio adoptatus. 12: 25
Germanici ſuprema oratio. 2: 71. reliquiæ tumulo Auguſti illatæ. 3: 4. favor. 4: 12 | 11: 12. metus. 6: 1. cineres. 2: 75. cuneus: 2: 83. *laudes*. 1: 33 | 2: 13. liberi. 4: 8. ſapientia. 2: 43. ſomnium. 2: 14. valetudo adverſa. 2: 69. virtutes. 2: 73
Germanicus *vocatur* Vitellius. H. 2: 64. *ſic & Vitellii* filius. H. 2: 59. H. 3: 66
Germanico Cæſari. 1: 14
Germanico Druſo. H. 5: 19. G: 34
Germanicus exercitus. 1: 22. H. 1: 19. uterque. H. 1: 74. *ejus* fides labat. H. 1: 26. fama per provincias. H. 2: 58
Germanica claſſis. H. 1: 58. defectio H. 1: 19. origo. G: 28. A: 11. ſeditio. H. 1: 14.
Germanicæ legiones. 1: 31, 46. præcipuum imperii robur. 4: 5. *earum* vis & fama. H. 3: 1
Germanica hiberna. H. 2: 8
Germanus *pro Germanus*. 1: 68
Germani ſoli in armis. 1: 3. ſolemnibus epulis noctem *agunt*. 1: 50. cis Rhenum incolentes. 1: 56. auxiliares Romanorum: 2: 16 | 4: 73. H. 1: 70 quomodo armati. 2: 14. H. 5: 14. G: 6. irati ob tropæum Germanici. 2: 19. non virtute, ſed genere pugnæ & armorum vincuntur. 2: 21. regis nomen

ſis inviſum. 2: 44. Heroes ſuos canunt. 2: 88. modica illis armenta. 4: 71. cuſtodes principum. 1: 24 | 13: 18 | 15: 58. æſtatem non ſequunt. H. 1: 52. ſtructurarum militum genus. ibid. nandi periti. H. 2: 35. H. 4: 66. læta bello gens. H. 4: 16. ad prædam famamque exciti. H. 4. 15. fœminas fatidicas credunt deas. H. 4: 61. ad arma nati. H. 4: 64. à Gallis auxilio acciti. H. 4: 73. cuncta ex libidine agunt. H. 4: 76. doni corrumpuntur. ibid. fluminibus ſueti. H. 5: 14. proceri ibid.. dicta ducum ſono armorum approbant. H. 5: 17. periculorum avidi. H. 5: 19. vani. H. 5: 13. indigenæ. G: 2. finitimas magni faciunt. G: 8. ſomno cibo que dediti. G: 15. amant inertiam, & oderunt quietem. G 15. quandiu cum Romanis pugnaverint. G: 37 quæ damna iis intulerint. G: 37. nunquam impune victi. G: 37

Germanorum vetus præliandi mos 2: 4. comparatio cum Gallis. 3: 46. laus. 13: 54. auxilia apud Vitellium. H. 1: 61. mores in bellis. H. 2: 22. corpora qualia. G: 4. A: 11. immenſa. H. 5: 18. morbis obnoxia. H. 2. 93. tranſitus in Galliam. H. 4: 73. libertas Germ. regno Arſacis acrior. G: 37. Magiſtratuum electio. G: 12. Reges. G: 2, 7. Dii. G: 9. conſultationes. G: 11. liberalitas. G: 15. veſtis. G: 17. matrimonia. G: 18. educatio, G: 20. hæredum inſtitutio. G: 20. hoſpitalitas. G: 21. convivia. G: 22. potus. G: 23. cibus. G: 23. ſpectaculum G: 24. ludendi temeritas. G: 24. ſervi. G: 25. anni diſtributio. G: 26. agricultura. G: 26. ſepultura G: 27. lingua. G: 43. migrationes. G: 28. inertia. G: 45

Germanis fidit Nero. 1: 58. iis ingrata quies. G: 14. his nullæ urbes. G: 16. ſimilæ comæ. magni artus. A: 11. uſura ignota. G: 26

Germanica bella à Plinio ſcripta. 1: 69

Gervrius Proculus. 15: 66

geſundis. 14: 59

gerunt. G: 6, 14, 17

gerunaius. H. 2: 87. H. 3: 78

geſſit. H. 4: 85 | 2: 49

Geſſius Florus. H 5: 10

geſta. 2: 46 | 3: 74 | 6: 38 | 11: 40 | 15: 6, 71. H. 4: 10, 34, 70. A: 18, 21

geſtare. H. 1: 44. H. 2: 62 | 13: 15 | 15: 7, 55. H. 4: 31. 14: 61. G: 7, 41, 46. A: 29. G: 31

geſtæ. H. 2: 23. H. 3: 77

geſtatione. 2: 2 | 11: 33

geſtamen felix. 14: 4 | 15: 57

geſtarum. 2: 83. H. 2: 27. H. 4: 85

geſtus. 1: 72 | 2: 52 | 3: 11 | 4: 23, 34 | 13: 9. H. 1: 2 | 1: 52 | 13: 25. G: 8 | 15: 25. H. 4: 90 | 14: 1, | 13: 37 | 16: 4. O: 20

Geta Luſius. 11: 41, H. 2: 72 | 12: 55 | 11: 31

Getulicus Lentulus. 4: 46 | 6: 30 | 4: 42

Getuli. 4: 44

gignere. G: 45 | 13: 57. H. 2: 92. G: 5 | 12: 38 | 1: 20 | 16: 2 | 2: 5. G: 17. A: 12. H: 5: 53. A: 1

gignit concordiam inter aliquos. 14: 39

gignendis aquis. 15: 42

Gindes. flu. 11. 10

glacies. 13: 35

gladiator. 16: 20

gladiatores. 22: 15 | 13: 5. H. 2: 23, 55. H. 3. 57. H. 2: 5: 95

gladiatoriis. 2: 3. H. 2: 88 | 14: 17 | 1: 22 | 15: 34. H. 3: 32

gladiatorum. 4: 62 | 12: 57 | 13: 25, 31 | 15: 32. H. 1: 35, 67, 78, 94. H. 3: 76, 77. O: 9

gladiatores eruptionem. tentant. 15: 46. hi deforme auxilium. H. 2: 18. funduntur a Batavis. H. 2: 43. ad bellum deducti. H. 2: 34. H: 3: 57. Tarracinæ obſeſſi. H. 3: 76

gladiatorum ſpectaculum. 4: 62. hujus ſtudia quaſi in utero matris concepta. O: 19

edendis gladiatoribus præſidere. 1: 76

gladiatores edendi neceſſitas. 13: 49

gladiatoria ſagina. H. 2: 88

gladiatorium munus edere. 4: 63 | 13: 31 | 15: 34. ſpectaculum. 11: 22 | 12. 57 | 1: 32

gladiatura. 3: 43

gladius munimentum. O: 5

gladii Britannorum. A: 36. Sarmatarum. H. 1: 79

gladios condere. H. 4: 66

gladiis perfracta porta. H. 3: 29

gladius. H. 1: 79, 80. G. 43 | 2: 68 | 3: 15 | 4: 21 | ... H. ... : 48, 79 H. 3: ... G: 18 | ... 5, 45 | ... 31 | 14: 7 | 25: 58. H. ... : 35

gladiis. 1: 32, 44 | 6: 35 | 12: 35 | 24: 36 | 16: 27. H. 1. 27. H. 2: 36, 42, 88. H. ... 20, 78. H. 4: 23, 50. G: 6

gladios. 2: 14 | 3: 46 | 62 2. G: 24. A: 36

glandes. 13: 39. H. 2: 21. H. 5: 17

gletum. G: 45

Glicius Gallus. 15: 56. exulat: 15. 71

gliſcit auctoritas ingeniis. 4: 35

gliſcit certamen. H. 4: 43. dignatio. 4: 16. fama ipſarum. 16: 25. invidia. 15: 64. iracundia. H. 4: 25. luxuria. 16: 3. multitudo. 3: 25

gliſcit immenſium multitudo. 4: 27. poteſtas. 3: 69. ſævitia. 6: 19. utrumque poteſtate. 3: 19

gliſcere numero. 4: 5

gliſcunt æmuli Britorum. 16: 21. flagitia infamia. 14: 5

gliſcebant gloria, pericula. 15: 23

gliſcunt ſinguli: 1: 23

gliſcens adulatio. 1. 1. diſcordia. 4: 17. fama. H. 2: 9. pernicies. 11: 54

gliſcentibus negotiis. 11: 12

gliſcentia pericula. 15: 18

gliſco. 4: 5

Glitius Gallus. 15: 78

globus juvenum. G: 3. militum. 12: 43 | 15. 60. H. 5: 22. nubium 2: 23. fugatorum. 16: 27

globus reliquus. H. 3: 84

globi denſiores. 4: 50. proprii. 11: 25. latronum. 2: 64 | 12: 54. militum. 14: 61 | 1. 25 3. 74

globus. 2: 11 | 2: 14

glomerati in teſtudinem H. 3: 31

gloriante matre. 14: 2

gloria cum modo habenda. 15: 8. diſſimilitudine fortunæ augetur. 15: 28. felicium adſpectus. 15: 16

gloria & clementia inania. H. 3: 19. extra invidiam. A: 8

gloria frontis. G: 5
gloria militaris periculoſa. A: 5
gloria obſequii *nobis relicta*. 6: 8
gloriæ æmulatio *belli cauſſa*. 2: 44
gloriæ cupido noviſſima exuitur. H. 4: 6
gloriæ periculum facere. 15: 6
gloriam alienam in ſe trahere. 2: 46. quantum ad gloriam longiſſimum ævum peregit. A: 44
gloriæ 3: 45
glorioſiſſimus. H. 5: 17
glorias. 3: 43
gloriatus. H. 1: 30
glorioſiſſimum. H. 5: 17
glorioſum. H. 2: 76. O: 36
Glota. A: 23
gnara. 11: 27, 32 | 12: 45. H. 3: 79
gnarus militiæ. 3: 32
gnarus militum atque hoſtium. 15: 23. periculorum. H. 4: 29. ſeditionis. 1: 36. victoriæ. H. 3: 45
gnari locorum. H. 5: 6
gnaros turbare neſcii. 2: 23 | 26: 5
gnara, *nota* vincentibus palus. 1: 63
gnara *nobis* ea pars militiæ, 12: 45
gnarum alicui. 15: 61
gnarum id Cæſari. 1: 65. Tiberio. 3: 6. duci. 13: 51. principi. 6: 46
gnari campi, nosi. H. 5: 17
gnara Vitellianis. H. 3: 79
gnarus. 1: 63 | 6: 26, 35. H. 2: 13, 56. H. 5: 6 | 3: 2. 15. 1: 75. H. 2: 83. H. 4: 83 | 4: 67
Gnei. 12: 64
Gn. Pompeio. O: 40
Gorneas. 12: 45
Gotarzes. 11: 8. *regnum repetit*. 11: 10. moritur 12: 14, adverſus dominationem Gotarzis Meherdatem acceſſunt Parthi. H. 12: 10
Gothini. G: 43
Gothones. 2: 62. G: 43
Gracchi. 3: 27. O: 28, 40
C. Gracchi. O: 18, 26 | 1: 53
C. Gracchus. *vide* Sempron. Gracchus.
Gracilia Verulana. H. 3: 69
Æmil. Gracilis. 13: 53
gradibus. H. 1: 29. H. 3: 71. 74. O: 27
gradus. 1: 8 | 2: 20 | 12: 45 | 15: 40 | 14: 37. H. 2: 35, 42. A: 36 | 1: 64. H. 1: 25 | 14: 13 | 15: 2. G: 13, 20. O: 19, 28, 30
gradum inferre. H. 3: 25
gradu collato. H. 2: 42
gradus ſpectaculorum. 14: 13
gradus ſubitarii. 14: 20
Græca. 6: 18, 41 | 11: 44 | 14: 21, 47 | 15: 45. H. 2: 80. A: 4 | 11: 13 | 15: 33 | 15: 41
Græci. 2: 33 | 4: 14 | 12: 63 | 14: 15, 59, 20
Græcia. O: 10 | 2: 59, 64 | 3: 65 | 6: 20 | 11: 14
Græcia. 2: 60. cui à Pelope nomen *Peloponeſus*. 4: 55
in Græcia ludicras artes exercere honeſtum. O: 10
Græco verſu admonita à Tiberio Agrippina. 4: 52
Græca adulatio. 6: 18. comitas. A: 4. doctrina. 15: 41
Græca facilitas. 14: 47, litteratura. 11: 13
Græcum certamen. 14: 20
Græcum genus. 14: 59
Græci comites Zenonis. 2: 2.
Græci ſua tantum mirantur. 2: 88. Italiæ partem tenuerunt, 4: 67. literas à Phœnicibus didicerunt. 11: 14. liberalibus ſtudiis præditi. 4: 58
Græcorum animi prompti ad nova & mira. 5: 10. deſidia, licentia. H. 3: 47. genus lætum antiquitatibus. H. 2: 4
Græci amictus. 14: 21
Græcæ civitates. 4: 14. litteræ. G: 3. urbes. 3: 60
Græca-certamina. 14: 21
Græcina Pomponia. 13: 32
Græcinus Julius. A: 4
Græco 15: 71
Græcorum. 5: 10 | 6: 28. H. 3: 47. H. 5: 8. O: 3
Græcos. 4: 35, 38, 67. O: 32
Græculæ. O: 29
Graiina mons. H. 4: 68
Graii, *Græci*. O: 15
Graiæ Alpes. H. 2: 66
Grammatica. O: 30, 31
Grampius mons. A: 29
grandævos. H. 3: 33
grandis ævo. 16: 30
grandis. 14: 51, 53 | 16: 17. H. 1: 20, 59, 76. H. 2: 47, 78, 86. A: 2, 3, 37, 44 | 16: 17 | 16: 30
grando. 2: 23
Granius Marcellus. 1: 74
Granius Martianus. 6: 38
Q. Granius. 4: 21
Granius Silvanus. 15: 50, ad Senecam à Nerone mittitur. 15: 60. ſua manu cadit. 15: 71
Graptus. 13: 47
Grandius Sacerdos. 6: 48
graſſari dolo. H. 4: 18. cominus. 4: 47. diſſimulatione mutua. H. 4: 56. veneno, H. 3: 36
graſſari. 4: 66. H. 4: 36 | 13: 4. 25 13: 60
graſſatur. 15: 40. H. 1: 37
grata 2: 48, 59 | 11: 16 | 13: 13. H. 1: 18, 58. H. 2: 81, 91
gratandum. 14: 8
gratantes. 2: 75 | 3: 29 | 12: 7 | 14: 10 | O: 50
gratatur. 6: 21
grates. Hist. 1: 85 | 1: 69 | 2: 38, 86 | 3: 24 | 4: 64: 70 | 12: 26, 53 | 13: 8 | 14: 13 | 15: 21, 22, 34. H. 2: 55. H. 3: 80. H. 4: 39, 64
grates actæ Diis ob cædes. 14: 64 | 15: 71. præſidibus. 15: 20. Tiberio. 3: 18 | 6: 25. decretæ Deis. 25: 74
grates agere. 4: 25. laudibus gratibuſque venerari. 12: 37
grati. 1: 23
gratiæ. 3: 15 | 4: 20, 36 | 5: 2 | 6: 18, 26, 30, 46 | 11: 26, 29 | 12: 7, 42 | 13: 6, 20, 42 | 14: 62 | 15: 34. H. 1: 13, 23. H. 2: 92. H. 3: 6. A: 1, 44. O: 5, 6, 7, 13
gratia janitorum. 4: 74
gratia nulla officit in alterius honorem ſuſcepti. H. 2: 1
gratia honori habetur. H. 4: 3
pro gratia odium redditur. 4: 18
gratiæ. 1: 25, 80 | 4: 15 | 5: 3 | 6: 29 | 14: 62. H. 4: 51. O: 36 | 15: 21 | 12: 15 13: 21
gratiæ actæ conſuetudine ſervilis. H. 1: 71. A: 42
gratiæ externæ. 12: 15
gratiam referre. 15: 62
gratiam. 1: 20, 28, 42 | 2: 13 | 3: 53 | 6: 45 | 11: 15 | 12: 4 | 14: 5, 53 | 15: 19, 21, 56. H. 1: 5, 71, 73, 74. H. 2: 48, 99. H. 3: 61, 64, 78. H. 4: 49
Gratianus Tatius. 6: 38
gratiarum actio finis omnium cum dominante ſermonum. 14: 56
gratiarum actio quæ præſidibus fiebat, *cum decederent*, ſublata 15: 22
gratificari odiis alicujus. 4: 19
gratioſior ſenectus. G: 20

gratificari. 4: 19
gratior. H. 1: 55. H. 3: 5 | 4: 15 | 1: 57 | 16: 18
gratioſior. G: 20
gratiis. O: 9
gratiſſimus. G: 5 | 1: 62 | 6: 4. H. 4: 68 | 1: 58
gratuitò. 11: 7, 22
gratuitos. H. 1: 64
gratulari. H. 4: 64
gratulatio. H. 2: 65
gratulatum. 15: 23
gratus. H. 2: 92. H. 3: 13. H. 4: 68
Gratus Julius. H. 2: 26
Gratus Munatius. 15: 50
gratiora quæ ſua ſponte naſcuntur. O: 6
gravabantur. H. 2: 20
gravate. 1: 20
gravare ſpem, metum. 5: 8
grave conſcientiæ, grave famæ. 6: 26. ſolo cœloque juxta grave. H. 5: 7
grave. 1: 63 | 2: 36 | 3: 50 | 6: 26 | 3: 26 | 14: 5, 11. H. 1: 70. A: 10, 40
gravem. 1: 17, 39 | 3: 17 | 4: 2 | 6: 22 | 14: 6, 59. H. 2: 40 H. 4: 14, 27. G: 17
graves. 1: 20, 38, 69 | 3: 20, 54 | 4: 42 | 12: 27 | 15: 55 | 16: 35. H. 1: 79, 80. H. 3: 50, 53, 63. O: 32
graveſcentia mala. 14: 51
graveſcere. 6: 46 | 14: 51 | 1: 5
graveſcit valetudo. 1: 5 | 6: 46
gravi. 1: 63 | 3: 24, 64 | 4: 24 | 6: 45 | 12: 47 | 15: 46. H. 2: 87, 99. H. 3: 38. H. 4: 14, 44. H. 5: 7. A: 7
gravia. 1: 64 | 2: 26 | 11: 20. H. 1: 7. H. 2: 84. H. 3: 38. H. 4: 29 | 2: 20, 85 | 5: 38
gravida. 11: 51 | 16: 6 | 1: 40 | 3: 63 | 5: 1 | 1: 59 | 12: 10 | 15: 47
gravidum. 1: 57
gravis fortuna. 6: 22
gravis ſomno. 4: 25
gravi Africo *vento*. 14: 46
gravior. 1: 47 | 3: 28 | 4: 61 | 15: 38 | 16: 3 H. 3: 43. 4: 18, 84. G: 3. O: 25 | 14: 28, 62 | 15: 43 | 2: 50 | 6: 10 | 4: 73 | 1: 64 | 15: 25
gravior orator. O: 35
graviorum facinorum miniſtri. 14: 62
graviora. 3: 52 | 6: 15: 25. H. 4: 74. A: 15 | 14: 59. H. 2: 59 | 14: 51
gravis. 1: 10 | 4: 12, 74 | 12: 35, 40 | 15: 23 | 14: 10: 29, 39. H. 2: 62. H. 2: 27, H. 5: 2
14. A: 9
graviſſimus. H. 3: 61 | 14: 49 | 6: 38 | 4: 56. H. 1: 59 | 12: 5 | 1: 73
gravitas. 15: 48 | 3: 40 | 13: 18 | 16: 7. H. 1: 83 | 15: 18
gravitas annonæ. 6: 13 | 11: 4
gravitas cœli. 2: 85. fortunæ ſummæ. 2: 72. odoris. H. 5: 6. *orationis*. O: 23. à gravitate *hiſtoriæ* procul, conquirere fabuloſa. H. 2: 50
graviter accipere aliquid. 13: 36
graviter. O: 8
graviunt. G: 10
gravius. 1: 77 | 12: 19 | 13: 42 | 14: 58, 64 | 15: 67. H. 2: 21, 46. A: 19
gregali habitu. 1: 69
gregarius 3: 45 | 14: 24. H. 3: 5, 73
gregarius eques. H. 3: 51. miles. H. 1: 36, 46, 57 | 1: 6, 22. H. 3: 31, 61. H. 4: 37
gregario militi mixtus Titus. H. 5: 1
gremium Italiæ. H. 4: 72
grex contaminatorum. 15: 37
greges ſpadonum. H. 2: 72
Ghriphus Plotius. H. 3: 52. H. 4: 9, 40
grex. 13: 55. H. 3: 13. H. 5: 3
gremium. O: 28
Grinnes. H. 5: 20, 21
gubernaculis. 2: 6 | 14: 5
gubernantium. 12: 56
gubernatores *navium*. 15: 46
gubernatores. H. 4: 16. A: 28. H. 5: 23
gula. H. 1: 62
Gugernorum Pagi. H. 4: 26
Gugerni. H. 4: 26
gurgitibus. 1: 70
guſtu. 12. 66
guſtu explorare cibos. 13: 16
guſtu libata potio. 13: 16
Gyarus inſula. 3: 68. immitis & deſerta. 3: 69. egena aquæ. 4: 30
Gymnaſium dedicatum à Nerone 14: 47. ictu fulminis conflagravit. 15: 22
Gymnaſia improbata. 14: 20
in Gyros flectere. G: 6

H.

HAbeam. H. 1: 15. O: 15
habeamus. H. 1: 29
habeant. 11: 17, 24 | 14: 64 | 16: 16. H. 3: 66
habeantur. 11: 17
habenas. H. 1: 86
habenas animorum tenere. O: 31
habuit annus conſules. 11: 57
habet ſe auctoritas ita. H. 1: 83
habuit Cremonam exitus. H. 32 34
habebat favor Arminium. 2: 44. Tiberium anxium nil æque. 2: 65. quiſquam penſi modum oneris. H. 1: 46. quid dicat: O: 19. cruore captivo adolere aras fas habebant. 14: 30
non habebant lætum ſocialia compoſita. 2: 57
habere ignotos affectus. 13: 21
habere certum. O: 32
habere neſcium *aliquid*, *pro ignorare*. 16: 14
habere orationem. 3: 12
habere provinciam, legiones 3: 70
habere nubendum, tolerandum. 4: 40
habere conſilium *cum aliquo*. 3: 53
habere dilectus. H. 4: 71. in Syria. *aliquem*. 2: 58
habere in ſermonibus quoſdam. 4: 14. honorem principi. 15: 74. pleroſque *pro re tenere*. 1: 80
habere penſi, fas fidem. 13: 15. honoris, ignominiæ. 3: 32. cum modo, cura. 15: 8
habere in honore. 15: 18
habent laudes, grates legionibus. 1: 69
haberi arma. 1: 9: dilectum. 16: 13
haberis potentia tutius. 11: 59. gratia oneri. H. 4: 3
haberur ſenatus. 2: 37
habebantur cultores per omnes domus. 1: 73. cui pars provinciæ habebatur. 12: 54. habebatur æquus adoleſcentibus. 4: 4. ganeo. 16: 18. inter damnatos magis quam inter reos. 16: 24. nomen Corbulonis haud inſenſum barbaris. 15: 28
habebantur Hiſpaniæ tribus legionibus. 4: 5. procul an coram atrocior haberetur. 15: 36
haberi in incerto *aliquid*. 15: 67
haberi veteres inter ſcriptores. 2: 83. in levi. 3: 54. H. 2: 21. in obſcuro. 15: 16
habitus in uno milite. 15: 10. Ravennæ Maroboduus. 2: 63. molliter populus. 1: 54. ſupremis honor. 4: 44. in cuſtodia. H. 1: 58. procul voluptatibus. 4: 62

habitus ſcuſtra; 13: 57. ſub pellibus exercitus. 14: 38
habita fides. 1: 12 | 6: 9. varie ejus rei forma. 13: 39. avare Hiſpania. 3: 13. provincia. 13: 30. quicquid habitum Neronibus 1: 35
habiti in cuſtodiam. H. 1: 85. corruptius liberti. H. 1: 25
habitæ modeſtæ opes. 4: 44. rectius cæremoniæ. 11: 15. quibus modis habitæ Reipub. partes. 4: 6. quæ fruſtra ſunt habita. 13: 51
habendus error illi ſine fraude, aliis exitio. 6: 30
habendum cum lætitia ſcelus. 12: 48. impune maleficium 3: 70
habilis juventa. 4: 53. prælio. 15: 26
habilis. 2: 6 | 11: 18. G: 6 | 12: 45
habitare. A: 11. G: 16 | 2: 60 | 4: 65
habitatus. 4: 67
habitantus centum pagis Semnones. G: 39
habitati urbibus. campi. H. 5: 7
habiti. 2: 47 | 4: 11, 61 | 11: 35 | 15: 1. H. 5: 22. A: 28
habitu. 1: 10, 69 | 2: 59 | 6: 20 | 12: 41 | 14: 25 | 15: 44, 72 | 16: 21, 32. H. 1: 14, 17, 30, 48. H. 2: 45. H. 3: 73. H. 4: 3, 36, 40. O: 34
habitum, ſub. 4: 12, 57 | 16: 22. H. 2: 52: G: 31, 46. A: 11: 44
habitus, ſub. G: 4, 17, 31, 45. A: 11, 39
habitus animorum. H. 1: 8, 28
habitus corporis, 4: 57. O: 8: provinciarum. H. 1: 4
habitus decentior, ſublimior. A: 44. occultus. H. 1: 85
habitu tali depertus. 4: 59
hac. 2: 14 | 3: 53. H. 5: 15. A: 44. O: 4: 10, 13, 16, 36.
hic. A: 28
hactenus. 12: 42 | 13: 47 G: 35. A: 10
hactenus. 1: 34. G. 2. 25. conſultans. 14: 3
hactenus prompſit. 15: 60
hactenus promptior. 14: 7
hactenus reſpondit. 14: 51. uſus manu ſervi. 16: 15. ne auctor dubitaretur. 14: 7
Hadria. H. 3: 42 | 15: 34. H. 3: 12
hæc atque talia. H. 5: 3
Hadriatic imaris, 1: 53.
hadrum. H. 2: 3
Hæmus. 3: 38. mons. H. 2: 85
Hæmi præmatura, & ſæva hiems. 4: 51
hærebant. 4: 19 H 4: 23: A: 36
hæres. 4: 31 | 16: 11, 20. A: 43 | 1: 8 | 11: 7. G: 20 | 2: 8. | 6: 38. O: 38 | 2: 48
hereditas. 1: 156, 2: 48 | 15: 19
heres. 14: 4 2: 14 | 14: 30
hærere. 6: 21 | 1: 65, 68 H. 3: 20
hæſere animo convitia. H. 1: 74
hærere tergis. H. 4: 19 | H. 1: 47.
hæſitantes. H. 4: 31
hæſitatio. 1: 80. H. 2: 45
hæſitationem afferre. H. 1: 39
hæſurum. H. 4: 19
Halicarnaſſi. 4: 55
halitu. H 5: 7
Halotus. 12: 66
Halus oppidum, 6: 41
Hammon. H. 5: 4. Hammonis oraculum. H. 5: 3, 4
Hannibal. H. 3: 34. vinculum. H. 4: 13
haruſpices. H. 2: 78. contracti. H. 4: 53. prodigiorum interpretes. 15: 47. haruſpicum collegium. 11: 15. ſcientia & ars. H. 5: 3
haruſpex. H. 1: 27 | 13: 24. H. 2: 3
haſta auctio. 3: 31, 50
haſtæ ardentes. H. 4: 23
haſtæ. 3: 21. H. 1: 50. H. 3: 27 | 1: 64 | 2: 20 | 4: 49 | 13: 18 | 15: 9 H 4: 29
haſtæ. plus. 2: 14, 20, 81 | 13: 39. G: 6 | 12: 16, 35 | 14: 37. H. 5: 18
haſtatam. 3: 14.
Q. Haterius. 1: 13. Auguſtæ precibus protegitur. 1: 13. in luxum civitatis. invehitur. 2: 33. adulatur Tiberio. 3: 57. moritur. 4: 61. alius 12: 58
D. Haterius Agrippa. 1: 77. propinquus Germanici. 2: 51. Conſul deſignatus. 3: 49. Conſul. 3: 52 illuſtribus viris perniciem molitur. 6: 4.
Haterius Antoninus. 13: 34
haud alias tam. 15: 46
haud ſpernendus vir. H. 3: 75
haud temnenda manus. H. 3: 47.
hauddubie. 2: 43
haudquaquam. 11: 11 | 13: 2 | 14: 55. 60. H: 2: 66. H. 3: 65
haudperinde. 2: 1 | 15: 42, 44
hauriri. 2: 47. H. 1: 79 | 13: 42
haurire. 4: 10
hauriuntur. 1: 70
hauſit H. 1: 51
hauſiſſe. H. 3: 2. A: 4 | 6: 40 | 15: 64. H. 1: 67. H. 3. 77. H. 4: 5
hauſit incendium cunctos. H. 4: 60
hauris lacus ſervos. G: 40
haurire jugulum H. 1: 41
haurire libertatem è moribus ſocer. H. 4: 5. partes Philoſophiæ. O: 30. ſtudium. A. 4. ad univerſum. O: 28. voluptates. H. 3: 2. quidquid laboris ac periculi hauſiſſent. H. 3: 84
haurientes ſua prodigi 16: 18
hauriuntur igni cunctæ. 1: 39
hauſiſſi mollitia nivis. H. 1: 79
hauritur paludibus os ſeptimum Danubii. G: 1
hauriuntur paludibus arma equique. H. 5: 15
hauriſſi terris deductis. 2: 47
hauſtum igne theatrum. 3: 72
hauſta igni Colonia. 12: 58
hauſtæ urbes terræ hiatibus. H. 1: 2.
hauſtus. 2: 54 | 15: 44. H. 4: 53 | 12: 58. H. 1: 2 | 2: 24 | 2: 8 | 16: 14.
hebere, torpere otio. G: 15
hebeſcere. H. 2: 77
hebeſcunt ſidera. 1: 30
hebent. G: 15
hebes. 14: 11. H. 2: 99 | 11: 28
hebeſcere. 3: 69
hebetet. G: 45
Hebrææ terræ. H. 5: 2
hedera vinctus. 11: 31. H. 5: 5
Heliopolis. 6: 28
Helluſii. G: 46
Helvecones. G: 43
Helvetii gens Gallica. H. 1: 67. cæduntur à Cæcina. H. 1: 68
Helvetiorum cædes. G: 28. in Helvetiis. H. 1: 70
Helvetii. H. 1: 67, 69
Helvidius Priſcus. 12: 49. Tribunus plebis. 13: 28. Thraſeæ gener. 16: 28, 35. Italia depulſus. 16. 33. cenſet contra Vitellii ſtudium. H. 1: 91. de reſtituendo Capitolio ſententiam promit. H. 4: 4, 9. de ærario. H. 4: 9. Marcellum Eprium accuſat. H. 4: 6, 43. is prætor Capitolii aream luſtrat. H. 4: 53. laudatus Herennio Senecioni. A: 2: in carcerem ductus. A: 45. ejus ſapientia. O: 5
Helvidius Rufus. 3: 21
Hemus mons. H. 2: 85. vide Hæmus.
Heniochi. 2: 68
In herba præcepta lani. O: 9.

INDEX

herbidum ſolum. H. 5: 3
herba. H. 5: 7. G: 46. O: 9. H. 4: 60. O: 40
herbidum. 15: 5
Hercules Ægyptius. 2: 60
Hercules Lydia potitus. 3: 61. deûm numero additus. 4: 38. venatur apud montem Sambulon. 12: 13. in Germania fuit. G: 2. ubi colitur 6: 9
Herculis ara magna. 12: 24. incendio periit. 15: 41. Columnæ *Herculis*. G: 34. *ejus* poſteri 4: 43.
Herculis Monœci hortus. H. 3: 42
Herculi ſacra ſylva. 2: 12
Hercule. 1: 17. O: 19, 26, 39
hercle. H. 1: 84
Herculê. 1: 3 | 4: 40 | 12: 43 | O: 1, 5, 8, 14, 19, 21, 26, 30, 34. 39
Herculeo. 14: 8
Hercynia. 2: 45. ſylva. G: 28
Hercynius ſaltus. G: 30
hereditas unius familiæ imperium. H. 1: 16
hereditatem non adit Tiberius, niſi cum amicitia meruiſſet. 2: 48
Herennius Gallus. H. 4: 19. legatus legionis XIII. H. 4: 26. à militibus verberatus. H. 4: 27. vincitur. H. 4: 59. occiditur. H. 4: 70, 77
Herennius Senecio. A: 2. occiditur. A: 45.
Hermagoras. O: 19
Herminones. G: 2
Hermundurus. 12: 30
Hermunduri Catalduam pellunt. 2: 63. Cattos vincunt. 13: 57
Hermundurorum civitas. G: 41. rex. 12: 29
Hermundurος. 12: 30. G: 42
Herodes. H. 5: 9, 11
Heroici. O: 10
Herthum. G: 40
hi *refertur ad remotius*. 129
hians compoſitio. O: 21
hiantes cupiditates. H. 1: 12
hiatus præmiorum. H. 4: 42
Hiberiæ regnum. 12: 44
Hiberus Mithradates. 6: 32. Rex. 4: 5
Hiberi Artaxata capiunt 6: 33. Theſſalis tori. 6: 34. bellum cum Armeniis gerunt. 12: 44. Mardos vaſtant. 14: 23
Hiberi. 6: 33, 34, 35 | 12: 46, 50 | 6: 36 | 13: 8 | 14: 23
hiberna. 1: 27, 37 | 2: 26, 57, 79. H. 1: 52, 80 | 2: 80. H. 3: 4. H. 4: 12. 15, 16, 25. 33. 39, 54. 61
hibernacula. 2: 23 | 3: 74 | 14: 38 | 15: 7, 8
hibernare: 1: 45 | 15: 6 | 15: 17
Hiberni. 3: 8
Hibernia. 12: 32. A: 24
Hibernis. 1: 30, 51 | 15: 10. H. 1: 53. 55, 64, 70. H. 2: 57, 67. H. 3: 46. H. 4: 14, 18, 23. G: 37. A: 19, 22, 38. 41
hibernus. 1: 38. H. 4: 51 | 6: 13. H. 5: 69
Hibero Regi. 11: 9
Hiberos. 11: 46, 51
hic ille, *ita ut hic ad remotius referatur*. H. 2: 77. H. 1: 9
his atque talibus. 13: 46 | 14: 49. A: 16
hiemare. 1: 39 | 13: 8. H. 4: 3. H. 5: 22
hiems *tempeſtas* 1: 40
hiems. 2: 5 | 4: 67 | 11: 31 | 13: 35 | 15: 8. H. 1: 79. H. 3: 50, 56, 59. A: 22 | 1: 17, 44, 47. H. 1: 61. G: 16 | 3: 5 | 4: 16 | 12: 43. H. 1: 79. 4: 38 | 1: 30. 4: 55 | 12: 1, 50. G: 22, 26. A: 10, 21, 22
Hibernia. A: 24. inſula. 12: 32
Hibernus imber. H. 5: 69
Hibernum mare. 3: 1. H. 4: 51
hiberna alarum, cohortium ſubverſa cremataque H. 4: 15, 61. H. 5: 46
hiberna Aſciburgii ſita. H. 4: 33. Bonnenſia. H. 4: 23. primæ legionis. H. 4: 25 Mœſica, Pannonica. H. 4: 54
Hierocæſarea. 2: 47
Hierocæſarienſis *civitas* 3: 62
Hyeroſolyma. *num. ſing.* H. 5: 1. *plur.* H. 5: 1, 11. urbs famoſa H. 5: 2. caput Judææ. 5: 8. *ejus* mœnia. H. 5: 10. muri. H. 5: 9. oppugnatio. H. 2: 4
Hieroſolymum H. 5: 2
Hiero. 6: 42, 43
hilaris. 11: 3. O: 13
Hilarius. H. 2: 65
hinnitus. G: 10
hirta. O: 26
Hirtius. 1: 10. O: 17
Hiſpalienſes. H. 1: 78
Hiſpana legio. H. 1: 6
Hiſpania anguſto freto ab Africa diremptis. H. 2: 58. citerior. 4: 45. H. 1: 49. H. 4: 9. ulterior. 4: 13. Tiberio templum extruit. 4: 37
Hiſpaniæ. 1: 2. H. 1: 97. H. 3: 2, 70. H. 4: 3. G: 37. dubiæ. 3: 44. tribus legionibus habentur. 4: 5. contantur: H. 1: 62, armis non ita redundant. H. 2: 32. adverſæ *Vitellio*. H. 3: 13. validiſſima terrarum pars. H. 3: 53
Hiſpaniarum ditiſſimus. 6: 19. poſſeſſio tentata. H. 2: 65
in Hiſpanias miſſi nuntii. H. 3: 35
Hiſpani *cujuſdam conſtantia* inter cruciatus. 4: 45
Hiſpani templum Auguſto ſtruunt. 1: 78
Hiſpania. 1: 24 | 14: 41. H. 1: 22, 37, 76. H. 3: 15, 25. H. 4: 68, 76. H. 5: 19. O: 10 | 3: 13 6: 27. H. 1: 49. 76. H. 2: 67, 86. H. 3: 44. H. 4: 39. A: 12, 24
Hiſpaniæ. 1: 42, 71 | 4: 5, 13. H. 1: 8, 62. H. 2: 58. G: 37. A: 10 | 6: 19. H. 2: 65 | 3: 44. H. 2: 32. H. 3: 2, 13. H. 4: 25
Hiſpanienſes. 1: 3
Hiſpaniis. H. 2: 97. H. 3: 70
Hiſpo Romanus. 1: 74. Senecam accuſat. 14: 65
Hiſteüs. 15: 9
hiſtoria odio & amore vacua. 1: 1. H. 1: 1
hiſtoriæ. O: 3
Hiſtria. H. 2: 72
hiſtriones verberum immunes. 1: 77. Italia pelluntur. 4: 14 | 13: 25. à Thuſcis acciti. 14: 21
hi ad inceſſendos viros primores populi auribus uſi. O: 14
hiſtrionum immodeſtia. 4: 14. fautores. 1: 77 | 13: 25. in vincula ducti. 13: 28
hiſtrionalis favor. O: 29
hiſtrionale ſtudium. 1: 16
hiſtrionales modi. O: 26
hiſtrio. 1: 28 | 15: 67 | 11: 73 | 13: 19, 21 | 11: 36 | 14: 15
hiſtrionalis. O: 26
hiſtriones. 1: 75. H. 2: 87. O: 26, 40. H. 2: 71 | 1: 54 | 13: 25 | 16: 4
Hiſter P. Atellius. 12: 29
hodie. 1: 24 | 14: 43. H. 1: 15. 29. H. 2: 77. G: 3. A: 33. O: 18, 32, 34
hodiernum. A: 30
Homerus. H. 5: 2. O: 10
homicidium. G: 21
homo. 6: 32. G: 39 | 4: 15. O: 7 | 1: 59 | 4: 70 | 16: 28. H. 4: 42
homines. 2: 36, 71 | 3: 19, 27, 55, 65 | 15: 74. H. 2: 16, 47, 95. H. 4: 74. G: 16, 46. O: 6, 8. H. 1: 16. H. 4: 64. O: 34

hominis. 15: 61. H. 4: 17. A: 2, 39. O: 17, 21
homines diis non curæ. 6: 22. rudes bello faciles. A: 21
homines *pro ſervis*. H. 2: 78
hominum ignavia varia. H. 4: 6
hominum. 1: 61, 65, 74, 76| 2: 24, 36| 3: 4, 26, 37, 50, 58, 60, 69| 4: 30, 58, 46, 49, 63| 12: 56, 64| 13: 55| 14: 10, 30| 15: 16, 40, 47, 74. H. 1: 15, 22, 63, 68, 75. H. 2: 58, 50, 61. H. 3: 58, 70. H. 4: 53. H. 5: 3, 5, 6. G: 4, 40, 46. A: 24, 45, 46. O: 1, 6, 17, 21, 23, 25, 28, 29, 57
Homonadenſes. 3: 48
honeſta. 1: 49, 67, 75| 5: 26| 4: 33| 11: 33, 38| 12: 51| 13: 2, 11| 14: 21| 15: 20. H. 1: 5. H. 3: 4. H. 4: 5. A: 5a| 1: 70| 13: 41. H. 2: 67| 2: 48| 15: 51. A: 4
honeſtas. 12: 6. H. 2: 83. O: 6, 18, 31. O: 31
honeſti. 14: 53| 16: 25, 32
honeſtior. A: 12. H. 1: 87
honeſta mors turpi vita potior. A: 35
honeſti conatus *qui* prohibentur. 15: 53
honeſti exitus ab ignavis diſcernuntur. 16: 25
honeſta atque inhoneſta. 2: 58
honeſta exitio *ſunt*. 3: 28
honeſtis & dubiis anteponere præſentia. H. 1: 28. utilia miſcere. A: 8
honeſtius offendere, quam odiſſe. A: 22
honeſtis. 2: 2, 33| 3: 66| 4: 3| 12: 58| 13: 6| 14: 15, 21| 15: 63. H. 1: 38. H. 2: 60. H. 4: 7. O: 34
honeſtiſſimus. H. 2: 71
honeſtius. 3: 34| 11: 3| 12: 5. H. 2: 44. H. 4: 40. H. 5: 25
honeſtus. 3: 55| 4: 9| 5: 3| 14: 22. H. 4: 70. O: 31| 16: 16| 3: 53, 65| 6: 26| 11: 37| 13: 45| 14: 39| 16: 33. H. 1: 33. H. 2: 41. G: 27. A: 2. O: 10
honor, *mentio honorifica*. 6: 25
honos, *pro prætura*. A: 6. vulgatus promiſcuis adulationibus. 4: 37. *honor* exilii, *ſcil. cum qui ſpecie honoris amovetur*. H. 1: 21
honor nimius mox in adverſis in ſolatium cedit. H. 2: 59
honor principis in nullius contumeliam vertendus. H. 4: 8. Coſ. honoris umbra monſtratos. H. 3: 73. æmulatio A: 21. honori, *ad honorem ejus*. 15: 28. honores *magiſtratus*. 4: 6. O: 36 præmaturi ſuperbiam pariunt. 4: 17. fœminarum moderandi. 1: 14. honores agere. 4: 15. honora oratio. 1: 10. honora. 4: 68. honorati ſenes, *ſcil. honoribus functi*. H. 1: 77. honoratior militiæ. H. 1: 87
honor. 1: 73| 3: 3| 4: 16, 44| 13: 34| 15: 31, 74. H. 1: 65. H. 2: 39. H. 4: 48. H. 5: 5, 8. G: 3: 6, 20. A: 11. O: 11
honora. 3: 3
honorare 11: 85. H. 3: 51. H. 3: 12. H. 4: 17| 1: 61. H: 4: 65| 6: 15| 14: 15. H, 1: 57, 89
honoratiſſimus. G: 11
honore. 3: 21, 59, 63, 74, 76| 4: 34| 6: 15, 37| 12: 53| 13: 18, 56| 14: 6, 24, 48| 15: 28| 16: 22. H. 1: 8, 44, 64. H. 2: 3, 45, 52, 82, 100. H. 3: 38, 81. H. 4: 14. 46. H. 5: 1. G: 15. A: 40, 43. O: 19, 32
honorem. 1: 18| 2: 36 53| 3: 57| 4: 64| 11: 20: 22, 23| 13: 18, 25| 14: 28| 15: 23, 33. H. 1: 1, 60, 77. H. 4: 7, 41. H. 5: 4, 11. G: 27. A: 40. O: 12
honores. 2: 37, 83| 5: 5, 19, 24, 27, 30| 4: 6| 5: 2| 6: 8, 18, 45| 11: 12| 12: 69| 13: 2, 29| 14: 15| 15: 19| 16: 2. H. 3: 66: O 36
honori. 2: 7: 58| 3: 32, 72| 6: 50| 13: 49| 14: 4, 14. H. 1: 77. A: 3, 45
honoribus. 1: 7, 8| 2: 36, 53| 4: 2, 54, 37| 6: 2, 8, 9, 42, 47| 13: 4: 45| 14: 19, 40. H, 2: 1. H. 3: 37. H. 4: 40. O: 8, 56, 37
honorifica oratio. H. 4: 4
honorificentius. 6: 7. O: 9
honorificum. H. 1: 17
honoris. 2: 42, 67| 6: 5| 12: 41| 13: 54| 16: 14. H. 2: 71. H, 5: 59. A: 6, 21
honorum. 1: 9| 2: 45| 4: 39| 11: 25| 12: 40| 13: 43| 14: 50. 53| 16: 17. H. 1: 48. H. 4: 42
honos. 12: 28| 14: 61| 15: 74. H. 2: 65. H. 3: 43. G: 23, 29, 44. A: 46
hora. 2: 18. H. 5: 16, 22. H. 4: 62| 6: 21. O: 6, 38
Horatius, O: 20, Lucilio poſtpoſitus. O: 23
Horatius Pulvillus. H. 3: 72
hordeo. G: 23
Hordeonius Flaccus. H. 1: 9. H. 4: 13. nullam *imperii Vitellio* moram affert. H. 1: 51. legatos Lingonum è caſtris abire jubet. H. 1: 54. ſocordia innocens. H. 1: 56. ripæ Rheni præpoſitus. H. 2: 57. Germaniæ Rector. H. 2: 97. Lupercum adverſus Civilem egredi jubet. H. 4: 18. inviſus militibus. H. 4: 24. ſummam rerum Voculæ permittit. H. 4: 25 milites ſacramento Veſpaſiani adigit. H. 4: 31. interficitur. H. 4: 36. 55. Civilem ad bellum hortatus. H. 5: 26
Hordeonii peſſimum inſtitutum. H. 4: 25. ignavia. H. 4: 19
Horeſti. A: 38
Hormus. H. 3: 12. dignitatem equeſtrem accipit. H. 4: 39. Hormi fama & vita fœda. H. 3: 28
horrere bellum, clades. H. 1: 50
horrebant. H: 4: 62
horrea cremata. 15: 16
horridus. 4: 7. H. 2: 11. horrida acies. 6: 34. antiquitas, 4: 16. horridior. 1: 23
horreis. 2: 59. H. 4: 52. A: 19
horrere. G: 38, 39. H. 2: 88. H. 4: 58
horridus. G: 3| 1: 17. H. 2: 74. G: 2. O: 18. H, 2: 11. H, 1: 82
horror. H. 1: 37
hortari. 1: 55. H. 3: 9. H, 3: 34
M. Hortalus. 2: 37, 38
hortamenta. H. 4: 18
hortamina. G: 7
hortandi. 3: 46
Q. Hortenſius. 2: 37
Hortenſius Ciceronis *liber*. O: 16
hortor. 1: 24| 6: 29| 16: 20| 3: 15| 11: 5| 15: 64. H. 1: 58. H. 4: 31, 72| 11: 24| 3: 12| 15: 59. A: 34| 4: 30| 11: 34, 46| 15: 12. H. 2: 78, 82. H, 4: 34, 49. A: 21
hortatu. 1: 5. H. 3: 24
hortatus. 1: 48| 2: 27. 40| 11: 16| 13: 39| 15: 66| 16: 34
hortatus. *nom. ſub*. 1: 70| 2: 11
hortatus. *verb*. 1: 80| 6: 37. H. 3: 16. H. 4: 39
Hortenſius. 2: 37, 38. O: 16

horti Lucullani. 11: 82, 37. Mæcenatis. 15: 59. Neronis. 15: 39. Sallustiani. 13: 47. H. 3: 82. Serviliani. 15: 55. H. 5: 38
horti populi Rom. legati à Cæsare. 2: 41
horti. 14: 55 | 1: 73 | 6: 1 | 11: 1, 37 | 2: 59 15: 3 | 16: 34. H. 1: 49 H. 1: 38
hortorum. 1: 73 | 14: 52, 54 | 15: 55 16: 2. H. 3: 36, 82
hortos 5: 8 11: 32, 37 | 14: 3, 53 15: 13, 44. H. 2: 92. H. 3: 11, 13, 79. H. 4: 1. G: 26
hoſpitalitas Germanorum. G: 21
hoſpitale donum. 14: 24
hoſpitales dii. 15: 52. menſæ. 2: 65
hoſpes. H. 2: 66. G: 21 | 13: 56. H. 3: 1. G: 22. H. 3: 2, 41. A: 31
hoſpitium. H. 1: 54. G: 21, 40
hoſpitia aliarum gentium. G: 2
hoſte. 1. 56 | 2: 25 | 4: 73 | 13: 36 | 14: 33, 39 H. 2: 32, 41. H. 5: 72. H. 4: 58, 71, 78. H. 5: 18. G: 31
hoſtem. 1: 17, 41, 49, 51, 55, 62, 63, 64, 67 2: 11, 20, 25, 46, 52 | 3: 20, 46 | 4: 13, 15, 24, 47, 48, 49 | 11: 19 | 12: 20, 40 | 13: 39, 54 | 15: 10, 12, 13, 71 | 16: 28. H. 1: 9, 27, 37, 85 H. 2: 14, 25, 41. H. 3: 2, 9, 17, 18, 22, 23, 38, 48, 84. H. 4: 16, 13, 26, 34, 57, 71. H. 5: 16
hoſtes. 1: 22, 39, 51, 67 | 2: 18, 26, 72, 82 | 4: 48, 51 | 6: 44 | 11: 10, 15, 24 | 12: 14, 18, 38, 39, 40, 49 | 13: 56 | 14: 33 | 16: 15. H. 1: 51, 84. H. 2: 23, 32, 54. H. 3: 10, 16, 20, 41, 56. H. 4: 18, 32, 35, 56, 57, 75, 79. H. 5: 18, 22. G: 14, 45. A: 16, 18, 20, 12, 25 26, 29, 32, 33, 38
hoſti. 1: 60, 66, 68 | 12: 2. H. 1: 71. H. 2: 14, 32, 40. H. 3: 6, 17, 48. H. 4: 13, 24. H. 5: 27, 18. A: 26
Hoſtia. 2: 40 | 11: 26 | 15: 39
Hoſtiæ agens cohors. H. 2: 68
Hoſtiam amotus Silius. 16: 9. apud Hoſtiam. 11: 29. tempeſtas hab oſtia. 12: 31
Hoſtienſis colonia. H. 1: 80. via, 11: 32
Hoſtienſes paludes. 15: 43
Hoſtiæ fuga. 15: 7
Hoſtiæ gravidæ. 15: 74 Paphiæ Veneris. H. 2: 3 humanæ. G: 9
hoſtias. 2: 69 | 15: 47. H. 5: 56
hoſtibus. 1: 43, 50, 63 | 2: 5, 11, 64 | 3: 74 | 4: 23, 25 | 6: 35 | 12: 14, 11, 32, 39 | 14: 32, 39 | 15: 4. H. 1: 5, 21, 32, 43. H. 3: 9, 22, 26, 42, 79. H. 4: 16: 22, 34, 71, 73, 77, 78. H. 5: 17. G: 31. A: 22, 23, 36, 37
hoſtiis. H. 2: 4. H. 5: 13 | G: 9
Hoſtilia. H. 2: 100. H. 3: 14, 40. vicus Veronenſium. H. 3: 9
Hoſtiliæ agens exercitus. H. 3: 21
hoſtile murmur. H. 2: 42. nil hoſtile auſi. H. 4: 20
hoſtiles minæ in ipſos verſæ. 13: 57
hoſtiles ſpiritus induere. H. 4: 57
hoſtilia multa audere. H. 4: 15. cœptare. H. 5: 70. exerc. 15: 13. inducere. 12: 40. loqui. H. 2: 66. reſumere. 12: 15
hoſtiliter agere. H. 2: 85. in hoſtem quanta pervicacia agendum. 12: 20
hoſtium exercitibus illum furorem injiciant dii. H. 3: 10. nil diſcordia hoſtium majus fortuna præſtare poteſt. G: 33
hoſtibus contemnendis, quam cavendis melior. H. 4: 71
Hoſtilius. Tullus. 6: 11
hoſtilitet. 2: 10. H. 2: 85. H. 4: 32. H. 5: 23. A: 7
humabantur. 6: 19
humana. 1: 76 | 6: 12 | 12: 41 | 13: 44. H. 2: 3. H. 4: 81 | 12: 14. H. 5: 13. O: 18, 25. O: 31 | 8: 16 | 15: 47. H. 2: 3. H. 3: 68. H. 4: 54 | 16: 25
humanæ. 1: 40 | 2: 24 | 3: 59, 70 4: 38 | 6: 26. 11: 38 | 3: 24 | 2: 44. H. 1: 15, 22, 30. H. 2: 91. H. 3: 68. H. 5: 25. A: 2 15: 44. G: 9, 21
humanitas apud imperitos vocatur, quod pars ſervitutis eſt. A: 2
humana cupido. H. 5: 13. infirmitas. A: 3. humanæ ſortis commercium *ſepultura*. 6: 19
humana major ſpecies: H. 1: 86. H. 4: 83. humanum ingenium liberius obſcura credit. H. 1: 22. humani generis dominus, princeps Rom: H. 3: 68. humani ingenii proprium eſt odiſſe quem læſeris. A: 42. humanæ hoſtiæ. G: 9, 59
humanorum corporum effigies. 14: 32
humanorum. 2: 69
humanum. 11: 21
humare corpora. 4: 73 | 6: 19
humido paludum. 1: 61. caſus belli, *ſors hominum*. 1: 61
humum pilis & lanceis rimari. H. 2: 29
humentia *loca*. 1: 65. H. 3: 50. H. 5: 14
humeri. 1: 8, 2: | 3: 2 | 14: 61. H. 3: 28. H. 4: 15 | 14: 5 | 1: 23 | 2: 13. H. 2: 22
humi. 3: 15 | 12: 37 | 16: 51. H. 2: 64. H. 3: 10
humidus. 1: 68 | 2: 29. G: 50. H. 1: 79 | 15: 42
humilis. O: 35 | 15: 67. H. 5: 23 | 1: 61. H. 1: 49. A: 12. H. 2: 59. H. 1: 51. A: 16
humilitas. O: 39
humilioris. H. 3: 23. H. 1: 82
humo. 1: 62, 64, 65, 70 | 2: 14, 16, 61 | 12: 26 | 14: 98 G: 5, 20
humor. H. 5: 6. G: 23. A: 12 | 13: 57. G: 45
humus. 2: 25 | 11: 20 | 12: 47 | 16: 35. H. 3: 25. G: 39 | 1: 65 | 13: 35. H. 2: 70. H. 3: 3, 6 G: 46. A: 37
Hybero. 4: 5
Hyperides. O: 12. Alexandro ſuperſtes. O: 16. proximus à Demoſthene. O: 25
Hyppapeni. 4: 55
Hyrcani. 14: 25 | 6: 36
Hyrcania. 11: 9. à Parthis deficit. 13: 37. Hyrcanum bellum. 14: 21. Hyrcani Scytharum vicini. 6: 36. Gotarzens juvant. 11: 8, 9. gens valida. 15: 1. in Hyrcanis reperta Artabanus. 6: 43
Hyrcani Macedones. 2: 47.
Hyrcanus 14: 25 | 15: 2

I.

JAceat. H. 3: 60.
jacebat. G. 45.
jacens. H. 3: 36
jacente. 3: 15
jacentem. 15: 58
jacentes. 1: 65 | 3: 46 | 4: 72
jacentia. H. 1: 86
jacentia urbis loca H 1. 86
jacere. 4: 51 | 11: 31 | 13: 55, 57 | 16: 1. H 1: 16, 85
jacio: 3: 8 | 4: 49 | 15: 38
jacet. 14: 54
jacere contumelias, 2: 55. H. 4:

25. convitia. H. 1: 47. edicta in populum. H. 3: 73. exempla antiqua. 3: 66. oſcula. H. 1: 36. odia. 1: 69. probra. 2. 50 | 11: 13. H. 1: 47, 85, H. 4: 45. quæ jaciuntur. 5: 8. quæ diſcordes jecerunt. 6: 4. jacere. *aliquid* per vaniloquentiam. 6: 31. inter ſeaut amicos. 15: 50. *inter dicendum* 1: 10 jacere ſagittas. 15: 9. ſemina. 6: 47. ſermones. 4 68. voces. 6: 4 | 12: 64
Jacere in præcepi. 4: 22 | 6: 49.
jacere. 4: 7 | 6: 31. H. 4: 29 | 12: 48 | H. 2: 14 1: 69. H. 5: 18
jaciunt. 1. 27. H. 2: 19 G: 24
jactare. 1. 1: 44, 51 | 12: 44. H. 4: 4, 55 | 13: 11. H. 1: 19 O: 22, 26. H. 3: 58. H. 2: 27 | 1: 8 | 11: 11. A: 39 H. 4: 69 | 4: 18 2: 84
Jactare ſævitiam. 15: 67
jactavit, quod non foret, *&c.* 6: 25.
Jactari laboribus. 14: 53
jactantius compoſitæ literæ. H. 3: 53
jactantius mærere. 2: 77
Jactantia militaris. A: 25
jactantia ſui non abſtinere. 2: 46
jactata vulgo. 4: 11
jactatio *officii* & *meriti* inviſa principibus. 4: 18
jactatum varie ſenatuſconſultum. H. 2: 10
jactata magnis contentionibus. H. 4: 8
jactata. 3: 19 | 11: 18 | 15: 24
jactata ſunt. H. 2: 20
jactatio. G: 6. A 1: 42
jactatum. H. 2: 2 | 13: 42 | 14: 53
jactaverit. 15: 23
jactavit. 6: 25 | 15: 67. H. 3: 39
jactis. 4: 50 6: 46. H. 2: 34
jactu. 6. 49
jactus fulminum. H. 5: 7. ignium. 15: 11. ſagittarum. 15. 9. jacula ſagittæque H. 4: 61
Jactu. 14: 37 | H. 2: 42. H. 5: 23. G: 24. O: 10
Jactus *ſub.* 14: 5
jacuit. H. 3: 85. H. 2: 88 | 6: 19. H. 1: 42
jaculari. H. 2: 35. H. 3: 23, 33. H. 2: 21
jaculanti. O: 10. H. 4: 61
iambi. O: 10
jamdudum. O: 16
Jam jamque. 1: 47 | 12: 15 | 14. 7
Jampridem. 4. 40
jamprimum. 4: 6 | 14: 31
jamque. 1: 19, 27 | 3: 8, 40 | 3: 27 | 4: 23
Janiculum. H. 3: 15
jam jamque 1: 47. invaſurus. 15: 15
janitorer. 6: 8 | 15: 55
Janitorer. 4: 74
janitoribus innoteſcere pro magnifico. 6: 8
Janus. 2: 49
janua. 14: 8. H. 1: 33 | 1: 39
Januarius menſis, 13: 10 H. 1: 55. H 3: 67 | 4: 70. H. 1: 18, 56, 57 | 4: 70. H. 1: 12. H. 4: 39
Jaſon. 6: 34. O: 9
Jazyges. 12. 29, 30. in commilitium aſciti. H. 3: 5
ibatne. 4: 30 | 13: 2, 59
Iberi. A: 11
ibi. 1: 36, 39 | 2: 54 | 3: 43
ibidem. 14: 16
ibit. 3: 50
Icelus. H. 1: 13. multa rapuit. H. 1: 37. Laconem in Vinium ſtimulat. H. 1: 33. punitur. H. 1. 46. Martianus vocatus. *ibid.*
Iceli, *plur.* H. 2: 95
Iceni. 12: 31
Icenorum clades. 12: 32. Rex. 14: 31
icere fœdus. 12: 62
icta fœdera. 4: 55. ſub ictum dati. 13: 39
ictus intentare. H. 3: 31
ictibus ſingulis tranſacta bella. H. 2: 38
ictus. *part.* 2: 61 | 4: 52 | 14: 22 | A: 28 | 5: 8 | 13: 39 H. 4: 29
ictibus. 2: 20 | 3: 41, 46 | 4: 71 | 6: 35 | 15: 67. H. 2: 38. H. 3: 29
ictu. 1: 27, 61 | 6: 48 | 11: 38 | 12: 47 | 13: 57 | 14: 7 | 15: 22: 63 | 16: 16. H. 1: 42 | H. 1: 42. H. 2: 22. H. 3: 23, 85. A: 44
ictus *ſub.* 1: 14, 31 | 4: 49, 51 | 6: 6, 24 | 13: 25 | 16: 9, 26. H. 1: 79. H. 3: 31. H. 5: 11. A: 36 O. 57
id ætatis. 6: 9. auctoritatis. 12: 18. honoris. 16: 14 | 13: 54. temporis. 12: 8 | 13: 18, 20 | 14: 2 | 16: 15. *ad* id *temporis.* 12: 11 | id genus ſpectaculi. 14: 21. id *genus* animalium. 12: 24. idque *pro ad etiam.* 4: 74
Ida. H. 5: 2. Idæi. *ibid.* pulſi cum Sanino. H. 5: 4
idcirco. 1: 12
idem ille. H. 4: 25. eadem forma. 15: 24. idem ætatis. 13: 16. vitium. 14: 53. iidem illi. H. 1: 43 | 3: 54. iiſdem campis illis, H. 3: 12. eadem
pavontes facile credunt; 15: 11
identidem. 2: 79 | 11: 31. orare. H. 1: 46. exta inſpecta. H. 2: 78
ideo. 1: 12. 72: 73 | 2: 38, 42, 57, 82
Idibus. 2: 83, A: 44
idipſum. 4: 70. H. 2: 29. 80, 91. H. 3: 10, 15. A: 37. O: 14, 19
Idiſtaviſus campus. 2: 16
idoneus. 2: 40, 85 13: 39
idonea provinciarum. 4: 5 | 2: 79 12: 55 | 3: 74 | 1: 23, 58 | 14: 62
idoneor. 1: 48 | 2: 39 | 13: 29, 36. H. 2: 82. H. 4: 55
idoneum. 6: 27
Idus. 12: 69. H. 1: 18, 90. H. 2: 81. O: 17
Iduum. 2: 32. H. 1: 26
jecit. 1: 10 | 11: 13 | 12: 64. H. 3: 32, 73. H. 3: 71. H. 1: 55 | 6: 4 | 4: 21 | 15: 18
jejunium. H. 5: 4. O: 23
ignarus. 1: 16. fraudis. 2: 46. obſequii. 2: 43. ignari Piſonis, *qui ſcil. illum non noverunt.* H. 4: 50. ignarus, *ignotus.* H. 3: 74. ignara ſævitia. 15: 61. nihil tam ignarum. 12: 45. non ignarum ſibi. 4: 84 ignara vigilibus *loca.* 2: 13. quæ ignara. H. 3: 8. barbaris juſtitia & clementia. 12: 11. non ſibi ignara. 3: 69. ignara dicentium fallaciis. 6: 22
ignara. 13: 12. H. 2: 16 | 4: 25 | 15: 64 | 13: 16 | 14: 3 | 15: 62. H. 1: 11 | 11: 18
ignari. 5: 10 | 13: 54 | 14: 5. H. 1: 66, 67, 76, 80. H. 4: 23. H. 5: 3 | 12: 39. H. 2: 42, 45. H. 5: 15 | 1: 48 | 12: 10 | 11: 25 | 14: 7. 4. H. 1: 33. H 3: 14. A: 37
ignarum 2: 6 | 2. 45, 46 | 6: 12, 42 | 11: 8 | 12: 12 | 13: 49. H. 1: 64
ignarus 1: 28 | 2: 23, 44, 54 | 4: 53 | 6: 7, 22, 32, 44 | 11: 13, 18, 27 | 12: 67 | 14: 55. H. 1: 26, 29, 49, 88. H. 2: 18, 70. H. 3: 29 15: 56. H. 4: 84. A: 18
ignavus. H. 3: 56. H. 4: 20. H: 1: 31 | 2. 38. H. 2: 14: 30 | 1: 70 | 1: 71, 78 | 11: 19 | 14: 58 | 3: 31. H. 1: 79. H. 3: 41, 58. H. 5: 16
ignaviæ pars multa de extremis loqui. H. 1: 47. ignaviam, ſævitiam tegere, 12:

10. ignavia excuſatur hoſtis. H. 2: 60. ignavia non conteruntur magna imperia. 11: 1. ignavus animo. H. 2: 23. ignava manus procax ante periculum. H. 4: 20. ignavi ſeditioſiſſimi. H. 4: 54. ſpecie prudentiſſ admonent. A: 25. ignavorum *pœna apud Germanos*. G: 12. *ignavis* nimis verbis. H. 1: 35
ignavia. 13: 6 | 14: 20 | 15: 61 | 16: 18, 28, 25. Hiſt. 1: 50. H. 2: 38, 76. H. 3: 78. H. 4: 19. H. 1: 62. H. 4: 11. H. 5: 4
ignaviam. 3: 34 | 11: 29 | 13: 35, 39 | 15: 68. H. 2: 7, 94. H. 3: 86. H. 4: 27. A: 41
ignavi *plur.* H. 1: 62. H. 4: 69. G: 31. A: 15, 37. A: 34 | 11: 12. H 2: 46. H. 3: 27
ignis *pro incendiis*. 6: 45. cœleſtis. 12: 64. H. 5: 7. fortuitus. 3: 72 | 15: 18. miſſilis, H. 2: 21. purus. H. 2: 3
ignis nubium. H. 5: 13. haurit. 3: 39
ignis violentia urbem afficit. 4: 64
ignem immittere. 13: 41. injicere. 15: 16
igni abolere corpus. 16: 6. involvere. 14: 30. gravi urbs afficitur. 6: 45. ignes terra editi. 13: 57. ignes reprimere. 15: 43
igne. 2: 8 | 3: 72 | 6: 45 | 12: 64 | 13: 57. H. 2: 3. H. 3: 33. H. 4: 29, 54, 79, 83. H. 5: 7, 13. G: 45. A: 2
ignem. 15: 16. H. 2: 21. H. 3: 71. G: 17
ignes. 1: 65 | 2: 12, 47 | 4: 49 | 13: 57 | 14: 33 | 15: 57. H. 3: 30: H. 4: 72
igni. 2: 49 | 3: 23, 38, 50: 68 | 4: 21 | 6: 18, 30 | 12: 42, 58 | 14: 23, 30, 38 | 15: 38, 43 | 16: 6, 12. H. 5: 19. G: 27
ignibus. 15: 43. H. 2: 66. H. 4: 23
ignis. 4: 64 | 12: 3 | 13: 41 | 15: 18, 38, 39, 40. H. 2: 21. H. 3: 71. G: 16
ignium. 4: 64 | 13: 48 | 14: 21 | 15: 14, 38
ignobilis. 11: 36, | 1: 3 | 6: 34 4: 36, 49 | 6: 19. A: 46 | 14: 24
ignobilitas *facit* tutos. H: 3: 31. præmiorum expertes. H. 4: 2
ignobilitas. 3: 38 | 6: 2
ignominia Romana, 15: 24. abolenda. H. 5: 15
ignominioſus G: 6
ignominia. 1: 4 | 8: 46 | 11: 40 | 14: 41. H. 1: 52 | 3: 18, 32. H. 3: 24
ignominiam. 3: 52 | 11: 25. H. 1: 51. H 1: 24, 57. H. 4. 62
ignominioſus. 3: 21. H. 5: 17: G: 31
ignorare. H. 4: 82 G: 19 | 6: 15. H. 1: 26 | 13: 15 O: 18, 37
ignorantia. 1: 59. G: 40. A: 32
ignorantia recti. A. 1. ſancta. 6: 40
ignorantia mutua fallentem H. 2: 75
ignoratus *incognitus*. H. 3: 74. evaſit. H. 4: 36
ignorati. H. 3: 23
ignorari. G: 16, 26
ignoratus. 12: 6
ignoratio. 4: 51
ignoto. O: 32 | 3: 53 | 11: 24
ignoſcere. 13: 17, 35 | 2: 71. H. 19. 1: 77 | 15: 25. H. 1: 58. A: 16. H. 1: 71 | 3: 61 | 5: 6
ignoſcendo tranſigere bella. 11:
ignota. 6: 1 | 13: 34 | 14: 18 | 16: 20. H. 1: 13. H. 2: 98. H. 4: 25. A: 34 | 2: 5
ignotæ. 2: 2 | 4: 69 | 12: 12, H. 3: 20
ignotas. A: 24. O: 28
ignoti. 2: 71 | 3: 1 14: 27 | 16: 31. G: 2 | 2: 39 | 4: 6 | 6 7, 26 | 15: 48. H. 4: 40. A: 43
ignoto. 12: 3: H. 1: 52
ignotos. 2: 48 | 4: 64 | 13: 21 | 15: 57
ignotum. H. 1: 14 H. 3: 68. H. 4: 41. G: 17, 21
ignotus. 2: 74 | 2: 88
ignotum omne pro magnifico. A. 30
ignotum. 13: 21
ignotum fovere. H. 1: 14
ignotæ virtutes, nova vitia *putantur*. 2: 2 ignota magis ſervantur, quam vetita. G: 26. omnia circumſpectatores. A: 32: majus fama de ignotis. A. 25
Ilienſes. 4: 55. publico munere ſolvuntur. 12: 58
Ilio. 6: 12
illabitur. H. 5: 7
illaborare domibus. G: 46
illac. H. 5: 18. A: 28
illaceſſita pars nulla. A. 20 illaceſſiti. G: 36
illacrymare 14: 10. H. 5: 85
illacrymare cædibus parentum. 12. 47
illatura. 13: 25
illatus, H. 3: 21 | 12: 61 | 15: 51 | 11: 28 | 15: 31 | 12: 62 | 15: 64. H. 1: 33. A: 37
illecebræ 12: 3. adulationis. O: 29. fortunæ. H. 2: 6. nocturnæ. 13: 47. urbis. H. 2: 93. variæ. H. 1: 10
illicere ad res novas. 12: 44
illectus fraude. H. 4: 36
illecebræ. 14: 2. G: 19. A: 6
illectus. 13: 37
illibata. 2: 46
illic. 1: 5, 27, 39, 61 | 2: 12, 20, 24
illicere. 12: 15. H. 2: 62
illicita. A: 2. prævalent. 13: 12
illicita. 15: 57. A: 42. H. 3: 41
illicitus. 13. 51 | 12: 5 | 14: 22. H. 3: 33. H. 5: 5
illicò. 2: 8 | 18: 52
illigatus. 12: 25 | 15: 1
illigare conſcientia aliquem. 15: 51
illigare ſe locis impeditis. 13: 40
illigari bellis. 15: 1. H. 3: 46
illinc. 2: 6. H. 3: 47. G: 44
illinunt. G: 16
illiſa. H. 3: 23
illitus. 12: 67 | 14: 51
illò *pro illuc* venit. 15: 60
illudere ſignis, aquilis. 1: 61. viribus principis. 15: 42. matri. 15: 72. pecuniæ. H. 2: 94. pueritiæ *alicujus*. 13: 17. alluſit fortuna Neroni. 16: 1. illudens rebus Rom. 12: 7
illudere corpus. 1: 71. voces *alicujus*. 14: 52. caput *alicujus*. 14: 57. ſermonibus probroſis. 2: 50. per imagines, H. 4: 8
illudere. 12: 7. H. 3: 32 | 16: 1
illuſtrare. O: 37. O: 23. H. 3: 62. A: 28
illuſtres. 1: 72 | 12: 12 | 13: 31 | 14: 12, 15 | 16: 5. H. 3: 70. H. 4: 3, 42. O: 7
illuſtris. 13: 45 | 15: 47. H. 2: 59. A: 4 | 14: 5. O: 3. H: 4: 5. O: 20 | 12: 21 | 15: 28. A: 40. O: 12
illuſtria. 13: 41
illuſtribus. 2: 59 | 11: 36 | 14: 18, 27, 40 | 15: 37
illuſtrium. 3: 6 | 13: 28 | 14: 19 | 15: 32 | 16: 16, 34
illuſtrius. O: 5, 8
illuſus. 15: 68
illuvie, 4: 28 | 12: 51. H: 4: 46
illuvies. 1: 24. illuvie deformes. H. 4: 46. obſitus. 4: 28 | 6: 43

illu-

illuvies *pro loco aquis immerſo.* 12: 51
illyricum. 1: 5. 46 | 1: 44 | 3: 11, 34 | 15: 26. H. 1: 76. H. 4: 3 turbatum. H. 1: 2. Illyrici exercitus ſtudium in partes *Veſpaſ.* H. 2: 85. Illyrica ora. 2: 53. Illyrici exercitus. 3: 7. motus. 1: 52
ima. 12: 24, 57 | 15: 40. H. 4: 47
imas. 15: 40
imaginationes. 15: 36
imaginatus. 15: 69
imago adminiſtrandæ *provinciæ*, id eſt umbra & ſimulacrum. 6: 27. antiquitatis. 3: 60. cognitionis. 3: 17. deponendi imperii. H. 3: 70. eloquentiæ. O. 34. exercitus. H. 1: 84. facundiæ patris. 3: 34. honeſti. 16: 32. libertatis. 1: mortis. 15: 70.
imago mortium omnis. H. 3: 28. pacis. 1: 10. Reipub. 15: 28. retinendi 15: 14. ſervitii. 15: 31. ſimplicitatis, modeſtiæ. H. 4: 86. ſupremorum. H. 4: 43
imago Cæſaris *aſylum*. 3: 36. Druſi. 11: 43. Galbæ. H. 1: 41. Hortenſii. 2: 37. Libonis. 2: 32. principis. 14: 12
imagines Claudiorum. 2: 48. dirutæ. H. 5: 5. familiarum. 3: 76. ferarum. H. 4: 22. G: 7. Galbæ. H. 1: 55. H. 2: 76. H. 3: 7
imagines Imperatorum revulſæ. H. 4: 62. majorum. 6: 2 | 16: 7. Poppææ. 14: 61. Vitellii direptæ. H. 3: 13. prælatæ in funeribus. 2: 32, 73 | 3: 76 | 4: 9. triumphales. 15: 72
imagines. 3: 5. 23 | 5: 4 | 6: 2 | 14: 61 | 16: 7. H. 1: 56, 78. H. 2: 55. H. 3: 8, 12, 31. H. 4: 8, 12, 37. O: 8, 11
imagiul. 15: 29
imaginum pompa. 4: 9
imaginibus. 2: 27. 73 | 4: 35. H. 2: 56. H. 2: 76. H. 3: 14. A: 46
imago. 1: 43 | 2: 32, 53 | 3: 34 | 15: 28 | 14: 12
imbecillus. A: 46
imbecillitas *puſillanimitas*. 4: 8 | 15: 56
imbecillis ſexus. 3: 33 animus. 3: 34 | 6. 49. Eques. 15: 5
imbecillus ætate, ſexu. 1: 56 | 4: 50
imbecillæ ſuſpiciones. 2: 76
imbecilla ſimulacra, vultus. A: 46
imbelles qui puniti à Germanis. G: 12
imbelles Ædui. 3: 46. Galli. 11: 18
imbellior numerus. H. 4: 33
imbellis. 13: 39 | 6: 43 | 13: 54. H. 4: 35 | 14: 40 | 13: 56 | 14: 33 | 11: 13. H. 3: 81. H. 4: 23
imbelles. 3: 46 | 6: 41 | 11: 18 | 14: 36. H. 4: 80. G: 12, 31. A: 5 | 4: 49
imbellior. H. 4: 33
imber. H. 3: 69 | O: 22
imbres. 1: 56 | 13: 57. G: 46
imber hibernus. H. 3: 69
imbres continui. 1: 76. crebri. A: 12. nimii. H 4. 74. pluviales. H. 5: 23. rari. H. 5: 6. ſævi. 1: 30. ſubiti. 2: 7. turbidi. 13: 17
imbrium vis. 6: 37
imbribus. H. 1: 18. H. 2: 3. H: 5: 12, 18
imbriuini colles. 11: 13
imbuere. H. 4: 7 | O: 32, 34 | 12. 32 | 3: 59
imbuere aures ſermonibus hon. H. 4: 7. ingenium cæde. H. 4: 42. manus cæde. 1: 18. ſanguine. H. 1: 83. militem licentia. H. 3: 49. H. 4: 72
imbui, *doceri, inſtitui*. H. 5: 5. fabulis & terroribus. O: 29. Grammatica, *&c.* O: 18. præda. H. 3: 15. eloquentia. O: 34
imbutus diſciplina. O: 34. elementis. O: 19. eruditione. O: 2. favore *alicujus*. 15: 59. longo ſacramento: H. 1: 5
imbuta armis civilibus juventa. 13. 4
imbutæ favore legiones. H. 2: 85. præda manus. 1: 36
imbutus. 11: 16 | 15: 59. O: 2, 19
imitamenta doloris, *ſimulatio ſcil. ſeu pompa funebris*. imitamenta triſtitiæ, *idem*. 13: 4
imitanda. 3: 55
imitari. O: 23. H. 1: 33. O: 18. H. 4: 42. G: 16 | 6: 20 | 4: 11. G: 32.
imitari mæſtitiam, *ſimulare, præferre*, 1: 24. principem, *agere* ſcil. 1: 33
imitatio vitiorum. 16: 18
imitatio. H. 2: 76. G: 38
immane quantum. H. 3: 62. H. 4: 34
immanes lacerti. O: 10
immanitas Neronis. 14: 11. H. 1: 16
immenſus auctus. H. 1: 86. Oceanus. G: 2. ſumptus, 14: 22, jactus. 2: 23
immenſa altitudo. 16: 1. cupido anni: 12: 7. gratia. 14: 53. pecunia. 14. 65 | 15: 54. ſtrages. 6: 19. vis mortalium. 4: 62
immenſum ævum. O: 16. agmen. 2: 12 corpus imperii. H. 1: 16. fenus. 13: 42. opus. 3: 26. os *fluminis*. 2: 6. *ſpatium*. 15: 40. A: 23
immenſum attolli. 4: 40 | 6: 37. extollere. H. 4: 28. gliſcere. 4: 27. prorupit luxus. 3: 52. vigere opibus. 3: 30
immanitas. 16: 26 | 14: 2
immemor. H. 1: 78. H. 3: 68 | 14: 36
immenſus. 1: 7, 10 | 2: 14 | 15: 54. H. 1: 23. G: 1. O: 10. H. 3: 71. H. 5: 8 | 4: 62 | 14: 53. 65. H. 2: 32. H. 2: 22 O: 16. G: 1
immenſi. 11: 22. H 1: 92. H. 3: 38. H. 4: 28. H. 5: 18 | 2: 47. G: 34
immenſo. 2: 6, 23 | 13: 42 | 14: 21. H. 5: 6
immenſum. 4: 27 | 15: 40. H. 1: 16. H. 2: 44. H. 3: 26. H. 5: 11. G: 6. 35. A: 10
immeritus. 1: 39 | 6: 26 | 16: 20
immigraſſe. G: 33
imminens *inſtat*, atrox nihil. 14: 59. exitus gravis. 4: 74. obſidium. H. 4: 35
imminere excidio *urbis*. H. 3: 76. excidii caſtellorum. H. 4: 15. Hiſpaniæ. H. 2: 58. provinciæ. H. 5: 24. rebus ſeu *imperiis*. 16: 14. regno nationum. H. 4: 18
imminens cædes. 15: 23. damnatio. 4: 19. exitium. 15: 69. H. 1: 43. hiems. 1: 44. neceſſitas. 1: 30. pernicies. 16: 5. princeps, *id eſt ſucceſſor*. 6: 48
imminentes domini. *ſcil. ſucceſſuri principes*. 1: 4. Suevis 1: 44
imminentia, *pericula*: 5: 4. mala. 15: 47. pericula. 11: 26
imminentium neſcius. 15: 10
imminens. 1: 47 | 3: 9 | 1: 43. A: 30 | 4: 49. H. 3: 70 | 1: 44 | 2: 14
imminentia. 12: 35 | 15: 62. H. 4: 72 | 6: 48 | 15: 23 | 11 4
imminentium. 5: 4, 9 | 6: 22 | 11: 26. H. 1: 40, 86
immineo 1: 21 | 16: 14, 26. H. 2: 14 | 1: 41 | 6: 21
imminuere *aliquem ſcil. conterere* 14: 57. domum diſſidio, *cum ſcil. repudiatur conjux*, 2:

16. fidem. H. 1: 15
immioui, *in ordinem cogi*. 1:34
imminuta claritas. 2: 63. metus. 6: 46
imminuere. H. 2: 93. H 1: 15|15: 2. 14: 57
imminui. H. 4: 51 | 5 1 2
immiſcere *ſe aliis*, neceſſitudinibus. 4: 40
immixtus periculis. H. 4: 85 | 14: 1. turbæ. H. 3: 74. A: 40
immiſſi. A: 18
immiſſus. 14: 2 | 4: 54 | 3: 16. H. 1: 68 | 4: 19, 73 | 13: 41, 54
immitis. 15: 12 | 6: 9. H. 2: 48
immitis animus. H. 1: 44. H. 2: 48. inſula immitis, *aſpera*. 3: 69. princeps. 2: 42
immite reſcriptum. 6: 9
immitia mandata. 15: 27
immitior quia *idem* toleraverat. 1. 10
immittere globos latronum. 2: 64 | 12: 54. uxorem, *ſubmittere, ſubornare*. 6: 45
immiſſus eques. 4: 73 | 13: 54. eguit *urbe* 11: 41. percuſſor. 3: 16
immiſſi Hiberi: 14: 23. lictores. H. 2: 29
immittit. 11: 1 | 15: 69
immixtus. 1: 63 | H. 2: 35. A: 28. H. 2: 71
immo. G: 14
immobilis. 14: 30 | 16: 10. H. 4: 2
immoderatus. H. 2: 55. H. 1: 66
immodeſtia hiſtrionum. 4: 14. publicanorum. 13: 50. ſpectantium. 1: 17 | 1: 77
immodeſti. 13: 28
immodicus animi. H. 1: 53. lætitiæ, mœroris: 15: 23. linguæ. H. 3: 53. ſævitiæ. H. 1: 69 | 4: 18. H. 2: 29. H. 1: 53. H. 3: 58
immolare pro ſalute principis. 16: 22
immolare. 15: 47. H. 5: 4
immolationes. 3: 13
immortalis Senatus. H. 1: 84
immortalia tributa. H. 4: 52
immortalitas animæ. 16: 19
immortalis. 3: 16
immotus. 14: 37 | 15: 36 | 1: 51 | 4: 50 | 15: 21. H. 1: 86 | 1: 47 | 16: 15 | 15: 59. H. 1: 10
immotus dies, *ſine tempeſt*. H. 1: 86. vultus. 2: 29. immota pax. 4: 32 | 15: 27, 46
immotum mare. G: 45
immunitas. 13: 51 | 12: 61. H. 3: 55
immunire præſidium. 11: 19
immutabili. 6: 22
immutare 11: 29. O: 24
immutatus. 13: 29 | 6: 2. H: 2: 100
imo. 6: 8 | 11: 30 | 1: 6 | 15: 21. H. 1: 77. O: 6, 26, 34, 36, 39
impactl. 15: 46
impar, *inferiori ſtirpe ortus*. 1: 53. genus maternum. H. 2: 50
impar bello. H. 1: 74. curis. 14: 54. H. 2: 59. dolori. 15: 57. flagitiis. 2: 53. imperio. H. 1: 52. moribus patris. 6: 51 odiis novercæ. 11: 44. temperandæ victoriæ. H. 4: 1. virtuti. G: 31
impar numero, *inferior*. H. 4: 2
impar apud Vitellium, *haud perinde gratia validus*. H. 1: 99
impar. 3: 74 | 6: 46 | 12: 29, 44 | 16: 5
imparem. 1: 78 | 2: 20 | 3: 33 | 4: 18 | 12: 5 | 13: 46. H. 3: 70. H. 5: 23
impares. 1: 13 | 2: 77 | 3: 53. H. 1: 74. H. 2: 74. H. 4: 1, 20. G: 25, 31
impartiri auses ſtudiis. 14: 28
impatiens. 2: 64 | 6: 48 | 1: 52 | 13: 15. H. 1: 17. G: 5 | 4: 72 | 12: 30
impatiens æmuli 4: 3. æqui. 6: 25. mutationis. H. 3: 47. obſequii 4: 72. pulveris, ſolis, tempeſtatum. H. 2: 99. ſpei. H. 2: 40. impatientia. caritatis. 13: 21. ſilentii. 4: 52
impatienter. 4: 17
impatientia. 15: 63
impavidus. 1: 57
impediebant 14: 5 | 15: 38. H. 3: 17. H. 4: 16
impediebat. 1: 35 | 14: 38. H. 3: 69
impedientibus. 14: 32. H. 3: 25. H. 4: 78
impedimenta. 13: 40. legionum. H. 4: 35
impedimenta: 1: 47, 65 | 1: 51. H. 4: 34
impedimentum. 1: 47 | 3: 34. 59 | 15: 9. H. 2: 2 | 14: 15
impedimentorũ longũ agmen. 1: 5
impedire. 1: 23 | 4: 70 | 13: 41 | 6: 33 | 3: 58 | 5: 5 | 14: 49 | 1: 39. H. 5: 17
impedire fugã *aliquem*. 1: 29
impeditæ nexu traducum viteæ. H. 2: 2
impediti loci. 12: 17 | 13: 40. H. 2: 42
impeditum bellum. 4: 46
impeditus. H. 2: 25 | 14: 12 | 12. 31. H. 2: 42 | 4: 46 | 15: 53
impeditius. 1: 13, 50
impellere, *incitare*. H. 1: 7. quemdam objicere. 14: 6. hoſtem, *pellere*. H. 3: 16. H. 4: 34: 78. ruentem. H. 2: 63
impellat. O: 31. H. 3: 69 | 1: 16: H. 1: 65 | 4: 41 | 1: 46
impelli. H. 1: 83. A: 30 | 1: 69. A: 25 | 1: 23 | 15: 41. H. 2: 75. H. 5: 6. A: 10
impenderet. 12: 65
impendium, *ſumptus*. 4: 6
impenetrabilis pudicitia. 4: 12. accipiendis ictibus. 3: 43
impenetrabilis. H. 1: 79 | 12: 35
impenſior curæ. H. 1: 51
impenſius. 1: 34 | 3: 16, 44 | 14: 56
impenſis. H. 4: 9. 40
imperare. 14: 7. H. 1: 37. G: 7. A: 32 | 11: 12. A: 31. O: 19. H. 1: 8, 1: H. 3. 38. H. 2: 77 | 14: 9 | 1: 6, 7. H. 1: 37, 49 | 1: 36 | 12: 27 | 15: 70
imperare poſſe magis, quam velle? 1: 17. imperandi avidita. H. 1: 12. imperandi ratio non aliter conſtat. &c. 3: 6. imperantis lenitas. 16: 28. imperantibus ingrata ſubditorum virtus. A: 39 imperare obſides. G: 8. Silio ire. 2: 25. terræ ſegetem. G: 26. tolerantibus graviora imperantur. A: 15
imperator. 1: 7, 16 | 2: 12 | 3: 59 | 4: 4 | 12: 6, 69 | 15: 13. H. 1: 33. H. 2: 59. H. 3: 70
imperator ſalutatus Blæſus ultimus privatorum. 3: 74. Nero ob res à Corbulone geſtas. 13: 41
imperator populus Rom. *ſcil.* 3: 6 imperatoris conjugi matrique excubiæ ſervatæ. 13: 18. filia, ſoror, uxor, mater *principis* Agrippina 12: 42. officium. H 1: 62. imperatoribus quamvis egregiis modus libertatis placet. H. 4: 8. imperatoria brevitas. H. 1: 18. majeſtas. 1: 46 | 5: 5. Imperat virtus. A: 59 imperatorium, *imperat re conveniens*, 2: 12. nomen. 1: 38

2: 26. imperitare. 1: 64 | 11: 65. Armeniis. 11: 8. omnibus. 12: 37. eadem. 12: 54. late. H. 4: 61. imperitasum anguſtius. 4: 4. imperitanda eo. 11: 14 Claudio. 13. 42. Tiberio. 3: 24 | 4: 62 | 15: 44. imperitandi cupido. H. 4: 25
imperatores. 1: 31 | 3: 4 | 5: 4 | 6: 3 | 11: 9 | 12: 33. H. 1: 7. H. 4: 3
imperatore. 1: 24, 41 | 3: 6 | 13: 6, 53 | 14: 48 | 15: 27, 57 | 16: 4. H. 1: 36. H. 3: 53. H. 4: 25
imperatoria. 1: 52 | 5: 5 | 12: 2 | 15: 18. H. 3: 38
imperatoriæ. 1: 41 | 13: 2
imperatoriam. 2: 46 | 26: 23. A: 39
imperatoribus. 1: 19, 69 | 2: 88 | 11: 19. H. 4: 8
imperatoriis. 13: 13 | 15: 26
imperatorio. 11: 1 | 14: 61
imperatoris 1: 9, 28, 42, 58 | 2: 76, 79 | 3: 36 | 1: 39, 43 | 6: 4, 47 | 11: 11, 28 | 12: 22, 39 | 13: 3, 9, 18 | 14: 1, 11, 16, 47 | 15: 17, 60, 66 | 16: 13. H. 1: 30, 52, 8, 83, 88. H. 2: 46, 64. H. 3: 58, 54, 75. H. 4: 7, 46, 80. G: 37
imperatorum. 2: 45 | 3: 30, 62 | 4: 31, 55 | 13: 30. H. 2: 67. H. 4: 62
imperari. 12: 47 | 14: 8. G: 11, 26. A: 15
impero. H. 1: 16 | 15: 28. H. 4: 65 | 14: 9
imperia. 1: 65, 80 | 2: 2 | 3: 56 | 4: 2, 5, 23 | 13: 56 | 15: 10. H. 1: 84. H. 2: 19, 35. H. 5: 21
imperiis. 2: 51, 56 | 4: 40 | 6: 58 | 12: 1. H. 4: 63. A: 16
imperium, Rom. H. 4: 1:. à duobus manipularibus tranſlatum. H. 1: 12
imperii intra terminos coërcendi conſilium. 1: 11
imperii vis apud Romanos valet. 13: 31. arcana. 2: 36. H. 1: 4. clauſtra 2: 61. vis & honor, diſtincta. H. 2: 39
imperii corpus immenſum ſtare ſine rectore non poteſt. H. 1. 16. capax imperii Galba, niſi imperaſſet. H. 1. 49
imperium tradere, quam obtinere Muciano expiditius. H. 1: 10. aſſignare H. 1: 50
imperium populi juxta libertatem. 6: 42
imperii inſtrumentum boni amici. H. 4: 7. firmiſſima imperii monimenta liberi. H. 4: 52
imperii ſumma ambigua, minora ſine cura habentur. 11: 8 imperium flagitio quæſitum nemo bonis artibus exercuit. H. 1: 30
imperium cupientibus nihil medium inter ſumma aut præcipitia H. 2: 74. lætantur ad nova imperia barbari. 2: 1. magna imperia non continentur ignavia. 15: 1. quæ imperiis magnis objectari ſolita. H. 4: 68
imperium ſeu juſſus oraculi. 3: 63. intercidit pereunte obſequio. H. 1: 83
imperio conſilium adjicere. H. 3: 8
imperium rapere H. 3: 19. rumpere: 13: 36. ad imperium alicujus moveri. H. 3: 11
imperio, ſeu imperii vi non utendum, ubi legibus agi poteſt. 3: 69
imperio ambitioſo regere. H. 2: 12
imperia ducum. H. 1: 84. meliorum parienda. 15: 56
imperia accipere. H. 2: 19. exequi. H. 5: 21
imperia magiſtratus. 4: 40. continuata ſub Tiberio. 1: 80
imperita. H. 1: 35
imperitare. 12: 44. H. 3: 7, 45. H. 4: 61, 85. H. 4: 64. H. 4: 25 | 12: 37 | 12: 54 | 11: 8. G: 44 | 2: 2 | 4: 33 | 4: 42 | 5: 26
imperitans. 3: 24 | 4: 62 | 11: 14 | 13: 32, 42 | 15: 44. 16. 28 | 3: 4
imperite. H. 2: 39
imperiti. H. 4: 76. H. 5: 6. O: 40, 41. H. 2: 16 | O: 6 | 1: 30. H. 4: 26. A: 21
imperitia. 13: 36. H. 4: 16 | 23: 42
imperitia properantes. H. 2: 35
imperitorum turba aliени metus ſocia: H. 2: 16
imperitus. 1: 59 | 2: 77. O: 19, 35
impertire tempus doctoribus. 14: 6. vide impartire.
impervius. 3: 31 | 15: 43
impetrabili. H. 4: 69
impetrare. 4: 13 | 5: 43 | 13: 34 | O: 37: H. 2: 45 | 12: 8, 58. H. 1: 69. O: 16 | 16: 14
impetratus. H. 2: 51. H. 1: 72. O: 15, 37.
impetu. 1: 51, 68 | 4: 17 | 3: 10, 74 | 6: 35 | 11: 3, 37 | 15: 38. H. 1: 56, 57, 59. H. 2. 12, 41. H. 4: 25, 34, 36, 78. G: 25. A: 36. O: 10, 24
impetum. 2: 14, 20 | 13: 50 | 1: 50, 58. H. 4: 1. G: 4
impetus antiquus. 1: 54. eloquentiæ oppoſitus curæ. 4: 61. famæ. A: 39. gaudentium primus. H. 1: 4. C. Gracchi. O: 16. impetu fluens carmen. 14: 16. capere primo impetu. 14: 24. H. 3: 19. direptia. 14: 32. tranſactus dies. H. 2: 21. impetu valeſcunt ſcelera. H. 1: 32. valida bella. H. 2: 32. impetu militum acta. H. 2: 79. impetus acres cunctatione langueſcunt. 12: 32
impetus. 4: 21 | 12: 56 | 14: 35, 57. H. 1: 34, 81. H. 2: 7, 23. H. 3: 25, 27, 58. H. 4: 67. H. 5: 15 G: 30. A: 15
impexam. O: 20
impius. H. 1: 50 | 3: 49 | 16: 31
impietas in principem. 6: 47
impiger militiæ. 3: 48. H. 1: 87. manu. 5: 20
impigre. H. 2: 25: A: 13. in partes tranſgredi. H. 1: 53 impigre nomina dare. H. 2: 97
impingi hoſtibus. H. 3: 22. litoribus. 15: 46. à paucioribus in vallum. H. 2: 41
implacabilius. H. 3: 53. iraſci. 1: 13
implacabilis. 15: 64 | 3: 14. G: 21. H. 4: 1 | 1: 52
implere aures populi. H. 1: 90
impleverat vera bona quæ in virtutibus ſita ſunt. A: 44
implera conſilium. H. 1: 16. dolorem oſculis, lacrymis. 1: 2:. fidem ominis. H. 2: 78. finem vitæ. 2: 42. locum principem. 4: 18 | 11: 16. menſuram. 14: 54. munia conſulis. 15: 69. munia conſulatus. 3: 31. ducis. H. 1: 61. munia ſua. 3: 53. ſpatium terræ G: 35. implexa continuo luctu. 16: 10. implicare ſenſus in ambiguum. 1: 11. implicari conſiliis alterius. 12: 4. cuncta formidine. H. 3: 77. implicata morbo. 4: 53
implere. 11: 16. H. 3: 61. H. 1: 32, 62. O. 32. 6: 35 | 6: 35 | 13: 51. O: 31 | 3: 31. O: 21. H. 3: 16. G: 11 | 4: 9. H. 4: 39 | 14: 54
implevit. 1: 63 | 18: 21. H. 1: 86

implicabantur. H. 5: 15
implicare. 1: 12, 47 | 11: 8
implicita. G: 45
implorabat. 4: 73
implorarent. 13: 56
impoliti. O: 18
impollutus. 16: 26
impolluta virginitas. 14: 35
imponere. 3: 74 | 4: 57 | 6: 23, 31. H. 1: 52 | 14: 34 | 1: 61
imponere ſibi negotium. O: 3
importunus. 11: 11, 33
importuoſum mare. 4: 67 | 12: 20. 4: 67 | 14: 30. impoſita fontibus caſtella. 15: 3. Euphrati monumenta. 15: 12 | imponit, *fallit* luxuria ſpecie liberalitatis. H. 1: 30
impoſitus. 4: 39. H. 1: 34
impoſuit Armeniæ Arſacem *regem.* 6: 31. imponere cohortibus. 14: 51. imponere *milites* cuſtodiæ *alicujus.* 12: 41. legionibus. 11 3. populo ducem. 6: 23. rei Rom: 4: 57. rei ſummæ. 6: 31. ſibi reges. H: 5: 8. quæſtores. 13: 29. leges, magiſtratus, ſenatum. 11: 19. imponi Syriæ. 2: 43. impoſitus Armeniæ rex. 15: 1. regendis Friſiis. 4: 72. Judææ. 12: 54. legioni pro legato. 15. 28. prætorianis. 11: 31. provinciis. 2: 5 | 6: 39. rebus. 13: 14. regno. 2: 3. impoſiti, *præfecti.* 6: 18. rei familiari. 13: 1. imponere, 50. annis magnum diem. A: 34. otio nomen pacis. 14: 39. paludibus pontes, aggeres. 1: 61. victis jus, leges, tributa. 13: 6. vocabula. 4: 34. imponere caſtella. 3: 74. impoſitus finis armis. 4: 25. bello. H. 3: 48 Rheno pons. 1: 69. impoſita ponti turris. H. 2: 34. impoſitum præſidium victis. 14: 30
impotens mater, *abuſa potentia.* 15: 1. inter impotentes & validos falſo quieſcas. G: 36
impotentia juſſa. 3: 3
impotentia *violentia.* G: 35. matris. 4. 57. veteranorum. 14: 31. muliebris. 1: 4 | 12: 57
impotens. 5: 1. H. 4: 44. G: 36 | 3: 33
impotentia. 1: 4 | 4: 57. G: 35 | 11: 57 | 14: 31
imprecari animum, mentes *aliquibus.* H. 1: 84
imprecari. 6: 24
impreſſo gladio haurire jugu-lum. H. 1: 41
impreſſa ſaxis monimenta. 11: 14
impreſſam. G: 10
improbam, O: 31
improbatam. 11: 2
improcera pecora. G: 5
improſpere: 2: 21
improſpera claritudo. 4: 44. fama. H. 2: 30. fortuna. 3: 24
improſpere. 1: 8 | 1: 55
improſpera. 14: 65
improvidus conſilii. H. 3. 56. futuri. H. 1: 88
improvidus. 4: 54. H. 2: 15 | 1: 43 | 2: 27. H. 3: 20
improviſus. 1: 2 | 2: 58 | 4: 51. H. 3: 71. H. 4: 16 | 1: 27 | 4: 45 | 13: 57. H. 3: 69 | 4: 62. 14: 10, 24 | 1: 16
improviſis. H. 4: 77. involavere caſtra. H. 4: 33. ad improviſa retinere *copias.* H. 5: 16. improviſus peſtis. 2: 47
imprudens. 1: 74 | 14: 5 | 4: 70 | 13: 16
imprudentia. 16: 30. H. 2: 34. O: 29
impudentibus 3: 66
impuberem. H. 3: 25
impuberes *vulgo.* H. 4: 14
impubes. *plur.* H. 4: 14
impudentia. O: 35 | 11: 2. H. 2: 91. H. 5: 37
impudica. 1: 64 | 13: 21. H. 1: 72 13: 43 | 13: 19 | 2: 85 | 11: 3 | 11: 7
impudicitia. *mollities.* 5: 3 | 15: 50. magnorum nalorum initium, 13: 45. impudicus. 6: 9. impudicum os. 11: 3
impudicitia. 15: 59. H. 1: 50 | 4: 52 | 5: 53 | 3: 4 | 6: 25, 51 | 11: 6 | 14: 52 | 16: 7
impugnari. 2: 10. H. 4: 8
impulerat. 6: 43. H. 1: 19. H. 3: 4, 14. H. 4: 54
impulit. 13: 26. H. 1: 100. H. 4: 7. H. 3: 36 | 2: 17, 34 4: 3 | 13: 19 14: 60. H. 2. 2. H: 2: 43, 63. H. 3: 16. H. 4: 78
impulſa. 4: 22. impulſa res. H. 3: 2. impulſu. H. 1: 5. turbæ agitari. H. 1: 40
impulſus. 14: 6 | 1: 63 | 4: 22. H. 3: 57. H. 3: 2
impulſoribus. H. 4: 68
impulſu. 1: 70 | 12: 13
impulſum. 12: 7
impune habendum maleficium. 3: 70
impunitatis cupido magnis eorumque paribus adverſa. 15: 50. *ejus* ſpe facile *fit tranſitio.* H. 4: 56
impune. 2: 29, 72 | 2: 52 | 3: 21, 28, 36, 50, 54 | 13: 31. H. 1: 75. H. 3. 5. H. 4: 15, 28, G: 15, 37 O: 34
impunitus. 4: 35 | 6: 40. H. 1: 51 | 1: 43. H. 4: 77
impunitas. 3: 60. H. 4: 3, 44 | 13: 25 | 15: 56, 7. H. 4: 71 14: 43. H. 1: 69 | 15: 50. H. 1: 72. H. 2: 69
imputare, *jactare tanquam meritum,* data munera. G: 21. exemplum. H. 1: 71. perfidiam. H. 3: 86. proditionem. H. 2: 60. imputavit ſleaus à ſe. H. 5: 24. quis mihi plurimum imputet, *quis præcipue me colat & devinciat.* Hiſt. 1: 38 nemo erat cui imputaretur. H. 1: 15. poſſe imputari Veſpaſiano *hæc.* H. 2: 85
imputare, *adſcribere.* fortunam *alicui.* H. 4: 14. initium belli. H. 2: 31. exercitui moras belli. A: 34. adverſa uni imputantur. A: 37. imputandus bello caſus. H. 3: 55
imputere. O: 11. H. 1: 55. H. 2: 85. A: 34. H. 1: 71. H. 5: 24
imus. H. 1: 83 H. 4: 43
in *contra* Agrippinā litteræ. 2: 3. Germanos ſubſidium. 4: 5. in barbarum corruptus. 6: 41. in miraculum corr. 4: 81. in cæteros remedium. H. 1: 20. in commune. G: 26, 38. 40. in com. concedi. H. 2: 54. in cuſtodiam habere. H. 1: 87. in deterius. H. 1: 13. augeri. 2: 82. audita. H. 4: 68. in illum diem. A: 20. in dominum, *pro domino.* 1: 39. in extremum. 14: 61. in famam, in rem videtur. H 3: 8. in frontem, in latera pugnare. A: 35. in longum memoriæ. 52 c. in longum, *ſcilicet tempus.* 11: 20. in majus. H. 3: 38. accipi. H. 5: 7. in manus venire. 2: 80. in melius conſulere. H. 2: 5. conſultare. H. 2: 37. relinquere. G: 46. in metum *aliquid* trahere. H. 5: 13. in mollius. 1: 39. in morem regium. H. 2: 70. in morem adſcere. 4: 63. in omnes *omnibus.* 1: 78. in poſterum. H. 1: 8, 44, 87. H. 4: 17. in poſteros. 11: 6. in præ-

ceps jacere. 6: 49. in præſens, *ſcilicet tempus*. 1: 4, 8. 16. H. 4: 17. in præſentiarum. 4: 59. in præteritum. 11: 30 | 13: 14. in pravum elapſi artus. H. 4: 81. in publicum, *publice*. 2: 48 | 12: 8 | 13: 56. G: 21. in publicum *commune*. O: 26. in quantum. 13: 34 | 14: 47. in quantum opus eſt. O: 41. in ſpeciem manens amicitia. H. 6: 80. in tantum. G: 45. O: 24. in tempus. 1: 8 | 6: 11. ſuffugium. 4: 66. in tempus, hoc eſt *pro tempore*. 1: 37. in univerſum: 1: 12. G: 5. æſtimanti. A: 11. G: 6. in unum conducere copias. 2: 52. in vulgus. hoc eſt *vulgo*. 1: 28 | 1: 76 | 2: 59 | 6: 45. H. 1: 86. H. 1: 26. H. 2: 93 | 3: 83. in æquo. 2: 44. in aperto eſſe. A: 1. in confeſſo eſſe. O: 25, 27. in conſuetudine eſſe. O: 32. in ſumma. H. 3: 15. in incerto, *incertum*, eſſe. 3: 56. H. 4: 86. *pro dubitare*. 15: 36. haberi. 15: 17. in manu eſſe. 2: 46. in manu & armis omnia. A: 33. in medio. H. 3: 19. in obſcuro eſſe. H. 3: 32. in oculis eſt clades. H. 4: 77. in ore vulgi. H. 2: 78. in ſuſpenſo tenere. H. 1: 78. in tempore. 1: 19 | 1: 58 | 3: 41 | 6: 22 | 12: 46, 30. in virtutibus, in vitiis numerari, O: 31
inæqualibus. A: 36
inæqualiter. 2: 16
inacceſſus vertex. G: 11 inacceſſa mapalia. H. 4: 50
inanima & muta. H. 1: 84
inanis animus. H. 4: 39. inanis favor. H. 2: 30. inani jactatione libertatis famam fatumque provocare. A: 11 nomine ducum alienæ culpæ prætendi. H. 2: 39. inania. 3: 13 | 16: 8. & falſa. 3: 8. inania tranſmittuntur. 15: 31. inania nomina legionum. H. 4: 14. ſtudia. H. 1: 12. inania *ſunt multis* clementia & gloria. H. 3: 19. inania belli. H. 2: 69. famæ. 2: 76. honoris. A: 6. inanium ſpecie validus. 13: 8. inanibus *opponitur* vera potentia. 4: 41. inanibus facilis. 2: 27
inanis. 13: 55. H. 1: 36 | 2: 40 | 6: 34 | 13: 47 | 15: 53. H. 4: 2, 59. O: 9 | 3: 54 | 14: 36, 1: 15 | 16: 3. H. 2: 16, 30, 39. H. 4: 29. A: 42
inania. 1: 80 | 2: 76 | 3: 8, 13, 50 | 15: 31 | 16: 8. H. 3: 33. Hiſt. 4: 14. H. 5: 7, 9 | 5: 10
inanibus. 13: 49. H. 3: 32
inanima. 4: 69
inardeſcere cupidine vindictæ: 6: 32
inaſueti. H. 5: 6
inauditus. 2: 77. H. 2: 10. inauditi velut innocentes pereunt. H. 1: 6
inauditus. 11: 22 | 1: 24 | 4: 11 | 3: 9. O: 16
inauſum. 1: 42
incaleſcere. G: 22. H. 3: 32 | 14: 2. O: 22
incaleſcere vino. 11: 37. 1 G 3: 29
incallidus. 3: 8. H. 4: 14
incaſſum. 1: 4
incaute. H. 1: 14
incautior. H. 4: 56
incautum hoſtibus iter, *quod ſcil. non cuſtodiunt*. 1: 50. palam laudatus, incautior decipitur. H. 1: 64
incauti. 1: 68 | 13: 21 | 14: 52. Hiſt. 1: 35. H. 2: 21. H. 3: 25
incautius. 12: 39
incautus. H. 5: 18 | 13: 36. A: 37 | 2: 65 | 4: 1 | 11: 10, 26 | 12: 44 | 15: 4, 53. H. 3: 79. H. 4: 60 | 1: 74 | 13: 46
incedere. 1: 13, 40 | 2: 55 | 3: 36 | 6: 23 | 13: 40 | 3: 45 | 15: 13. H. 3: 40 | 1: 35 | 4: 47 | 12: 36 | 2: 59 | 3: 33. H. 3: 50. A: 38 | 2: 2, 20 | 4: 23 | 14: 13, 39. H. 1: 62 | 14: 53 | 1: 61 | 11: 32 | 12: 16
incedebat. ambitio & vis. 3: 26. certamen. 2: 51. cunctatio. H. 3: 28. cupido inceſſit. H. 2: 2. H. 5: 23. famis: 11: 54. H. 4: 54. formido. H. 2: 63. licentia deterrimo cuique. 3: 36. principium anni. 4: 68. religio. 3: 71. rumor. 6: 23 | 15: 15. ſeditio legionis. 1: 16. ſpes. 1: 55. ſuſpicio. 6: 21. valetudo. 3: 71. incedunt tenebræ. 15: 37. incedunt locos mæſtos. 2: 68
incelebrata. 6: 7
incendendæ. H. 3: 32
incendere ardorem exercitus: 11: 35. ferocia verborum militum. H. 4: 71. oratores. O: 39. populum per conciones. 4: 35. ſermones vulgi. 2: 82, fletu. 1: 23. erant qui ſpeculα fratrum propter ſtimulis incenderent. 15: 12. incendi contumelia. 1: 47. gloria ſtirpis. H. 4: 55. incenſus ira. 11: 35. cupidine. 4: 29. ira. H. 4: 26, 77. incenſus animus. A: 4
incendere. O: 39
incendia legionum. H. 5: 25
incendia. 2: 52 | 15: 41, 43. H. 3: 12 | 14: 26. H. 1: 2. H. 4: 34. H. 3: 25
incendiarius. 15: 67
incendium Romæ. 6: 45 | 15: 38
incendium haurit. H. 4: 60
incendium. 13: 40. H. 3: 81 | 15: 38, 40, 44. H. 4: 54, 60
incendiſſet. H. 3: 75
incendit. 2: 23, 82
incenſus. 3: 46 | 14: 32. H. 4: 15. A: 5. H. 4: 16 | 1: 56. H. 1: 2 | 4: 3, 39 | 13: 44. H. 4: 32, 77
incenſum. 4: 25 | 11: 35. H. 2: 21. H. 3: 72. A: 4
inceptum. 4: 60 | 15: 36. H. 4: 19
inceptus. 6: 32. H. 1: 89 | 2: 66. H. 4: 55. 6: 22
incertus animi. 6: 46. H. 3: 55. futuri. O: 13. incerta ultionis. 2: 75. ex incerto latine motus. 4: 63. in incerto eſſe: 3: 56 | 6: 45 | 15: 36. H. 1: 47. H. 2: 83. H. 3: 83. H. 4: 86. incerta ſunt conſilia pavidis. 3: 9. futura. 3: 69. judicium. 6: 22. cautelæ. 15: 36. nomen. H. 1: 37. in incerto relinquere. H. 2: 33. incertæ latebræ. 3: 43. undæ. H. 5: 6. incerta loca. 1: 63. incerta, *oppoſita* ſolidis. 1: 70. incerta belli. 4: 23. maris, tempeſtatum. 3: 34. noctis. H. 1: 26. Oceani. 12: 20. præliorum. H. 2: 77
incertæ. 12: 42. H. 2: 4
inceſſere, *arguere*. H. 3: 77. O: 24. vitus. O: 40. criminibus. H. 2: 23. ſuſpicionibus. H. 3: 65. *muros* ſagittis, ſaxis H. 2: 22. telo. 3: 41. O: 5
inceſſere invicem. 14: 17
inceſſere. O: 40
inceſſerant. 14: 21
inceſſerat. 1: 5, 53 | 4: 46 | 6: 21 | 14: 22 | 15: 15. H. 1: 66. H. 2: 90. H. 3: 27. H. 4: 54
inceſſere. 3: 9 | 6: 34. H. 2: 100. H. 3: 19 | 3: 41

inceſſere. 3: 71. H. 2: 63
inceſſit. 1: 16, 51. 3: 73 | 4: 68 | 5: 4. H. 2: 2, 10, 24, 29. H. 3: 31, 82. H. 4: 2, 35. H. 5: 13. A: 25
inceſſu. 2: 5 | 4: 24 | 12: 50. H. 1: 30, 53. H. 2: 56. H. 4: 12
inceſſus barbarus. 2: 13. erectus. 1. 1: 53. cum alios inceſſus hoſtis clauſiſſet. 6: 3. tres inceſſus, totidem agmina. 3: 74
inceſtare filiam. 6: 19
inceſtum. 12: 5 | 14: 2. inceſti pœna. 6: 9. procurationes, *expiationes*. 12: 8
inceſtæ nuptiæ. 11: 25 | 12: 2
inceſta & conceſſa, *opponuntur*. H. 5: 4
inceſtæ. 6: 5
inceſtis. 13: 2
inceſtum. 12: 4, 5 | 14: 2 | 16: 8 | 14: 2
inchoare. A. 25 | 13: 10. G: 30. H. 4: 44. H. 4: 41, 6. H. 1: 55. O: 31. A: 8. H. 3: 20
inchoavit. 4: 70. H. 1: 1. H. 4: 53. H. 2: 34 | 13: 53. H. 5: 20. H. 2: 76. G: 12
inchoaveſc. H. 1: 15
incidentes. 2: 17 | 4: 19
quos inciderat tabula. H. 3: 29
incidit reus. H. 2: 10. ſcelus. H. 3: 51
incidere in mentionem, *alicujus*. H. 4: 5. in negotium. O: 9
incidere. 6: 30. G: 11. O: 9. H. 1: 49. H. 3: 33 | O: 31
incidere venas. 16: 19
incipere. 4: 3 | 13: 26, 40 | 15: 35. H. 3: 26 | 1: 63 | 4: 46, 68 | 5: 4 | 11: 4 | 2: 5 | 3: 42, 59 | 4: 52 | 13: 10, 15, 41 | 16: 26. H. 1: 16
incipere arma. 4: 46
incipiens ſeditio. H. 1: 31
incipit. 11: 5, 76 | 12: 67 | 13: 43. H. 2: 25
incipio. 2: 62. H. 5: 25 | O: 39. G: 35 | 1: 7. O: 39. H. 1: 31 | O: 35. A: 31
incipiens. 3: 52 | 4: 7 | 15. 5. H. 1: 80 | 2: 19 H. 3: 13 | 4: 70. G: 38
incipit. 11: 1:, 45 | 14: 53. O: 16
incipitur. H. 5: 17
incipiunt. 11: 6 | 12: 10. H. 5: 3
inclinatur. H. 2: 1. H. 4: 13
inclinatura *fluctus*. 11: 14
inclinavit. H. 3: 13. H. 2: 53. H. 4: 49. H. 1: 27
inclitus. H. 4: 83, 84. H. 5: 7 | 5: 37 | 2: 53. H. 2: 2 | H. 5: 2. G: 41. H. 3: 4. H. 5: 61
includ. 1: 42. O: 1: 7
incœpta. 4: 31
incœptum. 1: 9
incognitus. H. 4: 26 | 11: 26, A: 10
inciſus. 16: 19. H. 1: 21
incitare. H. 5: 64
incitamenta. H. 5: 23 | A: 32 | 1: 18 | 12: 34
incitamentum. 2: 38 | 14: 14, 21. H. 3: 30, 30. cupidinis. 6: 1. mortis. 6: 29
incitamentum bonorum, bonorum mæror. H. 1: 38
incitamenta irarum. 1: 55
incitate laude, exemplo. H. 2: 82
incitandæ pœnæ, id eſt augendæ. 3: 25
incitamentum. 1. G: 7. O: 40
inclaruit. A: 42
inclaruiſſet fortuna, gloria. 11: 37
inclementer. 13: 28
inclementer invehi. H. 3: 14
inclementia. 4: 42
inclinat diem. 12: 39. finis. 15: 21. pars altera *facilius*. H. 3: 82
inclinare. 11: 10. H. 2: 30 | 21: 56 | 12: 13 | 14: 52. H. 5: 12. H. 4: 8 | 14: 38 | 14: 5 | 3: 74 | 11: 9. H. 1: 59. H. 3: 83. O: 28. 13: 20 | 14: 2 | 15: 21. H. 1: 42
inclinans. 13: 34. H. 4: 68. H. 2: 45. H. 4: 66 | 1: 64
inclinatas. G: 8
inclinatae. 2: 38 | 4: 20 | 11: 12. H. 4: 81. H. 5: 26 | 1: 18 | 13: 9 | 14: 61. H. 2: 35, 92. H. 1: 81. O: 19 | 2: 20, H. 4: 57
incolæ. H. 2: 50 | 13: 39. A: 13 | 14: 29
incolere. 6: 34. A: 25. H. 2: 16. G: 3
incolumis *hoſtis* æternum exemplar clementiæ. 12: 37
incolumis. 6: 21 | 14: 8 | 16: 31 | 1: 24. H. 1: 75. H. 3: 66, 1: 18 | 6: 14, 30. H. 2: 19
incolumis. 3: 30, 56 | 4: 7, 71 | 5: 3 | 6: 51 | 14: 1, 64. H. 1: 46. H. 2: 2, 48. A: 44
incolumitas. 16: 22. A: 33 | 2: 69 | 3: 17 | 4: 17, 39 | 12: 68 | 15: 60, 73 | 16: 30. H. 1: 84
incolumitatem. 1: 58 | 14: 57, 59. H. 1: 66. H. 2: 47. H. 3: 60
incolumitati. 14: 10, 62 | 15: 61 | 16: 14
incolumitatis. 11: 31
incompertum, G: 46. incomperta hoſtibus. H. 3: 79
incompoſitus armis. O: 26
incompoſiti in agmine. H. 2: 40. ſumpſere prælium. H. 4: 34
incompoſitus. H. 3: 48. O: 26
incomptus. 1: 6. H. 2: 31
incompti apparatus. G: 14. incompta ſigna. 3: 2
inconcuſſa pax. H. 2: 6. inconcuſſi certaminibus. 1: 43
incondita turba. 2: 12. H. 4: 67. vis. 4: 47. ac rudis vox. A: 3
inconditæ. 2: 51
inconditam. 3: 42. H. 4: 67, 76
inconditi. 3: 46 | 5: 20
inconditi homines. H. 2: 16. ſenſus. O: 21
inconditum agmen. 2: 12
inconſtantia. H. 1: 19
inconſultæ voces. 4: 60. inconſultæ. 6: 21
inconſultus. H. 3: 58. H. 2: 44
inconſultus impetus. H. 3: 58. pavor. H. 2: 44. inconſulta ira. H. 4: 29
inconſultius. 3: 16
incorruptus adverſus blandientes. H. 1: 35. incorruptum, *fidum*, *certum*. 2: 12
incorrupta. 3: 75 | 11: 6 | 12: 41 | 15: 45. H. 4: 58. O: 34. H. 3: 5 | 1: 68 | 13: 42. H. 1: 1. H. 5: 1. A. 22
incorruptior. 13: 24
increbuere. H. 3: 43
incredibilis. H. 4: 81 | 4: 58 | 4: 11 | 15: 42
incredibiliter. O: 35
increpare. 3: 44. H. 1: 74. H. 2: 21 | 1: 18. H. 2: 44
increpare Galbam. H. 1: 45. populum edicto. 14: 4. pueritiam *alicujus*. 6: 43. ſecretum. O: 12. increpuit Silanum. 19: 8. Junium Gallionem, hoſtem vocans. 15: 73
increpare epiſtolis. H. 3: 9. ut imbellem, captivum, deditiorum. H. 4: 8. ut ſegnem &c. peregrinum. 3: 21. ſcrobem, ut humilem & anguſtam. 15: 67. inſcitiam, audaciam. H. 1: 90. præcipuus ad ſcelera. 6: 7. modice *aliquem* per literas. 6: 21. increpantes multi. H. 3: 81. avaritiam, ſenium *alicujus*. 1. 1: 5. increpitus à liberto. 16: 5. acerrime. 14: 48. auctores ſeditionis. H. 2: 49

increpant. 1: 39 | 1: 34 | 11: 37 | 12: 14 | 13: 42 | 15: 54. H. 4: 77. H. 4: 60 | 16: 28 | 13: 48
increpo. 1: 55 | 3: 20 | 4: 41 | 6: 43. H. 3. 9. H. 4: 80
increpitus. 5: 3 H. 2: 40 | 1: 38, 68. H. 4: 49 | 4: 36 | 13: 36 | 1: 77
increpuit. 1: 59, 87 | 5: 2 | 6: 3 | 2: 1 13 14: 45 | 16: 8. O: 15
increſceret. A: 8
incruentus. H. 2: 15. A: 17 | 2: 46. H. 1: 29 | H. 2: 44. H. 3: 8, 66 | 12: 46 | 13: 37. H. 4: 37. H. 3: 23 | 11: 27
incumbere, *inſtare*. 4: 24
incubuit acies. H. 1: 42. ira militum in Flavianum. H. 3: 10
incumbere cognitioni. O: 3. gladio. 5: 7. eodem. H. 3: 29. pectore in ferrum. H. 2: 49. terrore, vi. H. 2: 10
incubuere a fronte legiones. H. 5: 18
incumbere acriter. 15: 6. ad excidium *aliquorum*. H. 3: 32
incubuere illuc Germani. H. 4: 18
incumbere ſimul. 4: 73
incubuerat ſagittariis. 2: 17
incubuit. 2: 17 | 11: 5 | 4: 73. H. 4: 41 in incude ſtudiorum poſiti. O: 10
incultus. 1: 17 | 4: 46. O: 13 | 2: 64
incumbere. O: 3 | 14: 54
incuria. 1: 50 | 3: 31 | 4: 36, 48 | 12: 57. H. 4: 78. A: 20 | 4: 16
incurioſus. A: 1 | 2: 88. H. 3: 22 | 4: 13 | 4: 45. H. 5: 36
incurioſe. H. 1: 13
incurioſus finis *neglectus*. 6: 17. diſcriminis. H. 3: 6. famæ. H. 1: 49. fratris. 15: 31. imperii proferendi. 4: 32. pace. 4: 45
incurioſa ſuorum ætas. A: 1
incurioſi. H. 1: 34, 79. H. 3: 6. milites. H. 2: 88. recentium. 2: 88. melioribus. H. 2: 17. ſerendis frugibus. 14: 38
incurioſæ vigiliæ. H. 5: 22
incurioſe agere pueritiam. H. 3: 13.
incurioſius. H. 4: 28
incurrere latus. 2: 17. vel noviſſimos. 2: 51. deſuper *aliquem*. 2: 16
incurſat aciem equitatus. H. 3: 18
incurſare avia Armeniæ. 13: 37. tranſverſos, obvios. A: 36. furtim. H. 4: 56. per globos. 3: 74
incurſus claſſis. H. 2: 32. cohortium. H. 4. 70. hoſtium. G: 44
incurſant 2: 19 | 12: 49. H. 3: 18
incurſari 15: 1
incurſus. 2: 45 | 2: 61 | 3: 32 | 4: 24. H. 2: 32. H. 3: 9
incurva proceritas, *curva*. 4: 57
incurva. A: 57
incuſare. 4: 48 | 2: 69 | 6: 7, 10 | 15: 1 | 4: 17 | 6: 27 | 6: 3 | 3: 38. H. 3: 9 | 4: 40. H. 2: 94 | 1: 5 | 1: 46 | 14: 1 | 1: 34 | 2: 60 | 3: 54 | 2: 87 | 1: 19 | 15: 55. H. 3: 18
incuſare *aliquem* cupidinis, prædarum. 12. 57. luxus, ſuperbiæ. 2: 78. ſermonis. 4: 21. anguſtias. 4: 35. animum corruptum. 5. 3. auctorem. 2: 39. caſus 6: 23
incuſare deos vel homines ejus eſt qui vivere velit. H. 1: 47. flagitia. 1: 34 priora 1: 29. ſegnitiam. H. 4: 42. tempora. A: 2. teporem. H. 3: 31. per facetias. 14: 1. extenuatur. H. 3: 38
incuſatus. 13: 26 | 14: 63 | 3: 48. O: 26 | 14: 20
incuſavit. 14: 65 | 11: 18 | 14: 23 | 5: 7 | 3: 32, 51 | 4: 21 | 5: 3 6: 13. H. 2: 29. H. 4: 16
incuſtoditus. 15: 50, amor. 12: 4
incuſtodita nox. 2: 40. obſervatio dierum. 15. 55
incuſtoditi tranſitus. H. 4: 65
incuſtoditus. 13: 41 | 2: 12
incutere tela ſaxaque H. 3: 31 tormentis faces, haſtas. 13: 39
incuſſæ trabes. H. 4: 30
incuſſu armorum. H. 4: 23
indaginis modo. A: 37
indagine capi. 13: 42
inde. 1: 1, 12, 22, 29, 34, 41, 44, 50, 51, 60, 63, 66 | 2. 8
indecora forma. 4: 3 ſimulatio. H. 1: 74
indecorum attrectare quod non obtineatur. H. 3: 42. genus maternum. H. 2: 50
indecorus. H. 1: 33. H. 2: 98 | 3: 66. A: 16
indecore. H. 5: 23
indefenſus. 2: 77. H. 2: 10
indefenſa conjux. 11: 34
indefenſum Capitolium. H. 3: 71. ſæculum. O: 16
indefenſus. H. 1: 6
indefeſſus. 16: 22
indefeſſi Germani. 1: 64
indere *alicui* nomen, *imponere*. H. 3: 51. pavorem, alacritatem. H. 4: 54. ritus, H. 5: 4, terrorem. H. 4: 25 vocabulum. 1: 23 | 2: 56. cervici laqueum. 1: 17. inditi lecticæ. 12: 69. inditus lecticæ. 3: 14. indita effigies. 1: 74. inditum nomen. 1: 27. flammeum. 13: 37. inditi cuſtodes. 3: 18. pontes. 12: 57. indita judicium & odium, *aliunde ſcil. ſuggeſta*. 11: 3. rupibus caſtella. 4: 45. vincla. 11: 1. vocabula. 4: 55
index idem & teſtis. 4: 28. arcani. 6: 21. conjurationis. 6. 47. *indices aliorum reorum pœna exſoluti*. 6: 3, 7. *his* impunitas data. 15: 71
indicare. 1: 26 | 2: 25 | 3: 54
index. 15: 15, 51
indicere mortem. 15: 61. numerum ſervorum, pondus argenti. H. 3: 58. pœnas. 3: 54. ſilentium. O: 39. indicta mors. 12: 65. indictum ſilentium. 11: 2. ſupplicium. 3: 49. indicta tributa. 2: 60
indicere. H. 3: 58. O: 39
indicium aſpernari. 3: 41. deferre. 2: 28. offerre. 11: 35. profiteri. 6: 3. indicio percellere. 4: 31. prævenire. 15: 54. indicia oppreſſa. H. 1: 26. erumpentia. H. 4: 16. feſtinata. 15: 71
indices. 3: 10 | 5: 8 | 6: 9 | 1: 34 | 6: 7 | 16: 58, 66 | 16: 14 | 16: 8
indicei. 2: 12. H. 4: 34 H. 3: 25 | 4: 46. A: 19
indicia, 1: 4 | 14: 8, 44 | 15: 44, 73
indicii. 2: 68 | 13: 20
indiciis. 2: 27
indicio. 1: 12 | 4: 10 | 15: 56, 57, 67 | 16: 14. H. 3: 21. H. 4: 49
indicium. 1: 32 | 1: 28 | 6: 30 | 15: 51, 53 | 16: 7, 15. A: 18, 19
indicta 2: 60 | 12: 65
indictum. 3: 49
indiderant. 1: 23 | H. 4: 25
indidit H. 2: 61 | 14: 61. H. 4: 34
in dies. 1: 73 | 3: 52
indigere. H. 4: 17 H. 3: 73 H. 4: 1
indigenæ. 1: 60 | 6: 28 | 12: 23. G: 2. A: 11
indigenas. 12: 13 | H. 2: 2. G: 5.
indigere conſilii alieni. 6: 46. imperii. libertatis. 14: 1. opis. 3: 54 ſententiæ alienæ. 15: 10 bonis artibus. H. 4: 1.

aſtu, conſtantia. H 1 3: 73. auxilii: H. 4. 51
indigus agrorum. Hiſt. 5: 2. pecuniæ. H. 1:24. rectoris. H. 3: 22, 48.
indigna nex. 15: 59. ſors. 12: 59
indigniſſimus caſus. 16: 9
indignari. H. 1: 8. O: 15
indignatio. H. 1: 53 H. 3: 37
indigniſſimus. 16: 9
indignus. 1: 13, 42. H. 4: 2, 58| 1: 53. H. 2: 94
indiligentia veri H. 4: 49
ind ſeptum Capitol. H. 3: 71
indiſcretus ſunt ei quæ ſanguis *inſeparabilis*. H. 4: 52
indiſcretus. 15: 31
indiſcretum *indifferens* H. 3: 47
indiſcretæ voces, *confuſæ*. 1: 35
indiſpoſita omnia. 2: 68
indiſtincta defenſio. H. 8
inditus. 11: 32 | 15: 56 | 3: 28 | 12: 2 | 12: 57 | 12: 27 | 15: 37
individuus. 6: 10
indixerat. 1: 32
indoles. 12: 26 | 13: 25 | 11: 23. H. 1: 15. O: 7
indoluit. 11: 72 | 3: 73 | 4: 17 | 15: 27
indomitus ager. O: 40. animus: 1: 33. miles. H. 1: 18. H. 4: 35
indomita gens H. 4: 10
indomitæ libidines. 6: 1. H. 4: 68. nationes. 15: 27 A: 31
indubia innocentia. 14: 45
inducitur. 4: 70 | 4: 8 | 14: 61. H. 4: 81
inducere *uxorem*, penatibus ſuis. 5: 1. ſecundum Lolliam 12: 2.
inducere promiſſis, *illicere*. 12: 9
inducti præmiis. 5: 28. ſpe. 2: 12
induciæ pactæ. H. 2: 15
induciæ 12: 45 | 15: 28. H. 2: 15
inducit. 11: 59 | 16: 8, 35
inductus. H. 1: 6 | 1: 7. H. 5: 5 | 4: 28 | 6: 21
induere affectum. O: 6. animum bonis artibus. 15: 45. habitum. 4: 12 | 6: 20. hoſtiles ſpiritus. H. 4: 52. H. hoſtilia. 12: 40. munia ducis. 1: 69. pavores falſos. Hiſt. 4: 38
induere proditorem, hoſtem. 16: 28. ſeditionem. 2: 15. ſocietatem *alicujus* 12: 13. voces. 4: 12
induere. 1: 41 | 6: 33 | 15: 69. O: 26
induiſſe. 11: 7: H. 4: 57 | 16: 28
indulgere ſomno. 16: 19. *dare* inſignia triumphi. 11: 20 quæ Vitellius indulſiſſet, H. 5: 93
indulgere. 15: 48. A: 9 | 2: 34. G: 21
indulgentia. 13: 57. H. 2: 84, 99. A: 4. O: 9
indulſit. 1: 51, 54 | 11: 20. H. 2: 94 | 2: 38. G: 23
induraverat. H. 2: 46
indurueraт miles pro Vitellio. H. 3: 61
Indus Julius. 3: 42
induſtria Sejani. 4: 1. ad famam profert induſtria. 16: 18. quieta. H. 3: 50. induſtrios & ignavos pax in æquo tenet. 1: 12
induſtria. 2: 38 | 3: 55 | 4: 1 | 6: 15 | 12: 27 | 16: 23. H. 1: 10. H. 2: 5, 95. H. 3: 4, 77, 86. A: 42 | 2: 36. H 1: 45. O: 2 | 1: 44 | 3: 54. H. 2: 90. H. 1: 48
indutui gerere veſtem. 16: 4
indutus. H. 1: 20
induxit. 4: 11 | 1: 3 | 5: 1 | 13: 56
inedia. H. 3: 22
inedia. 6: 48 | 11: 3. G: 4
dedit ei conſulatum innoxium & inemptum. H. 1: 60
ineptiæ. O: 31
inerant. 1: 57 | 2: 30 | 5: 3 | 15: 4
inerat. 3: 54 | 11: 37 | 13: 15 | 14: 32
inermis ſenectus. 6: 31
inermis. 16: 9. H. 1: 16, 40, 79. H. 2: 85. H. 3: 73. H. 14: 51
inermes. 14: 36. H. 1: 11. H. 2: 81, 83. H. 3: 5, 6, 7. H. 4: 64, 65. A: 37 | 15: 67. H. 1: 6. H. 3: 31
inermia. 1: 46
inermos. 1: 51
inermum. 1: 6
iners. 12: 49. H. 1: 46. G: 14 | 3: 46 | 13: 42. G: 36. O: 17. H. 1: 61. O: 22
inertia. H. 4: 19. H. 5: 4. G: 28. A: 16, 34: 41. H. 1: 6
inertia amatur Germanis. G: 15. G: 45. pro ſapientia fuit. A: 6. inertiæ contemptus. H. 1: 6. dulcedo. A: 3
ineſt. 3: 55. O: 33
inevitabilis. 1: 74. H. 4: 24
ineunt. 15: 48. H. 5: 22. G: 15, 40
ineunte. O: 8
inexercitatam eloquentiam. O: 5.
inexhauſtus. G: 20. H. 5: 7
inexorabilis delictis. 11: 18 diſciplina. H. 1: 51
inexpertus belli. H. 1: 8, laſciviæ. 16: 5
inexpertus belli labor, *paſſive* H. 2: 4
inexpertæ bello legiones. H. 2: 75
inexperta ſupplicia. 1: 59
inexpiabile. 3: 73
nihil inexpiabile admiſſum: 2: 76
inexplebilis. H. 4: 37. H. 2: 63, 93
inexplicabile bellum. 3: 73
infamatis. 15: 71
infamare *aliquem*. H. 3: 61. criminationibus. H. 1: 64
infamis. G: 14 | 1: 73 | 2: 74. H. 1: 72 | 3: 66. H: 3: 6, 77 | 6: 7 | 13: 30 | 13: 49. H. 1: 48 H. 2: 56
infamia. 5: 57, 65: 68, 70 | 13: 21, 27, 46 | 14: 2, 15 | 15: 28, 44. H. 3: 41. H. 4: 62
infamiæ. 1: 3, 48 | 6: 38 | 12: 20 | 14: 40 | 1: 16, 40. H. 4: 11, 72
infamia temporum. 14: 48
infamiæ magnitudo noviſſima voluptas. 11: 26. infamis. 1: 53 | 3: 22 | 12: 48, 64. id eſt *ſceleroſus*. 3: 77. corpore infames G: 12. infamia loca varie. *ſcil. vel libidinum flagitiis, vel mala valetudine*. H. 2: 93
infamiam. 3: 52 | 4: 33 | 12: 4 | 14: 22, 51, 56 | 15: 59 | 16: 26. H. 5: 21. G. 6
infans. 1: 41. O: 29 | 15: 23 | 4: 13 H. 2: 59 | 16: 6
infantia. 1: 4 | 2: 56 | 6: 51 | 13: 16 | 1: 11 | 3: 38 | 11: 34 | 13: 58
infantes. 2: 70. G: 46. G: 7, 32
infauſtus. 1: 30 | 14: 60 | 4: 74. H. 1: 38 | 4: 13 | 15: 15. H. 2: 91 | 2: 41 | 16: 12 | 12: 10. H. 1: 6. H. 2: 23
infecit. H. 2: 55. H. 1: 26
infectus. 1: 42 | 2: 85 | 3: 65 | H. 1: 70. H. 1: 74. H. 3: 11. H. 5: 6 | 2: 2 | 11: 16. O: 22
infecti. 6: 7. H. 1: 2 | 1: 65 | 3: 14. G. 4
infenſa. 3: 74 | 11: 19 | 12: 32, 41 | 13: 19 | 14: 11, 56 | 16: 10. H. 1: 51. H. 3: 44. H. 5: 1 | 14: 62
infecunditas. 12: 43. terrarum. 4: 6
infelix nequitia. H. 4: 42
infenſare pabula, *vaſtare*. 6: 34. bello Armeniam. 13: 37
infenſantes dei. 13: 41
infenſus. 3: 15 | 11: 1

in-

inſenſe. 5: 1
inſenſus, *iratus*. 3: 22 | 6. 36
inſenſum agmen. 15: 10
inſenſi 1: 42, 55, 62 4: 33, 72 5: 18 | 12: 35. H. 1: 1. H. 4: 41. inſenſæ principibus opes *magnæ*. 11: 8
inſenſi. 1. 62 | 2: 79 | 3: 11 | 16: 1, 7. H. 1: 45, 51. H. 4: 43 | 21 15, 45 | 13: 56 | 2: 42, 55 | 2: 48 12: 15 | 16: 17. H. 1: 1. H. 2: 81. H. 3: 20. H. 5: 25
inſenſior. H. 1: 72. H. 4: 25 | 1: 80 | 4: 48 | 11: 16
inſenſo. 14: 23
inſenſum. 2: 66 | 4: 70 | 6: 24, 36 | 12: 18 | 13: 42 | 15: 27, 68. H. 2: 52. H. 3: 35. H. 1 22
inſenſus. 2: 3 | 3: 22 | 4: 12, 25 | 6: 8 | 11: 8 | 12: 4 | 14: 10, 42 | 15: 56 | 16: 23. H. 1: 34, 52. H. 2: 41. H. 3: 24, 38. H. 4: 70. A: 41
infero. 11: 24 | 11: 23 | 3: 4. | 3: 43. H. 3: 55. O: 17. H. 4: 58
infitias facere. H. 2: 95
inferiⁿr exercitus, *ſeu legiones infer. Germaniæ*. H. 1: 61
inferior. 12: 33. H. 2: 24. H. 4: 50
inferiora. 15: 38 | 1: 31 | 11: 18. H. 1: 52. H. 4: 19 | 1: 31 | 3: 41 | 4: 73. H. 1: 9, 33, 55. H. 2: 93 | 16: 28
inferius. 3: 3. 64
infernus, *infernalis* aſpectus. G: 43
infernus. 2: 28 | 13: 14 | 2: 69. H. : 5
inferre caſtris aliquem. 11: 35. arma. 15: 25. H. 3: 2. H. 4: 58. artem. H. 2: 3. bellum. H. 3: 55, 78. H. 4: 66. late cladem inferre. H. 3: 23. Conſulatum in familiam. 3: 30. damnum. 2: 26 | 12: 40. exercitum. 4: 73. faces claſſi. H. 3: 47. fontes urbi. 11: 13. formidinem. H. 2: 15 H. 3: 16. gradum. H. 3: 25. *ictum* ventris. 5: 8. imperium in familiam. H. 2: 48. odia. 15: 49. parſimoniam. 3: 55. pavorem. H. 3: 77. inferre ſe agmini. H. 4: 66. ſe munitoribus. 1: 94. ſemina arvis. 13: 54. ſigna. 14: 30. terrorem. H. 3: 59. H. 4: 18. G: 43. A: 17, 36. initia mors nepoti. 1: 6. Vonnni. 2: 68 vis provinciæ. 15: 5. illatura ruborem. 13: 15
inferre. 4: 52 | 12: 66. H. 3: 2.
78. O: 10. H. 2: 15 | 13: 53 | 14: 44 | 12: 55 | 13: 44
inferri. H. 3: 30 | 1: 17 | 14: 5 | 15: 69 | 16: 6
infeſtus ictus. H. 3: 85. infeſtior vis. 4: 66
infeſtus. 3: 66 | 1.: 22. H. 3: 5. A: 1, 25. H. 1: 31. H. 3: 82 | 14: 1. H. 2: 16 | 2: 43. H. 4: 7. G: 24. H. 4: 80
infeſtavit. H. 2: 68
infeſti. H. 1: 31. H. 2: 32, 83. H. 3: 85. O: 5 | 12: 43. O: 31
infeſtius. H. 1: 65. H. 4: 28. H. 5: 18
infeſto. 1: 69. H. 3: 74
infici. H. 5: 7
inficere ſanguine locum. H. 2: 55
infecti connobiis aliarum gentium. G: 4
infiaiari contumelias. 3: 24
inficias ire. 15: 2
infidus. 2: 3 | 14: 23. H. 3: 55. H. 4: 56
infidum potentibus genus, Mathematici. H 1: 22
infigere pectori ferrum 1: 43
infixum penitus erat Vologeſi vitandi arma Rom. 15: 5
infima plebs. H. 1: 38, 98
infima nationum *vaſiſſima*. 13: 30
infimus. 1: 12 | 6: 7 | 2: 55
infinitivus poſitus pro imperfecto. Italiam perſultare, pro perſultabat. H. 3: 49. ægre id pati. Hiſt. 3: 53. ille unus ambiri. H. 4: 11. circumagere corpora. H. 4: 29. reum tueri. H. 4: 42. prenſare commanipularium pectora. H. 4: 46. in populum Rom. ruere. H. 4: 54. cariſſima ſibimet ipſi circumdare. H. 4: 62. Veſpaſ. primo irridere. H. 4: 81. medici varie diſſerere. H. 4: 81. modo numen paveſcere. H. 4: 84. magnus haberi Agricola. A: 18. milites aſcire. A: 19
infinitus. O: 14. O: 25. 38 25. O: 30
infinita poteſtas, *non circumſcripta*. G: 7
infinita ſpatia. 3: 53
infirmare commeatibus legiones. 15: 10
infirmata Armenia. 15: 17
infirmus. H. 2: 38. A: 32. H. 2: 91. H. 3: 85. O: 20. A: 45. H. 2: 10
infirmitas. H. 2: 99. O: 19, 20. H. 2: 16. O: 16
infirmitas humana. A: 3. O: 25
infirmitate retinentis ſurentes accenduntur. H. 2: 9. ab infirmo prope abeſt *ille*, in quo ſola ſanitas laudatur. O: 23. apud infirmum minore metu peccatur. H. 1: 12
infirmiſſimus quiſque. G: 25
infirmiſſimi ſuorum. A: 28
infixus. 2: 76
inflammare urbem. 15: 42
inflatus orans. O: 18
influere. A: 10. H. 5: 6. O: 12
infœcunditas. 1: 43 | 4: 6
infelix. 1: 61 | 2: 75. H. 4: 2 | 16: 31. H. 1: 39 | 3: 16 | 13: 14 | 15: 11 | 14: 6. H. 2: 71. H. 3: 34. H. 4: 42
informamus. O: 31
informis, *deformis* exitus. G: 49. ſors. 12: 37. informe æs, *rude*. 13: 22
informis. H. 4: 23. G: 40. G: 2 | 12: 35. O: 18. G: 16. O: 20
infra deſpectare *aliquem*, ut multum infra ſe. 2: 43. humum infra. 11: 10
infra. 13: 2 | 14: 54. G: 37. A: 12
infracta. 15: 12. H. 1: 1. H. 2: 22. H. 5: 42. H. 4: 57
infractus, *fractus* animus. 4: 28. infracta avaritia. 15: 21. fama. H. 2: 12. metu fides. H. 3: 41. potentia. 13: 12. veritas. H. 1: 1. infracta, *imminuta* tributa. H. 4: 57
infregit. 11: 19 | 24: 52 | 15: 58
infrequens ſenatus. 6. 12
infrequentia exercitus. 15: 10. militia 14: 33
infrequens. 4: 56
infrequentiæ. 14: 27
infringere animum *alicujus* dolore. 15: 63. dicta *alicujus*. 1: 77. ferociam. 11: 19. imperium *alicujus*. 15: 58. potentiam. 4: 41 | 14: 52. virtutem exercitus. H. 2: 99
infringere. 4: 19 | 1: 77. H. 5: 26
infringi. 1: 47 | 14: 1
infructuoſa militia. 1: 37. H. 1: 51. laus. O: 9
infulæ. H. 1: 58
infulas & velamenta præferre. H. 1: 66
infuſus. 12: 67
Ingævones. G: 2
ingemere agris. G: 46
ingenia. 1: 1 | 2: 12, 64, 82 | 4: 33 | 12: 18 | 14: 44, 49. H. 2: 1. H. 1: 92. H. 3: 32. H. 4: 32, 44, 83. A: 21, 24. O: 2, 14, 33
ingenii. 1: 76 | 4: 42 | 13: 14

D

ri. H. 1: 7, 22. H. 2: 5-: H. 3: 85. H. 4: 63. A: 10, 42. O: 1, 8, 19, 21, 26, 37

ingenia. 2: 56 | 4: 21. H. 2: 87. H. 5: 13. A: 9. O: 1: 10, 25, 35, 40 | 5: 4 | 15: 41. A: 2

ingenio. 1: 53 | 2: 43, 43 3: 26 | 4: 52 | 5: 8 | 6: 25, 42, 51 | 11: 21 | 12: 66 | 13: 58 | 14: 25, 19, 23. H. 1: 24. 57. 82, 90. H. 2. 10, 63. H. 3: 49, 57, 62. H. 4: 13, 32, 38, 62, 68. H. 5: 9. G: 3. A: 1, 7, 13, 40. O: 1, 2, 9, 24. 36, 37

ingenitus. 1: 29 | 15: 18

ingenium. 1: 23, 29, 33, 80 | 2: 28 | 4: 46, 60 | 6: 41 | 13: 2 | 3: 45, 47 | 14: 59 | 15: 42, 52, 61 | 16: 29. H 1: 49, 67. H. 2: 1. H. 3: 17, 28. H. 4: 4, 5, 42, 85. A: 37. O: 2: 10, 14, 19, 21

ingenium aulæ, *apparatus ingenioſi*. H. 2: 71. Hormi. H. 3: 28. ingenia noctium, *nova libidinum artes & commenta*: 16: 20. obtulit ingenium Anicetus. 14: 3. ingenium gentis, *indoles*. H. 2: 4. loci cœlique. H. 1: 51. ſervilii. 12: 30. ingenio cunctator. 15: 1. trux. H. 1: 21. ſuopte ingenio humentes campi. H. 5: 14. ingenium erectum, ſublime. A: 4. ſegne concupiſcis magis, quam ſperas. H. 1: 52. ingenii experimentorum. O: 29. monimenta. 4: 61. ingenium dare ſtudiis. H. 4: 5. in ingenio quæ ſua ſponte naſcuntur gratiora. O: 6. ingenia hominum varia. H. 4: 6. alere ingenia. 3: 33. ingenia facilius oppreſſeris, quam revocaveris. A: 3. ingeniis punitis gliſcit auctoritas. 4: 35. ingenio commotos. 6: 45. ingenio ſuo, ſponte traductus miles. H. 1: 5

ingens. 1: 57 | 2: 21, 40 | 3: 46 | 4: 49 | 11: 10 | 14: 8 | 15: 4, 44. H. 1: 6, 61. H. 2: 4: 11, 58, 69, 86. H: 3: 25, 74. H. 4: 53. H. 5: 13, 23. A: 35 | 4: 18. O: 37

ingens animi fœmina. 1: 69. rerum. H. 4: 66

ingens corpore. 13: 8 | 15: 53. H. 1: 53. gloria. 11: 10. gloriæ civitas. G: 37. opibus. H: 2: 81

ingentes, 1: 64 | 2: 59 | 14: 52: H. 2: 78. G: 37. A: 13

ingenti. 1: 25 | 2: 72 | 4: 5 | 14: 19 | 16: 13. H. 1: 57. H. 2: 22, 83, 93. G: 35. A: 39

ingentia. 2: 67 | 4: 32

ingentibus. 3: 30, 73 | 12: 9 | 13: 44 | 14: 14, 13. H. 2: 6, 8, 88. H. 3: 23. A: 36. O: 35

ingentium. 4: 62, 72. O: 6

ingenua plebs. 4: 27 | 16: 13

ingenuis *conſtantiores libertini*, 15: 37

ingenuus. G: 44. O: 30. O: 6 | 61: 1

ingenue. O: 25

ingenui. G: 18

ingenuitas. O: 32 | 13: 27

ingenui. *plur.* 13: 27. G: 20, 25

ingerere nomina liberis. O: 7. probra. H. 3: 31. voces. 4: 42. vulnera. 1: 65. H. 3: 85

ingerere. H. 4: 78 | 2: 79 | 2: 81 | 1: 16, 49. H. 2: 22. O: 7

ingeſtum. 1: 72

inglorius auxiliator. G: 17. militiæ. H. 3: 59. inglorium imperium. 12: 14. minores vincere. A: 9

inglorii. A. 46

inglorius. 1: 70. A: 31 | 2: 34 | 4: 32

ingreſſus. 3: 23. H. 1: 48 H. 2: 46 | 15: 69 | 16: 27. H. 2: 49 H. 4: 53. O: 33 | 15: 15. H. 4: 73 | 2: 19 | 3: 29 | 4: 36. H. 3: 4 | 15: 16 | 1: 5, 39. 49 | 2: 8 | 5: 10 | 6: 46 | 11: 2, 18 | 12: 7. H. 1: 37, 52: 57. H. 2: 44, 80, 89. H. 4: 26, 46, 82. H. 5: 1. A: 18

ingreſſus eſt. 3: 29 | 4: 8 | 6: 4. H. 4: 40, 72. H. 5: 9: O: 14 | 4: 7

ingruat. 1: 48 | 2: 77 | 4: 2

ingruere. 1: 27. ingruit damnatio. 4: 35. hoſtis. 12: 12. moles externa. H. 5: 46. neceſſitas. 6: 10. nox. 4: 50. vis. 15: 13. H. 3: 71. vis acrior. 14: 61. ingruens bellum. H. 2: 100. H. 3: 58. in Italiam Hannibal. H. 3: 34. invidia. 4: 41. ingruente Vologeſe. 15: 3

ingruentes accuſatores. 3: 56 | 6: 38. dominationes. 12: 4

ingruo. 4: 50 | 16: 10 | 16: 5 | 2: 18. H. 2: 100. H. 3: 18

ingruentia. 1: 65. H. 4: 84

ingruere. 12: 30

ingruere. 1: 60 | 6: 10 | 12: 12 | 14: 61. H. 3: 46. H. 4: 74

Inguiomerus. 1: 60. vulneratur. 1: 68. fugit. 2: 17. 10 p acie volitat. 2: 21. ad Maroboduum transfugit. 2: 45

inhabile, *inexpertum, inſuetum* hoſtibus. A: 36

inhabiles inferendis ictibus. 3: 43. labori & audaciæ valetudo. H. 3: 59

inhabilis. H. 1: 79. H. 3: 59. H. 2: 87

inhiare dominationi. 4: 12

inhiant hortis. 11: 1 | 12: 59, opibus *alicujus*. 16: 17

inhibere. 15: 64

inhiberi. H. 3: 38

inhoneſtus. 2: 38 | 15: 25. H. 2: 76, 93. H. 2: 57 | 16: 5 | H. 1: 72

inhoneſto exitu fœdare vitam. H. 1: 72

inhonora ſigna. H. 4: 62

inhorreſcere vacuis. H. 3: 85

inhorruit domus principis. 1: 28

inhumana ſecuritas. H. 3: 83

inhumana. H. 2: 70

inire. 15: 52 | 11: 25 | 15: 52

injecit. 4: 22. H. 4: 13, 53 | 1: 58. H. 5: 19 | 22: 17

iniit. 6: 1 | 4: 10. H. 4: 38 | 1: 34, 74 | 2: 53 | 13: 34 | 16: 19. H. 1: 37, 41

injicere. H. 5: 22 | 14: 7 | 15: 9 | 13: 57. H. 3: 14. H. 4: 60 | 12: 47

injicere *alicui* catenas. 1: 58: crates. 1: 68. faces caſtris. H. 4: 60. furorem, diſcordiam. H. 3: 10. ignem horreis. 15: 16. tectis. H. 3: 71. marito vecordiam carminibus, *incantationibus*. 4: 22. vincla. H. 3: 14. H. 5: 22

injiciendus pons. 15: 9: injectus ignis. H. 4: 79. H. 5: 19. metus. 11: 17. injecta cratis. G: 12. injectæ ſuadentis ſtipes auri. H. 4: 53. injecta tela 2: 17. injectu veſtis. 6: 50

inimicus. 13: 20. H. 5: 26. H. 3: 82 | 1: 45 | 2: 55 | 13: 17, 42. H. 1: 44, H. 3: 9, 39 | 2: 76, 79. G: 22. O: 5 | 2: 70 | 3: 16 | 4: 51, 70 | 6: 44 | 11: 9. H. 3: 38 | 8: 58 | 12: 65. H. 2: 56. G: 25 | 16: 21. H. 1: 2, 26

inimicitiæ. 3: 12 | 4: 19, 21 | 6: 47 | 51: 6. G: 21

inimicitiæ juxta libertatem periculoſiores. G: 21. etiam domibus aſſignatæ. O: 36

inimicitiarum gloria, O: 40

inimicorum peſſimum genus, laudantes. A: 41
inimicitiis. 1: 10 | 4: 40 | 5: 11 | 6: 26 | 13: 13 | 14: 12. H. 2: 53, 92. H. 4: 8
iniquus. 1: 33. H. 2: 100 | 3: 54 | 4: 39 | 14: 44 | 3: 4. H. 4: 6 | 2: 5 | 14: 3
iniquiſſima. A: 17
iniquitas. 3: 12, 63 | 16: 17. H. 2. 84
iniquus, infeſtus, male affectus. 3: 4 | 4: 68 | 14: 52. iniqua neſciis palus. eluctatu difficilis. 1: 63
inire. 15: 42. H. 4: 22. G: 6 | 6: 35 | 11: 12, 22 | 2: 83 | 3: 11 | 11: 18 | 12: 42 | 13: 8 | 1: 17 | 15: 39 | 13: 35 | 15: 58 | 6: 2 | 15: 36. H. 4: 82
inire balneas, epulas. 15: 52. bella. G: 15. 40. conſulatum. 6: 1 | 12: 42 | 13: 34 | 15: 48. H. 1: 37. H. 4: 38. conſul. dictaturas. 1: 12. convivium. 4: 10. convivium, ſpectaculum. 15: 58. formam vitæ. 1: 74. numerum donum. 15: 41. ſtatuarum. 2: 83. ſcenam. 15: 39. vallum. 1: 34. H. 5: 22. ab ineunte adoleſcentia. O: 8
initia. 3: 29, 66 | 6: 12, 37 | 13: 25 | 15: 11, 30. H. 1: 51. H. 2: 1, 2, 84. H. 3: 18, 60. H. 5: 2. G: 31, 39. A: 7. O: 30, 33
initiis. 1: 16, 73 | 3: 63 | 13: 54. H. 2: 72. H. 3: 78
initio. 1: 31, 55 | 2: 3 | 4: 1, 51, 52 | 11: 6, 40 | 15: 51. H. 1: 76, 80. H. 2: 3, 27, 68. H. 3: 14, 44, 50. H. 4: 23, 48. A: 11, 18, 28
initium cædis. 1: 48. erumpendi. H. 1: 55. initium cædis orto, dificilis modus. H. 1: 39. initia legum acria, incurſus finis. 6: 17. initia belli ut proveniunt, ita fama eſt in cætera. H. 2: 20
initium. 1: 27 | 2: 27 | 3: 32 | 4: 1, 6, 39, 62 | 12: 4, 24, 34, 42, 49 | 13: 45 | 14: 12 | 15: 33, 38, 49 | 16: 10, 26, 28. H. 1: 1, 20, 45, 67, 83. H. 2: 12, 31, 47, 50, 79. H. 3: 37. H. 4: 1, 4, 62. G: 11, 30. A: 12, 13, 30
initum. 1: 54
injuncta. A: 13
injucundus. A: 22
injungere. A: 15. G: 13
injuria. 12: 69 | 13: 12 | 14: 18, 31, 49 | 15: 49. H. 1: 1. A: 9. proclivius eſt injuriæ, quam beneficio vicem exſolvere. H. 4: 3. injuriam ſegniter laturus. H. 2: 71. ex injuſta commendatio. 3: 75. injuriæ deorum diis curæ. 1. 73. injurias ægre tolerare. A: 13
injuriæ. 12: 8 | 13: 25. H. 1: 56. H. 4: 45. A: 16: 19
injuriam. 2: 66 | 12: 45 | 16: 4. H. 2: 20. H. 5: 24
injuriæ. plur. 12: 20 | 3: 13, 38, 53, 70 | 11: 6 | 13: 4, 14, 19, 44 | 14: 1, 43 | 15: 20, 63. H. 1: 8, 54. H. 4: 14, 6: 35. A: 15 | 2: 54
injuſte. A: 32
injuſtus. O: 31
injuſte imperantes. A: 31
inlacrymare. 2: 71 | 6: 19
inlecebræ. 4: 2
inlæſus. 3: 34 | 6: 26
inlatus. 4: 44 | 1: 6 | 2: 68 | 1: 8 | 3: 14
inlectus. 1: 10 | 1: 3 | 2: 37
inlexit. H. 1: 53
inlicere. 6: 45
inlicere ambiguus. 6: 44. reſtem. 3: 22. inſidiis. 4: 31. inlicente Vitellio. 6: 36. inliciebantur proximi. 4: 12
inliciens. 2: 62
inlicitus. 3: 27 | 6: 8
inligare indiciis aliquem. 2: 27. lenio veneno. 6: 32
inligatus, impeditus præda. 3: 21
inludere. 3: 29 | 1: 61 | 1: 27 | 1: 71 | 2: 50
inluſtris nex. 1: 50
inluſtris. 2: 55, 83 | 12: 59 | 1: 43 | 3: 75 | 4: 6 | 6: 19 | 11: 4, 85, 35 | 4: 68 | 5: 8 | 6: 27 | 3: 49 | 4: 58, 64 | 6: 4 | 6: 18, 47 | 3: 24, 52 | 6: 9
inluſtrior. 1: 7 | 3: 55 | 4: 26
inluvie. 2: 24 | 6: 43
innaret. 1: 70
innatat. H. 5: 6
innecti. H. 4: 53
innexus. H. 4: 68
innecti cervicibus. H. 4: 46
innexus per adfinitatem. 6: 36. conſcientiæ matris. 3: 10
innituntur ſecreta aliquibus. 5: 30
inniti incolumitate alicujus. 15: 60
innixus, forte innexus amicitiis multorum. 16: 14
innixus liberto ſuo. 1: 27. innixi humeris invicem milites. H. 3: 28
innixus. 2: 19
innixi. 15: 14. O: 2
innixus. H. 1: 73 | 15: 52
innocens. 4: 34 | 16: 29. A: 16 | 4: 28. H. 1: 21 | 1: 48 | 1: 77. H. 1: 6, 82. O: 41. A: 45
innocentia. ſub. 2: 66 | 3: 12 | 13: 25. H. 2: 68. H. 1: 49. O: 11. H. 1: 72 | 4: 45. H. 3: 70, 75
innocens princeps. H. 2: 37. ſocordia. H. 1: 56. innocentia loca. O: 12. innocentiſſimi cives. H. 1: 37. qui. H. 4: 7. innocentes partæ opes, ſeu bonis artibus. 4: 44. innocentius agere. H. 2: 9. innocentia. 1: 44 | 3: 12, 16. H. 4: 58. A: 45. ſegnis. 14: 58. melius tueri ſtatum, quam eloquentia. O: 11. innocentiæ infenſi. H. 1: 45. innocentiam qui allegant, diffidunt caritati judicis. 13: 21
innocentibus. 1: 12. H. 1: 30
innocentiſſimus. H. 4: 7
innocentium. 2: 48 | 4: 33
innoteſcere. O: 10. H. 4: 50
innoxius. 1: 26 | 13: 16. H. 1: 63. G: 38 | 13: 34. H. 3: 68 | 14: 42. H. 1: 88 | 2: 55. H. 4: 42. H. 3: 47 | 3: 16
innoxius conſulatus. H. 2: 60. innoxia affinitas. 16: 19. paupertas. 13: 34. iter innoxium. H. 4: 10
innumera pecunia. 14: 53
innumera. 12: 29, 56, 63
innumeri. H. 1: 6
innutritus. 6: 48
inoffenſus. 13: 30 | 1: 56
inoffenſus curſus honorum. H. 1: 48. ordo navium. H. 1: 54
inopia veri. H. 1: 35. vix pilvam toleranda. H. 1: 21
inopia audax. 14: 57. G: 29. inopi conſilii. H. 3: 22, 68. ſociorum. 6: 34. inopi, quanto longior vita, tanto plus ſupplicii. 12: 10.
inopes copiarum. 13: 16
inopes. 4: 4 | 1: 28, 55. H. 1: 60. H. 2: 6, 33. H. 3: 66
inopia. 1: 53 | 2: 37 | 6: 27 | 11: 7 | 13: 57 | 15: 5. H. 3: 3, 86. H. 2: 8. H. 3: 50, 56. H. 4: 23, 26. H. 5: 3. G: 28: 46. O: 28. H. 1: 20. A: 28, 2: 58 | 14: 4. H. 5: 48. H. 4: 58. A: 30
inopia. 1: 68

inops. 1: 55 | 3: 32 | 6: 34 | 14: 57 | 15: 39 | 1: 69 | 3: 40 | 4: 23 | 14: 20, 62. H. 1: 46. H. 2: 10, 16. H. 3: 31. O: 12
innitiretur. 11: 23
inotiuſ memoria eorum, *Gall.* 11: 23
inpræſentiarum. 4: 59
inquies. 1: 74. Germanus. 1: 68. ſpe, cupidine. 1: 68. dies ploratibus. 3: 4. nox 1: 65. animo. 16: 14. moribus. 6: 18. inquietare victoriam. H. 3: 84
inquam. O: 21
inquietus. H. 1: 20. O: 13. O: 37
inquiſitio. A: 43
inquiſitiones. A: 2
inquinatus. O: 20
inquirere. 14: 22 | 16: 34 | 2: 61. G: 34 | 13: 43
inquiſitor. 15: 66
inquit. 1: 12, 22, 74 | 4: 8 | 6: 46
inreligioſe. 2: 50
inrepere animos militares. 4: 2. inrepens paulatim vanenum. 4: 8
inrepere. 4: 2 | 1: 7
inreverentia juventutis. 3: 38
inridere. 2: 9 | 6: 46 | 1: 8 | 4: 60 | 12: 8 | 4: 35 | 5: 3 | 4: 9
inriſu. 3: 29
inritamenta. 3: 9
inritus. 1: 13 | 3: 54 | 4: 32 | 4: 14 | 6: 48 | : 28 | 3: 1 | 1: 59
inritaret. 2: 72
inritatus. 6: 19
inrogare pœnam *alicui*. 6: 7
inrogare. 4: 10 | 6: 7
inrumpere. 1: 11 | 14: 23 | 12: 16 | 2: 23 | 14: 25 | 1: 65 | 4: 67 | 1: 15, 61
inrumpunt. 1: 48 | 6: 33
inrupit. 2: 20 | 13: 35 | 11: 23 | 1: 66 | 11: 17. H. 2: 70 | 2: 25 | 6: 16
inruptio. 2: 7 | 3: 62
inſanire. 11: 31. H. 1: 83
inſanus. O: 13
inſatiabiles oculi. H. 1: 44
inſatiabiliter. 4: 38
inſcendit. 14: 15
inſciam. H. 1: 21
inſcientia præcipientium. O: 28
inſcientia. O: 33
inſcitia ædificandi. G: 16. regendi. A: 18. Reipub. H. 1: 8. inſcitiæ fidem parare. *ſtul. ne conſcius conjurationis puteretur.* 15: 58. inſcitia erga domum, *ſeu uxorem*. 11: 25. per inſcitiam occidi. H. 1: 54. inſcitiam potius legionum, quam audaciam increpans. H. 1: 90
inſcitia. 15: 25. H. 2: 77. O: 19 | 13: 20 | 15: 26. H. 2: 88. A: 5
inſcribitur liber. O: 30. O: 21, 38
inſcripſit. 15: 74
inſcriptus. 16: 7. G: 3
inſcriptio. 2: 83
inſculptus 2: 69
Inſechi. 13: 37
inſectari. H. 4: 80. H. 3: 85 | 2. 43 | 1: 20 | 5: 6 | 4: 59 | 14: 13, 52 | 1: 25. H. 2: 60. H. 2: 96. O: 24
inſectari. H. 2: 66. facetiis. 15: 25
inſectatio. H. 4: 4
inſectatio principum. 15: 18. occulta. H. 3: 55
Inſectationes. 12: 40
inſectationibus peti. 3: 55 | 14: 11
inſectationes. 12: 14
inſecutus. 6: 40. H. 5. 24. A: 41. A: 26
inſedit. 3: 42, 61 | 6: 41 | 14: 83. A: 29, 37 | 1: 63 | 4: 67. H. 3: 55. H. 4: 71 | 1: 58 | 2: 26 | 13: 54 | 16: 27. G: 43. H. 4: 73. H. 5: 2 | 2: 59 | 12: 64 | 15: 9. H. 3: 69
inſeneſcere. 4: 6
inſepultæ *reliquiæ*. 2: 60
inſepultorum. 1: 62. H. 2: 70
inſequi. O: 4: 21
inſequuti ſunt. O: 34
inſerere. H. 1: 23. H. 3: 20.
inſerere nomen famæ. O: 10 H. 2: 19 | 1: 31. O: 19
inſerere ſe dubitantibus, 5: 4. fortunæ. H. 2: 61
inſeruerunt. 1: 14
inſero. 1: 18 6: 3
inſeri. A: 10
inſerta. O: 25
inſervire. H. 2: 81. O: 28 | 13: 8
inſervire amœnitati hortorum. 16: 27
inſeſſi præſidiis montes. 13: 39
inſeſſæ Alpes. H. 3: 1. præſidiis. H. 2: 98
inſeſſus. H. 2: 98. H. 3: 1 | 15: 58 | 13: 39 | 12: 43. H. 4: 77
inſidere anguſta viarum H. 4: 35. ripas præſidiis. 15: 9
inſidet urbem miles. 4: 5.
inſidere. 2: 21 | 15: 15. H. 1: 80 | 1: 62 | 4: 5
inſidiæ adverſus violatorem fidei, non degeneres. 11: 19
inſidiarum remedium, ſi non intelliguntur. 14: 6
inſidiæ, *in inſidiis collocati*, coorientur. H. 1: 24. ut inſidiis incautus, ita iræ properus. 11: 26
inſidias componere. H. 5: 22
inſidiatores miſſi. H. 2. 75
inſidiæ. 6. 8 | 1: 19. H. 2: 24. H. 3: 68. 5. 4. 16
inſidiari. 14: 62. H. 3: 59 | 4: 50
inſidiarum. 6: 10 | 12: 4 | 14: 24, 34, 65 | 15: 54
inſidias. 2: 5, 65 | 3: 74 | 4: 28, 70 | 12: 54 | 13: 13, 47 | 14: 3, 43 | 15: 28. H. 1: 27, 58. H. 2: 23, 41. H. 4: 35
inſidiator. 2: 65. H. 1: 75
inſidiis. 1: 72, 73 | 4: 31, 60, 67 | 6: 30, 32 | 11: 9 | 12: 65 | 14: 4, 40, 57 | 15: 53. H. 2: 16, 23. H. 3: 20
inſigne regium, *diadema*. 2: 56
inſignia conſularia. 16. 31 lugentium. 2: 82. magiſtratuum: H. 1: 61. militiæ. H. 1: 81. prætoria. *vide* præt. triumphalia. *vide* triūphalia
inſignibus ſuis diſtinguntur prætorianus & legionarius. 13: 28
inſigne: *ſubſt.* 12: 49 | 15: 19. H. 1: 54. H. 2. 58 G: 29, 43
inſigne. *adj.* 6: 6, 34 | 12: 13, 36 | 13: 33 | 15: 66. H. 1: 15. H. 2: 9. H. 4: 11, 67. G: 38
inſigneis 4: 26
inſignem. 1: 55 | 2: 4 | 3: 34 | 11: 19 | 12: 6. H. 1: 43. H. 3: 10. H. 5: 22
inſignes. 1: 8 | 3: 30, 55, 65 | 4: 34, 61, 73 | 11: 24 | 13: 25 | 15: 33, 48. H. 1: 10, 88. H. 3: 73 H. 4: 41. G: 31
inſigni. *adject.* 2: 41 | 2: 73 | 3: 5, 45 | 4: 40 | 6: 31 | 11: 1, 36 | 12: 56 | 14: 21 | 15: 7. H. 1: 35, 52. H. 2: 10, 89. H. 4: 15
inſigni, *ſubſt.* 4: 23 | 6: 42 | 12:
inſignia. *ſubſt.* 1: 72 | 2: 52 | 3: 48 | 4: 44, 46 | 11: 4, 20, 21, 23, 38 | 12: 21, 38, 53 | 13: 10 | 14: 64 | 15: 7, 72 | 16: 33. H. 1: 57. H. 2: 8. H. 3: 68 H. 4: 4
inſignia. *adject.* 1: 77 | 14: 40 | 16: 21
inſignibus. *ſub.* 1: 24 | 3: 4, 72 | 13: 7, 53 | 15: 29 | 16: 17. H. 1: 58, 82. H. 2: 59. H. 4: 29, 46, 59: 84
inſignivere dii annum tempeſtatibus. 16: 13
inſignitior infamia. 5: 70
inſignitius flagitium. 4: 58

inſignire. O: 26 H. 3: 78
inſigniri. A: 41
inſignis 1: 9, 17, 83 | 3: 75 | 6: 19, 50 | 11: 5 | 12: 44 | 13: 19, 32, 45 | 14: 16. H. 1: 85. H. 2: 43. H. 3: 38, 69. H. 4: 40. G: 13
inſignis conſulatus. 3: 31. dedecore ſententiæ. 3: 65. confeſſio, manu, voce inſignis hoſti. H. 3: 17. vir ignavo principi prægravis. 1: 19
inſigne officium. 3: 3
inſignes ſtudio aut contumeliis libelli. H. 2: 48
inſignitius. 4: 58
inſignium. 15: 16 | 16: 21
inſimulare. 1: 74. H. 1: 68
inſimulari veneficii. 4. 54
inſiſtere ædibus. 2: 21. deſtinatis. 3: 42
inſiſtere membris. 15: 57
inſiſtens. 15: 44. H. 1: 82. H. 4: 24 | 4: 60
inſiſtere perdomandæ Campaniæ. H. 3: 77. ſpei. H. 1: 46. veſtigiis alicujus. H. 2
inſiſti in exitium. 2. 62
inſiſtere. 14: 14. H. : 77 | 2: 21 | 1: 3 | 16: 25
inſitæ. G: 43
inſitam. 1: 59 | 6: 22. H. 1: 94, 101. H. 3: 32, 45, 77. H. 4: 55. H. 5: 23
inſitus, adoptivus. 13: 14. inſita, innata, contatio & moræ. 4: 11. veritas. G: 43. ferocia. H. 3: 45. à patre. 2: 43. inſita ignavia. H. 4: 19. animo. H. 2: 94. modeſtia. H. 4: 49. opinio. 6: 22. pervicacia. H. 3: 77. vanitas. H. 4: 55. genti. H. 5: 23. violentia. 1: 59
inſitus. 1: 4 | 2: 42, 43 | 4: 11 | 14: 62 | 15: 29. H. 1: 55. H. 2: 10, 38. H. 4: 19, 49, 60 | 13: 14
inſociabile regnum. 13: 17
inſociabilis. 15: 68. nutni. 4: 12
inſolens audiendi. 15: 67. bellorum. H. 1: 87. contumeliæ animus. H. 2: 88. obſequii. H. 3: 51
inſolentes contumeliarum. 6: 34
inſolentia parendi. 6: 10. ſententiæ. 3: 59. noſtri. 3: 38
inſoleſcere. 1: 63. rebus ſecundis. H. 2: 7. inſoleſcens Plancina. 2: 75
inſolitus. H. 3: 2. H. 4: 62. H. 1: 6. H. 2: 95. H. 4: 62. H. 2: 86 | 12: 37. H. 2: 16. H. 4: 23. H. 2: 19
inſomnis nox. H. 2: 49
inſomnes. 1: 65
inſomnio. 11: 4
inſunt. 4: 22 | 4: 13 | 13: 1, 32 | 15: 52 | 16: 10 | 16: 24
inſontes. 4: 10 | 6: 48 | 14: 44, 58 | 15: 73. H. 3: 14
inſonti. 13: 33 | 15: 65, 66
inſontibus. 3: 67. H. 2: 13
inſontium calamitatibus expleta avaritia. H. 1: 1. inſontibus innoxia conſilia convenire. 11: 26
inſpecti, viſi. H. 2: 6
inſpectus. 16: 17. H. 2: 78 | 33: 13
inſpicitur. A: 10
inſtabilis ad gradum locus, lubricus. 1: 64
inſtabilis. 13: 19 | 1: 64 | 6: 37. H. 4: 47
inſtare, urgere. 4: 17. H. 1. 62
inſtat ætas virginum. 6: 25. metus ſenatoribus. H. 2. 52
inſtans damnatio. 16: 8. quamvis inſtantem ſine reſponſo reliquit. 4: 53
inſtante Lacone. H. 1: 24
inſtantior cura. 1: 56
inſtantius concurrere. 6: 35
inſtandum famæ A: 18
inſtare. H. 3: 52 | 11: 34 H. 1: 42 | 2: 11 | 15: 8. H. 1: 14 | 4: 53 | H. 1: 27 | 6: 21 | 14: 62. H. 1: 62. H. 2: 81, 94. H. 3: 17 H. 4: 14. H. 5: 15 | 6: 18 | 15: 35. H. 2: 52 | G: 6
inſtanti. 14: 60. H. 3: 6
inſtantia. 4: 69 | 6: 48. H. 3: 36. H. 4: 38
inſtantibus. 6: 5 | 13: 40 | 15: 55 H. 1: 78 H. 4: 31, 81
inſtantior. 1: 56. H. 4: 83
inſtar. 1: 20 | 3: 36
inſtaretur. 1: 11
inſtaurari epulas. 6. 50
Inſteius Capito. 13: 59
inſtaurare. H. 2: 70
inſtigare. H. 1: 73 | H. 4: 78. H. 4: 19. H. 1: 52. O: 31
inſtigator. H. 1: 38
inſtigatrix. H. 1: 51
inſtinctor ſceleris. H. 1: 22. H. 4: 68
inſtincti. A: 16
inſtinctu. 1: 32 | 15: 49. H. 1. 57
inſtinctus, impulſus. O: 14
inſtincti ruentesque. A: 35. vocibus inter ſe. H. 4: 24. his vocibus inſtinctus exercitus. 2: 46.
inſtinctu fluens carmen. 14: 16
inſtinctu decurionum, hortatu, conſilio. 1: 70
inſtinctu & furore flagrare. H. 1: 46
inſtitit. 15: 10. H. 1: 86. H. 3: 19. H. 5: 18
inſtituere libertatem, conſulatum. 1: 1
inſtitutio, ſecta Cynica. 16: 34
inſtitutum priſcum. 13: 32
inſtituto vetere. H. 1: 54. H 4: 12
inſtituta Armeniorum. 1: 56. Parthorum. 6: 32. ſiniſtra, fœda pravitate valent. H. 5: 5. veterum. : 5 | 4: 63
inſtituere. O: 35 | 14: 17 | 11: 54. H. 5: 5. G: 32. H. 4: 8 | 1: 1 | 2: 83 | 14: 15. H. 4. 25
inſtitui. 3: 65
inſtituta. ſubſt. 1: 59 | 3: 5 | 14: 43, 56 | 16. 22, 28. H. 2: 69. H. 4: 8, 64. G: 27
inſtitutus. 1: 78 | 13: 27 | 12: 12
inſtitutio. O: 2
inſtitutis. 1: 10 | 2: 2 | 4: 63 | 16: 21. H. 5: 1. G: 28
inſtitutum. ſubſt. 3: 10 | 4: 16 | 13: 16 | 3: 69 | 13: 17 H. 1: 84
inſtitutum eſt. 14: 20
inſtructus. H. 2: 14. H 4: 42. H. 5: 10 | 2: 80. H. 1: 62. O. 33 | 14: 52. O: 19, 31
inſtruere aggerem. H. 1: 21 bellum. H. 4: 69. cohortem. 4: 47. pericula aliquibus. 14: 11. triumphum alicujus. H. 3: 45. inſtrumenta claſſis H. 5: 23
inſtrui. 1: 74. A: 33 | 13: 13. O: 22: 33
inſtruit. 3: 20 | 14: 53
inſtrumenta. H. 1: 20, 88
inſtrumentum imperii boni amici. H. 4: 7. matrimonii principalis. H. 1: 22
inſtrumenta regni. 12: 66
inſtrumenta ſervitutis & regeſ. A: 14
inſtrumentum: O: 31
inſtruxit. 4: 47 | 1: 63. H: 4: 34 | 2: 10. A: 24
Inſubres. : 23
inſueſcere corpori pellicum: 11: 29. cultui Rom. 6: 32. exercitationibus. 11: 3. inſueverant ſequi ſigna. 1: 45. benevolentia Auguſti ita inſueviſſe. ut &c. 4: 89
inſuevit. 2: 45 | 4: 17 | 6: 34 | 4: 39
inſula Amorgus, Batavorum, Britannia, Capreæ, Cercina, Cythnus, Corcira, Cous, Cyprus, Cythera, Eubœa, Gyarus, Hibernia, Leſbus,

Mona, Pandateria, Planaſia, Rhodus, Sardinia, Seriphos, Trimerus, Baleares, Cyclades, *quas vide ſuo loco.*
inſula. 1: 15 | 2: 6 | 3: 38 | 6: 3 | 14: 48, 63. H. 2: 8, 35. H. 4: 18. H. 5: 2. G: 40. A: 15, 18
inſulæ. 12: 61 | 15: 71. H. 2: 16. H. 4: 15
inſulæ pro domibus. 6: 45. H. 1: 86. & domus. 15: 41. inſularum frontem protegunt porticus. 1: 43
in inſulam ſeponi. H. 1: 46
inſulam. 1: 3, 53 | 2: 39, 55, 75, 85 | 3: 1, 68, 69 | 4: 13, 30, 38, 67, 71, 74 | 5: 10 | 6: 48 | 12: 51, 61 | 14: 19 | 16: 9. H. 1: 46. H. 2: 8, 9, 16. H. 4: 11. H. 5: 19, 13. G: 19. A: 10: 14, 18, 23
inſularum. 1: 41. H. 1: 86. H. 2: 6. G: 1. A: 10
inſulas. 2: 6, 23, 24, 78 | 4: 14 | 5: 10 | 6: 30 | 11: 36 | 13: 43. H. 2: 2, 16. H. 3: 43. H. 4: 44. A: 10, 24
inſulis. 15: 43. G: 45
inſulſam. O: 22
inſultare aquis. 2: 8. patientiam, ſegnitiem *alicujus.* 4: 59
inſultare. H. 3: 85. H. 3: 65. H. 2: 68. H. 3: 9. H. 4: 2, 62
inſumere curam. 16: 25. operam libellis. 3: 44. vitam verſibus. O: 9. inſumitur ſatis operæ in &c. O: 29
inſumere. 3: 1. O: 29 | 16: 23 | 2: 53. A: 23
inſuper. 1: 4 | 4: 39, 48, 60, 70 | 6: 4 | 12: 44 | 15: 1 | 16: 7. H. 1: 5, 36, 46
inſurgere. 1: 2. G: 19
inſurgere. G: 19. A: 35. inſurgunt opes Rom. 18: 16
inſurgit ſilva. 1: 16
intactis tormentis. 15: 57
intactos. H. 5: 23 | 15: 27. H. 2: 78
intactum vaſtationibus regnū. 15: 37
intactus. 3: 48 | 4: 54. H. 5: 34
intactus ſuperſtitione. H. 2: 78
intecti. G: 17
intectis pedibus. 2: 59
intectum corpus. H. 4: 46, 77
intectus, *nil diſſimulans.* 4: 1
intectus. H. 5: 22
integer, *intactus, illæſus:* 63. 16. *non ſauciis.* 1: 68 | 15: 18
integer eques, *recens.* 1: 5. globus. 12: 14. miles. 15: 26. proconſulatus *innocenter geſtus.* H. 2: 97. integrum ſe præſtare, *innocentem, ſeu incorruptum.* 4: 51. integra ætas. A: 44. auctoritas majoribus remediis ſervatur. H. 1: 29. conſultatio integra. 4: 40. fides. 6: 30 | 11: 6. H. 1: 71. H. 3: 41. juventa. 12: 2. natura. A: 4. O: 28. integra pars populi, *non ſordida, non corrupta luxu.* H. 1: 4. quies. H. 2: 4. integrum bellum. 2: 46 | 15: 18. H. 2: 57. judicium *incorruptum.* 3: 8. *neutro inclinans.* 5: 56. in integro eſt fortuna. H. 3: 2. veſtra vis & gloria. 15: 1. vita. 3: 50. integris non conſcii ſeditionis. 15: 59. H. 1: 26. à conjuratione. 1: 51. *intactis.* A: 31. *non vulneratis.* H. 3: 18. H. 5: 15. A: 36. an integri cœlibes, *non corrupti prævitatibus uxorum?* 3: 34. integri, *illæſi* promptius obſequium retinent. 14: 24. integris animis dijudicandum. 3: 12. integræ offenſiones, *non compoſitæ.* 3: 24. res. 12: 40 | 15: 25. H. 3: 39. vires, *non delibatæ.* H. 2: 30. H. 3: 2. integris turmis, *ſcil. nil turbato equitum ordine.* H. 4: 12. integra cuncta ſibi poſtulavit. 5: 5. *integra* utrique *omnia.* 15: 17. integrari, *ſanari* artus. H. 4: 81. integre agere. 13: 45. regere provinciam. H. 1: 48. mutare *aliquid.* H. 1: 52. integritas. A: 9
intellecta. 13: 15 | 14: 20
intellecto. 12: 66 | 14: 51 | 15: 25
intellectu. 4: 20 | O: 19
intellectum. *part.* 12: 67
intellectum habere, *intelligi.* G: 26
intellectus *inſidiarum* diſſimulatus. 13: 38
intellectus, *ſub.* 6: 36 | 15: 16. O: 32
intellexit. 2: 65 | 6: 40. O: 16, 21 | 3: 24, 70
intelligere *dolum*, ſi crederetur, vim metuens. 1: 46. pontem validum intellexere *cognovere.* 15: 15. intelligereturque etiam quod ſilebat. 3: 35. inſidiarum remedium, ſi non intelligantur. 14: 6. intelligens imminentium. 5: 9. intellectum id Civili. H. 4: 29. intellecto, *cum intellexiſſent.* 1: 49
intelligere. G: 45 | 12: 26 | 4: 38. H. 3: 18. O: 31 | 13: 6 | 1: 11 | 1: 42 | 4: 52. H. 4: 83. G: 30
intelligi. 1: 6. H. 4: 86. H. 4: 54 | 3: 80 | 7: 5
intelligo. 2: 26 | 6: 46. H. 4: 55. O: 37 | 3: 15 | 15: 70. H. 1: 5. G: 40. O: 8, 32. O: 5, 16. H. 5: 5
Intemelium. H. 2: 13. Liguriæ pars. A: 7
intemeratus. 2: 49 | 4: 38 | 2: 42
intemeratus. 16: 26
intemerata corpora conjugum. 2: 34
intemperanter. 13: 13 | 2: 75
intemperantes. 14: 25
intemperantia *linguæ.* 4: 18
intemperantia. H. 1: 5
intemperies. H. 1: 64
intemperies cœli. 16: 13. H. 2: 94
intempeſta nox. H. 1: 81
intempeſtiva officia. 12: 26. remedia. 12: 54
intempeſtiva ſapientia. H. 2: 81
intempeſtive juvare. 8: 23
intempeſtive. 1: 23
intempeſtivus honor. H. 2: 58
intempeſtivus. 2: 38. H. 3: 38. H. 3: 67 | 13: 23. H. 3: 8. H. 2: 48. H. 2: 92
intendere, *augere* cupiditates. H. 1: 12. formidinem. H. 2: 54. gloriam 4: 26. largitionem. H. 1: 24. luxus principis. 13: 20. metū 1: 28. metū hoſtium. 14: 23. metū mendacio. 13: 47. odium. 13: 15. intendi certamen conjugio. 4: 40. intendere omnia, *exaggerare.* 4: 11. vera. 2: 57. vim, 4: 2. intendere animum. H. 1: 48. miraculis. 2: 6. diſcrimen capitis. G: 12. ictus. 16: 9. manus. 4: 3 | 13: 14
intendere manus verberibus. 13: 26. oculos. 4: 70. quocunque H. 3: 17. ſe negotiis alienis 13: 7. intendit, *conatur,* arcere. H. 2: 29. me obviam marito haud ſegniter intendit. 11: 31. petere Cremonam. H. 2: 21. intendere animo *aliquid.* A: 18. intendere huc potius. 3: 37. *in-*

tenderat illuc Civilis. H. 4: 79. intendens manum. 1: 65. intendi in aliquem, ſemetipſum devotare. 4: 70, domni exitium. 5: 4. probra, minas alicui. 3: 36. intentus. 11: 18| 13: 3. A: 5, 9. intento mortis metu, pro intentare. 1: 39. intentus paratuſque miles. 2: 26: Demetrio. 16: 34. laboribus, vigiliis. H. 5: 69. operi pontis. H. 2: 41: ad curas H. 2: 67. H. 4: 2. publicas: 4: 67: in Italiam res. H. 4: 51. intentus ornatuſque in prælium exercitus. H. 3: 63. intenta accuſatio. 6: 4. cura. 4: 71. militia. 11: 39. intentum ferrum, pro intentatum. 14: 61. intento ore dicere. O: 11. intenti alicui. H. 1: 34. hoſtes. H. 4: 35. ad juſſa populares. 14. 24. intentæ cuſtodiæ. H. 4: 28. intenta pericula alicui. 3: 48. intenta alimentorum pretia, aucta. H. 1: 89. intentior metu. 16: 8. in modum exercentis. 15: 62. intentius excuſans ſe. 3: 35. adfui ludis ſæcul. 11: 11. premere obſeſſus. 1: 43. cuncta admovent. H. 3: 84
intentare. 12: 47 | 1: 27 | 14: 62
intentare ictus. H. 3: 31
intentare alicui manus. H. 4: 41. metum. 15: 54. tela ac manus in os. H. 1: 69. tela duci. H. 2: 18. voces, manus, 3: 36
intentatum. 1: 50
intentatus omnibus terror. 3: 28
intentatus. 6: 26
intenti. 6: 19. H: 1: 62. H. 2: 34 | 2: 14. H. 1: 89. H. 4: 48 | 1: 22 | 4: 62 | 14: 24 | H. 4: 33. H. 3: 18. O: 7
intentio ſingulorum. O: 14. vultûs. 16: 34
intentior. 1: 52 | 3: 21 | 2: 5 | 5: 11 | 15: 62 | 16: 8 | 12: 42
intentius. 3: 33 | 11: 18 | 15: 13. H. 3: 84
intento. 1: 39 | 14: 61. H. 2: 67. O: 14
intentum. 1: 31 | 11: 20, 18 | 13: 54 | 15: 30. H. 2: 41
intentus. 2: 16 | 4: 48, 67 | 5: 20 | 6: 50 | 11: 29 | 13: 3 | 16: 34. Hiſt. 1: 29. Hiſt. 2: 68. H. 3. 63, 69. H. 5: 10. A: 5: 9
inter initia. H. 3: 18. mare inter. 4: 59 | 6: 33. paucos inter. 11: 10: Judæam inter. H. 2: 78. viam inter. H. 5: 19. verbera inter. A: 31. medios inter hoſtes. 14: 35
Interamna. H. 1: 74. H. 3: 61, 63
Interamnates. 1: 79
intercedere conſilio, ſe opponere. H. 1: 19. honori aliquorum. H. 1: 77. Senatuſconſulto. 16: 26. intercedendum imaginibus. A: 46. interceſſio tribunitia. 14: 48
intercepei. H. 1: 86. H. 2: 17. A: 5. A: 28 | 16: 14. H. 1: 67 | 2: 82
interceptor donativi. H. 3: 10
interceptus. G: 18. A: 43 | 2: 71. H. 3: 8 | 3: 12
interceptus. 15: 43 | 14: 3 | 4: 45 | : 80
interceſſere. 14: 12
interceſſio. 13: 77 | 14: 48 | 3: 27
interceſſit. 1: 13, 77 | 4. 30 | 6: 47 | 13: 43 | 16: 11. H. 4: 9
interceſſor. 16: 26
interceſſurum. 16: 26
intercidere. 6: 19 | 14: 49. A: 3
intercidere venas. 16: 14
intercidere nomina. H. 3: 23
intercidere caſibus, ſævitia, perire. A: 3
intercidit imperium. H. 1: 85
intercipere. 12: 39 | 2: 78 | 12: 40: A: 22
intercipere. H. 4: 75. H. 5: 23
intercipere epiſtolas. H. 1: 67. geſta per alios. A: 22. hoſtes diſcretos. H. 4: 73. ingreſſus præſidiis, præcipere. 15: 3
interceptus ſcelere, interfectus. 2: 71. veneno. 3: 12. A: 43
intercepta aqua. 13: 43
intercepti, de medio ſublati. 2: 82. equites. H. 2: 17. exercitus. A: 5. à Suevis. A: 28. in tabernis, cubilibus. H. 1: 86
interceptis literis. 16: 14
interceptæ è publico pecuniæ. 4: 45
interciſis. 15: 14
intercluſus. 6: 50. H. 3: 68
intercurſantes fœminæ. 14: 30
intercurſu. H. 2: 36
interdicere. 3: 68
interdicere aqua & igne. 12: 42. domo 6: 29
interdictum ſorori, aqua, & igni. 6: 18. reo aqua & igni. 3: 38. Manlio Italia. 2: 50. ei Italia. 14: 41
interdicto igni, aqua. 4: 21 | 6: 30
interdicendum alicui aqua & igni. 3: 68
interdicto, O: 37
interdictum. 3: 38 | 6: 18
interdum. 1: 5 | 4: 5, 62 | 6: 50. O: 15
interea. 1: 20, 33, 39 | 2: 17, 50 | 4: 51
interempti. H. 1: 2
intererat. H. 2: 54. H. 3: 63
intereſſe. 1: 73 | 2: 55. H. 3: 33. O: 13, 16, 17, 32, 34, 39
intereſſent. H. 3: 33
intereſt. H. 1: 30. G: 2. O: 37
interfecerant. H. 1: 7, 48
interfeceras. 2: 3, 32. H. 4: 44
interfecit. 6: 18 | 11: 10. H. 2: 25, 49 | 1: 45 | 14: 65 | 14: 32, 42 | 16: 27. H. 3: 25, 51, 61, 62. H. 4: 11, 13. A: 7
interfectus. 1: 42. H. 1: 59 | 13: 44. H. 2: 63 | 13: 32
interfecti. 14: 39 | 16: 22. H. 2: 60 | 6: 31 | 12: 36 | 12: 17, 32, 55 | 14: 37 | 15: 71. H. 3: 6, 72. H. 3: 6 H. 4: 46. A: 38
interfecto. 1: 2 | 3: 38 | 4: 25 | 6: 25 | 13: 33, 37 | 14: 43 | 16: 17, 21. H. 1: 71. H. 2: 43, 58. H. 4: 1, 24, 55. H. 5: 28
interfector. 2: 70 | 14: 43. Voculæ. H. 4: 59, 62. longum interfectori viſum. H. 1: 64
interfector H. 4: 62 | 2: 70. H. 4: 41. H. 4: 49
interfectores. 4: 12 | 12: 48. H. 2: 16. Cæſaris. 1: 9. Galbæ. H. 2: 23. matris. 12: 65. capta venalia, ſervant. H. 3: 47, ex interfectoribus Clodii Macri. H. 4: 49
interfectores. 1: 9. H. 2: 16 | 4: 12 | 12: 48
interfectorum. H. 3: 49. H. 4: 64
interfectos. 1: 10, 22 | 3: 61 | 14: 7 | 15: 62. H. 1: 54
interfectrix. 3: 17
interfectum. 1: 23, 53 | 15: 32, 67. H. 2: 75. H. 3: 54, 79, 85. H. 4: 34 | 16: 10
interfectus. 3: 50 | 6: 28 | 15: 32. Hiſt. 2: 58. H. 2: 9. H. 4: 18, 61. H. 5: 9 | 16: 17. H. 1: 61. A: 4
interficere. 13: 20 | 14: 3. H. 2: 56 | 12: 47 | 14: 58. H. 5: 25. H. 2: 50 | 15: 65 | 16: 17. H. 5: 70
interfici. 1: 29, 41 | 2: 40. H. 1: 44. H. 2: 8, 16, 64. H.

3: 54 H. 4: 65, 80
interficiendæ. 1: 20
interficiendi. 3: 30 | 11: 1 | 14: 44. H. 4: 49, 16
interficiendum. H. 2: 85
interficieris. 1: 18
interficitur. 1: 23 | 2: 67 | 14: 57. H. 2: 16. H. 3: 62. H. 4: 2, 48, 50
interficiunt. H. 4: 36, 70
interfluit Viſurgis *populos* 1: 9. H. 3: 5. rivus. H. 3: 17
interfluunt. 1: 70
non interfuiſſe occidentium. H. 1: 41 interfuit pacis. H. 1: 1.
intereſt veſtra. H. 1: 20
interjacere *aliqua, naſcere, ſeu, interferere.* 2: 10
interjicere, *interponere*, arma. 12. 54. moram. H. 3. 81. preces, minas. 1. 23
interjectus exercitus. H. 1: 8. equiti pedes. H. 3: 79
interjectum flumen. 1: 10. ſpatium. 3: 13. H. 3: 72. tempus. 4: 73 | 15: 57 | 14: 58
interjecti dies. 14: 64 | 15: 29. lapides. 12: 24. lictores. 16: 32
interjacebat. 15: 58
interjecti. 2: 56
interjecto. 2: 40 | 12: 57
interjectus dierum, *ſpatium.* 1: 67. noctis. 6. 39. temporis. 3: 51
interjectus. H. 3: 79
interiere. 13: 38. H. 4: 20
interjicitur. 4: 31
interiiſſe 3: 85 | 3: 14 H. 4: 67 | 2: 71
interim. 1: 4, 25, 29, 46, 69 | 2: 28
interior potentia. H. 1: 2
interiores *Germani.* 24. G: 5. Romani. A: 30
interiora, *loca.* 6: 43
interioribus. 2: 24
interioris. H. 2: 15
Interirent. 15: 44. H. 5: 1
interitus. 3: 8. H. 2: 1. O: 17, 24 | 3: 6 | 15: 73 | 1: 55 | 16: 13
interlucere. G: 45
interluit *loca* fretum, *interfluit.* 6: 1:
intermitto. 1: 16 | 3: 1 | 4: 13. H. 3: 83. H. 5: 22. O: 4
interna. 4: 32 | 11: 16. H. 4: 54
internas. 2: 2
internatæ ſaxis herbæ. H. 4: 60
internecio gentis *exſcidium.* 2. 21
internus. 2: 26, 54. H. 2: 69. H. 4: 75 H. 5: 9 | 4: 74
internoſcere. A: 12 | 6: 46
internuncius. 2: 28. inſidiarum. 6: 10. nominis. Hiſt. 4: 65. pacis H. 3: 70. inter *aliquos* 15: 56
interponere. 13: 46 | 12: 29
interpretari. 4: 38 | 6: 3 | 15: 6. H. 1: 52, 77. H. 2: 96. H. 4: 86. H. 2: 91. H. 1: 27. O: 3 A: 40 | 2: 60. H. 2: 39. H. 4: 58 | H. 5: 13
interpretatio. 14: 22 | 15: 47. H. 1: 65. A: 5. H. 3: 8. G: 43. H. 3: 3
interpretando. 13: 47
interpretantibus. 13. 1: 14
interpretor. 11: 4. G: 10 | 3. 74. H. 4: 82
interpretes ſomniorum. 2: 27
interpretabantur diverſi. 1: 75
interpretari famam. A: 40. ex orationibus Cluvii H. 2: 65
interpretando injurias accendere. A: 15
interpretationes delatorum, *calumniationes.* 3: 25
interritus. H. 1: 62 | 12: 21 | 12: 64 | 15: 12, 62
interroga. 11: 2
interrogabat. 1: 16 | 3: 67 | 15: 55. H. 3: 24.
interrogare O: 16. H. 2: 55 | 16: 3 | 11: 31 | 14: 46. H. 3: 75 G: 10. H. 2: 13. A: 42 | 2: 34 | 5: 9 | 11: 31. H. 1: 41
interrogare ſepeiundarum. 14: 46 | 16: 21
interrogari facti *alicujus.* 13: 14
interrogatio teſtium. 6: 47. H.
interrogari. 15: 56 | 3: 67 | 1: 30 | 3: 22, 53 | 4: 45
interrogat. 2: 9 | 11: 30 | 1: 61. H. 2: 4 | H. 4: 83 O: 39
interrogare. A: 34
interrogatio. O: 39 | 5: 16. H. 3: 22. H. 4: 41
interrogatum: 1: 22 | 5: 20 | 12: 22
interrogatur. 6: 21
interrogatus. 2: 18 | 12: 50 | 15: 25. H. 2: 53, 72
interrogavit. H. 4: 50 | 15: 61
interroges. O: 18
interrogo. 1: 12
interrumpi. H. 2: 27
interruptus. 3: 31 | 1: 65. H. 1: 70 | 1: 25. H. 2: 42
interrupti pontes. H. 1: 70
interruptæ venæ. 16: 15
interſcindere venas. 15: 35
interſepta auxilia. H. 3: 53
interſepta. H. 3: 21
interſtincta medicaminibus facies. 4: 57
interſtitium. 5: 4
interſunt. G: 28
intervalla ſcelerum. 4: 3
intervallum. A: 44. H. 2: 11 | 1: 50 | 4: 73
intervenire. O: 14 | 3: 13. G: 40
intervenire gloriæ alienæ. H. 4: 85
interventus. H. 3: 12. H. 4: 50, 74. A: 16
interverſæ rei. 16: 10
intervertere pecunias. H. 2: 95
interviſas. 1: 69
inteſtabilis. 6: 40 | 15: 55. ſæ. vitia. 6: 51
inteſtabilis. 15: 55. H. 4: 42 | 6: 40, 51
inteſtabilior. H. 4: 42
inteſtatæ. 2: 48
inteſtatis. H. 2: 62
inteſtinum ſcelus. 16: 23
intimus. 16: 11. libertorum. 15: 35
intimus quiſque Sejano. 6: 8. intima cauſſa. 1: 35. familiaritas. H 1: 46. ſodalitas. 8: 68. intimum conſiliorum. 15: 61. intimi. 6: 18. amicorum. 6: 61. H. 3: 56. aviæ. 4. 12. Auguſti. 2: 42. libertorum ſervorumque. H. 1: 21. medicorum. H. 3: 40. Piſonis. 15: 55
intimi amici. 4: 29 | 16: 17, 34. H. 1: 71. H. 2: 63
intimæ vires. 15: 2. intima Africæ. 3: 73
intima. 1: 53 | 2: 27, 77
intimas. 1: 15
intimi. H. 1. 22. H. 3: 56. A: 43 | 2: 42 | 3: 36 | 14: 11, 51. H. 5: 8 | 4: 12 | 3: 1
intolerandus labor. 15: 42. H. 3: 26
intolerandus. H. 2: 84 | 11: 10
intolerandus. 15: 42. H. 3: 26
intolerans æqualium, ſuperiorum. H. 4: 80. laborum. 16: 38. omnium. 2: 75. vitæ cœlibis. 12: 1
intolerantior ſervitus. 3: 45. ſubjectis. 11: 10
intorquenda pila. 14: 36
intra juventam. 2: 71. ereptus. 2: 41
intra paucos libertos domus, *ſeu familia.* 4: 7
intra unum damnum ſtetit vis ſanta, *ignis ſcil.* 3: 72 | pœturam intra ſtetit. 3: 75
intranda. A: 13
intrandum. H. 3: 20
intrare. 14: 26 | 2: 17 | 13: 7 | 2: 67 | 6: 1. H. 3. 66 | 1: 39, 43 | 2: 54 | 11: 32 | 15: 7. O: 33
intrari. 16: 25
intravere. 13: 54
intravi. O: 2, 29 | 3: 5 | 13: 8, 40

intravit animum cupido. A: 5. metus pavidos. 1: 39. pudor, gloria milites. 1: 43
intrepidus. A: 22 | 6: 50 | 14: 13 | 1: 8
intrepidus minantibus. H: 1: 35
intretur. 2: 5
introducta ſit. O: 19
introiit. 1: 25 | 3: 29 | 15: 64 | 15: 18 | 2: 30, 59
introiit privignus domum. 6: 51
introire. 4: 21 | 2: 63 | 6: 15 | 1: 77. H. 3: 78 | 16: 22 | 13: 13 | 4: 16
intrnise urbem. 3: 47. H. 2: 63. ovantes. 1: 64
introitus. H. 1: 31. 37 | 4: 67. H. 1: 6. A: 40
intromiſit. 1: 62
introrſus Pontum. H. 3: 81
introrſus. 2: 25 | 6: 33. H. 5: 72
introſpicere adrogantiam alicujus. 1: 10. fortunam ſuam. 11: 38. meditationes alicujus. 5: 4. ægris oculis. H. 2: 20. introſpiciendæ voluntates. 1: 7
introſpicere. 3: 60 | 4: 32 | 5: 4 | O: 12 | 6: 21
intueri. 1: 57, 71 | 2: 57 | 16: 21, 30 | 13: 16. H. 1: 17. H. 5: 11 | 2: 41. A: 30. H. 1: 81. H. 2: 70
intulit. 12: 40 | 13: 54. H. 2: 3. A: 36. H. 3: 59 | 2: 49. O: 37 | 3: 55 | 3: 30 | 4: 73 | 5: 8 | 11: 13. H. 5: 16, 47, 73. H. 4: 17, 30, 66. A: 17
intuliſſe. 11: 14. H. 2: 3, 48
intuliſſent. 2: 26 | 3: 45
intuliſſet. H. 3: 9, 23
intus. 2: 19 | 4: 1, 62 | 15: 27. H. 1: 55. H. 3: 20. H. 4: 23. H. 5: 9, 11
intumeſcens motus. 1: 38
intumeſcere ſuperbia ferociaque. H. 4: 19
intumeſcit vox repercuſſu, augetur. G: 3
intumuit. H. 5: 6
inturbida juventa. 14: 22
inturbidus. H. 3: 39. annus. 3: 52
inturbidus. 3: 52. H. 3: 39
intuta amicitia. 2: 42. obſidio. H. 1: 68. hoc intutum defendentibus 14: 33. tot. corripere, ſimul intercipere. 4: 3. intutæ latebræ. 1. 38.
intuta ferme adverſa. 12: 36
intuta mœnium. 3: 76. caſtra. H. 4: 75
intuta quæ indecora. H. 1: 33
invadere. 1: 48. H. 1: 33 | 12: 50 | 15: 9. H. 1: 61. H. 3: 6 | 2: 17 | 13: 19. H. 4: 48 | 1: 67 | 15: 17
invadere exercitum. H. 4: 48. imperium. 1: 52. H. 3: 66. nomen regium. H. 1: 9: poſſeſſa. 6: 31. in centuriones. 1: 32; cupido Cæſarem invadit. 1: 61
invadi. 4: 48
invadit. 13: 37 | 16: 15 | 1: 61 | 2: 8 | 12: 47. H. 4: 31 | 1: 32 | 12: 40. H. 2: 15, 29. H. 3: 12, 7. H. 4: 5, 33
invalidus. 1: 46 | 11: 16. H. 1: 33, 38. A: 36 | 1: 60. H. 1: 88 | 13: 35. H. 2. 32. H. 5: 8 | 2: 2 | 6: 47 | 15: 27, 38. H. 4: 24 | 1: 3 | 2: 80 | 3: 32. H. 1: 6, 9 | 3: 43 | 13: 6. H. 3: 65. H. 4: 79
invaluiſſent. H. 2: 98
invalidus: 2: 80 | 6: 47. ſenecta. 3, 43. H. 1: 9. H. 3: 65. ſen. ignavia. 11: 6
invaſit. 14: 18. H. 2: 56, 92. H. 3: 63. H. 4: 37. H. 5: 9 | 3: 46. H. 1: 42. H. 2: 88. H. 4: 23, 66. A: 16, 37 | 12: 10. H. 3: 66. H. 5: 20. H. 4: 68 | 6: 4 | 1: 10 | 12: 50. H. 1: 33. 63, 79. H. 2: 53
invaſurus. H. 4: 58 | 5: 20 | 6: 36 | 2: 25
invectus. H. 2: 38 | 1: 14 | 2: 11. H. 2: 43. H. 3: 82 | 2: 40 | 5: 3 | 6: 14 H. 4: 10
invehi: H. 3: 4. G: 40
invehi inclementer in aliquem. H. 3: 4. H. 4: 10
invectus eſt in Hatesium 1: 13
invecti latus hoſtium. H. 2: 45
invenire 13: 51 | 2: 53. H. 2: 49 | 1: 5. H. 1: 69
inveneris. O: 29
invenerit. G: 19
invenio. A: 32. A: 27. O: 8. H. 1: 16. H. 2: 37 | 6: 49 | 14: 13
inveniſſe bonos maluit quam feciſſe. A. 7
invenire ictu mortem. 1: 61. perniciem ſibi, aliis. 1: 74
inveniri. 14: 11 | O: 41. O: 5. A: 34 | 6: 42 | 12: 40. H. 1: 44. H. 2: 41. H. 4: 42 A: 10, 18. O: 22, 37
inventa. A: 33
inventionis. O: 13
inventus. G: 2. O: 18. A. 23
inventores. 11: 14
inventurus. H. 4: 20
inveteraſſet. 11: 24
inveteratus. 6: 5 | 5: 3
invertere, orationem aut dicta alicujus alius ſeu propriis hiſtoria verbis recenſere. 15: 63
inveteraſcere. 11: 14
inveterata invidia. 6: 5
inveteratum obſequium. 5: 3
invexit. 2: 23
invicem. 13: 38 | 14: 17 | 15: 14. H. 1: 65, 74 H. 2: 47. H. 3: 25, 70. H. 4: 37. G: 18, 22. A: 6, 37: 38 | O: 20, 15, 31
invicem ultra citroque 12: 47 | 13: 2. H. 2: 65. G: 21, 30. A. 16, 24. cuncta invicem hoſtilia. H. 3: 46. omnibus invicem gnaris. H. 1: 75
invictus: 2: 25 A: 18 | 2: 20 | 15: 12
invidere exemplo. 15: 63. ſepulturæ 1: 22. O: 31. H. 4: 84. G: 33 | O: 25.
invidia, odium, obtrectatio, ira, &c. 1: 21, 23 12: 37 | 42 | 12, 53. H. 2: 82. H. 3: 60
invidia ſenatus & principum. 2: 38
invidiam tantam adire. 4: 70. multa cum invidia flagitare. 12: 34. augendam ad invidiam. 12: 8. intellecta invidia. 13: 15. haud ſine invidia 13: 42. gravare invidiam matris. 14: 12 orta adverſus judicem invidia. 14: 28. magna cum invidia ſenatum adeunt 15: 19. nova invidia complere mortem. 16: 7. augere invidiam exemplo. H. 2: 13. auxit invidiam ſpectaculum. H. 3: 32. crebreſcente invidia. H. 3: 34. atrocem invidiam. H. 3: 39. in occulto. H. 4: 4. hinc invidia. H. 4: 14. lenita invidia. H. 4: 44. ſpreta præſentium invidia. 12: 67. per propter invidiam patris aggredi ſeu accuſare filium. 13: 43. magna cum invidia novi principatus. H. 2: 64. plerumque innocentes reservati invidiæ impares. 2: 77. apud bonos invidiæ ſui quod. H. 2: 95. numerus cæſorum invidiam bello auxit. H. 1: 68. auxit invidiam dignatio viri. H. 3: 80 ſocietate culpæ invidiam declinavit. H. 4: 41. nec ad invidiam iſta referri 2: 37
invidia, Livor, in Treviros, flectit ſeditioſos. 1: 41. invidia erga viventem, morte finit. 2: 71. infra magnitudinem principis jacet. 14: 54.

diſcordes *facit*. H. 2: 5. invidia viтium parvis magniſque civitatibus commune. A. 1
invidiæ natura O: 40. extra invidiam, nec extra gloriam. A: 8. invidia accendi. 4: 60. ex invidia oritur odium. 3: 65
invidioſa petulantia. H. 4: 1
invidioſæ defenſiones. O: 41. opes. 14: 47. invidioſius *aliquis ſit*. H. 1: 33
invidis. O: 5: 34
invidiſſe. O: 85
invidit. 13: 53
inviolabilis 3: 62. H. 2: 61
inviolatus. 4: 64. G: 18. H. 2: 49. A: 30
inviſus infenſuſque. H. 4: 70
inviſum ſemel principem, ſeu bene ſeu male facta premunt. H. 1: 7
Inviſa primo deſidia, poſtremo amatur. A: 3
inviſior. 6: 4. H 1: 18.
inviſa. 4: 19 | 15: 52. H. 1: 8. 33 3: 31. H. 4: 63. H. 3: 79 | 12: 16
inviſere. 12: 23
inviſi. 1: 6 | 6: 4 | 16: 10. H. 4: 58 | 1: 8 | 15: 44
inviſior. H. 1: 7, 78
inviſus 2: 44 | 14: 13 | 16: 24. H. 1: 21. H. 2: 10, 53. 97. H. 3: 3 | 1: 12, 55 | 2: 42 | 6: 48 | 14: 3 | 13: 71. H. 1: 60. H. 3: 10. H. 4: 24. A: 16
invitam. 5: 1
invitare. H. 2: 82 | 13: 34
invitati. 14: 4. G: 1. H. 1: 87. O: 30
inviti. H. 2: 88. O: 36 | 2: 58 | 1: 12 87
invitis bellum erat, *qui nolebant bellum*. 1: 59
invitos. 1: 10 | 2: 53 | 4: 40 | 5: 4 | 11: 1 | 12: 37. O: 25
invium virtuti nihil. A: 17
inumbrante veſpera, *ſcil. veſperaſcente die*. H. 3: 19
iter invium. A: 17
inultus. 4: 25 | 3: 73 | 4: 12 | 16: 23 | 3: 38 | 4: 49. Hiſt. 4: 77
inulti. 13: 25 | 14: 44. H: 3: 77 | 3: 20 | 11: 38
inundatio Tiberis. H. 1: 86
involvere igni. 14: 30. involuti fraudibus. 16: 32
invocare. 1: 73 | 2: 72. H. 2: 9. H. 3: 31 H. 4: 73. H. 4: 79 | 2: 46 | 13: 14 | 15: 59.
invocari. 16: 31
involat cupido animos. 1: 49
involare caſtra. H. 4: 33.
involvere 1: 70 | 3: 63 | 16: 38 | 13: 30
inuſitata facies. H. 2: 50
inutilis. H. 3: 40
Joannes dux Hieroſol. H. 5: 12
Jocchus, *ſeu Antiochus* 13: 7
joci 2: 13
Jocundius quam tutius. G: 36
jocundum. H. 3: 56
Jonium mare. 2: 53
Jordanis *Fl*. H. 5: 6
Jovis. *vide* Jup.
Jove. 4: 56
Jovem. 1: 73. H. 4: 53, 84
Jovi. 2: 22, 31 | 4: 57 | 6: 25
Jovi Conſervatori. H. 3: 74
Jovi Cuſtodi. H. 3: 74
Jovi Liberatori. 15: 64 | 16: 35
Jovi Salamtoro. 3: 61
Jovi Vindici. 15: 74
Jovis 3: 61, 62 | 13: 24. H. 4: 54. H. 3: 2
Jovis Capitolini 15: 23
Jovis Ditis. H. 4: 83
Jovis opt. Max. H. 3: 72
Jovis Statoris. 15: 41
ira cladis. 3: 57. dei. H. 4: 26. deûm. 1: 39 | 4: 1 | 13: 17 | 14: 22
Jovis. 3: 61. numinum. 16: 16. victoris. H. 3: 31. cæleſtis. 1: 30. H. 4: 54. hoſtilis. 14: 33. H. 1: 63. inconſulta. H. 4: 29. recens. 4: 3. vaneſcens. 3: 9. violentior. 5: 4. victor nullum ſævitiæ genus omiſit. A: 36. iræ ſimulatio. H. 1: 45. in iram præceps. A: 42. ira accenſus. 18: 8: ira *alicujus* premi: 4: 19. ſine ira & ſtudio. 1: 1. iræ vulgi 3: 9. civiles 1: 43. irarum cauſſæ. H. 4: 13. iras incendit contumelia. 2: 13. iras premere, *mitigare*. H. 4: 72. retinere. 1: 45. revolvens. 4: 28
ira. 1: 4, 13, 20, 41, 62, 68 | 2: 19, 55, 57, 70, 82 | 3: 15, 69 | 4: 78 | 6: 26 | 11: 37 | 13: 18, 44, 57 | 14: 38 | 11: 4, 57 | 16: 22. H. 1: 28, 38. H. 2: 77. H. 3: 10. H. 4: 2, 11, 21, 44, 49, 77, 84. G: 25. A: 37. O: 31
iracundia. H. 1: 80, 58. H. 4: 25. A: 22. H. 1: 66. H. 2: 65. 91
iracundia male diſſimulata. H. 4: 11. fortuita 16: 6. iniqua. H. 2: 100. ſuſpecta. H. 1: 10. iracundiæ parentum ferendæ. 14: 4
ad iratos non eundum. H. 1: 32
iræ. 2: 10 | 3: 22 | 4: 53 | 11: 26, 38 | 16: 9, 32. H. 1: 40, 63, 65, 82. H 2: 44. H. 3: 7
iram. 1: 12 | 2: 28, 66, 68 | 6: 50 | 12: 39 | 14: 1, 49, 62. H. 2: 44, 48, 86. H. 3: 22, 85. H. 4: 36. H. 5: 15. A: 4, 30, 38. O: 38
irarum 1: 55. H. 1: 9
iras. 1: 21. H. 1: 81. H. 2: 13. H. 5: 10
iraſci. 4: 34. H. 1: 71 | 2: 13
iratus. H. 1: 8, 34. G: 5. H. 1: 65. H. 2: 32
iræ. 1: 46 | 2: 25 | 3: 34, 58 | 11: 16, 32 | 12: 68 | 13: 9, 14, 19, 46 | 15: 1, 14. H. 1: 40. H. 2: 28, 33, 46, 66. H. 3: 18. H. 4: 18. G: 30. A: 18
ire infictas. 15: 2. cominus, *congredi*. H. 3: 1. contra, *obviam*. 3: 10 | 6: 44 | 11: 10
ire perditum. 4: 66. raptum. 4: 1. H. 2: 6. ultum. 4: 73 | 6: 36 | 12: 45 | 15: 1, 49. H. 3: 67
ir in melius valetudo. 17: 68
itur in cædes. 13: 2. in laudes. 14: 61. in ſententiam. 3: 23 | 12: 48
irent. 2: 17 | 3: 34. H. 1: 65. H. 2: 48. H. 4: 83
iret. 11: 33, 34 | 14: 7, 13. H. 3: 70. H. 4: 46
iretur. H. 4: 13
iri. 11: 27, 37. H. 1: 17
irrepere. 13: 12 | 1: 73
irrepit exitium. 1: 73. impudentia. O: 29
irrepentes magiſtri. Hiſt. 2: 63
irreverentia. 13: 26. Hiſt. 3: 51
irrevocabilior ira. A: 42
irridere. H. 2: 30, 74 | 2: 2 | 15: 69. H. 4: 81. O: 15, 23. O: 1. H. 2: 91
irriſui eſſe. 14: 39. H. 1: 7
irriſus. *ſubſt*. 15: 25. H. 3: 57 | 13: 15. H. 2: 22
irrita. 1: 39 | 3: 14 | 14: 32 | 16: 26. H. 4: 20, 23
irritandis hominum oculis, *opportunum*. H. 3: 70
irritandis. H. 3: 70
irritamenta. 3: 54 | 13: 46. gulæ. H. 2: 62. invidiæ. 3: 9. libidinum. H. 1: 85. luxus. 14: 13. pacis. A: 20
irritare *aliquos*. H. 2: 17, 53. exitum. 13: 1. ingenium. H. 1: 67. ſuſpiciones. H. 3: 43. H. 4: 32
irritaretur. H. 4: 8
irritas. H. 3: 18
irritationibus. G: 19
irritatum prælium. H. 2: 24
irritatus. H. 1: 51. A: 27 | 14: 39. H. 2: 24. H. 2: 18

irritavit. H. 1: 67. H. 2: 53. H. 4: 32 | 13: 1
irritus. 11: 19 | 15: 42. H. 3: 34
irritus legationis. H. 4: 32
irriti. 1: 37 | 14: 7 | 15: 7, 15. H 3: 20, 58. H. 4: 81. H. 2: 20. A: 22
ad irritum revolvi. H. 3: 26
in irritum cadere. 15: 39, 58. H. 3: 53
irritus. 12: 52 | 13: 39 | 15: 5. 17. H. 1: 48 | 15: 51. H. 4: 40. H. 4: 32
irrogare exilium. 14: 23. pœnam. 13: 18. ſupplicia. 16. 5
irrogatus. 16: 5
irruens turba. H. 1: 35
irrumpere Armeniam copiis, 6: 33. civitatem. H. 3: 47. contubernia: 1: 48. convivium. H. 1. 82. curiam. 14: 11. domum. H: 4: 50. forum. H. 1: 40. Italiam 1: 61 H. 4: 13. hiberna. H. 4: 15. pontem. H. 5: 20. regiam. 2: 62. ſtationes hoſtium. H. 3: 9. tentorium. H. 1: 83. irrumpere adulatio. H. 1: 15. irruptio hoſtium. H. 2: 99
Irrumpentes. H. 2: 51. H. 3: 19. 14: 8
irrumpere. 15: 5. H. 1: 61, 83. H. 3: 73
irruperant. H. 1: 79. H. 3: 82
irrupit. H. 2: 15 H. 3: 33. H. 4: 70. A: 26. O: 11. H. 3: 29. H. 3: 46. H. 4: 13. H. 3: 47
irruptio. H: 3: 74
irrupturi. 2: 32. A: 25
Iſauricus. 3: 62
Iſichi. 13: 37
Iſis. H. 4: 84. H. 5: 2. huic Suevi ſacrificant. G: 9
Iſtævones. G: 2
Iſthmi anguſtiæ. 5: 10
Italia. 1: 71 | 2: 50 4: 55. G: 2, 37. O: 28. ægra. 1: 23. adflicta H. 1: 2. afflictata gravius quã bello. H. 2: 56. capta. H. 3. 49: inops. 3: 40. pervaſtata. 15: 45. ſevera & moris antiqui retinens. 16: 5. ſtipendiaria. 11: 22. Tranſpadana. H. 2: 32. externæ opis indiga. 3: 54. olim longinquas in provincias commeatus portavit. 12: 43. Italiæ cãpi fœcundiſſimi. 11: 79. conſenſus. 1: 34. conventus. 2: 35. pars latiſſima. H. 1: 70. Italiam inultam ueit Spartacus. 3: 73. Italia arcere. 16: 35. Italia depulſi. 16: 33. Italicus Rex Suevorum. H. 3: 5.
pro Veſpaſiano pugnat. H. 3: 21
Italicus Silius. H. 3: 65
Italicas. 6: 12
Italico. 15: 13
Italicæ. H. 1: 64. H. 2: 41. H. 3: 18
Italicam. H. 1: 74
Italica legio. H. 1: 59, 64. H. 2: 41: prima. H. 2: 100. H. 3: 14
Italicum bellum. 3: 17
Italici legionarii. *ſcil. Italicæ legionis*. H. 3: 22
Italica opida. 3: 71
Italus. 11: 16 Flavii filius. 11: 16, 17
Itaque 12: 12 A: 10: O: 14, 30, 39
ite. H. 4: 77
iter. 1: 51, 56, 70 | 2: 34, 81 | 3: 66 | 4: 20 | 6: 28 | 11: 1 | 12: 27, 57 | 13: 41 | 14: 45 | 15: 12, 15, 27, 36 | 16: 17 | 26. H. 1: 6, 86. H. 2: 12, 14, 71, 85, 95. H. 3: 16, 40, 68. H. 4: 20, 62. H. 5: 3: A: 26
itineri & prælio incedere *paratum*. 1: 51. iter dierum paucorum progredi. H. 1: 57. iter *ſuum, propter viam*. 15: 47 iter ſiſtere. H. 3. 50. vertere, *regredi*. H. 2: 2. itinera impervia & interrupta. 3: 31. arta in urbe veteri 15: 38
itinera audendi duo. H. 4: 49
itinera obſidere. 15: 11
iterata culpam. H. 3: 11. tumultum. 2: 7 vulnus: 6: 35. iterata teſtudo. H. 3: 28
iterum. 1: 65 | 2: 53 | 3: 45 | 12: 52, 65 | 15: 11. H. 1: 1, 11. H. 3: 72. H. 4: 5, O: 17
itinera. 1: 20 | 3: 4 | 4: 70 | 13: 15 | 14: 24 | 16: 13 H. 1: 61, 81. H. 1: 53 A: 25
itineri. 15: 10
itineribus. 1: 50, 63 | 3: 42 | 6: 15 | 15: 8. H. 2: 44, 62. H. 3: 78. H. 4: 24. O: 19
itinere. 1: 70 | 2: 23 | 3: 9 | 4: 45 | 12: 17, 20 | 13: 8, 39, 47 | 14: 54 | 15: 16, 61. H. 1: 23, 27, 70. H. 2: 23, 40, 59, 64, 6. H. 4: 20, 35, 57, 61, 62, 71, 79, 82 A: 38
itineris. 6: 44 | 14: 58 | 15: 30. H. 2: 26, 60, 93, H. 3: 16. H. 4: 19. A: 33
itinerum. 2: 5 | 3: 5 | 13: 53 | 15: 17, 43. Hiſt. 1: 23, 66, 79 | A: 19
Ituræi. 12: 23
Iturius: 13: 19. relegatur, 13: 22. reſtituitur. 14: 12
Juba. 4: 5
Jubæ filius. 4: 23. nomen uſurpare. H. 2: 58.
jubere ſcelera. A. 45. ſupplicium. 1: 38. ſupplicium veneficæ. 13: 15. tributum. 4: 72
jubere, juberi. H. 1: 83. H. 2: 46 | 2: 51. H. 1: 36. H. 2: 25, 40. H. 3: 8. H. 4: 13. H. 3: 70. G: 11 | 1: 25. H. 4: 27, 64 2: 60 | 11: 37 | 13: 15 | 14: 14. H. 1: 45. H. 3: 73. H. 4: 24
juberent. H. 3: 26
juberentur. H. 1: 7
juberet. 1: 34 | 11: 19 | 13: 50 | H. 1: 37. H. 3: 77. H. 4: 71
juberetur. 13: 31
jubers. H. 1: 83. H. 4: 76
jubet. 1: 21, 28, 29 | 34, 49, 63, 65 | 2: 7, 27, 20, 30, 66, 78 | 3: 68 | 4: 73 | 6: 19, 50 | 11: 35, 37 | 12: 1, 52, 14 | 13: 7, 9, 15, 18, 38, 39 | 14: 6, 7 | 15: 5, 57, 69 | 16: 9, 11
jubetur. 1: 50 | 12: 49 | 13: 36, 47 | 14: 39, 64 | 15: 60, 61. H. 4: 62
Jubillius. 12: 29
jucundus. O: 9, 14
jucunditas. O: 6, 9. O: 10, 31
Judæi. H. 5: 2
Judæa provincia facta. H. 5: 9. deminutionem tributi orat. 2: 42. origo *Chriſtianiſmi*. 15: 44. in verba Vitellii *jurat*. H. 2: 73. deſpectiſſima pars ſervientium H. 5: 8. Judææ pars magna vicis diſpergitur. H. 5: 8. ſitus. H. 5: 6. caput Cæſarea. H. 2: 79. Judææ perdomandæ delectus Titus. H. 5: 1. Judæam luſtrant arma civilia. H. 4: 3. in Judæa Titus Veſp. H. 1: 1. in Judæa auditi ſæpius Cæſares quam inſpecti. H. 2: 6
Judæi provinciæ Syriæ addantur. 12: 23. jus muniendi urbem emunt. H. 5: 12. ſpeciem motus præbent. 12: 54. profugi Creta. H. 5: 2. ſue abſtinens. H. 5: 4. mente ſola, unumque numen intelligunt. H. 5: 5. ſoli non cedunt Veſpaſiano. H. 5: 10. Judæorum initia clara. H. 5: 2. mos abſurdus. H. 5: 5. res auctæ. H. 5: 1. reges. H. 5: 8. ſuperſtitionis pervicacia. H. 2: 4. corpora ſalubria & ferentia laborum, H.

5: 6. pugna cum Tito. H. 5: 11. in urbe obſeſſa multitudo. H. 5: 13. Judæis adverſus omnes alios hoſtile odium. H. 5: 5. Judæos Cn. Pompeius primus domuit. H. 5: 9. Judaicus exercitus. 1: 76. Judaicum bellum. H. 1: 10. H. 5: 4. mare. H. 5: 7. Judaica ſacra. 2: 85
Judaicus. H. 2: 78. H. 4: 51 | 2: 85. H. 2: 81. H. 5: 9. H. 1: 10, 76. H. 2: 4. H. 2: 79. H. 5: 4
judex. O: 20 34, 39
judicare. H. 1: 38 | 14: 20. O: 20, 39 | 4: 31 | 11: 60
judicatur. 4: 22. H. 3: 70
judicaturus. 13: 21. H. 4: 14
judice. 3: 36 | 14: 21
judice ab uno facilius diſcernuntur vera. 3: 20. judicum honor. 16: 14
judicem. 13. 4 | 14: 18. O: 4, 5, 13
judices. 3: 12: 14 | 4: 34 | 11: 54 | 13: 23, 56. O: 5, 29, 35
judicia. 1: 72 | 2: 34. A: 9
judicia ſenatui tradita. 11: 22. equites receperant. 11: 12. Serviliæ leges ſenatui reddunt. 12: 60
judicibus. 3: 58 | 4: 22 | 14: 28 O: 39
judicii. 14: 50. H. 1: 15. O: 25, 34
judiciis. 1: 75 | 4: 39. H. 1: 3. O: 1, 2, 6, 20, 31, 34, 39, 40
judicio. 2: 34, 55 | 3: 32 | 4: 28 | 13: 32 | 14: 41 | 15: 10, 64. H. 1: 52. H. 4: 7: 8. G: 13. A: 43. O: 5, 19, 2, 22, 23
judiciorum. 12: 60. O: 34, 38
judiciis. 4: 59 | 15: 35, 69. O: 41
judicium mihi eſt in incerto. 6: 22
judicium adhibere. H. 1: 85
judicium animi citra damnum affectus proferre. O: 27
judicium. 1: 44. 72, 80 | 3: 8, 56 | 4: 14, 30, 58, 43 | 6: 8, 23 | 11: 61 25 | 12: 3 | 13: 27 | 14: 17. H. 1: 12, 16, 32, 45, 46. H. 4: 7, 40, 44. O: 25
judicum. 14: 48 | 16: 4. O: 21: 34
juga. 2: 16 | 15: 42. H. 3: 52
juga montis. 6: 41. montium. 12: 35. ſumma montium. H. 3: 77
Juganum civitas. 12: 40
jugis. 1: 64. H. 1: 61, 70. H. 2: 14. H. 3: 42. H. 4: 78, 78. A: 10
jugo. 15: 10. G: 1
jugulari. H. 3: 85
jugulati H. 3: 77 | 1: 18
jugulavit. 1: 2. H. 1: 64
jugulo. 3: 15 | 11: 38 | 16: 15
jugulum. H. 1: 41
jugum. 12: 50. H. 4: 17. G: 43. A: 15, 31
jugum Samnitium ſubiere Romani. 11: 24
jugum exuere. A: 31
ſub jugum miſſæ legiones. 15: 15.
Juhonum civitas. 13: 57
Julia *Caſaris filia.* 3: 6
Julia Auguſta. 1: 14 | 3: 64. mortem obit. 5: 1. *vide* Livia.
Julia *Auguſti filia.* 1: 53. uxor Tiberii. 6: 51. adultera. 4: 44. impudica. 3: 24
Julia Auguſti neptis. 4: 71. impudica. 3: 24
Jul. Agrippina. *vide* Agrippina.
Julia Germanici filia. 2: 54. M. Vinicio nubit. 6: 15
Julia Druſi *uxoris filia.* 3: 29. mariti ſecreta prodit matri. 4: 60. Rubellio Blando nubit. 6: 27. à Claudio in exilium pulſa. 14: 63. interficitur. 13: 32. accuſatore Suilio. 13: 43
Julia Procilla Agricolæ mater. A: 4. à militibus occiditur. A: 7, 1
Julia familia. 1: 8 | 6: 51. gens. 2: 41, 83 | 15: 23. ejus ſacerdotium. H. 2: 95. origo Æneas. 4: 9. lex. 2: 50 | 4: 44
Juliæ ſtirpis auctor Æneas. 2: 58
Juliæ Alpes. H. 3: 8
Juliæ Cal. H. 1: 77. leges. 15: 20. rogationes. 3: 25
Julianæ partes. 1: 2
Juliates Izates. 12: 13
Jul. D. Julius *Caſar.* G: 37. ſummus auctorum. G: 28. primus Roman. Britanniam ingreſſus. A: 13. *hinc* receſſit. A: 15. amiſſa unica filia, abſtruſit triſtitiam. 3: 6 Julius Cæſar. 1: 8. funus ejus turbatum, *ibid.* militum ſeditionem compeſcuit 1: 42. ejus ædes. H. 1: 4. ſtatua in inſula Tiberis. H. 86. orator. O: 17, 21, 25, 38. quo tempore Dolabellam accuſaverit. O: 34
Juliano Tertio, H. 4: 39, 40
Julianus Claudius. H. 3: 57. gladiatorum præfectus. H. 3: 76. interficitur. H. 3: 77
Julianus Tertius. H. 2: 85. *huic* prætura ablata. H. 4: 39. *ei* reddita. H. 4: 40
Julianus Titius. H. 1: 59. *idem cum Tertio*
Julia. 5: 25 | 15: 20. H. 1: 77. H. 3: 8
Julii. 1: 8 | 16: 22. H. 2: 42, 86. H. 3: 43
Julius Africanus. 6: 7
Julius Agreſtis. H. 3: 54
Julius Agricola. A: 4. *vide* Agric.
Jul. Agrippa. 15: 72
Jul. Alpinus. H. 1: 68
Jul. Altinus. 15: 71
Jul. Aquila. 12: 15. prætoria inſignia adipiſcitur. 12: 21
Jul. Aſiaticus. O: 14
Jul. Atticus. H. 1: 35
Julius Auſpex. H. 4: 69
Jul. Briganticus H. 2: 22. alæ Singularium præfectus. H. 4: 70. occiditur. H. 5: 21
Jul. Burdo. H. 1: 58
Jul. Calenus. H. 3: 35
Julius Carus. H. 1: 42
Jul. Celſus. 6: 14
Jul. Civilis. H. 1: 59. *vide* Civilis
Julius Claſſicianus. 14: 38
Julius Claſſicus. H. 2: 14. *vide* Claſſicus
Jul. Clemens. 1: 23, 16
Jul. Cordus. H. 1: 76
Jul. Denſus. 13: 10
Jul. Florus. 3: 40
Jul. Frontinus prætor. H. 4: 39. Procos. Britanniæ. A: 17
Jul. Fronto. H. 1: 20. H. 2: 26
Jul. Græcinus. A: 4
Jul. Gratus. H. 2: 26
Jul. Indus. 3: 42
Jul. Manſuetus. H. 3: 25
Jul. Marinus. 6: 10
Jul. Martialis. H. 1: 28, 82
Jul. Maximus. H. 4: 33
Jul. Montanus. 13: 25
Jul. Paulus. H. 4: 13. Civilis frater. H. 4: 32
Jul. Pelignus. 12: 49
Jul. Placidus. H. 3: 85
Jul. Pollio. 13: 15
Jul. Poſtumus. 4: 12
Juliorum. 3: 5 | 5: 1 | 16: 6. H. 3: 16
Julios. 11: 24 H. 2: 48
Julium. 18: 23
Julium. *adject.* 2: 65
Julius *menſis.* 16: 18

Julius Frontinus. H. 4 : 39. A: 17
Julius Fronto. H. 1: 20
Julius Græcinus. A : 4
Julius Priſcus. H. 2: 92 ad obſidendum Apenninum miſſus. H. 3: 5. ad Vitellium regreditur. H. 3: 61. ſe ipſum interficit. H. 4 : 11
Julius Sabinus. H. 4 : 55. Cæſarem ſe ſalutari jubet. H. 4: 67. novem annis latet. H: 4: 67
Julius Sacrovir. 3: 40, 44. fugit. 3 : 46 | 4: 18. uno prælio victus. H. 4 : 57
Julius Secundus. O: 2
Julius Tugurinus. 15: 50
Julius Tutor. H. 4: 55. deficit à Romanis *ibid.* & H. 4: 57. Agrippinenſes & milites Romanos in verba Galliarum adigit. H. 4 : 59. vincitur à Sextilio. H. 4: 70. Rhenum tranſit. H. 5. 19. ejus negligentia. H. 4 : 70. *ejus ſententia de* maturando bello. H. 4: 76. fuga apud Grinnes. H. 5: 21
Jul. Vindex. 15: 74. cum omnibus copiis cæditur. H. 1: 51. uno prælio. H. 4: 57. *ejus* acies. H. 4: 17. cœpta. H. 1: 6
Julii. 5: 1. H. 2 : 48. Alba acciti. 11. 24 Juliorum imagines. 3: 5. tumulus. 16: 6. domus extincta. H. 1: 16
Julus Antonius. 3: 18. interfectus. 1 : 10. ob adulterium Juliæ. 4 : 44.
jumenta abſumpta. H. 4. 60. confixa telis. 14: 37
jumenta captiva agnoſcere. 15: 15
jumenta. 1: 70 | 2 : 23
juncta. 15: 58. H. 3: 21, 29. G: 16
juncti. 15: 17. H. 2: 86. G: 38. H. 2: 54. H. 3: 15
junctiſſimi. H. 4: 52
juncto. 1: 49. H. 5: 6
Juncus Virgilianus. 11: 33
jungere jungi. G: 22. O: 11. H. 4 : 65. H. 3: 14. H. 4: 19 | 12: 6 | 13: 45. H. 2: 66. H. 4: 75. H. 1: 77. H. 2:30. H. 4: 21
jungi matrimonium adulterio. 15: 45. per amnem pontes. 11: 7
Junia Marci Bruti ſoror. 3: 76
Junia Calvina. 12: 4. Italia pellitur. 12: 8. ſedibus patriis redditur. 4 : 12
Junia Silana. 11 : 12. Agrippinam accuſat. 13: 19. ſterilis. 13: 21. in exilium agitur. 13: 22. moritur. 4 : 12
Junia Scriboniani mater. 12: 52. *forte hæc Junia Calvina.*
Junia Torquata *ſoror C. Jun. Silani.* 3: 68
Junia familia. 3: 24, 69 | 4: 15, 35
Junius Senator. 4: 6
Junius *quidam magus.* 2: 28
D. Junius Coſ. 12: 58
Junius Blæſus. 1: 16. tumultuantes increpat. 1: 18. nonnullos punit. 1: 21. Proconſul Africæ. 3: 35. prorogatur illi provincia. 3: 58. triumphalia accipit. 3: 72. imperator Salutatus. 3: 74
Junius Blæſus *filius.* 1: 19. ad Tiberium miſſus. 1: 29. ſub patre propriam manum ducit. 3: 74. Lugdunenſis Galliæ rector. H. 1: 59. circumdat Vitellio miniſteria. H. 2: 59. ejus mors. H. 3: 38
Junius Lupus 12: 42
Juniores *opponuntur* ſapientiſſimo cuique. H. 4: 69. Juniorum cuneus equitum. 2: 83.
Junius Cilo 12: 21
Junior. G: 24
Jun. Galli. 6: 3. Senecæ frater. 15: 73
Jun. Otho. 3: 66. in exilium pellitur. 6: 47
Jun. Silanus. 4: 68. interficitur. 13: 1. ſcelere P. Celeris. 13: 33. frater ejus Lucius. 13: 1. *ac proavi ſoror* Junia Calvina.
D. Junius fil. 3: 24. *ejus frater* M. Jun. fil.
Junius Gallio. 6: 3 | 15: 73
Junium menſem. 16 : 12
Junius *menſis.* 16: 12
M. Jun. Silanus. 5: 10. Coſ. 2: 59. nobilis & eloquens. 3: 24. ex contumelia conſulatus honorem principibus præit. 3: 57. Africam obtinet ſub Caio. H. 4: 48. à quo accuſari juſſus. A. 4. *ejus ſententia* in memoriam Liviæ. 6: 2
C. Jul. Silanus ejus filius. 3: 68. *ejus ſoror* Torquata. 3: 69.
L. Jun. Silanus. 12: 3. ſibi mortem conſciſcit. 12: 8. Augusti abnepos. 13: 1. *ejus frater* Jun. Silan. *de quo ſupra*, *& ſoror* Junia Calvina. 12: 4
M. Jun. Silanus Creticus. 2: 4. demotus Syria. 2: 43
Junius Silanus. Torq. 15: 35 interfectus. 16: 8, 12. *ejus ſoror* Lepida. 16: 8. *fratris filius.*
L. Junius Sil. Torq. 15: 52. accuſatus 16 : 7. necatur. 16: 9, 12
Junius Marcellus 14: 48
Junius Mauricus. H. 4: 40
Junius Ruſticus. 5: 4
Juno. H. 4: 53 | 4: 14 H. 1: 86
Juno. H. 4: 53. propitiata 15: 44. Junonis cella. H. 1: 86. delubrum. 4: 14
junxerat. 15 : 68
junxit. 4: 68. A: 8
Jupiter. 2: 12, 32 | 3: 62. H. 4: 53. Capitolinus. 13: 23. Conſervator. H. 4 : 73. Cuſtos. H. 3: 74. Dis H. 4: 83. Liberator. 15: 64 | 16: 35. Opt. Max. 3: 72. H. 4: 58. Rerum omnium potens. H. 4: 84. Salaminius. 3: 62 Stator. 15: 41. Vindex. 15: 74. Saturnum pellit. H. 5: 2. Iovis ædes. 13: 24. ira. 3: 61. ſedes. H. 3. 72. H. 4: 54. templum apud Capuam. 4: 57
jura. 3: 28 | 4: 30 | 12: 43 | 13: 51. H. 1: 78. G: 12
juris norma. O: 31. principia. 3: 25. jus experiri. 3: 36. reddere. 6: 11. ad jus imperii tranſire. H. 2: 40. jure cæſus: 14 : 41. *jure* gentium pœnas repoſcere. H. 4 : 32
juræ, *id eſt, documenta juris ſui.* 3: 60. nova & recentia jura. H. 4. 65. jura minuuntur, quoties gliſcit poteſtas *principis.* 3: 69. jura libertorum. H. 2: 92. ſucceſſionum. G : 32
jurare, jurari. 4: 31
jurare *in aliquem* H. 1: 76. in acta *alicujus.* 4. 42. principis. 13. 12. Auguſti. 16: 22. in verba. H. 4: 57, 60. in verba Senatus. H. 1: 56. *alicujus.* 1: 7. H. 2: 16. juraturæ in verba feminæ cohortes. 14: 11. jurari in acta. 1: 72 juratus. 1: 74. Senatus. 4: 21. jurati magiſtratus. H. 4: 6. jurgium aciei. H. 4: 6
juraſſet. H. 2: 79
jurati. 4: 21
juratum. 1: 74
juravit. 4: 42 | 11: 7 | 2: 71. H. 3: 16, 81. H. 4: 59 | 2: 31
jure. 2: 46, 73. 76, 80 | 3: 12, 23, 24, 36, 54, 59, 63, 64 |

4: 16, 45, 52 | 12: 85 | 13: 26, 27 | 14: 18. H. 1: 60: H 1: 97. H. 4: 74. H. 5: 9, 12. G: 44. O: 19, 25
Juſejurando. 1: 14 | 15: 16 | 16: 28
jurgia. 2: 10 | 13: 44. H. 1: 64. H. 4: 69 | 13: 1. H. 2: 27. H. 5: 32. O: 54
Jurgium. 4: 5 | 14: 49. H. 4: 72 | 2: 79 | 13: 9. H. 2: 53, 88. H. 4: 6
juri. 15: 27
juris. 1: 40 | 2: 14, 30 | 5: 27, 70, 71 | 4: 38 | 6: 26. H. 2: 91. H. 4: 25. A: 4. O: 28, 32
jus mori, *ſeu moribus*, *oppoſitum*. jus æquum. 2: 82 | 5: 27. belli. 12: 17. coloniæ. 14: 27. commercii. 2: 62. conſulare. 1: 8
Jus haſtæ. 13: 28: hominum. H. 5: 51. honorum adipiſcendorum. 14: 50: hoſpitii. G: 21. hoſtium. 1: 41. H. 4: 58. imperii, 15: 31. H. 1: 40
jus Latii. 15: 32. H. 3: 55. legationis. 1: 39. legatorum. H. 3. 80. H. 4: 48. libertatis revocandæ. 13: 26. militum. 11: 53. muniendi. H. 5: 12. naturæ. 15: 19. patrium. 4: 16. prætoris. 1: 10 | 2: 56. proconſulare. 5: 21 | 13: 21. ſententiæ dicendæ. 13: 49. tribunitiæ poteſtatis. 1: 13. tribunitium. 1: 2. Verrinum. O: 23. victoriæ. H. 4: 74. H. 5: 9. virgarum. 1: 77
jus gladii. 1: 38
Juriſdictio. 1: 15. A: 6, 9 | 1: 80
jusjurandum ſolemne principio anni. 16: 22. ſenatûs, nihil ope ſua factum, quo cujuſquam ſalus læderetur, H. 4: 41
jusjurandum. 12: 47. H. 4: 31 | 1: 73 | 12: 47
jus. 1: 9, 15, 32, 39 | 2: 30, 34, 66 | 2: 28, 58, 61 | 4: 7, 13, 14, 15, 19, 21 | 6: 3, 26 | 11: 23, 25 | 12: 54, 60 | 13: 34, 54 | 15: 6: 32 | 16: 9. H. 1: 44. H. 2: 40, 84. H. 3: 5, 68, 74. H. 4: 1, 69. H. 5: 11. O: 30, 32, 40
juſſit Britannico, exſurgeret. 13: 15. juſſa mori. 16: 17. H. 5: 39. pœna. 15: 6. juſſa ducum interpretari, potius, quam exſequi, H. 2: 39,
juſſa principis metuenda præ omnibus. 4: 25. juſſa exequi. H. 1: 80
juſſa. 1: 4, 6, 63 | 3: 27 | 4: 35 | 6: 16 | 11: 5, 19 | 12: 3, 45, 47 | 13: 43 | 14: 3, 7, 24, 57, 58 | 16: 15. H. 4: 81, 83, 84
juſtæ. 16: 17. H. 2: 100, H. 5: 16
juſtæ ſunt. 14: 26
juſſerat. 1: 38 | 2: 69 | 3: 28 | 4: 23, 72 | 12: 60 | 13: 40 | 1: 46. H. 1: 80, 85. H. 2: 69, 85. H. 3: 73 | 15: 15. H. 4: 40 | 12: 41
juſſi. 3: 63 | 13: 8 | 15: 55. H. 1: 64. H. 2: 24, 67, 94. H. 3: 65. H. 5: 9, 22. G: 11 | 2: 34 | 1: 67 | 5: 65. O: 55
juſſis. *ſubſt*. 3: 53 | 11: 56 | 12: 5 | 13: 6 | 14: 1 | 15: 25, 61. H. 4: 25
juſſiſſet: 11: 34 | 13: 28. H. 3: 31. A: 37 | 2: 32
juſſit. 1: 5, 11, 75 | 2: 40, 81 | 3: 13, 56 | 4: 74 | 6: 24, 38 | 11: 32 | 13: 9, 56, 54 | 14: 50, 64 | 15: 10, 14, 54, 55, 67 | 16: 17, 24. H. 1: 20, 30, 38, 44, 48, 53, 59, 81. H. 2: 8, 58, 63, 64. H. 3: 8, 27, 54. H. 4: 25, 49, 50. A: 45
juſſu. 1: 59, 44 | 1: 3 | 3: 14 | 4: 14 | 6: 48 | 11: 28 | 12: 59 | 13: 27, 55 | 14: 51 | 15: 13, 38, 45, 55, 66. H. 1: 7, 45: H. 2: 36, 41, 54, 97. H. 3: 54: H. 4: 21, 14, 19, 25, 45. G: 7
juſtum. *part*. 2: 70 | 14: 5 | 15: 44, 68, H. 1: 45. H. 4. 32. H: 5: 5 | 2: 40 | 14: 62. H. 4: 35. H. 5: 28
juſſus 2: 37, 57, 60 | 11: 18, H. 1: 61. A: 4
juſta ultione. 14: 61
juſta. *adject*. 12: 7 | 14: 55. H. 4: 79. A: 16 | 5: 36
juſte. A: 9
Juſtus Fabius. O: 7
Juſteius Capito. 13: 39
juſti. H. 4: 21
juſtior. 12: 40. H. 4: 6
juſtis. 2: 5 | 3: 12 | 6: 8 | 14: 52. H. 1: 3
juſtiſſimum. 13: 42. H. 1: 20, 90
juſtitia. 16: 23. H. 1: 49. G: 35 | 14: 20. H. 3: 73
juſtitium. 1: 16, 50. ſumptum *ultro*. 2: 81. exutum. 3: 7
juſtius. 2: 77. O: 16
juſtus exercitus. H. 4: 23. juſta arma. 14: 32. loca. 2: 5. ſtipendia. H. 4: 46
juſtus. H. 1: 68. O: 31 | 15: 18 | 11: 55. H. 4: 40 | 2: 71
Juſtus Catonius. 1: 29
Juſtus Minutius. H. 3: 7
juta, *pro adjuta*. 14: 4
juvat ſequi. H. 5: 2. juvandæ feſtinationi. 16: 2
juvare. 1: 70, H. 3: 22. H. 4: 25. H. 5: 23. H. 2: 81. H. 4: 46 | 2: 48 | 6: 8 | 2: 55 | 12: 63
juvans. H. 5: 6 | 13: 2 | 16: 21
juvantur. G: 42
juvo. 1: 56 | 6: 33 | 16: 4. H. 1: 23. H. 2: 16. H. 3: 43, 55. H. 4: 32 | 2: 78 | 15: 13. H. 2: 92. H. 4: 5 | 2: 8 | 3: 67 | 11: 4 | 15: 19 | 3: 5. H. 4: 71
juvat. 2: 23. H. 2: 44
juvare. 3: 12
Juvenales ludi. 14: 15 | 15: 33
Juvenalium ludicrum. 16: 21, H. 3: 62
Juvenalis *princeps* Tungrorum: H. 4: 66
juvene. 1: 19 | 2: 78 | 3: 31 | 12: 25. H. 5: 70 | A: 7
juvenem. 2: 27, 42, 44 | 3: 8, 12 | O: 23, 45, 49 | 11: 28 | 12: 5, 11, 12, 44 | 13: 13, 19 | 14: 41 | 15: 29 | 16: 7. H. 1: 21, 53. H. 4: 83. G: 13, O: 6
juvenes. 1: 51 | 6: 2: H. 2: 48, 74, 77 | 4: 42. G: 24, 45, 46 | A: 3. O: 7, 20, 33, 34
juveni. 1: 4, 24, 33 | 2: 45 | 3: 16, 31 | 4: 15 | 6: 40. H. 2: 78. A: 5, 9
juvenilis animus. 12: 64 | 13: 11. H. 2: 2. ardor. A: 37. O: 24. familiaritas. 14: 4. licentia. 13: 47. juveniliter, *parum caute*. 4: 10
juveniliter. 4: 10
juvenis. 1: 3, 5, 6, 57 | 2: 37, 62 | 3: 59 | 4: 3, 19, 60 | 5: 10 | 14: 58 | 16: 26, 35. H. 1: 10, 34. H. 4: 5, 42. O: 2, 34
in juvene luxus non adeo diſplicet 3: 37.
juventa. 1: 58 | 3: 47 | 4: 1, 23, 59 | 11: 22, 36 | 12, 36 12: 2, 5 | 13: 45 | 14: 22, 55 | 16: 7. H. 1: 16, 53, 66 | H. 2: 48, 50, 86. H. 4: 1, 40. G: 20 | A: 4
juventæ. 6: 46, 13: 2 | 14: 53 | 16: 29. H. 1: 7. G: 13, 38
juventæ bona, *ſeu virtutes* flagitioſa ſenectus oblitterat. 6: 53. lubricum. 6: 49. robur,

a4: 52 juventâ facilis. 3: 8. incurioſos 4: 23. properus. H. 4: 68. rudis. 12: 15
juventam. 1: 41, 71 | 3: 16, 29 | 4: 53 | 6: 11, 48 | 11: 10 | 13: 4 | 14: 55. H. 1: 12. H. 2: 1. H. 4: 86
Juvenum. 4: 17 | 5: 3 | 6: 15 | 13: 42 | 15: 71. H. 4: 8, 83. G: 13, 20, 32. A: 5
Juventos. 1: 56 | 2: 19 | 4: 50 | 14: 20, 25, 52. H. 1: 68, 84. H. 2: 12, 97. H 4: 14. H. 5: 26. A: 29
Juventute. H. 2: 61. H. 3: 5. H. 4: 65, 71. G: 6
Juventutem. 4: 46 | 13: 7, 54 | 15: 69. A: 27
juventuti. 3: 43
Juventutis. 5: 10 | 11: 12 | 12: 41 | 13: 56 | 14: 36
juventutis princip:s. 1: 13. deſidia. O: 28. inſeverentia decretis notata. 3: 31
Juvit. 4: 64. H. 1: [illegible] H. 3: 8, 20 | 2: 40. H. 3: 3
juviſſet. 2: 46 | 4: 13. H. 5. 11 | 13: 50, 65, 71 | 2: 37, 43, 82 | 11: 38. H. 2: 84, 98 H. 3: 17
Juxta prope aliquos agere, 6: 42. juxta conjuges & liberos. H. 2: 12. deos. H. 1: 76. focum, ignem. G: 17 juxta formidinem velocitas, ut *formido, ita & velocitas* G: 30. juxta libertatem. 6: 42. G: 23. juxta, *prope* ſeditionem ventum. 6: 13 | 14: 42. cubiculum juxta. 13. 15. iter juxta. 15: 47 laqueum juxta. 5: 9. litus juxta. 14: 6. Rhenum juxta, 4: 5. Roſtra juxta. 12: 21. templum juxta. 12: 13. Tiberim juxta: 2: 41 urbem juxta. 6: 39. juxta. 6. 39. juxta collocare H. 1: 36. ſtatuitur imago. 14: 12. juxta adulatio & ſuperbia, *perinde adulator Sejanus, ſcil. in potentiores, & ſuperbus in alios.* juxta periculoſo, *cum utrumque perinde periculoſum eſſet.* 1: 6. juxta audiuntur in metu conſilia & rumos. H. 3: 58. juxta cadunt innocentes ac noxii. 1: 48. juxta devinxit proceres plebemque. 2: 56. facies belli civilis externique. H. 4: 22. juxta famoſus ſecundis adverſiſque. H. 1: 10. gravatus ſpem ac metum. 5: 8. grave ſolum cœlumque. H. 5: 7. immobilis precibus & invidiæ. 16: 10. juxta inſultat patientiam ſenis & ſegnitiam juventis. 4: 59. juxta intolerandus nobilitati plebique. 11: 10. *utrique.* 6: 4: juxta levis ad honeſta ſeu prava. 11: 3. perperi gratiam aut faſtus. 4: 74. juxta perrumpit amnes & urbes. 12: 17. juxta venerabilis viſuque & auditu. 2: 72
Izates. 12: 13, 14

L.

LAbat deſenſio, *deficit nutat, vacillat.* 13: 43
labat fides exercitus. H. 1: 26. judicium. 1: 55. Reſpub. bellis. 3: 53. aliquid in moribus. 2: 33. labant hoſtes. 2: 26. labant Agrippina, *potentia ſcil. ipſius.* 14: 12. miles. H. 5: 18. labans acies. G: 8. res. H. 2. 86
labaret. 2: 33 | 3: 73 | 15: 55
labebatur. 14: 64
labefacere, *adfligere.* 6: 29. *corrumpere, ſollicitare ad defectionem.* 15: 51. corpora. H. 2: 93. labefactus, *vacillans, nutans.* 4: 60 labefactæ ædes. 1: 75. civitates terræ motu: 4: 13. labefactata fides. 13: 21. labens, *adflictus.* 16: 33. acies. H. 3: 23. anima. 16: 11. Soranus. 16: 33
labefacere. 15: 51 | 6: 29. H. 2: 93
labefactatas. 1: 75
labefactus. 4: 13 | 4: 60
Labeo Antiſtius. 3: 70, 75
Lab. Aſconius. 13: 10
Lab. Cethegus. 4: 73
Lab. Claudius. *vide* Claud. Lab.
Lab. Titidius. 2: 85
Labeo Claudius: H. 4: 18, 56, 66, 70
Labeo Pomponius. 4: 47 | 6: 29
Labeo Titidius. 2: 85
labes ignominiæ. H. 3: 24
labens. 16: 33 H. 3: 23 | 16: 11
labi, *in prælio cadere.* 2: 11
labi in mare, *defluere.* G: 45. labitur ſanguis. 14: 64. ſpiritus. 6: 50. labuntur tela. H. 3: 29
labi. H. 3: 29
labor. 1: 65 | 4: 61 | 11: 20. H. 2: 19, 69. H. 3: 17. H. 4. 23. A: 18. O: 30
labor militi robur addit, H. 2: 4
labor diſcretus fortes ignavoſque diſtinguit: H. 3: 27. duplicatus. 1: 64. inglorios. 4: 32. intolerandus. 1: 41. H. 3: 26. irritus. 15: 17. laboris impatientes Germani. G: 4. laborum periculorumque ſocia conjux. G: 18. laborare frumenta & fructus. G: 45. laborantes. *ſcil. ambiguo prælio.* 13: 39. H. 2: 24. laboratur diſcordia. A: 16. flagitiis, legibus. 3: 25. infecunditas. 12: 43
labore. 3: 72 | 13: 42 | 14: 11. H. 1: 46, 51. H. 2: 62, 93. H. 3: 11, 19. H. 5: 12. G: 26. A: 32. O: 11
laborem. 1: 16, 28 | 3: 12, 34 | 15: 17. H. 2: 16, 99
labores. 1: 17 | 3: 59 | 4: 39 | 12: 5 | 13: 6 | 14: 24, 55 | 15: 19. H. 1: 23. H. 3: 18, 51. A: 8
labori. 16: 5. H. 3: 59: H. 4: 28
laboribus. 1: 11, 26, 28, 35 | 3: 33. 14: 53 | 15: 26. H. 2: 80. H. 3: 69. H. 4: 73 | 13: 35
laboris. 1: 20 | 3: 56 | 11: 18 | 15: 52. H. 1: 15. H. 2: 26. H. 3: 19, 84. H. 4: 32. G: 4. O: 2, 10
laborum 1: 31 | 3: 54 | 4: 8, 2, 15. H. 2: 29. H. 3: 30. H. 5: 4. 6
lac concretum. G: 23
Lacedæmonius orator *nullus*: O: 40. Lacedæmonii legatos Romam mittunt. 4: 43. victus pro alienigenis arcent. 11: 24
laceri. H. 2: 22. artus. A: 37. lacera corpora. H. 2: 70. veſtigia tectorum. 15: 40. lacerare famam. H. 4: 79. imperium. H. 3: 55. lacerari rem Rom. 4: 24. probris. 4: 42. rumore. 15: 73
lacera. H. 3: 10
laceratus. H. 2: 85. H. 1: 49
laceri. H. 2: 22. A: 37. H. 5: 19
lacerti. G: 17. immanes. O: 10
laceſſere. 1: 64. exercitum. A: 22. imperium Rom. 2: 88. majores. G: 27. otium. 14: 3. terga abeuntium. 1: 56. laceſſens jurgio. 14: 49. laceſſentes. H. 5: 1, 17. H. 4: 13. laceſſi. 5: 11. laceſſita pax. 4: 32 | 15: 2
laceſſentes. H. 4: 13. H. 5: 15. A: 22 | 2: 88 | 1: 64. H. 4: 13

INDEX

74 | 14: 39
Lacu. 35. 1: 13, 26, 33. 39, 46
Laco. H. 1: 6. H. 1: 14
Laco Achæus, Pompeiæ Macrinæ ſocer. 6: 18. *vide* Cornel. Laco
Laconem. 6: 18. H. 1: 14, 19
lacrimæ reorum. O: 12. effuſæ. H. 1: 69. intempeſtivæ. H. 2: 48. profuſæ. 4: 53. in lacrymas effuſus. 4: 8. effuſi. 3: 23. victa, *vel* evicta. 11 57. ob lacrymas accuſatæ feminæ. 6: 10
lacrymæ. 13: 37. H. 2: 70 | 1: 5: 7. 81 | 3: 5, 12 | 4: 68 | 1: 2 | 15: 62. H. 2: 45. H. 3: 38. H. 4: 46. H. 5: 3. G: 27. O: 12
lacrymis 1: 22, 49 | 3: 2 | 6: 46 | 14: 1, 33 | 16: 16. H. 1: 82. 33. 2: 19, 49. H. 3: 3, 58. H. 4: 72. A: 45
lacu. 11: 56
lacum. H. 5: 6
lacus. 11: 31 | 12: 56, 57 | 13: 54. H. 5: 7
lacus *Aſphaltides in Judæa*. H. 5: 6. Avernus. 15: 42. Baïanus. 14: 4. Curtius. H. 1: 41. Curtii. H. 2: 55. Fucinus. 12: 56. Lucrinus. 14: 5. Velinus. 1: 79. lacus ſecretus *apud German.* G: 40. num. plur. 1: 60, 79 | 1: 8: Fundani. H. 3. 69. Campaniæ. 3: 59. H. 2: 23. lacus immenſi navigati. G: 34. receptacula Nili. 2: 61
lædi. 4: 52
Læ... ſalus cujuſque. H. 4: 42. quem læſeris, odiſſe, proprium *eſt* humani ingenii. A: 42. læſæ religiones, 3: 24. læſurum. H. 3: 56
lædi. 4: 52
Lælia Veſtalis defuncta. 15: 22
C. Lælius *orator*. O: 25
Lælius Balbus. 6: 47, 48
Laërtes pater Ulixis. G: 3
læſi. H. 2: 20. A: 42
læſurum. H. 3: 56
læta. 1: 24 | 6: 26. H. 1: 3, 39. 2: H. 70. H. 3: 54. H. 4: 12
lætari cæde inimici. H. 1: 44. exitu *alicujus*. 3: 12. honore judicioque. A: 24: periculis 1: 44. populationibus. 2: 18
lætabantur. 4: 12 | 16: 4
lætabatur. 2: 51 | 15: 51
læta. 1: 48 | 3: 29 | 2: 14 | 3: 2 | 16: 7. H. 2: 2.
lætari. 2: 2 | 11: 38 | 6: 48 | 2: 77 | 1: 28 | 3: 24 | 12: 54. O: 4
lætatum. 6: 8 | 15: 2
lætatus 3: 12. A: 43
læti. 1: 7, 50 | 5: 6 | 13: 8 | 14: 61. H. 1: 4
lætior. 12: 40
lætiore. 2: 64. H. 2: 54 | 15: 28 | 3: 34 | 4: 33 | 6: 10
læta bello gens. H. 4: 16. gaudio prædaque nox. A: 38. oratio. O: 34. lætum antiquitatibus, genus, Græci. H. 2: 4. læti dies. G. 40. nuncii. 1: 5. malis publicis. H. 3: 83. præda. 14: 33. ſeditionibus. H. 1. 83. lætæ adfectiones. 4: 15
læta in præſens. 2: 70
lætis. 1: 39
lætiſſima. 15: 60
læta fama, *proſpera, grata*. 2: 39. lætum *quod* H. 1: 27. lætum augurium. H. 1: 62. Regno. H. 4: 83. Reipub. H. 2: 1. lætum nihil operiens. 1: 53. læta. 4: 15 | 6: 12 | 11: 17 aliqua. 14: 63. exta. H. 2: 4. omnia. 1: 42 | 3: 15. H. 2: 80 H. 4: 49. læta ad præſens male parta. H. 3: 6. principia. H. 2: 11. lætiores animi. 3: 69. herbæ. O: 40. loci, *amœniores ſcil. partes orationis*. O: 22. lætiora. 2: 82. H. 2: 35. lætius acceptum. 6: 10. mutata multa. 3: 34. lætiſſima *alicui* cædes 15: 60. lætiſſima quæque. O: 23
lætitia. 1: 52 | 2: 65 | 12: 27, 48. H. 1: 44, 64. H. 2: 45. H. 3: 36, 38. H. 4: 14, 53. A: 25
lætitiæ. 14: 21 | 15: 23 | 16: 35
lætitia *quandoque* noviſſimum malorum. H. 1: 47. convivii. 13. 16. orationis, *amœnitas ſcil. aut urbanitas*. O: 20, 21. ſpectaculi. 15: 53. adumbrata. 4: 31. intempeſtiva. H. 3: 30. miſera. H. 2: 45
lætitiam. 14: 10 | 15: 54. H. 1: 76 H. 2: 29, 65.
læto. 1: 65 | 2: 75. H. 1: 79. H. 3: 18 | H. 4: 81
læti 2: 53 | 4: 15 | 3: 46. H. 3: 38. H. 5: 5
lætus animi. 2: 16. fronte. A. 39. cantus. 2: 75. oblatis. 13: 19 periculis. H. 2: 86. præſentibus. 5: 10. victoria. H. 3: 48. ad mutationem miles. H. 1: 36. læta voluptatibus adoleſcentia. H. 1: 2. læta ſermonibus civitas. H. 4: 11
lætum. 2: 57, 84 | 14: 14. H. 1: 70. H. 4: 51. A. 30. O: 23
lætus adventus. 1: 16. finis. H. 3: 4. læta *eluvius* memoria. 3: 48. ſalus. H. 1: 71. læta cædes. H: 3: 75. lætum cuique. H. 2: 95. ſibi. 15: 37. in publicum. 12: 8. militibus nomen. H. 4: 68. læta 2: 12. H. 2: 34. læta beneficio 4: 18. munia. 1: 25. barbaris. 1: 68. Tiberio. 4: 43
lætus. 3: 31 | 13: 19. H. 2: 70. H. 4: 3
lævus amnis. 1: 8. læva maris. H. 2: 2
læva H. 5: 16
lævo. H. 3: 21
lævum. 1: 64 | 12: 27. H. 3: 2
lambunt. 11: 47
lamenta. H. 4: 1: H. 4: 45. A: 28 G: 25. conjugum, liberorum. 16: 13. feminarum. 15: 38. matrum. 4: 52. muliebria. A. 46 lamentari fratrem, propinquum, parentes. 4: 62
lamenta. G: 27
lamentari. 1: 65 | 2: 40 | 2: 28 | 3: 3 | 4: 61
lamentatio 3: 23 | 12: 47 | 15: 68
Lamia Ælius. 4: 13 | 6: 27
laminis. 3: 46. H. 1: 79. H. 2: 36
lanceæ. H. 1: 79. H. 2: 29. H. 3: 27. majores. G: 6
Langobardi. 2: 45. G: 40. Italum in regnum reſtituunt. 11: 17. Laodicæa. 2: 79. terræ motu prolabitur. 14: 27
Laodicæni. 4: 55
languor. H. 2: 42
languere. H. 1: 39 | 2: 21
langueſcere. H. 1: 33 | 1: 28 | 11: 37 | 12: 12. H. 3: 31. A: 39: 2, 38. H. 3: 58
languida. 1: 50 | 15: 49
laniari. H. 2: 61. H. 3: 85 | 1: 32
laniatu. 15: 44
laniatus. 6: 6. *plur.* ſubſt.
laniavere. H. 1: 41
Lanuvium. 3: 48
lapis quartus. 15: 60. H. 3: 18. quintus. H. 4: 60. duodecimus. 3: 45. viceſimus. 1: 26. quadrageſimus. H. 4: 11. ſexageſimus. *interdum omittitur lapis, ſic* ad octavum a Bedriaco *ſupple*, *lapidem*. H. 3: 15
lapidem. 1: 45 | 2: 50. H. 2: 45, 88. H. 3: 35
lapis. 12: 24 | 1: 2. H. 5: 6
lapis ligatus vittis. H. 4: 53
lapides, *gemmæ*. 3: 53

lapi-

lapidum moles. H. 2: 21
lapſantes equi. H. 1: 79. ſanguine & lubrico paludum. 1: 65. lapſu equi afflictus. H. 2: 33. proſtratus. H. 4: 34
lapſis. 1: 44
lapſus cuſtodia, *elapſus*. 5: 10. in porticus ignis. H. 3: 71. lapſa vox. 11: 31. lapſi in adulationem. 4: 6. in ſomnum. H. 5: 22. lapſæ partes. H. 3: 17. lapſa ſaxa. 4: 59
laquearia. 4: 69
laqueus. 15: 57 | 6: 4[illegible] 5: 9 | 14: 48 | 3: 50 | 4: 70
laqueo finire infamiam, G: 6
laqueo ſtrangulata. 6: 25
largus animo. H. 2: 59
largus. H. 5: 3. H. 4: 79. H. 3: 58 | 5: 2 | 6: 25. G: 14
largiri. 16: 3. H. 2: 94 | 1: 52 | 12: 39 | 1: 28 | 3: 13. H. 1: 52 | 11: 12 | 1: 8 | 16: 12. H. 2: 57. H. 4: 39
largior. 15: 43 | 1: 51
largiri injurias Reipub. *pro* condonare. 3: 70. in ſervos, quantum aderat pecuniæ. 16: 31. largiendis pecuniis. 1: 52. largitio. 2: 55. frumentorum medicorum. 4: 63 ex cupidine ſummi adipiſcendi. 4: 1. vulgi, pro in vulgum. H. 1: 46. largitione male acquiſitus militum favor. H. 2: 17. largitor. 3: 27. H. 2: 86
largitio. 1: 36, 37 | 4: 66 | 11: 21, 29, 36 | 12: 58 | 13: 18, 31 | 16: 19. H. 1: 78 | 1: 69 | 2: 38, 48 | 15: 48. H. 1: 24 | 2: 48, 69
largitiones. 1: 10, 11, 15 | 12: 64 | 13: 18 | 15: 35, 44. H. 2: 69
largitus. H. 2: 84 | 1: 75
largius. 6: 42 | 13: 49 | 15: 55
P. Largus Cæcina. 11: 33
P. Largo Cæcina. 11: 33
Largus Cæcina. 11: 34
Larium. 12: 24
Larium ſacellum. 12: 24
laſciva oſcula, 14: 2
laſcivia audax. 6: 24. fautorum. 1: 77. ſolvi in laſciviam animis. H. 3: 38. per laſciviam. H. 2: 68. H. 3: 82. jaculari faces. 1: 16. H. 3: 33. laſcivire. 1: 16. H. 3: 83, O: 10. A: 16
laſcivia. 4: 48 | 11: 31 | 13: 15, 19, 25, 45 | 14: 17. H. 1: 11. 42. H. 3: 76. O: 26 | 1: 32 | 14: 21 | 16: 5. O: 29 | 11: 13 | 11: 7 | 14: 20 | 16: 22. H. 4: 22. A: 5, 32
laſciviæ. O: 10 | 11: 36
laſcivientes. 2: 44, 55
laſcivire. 13: 47 | 16: 2. G: 44
laſcivirs. 4: 2.
latæ. 4: 16 | 11: 13. H. 3: 37, 47 | 3: 27 | 3: 27 | 1: 8
late. H. 3: 16. corrupta latius caſtra. H. 2: 28. latius. H. 3: 3. metus. 12: 43.
late. 2: 56 | 12: 40 | 13: 15. 27. H. 2: 8. H. 3: 23, 60. H. 4: 50, 61. G: 37
latebra H. 1: 43. H. 3: 85. pudenda. H. 3: 85. audaciam pro latebra habere. H. 3: 73
latebra. 4: 69
latebræ. 1: 23, 38. H. 3: 11 | 11: 32 | 14: 23. H. 1: 81. A: 38 | 2: 45 | 3: 42. H. 2: 68. H. 4: 67. A: 16, 31
latera. 1: 50, 51, 65 | 2: 17, 23, 64 | 3: 46 | H. 3: 9, 16, 21. H. 4: 12, 33. H. 5: 18, 25. A: 35
Lateranus Plautius. 11: 36 | 15: 49, 53, 60 | 13: 11
latere *nomen*. 1: 15 | 3: 74 | 13: 40. H. 2: 14. [illegible] 3: 48, 68, 71. H. 5: 6. G: 36. A: 38
latere. *verb*. H. 2: 13
lateres *auri*. 16: 1
latus. 1: 64
lateribus. 1: 38. H. 1: 25. H. 3: 47. G: 35, 44
Latinus Pandus. 2: 66
Latiaris Latinius. 4: 68, 69. pœnam luit. 4: 71 | 6: 4
Latinæ. 2: 13 | 12: 61
Latini. 14: 15 | 11: 14 | 1: 24. O: 17
Latinius. 1: 66
Latinus Sermo. 2: 10. magiſtratus. 11: 24. latinæ feriæ. 4: 36 | 6: 11
Latio. 11: 2:
Latior. 1: 51 | 2: 6 | 4: 62 H. 1: 78. H. 2: 3. H. 4: 33 | 13: 39
latus. 15: 43 | 16: 3 | 1: 61 | 2: 6, 29, 78 | 14: 53 | 3: 21. G: 1
latiſſima. H. 2: 70. H. 5: 12
latiſſime. G: 43
latitudo. 13: 4 | 15: 43. H. 5: 14
Latium. 11: 22. vetus. 4: 5. Latii jus. 15: 32. Latium externis dilargiri. H. 3: 55.
latius. 15: 3, 40. G: 20. A, 10: 38
Latona. 3: 61. ejus parens. 1: 61
latro. 3: 73 | 4: 34 | 2: 64 | 12: 14
latrocinia agitantes. 12: 27
latrocinia. 15: 1. H. 1: 46. H. 2: 58 | 12: 39 | 2: 52, 85 | 14: 23. H. 4: 50. G: 39 46
latum *particip*. 14: 64 | 15: 12
latus *adject*. H. 1: 90. O: 7
laturus. A: 31 | 6: 34 | 15: 62. H. 1: 19. 66 | 1: 74 | 15: 29. H. 2: 71. H. 1: 19
Latus Clavus. O: 7. latus mare 2: 78. genus orandi. H. 1: 90
latus. *ſubſt*. 1: 17, 19 | 14: 5 H. 1: 42. H. 2: 17, 43. H. 3: 5. 4: 20
latus clivi. H. 3: 71. Italiæ. H. 2: 17. latera inſulæ. H. [illegible]: 12. diductis in latera turmis. H. 3: 16
lavantur. G: 22
laudare H 4: 69 | 13: 31 H. 2: 48 | A: 2
laudabilis. 15: 64. H. 2: 54 | 15: 59
laudans. 4: 54. H. 2: 29. H. 2: 18 | H. 4: 6
laudo, 2: 38 | 4: 68 | 12: 2 | 13: 46 | 14: 3. H. 1: 45. H. 2: 19. G: 15. A: 20, 42. O: 26. H. 1: 10 | 3: 51 | 4: 33. H. 1: 38 O: 10, 23 | 12: 19 | 15: 29. O: 21, 24
laudare promptos. A: 2. laudans ac mærens. 14: 15. pro Roſtris filium. 4: 11. laudantes, peſſimum inimicorum genus. A: 41. laudatus cunctis Germanicus. 4: 57. laudata pro Roſtris. 5: 1. laudati principes. H: 4: 74. pro concione duces. H. 2: 59. victores 2: 22. laudatio *funebris*. 13: 3. pro Roſtris. 3: 76. laudationes *funebres*. 3: 5 | 13: 17
laudatus. 4: 40 | 13: 50. H. 1: 5, 58 | 15: 13 | 1: 10 | 3: 62 A: 2. O: 24
laudatis. 1: 48. H. 1: 3 | 1: 71 | 4: 34 | 3: 5 | 15: 50. H. 1: 64. O: 22
laudatus. 4: 68 | 12: 30. H. 3: 76. A: 1
laudatio. O: 21, 24
laudatores G: 7
Lecanius Conſ. 15: 33. *alius* Galbæ percuſſor. H. 1: 41.
lecta. 12: 29, 40 H. 2: 11, 81. H. 3: 55. H. 4: 77. H. 4: 32, 33 | 2: 88
lecti *part*. H. 2: 14. H. 3: 50
lecticæ geſtamen. 2: 1. lecticæ delatus. 2: 29. lecticula. H. 3: 67
lecticæ. 3: 14 | 12: 69

lectiſſimi colores. G:6. lectiſſimi auxiliarium. A: 18 lectiſſimæ liburnicarum. H. 3: 47
lectiſternia. 15: 44
lectitatos. 14: 50
lectus *ſubſ.* 14: 8
lecto *part.* 6: 22 | 12: 4. A: 38, 43
lectos. 2: 52
lectus in *quo funus effertur.* 3: 5. convivalis. 14: 9. lectulus. H. 4: 24, 77. lectuli. 16: 11
lecturos. 6: 7
lectus. H. 4: 46
legari *alicui.* id eſt, *legatum alicujus* fieri: 4: 56. legatio legionis. A: 9. Treverorum. H. 4: 68. miſſa. H. 2: 45, 55. legationis jus. 2: 31. ſacra. 1: 42. ſpecies. H. 1: 13. in eam legationem delectos. 15: 5. triennium in ea legatione detentus. A: 9. ſortem legationibus ponere. H. 4: 8
legata. 1: 9, 36
legatam. 1: 35 | O: 38 | 2: 41
legatio. Hiſt. 2: 55. hiſt. 4: 68 | 1: 19 | 15: 22. H. 2: 45, 51, 69. A: 9 | 15: 5. H. 2: 82 | 11: 39, 42. H. 1: 13. H. 4: 32
legationes. 1: 79 | 2: 45 | 3: 63 | 4: 24, 45 | 13: 48. O: 39 | 14: 10. H 1: 9. H. 4: 8 | G: 13, 39 A: 29 | 16: 5
legati, *nuncii, oratores* Aſiæ. 4, 55. captorum. 12: 28. Cotyis. 12: 13. Eunonis. 12: 19. Helvetiorum. H. 1: 69. Hyrcanorum. 14: 15. Lingonum. H. 1: 54 Othonis. H. 1: 74. Othonianorum. H. 2: 45. Parthorum. 12: 10 | 15: 24. Ptolemæi. H. 4: 83. Puteolanorum. 13: 48. regis Parthorum. H. 4: 51. Senatus. H. 2: 69. Tacfarinatis. 3. 73. Tencterorum. H. 4: 64. Tiridatis. 15: 27. Vologeſis. 15: 7, 27. legati violati. H. 3: 80. Legatorum jus ſacrum. H: 3: 80. de legatis ad Veſpaſ. contentio. H. 4: 6
legatus *rector provinciæ.* 12: 40 | 4: 29. A: 15. Cæſaris. 2: 80. Hiſt. 1: 9. Conſularis. H. 2: 50. A: 7. legionis. 4: 73 | 15: 28. Hiſt. 1: 7, 57, 64. H. 2: 43, 44, 85. H. 3: 14, 30, 62. H. 4: 19, 24, 26, 49, 61, 70, 79. Legatus primæ. 1: 44. viceſimæ. 1: 60. provinciæ. H. 1: 59: H. 2: 98. Syriæ. 11. 10 | 13: 8. H. 5: 10. Legati, *præſides Provinciæ.* 2: 4. legionum. H. 1: 7, 52, 60 H. 4: 22, 56, 59. Legati, Prætores deſtinati. 2: 36. prætorii. A: 7. *Provinciæ.* A: 33
Legatus. 1: 31, 37, 39, 49 | 3: 12, 42, 67, 74 | 6: 41 | 12: 27, 49, 59 | 13: 39, 13 | 14: 29. H. 1: 36, 59, 60, 64. H. 2: 98. H. 3: 62. H. 4: 26, 61, 79. A: 7, 55
lege. 2: 38 | 3: 24 | 4: 16 | 6: 38 | 11: 13, 25 | 12: 6, 60 | 13: 28, 44 | 14: 40. H. 1: 40, H. 3: 37. H. 4: 45
legere comites. 1: 47. aliquid ex eo. 1: 12. cui mandanda foret Africa. 3: 32. decurias equitum. 3: 30. ducem. 2: 43. H. 1: 68. Flaminem. 4: 16. imperatorem. H. 2: 37. legi à ſe militem, non emi, *vox Galbæ.* H. 1: 5. latere Britanniæ lecto. A: 38
legem. 1: 72 | 3: 54 | 6: 16 | 11: 5. H. 4: 47. O. 27
leges Athen. Cretenſium, Spartanorum. 3. 26. agrariæ, frumentariæ. 4: 32. Iuliæ. 15: 20 Oppiæ. 3: 33, 34. Serviliæ. 12: 60. Tulli Regis. 12: 8. publici cujuſque *tributi.* 13: 51. leges egregiæ ex delictis gignuntur. 15: 20. exercendæ ſunt. 1: 72. leges plurimæ corruptiſſima Repub. 3: 27. rudibus adhuc hominum animis ſimplices erant. 3: 26. leges in *facta* conſtituuntur. 3: 69. turbantur vi, ambitu, pecunia. 1: 2. legum multitudo ac varietas infinita. 3: 25. legibus ubi agi poteſt, imperio non utendum. 3: 69
leges. 2: 34, 36, 51, 71 | 3: 22, 17, 24, 29, 36, 54 | 4: 6, 30 | 11: 19 | 14: 17, 43 | 15: 6 | 16: 21. H. 1: 77. H. 4: 11, 39 | G: 19, 32. O: 34, 36, 40
legibus. 1: 9, 17, 58 | 3: 33, 51, 68 | 4: 19, 43 | 12: 5 | 13: 49 | 14: 48 | 16: 4. H. 2: 86. O: 19, 38
legionarius *miles.* 4: 34. H. 1: 39. H. 2: 22, 66. miles leg. 3: 42. H. 1: 42. legionarii *opponuntur auxiliariis.* 6: 41 | 14: 26, 38. legionaria militia. H. 3: 50. legionariæ cohortes. 1: 8 | 12: 38. legionaria arma. 3: 43
legionarii. H. 2: 68 | 1: 8. H. 2: 69. H. 3: 18. H. 4: 30, 70 | 3: 42. H. 1: 41 | 6: 41 | 12: 55 | 14: 38. H. 4: 20 | 14: 11. H. 1: 64. H. 2: 94. H. 4: 18
legionarius. 14: 34. H. 1: 38. H. 2: 22, 66, 68. H. 4: 18
Legio Prima. 1: 31. apud aram Ubiorum hiemat. 1: 37, 39. ſeditioſos punit. 1: 44. cum Germanico in Germanos pugnat. 1: 51. cum Cæcina. 1: 64. infenſa Galbæ. H. 1: 55. Vitellium imperatorem ſalutat. H. 1: 57. Bonnæ hiemat. H. 4: 19, 25. pellitur à Batavis. H. 4: 20. Civili dedita. H. 4: 61. ſeipſam in verba Veſpaſ. adigit. H. 4: 70. ad Cerialem venit. H. 4: 72. ejus aquila prope circumventa. H. 4: 77
Legio Prima Adjutrix, Claſſicorum *fuit.* H. 1: 6. Galbæ infeſta. H. 1: 31. ad occupandas Padi ripas mittitur. H. 2: 11. in auxilium Placentiæ ducitur. H. 2: 22. è partibus Othonis. H. 2: 43. Othoniani exercitus robur. H. 3: 13. in Hiſpaniam miſſa. H. 2: 67. ſollicitatur à Flavianis. H. 2: 86. ad Veſpaſ. deficit. H. 3: 44
Legio Prima Italica. H. 1: 59. Lugduno abducta. H. 1: 64. ad eam *iuere* legati Othonis. H. 1: 74. ejus virtus. H: 2: 41. Cæcinam ſequitur. H. 2: 100. ad obtinendam Cremonam præmiſſa. H. 3: 14. funditur ab Antonio Primo. H. 3: 18. Italici milites *vocantur hujus legionarii.* H. 3: 22
Legio Secunda. 1: 37, 70 | 14: 37. in acie Vitellii. H. 3: 22. in Britannia. H. 3: 44. ad Cerialem venit. H. 5: 14. à Civili invaditur. H. 5: 20
Legio Secunda è recens conſcriptis. H. 4: 68. ad Cerialem venit. H. 5: 14. novam aquilam dicat. H. 5: 16
Legio Tertia. 13: 40 | 15: 6. in Armeniam ducitur. 13: 26. Rhoxolanos cædit. H. 1: 79. è Syria in Mœſiam tranſit. H. 2: 74. in partibus Veſpaſ. 2: 85. deficit à Vitellio. H. 2: 95. Veronam venit. H. 3: 10. Parthos, Armenios, Sarmatas petiit. H. 3: 24. Capuæ hiemat. H. 4: 3. in Syriam remittitur. H. 4: 39. ex Hiſpania accer-

ta. H. 4: 68. *aut potius* Sexta ac Decima

Legio Quarta. 15: 6. Armeniam intrat. 15: 7. in Syriam transfertur. 15: 26: in ſuperiori Germania *eſt*. H. 1: 9. imperatorem alium flagitat *pro Galba*. H. 1: 12. paucis ſeditionis auctoribus. H. 1: 18. dirumpit imagines Galbæ. H. 1: 55: *hæc cognomine Macedonica*, in acie Vitellii. H. 3: 22

Legionum. 1: 18, 22, 25, 26, 27, 29, 34, 43, 44, 45, 46, 48, 60, 61, 62, 70 | 2: 13, 17, 23, 36, 55, 57, 76 | 3: 13, 21, 33, 46 | 4: 2, 4, 5, 48, 73 | 6: 37 | 11: 24 | 12: 31, 32 | 15: 9, 13, 25, 27, 29. H. 1: 7, 26, 30, 52, 53, 60, 70, 79, 90. H. 2: 6, 11, 16, 21, 22, 25, 30, 41, 57, 66, 69, 70, 88. 89, 97, 100. H. 3: 1, 2, 4, 10, 18, 22, 29, 46, 50, 60, 70. H. 4: 2, 12, 14, 18, 22, 25, 28, 30, 34, 51, 56, 61, 62, 72, 77. H. 5: 14, 17, 20, 25. G: 37. A: 18, 41

Legio Quinta. 1: 45. apud Cæcinam. 1: 64. Friſios pellit. 4: 73. Mœſis excita. 15: 6. in Ponto. 15: 10. in Armeniam ducitur. 15: 26. Tertiamdecimam propellit. H. 2: 43. duas cohortes auxiliares interficit. H, 2: 68. Cæcinam ſequitur. H. 2: 100. Vitellii imagines reponit. H. 3: 14. in acie Vitellii. H. 3: 22. pulſa à Civili in Vetera Caſtra confugit. H. 4: 18. ubi obſeſſa *eſt*. H. 4: 35. & inopiam tolerat. H. 4: 58. in verba Galliarum jurat. H. 4: 60

Legio Sexta. 2: 79. Piſonem obſidet. 2: 18. ſub Corbulone militat. 13: 40 | 15: 6. in Armeniam ducitur. 15: 26. Mucianum ſequitur. H. 2: 83. Dacis oppoſita. H. 3: 46

Legio Sexta, Hiſpanica. H. 3: 44. ex Hiſpania accita. H. 4: 68. ad Cerialem venit. H. 5: 14. ſic leg: patet ex lib. 5: 16. ubi legitur, *Galbam principem feciſſe*

Legio Septima Claudiana. H. 2: 85: in Italiam venit. H. 3: 9. in Hiberoia dimittitur. H. 4: 19

Legio Septima Galbiana. H. 2: 11. fuit hibernis reddita. H. 2: 67. Veſpaſiano accedit. H. 2: 86. Patavium venit. H. 3: 7. à Galba in Hiſpania conſcripta. H. 3: 25

Legio Octava. 1: 23. in hiberna redit. 1: 30. in partibus Veſpaſiani. H. 2: 85. Veronam venit. H. 3: 10

Legio Nona. 4: 23. à Britannis fuſa. 14: 32. ſuppletur. 14: 38. ejus vexillarii in acie Vitellii. H. 3: 22. invalida. A: 26

Legio Decima. 2: 57. ſub Corbulone in Armen. 14: 6. ſub Tito militat. H. 5: 1

Legio Decima Hiſpanica. H. 2: 58. ad Veſpaſ deficit. H. 3: 44. ex Hiſpania accita, H. 4: 68. *ſic lege*. H. 4: 76. ad Cerialem venit. H. 5: 19. à Civili invaditur. H. 5: 20

Legio Undecima. H. 2: 11. ſuis hibernis reddita. H. 2: 67. Flavianis ſeſe adjungit. H. 3: 50

Legio Duodecima. 15: 6. Armeniam intrat. 15: 7. ſub Pœto. 15: 10. in Syriam transfertur. 15: 26

Legio Tertiadecima Gemina. 2: 37. Othoni militat. H. 2: 11. propulſa Quintanorum impetu. H. 2: 43. ſtruere amphitheatra juſſa. H. 2: 67. Veſpaſiano accedit. H. 2: 86. Petovione hiemat. H. 3: 1. Patavium venit. H. 3: 7. Noveſium. H. 4: 26. Civili deditur. H. 4: 62. in verba Veſpaſiani adigitur. H. 4: 70. ad Cerialem venit. H. 4: 72. ejus aquila fere circumventa: H. 4: 77

Legio Quartadecima. 1: 70. ſub Paullino militat. 14: 34. præcipua famâ. H. 2: 11, 32. pro Othone ferox. H. 2: 66, pugnat. H. 2: 43. in Britanniam tranſvecta. H. 2: 66. ſollicitatur à Flavianis. H, 2: 86. robur Othoniani exercitus. H. 3: 13. accita ex Britannia. H. 4: 68, 76. ad Cerialem venit. H. 5: 14. domitrix Britanniæ. H. 5: 16. in Superiorem Germaniam miſſa. H. 5: 19

Legio Quarta-decima, *niſi vitium ſit in ſcriptura*. H. 4: 35. fuſa a Civili. H. 4: 18. obſidetur apud Vetera. H 4: 35. inopiam tolerat. H. 4: 58. in verba Galliarum jurat. H. 4: 60

Legio Quinta-decima. 1: 23. in hiberna redit. 1: 30. è Pannonia in Syriam ducitur. 15: 25. H. 1: 41. in verba Galbæ adacta. H. 1: 55. in acie Vitellii. H. 3: 22. Veſpaſiano militat. H. 5: 1. *forte duæ fuerunt, aut corrupta eſt libri*. ejus baliſta. H. 3: 23

Leg. Sexta-decima. 1: 57. in verba Galbæ adigitur. H. 1: 55. pro Vitellio pugnat. H. 3: 22

Legio Duodeviceſima. H. 1: 18. ſacramento adacta pro Galba. H. 1: 55. pro Veſpaſiano pugnat. H, 3: 22. ejus legatus Vocula. H. 4: 24

Legio Undeviceſima. 1: 31. H. 1: 60, *forte leg*. una & viceſima.

Legio Viceſima. 1: 31. in civitatem Ubiorum reducitur. 1: 37. ibi hiberna habet. 1: 59. ſub Tiberio militat. 1: 41, Germanos cædit. 1: 51. ejus legatus Roſcius Cælius. H. 1: 60. ſub Cæcina militat. 1: 64. pro Vitellio pugnat. H. 3: 22. tarde ad Veſpaſianum transgreſſa. A 17

Legio Prima et-viceſima; *ſeu* Una-et-viceſima. 1: 45 ſub Cæcina militat. 1: 64. cui nomen Rapax. H. 2: 43. Cæcinam Vitellii ducem ſequitur. H. 2: 100. ad occupandam Cremonam præmittitur. H. 3: 14. funditur ab Antonio Primo. H. 3: 18. pro Vitellio pugnat. H. 3: 22. in ea acie miles patrem cædit. H. 3: 25. in Germaniam ducitur adverſus Civilem. H. 4: 68. Vindoniſſa irrumpit. H. 4: 70, vincendi initium facit. H. 4: 78

Leg. Duo-et-viceſima. H. 2: 100. *ubi forte leg*. Duodeviceſima.

Legio in Africa. H. 4: 48

Legio è Claſſicis. H. 1: 55. *alias vide* legio prima Adjutrix.

Legio hiſpana. H. 1: 6. Italica, *vide* Legio Prima Italica. Rapax, *vide* Legio Prima-et-viceſima.

Legiones Actiacæ. 1: 42. Britannicæ. H. 2: 100. Cappadociæ. H. 2: 21. Dalmatiæ, Mœſiæ, Pannoniæ. H. 1: 76. Germaniæ Superioris. 6: 30. H. 1: 12. Inferioris. H. 1: 9, 55. Germaniæ. 1: 31, 46. H. 3: 1. Mœſiæ. H. 2: 44, 85. Pannonicæ. 1: 16, 31. H. 1: 67. H. 3: 2, 52. Orientis. 13: 7. Syriacæ. H. 2: 80. Syriæ. H. 1: 76.

Illyrici. 16 : 13. H. 2 : 74. Pannoniæ. H. 3 : 2, 55. Vitellianæ. H. 3 : 35
legionum alumnus Caligula. 7: 44. patrus Piſo. 2 : 55
legionum hiberna. H. 4 : 12, inania nomina. H. 4 : 14
legionibus dona mittunt ſociæ civitates. H. 1 : 54
legis. 2 : 85 | 3: 28 | 4 : 20, 37 | 6: 16 | 13 : 42
legitime. O : 32
legum. 1 : 2, 8 | 3 : 25, 26, 28 | 42 | 58 | 6: 11 | 11: 5 | 12: 12, 32 | 13: 30 | 14 : 41 | 15 : 19. H. 1 : 11. H 4: 40
Lembunculi. 14 : 5
Lemovii. G : 43
Lenas Vipſanus. 13 : 30
lenis. 11 : 3 | 21 59 | 14: 5
leniebatur. A : 42
lenimentum. H. 2: 67
lenire crimina. 2 : 19. dedecus. H. 3 : 61. iram. 11 12. O : 31. memoriam cladium. 1 : 71. invidiam. H. 4 : 44
lenire. 2: 29. O: 31. A. 42. H. 3: 61 | 1: 71 | 13. 18
lenita. H. 4: 44 | 11 12, 28
lenitas. 13: 11 | 14: 12 | 16: 18 | 13: 48 | 15: 24
leniter. H. 4 : 13
lenitus 5: 9. H. 4: 65 | 13: 21
lenocinari. G : 43. O : 6
lenocinium. H. 1 : 18
lente. A : 3
lenteſcit. G: 45
lentus. 13: 15. H. 2: 93 | 6: 32. H. 2 : 66. H. 1 : 83. A: 38 | 12: 66. H. 2 : 99
Terentius Lentinus. 14: 40
lentitudo. 13: 64 | 16: 35 | 15: 58. O : 21
Lentulo Getulico. 4: 46 | 6: 30
Lentulus Getulicus. 4 : 42, 44. Coſ. 4 : 46. ſuper Germaniæ legatus. 6 : 30
Lentuli eloquentiæ ſtudioſi. O : 37
lentus in dolore. 3 : 70. in meditando, ſeu diu revolvendo. 4: 71. in principiis. O: 12
lentum agmen. H. 1: 66. iter. A: 34. ſcelus. 13: 15. venenum. 6: 32 | 12 : 66
lentæ adverſum imperia aures 1 : 65
lenta effugia ſanguinis. 15: 58. veneficia. 2 : 70
lentitudo. 15 : 58
lenti exitus. 16: 35. mortis. 15: 64
Cn. Lentulus Druſo in Germania comes. 1 : 27. ejus in Libonem ſententia. 2: 32. Augur. 3: 59. ejus de Silano ſententia. 3: 68. majeſtatis accuſatur. 4 : 29. moritur. 4 . 44
Lepida. 3 : 22
L. Cæſaris uxor deſtinata. 3 : 23
Æmilia Lepida junioris Druſi uxor. 6 : 40
Lepida Meſſalinæ mater. 11 : 37
Lepida domitia. Vide Domitia.
Lepida Caſſii uxor. 16 : 8. Vide Junia Lepida.
M Lepidus regis Ægyptij tutor. 2: 67
Lepidus triumvir. 1: 1. exutus potentia. 1 : 2. ſocordia ſenuit. 1: 9. ſpecie amicitiæ deceptus. 1 : 10
Man. Lepidus. 1 : 13. ſororem defendit. 3 : 22. nominatur Proconſul Africæ. 3. 35. de C. Lutorio mitius cenſet. 3 : 50. Æmilia monumenta firmat. 3: 72. Vir gravis & ſapiens. 4 : 20. potens. 6: 5. moritur. 6: 27. ejus filia Æmilia Lepida. 6 : 40
M. Lepidus adeſt Piſoni. 3: 11. Aſiæ Proconſul. 3: 32 | 4 : 56
Lepidus Agrippinæ ſtuprum infert 14 : 2
Lepidi rogationes turbidæ 3: 2
Regium Lepidum. H. 2: 50
Lepore. O : 26
Leptini. 3 : 74
Leptitani. H. 4: 50
Leſbus. 2 : 54. inſula nobilis & amœna 5 : 3
levamentum. 1 : 17. H. 2: 44. malorum. 1 : 30. modicum. 3: 28. tributi. H. 1: 8. uxorium. 3: 34. ſine levamento. 4 : 66. levamenta malorum unica. 4: 8
levamen. 12: 5. H 3: 3
levare pretia frugum. 2 : 59
levari ſermonibus, recreari. 4: 58
levari. 2: 23 | 14: 63. H. 1: 35 | 2: 76. 2: 42, 47. H. 2: 44 | 2 : 48
Leucophryna. 3: 62
Leucorum civitas. 1: 64
levis. 2 : 62 | 3 : 5 | 13: 23 | 5: 8 | 14: 9 | 6: 15 | 12: 33 | 12 . 47 | 13: 35 | 14 : 7, 17 | H. 1: 62, 79. H. 2: 21. H. 3: 9. H. 4: 38
leves. 1 : 58 | 2: 52, 57 | 3: 39 | 4: 73. H. 4: 60. G : 6 | 4: 23 | 11: 18 | 12: 56
levis armatura. 2: 8: 16 | 13: 41 | 14 : 34. copia 2 : 52. gratia. 14 : 61. leve præſidium. 2 : 59. in levi habere. 3: 54. H. 2: 21. leves accuſatores, vulgares. 4 : 36. levint neceſſitudo. 3. 29. leviſſimus quiſque. H. 1: 88. G : 29. leviter audita, 2: 82. levitas armorum. H. 5: 14. jaculi. O: 10. ſententiarum. O : 26. gentilis. 12 : 14. infra. H. 2: 101
levia. 1: 31 | 4: 32 | 12: 18 | 13: 49 | 16: 19
levior. 1: 70. H. 4: 80
leviora. 3: 44
leviore. 1: 18
leviores. 15: 36. O: 35
levioribus 3: 54. G: 12. O. 10
levis. 2: 16 | 13: 41 | 15: 40
leviſſimus. 4 : 14 | 13: 49 | 14: 54 | 1: 38
levitatis. H. 1 : 37
levius. 15: 1
lex 2 : 50, 51 | 4: 16, 34 | 12: 26 | 14: 48. H. 2: 61
lex Cæſaris dict. de fœnore. 6: 16. Caſſia. 11: 25. Cincia. 11 : 5 | 13: 42. Cornelia de falſis. 14 : 40. de ſicariis. 13 : 44. Curiata. 11: 22. H. 1: 15. Julia de adulteriis. 4 : 42. de ambitu. 15 : 20. majeſtatis: 1 : 72 | 2 : 50 | 3: 22 | 4: 34 | 14 : 48. Papia Poppæa. 3: 25, 28. repetundarum. 11: 6 | 12: 22 | 13: 33. lex Roſcia de quatuordecim ordinibus. 15: 32. Scinia: 11 : 25. Sumptuaria. 3: 52. Syllæ. 11: 22
Libanus mons. H. 5 : 6
libare Jovi. 16: 35. liquorem Jovi. 15: 64. libata guſtu potio. 13: 16. libeat. 13 : 31. O: 19.
Libellus Auguſti, breviarium imperii. 1 : 11: libelli accuſatorum. 3 : 44. famoſi. 1: 72. occulti. 1: 74. vectoribus. 2 : 30. expoſcentium præmia. H. 1 : 44. libellis præfecti liberti. 16: 8
libet conquirere. 14 : 44. invidere. 4 : 35. quærere. 3: 55. ut libitum. 3 : 2, 26 | 16: 19. libita. 6: 1. Pallantis. 4: 2. ad libita Cæſarum. 12 : 6
libelli. 4 : 27 | 15 : 35 | 2: 30 | 2: 29, 3: 68 | 16: 14. H. 2: 48. O : 9 | 3: 16
libens. 1 : 25, 42 | 2 : 8 | 3: 31 | 4: 12, 43, 58 | 12 : 41 | 14 : 61. H. 4 : 58. A : 45
libenter. 1 : 20. A: 44
libentius. H. 1: 15, 22. G : 18. O : 8
Liber. 2 : 49 | 4 : 38. pater, 3: 61. dominus Orientis. H. 5: 5. Liberi Liberæque ædes. 2: 49
liber, oratio. O: 38, 39. libri cærimoniarum. 3: 58. crema-

ſi. 4. 55. exuſti: 14: 50. A: 2. Sibyllios. 1: 76 | 15: 44
liber *ſub.* 6: 12. A: 3. O: 12, 30. H. 5: 5
libera. G: 7
liberæ. 2: 47. O: 38
liber animus O: 6. dolor. 2: 34. liber egreſſus. 4: 32 incurſus. 1: 65. libero, *ita ut liberum eſſet.* 3: 60. liberæ civitates. 1: 45. libera corpora, *ingenui* 12: 17
liberales artes. A: 21. epulæ. 15: 5
liberalia ſtudia: 3: 43
liberales. 15: 55 | 4: 58. A: 13 | 1313
liberalitas. 14: 56. H. 3: 86 | 2: 48 H. 1: 20
liberalitas *pro dono.* 2: 37. H. 1: 18, 20. Auguſti. 4: 20. principis. G: 14: Veſpaſiani. O: 9. grata. 2: 48. mira, eximia. O: 9. ſuetæ. 3: 8. liberalitatis ſpecie luxuria. H. 1: 30
liberaliter. H. 2: 59. O: 31
liberare. H. 4: 37 | 13: 27 | 2: 50 | 15: 14
Liberator Jupiter. 15: 64 | 16: 35
liberator Germaniæ Arminius. 2: 88
liberi. *adject.* 2: 34. H. 4: 64. O: 13: 39
liberi. *ſub.* 4: 3, 3: 8 | 5: 1 | 11: 34 | 13: 21. H. 1: 75. H. 4: 14, 42. H. 5: 9. G: 20, 25. 12: 17
liberis. *ſub.* 1: 58 | 2: 3, 38, 41, 67, 70, 71, 73, 75, 84 | 3: 1, 25, 26, 29 | 4: 4, 25, 10, 50 | 3: 42, 47 | 4: 27. H. 1: 10. H. 2: 47. H. 3: 38, 67. H. 4: 58. G: 18. O: 7
liberi *filii*, ſui cuique natura cariſſimi A: 31. munimenta imperii. H. 4: 52. *filii* principum ſedentes veſcebantur. 13: 16. liberorum *numerus favorabilis* ad *honores adipiſcendos.* 1: 37, 5: 78 | 3: 35 | 15: 19. liberorũ cauſſa *mulcta ſunt* 4: 39. H. 3: 67. numerum finire flagitium. G: 19. educatio apud antiquos. O: 28. ut liberos ſuſciperet, donis *Auguſti* illectus Hortalus. 2: 37
libero. *adject.* 1: 65 | 4: 32. O: 6
liberorum. 2: 2, 43 | 3: 19, 34 | 4: 39, 71, 72 | 6: 31 | 11: 27, 34 | 12: 34 | 14: 13, 17, 59 | 16: 6, 13. H. 3: 68. H. 4: 8
liberos. 1: 33, 42 | 2: 43, 67, 71, 72 | 3: 12, 17, 38, 56 | 4: 3, 4, 12, 62, 68 | 5: 9 | 6: 34 | 12: 1, 2, 5, 10 |
1: 60. H. 1: 5. H. 1: 12, 92. H. 3: 63, 69. H. 4: 18, 64. H. 5: 5. A: 15, 27. 38
libertæ. 15: 12 | 14: 2
libertam. 13: 13 | 14: 2
Libertatis artium. H. 1: 31. libertas acris. 11: 50. avita. 2: 10. coalita. H. 4: 5. flagrans. 14: 39. incorrupta. 3: 75. moriens. 1: 74. recens. 2: 46. recuperata. 2: 45. repetita. 1: 8. *diverſa* à licentia. O: 40. Rhodiis adempta ſæpe aut firmata. 12: 58. *inter* præcipua animi humani bona. H. 2: 15. natura etiam mutis animalibus data. H. 4: 17. ſequitur *rebellantes*: aut victi iidem ſunt. H. 4: 32. libertas & dominatio haud facile miſcentur. H. 4: 64. libertas ac principatus, res diſſociabiles. A: 3: Germanorum acrior regno Arſacis. G: 37. *vectis* è conſpectu tollenda. A: 24. libertatis bona. 1: 4. imago. 1: 81. revocandæ jus. 14: 26. libertatis modus quamvis egregiis imperatoribus placet. H. 4: 8. ſimulacra 1: 7. vocabulum. 1: 17. juxta libertatem inimicitiæ periculoſiores. G: 21. de libertate loduns Germani. G: 24. ex libertate vitium, quod &c, G: 11
libertas *loquendi, ſeu promendi ſententiam:* 3: 70. H. 1: 1. H. 4: 4. O: 23. Græcorum impunita. 4: 35. Senecæ. 15: 61: Thraſeæ. 14: 49 | 16: 24. Helvidii. H. 4: 5. antiqua. O: 27. Senatoria. 13: 49. ſuſpecta. H. 1: 85: libertatis jactatio inanis. A: 42. ſpecies. 2: 35. H. 1: 1
libertates ſervis datas. 13: 55
liberti. 2: 31 | 3: 36 | 6: 21, 24 | 11: 12, 36 | 13: 2 | 14: 45 | 15: 41, 55, 64. H. 1: 2, 4: 7. H. 2: 49, 94. H. 3: 12, 74. H. 4: 59. G: 25. O: 11
libertinus *Neronem ſe fingit.* H. 2: 8. libertini generis Atilius quidam ſpectaculum edit. 4: 62. libertinorum *divitiæ.* 2: 53 | 14: 55. corpus late fuſum. 3: 27. eorum filiis magiſtratus mandantur. 11: 14
libertino. 15: 57, 72
libertini. 2: 85 | 4: 62 | 13: 27. G: 25. H. 2: 58 | 14: 55. G: 44 | 12: 53. H. 1: 8
libertus præpotens. H. 3: 47. ex ſecretioribus miniſteriis. A: 40. malis temporibus partem ſe Reipub. facit. H. 1: 76 inter duces habetur. H. 3: 12. liberti caſtitas in patronam. 14: 9. ſuper. 13: 44. in libertum palam animadverſum. H. 1: 46. liberti Cæſari & legibus adæquati. 12: 60. *patronorum accuſatores.* 15: 55 | 16: 10. in patronos corrupti. H. 1: 2. præpotentes. H. 1: 7. equeſtri dignitate donati. H. 1: 13. H. 2: 57. miniſteria principatus agere ſoliti. H 1: 58. principum, pro numero mancipiorum conferre pecuniam juſſi. H. 2: 94. liberti Germano. non multum ſupra ſervos. G: 25. Regii. 4: 23. libertorum potentia Britannis incognita. 14: 39. fraudes, *ut coercendæ.* 13: 26. libertorum jura conceſſa patronis ab exſilio reverſis. H. 2: 92. ſervilia ingenia. 2: 12. libertis noteſcere, pro magnifico acceptum. 6: 8. iis Claudius provincias permittit. H. 5: 9. per libertos nihil publicæ rei agit Agricola. A: 19
liberta. 14: 2. æmula 13: 13
libertum. 2: 38 | 3: 25, 35 | 12: 44
liberum. *adj.* 11: 3
liber. 3: 55 | 4: 35 | 6: 28 | 14: 44
libido, 6: 6 | 12: 22 | 13: 12, 44. H. 1: 1, 7, 12. H. 2: 73. H. 4: 39, 42, 49, 76. G: 18 | 4: 57 | 5: 4 | 12: 46 | 15: 45, 57 | 16. 20, 32. H. 3: 33. H. 5: 5, 9. A. 31 | 1: 53 | 6: 42. A: 15 | 14: 2
libidines. 1: 4: 9 | 11: 16, 26 | 13: 22, 30 | 14: 13. H. 1: 22. H. 2: 31, 95. H. 4: 68
libido *diffamandi, licentia.* 1: 72 | 4: 35. ex libidine *locupletium, pro libitu,* 6: 16. ex libid. parere. 4: 46. in libidine victoris fides. H. 3: 65. libido, *cupiditas.* 13: 31. mala. 3: 26. feminarum. 2: 85. ſervitii, H. 1. 90. vindictæ. 12: 20. libidines animum corrumpunt. 1: 37. H. 2: 93. libidines Tiberii. 6: 1. libidines *pro affectibus.* 16: 18
libidinibus. 3: 34, 54 | 6: 46, 51 | 14: 11
libidinoſis, 6: 4

libidinum. 2: 17 | 11: 34 | 14: 15, 63 | 15: 37. H. 1: 13, 73, 88. H. 3: 2. 83
libido. 4: 1, 35. H. 1: 30. H. 2: 62. H. 3: 41, 45. H. 4: 73
libita. 6: 1 | 12: 6 | 14: 1
libitum. 3: 2, 26 | 16: 19
L. Libo Conſul. 2: 1
Libo Druſus. 2: 27. accuſatus: 2: 28. ſeipſum interficit. 2: 31. damnatus. 4: 29. illectus inſidiis Catl. 4: 31
Libonem. 2: 28, 30 | 4: 29, 31 | 6: 10
Libonis. 2: 27, 30, 32
libramenta tormentorum. H. 3: 23
librare pila. 2: 64. tela. H. 3: 27
libratores. 2: 20 | 13: 39. libratur ictus. H. 2: 22
librarii. H. 1: 16
libri. O: 3: 39 | 3: 58 | 6: 27 | 11: 11. O: 19, 30, 37 | 4: 34 | 6: 12 | O: 14, 26 | 4: 35 14: 50 | 15: 71. A: 2. O: 20, 23, 25. O: 2: 3, 9
libuit. O: 8
Liburna. G: 9. Liburnicæ. 16: 14. H. 2: 35. H. 3: 14, 42, 43 H. 3: 47, 48, 77. H. 5: 23. A: 28. naves. H. 2: 16. H. 3: 12. H. 2: 35. H. 3: 12, 42, 48
Libya. 2: 60
Libya terra. 2: 60
Libyæ noviſſima. H. 5: 1
liceat. 4: 20. H. 1: 83. H. 4: 64. O: 12
licebat. H. 1: 58. A: 17
licenter. A: 5, 2. egiſſe. 14: 48
licenter vaga claſſis. A: 7. licentius. H. 1: 4. populari prædam. H. 3: 15
licenter. H. 2: 67. A: 5
licentia. 3: 13 | 14: 31. O: 36. acclamationum. H. 1: 32. Græcorum. H. 3: 47. militum H. 1: 12, 49. oratorum. 15: 20. privatorum. 15: 43. ſtupri. 2: 85. tenebrarum. H. 1: 49. theatri. H. 1: 77. Triariæ H. 2: 64. vetuſtatis. G: 2. vulgi. H. 1: 71. juvenilis. 15: 47. judicia. 13: 25. militaris. H. 1: 35. minor. H. 1: 37. præſens. H. 1: 83. prior. H. 1: 25. theatralis. 13: 24. quam ſtulti libertatem vocant. O: 40. tranſcendit in provincias. H. 1: 30. licentia ac ſævitia. H. 2: 20. licentiæ potens atque diverſitas. H. 4: 27. licentiam in omnes poſcere. H. 1: 82. Domitianus ex paterna fortuna tantum licentiam uſurpat. A: 7. inter libertatem ac licentiam incerta civitas: H. 2: 10. per licentiam abſumpta quæ in longum ſuffeciſſent. H. 4: 22. licentia corrupti. H. 1: 46. licentia ſævitiaque imbuere militem. H. 4: 72
licentia. 1: 26, 77 | 3: 27, 33, 36, 60 | 11: 27 | 13: 25, 18 | 14: 18, 21, 50. H. 1: 12, 57. H. 2: 5, 87. H. 3: 49. H. 4: 1, 35. G: 2: 21. O: 26
licentiam. 1: 16 | 2: 55 | 13: 25, 47 | 14: 20, 49. H. 1: 35. H. 2: 84. H. 3: 19, 66. H. 4: 22. A: 7, 16
licentius. 6: 13 | 15: 38
licere. 3: 58 | 13: 49. H. 2: 19
licet accuſare. G: 22. per licita & illicita fœdatus. 15: 37
liceret. 2: 9 | 3: 15 | 6: 11 | 11: 23 | 13: 28. H. 2: 94. H. 3: 54, 72
licet. 16: 16. H. 1: 1. G: 12. O: 9, 30
licet. 14: 55. H. 3: 13. O: 13
Licinianum Piſonem. H. 1: 14
M. Licinio. 4: 62 | 15: 33
Licinio Proculo. H. 2: 87
Licinium Gabolum. 14: 12
Licinianus Piſo. H. 1: 14
M. Licinius Coſ. 4: 62, alius. 15: 33
Licinius Proculus. H. 1: 46. præfectus Prætorii. H. 1: 82, 87. prælium Othoni ſuadet. H. 2: 32. ſummam in duces Othonis poteſtatem habet. H. 2: 39. neceſſariis defenſionibus uſus. H. 2: 60
Licinium Proculum. H. 2: 60
Licinius Archias. O: 37
Licinius Cæcina. H. 2: 53
Licinius Mucianus. H. 1: 10
Licinius Proculus, H. 1: 46, 82. H. 2: 44
licitus. 15: 37 | 3: 24, 55 | [illegible] 22. G: 39
lictor: H. 3: 80. lictore uno uti. 2: 51. lictores duo Agrippinæ decernuntur. 13: 2
lictor. H. 3: 80 | 2: 53 | 1: 14
lictores. 1: 69 | 13: 2 | 16. 31. H. 2: 29. H. 3: 11, 31 | 6: 40
licuiſſet. H. 4: 71, 75
ligamenta vulneribus. 14: 54.
ligatur. H. 4: 53. G: 39
Ligius. 11: 30. Ligii. 12: 19. G: 43
lignum vetus. H. 3: 71
ligneam. 4: 62
lignum H. 4: 29. G: 27 | [illegible] 35 | 13: 35
Ligur Varius. 4: 14 | 4: 42. pecuniam accuſatoribus dat omittendæ dilationis. 6: 30
Ligurum cohors. H. 2: 14. fines. 16: 15. Liguria interior. H. 2: 15
Liguriæ pars. A: 7
Ligur femina. H. 2: 13
Liguria. H. 2: 15
Ligus. H. 2: 13
limen. 2: 37, 70 | 13: 19
Dianæ Limenetidis. 4: 43
limine. 1: 66 | 3: 36, 74 | 6: 2: 50. H. 1: 33. H. 5: 8
limes. 1: 50. G: 29. A: 41 | 2: 50. H. 3: 21, 25
limen belli, introitum 3: 74
Limenetis Diana. 4: 43
limes agger. 1: 50. via. H. 5: 25. limite acto. G: 29. limites aggeres. 2: 7
limoſa. 1: 63, 65
lineamenta. G. 16. O: 33
lineus amictus. H. 3: 74
linei amictus. G: 17
lineus. G: 17. H. 3: 74
Lingon. H. 4: 55
Lingonas. H. 4: 55, 67, 73, 76
Lingones. H. 1: 53, 57. H. 4: 70
Lingonibus. H. 1: 78. H. 4. 57, 69, 77
Lingo. H. 4: 35
Lingones. H. 4: 57. perculſi à Galba H. 1: 53. deſciſcunt ad Vitell. H. 1: 57. fidi partibus. H. 1: 64. civitate Rom. donantur. H. 1: 78. rebellant. H. 4: 55. funduntur à Sequanis. H. 4: 67. Vindicis motu cum Verginio ſteterunt. H. 4: 69. eos alloquitur Cerialis. H. 4: 73. Romanos aggrediuntur. H. 4: 77. Lingonum civitas. H. 1: 59, 64. H. 2: 27
Lingonum. H. 1: 54, 59, 64. H. 2: 27
lingua. 1: 16 | 13: 14. H. 3: 53, 73. H. 4: 15. G: 43: 45 | 21: 14 | H. 1: 35. A: 21. O: 31. H. 2: 37. H. 3: 33
lingua profeſſoria. 13: 14
linquebantur. 8: 46
linquere. 1: 30 | 2: 55
linter. H. 5: 23. depreſſæ. 11: 18. appulſæ. H. 5: 22. captæ. H. 5: 23
Linus. O: 12: Thebanus. 1: 24
liquefacta effigies. 15: 22. liquentia balſama. G: 45. liquor aeris, concretus. H. 5[illegible]

6. literæ hoſtiis. G: 9
liquorem. 15: 64
Liris. fl. 11: 56
litigatori. O: 23 | O: 12 | 13: 42
litis. O: 5
litteræ. 1: 53 | 4: 70 | 5: 5 | 6: 3, 47 | 11: 20 | 15: 16. H. 1: 12. H. 2: 86. H. 4: 1, 24, 38
litterarum. 3: 56 | 4: 41. H. 4: 25, 86. O: 14, 19
litteras. 1: 7, : 5, 48, 53 | 2: 66, 79, 88 | 3: 35, 52, 56 | 4: 55 | 5: 2, 4 | 6: 12, 30, 42 | 11: 14, 80 | 12: 19 | 14: 10, 22, 39 | 15: 13, 24, 30. H. 1: 75. H. 2: 23, 39. H. 3: 53. O: 2
litteris: 1: 5 | 2: 42 | 3: 32, 55, 57 | 4: 29, 69 | 6: 3, 29, 39, | 11: 9, 14 | 14: 6 | 15: 23 | 16: 17. H. 2: 23, 98 | H. 3: 10, 41. H. 4: 23, 19. O: 2
litteræ à quibus inventæ. 11: 14. Ægyptiæ. 2: 60. Græcæ in Germaniæ Rhætiæq; confinio. 6: 3. antiquæ ſecerdotum Judaic. literæ. H. 5: 13. litterarum novæ formæ à Claudio additæ. 11: 13. *literarum* ignarus. 2: 54 | 6: 28. ſecreta ignorant Germani. G: 19. literæ Anteii interceptæ. 16: 24. Cæſaris. 3: 47 | 6: 27. Locani aſſimilatæ. 6: 17. Tiberii. 3: 16 | 6: 6. verborum magnificæ, rerum vacuæ. 15: 8. ſuperbiſſimæ. 3: 59. mittes. 6: 40
Litterarius ludus. 3: 66
Litteratura Græce. 11: 13
littora. 2: 25 | 3: 1, 59 | 4: 72 | 12: 17, 53 | 13: 53 | 14: 4, 25. H. 2: 12, 83 H. 3: 43. G: 45. A: 30 | 6: 24 | 4: 71 | 15: 46. O: 17
littus. 1: 63 | 4: 58, 74 | 14: 8, 30, 39 | 15: 42. H. 3: 77. G: 45. A: 10, 13 | 1: 70. H. 2: 58, 59. Hiſt. 4: 84 | 1: 33 | 12: 63. G: 33
littorum. 2: 78 | 6: 33 | 14: 10. H. 3: 42, 63, 76
littus. 4: 5 | 5: 10 | 14: 6, 8, 29. H. 1: 14. H. 4: 38. H. 5: 6, 7
livere, *invidere*. O: 25 | 13: 42
liventia margarita. A: 12.
Liveneius Regulus, 3: 25 gladiatores edit. 14: 17
Liviæ uxor Auguſti. 1: 3. ſuſpecta in morte L. ac C. Cæſarum. *ibid.* & de morbo Auguſti, cujus mortem occultat, 1: 3. in femil. Juliam nomenque Auguſtæ adſumitur. 1: 8. gravis in Rempub. mater. 1: 10. in eam adulatio Senatus. 1: 14. Agrippinæ infenſa. 1: 33 | 2: 43 | 4: 21. Urgulaniam diligit. 2: 34 | 4: 22. Plancinam protegit. 3: 15, 17. comes Auguſto in provinciis 3: 34. atrociter ægrotat. 3: 64. effigiem Auguſto dicat. 3: 64
Juliam Auguſti neptem exulem ſuſtentat 4: 71. vota pro ejus valetudine. 3. 71. extreme ſenecta. 4: 8. ſedes inter Veſtales in theatro. 4: 16 in Tiberium filium exprobratio. 4: 37. delubrum in Aſiæ & Hiſpania. 4: 37. mors 5: 1. vita & mores 5: 1
Livia uxor Druſi junioris, *Livilla* Suetonio. 2: 43 | 4: 40. ſoror Germanici. 2: 84: duos viriles ſexûs ſimul parit. 2: 84. adulteratur à Seiano. 4: 3: in effigies ac memoriam ejus atroces patrum ſententiæ. 6: 2. Livia familia. 6: 15
Liviorum. 5: 6
C. Livius. 2: 30
T. Livius veterum authorum eloquentiſſimus. A: 10. ejus laus. 4: 34
livor. A: 41. & obtrectatio pronis auribus accipiuntur. H. 1: 1
lixæ calonesque, H. 1: 49. H. 3: 20. vagi, effuſi. H. 4: 25. armantur. 2: 78. lixarum ingenia procaciſſima. H. 2: 87 ignava, ſed procax ante periculum manus. H. 4: 20
lixæ. 1: 62. H. 2: 41. H. 3: 33. H. 4: 22
loca. 2: 33 | 12: 62 | 13: 39. H. 1: 86. H. 2: 22. G: 16, 40. A: 20, 27. O: 12
locare caſtra 1: 50. cohortes. H. 2: 14. donum in templo: 3: 71. effigiem. H. 5: 9. *milites* in hiberna. A: 38. locare vicos. G: 16
locant. 1: 18. G: 6
locantur. 2: 32, 63. H. 2: 24
locari. 3: 72 | 12: 60
locatus. 14: 21 | 14: 38. H. 5: 16 | 12: 30 | 4: 5 | 1: 51. H. 4: 30
locat. 1: 50 | 15: 3, 10. A. 38
loci, 3: 2, 9 | 4: 4, 8, 41, 60, 62, 67 | 6: 1 | 12: 13, 17, 55 | 14: 5, 22, 33, 57, 61 | 15: 74 | 16: 14. H. 1: 14, 70. H. 3: 14. G: 22, 18. O: 29
locis. 1: 25, 65 | 2: 5, 12, 21, 33, 39, 68, 83 | 3: 45, 74 | 4: 41, 57 | 6: 50 | 11: 38 | 13: 40 | 14: 33 | 15: 37, 40, 43: H. 2: 82, 98. H. 4: 78. H. 5: 3. G: 16, 30. A: 29, 33, 36, 37
loco 1: 3, 45, 63, 74 | 2: 4, 18, 20, 33, 49, 63, 83 | 3: 22, 30, 44 | 4: 8, 24, 25, 47, 49, 64, 69 | 6: 7 | 11: 12 | 12: 2, 16, 33, 45 | 13: 41, 58 | 14: 21, 42, 53, 63 | 13: 50. H. 1: 10, 12, 16, 57 H. 2: 1, 34, 91. H. 3: 9, 33 H. 4: 4, 23, 26, 58, 66, 67, 68, 70, 71, 84. H. 5: 12, 14. G: 3, 6, 8. A: 16, 33. O: 26, 31, 37
locorum. 2: 73, 80, 83 | 4: 24 | 6: 33, 36, 42 | 12: 31, 63 | 14: 10, 27. H. 2: 13, 85. H. 3: 59. H. 5: 6. A: 17, 22, 25, 33, 37
locos. 1: 68 | 2: 20, 54 | 3: 18 | 4: 45 | 6: 34 | 12: 14 | 13: 36, 37, 54, 57 | 14: 24 | 15: 32. H. 2: 42, 70. O: 22, 38
locum. 1: 13, 28, 65 | 2: 9, 12, 29, 31, 63, 86 | 3: 8, 73 | 4: 16, 38, 40 | 11: 16 | 12: 31, 46 | 13: 35, 37, 38, 40 | 14: 34, 57, 62 | 15: 14, 22, 28, 60 | 16: 13. H. 1: 3, 74. H. 2: 5, 53, 63. H. 2: 88. H. 3: 4, 22, 36, 37, 54, 59, 85, 86. H. 4: 34. A: 4. O: 8, 12, 17, 19, 25, 34. 36, 38
locuples Æmilia. 2. 40 hoſtis. A: 30. paterfam. O: 2. locupletior Reg. O: 5. locupletiores teſtes, *fide digniores*. 4: 43
locupletiſſimus quiſque; H. 1: 46. H. 2: 84
locupletiſſimi. G: 17
Locupletium. 6: 16
locus. 1: 9, 64 | 2: 71, 73, 78 | 3: 16, 50 | 4: 10 | 13: 8, 27, 39 | 15: 23, 28 | 16: 32 H. 1: 29, 36, 38, 39, 67, 77. H. 2: 24, 80. H. 3: 10: 17, 21, 28, 31, 60. H. 4: 8, 30 H. 5: 23 G: 13. A: 46, O: 10, 35
locus adverſus utrumque patet, H. 4: 17. haudite juvat, ut nonplus in virtute ſit. H. 4: 71. locus pugnæ. H. 5: 17 locus in theatro inter victores tribunitios. 16: 12. locum principatus miſerari. H. 1: 58. loco ſententiæ aliud promo,

re. 2: 17, 38. loco non decedere, *ſeu non cedere alicui.* 3: 31. loci veteres, *dignitatis ſeu nobilitatis antiqua.* 2: 54. loci iacentes, *ſolitarii.* H. 3: 85. loca pura atque innocentia. O: 12. locorum peritia melius pugnatum. 6: 36. loca callis capere. A: 20
Locuſta. 12: 66. venenum Britannico parat. 13: 15
locuſtæ. 15: 5
locutus 2: 50 | 6: 7. A: 43 | 2: 81. H. 1: 25, 55 H. 2: 48, 76, 80. H. 3: 68. H 4: 2, 57. A: 29 | 12: 36. O: 8
Lollia Paullina. 12: 1, 2. perverſitur. 12: 22. ejus cineres reportari. 14: 12
Lolliana clades. 1: 10
M. Lollius. 3: 48. conſularis. 12: 1, 3
Londinium: 14: 33
longæ H. 4: 22, 62. A: 45
longe intereſſe. O: 32. longius provecta dignitas. H. 1: 1. procedere. H. 2: 24. ſequi. H. 2: 25. ferre. H. 2: 58. progreſſus. H. 3: 69. audere. H. 5: 11. io longius. H. 2: 95
longe. 4: 40 | 12: 2. H. 2: 16, 99. H. 3: 56. H. 4: 28. H. 5: 6. G: 8 | A: 6. O: 33
Longinius Æmilius. H. 4: 59. interficitur. H. 4: 62
Longinus 6: 45
Longinus. Pompeius. H. 1: 31
longinquus. 3: 24, 34 | 6: 14
longinqua militia. 1: 10. peregrinatio. 3: 24 | 6: 14. ſpes. 13: 37. longinquum exilium. 14: 12. iter. 13: 41. rus. 2: 14 | 15: 45. ex longinquo allata in deterius augentur. 1: 82 in majus audiuntur. 4: 23. revenientes narrant miracula. 2: 24. longinque agere. 16: 25. longinqui motus. 14: 57. longinqua provinciæ. 12: 45 | 16: 5, 27. H. 1: 76. longinqua. 6: 36. A: 37 | 15: 11, 38. itinera. 14: 24 | 15: 8. imperii. 3: 54
longinquis. 1: 9
longinquo. 1: 47 | 2: 4 | 14: 12
longinquis. 4: 27 | 6. 39
longinquitas. A: 19, 31 | 12: 53 | 6: 44 | 3: 5
longinquos. 4: 27 | 16: 39
longior. H. 1: 19. G: 19 | 1: 50 | 15: 55 | 12: 20
longa concordia. H. 2: 6. egeſtas. H. 1: 66. potentia. 1: 8. fames. H. 5: 4. fides. H. 2: 21. militia. 2: 45. opulentia. 14: 51. pax. H. 1: 88. H. 2: 27. G: 14. A: 12. ſenectus. 1: 21 14: 40, 65. feriæ. H. 1: 19. longum bellum. 4: 23. H. 1: 89. H. 4: 58. ſacramentum. H. 1: 5. longum viſum. H. 2: 64: H. 3: 71 in longum, *ſcil. tempus.* 16: 7 | 3: 27 | 11: 20. memoria eſt. 5: 2. data quies. H. 4: 79. in longum jacere odia. 1: 69: trahi. 14: 4. ſufficere H. 4: 22. longo imperio fundata domus. H. 1: 76. longa decora. 14: 53. ſpatia. H. 1: 19. vota, 15: 19. longius obſidium. H. 2: 23
longiſſime. 3: 1
longiſſimus. A: 44
longius. 2: 24, 67 | 3: 68 | 4: 44 | 6: 22 | 11: 16 | 12: 10, 14 | 14: 11, 48 | 15: 9. H. 2: 23. H. 3: 15, 46. O: 15
longitudo. 15: 38
Langobardi. 2: 45, 46
Longus Caſſius. H. 3: 14
longum. 1: 69 | 2: 5 | 3: 27 | 6: 28 | 11: 20 | 14: 4, 7 | 16: 7. H. 1: 62. H. 2: 2, 64. H. 3: 71. H. 5: 12. O: 16
Lucillius Longus. 4: 15
loqui non ut mala. H 4: 12
loqui. O: 10. O: 12, 17, 28. O: 27. O: 29. H. 1: 16, 20. H. 2: 66. H. 3: 76. H. 4: 3. H. 1: 12. A: 2 | 16: 32. H. 3: 41 | 1: 7 | 4: 60. H. 4: 4. H. 2: 27. H. 3: 10, 61: O: 37. H. 1: 15. O: 34, 40 | 16: 21. O: 9. H. 3: 25
lorica 4000 paſſuum. 4: 49. vallumque per fines. H. 4: 37
lorica munimentum in acie. O: 5
lorica. H. 1: 79. H. 2: 11. G: 6 | 2: 14
loricarum. 12: 35
loricas. H. 2: 42
loricis: 1: 64 | 13: 35, 38
L. P. 2: 32
luere 3: 16
lubricus ſtatus. H. 1: 10. lubrica ætas. 15: 2. lubricum adoleſcentiæ. 14: 56. juventæ. 6: 49. itinerum. H. 1: 79. paludum. 1: 65. viæ. H. 2: 88. viarum. H. 3: 82. in lubrico agere, *in ancipiti, ſcil. ſtatu.* 6: 51
lubricus. 2: 87. H. 2: 102. H. 3: 82 | 15: 2 | 1: 61, 72 | 6: 51. H. 1: 10, 79. H. 2: 88 | 6: 49 | 1: 56. O: 13 | 1: 64
Lucani. 16: 17. O: 20
M. Annæi Lucani. 15: 70, 71
Lucania. 11: 24. H. 2: 83
Lucanus Annæus. 15: 49. O: 20. nominatur inter conjuratos. 15: 56. paſſim conſcios edit. 15: 57. grande adjumentum claritudinis patris 16: 17. *vide* M. Annæus.
Lucar. 1: 77
luce. 1: 59, 65 | 3: 15 | 4: 51 | 13: 61 | 14: 21 | 1: 1, 35 | 16: 27. H. 2: 49. H. 3: 6, 70. H. 4: 53. H. 5: 15, 22. A: 26, 44, 45. O: 54
Lucceius Albinus. H. 2: 58
lucem. 1: 22 | 4: 48 | 13: 41 | 24: 10. H. 3: 19. H. 4: 64, 72
luci. 14: 30. O: 12
L. Antiſtii. 14: 58
L. Apronii. 11: 19
L. Arruntii. 6: 5, 7. H. 2: 65
L. Craſſi. O: 26
L. Meteli. 3: 71
L. Scipionis. 3: 62
L. Sullæ. 3: 62
L. Veteris. 16: 10
L. Vitellii. H. 2: 63. H. 3: 77
L. Voluſii. 12: 22
Luc. Voluſius. 3: 30 | 12: 22 | 13: 30
Lucretius *poëta.* O: 23
Lucretius Spurius. 6: 11
Lucilii Baſſi. H. 3: 36
Lucilius *poëta.* O: 23
Lucilius Baſſus claſſis præfectus. Hiſt. 2: 100: claſſem Veſpaſiano prodit. H. 3: 12, 36, 40. ad componendam Campaniam mittitur. H. 4: 3
Lucillius Capito Aſiæ procurator: 4: 15
Lucillius centurio interficitur. 1: 23
Lucilius. H. 3: 12
Lucilli. 4: 36
Lucillius Capito. 4: 15
Lucillius Longus. 4: 15
Lucio. 1: 53 | 2: 49
L. Antiſtio. 13: 11
L. Apronio, 1: 72 | 3: 21 | 4: 22, 73
L. Arruntio: 1: 76
L. Aſinio. 14: 48
L. Aſprenate. 1: 53
L. Bruto. 11: 22
L. Cæſari. 3: 23
L. Calpurnio. 4: 62
L. Domitio. 1: 63
L. Fonteio. 14: 1
L. Libone. 2: 1
L. Lucullo. 15: 27
L. Norbano. 2: 59
L. Piſo. H. 4: 38
L. Piſone. 13: 31

L. Poma

L. Pomponio. 11 41
L. Scipione. H. 3: 72
L. Silano. 12: 3 | 13: 1
L. Teleſino. 16: 14
L. Vipſanio. 11: 23
L. Vitellio. 6: 28 | 11: 33. H. 3: 37, 38. 55, 77
lucia. H. 4: 50. A: 12
lucis. 1: 59. 61 | 2: 19. H. 2. 24. H. 4: 22. G: 7, 10
Lucium. 11 3 | 6: 51
L. Apronium. 6: 30
L. Arruntium. 11 13
L. Beſtiam. O: 39
L. Cæſarem. 1: 3
L. Caſſium. 6: 15
L. Cottam. 3: 66
L. Ennium. 3: 70
L. Piſonem. 3: 68 | 4: 45 | 15: 18
L. Silanum. 16: 7
L. Sullam. 4: 56 | 6: 46
L. Veſtinum. H. 4: 53
L. Vitellium. 6: 32. H. 1: 88. H. 3: 58, 77. H. 4: 2
L. Antonius 4: 44
L. Apronius. 1: 29 | 2: 32 | 3: 64 | 4: 13
L. Arruntius. 1: 8, 13 | 3: 31 | 6: 47
L. Aruſeius. 6: 40
L. Aſprenas. 3: 18
L. Brutus. 1: 1 | 11: 125
L. Craſſus. O: 34
L. Domitius. 4: 44 | 11: 11
L. Lucullus. 6: 50
L. Paulus. 12: 38
L. Piſo. 2: 34 | 3: 11 | 6: 10 | 13: 18. H. 4: 48
L. Pituanius. 2: 32
L. Pomponius. 11: 27
L. Silanus. 15: 52
L. Stertinius. 1: 60
L. Sulla. 3: 22, 27, 31 | 6: 15. H. 2: 38. H. 3: 83
L. Sylla 12: 23
L. Varius. 13: 32
L. Vetus. 13: 53 | 16: 10
L. Viſellius. H. 2: 54
L. Vitellius. H. 3: 76, 86. H. 4: 5
L. Voluſius. 3: 30 | 13: 30
luci. 2: 25. H. 1: 66. H. 2: 50. G: 39
lucos. 1: 79. G: 9, 45. O: 9
lucra. H. 2: 56
lucrandi. G: 24
Lucretius poëta. O: 23
Spurium Lucretium. 6: 11
Lucrinus lacus. 14: 5
lucroſa eloquentia. O: 12
luctuoſus finis. A: 43
luctuoſiſſimum facinus. H. 3: 72
luctus recenti dolore convenit, 3: 6
in luctu bellum inter remedia. A: 28
lucroſum. A: 19
luctandi. H. 2: 68
luctibus. 6: 27 | 16: 22
luctu. 1: 25 | 1: 71, 75 | 3: 1, 3, 12 | 4: 15 | 15: 19 | 16: 10. H. 2: 51. H. 3: 8. A: 28
luctum. 2: 75 | 6: 49. H. 3: 67, 77
luctuoſus. 14: 63
luctus. 2: 19. H. 2: 45. H. 3: 24
Lucullianis hortis. 11: 37
Lucillianos. 11: 32
Lucullus. 4: 36 | 6: 50 | 11: 1 | 12: 62 | 13: 34 | 15: 27
Luculli. 15: 14. O: 37
Luculliani horti. 11: 32, 37
lucum. 3: 61 | 12: 47
Lucus municipium Vocontiorum. H. 1: 66
lucus aſyli. H. 1: 71. Baduhennæ. 4: 73. Dianæ. 12: 8. celebris. H. 2: 50. propinquus. 1: 61 | 2: 15. Ortygiæ. 3: 61. religionis antiquæ apud Naharvalos. G: 43. luci. 1: 59, 79. G: 7, 9, 10. O: 12. exciſi. 14: 30. fecundiores. G: 45. imminentes viæ. H. 2: 24. propinqui. 1: 61 | 2: 19
ludi. 3: 64 | 11: 11, 35. H. 2: 55
ludibria. 6: 46, 48 | 16: 26 | 14: 59. H. 1: 49.
ludibrium. 1: 58. H. 1: 12 | 2: 17. H. 3: 10. H. 4: 15, 81
ludibrium. 1: 20. H. 3: 10. Cajanatum expeditionum. H. 4: 15. falſi Neronis. H. 2: 1.
ludibrio eſſe. H. 2: 49. H. 3: 81. A: 31
ludibrium effugere. 2: 4. ferre. H. 2: 88
in ludibrium. H. 3: 33. verti. 15: 19. G: 37. per ludibrium. 1: 10, 20. H. 3: 66. A: 19
ludibria rerum mortalium. 3: 18. addita pereuntibus Chriſtianis. 15: 44. cædibus peractis adjecta. 16: 11
ludibriis eximere. H. 1: 85
ludibria ſeriis permiſcere. 6: 2
in ludibria vertere. 12: 26
ludicra. 13: 15 | 15: 53
ludicrum Circenſe. 15: 23, 44. Circenſium. 12: 41 | 15: 74. Juvenalium. 16: 21. H. 3: 62. quinquennale. 14: 20 | 16: 2. Oſcum. 4: 14. Troja. 11: 11
ludicrum edere prohibiti provinciales magiſtratus. 13: 31
ludicrorum ignari Germani. 13: 14
ludicrum in modum. 14: 14
ludicra deformitas. 16: 4. licentia. 13: 25. nox. 1: 50
ludicrum initium. H. 2: 6
ludicræ artes. 14: 6. O: 10
ludicri. 16: 6
ludicris. 13: 54
ludicrum. 1: 54 | 12: 41 | 16: 21. H. 2: 68. H. 3: 83. H. 1: 32. G: 24
ludificari. 3: 21
ludificari aliquem. 3: 21. cunctatione patrer. 1: 46
ludus impudentiæ ſchola. O: 35. literarius. 3: 66
ludo & arena pollui. H. 2: 62
ludis. 1: 73 | 16: 21
ludo. H. 2: 62
ludi. 3: 6, 23 | 12: 22 | 11: 11 | 14: 21. A: 6
ludi annui. 14: 12. Auguſtales. 1: 15, 54. Cereales. H. 2: 55. Ceſtici. 16: 11. Circenſes. 2: 83 | 11: 11 | 13: 53. Juvenales. 14: 15, 33. Magni. 3: 64. Megalenſes. 3: 6. ſæculares. 11: 11. ludi olim ſtantibus ſpectati. 14: 20. ludorum curatores 13: 22. præſes. 3: 64
ludis demota ſtatio militum. 13: 24
luebat. 13: 35
luere. 13: 21 | 16: 20
luere pœnam. 14: 11. pœnas 3: 15 | 6: 25 | 13: 21. H. 1: 54. pœnas capite. 12: 54 | 13: 35. ſatis ſupplicii. 15: 69. luitur homicidium. G: 21
luenda pœna. 6: 4
lues aſperrima, *terræ motus*. 2: 47
lues belli immenſa. H. 3: 15
Lugdunenſis. 16: 13
Lugdunenſis clades. 16: 13. Colonia. H. 1: 51. Gallia. H. 1: 59. H. 2: 59
Lugdunenſes gratuitum commeatum Vitellianis præbent. H. 1: 64. Viennenſium hoſtes. H. 1: 65
Lugduni. 3: 41. H. 1: 59. 64, 74. H. 4: 85
Lugdunum. 3: 41. H. 2: 65. H. 4: 85
Lugdunum. H. 4: 86
lugere mortem. 15: 19. virtutes. A: 46. feminis honeſtum. G: 27. lugentium inſignia. 2: 82. lugubris cultus. 13: 32
lugere. 4: 8
lugeri. A: 46
lugubris. H. 2: 45. H. 1: 49
lumen. 14: 44
lumine. H. 3: 23. O: 22
lumen adpoſitum menſa. 2: 3

31. modicum. 14: 8. nocturnum. 15: 44. luminibus clareſcere. 15: 37. collucere. H. 3: 58
luminis. H. 4: 81
Luna ſplendidior, obſcurior. 1: 28. ſurgens. H. 3: 23. inchoatur, impletur. G: 11. langueſcit. 1: 28. oſtendit acies fallitque. H. 3: 23. Lunæ ſacratum templum. 15: 41
lupanaria. 13: 25 | 15: 37
Lupercus Mumius. H. 4: 18, 22: 61
Luppia *fl.* 1: 60 | 2: 7. H. 5: 22
Lupus Corn: 13: 43
Lupus *Curtius.* 4: 27. *Jun.* 12: 42. *Numiſius* Lupus. H. 1: 79. H. 3: 10
Luſitania. 13: 46. H. 1: 21. provincia. H. 1: 13
Luſitanorum cohortes *inter auxiliares.* H. 1: 70
Luſius Geta. 11: 31, 33 | 12: 42
Luſius Saturninus. 13: 43
luſu fortiſi. 13: 15
Luſtrale certamen, *ſeu quinquennale.* 16: 4
luſtrare exercitus, provincias. H. 4: 3. oculis veſtigia. H. 2: 70. urbem. 13: 42
luſtratus exercitus. 15: 26. luſtrata area. H. 4: 53. urbs. H. 1: 87
luſtravit 13: 24
Luſtrum conditum à Claudio. 11: 25 | 12: 4. ſecundum. 16: 2
luſus. G: 32. O: 10, 28
Lutatia *familia.* H. 1: 15
Lutatius Catulus. H. 3: 72.
C. Luturius Priſcus. 3: 49, 50
lux. 1: 70
lux *pro vita.* 1. 22. *pro die.* 4: 48. A: 12. lucem intra. 4: 48. luce adpetente 4: 51. cœpta, *initio diei.* 1: 65 | 3: 15 | 15: 55. H. 4: 50. multa. H. 5: 22. orta. 13: 21. poſtera. 16: 27. H. 5: 16. prima. H. 2: 49. H. 3: 6, 70. propinqua. A: 26, ſerena. H. 4: 53
luxus. 2: 4, 44 | 3: 30, 33, 54 | 6: 49 | 11: 31 | 12: 12 | 13: 45 | 15: 37, 42, 49. H. 2: 11, 31, 69, 90. H. 3: 55. H. 4: 14 | 12: 5 | 15: 48
luxum. 1: 16 | 2: 27, 57 | 3: 52, 54, 48 | 6: 7 | 11: 10 | 22: 27 | 13: 12, 34. H. 2: 99. H. 3: 36. H. 4: 36, 74
luxuria ſpe *divitiarum* gliſcit. 16: 3. ſeditiones parit. H. 2: 31. ſpecie liberalitatis in ponit. H. 1: 30 luxuria *Rom.* dat nomen ejectamentis maris. G: 45. cauſſa belli *Romanis.* A: 15
luxuria. 13: 30. H. 1: 10, 16, 21, 50, 71. A: 6. H. 2: 62
luxuries. H. 2: 7
luxurioſus. H. 3: 83. H. 1: 88
luxus eruditus. 16: 18. iners. H. 1: 62. pudendus. 3: 53. urbanus. 2: 44 civitatis luxus *coercetur* 2: 33. in juvene non adeo diſplicet. 3: 37. ex rebus ſecundis. H. 3: 54. corrumpit vires. H. 3: 69. luxus *pro luxui.* 3: 34. H. 2: 71
luxus. 1: 10 | 2: 78 | 3: 55 | 4: 2, 67 | 13: 20 | 14: 15, 22. H. 1: 13, 22. H. 2: 37. H. 3: 45, 76
Lycia. 2: 79. Lycium mare. 2: 60. Lycii. 13: 33
Lycurgus. 3: 26. G: 25
Lydia. 3: 61. Lydus. 4: 55. Lydorum opulentia. 4: 55
Lygdus ſpado. 4: 8, 10, 11
Lygii. 12: 29. G: 43
Lymphati. 1: 32: H. 1: 82
Lyrica carmina. O: 10
Lyris. *fl.* 12: 56
Lyſias *orator.* O: 12, 25

M

MAcedo Philippus. 3: 38 | 4: 43
Macedones. 2: 55 | 3: 61 | 6: 28, 31. H. 5: 8. nullos oratores habent O: 40
Macedonum bellum. 4: 55
Macedones Hyrcani. 2: 47
Macedonia. 3: 38. & Achaia inter provincias Cæſaris. 1: 76. Mœſiæ adjiciuntur. 1: 80
Macedoniæ *præſes.* 5: 10. primores. 3: 38
Macedonica legio. H. 3: 22
Macedonia. 5: 10 | 1: 76
Macedones. 6: 48, H. 5: 8
Macedonum. 12: 62. H. 4: | 83. O: 40
Macer. H: 2: 35, 36
maceriæ hortorum. H. 3: 82
machinæ inſolitum *quid barbaris.* H. 4: 13, 28
machinamentum, *machina.* H. 4: 30 H. 2: 34. H. 3: 20 | 14: 6
machinamenta, 15: 4. oppugnationum. 12: 45
machinator doli. 1: 10
machinatores. 15: 42
macies. O: 21
Clodii Macri. H. 1: 7, 37. H. 4: 49
Martii Macri. H. 2: 71
Pompeia Macrina. 6: 18
Clodius Macer. H. 1: 7, 11. H. 2: 97
Martius Macer. H. 2: 23
Pompeius Macer. 1: 72
Macro præfectus prætorii. 6: 15, 23, 29, 46, 47. Sejani artes occultius exercebat. 6: 29. in eum multa & atrocia Fulcinius componit. 6: 38. *ejus* nimia potentia, 6: 45. ut deterior ad opprimendum Sejanum electus. 6: 48. ejus inimicitiæ in Arruntium. 6: 42. opprimi Tiberium injectu multæ veſtis jubet. 6: 50
mactare. 2: 13 | 4: 52 | 1: 61
macula. 1: 43
maculare. H. 4: 60. H. 1: 37
maculis. G: 17
maculoſus. H. 2: 40. avaritia ac libidine. H. 1: 7. fœduſque. 13: 33. omni dedecore. H. 3: 38
maculoſus. H. 2: 30
madentes. H. 5: 17
madeſcunt. H. 2: 3
Mæcenas Cilnius. 3: 30. effuſus in amorem Bathylli. 1: 54. Urbi & Italiæ præpoſitus. 6: 11. in urbe velut peregrinum otium agit. 14: 53, 55
Mæcenatis calamiſtri. O: 26. horti. 15: 39
mœrere. H. 1: 38. H. 2: 21 | 14: 15 | 4: 54. H. 2: 48 | 11: 38. H. 1: 50. H. 2: 28, 45
mœror. 6: 19. A: 28 | 6: 27 | 15: 23, 73
mœſtus. H. 1: 81. H. 2: 46. H. 3: 67, 79. H. 4: 12, 18, 11, 42, 72. H. 3: 58 | 15: 16. H. 1: 44 O: 23. H. 3: 64 | 15: 56 | 6: 50 | 16: 28, H. 3: 31 | 15: 54. O: 13
mœſta ubi prorumpunt difficilius retinentur. 4: 69
mœſtitia. 16: 16, 29. H. 1: 18. H. 3: 68 | 13: 20. H. 1: 54. H. 2: 9. A: 45
Magi. *Vide* Magus.
magicæ ſuperſtitiones. 12: 59
magicis ſacris. 16: 31
magis magiſque. 12: 65 | 15: 57. pavidus. 1: 57
magis ac magis anxia. 14: 8
Magi Italia pulſi. 2: 32. pro crimine *objecti.* 12: 22 | 16: 30
magorum ſacra. 2: 27 | 6: 29
magiſtra libidinum. H. 1: *Thi* ſtudiorum. A: 4

magiſtri & machinatores *ædifi-cij*. 15:41. dominationis. H. 2: 63. pravi. H. 1: 8.
magiſtratibus. 3: 54| 4: 19| 5: 3| 6: 2, 11 | 13: 27| 14: 21. H. 1: 63, 88. H. 4: 6
magiſtratus, *honores*. A: 6
magiſtratus pene pernoctantes in Roſtris. O: 36
magiſtratuum avaritia. 1: 2 | 4: 6| 15: 20. domibus cuſtodiri Senatores. 6: 3. omnium numerus deminutus inter oſtenta, *ſeu mala omina*. 11: 74
magiſtratu. 5: 11 | 13: 34. H. 3: 37
magiſtratum. 3: 2, 33 | 6: 45| 12: 4| 13: 29, 48
magiſtratus. 1: 77| 2: 36| 3: 2, 4, 17, 55, 75| 4: 10, 40| 6: 13| 11: 21, 19, 22, 24| 12: 60, 13: 22, 38| 14: 21| 16: 28. H. 1: 47, 66, 81. H. 4: 42, 53
magiſtratuum. 1: 3| 2: 36, 54, 82 |3: 31, 34 | 11: 5, 22 | 12: 64 | 16: 26. H. 1: 11. H. 3: 86. H. 4: 7, 39, 45. O. 36, 40
magiſter. 15: 42. H. 1: 63, 84| 2: 8| 6: 11 | 13: 16| 6: 27 | 14: 52. H. 4: 10
Magius Cæcilianus. 3: 37
Magnetes. 2: 47. Romam legatos mittunt. 3: 62. petunt, ut in ſua urbe templum Tiberio ſtatuatur. 4: 55
magnificum lætumque ſociorum auxiliis ambiri *prenſari*, coli, neque indigere. H. 4: 51
magnifica. 2: 69| 3: 5| 12: 37, 38| 15: 6, 16. H. 3: 73
magnificam. 2: 48. H. 2: 90
magnificas. H. 1: 74
magnifice. 2: 58. H. 3: 9, 32
magnificentia. 3: 1 | 12: 3, 56| 14: 52| 15: 32. H. 2: 5, 81. H. 3: 34, 78 | 5: 23| 3: 35| 15: 48. H. 4: 33| 12: 69. H. 3: 37
magnificentius. G: 33
magnificus, 15: 8| 12: 9| 6: 8, H, 4: 3. A: 30| 5: 2| 13: 46. H. 1: 90. H. 2: 76. H. 3: 38. H. 4: 51. G: 34| 13: 8
magniloqui. A: 17
magnitudo. 3: 56| 4: 55. facinoris. 4: 3. imperatoris. 2: 79. imperatoria. 16: 23
magnitudo. 1: 11 | 2: 24, 83| 3: 69| 4: 74| 11: 36| 12: 63| 13: 8, 30, 33, 44, 50| 14: 49| 15: 21, 4, 9, 51| 16: 31. H. 1: 28, 48, 89. H. 2: 38. H. 3: 23, 86. H. 4: 70, 84. H. 5: 23. G: 9
magnitudinem. 1: 72, 79| 3: 3, 40, 47| 5: 2| 6: 11, 19| 11: 26| 12: 62| 13: 42, 54| 16: 23. H. 1: 65. H. 2: 84. H. 3: 55. H. 4: 2, 9. H. 5: 13. G: 35. O: 21
magnitudo. 3: 53| 4: 3| 11: 6| 14: 10. O: 37
magnitudo imperatoria. 12: 23. populi. 6: 11. nimia. H. 1: 83. populi Rom. 13: 34, 54. G: 29. Romana. 2: 10 | 4: 5 | [illegible]. viri. 2: 63. Invidia infra magnitudinem tuam jacet. 14: 34
Magnus Alexander. 2: 73.
Cn. Magnus. 6. 18. *vide* Pomp.
Magnus frater Piſonis. H. 1: 48
magna ara. 15. 41
magni ludi. 3: 64
magnus & bonus vir differunt. A: 44. magni metus & magnæ iræ ſilentium. H. 1: 40. magna cogitatio. 13: 54. memoria Druſi. 1: 33. magnam famam & magnam quietem nemo ſimul aſſequitur. O: 41. magni viri ſub malis principibus. A: 41. magni viri pleriſque per ambitionem æſtimantur. A. 40. magnarum rerum curam diſſimulare. 13: 49. magna conſulta. H. 2: 4. magnis meritis ac præmiis in bello locus. H. 1: 5. magna tacuiſſe, ſpem gloriæ *majoris arguit*. A: 18. magnis inimicitiis clareſcere. H. 2: 53. ut in magnis mandatis, interfuiſſe, ſe affirmant. H. 1: 34
Magontiacum. H. 4: 15, 24, 25, 33, 70, 71. obſidetur. H. 4: 37. occupatur à Tutore. H. 4: 59. Magontiaci hiberna. H. 4: 61
Maguntiacum; H. 4: 62, 71
majeſtas H. 2: 2 | 3: 66 | 4: 21
majeſtatis. 1: 74 | 3: 24, 44, 50, 64, 70 | 4: 6, 19, 30, 31, 34, 42 | 6: 9, 18, 38, 47 | 12: 42
Majeſtas imperatoria. 1: 46| 3: 5. orbis. H. 1: 90. ſacerdotiorum, edere ludos. 3: 64. majeſtatis recordatio in Galba. H. 1: 44. majeſtatis crimen. 1: 50| 3: 22. omnium accuſationum complementum. 3: 38. vinculum ac neceſſitas ſilendi. 3: 67. quæſtione exercita cuncta. 4: 29. crimina ficta. 3: 37. majeſtatis lex. 1: 72| 14: 48. majeſtatis, *ſeu legis* hujus odio, etiam bonæ leges pereunt. H. 1: 77. majeſtatis major è longinquo reverentia. 1: 47. majeſtate ſua tutus princeps. 1: 42. majeſtate inferius, palam lamentari. 3: 3
major ex eo, *potentior*. 4: 59. major fama. H. 4: 84. majore in mudo. 11: 2. in majus accipi. H. 1. 32. in majus audiri. 4: 23. celebrata. 13: 8. credi. H. 1: 28. credita cuncta. 3: 44. extollens. 15: 30. innoteſcere. H. 4: 50. nunciari. H. 3: 38. vulgare. 3: 12. majora creduntur de abſentibus. H. 2: 83. majoribus flagitiis permixti. H. 2: 16. maxima quæque ambigua. 3: 19
Majores Chauci. 11: 19
Majores, ſatis ampli doctores *principis*. 15: 51. majorum memoria, *ſtimulus ad gloriam belli*. A: 32. Aſinium Marcellum proavi eximit, *hæc memoria*. 14: 40. acrior apud majores, ſicut virtutibus gloria, ita flagitiis pœnitentia fuit. H. 3: 51
majores, *ſubſt*. 2: 57, 67 | 3: 23, 35 | 4: 3, 40, 64 | 11: 19, 21, 24 | 13: 27 | 14: 21. H. 1: 15. H. 5: 17. G: 32. O: 25, 27, 29, 34
majoribus. *ſubſt*. 2: 38 | 3: 32, 54, 69| 4: 8, 20, 38, 43, 61, 66 | 6: 12, 29 | 12: 12, 20, 57, 50 | 13: 17 | 14: 14, 35, 44, 52| 15: 2, 59. H. 1: 84. H. 3: 9, 72. H. 4: 39, 55, 64, 73. A: 40. O: 35, 37
majoribus, *adject*. 2: 25| 3: 13. H. 1: 29 H. 2: 26, 66 H. 4: 34, 85. G: 6, 11, 34. A: 8
majorum *adject*. 11: 25 | 13: 45. H. 3: 33
majorum. *ſubſt*. 2: 2, 50, 53| 3: 24, 31, 40, 50, 60, 66| 4: 6, 10| 6: 1, 24 | 12: 33, 34| 13: 3 | 14: 12, 43, 48 | 16: 7, 11, 28. H. 2: 69. H, 3: 72. H. 4: 42. A: 13. O: 28
majus 2: 45 | 3: 11: 44, 33 | 4: 25 | 13: 8, 13 | 15: 50. H. 1: 18. 52. H. 3: 8, 38. H 4: 7, 50 | G: 33 | O: 38
Majus *menſis*. 16: 12
mala. *ſubſt*. H. 1: 7
mala pugna. 15: 28. Hiſt. 5: 14. malum extremum. 14: 81. diſcordia. 4: 49. publicum. 12: 5. mali ſimiles H. 2: 100. malæ artes. H. 1: 45. curæ. 3: 37. mala non ſunt quæ vulgus putat. 6: 22. mala non tam tarda quam remedia. A: 3. non ut mala loquebamini. H. 4: 21. publica mala ſin-

gulis in occaſionem gratiæ trahuntur. 5: 3. malis publicis læti. H. 3: 83
malus. 1: 55 3: 18, 26 | 4: 8 | 5: 3, 6 | 6: 22, 26, 51 | 16: 33. H. 1: 48. H. 4: 5. 2: 73. A: 5, 6 | 2: 28 | 13: 2. H. 2: 50. H. 4: 11. H. 5: 14. H. 1: 16 | 3: 37 | 14: 57
male alacres. 4: 74
male diſſimulata. 3: 2. odia. H. 2: 92
male fida natio. 11: 59
male fida provincia. H. 1: 52.
male parentes. A: 32
male parta. H. 3: 6
male. 1: 72, 78 | 3: 8, 14 | 4: 18, 66 | 6: 29 | 12: 48 | 13: 26 | 14: 13, H. 1: 7, 10, 17, 66. H. 4: 11, 68. O: 2, 12, 18, 57
malle 14: 26 | 2: 28 | 6: 38 | 15: 3. H. 1: 52. H. 2: 86. H. 4: 8
malefacta. 4: 33 | 12: 54
maleficæ. 4: 21
maleficia, *incantamenta*. 2: 69. malefacta, *dicta*, à maleficiis differunt. 3: 50
maleficium. 3: 70
maleficus. 3: 27 | 6: 3
mali. *ſubſt.* 3: 3 | 14: 8 | 15: 38 44 | 16: 7. H. 1: 41. H. 2: 45. H. 3: 51. A: 6. O: 35
maligna cura. H. 1: 85. malignitas. H. 1: 1. mutua. O: 2
malignitas. O: 23, 29. A: 41. O: 18. O: 3, 15
malim. O: 26 | 2: 46. H. 4: 76. G: 35. H. 4: 74
malis. *ſub.* 6: 38 | 14: 51, 59 | 15: 73. H. 1: 53. H. 3: 85. H. 4: 13, 58. H. 5: 25. O: 31
malitia. 15: 21
malitia Imperatorum. 13: 30
malle. 4: 38, 39 | 12: 14, 46 | 14: 61. H. 3: 60. H. 4: 35, 54 | 11: 2, 59 | 13: 58. H. 2: 17, 44. H. 4: 17 | 1: 7, 12 | 2: 10 | 13: 9, 37, 42. H. 2: 39 H. 4: 49, 75 | 13: 2
Malorix. 13: 54
malorum. *ſub.* 1: 30 | 4: 8: 66 | 6: 40 | 13: 45 | 14: 40, 64 | 15: 47. H. 1: 32, 47. H. 3: 32, 54. H. 4: 17, 21, 50. H. 5: 26
Malovendus. 2: 25
maluit. 1: 58. H. 2: 94 | 3: 26. H. 4: 42 | 5: 2 | 2: 66 | 6: 23. A: 7
Maluginenſis 3: 71 | 4: 16
Maluginenſis Servius. 3: 58
malum. *ſubſt.* 2: 32 | 4: 62 | 6: 16 | 11: 5
Mamercus Æmilius. 11: 32
Mamercus Scaurus. 1: 13. oratorum ætate ſua uberrimus. 3: 31. C: Silanum accuſat. 3: 66. opprobrium majorum. 3: 66. majeſtatis reus. 6: 9. iterum. 6: 29
manant. O: 28
manantes. 2: 23
Mancia Curtilius. 11: [illegible]
mane pare ſtatuam. 1: 73
mancipari actori publico. 2: 30
mancipatus ſaginæ. 2: 71
mancipium, *libertus*. H. 2: 57.
mancipio accipere ſervos. 3: 67
mancipia captiva. 15: 15
mancipiorum venalium vectigal. 13: 31
mancipia. 14: 31 | 15: 1. H. 4: 14. A: 31
mancipii. 1: 39
mancipiorum. H. 2: 8, 94. H. 3: 34
mancipium. 2: 2 | 14: 43. H. 3: 47
mancipum. 3: 31
mandare. 14: 38 | 1: 8 | 13: 31 | 1: 12 | 11: 24 | 2: 22 | 13: 7, 36, 39, 44 | 1: 10 | 13: 67
mandare *juriſdictionem*. 6: 11. honores. 4: 6 | 11: 22. regionem. 13: 7. mandare in urbem, *nuntiare*. 14: 38. mandatum, *nunciatum* H. 4: 51
mandata immitia. 15: 27
mandata edere, ſeu renuntiare 15: 5
mandata. *ſub.* 1: 19, 26, 53, 57 | 2: 43, 71, 77 | 3: 10, 16, 32 | 4: 15 | 12: 10 | 14: 7: 18, 58 | 15: 5, 17, 24, 60. H. 2: 53. H. 3: 54. H. 4: 20, 49, 64, 84. A: 45
mandata. *part.* 13: 4, 20
mandatis. *ſubſt.* 1: 23, 24 | 3: 8 | 13: 21 | 15: 27. H. 1: 40. H. 3: 70. H. 4: 32, 48
mandatum. 1: 76. H. 1: 42. H. 4: 51
mandavit. 1: 80 | 2: 71 | 2: 30 | 15: 2, 54
mandendo. 6: 23
manet exitus nocentum. H. 5: 21
manere fato, *ſeu deſtinatum eſſe*. H. 1: 18. ſub eodem tecto. 13: 32. manente bello, *durante*. H. 4: 3
maneant. 3: 5
maneat. 3: 61 | 15: 11. G: 33
maneo. 1: 40, 74 | 2: 60 | 6: 29 | 15: 40. H. 1: 76 | 1: 55 | 2: 86 | 4: 67 | 12: 54 | 13: 28. H. 1: 5. H. 2: 68, 72 | 1: 67. H. 1: 32 | 2: 83 | 4: 33 | 12: 24 | 15: 42. H. 1: 18. G: 37. A: 15. O: 17
manente. 1: 51 | 2: 4 | 3: 72. H. 2: 88. H. 3: 33, 65. H. 4: 80
manentes. H. 1: 70. H. 4: 17, 35. A: 16
manere. 3: 34 | 4: 43 | 6: 4 | 11: 6, 15: 51. H. 1: 81. H. 4: 17. H. 1: 20 | 1: 41 | 2: 63, 81 | 13: 56 | 14: 43 | 3: 18
mânes. 1: 49 | 13: 14. H. 3: 25 | 3: 2
manet. 13: 51. G: 28, 29, 31. A: 46
manibus. 1: 13, 13, 45, 57. 63 | 2: 14, 45 | 1: 14 | 4: 15: 59 | 6: 40 | 11: 23 | 13: 6 | 14: 30 | 16: 5, 9. H. 1: 2, 31, 36. H. 2: 44. H. 3: 10, 33. H. 4: 40, 58, 77. A: 30, 46. O: 21
manicas. G: 17
manifeſtus. 2: 37 | 11: 57 | 13: 44 | 14: 49. H. 1: 3, 41. H: 4: 84 | 6: 50 | 13: 27 | 3: 19 | 13: 49. H. 1: 17. H. 4: 40. O: 5, 32, 35 | 2: 57 | 14: 29 | 15: 54. O: 16
manifeſtus ambitionis. 4: 29. cogitationis magnæ. 15: 34. conjurationis. 13: 60. criminum. 13: 16. delicti. 2: 85. offenſionis, metus. 4: 53. pavoris. 15: 66. vanitatis. 13: 23. diſſentire. 2: 57. accingi in contrarium. O: 16. manifeſta vitæ. 12: 51. manifeſti criminis. 1: 6. manifeſtis flagitiis ſubſidium ab audacia. 11: 26. manifeſtior. 13: 15. poſtulantibus fuit. H. 1: 58
manifeſtius. H. 1: 88. H. 4: 23
Manimi. G: 43
manipularis. 1: 20, 21 | 2: 55 | 12: 38 | 15: 12, 72. H. 1: 25, 46. manipulatim. H. 1: 82. manipulus. 12: 38. H. 1: 46. manipuli. 1: 20, 34, 65, 69 | 4: 25. H. 1: 57 A: 18, cohortium. 12: 56. militum. 15: 33. diverſi. 14: 27. ipſi manipuli, 1: 30. multi 15: 16. palantes. H. 4: 77
manipulares. H. 1: 25 | 15: 11, 72. H. 1: 46 | 1: 20, 21, 2: 55
manipulatim. H. 1: 82
Mauretania Cæſarienſis. H. 2: 58, 59. utraque H. 2: 58,
Mauretaniæ duce. H. 1: 11
manipuli. 1: 20 | 3: 70 | 12: 56 | 15: 16, 33 | H. 1: 46, 57,

1: 65 | 14: 27. H. 3 | 20, 22, 81. A: 28 | 1: 34, 69 | 2: 78, 80 | 4: 23 | 15: 28, H. 4: 72, 77, 78
manipulus. H. 1: 46 | 14: 59 | 12: 38
Manius Lepidus. 3: 22 | 6: 5 | 8: 13. vide Lepidus
M. Manlius. G: 37. Manlii. 3: 76
Manius adulter Apuleiæ 2: 50
Man. Patruitus. H. 4: 45
Man. Valens. 12: 40. legatus Italicæ legionis. H. 1: 64
Manius Lepidus. 3: 50 | 4: 20
Manlios Quinctius. 3: 76
Manlio. 2: 50
Manous. G: 2
manſit. 3: 26, 42 | 4: 7 | 5: 18. H. 1: 77. H. 2: 84 | 4: 35. G: 42. H. 1: 50. H. 3: 70. H. 4: 54. 13: 32 | 4: 64 | 3: 6 | 6: 14, 30 | 12: 22 | 13: 29 | 14: 52 H. 1: 30, 60, 71, 76. H. 3: 72. H. 4: 40. H. 5: 9. A: 14
manſitare, pernoctare. 13: 44. ſub eodem tecto agere. 14: 42
manſitaverat. 14: 42
manſueſcere mitiore vultu G: 38
manſuetudo Germanici. 2: 55.
manſuetudo. 15: 73 | 2: 72
Manſuetus. Julius. H. 3: 25
manſurus. 2: 70 | 4: 46. H. 1: 78 | 4: 38 | 6: 30 | 11: 26 | 14: 20. H. 4: 52, 80. H. 1: 56 | 4: 18, 40. H. 2: 49. A: 46. O: 9
manus pro copiis. 2: 25. valida. 2: 62 | 4: 47. H. 2: 31. H. 4: 59 auxiliaris. 3: 45. dilecta. 3: 42: haud ſpernenda. 4: 72. H. 2: 11. quadringentorum. 4: 73. propria. 11: 29. cetera equitum. 13: 40. modica militum. 14: 32. prompta equitum. 15: 2. tumultuaria provincialium. 15: 3. militum. 15: 59. ſparſa auxiliorum, H. 2: 22. gladiatorum. H. 2: 43. apta bello. H. 2: 58. expedita. H 2: 83. procax ante periculum. H. 4: 20. alia H. 4: 28. tumultuaria. H. 4: 66. magna Treverorum. H. 4: 71. lecta. H. 4: 77. Arabum. H. 5: 1. Eleazari. H. 5: 12. ſua. H. 5: 20. Germanorum. H. 5: 20. modica auxiliorum. A: 18. manus, multitudo, cætera procerum. O: 37. manus pro poteſtate, in manu eſſe, 2: 46. ſua in manu aditus, ingreſſus ad principem. 4: 41. belli fortunam in ipſorum manu poſitam. H. 2: 87. in ſua manu poſitum eſt. H 2: 76. in manu ſua fuiſſe imperium. H. 4: 4. manum principis exoſculari. H. 1: 45. manu agere. G: 36 emittere. 15: 19. manus frigore deciduos. 13: 33. manus neſciæ plauſuum. 16: 5 nudæ, inermes, 16. 9: manus protendere, precantis geſtus. H. 1: 36. tendere. H. 2: 46. H. 5: 16. ad aliquem. 2: 29. ad deos. 12: 65. ad obſeſſus. H. 4: 34. ad manus & arma converſi. A: 25. manibus æquis abſceſſum. 1: 62
manubias. 2: 53
manumiſſi. 13: 26, 32
manumittendi ſpecies. 13: 27
mapalia. 3: 74: H. 4: 50. poſita. 4: 25
Marcellus Octaviæ fil. 1: 3: intra juventam ereptus. 2: 41. Tiberii æmulus. 6: 51. ab Auguſto in proximo faſtigio collocatus. H. 1: 15, Marcelli theatrum, 3: 64. ſtatua, 1: 74
Marc. Æſerninus 3: 11
Marc. Aſinius. 14: 40
Marcellus Granius. 1: 74
Marc. Eprius. Veſpaſiani amicus. O. 8. nihil habet concupiſcendum. O: 13. cum inimicus ſenes. H. 4: 42. vide Eprius.
Marcellus Romilius. H. 1: 56
marcentem. H. 3: 36. G: 36
Marc. Cornelius. 16: 8. occiſus a Galba. H. 1: 37
Marcia. 1: 5
marcidus, 6: 4
Marcius Numa. 6: 11
Marcodurum. H. 4: 28
marcens. H. 3: 36. pax. G: 36
Marcomanni. 2: 46. G: 42, 41. eorum fines. 2: 62
M. Catonem. 16: 22
Mardi. 14: 23
mares. H. 2: 3
margarita. A: 12
Mare Ægæum. 5: 10 | 15: 71. Amuclanum. 4: 59. Bithynum, Lycium. 2: 60. Britannicum noviſſimum. A: 10. Dalmaticum, Ionium. 2: 53 Hadriæ. 15: 34. Illyricum. H. 3: 2. Judaïcum. H. 5: 7. Oceanus. 2: 9. Ponticum, 13: 39, G: 1. Rubrum, 2: 61 | 14: 25. A: 12. Suevicum. G: 43. mare pro inſulis. H. 1: 2. mare adverſum, ſecundum. H. 2: 98. fortuitorum capax. 14: 3. Hibernum. 3: 1. H. 4: 51. importuoſum. 4: 67 | 12: 20. latum, quod non habet inſulas. 2: 78. pigrum: A: 10. atque immotum. G: 45. ſævum. H. 4: 52. maris ſævitia. H. 3: 42. mare ſcrutari. G: 45
Maricus. H. 2: 62
Marinus. 6: 10
maritandum. 12: 6
mariti. 1: 33, 57 | 4: 3 | 5: 1 | 12: 51, 64 | 14: 12, 60 | 15: 44, 63 | 16: 6, 10, 12, 34. A: 46
mariti judicio permiſſa uxor. 13: 32
maritimus. 2: 58 | 13: 32. H. 2: 12. H. 2: 12. H. 3: 42 | 2: 68 | 3: 21
maris. 3: 34. G: 29 | 3: 34 | 6: 15 | 13: 43. H. 1: 3
marito. 1: 5 | 2: 85 | 3: 15, 34 | 4: 22 | 5: 1 | 11: 32 | 15: 59, 64 | 16: 30. H. 3: 45. G: 18
maritus. 1: 53 | 4: 53 | 6: 18, 40 | 11: 2, 26 | 12: 41 | 13: 44 | 14: 61 | 15: 64. G: 19 | 2: 85 | 4: 39 | 11: 30 | 13: 19. H. 3: 45. H. 4: 5. G: 18, 19
C. Marius. 1: 9. cum Sylla bellat. 12: 6 ex infima plebe. H. 2: 38. Germanos non impune vicit.. G: 37
P. Marius. 14: 48
Sex. Marius. 4: 36. Saxo Tarpeio dejicitur. 6: 19
Marius Celſus. 15: 25. Coſ. deſignatus. H. 1: 14. à Galba ad electos Illyrici exercitus miſſus, H. 1: 31: haud læta refert. H 1: 39. præſenti exitio ab Othone ſubtractus. H. 1: 45. inter duces recipitur. H. 1: 71. Conſul. H. 1: 77. dux Othonis, H. 1: 87. inter præcipuos. H. 1: 90. H. 2: 23. curam equitum ſumit. H. 2: 24. res egregias gerit. H. 2: 25. Othoni ſuadet ut bellum ducat. H. 2: 33. alienæ culpæ prætenditur. H. 2: 39. nox juvit. H. 2: 44. Conſulatum retinet ſub Vitellio. H. 2: 60
Marius Maturus. H. 2: 12. Vitellio fidus, H. 3: 42. in verba Veſpaſ. adigitur. H. 3: 43
Marius Nepos. 2: 48
marmore. A: 46. O: 29

in marmore ſuos caſus exprimere. H. 5: 74
Maroboduus. 2: 26. popularibus inviſus. 2: 44. duodecim legionibus petitus. 2: 46. cum Arminio pugnat. 2: 46. fractus: 2: 62. ad Tiberium confugit. 2: 62. ab Arminio. 2: 88
Marcomannorum rex. G: 42. ob eum receptum ovatio decreta Druſo. 3: 11
Mars Cattorum Deus. 13: 57. Deorum præcipuus Germanis. H. 4: 64. G: 9. Ultor. 12: 8. Martis Ultoris ædes. 3: 18. templum. 2: 64. Martii Campus. vide Campus.
Marte incerto pugnatum. H. 4: 35
Marobodui. 2: 45, 62. G: 42
Marſaci. H 4: 56
Marſi. 2: 50. cæduntur à Cæcina. 1: 56
Marſos irrumpit Germanicus. 2: 25. ad Veſpaſ. deficiunt. H. 3: 59. unde dicti. G: 2
Marſigni. G: 43
Marſi. 1: 50
Marſus Vibius. 2: 74, 79 | 4: 56 | 6: 47, 48
Marti. 2: 12, 32
Martia aqua. 14: 22
Martialis Julius. H. 1: 28. vulneratur. H. 1: 82
Martiales Flamines. 3: 58
Cornelius Martialis. 15: 71. H. 3: 70, 73
Julius Martialis. H. 1: 28
Martianus Icelus. H. 1: 13, 46
Martianus Granius. 6: 38
Martina. 2: 74. famoſa veneficiis 3: 7
Martius Macer. H 2: 23, 95. H. 3: 82
Martis. 1: 8 | 3: 4 | 13: 17, 31 | 15: 39
Idus Mar. H. 1: 90
Martius Feſtus. 15: 50
Martius Campus. H. 3: 86
P. Martius. 2: 32
Mart. Feſtus. 15: 50
Mart. Macer. H. 2: 28. à ſuis prope interfectus. H. 2: 36. ejus Conſulatus, diſſimulatur. H. 2: 71
Marullus Junius. 14: 48
Marus. 2: 63
Maſſa Bebius. H. 4: 50. A: 45
Maſſilia. 14: 57. ſedes ac magiſtra ſtudiorum. A: 4. Maſſilienſis civitas. 4: 44. Maſſilienſes. 4: 43 | 13: 47
mater & frater interfecti. 15: 62. mater deûm. G: 45. ejus ædes. 4: 64. matris qualiſcunque reverentia. 14: 13. præcipua laus. O: 28. matrem occidit Nero. 14: 8. matres comitatæ liberos exules. H. 1: 3
mater. 1: 10, 73 | 2: 86 | 3: 19 | 4: 12, 53, 60 | 5: 1 | 6: 10, 52 | 11: 16 | 12: 52, 64 | 13: 21, 45 | 15: 71. H. 1: 75. H. 2: 64. G: 20. A: 4
materia. 16: 2. H. 1: 89. H. 2: 30. G: 14, 16, 45. A: 10. O: 32, 36
materiæ. 1: 35. O: 35 | 11: 5. H. 1: 1. A: 46. O: 37. H. 5: 5
materia adipiſcendi favoris. 3: 38. pecuniæ. H. 1: 66. rebus novis ingenti. H. 1: 6. ſermonibus. Hiſt. 2: 1. materiam præbere ſermonibus. H. 4: 4
materia, lignum ædificando aptum. 1: 35. materiæ. H. 4: 23. materias cædere. H. 5: 20. materiem præbere, cur &c. 4: 59
materies. 1: 76 | 2: 26 | 6: 28 | 12: 22 | 13: 49 | 1: 32 | 5: 4. H. 1: 51. O: 3
maternus. 3: 68 | 6: 42 | 12: 44 | 14: 62 | 13: 19 | 2: 43 | 13: 45 H. 2: 50. H. 1: 48
Maternus. O: 3, 9, 10, 23, 25, 28. O: 2, 5, 14, 15. O: 2, 4, 9, 11, 14, 16, 24, 27, 33, 42
matertera. 4: 71
Mathematici. H. 1: 22. Italia pulſi. 2: 32 | 12: 52. H. 2: 62
Mathematicus. H. 2: 78
Matios. 12: 60
matre. 1: 72 | 2: 50 | 6: 51 | 11: 37 | 13: 12 | 14: 2 | 15: 72
matrem. 1: 4, 14 | 2: 10, 50 | 3: 3, 16, 17, 64 | 4: 40, 54 | 5: 2, 3 | 6: 49 | 11: 3, 34 | 12: 42 | 13: 15, 18, 20 | 14: 4, 7, 9, 11, 22 | 15: 30, 56, 62. H. 2: 89. H. 4: 18 G: 40, A: 7
matres. 4: 51. G: 7
matri. 2: 34 | 4: 15, 37, 60 | 11: 12, 38 | 13: 5, 13, 18 | 14: 5 | 15: 72
matrimonia. 2: 13 | 12: 6. H. 1: 22
Matrimi pueri. H. 4: 53.
Matrimonium unicum probis ſolatium. 4: 53. ad majora nitenti decus ac robur. A: 6 in matrimonium accipere. H. 3: 45. virum tamquam matrimonium amare. G: 19. matrimonio tenere. 15: 71. matrimonia Germanorum. G: 18. matrimoniorum ſolemnia. 11: 27
matrimonii. 6: 45 | 11: 13, 26 | 12: 3, 7 H. 1: 22. G: 18
matrimonio. 1: 33, 53 | 2: 73, 75 | 3: 34 | 4: 41 | 11: 12 | 12: 1, 22, 40, 46 | 13: 19, 45 | 14: 61 | 15: 53, 59, 68 | 16: 20. H. 1: 73
matrimonium. 1: 12 | 2: 3 | 4: 39, 40, 44 | 5: 1 | 6: 47, 58 | 11: 28, 30 | 12: 2, 5, 58 | 13: 44, 45, 46 | 14: 1, 64. H. 2: 64. H. 5: 9
matris. 1: 3, 5 | 2: 42 | 3: 8, 10, 17 | 4: 57, 64, 66 | 6: 20 | 12: 9, 65 | 13: 2, 12, 14, 15, 18, 20, 43 | 14: 1, 4, 5, 6, 10, 12, 13 | 15: 51, 67 | 16: 34. A: 4. O: 28, 29
matronas. 15: 44
matrum. 13: 21. O: 35
Mattiacum, caput Cattorum. 1: 56
Mattiaci. H. 4: 37. G: 29
Mattiaco. 11: 20
matura. 11: 35 1: 31. H. 2: 1. H. 3: 39. H. 4: 58
maturandum. H. 5: 15
maturare. 14: 59 | 15: 52. O: 8
maturare, neut. 4: 8. H. 2: 39. H. 3: 78. cædem. 15: 52 | 16: 15. H. 4: 59. conſilium. H. 1: 12. editionem. O: 3. fugam. 3: 36. funus. H. 2: 49. miſſionem. 1: 37. nuptias. 14: 59. claudere. H. 4: 70. ſequi. H 4: 34. H. 5: 18
maturitas L. Craſſi. O: 26. Galli. H. 1: 87.
maturus annis. 1: 4. matura honoribus juventa. H. 2: 1. maturrimum robur. 12: 65. quam maturrime. 1: 63 | 15: 74
maturata. 12: 41
maturatur. 1: 37
maturavit. H. 3: 78 | 6: 36 | H. 1: 11 H. 4: 59
mature. 2: 39
maturius. 2: 5 | 3: 29. H. 3: 85. O: 14
maturrime. 1: 63 | 15: 74
maturus. 2: 54. H. 2: 87
Maturus Marius. H. 2: 12. H. 3: 42, 43
mavis. 15: 63. O: 10
Mauricus Junius. H. 4: 40. A: 45
Mauretania Cæſarienſis. H. 2: 58, 59. utraque. H. 2: 58, 59
Mauretaniæ dux. H. 2: 11
Mauri. 2: 52. donum populi

Rom. 4: 5. rebellant. 4: 13. Vibium Secundum repetundarum damnant. 14: 28. per latrocinia & raptus apti bello. H. 2: 58. in cædem Piſonis delecti. H. 4: 50
Maurorum civitates. H. 1: 78: delecti. 4: 24
mavult. O: 14, 25
mavultis. H. 4: 58, 66
tum maxime. H. 1: 29. H. 4: 55, 58, 65. O: 16
Maximi. H. 3: 72. O: 38
Maximilla Egnatia. 15: 71
Maximus Cæſonius. 15: 71
Maximus Fabius. 1: 5
Maximus Julius. H. 4: 33
Max Sanquinius. 6: 4
Max Scaurus. 15: 50
Maximus Trebellius. 14: 46. H. 1: 65. H. 2: 60
Mazippa. 2: 52
meare in Occidentem, Orientem. 3: 14. in Pontum. H. 4: 83. huc illuc. 4: 5. meatus, *fluminis oſtia*. G: 1
meaſſent. 3: 34
meatus. 14: 51. H. 5: 62 | 62 28
Medea *Tragadia*. O: 12
Medea. O: 3. Ovidii. O: 12. avecta. 6: 34
mederi periculis. 6: 18. medendum decreto, lege. 4: 6. reliquis. 3: 54
mederi. H. 4: 84 | 12: 61 | 4: 16 | 12: 6. O: 41. H. 5: 6 | 12: 35 | 6: 13, 18
Medi. 2: 56. olim ſub Ægyptiis. 2: 60. domini Orientis. H. 5: 8. Medorum *id eſt Parthorum* agmina picta. 6: 34
Medi *pro Media*. 13: 41
Media *regnum*, ſecundus potentiæ gradus apud Arſacidas. 15: 2. Medus origine. 2: 4
medius. 2: 5 | 12: 16, 57 | 14: 32. H. 2: 44. H. 4: 32, 77. A: 3, 18, 35. O: 34 | 3: 15. H: 3: 12. H. 5: 12. A: 35 | 11: 10 | 2: 17. G: 2. H. 1: 19 | 2: 51 | 13: 40. O: 38
medicamen, *venenum*. 11: 67. innoxium. 14: 51
medicamen. 12: 51 | 14: 6 | 14: 51 | 4: 57
medici. 4: 63 | 12: 67. H. 4: 81. O: 23
medicina. 15: 64 | 1: 49
medicus inter ſanos ſupervacuus. O: 41
medicorum artes eludere, *ſeu irridere ſolitus* Tiberius. 6: 46 |
medicus. H. 4: 81. A: 4 | 4: 3 | 6: 50 | 15: 69. O: 41 | 14: 33. H. 4: 19
medio. 1: 61, 64 | 2: 52 | 3: 74 | 6: 23 | 12: 69 | 13: 38 | 14: 2 | 15: 18, 29. H. 1: 61, 68. H. 2: 35. H. 3: 11, 16, 19. H. 5: 20. G: 37. A: 24, 44. O: 18
mediocris. O: 10 | 4: 11 | 3: 52
mediocritas. 14: 60. O: 7
Mediolanum. H. 1: 70
Mediomatrici. H. 1: 63. H. 4: 70, 71, 72
meditamenta belli. Hiſt. 4: 26
meditata oratio. 14: 55. H. 1: 68. O: 6. ratio adverſum imminentia. 15: 62
meditatio impoſterum valeſcit. 4: 61
meditatæ diræ. 6: 24
meditatum. 4: 70. diu conſilium. 4: 57
meditari. H. 2: 60 | 6: 4
meditamenta. 15: 35
meditor. 4: 71 | 3: 31 | 6: 48. H. 2: 99. H. 4: 62. H. 4: 36 | 3: 15 | 4: 60 | 14: 15
meditatus. 3: 5 | 13: 3. H. 4: 48 | 3: 12 | 1: 4 | 14: 1. O: 20 | 4: 40
meditatio. 4: 61 | 14: 2, O: 16, 30. 33. H. 3: 2. O: 14 | 5: 4 | 16: 26
mediteratur. 1: 19 | 14: 20
medius. 4: 29 | 11: 21 | 13: 15 | 14: 59 | 15: 17. H. 1: 19, 36, 49. H. 2: 5, 57, 74. H. 3: 63. H. 4: 22, 62. G: 46. O: 17 | 2: 16. H. 4: 77
in medium cedant bona. H. 4: 64
in med. proferre. O: 28. medio temporis, *interea*. 13: 28 | 14: 53. H. 2: 53. medii patrum. H. 4: 8. media ſequi deterrimum. 3: 40. ſcriptitare. H. 3: 52
Megalenſes *ludi*. 3: 6
Megiſtanæ Armenii. 15: 27
Meherdates. 11: 10. à Parthis in regnum vocatus. 12: 10. traditur Gotarzi. 12: 11, 13, 14
melior. 12: 10, H. 2: 38. H. 3: 65. H. 4: 71. H. 1: 47. H. 3: 1 6: 20. H. 2: 77. O: 3. H. 4: 28
melior, *fortior*. G: 32. inter adverſa. H. 2: 13. melior pars. H. 4: 62. exercitus. H. 1: 82. furandi. 3: 74. melius olim proviſum. 14: 43. melius non queri, quam vindicari. O: 4. in melius ſiſis cuncta *opportuniora*. 12: 32. mutare, 3: 54. H. 1: 50. H. 5: 8
pro meliore eſſe. 12: 39. meliores, *fortiores*, *potentiores*. 13: 56 | 16: 5. *non ſeditioſi*. H. 2: 66. *qui juſtiorem cauſam habent*, qui ipſi juſtiores, qui amant *bonos & bonum publicum*. H. 4: 67. meliorum, *potentiorum*, patienda imperia. 13: 56. meliora poſtulare. H. 1: 69
meliora 3: 55 | 3: 69 | 6: 48 | 15: 21. H: 4: 32
melioribus. 1: 16. H. 1, 1 38. H. 2: 17, 39: H. 4: 7, 67
melioris. 14: 63
meliorum. 4: 31. H. 1: 80, H. 2: 53. H. 4: 74
Meliſene. 15: 26
melius. 1: 34. 43 | 2: 44, 77 | 3: 54, 55, 68 | 4: 20 | 13: 6, 35 | 15: 6, 27. 32: 60. H. 2: 33, 69, 77. H. 4: 57. G: 19. A: 24. O: 11, 21, 37
Mella Annæus. 16: 17
membra. 1: 64. O: 22 | 14: 30 | 15: 64
membra ſenio curvata. 1: 34. tormentis ſoluta. 15: 57
memini me audire, *pro audiſſe*. 3: 16
meminit. 6: 27 | 13: 34 | 14: 46, 63 | 15: 41 | 16: 17. H. 2: 10. O: 37 | 4: 35 | 6: 37
meminiſſet. 2: 71 | 3: 4 | 4: 38. H. 4: 8, 72. G: 27 | 2: 15 | 3: 34 | 1: 6. H. 3: 4. 63. H. 4: 9 | 2: 26. H. 2: 48
Memmius Regulus. 14: 47. *alius*. 15: 23
Memmius Pollio. 12: 9
Memnonis effigies. 2: 61
memor. 4: 31: | 12: 47 | 13: 21. H 3: 19
memorari. 4: 32, 55 | 11: 17 | 12: 62 | 3: 3, 62 H. 2: 1 | 14: 5. 14 | 3: 71
memorabile. H. 1: 44. A: 28
memorabimus. H. 1: 10. H. 3: 46, 51
memorare, *revocare in memoriam*. 2: 58. memorandus vir. H. 4: 5. memorandum factum dictumve. 15: 70 |
memoro 6: 22 | 1: 58 | 3: 24 | 13: 5 | 2: 47 | 11: 14 H. 2: 50 H. 4: 81, 85. H. 5: 2 | G: 2, 39, 43. A: 2 | 3: 61 | 4: 43 | 1: 45 | 4: 71 | 16: 16 | 12: 14 | 12: 23 | 1: 67 | 2: 9 | 14: 2, 63 | 15: 14, 53. H. 3: 51

memorandus. 12 : 44
memoratus. 11 : | 4 : 10 G : 34. A : 10
memoratu. 4 : 32 H. 2 : 24, 73. A : 2
memorami. 4 : 46
memoravit. 15 : 49 | 2 : 43 : 53, 68 | 3 : 18, 20 | 3 : 48, 63, 75 | 4 : 1, 48, 69 | 6 : 10, 32, 36, 47 | 11 : 8 | 12 : 40 | 13 : 35 | 14 : 9, 33, 40, 48, 62 | 15 : 7 | 16 : 28. A : 18
memoravimus. 2 : 52 | 14 : 64 H. 1 : 64 H. 2 : 4, 17 | H. 3 : 76. H. 4 : 46, 70 | H. 5 : 19
memoravit 1 : 52 | 4 : 34, 53 | 12 : 61 | 13 : 4
memores. 2 : 14, 79 | 12 : 42 | 14 : 7 | 13 : 62 H. 4 : 20, 34. H. 5 : 17
memoria, *mentio*. 2 : 73. memoria ævi ſequentis præſenti potentia extingui non poteſt. 4 : 35. facetiarum aſperarum acris memoria. 5 : 2 | 15 : 68. rerum proſperarum auget animos. H. 5 : 14. memoriæ prodere *vide* prod. ad memoriam haud perinde valens diviſa. 12 : 40. memoria recens : A : 4
memoria. 1 : 33, 41, 43 44, 57, 61 | 2 : 3, 8, 63, 76 | 3 : 21, 48 | 4 : 15, 21, 25, 43 | 6 : 28, 46 | 11 : 12, 23, 37 | 12 : 8, 11 | 13 : 31, 45 | 14 : 40, 63 | 15 : 54, 64 | 16 : 7. H. 1 : 23, 25, 50, 56, 58, 67, 78 | 2 : 3, 53, 91. H. 3 : 44, 58. H. 4 : 7, 10, 18, 40, 63. H. 5 : 4. O : 2, 13, 10
memoriæ. 3 : 65 | 4 : 9, 35, 38 | 5 : 2 | 6 : 15 | 11 : 14. G : 2, 8. O : 32
memoriam. 1 : 32, 71, 73 2 : 72 | 3 : 2, 5, 57, 63 | 4 : 34, 38 | 5 : 6 | 6 : 2 | 10 : 34 | 13 : 56 | 14 : 51 | 15 : 28 | 16 : 16, 25. H. 1 : 8, 84. H. 2 : 101. H. 3 : 68. H. 4 : 77. G : 28 A : 12 3, 14, 46
Memphis. H 4 : 84
Menapii. H. 4 : 28
mendacio nullum pretium. H. 4 : 89
mendacium. H : 1 : 34 | 13 47. H. 2 : 54. H. 4 : 50, 81. H. 2 : 72
Menelaus. 2 : 60
Menenios. O : 21
Menenius Agrippa: O : 17
Mennius Regulus. 11 : 12
Mennius Rufinus H : 3 : 12
Mennius. 1 : 38
mens. 1 : 43 | 2 : 36 | 6 : 46 | 11 : 16 | 13 : 3 | 15 : 49. H. 1 : 4, 44. H, 2 : 80 | A : 43
menſa disjecta fulmine. 14 : 22. ſua cuique menſa. G : 22. menſæ ſacra. 15 : 17. menſæ nummulariorum. 6 : 17
menſa. 2 : 31 | 13 : 16 | 3 : 55 | 15 : 52 | 1 : 50 | 2 : 65
menſis. 13 : 10. O : 16. 15 : 23 | 16 : 12
menſes. 1 : 5 | 6 : 6 | 12 : 64 | 13 : 18 | 15 : 41. H. 1 : 11, 37, 77, H, 2 : 71 H. 4 : 81 | H 1 : 95
menſis à Nerone denominatus. 15 : 74. Aprilis Neroneus. 16 : 12. Majus Claudii, Julius Germanici vocabulis mutantur. *ibid.* menſes feminarum. H. 5 : 6
menſis. H. 2 : 95
Menſura corii forma; *ſeu* magnitudo. 4 : 72. legati conſularis, *id eſt modus*. H. 1 : 52. ultra menſuram noſtram dies. A : 12
menſura. 14 : 54 | A : 12
mentis alienatio, 6 : 24 forma æterna. A : 46. mentes ſemel percalſæ, mobiles ad ſuperſtitionem. 11 28. mentibus ad ſuſpicionem inclinatis, ſtimetur ipſe qui timet. H. 1 : 81
mente. 1 : 31 | 2 : 54 | 4 : 22, 40, 52 | 16 : 1. H. 5 : 5 G : 29
mentem. 1 : 11 | 3 : 15, 22, 50 | 4 : 38 | 6 : 58 | 12 : 66 H. 2 : 76, 99
mentes. 2 : 12 | 6 : 6 | 11 : 19. H. 1 : 26, 36, 84. H. 1 : 42. H. 3 : 12. 21, 38, 66 | 1 : 28. H. 2 : 4
in mentionem alicujus incidere. H. 4. 5
mentio. 16 : 38. H. 1 : 90. H. 3 : 9 | 3 : 18
mentis. 11 : 14, 28 | 12 : 5 | 13 : 16 | 14 : 10 | 15 : 70
Mephitis *dea*, ejuſque templum, H. 3 : 33
mercari. H. 3 : 55. G : 5 : 23. H. 1 : 88 H. 2 : 60 H. 4 : 38
mercandis agris. 6 : 17. mercatus, *Nundinæ*. H. 3 : 32. ſtatus. H 3 : 30
Merces *data* ab eo qui jubere poteſt, vim neceſſitatis affert. 14 : 14
Mercimonium pro mercibus. 15 : 38
Mercurius deus Germanorum. 13 : 57 inter præcipuos. G : 9
mercatores. 12 : 55
mercatus H. 3 : 30
mercede. 4 : 62 | 6 : 33, 36 | 13 : 5. H. 3 : 5
mercedem. 11 : 6, H. 1 : 46, G : 24
mercedibus. 11 : 9
mercenarius. 6 : 34
merces. 4 : 13 | 12 : 46. H. 3 : 48 | 11 : 5, G : 5
mereri. 4 : 40 | 1 : 28 | 12 : 19 | 14 : 48. H. 1 : 30, H. 2 : 48. O : 9, 32
merere. 4 : 73
merere crimen. H. 3 : 78. decus. 6 : 10 | 12 : 31. ſtipendia, 13. 55. meruit ductor. 2 : 10. meruerunt eſſe colonia Rom. G : 28. nimis commemorandis quæ meruiſſet. H. 4 : 80. mereri vulnera, G : 14. diu meritus. 11 : 18. iram virtutibus. A : 4. ſtipendia. 2 : 52
meritum erga victores multi ſimulant. H. 3 : 69. merita diſpicienda. 13 : 27. in pace magis ſpectantur. 1 : 48
meretriciis veſtibus. O : 26
mergere. H. 2 : 35 G : 12
meridies. A : 10. a meridie. H. 5 : 6
merita. 3 : 62 | 11 : 25 | 12 : 62, 62 | 15 : 51. H. 4 : 37 G : 13
meritæ. 15 : 6
meritam. 16 : 4
meritas H. 4 : 28
meriti. 3 : 17
meritis. 1 : 36, 80 | 3 : 60 | 14 : 53 | 15 : 62 | 16 : 15, H. 1 : 5. H 2 : 37. H. 3 : 20
meritus. 13 : 26 | 15 : 35. H. 1 : 21, 52 : O : 18. *particip.* 15 : 74. 15 : 13 : 26 | 15 : 44. H. 2 : 46 | 20, 65. H. 3 : 98 | 13 : 42. H. 1 : 64. H. 4 : 34
merito. *ſubſt.* 4 : 18. H. 4 : 50. H. 5 : 24
meritum *ſubſt.* 4 : 14 | 11 : 36 | 12 : 65
merſa. 1 : 64
merſari aqua calida. 15 : 69
merſatur. 13 : 69
meruit. 2 : 37 | 4 : 36 | 12 : 58 | 14 : 55 | 6 : 10. H. 2 : 10. H. 2 : 31 | 13 : 55. H. 4 : 72 | 2 : 10, 48. H. 1 : 41 H. 2 : 37 | 15 : 67 | 2 : 49 | 12 : 31. H. 2 : 50. H. 3 : 78, 86
Merula Apidius. 4 : 42
Merula Cornelius. 3 : 58
merx publica. 15 : 5. merces ſordida. 4 : 13. mercium permutatio. G : 5
Meſopotamia. 6 : 36, 44 | 12 : 12. unde dicta. 6 : 37
Meſſalla Corvinus. 3 : 34. ad ſumma provectus. 11 : 6. bellorum præmiis refertus. 11 : 7. orator. O : 12, 17. *vide* Corvinus.
Meſſalæ Corvini filius. 3 : 34

Meſſalinus Valerius. 1: 8. *vide* Meſſ. *alius*. 13: 34
Meſſala Vipſanius. H. 3: 9. eripit Saturninum. H. 3: 11. tribunus. H. 3: 18. hiſtoricus. H. 3: 25, 28. fratrem defendit. H. 4: 42. antiquos oratores novis præfert: O: 14. eloquens. O: 15. lætiſſima quæque antiquorum imitatus. O: 23
Vipſanius Meſſalla. H. 3: 9, 18. H. 4: 42. O: 14
Voleſo Meſſalla. 3: 68
Meſſalla. *idem*. 13: 6, 7. O: 12, 17
Meſſ. Voleſus. 3: 68
Meſſallina. 11: 2, 26, 31, 32, 34, 36, 37 | 12: 7 | 13: 19
Meſſallinæ. 11: 2, 12, 26, 28, 35, 36 | 12: 1, 42 | 13: 11, 32, 43
Meſſallinam. 11: 29, 30, 38 | 12: 9
Meſſalina. 11: 1. Agrippinæ infeſta, 11: 12. vivente marito alteri nubit. 11: 26. interficitur. 11: 38. rebus Rom. per laſciviam illuſit. 14: 7. Silanam matrimonio Silii depellit. 13: 19. convicta à Narciſſo. 12. 65
Meſſallina Statilia. 15: 68
Meſſallinus. A: 45
Meſſallino Cotta. 5: 3
Meſſallinus Cotta. 4: 20. *vide* Cotta
Cotta Meſſallinus. 2: 32 | 4: 20 | 6. 5 | 5: 58 | 12: 22. *vide* Cotta.
Valerius Meſſallinus. 3: 18, 34
Meſſenii. 4: 43
meta. 2: 81 | 4: 10 | 6: 19, 34, 48 | 11: 14 | 12: 44 | 13: 2 | 15: 57, 69 | 15: 17, 22. H. 2: 7, 44, 98. H. 3: 16, 73, 85, 86. H. 4: 3, 17, 20, 42, 46, 62. H. 5: 3, 22, 25. H. 2: 3
metallorum primitiæ nullis fornacibus victæ. H. 4: 53
metalla. A: 12, 31: 32 | 16: 2
Metapontus. 12: 63
metari. 2: 8 | 1: 63 | 13: 45
L. Metelli. 3: 71
L. Metellus. 3: 71
Metelli eloquentes. O: 37
Metellus. Cæcilius. G: 37
metiri. G: 37. H. 1: 8
Metius Caſus. A: 45
Metrodorus. O: 35
metuat. 3: 50
metuenti omnia, præſentia maxime diſplicent. H. 3: 85
metuentior. 13: 25
metus cuncta extollit. 2: 24 | 15: 11
metus proprius exercitam quoque eloquentiam debilitat. 3: 67. ex incerto latior metus. 4: 63
metus etiam bonos ſequi cogit. 16: 26. inſtans vocem conſumit. H. H. 1: 42 huc illuc mutat. H. 3: 76. infirmum vinculum caritatis. A: 32. pleraque monſtrat. H. 1: 12. metus mutuus Germanos & Dacos ſeparat. G: 1. metu diſſimulando, *metui*. 11: 32 | 15: 69. metum facere. 6: 36, 15. proditionis. H. 4: 42. injicere. 12: 17. metu magis quam benevolentia ſubacti, repertis auctoribus tollunt animum. 6: 36. coercendi, quos beneficia non mutant. 13: 26. infringitur *metu* fides. H. 3: 42. officia metu profecta verterat in favorem ea ſimulatio. H. 3: 58. *poſita* arma reſumuntur, ubi metus abſceſſerit. H. 4: 76. in metu magno non tumultus, non quies. H. 5: 40. in metu conſilia prudentium & vulgi rumor juxta audiuntur. H. 3: 58. adverſus metus conſtans. H. 4: 5
metuat. 6: 11
metuere. 12: 33 | 13: 13. H. 2: 92 | 1: 56 | 3: 36. H. 2: 22. H. 3: 65. H. 4: 19
metuebat. 1: 80 | 2: 64, 87 | 6: 46 | 8: 1 | 14: 3
metuebatur. 4: 7: 73 | 12: 5, 18 | 13: 12. H. 3: 86
metuendus. 2: 40 | 1: 74 | 5: 63. H. 3. 2
metuens. H. 4: 74 | 13: 44 | 11: 26. A: 34 | 1: 6 | 2: 42 | 3: 10 | 4: 23, 41 | 6: 4 | 12: 44, 64 | 15: 69. H. 1: 28, 90. H. 2: 8, 23. H. 3: 15. H. 4: 39, 48
metuentior. 13: 25 | 15: 36. H. 3: 85
metuo. H. 4: 81, 84 | 15: 25, 28 | 15: 68 | 12: 43
Mevania. H. 3: 55. poſſeſſ. H. 3: 59
Mevius Pudens. H. 1: 24
meus Nero. 13: 21. dies. O: 13
miles vetus, favore procerum imbutus. 15: 59. legendus, non emendus. H. 1: 5. inter paganos corrumpitur. H. 1: 54. circo ac theatris corruptus. 13: 24. H. 2: 21. juſſa ducum exſequi potius quam interpretari debet. H. 2: 39. ducibus infenſus cladis cauſa. H. 2: 41. aſſuetudine voluptatum & contemptu ducis degenerat. H. 2: 67. exemplo ducum intentus, aut licentes agit. H. 2: 68. quantum hebet ad laborem, tantum ad diſcordias promptius. H. 2: 99
miles urbanus. H. 1: 4, 5, 84. H. 2: 89. H. 3: 69. milites donis conciliat Auguſtus. 1: 2. theatro aſſident. 13: 22, 25. milites tam neſcire quædam, quam ſcire oportet. H. 1: 83. ſe juxta rogum Othonis interficiunt. H. 2: 49. opera extruere coacti. H. 3: 32. amphitheatra ſtruere juſſi. H. 2: 67. militum ignavia plus molis imperatori creat, quam perfidia hoſtium. 13: 35. favor per bonas artes haud ſpernendus. H. 1: 17. ferocia luxu deteritur. H. 2: 76. corpus otio, animus libidinibus imminuitur. H. 2: 93. duorum præclarum facinus. H. 3: 23. patria, caſtra. H. 3: 84. militibus lætum idem nomen ducum. H. 4: 68. cupido pugnandi convenit. H. 3: 20. per milites litteræ ad principem commeant. 4: 11
miles victoriam quam pacem mavult. H. 3: 60. licentia ſævitiaque non imbuendus. H. 4: 72. gregarius. 1: 16. 22 | 3: 21, 45 | 14: 24. H. 1: 36. H. 2: 5. H. 3: 31. H. 4: 27. H. 5: 1. legionarius. 3: 41 | 14: 38. H. 4: 18. nauticus. A: 25. Nonanus. 1: 23. Othonianus, Vitellianus. H. 4: 5. Romanus. 2: 14 | 3: 20, 74. H. 1: 79. H. 4: 29. H. 5: 14. ſubitus. H. 4: 76. ſubſignanus. H. 1: 70. H. 4: 33. vetus: 2: 45 | 15: 59. H. 4: 31. H. 5: 1. Vitellianus. H. 3: 63, 69, 73, 82. Vitellii. H. 3: 69
Mileſii. 3: 63. arbitri inter Lacedæmonios & Meſſenios. 4: 43. Apollinis cultores. 4: 55
Miletus. 2: 54
Milliarium aureum. H. 1: 27
Milichus. 15: 54. 55. auctus. 15: 59. ſervatoris ſibi nomen aſſumit. 15: 71

militaris ætas. 2: 60: cuſtodia. 3: 22| 14: 60. militaris diſciplina ſub Corbulone. 11: 18| 4: 13. fama. 16. 15. jactantia. A: 25. laus. H. 1: 49. pecunia. 5: 8. vir. H. 2: 75. militaris viri ſenſus incompti, ſed validi. 15: 67. militari viro auctoritas pro facundia. 15: 26. militare nomen: A 40. vocabulum. 1: 41. militares viri. 15: 10 H. 5: 73. A: 48. artes. 12: 12. facetiæ. 1: 23: res parendo potius continentur, quam imperia ducum ſciſcitando. H. 1: 84. militaria odia. 1: 32. ſcuta. H. 3: 80. militaribus ingeniis ſubtilitas deeſſe creditur. A: 9. militariter loqui. H. 1: 80. militia expleta 15: 35. pedeſtris honoratior claſſica. H. 1: 82. antiqua, dura. 1: 20. militiæ mos 1: 6. diſtribuendis armis. H. 1: 38. militiam in laſciviam vertere. A: 5. militia ſolvi. 1: 44
militares. 1: 32| 3: 3| 4: 2, 72| 12: 12| 13: 38| 15: 25, 50| 16: 27. H. 1: 84. A: 41
mille *paſſuum*. H. 2: 40
mille. 2: 6, 23| 4: 55| 6: 28| 13: 38, 40| 14: 26, 38 H. 1: 17, 18, 24. H. 3: 78. H. 4: 35. O: 26, 29
millia. 1: 8, 49, 56| 2: 18, 60, 85| 3: 43| 4: 49, 63| 11: 8, 25| 12: 27, 56| 13: 38| 14: 33, 34, 37| 15: 10, 72. H. 1: 57, 61, 63, 68, 79, 82. H. 2: 22, 40, 57, 83, 87, 63. H. 3: 13, 22, 33, 50, 55. H. 4: 13, 20, 22, 51. H. 5: 19. G: 33: A: 29: 35, 37
millibus. 1: 65| 2: 25| 3: 61| 6: 37, 41| 11: 5| 14: 38| 15: 5. H. 1: 6. H. 2: 61, 94. H. 4: 82. A: 39
millies. 6: 17, 45| 12: 58| 13: 42. H. 1: 10 H. 2: 95| O: 8
millium. 2: 58| 4: 63, 67| 11: 20| 14: 35| 15: 26. H. 2: 40. H. 3: 60 H. 4: 57
T. Milo. O: 37 concurſu totius civitatis accuſatur. O: 39
Milvius pons. 13: 47. H. 1: 87, H. 2: 89. H. 3: 82
mimos actitare. H. 3: 62:
minum. 1: 73
minax. 1: 28. H. 1: 45| 12: 64. H. 2: 14. H. 4: 43| 16: 19. H. 2: 64. H. 4: 6, 84. G: 30. O: 5
minacites. H. 1: 66. actum. 13: 21. invadere. 6: 35
minæ. 3: 36| 13: 57. H. 2: 82. H. 2: 6. G: 37
minantibus. H. 2: 35
minari. 2: 57
minæ cæleſtes. H. 1: 18. minis mixta promiſſa. H. 5: 24. minari ducibus aſſueti milites. H. 4: 34. minax ſilentium. H. 3: 67
minas. 1: 23| 3: 10| 6: 1, 38| 11: 35| 31: 14, 48| 14: 36, 44| 15: 56| 16: 27. H. 1: 55. H. 3: 74. H. 4: 22. H. 5: 15
Minerva. H. 2: 53. *ejus* ædes. 13: 24. ſimulacrum. 14: 12
Minervam. H. 4: 53
minime. G: 2. 4. A: 36. O: 5. 14, 32
minimus. H. 3: 83. O: 8
minimum. 4: 33. O: 41
minis. 1: 29| 4: 17| 11: 29| 12: 42| 13: 15| 15: 6, 12, 38. H. 2: 38, 69, 74. H. 3: 24, 48, 69. H. 4: 62, 84. H. 5: 24
miniſter ſceleris. H. 4: 27. ſermonum. H. 2: 99. miniſtri fortuna ad ducem referenda: A: 8. miniſtri graviorum facinorum quaſi exprobrantes aſpiciuntur. 14: 61. rerum atrocium puniendi. 13: 43 miniſtri ſcelerum oblatis recentibus adſtringuntur. 4: 71. Sejani. 5: 11
miniſteria, *miniſtri*. H. 2: 59, magiſtratuum, & ſacerdotum, 13: 27. ſecretiora. A: 40. miniſteria *pro officiis*. 3: 48. belli. 2: 78. principatus. H. 2: 58
miniſter. 14: 66| 15: 28
miniſteria. 1: 6
miniſteriis. 1: 6, 12: 26. H. 2: 46. G: 25
miniſterium. 2: 43. H. 4: 81. A: 2. O: 29| H. 3: 76| 16: 9
miniſtra. H. 4: 12| 11: 61
miniſtrare. 1: 5, 33. G: 40. H. 1: 76
miniſtrari. G: 44
miniſtrare, *dare* pecuniam. 4: 28. annuam. 16: 14. vires. A: 14. viros & arma. H. 4: 12. ſictilibus, in convivio. H. 1: 48
miniſtri. 6: 36, 48| 13: 2. H. 4: 14| 1: 16| 13: 16, 47| 14: 60. H. 4: 19. H. 5: 10 12: 65
miniſtros. 3: 14| 4: 7, 10, 59, 6: 33| 12: 40, 53| 14: 5| 15: 52. H. 1: 88. H. 2: 82 H. 4: 42. G: 10
miniſtrum. 4: 11| 12: 57| 14: 59. H. 2: 83| 13: 15. H. 2: 99
minitabundus. 2: 10
minitans. 13: 40, 56| 15: 2. H. 1: 75| 11: 10| 14: 45| 1: 35| 5: 22| 15: 66. H. 3: 81. H. 4: 27| 14: 8| 2: 34| 4: 29
minitantes orabant. H. 2: 51
minitari. 18: 54| 4: 46. H. 1: 49| 14: 43| 12: 46| 3: 73 16: 28| 2: 4| 13: 15, 44
minor. 1: 45| 2: 21| 3: 27| 4: 44, 63| 6: 49| 14: 60| 15: 40. H. 1: 13. H. 2: 14, 101. H. 5: 25, 22. G: 39. O: 41
minor, *impar*, non ſuffectu-tus. 1: 13. dominus H. 1: 11. minore ſpe veniæ creſcit vincu!& ſceleris. H. 4: 70. minus trienniſi. A: 9. non minus eſſe. O: 8
minoribus major æmulandi cura. H. 4: 48
minora. 11: 8| 13: 39| 15: 46. H. 1: 19| 2: 79| 4: 26, 27| 12: 1, 56, 64| 16: 2, 17. H. 1: 12, 37, 56. H. 2: 81| 6: 46| 13: 7. H. 3: 18. O: 12, 21| 6: 48
minores 15: 16| 16: 8. G: 36
minoribus. 11: 21. H. 1: 13 H. 4: 3, 48, 74, 83. G: 31, 34
minoris. 1: 9| 14: 62. H. 1: 12
minorum. 4: 6| 11: 25| 15: 20
Minos 3: 26
Minturnis. H. 3: 57
minuere. 14: 51| 12: 34| 14: 45| 6: 17| 4: 5| 11: 3| 3: 69| 4: 41| 1: 72
minuta. A: 17
Minutius Thermus. 6: 7. damnatus indicibus accedit. 6: 7
Minutius Juſtus. H. 3: 7
minutum. 15: 39
mira. 1: 33| 5: 10| 6: 30| 13: 35| 14: 33. H. 1: 62. H. 4: 25. H. 5: 21. G: 15, 46. A: 6. O: 2
mirabantur. 14: 39: O: 22
miraculum numine oblatum: 13: 41. in miraculum corrupta. 4: 11. miracula ætis fabularumque. 3: 53. Veſpaſiani. H. 4: 81. miracula narrans ex longinquo reverſi, 2: 24
miraculum. 11: 27. H. 2: 50| 4: 66| 6: 28| 15: 42| 16: 25. H. 1: 27. H. 4: 49, 85. H. 5: 21
miraculis. 2: 60, 61| 11: 11| 4: 21. H. 1: 25. A: 28
mira. O: 9| 6: 16
mirari. G: 20. O: 41| 4: 66. H. 3: 20| 6: 28| 2: 88. O: 23| O: 18. H. 2: 70. H. 4: 8. A: 46. O: 21, 27
miramur illicita. A: 42. vetera & antiqua. O: 15. antiqua. O: 22. mirantes pretium accipiunt *furtim* G: 45. pleriſque vana mirantibus. 1: 9

mire. 6: 10 | 15: 1. H. 2: 87
mirere. G : 24
miro. 14: 12
miros. 13: 21
mirum. 1: 42 | 1 : 17, 37 | 4: 31, 40, 54 | 6: 30 | 11: 35 | 12: 37 | 15: 54 | 16: 27. H. 1: 79. H. 2: 41. H. 3: 54. H. 4: 84. H. 5: 6. O: 19, 36
mirus. 1: 7
miſcere acies. H. 2: 25, cætus. 1: 16. invicem. A: 38 cuncta ſanguine, ferro, flammis. H. 3: 73. clamoribus. H. 5. 22. gaudia. H. 4: 49. dextras. 15: 28. ictus. A: 36. pericula. 16 : 34. ſcientiam conjurationis. 16: 17. miſcere ſe victoriæ. H. 3: 17. alicui. H. 4: 51. caſtris. H. 2: 88. conſilio. H. 3: 3. legatis. H. 5: 81. manipulis. H. 3: 22. prælia. A: 36. ſeditiones miſcere. H. 4: 68. miſcuiſſe ſeu differuiſſe ſimul, vetita, amicitiæ vinculum. 4 : 68. miſceri partibus alicujus. 4: 44. voluptatibus vulgi. 1: 54. Rhenus Oceano miſcetur. 2: 6. G: 1
miſcere. O: 31 | 1: 7. H. 1: 70. H. 3: 17, 57. H. 4: 49. H. 5: 22 | H. 1: 9. H. 5: 24 | 14: 36. H. 4: 68. H. 4: 41 | 12: 21. H. 3: 73. H. 4: 47
miſcentur. 4: 44. H. 1: 38, 55. H. 2: 5. H. 4: 64. G: 20
miſcere. 1 : 16, 18. H. 1: 53. H. 2: 23. A: 8, 15, 36, 38. H. 1: 74. 2: 5. H. 3: 33. H. 3: 74. O: 23
miſceri. 1: 54. H. 3: 4. H. 4: 29 | 1: 64. H. 3: 16
miſcuit. 4: 51 | 3: 67. H. 2: 88. H. 3: 81. H. 4: 62 | 1: 15 A: 3: 24 | 3: 22 | 4: 68
Miſenum ſtatio claſſis Rom. 4: 5. promontorium. 6: 50 | 14: 4 | 15: 46. Miſeni via. 14: 9. Miſenenſis claſſis. 14: 62. H. 2: 9. 100. deficit. H. 3: 56. ei præfectus Anicetus. 14: 3. Miſenenſes claſſiarii. 15: 51
Miſenenſis. H. 3: 16, 57, 60 | 15: 51. H. 2: 9, 100
Miſeni. 14: 9
Miſenum. 14: 3, 4, 62 | 15: 51
penes miſeros plus impetus, major conſtantia. A: 15
miſer. O: 41
miſera. H. 2: 45, 95 | 11: 37 | 3: 44. H. 4: 17
miſerabantur. 11: 41. H. 3: 58
miſerabilis. 1: 40 | 1: 70. H. 4: 72
miſerandus. 2: 30 | 6: 49 | 4: 62 | 6: 23
miſerans. 4: 68 | 15: 16. H. 3: 65 | 2: 75 | 14: 49
miſerari. 2 : 52 16: 29. H. 3: 63 | 11: 47
miſerari ſemet voce. 15: 69. facunde. 1: 39. caſum alicujus. 3: 17. ſenectam. 4: 8
miſerans Agrippinam. 4 : 63. miſerandi. 4: 63. miſeranda alimenta. 6: 23. miſeratione auxilia conſtare. H. 5: 19
miſeratio. 1: 41 | 3: 17 | 6: 7, 16 | 11: 12 | 13: 15 15: 44. H. 2: 19 | 1: 66 | 3: 15 | 6: 44 | 12: 18 | 13: 55. H. 3: 67. H. 5: 19 | 1: 51, 61 | 3: 12 | 11: 37 | 14: 58. A: 43. O: 31
miſeror. 1: 39 | 2: 38
miſereri, tanquam miſereretur, in conjuges ac liberos ſæviunt. A: 38
miſeret. H. 4: 58
miſericordia in promptu. H. 5: 5
miſericordia nulla, ubi flagitioſum deformitas prævalet. 11: 32
miſericordia melior ſeveritas. 13: 35. mos per ſævitiam non eſt intendendus. 14. 45. ex miſericordia periculum. H. 3: 66
miſeriæ. 1: 74. H. 1: 15 | 1: 32, 65 | 4: 28. H. 4: 58, 60. A: 45. H. 5: 5
miſericordia. 1 : 63, 78, 73 | 4: 9 | 14: 23, 63 | 15: 16. H. 1: 41. H. 2: 70, 92. O: 38 | 2: 37, 47 | 3: 23 | 11: 3 | 1: 26 | 16: 32 | 1: 21 | 3: 50 | 4: 71 | 6: 14 | 21: 36 | 12: 18, 36. H. 1: 69. H. 3: 58, 85
miſericors. A: 9
miſerior. 14: 48 | 5: 60
miſero. H. 3. 85
miſeros. H. 4: 81
miſerrimus. 2: 70 | 3: 17 | 2: 71 | 1: 22 | 6: 22 | 16: 32
miſerum eſt. H. 1: 29
miſſile pilum. H. 1: 79
miſſilia. A: 36. tela. 15: 7. H. 3: 71
miſſilia. H. 4: 71. G: 6 | 12: 35. H. 5: 17
miſſilis. H. 2: 21
miſſio. 1: 19, 40. feſtinata. 1: 52. honeſta. H. 2: 67. ignominioſa. H. 3: 57
miſſiones promiſcuæ. H. 1: 69
miſſio. 1: 37 | 1: 26, 40, 42, 52 | 1: 19, 31, 36. H. 2: 69
miſſu Germanici. 2: 60. patris. 3: 21. Neronis. H. 5: 10. Galbæ. H. 1: 9. Othonis. H. 1: 43
miſſus eſt. 1: 57 | 2: 34, 44 | 4: 56 | 14: 39. H. 2: 67. H. 3: 7
miſſum A: 4
mitis. 2: 64 | 2: 73 | 3: 32 | 1: 25. H. 1: 71 H. 3: 65 | 16: 25 2: 34 | 4: 47
mitis. 6: 15 | 12: 20. H. 2: 63
miſcere. H. 2: 18, 67. A: 12
Mithridates. 2: 5. pulſus à Sylla. 3: 62. ejus bellum ingens. 3: 73 | 4: 36. ejus juſſu cives Rom. per totam Aſiam trucidati. 4: 14
Mithridates Boſphoranor. 12: 15. traditur vectuſque Romam. 12: 21
Mithridates Iberus. 6. 32. Armenia potitur. 6: 3. in regnum remeat. 11: 8. Armeniam ruſſus occupat. 11: 9. à Rhadamiſto regno exuitur. 12: 44. & vita. 12: 47
mitigare. 6: 38 | 14: 24 | 3: 51. H. 1: 82 | 13: 1. H. 2: 91 | 2: 47. H. 3: 82. H. 1: 66. H. 1: 63
mitigare ſcelera, temperare. 3: 37. mitis domus Germanici. 4 : 17. mitis magis, quam ignavus. 3: 32. mitis injuriam ſegniter laturus. H. 2: 71. mitis abitus. 3: 19. pœnitentiæ mitior. A: 16
mitigatus. 14: 12 | 3: 18. H. 3: 61. H. 4: 25 | 3: 34 | 1: 13. H. 3: 31 | 2: 55. H. 4: 32
mitigavit. 4: 71. H. 1: 69. A: 4. O: 11
mitior. A: 16. O: 18 | 15: 5 | 16: 21. H. 4: 68 | 15: 64. G: 31. O: 27. H. 4: 86
mitius. 1: 56 | 3: 23, 68. H. 2: 82
mitiſius rex Forum Julium. 1: 63
mittere. 13: 37 | 6: 31 | 15: 14 | 3: 60 | 6: 30 | 11: 10 | 3: 60 | 4: 46 | 2: 24 | 3: 73. H. 4: 5 | 1: 60 | 1: 39. 56 | 4: 47 | 6: 33 | 12: 19 | 15: 3 | 16: 2. H. 3: 20. H. 4: 21, 53, 50
misit. 1: 81. H. 3: 54. H. 5: 18 | 2: 47 | 3: 34. H. 1: 19. H. 2: 40. H. 4: 6 | 2: 63 | 11: 22, 49. H. 4: 3 | 1: 29, 44. G: 15
Mitylenæ. O: 25
Mitylenæus, 6: 18
Mitylenenſe ſecretum. 14: 53
mixtus. 16 : 17. H. 2: 45. H. 4: 21. H. 3: 69. A: 38 | 6: 51. H. 1: 10. H. 3: 18, 36. H. 4: 2

27, 37. H. 5: 1
mixti. 11: 14 H. 2: 80. H. 3: 21. G: 6. A: 25. H. 1: 32, 34. H. 1: 7, 14. H. 4: 48. G: 46. O: 36. G: 2.
Mneſter. 11: 36 | 14: 9 | 11: 4
Mneſter *Meſſalinæ*. 11: 4. ſupplicio affectus. 11: 36
Mneſter Agrippinæ libertus. 14: 9
mobilis. H. 1: 11. H. 3: 64 | 1: 28 | 4: 17 | 6: 36. A: 13
mobiliſſimum. H. 1: 24
mobiliſſimus quiſque. H. 1. 24.
mobilitas ingenii. H. 1: 7. H. 2: 57. H. 3: 85. vulgi. H. 5: 8
mobilitate. H. 1: 7. H. 2: 57. H. 3: 85. H. 5: 8
moderari *aliquibus*. 11 31. curſui. 2: 70. moderandum fortunæ. 15: 5. moderandi honores fem. 1: 14. moderandæ exundationes. 1: 79. moderatio adrogans. 11 8. rerum proſperarum: 12: 37. moderationis fama. 3: 56 fama moderationis quærebatur, poſt quam ſuperbiam expleverat. 15: 15. moderatione plura, quam vi componere. 12: 49. moderator exercitus. 4: 18
moderari. 1: 38 | 2: 70 | 3: 54
moderanda. 3: 25
moderandas. 1: 79
moderandi. 3: 69 | 1: 14 | 15: 5
moderans. 2: 29, 75 | 6: 2, 10 | 1: 15
moderate. H. 1: 49
moderatio. 3: 50 | 12: 37 | 14: 53, 56. H. 1: 90. H. 4: 42: O: 40 | 1: 8 | 4: 34 | 6: 27 | 12: 49, 54. H. 2: 29, 53. A: 7, 42 | 14: 49. H. 2: 37. H. 4: 6 | 2: 36 | 3: 56 | 15: 15
moderatius. H. 4: 74
moderator. 1: 49 | 4: 17. O: 36
moderatus. H. 3: 75. A: 5. H. 1: 17
modeſtus. 4: 7, 59 | 11: 36 | 16: 7 | 6: 1. H. 1: 52. H. 2: 19 O: 5
modeſte. 4: 44 | 14: 59. H. 1: 90. H. 2: 67
modeſtia *moderatio*. 3: 12. *mediocritas*. 11. 1. hiemis. 12: 43. *modeſtia* præmiorum expertes facit. H: 4: 2. modeſtia ac probitas nomina ſunt ſuperioris. G: 36. modeſtia Cæcinæ, quod non ſcripſiſſet ad ſenatum. H. 2: 55. ſubdola. 6: 20. modeſtiæ fama, neque ſummis mortalium ſpernenda. 15: 2. modeſtiæ imagine in altitudinē conditus. H. 4: 86. modeſtiam præferre & laſcivia uti 13: 45. modeſte habita amicitia. 6: 7
Modeſtia *dea*. 4: 7. modeſta ſervitia. 4: 7
modeſtia. 1: 11, 35 | 2: 58, 61 | 3: 26 | 4: 4, 15 12: 6 | 14: 15. H. 1: 60, 64, 83. H. 2: 87. H. 4: 40, 49. O: 26, 40 | 3: 59 | 5: 11 | 12: 11. H. 1: 30. H. 3: 11. H. 4: 45. O: 29
modeſtiam. 1: 9, 19, 29 | 2: 26, 38, 52, 59 | 4: 38, 56 | 5: 2 | 13: 24. H. 2: 12, 27. H. 3: 70. A: 20, 30, 42
modeſtior. H. 2: 2. H. 3: 80. H. 4: 72
modeſtiſſimus. H. 3: 81. H. 4: 9
modeſtus. H. 2: 20. H. 1: 87. H. 2: 64
modica. 3: 44, 56 | 4: 72 | 11: 28 | 13: 25 | 14: 21, 36, 54 | H. 2: 25. H. 3: 9, 16. H. 4: 40, 49, 56, 79, 86. H. 5: 6. A: 18. H. 3: 8, 72 | 2: 7, 52 | 4: 2 | 12: 20 | 23: 42 | 2: 6. H. 2: 83
modice. 1: 53, 70 | 2: 74 | 4: 17, 32, 40 | 6: 12 | 15: 1. H. 2: 82
modicis. 1: 56, 73 | 2: 84 | 4: 67 | 14: 29, 53, 61. H. 2: 11, 38. H. 4: 46, 50. H. 5: 20. A: 24
modicus dignationis. 4: 52. originis. 6: 39. pecuniæ. 3: 72. voluptatum. 2: 73. ſeveritate. 6. 30. modica lætitia. 4: 31. laus. 12: 20. manus. 2: 52 | 14: 32, 36. H. 4: 56. A: 18. modicum regnum. 12: 44. tributum. 4: 72. ad modicum redacti. H. 5: 9. modici egreſſus. 15: 56. modicæ domus. 3: 6. injuriæ. 3: 51. res. H. 3: 72: modica armenta. 4: 72. facilius manent. H. 2: 49. diſſerere. H. 4: 40
modicus. 1: 35, 50 | 4: 47, 68. H. 2: 36. G: 1 | 11: 7 | 1: 19, 29 | 2: 33, 73 | 3: 28 | 5: 1 | 14: 8. H. 2: 49. H. 3: 69, 74. H. 5: 7 | 16: 45 | 13: 17. A: 40
modios. 2: 87
modò. 1: 21, 60, 70, 71, 77, 80 | 2: 14, 35, 19, 37, 40
modus, *mos*. 1. 17. in noſtrum modum. H. 3: 47. modus, *forma*, *ſpecies*. 6: 37. furiarum. 14: 30. penatium. H. 2: 80. pontis. H. 4: 23. in modum valli. 12: 33. municipii. H. 1: 67. H. 4: 22: *moderatio*, modus adjiciendus. 3: 6. modus ni adſit, ſimplicitas & liberalitas in exitium vertuntur. H. 3: 86. modus humanus, *menſura*, *magnitudo*. 12: 21. liberti. 13: 2. privatus. 14: 52. H. 2. 5: vitium. G: 34. frumenti, pecoris, veſtis. G: 25. modum ex ſapientia retinere. A: 4
mœnia cratibus & vimentis extructa. 12: 16. mœnium extrema. H. 5: 12. magnitudo. 13: 41
mœnia. 3: 1 | 4: 58 | 13: 39, 57 | 14: 24. H. 2: 22. H. 3: 18, 21, 30, 33, 76, 80. H. 4: 29, 50, 38, 62, 83. H. 3: 10, 11
mœnibus 12: 16 | 13: 39, 41, 47 | 15: 58. H. 1: 68. H. 2: 22. H. 3: 26, 57
mœnium. 15: 4. H. 3: 20, 30, 76, 84. H. 4: 23. H. 5: 12
Mœnus. *fl.* G: 28
mœrens ac laudans. 14: 55
mœrere. 2: 82 | 3: 44 | 2: 77 | 3: 1 | 1: 28
mœror. 3: 3 | 12: 26 | 3: 1, 6 | 4: 12 | 5: 6
Mœſia. 1: 80 | 2: 66 | 4: 5, 47 | 6: 29. H. 1: 76, 79. H. 2: 83. H. 5: 26. in partibus Othonis. H. 2: 32. Mœſiæ præfectus Sabinus. H. 3: 75. in Mœſia Tertia legio. H. 2: 74. amiſſi exercitus. A: 41. Mœſi *pro Mœſia*. 15: 6. Mœſiacæ copiæ. H. 2: 32. Mœſicus exercitus. H. 3: 9. Mœſici exercitus. H. 2: 86. H. 3: 2. Mœſici auxiliares. H. 3: 18. Mœſicæ legiones. H. 2: 44. tres. H. 2: 85
è Mœſis excita legio. 15: 6
mœſtus. 4: 63 | 6: 7, 49 | 4: 32 | 3: 37 | 1: 62 | 4: 31 | 13: 32 | 1: 61 | 14: 10
mœſta ubi ſemel prorupere, difficilius reticentur. 4: 69
mœſtitia. 2: 84 | 4: 8 | 1: 14, 24 | 3: 12, 16
molares. H. 2: 22
moles belli. 15: 2. H. 1: 61. H. 2: 74. H. 3: 1. in tanta mole belli, temeritas nihil in ſummam *belli ſcil.* profutura: H. 2: 16. tarda. H. 2: 6. moles inſidiarum. 14: 65. tota mole

regni. 6: 36 | 15: 1. moles amphitheatri. H. 2: 21. moles Druſi, *agger*. H. 5: 19. moles ad Rhenum à Civili ſtructas H. 5: 14. moles, *labor* niſu major moles. 3: 43. plus molis, *operis*. 13: 35. plurimum molis. H. 3: 84. haud magna mole. 2: 78. tota mole. H. 2: 100. majore mole concurſum 2: 46. molium *crepidinum* objectus. 14: 8
mole. 1: 60, 73 | 4: 18, 62 | 6: 36 | 12: 66 | 15: 52. H. 3: 77. H. 5: 18
molem. 3: 46 | 13: 6, 31 | 15: 2. H. 3: 1. H. 4: 28. G: 37. A: 17
moles. 1: 45 | 2: 17 | 3: 10. 4: 51. H. 3: 46. H. 5: 6, 21. A: 10 | 1: 4 | 2: 60 | 4: 67
moliantur. H. 5: 14
moliri caſtra. 11: 20. crimina. 12: 22. fores. 1: 39. templorum. 2: 81. opus. H. 3: 26. portas. H. 2: 22. vallum. H: 2: 40. ſibi imperium. H. 1: 5.
moliens. H. 2: 35, 40. H. 5: 26 | 12: 10. H. 2: 101. H. 1: 5. H. 4: 29
moliri. H. 3: 5 | 12: 32 | 2: 27 | 6: 32 | 11: 20 | 12: 3, 42. H. 4: 38 | 12: 22 | 13: 15. H. 2: 22. H. 4: 41
molis. 1: 11. H. 86
molita. 13: 1. H. 1: 73 | 14: 7
molitor, *artifex*. 11: 29
moliuntur. 1: 39 | 1: 82
mollis animus. 4: 68. H. 1: 22. vita. 13: 43. molle agmen. H. 3: 40. corpus, 15: 49. imperium. H: 3: 57. ſervitium. H. 4: 57. molle *quidpiam* adfluentia. 16: 18. mollia conſulta. 1: 40. initia. 13: 34. in mollius relata. 14: 39. molliora. 12: 46. referre. H. 4: 32. molliter. 2: 66. habitus populus. 1: 54. mollius. H. 1: 74. accipere. 2: 30. H. 1: 12. interpretari. H. 2: 96. mollitia corporis. 11: 2. vitæ. 6. 14 | 15: 70. mollities cæli, 12: 66
mollis. 4: 68. H. 4: 44. G: 1. H. 1: 22
molliora. 12: 46
mollire. A: 19 | 11: 25 | 6: 38 | 3: 8 | 4: 30
mollitia. 6: 43 | 15: 49. H. 1: 79
mollitur. 4: 41 | 15: 63
molliunt. G: 16
mollius. H. 1: 12
momentum grande. H. 2: 86. momenti magni locum obtinere. H. 3: 8. momento temporis. H. 2: 86. H. 4: 86. momenta deficientis. A: 43
momenta. A: 43
momentis. 5: 4
momentum. 15: 63. H. 4: 82. O: 6. H. 3: 8 | 16: 5. H. 1: 59, 76. H. 2: 86. G: 25
Mona. A: 14. A: 18. valida incolis. 14: 29
monebat princeps, *ſeu jubebat*: 2: 37
monuit inſectandi, *ut inſectaretur*. 2: 43
monere temporis. 1: 67
monere. H. 4: 74 | 2: 76 | 13: 9 | 1: 5 | 2: 26 | 15: 12. H. 3: 8, 52. H. 5: 24, 26 | 2: 67 | 11: 25. H. 3: 42 | 11: 8 | 12: 69 | 5: 4. H. 1: 16. H. 3: 82 | 4: 54, 57 | 16: 11. H: 3: 40 | 4: 10 | 11: 2. H. 4: 83
moneri. 5: 9
monet. 2: 79 | 6: 37 | 11: 2 | 12: 12, 13, 46 | 13: 37 | 15: 54 | 16: 34
Moneſes. 15: 2, 4, 5
monile. 16: 31
monimenta ingenii.: 4: 61. ingeniorum. A: 2; antiqua. 15: 41
monimenta. 2: 22 | 3: 23 | 4: 43 | 11: 14 | 13: 23 | | 3: 17 | 23: 10
monitis. *ſubſt*. 12: 68. A: 33
monitor. 1: 63
monitu. 4: 22 | 11: 15. H. 1: 22. H. 4: 81
monitus. 15: 61 | 1: 63 | 2: 42 | 16: 14. H. 1: 3. G: 10
Monobaſus. 15: 1. Adiabenus, 15: 40 | 15: 1, 14
Monoëcus Hercules. H. 3: 42
mons. 4: 64, 67. H. 5: 11
monſtrum. 12: 64. *monſtra*. 15: 47. H. 1: 86
monſtra. 2: 24
monſtrare *aliquos* ad exitium. H. 4: 41. monſtrari, prodi: H. 4: 1. monſtratus honoris umbra. H. 3: 73. vetuſto nomine. H. 1: 88. fatis. A: 13: monſtrati hoſtibus ſuiſque. G: 31
monſtrata. H. 2: 70 | 11: 63. H. 5: 4. H. 3: 59. H. 3: 28
monſtratus. G: 8. H. 3: 73
monſtrator. G: 11
monſtratus. H. 1: 86
monſtravit. 15: 63. H. 5: 12. H. 1: 50. H. 4: 41
montani. H. 2: 12
Montanus Traulus. 11: 36
Montanus Votienus. 4: 42
Montanum. 16: 29. H. 4: 12
Montanus Curtius. 16: 28, 33. H. 4: 40, 42
Montanus Alpinus. H. 3: 35. H: 4: 31, 32, 43. H. 5: 19
Montanus Julius. 13: 25
mons Abnoba. G: 1. Amanus. 2: 83. Apenninus. H. 3: 42. Aventinus. 6: 45. Cælius. 15: 38. deuſtus. 4: 64. Auguſtus appellatus. 4: 64. olim Querquetulanus. 4: 65. Carmelus. H. 2: 78. Grajus. H: 4: 68. Grampius. A: 19. Hæmus. 3: 38 | 4: 51. H. 2: 85. Ida. H. 5: 2. Libanus. H. 5: 6. Palatinus. 12: 24 | 15: 38. Querquetulanus. 4: 65. Sambulos. 12: 13. Taunus. 1: 56 | 12: 28. Taurus. 6: 41 | 12: 49 | 15: 8. Veſuvius. 4: 67. Vocetius. H. 1: 61. montes Fundani. 4: 59. montes *tempeſtatum cauſſa*. A: 10. montium profunda. A: 25
monte. 1: 56 | 2: 83 | 12: 56
montem. 4: 43, 47 | 12: 13. H. 2: 68. H. 1: 85. H. 5: 2
montes. 2: 20, 47 | 6: 33 | 12: 55 | 13: 39 | 15: 42. H. 5: 12. A: 33
montibus. 12: 13, 33 | 14: 23. H. 4: 71, 77. G: 1. A: 10
montis. 12: 24 | 15: 18. G: 1
montium. 1: 17, 64 | 2: 16, 42, 61 | 4: 46 | 12: 33, 56. H. 3: 2, 77. H. 5: 6. G: 43, 46
monuit. H. 4: 13. H. 4: 53, 71. H. 5: 3. | 4: 67 | 1: 6, 8 | 2: 43 | 3: 6, 19 | 4: 17 | 12: 27. H. 3: 70. H. 4: 19, 33, 44
monumenta. 3: 72 | 15: 39. H: 2: 101. G: 3. | 4: 7. H. 4. 67. G: 27
moram afferre. H. 4: 72. moram facere. H. 4: 71. interjicere. H. 3: 81. morâ valeſcit veritas. 2: 39. bona conſilia morâ valeſcunt. H. 1: 32. ex mora tædium. 12: 26. ipſa mora tranſitus *militum* terrentur animi. A: 38. moras ferre. H. 4: 55. nectere. 12: 14. H. 3: 52. H. 4: 68
mora. 2: 39 | 3: 7 | 4: 11, 70 | 11: 29 | 12: 20 | 13: 45 | 14: 57. H. 1: 32, 59. H. 1: 14, 31, 40, 60. H. 3: 1
morari. H. 3: 18. H. 5: 19. H. 1: 41, 78 | 15: 38 | 2: 75 | 13: 15
per moras & tædia evaneſcunt bella. H. 2: 32

moræ. 3: 46 | 15: 38. H. 3: 20, 26, 27, 76. H. 4: 71. A: 38
moralis. O: 30
moram. 2: 15 | 4: 1, 19 | 6: 42. H. 1: 52. H. 2: 32. H. 3: 81. H. 4: 71, 72 | 6: 32. H. 3: 65. H. 4: 84. H. 5: 22 | 2: 70 | 6: 44. H. 1: 70
morari pacem. H. 3: 84: luxu, bellum formidine. 3: 33. tabulas ſupremas. 16: 14. *tuendo ſcil. impedire, ne valeam.*
moras. 6: 48 | 11: 35 | 11: 14 | 13: 44 | 16: 19. H. 1: 62, 72, 89. H. 2: 32, 37, 85. H. 3: 9, 58. H. 4: 23, 55, 68. A: 22, 34
morbi. 2: 69. H. 4: 84 | 16: 13. H. 2: 94 | 11: 6
morbi veteres per dura *remedia* coercendi. 3: 54. morbis obnoxia Germanorum Gallorumque corpora. H: 2: 93
morbus. 2: 29 | 4: 53 | 6: 32 | 12: 14 | 16: 5. H. 2: 99. H. 3: 38 | 13: 16 | 4: 8
more. 1: 51 | 2: 3, 32, 58, 85 | 3: 43, 72, 73 | 4: 16, 27, 28, 30, 47 | 6: 2, 33
morem. 1: 19 | 3: 26, 33, 59 | 4: 30 | 5: 1 | 6: 3 | 11: 16, 18 | 12: 6, 12 | 14: 20. H. 2: 70. H. 4: 8, 27, 45. H. 5: 5, 6. G: 6, 16, 25. O: 22
moremur. H. 2: 47
morentur. 3: 33
mores. 4: 1 | 14: 20. H. 1: 50. H. 2: 73, 95. H. 3: 72. H. 4: 7, 42. H. 5: 8. G: 19. A: 1. O: 41
mori. *verb.* 2: 35 | 13: 25 | 14: 64 | 15: 35 | 16: 17. A: 15 | 1: 6, 26. H. 5: 5. H. 2: 55. H. 3: 22, 66. H. 3: 84 | 1: 74 | 2: 71. H. 2: 49
moriamur. 13: 56
moriens libertas. 1: 47. morituri libertatem exercent. 16: 19. H. 2: 48. moribundus. 6: 40
mors coacta. 16: 19. fortuita. 2: 4 | 12: 52 | 16: 19. honeſta. 1: 70 | 12: 51. turpi vita potior. A: 33. juſſa. 16: 17. ſegnis. 14. 58. ſine arbitrio. 16: 11. opportuna. 4: 23. H. 3: 67. odio & gratiæ eximit. 4: 35. naturâ omnibus æqualis. H. 1: 21. pulchrior, ubi ſpe remanente, ſumitur. H. 2: 47. miſeriarum finis. H. 4: 58. mors inimici ſpectata: H. 3: 31. mors principis expectata. 1: 5 | 12: 68. mortis exactor. 3: 14. mortis contemptus. H. 5: 5. morti obvius. 16: 25. mortem adproperare 16: 14. obire. 4: 71 | 5: 1 | 16: 6. mortem ſibi conſciſcere. 12: 8. morte uti. 6: 45. mortes virorum illuſtrium. 14: 19. mortes antiquorum laudatæ. H. 1: 3. paratæ. 11: 28. mortium omnis generis imago. H. 3: 28
Morini. H. 4: 28
moris. 1: 4, 36, 56 | 3: 55 | 4: 39 | 6: 12 | 14: 15, 45 | 15: 30 | 16: 5. H. 1. 14, 15. H. 2: 64. G: 13, 21. A: 33, 39, 42. O: 28
moriturus. 16: 11 | 1: 35. H. 3: 10
morſu caput adpoſitum. H. 4: 42
mortale ævum. A: 3: faſtigium. 15: 74. gaudium. 15: 23. opus. G: 10. mortales, *homines.* A: 11. materiæ. H. 5: 5
mortalium animi molles in calamitate. 4: 6. cuncta incerta. 1: 72. rebus optime natura conſuluit. 1: 79. mortalibus inſita natura, propere ſequi quæ piget inchoare. H. 1: 55. recentem felicitatem aliorum ægris oculis introſpicere. H. 2: 20. ſimulacra vultu mortalia, *caduca.* A: 46. omne mortalium genus. *id eſt, non ſexus, non ætas periculo vacua, ſervitia perinde ac ingenua plebs exſtingui (Tac. ibid)* 16: 13. mortalitas communis. 16: 13. mortalitatem explere, *mori.* 6: 50
mortalem. 4: 38. G: 10 | 14: 54 | 4: 40. H. 2: 35. H. 5: 4. 5. O: 12
mortales. 3: 6. H. 5: 4. A: 11
mortalium. 3: 12, 18, 26 | 4: 38, 62 | 6: 22 | 11: 27 | 13: 19, 38, 50, 54, 55, 57 | 14: 27 | 15: 2. H. 1: 6, 50: H. 2: 72. G: 21, 40
mortes. 6: 29 | 11: 28 | 14: 17, 19 | 16: 16. H. 1: 93. H. 3: 28
mortuis. 13: 58
morum. 1: 54, 69, 80 | 3: 55 | 4: 13, 31, 52 | 5: 8 | 6: 51 | 13: 2, 34 | 14: 19, 40
Moſa. 2: 6, 47 | 11: 20. H 4: 28, 66. una cum Rheno, Oceano adfunditur. H. 5: 23
Moſella. H. 4: 71, 77. & Araris connexi. 13: 53
mos militiæ. 1: 6. corrumpendus. 6: 3. utque mos vulgo, quamvis falſis *criminationibus* reum ſubdere, *confingere.* 1: 39. fortuita ad culpam trahere. 6: 64. ex forma corporis imperatores inter ſe comparare. H. 1: 7
mos mutari ſubitis. H. 1: 69. priſcus. 3: 53 | 12: 12 | 15: 30. mos integer. 1: 4. mos claſſicum canendi in ſupplicio. 3: 21. augendi Pomœrii. 12: 23. receptus. 2: 85. mos *opponitur juri ſcripto* 3: 28. antiquorum in dirimendis amicitiis 6: 29. mos accommodatur, prout conducit. 12: 4. regum in ſocietatem coëuntium. 12: 47. vetus. 3: 29, 34 | 12: 18. in nece domini omnem familiam ad ſupplicium duci. 14: 42
mos quem miſericordia non minuit, per ſævitiam non intendendus. 14: 45
mos adulandi, nimia & falſa dicere. H. 1: 90. mos famæ, credentium otio, *ſeu* odio augeri. 14: 58. cuncta in majus augere H. 4: 50. mos German. approbandi dicta ducis. H. 5: 17. mos Judæorum abſurdus ſordiduſque. H. 5: 5. Romanis cremare corpora. 16: 6. moris *eſt.* G: 11. moris erat 4: 39. ut moris eſt H. 1: 15. moris antiqui *eſt.* H. 2: 64. male id *moris.* 1: 35. cuiquam. G: 13. illi *genti.* 1: 56. quibus moris *eſt* illicita mitari. A: 42. ut moris erat Domitiano. A: 19. moris utriqui ignarus ob juventam. 6. 12. more majorum puniſe. 4: 30. H. 4: 41. necandus. 14: 48. more regio. 6: 1. magis alii homines, quam alii mores. H. 2: 95. mores boni plus valent, quam leges. G: 19. morum diſſimilitudo nullam eſſe ſocietatem arguit. 15: 67. ob morum ſimilitudinem, malefacta ſibi objectari putant. 4: 33
Muſceni. 2: 47
Moſchus Vulcatius. 4: 43
Moſes. H. 5: 3, 4
motus. *adject.* 2: 1 | 4: 27. H. 1: 2, 88. H. 3: 46 | 11: 19 | 15: 49. H. 3: 50 | 12: 52

motibus 1 : 15 | 4 : 58 | 11 : 43 | 15 : 29. H. 2 : 30, H. 5 : 15. O : 3 : 36
motis: 1 : 57 | 14 : 32, 61. H. 4 : 3, 30, 19 | 11 : 25. H. 2 : 18
motu. 1 : 38, 46 | 2 : 47 | 3 : 44 | 4 : 13, 55 | 5 : 4 | 12 : 59 | 15 : 12. H. 1 : 16, 89. H. 2 : 27. H. 3 : 4, 44. H. 4 : 12, 63, 69. A : 16
motum. *adject.* 2 : 43 | 14 : 17. H. 2 : 67
motum. *ſub.* H. 1 : 17. H. 3 : 16 H. 5 : 9
motus. *ſubſt.* 1 : 32, 52 | 4 : 32 | 13 : 25 | 14 : 57, 61 | 15 : 57. H. 1 : 4, 9, 22, 29, 51, 80. H. 2 : 78. H. 4 : 31, 49. H. 5 : 13. A : 25. O : 30
motus. *particip.* 14 : 18
motuum. 12. 44
movere à Formiis gubernatores, profecti *ſunt.* 15 : 46. movere arma. 12 : 52. H. 3 : 47. H. 5 : 26. caſtra. H. 1 : 67. in hoſtem. H. 4 : 34. movetur *amovetur* ſpecie diſſidii. 14 : 60. motus Bonna exercitus. H. 4 : 25. mota Africa, *turbata* 3 : 32. moti ſenes, *commoti ut juvarent, vel amoti ex præſidio* 14 : 32. motæ mentis. H. 1. 26. Chaucorum. 11 : 19. motus, *rebellio.* 3 : 41 | 4 : 46 | 12 : 54.
movere. 2 : 71 | H. 2 : 48 | H. 4 : 66 | 4 : 40 | 1 : 76 | 12 : 52 | 13 : 2 | 14 : 58. H. 3 : 47 | 14 : 59 H. 1 : 80 H. 2 : 86 | 14 : 59 | 15 : 37, 52 | 12 : 4
movit H. 5 : 26. O : 16 | 2 : 48. H. 4 : 34. O : 25
mox, *poſtea.* 1 : 13, 15, 72
mox. 1 : 1, 3, 7, 10, 13, 15, 20, 23, 30, 32, 35
Mucianus Licinius. H. 1 : 10. Syriæ rector H. 5 : 26. legiones ſacramento Othonis adigit. H. 1 : 76. quatuor legiones obtinet. H. 2 : 4. cum Veſpaſ. conſilia miſcet. H. 2 : 7. in Titum pronior. H. 2 : 74. Veſpaſ. hortatur ad capeſſendum imperium. H. 2 : 76. Antiochiam diſcedit H. 2 : 79. milites in verba Veſpaſ. adigit. H. 2 : 80. Berytum venit. H. 2 : 81. donativa militi modice oſtendit. H. 2 : 82. dux contra Vitellium deſtinatus. H. 2 : 82 bellum propriis opibus juvat. H. 2 : 84 civitati gravis. H. 2 : 95. venturus cum copiis Orientis. H. 3 : 1. gloriæ avidus. H. 3 : 8. Sextam legionem Dacis opponit. H. 3 : 46 ad Flavianos duces ſcribit. H. 3 : 52. ſpecimen partium. H. 3 : 66. Sabini cæde lætatur. H. 3 : 75. victoriam moratur. H. 3 : 78. pro accuſatoribus cenſet. H 4 : 44. Piſonem interficit. H. 4 : 49. & Vitellii filium. H. 4 : 80. ad bellum proficiſcitur. H. 4 : 85. principatûs Veſpaſ. rector. A : 7. undecim Actorum libros & epiſtolarum edidit. 6 : 37. Muciani mores. H. 2 : 5. ejus potentia Romæ. H. 2 : 91. H. 4 : 11, 39. epiſtolæ ad ſenatum. H. 4 : 4. *ejus* jactantia. H. 4 : 4. ejus artes in opprimendo Antonio Primo. H. 4 : 39. Mucianum, quam Veſpaſianum ſpreviſſe exitioſius. H. 3 : 49
Q. Mucius *prac. Cicer.* O : 40
mucro. 15 : 54
mucrones. *gladii.* 2 : 14. A : 36. infeſti. H. 3 : 85. ſtricti. H. 1 : 27. H. 2 : 48 H. 5 : 22
mulcare verberibus. 1 : 32. mulcatum corpus. 1 : 70
mulcere animos. H. 1 : 39, 85. H. 3 : 85. H. 4 : 72. vulgum. H. 3 : 10
mulctæ. G : 12
mulctari. G : 12. H. 2 : 66
muliebris æmulatio. 2 : 43. cupido. 4 : 39. ejulatus. 16 : 10. fraus. 2 : 71 | 11. 3. impotentia. 1 : 4 | 12 : 57 ornatus. H. 2 : 30. G : 43. ſpecies. 11 : 71. ſuperbia. 13 : 14. muliebre agmen. 2 : 40 | 14 : 30. conſilium deterius. 15 : 54. corpus impar dolori. 15 : 57. faſtigium. 1 : 14. ſexus. 4 : 62. muliebres amicitiæ. 5 : 2. cauſſæ. 12 : 64. deliciæ G : 18. illecebræ. 14 : 2. offenſiones 11 : 33. muliebria Octaviæ caſtiora, quam os Tigellini. 14 : 60. blandimenta. H. 1 : 74. lamenta. A : 46 muliebria paſſus, *Pathicus.* 11 : 36. muliebriter. A : 18. fremere. 13 : 13. infamis ob libidines, *duplici ſenſu.* 13 : 30
muliebri. H. 5 : 13. H. 4 : 83 | 1 : 4 | 2 : 71 | 11 : 3 | 16 : 10; H. 1 : 30. G : 43 | 11 : 25 | 13 : 14
mulier. 13 : 44 | 15 : 57. G : 18 | 1 : 69 | 14 : 35 | 11 : 51 | 13 : 45 | 14 : 35 | 15 : 51 | 12 : 66 | 13 : 13, 44 | 14 : 3 | 15 : 59. H. 5 : 22
mulierum. 14 : 37. A : 38
muliercula. 13 : 12 | 13 : 13 | 14 : 59 | 3 : 50
mulier anguem enixa. 14 : 12. alia in concubitu mariti fulmine exanimata *ibid.* mulieris libertinæ conſtantia. 15 : 52. mulierum juſſa pervicacia. 3 : 33
multa. *adject.* 1 : 4, 6, 9, 14, 19, 31, 47, 52, 75, 77 | 2 : 33, 57, 59, 77 | 3 : 13, 18, 27, 28, 34, 55, 62 | 2 : 6 | 5 : 60 | 6 : 50. H. 1 : 65. H. 2 : 88. A : 20
multa *ſubſt.* 3 : 15
multa dicta. 13 : 28
multandi. 1 : 77
multarentur. 6 : 9 | 13 : 35
multatus. 14 : 17 | 1 : 70 | 16 : 14
multiplicatæ excubiæ. 15 : 57
multiplicatus. 1 : 9 | 15 : 25
multiplex. H. 2 : 3 | 6 : 1. H. 4 : 38
multitudinis conſenſum extenuare. H. 4 : 46. multitudine ſuperante, *affluente*, facile damnum. H. 4 : 28
multitudo. 2 : 56 | 6 : 16 | 13 : 14 | 14 : 32, 45, 61. H. 1 : 8. H. 2 : 92. H. 3 : 58. H. 4 : 50, 81. H. 5 : 12. A : 35 | 1 : 25 | 2 : 52 | 3 : 25, 42 | 4 : 4, 27, 41, 55 | 12 : 17, 45 | 13 : 38 | 15 : 39 | 16 : 5. H. 1 : 75. H. 2 : 61, 87. H. 3 : 10. H. 4 : 79. H. 5 : 2, 13. A : 29 | 12 : 29, 57. H. 5 : 5 | 1 : 27 | 13 : 48. H. 1 : 33. H. 2 : 80. 4 : 45 | 1 : 31 | 2 : 21, 40 | 3 : 25 | 4 : 49 | 11 : 7, 56 | 14 : 8, 34 | 15 : 44. H. 4 : 22
multò. 1 : 4, 5, 27, 44, 57 : 74 | 2 : 44, 63, 72
multùm. 1 : 8, 13, 23 | 2 : 43, 63, 73, | 3 : 24, 33, 68
multus ſermo. 1 : 19. multo adhuc die. H. 2 : 44. multa luce. H. 5 : 22. nocte. 2 : 65 | 3 : 15. H. 3 : 77. multum fluminum. A : 10. multo jam noctis. 3 : 79 multum ſuperque viræ. 4 : 39. multi ſocietate culpæ tutiores. H. 2 : 52. multa quæ provideri non poſſunt, fortuito in melius cadunt. 2 : 77. duritie veterum melius & lætius mutata. 3 : 34. multa experiendo confiunt quæ ſegnibus ardua videntur. 15 : 59. auſis aliqua in parte fortuna aderit. H. 5 : 20

Mummius Lupercus. H. 4: 18. legatus legionis. H. 4: 22. Veledæ dono miſſus. H. 4: 61
L. Mummius imperator. 4: 43. primus ſpectacula theatralia edidit. 14: 21
Munatius Gratus. 15: 50
Munatius Plancus. 1: 39
munditiæ. 3: 30 | 4: 28
munera. 3: 2 | 4: 26 | 14: 50, 55 | 16: 6. H. 3: 13. H. 4: 84. G: 18. A: 13 | 1: 7. H. 2: 16. G: 13 | 1: 87. H. 2: 81. H. 3: 86
munere. 1: 62 | 3: 17, 29 | 12: 58. H. 2: 70 | 14: 31. G: 5 | 14: 7, 55 | 15: 19
munia diviſa inter exercitum & duces. H. 3: 20. militiæ. 15: 18. H. 1: 48. publica. 16: 27. munia conſulis implere. 15: 69. doctis. H. 1: 62. obire. 2: 26 | 6: 8. H. 2: 92
munia. 1: 2, 11, 16, 31, 69 | 2: 35 | 3: 7, 31, 53 | 4: 39, 41, 50 | 11: 5, 13, 18, 25, 32 | 12: 31 | 13: 4, 35. H. 1: 77. H. 2: 29, 69. H. 3: 59. H. 4: 39, 49, 68, 71, 86. H. 5: 13, 21
municipalis adulter. 4: 3. favor. H. 3: 43
municipiorum inimicitiæ. H. 4: 3
municipale. H. 2: 21 | H. 3: 57 | 4: 62
municipia. 2: 39 | 4: 67 | 14: 10. H. 1: 70. H. 2: 20, 56, 62, 87. H. 3. 2, 57, 76: A: 32
municipii. 1: 20. H. 1: 67. H. 4: 12
municipiis. 3: 1, 55 | 12: 56 | 15: 33, 39 | 16: 5. H. 3: 8, 60. O: 7
municipio. 14: 33 | 16: 9. H. 2: 50. H. 3: 8. H. 4: 5
municipiorum. 1: 77 | 15: 58. H. 2: 87. H. 4: 3. O: 3, 39
municipium. H. 1: 66. H. 2: 13, 15. O: 41
municipum. H. 3: 34
munire. 15: 7 | 4: 49. A: 45. H. 5: 11. H. 4: 26. H. 3: 15. H. 2: 30 | 14: 3
munificentia. 4: 64
munificentia. 1: 46 | 1: 26 | 13: 18 | 14: 53. G: 14. publica. 3: 72. Tiberii. 6: 45
munimenta. 12: 17, 31 | 13: 39 | 14: 25 | 15: 12, 13, 15. H. 2: 18. H. 3: 20. H. 4: 52, 58, 64, 71. A: 2 | 1: 68 | 2: 13, 80 | 11: 8 | 12: 33 | 13: 36, 39 | 14: 31, 32 | 15: 38. H. 4: 23. H. 5: 20
munimenta, *ſubſidia*. 1: 3. caſtra. 4: 48. imperii amnes. H. 4: 26. liberi. H. 4: 52
munire: *vallare caſtra*. H. 4: 26. caſtra facere, *ibid.* munire caſtra. H. 2: 30. H. 3: 26. munitores. 1: 64
munimentum. 12: 14 | 14: 37. H. 1: 44. H. 2: 45. O: 5
munio. H. 3: 26. H. 5: 15 | 12: 16 | 2: 80 | 1: 50. O: 5. G: 40
munitiones. 1: 56 | 3: 74 | 4: 48 | 12: 45
munitiſſimus. H. 3: 78
munus gladiatorum. 4: 63 | 12: 3 | 15: 34. Rempub. ſui muneris facere. 15: 52. munere deûm. 3: 58 | 4: 27. ſervatus. 2: 42. munerum æqualitas. A: 19. muneribus principis non obnitendum. 14: 54. *his* gaudent Germani. G: 21
munus. 2: 78 | 3: 56, 65 | 4: 63 | 6: 11, 27 | 14: 10 | 15: 35. H. 3: 5. 58. O: 32, 33
muralia. 4: 51
muralia pila. 4: 51
Murcus Statius. H. 1: 43
murmur hoſtile. H. 2: 42
muri communes. 15: 43. muri coloniæ, munimenta ſervitii. H. 4: 64. ſolidati. H. 2: 19
muri. 13: 39. H. 3: 71. H. 4: 58. H. 5: 9, 11, 12 | 2: 81 | 6: 42 | 14: 25 | 15: 38. H. 1: 21, 38. H. 3: 30, 31. H. 4: 34 | 15: 4. H. 2: 22 | 13: 41. H. 2: 21, 22. H. 3: 20, 29. H. 4: 22, 23, 65. H. 5: 18, 12
murmur. 1: 25 | 2: 12, 38 | 6: 24 | 1: 35. H. 4: 31. G: 3
Murrhæ pondus. 6: 28
murus. 2: 20 | 3: 46 | 11: 8
Muſa Æmilia. 2: 48
Muſæ dulces. O: 13. forenſes. O: 4
Muſonius Rufus. 14: 59 | 15: 71. philoſophus. 3: 81. in P. Celerem invehitur. H. 4: 10. quem reum peragit. H. 4: 40
Muſulani. 2: 52
Muſulanorum princeps. 4: 24
muſica. O: 30, 31
muta. 4: 69. H. 1: 84
mutare. H. 3: 44. H. 1: 76. H. 5: 23. G: 26 | 12: 32
mutabilis. H. 5: 5. G: 44. H. 2: 90. H. 1: 69. H. 3: 47
mutabilis ſubitis Vitellius. H. 2: 92. vulgus. H. 1: 69
mutabat æſtus. 2: 23. mutata in ſuperbiam: 12: 21. mutata in melius. H. 1: 52. ad vera. H. 5: 13. mutata veſtis. 2: 29. mutatu facilis. H. 2: 63. mutationis cupido periculis lætos facit. 3: 44. mutationes crebræ non ſunt uſui. 12: 11
mutandus. H. 1: 25. H. 4: 73. H. 3: 6, 30. O: 19 | 4: 13. O: 41 | 2: 26 | 1: 79 | 14: 42. H. 2: 101
mutans. 12: 29 | 3: 74. H. 1: 56. H. 4: 41
muta. 13: 21 | 14: 10 | 16: 12 | 12: 24. H. 5: 2, 24. G: 2. H. 2: 23. H. 2: 80 | 3: 17, 60 | 13: 9. H. 5: 8 | 11: 33 | 14: 61
mutari. 3: 44 | 6: 17, 36 | 12: 12 | 14: 43 | 16: 28. H. 1: 7. H. 4: 14, 53. O: 18
mutas effigies. 4: 52
mutatus. 3: 34, 62 | 5: 2 | 14: 61. H. 1: 75 | 1: 44 | 4: 6. H. 4: 37
mutatio. 6: 43 | 13: 13 | 2: 64 | 12: 19 | 13: 42. H. 1: 48. H. 3: 49. A: 28 | 12: 64 | 14: 22. H. 1: 66, 72. H. 2: 32, 36 | 3: 55. H. 3: 47
mutationes. H. 1: 66. H. 2: 10
mutatus. 6: 50. H. 2: 59. H. 4. 78. G: 28 | 3: 44 | 13: 11. H. 4: 62. A: 56. H. 1: 17 | 1: 26 | 6: 31, 48 | 12: 42. H. 1: 50
mutatu. 14: 23
mutatur. H. 4: 33
mutavit. 4: 23 | 4: 47. H. 3: 41. H. 1: 52 | 14: 49 | 4: 55 | 13: 26 | 2: 66, 75. H. 2: 13
mutet. 3: 54
Mutilia Priſca. 4: 12
Mutilus Papius. 2: 32
Mutina. H. 1: 50. H. 2: 52, 54
Mutinenſis ordo. H. 2: 52
mutis animalibus data libertas: H. 4: 17
mutua. 6: 4. H. 1: 36, 75. H. 4: 56. O: 25. H. 3: 33. H. 5: 15. A: 6
mutuari. O: 31 | 1: 38. O: 9, 24, 32
mutuandi copia. 6: 17
mutua diſſimulatio. A: 6. formido. 2: 79. mutuum à privatis acceptum. H. 4: 47
mutui. 1: 70 | 3: 46 | 4: 73 | 14: 3, 27 | 15: 27. H. 1: 2 | 4: 49 | 13: 60
mutum & elinguem videri, deforme. O: 36

mutus

mutius; 12: 47. G: 8. H. 4: 47
mycina. 12 47

N

NAbalia. H, 5: 26. creditur. Vahalis, ut alibi: 2: 6
Nabateorum *Arabum* Rex. 2: 57
Nachus. 3: 38
Nahaavali. G: 43
nam: 2: 74 | 3: 71 | 4: 55, 69 | 5: 10 | 6: 42 | 11: 9, 2 | 13: 54 | 14: 3, 13, 22, 57 | 15: 52, 56 | 16: 20. H. 1: 14. H. 2: 72. H. 3: 12. H. 4: 50. 83
nam. 1: 3, 7, 15, 22, 28, 31, 33. 45, 48, 55, 56, 57, 64, 65, 72
nandi studium. H. 4: 12. usus patrius. A: 18. nando incessit fontem. 14: 22
nandi. 2: 8. H. 5: 6, 14, 15
nando. 1: 56 | 14: 5. H. 2: 35
Narbonensis Gallia. H 1: 76. H. 2. 12, 14, 32. H. 3: 41. v. de Narbon. provincia.
Narbonensis. 14: 57 | 16: 13. H. 1: 48, 87. H. 2: 28. H. 3: 42 | 11: 24 | 12: 23 | 13: 63. H. 1: 15. H. 3: 42 | 12: 29, 34, 35, 37 | 12: 2
Narcissus. 11: 29, 34, 35, 37 | 12: 2
Narcissus. 11: 38. Messallinam defert. 11: 30. in eodem gestamine cum *Claud.* sedem sumit. 11: 33. quæstoria insignia accipit. 11: 38. Æliam Petinam fovet. 12: 1. Agrippinam arguit. 12: 57. & suspectat. 12. 65. ad mortem adigitur. 13: 1
Nar. fl. 1: 79. Nare devectus. 3: 9
Narinus Valerius H. 2: 71
Narisci. G: 42
narium. 16: 4
Narnia, *urbs.* 3. 9. 3: 60, 63, 67, 77, 79
narrare. O: 17 | 14: 11. A: 7, 22 15: 57 | 11: 18. A: 1, 4 | 11: 11
narrationibus. O: 22
narratio. O: 19
narratus. G: 33
narraturus. H. 3: 54. A: 1 | 4: 69. narratur. 11: 29. A: 46 | 3: 16
narravere. 4: 69
nascens eloquentia. O: 25. nasci ad pretia referre. G: 3. natu major. H. 1: 15. O: 28. natu maximus. G: 32. natus ad eloquentiam, O: 5. exile natus videtur. 12: 21. nati ad arma viri. H 4: 64. ad pugnam lacerti. O: 10. sordidius, *abjectius.* O: 8
nasci. 4: 10. O: 8 | 14: 44: H. 1: 16, H. 1: 64. O: 6, 9
Nasica Cesius. 12: 40
Naso Antonius. H. 1: 20
Naso Valerius. 4: 56
nata. A: 31. O: 28
Natalis Antonius. 15: 50 | conjurat contra Neronem. 15: 54. 55. socios prodit. 15: 56. impunitatem. obtinet. 15: 71
Novellus Antonius. H. 1: 87
nulla apud milites auctoritate. H. 2: 12
Natale Antonio. 15: 54
natalis dies. H. 2: 95. celebratus. 6. 18 Agrippinæ. 14: 12
natalis. 2: 5, 18. H. 2: 95. H 2: 85. A: 6 | 15: 50, 56, 60
Natta Pinarius 4: 34
natalium. 1: 22. H. 1: 49. H. 2: 76. H. 3: 39. H. 4: 15 O. 8
natant. 15: 23
nat. 1: 3 | 14: 16. O: 8 | 12: 55. O: 4. | 4: 8. O: 8
natio. 2: 60 | 6: 41 | 11: 19 | 12: 54 | 2: 52 | 12: 28 | 14: 60. H 5: 25. G: 28 | 2: 52. 64 | 13: 54 | 14: 35 | 15: 1
nationis & gentis *discrimen.* G: 2. nationes *servorum.* 14: 14. Soevorum. G: 38
nationes, 1: 12, 41, 41, 72 | 3: 38, 53 | 4: 38 | 6: 31, 41 | 11: 1, 10 | 12: 15, 32, 39, 55 13: 56 | 14: 44 | 15: 17, 32. H. 1: 54. H. 1: 47. G: 17, 27, 34, 45. A 2 12. O: 5 | 2: 2, 63 | 4: 24, 46, 7. H. 2: 32. H. 3: 5. G: 40. A. 14, 12
nationis 1: 56 | 4: 45. H. 1: 11. H. 4: 61
nationum. 2: 44, 55 | 11: 23 | 12: 19 | 13: 30 | 14: 38. H. 4: 18. G: 4, 35. O: 36
nativus pecus. 4: 59
natos. O: 10, 16, 28
natus. O: 6. A: 23
Natta Pinarius. 4: 34
nato. 12: 25
natura sua gravis delectus. H. 4: 14
natura rerum. G: 45. natura elementarum. G: 45. *mundus.* A 33. optime rebus mortalium consuluit. 1: 79. natura timoris in hoc nostro Ner. 1: 56 natura mortalibus insita. H. 2. 20. tremulantium. H. 3: 58. pavoris. H. 3: 85. quod in pace natura, id in miseri fatum vocatur. H. 4: 26. fortibus viris omnes terras aperuit. H. 4: 64. natura integra. A. 4. margaritis Britan. deest. A. 12. natura infirmitatis humanæ tardiora sunt remedia, quam mala. A: 3
natura. 1: 11 | 2: 33 | 3: 31, 34 | 4: 12, 33 6: 37 | 13: 47 | 14: 56 | 15: 42 | 16: 34. H. 1: 21, 55. H. 2: 5, 29. H. 3: 3. H. 4: 17, 71. H. 5: 6. A: 31, 42, 46. O: 10, 28, 31, 77. 40
naturæ. 15: 19. H. 4: 74. G: 15. O: 2, 10
naturalis. A: 9 H. 1: 86 | 6: 22
natura. H. 4: 86. A: 10. O: 16, 31
naturæ. 12: 58 | 15: 47 | 16: 27. O: 12, 28, 29. H. 3: 62. A: 44
natus est. 16: 35. O: 10. H. 4: 8. O: 21
Nava. H. 4: 70. H. 5: 15
navalis copia. 4: 56. navale prælium. 12: 56. stagnum. 14: 15. navalia sc.a. 14: 5
navalis. 2: 49. H. 5: 23 | 15: 46
navare bellum *alicui.* H. 5: 25. flagitium. H. 4: 59. operam. 15: 51. H. 3: 16. navandæ operæ avidior. 3: 42. navata opera. H. 3: 74
nave. A: 24 | 3: 1 | 3: 9 | 5: 10. H. 2: 14
naves. 1: 47 | 2: 6, 7, 23, 24, 81 | 4: 5 14: 39 | 15: 9, 43. H. 2: 12, 16, 54, 48. H. 3: 43, 48, 77. H. 4: 17, 22, 38, 84. H. 5: 9. A: 18
naufraga. 14: 18
naufragium. 14: 3 | 14: 7, 18
navibus. 1: 60, 70 | 2: 8, 78, 79 | 3: 9 12: 43, 56. H. 2: 23, 35, 36, 43, 83. H. 3: 42, 47. H. 4: 16, 49. H. 5: 22, G: 1. A: 28
navicularii. 2: 15
navigabilis fossa. 13: 42
navigia levia. 2: 18, 12: 56. minora. 15: 46. modica. 4: 67
navigabilis. 12: 43
navigans. 3: 1. H. 2: 98
navigatio. 2: 8, 55 | 3: 1. H. 1: 31. H. 2: 4, 81. H. 4: 49 | 2: 53
navigatori. G: 34
navigaturis H. 4: 83
navis. 2: 29. 60, 70 | 6: 33 | 4: 5, 6. H. 2: 9. H. 1: 6
navium. 2: 23, 21 | 12: 17, 56 | 15: 37. H. 1: 87. H. 2: 34.

84. H. 4: 16, 26, 52, 79, 84. H. 5: 23
navis artificioſa. 14: 3. prætoria. H. 5: 22: gravis frumento. H. 4: 27
naves negotiatorum. 13: 51. plano alveo. 14: 29. frumentariæ merguntur. 15: 18. auro & ebore diſtinctæ. 15: 37. Liburnicæ. H. 2: 16. H. 3: 12. Suïonum. G: 44
navium ſpecies, Cameræ. H. 3: 47
Nauportus. 1: 20
nautæ. H. 4: 16 | 2: 23
nauticus. A: 25
Naxum. 16: 9
Neapolis. 14: 10 | 16: 10. urbs Græca. 15: 33
nebulis. A: 12
necare. 14: 48. H. 2: 98. H. 5: 5. G: 19 | 6: 19 | 3: 21 | 12: 47 | 6: 10
necdum. 1: 3, 10 | 4: 8 | 15: 8, 40. H. 2: 18
nedum. 2: 42 | 3: 73 | 4: 22 | 21: 27
nece. 3: 12 | 12: 10 | 15: 59 | 16: 20. H. 4: 57
necem. 1: 6, 26, 53 | 4: 3 | 6: 10 | 11: 8, 29 | 12: 54 | 13: 1, 15, 17, 20, 48 | 14: 6, 58, 62 | 15: 55, 60, 62 | 16: 10. H. 4: 32, 50
neces. H. 5: 8
neceſſarii, *propinqui*. 3: 67 | 4: 63. H. 2: 45
neceſſarius. O: 32 | 4: 62. H. 2: 62. O: 22. H. 5: 25
neceſſe eſt. H. 1: 19. G: 21. O: 30. H. 3: 20. H. 1: 33. O: 10
neceſſitas, *pro dolore tormentorum*. 15: 57. *pro morte*. H. 1: 3. ſuprema. H. 1: 72. ultima. 25: 61. neceſſitas ingruit. 6: 10. huc illuc mutat. H. 1: 76. profana fœdaque in uſum vertit, H. 4: 60. neceſſitaria vim adfert mercet *à principe propoſita*. 14: 14. neceſſitatem adferre. 23: 54. neceſſitates, *ſumptus neceſſarii*. 1: 11. *pro inopia & debitu*. 2: 27. *pro uſu neceſſario*. G: 15
neceſſitas. 1: 74 | 2: 20 | 3: 22, 54, 67 | 13: 5, 50. H. 2: 6: H. 3: 17. H. 4: 47, 60. O: 36 | 1: 67 | 2: 67. Hiſt. 3: 16
neceſſitate. 1: 19, 35, 58 | 6: 22, 13 | 28: 36 | 22: 46 | 13: 1 | 14: 15, 20, 48 | 16: 11. H. 1: 78. H. 2: 71, 84. H. 3: 61. H. 4: 11. A: 21. O: 13
neceſſitatem. 1: 30 | 11: 4 | 13: 18, 43. H. 1: 18. H. 2: 97. A: 30
neceſſitates. H. 1: 3. H. 2: 4: H. 4: 22 | 3: 34 | 11: 37. H. 4: 44
neceſſitudo legis, *neceſſitas*. 4: 20. officii. O: 10. neceſſitudo peccandi ex egeſtate & flagitiis. 3: 40. pugnæ. 12: 30. Reipub. 1: 9. neceſſitudinem facere. 1: 64. neceſſitudine cogi. 6: 27. neceſſitudo, *affinitas, cognatio, conjunctio*. 3: 29 | 4: 39 | 12: 3. prior. 12: 9. neceſſitudines. 4: 40. H. 1: 15. H. 3: 59. propinquitates. H. 2: 80. privatæ. 15: 56. neceſſitudinum nomina, 12: 46
neceſſitudines. O: 37
neci. 2: 88 | 14: 37
necis. 6: 25 | 1: 4, 35 | 13: 1 | 14: 62. H. 3: 68. H. 4: 62
nectere moras. 2: 14 | 13: 44. H. 1: 52. H. 4: 68
nefandas. 3: 13
nefaria. 3: 50
nefas. H. 2: 56. H. 3: 58. H. 5: 5. G: 11
nefaſtos dies. 14: 12
negare. H. 4: 20 | 2: 30 | 1: 13 | 4: 58 | 1: 29 | 14: 42 | 6: 25. H. 3: 72. H. 4: 65. H. 4: 19 | 4: 26
negavit. O: 26. G: 5 | 6: 8 | 3: 5 | 11: 20 | 14: 62
neglectus. H. 2: 22. H. 3: 69 | 6: 45 | 15: 9: H. 1: 49. H. 2: 86
negligo. 2: 57. H. 2: 54
negligentia. O: 28 | 16: 18
negligere. H. 4: 83. O: 32. G: 8. O: 8
negligitur vis, *ſpernitur*. 11: 45. negligens amicorum. H. 3: 38. negligenter. G: 17
negotia. 1: 47 | 2: 38 | 3: 33 | 4: 6, 41 | 6: 32, 50 | 11: 6. G: 22. O: 38
negotiatores. 14: 33. gentes aperiunt. A: 24. negotioſi. O: 7. dies. 13: 41. negotium *alicui* dare. 3: 73 | 6: 12. negotia pro ſolatiis accipere. 4: 13
negotiatores. 2: 62, 82. H. 4: 15 | 2: 87 | 3: 42. H. 1: 8
negotium. 2: 27 | 3: 31 | 16: 2 | 3: 28, 30 | 4: 6, 40 | 6: 39 | 11: 7: 21 | 14: 43 | 16: 17, 18, 22. O: 14 | 2: 35 | 3: 34 | 4: 15 | 6: 21. O: 19 | 5: 2 | 13: 4, 51 | 14: 57 | 2: 40 | 3: 52 | 4: 62, 74. O: 3, 9, 18
Nemetes. 22: 27. G: 28
nemo flagitiis quæſitum imperium bonis artibus exercuit. H. 1: 50. nemo ſcire & omnes adfirmare. H. 1: 35. adeo in arma promptus, ut non idem prælium quiete ac periculi mali. H. 4: 76. nemo unus auſus eſt. 14: 45. neminem unum deſtinare iræ poterant. H. 2: 82. in neminem ultra aciem ſæviret H. 4: 39
nemus. H. 5: 3 | 15: 78 | 3: 61. G: 16, 40
nemora. G: 10 | 3: 54. G: 9, 45. O: 9. 12
nemus navali ſtagno circumpoſitum. 14: 15. Aricinum. H. 3: 36. ſacrum. H. 4: 14
nequidquam, *fruſtra*. H. 2: 24
nempe. H. 3: 13, 70: O: 9, 17, 21, 35
nepos. 1: 33 | 2: 37 | 14: 16. H. 5: 9 | 1: 3 | 3: 29, 30 | 4: 1, 44, 57 | 5: 5 | 6: 24 | 12: 2, 10 | 1: 6 | 4: 22 | 5: 3 | 6: 25 | 3: 17
Nepos Flavius. 15: 71
Nepos Marius. 1: 48
nepotes. 1: 8 | 4: 3, 7, 40 | 6: 24, 46. H. 1: 8. G: 18 | 3: 6 | 6: 46 | 12: 25 | 16: 11 | 4: 8
neptis. H. 5: 9 | 2: 50, 7 | 4: 71, 74 | 16: 11 | 3: 24 | 6: 15 | 3: 43
Neptuni aſylum. 3: 61
nequaquam. 1: 12. H. 2: 10, 46
nequeas. 13: 26 | 4: 24
nequibant. 15: 8, 41. H. 4: 15, 24
nequibat. 12: 64 | 13: 33 | 15: 57. H. 1: 70. H: 4: 39, 41. A: 38
nequidquam *fruſtra*. H. 2: 24
nequirent. 1: 12. H. 3: 29
nequiret. 1: 31 | 11: 23
nequitia etiam infelix æmulos invenit. H. 4: 42
nequivit. 15: 38. H. 3: 62 | 14: 58. H. 1: 7. H. 4: 60. H. 3: 78. H. 4: 34 | 11: 14
Nero Claudius. *vide* Claudius Tiber.
Nero Tiberius. *vide* Tiberius.
Nero pater Tiberii. 6: 51. cui uxorem abducit Auguſtus. 15: 10
Nero Germanici filius. 2: 43. juventam ingreſſus. 3: 29 | 4: 4. Juliam Druſi filiam ducit,

3: 29. commendatur ſenatui. 4: 8. grates ſenatui agit. 4: 15. commendatur diis. 4: 17. accuſatur. 4: 39. Sejani inſidiis. 4: 67. apud ſenatum. 5: 3. ejus effigiem geſſit populus 5: 4

Nero L. Domitius. 11: 11. Octaviæ Sponſus. 12: 9. adoptatur à Claudio. 12: 25. virilem togam ſumit. 12: 41. Ilienſium & Bononienſium cauſam ſuſcipit. 12: 58. Octaviam ducit. 12: 68. imperator conſalutatur. 12: 69. primus imperator alienæ facundiæ eget. 13: 3. abhorret ab Octavia. 13: 12. unus ſuperſtes é familia *Cæſarum*. 13: 17. coſ. iterum. 13: 31. tertium; 13: 34. imperator conſalutatur, *ex victoria Corbulonis*. 13: 41. inceſtum cupit. 14: 2. carminum ſtudium adfectat. 14: 16. coſ. quartum 14: 20. nubit. 15: 37. cupitor incredibilium 15: 42. Chriſtianos ſuppliciis afficit. 15: 44. divus *temere appellatus*. 15: 74. bellum in Albanos parat. H. 1: 6. equitea cogit actitare mimos. H. 3: 62. juſſit ſcelera, non ſpectavit. A: 45. quatuordecim annis imperavit. O: 17.

Neronis imperium prædictum. 6: 22. donationes *ejus*. H. 1: 20. *ejus* immanitas omnium queſtus anteit. 14: 11. regia deterrimorum fecundiſſima. 14: 13. res. 11: 1. gaudium ob natam filiam. 15: 23. imagines repoſitæ. H. 1: 78. forma. H. 2: 9. fuga ex urbe. H. 3: 68. *ejus* temporibus inertia pro ſapientia *fuit*. A: 6. Neroni inferias facit Vitellius. H. 2: 95

Nero dictus Otho. H. 1: 78

Nero falſus. H. 1: 2. H. 2: 8

Neroneus menſis. 16: 12

Neronianus comitatus. Hiſt. 1: 23

Neronianæ ſectiones. Hiſt. 1: 90

Neroniani. H. 1: 23. H. 2: 71

Neronianæ. H. 2: 71

Neronibus. 1: 28 | 11: 35

Nerva Cocceius, *vide* Coc.

Nerva Cæſar. A: 3. ejus principatus à Tacito ſenectuti repoſitus. H. 1: 1

Nerva Silius. 4: 68. Alius. 15: 48

Nerva Trajanus. A: 3. *vide* Traj.

Nerva Coccejus. 4: 58 | 6: 26

Nerva Trajanus. A: 3

Nervii. 4: 15. in arma tracti. H. 4. 56. inter auxiliares Rom. H. 4. 33 pugnant cum Civili. H. 4: 66. Romanis deduntur. H. 4: 79. Germani *illi*. G: 28

Nervios. H. 4: 66, 79

Nerulinus. 13: 43

nervus belli civilis pecunia. H. 4: 82

nervus. 2: 14 | 15: 45. H. 2: 84. O: 21

neſcire quædam milites oportet. H. 1: 83

neſcia ſimulationum. 4: 54

neſcia tolerandi. 3: 1. neſcii *paludes*. 1: 63. neſcium habere, *ignotum*. 16: 14. his neſcia tributa, *incognita*. 1: 59

neſcia. 1: 59 | 4: 2 | : 9

neſcire. O: 33. O: 2. A: 15. H. 1: 30, 81. A: 41

neſcii. 3: 46 | 4: 20, 58 | 4: 25 | 14: 44 | 16: 5 | 4: 13. H. 4: 57

neſcio, *verb.* 3: 53. O: 37

neſcio. *adject.* 4: 50 | 13: 16 | 16: 32. O: 5. G. 22

neſcius. 2: 46, 55 | 6: 50 | 15: 4: 54 | 3: 67 | 4: 32 | 6: 11, 38 | 11: 12 | 12: 4 | 15: 10, 62. H. 2: 57

Neſtor. O: 16

neu. 1: 7, 35 | 2: 58, 72 | 3: 63, 71

neuter. H. 1: 74. H. 5: 14. O: 8 | 15: 60. H. 1: 1. H. 3: 29. A: 6 | 3: 16 | 14: 55. H. 3: 32. H. 4: 50

nexus legis exſoluti, *ambages*. 3: 28

nexus firmi, *compago*. 4: 62. H. 2: 25. G: 46

nexus. G: 20 | 6: 22

ni. 1: 23, 29: 35: 39, 48, 63, 65, 69

Nicephorium. 6: 41

Nicephorius. 15: 4

Nicetes. O: 15

Nicopolis. 2: 53. colonia. 5: 10

Nicoſtratus. O: 10

nidum. 6: 28

Niger Brutidius. 3: 66

Niger Caſperius. H. 3: 73

nigra. G: 43

Niger Veianus. 15: 67

nihil in vulgo modicum. 1: 29. ſpernendum. 2: 40

nihil appetendum ob jactationem, *aut* recuſandum ob formidinem. A: 5. abnuendo veniam omnium accipere. 2: 22

nihilominus. 1: 19 | 11: 33 | 13: 28 | 14: 18

nil. 1: 34, 79 | 2: 21 | 3: 6 | 13: 46. O: 3

Nili ſuperfluentis receptacula. 2: 61

Nilo ſubvehi 2: 60

nimbo. 4: 50

nimium meminiſſe *claritudinis majorum*. H. 2: 48

nimius, *prepotens*. H. 3: 52

nimius commemorandis quæ meruiſſet. H. 4: 80. ſermonis. H. 3: 75. pavor conſcientiam arguit. H. 3: 10

nimia fiducia. A: 37. fortunæ indulgentia. H. 2: 99

nimia ac formidoloſa legio, *terrens*. A: 7

nimia pecunia. 16: 1. potentia. 6: 4. ſeveritas. 14: 42

nimii rebus ſecundis. H. 4: 23

nimia. 2: 34, 55 | 3: 6 | 4: 11, 37, 59 | 6: 7 | 1: 18 | : 1 | 14: 22. H. 1: 18, 83, 89. H. 2: 10, 92 | 3. 19 | 16: 32. H. 1: 10, 90 | 2: 63. G: 36 | 12: 57

nimii. H. 1: 35 | 1: 8 | 3: 12 | 15: 20. A: 44. H. 4: 74

nimius. 14: 43. H. : 70 | 2: 33 | 11: 25 | 16: 28. H. 2: 48. H. 3: 60. H. 4: 62. H. 2: 59. H. 3: 52

nimirum. 2: 82 | 6: 2. H. 1: 33. H. 3: 23

nimis. 2: 76 | 4: 33. H. 2: 47. O: 12

Ninos *Urbs*. 12: 13

Nipolis Rex. 14: 26

niſi. 1. 2, 3, 7, 8, 15, 16, 17, 26, 33

niſi. *verb.* 1: 64 | 2: 27. H. 3: 11

Niſibis *Urbs*. 15: 5

Niſu, ſe proripere, *impetu*. 4: 45

niſis. 2: 74

niſu. 2: 17 | 3: 46

niſus, *ſubſt.* 12: 67

niti. 2: 51 | 4: 14 | 14: 18. H. 1: 88. H. : 20

nitent. O: 20. H. 1: 55 | 2: 54 | 14: 5. H. 3: 71. H. 5: 15 | 1: 12. A: 6 | 4: 19 | 11: 78 | 4: 51, 70. O: 8

nitereret. 12: 58

nitidi. 13: 35

niti conſtituit. 3: 62. decreto. 4: 14. eo ipſo. 4: 55. initiis obſcuris. 3: 63. Rege Dario. 12: 63. corporibus, umbonibus *niti*. H. 2: 42. pro *aliquo*. 1: 34. H. 1: 45. quantum poterat. 4: 79

niti, *aliquo* humore ignem exſ

tingnere. 13 : 57
niti contra, *ſe opponere*. 3: 31
nititur. 4: 42. H. 4 170
nitore. O: 10, 21, 23
nitro. H. 1: 7
nituntur. H. 3 1 29
nives. H. 3 1 59 | 12 1 13. H. 1 1 79
nivibus fidus Libanus; H. 5: 6. *conſervandis aptus*.
nix. A : 10
nixæ. 13 : 19
nixum, 14 1 54
nobilis. G: 42 | 11: 12, 18 | 12: 2 | 13: 1, 19 | 16: 7. G: 44 | 1 : 53 | 3: 5, 31 | 4 1 21 | 6 : 3 | 13 1 12, 34 | 15 1 2. H. 3 1 39. H. 4 1 42
nobiles. 1 1 57 | 3: 6, 8 | 4 : 44 | 6: 31 | 11: 21, 22 | 14: 53 | 15: 35. H. 1: 77. G: 8, 25. O: 9 | 2 1 56 | 11: 16 | 13: 16 | 2: 37, 64 | 6 : 7. H. 1: 54. A 1 1
nobiliſſimus. 3: 43. A 1 45. H. 4 1 12. A 1 30: H. 1: 79 | 13: 9. H. 4: 71. G: 39, 35
nobiliſſimi obſidum. H 41 28
nobilitas neque bonis, neque malis annumeranda. H. 41 5.
nobilitates externæ, *reges*. 12 1 20
nobilitas. 3: 40 | 4: 9 | 6: 27 | 12: 37 | 14 : 15, 22. H. 1: 1, 85, 88. G 1 11, 13. A: 4 | 12 1 10. H. 1 1 85 | 2: 38 | 3 : 76. H. 1: 30. H. 2: 48
nobilitate. 1: 29 | 2: 41, 75 | 6: 29 | 11: 10, 17 | 12: 6 | 14: 26 | 15: 29, 48, 52. H. 1 : 15. H. 2 : 76. H. 3: 45. H. 4 : 55. G 1 6
nobilitatem. 2: 13, 48 | 3: 17, 24, 29, 32 | 4 : 6, 66 | 12 : 1, 53 | 13 : 46 | 14 : 46, 57. H. 1 1 78. G : 18
nobilitatus. H. 1: 2. O: 37.
nobilium. 1: 2 | 2: 11 | 3 1 55 | 12: 25 | 13: 18 | 14: 14. H. 2: 38, 92. G : 14
nocendi. 6: 8 | 15: 34
nocens, *ſons*. 1 : 44 | 2: 32 | 3: 22. O : 41. reus. 14 : 48. legibus. H. 2 : 86
nocentem videri malle, quam ſupplicem. 13 : 42
nocens. H. 4: 10 | 6: 69. H. 1 1 21. H. 2 1 10 | 14: 44
nocentiores. 1 1 48
nociturus. H. 1: 21
nocte. 1 : 22, 39, 68 | 2: 13 | 3: 1 15 | 13: 41 | 14: 9 | 15: 69. H. 1: 54, 56, 80, 85. H. 2: 66. H. 3: 10, 22, 29, 69, 77. H. 4: 24, 30. H. 5 : 18. A : 26
noctem. 1: 28, 50 | 2 1 18 | 3 1 40, 65 | 3: 15, 16, 37 | 4: 48, 50, 62, 74 | 11: 27, 36 | 13: 10, 38, 44, 46 | 14: 5 | 15 1 50 | 16 : 5. H. 1: 48. H. 2: 49 H. 3: 20, 26, 38, 53, 69, 84. H. 4: 77. H. 5 : 22. G : 22, 30. A: 12
noctes. 2 : 24 | 14: 15, 20, 21. G: 41 | 3 : 45 | 16 : 20. G 1 11. O : 9
noctis. 4 : 49 | 6: 39 | 14 : 10. H. 1: 26, 84. H. 2: 14. H. 3: 20, 22, 79. H. 4: 72. A : 34
noctu. 15: 12. H. 2 1 3. H. 3 1 76. A: 40
nocturnus. 11 : 38 | 11: 4 | 16 1 2 | 3: 18 | 15 : 44 | 1 1 26 | 13 1 47 | 2: 47 | 12: 13. H. 4: 36, 83
nocuit. H. 1 1 18, 21
nodo ſubſtringere crinem. G : 38
nodo. 1 : 7 | 12: 47
Nola. 1: 5 | 9 | 4 : 57
nolentes effuſius favent *poſt fortunam*. H. 1: 19
nolle. 4: 71. O: 11. O 1 37 | 11 79 | 2 : 50. H. 2 1 30. H. 4 : 53 | 3: 65. O: 11, 25. H. 1: 16. O: 5
nomen, *fama*. G 1 43. O : 11, 36
nomine & auctore opus: 6: 32
nomen, & effigies damnatorum demota. 11: 38
nomen principis, principiis caſtrorum præcipuum, *id eſt, in vexillis*. H. 3 : 13
nomen exercitus magis quam robur. H. 4: 15. idem ducum nomen lætum militibus. H. 4 : 68
nomen Rom. 1 : 43 | 2: 55. H. 3: 45. H. 4 1 18. H 5: 16. A : 23
nominis Rom. terror 41 : 4
nomen Sempronium, *familia* Silurum. 12 : 39
nominis ſuperſtitio. H. 3: 58
nomen faſtis radere. 3 1 17. Vitellii auferunt primores caſtrorum. H. 3 : 31. inſerere famæ. O: 10
nomine Briocalus. 13 : 55
eo nomine, *ea cauſſa*. 14: 59
meo nomine, *quantum ad me*. H. 1 1 29
in nomine urbis grande momentum. H. 1 1 76
nomina feminarum. G : 8
nomine tenus. 15 : 6
nomina fauſta. H. 4 : 53
nomina honeſta vitiis prætendi ſolita. 14 : 21. inania legionum. H. 4 1 14. vana. H. 1: 30. ſine viribus. 4 : 75
nomina dare, 14 : 50. in conjurationem, 15: 48. impigrè. H. 1 1 97
nomina dantes ſacramento adigit. H. 3 : 58
nominibus falſis res appellare; H. 1 : 37. A 1 30
nominatim. 14 1 14. H. 1 1 41. O : 26. arguens. 3 : 59. compellans. 4 : 70 | 16 : 27. eligi. H. 4 : 6. perſcripſi. 3 1 3
nominatio conſulum. 6: 45
nominare. O: 25, 32. O: 26, 27. 4: 16. G: 43 | 4: 19, 34
nominari. H. 1: 19 | 13 : 23
nominatio. 6 : 45
nominatus. G : 3 | 15 : 58. H. 1 1 57
nominavit. 13 : 56 | 3: 76 | 1: 14 | 3 : 35
non omnia metuenda. 2 . 40
non niſi. 2 : 26
non cultu, niſi lugubri egit. 13 : 32
non alium pertinacius flagitavere. H 1 : 72
non ultra. H. 2 : 91
III. Non H. 1 : 57
V. Non Jul. H. 2 . 79
Non. 14: 32. H. 3: 22
nonaginta. 13 : 30
Nona *legio*. 4 1 23. A : 26
Nonani. 14 : 38
Nonanus miles. 4: 23, 30. *ſcil. leg. Nonæ*.
nondum victoria, jam diſcordia. H. 4 1 69
nongenti. 4 : 73
Nonianus Servilius: O: 23
Nonius Actianus. H 4 : 41
Non. Priſcus. 15 : 71
Non. Receptus. H. 1 1 56. occiditur. H 1 1 59
nonne. 3 : 34
nonnihil. 4: 39. G: 46. gloriæ & prædæ partum. 15: 8
nonnullus. 15: 12, 57 | 6 1 28. H. 2 : 92
nonodecimo. 13: 6. O: 34
nonus. 6: 23 | 12 : 36 | 4 : 1
C. Norbanus coſ. H. 3: 72. *alius*; 1 : 55
L. Norbanus. 2: 59
Norica provincia. 2: 63
Noricum. H. 1 : 70. G : 5
Noricum procuratoribus continetur. H. 1: 11
Norici. H. 1: 70. H. 2: 25
Noricorum Juventus. H. 3: 5
Norici H. 3: 5. H. 5 : 25
noſcere, *cognoſcere diſcere*. 12 1 24. *agnoſcere*. H. 1 : 90. dicta alterius & ſua reſponſa, 15 : 60
noſci exercitu. A : 5

noſcebantur à prætoribus, *cognoſcebantur, judicabantur*. 12: 40
noſcere. H. 1: 4. H. 5: 15| 1: 73| 16: 22| 4: 62| 1: 39. H. 2: 37, 98. H. 3: 73 H. 2: 64, 72
noſcendus. 4: 33. H. 1: 85| 2: 12| 2: 54| 13: 73
noſco. 14: 64| 1: 48, 62. H. 2: 42| 16: 16
noſcere. 2: 35| 11: 25. H. 1: 68. H. 2: 92. H. 3: 24. A: 44| 2: 28. H. 5: 54. H. 4: 40| 6: 9| 13: 21| 16: 2. H. 4: 40, 50
noſci. H. 2: 10| 2: 17. H. 4: 85
noſci. 15: 67| 16: 32. H. 3: 24| 13: 21| 4: 35
noſcitantibus. H. 2: 12
noſſe. G: 30
noſti. 11: 30
noſtra nobis notiora. O: 28
nota. *adj.* 2: 56| 4: 43| 16: 29. H. 1: 24, 50, 85. H. 2: 80. H. 3: 38. H. 5: 23. G: 40. A: 18. O: 6
notabantur. H. 3: 65
notabilis. H. 2: 53. G: 40| 3: 65. H. 3: 54. H. 4: 62. A: 41. O: 40
notabilior. H. 3: 25. O: 8. H. 1: 55
notæ, *ſubſt.* 1: 18, 35| 2: 30| 11: 36. G: 10
notæ, *adject.* 4: 69. H. 1: 69. O: 54
notæ triſtes. G: 9
notas allevare. H. 1: 52
notabilis deformitas. H. 4: 62. eloquentia. O: 40. introitus. A: 40. opera. H. 1: 44. perſona. O: 10. tempeſtas. H. 1: 38
notabilior paupertas. O: 8
notabilius. H. 1: 45
notus, *adj.* 6: 47. G: 5
notaviſſent. 3: 51
noteſcunt, *innoteſcunt*. 16: 1, 20. artes. 24: 16
noteſcere conſiliis bonis. 4: 7. facinoribus. 12: 8. ſtudiis. 12: 58. *aliquibus*. 6: 8
notuere Tiberio. 1: 73
noti. 3: 56
notio *cognitio* de jure Flaminis. 3: 59. quindecim virûm. 6: 12
notitia, *fama, nomen*. O: 11, 36. Romana. A: 10
notitia carere, *ingloriam eſſe*. O: 13
notiora. O: 28
notis, *adject.* 1: 63| 4: 15. H. 5: 15
notitia. 15: 31. H. 3: 59. A: 33. O: 19, 31| 16: 24. O: 5
notos. 14: 14. H. 4: 57
notuere. 1: 73
notum. 4: 25| 15: 53. H. 2: 75. H. 3: 10, 22. H. 5: 26. G: 10, 16, 21, 41
notus. H. 2: 23. H. 4: 81. A: 4. O: 0
nova. 1: 9, 19, 65| 2: 2, 39| 4: 16| 5: 4, 10| 11: 24, 15| 12: 6, 32| 13: 35| 14: 20, 22, 41, 47| 16: 1, 7, 22. H. 1: 19, 78. H. 2: 76, 86. H. 3: 13, 50. H. 4: 65. H. 5: 16. G: 18, 31. A: 20. O: 19
novacula. H. 1: 72
novæ. 1: 4, 80| 14: 2| 15: 40, 43. H. 1: 7, 78. A: 34. O: 3
novam, 6: 28| 11: 19| 13: 54| 15: 22, 20, 73 H. 2: 48. H. 4: 30. H. 5: 16. O: 6
novare res. H. 4: 14
novandi cupida. 4: 18
novata ſeditio. H. 2: 52
Novaria. H. 1: 70
novarum. 2: 13| 5: 3| 14: 62| 15: 46. H. 1: 7. H. 2: 8. H. 3: 4, 12. A: 38
novas. 1: 54, 59| 2: 27| 4: 28, 55| 5: 4| 11: 15| 12: 44| 13: 19| 14: 58| 16: 23. H. 1: 5, 24, 51. H. 2: 46. H. 3: 8. H. 4: 31, 38, 49. A: 22
Novellus Antoninus. H. 1: 87. H. 2: 12
novem. 4: 5. H. 1: 79. H. 2: 76. H. 4: 67
Cal. Novemb. 6: 25. H. 3: 37
novendialis cœna. 6: 5
novercæ odia. 12: 44
novercales ſtimuli. 1: 33
novercalia odia. 1: 6| 12: 2
noverca. 1: 10| 12: 42| 1: 3| 12: 26, 65
novis. H. 1: 51. H. 3: 86| 2: 20. G: 35. O: 40
Noveſium. H. 4: 26, 33, 35, 36, 57, 62, 70, 77, 79. H. 5: 22
novi. 1: 6| 2: 30| 3: 55. H. 1: 80. H. 2: 43, 64, 91. H. 4: 49, 78. H. 5: 10. A: 31. O: 34
novies. 2: 26. H. 1: 95
Novius Priſcus. 15: 71
novis. 1: 2, 16, 58| 2: 52, 7, 65, 78, 79| 4: 6| 5: 8| 13: 8, 37, 50| 14: 38| 15: 35, 50, 59| 16: 7. H. 1: 2, 6. H. 2: 80| H. 4: 11. H. 5: 15. O: 8, 19
noviſſimus. 1: 58| 6: 50| 11: 26| 12: 20| 15: 44. H. 3: 41. H. 4: 6. H. 5: 2. A: 45| 11: 3| 2: 31| 13: 21. H. 3: 84
noviſſimus, *ultimus*, 1: 28, 51
noviſſimus caſus. 12: 55. H. 2: 48. jactus. G: 24. pavitus. 2: 54. ſpiritus. H. 3: 66.
noviſſima libidlo. H. 3: 41. lux. A: 45. nox. 1: 58. ſpes. H. 3: 84. voluptas. 2: 31| 11: 26. cupido gloriæ noviſſima exuitur. H. 4: 6. noviſſimum conſilium. 6: 8. mare. A: 24. A. 10. momentum. 15: 63. ſervitium. 16: 11. malorum. H. 1: 47. noviſſimi: A: 34. ſermones. A: 45. noviſſima, *ſuprema, ſeu mors*. 5: 7| 6: 50. exempla, *extrema*. 12: 20| 1: 44. noviſſima Libyæ, *ultimi fines*. H. 5: 2
noviſſimis. 5: 7
novitas. 14: 30
novitas, *nova nobilitas*. 14: 55.
novitas ſtrupri. 16: 19. vultus. H. 1: 75. novus homo. 3: 55| 4: 15. O: 7. novi principatus eventus caſuſque. H. 5: 10. nova res, *inopina*. H. 3: 13. ubertas, *inuſitata*. 16: 2. novæ aulæ mala æque gravia, non æque excuſata. H. 1: 7. novum imperium inchoantibus utilis clementiæ fama. H. 4: 63. novo regno noxia atrocitas. 11: 9. in novo obſequio acres *ſubditi* ad munia. H. 3: 59. novo principatu ſuſpenſus animus. H. 4: 81 novus delictis, eoque pœnitentiæ mitior *legatus* A: 16. novæ cupiditates. H. 1: 24. res. 2: 27| 2: 78| 3: 13| 4: 38| 5: 3, 8| 13: 19| 14: 62| 15: 35, 50| 16: 7. H. 1: 5, 6, 7. H. 2: 8. H. 3: 4. H. 4: 32. novæ ſpes. 1: 4| 14: 58| 16: 23. novarum rerum cupiens, paviduſque populus. 15: 46. nihil novis in rebus novi. H. 2: 80. nova fuere omnia. 1: 24. non molienda, niſi prioribus firmatis. 1: 32. ferme cuncta varia fama. 14: 20. *nova* facile accipiuntur creduntur que. H. 1: 19. & recentia. O: 8. conſuetudine in vetuſtatem vertuntur. H. 4: 6. nova & ancipitia præcolere fallax ambitio. 14: 22. nova imperia ferme lætantibus *populis* accipiuntur. 2: 2. nova cupientibus auferatur dux & author. 16: 22
Cn. Novius. 11: 22
novo. 4: 34, 46 6: 43| 11: 8

12 | 12: 15 | 15: 1, 27. H. 1: 70. . 4: 8, 35
novorum. H, 2: 32 O: 14
novos. 4: 69 | 13: 58. H. 1: 22. H. 3: 62. H. 4: 14. H. 5: 4
novus. 15: 1 | 16: 1; H. 1: 50. H. 2: 53
noxa. 2: 6 | 5: 73
noxæ. 3. 13
nox adulta. 3: 23. concubia. 1. 39. H. 3: 69. intempeſta. H. 1: 88. opportuna in audaciam, ad formidinem. 4: 51. provecta. 13: 20 | 15: 69. adimit pudorem. H. 4: 36. exivit diſſimulationem. 13: 15. anfert obſequia. H. 1: 80. nocte exhauſta. H. 4: 29. multa. H. 3: 77. noctes atræ. G: 43. noctium, non dierum numerum computant Germani. G. 11. noctu. A: 40 diuque H. 2: 5
noxa, *damnum* H. 2: 49. noxæ eſſe *alicui*. 4: 36. reo. 3: 13. ſine noxa ullius. 15: 3. *date* dii ſine noxa pœnitentiam. H. 4: 58. arma ponere ſine noxa. 5: 73. digredi. H. 5: 69. noxius conjurationis. 5: 11
noxia. 6: 46. H. 3: 35 | 4: 1 | 6: 4. H. 5: 17
noxius. H. 5: 15 | 4: 33 | 14: 51 | 1: 44, 48
nube. 15: 42. H. 3: 2, 56
nubium ater globus. 2: 13. nubilis filia. 3: 35. H. 3: 78
nubere. 4: 40 | 1: 10
nubes. 1: 28. A: 12. H. 5: 12. H. 5: 13
nubunt. G: 19
Nuceria. 13: 31
Nucerini. 14: 17
nudus. 2: 21. G: 11 | 1: 18
nudare latera. H. 4: 33. nudatus transfugiis. 2: 46
nudi *Germanorum* pedites. G: 6. nudæ manus, *inermes*. 16: 9. nudæ brachia, lacertos *femina*. G: 17
nudare. 1: 35 | 6: 33 | 3: 12. H: 2: 82
nudatus. G: 29 | 13: 39. H. 1: 80 | 2: 73 | 12: 34
nudavit H. 4: 18
nudent. 14: 20
nudi. H. 4: 64. G: 20, 24 | 15: 37. H. 2: 22 | 1: 70. H. 4: 46 | 4: 57 | 14: 59. H. 1: 16
Nuithones. G: 40
nulla palam cauſſa. 14: 32 | 15: 7
nullum ſubſidium aſpernandum. 14: 50, 58
nulli jactantius mœrent quam qui maxime lætantur. 2: 77
nullis. 1. 16, 24 | 2: 25, 61 | 3: 37 | 4: 23, 40 | 6: 26, 30 | 11: 16, 22 | 12: 18, 61 | 14: 24. 38 | 15: 39, 52 | 16: 17. H. 2: 20, 76. H. 4: 13, 41, 53. G: 4, 19, 30, 35, 44. A: 9, 10, 16. O: 1, 12, 28
nullius. 1: 3, 6 | 4: 11 | 6: 10 | 11: 6, 13: 47. H. 2: 20. H. 3: 19
num. 1: 8 | 3: 34, 52 | 4: 17, 35, 57
Numa. 3: 26. Numæ regia. 15: 41
Numa Martius. 6: 11
Numantina clades. 15: 13
Numantina. 4: 22
numen. 3: 66 | 14: 14. H. 2: 33 | 4: 83, 84. G: 40. O: 8
Numen unum intelligunt Judæi. H. 5: 5: numerabat ſuam legionem, *pro ſua æſtimabat*. H. 1: 74. numerare ante *aliquem*. O: 26. numerari in virtutibus. O: 31. loco clientulorum. O: 36. poſt *aliquem*. H. 2: 77
numerare. 1: 64 | 1: 35. G: 7, 30. H. 2: 82. O: 37. H. 1: 58 | 2: 71. G: 29. O: 12. H. 2: 77 | 15: 41. A: 15
numeri. 6: 15 | A: 18
numeris O: 1
numero. 2: 12, 25, 32, 38 | 3: 22 | 4: 2, 5, 38 | 6: 28 | 13: 29 14: 5, 49, 58. H. 1: 20
numeros. H. 5: 4. A: 32. O: 32
numeroſa. G: 19
numerоſior *orator*. O: 25. numeroſiſſima civitas. A: 37
numerum. 1: 14, 32, 44, 56 | 2: 37
numerus cutos facit. 14: 49. numerum inire *rei alicujus*. 15: 41. in numerum legionis componere. 1: 80. quod primo numerus fuit, jam nomen & honor eſt. G: 6. numeri, *copiæ militares*. H. 1: 6. A: 18, 32 legionis. H. 1: 87.
numerus. 1: 9 | 2: 51 | 3: 22 | 12: 64 | 13: 8 | 14: 27, 43 | 15: 12. H. 2: 12, 30, 58, 68, 69, 87. H. 3: 2, 33, 41. H, 4: 27, 35, 48. G: 5, 20. A: 34. O: 38
Numicius Thermus. 16. 20
Numida. 2: 52. citus equo. H: 2: 40, 52.
Numidæ. 3: 21 | 4: 24, 25. fuſi. 2: 52. perculſi. 3: 21. Numidarum reges. 16: 1
Numida Tacfarinas. 4: 23
numina. 1: 59 | 2: 17 | 3: 61 | 16: 31. H. 4: 57 | 2: 69 | 4: 64 | 15: 54 | 1: 10, 73 | 3: 60, 65, 71 | 4: 37 | 13: 57 | 15: 45 | 16: 36. H. 2: 61. H. 4: 81
numine. 13: 41 | 14: 22 | 15: 56, 74 | 16: 15. H. 3: 33. H. 5: 17. H. 4: 8. H. 4: 65, 84. G: 8, 39, 43
Numiſius Lupus. H. 1: 79. legionis Octavæ. legatus. H. 3: 10
Numiſius Rufus. H. 4: 22. vincitur H. 4: 59 occiditur. H. 4: 70
Numiſii. H. 4: 77
nummariæ rei. 6: 17
nummi bini. 2: 87. terni. 15: 39
nummi. 13: 31 | 11: 5 | 1: 8. H. 1: 24 | 15: 72. H. 1: 82
nuncupare *heredem*. 2: 48 | 16: 11. adoptionem. H. 1: 17. vota. 12: 68
nuncupationes votorum. 16: 22
nuncupari. : 71
numquam. 1: 26, 59 | 2: 38
nunciare inſontem, *pronunciare*. 13: 32. nuncio deprehenſus. A: 7. nuntium. H. 2: 46. nuntii cladis occultati. H. 3: 54. nuntia malorum prodigia. 15: 47
nuntiare. H. 2: 85 | 11: 8 | 1: 36. H. 1: 40. H. 3: 6, 79 | 1: 6. H. 4: 7 | 2: 12. H. 4: 71 | H. 1: 56. H. 2: 17. H. 3: 15. H. 4: 56. H. 1: 7 | 2: 65 | 14: 6, 8. H. 3: 69 | 11: 37 | 15: 30. H. 4: 25 | 12: 45 | 16: 11. H. 1: 27, 56
nuntiata. 1: 52 | 13: 41. H. 2: 9, 49. A: 41
nuntiate. H. 4: 77
nuntiato. 2: 64
nuntiatum. 4: 56 | 11: 38
nuntiari. 2: 8 | 14: 30. H. 2: 96 | 3: 38
nuntiavit. 6: 37 | H. 2: 41, 73. H. 4: 51 | 2: 79 | 13, 32. H. 5: 16
nuntii. 1: 5 | 11: 52 | 12: 48 | 15: 14, 17 H. 2: 39, 58, 67. H. 2: 14, 53, 58. H. 3: 59. H. 4: 18, 55
nuntiis. 2: 58 | 4: 73 | 6: 50 | 12: 46 | 13: 9, 38 | : 3, 31. H. 1: 19, 89. H. 2: 6, 85, 98, 99. H. 3: 40, 55, 63, 64. H. 4: 15, 21, 25, 30, 32, 52, 71, 86. H. 5: 20
nuntius. 16: 17. H. 1: 2 H. 2: 28, 54. H. 69. A: 7 | 11: 42 | 14: 7. H. 1: 64. 70, 85. H: 1: 46 | 2: 75 | 14: 58 | 15: 3, H. 1: 50, 76. H. 2: 79. H. 3: 48, H. 4: 19, 28, 79

nuntios. 4: 67 | 6: 31, 39 | 12: 14 | 14: 7, 59 | 16: 14. H: 2: 14, 83. H. 2: 1, 81, 98. H. 3: 9, 35, 56. H. 4: 51, 75, 85. H. 5: 24. A: 43
nuper. 1: 38, 39
nuperrime. 16: 22
nupſiſſe. 11: 30
nupta. 2: 84 | 6: 26 | 13: 32 | G: 18 | 4: 40 | 13: 44 | 6: 40, 45 | 12: 22 | 13: 46
nuptiæ. 12: 8, 2 | 14: 63 | 13: 14 | 4: 74 | 11: 25, 34 | 12: 3 | 15: 23, 44 | 14: 1, 59. H. 4: 44 | 2: 10 | 3: 29 | 12: 22 | 13: 2, 29 | 14: 2, 65. G: 18
nurus. 4: 12: 54 | 6: 23 | 5: 3, 5 | 6: 24 | 13: 13 | 14: 1 | 1: 42 | 3: 23 | 12: 4. G: 28
nuſquam 1: 7 | 3: 16 | 4: 34 | 13: 57. Sl. 1: 76. A: 10
nutare. H. 3: 61. H. 1: 98
nutabat urbs tanto diſcrimine, *annona* inopia. H. 4: 52. nutans acies. H. 3: 18. Cæcina. H. 3: 40. nutantes Galliæ. 2: 2. H. 4: 49
nutans. H. 4: 30 | 1: 17. H. 2: 76. H. 3: 40
nutantes, H. 2: 9, 35
nutavere. H. 1: 33
nutrire G: 36
nutrire ſimultates. H. 3: 53. nutrices G: 10 emptæ. O: 28
nutus. 13. 13 | 14: 61 | 15: 21
Nymphidius Sabinus. 15: 72 H. 1: 6, 25. præf. prætorio. H. 1: 5. oppreſſus in ipſo conatu. H. 1: 5. juſſu Galbæ. 1: 37

O.

OBærati. 3: 42, 60
obæratior. 6: 17
obducta. 4: 70 | 13: 35
obedire. 11: 35 | 12: 7 | 1: 17 | 15: 6 | 14: 39
oberrare. 2: 65
objacere. H. 2: 32. H. 5: 6
obices. H. 4: 71
obices portarum ferrati. H. 3: 30. ſubverſi 13: 39
objicere. 3: 42. H. 1: 85 | 3: 13: G: 37 | 14: 49 | 2: 17 | 15: 55. H. 3: 71
objecit 6: 24. H. 1: 63. H. 4: 27
objecta. 3: 12 | 4: 36 | 11: 4 | 13: 21 | 15: 57 | 16: 24 | 12: 65
objectare *aliquem* dolo, caſibus: 2: 5. periculis. H. 2: 33. objecta ſpe. 4: 60. objectu molis. H. 5: 14. montium 4: 67. paludis. H. 3: 9. pectorum. G: 8. objectus molium plur. 14: 8
objectare. 1: 13, 43. H. 3: 31 | 6: 29 | 1: 55 | 4: 52 | 5: 3 | 12: 42, 59 | 16: 22. H. 1: 60 | 5: 8 | 6: 38
objectam. 4: 42
objectans. 3: 49 | 16: 18 | 11: 2. H. 2: 30, 44
objectaret. 1: 74 | 4: 12. H. 4: 42, 72
objectari. 3: 33 | 4: 33. Hiſt. 4: 68
objectavit. H. 1: 74 | 2: 44 | 16: 7
objectus. 11: 8. G: 3 | 6: 44 | 2: 20 | 16: 39. H. 2: 60 | 12: 35. H. 2: 61
objecturus. 2: 30 | 11: 30
objicio. 14: 60 | 15: 35. H. 2: 18, 40, 47. H. 4: 26 | 13: 38 | 12: 22 | 4: 67 | 2: 15 | 14: 52 | 1: 73
objiciendis. 3: 13.
objiciendo. 14: 7
objiciens. 15: 60 | 13: 52. O: 4. Sl. 1: 16, 58
obire. H. 2: 29
obire mortem. 1: 83 | 4: 71 | 5: 3 | 14: 47 | 16: 6. ſenecta. 13: 33. obitæ pro Repub. mortes. 16: 16. obitus mitis. 3: 19. obire delectum, tributa, munera. A: 13. munia. H. 2: 92. munia conſulatus. 2: 26. imperii. Sl. 1: 77. urbis. 6: 8. obeunda accinctis bella. 3: 34
oblata. 11: 21 | 12: 20 | 13: 19 | 15: 64 | 1: 37 | 12: 66 | 2: 42
oblati. 4: 71 | 13: 29, 34 | 16: 3. A: 37. H. 3: 14. H. 4: 46
oblatus. 4: 59 | 13: 41. H. 3: 25. H. 4: 83. O: 4. H. 1: 26 | 15: 72. O: 7
oblectamentum literarum jucundiſſimum. O: 14. oblectamenta principis. 14: 52. regia. 14: 16. ſpectaculorum. 14: 21. vitæ. 16: 18
oblectationi oculiſque ceciderunt. G: 33
oblectare. H. 2: 50. O: 10 | 12: 49 | 13: 54
oblectatio. 4: 14, 33
obligare. 12: 53 | 15: 64. G: 8
obligamur. G: 21
obligare venas. 6: 9 | 16: 19
obligatus tibi. O: 9. obligatus virtuti habitus. G: 31
obligatæ. H: 1: 8
obligatus. G: 31. O: 9
obliquam. H. 5: 14
oblique. 3: 35 | 5: 2
obliquare crinem. G: 38. obliqua inſectatio. 14: 11. oblique. 2: 55. oblique caſtigati. 3: 55 | 5. 11
obliqui. H. 5: 11 | 12: 63
obliſis faucibus. 5: 9
oblitus. 4: 51. H. 1: 88. H. 1: 29. H. 1: 64. H. 3: 2. H. 4: 77
oblitterare. 13: 34
oblitteratus. 13: 23
oblitterat pleraque vetuſtas. 2: 83
oblitteravit bona juventæ, mala ſenectus. 6: 32. oblitterari. 6: 4 | 16: 21. conjugia. 3: 34. damnum cladibus. H. 2: 66. oblitterantur per proſpera. 11: 15. oblitterandæ ſeditionis tempus. 1: 51. oblitterata manſuetudo. 15: 73. oblitteratæ litteræ: 11: 14. oblitterata. O: 22. exempla. O: 8. monimenta Æſariis 13: 12. nomina. H. 1: 55
oblitum. 1: 65 | 4: 59
oblitus. 1: 53 | 5: 4 | 6: 27 | 14: 63. H. 4: 64. A: 43. O: 2, 15
oblitus faciem cruore. 2: 17. ſanguine. 1: 65. obliti tabo cineres. 2: 69
oblivio multos obruet. A: 46. oblivio, *pro oblivione*, tranſmittere. H. 4: 9. oblivиſci non eſt in noſtra poteſtate. A: 2
oblivio. 2: 62 | 12: 37. A: 13 | 3: 54 | 6: 14. H. 1: 21. H. 3: 36. O: 28 | 11: 38 | 14: 50 | 15: 67
obliviſcendum. H. 2: 1
obliviſci. H. 2: 48, 67. H. 3: 63. H. 4: 64
oblongæ. A: 10
obniti. 16: 9. adverſis. 15: 11. hoſtibus, conſilio, manu. H. 2: 5. muneribus alicujus. 14: 54. trahentibus. 1: 21. obnitens fruſtra. 13: 22
obniti. 1: 22 | 14: 53 | 15: 11 | 16: 9. H. 2: 5
obnoxius æmulationi, odio. 3: 58. amori uxoris. 16: 6. conſiliis. H. 3: 55. imperiis conjugum. 11: 1. inſidiis. 14: 40
obnoxius inſidiis. 14: 40. juſſis *alicujus*. 11: 36. alienis. 14: 1. obnoxium eſſe potentioribus. 11: 7. obnoxia adfectui. 13: 45. fortunæ. 2: 75. ſuperſtitioni gens. H. 5: 13. peſſimo cuique provinciæ. 3: 14. itineribus artis urbs. 15: 38. obnoxium eſt offenſæ

re. O: 10. ſcabiei animal; ſus. H. 5: 4. obnoxii propter beneficia. H. 1: 1. duces. H. 2: 56. libidinibus pleriqne. 3: 34. obnoxia caſibus. 14: 55. morbis corpora. H. 2: 93
obnoxia. 15: 38. H. 2: 93. H. 5: 13 | 3: 14
obnoxius. 1: 7 H. 3: 55
obruere. H. 3: 71. O: 38. H. 3: 67
obruet oblivio multos. A: 46.
obruta dimoveri cœperunt. 4: 63. A: 17 | 4: 59. H. 3: 29. H. 1: 1 | 1: 70. H. 1: 22 | 1: 64 | 1: 29
obruuntur. H. 2: 15. H. 4: 13
obſceni. 15: 57
obſcurior. 1: 28. O: 41
quo obſcurior natura, eo irrevocabilior. A: 4
obſcuriora. O: 33 | 1: 3 | 3: 63 | 4: 58 | 2: 50
obſcurus adverſum alios. 4: 1. tegendis ſceleribus. 6: 24. ſermo, vultus. 1: 33. obſcurum cœptæ lucis H. 4. 50. noctis H. 1: 14. in obſcuro haberi. 15: 16. fraudem & dolum obſcura, eoque inevitabilia. H. 4: 14 obſcura libentius creduntur. H. 1: 12
obſcurus. 1. 1 | 3: 66 | 6: 28. H. 1: 88. H. 1: 32. O: 42 | 1: 53 | 2: 39. H. 1: 3. H. 3: 3 | 6: 7. H. 2: 14. H. 1: 72
obſcurari. 16: 1 | 14: 12
obſcure. 4: 70. H. 1: 73 H. 3. 9
obſcuri. H. 4: 2. A: 42 | 1: 3 | 3: 63 | 4: 58 | 2: 50
obſcuriſſimæ. 3: 23
obſcuritas. H. 3: 11. H. 1: 84
obſecratio. H. 4: 82
obſecutus. 1: 65
obſederat. 16: 27 | 1: 25
obſepſit. vetuſtas. 15: 27: obſepire Rhætiam. H. 3: 8. obſepta effugia. 12: 31
obſequi. H. 1: 84: A: 8 | 15: 3 | A: 8
obſequia. 1: 40 | 2: 55. H. 1: 87 | 3: 65 | 12: 11
obſequium deforme. 4: 20. obſequium ſimulatum incautiorem ducem reddit. H. 4. 56
obſequium cum ſecuritate, quam contumaciam cum pernicie malle. 4: 74. probatur dominantibus. 3: 75. obſequium ac modeſtia eo laudis excedunt &c. A: 42. obſequii gloria. 6: 8. penuria etiam fortes vincuntur. H. 2: 19. obſequii ſpecie regere ducem. H. 3: 50. obſequio ſufficiunt omnes. H. 4: 8. obſequio pereunte imperium intercidit. H. 1: 83. obſequia nox aufert. H. 1: 80
obſequii. 1: 19, 18 | 2: 43 | 4: 72 | 5: 53. H. 4: 86
obſequio. 4: 18 | 13: 55 | 14: 51 | 15: 21 | 16: 33. H. 1: 19. H. 3: 59. 78. H. 4: 17. G: 29. O: 40
obſequium. 1: 43 | 3: 12, 16, 55 | 4: 46 | 5: 3 | 6: 37. 44 | 1: 47 | 13: 13, 26, 40 | 14: 13, 24. H. 1: 15. 76. 82. H. 1: 97. H. 3: 5, 15. H. 4: 3, 19, 71. 74. G: 40, 43. A: 30. O: 41
obſervare. H. 1: 86. 87. 14: 6 | 4: 37. G: 9, 10
obſervantia. H. 5: 26
obſervatum. G: 10, 15: 5. H. 4: 12
obſes. 1: 1. 44 | 2: 1 | 14: 26
obſeſſa. 13: 55 | 15: 18
obſervo. H. 1: 18. G: 37 | 11: 3
obſeſſa. H. 1: 65: A: 45
obſeſſi. H. 3: 71, 78 | 15: 16. H. 2: 4, 21. H. 3: 73. H. 4: 35
obſeſſus. 13: 16, 2, 13. H. 4: 22, 59, 60
obſeſſores. 1: 7 | 4: 50. H. 4: 57. H. 3: 73
obſeſſurum. H. 4: 34 H. 5: 13.
obſeſſus. 14: 3. H. 3: 72
obſidere aditum. 16: 27. Apenninum. H. 3: 55. obſidens egreſſus. 16: 10. obſeſſa itinera. 15. 11. illis hibernis obſideri premique Germaniae. H. 4: 23. obſidentium & obſeſſorum paratus. H. 2: 18. obſeſſus ludis animus. O: 29
obſidium. 4. 54. 49. 51 | 12: 41. H. 4: 57, 58. Caſtrorum. H. 4: 24. legionum. H. 4. 28. irritum. 1: 5. longum. H. 5: 12. longius. H. 1: 23. ſolutum. 4: 73. obſid. Legionum ſolvere. H. 4: 34. exſolvere. 1: 9. tutare. H. 3: 69. obſidium decedere. 12: 46. liberari. 15: 14. obſidia. 3: 25. urbium capeſſere. 12: 15. obſidio datus. obſid. 1: 11
obſidere. H. 1: 49 | 1: 26 | 3: 39 | 1. 57
obſidem. 11: 16 | 15: 30. H. 2: 1
obſideri. H. 3: 25 | 1: 70 | 1: 7 | 3. 34
obſides Romæ regum filii. 2: 1.
obſides. 1: 24 | 11: 10, 23 | 13: 9: G: 8 | 13: 9. H. 4: 28. 11: 19 12: 17: 13: 9. 37. G: 20. A: 20, 38
obſidii. 6: 34
obſidio. 4: 51, 39. H. 1: 68. H. 4: 24 | 11: 8 | 13. 41 | 14: 14 | 3: 20 | 15: 5. H. 1: 33 | 13: 40 | 12: 30. A 12
obſidiones. 15: 4
obſidis. 15: 1
obſidium. H. 4: 18, 35. 58
obſignare. 18: 27 | 16: 14 | 14: 40
obſignare. 3: 15. teſtium eſt 11: 27. tabulas. 14: 14. teſtamentum. 15: 54 | 16: 14. obſignari bona. 14: 6. obſignata. 16: 19
obſiſtere, obſtare, prohibere. 1: 38. 41, 69. pro reſiſtere. H. 1: 82. vix ulla ſpecies obſiſterit. H. 1: 79. obſiſtere falſis. 2: 81. ruentibus. H. 1. 81
obſiſtere. 2: 76. H. 3: 68 | 66, H. 4: 36. H. 4: 10
obſitus. 4: 28 | 6: 43
obſoleſcit laus. 4: 26
obſtare. H. 4: 61, G: 28 | 1: 32. H. 1: 62, 86
obſtantia. H. 4: 81
obſtantia ſilvarum. 1: 50.
obſtetriſſe. H. 4: 69
obſtinata. 1: 31
obſtinatio fidei H. 3: 39. Judæorum H. 5. 13. obſtinatius clauſaque. 3: 1. obſtinata fides. H. 1: 5
obſtinatio. H. 2: 46
obſtinatus. H. 2, 8, 101. H. 2: 29 | 3: 15 H. 3: 56
obſtitit. 1: 38. A: 36. H. 5: 17 | 16: 31 | 2: 82 | 4: 18 | 6: 46. H. 4: 78. H. 5: 11. G: 34
obſtrepere. 4: 42. H. 1: 85 | 11: 6. H. 1: 72 | 11: 34
obſtringere ſe matrimonio. 1: 13
obſtringi ſcelere. H. 1: 54.
obſtrictus Agrippinæ Pallas. 12. 25. Vitellianis populus. H. 3: 30. meritis alicujus princeps. H. 2: 37. obſtricti domui Cæſarum prætoriani, devincti. 14: 7. Vitellio. H. 1: 70
obſtrictus. H. 1: 76. H. 4: 76 | 14: 48 | 11: 2 | 2: 26
obſtringere. 13: 11 | 4: 31 | 14: 57 | 12: 34
obſtruxit. H. 4: 55 | 13: 18 | 1: 14
obſtructus H. 2: 44. H. 1: 86
obſtructæ mentes. H. 3: 11.
obſtruo. 1: 79 H 1: 1. H. 4: 69
obſtupefecit alacritas ducem. 12: 15. illos aſpectus H. 4: 46. Britannos claſſis. A. 25. alicujus pudor, dedecus. H. 4: 72. obſeſſos. H. 4: 12
obſtupefacti hoſtes. A: 18
obtegere H 3: 13. 11: 33. ſcelera nuper reperta priſcis verbis. 4: 9
obtegens ſui. 4: 1. divina humanaque. 1: 76

obtectus,

obtectus, protectus, precibus. 16: 1, 5
obtectæ libidines. 6: 51
obtegere. 4: 5 | 12: 4, 68
obtemperare. 16: 4. O: 10 3: 26 | 15: 61, 14: 45 | 1: 54
obtemperatum eſt. 12: 54
obtemperaturus. 15: 6
obtemperavit. 2: 34 | 12: 5 | 2: 34
obtendere. 12: 45. H. 3: 36 | 4: 19 | 15: 5. H. 4: 80. H. 3: 56
obtendere, prætendere, arbitrium Senatus. 1: 26. cauſſas ſugæ 15: 12. preces matris. 3: 17. valetudinem. 3: 15. vocabulum libertatis. 11: 17
obtendi Germaniæ Hiſp. A: 10. lateribus gentis. O: 35
obtentui eſſe. H. 1: 49. fugientibus nox. H. 5: 24
obtentui ſumpta tempora. 1: 10
obtentum habere. 11: 7
obteneditur. G. 35
obterere alam. A: 18. legionarios. 15: 11
obteri vires populi Rom. 16: 5
obtriti. 16: 15. invalidus quiſque, 12: 43
obtrita. G: 63
obteri. H. 4: 76
obteſtari aliquos. 4: 8. Cœlum, deos. 1: 21. H. 4: 46
obteſtans. 12: 45 | 14: 7. H. 57. Deos. 2: 65. agi ſumma Reipub. 12: 5. perditam famam. 13: 44. ſe moriturum. H. 2: 10.
obteſtationes infimæ. 1: 12
obteſtor. 5: 6
obtegerat. 11: 31
obtinere. 3: 17 | 6: 42 | 12: 56 | 6: 32 | 12: 44 | 14: 29. H. 1: 10. H. 2: 4, 18. H. 4: 19. A: 39. H. 4: 74
obtinere Africam. 4: 13 | 11: 21
obtinendus. 13: 34 | 15: 24 | 15: 14. H. 2: 84. A: 23
obtinens. H. 1: 79. H. 4: 22 | 2: 44, 47. H. 5: 9. H. 4: 48 | 3: 48, 4. 36 | 15: 1
obtineor. H. 1: 12. G: 38. O: 8, 20, 38. H. 3: 10. H. 2: 81 | 2: 43 | 12: 50 | 15: 31 | 14: 33
obtineri. 12: 16, 48 | 13. 8. A: 24. H. 4: 8 | 3: 52
obtinuit. H. 1: 46 | 13: 5. H. 2: 24: H. 5: 3 | 13: 21 | 1: 19 | 15: 20 | 1: 2 | 3: 10, 21 | 6: 51 | 13: 21 | 16: 21. H. 1: 73. H. 3: 8, 75
obtrectare ſe invicem. O: 25
obtrectari. 1: 17
obtrectatio. H. 1: 1. H. 3: 37
obtrectatio pronis auribus accipitur. H. 1: 1
citra obtrectationem. O: 41. A: 1
obtrectator. 4: 33 | 4: 35 | 16: 28. O: 18 | 13: 49
obtrectaverunt. O: 25
obtritus. 4: 63 | 16: 5 | 12: 42
obtriverat. A: 18
obtruncare. H. 1: 80. H. 3: 78. H. 4: 1. H. 5: 12. H. 3: 12. H. 4: 0
obtulit. 16: 13 | 1: 28, 76 | 14: | 15: 44. H. 76. H. 3: 75. H. 4: 1. H. 2: 14. H. 58 | : 8. H. : 41. H. 4. 61 | 12: 62. H. 2: 59 | 1. 3, 15 | 14: 3. H. 2: 41, 82. H. 3: 57, 84
obtrivit. 15: 11
obvenere. 6: 7
obverſari. 3: 37
obturbare. 3: 34. occurrentes. 1: 66. agmine. H. 3: 25
obturbabant patres. 6: 24
obturbari vocibus militum. H. 3: 10
obtuſior. A: 9
obtuſus. 15: 54
obvenit provincia, ſorte. 3: 43 | 4: 56
obvenit. H. 5: 20. A: 6 | 11: 50. H. 5: 18
obverſabatur adſpectus. 14: 10. captivitas, clades, dira omina. H. 1: 1. ludibria. 1: 18. memoria. 14: 63. pecunia, potentia. 15: 54. ſpecies. 16: 29. animo ſpes, timor. H. 2: 80
obverſant inter cœtus. 3: 37
obverſus ad matrem. 4: 54. ad ſanguinem, cædem miles. H. 3: 83. in filium. 4: 28
obverſa in favonium æſtas. 4: 67
obverſis in Demetrium oculis. 16: 35
obverſis profligatis. 11: 14
obverſæ in hoſtem nares. H. 4: 16
obverſa ſtudia. H. 3: 11
obvia. 2: 2 | 4: 31 | 11: 19. H. 33 | 14. H. 3: 81 | 1: 34 | 14. 13
obviam ire, mederi, reſiſtere. : 32 | 3: 54 | 4: 64. H. 3: 18 H. 4: 44. dedecori. 13: . diſcrimini. A: 18. fraudibus. 6: 16. hoſti. H. 4: 33. infecunditati. 4: 6. legionibus. H. 3: 70. peccatis. 3: 34. periclitantibus. O: 41. ſententiæ. H. 2: 33. timori. H. 4: 46
obvius morti. 16: 25
obvium obſequium. H. 1: 19
obviæ opes, ultro oblatæ, in ſpecu repertæ. 16: 2
obviam fuere legiones. H. 4: 24
obvii. 1: 54 | 3: 1, 1 | 13: 41 | 13: 43. H. 1: 87 | 2: 79 | 13. 25. H. 1: 10
obvius. 12: 28. H. 4: 62 | 3: 5 | 1: 7 | 13: 8 | 14: 37 | 15: 12. H. 3: 59, 80. H. 4: 50. A: 40
obvios. 1: 59, 65 | 14: 8. 30. H. 3: 17. H. 4: 49, 82. A: 36
obvius. 2: 81 | 14: 4, 32 | 15: 16. H. 1: 19, 35. H. 2: 68. H. 3: 8. A: 38
Obultronius Sabinus: 1: 28. occiditur. H. 1: 37
S. P. Q. R. numquam vana nomina, etſi aliquando obumbrentur. H. 2: 32
occanere tubas, cornua jubet. 2: 81. in occaſionem retinere aliquem. A: 24
occaſio. 15: 50. H. 1: 84. H. 3: 6 | 4: 37 | 11: 41 | 15: 71. H. 1: 60, 65. G: 37 A: 27 | 5: 3 | 15: 20, 73. H. 1: 80. H. 2: 7. A: 18. A: 14 | 11: 66
occaſiones. 11: 29 | 14: 23 | 15: 58. G: 30
occaſionem. 16: 14. H. 1: 83
occaſus. H. 5: 6. H. 3: 36
occia. 2: 86
occidat. 14: 9
occidendus. 15: 51. H. 3: 66. H. 1: 39
occidens, pro potentia ſenis. 6: 46
occidere, mori. 1: 1. H. 5: 10 | 14: 33. inſidiis. 2: 73. manu ſua. 3: 46. cum libertate. 4: 50
occidit Vitellius. H. 4: 37
occidere, necare, apud bonos, æque miſerum ac perire. H. 1: 29
occidio, cum abſque miſſione pugnatur. 11: 16
occidione occumbere. 12: 38
occidens. H. 1: 89. A: 30. H. 1: 2, 86 | 3: 34. G: 1, 15. A: 10
occidentis. 13: 53. H. 2: 6. G: 45
occidentium. H. 1: 41
occiderant. H. 1: 6, 44
occidere. H. 1: 58. G: 15. A: 11. H. 1: 54 | 14: 9. H. 1: 41, 48
occides. 6: 46
occidi. 2: 66 | 4: 25. H. 1: 21. 59. H. 2: 63. H. 3. 34. H. 3: 80
occidioni. 13: 57
occidit. 1: 73. H. 4: 37
occipere. 15: 74
occipiebat hiems. 11: 12
occipere magiſtratum. 3: 1 | 6: 45 fatigare. H. 2: 16. flagitare. 1: 59

X

occiſi. 6 : 35. H. 1 : 37. H. 3 : 25. 85 | 1 : 77. H. 3 : 70. H. 4 : 52, 70
occiſus. 2 : 3. H. 1 : 53. H. 4 : 41, 49. H. 5 : 20. A : 28, 42 | 15 : 65. H. 1 : 8, 34, 35. H. 3 : 51 | 1 : 8, 42. O : 17
occubuere. H. 4 : 60
occubuiſſent. 12 : 38
occulebatur. H. 3 : 11
occulere. 3 : 16. H. 4 : 64 | 11 : 11. H. 2 : 13
occultari quia nequibant litteræ, eas pro concione recitavit. H. 4 : 24. occultus odii. 4 : 7. in occulto texere. 5 : 18
occulta. 2 : 13, 20, 23, 41, 43 | 11 : 13, 46 | 13 : 15 | 14 : 62 | 16 : 1, 10. H. 1 : 10, 11, 24. H. 3 : 49, 53, 54
occultare. H. 2 : 34. H. 3 : 86 | 3 : 52 | 16 : 14 | 14 : 4 | 15 : 51. H. 1 : 88. H. 2 : 29. H. 4 : 75 | 12 : 44
occultans. 11 : 22 | 16 : 32. H. 1 : 69. H. 3 : 54, 85 | 4 : 19, 29 | 1 : 24 | 4 : 57 | 2 : 17
occultari 14 : 3 | 14 : 21, 35. H. 2 : 13. H. 4 : 1
occultat. 2 : 30 | 11 : 10, 20. H. 2 : 78
occultatur. 6 : 38 | 4 : 35. H. 1 : 98. H. 4 : 14. H. 3 : 7 | 2 : 72. H. 5 : 74
occultavit H : 4 : 16 | 11 : 63. H. 4 : 85 | 4 : 40
occulte. 1 : 48 | 3 : 43 | 15 : 6. H. 3 : 34, 70
qui occulti inluderent. 3 : 19. lætabantur. 4 : 12. non occulti ferunt. 2 : 40. pars intus occulti muros ſubruunt. H. 4 : 23
occulta conjurationis. 15 : 74
occulta ſaltuum. 1 : 61. quanto occultior, tanto plus famæ adeptus. 14 : 22. occultior, non melior Pompeius. H. 2 : 38
occulti. 3 : 25 | 4 : 53 | 12 : 41 | 14 : 32, 60 | 1 : 33, 74 | 2 : 39, 88 | 3 : 64 | 4 : 67 | 13 : 19 | 14 : 31 | 16 : 5, 27. H. 2 : 23, 98. H. 3 : 65 H. 4 : 15, 86
occultior. 4 : 3, 67. H. 1 : 54
occultius. 6 : 8, 29. A : 42
occulto. 1 : 49 | 2 : 77 | 4 : 10 | 12 : 32 | 15 : 3, 52, 65. H. 1 : 85. H. 3 : 23 H. 4 : 4
occultos. 6 : 36. H. 2 : 24, 81, 92. H. 3 : 40. H. 4 : 56. H. 5 : 24.
occultum 2 : 38 | 3 : 9 | 4 : 31, 58 4 | 6 : 7, 24, 52 | 11 : 28 | 13 : 44 | 14 : 53 | 15 : 47
occultus. 2 : 55 | 13 : 25. H. 4 : 28
occuluit. 14 : 44
occupanda. 14 : 23. H. 1 : 39 | 6 : 10 | 13. 1 : 62. H. 2 : 100 | H. 3 : 5. H. 2 : 11
occupare. 11 : 9. H. 5 : 1. H. 3 : 6. H. 2 : 17. H. 3 : 42
occupaverat animos auditus H. 1 : 76. pavor. 4 : 74. plurimum hiems. G : 22
occupare. 13 : 55. arcem. 15 : 69. Armeniam. 11 : 9. Auguſtodunum. 3 : 43. caſtellum. 2 : 80. civitates. 4 : 55. copias. 1 : 10 adfinitate domus. 6 : 8. gloriam. A : 39 inſulam. H. 4 : 12. montem manu. 4 : 77. nationes. H. 1 : 84. patrem. G : 35. pericula. H. 1 : 40. principem vacuum. H 5 : 1. ſedes. G : 28. A : 12. ſolum. G : 29. A : 18. Tigranocerta. 15 : 4. urbem. H. 3 : 64. occupantes, *prævertentes*. H. 2 : 17. occupantur agri. G : 26. occupati colles. 15 : 9. fortunam. H. 1 : 56. cum cohortibus aliquem. H. 4 : 2. occupatus animus *ludis*. O : 29
occupato colle. H. 2 : 15. occupati præſidiis tranſitus. H. 3 : 35. occupati *aliquo* H. 4 : 66. occupata mœnia. 15 : 58. occupanda urbs. H. 1 : 62. occupandæ reipub. argui. 6 : 10. occupandæ ripæ. H. 2 : 11. occupanda Roſtra. H. 1 : 39. occupatu proxima. H. 4 : 55. occupationes rerum. O : 21. divinæ. 2 : 87
occupatus. 4 : 73. H. 1 : 53. H. 4 : 17
occupavere. H. 3 : 57
occurrere jugulo. 16 : 55. occurrit exercitus filio Vitellii. H. 2 : 59. non oculis occurrit intemperies. 16 : 13. occurrere orationi alicujus. 14 : 55. occurrere diſcrimini. 1 : 33. occurſu principis prohiberi. 16 : 24.
occurrere. H. 3 : 20. H. 4 : 20 | G : 33 : H. 5 : 15 H. 1 : 43
occurrens. 16 : 32 | 1 : 65. A : 40
occurro. H. 4 : 7. H. 1 : 63. H. 3 : 16, 80 | 1 : 27 | 2 : 15 | 13 : 5 | 15 : 40. H. 1 : 52. A : 2. H. 3 : 69
occurreretur H 2 : 103
occurrit. 14 : 53 | 15 : 42 | H. 3 : 26, 82 H. 4 : 42
occurſare. 1 : 64, 70 | 2 : 34 | 1 : 41. H. 2 : 12, 26 | 3 : 20. H. 3 : 17
occurſus. 14 : 5. H. 2 : 88 | 4 : 60. H. 3 : 85 | 15 : 58
Oceanus, mare. 1 : 9. H. 4 : 12. cruento adſpectu. 14 : 32. Septentrionalis. G : 1. tumeſcit. 1 : 70. certo mari truculentior. 2 : 24
Oceani Britannici natura. A : 10. Oceano abuſque. 3. 37
Oceani. 1 : 63 | 2 : 15 | 4 : 72 | 11 : 20. G : 40. A : 40
Oceano. 2 : 6, 23. H. 9. H. 4 : 15, 79. H. 5 : 23 | G : 2, 37, 43, 44. A : 15
Oceanum. 1 : 6, 8 | 13 : 53 | 14 : 31, 39. G : 3, 34
Oceanus. G : 1, 2, 17, 3, 44 : A : 11, 25
octava. 1 : 23, 30. H. 2. 85. H. 3 : 21, 27
Octavia *ſoror Auguſti*. 4 : 44, 7. ejus nepos Julus Antonius. 4 : 44
Octavia *Claudii filia*. 11 : 32 | 12 : 2. L. Silano deſponſa. 12 : 3. Neroni deſpondetur. 12 : 9. et nubit. 12 : 58. ab ea abhorret. 13 : 12. attinetur ab Agrippina Octavia ne cubiculo egrediatur in mutue partis. 12 : 68. omnes affectus occultare didicerat. 13 : 16. repudiatur. 14 : 60. H. 1 : 13. revocatur. 14 : 60. relegatur. 14 : 63. occiditur. 14 : 64
Octavius *pater Auguſti*. 1 : 9
Octaviorum tumulus. 4 : 44
Octavius Fronto. 2 : 33
Octavius Sagitta. 13 : 44. egreſſus exilio, in eamdem inſulam redigitur. H. 4 : 44
Octavianus Cæſar. 13 : 6
Octavius. 1 : 9 | 13 : 44. H. 4 : 44
octavo. 6 : 51
octavo-decimo. 13 : 6
octingenteſimo. 11 : 11
octingentorum. H. 4 : 74
octavus. 14 : 53. A : 33
octingentos 13 : 58 | 15 : 10. H. 4 : 58
octo. 1 : 31 49 | 2 : 17 | 3 : 56 | 4 : 5, 8, 29 | 1 . 58 | 14 : 38. H. 1 : 59. H. 2 : 57, 61. H. 3 : 13. H. 5 : 1. A : 35
Octobris. 12 : 69
octogeſimum. 6 : 10
octoginta. 14 : 37. H. 4 : 82
oculi. H. 3 : 22. A : 45 | 2 : 55, 70 | 3 : 3, 29, 46 | 14 : 4 | 15 : 19 | 16 : 19. H. 1 : 37, 44. H. 2 : 9, 20, 70, 80. H. 3 : 3, 70. H. 4 : 43, 77. G : 38. O : 6, 8, 34
oculi in terram dejecti. 1 : 34. H. 3 : 31. Germanorum cærulei. G : 4. primi vincuntur in prælio. G. 43. inviolati à contactu dominantium. A : 30. oculorum orbes. H. 4 : 81. oculorum tabes. H. 4 ;

81. oculis, *ſpectantis* ceciderunt. G: 33. oculis ſubtrahere acerba funera. 15: 17. occurrere. 16: 13. Antonium fortuna famaque omnium oculis expoſuerat. H. 3: 32. ante oculos fit Nero. H. 1: 16. oculos conjicere in *aliquem*. H. 1: 17. oculos paſcere *morte inimici*. H. 3: 39. eos intendere *aliquo*. H. 5: 17. oculis vulgi contrectandum corpus exponere. : 12. in oculis exercitus. H. 2: 35. ex oculis ablata avis. H. 5: 50. oculis in terram fixis H. 4: 72
oculo 2: 9 | 3: 20. H. 4: 62
oculos. 1: 25 | 3: 1, 53 | 4: 8, 70 | 13: 17 | 14: 63. H. 2: 70, 75. H. 3: 54, 69. H. 4: 14, 18. H. 5: 11. A: 34, 45. O: 16, 22, 23
odit. 15: 67. H. 2: 68 | 1: 80 | 5: 87. G: 15 | 3: 12. O: 23
oderim. 16: 16
odia. 4: 21 | 5: 11 | 6: 3, 44, 47 | 11: 6 | 13: 4, 42 | 14: 1 | 15: 2, 49. H. 4: 10 | 1: 1, 32, 53. 55 | 2: 57 | 3: 64 | 4: 19 | 11: 18, 54 | 14: 3, 32. H. 1: 58 H. 2: 5, 66. H. 4: 1, 43. H. 1: 65. H. 2: 99
odii. 2: 36 | 4: 7 | 6: 46 | 11: 38 | 12: 22 | 16: 28. H. 1: 33. A: 43
odio. 1: 58 | 2: 56, 76 | 3: 13, 44, 58 | 4: 11, 15, 35 | 12: 29, 30, 59 | 13: 19 | 14: 32, 61, 62 | 15: 21, 27, 44, 48, 64 | 16: 6, 20. H. 1: 2, 6, 39, 51, 77, 83. H. 2: 16, 64, 76. H. 3: 32. H. 4: 1. G: 33
odiſſe incipiunt, qui timere deſierunt. A: 32
odiſſe quem læſeris, proprium eſt ingenii humani. A: 42
odiſſe. 15: 67 | 1: 9. A: 32 | 15: 71
odium. 1: 74 | 2: 2 | 4: 12, 29, 38 | 5: 26, 29 | 12: 3 | 13: 13, 37 | 15: 52 | 16: 5. H. 1: 11, 12, 41, 60, 64. H. 2: 31: 77. H. 3: 45. H. 4: 31. H. 5: 2: 5. G: 33. A: 39
odium & invidia valet apud multos 3: 10. ex invidia. 3: 75. odium fallacibus blanditiis velatur. 14: 56. ex intima ſodalitate. 16: 68. odiū in dominantes, veritati inimicum. H. 1: 1. connexum uno amne diſcretis. H. 1: 65. publicum. 4: 36 | 6: 30. H. 1: 72. odium præſentium, novarum rerum cupiditatem parit. H. 2: 8. ſolitum inter accolas. H. 5: 1. privatum. 2. 80 | 15: 73. H. 1: 53. odium agitare, *exercere*. 3: 22, 32. odium condere. H. 2: 30. velare vernilibus blanditiis. H. 2: 59. in odium efferre aliquem. H. 4: 41. de odio facilius creditur. H. 1: 34. odia aperta palam depelluntur. H. 4: 24. odia privata publicis utilitatibus remittenda. 1: 10. fratribus ſolita. 4: 60. novercalia. 1: 6 | 12: 2. novercæ. 12: 44. proximorum acerrima. H. 4: 70. odiorum cauſſæ iniquæ, eo acriores. 1: 33. ſemina in externos jacienda. 12: 43. odia in longum jacere, *ſerere ſcil. quæ poſtea emergant*. 1: 69. odiis anxii. H. 2: 92
odores. G: 27. *cremari in funeribus*: 3: 2. ſolium odoribus refertum. 16: 6. odoratus philoſophiam. O: 19
Odruſæ *Thraciæ populi*. 3: 38
odor. 4: 49: H. 5: 6
odores. 2: 60
offendere. H. 3: 9. H. 4: 45. O: 17, 32 | 15: 21. O: 10. O: 2 | 1: 15 | 15: 4
offendere honeſtius quam odiſſe. A: 22. offenſus urbi, infenſus. 2: 55. offenſa excuſatur. O: 10. offenſarum operta. H. 3: 66. offenſiones. 2: 36 | 4: 42 | 11: 29. principis. 16: 21. accendendæ. 2: 57. captæ ob Rempub. 6: 15. filii diſſimulatæ: 2: 42. graves, iniquæ. 4: 54. iniquæ Agrippinæ. 4: 39. integræ. 3: 54. populi movendæ. 1: 76. muliebres. 1: 33. occultæ. 13: 19. offenſionum pavidus. 3: 54. pro utilitate publica non pavidus. 4: 38
offenſa. H. 2: 71 | O: 10. H. 4: 4. H. 2: 1
offenſæ. *plur*. H. 1: 1. H. 3: 65. H. 1: 47. H. 3: 38. H. 4: 80. O: 3
offenſio. 4: 20 | 16: 21 | 3: 64 | 14: 49 | 1: 15 | 4: 18 | 14: 61 | 4: 49 | 1: 8 | 4: 21, 53 | 6: 9
offenſiones. 4: 39 | 13: 29
offenſis. H. 2: 92. H. 4: 11
offenſus. 2: 55 | 3: 21 | 6: 50. A: 42. O: 27
offerre. 2: 40. H. 1: 85 | 12: 17. H. 1: 74. H. 3: 3, 23. H. 4: 79 | 11: 34 | 15: 69, H. 4: 17 | 1: 41 | 2: 42 | 3: 14 | 16: 26. H. 3: 49, 78 | 2: 26, 86. H. 2: 52 | 13: 9
offerens. H. 5: 86 | 11: 35 | 1: 71 | 13: 10. H. 1: 57, 74. H. 4: 17, 51 | 1: 43
offero. 13: 13 | 14: 23. H. 3: 63, 85. A: 37, 42 | 1: 42 | 4: 11 | 14: 2 | 18: 33 | 16: 4: G: 18 | 5: 28
offerrentur. 2: 57
offerre jugulum. H. 1: 41. ſe adulantibus. H. 2: 54. ſe hoſti, *inferre*. H. 2: 14. ſe percuſſoribus. H. 2: 59. oblatum forte periculum. 4: 59
offerri. 13: 36. H. 1: 56. A: 42 | 4: 10 | 16: 20. H. 4: 84
officere amicitiæ, *nocere*. 4: 34. gloriæ *alicujus*. H. 3: 53
officiunt nubes. A: 12
officere viſus nubes. 1. 28
officia. 5: 1, 23, 58 | 4: 38 | 6: 8 | 11: 11 | 12: 26, 32. H. 3: 58. H. 4: 16, 71. H. 5: 1. G: 25. O: 9
officium exequiarum. 16: 7
officii in alterius honorem ſuſcepti nulla gratia. H. 2: 1. per officium, *honoris cauſſa*. 11: 4. in officio eſſe. 1: 48. fore. H. 1: 18. manere. 3: 42
officia metu profecta. H. 3: 58. ſuprema. 5: 2
officiorum ambitus. A: 18
officiis præficere non peccaturos. A: 19
officii O: 6, 10
officii. 3: 12 | 6: 50. H. 1: 20, 74. H. 4: 48. A: 14, 25
officiis. 3: 48 | 4: 56 | 5: 2 | 6: 5, 8 | 11: 3 | 16: 18. H. 4: 5
officinis. H. 2: 82
officium. 2: 41, 86 | 3: 13, 22, 53 | 12: 56 | 16: 5. H. 3: 25. A: 9, 40 | 3: 1. H. 1: 1. H. 3: 17
officit. 6: 38
offundere aræ ſanguinem. H. 2: 3
offundi, *occurrere*. 1: 68 | 11: 20
effuſus pavore. 1: 31
offuſa oculis caligo. H. 2: 80
olea. 3: 61. A: 12
Olennius. 4: 72
olentem. G: 45
oleoria. O: 22
oleum equiti præbitum. 1: 47
olim, *de præterito*. 3: 54 | 13: 42 | O: 16. *de futuro*. 15: 54
olitorium. 2: 49
T. Ollius. 13: 45
olitorium forum. 2: 49
Oloaſitus centurio. 14: 8
omen cladium imminentium.

H. 1: 8. præſentium. 1: 28. rei magnæ. H. 1: 62. *ex verbis forte prolapſis* 13: 74. ex introitu in urbem. 16: 6. dirum omen Taurus altaribus profugus. H. 5: 56. funeſtum. H. 2: 91. malum H. 4: 24. triſte. 15: 7. omen accipere, 2: 13. quod omen dii prohibeant. 16: 35. omine auctus. 12: 14. omnina adverſa. 4: 64. dira H. 5: 17. fauſta. 1: 30. feſta, *ſeu potius fauſta*. 5: 4. vetera. H. 2: 78. ominum loco etiam fortuita. H. 2: 1. in omina vertebant naturales cauſſæ. H. 1: 86.
omina. 6: 37. H. 2: 78
omine 13: 21 | H. 1: 6. H. 4: 83 | 1: 35 | 5: 4. H. 2: 91
ominabatur. A: 44
omittere cunctationem. 14: 34. hoſtem. 4: 13 inſulam. 4: 74. munimenta. 4: 51. offenſas, *remittere*. H. 1: 47. vim inultam 16: 13. omiſeris, *pro omiſſurus fueris*. 6: 45
omiſit. 2: 42 | 3: 18 | 4: 68 | 5: 18 | 3: 60. H. 3: 63. H. 4: 44 | 4: 80 | 6: 20. O: 13
omiſiſſe. O: 16
omiſiſſet. 2: 85 | 11: 17 | 15: 8. H. 3: 81
omiſit. 2: 80 | 3: 20, 76 | 6: 32 | 13: 35 | 16: 9 H. 3: 17. H. 4: 6, 19. A: 1, 16. O: 3
omiſſa Armenia. 6: 36. Hiſpania. H. 2: 65. omiſſis lictoribus, *relictis, amotis*. H. 3: 11. ſtudiis. O: 3. omittendæ delationis. 6: 30
omiſſa. 1: 65 | 3: 47, 54 | 4: 16 | 6: 7, 40 | 11: 5, 18 | 13: 37 | 15: 18, 36. H. 2: 83 H. 3: 4, 9, 16. H. 4: 30, 47, 54. H. 5: 25. A: 18. O: 26
omiſſa ſunt. 2: 83
omiſſam. 6: 16. H. 4: 44
omiſſas. 13: 51. H. 2: 86
omiſſi. H. 1: 2
omiſſis. 1: 56 | 2: 68 | 14: 33 | 15: 29, 52 H. 4: 35, 57, 70. H. 5: 17: O: 4
omiſſo. 6: 32, 35 | 12: 63 | 15: 6, 9. H. 2: 29, 42 H. 4: 78
omiſſum. 3: 27 | 6: 44 | 12: 23
omittere. 4: 40 | 2: 15 | 15: 57 | 6: 46. H. 4: 86 | 1: 47 3: 53 | 4: 48 | 11: 8 | 12: 50 | 1: 5, 24. H. 4: 84 | 13: 15 | 13: 44 | 14: 61 | 15: 5 | 28
omitti. 1: 36 | 6: 2 | 11: 7 | 13: 28, 50. H. 2: 71
omnes. 2: 13, 40, 62, 73, 74, 78 | 2: 24, 38 | 3: 18, 34, 46, 65 | 4: 8, 9, 25, 37, 56 | 59 | 6: 9, 25, 42, 43, 44, 50
omnimodo. H. 2: 92
omnino. 6: 6 | 11: 11, 32
omnis *tota*, ripa. H. 4: 26. omne magnum exemplum habet aliquid ex iniquo. 14: 44. ignotum pro magnifico. A: 30. omnes qui magnarum rerum conſilia ſuſcipiunt, æſtimare debent. H. 2: 76. omnia nova *olim* fuere. 11: 24. conſilia factaque noſtra ad utilitatem vitæ dirigenda. O: 5. omnia ſcire, non omnia exſequi A: 19. omnibus ſuſpectis, ſinguli per artem expelluntur. H. 1: 20
onera. 1: 20, 76. H. 4. 65. H. 5: 25
onerare H. 2: 87. H. 4: 14. H. 2: 52. G: 16 | 1: 19. H. 1: 80. H. 4: 39. H. 5: 6 | 3: 34
onerariæ naves. 2: 39
onerare, *aggravare, augere*. 1: 69. H. 2: 64, *accuſare*. 4: 68
onerare pericula *alicujus*. 16: 30. armis. H. 4: 15. catenis. 2: 3, 65. H. 2: 48. H. 3: 74. pretio, promiſſis. H. 1: 25
oneratum: 2: 3. H. 1: 6
onus. 4: 46. H. 1: 79 H. 3: 77. H. 1: 46. H. 4: 9 | 11 78 | 2: 57 | 6: 18 | 13: 35 | 14: 15. H. 4: 3. H. 5: 24 | 1: 18
oneri ceſſurus pons. 15: 15
onuſti præda. 1: 21. famaque 12: 28
onera. 2: 42 | 4: 6 | 15: 19. G: 29 | 3: 69 | 12: 62, 63
oneroſus. H. 1: 21. H. 1: 20
Onomaſtus. H. 1: 25, 27
onuſtus. 2: 15 | 3: 12 | 15: 43 | 12: 13 H. 4: 52. H. 4. 35 | 1: 21 | 1: 63 | 2: 48
opacus. H. 5: 3, 6
opacitas arborum. 11: 30
ope. 1: 55 | 2: 46 | 4: 71 | 6: 3, 12 | 13: 20, 37 | 15: 44. H. 4: 3, 24, 41, 53, 78, 81
opem. 14: 59 H. 3: 10, 3. H. 5: 5. A: 16. O: 5
opera navanda. 3: 42. H. 3: 16. navata. H. 3: 74. operam daturi. 15: 52. navare. 15. 58. operæ theatrales. 1: 16. operarius cædendis materiis miles. H. 5: 20 operata ſtudiis ſuboles. 3: 43. operatum ſe vidit, *ſacrificaſſe ſe*. 2. 14
Opera. 5: 66 | 6: 45 | 15: 7, 65. H. 2: 86. H. 4: 12 H. 5: 31 | A: 33 | 4. 51 | 13: 42 | 14: 61 | 16: 12. O: 29, 97 | 3: 46 | 4: 78 | 11: 21 | 14: 41 | 16: 21. H. 1: 44. H. 3: 58 A: 42. O: 51
operantium. 1: 64
operas. 14: 14
operatum. H. 5: 10
opere. H. 2: 4. H. 3: 11, 84. H. 1: 1, 12. G: 10, 1
operi. 13: 53 | 15: 55 | 16: 3. H. 2: 41
operibus. 6: 41 H. 2: 21. H. 3: 20
operis, vim, *multitudinem* mortalium *obruit*. 4: 62. nox. 15. 37. operire, *velare*, mala triſtitia. 3: 18. vim pecunia. 13: 30. vulnera malis. H. 1: 53. pulſu ſonituque equites. H. 5: 2. operuere ripæ. 2: 1. operiri fores. 3: 15. reliquias malæ pugnæ. 15: 28
operiebatur. H. 3: 12
operiens. H. 3: 2
opperientem 2: 81
operire. H. 1: 53
operiret. 2: 30
operiri. 1: 25. H. 2: 69
operis. 1: 20, 64 | 12: 56, 57. H. 1: 1. H. 2: 8, 50. H. 3: 55, 72. A: 10, 13
operoſum. G: 27
opertus. 2: 57
opertus infamia. 3: 68. paludamento. H. 2: 59
operti veſte mulca. 1: 47
operta offenſarum. H. 3: 55. odia. 2: 57. H. 2: 59 | 3: 68
operum. 2: 35, 79 | 3: 8 | 11: 18. H. 4: 18. G: 4
opes. 1: 11 | 2: 30, 33 | 3: 72 | 4: 44 | 6: 8, 22 | 11: 1, 10, 12, 24 | 12: 1, 36, 37, 64 | 13: 30, 34, 45 | 14: 35, 52, 54 | 15: 41 | 16: 1, 2, 3, 14. H. 1: 2, 49, 81. H. 2: 9, 12, 38. H. 3: 2, 11, 40, 43. 72, 78. H. 4: 44, 69. 74, 86. H. 5: 11. G: 5. A: 30. O: 8
Ophenſis. H. 4: 50
Ophenſium. H. 4: 50
opibus. 1: 2 | 2: 2, 40, 43, 61 | 3: 2, 55, 76 | 4: 34 | 6: 32, 42 | 11: 8 | 12: 15, 22, 44, 59 | 13: 19 | 14: 27, 28, 47, 57 | 15: 20, 71 | 16: 7, 17. H. 1: 10, 57, 61. H. 2: 59, 81, 84. H. 3: 8, 37. H. 4: 41, 55, 61. G: 29, 44. A: 44
opida. 3: 2 | 4: 27 | 6: 41 | 13: 35 | 15: 12. H. 5: 8 | 3: 78 14: 13
opidanus. 14: 17 | 3: 46 | 13: 41 | 12: 55 | 13: 48. H. 4: 18 | 4: 67 | 15: 33 | 6: 15
opidana laſcivia, 14: 17

opidum, *Roma*. 11 : 14
opidum. 14 : 33 | 11 : 53 | 1 : 60 | 11 : 25 | 13 : 39 | 15 : 3 | 1 : 56 | 1 : 1 | 4 : 5, 54 | 12 : 12, 16, 27 | 14 : 27 | 15 : 5, 22, 46. H. 1 : 63. H. 5 : 19
opificem. H. 2 : 66
opimum calibus opus. H. 1 : 2
opinari. G : 5. O : 2, 25, 32, 37
opinio. 14 : 22 | 6 : 21. A : 40. O : 15. G 14
opinio, *fama, exiſtimatio*. O : 10. A : 40. nobis opinio decedat. 15 : 20
opinionem maligni vereri. O : 15
opinione comitante. A : 9
opis. 15 : 40
opis externæ indigere. 5 : 54. H. 5 : 48
opem ferre. 6 : 17 | 14 : 43
opes Ægypti, *potentia*. H. 4 : 83. Cæſaris. 2 : 10 | 12 : 60. Galliarum. 1 : 47
opes heredum Auguſti in Rempub. 2 : 8. Hermundurorum. 2 : 63. imperii. H. 2 : 92
opes imperii allectæ. H. 2 : 69. Longobardorum. 11 : 17. Parthorum. 2 : 3. Perſarum. 12 : 13. Romanæ. 2 : 3 | 11 : 16. H. 4 : 12. cuncta ad victoris opes converſa. H. 3 : 44. exſtructis monimentis opes ſuas teſtari. 11 : 10
opes noſtras ſprevisse. 12 : 56. Armenios obtinebat opibus noſtris: 12 : 44. fiſus opibus German. H. 4 : 61. Pharaſmanis. 11 : 8
opes, *divitiæ*, præcipua bellorum cauſſa, nervi. H. 4 : 74. exundantes. 3 : 72. infenſæ principibus: 11 : 1. nimiæ. 15 : 20. multis exitio. 16 : 14.
opes atque inopiam pari adſectu concupiſcere. A : 30
opum magnitudine teſtamentum irritum. H. 1 : 48.
Opitergium. H. 3 : 6
oportes. H. 1 : 15. H. 4 : 7. G : 12 | 12 : 6 | 13 : 41 | 14 : 42. H. 1 : 85
oportuit. H. 2 : 27. H. 5 : 17
opperiri, *exſpectare*. 1 : 25. animum alicujus. A : 18. auxilia. H. 3 : 1. certa maris. H. 4 : 81. copias majores. 15 : 36. famem hoſtium. H. 5 : 11. futura. 1 : 52. invalidos 15 : 38. legiones. H. 3 : 60. lucem. 13 : 41 | 14 : 10. H. 5 : 19. noctem. 4 : 30. nuncium. H. 2 : 46. percuſſorem. 11 : 37. pœnitentiam, ſatietatem. 15 : 13. ſeneclam principis. 11 : 26. ſententiam alicujus. 3 : 59. judicium. 16 : 4. ſpatia noctium 3 : 45. ſtultitiam alienam. H. 2 : 34. intra domum. H. 3 : 13. intra palatium. 12 : 5. opperiri ſi caſum pugnæ præberent hoſtes. 12 : 28. opperiens claſſis. 2 : 8. ægritudinem. 2 : 69. idem. 11 : 30. læſum nihil. 1 : 53. nuncios. 14 : 7. opperientes Corbulonem. 15 : 13. [illegible]tiom. 15 : 69. opperiendum domi cenſebant. 16 : 26. opperiendus imperator. 4 : 66. legatus. 14 : 38. opperienda mors. 14 : 59. opperiendi fratres. 15 : 14. legati. 1 : 29. opperiendæ epiſtolæ. 1 : 30. gentes. H. 4 : 76
opperiri. H. 2 : 54 | 15 : 68. H. 2 : 46. H. 4 : 68, 81. H. 4 : 76
operiens. 2 : 69 | 11 : 30. H. 2 : 80 | 1 : 53 | 12 : 30 | 15 : 13 | 14 : 7 | 15 : 69
opperior. 11 : 38. H. 5 : 78 | 15 : 53. H. 2 : 100 | 6 : 42. A : 18 | 4 : 50 | 13 : 41 | 13 : 54 | 15 : 18
oppetere, *mori*, 4 : 50. mari. 2 : 24
Oppiæ leges. 3 : 33, 34
C. Oppius. 12 : 60
opplere. 1 : 70. H. 2 : 94 | 11 : 23 | 2 : 18. 5 : 23
opponere. H. 1 : 32. H. 4 : 42 | 1 : 46. O : 26
opportuna. 2 : 6 | 5 : 38, 39 | 4 : 51 | 12 : 62. H. 3 : 20, 67. A : 24
opportune, 4 : 49
opportunitas. H 3 : 54
opportunitas mortis. A : 45.
opportuna mors. 4 : 21. opportuna locorum. 4 : 24
opportunitates. A : 22
oppoſitus. H. 5 : 24. H. 1 : 21 | 2 : 5 | 4 : 60
oppoſitus. H. 3 : 5 | H. 1 : 43 | 1 : 56. H. 2 : 34
oppoſiturus. 2 : 77
oppoſuit. 1 : 35. H. 5 : 21 | 1 : 65 | H. 3 : 46. A : 37 | 4 : 59. H. 5 : 10, 58. O : 5
oppreſſa. 6 : 43. H. 1 : 52. H. 2 : 26 | 2 : 52
oppreſſit. 6 : 10. H. 3 : 68. H. 3 : 6, 43. A : 3
oppreſſi. 5 : 48. H. 1 : 2
oppreſſura. 15 : 57
opprimere, *interficere* 15 : 24. incautum. 12 : 44. H. 4 : 56. inermos. H. 3 : 6. opprimi cohortes diſperſas. H. 4 : 16. legiones. H. 3 : 9. H. 5 : 24. ſenem injectu veſtis. 6 : 50. opprimi ab hoſte. 14 : 33. oppreſſus Pompeius. 1 : 2. in ipſo conatu. H. 1 : 5. opprimere, *intercipere*. H. 3 : 41. bellum, *extinguere*. 11 : 1 oppreſſit ſuis bellum 4 : 27. ut oppreſſiſſe bellum crederetur. H. 4 : 50. opprimendis cœptis. H. 1 : 6
oppreſſus. 3 : 16
opprimendus. 1 : 42 | 11 : 2 | 5 : 11 | 6 : 43 | 15 : 56 | 16 : 32
opprimere. 15 : 69. H. 4 : 2.
opprimi. 12. 28. H. 4 : 19, 59 H. 2 : 59
opprobrium majorum. 3 : 66
oppugnare. H. 5 : 21. H. 4 : 30. H. 5. 11. H. 3 : 30. H. 4 : 24. H. 1 : 18 | 21 81. A : 23
oppugnationum machinamenta. 12 : 45
oppugnatio. H. 2 : 4. H. 3 : 84
oppugnatio, 2 : 12 | 12 : 46 | 13 : 41 | 15 : 17. H. 2 : 20, 41. H. 3 : 10, 26. H. 5 : 20 | 13 : 6. H. 2 : 22
oppugnatores. H. 3 : 71. H. 4 : 23. H 2 : 21
oppugnatum. 4 : 23
M. Opſius. 4 : 68. adfligitur. 4 : 71
optare. H. 1 : 29, 84 | 14 : 10. A : 25
optat. O : 4, 9
optimæ maſſis. 15 : 2
optimæ uxori. A : 43
optimates. 4 : 44 | 4 : 32, 33
optime. 1 : 79. H. 2 : 46. H. 4 : 58. A : 1. O : 22
optimus quiſque. 1 : 13 | 3 : 44. libertorum. A : 41. manipularium. 1 : 28 fideliſſimus. A : 19. amore Reipub. H. 2 : 7. adſciti. H. 3 : 50. optimum quemque jurgio laceſſere. 14 : 45. optima fortuna. 15 : 17. optimi. A : 3 mortalium altiſſima cupiunt. 4 : 38. cum conſentiunt O : 41. optima videntur, quorum tempus effugit. H. 1 19
optio ſpeculatorum. H. 1 : 25
opulentia, *potentia*. 4 : 55. urbis. 2. 60. prout opulentia civitatibus erat. H. 1 : 51. opulentæ pecunia provinciæ. H. 2 : 6 opulentæ ipſis omnia. 2 : 52. opulentior civitas. 5 : 41
opulentus 11 2 : 80 | 4 : 48 | 1 : 61 | 3 : 46
opulentia. 14 : 31. H. 2 : 4. H. 4. 64. H. 5, 8

opulentior. 3: 43
opulentiſſimarum. H. 3: 8
opum. 3: 30 | 6: 14 | 13: 15 | 14: 53 | 16: 33 H. 1: 48. H. 2: 19, 84. H. 3: 3, 32. H. 4: 5. O: 6
opus. 1: 65 | 2: 21 | 3: 6, 26 | 6: 31 | 14: 6, 62 | 15: 3, 27. H. 1: 2, 21, 62. H. 2: 21. H. 3: 10, 26. H. 4: 23, 53
opus *pro operibus*. H. 3: 11. opera, *munimenta*. 15: 7. moleſque firmant urbem. H. 5: 11
opus eſt. H. 1: 76 | 16: 4. O: 31. H. 1: 30. H. 2: 47. H. 3: 54: O: 1, 19, 39, 41. A: 1, 33. G: 46
ora, *facies*, 3: 53. A: 36. vultuſque hominum. G: 46. alia. 1: 43
ora aotefiaz truncit. 1: 61
ora quærere mucronibus. 2: 14. nuda fodere. 2: 21. ſingultu quatere H. 3: 10. io ora legatorum inteniare manus. H. 1: 69. præter ora ſuorum, *in præſentia*. H. 4: 30
ora dentibus vacua. 1: 34
ora, *vultus, facies*. 1: 31, 34, 41, 79 | 2: 5 | 4: 14 | 13: 8 | 14: 8, 25. H. 1: 2. H. 3: 31
oræ prominentes. 2: 24
orabant. 1: 35, 44 | 2: 42 | 11: 10 | 12: 63 | 13: 13, 55. H. 3: 31. H. 4: 79
orabat. 2: 21 | 6: 2. H. 2: 9, 46. H. 3: 10. H. 4: 81
oracula. O: 12
oraculum Apollinis: 3: 61. Clarii. 2: 54. Hammonis. H. 5: 3. Phryxi. 6: 34
oraculum eſt redditum. 12: 63
oraculi ſors. H. 4: 83
oracoli viceaccipere. 6: 21
oraculum de imperio Veſpaſiani. H. 5: 13
oraculi mos, per ambages canere. 2: 54
oræ. 5: 10 | 12: 55. H. 3: 47. H. 4: 18
oram. 2: 53, 78, 79 | 11: 18 | 13: 26. H. 2: 2. H. 3: 60. A: 10
orare, *deprecari*. 13: 25. auxilium. 1: 57 | 2: 44, 46 | 14: 33. H. 2: 14. H. 4: 25, 36, 79. mintiantes orabant. H. 2: 51
orare per communes liberos. 2: 71. pacem. H. 3: 31. ſeceſſum. 15: 45. ſpatium 15: 30. vitam. H. 4: 60
orare cauſſam, *agere*: 6: 29 | 11: 5 | 13: 5, 42 | 14: 19. O: 7
orantes, *perorantes*. O: 6
orandi genus. H. 1: 90. neſcius, 3: 67. validus. 4: 21
orandam 11: 5 | 13: 5 | 15: 17
orando. 14: 19
orans. 1: 41. H. 4: 46 | 6: 24
orantes. 12: 17. H. 2: 14 | 1: 29, 79 | 5: 11 | 15: 5. O: 6 | 14: 33
orare. 2: 29 | 12: 51 | 14: 6. O: 7 | 14: 54 | 1: 13 | 15: 5 | 12: 9. H. 4: 52 | 14: 53 | 15: 63, 64
oræ prominentes. 2: 24
oras. 2: 24
oratio anguſta & lubrica. 2: 87. læta, au[illegible]ior. O: 14. pulchra, quæ. O: 21
orationes continuæ. H. 4: 7
oratio Agrippinenſium. Hiſt. 4: 65. Caractaci. 12: 34, 37. C. Caſſii. 14: 43. Cerealis, Hiſt. 4: 73. Civilis. H. 4: 12. H. 5: 26. Claudii. 11: 24. Curt. Montani. H. 4: 42. Galbæ. H. 1: 15. Galgaci. A: 30. Hortali. 2: 37. Jul. Agricolæ. A: 33. Jul. Agrippinæ. 13: 21. Man. Lepidi. 3: 50. Muciani. H. 2: 76. Othonis. H. 1: 37. H. 2: 47. Pœti Thraſeæ. 15: 20. Piſonis. H. 1: 29. Segeſtis. 1: 58. Senecæ. 14: 53. Tencterorum. Hiſt. 4: 64. Tiberii. 3: 12 | 4: 37. Vitellii. 12: 6. Voculæ. Hiſt: 4: 58. Vologeſis. 15: 2. orationes xxiv. ſuper ea re habitæ. 5: 6
orationes Othonis ſcriptæ à Trachalo, H. 1: 90
oratio. 2: 63 | 13: 3 | 15: 35 | 16: 27. H. 1: 19, 83. H. 4: 40, 59. O: 9, 31
oratione. 1: 10, 11, 13, 52, 77 | 2: 37, 55 | 4: 8, 17, 34 | 12: 6, 25, 52 | 14: 11 | 15: 73 | 16: 7. H. 3: 37. H. 4: 8, 42, 68, 74. O: 37
orationem. 2: 14 | 3: 12, 57 | 4: 4, 37 | 11: 25 | 12: 11 | 13: 45. H. 2: 78, 90. A: 33. O: 6, 22, 31, 57
orationes. 5: 6. O: 20, 22, 37
orationi. 4: 9 | 14: 55. H. 1: 18. O: 19, 39
orationibus 1: 80 | 3: 31 | 13: 11. H. 2: 65 H. 4: 4, 6. O: 21, 22, 34, 38, 39
orationis. 6: 9. H. 1: 90. A: 35. O: 19, 20
orationum. 14: 20. O: 3, 11, 19
oratiuncula. O: 11
orator. 1: 19. O: 6, 19, 31, 36, 41 | 12: 58. O: 20 | 15: 34. O: 15, 19, 20, 26, 32, 34, 37. O: 31, 32, 39
orator *quis ſit*. O: 36
orator cauſſic. 1: 19. ſtrictus numeroſus, ſplendidus, amarus, gravis, vehemens, plenus, valens. O: 25. nullus Lacedæmonius, Cretenſis, Macedo, Perſa. O: 40. inter innocentes ſupervacuus. O: 41
oratoris cum patrefamilias comparatio. O: 22. materia. O: 30. definitio. *ibid.*
oratores Latini. O: 17. antiqui. O: 18
oratorum certamen. 16: 2. licentia. 15: 20. nomen abolitum. O: 1. ſævitia. 2: 34
orator uberrimus. 3: 31
oratores eſſe prohibitum. 13: 5
oratorius. O: 5, 6, 8, 26, 33
oratores. 2: 37 | 13: 37. O: 10, 11, 14, 10, 22, 23, 25, 26, 31, 33, 36, 37, 39, 40
oratoribus: 13: 3 | 16: 2. O: 39
oratoris. 2: 37 | 6: 20. O: 1, 30, 38
oratorum. 4: 52 | 11: 6 | 14: 21. O: 1, 7, 10, 12, 13, 14, 16, 19, 20, 30, 32, 34, 39, 41
oratum. 14: 25
oraturus. 2: 46. H. 4: 36 | 15: 25
orans. 12: 19
oravit. 13: 25 | 15: 45 | 13: 42 | 2: 9, 50, 72, 81 | 4: 57 | 6: 4 | 11: 32 | 15: 30
orbati. H. 1: 28
orbus 14: 27
orbatus. O: 1 | 4: 8 | 1: 79
orbis ineſt rebus. 3: 55. *noſter, Rom. ſcil. imperium*. G: 2. A: 24 orbis terrarum famulatus. A: 31. ſervitium ab una natione depelli non poteſt. H. 5: 25. raptores orbis *Romani*. A: 30
orbis. 2: 2. H. 1: 4. H. 2: 38. H. 3: 60. H. 4: 3, 58. H. 5: 4. G: 2, 6. A: 17 | 2: 11 | 11: 24 | 12: 5 | 16: 28. H. 1: 50. G: 45
orbes. 6: 37. H. 4: 81
orbi. *adject*. 15: 19
orbis. *ſub*. H. 1: 16. H. 2: 3. H. 3: 49. O: 6
orbitas captata. 13: 52. inſidiis obnoxia. 14: 40. bonis maliſque temporibus juxta valet. H. 1: 73. orbitatis cauſſa frequentes ſalutantibus. ædes. O: 6. *ejus* nulla pretia. G: 20
orbitas. H. 2: 2 | 3: 25 | 13: 19 | 3: 23

ribus. 3: 22 | 13: 42. O: 6 | 18: 26 | 15: 19
Orcades A: 10
ordei humor. 6: 23
ordinandam. H. 4: 34
ordiendo. 6: 8
ordine. 4: 9, 40 | 12: 4, 52 | 13: 11, 20 | 14: 43 | 15: 43. H. 1: 31, 38. H. 2: 80. H. 3: 31. O: 26 | 15: 3
ordinem. 1: 44 | 2: 27, 32 | 6: 22, 48 | 12: 41 | 13: 29, 51 | 14: 24 | 16: 1. H. 1: 60, 84. H. 2: 38. H. 3: 51. G: 44
ordines. 13: 40. H. 1: 68. H. 2: 22, 89. H. 3: 18, 49. H. 4: 18. G: 30
ordo, *dignitas*. G: 3: 31. *ſenatoria*. 11: 25. equeſter. 2: 81 | 12: 60. Senatorius. 2: 32 | 6: 48 | 12: 4, 52 | 13: 48 | 14: 48. H. 1: 86. A: 4. ordo vitæ, *tenor*. 16: 26. fraudis, *ſeries*. 4: 69. rerum geſtarum H. 2: 27. de ordine agminis ſortitæ legiones. H. 2: 41. ordine ſimplici actæ naves. H: 5: 21. ordo Mutinenſis, *ſcil. decuriones*. H. 2: 52. militiæ. H. 2: 93. non idem proſperarum adverſarumque rerum ordo, *ſcil. non eodem modo proſpera adverſaque partiemur*. H. 2: 77. ordinem ducere, *ſcil. manum militum*. H. 4: 5. H. 2: 22. laxare. H. 3: 25. reddere. H. 1: 52. retinere. 1: 44
ordinibus. 2: 33, 80 | 6: 3 | 12: 35 | 13: 38 | 14: 34 | 15: 32, 43. H. 1: 52. H. 2: 14, 24, 42. H. 3: 17, 63. H. 4: 33. A: 35, 37
ordinis. 1: 29, 75 | 2: 32 | 3: 69 | 6: 11 | 13: 25 | 14: 27 | 15: 49, 54. H. 2: 10, 81. H. 3: 81. H. 4: 44, 45, 51, 53, 68. A: 4
ordinum. 1: 61 | 3: 27 | 12: 60 | 13. 27, 54 | 15: 33. H. 1: 55. H. 3: 22
orditur. 1: 26 | 3: 13 | 4: 53 | 12: 5 | 13: 2, 26, 51 | 16: 30
ordiuntur. 2: 10
ordo 1: 65 | 2: 16 | 4: 18, 25 | 13: 48. H. 1: 88. 2: 34. H. 3: 56. H. 4: 8. O: 23
Ordovices. 12: 33. Britanni. A: 18. caduntur. A: 18
ore. 1: 70 | 1: 6, 40 | 3: 16 | 4: 54 | 6: 28 11: | 14: 16, 22, 56 | 15: 43, 64. H. 1: 23, 73, 78 H. 3: 56. A: 41
ore ad exprimendam imaginem honeſti. 16: 32. compoſitus ore. 1: 34 diuturore. H. 4: 62. placidus. H. 2: 48. ore intento. O: 11. præferre ictus. 11: 25. in ore eſſe, *in fronte*. 3: 74 in ore *Vitellii* jugulatur. H 3: 77. in ore vulgi agere. H. 3: 36. O: 37
Orſitus Cornelius. 12: 41 | 16: 12. ejus domus ſubverſa. H. 4: 42
Orſitus Pactius. 13: 36
orta. 4: 60 | 6: 16 | 12: 35 | 1: 35 | 3: 75 | 15: 44 | 16: 1
origo plerorumque ſenatorum à libertis. 13: 27. Judæorum. H. 5: 2
origine. 2: 4, 54 | 4: 43 | 6: 42 | 1. 20, 24 | 12: 44 | 16: 1. H. 2: 76. H. 4: 15, 84. G: 27, 28
originem. 1: 79, 80 | 4: 1 | 5: 10 | 27 | 11: 18 | 13: 19 | 15: 44. G: 2. A: 11
originis. 4: 21 6: 39. H. 4: 18, 69. 18. A: 11
origo. 4: 9 | 6: 51 | 14: 21. H. 2: 50. H. 4: 55, 85. G: 9
Oriens, *ſcil provinciæ ad Orientem*, motur. 2: 1, 43
Oriens in partibus Othonis. H. 2: 31. diu quietus. H. 2: 6. regibus ſuetus. H. 4: 17. ejus imperium penes Parthos. 6: 34. Oriens, *princeps juvenis*. 6: 46
Oriens. H. 1: 10, 89. H. 5: 8, 13. G: 37. A: 30. H. 1: 2. H. 2: 8 | 3: 11, 33 | 6: 31. H. 2: 76, 86. H. 2: 73, 98. H. 5: 6. A: 10
orientem. *part*. H. 3: 24
Orientis. 2: 1, 5, 42 | 11: 9 | 13: 7, 8 | 14: 57 | 15: 36. H. 1: 50. H. 3: 1, 46. H. 5: 5. G: 45
orior. 2: 47 | 15: 51. H. 4: 49 | 6: 28. A: 12
oritur. 1: 64. G: 41. O: 7, 26, 40 | 41 32
oris. 16: 4. H. 4: 81. A: 44
oris adrogantia. 3: 3. confuſio. H. 4. 40. decor. H. 2: 1. deformitas. 2: 9. dehoneſtamentum. H. 4: 13. oris paterni effigies. 12: 68. gratia: A: 44. habitus. G: 31. pars velata. 13: 45. ſimilitudo. H. 2: 8. os erigere. H. 3: 85. adverſum intendere in hoſtem. 3: 20. verberare. 4: 3
ornamenta. A: 40. H. 1: 79 A: 44. O: 8
ornare *honoribus augere*, Phraatem, 6: 32. honoribus, provinciæ clientes. 4: 2. præturæ. 2: 28. ornante Mithridate. 12: 44. ornari muneribus. G: 13. ornari *capillum*. G: 38 ornare. G: 13 | 15: 71. H. 3: 72 | 3: 72. O: 32. ornatur, *inſtructus*, *armatus*, in prælium exercitus. H. 5: 63. ornatus, *veſtitus*, *cultus* H. 2: 20. cultus quo principum uxores effulſerant. 13: 13. militaris cultus, *arma*. H. 2: 22. muliebris. H. 1: 30. G: 43. tragicus. 15: 65
ornata. O: 21
ornate. O: 30, 31
ornatior. 14: 4 | O: 18, 20. G: 38
ornatu. 1: 9 | 3: 9 | 14: 14
ornatus. *ſub*. 3: 72
ornatum. *adject*. 14: 56
Ornoſpades. 6: 37
oro. 3: 12, 16
Orodes. 6: 33, 34. vulneratur. 6: 33
Orphidius Benignus perit in acie. H. 1: 43. ejus corpus crematus. H. 2: 45
Orpheus. O: 12. H. 2: 45
Orphiti domus. H. 4: 42
Orphitus Pactius. 13: 36
orſi. 12: 62
orſus. 1: 34, 67 | 2: 60 | 11: 55. H. 4: 14, 32, 45. A: 19
orta. 1: 68 | 2: 55 | 3: 39 | 12: 43, 50, 54 | | 13: 15, 21, 39 | 14: 18, 22, 65 | 15: 51. H. 1: 80. H. 2: 26, 68. H. 5: 3, 13 | 1: 28 | 4: 69 | 12: 32 | 1: 40 | 4: 52, 74 | 14: 35. A: 6
orti. H. 5: 25. G: 14
orto. 1: 29, 31 | 2: 1 | 4: 3 | 6: 46 | 12: 1, 40. H. 1: 39, 76. H. 2: 22. H. 3: 14, 44, 74
ortos. 1: 42 | 6: 34. G: 2
ortum *adject*. 1: 3 | 2: 60 | 3: 30 | 11: 16 | 12. 37, 61 | 13: 9, 28 | 14: 21 | 15: 38, 41. H. 4: 11. H. 5: 10
ortus primus, *nativitas*. 6: 22. ſeculi. A. 3. de ortu vitaque compoſita. 16: 14
ortus. *particip*. 3: 47, 48 | 4: 56 | 6: 11 | 12: 13 | 14: 53 | 15: 48, 71. G: 1. A: 4
os, *facies*. 1: 23 | 13: 25. fleaum in mœſtitiam. 3: 16. humanum. G: 9
os, *roſtrum navis*. 6: 28. os, *oſtium*, ponticum. 2: 54. os amnis. 13. 5: 7. ora fluviorum. 3: 1 | 2: 6. os ſpecus. 4: 59. ora & exitus ſpecuum. 14: 23. os impudicum. 11: 3. os erigere. H. 3: 85. os adverſum intendere in hoſtem.

3: 20. os verberare. 4: 3
Ortygia lucus. 3: 61
oſcula. 11: 27 | 14: 2, 56. H. 1: 72
oſculari. 1: 34 | 4: 61
oſculum. 1: 12
oſculum breve. 13: 18. A: 40: oſculo finitum colloquium. 15: 29. oſcula jacere. H. 1: 36. oſcula ſuprema petere. H. 4: 46. oſculis fatigata principis dextra. 15: 73
oſcum ludicrum. 4: 14
oſtendebat licentiam mutatus princeps, ſed occaſionem licentiæ. 1: 16. oſtendit duas acies luna. H. 3: 23
Oſchus Othonis Libertus. H. 1: 87
oſi. G: 28, 43
Oſiris. H. 4: 84
oſſa. 1: 61, 62 | 4: 44. H. 5: 17. O: 22. G: 46
oſtendamus. G: 41. A: 38
oſtendere. 1: 34 | 3: 71 | 12: 50. H. 1: 74. H. 5: 1 | 2: 44. H. 3: 48. H. 2: 13, 19. H. 5: 82 | 2: 72 | 6: 34 | 12: 38 | 15: 36, 40 | 15: 12. H. 2: 19. H. 3: 54
oſtendi. 11: 4. H. 1: 81: G: 12
oſtendiſſe. A: 13. O: 33
oſtendit. 4: 49 | 11: 12 | 15: 55 | 16: 10, 18 | 2: 71. H. 2: 47. G: 3
oſtendo. 1: 19 | 4: 59 | 6: 24, 37 | 13: 56 | 16: 22. H. 4: 49 | 13: 45 H. 4: 81 | 4: 64
oſtentat. 12: 64 | 15: 34
oſtentare *cum ambitione* aciem navalem. H. 5: 23. ardorem militum. H. 1: 52. arma. 6: 37. Armeniam. 12: 44. artem. 2: 8. bellum urbi. H. 3: 78. captivos. H. 4: 14. caput *alicujus*. H. 3: 63. carmina. 16: 49. digna matrimonio. 12: 1. diſcrimen, decus. H. 3: 66. fidem, animum. H. 1: 39. firmitudinem animi. 4: 8. gladium cruentum. H. 3: 35. Hiſpaniam. H. 4: 39. imperium, ſacramentum. H. 4: 58. infulas pro muris. H. 3: 31. irritamenta pacis. A: 20. judicium integrum. 3: 8 legiones. H. 5: 10. libertatem. 2: 45. luxus adulteria. H. 3: 22. magnitudinem. 16: 23. manus cruentas. H. 1: 44. caſtra oſtentabant manus legionum. 1: 61. miſericordiam 4: 71. pacem, veniam. H. 3: 24. patientiam, 6: 38 potentiam. H. 4: 49 potentiam. 11: 15 | 1: 21. potentiæ plus. 1: 29. pretium proditionis. H. 3: 57. proavum. 2: 27. *aliqua* barbaris. 15: 54. quaſi rediturum. 2: 63. res promptas. 11: 12. ſe *alicui*. H. 1: 35. ſe militibus. 3: 9. ſe comem. H. 3: 38. ſe ducem victis. H. 1: 63. ſe promptos. 1: 3. ſe rurſum. 4: 70. ſomnum, inertiam. 3: 30. veniam. H. 4: 59. vim ſuam. 12: 27. vim fortunamque principatus. H. 4: 85. vires. H. 3: 10. rebus novis *aliquem*. 16: 7. inter judices. 12: 54. *quid* pro pignore amicitiæ oſtentantes. 14: 25
oſtentari per exercitos. 1: 3. oſtentatur. 12: 36. oſtentandi potentiam ſuam. 15: 52. oſtentandæ virtutis. *ſcil.* pietatis *cauſa*. 14: 3 | 3: 41. oſtentanda ſervitia. 1: 76. virtute. A: 9. oſtentatio. A: 18. diviſionum. O: 19. virium. 11: 9. nihil in oſtentationem compoſitum. 3: 82. oſtentator omnium arte. H. 2: 80, periculoſum, præmiorum. 15: 24
oſtentum præcipuum Vitellius. H. 3: 56
oſtentui, *ad oſtentationem*, magis quam manſura, *privilegia*. H. 1: 78. clementiæ. 12: 14. gentibus iræ. 13: 29
oſtentui victoriæ aliquos mittere. H. 3:
oſtentui eſſe *exemplo*. 11: 64. abjecta corpora *in terrorem*, 1: 29
oſtentum. H. 1: 10
oſtia Tiberina. 15: 42
oſtium. H. 3: 48. O: 12
Oſtorius Sabinus. 16: 23. Soranum accuſans. 16: 30. quæſtoria inſignia conſequitur. 16: 33
P. Oſtorius Scapula. 12: 31. triumphalia accipit. 12: 35, 38. moritur. 12: 39. bello egregius. A: 14
M. Oſtorius P. Filius, Scapula. 12: 31. teſtimonium dicit in cauſſa Antiſtii. 14: 48. accuſatur. 16: 14. coronam civicam meruit. 12: 32 | 16: 15
oſtro. H. 1: 20
Otho Junius. 3: 66. in exilium pellitur. 6: 47
Otho Salvius. 11: 52. imperatoris pater. H. 2: 50
Otho Salvius *imper.* Neronis intimus. 13: 12. Poppæam ducit. 13: 45. Luſitaniæ præficitur. 13: 46. *Facto*, nec beneficio, nec injuria cognitus. H. 1: 1. Galbæ partibus primus accedit. *ibid.* de occupando imperio cogitat. H. 1, 21. de eo Mathematicorum monita. H. 1: 22. adoptionem Galbæ ſperat. H. 1: 13. de imperio cogitat. H. 1: 21. largitur *pecuniam* militibus. H. 1: 24. imperator conſalutatur. H. 1: 27. vexillis circumdatur. H. 1: 36. milites alloquitur. H. 1: 37, 38. Piſonis cæde lætatur. H. 1: 44. ſcelera jubere, ac prohibere non poteſt. H. 1: 45. vacationes militum ſolvit. H. 1: 46. vitia diſſimulat. H. 1: 71. Conſ. H. 1: 77. tumultum militum ſedat. H. 1: 82. mittit legatos ad legiones Germanicas. *ibid.* Conſulatus aliaſque dignitates mandat. H. 1: 77. milites alloquitur è toro convivali. H. 1: 83. Galliam Narbonenſem aggredi ſtatuit. H. 1: 87. & aggreditur. H. 2: 14. legiones orientis ejus ſacramento adactæ. H. 2: 6. proficiſcitur ad bellum. H. 2: 11. ex urbe proficiſcitur. H. 1: 90. ſua deſperatione victus. H. 2: 76. cum Galba & Vitellio unum annum imperat. O: 17. ejus animus corpori non ſimil. 52. H. 2: 22. epiſtolæ ad Vitellium. H. 1: 74. amor apud ſuos. H. 2: 49. honores a Senatu decreti. H. 1: 47. *ejus* comparatio cum Vitellio. H. 2: 31. de bello conſultat. *ibid.* pronus ad dimicandum. H. 2: 33. Brixellum abit. 2: 33. duces ſuos ſegnitiæ incuſat. H. 2: 40. exercitus ejus vincitur à Vitelliano. H. 2: 43. *& ſequentibus*, mori deſtinat. H. 2: 46. oratio ante mortem. H. 2: 47. ſibi manus affert. H. 2: 49. mors & mores ejus. H. 2: 50
Othoniana claſſis. A: 7
Othoniani. H. 1: 34. H. 2: 12, 21. fugantur. H. 2: 44
Othoniani duces. H. 2: 24
Othonianæ partes. H. 2: 35
Neroni Othoni. H. 1: 78
otii dulcedo. 5: 2
otio ſegni honeſtum pacis nomen imponere, 1: 39

Othonianus. H. 1: 61. A: 7. H. 2: 71. H. 2: 33. H. 3: 26. H. 2: 20, 60. H. 2: 12, 37, 41. H. 2: 26
Othoniani. H. 1: 75. H. 2: 15, 21, 22, 16, 35, 42, 44, 45, 86. H. 3: 19. H. 4: 1
Othonianis. H. 1: 34. H. 2: 15, 23, 24, 41, 54
otia. 14: 20
otii. 13: 45 | 14: 57. Hiſt. 4: 20
otio. 13: 54 | 14: 58. H. 2, 167. G: 13. A: 6, 16
otio laſcivis miles. 1: 16. G: 44. A: 16. corpus imminuitur. H. 2: 93
otiuſæ arma[illegible]rum manus facile laſciviont. G: 44
otioſus. O: 40 13: 3. O: 22
otioſus orator. O: 8. inter otioſos grave militare omen. A: 40
otium belli ſtudia mollit. A: 11, 21. luxurioſum. H. 3: 83. malum. 4: 67. ſegne. 14: 39. H. 2: 34. H. 4: 5, 70
otium trahere. H. 4: 70
otium. 1: 6, 19, 31, 35 | 3: 27 | 6: 20 | 11: 20 | 12: 11, 49 | 13: 25, 54 | 14: 3, 53, 55, 58 | 15: 6. H. 1: 46, 82. H. 3: 78. H. 4: 30. H. 5: 4, 10. G: 15, 37. A: 40, 41. O: 10, 14, 38
Otriculum. H. 3: 78
ovans. 5: 12, 19, 47 | 13: 8, 32. H. 4: 78 | 2: 64
Ovidii Medea. O: 12
Oxiones. G: 46

P.

PAbulari. 11: 38 | 4: 48
pabulum. 4: 49 | 15: 5 | 15: 16
Pacarius Decimus. H. 2: 16
pacare eloquentiam. O: 38
Pacenſis Æmilius. H. 1: 20. dux Othonianus. H. 2: 87. vinctus a militibus. H. 2: 12. interficitur. H. 3: 73
pacis. 1: 56 | 2: 13, 26, 46 | 3: 34, 75 | 11: 7 | 12: 37, 60 | 13: 38 | 14: 39. H. 1: 1, 8, 50, 62, 89. H. 2: 12, 57, 101. H. 3: 46, 68, 70, 80, 81. H. 4: 15, 22, 69, 71. H. 5: 16. A: 20
paciſci exitium *alicujus*. H. 3: 48. pacto die. 13: 38. pacta die. 15: 28
Paconianos Scatius. 6: 3. Latiarem accuſat. 6: 4, 10 carcere ſtrangulatus. 6: 39
Pacon Agr ppionz. 16: 28. Italia depulſus. 16: 33
M. Paconius. 3: 67
Pacorus. 6: 37. interfectus à Ventidio. H. 5: 9. *alius*. 15: 2. Medorum rex. 15: 1. Vologeſis. frater. 15: 14
Pacorus, *pro rege externo, ſeu barbaro*. H. 1: 40
pacta. 3: 60 | 5: 1 | 6: 43 | 1: 28. H. 2: 99. H. 3: 9, 70. H. 4: 57, 65 2: 43 | 1: 55
Pactius Orphitus Primipili centurio. 15: 12. funditus à Parthis. 13: 36
pactio. A: 22. H. 1: 66
pactis. H. 2: 19
Pactius Africanus. H. 4: 41
pactum. 3: 73 | 6: 45 | 12: 20 | 13: 38 | 12: 5. H. 2: 3
pactus. 12: 45 | 13: 44. H. 3: 48. H. 4: 60
Pacuvius. O: 20, doctos & ſiccus. O: 21. *alius*. 2: 79
Padus. H. 1: 70. H. 2: 17, 51, 40. H. 3: 52. trajectus. H. 2: 22. Padi ripæ. H. 2: 11, 19
Pados. H. 2: 34. H. 3: 50. H. 2: 20, 32, 39, 43, 44. H. 3: 34, 51
pædor. 6: 44
pæne. A: 33. O: 17, 19, 31, 32, 36
pænulæ. O: 39
Pætus Thraſea. *vide* Thraſea
Pætus Ceſennius Armeniæ rector. 15: 6. ejus inconſtantia. 15: 10 Parthi eum aggrediuntur. 15: 11. militiæ munia deſerit. *ibid.* Parthorum regis colloquium petit. 15: 14. conditiones à Parthis accipit. 15: 14. cum Corbulone colloquitur. 15: 17. per Cappadociam hibernat. *ibid.* facetiis inſectatur Nero ejus ignaviam & cladem. 15: 25
Pætus *quidam*. 13: 23
pagani, *non milites*. H. 1: 53. H. 2: 14, 88. H. 3: 43, 77. H. 4: 20. *ſic prætorianos appellat Antonius, quaſi luxu & deliciis urbis militiam dedidiciſſent*. H. 3: 24
paganis. H. 2: 14. H. 1: 53. H. 2: 88
Pagida. 3: 20
pagis 1: 56. H. 4: 15, G: 6, 39 | 3: 74
pagos. 3: 45 | 4: 45. H. 2: 61. H. 4: 26. G: 12
palam lamentari inferius majeſtate. 3: 3. *dux* palam laudatus, *ea jocantior decipitur*. H. 1: 64
Palamedes. 11: 14
palantur comites. H. 5: 80
palati campis. H. 4: 18. fuga per agros. H. 3: 17. ex ra. 4: 48. per agros. H. 4. 79. palantes. 1: 51 | 3: 39. H. 1: 68. H. 4: 60. Britanni A: 38. manipuli. Hiſt. 4: 77. extra caſtra. 1: 30
Palatinus mons. 12: 24 | 15: 38
Palatium. 1: 15 | 2: 57, 40. H. 1: 39, 47. H 3: 68. crematur. 15: 39. aula imperatoria. A: 40. ara imperii. H. 3: 70. vaſtum, deſertum. H. 3: 85. averſa pars palatii. H. 3: 85. palatio procendere. 3: 34. degredi. H. 3: 67
palatii. 2: 40 | 11: 69. H. 1: 35, 82, H. 3: 74
palatium. 6: 23. H. 1: 29, 35 | 12: 5 | 13: 5 | 14: 61 | 15: 39, 72. H. 1: 17, 32, 39, 47, 72, 80. H. 3: 68
palatorum. 14: 51
palatus. H. 4: 70
Pallas. 11: 29. *præcipua potentia*. 11: 38. Agrippinæ fautor. 12: 1. ejus ſtupro illigatus. 12: 25, 65 | 24: 2. prætoria inſignia conſequitur. 12: 53. dives 12: 53. exuitur potentia. 13: 14. accuſatus. 13: 23. interficitur. 14: 61. ejus potentia. 12: 25. arrogantia. 13: 2, 23
Pallantem. 13: 2
Pallantis. 14: 2
Pallas. 12: 2 | 13: 14
pallentem famam. O: 13.
pallor. 15: 64. A: 45
palmæ. H. 5: 6
palmetis. H. 5: 6
paludamentum. H. 2: 59. inſigne. 12: 56. paludatus. H. 2: 89
palus. G: 12 | 1: 63. H: 5: 15, 17. H. 1: 9. H 5: 18 | 1: 17, 61, 64, 65 | 2: 19, 20
paludes Hoſtienſes. 15: 43. Pomptinæ. 15: 42
paludes. 1: 63, 64, 67, 68 | 12: 39. H. 3: 9. H. 4: 53. H. 5: 17. A: 26, 33
paludibus. 1: 65 | 2: 5 | 13: 54. H. 1: 79. H. 4: 73. H. 5: 15. G: 1, 5. A: 31
paluſtris. H. 5: 23. G: 30
Pammenes. 16: 14
Pamphilia. 2: 79. & Galatia ſub uno præſide. H. 2: 9
pampinea corona. 11: 4
Panda. 12: 16

Pandateria inſula. 1: 53 | 14: 63
pandere aciem. H. 2: 25. H. 4: 53
Pandus Latinius. 2: 66
pandere. H. 4: 33. H. 1: 52
pandi. H. 2: 4. 25
pangere carmina. 13: 3 | 14: 16
panis Judaicus. H. 5: 4
Pannonia. 3: 9 | 4: 5 | 12: 29 | 15: 25. H. 1: 76. H. 2: 11. in partibus Othonis. H. 2: 32. Veſpaſiani. H. 2: 86. Germaniæ finitima. G: 5, 28. Pannoniæ procoſ. Flavianus. H. 2: 86. H. 5: 26. in Pannonia amiſſi exercitus. A: 41. Pannonii. G: 1. Pannonica lingua. G: 43. Pannonici exercitus. 1: 52. Pannonicæ Alpes. H. 2: 98. Legiones. 1: 16, 31. H. 1: 67. Pannonis. H. 2: 14. H. 3: 11. alacres. 15: 10. Pannoniorum cohors. H. 2: 17
Pannonia. 3: 9 | 4: 5 | 12: 30 | 15: 25. H. 2: 11, 86. H. 3: 4. H. 3: 26. A: 41
Pannoniæ. H. 1: 76. H. 3: 1
Pannoniam. 1: 47 | 12: 29. H. 1: 32, 86. G: 5, 28
Panſa. 1: 10. Cuſ. O: 17
Pantomimi. 14: 21
Pantomimorum domus. 1: 77
Paphia Venus. 3: 62. *ejus* templum. H. 2: 2
Papia Poppæa lex. 3: 25, 28
Sex. Papinius. 6: 40. mortem ſumit. 6: 49
Papirius centurio. H. 4: 49
Papir. Carbo. G: 37. vincitur à Germanis. G: 37
C. Papir. Carbo. O: 18. accuſatus a L. Craſſo. O: 34
Papirius Mutilus. 2: 32
par. 1: 53 | 3: 13 | 4: 63 | 12: 35 | 13: 8 | 14: 19, 37 | 15: 12, 63, 68. H. 1: 72. H. 1: 5, 59. H. 3: 51. H. 4: 2, 15, 18. H. 5: 13. A: 18
Par, *capax*, erat cauſſæ O: 34. molis *imperij*. 1: 4. negotiis. 6: 39 | 16: 18. ingentibus vigor. 3: 30. oneri, meatui. 6: 28. proſperis. H. 3: 64. Reipub. 1: 12. videbatur. A: 9
pares bello commeatus. H. 4: 58. rigori antiquo. H. 1: 18
pares inter ſe. 3: 38. inter pares æmulatio. 2: 47
par, *æquum*, fuit. 1: 49
par eſt accipere. 6: 3. haberi. 1: 2. tribui. 3: 5
par eſt. 1: 13
parare. 1: 43 | 2: 23 | 2: 19 | 14: 24. H. 1: 16. H. 1: 67. H. 3: 46 | 6: 31 | 13: 22 | 14: 50. H. 4: 36 | 1: 55 | 3: 68 | 13: 5, 33 | 15: 26. H. 1: 6. H. 2: 6, 41. H. 3: 48, 59. O: 36
parare deditionem. 4: 48. vim *alicui* 2: 83
parari. 1: 79 | 4: 74 | 11: 6 | 15: 74. H. 3: 10. O: 34. H. 4: 74. H. 3: 11. H. 2: 21 | 4: 1. H. 2: 6 | 4: 38 | 5: 4 | 15: 4. H. 4: 58
paravi me accuſare. O: 11
parari foro & eloquentiæ. O: 31
parata, *prona*, *facilis* peccantibus provincia. A: 6
parata, *obvia*, *prona*. 6: 37
parans. H. 1: 70. H. 3: 74. H. 1: 86
parant. 1: 39 | 2: 48 | 13: 25
parantibus. 4: 49. H. 2: 69. H. 4: 23
paro, as. 2: 37 | 11: 1 | 13: 40 | 15: 54. G: 14, 30. O: 5 | 4: 67 | 11: 9 | 1: 22 | 2: 44 | 12: 4 | 13: 9 | 1: 56, 38, 61. H. 2: 23. H. 2: 78 | 1: 43 | 3: 47, 66 | 4: 24 | 6: 8, 33 | 12: 31, 30 | 13: 19, 39 | 14: 7, 29, 34, 56, 59. H. 1: 33
parari. 6: 3, 43 | 12: 7. H. 1: 54 | 1: 9, 36, 55 | 2: 14, 26 | 3: 54 | 4: 54 | 13: 15 | 14: 58 | 15: 47 | 16: 11. H. 4: 58
parata. 1: 35. H. 1: 26, 60. H. 2: 14, 19. H. 4: 2 | 4: 44 | 15: 5. H. 1: 27 | 2: 10, 79 | 14: 12. H. 4: 49. G: 44 | 15: 37
paratior. O: 33
paratis. H. 1: 51. H. 2: 9. H. 3: 22. H. 4: 39, 69. H. 5: 11. O: 3 | 3: 65 | 5: 5. H. 2: 88. O: 3, 41
paratus, *apparatus*, facinoris. H. 1: 23. navium, militum. H. 2: 84. invadendæ Syriæ. 13: 9. funebris. 13: 17. ingens. H. 2: 95. non parata concione. H. 2: 79. magno. A: 25
paratu firma. H. 3: 43. ſpecioſus. 3: 55
paratus, *plur*. H. 2: 98. fortunæ. 11: 30. principis. 11: 12. regum. H. 2: 81. ventris, ganeæ. 3: 52. regii. 6: 37
paratu. 3: 55. H. 2: 59
paratum, *adj*. 1: 10 | 4: 4 | 11: 26 | 12: 66 | 13: 39 | 15: 45, 55. H. 2: 27, 75. H. 4: 32
paratur. 13: 1
paratus, *adj*. 2: 16 | 3: 52 | 11: 47. H. 2: 74. H. 5: 2. G: 18. A: 42
paraverat. 2: 65. A: 16
paraverunt. H. 1: 77
paravit. 13: 42 | 14: 11 | 3: 27 | 14: 44. G: 24
parcere famæ. 13: 45. voci, adſpectui. 15: 61. parcendo irritamenta pacis oſtentare. A: 20. parcimonia. 3: 34. antiqua. 12: 33. provincialis. A: 4. parcus ſanguinis civium. H. 3: 75
parce. H. 3: 48. O: 41
parcere. H. 4: 56. H. 1: 18
parcimonia. 13: 13 | 14: 56 | 15: 48. H. 2: 77 | 3: 52 | 14: 21 | 3: 55. H. 1: 57
parcior. 13: 16
parcus. H. 1: 49
parebant. H. 2: 27. H. 4: 48. A: 12
parebatur. 1: 21
parem. 2: 83 | 4: 40 | 12: 60 | 64 | 15: 10. H. 3: 1. O: 37
parere. 1: 64 | 6: 10. H. 2: 19. G: 44. H. 3: 84 | 15: 36. H. 2: 87
parens legionum. 1: 55, 80 | 3: 13. parens omnium populus. 3: 28. patriæ. 1: 14 | 2: 87. urbis Romulus. H: 1: 84. H. 4: 58. Troja. 4: 35. parentes fugam exprobraturi. A: 32. parentum memores pugnam capeſſere. H. 5: 17. in mortem parentum pecuniæ fœnori datæ. 12: 13. parentum iracundiæ ferendæ. 14: 40. parentes, liberos, fratres, vilia habere. H. 5: 5
parens. 3: 14 | 6: | 15: 19 | 16: 6, 30. H. 3: 67
parente. 3: 4, 68 | 4: 8. H. 1: 84. O: 28
parentem. 1: 9, 10 | 2: 80 | 4: 34 | 12: 47, 61 | 16: 30. H. 3: 25
parentes. 1: 59 | 3: 11, 43 | 4: 46, 62 | 12: 16, 25 | 13: 13. H. 4: 65. G. 18. A: 15 | G: 7, 29
parentes. *pars*. A: 32
parenti. 5: 16 et 23 | 3: 10
parentia. G: 34
parentibus. 1: 8 | 2: 71 | 4: 16 | 12: 6 | 13: 21 | 16: 27. H. 1: 72. H. 4: 14. G: 31
parentia. 1: 7, 57 | 2: 87 | 3: 24 | 5: 3 | 12: 2 | 14: 10. A: 45
parentum. 5: 28 | 4: 8 | 11: 13 | 12: 47 | 14: 4, 17. H. 5: 8. G: 20. A: 45. O: 28
parentur. 2: 33
parere & ſervire differunt. A: 13. parendo res militares continentur. H. 1: 84
parere. 1: 45 | 4: 46 | 13: 8 | 14: 26. H. 3: 36 | 12: 54. H. 5: 12
pares. 1: 21 | 12: 65 | 13: 34

26 | 14: 58. H. 1: 3, 18, 60. H. 2: 97. H. 3: 9. H. 5: 18. G: 20
paret. H. 2: 99. G: 25
pati. 1: 13, 70 | 2: 25, 45, 59, 60 | 3: 22, 41, 5, 15, 57 | 6: 7, 10, 35 | 8: 16 | 11: 54 | 13: 2, 8, 19, 39, 56 | 14: 2, 22, 37, 41
paribus. 11: 24, 36
Paris. 13: 19. validus apud Neronem. 13: 22. vindicatus in ingenuitatem. 13: 27
paries. O: 22
parietes. 4: 69 | 1: 69 | 6: 24 | 14: 5. G: 9 | 15: 43
pariter. 1: 32, 64 | 2: 5, 54 | 4: 2, 50
Parrhaces. 12: 14
parricida, *quo principi ſtruat inſidias*. 4: 34 | 15: 73. H. 1: 85.
parricida. 15: 67, 73. H. 1: 85. H. 3: 25 | 4: 29, 34
parricidii. 13: 26, 28
parricidium. 14: 8
pars civium haustæ. 1: 24. & reipub. H. 1: 50. partes Othonis. H. 2: 42. hostis in partem *alteram* acceptus, adverſus omnes valeſcit. 6: 42. partes *factio*. 16: 22. O: 4: Antonii, Cæſaris. 4: 44
partes omnium exacri. H. 4: 17. Othonis. H. 2: 30. deſertæ. H. 2: 54. Flavianæ. H. 1: 67. H. 3: 1, 59. Julianæ. 1: 2. lapſæ. H. 3: 17. Othonianæ H. 2: 33, 71. Pompeianæ. 1: 10. Veſpaſiani. H. 3: 77. Vitellii: H. 3: 75. H. 3. 78. prævalidæ. H. 2: 52. reſurgentes. H. 3: 4. victæ. H. 2: 63. victrices H. 1: 59, 77. Vitellianæ. H. 1: 84. 3: 30, 38. partium Agrippinæ ſunt qui ſe vocent. 4: 17. partium columen. 6: 37. dux. 16: 7. duces. 2: 87. H. 3: 52. duces, legati. H. 1: 66. fama. H. 2: 22. fortuna. H. 2: 46. H. 3: 5. H. 4: 31. ſpecimen. H. 3: 66. ſtudium. H. 1: 76. vires. H. 1: 74. partibus plus invidiæ addere. H. 3: 76. accedere. H. 1: 19. aggregare H. 3: 11. fida civitas. H. 1: 64. claſſis. H. 1: 27. inviſus. H. 1: 71. quod ſolum illis partibus deſuit. H. 2: 89. partes alias fovere. H. 1: 8. diſtrahere. H. 2: 68. juvare. H. 2: 81. exemplo opibuſque. H. 3: 6. quærere. 13: 18. in partes mereri. 3: 62. concedens. H. 2: 1. deſcendere. 15: 50. diſceduunt. 12: 49. diſtrahere. 4: 40. ducere milites. 5: 5. trahere. 4: 60. tractus 2: 60. tranſgredi. H. 4: 39. tranſgreſſus. H. 3: 13. H. 2: 65. A: 7. tranſire. H. 1: 70. partibus *alicujus* ſuſceptis. H. 2: 86. de partibus bene meritus. H. 1: 64. in partibus durat. 2: 76. Othonis tenere. H. 2: 16. habere *aliquem*. 13: 1. partes, *vicem ſeu officium* judicis. 4: 59. partes aſſignare. O: 18. contradicendi ſumere. O: 24. partes delationis *alicui* dare. H. 3: 38. exſequi. O: 16. nullas eſſe in partes. 3: 10. primas expoſtulare. 15: 53
parſimonia. A: 4
parta. 3: 56 | 6: 18 | 11: 10 | 13: 34 | 14: 29, 36, 37 | 15: 2. H. 1: 57. H. 3: 6, 82. H. 4: 10. G: 42. A: 14 | 4: 51. H. 4: 79 | 13: 42 | 16: 2
Parthicus dominatus. 6: 34
Parthus, ſeu *Parthus*. 2: 56 | 6: 34, 42 | 15: 4. H. 2: 82. ſuetos ſequi. 6: 35. Rex. 2: 57. Parthi. 2: 1. G: 8. abſentium æqui. 6: 36. equites. H. 4: 51. illuſtres. 12: 12. nobiles. 6: 31. primores. 2: 2. pulſi. 12: 44. ſocii Rom. H. 4: 51. Craſſum & Antonium vincunt. 2: 2. Romam veniunt. 6: 31. regem petentes. 6: 31 | 11: 10. propter Armeniam hoſtes Romanis. 12: 44. eam occupant. 13: 6. deſerunt. 13: 7. obſidionum ignari. 15: 4. cæduntur à Ventidio. H. 5: 9. *non æque acres hoſtes ac Germani*. G: 37. Parthorum diſcordia. 11: 8. bellum cum Antiocho. H. 5: 8. irruptio. 3: 67. ſuperbia. 14: 26. virtus & fortuna ſæpius clade Rom. experta. 13: 37
particeps ad omne ſecretum. 15: 50. ſecretorum. 1: 6
particeps. 6: 29 | 6: 10 | 3: 56. H. 1: 88
partiri. 1: 32. H. 1: 77. G: 26 | 15: 6
partim. 1: 32
partis. 4: 18 | 12: 48. H. 2: 86
partiti ſunt 11: 32
partitus. H. 3: 58
partiuntur. G: 26
parto. 2: 26 | 4: 66. H. 4: 70
partus conceptus. 12: 10. partu edito. *ibid.* & 13: 11
partu. 2: 14 | 3: 61 | partum. *ſub.* 1: 4 | 3: 22 | 15: 23
partum. *particip.* 1: 9 | 2: 51 | 15: 8. H. 3: 60, O: 11
partus. 3: 53 | 12: 64 | 14: 63 | 15: 47. H. 1: 86
parvos victus. 15: 63
paruere. H. 4: 25, 72
paruiſſe 13: 43
parum. 1: 19, 58, 69 | 2: 4, 73 | 4: 55 | 11: 23
parvolus. H. 4: 61. O: 19 | 2: 40. H. 3: 67. A: 4
paſcit. A: 31
paſcere oculos. H. 3: 39. paſtus, *paſcua*. 4: 25
paſſa. H. 2: 95
paſſi. H. 1: 67
Paſſienus. 6: 20
paſſim. 1: 65 | 2: 17, 82 | 4: 63 | 6: 50 | 12: 32
paſſum. H. 4: 75
paſſurus. G: 18 | 4: 40. H. 2: 37, 46. H. 4: 59 | 1: 80 | 16: 22
paſſus *pręt.* 1: 8, 14 | 2: 48 | 3: 22. H. 4: 80. H. 2: 53. A. 42
paſſuum. 2: 18 | 3: 61 | 4: 49 | 2: 5. H. 2: 40. H. 3: 22. H. 4: 82
paſtores. 12: 58
paſtu. H. 5: 3
paſtus. 4: 25
Patavium. 16: 21. H. 3: 100. Flavianis adjungitur. H. 3: 6, 7, 11
pateat. 1: 3: 20. G: 22. H. 3: 68
patefacere. 4: 60 | 6: 25. H. 2: 46
patefactus. 15: 56 | 3: 23 | 13: 41 | 15: 43 | 6: 3 | 12: 9 | 13: 8 | 4: 21
patefecit. 1: 5, 9. G: 41 | 11: 32 | 3: 48 | 15: 39. H. 1: 49. H. 4: 34. A: 14
patefieri. 13: 14 | 2: 78 | 11: 35. H. 1: 84
patente. 15: 38. H. 2: 43. H. 3: 21 | 3: 45. H. 2: 19. H. 5: 8. A: 37
patentiore. H. 4: 78
pater atque filius Cos. 9: 3. pater interfectus à filio. H. 2: 25. paterfamiliæ. G: 10. O: 22. patris ſenatûs. 11: 25. patris patriæ nomen. 1: 72, promiſcuum. 11: 25. patris juſſa filio non detrectanda, 3: 17. à patre bono, princeps non ſcribitur hæres, niſi malus A: 43. patres, *ſenatus*. 1: 7, 10 | 1: 6 | 1: 15 | 2: 28, 38. conſcripti. 2: 47 | 4: 8,

34 | 3 : 54. H. 1: 52. H. 4: 72. conſulti. 3: 52. decreturi. 16: 26. læti. H. 1: 4. rogati ſententiam. 4 : 56. trepidi. 6. 16. vocati. 12 : 33 | 16 : 24. conclamant. 1 : 8. cenſent. H 2: 10. pollent. 4 : 33. & plebes invalida. & inermis, 1: 46. patrũ adulatio. 1:14. H. 3: 37. conſultum. 2 : 85 | 11: 25 | 14: 62. factiones. 3: 27. juſſu. 1: 39. medii : H. 4: 8. ſtudia. H. 4 : 45 patribus commendata Reſpub H 1 : 90. inter patres plebemque certamina. H. 2 : 38. diſcordia. H. 4 : 11. caſtigatis patribus. 3: 35. paterni in principes odii heres. 16: 28. pateſcit acies. H. 4 : 78. Germania in civitates. G: 30
patere. 14: 24. H. 4: 17
pati. H. 1: 28. H. 4: 46. O : 10 | 1: 64 | 14: 47. H. 3: 66. A: 25. O: 40
paterna. 3 : 18 | 11 : 16 | 14: 22, 43 | 15 : 8. A : 7
paternæ. 3 : 34 | 12: 69
paternas. 1: 75 | 3: 32 | 4: 19
paternus. 1 : 56 | 12 : 14, 68 | 16: 28 | 1: 10 | 2 : 67 | 3: 59 | 4 : 13. H. 1: 77 | 2: 43 | 5 : 10. H. 3: 86 | 6: 32 | 11: 16. H. 3: 74
pateſcere. H. 4 : 78. H. 5 : 11 | 2: 61. H. 2: 81. G : 30
patet. G: 17, 43. A: 30
pati reges. G : 42. tributa. G : 43. nihil gravius audenti, quam ignavo patiendum. 14 : 58
patienda meliorum imperia. 13 : 56
pati. 1 : 31 | 4: 46 | 6: 41 | 14: 48. H. 1: 16. H. 2 : 21. H. 3 : 53, 60. G: 16. A : 20. H. 4: 77. H. 2 : 47. O : 5, 16
patibulum. H 4 : 3
patibulo adfixi milites. 4: 72
patibula. 14 : 33. quot patibula captivis. 1 : 61
patiebantur. 11: 55. H: 3: 38
patienda. 13 : 56
patiens. 1 : 74 | 15: 6. H. 1 : 49. H. 4 : 26. A : 12
patientia ſervilis. 14: 26 | 16: 16
patientia nihil proficitur, niſi ut graviora imperentur. A : 15
patientior periculi, quam moræ. H. 3: 26
patientius. G : 45
patientiſſimus veri. O: 8
patientia. 2 : 14 | 6 : 1, 46 | 14: 24. 64 | 15: 59. H. 2: 29. H. 5: 20. G: 4. A: 33 | 3: 65 | 6: 34.
H. 4: 27, 60. A : 2, 16 | 2: 13 | 4: 59 | 6: 38 | 12 : 50
patientior. H. 3: 5
patior. 1: 13. O: 17. H. 1 : 83. H. 5: 6. G: 24. G: 42, 43
patratæ cædem. 15 : 44 | 15 : 18. patrare aliquid conſiliis. 13: 9. aliquid in publico. 15: 52. facinus. 14: 8. patrari bellum. 2 : 26. dolum. 1, : 38. juſſa. H. 4: 83
patrata cædes. 2: 39 | 4: 57. H. 4: 61. expugnatio. 12 : 16. victoria. 13 : 41
patratum bellum. 3: 47 H. 3: 64. facinus. 2 : 66 | 14 : 17. manibus 1: 45. nihil triſte. 5: 4. remedium. H. 4 : 81
patratæ mortes. 11: 28
patrata mina. 15 : 6
patratis aliquibus. 12 : 26
patrandæ neci. 2 : 88. nec omnia patrandi fiducia. H. 5 : 20
patratæ necis. 14 : 62
patrare. H. 4: 83 | 14: 44 | 15: 58 | 13: 58
patratur. 2: 39 | 15 : 6. H. 4 : 61 | 1: 18 | 14: 7. H. 4 : 81
patratum. 1: 45 | 3: 47
patraturus. 15: 52 | 14 : 8
patravisſet. 13: 9
P. C. 3 : 50, 53, 54 | 4: 8, 34, 37, 38 | 6 : 6, 8 | 11 : 24 | 14 : 43 | 15 : 20
patria ejurata. H. 4 : 28. militum caſtra. H. 3: 84
patriæ amore cunctæ curæ leviores. 15: 36
patriæ memores pugnam capeſſite. H. 5 : 17
patria benevolentia. 4: 4
patriæ exſecrationes. H. 4 : 15
patria. 4: 4, 8, 58 | 13 :47. H. 3: 43, 72. H. 4: 65. G : 2, 31. A : 15, 32
patria, adject. 13: 15 | 15: 55
patriæ. 1 : 9, 14, 38, 72 2 : 10, 45. 62, 71, 87 | 3: 4, 18 | 4: 43, 48 | 11 : 25 | 15 : 42. H. 1 : 15. H. 2: 12, 92. H. 3 : 80. H. 4: 20, 58
patriam. 1 : 44, 59 | 6: 15 | 11 : 16, 24. H. 3: 8, 84. H. 4 : 72, 85. H. 5: 5, 24. A : 15
patrias. 2: 2 | 12: 44 | 14 : 25
patriciam. 3: 48
Patricii. A: 9. magiſtratus. 11: 24. in patriciorum numerum adſcire. 11: 25
patricios. 11: 24 | 4: 16 | 12 : 25. A : 9
patrimi. H. 4: 53
Patrobius. H. 1: 49. H. 2: 95
patroni. O : 1
patriis. 1 : 59, 79 | 4 : 55 | 6 : 32 | 14: 12 | 15: 29. H. 4: 15. H. 5: 5. G : 10
patrimis. H. 4: 53
patrimonii. A : 7
patrio. 4: 16, 45 | 6: 42 | 12 : 17. H 2. 22
patrios. 14 : 20
patris. 1 : 6, 9, 12, 25, 26, 41, 57, 72 | 2: 3, 7, 14 3: 12, 17, 21, 31, 37, 62
patrium. 2: 60 3: 19 | 6 : 28 | 12: 10, 16 | 12: 51 | 13 : 54. H. 4: 54
patrius. 5: 31. A: 18
Patrobis. H. 1 : 49
Patrobios. H. 2: 95
patrocinari. O : 10
patrocinium. O : 4
patrona. 14 : 9
patroni. 13 : 44 | 15 : 54 | 15 : 10. O: 1 | 15: 26, 27 O: 37, 38 | 3: 11, 12. H. 1 : 2. O : 34
patronus. 2: 30 | 3: 36 | 13: 26 | 13: 27 | 16: 20. O : 39
Patruitus Manlius. H. 4: 45
patrius major. 12 : 22
patruus. 1 : 33 | 2: 5, 14, 43 | 2: 36 | 1: 25 | 14: 2 | 16: 8. G: 20 | 3: 31 | 4: 8 | 11: 17 | 12 : 7 | 3: 5, 17 | 12 : 3, 22, 44, 47 | 16 : 8. H. 2 : 48 | 1 : 60 | 2: 45 | 3: 3, 38
patuit. 4 : 63. H. 3: 59 | 13: 38 | 4 : 58 | 15 : 18. H. 2 : 45. H. 3: 38, 41, 59. H. 4: 16
patula. 15. 43 | 15: 40
Patulcius. 2: 48
pauca. 1: 1, 7, 9 | 3: 15, 34 | 4: 67 | 11 : 35 | 12: 59 | 13: 31 | 15 : 40, 72
paucæ. 3: 46 | 5 : 6 | 11: 34 | 13: 36
paucas. 12 : 15 | 13 : 19 | 14 : 21, 39. H. 2: 19. H. 3: 64
pauci. 1 : 4 | 2: 12 | 3 : 42 | 4 : 33, 51 | 5: 3 | 6: 15
pauciora. 11 : 6 | 14 : 60
pauciores. 12 : 17 | 13 : 35. H. 2: 30, 42
paucioribus. 1 : 17, 52. H. 2: 41
paucis. 1: 10, 17 | 2 : 9, 51, 57 | 3: 10, 19, 24 | 5 : 2 | 6: 44
pauciſſima. G: 19. O : 38
pauciſſimi. O : 19. H. 2 : 95. O: 32
paucitas. G : 40. A : 37. cohortium. H. 2 : 23. ſalutantium. H. 1: 27
pauci ſunt qui prœlia profligant. 14 : 36
paucorum dominatio. 6 : 42
paucos laudans multos offendit. O : 26. inter paucos familiarium, inter præcipuos. 16 : 28

paucorum. 1: 32 | 3: 34, 67 | 6: 42 | 13: 4, 27, 48
paucos. 1: 5, 11. 68 | 2: 53 | 3: 1, 19 | 4: 7, 86 | 6: 18, 48 | 11: 2, 20 | 12: 64. 13: 25, 52 | 14: 36 | 15: 37, 64 | 16: 17, 18. H. 1: 48, 70. H. 2: 10, 26, 29, 33, 37, 41, 54, 69, 72. H. 3: 13, 16, 60, 61, 76. H. 4: 2, 4. H. 5: 21. A: 32. O: 26
pauculis. H. 4: 33
pavere. 1: 15, 19 | 4: 63. pavent mali. H. 4: 25. venæ. H. 5: 6. pavere aciem. H. 4: 58. caſum. H. 1: 29. eadem. 15: 11. incerta. 3: 4. numerare. G: 7. pavens civitas. 4: 69. hoſtis. 2: 25. ſibi H. 2: 63. mores alicujus. H. 1: 50. mutationem. H. 1: 72. vulnus. H. 3: 56. paventes. H. 4: 61. feminæ. 15: 38. pavere *aliquid*. H. 2: 29. idipſum quod timuiſſent. 4: 70. paveſcere. 6: 21. agmen. 14: 30. bellum: 12 4. exercitum. 1: 59. judicium *aliquorum*. H. 4: 7. nomina inania. H. 4: 14. numen. H. 4: 84. eventu prælii. A: 15
pavens. H. 2: 63. G: 7 | 2: 25. H. 1: 50 | 4: 62 | 5: 4. H. 4: 58
paventes. H. 2: 29. H. 3: 35. H. 4: 62. H. 3: 17 | 15: 38. H. 1: 52
paveſcere. 1: 4 | 6: 21. H. 4: 84, 1: 59 | 14: 30. H. 4: 14. A: 15. H. 4: 7
pavida. 14: 49. H. 4: 2. A: 34
pavidi. H. 1: 68, 88. H. 2: 41, 44. 15: 25, 57 | 1: 39 | 2: 14 | 16: 25 | 15: 73 | 16: 15. H. 4: 37
pavidus. 2: 23 | 15: 46. H. 1: 59. H. 2: 68. H. 3: 26, 59. H. 4: 24
pavidus nandi. H. 3: 14. offenſionum. 4: 38. pavidis conſilia in incerto ſunt. 5: 9
paviſſe oculos. H. 3: 39
paulatim 1: 2, 53, 16. 28, 63 | 2: 10, 46 | 3: 8, 15, 38, 55, 66
pauliſper. 2: 71. H. 2: 45. H. 4: 45
Paullina. 13: 54
Paulina Lollia, *vide* Lollia.
Paulina Pompeïa. *vide* Pompeïa.
Paulinus Suetonius: *vide* Suetonius.
Paulinus Valerius. H. 3: 42
Paulus. 12: 38
Pauli Baſilica. 3: 72
Paulus Fabius. 6: 28
Paulus Julius. H. 4: 13
Paulus Venetus. 15: 50
paulo. 1: 33 | 14: 37, 63. H. 1: 51. H. 3: 68. H. 4: 62. G: 41, 43. O: 16, 19, 27, 35
paululum. 11: 9 | 15: 59, 63. H. 1: 70
paulum. 1: 12, 37, 38 | 2: 20, 23, 38 | 3: 46 | 4: 55 | 6: 2. H. 2: 49. H. 3: 27. H. 4: 78
pavor. 4: 74 | 6: 24, 50 | 13: 16 | 16: 29. H. 1: 63, 86. H. 2: 26, 44. H. 3: 25
pavore. 4: 73 | 5: 3 | 6: 18 | 11: 31 | 12: 64 | 13: 5 | 14: 7 | 16 | 16: 4. H. 1: 82. H. 2: 37. H. 3: 6, 77
pavorem. 1: 66 | 15: 69 H. 1: 88 | H. 3: 86. H. 4: 30, 77
pavor. 14. 64. conſcientiam arguit. H. 3: 10. pavoris natura. H. 3: 85. in pavorem promptius. 15: 25 pavores falſos induere. H. 4: 38
pavoris. 15: 61, 66. H. 3: 73, H. 4: 34
pauper hoſtis. A: 30. pauperes ſenatu cedunt *ultro* aut moventur. 12: 52. ad peccandum procliviores. 3: 40. pauperies. H. 4: 47. paupertas præcipuum malorum. 14: 40. teſtamentum Piſonis firmat. H. 1: 48. fœda. G: 46. expectatio divitiarum, inter cauſſas paupertatis. 16: 3. ob paupertatem venia ordinis petita. 2: 75
pauper. 11. 23. A: 30. O: 6
pauperes. 3: 54 | 15: 54. H. 2: 20 | 2: 38 | 1: 74
pauperies. H. 4: 47
paupertas. 4: 44. O: 8 | 2: 37 | 2: 48 | 12: 53 | 13: 54. H. 4: 9 | 12: 52
pax. 2: 50 | 4: 32 | 11: 24 | 12: 31, 74 | 15: 25, 46. H. 1: 56, 84. H. 2: 6, 17. H. 4: 1, 67. G: 40. A: 11. O: 37, 40
Pax in æquo tenet induſtrios atque ignavos. 12: 12 pax & concordia ſpecioſa nomina. H. 2: 20. victis utilia, victoribus tantum pulchra. H. 3: 70. pax & quies bonis artibus indigent. H. 4: 1. pax ignava. H. 1: 62. inconcuſſa. H. 2: 6. pax iniqua haud minus timetur quam bellum. A: 20. pace longa ſegnes. 13: 35. H. 1: 88. pax ad omne ſervitium frangit H. 2: 17. emollit animos. A: 11: marcens. G: 36. pax miſera, vel bello bene mutatur. 3: 44. pax ſoluta. 1: 50. ſterilis. 1: 17. pacis adverſa. H. 1: 89. pacis nomen honeſtum ſegni otio impoſitur. 14: 39. pacis intereſt, omnem poteſtatem in unum conferri. Hiſt. 1: 1. paci inhoneſtæ præferendum bellum 15: 25. pacem ſapientia firmare. 2: 64. tueri. H. 4: 74. turbare. 12: 65. qui pacem belli amore turbant, pacis caritate bellum non deponunt. H. 2: 37. victoriam quam pacem malle. H. 3: 60. in pace non idem locus magnis meritis. H. 1: 5. in pace durior ſervitium nobilitati. 11: 13. pace & otio miteſcere. H. 2: 67. pace ſuſpecta tutius bellum. H. 4: 49
Paxea. 6: 29
peccare. 4: 38 | 11: 36. H. 5: 24 | 3: 40. A: 6 | 15: 20. A. 19. O: 41. A: 4
peccati. 15: 21 | 3: 34 | 3: 65 | 15: 25. H. 1: 12
peccare magna. 11: 36. peccatis parvis veniam, magnis ſeveritatem commodare. A: 19
peccatum. 1: 17, 40
peccatus. 3: 53. O: 41
pecora 13: 55. G: 20, 25 | 4: 25. H. 4: 50. G: 5, 12, 21
pectora. 1: 43. O: 12, 32 | G: 8 | 1: 49 | 2: 71
pectore. 1: 70 | 15: 70. H. 2: 49. A: 39. O: 3, 28
pectori. 1: 19, 43 | 2: 21 | 11: 38 | 14: 4 | 15: 57
pectoris. 4: 52 | 6: 6. G: 17, 21
pectus. 1: 35 | 4: 50. H. 1: 41. H. 3: 10. O: 31
pectus manibus verberare. 1: 23.
pectora commanipularium penſare. H. 4: 46
pecudem. 13: 1
pecudum. 14: 24
peculator. H. 1: 53. peculatus, 13: 43
peculiaria. O: 29
pecunia, *opes*. 2: 33. militaris: 5: 8. inſidiis obnoxia. 14: 40. immenſa. 14: 63 | 15: 54. ferro validior. H. 2: 32. innumera. 14: 33. nimia. 16: 1. bonis maliſque temporibus juxta valet. H. 1: 73. civilis belli nervus. H. 2: 84. pecuniæ alienæ non appetens, ſuæ parcus, publicæ avarus. H. 1: 49. pecuniam ob delicta

potius dare, quàm ne delinquatur. 14: 14. inde repetere, ubi inopiæ cauſſa eſt. H. 1: 20. accipere docti Germani. G: 15 pecuniæ noſtræ. 3: 53. pecunias diſtribuunt morituri. H. 2: 48. pecunioſus. 13: 6. pecunioſa orbitas. 12: 52. ſenecta. 3: 55
pecuniaria res. 3: 67 | 6: 5 | 13: 52. H. 2: 84
pecunias. 2: 13, 38 | 4: 15, 45, 64 | 6: 16 | 11: 13 | 13: 18 | 15: 55. H. 1: 17. H 3: 58
pecuniis. 1: 7 | 13: 38 | 15: 45. H. 2: 92. H. 3: 55, 76
pecus aurea. 13: 1
Pedanius Secundus. 14: 42, 43
Pedanius Coſta. H. 2: 71
pedarii Senatores. 3: 65
pede. H. 4: 81
pedes. 1: 60 | 2: 19 | 13: 40 | 15: 28. H. 2: 26. H. 3: 18. A: 55
pedes. 14: 5, 7 | 15: 70. H. 5: 11
pedes, *pro peditibus*. 1: 67. G: 30. A: 38. equeſque. 1: 60. A: 25. miſtus. H. 3: 18. equiti interjectus. H. 5: 79. confectus ſpatiis itinerum. 15: 17. confertus. 4: 25. delectus. 15: 30. ſagittarius. 13: 40. veteranus. H. 4: 70. penes peditem plus roboris. G: 6. in pedite robur. A: 12. peditatu valere. 6: 34. peditatus. 15: 11. cohortium. 13: 35
pedeſter. H. 2: 11 | 12: 57. H. 1: 79. H. 5: 15 | 2: 17
pedibus. 1: 13, 32 | 2: 50 | 11: 32
pedibus in ſententiam ire. 14: 49
Ped. Blæſus. 14: 18. ſenatui reſtituitur. H. 1: 77
pedite. H. 2: 83. H. 4: 70. G: 30
peditem. H. 4: 71. A: 38
pedites. 2: 16 | 3: 46 | 6: 35 | 12: 29 | 14: 29 | 15: 58. H. 1: 84. G: 6. H. 2: 25 | 11: 55 | 15: 10
peditum. 2: 20, 25: 65 | 3: 39 | 4: 24, 73 | 13: 38 | 4: 32 | 15: 11. H. 1: 87. H. 2: 14, 24, 56, 81, 89. H. 3: 41, 53. H. 4: 24, 33, 56. G: 6: 32, A: 26, 35. 36
Q. Pedius. O: 17
Pedo. 1: 60
pedum. 1: 41. H. 2: 9. G: 46
pejus. 1: 63 | 6: 6
pelagus ſæviens. 15: 46
pelagus. 4: 67. H. 5: 6
Pelago ſpado. 14: 59
Pelignus, *pro Pelignus*. H. 3: 59
Pelignus Julius. 12: 49
pelle ferina contectus humeros. 2: 13
pellere in exilium. 4: 20 | 16: 30. H. 4: 6
pellere. 14: 31. A: 22. H. 5: 18 | 3: 27 | 2: 32, 83 | 12: 51 | 4: 51. H. 3: 9. O: 17 | 6: 35
pellerentur. 6: 35 | 12: 20, 40 | 13: 25. H. 1: 20. H. 4: 58, 81. H. 5: 11. A: 25, 35
pelli. 4: 31 | 12: 29
pelli, *verb*. H. 4: 46. H. 5: 6
pelles. G: 17, 46
pellex. 14: 60 | 11: 44 | 13: 46. 12: 45
pellices. 6: 42 | 11: 29 | 12: 47
pelleris. 11: 2 | 4: 3. H. 4: 15
ſub pellibus exercitus habitus. 2: 38. retentus. 13: 35
pellibus. 11: 31. G: 17
pellicere *aliquam*. 13: 45. alam equitum. 3: 42. nationes auxilia. H. 4: 13. militem donis. 1: 2. pactione. 12: 3. adulterio. 4: 3, ad deditionem. 11: 19
pellici. 11: 30
Pellit. 3: 28 | 4: 3 | 15: 27
pellitur. 4: 20 | 12: 29 | 13: 43 | 14: 62 | 15: 70. H. 4: 20
pellunt. 4: 73. H. 1: 25
pelluntur. 4: 48. H. 3: 25. A: 34
Peloponneſus. 4: 43. Lydis habitatur. 4: 55
penates. H. 2: 80. G: 25, 32. 46. Cæſaris. 14: 61. conjugum. 3: 34. familiæ. 3: 2. populi Rom. 15: 41. principis. 6: 51. uxoris. H. 5: 70. avi. 2: 5. dii penates. 11: 16. modici. 2: 84. paterni. H. 3: 86. privati. H. 3: 68. peorrium cura. G: 15. raptus. H. 1: 51. penatibus ſuis inducere *aliquam*. 5: 1. reddi. 1: 17. intra penates. 12: 41. in penates ſuos adſciſcere. H. 1: 15. in penatibus. 13: 4. ejus. 12: 2
penates. 11: 36 | 11: 41
penatibus. 1: 5 | 2: 84 | 4: 40
pendere frumentum. 2: 60. pretium. 1: 87. ſupplicia inter ſervos. 13: 32. tributum. H. 1: 46. pro navibus. 13: 51. vectigal. 13: 51. quantum ærario pendebant. 2: 47. pendere coria in uſus militiæ. 4: 72. ut promiſſa magni penderentur. 12: 18
pendere. 13: 51
penes, quos penes poteſtas. A. Aſſyrios penes Medoſque. H. 5: 8. quem penes erat regimen. 13: 1
penes. 1: 3, 44 | 3: 45, 52 | 4: 19, 26 | 6: 43, 44 | 11: 28
penetrare. 3: 28. H. 3: 59 | 6: 24 | 16: 2. A: 27. H. 3: 41 | 14: 1. A: 34 | 2: 56. H. 4: 28. O: 10
penetrabilis. 2: 61
penetrali. H. 5: 4. G: 40
penetralia. O: 12. A: 30
Deos penetralis. 2: 10
penetrant. 2: 68
penetravit Tiberium nihil magis. 3: 4. uniuſcujuſque vitam famamque. H. 4: 7
penetraſſe. Hiſt. 5: 71. H. 2: 49
penetratur. 4: 44 | 11: 70 | 15: 27
penetravit. 15: 20 | 1: 69
Peninæ. H. 1: 87
Peninum iter. H. 1: 70. Peninæ Alpes. H. 1: 87. H. 4: 68. Penina juga. H. 1: 61
penitus. G: 41. exciſi. 4: 33. infinitus amor. 2: 76. connixus. 15: 5. in Hircaniam abiit. 11: 9 noſcere. 2: 12. ſentire. 1: 52 uſque ad ſolitium Alpium. H. 1: 12. otium auxit. A. 40. animo figere. A: 45. excipere. O: 1. haurire philoſophiam. O: 30
penitus. 1: 11 | 2: 56, 76 | 11: 9 | 11: 39 | 13: 12 | 15: 68. G: 33. A: 10. O: 32
penſare adverſa expeditione proſpera. 2: 26. damna. A: 22. eloquentiam tali exitu. O: 40. excidia caſtrorum. H. 4: 72. vitia interventu meliorum principum. H. 4: 74. vulnera præda. H. 5: 26
penſi habere. O: 29. *aliquid*. H. 1: 46. fas, fidem. 11: 15
penſitando diu. 12: 37. ſæpe apud ſe. 3: 52
penuriam. 4: 56 | 13: 27
pepercisset. 14: 23
penuria alimentorum. H. 1: 86. aquæ. 14: 24. H. 2: 39. aquarum. Hiſt. 4: 25. ingenuorum. 15: 27. veſtis. 4: 56
pepercit. 13: 45 | 15: 61
pepercere. 4: 35. H. 4: 57
pepercerunt. 15: 20
pepigerunt. 14: 31 | 13: 14 | 14: 42 | 11: 9 | 12: 15. H. 3: 65 | 15: 6, H. 4: 54 | 15: 34

pepulit. 13:54. H. 3: 24 | 4: 47
per cultum artium. A: 4. per fidem. O: 35. ignaviam. A: 41. per indigenas advenaſque. H. 2: 2. iram 2: 68. A: 38. acta nox. H. 5: 25. per mutuam charitatem. A. 6. occultum. 5: 4. Pontum. H. 3: 47. agens legio. 15: 26. per quæ. 1: 65. per ſcelus abrumpere fidem. H. 4: 60. per ſimulationem officii legatis adjuncti prætoriani. H. 1: 74. per tenebras. H. 4: 29. per varias moras. H. 3: 9. per virtutem vitam agere. 15: 63. effundere ſpiritum. H. 3: 66. peragere accuſationem. 2: 38. reum. 4: 21
peractus. 1: 31 | 13: 4. 16: 11. H. 1: 38. H. 3: 78. H. 5: 24 | 4: 21
peragere. inf. H. 1: 29 | 12: 67. H. 1: 15
peragrare. 3: 59. O: 30
peramœna æſtas. 4: 67
percarus fratri. 6: 9
percara Agrippinæ Junia. 13: 19. Plancinæ Martina. 2: 74
percellere aliquos in ſuis ſedibus. G: 37. perculit is dies Pompeium. 14: 41. illum proditio Lucillii H. 3: 36. vis aliquos. 4: 63. perc. aſpectu militum. 14: 30. Rempub. diſcordiis. 2: 39. edicti, damno. H. 2: 53 indicio. 4: 18. litteris. 6: 3. mendacio. H. 2: 54. altius. 4: 54. percelli crimine. 14: 65. perculſus. 2: 46. Seneca. 14: 57. criminibus avaritiæ. 13: 32. fama. 6: 44. interrogatione. 1: 11. perculſus eſt adeo. 4: 42. perculſa gens. 4: 26. perculſi. 15: 12 H. 2: 14, 26. H. 3: 17. H. 4: 30. animi. H. 4: 66. Numidæ. 3: 25. clade Treviri. H. 4: 70. proditione milites. H. 4: 16. perculſæ victoriis Germaniæ. 2: 73. montes. 1: 18
Percennius. 1: 16, 28. interficitur. 1: 29
percenſere gaudia. O: 6. numerum legionum. 4: 4
percipere. O: 33
percolere aliquos. 4: 68. eloquentia quadam. A: 19. præfecturis aliquos. H. 2: 82
percrebeſcere. 12: 6. percrebuit dictum. 6: 20. mos. 15: 19. valetudo Germanici. 2: 82.
in partibus utriſque. H. 2: 26
perculit. 4: 31. H 1: 53 | 14: 30. G: 37 | 2: 39 | 4: 62
perculit. A: 54 | 6: 3 | 14: 41. H. 2: 54. H. 3: 36
perculſus. 4: 26 | 2: 28 | 2: 73 | 14: 57 | 1: 12 | 6: 44 | 13: 32 | 4: 42 | 14: 65
percunctari. 1: 40 | 15. 68 | 13: 54 | 11: 2 | 15: 60 | 11: 31. H. 4: 82
percunctari aliquem. 3: 18 | 1: 31 | 15: 60. H. 2: 53. H. 4: 82. maritum. 11: 2 pontificem. 4: 17. ſecreto. H. 3: 54. percunctatus. 6: 21. Tiberius. 2: 40. percunctatio. O: 1. percunctationes ſævæ. 15: 58
percunctatio. O: 1
percunctatus. 12: 5. H. 3: 54, 77. H. 4: 49 | 3: 18
percurrere. A: 23
percurſare. 15: 8
percurſis beneficiis. 4: 40. officiis. 11: 3
percuſſor. H. 1: 42 | 15: 63. H. 2: 75 | H. 4: 49
percuſſor. 2: 31 | 11: 37 | 16: 9 repertus. 14: 11. Vitellii. H. 2: 68. haud ambiguus. 1: 44. percuſſore immiſſo. 3: 16. percuſſores. 1: 53 | 14: 8 | 16: 10. percuſſoribus ſe offerre. H. 2: 59
percuſſores. 14: 8. H. 1: 43 | 14: 57. H. 1: 41
percuſſit. A: 24
perdere. 6: 6. H. 2: 76. G: 24. H. 1: 50. H. 4: 42
perdere ſcelus, donare neſciet. H. 1: 30. perdere alios, quam periclitari malle. 4: 42. ſola perdendi cura. H. 2: 94. perditis rebus omnes præcipiunt. H 3: 73. perditiſſimus quiſque 14: 20. H. 1: 10
perdidicit. 4: 33 | 6: 45
perdidit. H. 5: 7. H. 1: 18. A: 2
perditus. 2: 25 | 12: 14, 64. H. 4: 34 | 13: 44. H 2: 46 | 6: 30 | 4: 66 | 16: 16. H. 1: 83
perdomita Britannia. H. 1: 2. A: 10
perdomitæ gentes. 3: 47. Hiſpaniæ. 4: 5
perdomanda Campania, H. 3: 77. Judæa. H. 5: 1
perduci. 1: 39
perductus. H. 1: 15. H. 3: 77
perduellibus. 14: 29
perduraret. 1: 71
pereant. A: 13
peregit. O: 33. A: 44
peregrinatio ſuburbana. 3: 47
peregrinum velut otium in urbe. 14: 53
peregrinatio. 3: 47 | 6: 14
peregrinus O: 7. G: 43. H. 2: 3. G: 9 | 1: 15. H. 2: 21
peremit. 4: 49 | 3: 3 | 11: 53
perempti. 4: 25
peremptus. H. 5: 5 | 6: 23
perennis. H. 5: 12
pererrare. 13: 25. G: 46 | 4: 25 | 12: 13
pereundum. 11: 36 | 14: 7. G: 18 | 14: 44
pereunte. H. 1: 83
pereuntes. 16: 26 | 15: 44 | 16: 19, 25. H. 3: 28
perfecit. 1: 6 | 2: 26
perfectus. 6: 45 | 4: 2 | 12: 57 | 14: 10. H. 5: 25
perfectiſſimus. O: 26
perferre mandata. 1: 23, 26, 57 | 3: 10 | 14: 7
perferre. 1: 17 | 3: 3 | 6: 28. O: 16, 19 | 12: 23 | 15: 31. O: 20. G: 45
perficere. 14: 49
perfici Senatuſconſultum. 15: 22
perfecta ſepultura. 1: 11
perfectum judicium. 4: 30
perfici. H. 3: 60
perfidia. 2: 55, 58 | 2: 46 | 11: 5 | H. 1: 52. H. 2: 60, 100. H. 3: 12, 46, 57, 62, 70. H. 4: 16, 25, 33, 57
perfidia meditantis artes. H. 2: 99. ex petulantia etiam perfidiam ſuſpectabat. H. 2: 27
perfidioſus animo. 16: 32 | 15: 54. H. 3: 4, 9, 1
perfidiam. 2: 8 | 12: 12, 46 | 13: 35, 39. H. 3: 31, 86. H. 4: 27
perfidus. 2: 13. H. 5: 16
perfluit. H. 5: 6
perfoſſo jugulo. 3: 15
perfringere cervicem. 6: 14. domus. H. 4: 1. ſtationes. 1: 64
perfringere. H. 4: 30. H. 3: 29. H. 2: 21 | 2: 38. H. 3: 20 | 14: 11 | 14: 37 | 12: 31. H. 4: 20
perfudit. A: 45
perfuga. H. 4: 21. H. 5: 18 | 1: 12 | 4: 48 H. 4: 23 | 14: 29 | 12: 15. H. 3: 48
perfugere. H. 3: 83. H. 4: 67. H. 5: 82 | 3: 36 | 4: 67. H. 1: 68. H. 3: 85. H. 1: 60. H. 4: 70
perfugit, præt. 1: 56 | 1: 32 | 2: 45 | 5: 8 | 12: 30. H. 3: 77. H. 4: 56
perfugium. 5: 3

perfugium. 2: 63 | 5 : 3. inviolabile. 3 : 62. paratum. H. 5 : 11. tutum. 12 : 29
perfugium victo fuit Armenia. 2: 3. victis ultimum. A: 25
perfungi imperio. 11: 14
perfunctus. 13 : 36 | 6: 2 | 13 : 19 | 14 : 14
perfunctus eſt. 1: : 14
Pergameni 4 : 55
Pergamena civitas. 16 : 13
Pergamum. 3: 63 | 4 : 37
perge. O : 17
pergerent. 1 : 51
pergere aliquid. 1: 28
pergit properus. 6 : 44 Alexandriam. H. 3 : 48. Artaxata legionibus. 13 : 41. Cremonam. H. 3 : 29
perrexere Geldubam cohortes. H. 4 : 35
pergere iter. 15 : 27. rectum. 3: 66. periculis vacuum. 4: 20
pergit iter in ſacram viam. H. 3: 68. perrexit Londinium. 14: 33. Neapolim. 16: 10. Sinveſſam. 12 : 66. addere. 11 : 4. trucidare. H. 1: 40
pergere ad aliquem. 1: 40, 41 | 3: 8 | 4 : 52 | 11 : 44. exercitus. 5 : 10. hoſtem. 4: 47. H. 2: 26. negotium. 4 : 74. in aliquos. 12 : 16. in caſtra. 15 : 59. H 1: 18, 31. in complexum patris. 11 : 32. domum. 4: 12. in Hiſpaniam. 6: 17. in hortos Servilianos. 15: 55. Hoſtiliam, inde Cremonam. H. 3: 14. in inſulam. 2 : 39. in Suriam per mare. 2 : 78. in urbem. 14 : 61. H. 4 : 19. illuc. 14 : 13. introrſus. 2 : 25. ultra. H. 4 : 66. quo pergeret. 1: 17. qua pergitur Danubio. 4 : 41
pergitur. G : 41
perhiberi. A: 10. aliqui. A: 45
perhibere aliquem antiquiſſimum. 2 : 60. auctorem eumdem. H. 4 : 84. id nomen deæ. H. 2 : 3. ſe inventores. 11: 4
perhibetur numeroſiſſima civitas. A : 17
perire. H. 1 : 77 | 14 : 44
periclitari. H. 4 : 42
periclitanr. 3 : 67. O : 5. amicus. O : 10. reus. 3 : 11
periclitanti ſubſidium. 1: 39
periclitantes. 3 : 25 | 5 : 8 | 6: 16. O : 5, 39, 41
periclitando. G : 40. juxta periculoſo. 1 : 6
periculum anceps. 4 : 59. ex miſericordia. H. 3 : 66
periculoſo juxta, ſcil. exiſtente. 1: 6.
periculum facere alicui. 13 : 33. faceſſere. H. 4 : 43
periculum facere, periclitari. 14: 28. gloriæ. 15 : 6. ſummæ rei. H. 4 : 71
periculum pauci ſumunt. H. 3 : 69. ante periculum procax manus. 4 : 20
periculo ſimili per animus. A : 18. in periculo pavidi, ante diſcrimen feroces. Hiſt. 1: 68
pericula pauciora in mediocri fortuna. 14 : 60
periculorum avidæ gentes German. H. 5: 19
periculorum laborumque ſocia conjux. G : 18. præmia iis danda qui periculis adſueverunt. H. 3 : 53
periculorum remedium ipſa pericula. 11 : 16
pericula alicui inſtruere. 14 : 11. facere. 16 : 19
periculis commendatur. 12 : 26. gliſcentibus ſubſidii laus augetur. 15 : 10. non tam præmiis periculorum, quam ipſis periculis lætus. Hiſt. 2 : 86
periclitantibus. 5 : 8 | 3 : 25 | 6: 16. H. 4 : 42
periculoſa. 1 : 2, 36 | 3 : 67
periculoſiores. G : 11
periculoſiſſimus. A: 33. H. 1: 8
periculoſius. H. 1: 81. A : 15, O : 10
peridoneus conſiliis. 4: 12
perierunt. H. 1: 6 | 15 : 70
perinde. 1 : 13 | 15: 36. H: 2 : 97. haud perinde. 4 : 61 | 12 : 40. G : 5. celebris. 2 : 88
perinde ac. 13 : 16. ac ſi. 3 : 50 | 12 : 11 | 14: 41. in foro, in convivio. 6 : 7. quam. 4 : 20 | 13: 49 | 15 : 21. haud perinde quam. 2 : 5, 19 | 15 : 44. H. 4: 49. non perinde quam. 6 : 46. H. 2 : 35
perinde quaſi. 4: 21 | 13 : 47. ſe quam. 6: 30. ſi & ubi. 4 : 17
perinde æſtimandum quam. 1 : 73. attolluntur periti & imperiti. H. 5 : 6. haberi quam. 2 : 14. metuendi. 2 : 63. nomen ac bona. G : 26. inſigni familia ac perinde opibus. 6 : 31.
perinde pravis & honeſtis. 2: 2. ſecundis adverſiſque perinde accendebatur. H. 4 : 36
perinde dives & eloquentia clarus. H. 4 : 43. nec perinde dijudicari poteſt quid optime factum fuerit, quam, &c. H. 2 : 39
Perinthus. 2: 54
Peripatetici. O: 31
perire. 6: 6. H. 1 : 21, 29, 37. H. 4 : 58
perire eos nulli jactantius mœrent, quam qui, &c. 2 : 77. viribus præſentibus nihil periturum, deceſſurum. H. 3: 1. pecuniar diſtribuit parce, nec ut perituros. H. 2 : 48
periit. 14 : 10
periti. 12: 25. H. 3: 37. H. 1: 26
peritia. 1 : 69 | 4 : 58 | 6 : 36 | 12: 12 | 13 : 30. H. 1 : 22. H. 4 : 30. A : 25 | 6: 20
peritus citharæ, cantus. H. 2: 8. obſequi. A : 8. regiæ. 12 : 29. rerum civilium. H. 2: 5
periti. A : 21. cœleſtium. 4 : 58. cogitationum. A : 42. nandi. H. 5 : 6, 15. a peritis diſcere. A : 5
peritior arguendi. 15: 56
peritiſſimus H. 3 : 16
perituros. 11 : 7 | 14 : 4. G : 40. H. 2: 47 | 11: 3 | 15 : 59. H. 1 : 7
perjurium. 1 : 71: 73. H. 4: 42
perlatum. H. 1 : 59
perlaturos. 3: 10 | 16 : 28. H. 1: 44
perlinere necem, arma. 13 : 42
perluere. H. 4 : 53
perluſtrare cuncta. H. 2 : 1. caput alicujus oculis inſatiabilibus. H. 1 : 44
permanſit. 1 : 68 | 12 : 11. H. 4 : 16
permeare. 12 : 15 | 11 : 50 | 14 : 58 | 15 : 9
permiſcere. 6 : 1. H. 4 : 22
permiſcuerat. 13 : 38
permittere conſulibus aliquid. 3 : 63. fato conſilium. 6: 46. fortunæ bellum. H. 3: 60. quod arduum ſibi, cætera legatis permiſit 2: 20. numquam ſibi populus plus occultæ vocis in principem permiſit. 3: 11. permittere alicui arbitrium. H. 1 : 12. mortis. 15: 60. liberum arbit. 11 : 3. bellum. 4: 74. exercitibus coloniam diripiendam. H. 4 : 63. corpus contrectandum. 3: 12. curam ripæ : H. 2 : 57. diſceſſionem. 14 : 49. electionem. 1 : 19. exercitus. 11 : 20. bello filios. H. 2: 74. gloriam alicui. 16 : 9. extra ordinem honores. 13 : 19. inſulas. 15 : 71. judicium ſenatui. 14 : 17. licentiam vitiis.

14 : 10ſ mortem ſine arbitrio. 16: 11. otium. 14: 53. partem. 2 : 64. præfecturam. 13: 22. provinciam equitibus. H. 5: 9. provincias regendas H. 2: 9. quietem, curas H. 1: 90. rem populo. 6: 42. requiem alicui. 12: 38. ſalutem arbitrio, alicujus. 13: 44. ſe arbitrio victoris. H. 4: 2. ſe liberoſque alicui. H. 3 : 63. ſe ſuaque Romanis. 13: 41. ſe ſtudiis vulgi. H. 4: 49. ſe victori. 4: 50. ſummam rerum alicui. H. 4: 25. Syriam. 2: 81. cunctis verbera. 1: 26. jurari. 1: 73. rapi. H. 4: 22. ad faſtigium aliquem. 11: 10. permiſſa judicio mariti. 13: 32. mariti pœna. G: 19. pavibus vita. 12 48. licentia. 13: 25. vulgo. 11 49. provincia. 6 : 27. Piſoni. 1 : 82. ſumma expeditionis. H. 1: 87. Syria. 14: 26. permiſſum. 2: 9. G: 10. arbitrium 15: 9. publice arbit. 14 : 41. vehi. 1: 15. ſacerdotibus verberare. G: 7. permiſſæ cum copiæ. 15: 25. Germanico provinciæ. 2: 43. permiſſu. 2 : 59

permiatus conſiliis alicujus 3: 38. permixtis negotiis reipub. 4 : 40

permixta. 1 : 34. H. 1 : 2. H. 3: 2:. H. 2 : 66

permixti. 4: 46| 11: 25| 13 : 34| 15 : 58. H. 2 : 94. H. 3: 77. H. 2: 86

permixtam. H. 2: 60

permixtus. 13 : 24 | 15 : 44. H. 3 : 81

permodeſto ſenſu formatum edictum. 11 7

permotus. 1 : 61 | 12 : 19, 20 | 14 : 22. O: 31 | 16 : 32. 1.. 31 3 | 16: 25 | 3: 28

permovera aliquos. O: 31. cantos, providos. H. 4: 3. invidiam, miſericordiam. 1: 21. tantum miſericordiæ. 5 : 23. miſericordiam. 16 : 31. permoveri. 4 : 57. miraculo. 16 : 25. permotus his. 11 74. precta. 12 : 19. talibus princeps. 11 : 24. ad miſerationem exercitus. 1 : 69. in gaudium animus. H. . . 64. permoti metu proditionis. 15: 52

permulcendi militum animi. H 3: 57

permulcere. 1 : 29

permulſiſſet. 2 : 34

permunire caſtra. H. 3: 9. opportuna locorum, 4 : 24, permunita limitibus, aggeribus cuncta. 2 : 7. permutatio mercium. G: 5

permutata. H. 4 : 15. G: 28

perniciabile. 4 : 34

pernicibus nunciis. H. 3: 40

pernicies. 1: : 54. H. 3 : 27. H. 4 : 30, 74 | 6: 26 | 11: 37. H. 4 : 84

perniciofus. 4: 18 | 12: 22. H. 1: 83

perniciofior. H. 1 : 21

pernicitas. 3: 20. equi. 2 : 68 | 4: 45. equorum. 12: 51. adempta. Hiſt. 1: 79. pedum. G: 46

pernicitatem. 3: 20

pernia. H. 2 : 13

pernoctantes in roſtris magiſtratus. O : 36.

pernoctare. 1 : 70| 12 : 67

pernotuit. 1: 13 | 13: 25. eſſe incolumem. 14: 8. pernotuere cuncta. 12: 67

perorare. 2: 30. O : 38 | 3 : 17 | 4 : 8 | 6 : 40

perornaviſſet. 16 : 25

peroſus municipia. 4 : 67. tarditatem vatecoi. 16 : 14 peroſi laborem. H. 2 : 16. ſuperbiam. 14 : 26

perpellere. 6. 33. H. 2 : 33. perpulere liberti, na. 11: 36 perp. cunctantem. 4: 42. legatum. H. 4: 20. juvenem. 6: 49. Tiberium audita. 1: 24. largitione, promiſſis, ſubtra delationem. 11 : 19. pecunia doniſqua ad ſocietatem. H. 5: 48. pecunia, vi. H. 1 : 62. H. 3: 62. bis & pluribus perpulaſant. H. 2 : 66. mutare ſedes. H. 5: 2. omittere. 11 : 50. ſuſcipere preces. 13 : 54. perpulera, ut. 2 : 67. H. 4: 14. perpulit ut abiret. 1 40. ipſe miſereretur. H. 3: 54

perpellunt. 12 : 50

perpeſſi. H. 4 : 17

perpeſſim. 2 : 2 | 2: 53, 55 | 3: 15 | 6: 38 | 12: 19 | 1: 58

perpeti. pati. 4: 74 | 15: 68. O: 20. O : 73

perpetienda ſupplicia. 1: 68. perpetrare cuncta ea voluntata. H. 4 : 65. promiſſa. 14: 7. aliquid ſine ſcelere. 12: 3. perpetratum judicium. 15: 27. labore. 14 : 11. quibus perpetratis. 15: 14, 72. perpetraodum exitium. 4: 54. id ſuis artibus ſumpſit 12 : 5. perpetranda reliqua belli. 14 : 3. H. 4 : 58

perpetrara. 14: 38

perpetuitas diſciplinæ. H. 1: 46| famæ. O : 13

perpetua. 14 : 42. O : 5

perpetuitate. H. 1. 46. O: 13

perpopulatus cædibus, incendiis. 14 : 26 | 2: 40 | 2: 67 | 4: 44 | 6: 33 | 11: 29 | 13: 54. Hiſt. 3 : 54. vide perpellere.

perquam. 1: : 49 | 16: 20. O: 16

perrogarent. H. 4: 9

perrogare ſententias. H. 4: 9

perrumpere. 4: 40. H. 3: 29. H. 4: 71. hoſtem. H 3 2.2. monimenta. 12: 31. murum. 3: 46. opera fuga. 15 : 7. Rhenum. H. 4 : 12. globo infeſtos. 2: : 43 manu valida. H. 3: 40. ſecuribus loricas. H. 2: 43. vi equorum flumen. 15: 15. perrumpi aliqua. 13: 42. amnes, urbes. 12: 17. adſtu. 5: 11. vapore ſolis. 15: 43. perruptus impetu hoſtis. 1: 51. mons. 12: 56. perrupta acies. H. 3: 44. perruptæ Alpes. H. 3: 53 perrupta caſtra. H. 2: 35. H. 4. 77. munimento. 4: 51

perrupit. 15: 15. H. 3: 2, 29 | 15: 7

perruptus. 4: 58. H. 2: 15. 44. H. 4: 31, 77. H. 3: 33 | 12: 56 | 1: 58

Perſæ. 5: 61 | 6: 31. H. 5: 8. olim ſub Ægyptiis. 2: 60. oratores non habent. O: 40

perſcribere conſenſum ſenatus. 13: 26. cuncta. H. 2. 96. flagitia. 16: 19. leges. 3: 26. manu ſua cuncta. 1: 11. perſcripti nominatim. 3: 3

Perſeus. 12: 38. bella Perſei. 4: 55. miſſas copias in Perſen. 12: 62

Perſem. 12: 38, 62

perſequi, exponere, recenſere.. 4: 5. exercitationem. O: 33. numeris & rationibus iiſdem. O: 1. verbis. O : 25

perſeverare. G: 32. H. 3: 39

perſeveruere. 1: 48

Perſeus rex Maced. 12: 38. bella Perſi. 4: 35. miſſas copias in Perſen. 12: 62

Perſica Diana. 3: 62

perſimplex victus. 15: 45

perſolvere. 3: 63

perſolvere ſupplicia. 6: 26 | 1: 37

perſona poteſtatis. A: 9. nobilis. O: 10

perſonare. 16: 4. H. 3: 76 | 14: 25

perſpectò. 3: 63
perſtare. 1'. 3 1 31. perſtat milos. H. 3: 66. in perfidia. H. 4: 57. perſtitit. 11: 29. aſpernari. 4 1 38. intercedere. 3: 70. tueri. 14 : 60. ſin perſtaretur in bello. 13: 37. perſtimulare ſpiritus ſermonibus. 4: 12
perſtimulare. 4: 12
perſtitit. 41 38 | 1: 29
perſtringere animum ſuſpicacem. 1: 13. animos militum. H. 1: 8 . aures. O: 27. ſordes. H. 1: 84. *aliquem* oblique 2: 55 | 3 2, 11. perſtringi fulgore. 14: 14. perſtricto verbis, cultu habituque. 2: 59. perſtricti modice. 4 1 17
perſtringere. H. 1: 8. O: 27
perſtringimus. H. 1: 84
perſtringor. 14: 54
perſuadere. O: 31. O: 30. O: 36. H. 1: 12. G: 14
perſuaſio. 2: 69. H. 5: 5, 13. G: 45. A: 11. O: 26
perſultare. 4: 47
perſultare cubiculum principis. 11: 28. Italiam. H 3: 49. ſylvas. A: 37. vadis. H. 5: 15. late. 12: 40. perſultans campos exercitus. 11: 9
pertæſa lentitudinis. 15: 51
pertæſum eſt regum. 3: 26
pertentare pugiones. H. 2: 49. animum cohortis H. 1: 29. *aliquem* ſermonibus. 6: 20. pertentandi animi. H. 1: 25
pertentatum. 6: 10
pertimeſcenda. 2. 76
pertimuit. H. 1: 89 | 1: 29
pertinacia accendi. H. 4: 56
pertinacia. 2: 8:. H. 1: 35
pertinacibus. H. 3: 67. H. 4: 45. H. 5: 51
pertinacius. H. 1: 72
pertinere. 4 1 8. H. 41 52. O: 28. H. 1: 30. H. 3: 19. H. 4: 7 | 1: 8 | 3: 21
pertinere ad familiam. 2 1 48. quo pertinuit? *quid opus*? 3 : 12
pertinuit. 3: 48
pertractantes. O: 1
pertractare quæſtionem. O: 1
pertractentur. G: 11
pertractus. H. 2: 72
pertrahere. 6: 1. A: 42. O: 17
pertulit. 16 1 20. H. 4 1 58 | 3: 62 | 13: 42 | 14: 64 | 1: 57 | 16: 11
perturbaret. O: 4
perturbatio. O: 36
pervadere. 4: 51. pervaſerat fama. 1: 69. pervadit præceps ad. 12: 51. rumor. 15: 39. auctus venenum. 13: 16. nisu. 2: 17. *ad aliquem.* 12: 46. ad ſenatum, populum. 14. 7. in ædem Veſtæ. H. 1: 43. in Germanias, H. 3: 62
pervagari. 12: 36 | 15: 38
pervaſtat. 1: 51
pervaſtata. 15: 45
pervectus. 14: 4 | 14: 57
pervectum eſt. H. 2: 9
pervectus. H. 2 : 4. H. 3 1 12
pervehitur lacus & Oceanum. 2: 8
pervenerint. O: 8: 14
pervenire. 3: 55 | 1: 67. A: 29, O: 9, 23
pervenium. H. 1: 66. H. 4: 33 | 3: 25
pervertere aliquem. 2: 59. H. 2 : 101. H. 3 1 38. amicitia. 13: 45. delatorem. H. 2: 10. imperium. 16: 22. liberos: 4: 12. ſemet. 13: 2. perverti. 12: 22. indicio *aliquorum.* 15: 67. *ab aliquo.* 4: 71. poſſe Blæſum perverti. H. 3: 38
pervia. 12: 35 | 15: 59
pervias, 2: 61
pervicacia. 1: 19. ſervorum. 4: 29. Silurum præcipua. 12: 39. ſuperſtitionis. H. 2: 4. inſita *Vitellianorum.* H. 3: 77. in re prava, ipſi fidem vocant. G: 24. pervicacia irritari. H. 4: 8. pervicaciâ in hoſtem utendum *eſt.* 12: 20. pervicax iræ. 4: 53. recti. 4: 4 1 5. accuſatio. 13: 33. adulter. H. 1 1 53. adverſus peritos. H. 1: 26. pervicacia juſſa. 3. 33. pervicaciſſimus quiſque. H. 5: 12. pervicacius. 4: 42. reſiſtere. 13: 54
pervincere. 11: 10, 34. *aliquid.* 12: 59. utraque 14: 14. non pervincere, quin. 15 1 57. pervincere, ut abſiſteret. H. 3: 74
pervigiles. 1: 65
pervigilia. 15 1 44. pervigiliæ: H. 2: 68
pervigere opibus, honoribus. 4: 34
pervius. 13: 4. H. 3: 8 | 12: 12, 31
Peruſia. H. 1 1 50. Peruſinum bellum. 5: 1
pervulgatus. 13 1 53. O: 19 | 14: 2
peſſimus quiſque adverſus publicum odium privatam gratiam præparat. H. 1 71. in occaſionem prædarum *arma ſumit.* H. 1: 80. vitiis valet. H. 5: 77. peſſimo cuique inturbat & diſcordias plurima vis. H. 4: 1. præcipuum peſſimorum incitamentum quod boni mœrebant. H. 1: 38
peſſimi. 1: 16, 49. H. 1: 30. A: 41 | 1: 80 | 3: 60 | 6: 48. H. 2: 10, 37. H. 4: 8
peſſimo. 3: 14 H. 1: 16. H. 3: 28. H. 4 1 1
peſſimum. 1: 8. H. 1: 15, 22; 28. H. 2 : 39, 85. H. 4: 5. A: 41
peſſimus: H. 2: 86. H. 3: 77. H. 5: 5
peſſumdare bonos. 3: 66. peſſumdatus per libidines. 1: 9. peſſum iturı campi. 1: 79
peſtifer lacus. H. 5: 6. peſtilentiæ vis. 16: 30. peſtis *pro gravi clade, pro terra motu,* 2: 4. *pro ruina.* 4: 62
peſtilentia. 16: 13. O. 35
petere argumentum è nomine. H. 5: 2: auxilium ab. 14: 32. emolumenta. 11: 7. diem poſterum. 2: 30. ſanitatem. 15: 64. urbanitatis. H. 3: 62. fidem *alicujus.* 12: 36. finem. 16: 26. fœdus. 2: 45. gloriam conſtantiæ. 16: 15. facinoris. 11: 1. honeſta. 3: 26. honorem principibus ex. 3: 57. imperium *alicui.* 1 1 14. inductas præfecturis. 15: 28. jus hoſpitiumque. H. 4: 69. jus cædis & præmia. H 3: 74. petere criminibus ſororem. 4: 31. devotionibus conjugium *alicujus.* 12: 65. ferro *aliquem.* H. 3: 70. ignibus. H. 4: 24. inſectationibus. 2: 55. inſidiis. 6: 30. legionibus. XII. 2: 4. promiſſis. H. 2: 20. telis. H. 5: 21. veneno. 3: 23. peti fitico, *in fiſcum.* 4: 20. petitus. 4: 70. petita armis Reſpub. 3: 13. criminibus Plancina. 6: 26. petere legata. 1: 36. magiſtratus. 11: 22. majora. 6: 34. miſſionem militibus. 1: 19. nova ab. 1: 19. oſcula ſuprema. H. 4: 46. partem. G: 46. patronus. 3: 12. paucas H. 4: 48. pecuniam. 2: 34, 38. poteſtatem *alicui.* 3: 56. prædas è Germania. H. 4: 28. præmium à. H. 3: 51. ex diverſo. H. 2: 75. præfecturas. 13: 37. præſidium. 14: 54 | 15: 1. pretium laboris. 15: 12. quæſturam. 3: 29. regem Roma. 2: 2 | 11: 16 | 12: 14. remedium. H. 5: 32. ſignum, 13: 2, ſolatia ex. 45

8: ſpem ex rebus novit. 15: 10. ſubſidium à fœmina. 14: 2. ſupplementum exercitui. 13: 3. tempus. 1: 53. ad conſultationem. 4: 40. inſulum clementiæ è. H. 1: 71. triumphalia. 4: 26. veniam. 6: 16. H. 3: 61. A: 1. ordinis. 1: 75. in præteritum. 12: 30. vitam innocenti. 2: 31. petivere ut. 1: 15 | 4: 14: peti in excidium. A: 31. *aliquid*, ex Repub. 4: 53. petitio interjectu. 3: 67. petitur Roma rex. 2: 1. ad ſupplicium. H. 4: 32. alio ex orbe rex. 2: 2. petita pax. A: 18. H. 4: 20. petitum colloquium. 5: 14. H. 5: 26. ſalarium. A: 42. petito ſcalpro, 5: 8. ſecreto. H. 2: 4. petita in fiſcum bona. 2: 48. à diis piacula. 15: 44. præſidia à. H. 3: 45. petendus agger. 1: 65. petenda pax. 2: 26. venia. 12: 29. ultio è. 3: 7. petendum à. 4: 71. ſubſidium flagitiis ab audacia. 11: 26. petere aggerem. 2: 81. Auguſtodunum agmine. 3: 45. avia. 2: 69. Campaniam. 16: 19. Capitolium. H. 1: 39. Cattos. 13: 56. civitatem agmine. H. 1: 63. domum. H. 3: 68. domos, tecta, latebras. H. 1: 81. Dyrrachium. 13. 2: 83. Eubœam. 2: 54. forum. H. 2: 88. Galliam omnibus. Hiſt. 4: 49. Gallias agmine. 1: 69. Germaniam. G: 2. hiberna. 2: 79. interiora. 6: 43. Italiam. 5: 10. claſſibus. H. 2: 83: ites lævum. 12: 27. litora. H. 2: 83. longinqua, avia. A: 37. matrimonium. G: 24. patriam. 1: 66. Rhenum. 1: 63. fuga petere. H. 5: 18. ſaltus. 3: 42. ſedem imperii. 6: 42. ſilvas. 2: 17. Syriam. H. 2: 2. trajectus maris. 15: 34. vallum portaſque. H. 4: 20. urbem. 6: 2. & palatium. H. 1: 80. petenda Armenia. 1: 5. petere aentis *aliquem*. 2: 88. Rempub. 2: 79. artibus. H. 4: 56. criminationibus. H. 2: 65. criminibus *aliquem*. 3: 37

Petilius Rufus. 4: 68

Petina Ælia. 12: 1, 2

Petillus Cerialis. 14: 32. temerarius. 14: 33. inter duces Flavianos. H. 3: 59. cum equitibus ad urbem miſſus. H. 3: 78. adverſum prælium facit. H. 3: 79. bello Germanico dux deligitur. H. 4: 68. contemnendis hoſtibus, quam cavendis melior. H. 4: 71. Valentinum capit. H. 4: 71. legatus Britanniæ conſularis. A: 8. Brigantes domat. A: 17

petitio. 2: [illegible] 16: 17 | 13: 52

Petuvio. H. 3: 1

Petra; 11: 4

Petrina ala. H. 1: 70: H. 4: 49

Petronia. H. 2: 64

Philippenſis acies. 3: 76. campi. 4: 35. Philippi campi. H. 1: 50. H. 2: 38

Piſanius Cetronius. H. 4: 50

Piſanus Sinſ. H. 3: 42

piſcinæ. H. 5: 12. Baiarum. 15: 52. Annius Pollio. 6: 9. conjurat in Neronem. 15: 56. exular. 15. 71 | 16: 30

Pollio Aſinius. 1: 12 | 3: 75. inenrrupta vita ac facundia ad ſumma provectus. 11: 6. Pompeianus laudat. 4: 34. XXII. ætatis anno. C. Catonem accuſat. O: 34. orator. O: 12. optimus. O: 15. 17. durus & ſiccus. O: 21. prioribus & ſequentibus anteponitur. O: 25. ejus orationes. O: 38

Pollio Aſinius *alius*, præfectus alæ. H. 2: 59

C. Petronius. 16: 17. Coſ. 16: 18. moritur. 16: 19 flagitia *ſeu libidines* Neronis perſcribit. 16: 19

P. Petronius. 3: 49 | 6: 46

Petronius procurator Noricì. H. 1: 70

Petronius Priſcus. 15: 71

Petron. Turpilianus. 14. 29. Britanniæ legatus. 14: 39. A: 16: triumphalia accepit. 15: 72. interficitus. H. 1: 6

petulanter. H. 1: 13

petulantia invidioſa. H. 4: 1. è petulantia etiam perfidiam ſuſpectabat. H. 2: 27

petulantia. H. 2: 27. H. 4: 1. A: 16. H. 3: 11

petulantibus. H. 3: 32

Peucini G: 46

phaleræ. 12: 36. H. 2: 89. G: 15. H. 1: 57

Pharſalia. H. 1: 50. H. 2: 38

Pharſalica acies. 4: 44

Philippenſis acies, 3: 76. campi. 4: 35. Philippi. H. 1: 50, H. 2: 38

Pharaſmanes. G: 32, 33: 34. Orodem vulnerat. 6: 3. Rex Hiberorum: 11: 8 | 12: 44. cum fratre bellum gerit. 12: 45. filium interficit. 13: 37

Pharaſmanis. 11: 8 | 12: 47

phaleræ. *plur.* 12: 13

Philadelpheni. 2: 47

Philippus Macedo. 3: 38. metuendus Athenienſibus. 2: 63. cum Lacedæmoniis bellat. 4: 43. ejus ætas. O: 16. Philippus *Auguſti vitricus*. 3: 72

Philippopolim. 3: 38

Philo Academicus. O: 30.

Philoſophiæ ſcientia oratori neceſſaria. O: 32

Philopator. 2: 42

Philoſophi. H. 3: 81. A: 4. O: 21. 30. O: 21, 30. O: 19

Philoſophi. O: 24 | 15: 42. O: 19

Phirticus Claudius. H. 2: 16

Phœbus libertus. 16: 5

Phœnix avis. 6: 28. falſus. 6: 28

Phœnices Judæorum vicini H. 5: 6. Græciæ litteras intulerunt. 11: 14: eorum claſſis. 11: 24

Phraates. 2: 1: *ejus*. nepos. 12: 10

Phraates Phraatis *filius*. 6: 31. moritur. 6: 32

Phraates nobilis Parthus. 6: 42. 10 Artabani partes tranſit, 6: 43

Phryxus. 6: 34

piaculum furoris. 1: 49. ne piaculum objici. H. 5. 48. piaculo ſolutis. 1: 30. piacula à diis petita. 15: 44. danda. 12: 8. piare prodigia. H. 3: 13

piare. 3: 42

piatos. H. 3: 25

picem. G: 45

Picentina ala. H. 4: 62

Picenum 3: 9. Picenus ager. H. 3: 42

pictam. 4: 56

pictura. 16: 32. picta auro agmina. 6: 34

pictura. G: 16. O: 10 | 16: 23

pietat. H. 1: 81. A: 46 | 1: 9 | 3: 16 | 4: 40 | 16: 30. H. 4: 52 | 1: 10 | 3: 53. H. 2: 48, 69. H. 3: 36, 53 | 13: 5 | 14: 3. H. 4: 42

pietas excuſat *pugnantes pro propinquis*. H. 1: 60 laudabitur, aut excuſabitur. A: 3. pietatis nimiæ rea. 16: 32. pietatis ſolemnia, *funera*. A: 7

piguit peti. 15: 25. non piget

bis compoſuiſſe. A: 3. piget inchoare. H. 1: 53. ſeferre. 1: 73
pignora. H. 4: 79
pignus. 3: 43 | 14: 25 | 15: 58. O: 13. H. 3: 65 | 13: 28. H. 4: 57, 61
pignus imperii. H. 3: 72. ſocieratis. H. 3: 71. pignora, *liberi uxores*. 11: 2 | 1: 36 | 16: 26. G: 7. A: 38. pignorum cariſſima. 13: 57. pignora capiendi modus. 13: 28
pigrum. G: 14, 45. A: 10
pilſin æ. A: 43
pila. 1: 64 | 2: 14 | 3: 46. H. 2: 22
pila muralia. 4: 51. militum aſſerant 15: 7. pilorum jactus omiſſus. H. 2: 42. pila intorquere. 14: 36. pilis & lanceis humum ſtrari. H. 2: 26
Pilatus. 15: 44
pilis. 12: 33 | 14: 36. H. 1: 35. H. 2: 29. H. 3: 20, 81. H. 4: 23
pilum; H. 1: 79. H. 4: 29. H. 3: 6
Pinarius Natta. 4: 34
pingere. 13: 3
pinguem. G: 45
pinna. 12: 67 | 6: 28. H. 3: 29. H. 4: 23
piorum. A: 46
Piræus *portus*: 5: 10
Piratium bellum 12: 62 | 15: 2.
Pirenæus *mons*. H. 1: 23
Piſanus Cetronius. H. 4: 50
Piſanus ſinus. H. 3: 42
Piſcinæ. H. 5: 12. Batavum. 13: 21
piſces. H. 1: 6 | 12: 63
Piſo. 2: 43 *ejus filius* Cn. Piſo Calpurnius. 1: 13. libere Tiberium alloquitur. 1: 74. ejus ſententia de Tiberi. 79. in Syria Germanicum inſectatur. 2: 55. ejus juſſa ſpernit. 2: 57. eum veneno necaſſe creditur. 2: 69. caſtellum vocabulo Celendrim occupat. 2: 80. à Sentio fugatur. 2: 80. Romam reverſus accuſatur. 3: 10. de eo ambigua Tiberii oratio. 3: 12 | 3: 14. ſe ipſum interficit. 3: 15. ſententiæ patrum in illum. 3: 17. codicillos ad Tiberium ſcribit. 3: 16. res haud proferendas cenſet. 2: 33. Syriæ præficitur. 2: 43. Arbeuienſes inſectatus. 2: 55. Germanici morte lætatus. 2: 75. Piſo legionum parens dictur. 2: 55, 80. vota pro ſalute Germanici prohibet 2: 69. Germanicum mortuum incuſat. 2: 78. ad Druſum pergit 3: 8. Romam venit. 3: 9. Auguſti legatus. & amicus. 3: 12. collega in conſulatu. 3: 16. ſententia in eum lata. 3: 17. mitigatur. 3: 18. ejus effigies in Gemonias [illegible]. 3: 14. uxor. 6: 26. *ejus filius*
Cn. Piſo. 3: 16. & M. Piſo. 2: 2: 76. haud ignavus ad miniſteria belli. 1: 78. à repetenda Syria dehortatur patrem. 3: 16. in eum ſententia. 3: 17. mitigatur. 3: 18. L. Piſo in accuſatores invehitur. 2: 34. Urgulaniam in jus vocat. *ibid.* Calpurnius Piſo *appellatur*. 4: 21 majeſtatis accuſatur. *ibid.* patrocinatus Cncio. 3: 11 ejus ſententia in Silanum. 3: 68 pontifex. 6: 10: publico funere effertus. 6: 11. *vide* L. Calpurnius.
L. Piſo Hiſpaniarum prætor, *ſeu legatus* 4: 45
L. Piſo Cos deſignatus 13: 28. Cos. 13: 31. vectigalibus publicis præficitur. 15: 18. procos. Africæ. H. 4: 38. interficitur. 4: 48. H. 4: 50. *ejus* ſervus. H. 4: 50
C. Piſo Neroni inſidiatur. 14: 65. claro apud vulgum rumore. 15: 48. mortem ſumit. 15: 55. *ejus* filius. H. 4: 11
Piſo Licinianus adoptatur à Galba. H. 1: 14. trucidatur. H. 1: 43. *ejus* ætas. H. 1: 48. caput morſu adpetitum. H. 4: 42.
Piſonum nobilitas. 3: 17. inſigne nomen H. 4: 11
L. Pitnanius. 2: 32
Pius Aurelius. 1: 75
piiſſima filia. A: 43
placabilis. 16: 30. H. 4: 69. H. 3: 67. H. 4: 52
placabilior. 3: 8 | 14: 59
placamenta deum. 15: 44. iræ hoſtilis. H. 1: 63
placare. 6: 37 | 14: 4. G: 9
placari. 1: 49
placatus. H. 1: 31 | 1: 29 | 2: 8. H. 3: 75
placere. H. 1: 56 | 6: 44 | 12: 66 | 14: 21 | 16: 25. H. 1: 14, 19. H. 2: 91. H. 3: 40, 60. H. 1: 33. H. 3: 8 H. 4: 8 O: 21 | 13: 25. H. 2: 25, 31, 47. H. 3: 8. H. 4: 67 | 14: 62. G: 31. A: 46
Placentia. H. 2: 17, 18. oppugnatur. H. 2: 20. defenſa. H. 2: 20, 23
Placentiæ præſidium. H. 2: 36. caſtra. H. 2: 49
Placentinus ager. 15: 47
Placentiæ. H. 2: 32, 36. H. 2: 17, 18, 19, 23
placere *alieni* corpore, adulterio. H. 4: 55
placebant ſatis vis & arma; *illis ſatis fidebatur*. H. 4: 23
placita majorum. 14: 22
placidior Rhenus. 2: 6. H. 2: 25 | 15: 25. H. 2: 31, 47. H. 3: 1. H. 4: 67 | 14: 62. G: 31. A: 46
placida. 12: 51
placide. A: 46
placidior. 2: 6
placidius. A: 8
placidus. 14: 5 | 2: 23. H. 2: 48
placita. 1: 80 | 3: 69 | 14: 22. H. 3: 81. O: 39
placitas. 2: 66
placitis. 16: 19
placitum. 1: 36 | 3: 33, 60 | 4: 16, 19, 37 | 5: 19 | 6: 7, 42 | 11: 9, 20, 23 | 13: 38, 56 | 15: 52. H. 2: 33
placuit. H. 4: 6. H. 4: 69 | 3: 34 | 4: 67. H. 4: 55. H. 5: 4. O: 35. H. 2: 32. A: 18 | 1: 63, 76 | 2: 30, 47 | 4: 3 | 14: 34 | 15: 14, 29. H. 1: 17, 29, 56, 64, 77. H. 2: 17, 19, 39, 66, 82. H. 3: 6, 10, 39, 52. H. 4: 4, 15, 40. G: 11, 16
Placidus Julius. H. 3: 85
plagas caugere. G: 7
plana. 1: 76 | 2: 20, 47 | 4: 65 | 15: 27, 38. H. 1: 86. H. 3: 42. H. 5: 11. A: 12
planæ. 2: 6
Planaſia. 1: 3, 5 | 2: 39
Plancina Piſonis uxor. 2: 43. ſe intra decora feminis non tenet. 2: 55. à Vonone officiata & donis culta, 2: 58. ejus ſcelere interceptus Germanicus. 2: 71. Martinam veneficam amat. 2: 74. Germanici morte inſoleſcit. 2: 75. Romam venit. 3: 9. Plancina cauſam ſuam à mariti morte ſegregat. 3: 15. abſolvitur. 3: 17, 18 ſua manu ſupplicium luit. 6: 26
planctus. 1: 41 | 2: 77 | 3: 1 | 14: 10. H. 4: 45
Plancus Munatius. 1: 39
plane. 1: 26 | 3: 54 | 13: 6, 50. O: 16, 27, 35
plangi. A: 46
planitas ſententiarum. O: 23
planities. 2: 19 | 2: 81 | 13: 38 | 14: 34 | 1: 64
plano. 14: 29. H. 3: 19. H. 5: 23

Plato. O: 31, 52
plaudere incœptis ſuis. O: 32
plauſus audientium. O: 39. compoſitus. 16: 4. plebis. 1: 35. vulgi inſultantis. H. 4: 2. hos modo, rurſus illos plauſu fovere. H. 3: 83. plauſibus perſonare. 14: 15
plaudere. H. 2: 55
plauſtra Britannorum conjugibus opplera. 14: 34
plauſtro. G: 46
plauſus. H. 1: 35. H. 4: 2
A. Plautius. A: 14. ovat de Britannis. 13: 32. *ejus Nepos ex fratre.*
Plautius Lateranus adulter Meſſalinæ. 11: 30. ob patrui meritum ſupplicio eximitur. 11: 36. redditur ſenatui. 13: 11. coſ. deſignatus, conjurat in Neronem. 15: 49. mori adactus. 15: 60
Plauti. 14: 58, 59, 60 | 16: 10, 23
Rubellii Plauti. 16: 30
Q. Plautius. 6: 40
Plautius Silvanus. 4: 22
Plautius Varus. H. 2: 63
Plauto. 14: 22, 58 | 16: 32
Plautus Elianus. H. 4: 53
Plautus Rubellius. 13: 19 | 16: 10. H. 1: 14. *vide* Rubell.
plebe. 1: 77 | 2: 87 | 4: 33 | 5: 5 | 14: 17. H. 1: 36, 40. H. 2: 38, 61, 87. H. 4: 1, 81. G: 12
plebei. 1: 77 | 6: 12, 15, 47 | 11: 24 | 13: 28, 31, 44
plebeias. 11: 24
plebem. 1: 2, 46, 72 | 1: 56, 69 | 3: 55 | 6: 42 | 11: 7 | 12: 15. H. 1: 40, 89. H. 3: 5, 79. G: 12, 11. O: 36
plebes. 3: 2 | 4: 6. H. 3: 82. H. 4: 70
plebi. 1: 8 | 2: 42 | 3: 29 | 6: 13 | 12: 10, 41 | 14: 11 | 15: 36, 44. H. 1: 76
plebis. 2: 41 | 3: 27 | 4: 32, 74 | 5: 9 | 6: 16 | 11: 11 | 13: 28, 50 | 14: 13, 21, 48, 61 | 15: 18, 11 | 16: 26. H. 1: 40. H. 3: 74. H. 4: 9. A: 6
plebes. 2: 19 | 13: 24, 48 | 15: 59. H. 3: 32, 82. H. 4: 70. G: 10. armata. 3: 2. effuſa. H. 2: 88. infirma. H. 2: 58, 91. ingenua. 4: 27 | 16: 13. Senienſium. H. 4: 45. urbana. 3: 40. plebs nihil auſura principibus amotis. 11: 55. imperita. H. 1: 35. concurſu plebis uſque ad ſeditionem ventum. 14: 42. plebiſcita. 6: 16. publicanda. 11: 14
plebs. 16: 4. H. 1: 4, 32, 82. H. 2: 92. H. 3: 32
plecterentur. 4: 10
plenus ſilentii. 15: 60
plena Cæſarum domus. 4: 3
pleni agri. H. 2: 12
plenior oratio. O: 18, 25
plena. 3: 4, 50 | 6: 24. H. 1: 6, 85. H. 2: 22. H. 4: 1 | 2: 27. O: 6
pleni. H. 1: 93
plenior. G: 3
plenius. 12: 60
plenus. 2: 10. H. 1: 2. O: 33, 34
pleraque. 2: 10, 83 | 3: 16 | 4: 20, 3: | 6: 5, 7, 32, 47 | 11: 8 | 12: 60 | 13: 6
pleræque. 12: 31. H. 4: 25. O: 31 | 13: 50 | 15: 46. H. 4: 61
plerique *pro multis.* H. 1: 86
plerique & plurimi *differunt.* H. 4: 48
pleriſque vana mirantibus. 1: 9
pleraque in ſumma fortuna auſpiciis & conſiliis geruntur. 13: 6. belli mala majoribus cladibus obliterata. H. 2: 66
plerumque. 1: 41, 80 | 2: 54, 77 | 3: 52, 54
C. Plinius. 1: 69. citatur. 13: 20 | 15: 53. H. 3: 28
ploratus. A: 38. dies ploratibus inquies. 3: 4
Plotius Griphus. H. 3: 52. prætor. H. 4: 39
Plotius Firmus. H. 1: 46, 82. H. 2: 46, 49
plumbeis. 2: 69
plumbi moles. H. 2: 21
plumbo gravis. 14: 5
plura. 2: 26 | 3: 5, 18, 27, 33 | 4: 66 | 6: 28, 48 | 12: 49 | 13: 23, 37, 39
plureis. G: 2
plures offendit qui paucos laudat. O: 26. unde plures erant, omnes fuere. H. 1: 56
plura peccantur demerendo ſocios, quam offendendo. 15: 21
plura dicuntur ſperantibus. H. 2: 78
plurium ſocietate defendi. O: 5. dedecus amoliri, ſi plures fœdaſſet. 14: 14. non plus quingenti. 3: 21
plurima. 1: 25 | 2: 58 | 3: 31
plurimæ. 3: 27. H. 1: 85. G: 43 | O: 31, 39
plurimam. 15: 36
plurimi. 1: 18, 45 | 2: 53 | 3: 38
plurimis. 1: 9, 65 | 4: 10, 59
plurimo. H. 4: 83
plurimum. 2: 47 | 6: 42 | 15: 59, 73. H. 1: 33, 38, 85
plurimus. H. 3: 17
pluris. 1: 62 | 3: 53 | 4: 55. O: 26
plus. 1: 11, 17, 68, 72 | 2: 53 | 3: 11, 49, 52 | 4: 18 | 6: 34
pluſquam. 1: 12 | 3: 71. H. 2: 47
Plutei. H. 2: 21, 22. H. 3: 20
pluviales imbres. H. 5: 23
poculum. 4: 10 | 11: 38
pœna adulterii. 2: 50. G: 19. feminarum quæ ſervis conjunguntur. 12: 53. homicidii. G: 10. ingrati liberti. 13: 26. ſervorum ob dominum interfectum. 13: 32 | 14: 42. pœnæ magis, quam infamiæ eximere. 14: 40. pœnam ſubire. 15: 68. pœnæ variæ apud Germanos. G: 11. pœnas dare. 16: 29. H. 1: 45. expendere. 11: 19. exſolvere. 1: 10. luere. 3: 16 | 6: 25. H. 2: 54
pœna. 1: 45 | 1: 76 | 3: 26, 55 | 4: 31, 70 | 11: 35 | 13: 22, 42 | 14: 12, 18, 41 | 15: 20, 67, 71. H. 1: 47, 39, 84. H. 2: 10. H. 3: 61. H. 4: 44. H. 5: 25. A: 19
pœnæ. 5: 69 | 6: 4, 48 | 13: 28 | 14: 40. A: 32
pœnam. 2: 40, 50 | 4: 33 | 6: 7 | 11: 6 | 14: 11, 45, 49 | 15: 68. H. 1: 38, 82, 84. G: 7
pœnarum. 2: 85
pœnas. 1: 26, 44 | 2: 10 | 3: 31, 54 | 4: 29, 71 | 6: 6, 7, 24, 25 | 11: 35 | 12: 8, 54 | 13: 21, 35 | 14: 48 | 15: 51. H. 2: 54. H. 4: 21, 32
Pœni. G: 37 | 2: 49 | 15: 13
pœnis. 3: 25 | 4: 30, 36, 42 | 6: 30 | 15: 44, 60
pœniteat. 3: 50. H. [illegible]. H. 3: 70
pœnitendum. 3: 51 | 4: 11 | 6: 48
pœnitentia. 1: 34, 45, 74 | 11: 10 | 14: 60. H. 3: 51. H. 4: 19. A: 13 | 13: 27. H. 1: 82. A: 16 | 1: 18, 28, 43, 58 | 6: 23, 36, 44 | 11: 33 | 13: 13 | 14: 5. H. 2: 45, 63. H. 4: 18. H. 5: 25
pœnitentiæ dandum ſpatium. H. 1: 32. interſtitium. 5: 4. pœnitentiam agere ſermonis. O: 15. in pœnitentiam mutati. H. 4: 37. ſæpius pœnitentia contentus. A: 19. non pœnitet virtutis. H. 2: 19
pœnitere. 2: 46 | 11: 23. H. 1: 67. H. 4: 69

pœniter. 11: 24
pœnituit. A: 3.
Pœnius Poſtumus. 14: 37
Pœnus origine. 16: 1. Pœni. 2: 49. H. 4: 50. æmuli imperii. 15: 13. *maiores hoſtes, quam Germani.* G: 37. Pœnorum bellum. 2: 59. poëta & vates *differunt.* O: 9. in probationem adducti *poſſeſſiones.* 4: 43. poëtis in ſolitudinem recedendum. O: 9. poëtas mediocres nemo novit. O: 10. poëtica. O: 4, 5
poëta. O: 4, 10, 11, 14. O: 9, 12, 42
poëtica. O: 4, 5
poëticus. O: 10
Polemon. 2: 56. rex Ponticus. H. 3: 47
politior. O: 18
pollere. 4: 55 | 11 2. H. 2: 92. H. 3: 55 | 3: 54 | 14: 57. H. 5: 11
pollens. H. 3: 45
pollerent. 4: 18 | 11 24
polliceri. 1: 40 | 1: 60 | 11 58 | 2: 15 | 3: 54
pollicitus. 2: 47 | 3: 19. H. 3: 77. H. 4: 56 | 1: 80 | 3: 72 | 1: 41
Pollio Cælius. 12: 45
Pollio Domitius. 2: 86
Pollio Julius. 13: 15
Pollio Memmius. 12: 9
Pollio Vedius. 1: 10
Pollione Julio. 13: 15
Pollion Annius. 15: 56. *vide* Annius.
Pollio Memmius. 12: 9
Pollio 6: 9
Pollioni Annio. 15: 71
Pollioniſque Aſinii. 1: 12 | 4: 34
Pollu… deus. G: 43
pollue… domus adulteriis, ſtupris. H. 3: 41. initia. 5: 66. mentem, aures 3: 50. nobilitatem familiæ. 3: 19. pellicem. 12: 46. corpore *ſontis* potius. 14: 22. ſtupris pubem. 6: 1. vi & ſtupris. H. 2: 56. pollui A: 31. caſtra. H. 4: 58. cuncta ſanie, odore. 4: 49. ludo, arena. H. 2: 62. ſcena. 14: 20. pollutus ſceleribus princeps. H. 2: 37. ſtupro, veneno ſanguis ultimus Claudiorum. 13: 17. polluti ſanguine ducum. H. 4: 56. pollutæ cærimoniæ. H. 11 2. polluta uſu tegmina. 13: 57. polluenda Reſpub. H. 2: 76. Pollutia. 16: 10. mortem ſuum. 16: 11
pollui. A: 31
pollutum. 13: 17
Polycletus. 14: 39. libertus potentiſſimus. H. 2: 95. ditiſſimus. H. 1: 37
poma. 4: 54. G: 23 | 15: 45
pomaria. G: 26
Pometia Sueſſa. H. 3: 72
pomœrium urbis. 12: 24. auctum. 12: 24
pompa. 2: 73 | 4: 9 | 13: 17
pompam. 3: 5. H. 3: 67
Pompeia Macrina. 6: 18
Pompeia Paulina uxor *Senecæ.* 15: 60. brachia ferro exſolvit. 15: 63. obligatur juſſa Neronis. 1: 64
Pompeianus. 4: 34. Pompeiani Coloni. 14: 17. Pompeianum theatrum. 6: 45. Pompeianæ partes. 1: 10
Pompeius eques Rom. 6: 14.
C. Pomp. Coſ. 12: 5
Sex. Pompeius. 1: 7. à Piſone patronus petitus. 3: 11. M. Lepidum exagitat. 3: 32
Pompeius Ælianus. 14: 41
Pompeius Longinus. 15: 71. Tribunus prætoriæ cohortis. H. 1: 31
Pomp. Macer. 1: 72
Cn. pompeius Magnus. 1: 1 | 12: 62. laudatus Livio. 4: 34. ætatis anno. XVIII. civilia bella ſuſtinet. 13: 6. incuſatus ob extructum theatrum *ſtabile* 14: 20. Armeniam obtinuit. 13: 34. donavit. 15: 14. Mario & Sulla occultior, non melior. H. 2: 38. primus Romanorum Judæos domat. H. 5: 9. ingenio etiam & oratione valuit O: 37. tertium Coſ. leges tulit. 3: 28. ab oratoribus *accuſatus.* O: 40. non incolumis à Cæſare relictus. H. 3: 66. *ejus* theatrum. 3: 72 | 13: 54. *ejus* potentia bello piratico. 15: 25. ſuboles. H. 1: 15. eum civile bellum trans mare ſequitur. H. 2: 6. *ejus filius* Sex. Pomp. 1: 2. imagine pacis deceptus. 1: 10. bellum cum Triumviris gerit. 5: 1. Pompeius Paulinus, 13: 53. vectigalibus publicis præponitur. 15. 18
Pompeianus. 4: 34. H. : 51
Pompeiopolis. 4: 58
Pompeii. 14: 22
Pompeius Urbicus. 11: 35
Pomponius Atticus Druſi proavus. 2: 43
Pomponius Flaccus. 2: 32. Mæſiæ præficitur. 2: 66. Suriæ rector moritur. 6: 27
Pomponius Labeo. 4: 47. Mæſiæ præpoſitus. 4: 47 6: 29, voluntaria morte extinguitur. 6: 29
Pomponius Secundus accuſatur. 5: 8. Tiberio ſuperſtes *ibid.* ejus pericula. 6: 13, 18
Pomponius Silvanus accuſatur. 13: 52. abſolvitur. *ibid.*
L. Pomponius Coſ. 2: 41. ſuperioris Germaniæ legatus 12: 27. inſignia triumphalia adipiſcitur. 12: 28. carminum gloria præcelluit. *ibid.*
Q. Pomponius Secundi frater. 6: 18. bello civili immixtus. 13: 43
Pompeius Paulinus. 13: 53
Pomp. Propinquus. H. 1: 12. interficitur. H. 1: 58
Pomponia Græcina. 13: 32
Pomponius. 6: 8
Pomponius Silvanus. 13: 52
Pomptinæ. 15: 4
pondera. H. 3: 27
pondus. 2: 57 | 6: 28 | 15: 57 | 16: 1. H. 1: 79. H. 2: 22. H. 4: 30 | 2: 60 | 3: 53. H. 3: 58. H. 4: 84. O: 1, 6
pone fores. 4: 69. tergum. 2: 16. H. 2: 83. H. 3: 60, 8. H. 4: 82
ponere arma. 3: 73 | 4: 50. H. 3: 63, 65. bellum. H. 2. 38, 52. H. 1: 31. H. 4: 70, 72. certamen. H. 2: 37. contemptum hoſtium. H. 2: 27. diſcordias. 1: 1. inſigna imperii. H. 3: 68. regium inſigne. 15: 29. iram. A: 20. lamenta, lacrymas, dolorem, triſtitiam. G: 27. metum. 15, 40. H. 1: 35. loricas & galeas. 14: 38. nomen triumviri. 1. 2. odia. 4: 11. H. 2: 9. prætextam puerilem. 11 3. ſtudium partium H. 4. 38. vecordiam. 16. 3. ponere, *ædificare, ſtatuere*, aram, ſacellum. H. 3: 74. Byſantium. 12: 63. caſtella. 1: 56. A: 2. caſtra. 4: 24 | 12: 12. 15: 5. H. 3: 76, 81. H. 5: 10. delubrum. 3: 62. mapalia. 4: 25. templum. 11: 74. urbem. 12: 63. ponere ſibi finem vitæ. 6: 40. ponere multum operæ curæque in eloquentia, *ſeu impendere.* O: 37
pons. H. 4: 77. H. 5: 26. H. 5: 19
Ponte. 1: 49 | 6: 37 | 13: 39 | 15: 7. H. 1: 86. H. 2: 34

19: H. 3: 14, 17
pontem. 1: 56, 69. H: 1: 87. H. 2: 34. H. 3: 82. H. 4: 66, 70, 77. H. 5: 20
pontes. 1: 20, 61 | 2: 68 | 4: 58
Pons Milvius. 13: 47. H. 1: 87. H. 1: 87. H. 2: 89. H: 3: 82. pons ſublicius. H. 1: 86. pons ad oppugnanda mœnia. H. 4: 23 pontis ad Padum deſcriptio. H. 2: 34. pontem abrumpere. H. 3: 6. continuare. 15: 9. imponere fluvio. 15: 15. injicere. 15: 9. jungere. H. 3: 6. pontes longi. 1: 63. pontes interrumpere. H. 1: 70. jungere. 13: 7
Ponti. mare. 11: 21. H. 4: 83
Pontia Poſthumia. 13: 44. ab amatore interfecta. H. 4: 44
pontibus. 2: 6, 8, 18 | 4: 73 | 12: 57. H. 1: 70
Ponticus. 15: 6. H. 3: 47 | 2: 56 | 13: 39
Ponticum. 2: 54. G. 1
Ponticus Valerius. 14: 41
pontifices per ludibrium conſulti. 1: 10. dialia ſacra faciunt. 3: 58. à Tiberio incuſantur. 4: 17. pontificatus. 1: 3 | 3: 19. maximus. H. 2: 91. pontificatus plur. H. 1: 77. ſacerdotium. A: 9
pontifex. H. 4: 53 | 6: 10 | 3: 59, 71 | 11: 32
pontifices. 3: 64 | 18: 15 | 12: 8. H. 1: 15 | 3: 58 | 3: 59, 71
pontis. 1: 69. H. 2: 34, 41. H: 4: 23
Pontium Pilatum. 15: 44
C. Pontius. 6: 45
Pontius Fregellanus. 6: 48
Pontius Pilatus. 15: 44
Pontus. 12: 63 | 15: 26. H. 2: 6, 81. H. 3: 47. H. 4: 83. Ponti procurator. 12: 21. Ponticus Rex. 2: 56. Pontica ora. H. 2: 47. Ponticum bellum. H. 3: 47. mare. 13: 39. G: 1: us. 2: 54. Pontica auxilia. 15: 6
popinæ H. 3: 83. H. 4: 76
Poplicola Gellius. 3: 67
poplitem. H. 1: 42
poplitum. 15: 63.
popoſcit. 15: 6 | 16: 23. G: 21 | 16: 31. H. 4: 40. H. 2: 29
Poppæa Sabina. 11: 2. adultera. 11: 4. ad mortem acta. 13: 43. ætatis ſuæ feminas pulchritudine ſupergreſſa. 13: 45. ejus filia Poppæa Sabina. 13: 45. Neronem amore accendit. 13: 46. ejus effigies proruuntur. 14: 61. filiam parit. 15: 23. Neroni intimum conſiliorum. 15: 61. quondam Rufini Criſpini uxor. 15: 71. moritur. 16: 6. ei deûm honores decreti. 16: 21. principale ſcortum. H. 3: 13. multos mathematicos habuit. H. 1: 22. ejus ſtatuæ repoſitæ. H. 1: 78 hujus avus maternus.
Papia Poppæa lex. 3: 25. 28
Poppæus Sabinus 13: 45. Mœſiæ rector. 1: 80. triumphalia accipit. 4: 46. Macedoniæ & Achaiæ præſest 5: 10. moritur. 6: 39. conſularis & triumphalis. 13: 45. Popp. Silvanus. H. 2: 26. conſularis H. 3: 50. pecuniæ mutuo ſumendæ præfectus. H. 4: 47
Poppæus Vopiſcus. H: 1: 77. alii leg. Pompeius
populatur inferiora ignis 15: 38.
populari. 1: 21 | 4: 23 | 12: 39. G: 35. H. 3: 15 A: 20 | 2: 26. G: 16. A: 7 | 1: 56 | 14: 29. H. 5: 23
populares, cives, ſubditi. 1: 57 | 2: 1, 10, 44 | 3: 38 | 4: 24 | 6: 31, 57 | 18: 10. G: 10. inveneri ad. 14: 24. popularium auxilia. 4: 47. dilectus. H. 3: 21. ſtudium. 12: 44. turba. H. 4: 67. nobiliſſimi. H. 4: 1.
popularibus acceptus. 15: 29. populare nomen gratum in vulgus. O: 36. popularia. 15. 39. H. 2: 65, 91. ſtudia. 4: 12.
populares. H. 4: 18 | 4: 12, 24 |
popularitas. 3: 69 | 11. 9 | 12: 16, 44
populatio. 1: 51 | 4: 48. H. 1: 68
populationes. H. 1: 61 | 11: 18.
populatores. 4: 48 | 12: 27 | 13. 39
populi. 1: 1, 2, 28, 39, 76 | 2: 33, 37, 41, 88 | 3: 2, 10, 14, 54, 58, 60, 73 | 4: 5, 32, 41, 56 | 6: 11, 42 | 11: 1
populis. 4: 55 | 12: 14, 28 | 12: 20. G: 31, 40
populo. 1: 8, 72, 78 | 2: 34, 41, 63, 71, 84 | 3: 6 | 4: 26 | 6: 17, 23, 42 | 11: 24
populorum. 2: 71 | 13: 55 | 15: 24
populos. 1: 43 | 3: 26, 38 | 11: 16, 24
populum. 1: 2, 7, 8, 33, 54, 58 | 2: 82, 88 | 3: 26, 27, 60, 62
populus Rom. vide. Rom. Imperator Rom. 3: 6. omnium parens. 3: 28. effigies Agrippinæ gerens curiam circumſiſtit. 5: 4. populus rerum novarum cupidus paveniſque. 15: 46. nimia pecunia laſcivit. 16: 1. tunicatus. O: 7. populus, &c. ageris, imperabitis. H. 4: 64. populi animus mobilis. H. 3: 64. aures diverſiſſimæ. O: 34. imperium populi juxta libertatem. 6: 42. populum annona pellicere. 2: 2. diu molliter habitum ad duriora vertere. 1: 54. populi, multitudo. 4: 55
M. Porcius. 4: 56
Porcius Cato. 4: 58. Porcii Tuſculo acciti. 11: 24
Porc. Septimius. H. 3: 5
Porcios. 11: 24
Porrius Cato. 4: 68
porrectum agmen. H. 5: 16
porrectior acies. A: 35. porrigitur agmen, cedendo extenuatur. 1: 51. gens, extenditur. 2: 56. planicies. 1: 64. locus. in planiciem porrigebatur. 5: 18. porriguntur Suevi in ſecretiora Germaniæ G: 41
porrectus. 16: 35
porro. 3: 34, 58 | 6: 8 | 12: 5. G: 2, 44. A: 15, 31. O: 23, 5
Porſenna Rex. H. 3: 72
Porta caſtrorum Decumana. 1: 66. porta Collina. H. 3: 82. Exquilina. 2: 32. prætoria. H. 4. 30. porta ſecuribus & gladiis perfracta. H. 3: 29. portæ convulſæ. H. 3: 84
porta. 1: 8 | 3: 51 H. 3: 20. H. 2: 51. H. 3. 27
portare. 12: 43 | 3: 2 H. 4: 65. 5: 9 | 2: 18
portarum. 1: 28 | 13: 39. H. 3: 30. A: 26
portas. 1: 28, 28, 66. H. 1: 22. H. 3: 27. 28. H. 4: 20
portare conſulta reſponſaque. H. 4: 65
portendat. 14: 22
portenditur imperium H. 2: 78
portendi. 1: 28 | 12: 64 | 13: 17. H. 4: 54 | 6: 37
Porticus incendio hauſtæ. 15: 40. in clivo Capitolino. H. 3: 71. templi Hieroſolymitani. H. 5: 12. delinimenta vitiorum. A: 21
porticus. 11: 21 15: 43. H. 1: 93. H. 1: 31 | 16: 35 | 15: 43. H. 3: 72

portio. H. 4: 32 H. 3: 20. A: 45. H. 1: 20
portis. 13: 41. H. 4: 20, 34. H. 5: 11
Portius Septimius. H. 3: 5
portorii. 13: 50
portus Herculis Monœci. H. 3: 42. portum aperire. 16: 23
portus. 15: 18 | 13: 2. H. 4: 49 A: 38 | 3: 1 | 12: 63. A: 24, 31
poſcere. G: 35 | 6: 31 | 13: 36. H. 4: 72. H 5: 18 | 1: 25 | 4: 3, 70 | 11: 52 | 14: 55. H. 2: 36. H. 3: 10. A: 41. G: 11 | 1: 25, 59. Hiſt. 3: 1 3: 43. Hiſt. 2: 48 | 2: 20. A: 29 | 2: 6. Hiſt. 3: 75 | 13: 49. H. 1: 81. Hiſt. 2: 39. H. 3: 50. Hiſt. 4: 25 | 6: 2. H. 3: 58 | Hiſt. 4: 28. H. 1: 32. H. 4: 34
poſco. 28: 29 | 12: 35. H. 1: 61. H. 4: 3 | 6: 34. A: 9 | 3: 52 | 4: 5. H. 1: 79, 83. H. 2: 5 | 2: 18 | 11: 33 | 3: 44 | 14: 7 | 15: 18, 62. G: 6, 44. O: 23, 31. H. 1: 69
poſcere prælium. 6: 34 | 12: 35. ſibi reum *aliquem*. 16: 23
poſci. 3: 54
poſita. 1: 3 | 14: 15 | 16: 3. H. 5: 31
poſiti. O: 20
poſitio. A: 11. O: 16
poſita. 4: 24, 27 | 12: 11 | 13: 38 | 15: 2. H. 2: 5. H. 3: 63, 76, 82. H. 5: 10
poſito. 1: 2, 56 | 15: 40. H. 1: 35. Hiſt. 2: 27, 37, 52. H. 4: 72
poſitu. 4: 5. A: 11
poſitum. A: 22. O: 23
poſitum eſt. H. 1: 29. H. 2: 76
poſiturus. H. 2: 38 | 15: 5. H. 3: 68
poſitus ſiderum. 6: 21
poſitus. 6: 21 | 11: 10
poſſe tantum liberti ſolent. O: 13. dicendo plus poſſe. O: 36. omnes omnia poterant. O: 40. euſque potuêre, ut. 6: 9
poſſent. 1: 9, 13, 25, 30 | 2: 31, 35 | 3: 18
poſſet. H. 2: 76
poſſeſſa. 6: 31 | 14: 21. H. 2: 11. H. 3: 8, 59
poſſeſſam. 11: 50
poſſeſſio. 12: 44, 50 | 13: 37. H. 4: 61. G: 5, 20. A: 18, 41 | 2: 5 | 14: 26 | 15: 2, 24. H. 2: 65. G: 29
poſſeſſio rerum humanarum: H. 4: 54. longe intereſt,
poſſideat quis quæ profert, an mutuetur. O: 32
poſſeſſor. 12: 53 | 14: 18. H. 1: 66
poſſidere. 6: 16 | 2: 33. H. 4: 73
poſſint. 13: 21 | 14: 54. O: 13
poſt *aliquem* haberi. Hiſt. 3: 64
poſt. 1: 3, 5, 10, 13, 16, 17, 27, 44, 50, 51, 53, 55, 57, 62, 68, 74, 78 | 2: 2, 16, 23, 44, 52, 57, 63, 72, 86
poſtea. 1: 7, 74 | 4: 57 | 15: 64
poſteaquam. 12: 15, 35 | 14: 11
poſteri verum de nobis dicturi ſunt. O: 13. ituri in aciem poſteros cogitate. A: 12. apud poſteros honeſti exitus ab ignavis diſcernuntur. 16: 25. mors oblivione aut gloria diſtinguitur. H. 1: 2. poſteritas ſuum cuique decus rependit. 4: 35. poſteritatis cura negligitur. H. 1: 1. poſteritati narratus & traditus. A: 46
poſtera. 3: 10 | 4: 19 | 11: 37 | 13: 44 | 15: 2. H. 1: 48, 49, 82. H. 2: 45, 78, 90. H. 3: 22, 81. H. 4: 27. H. 5: 15, 19. G: 28
poſteri. 3: 5 | 4: 33 | 11: 24. H. 2: 3. G: 32. A: 44 | 3: 55 | 4: 8, 53 6: 24 | 13: 1 | 14: 17 | 15: 59. H. 1: 84. H. 2: 48. A: 1, 13
poſterior. G: 6
poſterior adulatio. 4: 9
poſteritas H. 2: 47 | 3: 19, 65 | 16: 16. H. 1: 53
poſterius. 15: 20
poſtero: 2: 11 | 4: 45 | 12: 1 | 15: 50, 57. H. 1: 26, 57. H. 2: 69. H. 3: 15. H. 4: 72. O: 2
poſterorum. 2: 32 | 4: 38
poſteros. 1: 8, 32 | 2: 37 | 4: 3, 38, 43, 52 | 6: 32 | 11: 6 | 12: 2, 28, 61 | 14: 14. H. 1: 50. H. 5: 17. O: 12
poſterùm. 3: 72
poſterum. 2: 30 | 15: 14
in poſterum. 1: 78 2: 42 | 3: 15 4: 17, 61, 63, 64, 73 | 6: 16: 46 | 11: 15
poſthabitus. 2: 86. H. 4: 7
poſthac. 2: 38 | 3: 24, 62 | 4: 38
Poſtumia Pontia. H. 4: 44
Poſtumia via. H. 3: 21
A. Poſtumius. 2: 49. *alius*. 3: 71
Poſtumus Agrippa. *vide* Agrip.
Poſthumus Julius. 4: 12
Pœnius Poſthumus. 14: 37
poſtponere. 12: 53 | 6: 16 | 11: 47. H. 1: 15
poſtquam. 1: 1, 2, 4, 6, 9, 20, 25, 28, 34, 38, 39, 48, 49, 68 | 2: 9, 13, 23, 33, 55, 65, 82
poſtrema. 13: 57. H. 2: 41
poſtremi. 6: 31 | 2: 17
poſtremò. 12: 10, 16, 18, 20, 27, 40, 73, 80 | 2: 3, 17, 19, 40, 51, 57, 67
poſtremum. 1: 74 | 2: 62 | 1: 2 | 16: 21. Hiſt. 2: 27. H. 4: 16
adpoſtremùm. 2: 45 | 13: 22. H. 1: 39
poſtremum. 2: 8 | 3: 74 | 14: 64. H. 4: 46. A: 44
poſtſcripſerat. 3: 64
poſtulare. H. 2: 39. H. 3: 81. H. 4: 19 | 13: 52. H. 1: 82. H. 4: 2, 6. O: 21. O. 31. H. 4: 64
poſtulandis. 4: 36
poſtulando H. 1: 69
poſtulans. Hiſt. 2: 57. H. 2: 45 | 2: 74 | 3: 34. H. 1: 58
poſtulare, *accuſare*. 4: 52 | 6: 19. majeſtatis. 1: 74 | 3: 70 | 4: 30 | 6: 9, 18, 38. 47. repetundarum. 3: 66. repetundis. 3: 38. crimine novo. 4: 34. apud Coſſ. 3: 10 | 13: 44. poſtulato Vitieno. 4: 42. poſtulandi ars. 4: 36. poſtulare ludicrum. 4: 1: 32
poſtulantur. H. 2: 94 | 1: 24 | 14: 43 | 3: 53 | 4: 52
poſtulo. 13: 49. H. 1: 32. H. 2: 10 | 3: 10 | 3: 73 | 2: 9, 28, 65 | 11: 30 | 12: 7. H. 3: 41, 54
poſtulata. 3: 60 | 1: 25
poſtulatam. 14: 49
poſtulatio. 4: 42
poſtulatum 3: 66, 70
poſtulaturus. H. 1: 32. H. 2: 83
poſtulatus. 4: 30
poſtulavit. H. 4: 9 | 6: 12 | 4: 43 | 5: 3 | 1: 74 | 2: 33, 50 | 3: 10, 29, 58 | 5: 5 | 6: 5
Poſtumus Agrippa. 1: 3. atrox. ingenio. 1: 4. interficitur. 1: 6, 53 | 3: 30. Agrippam ſimulat ſervus ejus. 2: 39
poſuit 14: 54. H. 4: 38 | 12: 63. A: 20 | 18 24 | 13: 27. H. 4: 70. O: 3 | 3: 62. H. 3: 31. H. 4: 8 | 4: 9 | 14: 20 | 1: 70, 62 | 6: 40 | 11: 7. H. 3: 74. H. 5: 5
potando diem noctemque continuare. G: 22
potens. 6: 42. H. 2: 10

potens.

potens adulteri, mariti. 14: 60. imperii. 11: 31, jubendi vetandi. H. 3: 70. maris. 4: 44. rerum omnium Jupiter. H. 4: 84. diſcordiis, ſeditionibus potens. H. 2: 86. illecebris. H. 1: 10, pecunia, orbitate. H. 1: 73. ad cohibendum. A: 7. potentes. 6: 48. H. 1: 22 | 16: 19. O: 6: locorum. 6: 33. rei. O: 36. potentium certamina. 1: 2. preces. 2: 75. res incertæ. 12: 42. potentiorum injuriæ. 15: 20
potentes. O: 6. H. 1: 22 | 1: 2, 75 | 15: 24. O: 1, 36
potentia. 1: 1, 8 | 2: 34, 60 | 3: 24, 66 | 4: 1, 21, 41 | 6: 5, 8, 45 | 11: 5 | 12: 3, 54 | 13: 4, 12 | 14: 39 | 15: 54 | 16: 17. H. 1: 13, 71. H. 2: 10. H: 4: 11, 44. H. 5: 4. G: 28, 42. O: 13
potentia raro ſempiterna. 3: 30. quos penes potentia, & ſi rea verterent, formido. 11: 28. opponitur vero, juſto. 4: 43. cautis conſiliis tutius habetur. 11: 29. interior. H. 1: 1. numquam ſatis fida, ubi nimia. H. 1: 91. neque bonis, neque malis adnumeranda. H. 4: 5. malis artibus exercita. H. 4: 44. potentia ac poteſtas. O: 5. potentiæ cupido vetus. H. 2: 38. potentiæ ſpe partes juvare. H. 3: 43. potentiam & concordiam eo loci eſſe arduum. 4: 4. potentia incipiente, bonis conſiliis noteſcere. 4: 7. præſente non poteſt extingui ſequentis ævi memoria. 4: 35. non ſua vi nixa. 13: 19
potentiæ. 2: 71, 88 | 3: 28, 30, 69 | 4: 12, 59, 60 | 11: 29 | 12: 44 | 13: 2, 34 | 14: 1, 15, 56 | 15: 2. H. 2: 38. H. 4: 42, 48. H. 5: 8. O: 6
potentiam. 1: 74 | 4: 4, 41 | 6: 20, 38 | 11: 16, 26, 29 | 12: 15, 19 | 13: 46 | 14: 1, 52 | 15: 11. H. 2: 65, 95. H. 3: 45, 49. H. 4: 5, 11. O: 11, 37
potentior. H. 1: 12, 60. H. 2: 92 | 11: 7. O: 10
potentiſſimus. O: 8, 40
poteſtas inſolentia parendi gravior. 6: 10
poteſtas. 1: 1, 9, 77 | 2: 36 | 3: 69 | 4: 6 | 11: 22 | 13: 28. H. 1: 47. H. 2: 39. H. 3. 11. G: 7
poteſtate. 3: 30 | 4: 16 | 6: 7 | 13: 28 | 14: 18 | 15: 20, 25 | 16: 4. H. 1: 32. H. 2: 62. H. 4: 87. G: 11. A: 2. O: 5, 19, 36
poteſtatem. 1: 10 | 3: 56, 57, 59 | 6: 11. H. 1: 1. H. 4: 40. G: 39. A: 18
poteſtatis. 1: 7, 13 | 3: 33, 56 | 13: 46. H. 2: 91. A: 9
potiri. 4: 14 | 6: 43. H. 3: 46, 83. H. 4. 35 | 1: 5. H. 5: 25 | 2: 4: | 14: 9 | 13: 21. H. 2: 101. H. 3: 74
potio. 13: 16 | 4: 10
potior. 1: 57 | 4: 24 | 11: 9 | 1: 47. H. 1: 25, 50. H. 2: 28. H. 3: 8, 28. H. 4: 61. A: 33
potiora, meliora. 16: 22. potiſſimum. 14: 47
potiorem. 1: 69 | 1: 80 | 12: 44 | 13: 37 | 16: 18. H. 4: 56. H. 5: 23
potiores. 4: 6. O: 32
potirentur. 13: 46. H. 5: 13
potiretur. 3: 61: 73 | 11: 12, 36 | 12: 48, 51, 65 | 13: 19. H. 3: 52. H. 4: 73
potiri flagitii. 4: 3. regiam. 1: 10. regni. 13: 6. rerum. 1: 5, 33 | 4: 71 | 5: 1 | 6: 11, 30 | 12: 42, 65 | 13: 3, 21. H. 2: 101. H. 3: 74. H. 5: 13
potiſſimus. 1: 15 | 4: 16 | 13: 18 | 14: 65. H. 2: 11
potiſſimum. 11: 21, 31 | 14: 47. O: 2
potiti. 13: 3. H. 5: 2
potitur. 2: 3 | 12: 15. H. 5: 12 | 6: 33
potitus. 1: 33 | 2: 65 | 6: 11, 40 | 11: 10 | 12: 43 | 15: 6. H. 5: 9. A: 13 | 2: 60
potitus eſt. 4: 3, 71 | 5: 1 | 12: 42
potiundis: 2: 36
Potitus Valerius. 11: 22
potius. 1: 7, 8, 28, 35, 58, 59 | 2: 71 | 3: 12, 16, 18, 37, 55, 69 | 4: 11, 30 | 6: 3 | 11: 24 | 12: 17, 37, 64
potui. ſub. G: 25
potus potui eſt. G: 23
potus ſacri. 14: 22
potus. 13: 16 | 14: 22
præ. 14: 35 | 15: 16. G: 39. A: 43
prææaltæ paludes. H. 5: 15
præaltus. 1: 31
præbere. 1: 77 | 3: 60 | 11: 19 | 12: 4 | 15: 63 | 6: 4 | 1: 16 | 4: 1 | 6: 50 | 12: 28 | 13: 4 | 14: 30 | 4: 41 | 1: 7 | 13: 35, 41. H. 4: 18 | 12: 21, H. 3: 31, 12: 7. H. 3: 32
præbitus. 4: 63. H. 3: 32 | 14: 47
præbuit. 12: 54 | 13: 13 | 16: 21
præbuere. 14: 25, 37. H. 1: 64. H. 4: 4 | 12: 48 | 14: 21 | 3: 41 | 1: 24 | 12: 42 | 13: 49. H. 3: 64. H. 4: 52 | 3: 31 | 4: 22, 59 | 6: 28 | 14: 12 | 15: 68 | 16: 10. H. 1: 18. H. 2: 85. A: 16
præcalida aqua. 15: 16
præcavere ſpecie bonarum artium fallaces. 16: 32 | 16: 8
præcedere. 3: 2
præcellere genti. 12: 15. arte. G: 32. fecunditate ac fama. 2: 41. gloria carminum. 12: 22. opibus, gravitate. 16: 7. pulchritudine. 4: 3. virtute, amicitia. 13: 54. per nobilitatem. 3: 24
præcellens artibus. 3: 75
præcellere. 3: 24 | 4: 3 | 12: 15
præcellis. 12: 28. G: 32
præcepit. 3: 57 | 2: 35. A: 46 | H. 3: 25 | 1: 55. A: 38
præceps: cum impetu deſiliens. 1: 23. de amphitheatro ſubverſo. 4: 62. de violento. 15: 68.
præceps animus, ad flagitia. 16: 21. in novas cupiditates. H. 1: 24.
præceps in occaſum dies. H. 3: 86. nex. 23: 15. in præceps dare. 6: 17
præcipites exploratores. H. 2: 41. nuncii. H. 2: 6. ripæ. H. 3: 17
præceps. 1: 35, 44 | 4: 22 | 6: 17, 49 | 11: 51 | 13: 14 | 16: 19. H. 4: 37. A: 41, 42 | 13: 19
præcepta. 12: 12 | 13: 19 | 15: 62. O: 9, 19, 32
præceptiones. O: 4
præceptis. 11: 4 | 13: 2, 42 | 14: 55 | 15: 71. H. 4: 8
præcepto. 15: 3. A: 37, 40
præceptor. O: 34. O: 29 | 15: 62
præceptum, part. H. 1: 31. H. 2: 81. A: 40
præceſſerat. A: 38
præcipere. H. 3: 73 | 12: 48 | 13: 11. O: 28. H. 4. 83
præcipitare. 6: 21. H. 3: 29 | 13: 23. H. 2: 25. H. 4: 71 | 3: 19
præcipitati. H. 4: 23
præcipites. H. 1: 40. H. 2: 41. H. 3: 21 | 12: 66. H. 3: 86. G: 1 | 15: 29. H. 2: 6. H. 3: 17, 32, 51
præcipitia. 1: 39. H. 2: 74
præcipitus. O: 19
præcipua. 1: 7, 20 | 2: 61 | 4: 40,

41 | 6: 10 | 12: 13, 19 | 13: 13 | 15: 36 | 16: 2. H. 1: 15, 51. H. 2: 5, 11, 60, 66, 86. H. 4: 46, 85. H. 3: 4. G: 42. A: 45. O: 6, 28 | 13: 30. H 4: 74 | 15 25 | 14: 57. O: 32
præcipua curona. 15: 12. familiaritas. 15: 50
præcipuo ſtudio cohortium, H. 3: 84
præcipui amicorum. 15: 56
præcipuæ opes. 13: 30. ad eliciendam cupiditatem. 16: 14
præcipue. 12: 60. H. 2: 37. G: 3, 15. A: 13. O: 10, 21
præcipui. 14: 31. G: 29
præcipuos. 6: 7, 38. O: 12
præcipuis. 1: 34 | 12: 64 | 14: 16. H. 3: 57. H. 4: 12, 64 | 1: 32 | 2: 71 | 3: 8, 65 | 4: 5, 14 | 11: 1, 14 | 14: 14, 40, 58. H. 1: 38, H. 2: 47, 96. H. 3: 38, 56. H. 4: 30. H. 5: 6. G: 6, 7, 14, 35
præcipuus. 1: 30 | 3: 26, 30, 55 | 6: 4 | 12: 40, 42 | 14: 55 | 16: 33. H. 1: 86. H. 4: 4, 36, 39
præclara. 1: 41. H. 1: 15
præclariſſimus. O: 9
præclarus. H. 2: 13 | 2: 4. H. 1: 33. H. 3: 23
præclarus eloquentiæ, fidei. 4: 34
præcolere nova, ancipitia. 14: 22
præcurrere. H. 1: 45. H. 2: 88. O: 20, 22
præda. 1: 21, 36 | 3: 21 | 12: 27, 28 | 13: 39 | 14: 33. H. 1: 51. H. 3: 16. H. 4: 50, 72. A: 38
prædæ. 1: 57 | 2: 13, 62 | 12: 18 | 13: 39 | 15: 6, 8. H. 1: 65, 67. H. 2: 13, H. 3: 48, 60, 83. H. 4: 37, 63. G: 33, 46
prædam. 1: 60, 65, 68 | 2: 7, 52 | 6: 34 | 12: 39 | 13: 56 | 15: 8, 45 | 16: 2. H. 1: 63. H. 2: 44, 56, 84. H. 3: 30, 34, 49. H. 4: 2, 14, 21, 60, 76, 78
præda expugnatæ urbis ad militem pertinet. Hiſt. 3: 19. ad virtutem incendit. Hiſt. 4: 26
prædæ immemores. 14: 36. aviditate prædæ omnis cædes penſatur. H 3: 26. cupidine prædæ adverſa quæque toleſata. H. 4: 23
prædæ magis quam pugnæ intenti. H. 1: 79. ad prædam viles. H. 3: 33
præda imbuere militem. H. 3: 15. manus impedire. H. 5: 17.
multos dulcedo prædarum ſtimulabas. H. 2: 7
prædas agere. H. 4: 28. trahere. 4: 48
prædabundus. 11: 18 | 3: 19
prædandi varia vocabula. H. 4: 14
prædatoriæ manus. 4: 24
prædandi. 11: 5. H. 3: 32. H. 4: 14
prædarum. 4: 23 | 12: 57. H. 1: 45, 80
prædas. 3: 20 | 12: 54 | 13: 18
prædari: A: 29
prædatio. 3: 74 | 12: 29
prædatus. 1: 49
prædia. 14: 60. H 1: 87. A: 7
prædicare. 2: 25 | 3: 47 | 4: 34. A: 8. H. 1: 37
prædicere, *edicere*. 13: 36. diem. 2: 79 | 11: 27. inſulam in quam convenirent. 2: 6
prædicto, *cum hac conditione*, 16: 33
prædictis. H. 1: 27
prædicta. 2: 6 | 11: 27. H. 1: 22
prædictum. 1: 60 | 6: 22. H. 3: 6
præditus. A: 44 | 1: 62
præditus ſacerdotio. 11: 11 | 16: 22. ſtudiis liberalibus. 4: 58.
prædives. 15: 64
prædixit. H. 5: 13. H. 4: 61. H. 4: 53. H. 4: 77. O: 18, 28. O: 18 | 2: 79 | 6: 46
prædo. 3: 73. A: 28
prædurum corium. H. 1: 79
præducere vallum, foſſam. 14: 22
præeminebat. 12: 12
præerant. 13: 53
præerat. 3: 20 | 12: 11, 40, 45. H. 1: 8, 60. H. 3: 9, 57, 76. H. 4: 16, 18, 38, 70. A: 8
præeſſent. 13: 29
præeunte. H. 4: 53
præeuntem. H. 2: 74
præfari. O: 20 | 2: 48 | 3: 68 | 12: 22, 69 | 13: 4 | 15: 29. H. 1: 14.
præfecit. 2: 43 | 12: 60. H. 1: 23, H. 1: 46 | 2: 4, 66 | 6: 32. H. 1: 25. H. 4: 68. A: 8
præfecti. 4: 7 | 12: 35, 45, 46 | 13. 20, 37. H. 2: 5, 24, 82. H. 2: 15, 59, 70, 88, 89 | 15: 25. H. 3: 58. H. 4: 14, 15, 31, 78
præfectorum. 4: 73 | 11: 39. H. 3: 19, 36
præfectos. 13: 28, 29, 36. H 1: 46, 81. H. 4: 16, 17
præfectura. 13: 20, 39 | 14: 12. H. 2: 92. H. 4: 2 | 4: 2 H. 46 72. H 2: 100. H. 3: 75
præfectura ærarii. 13: 23. annonæ. 1: 2. urbis. 14: 43. præfectus. A: 22. *prætorio*. H. 2: 39. præfectus alæ. H. 2: 22, 59. H. 3: 12, 79. H 4: 18, 49. H. 5: 21. annonæ. 1: 7. H. 4: 68. caſtrorum. 1: 20, 23, 32, 38 | 12: 38 | 13: 39 | 14: 37. H. 2: 26, 29, 89. H. 3: 7, 14. H. 4: 50, 59. H 5: 20. ſupplicii jubendi jus non habet. 1: 38. cohortis. 12: 17. H. 3: 35. H. 4: 31, 32. A: 37. legionis. H. 1: 82. prætorii. 1: 7, 24. H. 1: 13, 19. P. Sabinus. H. 3: 36. Alphenus Varus, *ibid.* Arrius Varus. H. 4: 2. præfecti prætorio. H. 2: 92. duo. 1: 24 | 14: 51: *non ſolebant deligi è ſenatu*. H. 4: 68. præfectus remigum. 13: 30. ripæ. H. 4: 55. urbis. 4: 36 | 6: 10 | 14: 41. H. 1: 14. H. 2: 55, 63. H. 3: 64. Pedanius Secundus. 14: 42. Sabinus. H. 3: 75
præfecturas. 6: 4 | 11: 8, 10 | 13: 37. H. 4: 39
præfecturis. 13: 28. H. 2: 82
præfectus. 1: 7, 20, 24, 32, 58 | 6: 10, 15, 37 | 11: 35 | 12: 38, 45, 46 | 13: 30, 39 | 14: 3, 37, 62 | 15: 53 | 16: 17. H. 1: 26, 46. H. 2: 22, 26, 29, 33, 49, 59, 74. H. 3: 7, 12, 47, 77, 79. H. 4: 11, 18, 31, 32, 49, 55. H. 5: 21. A: 37
præfectus erat. 5: 8
præferox. 4: 60. ingenio. H. 4: 32. præferoces gentes. 14: 38. nationes. 15: 27. initio. H. 4: 23
præferre. 6: 24 | 14: 30 | 1: 34
præferentes. H. 1: 66
præferre auctoritatem ſectæ. 16: 32. aviam Octaviam præferebat 4: 75. longa decora. 14: 53. facta dictaque majorum, 2: 53. ferociam. A: 11. ore ictus. 13: 25. imitamenta veterum. 14: 57. libertatem. 16: 22. modeſtiam. 13: 45. multum cultus. 13: 3. negligentiam ſui. 16: 18. nomen *alicujus*. H. 2: 85. nomina ſervorum. 6: 24. ſigna veneni. 2: 73. ſpeciem armorum, 15: 16
præfervidi. 14: 64
præfeſtinans. 5: 10
præficere. 4: 46 | 16: 8 | 2: 74 | 12: 42 | 14: 6, 28 | 6: 11 | 13: 46 | 15: 25

præfinita. H. 4 : 61
præfixa. H. 1 : 44
præfluit caſtra flumen. 15 : 15. provinciam Danubius. 2 : 63. præfluebat amnis. 11 : 33
præfuit. 6 : 27, 30. H. 2 : 56, 51 | 11 : 11 | 6 : 29. O : 28 | 3 : 74. A : 16
præfulgera. 3 : 76. decore. 13 : 45.
prægracilis proceritas. 4 : 57
prægravis. 14 : 3. principi vir. 11 : 19. prægravem alicui aſſe. H. 1 : 21. H. 3 : 66. prægraves, præpotentes. 4 : 71. latares. 16 : 1. prægraves cibo vinoque. H. 2 : 21
prægredi. H. 3 : 16. H. 4 : 57 | 11 : 37
præjacet aſtra campus. 11 : 36. præira ſacramentum. H. 1 : 36. H. 2 : 74
præire. 1 : 50 | 6 : 21 | 2 : 83 | 15 : 4
præjudicium. G : 10
præjuvara fidem alicujus. H. 3 : 65
prælia. 11 : 31
prælabi nando H. 1 : 55
prælatus equo, prætervectus. 6 : 35
prælatus. 12 : 3 | 2 : 86. H. 1 : 48
prælegere Campaniam, prænavigare. 6 : 1. oram. 1 : 79
prælia. 1 : 26, 62, 64 | 2 : 26 | 4 : 63 | 13 : 6, 25. H. 2 : 24, 35. H. 3 : 82, 83. H. 5 : 10, 11, 12. G : 2, 43. A : 17. O : 10
præliator. 2 : 73
præliari. 12 : 45 | 2 : 16. H. 4 : 33. G : 6. A : 12. H. 4 : 23
præliator. 2 : 73. O : 57
prælii. 1 : 18 | 4 : 48 | 6 : 35 | 15 : 15. H. 2 : 23. H. 3 : 19. 48, 54, 70. H. 4 : 20. H. 5 : 15, 16, 17. G : 33. A : 15, 16
præliis. 1 : 44 | 4 : 15 | 11 : 10 | 12 : 15, 31, 54. H. 1 : 2. H. 2 : 44. H. 3 : 45, 70, 84. H. 4 : 57, 73. G : 6, 40. A : 24, 35
prælio. 1 : 49, 51, 56, 71 | 2 : 79 | 3 : 2 | 4 : 25 | 11 : 17 | 12 : 13, 14, 30, 56 | 13 : 37, 39, 57 | 14 : 32 | 15 : 10, 26. H. 1 : 79. H. 2 : 13, 14, 24, 26, 27, 30, 32, 39, 46, 52, 61, 85, 93. H. 3 : 9, 13, 15, 16, 18, 51, 60, 81. H. 4 : 36, 60, 71. H. 5 : 59, 26. G : 18. A : 15, 18, 36. O : 34
præliorum. 1 : 42 | 2 : 5, 41, 45 | 4 : 33 | 6 : 36 | 14 : 24, 36. H. 2 : 33, 77. H. 3 : 1. H. 5 : 13. G : 29. A : 29
prælium. 1 : 63 | 2 : 9, 10, 16, 21 | 3 : 10, 39 | 4 : 49 | 6 : 34, 44 | 11 : 9 | 12 : 14, 16, 33, 35, 39, 40, 55, | 13 : 40 | 14 : 25, 35 | 15 : 13. H. 1 : 64, 68. H. 2 : 32, 36, 45, 48, 60, 66, 68. H. 3, 21, 22, 32, 63, 69, 79. H. 4. 20, 22, 28, 31, 33, 34, 35, 58, 67, 75, 79. H. 5 : 17, 18, 20. G : 7. A : 26, 29, 30
prælium & bellum differunt. 2. 88 | 11 : 39. H. 2 : 40. G : 30.
prælium ſumere. H. 2 : 42. prælium navale. 12 : 36. prælia profligare. 14 : 36. in præliis primi oculi vincuntur. G : 43.
prælongus. 1 : 20. H. 5 : 18. H. 1 : 79
præmia accuſatorum abolenda. 14 : 30. bellorum. 11 : 7. cædis. 2 : 70. præmia delatorum inviſa. H. 1 : 2. eloquentiæ pulcherrima. 11 : 6. ſumma. O : 36. imperii. H. 1 : 6. militiæ. 1 : 26. perfidiæ. 15 : 54. periculorum. H. 2 : 86. iis danda qui periculis adfuerunt. H. 3 : 53. principatus. H. 2 : 30. tyrannicidarum. O : 35. victoriæ. H. 1 : 70. virtutum. H. 1 : 72. ampla. 14 : 53. data. 14 : 55. magna. 11 : 11. O : 36. majora. H. 3 : 60. occulta, magna. 14 : 62. ſacratiora. H. 1 : 24. præmiorum ſpes ex civili bello. H. 1 : 16. cupidine pericula poſcentur. H. 5 : 11. præmia libellis expoſcere. H. 1 : 44. præmiis aucta legio. 1 : 42. inducti. 3 : 18
præmaturus. 1 : 30 | 2 : 5 | 3 : 66 | 4 : 51 | 13 : 17 | 14 : 57 | 4 : 17 | 2 : 71
præmeditans. 14. 15
præmia. 2 : 70 | 13 : 21 | 15 : 43. H. 1 : 51, 54. 70, 72. H. 3 : 17, 60, 74. H. 5 : 16
præmiis. 1 : 26 | 2 : 81 | 3 : 26 | 4 : 30 | 11 : 7, 12 | 13 : 25 | 15 : 71. H. 1 : 5. H. 2 : 86. H. 3 : 61. H. 4 : 7, 50, 59. O : 36, 37
præminere imperatores cæteros. 12 : 33. imperia cætera. 3 : 56. gratia, pecunia, 15 : 34. patria : 12 : 12. præmia accuſatorum abolenda. 4 : 30. bellorum. 11 : 7. cædis. 2 : 70
præmio. 3 : 49 | 4 : 66 | 12 : 67 | 13 : 59. H. 1 : 12. H. 2 : 10, 36, 82.
præmiorum. 1 : 16, 24. H. 4 : 2, 68
præmiſit. 15 : 10. H. 1 : 46. H. 3 : 14. H. 4 : 20 | 12 : 6. H. 2 : 61, 100
præmiſſus. 3 : 45 | 13 : 41. H. 2 : 11. A : 29. H. 2 : 17. H. 4 : 70. H. 1 : 70
præmiſſi. H. 2 : 46, 58. H. 4 : 2. H. 1 : 70. H. 4 : 33. H. 1 : 6, 31. H. 4 : 79
præmiſſo. 2 : 61 1 : 8 | 3 : 8 | 14 : 26
præmiſſus. 1 : 71 | 2 : 17 | 3 : 42. H. 1 : 34. H. 2 : 11, 99. H. 3 : 78
præmittere. H. 1 : 70. H. 3 : 58 | 1 : 48. H. 3 : 41
præmium. 1 : 3, 17, 58 | 2 : 9 | 3 : 47 | 6 : 47 | 11 : 22 | 13 : 42 | 16 : 10, 12. H. 2 : 75 | H. 3 : 51. H. 4 : 41
præmonente. 11 : 35
præmunita. H. 3 : 21
Prænaſte. 15 : 46
prænomen mutare. 3 : 17
prænuntia cædis contumelia. 15 : 15. prænuntiæ flagitii blanditiæ. 14 : 2
prænuntia. 15 : 3
præoptata perire. H. 4 : 58
præparari. 13 : 21 | 11 : 7 | 4 : 28
præparare. H. 1 : 71 | 11 : 8
præparatio. O : 19
præpediebant feſtinatio, aviditas. H. 3 : 50. præpediens verba ſua. 13 : 66. præpediente fletu. H. 3 : 68. præpediri valetudine. 3 : 3. præpedita equi. 4 : 25
præpeditus. 2 : 73
præpollebat. 1 : 45
præpollentes viri. 6 : 42
præpollere. 2 : 51 | 11 : 14
præponere. H. 4 : 39. G : 30, 44 | 14 : 56
præponit. 3 : 74
præponere aliquem armis. G : 44. bello. H. 2 : 23. claſſi fabricandæ. 2 : 6. Comagenis. 2 : 56. cunctis. 6 : 11. curæ. H. 4 : 47. legioni. H. 1 : 53, 58. A : 7. prætorianis. H. 4 : 68. provinciæ. A : 9. vectigalibus. 15 : 18. præponere centuriones. 3 : 74. alectos : G : 30. præpoſitus provinciæ. A : 14. Armeniæ. 13 : 8. Britanniæ. A : 9. legioni. H. 1 : 86. H. 3 : 44. Syriæ. 2 : 77. H. 2 : 5. Vigilibus. H. 1 : 46. præpoſiti. H. 1 : 36. G : 30. A : 15. exactioni equites. H. 1 : 20. ſervi. 6 : 1
præpoſita. 3 : 5

præpoſiti. 6: 1. H. 1: 20. A : 15. H. 1: 36. G: 50
præpoſitum. 2: 77. H. 1. 46. H. 3: 61
præpoſitus. H. 1: 48. H: 2: 58, 100. H. 4: 47. H. 3: 46
præpoſtera ambitio. 16: 17
præpoſtera. O: 26 | 16. 17
præpoſtero. H. 3: 78
præpoſuit. 13: 8 | 14: 59. H. 2: 91 | 11 75
præpoſuit. 6: 11 | 15: 18. H. 1: 53. H. 2: 23. H. 4: 68, A : 7, 9
præpropera deſperatio. H. 2: 76
prærepta ultio. 14: 33. H. 1: 35
prærìguiſſe manus. 13: 35
præripere. 13: 18 | 15: 59
prærupius animo. 16: 7. prærupta dominatio. 5: 3. præruptæ foſſæ. H. 2: 41
præſaga. H. 2: 1
præſagium. 11: 11, 31. malorum. 14: 64. futuræ ultionis. 15: 74. Tiberii. 6: 20. fatale. 11. 21. præſagia equorum. G: 10. futurorum læta triſtia. H. 1: 3. præſaga reſponſa. H. 1: 1
præſcia. 11: 29
præſcium. 6: 21 | 14: 14. H. 2: 78
præſcribi. 5: 57 | 4: 5
præſcribi, *prætendi*. 4: 52. Arminiom. 11: 16. præſcripſit ſenatus. 6: 17. codicillis. 15: 64. formam principatus. 13: 4 præſcribebatur modus. 3: 65. præſcripta forma. O: 25. præſcribere diplomatibus principem. Hiſt. 2: 65. præſcriptio generis, numeri. 6: 15
præſcripſit. 6: 17 | 1: 6 | 13: 4
præſcriptus. 3: 8 | 12: 24. H. 3: 15
præſcriptione:. 1: 7 | 6: 15
præſedit. 1: 86 | 12: 56 | 3: 33 | 6: 47 | 1: 76
præſens conditio. 14: 55. ſupplicium. 1: 58. ſævitia. 14: 63. uſus. 1: 32. præſens, eoque validior. H. 2: 100. ad præſens. 4: 31, 40 | 13: 22 | 14: 6 | 16: 5. H. 1: 44, 85. H. 3: 6, 29. in præſens. 1: 4. 76 | 3: 28 | 4: 21 | 11: 15 | 15: 36, 44, 74. H. 2: 4, 70. H. 4: 58. in præſens & in poſterum. H. 4: 17. ex præſenti uſu pleraque properata. H: 1: 77. præſentia, *ſtatus præſens*. 1: 2 | 3: 38. dubiis & honeſtis anteponuntur. Hiſt. 1: 18. omnia metuenti maxime diſplicent. H. 3. 83. ſemper in faſtidio ſunt. O: 18. præſentes motus. 1: 30. compoſita ſunt. 1: 18. præſentia ex affluenti. H. 1: 57. bona. A: 3. proſpere cedunt. 15: 5. ſola non ſpectanda. 15: 13. placuere tædio futurorum. H. 4: 69. præſentium odium. 3: 44. H. 2: 8. ignarus. 13: 49. invidia. 12: 67. præſentia ſequi. H. 4: 8, 59. ſpectare. 3: 47. præſentia conqueſti. H. 1: 54. præſentibus lætus. 5: 10. compoſitis. 1: 45. è præſentibus optimum ſtatus. H. 4: 56. tutiſſimum. 1: 80. H. 3: 69. in præſentia. A: 31. 39
præſentia. 2: 47 | 5: 38 | 11: 18. A: 31, 39 | 2: 33 | 11: 8 | 12: 67. H. 4: 49
præſertim. O: 5, 10, 24
præſide. 6: 41 | 12: 45. H. 4: 53
præſidere ludis. 3: 64. exercitum. 3: 39. Italiam. 4: 5. litora Oceani. 4: 72. Pannoniam. 12: 29. præſidentium ſævitia ac ſuperbia. 3: 40
præſidere. 1: 58 | 4: 72 | 12: 14 | 1: 16 | 14: 58 | 12: 37 | 13: 5 | 11: 60. H. 2: 3. G: 43
præſidium cui Thala nomen, 3: 21. cohortium, alarum, legionum. H. 3: 20. immunitum. 11: 19. amiſſum. H. 3: 61. impoſitum. 14 30. paternum. 1: 56. regium. 14: 25. præſidia eis Rhenū relata. 11: 19. præſidia caſtellaque. 14: 33. A: 20. crebriora. 15: 9. diverſa. 15: 27. expugnata. A: 16. exſtruenda. 11: 38. firmata. A: 14. impoſita. 2: 11. promota. G: 29. Romana. 2: 67. obſidium cæpit per præſidia, *obſidere hoſtes cæpit, præſidia muniens opportune*. præſidiis firmari. A: 23. præſidium, *pro auxilio, ſubſidio*, comprimendi. 3: 43. in bello. G: 35. alæ unius. H. 1. 70. eloquentiæ. O: 5. equitum. 1: 39 | 13: 38, Luculli. 4: 36. militis. 15: 45. militum. 12: 45. additum. 14: 26. præſidium datum. 14: 25. H. 3: 80. firmandum. 13: 41. leve. 2: 19: modicum. 2: 25. H. 2: 36. validum. 13: 41. præſidiis parum. 1: 58. præſidio ſtare. 1: 8. Africæ ducebatur legio. 3: 9. præſidio ſibi quiſque *erat*. A: 22. præſidium agitare. 1: 38 | 3: 48. amicis ferre. O: 5. mutuari ab audacia. 1: 38. in præſidium datæ cohortes. H. 4: 35. cui in præſidio miſſus. 12: 57. præſidia abſciſſa, *adempta*. H. 3: 78. militaria. 14: 45. petita. H. 3: 45. præſidiis tironis occurrit. H. 3: 82
præſidia. 4: 49. H. 5: 22 | 13: 56
præſidii. 1: 56 | 12: 46, 49. H. 3: 61
præſidiis. 13: 39 | 15: 3, H. 2: 83, 98. H. 3: 35, 50. H. 4: 55, 70
præſidio. 1: 8 | 2: 59 | 12: 16, 46. H. 3: 43, 61
præſidium. 1: 37 | 14: 54 | 15: 8, 30, 12. H. 1: 65, H. 3: 12, 59, 77. H. 4: 55
præſtantiſſimum. O: 16
præſtares. H. 4: 52. O: 34
præſtari. H. 1: 46
præſtat. G: 45. O: 8
præſtitit. 3: 11 | 2: 71
præſto eſſe. 15: 69. H. 2: 59
præſtringere. 12: 47
præſtruere ſaxa. 12: 35
præſumere ſpe æternitatem famæ. 11: 7. fortunam *alicujus*. 12: 41. fortunam principatus luxu. H. 2: 62. remedia. 14: 3. ſupplicium *in aliquem*. 1: 48. quietem. A: 28. ſpem. 3: 46. ſuſpicionem. 2: 73
præſumptum quid habere. 14: 64
præſumſere. H. 3: 19
præſumeret. 12: 41
præſumptus. 3: 46. A: 18
præſunt. G: 7
prætendere. 2: 44 | 3: 29 | 4: 2 | 4: 51
prætandi. H. 2: 14
prætendere. 2: 85 | 6: 18. ætatem, labores. 3: 59. alia. 4: 41. amicitiam, ſtudium. H. 4: 13. bellum. 2: 65
prætendere ſimultatibus cauſſam partium. H. 1: 85. cauſſas odiorum. H. 1: 65. curam provinciæ. 2: 59. diverſa. 2: 39. invidiam. 15: 52. juſſa *alicujus*. 13: 43. nomina honeſta. 14: 21
prætendebat ſibi decreta eadem. 3: 29
prætendebantur Suevi. 2: 44
prætendi culpæ alienæ. H. 2: 39. ſpecie honeſta. H. 3: 4
prætendi, *præjacere*. quidquid caſtrorum Armeniis præten-

ditur. H. 2: 6. gens provinciis late prætenta. 1: 56
prætentare pugiones. H. 1: 49. ſilvas. A: 20. animum cohortis. 1: 19
prætentata crimina. 1: 73
præter inſulas. 1: 28. ora ſuorum. H. 4: 30
prætergredi. 14: 23
prætere. 2: 8 | 16: 5 | 5: 18
præterita. 4: 69. H. 3: 36
præteritum. 11: 30 | 13: 14. H. 1: 25
prætermitto. 11: 12
prætervecti. H. 3: 71
prætervectus. H. 2: 2
prætexere *aliquid*. H. 1: 72. H. 3: 8. libertatem. H. 4: 73. multitudinem. 4: 4. Germania Danubio prætexitur, *prætenditur*. G: 42. nationes Rheno prætexuntur. G: 34
prætextus amicitiæ. H. 1: 77. Senatûs. H. 1: 76. major *ſpecies*. H. 1: 19
prætextum, *prætextus*. H. 2: 100. H. 3: 80
prætexto, *cum prætexeret*. H. 1: 100
prætexta. 12: 41. puerilis. 1: 3. ſumpta. H. 2: 89. ſanguine reſperſa. 1: 14. conſulis inſigne. H. 3: 31
prætextata Sulpicia. H. 4: 42
prætor. 2: 79 | 3: 66 | 4: 12 | 6: 16 | 11: 11 | 12: 4 | 13: 51 | 14: 48 | 15: 21 | 16: 21. H. 1: 47. H. 1: 91. H. 3: 80. H. 4: 58
prætore. 1: 72 | 2: 51 | 12: 64 | 13: 28, 51
prætor ſenatum vocat. H. 4: 39. ad Urgulaniam interrogandam mittitur. 1: 34
prætores ærarii. 1: 75. H. 4: 9
prætorum comitia. 1: 15 | 2: 36 | 14: 28
prætorem. 1: 15, 74, 75 | 3: 57 | 4: 43, 45 | 6: 12 | 13: 28 | 14: 41. H. 4: 4
prætores. 2: 36 | 14. 20. H. 4: 9. O: 38
prætori. 15: 72
prætoria. 1: 85 | 3: 33 | 12: 53 | 13: 48 | 14: 78. H. 1: 48. H. 4: [illegible]
prætoriæ. 1: 77 | 3: 14 | 4: 5, 27 | 12: 21, 36 | 14: 15 | 15: 49, 60. 16: 27. H. 2: 43. H. 1: 11, 24, 49, 66, 93
prætorianus *pro prætorianis*. H. 3: 38. eques. 1: 42. miles raro in aciem deductus. H. 1: 89
prætoriani [illegible] quatuordecim ordinibus ſedeant. 6: 3. per ſimulationem officii legatis adjuncti. H. 1: 74. quaſi cuſtodes ducibus additi. H. 1: 87. à Vitellio exauctorati militiam repetunt. H. 4: 46
prætorianorum ferocia. H. 2: 44
prætoria porta. H. 4: 30. navis H. 5: 22
prætoriæ cohortes. H. 3: 55
prætoria inſignia data Julio Aquilæ. 12: 21. Pallanti 12: 53. Arrio Varo, Corn. Fuſco, H. 4: 4
prætorium, *tabernaculum, ſeu domus præſidis*. 3: 33. in prætorium accipere, *inter prætorianos*. H. 4: 46
prætoriarum. 1: 7, 8, 30 | 12: 42, 56 | 13: 20 | 15: 50. H. 2: 21, 33, 42. H. 4: 12
prætorias. 1: 17 | 3: 2 | 11: 31 | 14: 11. H. 1: 74. H. 2: 18. H. 3: 50
prætoribus. 1: 77 | 4: 6 | 12: 60 | 15: 22. H. 4: 9
prætorii. 1: 24 | 11: 1, 33 | 15: 50, 72 | 16: 27. H. 1: 19, 46, 72, 82, 87. H. 2: 33, 46, 49, 100. H. 3: 36, 58. H. 4: 2
prætoriis. 1: 7, 24, 75 | 2: 16, 20, 47 | 3: 28 | 4: 2, 56 | 6: 8 | 14: 58. H. 2: 11, 67. H. 3: 40, 55
prætorio. 1: 75 | 3: 75. H. 1: 20. H. 2: 11, 24
prætoris. 1: 10 | 2: 34, 56 | 3: 53 | 4: 15 | 6: 17. H. 3: 80
prætorium. 4: 18 | 6: 3, 9. H. 4: 42, 46
prætorius. 6: 18, 48 | 14: 40. H. 2: 50. A: 7
prætorum. 4: 14 | 13: 28, 29 | 14: 18 | 15: 25
prætulit. 13: 9 | 1: 73 | 4: 56 | 13: 63
prætulit. 15: 16. H. 2: 86
prætura. 2: 28, 33, 67 | 3: 31, 65 | 4: 52, 68 | 5: 8 | [illegible] 7, 38 | 13: 29 | 16. 20. H. 2: 63. H. 3: 57. H. 4: 3, 39, 40 | 1: 14 | 2: 32 | 11: 4 | 12: 4. A: 6 | O: 36
præturam. 2: 36 | 3: 30, 75 | 11: 21 | 12: 8 | 14: 48. H. 1: 48. H. 4: 39. O: 7
præturas. 15: 29. O: 7
prævalere. 1: 58. H. 3: 8 | 11: 32 | 13: 12. O: 3 | 15: 36 | 2: 76 | 12: 64
prævalidus. 8: 35 | 16: 9
prævalida orbitas. 3: 25
prævalidi conſules. H. 2: 38. provincialium. 15: 20
prævalidæ cohortes. H. 2: 28. partes. H. 2: 52
prævalida nomina. 12: 60. vitia. 3: 53
prævalidum. 3: 35 | 16: 9
prævaluit. 1: 13 | 11: 28 | 11: 10 | 12: 27 | 13: 33 | 14: 45. H. 2: 65
prævaricatio. 1: 15. punita. 14: 41
prævehitur Germaniam Rhenus. 2: 6
prævehi miſſilia. H. 4: 71. ad exercitum. H. 5: 16.
prævecti. H. 5: 23
prævenio. H. 3: 68. H. 2: 11 | 2: 39 | 6: 35 | 6: 44 | 15: 17
prævenire. 6: 7 | 15: 69. H. 3: 40. H. 4: 59. H. 5: 26 | 11: 26 | 16: 13
præveniretur. 14: 7. H. 3: 59 | 3: 50 | 15: 54
prævenit. 1: 30 | 2: 55 | 4: 72 | 14: 58. H. 3: 67. H. 4: 49 | 14: 41
prævenitur. 2: 79
præventa gratia. H. 1: 5
præventum. 2: 65
præventus erat. H. 1: 53
prævertere damnationem voluntario fine. 4: 19. ad interna. 4: 31
præverti. 2: 56
prævidere bella. H. 5: 11. impetum hoſtium. Hiſt. 4: 15. prævisa locorum utilitas. 12: 63. prævisum nobis. 12: 40. prævisa. 14: 55. *quadam* ſapientia. 1: 14
previderet. 11: 7
prævitium. 12: 53 | 14: 54 | 12: 40
præumbrans faſtigium. 14: 47
præuſtus. 2: 14 | 4: 51
prævolavit. H. 1: 62
Praſutagus. 14: 31
prata. G: 26
pravus & callidus bonos & modeſtos anteibat. H. 1: 87
prave facundus. 1: 53
pravus. 5: 4 | 11. 35. H. 2: 5. H. 3: 38. G: 24 | 4: 60 | 16: 28. H. 3: 78. O: 3 | 1: 56. H. 4: 48. H. 4: 78, 81. H. 1: 48
prave. 6: 5 | 14: 11. H. 2: 23.
pravis. 1: 2 | [illegible] : 12. H. 2: 84, 91. H. [illegible] 6. A: 1
praviſſimus. 15. 29
pravitas. Hiſt. 2: 93. Hiſt. 3: 85. Hiſt. 4: 44. H. 5: 5. O: 31. | 14. 38 | 3: 34. O: 28
pravitas. [illegible] 16, 48 | 14: 38. H. 5: 5. amicorum. H. 1: 92. conſilii. H. 3: 41. docentium

infenſa. 12: 41. morum. H. 4: 44. vitiorum. O: 31 eadem illos pravitas impulit. H. 2: 100. eadem pravitate infectabatur interfectum. H. 3: 85. pravitate confuſus ordo militiæ. H. 2: 93. pravitates. O: 28. uaorum. 3 : 34
præcabatur piatos manes. H. 3: 25
precanda Modeſtia 14: 7
precaria anima. 1: 42. vita. H. 4: 76. precarium jus parendi. G: 44. precario præeſſe, A: 16
precationes fauſtæ. 4: 9
preces Cæſaris. 14: 40. contumaces. 1: 57. degeneres. 12: 19, 36. imperantium non ſine irriſu audiuntur. 3: 29. potentium. 1: 75. quibus contradici non poteſt. H. 4: 46.
preces fundere. 14: 30: ſuſcipere. 13: 54
precari. 3: 36. H. 4: 81 | 2: 42 | 3: 4 | 12: 19, 65
precans. 2: 26 | 4: 19. H. 2: 74 | 16: 11 | 6: 42 | 11: 20
precarium. H. 1: 52
precatum. 4: 39
precatus. 2: 8 | 4: 70 | 6: 9 | 12: 31. H. 4: 53. G: 10 | 4: 8
prece. 12: 19
preces. 1: 11, 13, 13. 19, 79 | 2: 30, 37, 38, 71 | 3: 10, 17, 36, 67 | 4: 8, 13, 43, 53 | 6: 17, 26, 27, 38, 44 | 11: 10, 37 | 13: 44, 57 | 14: 23, 36 | 15: 25. H. 1: 50, 65. H. 2: 31. H. 3: 19, 38, 74. H. 4: 60, 72, 79, 84. A: 42 | 2: 30. G: 8
precibus. 1: 13, 15, 17, 66 | 2: 34, 55, 58 | 3: 15, 17 | 4: 32, 42, 57, 64, 74 | 6: 26 | 12: 42, 61 | 13: 36, 37 | 14: 48 | 15: 11, 21 | 16: 5: 10, 31. H. 1: 63, 82. H. 2: 3, 29, 44, 48, 49. H. 3: 31. A: 19
precor. 1: 58 | 3: 16 | 4: 38 H. 4: 58
prenſare arma, genua, veſtigia. H. 1: 66. brachia, tela hoſtium. H. 3: 18. pectora commanipularium: H. 4: 46.
prehenſa. 1: 34, 35
prehenſare. 14: 10 | 4: 58. H. 1: 36. H. 2: 46
prehenſus. 4: 45. H. 4: 25
premere. H. 1: 7. aliquem. 15: 53. H. 4: 2. quedam. 4: 71. auſos erumpere. H. 4: 2. caſtra. H. 4: 32. inviſum principem ſemel, ſeu bene, ſeu male facta premunt. H. 1: 7.
premere famam alicujus. 15: 49. Germanias hibernis. H. 4: 28. indicia. 1: 4. legionem caſtris. 12: 32. iras. 6: 50. H. 4: 72. obſeſſos. 15: 13. pavorem vultu. 13: 16. pulſos. 2: 15. Rempub. 1: 4. ſanguinem: 15: 64. ſenſus ſuos. 3: 11. ſermones vulgi. 3: 6. ferro fameque caſtra. H. 4: 31. ſervitio Germanias. 2: 73. voce, vultu. 8: 67. veſtigia patris. 2: 14. premi ira alicujus. 4: 19. à militibus. 16: 9. preſſus orator. O: 18. ſermo. O: 2. pavore ſanguis. 14: 64. preſſi curru equi. G: 10. onere Liburnicæ. H. 3: 77
premi. 13: 16 | 1: 4: Hiſt. 4: 23
Preneſte. 15: 45
prenſare. 1: 68 | 1: 21 | 2: 32 | 6: 35
preſſas. H: 3: 77
preſſit. H. 4: 2
pretia. 1: 35 | 2: 9, 59 | 3: 32 | 11: 6 | 13: 43 | 15: 51. H. 2: 29. G: 20, 31
pretiis. 3: 52 | 6: 45 | 11: 7, 26. H. 1: 89
pretio. 13: 42 | 14: 18 | 15: 18, 72. H. 1: 25. H. 2: 62. H. 3: 72. H. 4: 14, 27, 64. G: 5. A: 1, 19
pretium, *operæ pretium*, fuit Germanico convertere agmen. 1: 57. ni pretium foret noſcere. 2: 35
pretium fuit in Veronenſibus. H. 3: 8. in pretium belli cedere. H. 1: 11
pretio majore fugere. H. 4: 18
pretium. 1: 75 | 2: 87 | 3: 40 | 6: 3, 29 | 11: 35 | 13: 56 | 14: 42, 33 | 15: 12, 39. H. 1: 18. H. 2: 47. H. 3: 20, 31, 57, 78. H. 4: 19, 32, 58, 76, 81. G: 24, 45. A: 12. O: 10 | 13: 31 | 15: 19
pridem. 1: 3, 12 | 3: 3 | 6: 2, 30, 49 | 11: 23 | 12: 4 | 14: 48 | 15: 42, 64
jampridem. 4: 40 | 12: 34. H. 1: 12, 16, 23, 52. H. 2: 38, 43, 56
pridie. 15: 54. H. 1: 90. H. 3: 57. O: 2
prima. 1: 4, 19, 31, 39, 42, 51, 61, 65 | 2: 8, 16, 56
primæ. 1: 39, 44. H. 1: 57. H. 3: 14. H. 4: 19, 25, 59. O: 25
primam. 1: 37 | 3: 14 | 6: 28
Primani. 1: 64. H. 1: 55. H. 2: 43. H. 4: 37
Primanos. H. 2: 43, 86. H. 3: 13, 22
primas. 4: 7 | 13: 13 | 15: 13, 53. H. 2: 64. H. 3: 71
primi. 1: 7, 28, 29, 45, 51 | 3: 41, 61 | 4: 3 | 6: 14, 25 | 12: 31, 60 | 13: 48 | 15: 27. H. 2: 89. H. 4: 56, 70. G: 25, 43. A: 43
prima vox difficillima. H. 2: 80
prima loce. H. 3: 70
primum pilum. H. 3: 6. ſpecimen novi principatus. H. 2: 64
primis eventibus metus aut fiducia gignitur. 12: 30
primæ tribuuntur. O: 25
primas eloquentiæ ferre. 14: 12. prout prima ceſſiſſent. A: 18
prima conſiliorum. H. 2: 11
prima rerum ſpeculari. H. 3: 46
Primipilaris. H. 2: 22. H. 4: 15
Primipilares. 2: 11 | 4: 72. H. 1: 31, 87. H. 3: 70
Primipili centurio. 15: 12. H. 3: 22. honor. 13: 36. ordinem ducere. H. 4: 5
Primipili. 13: 36 | 15: 12. H. 3: 22. H. 4: 5
inprimis. 4: 34 | 13: 14. H. 1: 11. A: 9
primitiæ metallorum. H. 4: 53
primo. 1: 8, 20, 30, 41, 47 | 2: 23, 64, 79 | 3: 22, 26, 46
Antonius Primus. 14: 40. falſi damnatus. 14: 40. H. 2: 86. Veſpaſiani partibus accedit. 2: 86. acerrimus ducum Flavianorum. H. 3: 2. Italiam invadit. H. 3: 6. & eam vaſtat. H. 3: 49. Vitellianos deditos alloquitur. H. 3: 63. magna auctoritate apud milites. H. 3: 80. ejus potentia. H. 4: 2: conſularia inſignia accipit. H. 4: 4. à Muciano deprimitur. H. 4: 11. ei formidabilis. H. 4: 39: & ſuſpectus. H. 4: 68. æqualium intolerans. H. 4: 80. ad Veſpaſianum proficiſcitur. H. 4: 80. Montanum in Gallias miſit. H. 3: 19. Civilem ad bellum hortatur. H. 4: 32. H. 5: 26. Antonii facundia & auctoritas. H. 3: 10. conſtantia & fortitudo. H. 3: 17. fama & vita fœda. H. 3: 28. inſolentia poſt victoriam. H. 3: 49
primordia. 2: 88 | 6: 50. H.

5: 2. G: 39: O: 12
primordium urbis. H. 3: 34
primordio. 1: 7
primori in acie verſari. H. 3: 21
Primores. 1: 9 | 3: 45 | 4: 40 | 5: 3 | 6: 37 | 12: 53 | 15: 36. *Ariſtocratici.* 4: 33. *oppoſiti plebi.* 2: 19. *ſenatorum præcipui.* 4: 6. Achæorum. 6: 18: Ægyptiorum. H. 4: 82. Armeniorum. 12: 44. caſtrorum. H. 3: 31. centurionum. H. 3: 24. occiſi. H. 5: 20. civitatis. 1: 8, 24, 54 | 3: 65 | 4: 17, 29 | 6: 15 | 15: 25. H. 1: 71. H. 3: 64. Claſſiariorum. 15: 51. equitum. H. 1: 4. Etruriæ. 11: 15. Galliæ. 11: 23. Galliarum. 3: 41. H. 4: 34. gentis. H. 4: 14. gentium. 15: 1. Macedoniæ. 3: 8. militum. H. 1: 25. oratorum. 4: 52. partium. H. 3: 39. Remorum. H. 4: 69. Senatus. 6: 7. H. 1: 88. H. 3: 69. H. 4: 41. Tungrorum. H. 4: 66. ceteri. 2: 9. corrupti. 2: 62. primoribus invadere plebem. 6: 42. adſcitis. 6: 31. inchoantibus. H. 4: 41. inter primores nomen locuſque. H. 3: 86
Primores feminæ. 2: 29. viriq̀ue. H. 1: 81. miniſtri. 4: 10. ordines. H. 1: 55. Parthi. 6: 2. ſervi. H. 1: 49
primores periiſſe 13: 30
primum. 1: 25, 30, 54, 62, 80 | 2: 39, 52, 56 | 3: 20, 29, 53, 59 | 4: 6, 34, 40, 68 | 6: 1, 5, 28, 46
Primus Cornelius. H. 3: 74
primus quiſque, *princeps civitatis.* 13: 48. pœnæ luendæ. 6: 4. prima ætas, *major.* 13: 23. indignatio plurimum valet. H. 1: 33
imprimum. 4: 6 | 14: 51
Primus Antonius. H. 3: 2, 49, 63
principalis. H. 1: 22, 59. H. 2: 81. H. 4: 40
principatibus. H. 2: 55
principatu. 1: 7 | 13: 1. H. 1: 50. H. 2: 10, 38, 47, 65. H. 3: 67. H. 4: 2, 6, 8
principatum. 1: 1. H. 1: 1, 5, 37, 83. H. 3: 75, 86. A: 3. O: 17
principatus. 1: 6 | 3: 60 | 4: 6 | 13: 4. H. 1: 13, 30, 58, 62, 76. H. 2: 5, 64, 79, 80. H. 3: 8, 39, 58, 70. H. 4: 11, 85. H. 5: 10. A: 7, 43. O: 17
princeps juventutis. 1: 3 | 12: 41. legationis. 1: 39. princeps artium *eloquentia.* 11: 6. imperii dies. 1: 9. locus. 1: 13 | 3: 75 | 4: 38 | 4: 60 | 11: 16. O: 37. principes fori, in Cæſaris amicitia. O: 8. princeps novus & nutans. 1: 17. novus & abſens. H. 1: 4. vacuus adhuc. H. 5: 8. crudelis ſegnibus non metuitur. 6: 4. quamquam præſens in urbe, ſcripto aditur. 4: 39. heres nuncupatus, ut cætera propinquis manerent. 16: 11. princeps, niſi malus à bono patre heres non ſcribitur. A: 43. legum & magiſtratuum munia in ſe trahens. 1: 2. 11: 5. exteris fidens. 15: 58. ingens gloria, atque eo ferocior. 11: 10. minore diſcrimine ſumitur, quam quæritur. H. 2: 56. ſubitis offenſis, aut intempeſtivis blanditiis mutabilis contemnitur, metuiturque. H. 2: 92
principis nomine ſub imperium accipere. 1: 1, 9. invidia ab omnibus peccatus. 3: 53. principis juſſa magis metuenda, quam cætera *illa.* 4: 25. princ. Rom. cum rege Partho comparatio. 2: 57. abditos ſenſus exquirere inlicitum. anceps. 6: 8. *ejus* aſpectu adverſus fortuita reſoveri. 1: 36. damnati nullum ante Neronem exemplum. H. 1: 16. ſanguine fœdare Rempub. H. 1: 16. aurea ſtatua apud ſigna. H. 1: 36. principis cæſi ultor quiſquis ſucceſſit. H. 1: 40. *ejus* percuſſores punire, munimentum ad præſens, in poſterum ultio eſt. H. 1: 44. ex *ejus* periculo clementiæ famam adfectare. H. 2: 63. vim complexus, nomen remittere. H. 4: 11. ignavi princ. invitatione, militum ardor detentus. H. 2: 76 auctoritas majoribus remediis ſervata. H. 1: 29. major è longinquo reverentia 1: 47. ſuadere quod oporteat, multi laboris. H. 1: 15. principi ignavo prægravis vir inſignis. 11: 19. formidoloſum, privati hominis nomen ſupra *principis famam* attolli. A: 39. principem alibi quam Romæ fieri poſſe. H. 1: 4. ſemel inviſum, ſeu bene, ſeu male facta premunt. 1: 7. ſupra principem ſcandere. H. 4: 8. principes mortales, Reſpub. æterna. 3: 6. principes ſenes deſpiciuntur. 6: 30. H. 2: 3, 6, 9. conſiliis quam manibus res gerunt. 13: 6. inſtar deorum. 3: 36. privatis adfectibus non obnoxii. 3: 58. principum aures nil niſi jucundum & læſurum accipiunt. H. 3: 56. crebræ mutationes uſui non ſunt. 12: 11. inclinatio & offenſio fatalis. 4: 10. vitia amata. H. 1: 5. proſperis & aliis ſiuuntur, adverſa ad junctiſſimos pertinent. H. 4: 52. laudatorum *bonorum* uſus ex æquo ſævi proximis ingruunt. H. 4: 74. principibus viſis non eadem decora, quæ modicis domibus. 3: 6. unum inſatiabiliter parandū, proſpera ſui memoria. 4: 38. præcipua rerum ad famam dirigenda. 4: 40. principes bonos voto expetere, qualeſcumque tolerare. H. 4: 8. principibus amotis, nihil auſuram plebem. 1: 55. principem generari fortuitum. H. 2: 16. etiam ſub malis principibus magni viri eſſe poſſunt. A: 42
principalis fortuna. H. 2: 59, 81. principale matrimonium. H. 1: 22. ſcortum. H. 1: 13. principales commentarii. H. 4: 40
principatus. H. 1: 13, 30. A: 7. Auguſti medius, extremus. O: 17. Tiberii. 1: 1. Galbæ. 3: 7. H. 4: 6. filii *Vitellii.* H. 3: 67. Nervæ. H. 1: 1. adeptus. 1: 7. felix. O: 17. mutatus. 4: 6. novus. 1: 6 | 13: 1. H. 2: 64. ſcelere quæſitus. H. 1: 84. recens. H. 2: 30. principatus & libertas res diſſociabiles. A: 3. principatus vocabula, Cæſar, Auguſtus. H. 2: 80. vis *ejus* in eo ut uni reddatur ratio. 1: 6. locum miſerari. H. 3: 38. *ejus* inanem famam circumdare *aliam.* H. 4: 11. principatum deferre. H. 3: 86. principatu novo ſuſpenſus animus. H. 4: 8. de principatu quæſitum. H. 2: 38. principatus longi. H. 2: 35
principia. 1: 67 | 6: 22. H. 2: 11. H. 3: 7. H. 5: 4. O: 20
principiis. 1: 61 | 3: 25. H. 4: 50. O: 22

principio. 1 : 1, 16, 28 | 3: 30, 56 | 4: 4 | 6: 2, 5, 44 | 13 : 34 | 15: 24 | 16 : 12. H. 5 : 1
principiorum. O : 9
principium anni. 3 : 31 | 4 : 4, 68 | 6 : 2 | 13 : 10. H. 4 : 1. pontis. 1 : 69
principia *caſtrorum*. 1 : 67. H. 1: 48, 54. H. 3 : 13. legionum, 4 : 2. dimenſa. 1: 61
principia noſcere. H. 2 : 93. in principia coire. H. 3 : 12. in principiis præſcriptum principis nomen. H. 3: 13
principia una-et-viceſimanorum ſtrata. *hoc eſt, duces, tribuni & primipilares ſtrati*. H. 2 : 43
principium. 1 : 32, 69. 2 : 6 | 4: 62, 68 | 11 : 18 | 13: 20 | 2 : 41, 49. H. 2 : 69
principum. 2 : 38 | 3: 57 | 4 : 12, 20, 39, 40 | 6 : 39 | 12 : 54 | 1 : 11, 13, 16, 47 | 15 : 18, 72. H. 1: 5, 47, 50. H. 2: 10, 38, 94. H. 3 : 38, 72. H. 4 : 70, 74. G : 13. A: 13, 21. O: 7
prior. 4: 22 | 6 : 33 | 12 : 33, 64 | 13: 53, 58 | 14 : 8 | 15 : 6, 20, 28, 56. H. 1: 48. H. 3: 65. O : 30 | 1 : 77 | 3: 11, 20 | 4 : 15 | 13: 9, 46 | 15 : 70. H. 1: 57, 79. H. 2: 62. H. 4 : 21. O : 3 | 2 : 60 | 3: 10 | 4: 60 | 11: 9, 46, 53. A : 52 | 2 : 68 | 11: 24 | 15: 59
priora. 1 : 29 | 4 : 48 | 5 : 9 | 15 : 24, 32. O: 1
priores. 4 : 23 | 6 : 18, 28 | 12: 63 | 13: 36. Hiſt. 1: 40. A : 1, 10, 30. O: 22 | 1 : 13 | 2: 48 | 3 : 27 | 6 : 27, 31 | 12: 32 | 13 : 9. H 1: 49. H. 3 : 51. A : 14, 16. O: 25, 41
prior auditus *imperator* animus occupat. H. 1: 76. prior *vetuſtior* populus. O : 19. priores, *majores*. 3 : 55. A. 1. *anteceſſores*. A : 14, 20.
prioris. 2 : 63 | 4 : 37 | 6: 4 | 11 : 29 | 12: 52, 63 | 14 : 12, 56, 62. H. 1: 1, 25, 56. H. 2 : 91. H. 3: 9, 24. H. 4 : 53, 80. A : 3, 29
priorum. 1 : 58 | 4 : 44 | 14 : 62 | 15: 12, 18. H. 4: 44, 72. A : 33
priſca gravitas. H. 2: 83. ſanctimonia. 3: 69. ſeveritas. 6 : 13 | 11 : 25. virtus. 6 : 32
priſcus. G : 39 | 12 : 4 | 15 : 30 | 1 : 19 | 2: 88 | 4 : 19 | 11 : 25 | 2: 32 | 3 : 74 | 4 : 43 | 12: 23 | 13 | 32. O : 23 | 3: 53 | 5: 1 | 32 : 12
Priſca Mutilia. 4: 12
Priſce. H. 4 : 43
C. Priſcus. A : 44
Priſcus Ancharius. 3: 38, 70
Priſcus Fabius. H. 4 : 79
Priſcus Helvidius. *vide* Helvid.
Priſcus Julius. *vide*. Jul.
Priſcus Lutorius. 3 : 49
Priſcus Nonius. 15 : 71
Priſcus Petronius. 15 : 71
Priſcus Tarquinius. 4 : 65. H. 3 : 72
Priſcus Tarquitius. 12: 59 | 14 : 46
privatim. 1 : 35 | 6 : 12 | 11 : 17 | 13 : 37 | 14 : 48. H. 2: 52, 84. H. 4: 40. G : 10 | A : 21
privatus, *qui nullo magiſtratu fungitur*. 4 : 19 | 6 : 2 | 15 : 21. H. 1 : 21. O : 36. privati judices. 14 : 28. privatus *ſcil. qui non eſt princeps*. 6: 51 | 11: 31. H. 4: 4. nuper Otho. H: 1 : 85. cum privatus eſſet, amici vocabamur. H. 5 : 26. major privato viſus, dum privatus fuit. Hiſt. 1: 49. privati hominis nomen ſupra principem attolli, formidoloſum. A : 39. privatum modum ſuperegredi. H. 2 : 5. privati, *non principes*. 4 : 76. creditores privati penates. H. 3: 66. privatæ adfectiones 3 : 58. cogitationes. H. 4 : 74. inimicitiæ 3 : 12. privatæ utriuſque res, *cum non eſſent principes*. 3 : 65. H. 5 : 1. ſimultates. 3: 58. privatum odium. H. 1 : 33. falſis criminibus tectum. 2: 80. publicis utilitatibus remittendum. 1 : 10. ad privatum odium malis publicis abuti. 15: 73. privatæ ſimultates bonum publicum impediunt. 14 : 38. privatas ſpes ſine publica cura agitare. H. 1 : 19. mala privata Reipub. malis operire. H. 1 : 53
privaviſſet. 4 : 50
privigni. 1 : 6 | 2 : 3 | 3 : 19 | 12 : 2 | 4 : 71 | 12: 25
privignus. H. 1 : 15 | 6 : 51 | 12 : 69 | 13 : 14
privilegiis. 3 : 28
prius. 4: 39 | 12: 64 | 13: 9, 17, 20, 50 | 14 : 31 | 16 : 11, 14. H. 1 : 27. H. 3 : 11. H. 5 : 5. A: 25, 37. O: 7, 28
pro *ede*, *ante ædem*, H. 1 : 17. pro deſertore, *ut deſertorem*, 1 : 38. pro alienigenis. 11 : 24. pro concione. 1 : 44. pro cornibus, *in cornibus* 13 : 38 | 14 : 34. pro gradibus domus, *ante gradus*. H. 1: 29. Palatii. H. 5 : 74. pro litore, *in litore*. 14 : 30. pro munimentis, *ante munimenta*. 2 : 80 | 12 : 33. pro muris. 14 : 25. pro portis. H. 5 : 11. pro ripa. 2 : 9 | 12: 29 | 15: 3. pro Roſtris. H. 1: 17. pro vallo caſtrorum H. 1: 36. ſiſtere legiones. A : 35. pro concinne laudati. H. 2: 59. nihil pro cauſſa reſcripſit. 15 : 14. decorum pro cauſſa ratus. H. 3. 7. pro Galba, *pro ejus partibus*. pro honeſtis & præſentibus flagitioſa & incerta expectare. 4 : 3. pro hoſtibus cuncta. H. 4: 78. pro magnifico eſt omne ignotum: A : 30. pugna nobis pro meliore fuit. 12 : 39. pro neceſſitate, *neceſſitatis inſtar*. 2 : 13. A 2 21. pro ſalute ſecuri, *de ſalute*. A : 26. pro ſententia, *loco ſententiæ*. 3 : 57. pro Syria legiones, *prope Syriam, ſeu in ejus finibus*: 15 : 5. pro tempore. *opportune in tempore*. 3 : 3: conſulere rebus turbidis. 12 : 49. pro teſtimonio, ut teſtis. 14: 48. prove conſulibus, *proconſulibuſve*. 15 : 22. pro Virgilio legere Lucretium, O : 23. pro virili portione. H. 3: 20
proavus. 3 : 22 | 11 : 23 | 14 : 40 | 2: 27 | 3 : 66 | 6 : 28 | 13 : 34 | 2: 43
proavia. 12 : 69. H: 4 : 55
probare cauſſam ſenatui. 1: 75. probare ſuffecturum, ſeu idoneū armis ferendis. G : 13
probare. 1 : 58. H. 4: 41 | 15 : 51 | 3 : 75 | 15: 48 | 4 : 42 | G : 5, 18. O : 21 23, 39
probabiles cauſſæ. 6 : 14. O : 18
probæ. 16 : 29
probares. 1 : 75. A : 18
probaretur. O : 34
probari. O: 14. O : 18 | 1:19
probata. 14: 18. H. 2 : 26. H. 4 : 56 | 15 : 55. O: 10
probationes. H. 2 : 63. O : 39
probationes ſcelerum mora ſubvertere. 3 : 7
probati : O : 28 | 13 : 29
probatum. 1: 62 | 2 : 45 | 4: 43 | 5 : 1 | 11 : 26 | 15 : 64 | 15 : 20
probatur. O: 25
probatus. 3: 16 | 5: 6 | 6: 11. H. 1 : 48
probavit. 14 : 45. G: 13
probe. H. 5: 62
probet. H. 4: 7

Probis

probis feminis, non niſi ex matrimonio ſolatium. 4: 53
probi. 14: 15. 11: 5
probitas. G: 56. H. 2: 64, 95. O: 29, 40.
probitatis. 13: 12
probra. 1: 21, 77 | 3: 36 | 4: 34, 42 | 6: 24, 38 | 11: 11 | 12: 47 | 14: 17 | 16: 21. H. 1: 47, 85. H. 2: 30
probro reſpergi. H. 1: 48. probra aggerere. 11: 14. fundere. 6: 42. ingerere. Hiſt. 3: 31
probris. 1: 59 | 2: 46 | 4: 53 | 5: 7 | 11: 25, 37 | 16: 26. H. 2: 21, 44. 52. H. 3: 10, 24. H. 4: 45
probrum. 3: 26, 32 | 11: 35. G: 22
probroſus. 14: 48, 50. H. 3: 73 | 4: 31 | 2: 50 | 15: 49. G: 14 | 3: 68 | 6: 19
procacitas & petulantia: H. 3: 12. procax chorus. 11: 31. procax ante periculum manus. H. 4: 22. otii. 13: 46. lingua. 1: 16. moribus. H. 3: 62. ore. H. 2: 23. procaces ingenio. 14: 15. procacia ingenia. H. 3: 32. ſcripta. 1: 72
procaciſſima ingenia. H. 2: 87
procacius. 5. 4
procedere. 4: 60 | 1: 64. H. 2: 24. G: 22
procedit venenum, *graſſatur.* 15: 60
procella equeſtris. H. 3: 53
procellis. 2: 15, 23
procera. 1: 64. H. 2: 78. H. 4: 14.
proceres. 1: 55 | 2: 25, 56, 58 | 3: 76 | 14: 20. H. 4: 53. H. 5: 25. G: 10 | 14: 53 | 11: 7 | 4: 66 | 11: 9 | 14: 12. G: 46. O: 36, 37
procerum domus adflictis parens. 4: 63
proceritas corporis. H. 2: 30. Hiſt. 5: 14. decora. 12: 44. prægracilis incurva. 4: 57. ſimilis. G: 20. & decor eſt palmetis. H. 5: 6
procerus. 15: 48. H. 4: 1 | 15: 72
proceſſit. H. 1: 37 | 15: 67 | 12: 34 | 6: 10. H. 2: 29
proceſſum eſt. 2: 79
procideret. 12. 13. H. 2: 68, 78 | 15: 40 | 4: 18. H. 2: 88
Procillia Julia. A: 4
in procinctu. H. 3: 2
proclamare. H. 4: 55 | 1: 74 | 13: 11 | 16: 38. H. 1: 42
proclivius eſt injuriæ, quam beneficio vicem exſolvere. H. 4: 3
proconſul. 2: 52 | 4: 13, 23, 36 | 16: 18. H. 1: 49. H. 3: 46. H. 4: 48. A: 6 | 3: 32, 38, 66, 72 | 14: 46. H. 1: 70. A: 6 | 3: 21 | 13: 1. H. 1: 76. H. 4: 49, 50
proconſulare. 13: 21. A: 42
proconſulatu. 16: 23. H. 1: 48
proconſulatum. 16: 30. H. 2: 97. A: 42
proconſule. 1: 53 | 3: 68 | 15: 33 | 16: 10
proconſulare imperium. 1: 14, 76 | 3: 38 | 12: 41, 59 | 13: 52
proconſules. H. 4: 48 | 15: 20
procubuit. H. 5: 3. H. 4: 17 | 2: 59 | 4: 73 | 12: 17 | 1: 12 | 4: 48
procubuiſſe ſibi tres legiones, *à ſe caſas.* 1: 39. legionea veteranis. H. 4: 17
procul caſtris. H. 4: 22. Cremona. H. 2: 32. exitio. H. 5: 3. gravitate. H. 2: 50. injuria. 14: 32. inlecebris. 4: 2. ripa. H. 4: 28. ſeditione abeſſe. Hiſt. 1: 54. tentorio. 14: 28. veteribus. H. 4: 57. procul voluptatibus habiti. 4: 62. urbe. 4: 57. H. 3: 79. procul Suetonius aberat. 14: 32
proculcare. H. 3: 88
proculcatn. H. 1: 40
C. Proculeius. 4: 40
Proculus Barbius. H. 1: 25
Proculus Cervarius. 15: 50. convincit Fennium conjurationis. 15: 66. impunitatem obtinet. 15: 71.
Proculus Ceſtius. 13: 30
Proculus Cocceius. H. 1: 24
Proculus Conſidius. 6: 18
Proculus Licinius. H. 1: 87. *vide Licin.*
Proculus Titius. 11: 35
Proculus Voluſius. 15: 51, 57
Proculum. H. 2: 39
procurationes inceſti, *expiationes.* 12: 8
procurationes, *principis.* 16: 17. præmium delatorum. H. 1: 2. procurationibus percolere aliquem, *ditare, augere.* H. 2: 82
procuratio. H. 1: 86
procurator Cæſaris: 13: 31 | 14: 32. H. 1: 12. H. 2: 12, 86. in bona provincialium ſævit. A: 15. Africæ. H. 4: 50. Alpium. H. 3: 42. Aſiæ. 4: 15. Belgicæ. Hiſt. 1: 58. Cæſarum. 14: 54. A: 4
procurator Cappadociæ. 12: 49. Judææ. 12: 54 | 15: 44. H. 5: 10. ludi. 11: 35. Mauritaniorum. H. 1: 11. Norici. H. 1: 70. Ponti. 12: 21. principum. O: 7. Rhætiæ. H. 1: 11. Thraciæ. *ibid.* procuratoris jus & officium. H. 4: 15. procuratores. 12: 54 | 15: 25. A: 9. *deſcribuntur.* 4: 6. eamdem vim in judicando habent ac ipſe Cæſar. 12: 60. equeſtris nobilitatis iſti. A: 4 eorum contentiones cum præſide. A: 9. procuratoribus cohiberi provincias. H. 1: 11
procuratori. 12: 54, 60 | 15: 25. H. 1: 11. H. 4: 50, 58
procurrere H. 4: 62
procurrentes terræ, *extenſæ.* A: 10. in diverſa. A: 11
procurſus. A: 33. H. 5: 18
prodere. 14: 44 | 4: 7. H. 2: 75. A: 1 | 15: 66 | 14: 53 | 16: 2. H. 4: 1 | 15: 57
prodere exempla, *edere.* 11: 23. bona. H. 1: 3. prodidêre auctores, *ſcripſêre.* 15: 38. prodidit Corbulo. 15: 16. prodidêre quidam. 11: 28. ſcriptores. 12: 67. diverſa. 15: 29. vocem *alicujus.* H. 1: 41. de *aliquibus.* 4: 35. memoriæ. 3: 65 | 6: 25. G: 8. memoriam virtutis. A: 1. motum animi turbati, *edere, oſtendere.* H. 1: 17. prodere hoſtibus tempora belli, *non utendo ſcil. occaſionibus.* H 5: 9. proditis in ipſa acie Romanis. H. 4: 18. prodita infrequentia, *monſtrata, exhibita.* 15: 10
prodegerant. H. 1: 20
proderat. H. 2: 10
proderetur. 12: 66 | 13: 16
prodeſſe. H. 3: 20. H. 4: 29 | 15, 19
prodidit 2: 88 | 11: 20 | 14: 2. H. 1: 86 | 12: 67 | 15: 16. H. 1: 2. H. 1: 17. H. 3: 37. H. 4: 27 | 14: 41. H. 3: 9
prodigæ. H. 1: 74
prodigentia: 13: 1 | 15: 37. opum. 6: 14
prodigeret. 16: 3
prodigi alieni, contemptores ſui. G: 31
prodigia. 15: 47. H. 5: 13 | 12: 43. H. 1: 86. H. 4: 58
prodigioſum dictu. H. 3: 56. prodigii loco accipiuntur omnia apud imperitos. H. 4:

26. prodigia. 14: 38. H. 4: 8. H 3: 13. crebra. 12: 64. crebra, irrita. 14: 12. multa evenere. 12: 43. nuncia majorum vulgantur cælo terraque. 1: 3. vulgata terrebant. H. 1: 86. prodigia piare. H. H. 5. 13
prodigis. H. 1: 62. H. 2: 95
prodigium. 13: 58 | 15: 7
prodigitur. 3: 52
prodigus. 4: 1 | 2: 48 | 11: 26 | 15: 35. H. 1: 66
prodita. 15: 10, 59 | 16: 17. H. 3: 40
proditio. 4: 73 | 15: 54. H. 3: 13, 36, 50. H. 4: 23, 77 | 11: 59 | 72 | 12: 14 | 15: 45. H. 1: 44. H. 3: 15. H. 4: 16, 25
proditionem. H. 2: 18, 41, 60. H. 3: 62. H. 4: 27
proditioni. H. 3: 12
proditionis. 6: 44 | 13: 56 | 15: 52. H. 1: 80. H. 2: 42, 100. H. 2: 10, 48, 57, 61, 78
proditionem agere alicui. H. 1: 26
proditis. H. 4: 18
prodito. H. 2: 101
proditor. 2: 10 | 3: 50 | 11: 18. H. 1: 72. H. 3: 62. H. 4: 10 | 13: 57. H. 3: 31. H. 4: 21 | 2: 45 | 14: 4 | 16: 28. H. 2: 44. H. 3: 10. H. 4: 3
proditores etiam iis quos anteponunt invisi. 1: 58. eorum, pœna. G: 12
proditores. 4: 48 | 6: 44
proditum. 12: 48. H. 2: 24, O: 32
proditos. 3: 65. G: 8
proditus. 4: 11. H. 4: 70
producere, prolongare, ſenectam ultra. 13: 52. co uſq; ſpem vitæ. 12: 8. vitam. 6: 48. plures ad curas. 3: 24. productius cornu, *magis extenſum quam alterum*. 13: 40
produci. O: 36. H. 4: 46
produceret. O: 26
productas. 1: 63
produxit. O: 28 | 12: 20 | 13: 52.
profanus princeps, *ſceleratus, inceſtus*. 14: 2. profanum ſacro *opponitur*. H. 5: 4. profana ſimul & ſacra. 1: 51. non ſacro, non profano abſtinere. H. 2: 56. profani, *ſacrilegi impii*. H. 3: 5. ritus. 2: 85. profana fœdaque animalia. H. 4: 60. verba *quæ non pertinent ad religiones, aut aliena his & contraria ſunt*. 4: 70.
profana. H. 3: 33. H. 5: 4
profanantem. O: 11
profano. 13: 57
profecerat. O: 22
profecta. H. 2: 52 H. 3: 58 | 16: 32
profecti. 3: 47 | 13: 54. H. 2: 40. H. 4: 35. H. 5: 13
profectio, *iter*. 2: 60. arto comitatu. 4: 58. profectionis ſignum expoſcere. H. 1: 62
profectio. 15: 36 | 2: 60 | 14: 33. H. 2: 1
profectò. A: 2
profectus. *particip*. 1: 19. H. 2: 39, 100 | 6: 11. H. 2: 49 | 3: 21, 34 | 13: 10. H. 3: 85 | 1: 34: 37. H. 1: 90. H. 3: 10. H. 4: 80. H. 5: 21. A: 7 | 3: 7
profectus, *militas*. O: 41. profectus cauſſa. O: 20. nihil profectus. O: 35
proferre, *allegare*, Demoſthenem. O: 16. reſponſa. O. 12: in medium. O: 28. cauſſas. 13. 2: 71
proferre bellum ultra, *promovere*. 14: 29. imperium. 4: 32 | 12: 23. proferendi Imperii cupido. 1: 3. reverentiam imperii. G: 29. ſpem, metum, *promere proferre*. 2: 12. ſententiæ loco, 2: 38. proferre ad famam. 16: 18. ad ſtudia vulgi. 12: 3. ingenium proferre *oſtendere*. 16: 29. proferre in æternum pœnas. A: 32. prolatum conſilium, *dilatum*. 4: 57. *ſic* prolatæ res. 2: 35. prolatio, *dilatio*, inimica victoriæ. H. 3: 82. prolationes. 4: 3. crebræ. 5: 8
proferre. O: 33 | 3: 12. H. 3: 37 | 3: 22. O: 1
proferendi. O: 33
profero. A: 32. O: 27 | 11: 12. O: 32
profeſſio *meretricum* apud ædiles. 2: 85. profeſſoria lingua, 13: 14
profeſſio. O: 29 | 2: 85. A: 3
profeſſoria. 13: 14
profeſſoribus. A: 2
profeſſus. 2: 30, 42 | 6: 3. H. 3: 51, 34. H. 4: 10. H. 1: 1. H. 2: 40 | 11: 80 | 2: 26
profici. H. 3: 70. A: 15, 19
proficiebatur. 13: 38. H. 2: 66
proficier. O: 31
proficiſci. 4: 4. H. 4: 62. H. 1: 89 H. 2: 87. H. 2: 99. H. 2: 91 | 11: 26. H. 3: 19
proficiſci Ægyptum. 2: 59
profiteri. 1: 80 | 13: 44
profiteri fidem, *promittere*. H 1: 1. ſectam Cynicam. H. 4: 40. ſapientiam. H. 4: 10. levari poſſe centeſimæ vectigal, profeſſus Cæſar. 2: 42
profligare. 12: 38. G: 13. H. 3: 22 | 5: 46
profligaris. 12: 14
profligare bellum. H. 1: 4. H. 3: 50. H. 4: 73. bella ſamã. G: 13. prælia. 14: 36. profligator, *decoctor*. 16: 18
profluere ad libidines, *prolabi*, 11: 26. profluens aqua. 15: 41. ſermo. O: 12: profluens illud Haterii, *facilitas perorandi*. 4: 61
profluere. 13: 3 | 13: 70. O: 31
profuerit. 14: 43
profugus. 1: 40 | 16: 1. H. 2: 46. H. 4: 49 | 6: 37 | 13: 39 | 14: 23. H. 5: 2 | 2: 4 | 1: 37, 57 | 2: 62, 63 | 3: 62 | 4: 45 | 5: 2 | 13: 6 | 15: 1. H. 3: 4
profugus altaribus taurus. H. 3: 56
profugerat. H. 2: 65
profugis. H. 2: 43
profugit. H. 2: 85 H. 4: 66
profugiunt H. 4: 60
profuiſſe. H. 1. 2
profunda montium & ſilvarum. A: 25
profundus. 1: 64 | 2: 19, 61. A: 10 | 11: 67 | 11: 70 | 21: 25 | 1: 24
profuſa cupido, *effuſa*, *nimia*. H. 1: 52. profuſi ſumptus, 3: 55. profuſæ cupidines. 3: 52
profuſus. H. 1: 52 | 3: 52, 55 | 4: 53
profutura. 4: 33 | 16: 26. H. 2: 16 | 3: 2 | 13: 38. H. 2: 75
profuturum. 15: 54. A: 24
profuturus. H. 1: 53
progener, *qui alicujus neptem duxit*. H. 5: 9. Cæſari deſtinatus. 3: 75
progeneri (*plur.*) Cæſaris. 6: 45
progenies. 14: 7, 61 | 2: 37 | 11: 16
progredi. 14: 13 | 1: 41
progreſſus eo uſque. H. 4: 42. eo progreſſus eſt paulatim. H. 1: 24
progreſſa. 1: 31 | 13: 48 | 14: 5. H. 2: 85. H. 3: 32. H. 2: 23
progreſſi. 15: 4. H. 3: 21, 35. H. 5: 16 | 15: 42. H. 3: 71
progreſſum. 3: 5 | 13: 8. H. 3: 86
progreſſor. 2: 9 | 3: 47 | 13: 15, 40 | 15: 29 | 16: 19, 55. H. 2: 40, 57. H. 3: 32, 15. H. 3: 69 | 3: 2

prohibere. 16 : 35. H 4: 74 | 14: 3 | 16: 7. H. 1: 45 | 1: 77 | 15: 2. H. 5 : 22 | 16 : 23 | 15 : 38 | 3 : 12 | 2 : 28 | 3: 53 | 14 : 49. H. 2 : 56 | 13: 40 | 14 : 56. G: 44
prohiberi. 6 : 29 | 14 : 21. H. 4: 38 | 2 : 30 | 16 : 10. H. 2 : 42 | 13 : 53 | 15: 71 | 3 : 18 | 4 : 67
prohiberetur. 3: 24 | 13 : 12 | 15: 61, 62
prohiberi aqua, atque igni. 16: 12. convictu principis. 6 : 9. Italia. 13: 71. occurſu principis. 16 : 24. officio exequiarum. 16 : 7
prohibita ſi impune tranſcenderis, neque metus ultra, nec pudor eſt. 3: 54
prohibitus. 12 : 6 | 6: 49 | 13: 28 | 14 : 17. H. 3 : 54 | 15: 13 | 14 : 45 | 6 : 40 | 2: 41 | 14: 29. H. 5: 8
prohibuit. 15 : 49. H. 4 : 59. G: 10 | 1 : 69 | 4 : 37 | 1 : 14 | 3: 18, 76 | 11 : 19 | 15 : 10, 12 | 14: 43. H. 1: 62
projecti. 6 : 25. H. 3 : 13
projectis. H. 1 : 56, 81. H. 4: 67
projectus. 12 : 47. H. 1 : 64 | 11 66. H. 2: 41. H. 3: 65
projiciantur. 2 : 36
projicere, *relegare*, amovere, in inſulam. 1 : 3 | 4 : 71. in quinquennium differre. 2 : 36
projectus vultus. H. 3 : 69
projecta ſenatus auctoritas, *vilis, abjecta*. 1: 42. patientia, *ſervilis*. 3: 65
projectiſſima ad libidinem gens. H. 5 : 5
proin. 3 : 6 | 11: 22. 13. 1: 21
proinde. 1 : 11 | 2 : 66 | 3 : 17 | 4: 38 | 15 : 27, 49 | 16 : 26. H. 1: 33, 56. H. 2: 52, 48. H. 4: 17, 22, 74. A. 10, 32, 33
proinde, *perinde*. 12 : 60. quam. H. 1 : 30
prolabebantur familiæ ſtudio magnificentiæ, *ad luxum*. 3 : 55. ad jurgia. 2, 10. ad ſeditiones. 4 : 18. ad ſuperbiam. 11 : 17. in tabiem. 1 : 31
prolabi. 4 : 18
prolapſus. 12: 13 | 14 : 27 | 3: 34 | 6: 40 | 11: 60. G : 39
prolata. 14 : 16
prolatare agros. H. 1 : 78. diem ex die *differre*. 6 : 42. vitam. 11 : 37
prolatantes ſpem, metum. 15: 51
prolatatum bellum. 13: 54
prolatatio inimica victoriæ. H. 3 : 82
prolatas. 2 : 35
prolatatio. H. 5: 82
prolationes. 4: 3 | 5: 8
prolatus. 3: 11 | 4 : 57. O : 20
prolatatus. 13: 54
proles. 12: 18 | 11: 10. H. 5: 1 | 11 : 1
prolicere aliquem ad ſpem, *illicere*. 3: 75
prolicere. 15: 48
prolixe. H. 4: 44
prolocutus. 14 : 8 | 11 : 54. H. 1: 86 | 11: 20
proloqui. 16: 34 | 14: 44 | 3: 55
promere ambigua. 6: 28. proferre falſa. 11: 21. aliquid in publicum. 6: 24. extemplo ferrum prompſerat, *detraxerat*. 15: 74. libellum. 3: 16. odia. 1 : 69. orationem de ſemet ipſo. H. 2: 90. plurima adverſus aliquem. 6: 7. reſponſum. 3 : 71. ſæviſſima quæque. 12 : 59. ſævitiam, libidinem factis. 4: 57. ſenſus ſuos. 3 : 12. ſententiam. 1: 8 | 12: 1. H. 4: 4. ſententiæ loco. 2: 33. venenum. 15: 64. vera, ficta. 1: 6. prompſit hactenus, *hoc tantum dixit, protulit*. 15: 60. in publicum. 6: 24. inter proximos. 11: 65
promere. 2 : 33 | 12 : 1, 59 | 1: 6 | 3: 11 | 4: 57 | 15: 64
prominens porticus. H. 3: 71. litoris *pars prominens*. 1: 33. prominentes oræ. 2: 24. prominentia montium. 2: 16
promiſcua. 3: 54 | 6: 8. H. 4: 63 | 3: 53 | 13: 26
promiſcue. H. 1: 47
promiſcuus. 14: 20 | 11: 25 | 4: 57
promiſcuus uſus argenti. 3: 70. promiſcua cædes. 1: 48. multitudo. 12 : 7. ſepultura. 16: 16. promiſcuum cognomentum. 16 : 25. jus. 4 : 16. ſpectaculum. 14: 14. arma in promiſcuo. G: 44. promiſcui commeatus militum. 15: 10. interitus. 16 : 13. promiſcuæ copiæ. H. 2 : 66, miſſiones. H. 2: 69. ſcenæ. 15: 33. adhuc ſedes. G: 28. promiſcua mercari. G: 5. promiſcue. H. 2 : 49. domus & tecta intercidere, ac reparari promiſcua ſunt. H. 3: 84
Promiſit. 14: 15 | 15: 42: H. 1: 22 | 13: 29. H. 1: 46, 47
Promiſſa. *adject*. 15: 56. H. 2: 78. H. 4: 46
promiſſa. *ſub*. 2 : 27, 67 | 3: 16 | 11 : 14, 18 | 13: 44 | 14: 7 | 15: 19. H. 1: 20. H. 4: 19.
promiſſi. 16 : 3
promiſſis. *ſub*. 11: 29 | 11: 9. H. 1: 25, 74. H. 2: 8. H. 3: 24. H. 4: 30, 59, 55. 62, 84
promiſſum exſolvere. O: 27. miſcebantur minis promiſſa. H. 5: 24
promiſſis largus. H. 3 : 58
promiſſo. 12: 69 | 16 : 1
promiſſum. *adject*. 4: 39. H. 1: 5
promiſſum. *ſub*. O : 24
promitto. 2 : 88 | 3 : 15 | 12: 29 | 13: 44. H. 5. 18 | 13 : 15 | 14: 14
promittere barbam, crinem. 2: 39
promittere. H. 3: 59 | 13 : 20
promitti. H. 3: 66
promiſit. 14 : 62
promitto. O : 16
promontorium Miſenum. 6 : 50 | 14 : 4 | 15: 46. Surrentinum. 4 : 67
promontorium. 1 : 59
promotus. 11 : 24. G: 29. A: 14
promovere ſcalas, machinamenta. 15 : 4. promoti contra aſſeres, *ſcil. ictuſſi*. H. 4: 50
promoveri. H. 2: 39
prompſit. 11: 20
prompſiſſet. 1: 8
prompta. 2: 20, 76 | 11: 7 | 12: 45 | 13: 3 | 15: 19. G: 35 | 11: 44.
promptus, audax. 1: 13. H. 1: 48. animi. H. 2: 23. auſis magnis. 11: 8. libertati, aut ad mortem animus. 4 : 46. potentiæ. 12 : 44. faciendis ſceleribus. 15 : 67. ſeditioni. 1: 48. ultioni. 11: 52. audacia. 1 : 57 | 14 : 40. ferocibus. 2: 78. cuicumque flagitio. 15 : 45. ſermone. H. 2: 86. conſenſus. 14: 5. vagina pugio. 15 : 54. ſermo. O : 2. ad cædes. 16 : 14. ad capeſſendos honores aditus. 5: 30. adverſum inſontes. 6: 48. modo huc, modo illuc. 12: 15. in arma. H. 4 : 76. in pavorem. 15: 25. in armis H. 5: 1. inter tela. H. 4: 77. occurſat fugientibus. 5: 20. prompta ad pericula cohors. 4 : 47. eloquentia. 13 : 3. expugnatio. 1 : 68. manus equitum. 15: 2. poſſeſſio. 2 : 5. exin promptum, quod. 3 : 36. promptum eſt, *facile*. O: 8. Fenium imminuere. 14 : 57.

pellere. H. 3: 9. quod promptum cuique 1: 71: effectu. H. 2: 76. reſcriptu. 4: 40. ingenium. 1: 23. ad aſperiora. 1: 19. in adulationes. 15. 6:. haud promptum fuerit. 15: 41. tradere. H. 3: 69. habere. 11: 1. ad deteriora. 15: 64. in promptu eſſe A: 19. in promptu miſericordia. H. 5: 5. prompti. 1: 35. A: 22, 27. oppoſiti ambiguis. 6: 1, 44. ſegnibus. A: 21. prompti aditus. 2: 2. ad nova animi. 3: 10. duces. G: 7. ad obſequia militis. 1: 55 ſeditionis miniſtri. 1: 26. animo. 14: 58. ad ſcelus. 16: 26. maxime. 4: 27. promptæ aures. 2: 39. mortes. 6: 29, rei. 12: 12. prompta, occultis oppoſita. 2: 20. prompta, aperta omnibus arma. G: 35. ſibi exempla. 11: 7. prompta alicui ſtudia. 2: 76 | 3: 43. prompta & obvia habere cuncta. 15: 19. quæ fraude confici potueriot, prompta, parata. 12: 46. promptior adfirmatio. 2: 82. animus. 4: 16. eo promptior Cæſar. 2: 25. ad diſcordias miles. H. 1: 99. Seneca. 14: 7. accipiendis ſuſpicionibus. 12: 4. Neroni Agrippina 4: 60. benignitate animi. H. 2: 30. ſervitio. 1: 2. in ſpem, A: 35: promptius obſequium retinere. 14: 24. promptiores. 6: 36. aditus. 15: 53. promptiora. 14: 13. in Corbulonem ſtudia. 13: 8. promptiſſimus cum atroci ſententia. 5: 3. quiſque. 2: 81. 4: 51. pro fortiſſimo. A: 3. Centurionum. H. 1: 51. manipulus. 12: 38. adulatione. 14: 49. è legatis. H. 1: 57. promptiſſima mortis via. 16: 17. cuncta tentanti promptiſſimum viſum. 4: 31 promptiſſimi. 14: 7 | 15: 49. equitum. H. 3: 76. gladiatorum. H. 2: 35 Othonianorum. H. 2: 60. prætorianorum. H. 2: 25. Vitellianorum. H. 3: 69. vulgi. H. 4: 14. prompte refutare. 4: 11. promptius. 2: 38 | 3: 4. H. 1: 74. decernitur accuſatio. 15: 21. exercere odium. 13: 37. loqui. 4: 31. ruere. 4: 18. ſequi. 4: 37 ſuſtentare hoſtem 15: 10. venire. 12: 32
prompte. 15: 52 | 16: 30
Promptiuus Sevinus. H. 1: 77
promptior. 1: 2 | 2: 21, 82 | 4: 16, 60 | 12: 4 | 14: 7. H. 2: 30, 99. A: 33 | 13: 8 | 14: 13 | 6: 36 | 2: 58 | 14: 7 | 15: 49. H. 2: 25, 35, 60. H. 4: 84
promptius. 2: 38, 73 | 3: 4 | 4: 23, 33, 37 | 11: 32 | 13: 37 | 14: 24 | 15: 10, 21, 50. H. 1: 55, 74. O: 31
Inpromptu. H. 5: 5. A: 19
promptum. 1: 13, 23, 29, 48, 71 | 3: 36 | 4: 40, 46 | 11: 1, 38 | 14: 57 | 15: 41, 54, 61, 64 | 16: 14, 22 H. 2: 76. H. 3: 9, 69. H. 4: 33, 76. H. 5: 1. O: 2, 8
promptus. 1: 57 | 2: 78 | 3: 20 | 6: 48 | 11: 8 | 12: 1 | 14: 15, 40 | 13: 25. 45, 67. H. 1: 48. H. 2: 23, 86. H. 4: 77
prona. H. 1: 13. H. 3: 64. A: 33
pronepos. 1: 42 | 5: 1
pronepotes. 1: 8 | 2: 37 | 4: 8 | 5: 1
pronior. 2: 73. H. 2: 74 | 4: 29
proni. 13: 3
prono. 4: 2. H. 1: 6
pronus. 11: 36. H. 1: 69. H. 2: 21
pronuntiat. H. 1: 18
pronunciatum. 14: 21
Pronuntiemus. 14: 43
pronus alveus. H. 3: 19. amnis. H. 5: 22
pronus in Othonem. H. 2: 58
pronus in Veſpaſ. ſplendidiſſimus quiſque. H. 4: 27
prona in aliquem aula. H. 1: 13
pronus deterioribus princeps, ad deteriora, ſeu in deteriores. A: 41
pronum erat agere, facile. A: 1. obtrectatio pronis auribus accipitur. H. 1: 1
pronis militum animis accipiebantur. H. 1: 54
prona victoribus omnia, favorabilia, facilia. H. 3: 64. A: 33. eo pronior celebravit res geſtas. 2: 53
proniores ad officia qui ſpernuntur. H 4: 71
pronus. H. 1: 5. H. 2: 33, 58. H. 4: 83. A: 6
propagare terminos urbis. 12: 23
propagare. 11: 15 | 15: 59
propalam. 2: 39 | 6: 7 | 12: 46 | 14: 2 | 15: 7. H. 4: 39. poſiti libelli. 4: 27. in propatulo. 1: 43. ſpectans aliquid, 4: 74.
prope abeſt à. O: 23
prope ſeditionem ventum: H. 3: 21
propior fides. H. 2: 8
prope. 1: 13 | 6: 21 | 15: 57. H. 1: 2, 10, 11, 10, 64, 80
propellere aliquem ad. pro impellere. 6: 5. H. 3: 82. militei. 14: 58. ad mortem. 11: 1. baliſtam in ſubeuntes. H. 3: 29
propellerent proculcarentque, pro propulſſent, &c. H. 3: 81
propellere. 3: 66. H. 4: 23, 29 | 11: 2. H. 3: 81
properare. H. 2: 24. H. 1: 77 | 2: 76. H. 2: 83, 85 | 3: 66 | 15: 69. H. 2: 46. H. 3: 40 | 2: 42 | 6: 7 | 1: 51
properabatur. H. 2: 97
properam. 14: 7 | 1: 76
properare accuſationem. 4: 69. adoptionem. H. 1: 48. cædem. 11: 37. deditionem. 2: 22. iter. 2: 56. H. 3: 40. diu noctuque. 15: 12. mortem. 2: 31 | 13: 17. naves 2: 6. omnia. 15: 69. pleraque. H. 1: 77 præmatura. 3: 66. tela, 2: 80. H: 2: 83, 85 | 3: 66 | 15: 69. H. 2: 46 | 1: 51. H. 3: 40 | 2: 42 | 6: 7
properantes, avide. 16: 24
properantius. 2: 55 | 1: 74. pergere. H. 3: 48
properantia. 12: 20
properato. 13: 10
properantes. H. 2: 33. H. 4: 71 | 1: 18
properata. 2: 80 | 4: 69 | 13: 17 | 2: 6
properate. 13: 1
properatum. 15: 10. H. 3: 16
properavit. H. 5: 14 | 1: 56. H. 2: 81
properaviſſet. 2: 31 | 11: 37
propere. 1: 23, 65 | 3: 56 | 4: 27 | 1: 30 | 12: 40, 49 | 13: 8, 19, 39 | 14: 7 | 15: 11, 60 | 16: 14, 34. H. 1: 55, 67, 81. H. 2: 48. H. 3: 12, 32. A: 16
properent. H. 5: 2
properus iræ. 11: 26. finis. 4: 50, 58. ſibi quiſque. 1: 65. diffidentia. H. 3: 55. ſpe, juventa. H. 4: 68. clareſcere: 4: 52. adeo. 5: 1. pergit. 6: 44
propera oblatæ occaſionis. 12: 66. vindictæ. 14: 7. fato mors. 2: 3
properum agmen. 1: 10 | 3: 45
properi potentiæ apiſcendæ. 4: 59. inferuntur. 16: 11
properæ literæ. 1: 5
propero. H. 4: 79
Propertius Celer. 1: 75

propexus crinis. H. 4 : 61
propinqua. 1: 36, 52 | 4 : 47, 65, 74 | 6 : 1, 44 | 11 : 37 | 15 : 60. H. 3: 18, 30, 50, 59. H. 5 : 18. A : 26. O: 28
propinquare. H. 4 : 70
propinqua. 4 : 52. H. 2: 70 | 3 : 46
propinquante. H. 2 : 24
propinquans. 3 : 24 | 1 : 63 | 4: 57
propinquat acies. 3: 46. domui, ignis. 15: 39. mors. 6 : 28. propinquant exercitus. H. 4: 70. propinquare. H. 1: 18. Alpibus. H. 4 : 85. campis. 12: 13. caſtris. H. 4: 20, 35. litori. H. 2: 58. portæ. H. 3: 82. ſilvis. 1 : 63. urbi. H. 2 : 78. propinquans. H. 2 : 24. Druſus. 1: 24. portæ mœnis. H. 4: 30. propinquantibus Romanis. 5: 12
propinqui. 3: 31 | 6: 8 | 14: 31. H. 1: 3. G: 18, 21
Pompeii Propinqui. H. 1: 18
propinquis. 1: 58 | 2: 19, 50, 58 | 6: 19 | 13: 32, 40 | 15: 15, 39. H. 3: 26, 34. H. 4: 65. O: 34
propinquitas Galbæ. H. 1: 88. propinquitates, *cognationes, adfinitates*. G: 7. multæ, validæ. 18: 1. propinquitatibus mixti. H. 2: 80. propinquus. G: 13, 21. Germanici. 2: 51. Cæſari. 4: 66. ſanguis. 2: 71 | 3: 12. Cæſaribus. 4: 75. propinqua. 4 : 52. natu major. O: 28. propinqui. 1: 57, 61 | 2: 34 | 3: 43 | 4 : 17 | 13: 16. G: 12, 18. 19, 20. & adfines. 2 : 10. regis. 14 : 31. Sullæ. 3: 31. audentes. H. 2 : 3. propinquorum dolus. 1: 3
propinquitas. 2: 73 | 4: 62
propinquitatibus. 11: 1. H. 2: 80
propinquo. 2: 12, 25, 30 | 4: 31. 58 | 11: 28 | 13: 65 | 15: 71 | 16: 4
propinquorum. 1 : 57 | 2 : 88 | 4: 8 | 13: 16 | 15: 12. H. 2 : 45
propinquos. 1: 60 | 3: 43 | 12: 10, 40 | 14: 57. H. 1: 15. H. 2: 14. H. 3 : 25, 69. H. 5: 24. A: 31
propinquum. 4 : 49, 68, 74 | 6: 45 | 12: 14, 47 | 15: 28. H. 3: 10
propinquus. 2: 63 | 6: 1 | 14: 20. G: 13. O: 9
Propinquus Pompeius. H: 1: 12. interficitur. H. 1: 58
propior uſus *cum aliquo*. 2: 28. propior Britannicæ linguæ, *ſimilior*. G: 45. propior conſtantiæ cunctatio. G: 30. propior ignaro. 11: 35. miſeranti. H. 5: 65. vero. 2: 6. propius à contumelia, quam à laude. H. 1: 76. propiores Parthis ſimilitudine morum. 13: 34. propiora Bachanalibus, quam caſtris. H. 2: 68. fluminis. H. 5: 26
propiora. 5: 63 | 4: 40 | 13: 20. H. 5: 2
propior. H. 1: 62 | 2: 14 | 16: 9. O: 18 | 1: 24 | 3: 40 | 6: 35 | 12: 28. O: 21
propitiare. O: 9
propitiata. 15 : 44.
propitii. G: 5. H. 3: 72
propius. 1: 6, 35, 67 | 2: 12, 70 | 4: 47 | 6: 26 | 13: 7, 57 | 14: 37 | 15: 11, 13, 74 | 16: 3. H. 1: 55. H. 2: 76. H. 4: 77
proponerent. H. 1: 78
Propontidis anguſtiæ. 2: 54
propoſcit. 11: 38
propoſitis. O: 27
propoſiturum. 11: 25
proprætor. 2: 66
proprætore. 6: 27 | 12: 31 | 4: 73 | 12: 40
propria. 1: 78 | 2: 27, 55, 77 | 3: 53, 69, 72 | 4. 8 | 6: 50 | 11: 29 | 13: 16 | 14: 13, 45. H. 1: 14. H. 2: 10. H. 3: 80. H. 4: 39. O: 29 | 2: 46 | 15: 49. O: 33 | 3: 74 | 12: 25, 33 | 16: 16. H. 2: 65 | 13: 37. H. 5: 2
propria gens. G: 4. proprium odium. 5: 64 | 16: 20. proprium ingenii humani, odiſſe quem læſeris. A: 42. proprii ſtimuli *in aliquem* privata ira. H. 3: 41. propriæ ſimultates prætextu reipub. vindicatæ. H. 4: 50
proprie. O: 25
proprii. H. 4: 22, 26 | 1: 35 | 12: 15, 18 | 13: 25 | 14: 27 | 15: 12, 31, 43. H. 2: 84. H. 3: 20, 45. H. 4: 16. G: 38. O: 28, 32
proprio. 1: 15 | 3: 67 | 15: 3. H. 2: 44, 97. H. 3: 38. H. 4: 57
proprius. 1: 43 | 3: 64 | 4: 19 | 15: 6. H. 3: 64, 84. H. 4: 17. G: 10, 30. O: 5 | 4: 5. H. 2: 46. H. 4: 7. A: 16
propter. 1: 50 | 2: 41 | 4: 48, 54 | 14: 9 | 15: 47. H. 1: 65. O: 21
propter, *juxta*, hoſtem propter 4: 48. viam propter. 15: 47. viam Miſeni propter. 14: 9. propter ædem Saturni. 2: 41. propter menſas ſtrati. 1: 50. diſcumbere. 4: 54
propugnacula *vallum*. 4: 51. addita. H. 2: 19. antepoſita. 12: 56. mœnium. H. 3: 84
propugnare, *ſe defendere*. O: 5. munimenta. 15: 13. ambitu. 13: 31. *aliquos* clientes propugnant, A: 12.
propugnaculum. H. 3: 34. H. 5: 12
propugnator. 12: 42
propugnatores. 1: 2. H. 2: 15. H. 3: 30 | 12: 35 | 13: 39. H. 2: 22. 13. 4: 16
propulit. H. 3: 29, 85 | 14: 58.
propulſa. H. 2: 43
propulſare. 1: 36. A: 1: , 89 | 13: 6 | 14: 24. H. 2: 34 | 16: 63
propulſare famem carne. 14: 24
prora. 2: 6. H. 3: 47. G: 44
prorupuit. 4: 45
prorogare H. 5: 25 | 3: 51, 58 | 1: 80
prorſus. 1: 79 | 2: 36, 82 | 4: 6, 52 | 6: 30 | 4 | 12: 2 | 15: 6. H. 2: 5, 62. H. 3: 9, 70, 83
proruere. H. 3: 23 | 4: 78 H. 4: 34
proruit opidum motu terræ, *corruit*. 15: 22. proruere, *proſternere*, ſaxis aciem. 3: 23. effi res *alicujus*. 14: 61. foſſas. 1: 68. hoſtem. H. 5: 22. prorutæ arbores. 2: 17 | terræ motibus prorutæ domus. 12: 43
prorumpere, prodire cum impetu. 1: 65 | 4: 71 | 5: 3 | 13: 6. prorupere equites. H. 2: 41. H. 4: 33. eo proceſſit irreverentia. 13: 26 immenſum luxus. 3: 52. Narciſſus 11: 37. nihil prorupit, quo conjuratio intelligeretur. H. 4: 55. ſemel. 4: 69. prorumpunt catervæ. 2: 7. odia, 6: 3. prorumpere cubiculo. 13: 44. omnibus portis. H. 4: 34. proruperat incendium ex prædiis 15: 40. prorumpere ad tuendam urbem. H. 3: 80. ante alios 4: 37. atrocius. H. 1: 60. in primam aciem. H. 2: 41. in aperta. 2: 47. in mores externos. H. 2: 73. in necem militum. 12: 54. in ſcelera, dedecora. 6: 51. in ſtupra. 13: 12. prorumpens vis aquarum. 12: 57. ad

minas. 11: 35. prorumpendi ſignum. 1: 63. proruptus *pons forte proruptus*. H. 1: 86. prorupta ædificia. 15: 40
Prorupit. 4: 69 | 6: 3 | 5: 3 | 13: 6, 26 | 4: 71 | 6: 51 | 11: 2. H. 3: 16. H. 4: 33, 55
proruunt. 1: 68 | 14: 61
proſcribere, *ſcriptum publica proponere*. 13: 51
proſcribi. 12: 16
proſcriptio. 11: 2, 10
proſcriptis. H. 1: 48
proſcriptum. 6: 51
proſequi aliquem honoris cauſſa. H. 1: 90. O: 9, 34. abeuntem. 14: 4. H. 4: 60. Hercynius ſaltus proſequitur Catos, *durat quantam eorum regio*. G: 30
proſequi. A: 18 | 4: 38. O: 9 | 15: 35. H. 2: 9 | 13: 14 | 2: 71. G: 40. O: 32
Proſerpina. 15: 44. H. 4: 83
proſpectare ſeptentrionem, *ſitum eſſe ad ſeptent.* H. 5: 6. proſpectat inſula ſinum. 4: 67. villa ſinus. 14: 9. longiſſime. 3: 1. proſpectans lata locus. H. 3: 60. principis labores è convivio proſpectant. H. 3: 38. proſpectante Galba. H. 1: 33. proſpectantibus etiam feminis. H. 3: 68
proſpectus, *adſpectus*, *ſpecies lugubris*. H. 1: 40. proſpectum adimere. 2: 53. proſpici. *providere*. 2: 36. ſatis proſpectum *eſſe* ſervituti. 1: 46. ſi quem procerum proſpexerant. H. 4: 1
proſpectare 13: 25 | 6: 48
proſpectus. H. 3: 20 | 15: 42
proſpera. 2: 1, 64 | 3: 3, 26 | 4: 1 | 6: 22 | 11: 15 | 12: 14, 33, 64 | 14: 38 | 15: 36. H. 1: 49. H. 2: 25. H. 3: 13, 52, 82. H. 4: 30, 49, 67, 71. H. 5: 17. A: 25. H. 1: 2, 62. H. 2: 1. H. 3: 6 | 3: 21 | 4: 38
proſpera fama. 14: 52. H. 1: 54
proſperis rebus certatur ad obſequium. H. 2: 97. proſpera omnes ſibi vindicant. A: 27. proſperis feroces. H. 5: 11. proſperior fama. 4: 52. proſperitate rerum in vanitatem uti. A: 18
proſperare cœpta. 4: 53. Reipub. conſilia, *bene cedere*. 3: 56
proſperarum. 12: 57. H. 1: 65. 2: 77. H. 5: 24
proſperas. 16: 21. H. 2: 57. H. 4: 61. A: 14
proſpere. 1: 28 | 2: 46, 49, 57 | 3: 39 | 4: 38 | 11: 19 | 13: 9 | 15: 2, 3, 45. H. 2: 25. H. 3: 77. H. 4: 36. O: 7
proſperi. 6: 37. H. 2: 6. H. 4: 51, 83
proſperiore. 6: 51
proſperis. 11: 10 | 12: 5, 38 | 14: 37 | 15: 26. H. 1: 85. H. 2: 21, 24. H. 3: 18, 30, 64, 66. H. 4: 2, 34, 52. A: 24
proſpero. 1: 56. H. 2: 93. H. 3: 17, 19
proſperrima. A: 33
proſperſum templum. 11: 44
proſperum. 2: 41 | 12: 68 | 13: 57. H. 1: 27. H. 2: 5, 4, 78. H. 3: 69
proſpexerant. H. 4: 1
proſpici. 2: 36
proſternere ſtudium carminum, *evertere*. O: 11
proſternere. 3: 46. H. 3: 27. H. 4: 42 | 15: 53. H. 4: 43 | 12: 47
proſtratis. 11: 23
proſtratos. 1: 32
proſtratus. H. 4: 34
protectus. 3: 14 | 14: 5 | 1: 27 | 11: 36
protegere. 14: 43. cohortes protegunt *aliquos*. H. 2: 36. non protegebat dignitas, non ætas. H. 3: 33. fortuna. 6: 6. flagitia, ut cerimonias deûm. 3: 60. alienos, ignotos. 15: 57. frontem. 13: 43. imagines alicujus. H. 1: 56. innoxios. 14: 42. inſontem. 4: 13. Italiam. H. 2: 83. obtrectatores. 16: 28. ſaucium. 6: 33. adverſus criminantes. H. 2: 60. protegi incurſu *aliquorum*. H. 2: 36. magnitudine Rom. adverſum. 4: 3. pluteis, cratibus. H. 3: 20. precibus. 1: 13. vitiis. 11: 36. protegi non poterat vilis & innocens reus. H. 4: 10. protegenda obſequiis claritudo. 3: 65. protegendi oppugnatores. H. 2: 21. protectus adcurſu multitudinis. 2: 27. protectæ effigies. 3: 14. parietibus. 14: 5
protegendis. H. 2: 22 | 3: 68
protegere. 16: 28 | 15: 43
protendens. 14: 8. H. 1: 36. H. 3: 68
protendere cervicem. 15: 67. filium. H. 3: 68. haſtas. 2: 21 | 14: 37. manus. 14: 8. H. 1: 36. uterum. 14: 8
protereſe jacentes. 1: 65. protrita acies. H. 2: 26. protriti Ædui. H. 4: 17. protritæ arbores, fruges. H. 2: 70
protexit. 14: 43 | 4: 13. H. 2: 60
protinus. G: 43
protractum. H. 4: 27, 36
protrahere abditos. Hiſt. 4: 1. protrahi. H. 3: 85. protractus cubili. H. 4: 56. *è latebra*. H. 1: 43. è tentorio legatus. H. 4: 27
protulit. 12: 3 | 16: 18 | 4: 43 | 12: 23 | 16: 19 | 2: 30. H. 2: 71. H. 4: 64. G: 29
proturbare, *depellere*. 3: 74 | 11: 8. H. 4: 41. per lictores. 2: 69. catapultis barbaros. 15: 9. pilis infeſtis. H. 1: 31. hoſtem. 2: 20. *eminus*. 2: 21. proturbari. 11: 36. proturbatus convitiis. H. 1: 60
proturbati. H. 2: 83
provectu. 13: 20. H. 3: 18
provehere, proferre eloquentiam. O: 36. provehi ut miraculum. A: 28. provectus gratia Agrippinæ. 13: 20. ex magnitudine ſceleris. 15: 31. odio Galbæ *Vitellius*. H. 2: 76. ſececta Dinis. 4: 30. ad ſumma militiæ. H. 2: 75. eo provectus eſt. 2: 80. eo ardoris. H. 3: 17. eo audaciæ. 4: 10. eo uſque corruptionis. 2: 53. provecta ætate. 3: 30 | 6: 11. provecta longius dignitas. H. 1: 1. nox. 13: 20 | 15: 69. huc res Romana. 12: 12. ſenectus. 1: 4. eo uſque *Agrippina*. 14: 2. provectum longius bellum. H. 3: 46. provecti à Vitellio milites. H. 3: 44. ad orationes infeſtas. H. 4: 7. ad ſumma. 11: 6. provectæ eo cupidines. 14: 35
provectum. 4: 10. H. 2: 75
provenire, *naſci*. H. 4: 63. dominationes. 3: 26. fruges. A: 12. ſalem. 13: 57. terras. 16: 2. provenire, *ſuccedere*, ſi provenisſet. H. 3: 41. provenium cuncta. H. 4: 69. deſtinata. H. 4: 18. initia belli. H. 4: 20. prima. 1: 19 | 4: 12. victoria. H. 4: 34. quæ facilius proveniebant. 14: 23. etiam ſi provenisſet. H. 1: 16
providebantur. 15: 44
providere. 4: 6, 41 | 14: 59. H. 3: 20. H. 1: 16. H. 3: 50 | 4: 40
providentia. H. 4: 25. H. 2: 18
providentia ſapientiaque Clau-

dis. 13: 3

providentiſſimus quiſque. H. 1: 85

provideri. 2: 77 | 3: 68. H. 5: 17

providere adverſum hoc. 15: 59. adverſum metus. H. 1: 12. pecuniam, frumentum. H. 3: 50. ne peccetur. 3: 68

proviſus paratus funebris. 13: 27

proviſa conſcientia medici. 12: 67

proviſum ſacrificium. 12: 47. parum, ut. H. 4: 21. pridem venenum. 15: 64. quonam modo pœnas daret. 1: 51

proviſum in diis, quod. 13: 24. adoptione. H. 1: 19. olim erat, ut. 13: 15. ſuper negotiis. 14: 43. quod ducibus noſtris parum proviſum erat. 14: 31

proviſi ante commeatus. 15: 4. parum proviſi commeatus. 12: 50

proviſæ opes. 1: 8

proviſa *quæ*. 1: 5. arma, obſequium. H. 2: 19. prælio cuncta. 4: 25. exempla. 15: 15. quæ idonea. 13: 39. ita reliqua. 13: 50

proviſu. 12: 12, 39. H. 1: 5. deûm. 12: 6. periculi. 1: 87. rei frumentariæ nullo. 15: 8

providus futurorum, *præſcius*. 6: 46

providit. 6: 3. H. 5: 17. H. 3: 40

providus. 15: 58. H. 5: 3 | 4: 38 | 15: 54. G: 8

providus. 6: 46

Provincia, *regio bello parta & tributaria*. 4: 32. *huic opponitur Italia quæ jus civitatis habuit*. 13: 30. Ægyptus. H. 1: 11. Africa. 3: 58 | 13: 51. Aquitania. A: 9. Aſia. 15: 43. A: 6. Bætica. H. 1: 78. Britannia. A: 9. Cales. 4: 27. Creta. 15: 20. Germania. 4: 93. Judæa. H. 5: 9. Luſitania. 13: 46. Mœſia. 1: 80. Norica. 2: 63. H. 1: 76. H. 2: 12. Rhætia. G: 41. Sardinia. 15: 80. Syria. 12: 23 | 13: 8. A: 40. Tingitana. H. 2: 58. provincia accepta à. 13: 54. accuſans. 4: 15. adminiſtratus. 6: 29. H. 1: 15. concilianda. 16: 14. defendenda. 1: 44. difficilis aditu, fœcunda annonæ. H. 1: 11. dives, parata. A: 6. erecta. A: 18. ferox. A: 8, inermis. H. 1: 16. obnoxia. 3: 14. permiſſa. 2: 82 | 6: 27. quieta, tuta. A: 40. reciperata. A: 5. repetita armis. 3: 12. ſpoliata, vexata. O: 41. ſuperior. 4: 73. vacua. 2: 76. A: 40. vetus, *jam olim ditionis Rom*. 1: 58 | 3: 74. in provinciæ formam redigere. 2: 56. A: 14

provinciæ. 1: 2, 11. Cæſaris. 1: 76. Orientis. 15: 56. Syria atque Judæa. 2: 42. affluentes. 2: 55. decretæ, nec permiſſæ, 6: 27 | 13: 11. everſæ. 15: 45. expoſitæ ſervitio. H. 1: 11

provinciis feſſæ magiſtratuum injuriis. 1: 54. fidæ. H. 4: 57. male fidæ. H. 1: 52. finitimæ. 15: 25. hoſtiles. 3: 34. inermes. H. 1: 11. H. 5: 5. longinquæ. 12: 43 | 16: 27. H. 1: 76. maximæ 6: 19. novæ. 2: 5. opulentiſſimæ. H. 3: 8. permiſſæ. 1: 43. proximæ. 13: 7. publicæ. 13: 4. quietæ. 2: 63. regendæ. 6: 32. Romanæ. 2: 1, 2 | 15: 1. transmarinæ. 15: 51. verſæ in Orientem. H. 1: 76

provincias *aliquibus* mandare. 1: 80

provinciarum decora. H. 1: 84

provinciarum ſanguine provinciæ vincuntur. H. 4: 17. provincialis locus 14: 53. parſimonia. A: 4. provinciale bellum. H. 1: 89. provinciales. 3: 35 | 12: 24. H. 2: 80. magiſtratus ludicrum edere prohibiti. 13: 31. provincialium manus tumultuaria. 15: 3. prævalidi. 15: 20. ſuperbia. 15: 20. provincialia crimina, *quæ in provinciis committi ſolent*. 4: 20

provinciali. 14: 53. H. 1: 89. A: 4

provincialibus. 15: 21

provincialium. 12: 49. H. 2: 98

provinciarum. 3: 54, 60, 71 | 4: 5 | 12: 22 | 13: 21 | 15: 19. H. 1: 4, 50, 51, 78, 84. H. 2: 4, 5, 81. H. 3: 1, 8. H. 4: 17, 25, 69. H. 5: 1

proviſor dominationum, *qui imminentes dominos prævidet*. 12: 4

proviſu. 12: 6, 12, 47 | 15: 8. H. 1: 5. H. 3: 22 | 1: 27

proviſum. 13: 14 | 14: 45 | 15: 58, 59, 64. H. 1: 29. H. 2: 12, 25, 82. H. 4: 22 | 15: 15 | 14: 51

provivere, *vitam producere*, 6: 25

provocare ad imperitorem. 6: 53. ad ſenatum. 14: 28. provocare arma Romana, *laceſſere*. H. 2: 61. officia comitate, *incitare*. H. 5: 1. mecum, ut provocantes addideram. A: 13

provocare. A: 42 | G: 35. H. 5: 27

provocatos. H. 3: 24

provocatum. 14: 49. H. 4: 17

provolvere. 6: 17

provolvere molares. H. 2: ca moles lapidum 4: 51. pondera ſaxorum. H. 3: 27

provolvi. H. 2: 79

provolvi fortunis. 6: 17. è ſella. H. 2: 41. provolutus genibus *alicujus*. 12: 28. provoluta genibus Poppæa. 14: 61. genibus Cæſaris pellex. 11: 30. ad libita Pallantis. 14: 2

provolutus. 14: 2 | 12: 18

provolvunt. H. 2: 22. H. 3: 27

prout. 1: 28 | 12: 6, 58 | 13: 8. H. 1: 12

proxima. 1: 22 | 2: 26 | 3: 1 | 4: 58, 73 | 12: 2, 57 | 14: 10 | 15: 1, 36, 38. 42. H. 1: 27, 57, 64, 83. H. 3: 4, 6, 51. H. 4: 15. G: 27. A: 14 | O: 8

proximæ. 1: 78. H. 1: 8

proximam. 15: 60. H. 1: 67. G: 11

proximas. 11: 8 | 12: 56 | 13: 7, 15, 57 | 14: 8. H. 4: 57, 66. H. 5: 2

proxime. 16: 11

proximi. 1: 55 | 2: 47 | 3: 55 | 4: 22 | 13: 13. H. 1: 4, 18, 29, 55, 83. H. 2: 4, 16, 46. H. 3: 25. G: 2, 5, 17, 25, 32, 57. A: 11

proximorum. 2: 43 | 4: 42, 64 | H. 1: 39

proximis. 1: 20 | 12: 38, 56 | 13: 36 | 14: 34 | 15: 35. H. 1: 12, 14. H. 2: 14. H. 3: 27, 61, 74. H. 4: 15, 18, 58; 74 G: 37. A: 29

proximo. 1: 77 | 2: 33, 50 | 3: 62 | 4: 74 | 6: 30 | 11: 12 | 13: 39 | 14: 29 | 15: 10, 67. H. 1: 15: H. 2: 6, 64. H. 4: 44, 85. G: 7. A: 34, 38. O: 16, 17

proximos. 1: 34 | 3: 2 | 4: 27. 45, 69 | 11: 16 | 12: 30, 63 | 15: 64 | 16: 24. 33. 1: 10, 45, 77. H. 2: 61. H. 4: 26, 54. A: 36

proximum. 2: 62 | 3: 59 | 4: 5. 47, 59 | 15: 2, 12, 44, 68. H. 1: 65. H. 3: 16, 23. H. 4: 28. H. 5: 25, G: 45, O: 25

proximus. 3: 30, 71 | 6: 32 | 14: 18 | 15: 6, 15. H. 1: 21, 27. H. 1: 67 H. 3: 80. H. 4: 10. H 5: 10. G: 20. A: 38
Proximus Statius. 15: 50, 71
proximus amicorum, *primus, intimus*. 6: 16 | 13: 55. proximorum odia acerrima. H. 4: 70 ad proximos & validiores facilis tranſitus. H. 1: 76. proxima Iliorum. H. 3: 42. municipiorum. 15: 58
prudens. 3: 69. A: 19. O: 32 | 1: 70
prudens, *ſciens*, an forte. 1: 60. percunctatus eſt an prudens prætermiſiſſet. 5: 18. prudens doli. H. 2: 25. moderandi. 3: 69. prudentes, *peritι*. 1: 9. *res nautica*. 1: 70 | 2: 23. Tiberius prudentes fefellit. 1. 47
prudentia. 4: 11. 33. H. 2: 37, 39. A: 4, 9, 42 O: 35
prudentes 2: 25 H. 5: 58. A: 25 O: 32
Pſeudo Agrippa. 2: 39
Pſeudo Druſus. 5: 10
Pſeudo Nero. H. 2: 8
Pſeudo Philippus. 12: 62
Ptolemæus Jubæ filius. 4: 23. *adverſus Tacfarinatem* excitus. 4: 24 ſocius & amicus appellatur. 4: 26
Ptolem. *Lagi*, fil. Rex Ægypti. H. 4: 83.
Ptolem. qui ex Macedonibus tertius regnavit. : 6: 28. quem tertia ætas tulit. H. 4: 84
Ptolemæi Philopatoris liberi. 2: 67
Ptolemæus Mathematicus. H. 1: 22
Ptolemæus. H. 1: 22. H. 4: 83. 84
pubes, *ſtirps*. 32 29. filius. H. 3: 70. puberes trucidati. 12: 39 pubes *juventus* ingenua. 2: 1. Romana. H. 2: 47
pubertas. G: 20 | 6: 46
publica. 1: 2 | 3: 72 | 4: 6, 19, 15 | 6: 15 | 11: 15 | 14: 14 | 15: 44, 74 | 16: 27. H. 4: 40. A: 13
publicæ. 1: 11, 19, 75 | 11: 5 | 13: 4, 45 | 14: 64 | 16 3, 6. H. 1: 49, 65. H. 2: 95. G: 13. A: 19
publicam. 3: 65 | 12: 41. H. 1: 24, 53. H. 4: 9
publicanus non aſteris. G: 29
publicanorũ immodeſtia. 13: 50.
publicani. 13: 51
publicare. 11: 14 | 3: 23 | 6: 19
publicare, *publice vendere, aut in fiſcum redigere*, aurarias. 6: 19. bona 3: 22 | 6: 29 | 12: 22 | 14: 48. partem bonorum. 3: 17 | : 20. publicare ſtudia ſua, *in vulgus proferre*. 16: 4
Marcus & Lucius, Publicii. 2: 49. publica cura, *id eſt*, *Reipub*. 12: 52. H. 2: 19. exſpectatio magni ſecreti impatiens. H. 1: 17. merx 12: 4. magnum exemplum habet aliquid ex iniquo, ſed adverſus privatos utilitate publica rependitur. 14: 44. offenſionum pro utilitate publica non pavidus. 4: 38. publicum, *vectigal*. 13: 51. in publicum, *loca publica*, & per domos. 4: 14. egredi. H. 4: 49. egreſſus rarus. 13: 45. abjecti partus. 15: 47. fluit aqua. 15: 43. publico abſtinere. 3: 3. in publico. 4: 69 | 11: 32. O: 2, 6. comes. 4: 68. patrare. 15: 52. verſatus. 15: 59. rapti è publico. H. 1: 86. publicum privato poſtponitur. 6: 16. in publicum conſulere, *de publicis negotiis*. 3: 38. publicum bonum privatis ſimultatibus impeditur. 14: 38. decus vile. H. 1: 90. paucis curæ. 11: 48. publicæ exſequiæ. 3: 48. publica mala ſingulis in occaſionem gratiæ trahuntur. 52 3. ſine egregio publico mala effugere. 5: 6. publicis malis abuti ad occaſionem privati odii. 15: 73
publicarum. 13: 28. H. 1: 50
publicas. 4: 67 | 16: 28, 35. H. 2: 32
publicatæ pudicitiæ. G: 19
publicatis. 6: 29 | 12: 22 | 14: 48
publice. 1: 13 | 3: 31 | 4: 36, 43 | 5: 5 | 6: 45 | 12: 10, 53, 60 | 14: 27, 48 | 15: 23. H. 1: 51, 66. H. 4: 4, 9, 55. G: 10, 15, 59. A: 21
publici. 3: 5, 71 | 13: 58 | 14: 23 | 15: 19 | 16: 4. H. 1: 45. H. 2: 54
publicis. 1: 7, 10 | 3: 57 | 5: 10 | 11: 38 | 12: 24 | 14: 52 | 15: 18, 37 | 16: 28. H. 1: 56. H. 2: 91. 11. 3: 83. H. 4: 40. O: 36
publico. 2: 30 | 3: 58 | 4: 12, 30, 45 | 6: 11 | 11: 53, 58 | 14: 15, 41 | 15: 64. H. 1: 19, 85
publicorum. 4: 6
publicum. 1: 77, 80 | 2: 48 | 3: 31, 70 | 4: 36 | 6: 15, 24, 30 | 11: 17 | 12: 5. 8 | 13: 38. 56 | 15: 20. H. 1: 33. 72. H. 3: 25. H. 4: 40. G: 12. O: 16
publicus. 3: 67
Publius Celer eques Rom. 13: 1. accuſator. 13: 35. *alias* P. Celer. H. 4: 10. damnatur. H. 4: 40
P. Cornelio. H. 3: 34
pudeat. G: 43
pudendus. 13: 44. H. 2: 95. H. 3: 81. O: 32 | 2: 38 | 3: 53 | 3: 46 H. 2: 61. H. 2: 9
pudet dictu. A: 32. pudendos ſomno & luxu. H. 2: 90. pudenda inopia. 2: 38
Pudens Mevius. H. 1: 24
pudet. 11: 20 | 14: 55. H. 4: 58
pudicitia Agrippinæ impenetrabilis. 4: 12. ſepta. G: 19.
pudicitia amiſſa, femina nihil abnuit. 4: 3
pudicitia. 1: 42. G: 19 | 14: 35
pudor etſi juſtum dolorem impedit. 15: 35. diſciplinæ prodeſt. H. 3. 2. evulgatus non ſatietatem, ſed incitamentum adfert 14: 14. vix honeſtis artibus retinetur. 14: 15. haud diuturnum vinculum apud avidos periculorum. H. 3: 41. pudorem non adimit. H. 4: 36. pudore proditionis *alias* exſolvere. 6: 44. H. 3: 61
pudor. 1: 41, 43 | 2: 2 | 3: 54 | 4: 1 | 11: 25 | 16: 26. H. 1: 81, 53. H. 4: 72. H. 5: 25 | 1: 12 | 2: 37 | 4: 57 | 14: 20 | 2: 40
pudore. 2: 14 | 3: 17, 18, 26 | 4: 10, 29 | 6: 8, 51 | 13: 40 | 14: 7. H. 1: 78. H. 2: 22 H. 3: 12, 17, 24, 34, 58. H. 4: 18. G: 24. O: 26
pudorem. 5: 6 | 12: 65 | 14: 49 | 16: 3. H. 4: 18, 59. A: 45
puella, *pro ea quæ nupta eſt*. 14: 64 | 16: 30. puellæ obſidum nomine imperatæ. G: 8. puellares anni. 14: 2.
puella. 5: 9. H. 4: 53. pueri pervias ſtrati, placamentum hoſtilis iræ. H. 1: 63. patrimi & matrimi. H. 4: 53.
pueritia, *flos ætatis*. 15: 17
puer. 1: 58 | 11: 12 | 13: 15. O: 35
puerilis. 1: 3 | 5: 9 | 12: 41 | 13: 3. H. 4: 61
pueriliter. H. 4: 86
pueritia. 6: 48 | 12: 8. H. 1: 72. H. 2: 50. H. 4: 14 | 14: 3 | 15: 38 | 1: 57 | 6: 5, 43 | 12: 25 | 13: 2 | 14: 52, 55. H.

8: 13 | A: 4
pueri. O: 28. H. 4: 42. O: 35
puerperium. 15: 23. puerperiis inſignis femina. 12: 6
pugio. 11: 28. H. 1: 43 | 15: 53, 54 | 16: 15
pugio miſſus ultimæ neceſſitatis ſignum. 4: 22. pugio, *quo occidi debuit Nero, ab ipſo* apud Capitolium ſacratus. 15: 74. pugio imperatoris, *velut ſymbolum* juris, vitæ & necis civium. H. 3: 68
pugiones. H. 2: 49. H. 4: 29
pugna adverſa. 1: 64 | 12: 40. H. 2: 30, 44. mala. 15: 28. H. 5: 14. nocturna. H. 3: 22. ardeſcit. H. 5: 18. pugnam facere. 3: 21. pugnatum in urbe. H. 3: 83. pugnare in frontem, in latera. A: 35. pugnaciſſimus quiſque. H. 4: 60
pugna. 2: 13, 46 | 4: 73 | 12: 31, 39 | 13: 37 | 16: 9. H. 5: 15. 18. G: 30. A: 13. O: 22, 25
pugnabant. A: 26
pugnabatur. H. 4: 66
pugnacem. A: 17
pugnacitas. O: 31
pugnæ 1: 64 | 2: 7, 12, 14, 21 | 3: 20 | 4: 25 | 12: 18, 20, 31, 13: 40 | 14: 36. H. 2: 79
pugnare. H. 2: 23. H. 3: 20. H. 1: 18. G: 14. A: 12. G. 6. H. 3: 83. G: 7 | 2: 46. H. 2: 14. A: 26, 37. O: 26, 34
pugnari. H. 1: 65. H. 4: 78. H. 2: 33. H. 4: 77
pugnarum. G: 31
pugnas. 14: 20. O: 37
pugnatum. 1: 57 | 12: 40, 56. H. 2: 23. H. 3: 79. H. 4: 30, 35. H. 3: 51
pugnaturis. 2: 80
pugnavimus. 12: 24
pulcherrimus. 1: 34 | 11: 6 | 4: 38. O: 10. H. 1: 84. H. 3: 60 | 2: 75 | 3: 73. O: 23, 32 | 2: 8 | 2: 17 | 4: 39, 67 | 11: 22 | 13: 50 | 15: 50, 62. H. 2: 22. H. 3: 53
pulchra. 6: 37. H. 3: 19, 70. O: 21, A: 34
Pulchra Claudia. 4: 52, 66
pulchre. O: 30
pulchri. O: 9
pulchrior. H. 2: 47. O: 20 | 2: 14
pulchritudo. 4: 3 | 13: 45 | 15 | 41 | 16: 46. A: 4. O: 20
pulchrius. O: 5, 9
pulchrum. H. 1: 44. A: 33. O: 9, 36
pullo *amictu*. H. 3: 67
pulſa. *part.* 2: 4 | 3: 20 | 12: 8 | 14: 60
pulſæ. 11: 37 | 14: 63. H. 4: 21
pulſam. H. 2: 28, 50. H. 4: 17. H. 5: 1
pulſantur. A: 10
pulſatum. H. 4: 45
pulſaverat. 6: 24
pulſi. 1: 56 | 4: 14 | 12: 50 | 13: 55 | 14: 25. H. 2: 62. H. 3: 16, 82. H. 4: 12, 44. H. 5: 18. G: 37. A: 26: 28 3: 62 | 12: 44. H. 2: 66. H. 3: 72. H. 4: 18, 74. H. 5: 3. G: 33, 42
pulſo. 2: 88 | 3: 27 | 4: 36, 73 | 6: 33 | 13: 6 | 15: 1 | 16: 30. H. 3: 44. H. 4: 59
pulſos. 2: 15 | 14: 22. H. 2: 41. H. 3: 25. H. 5: 4. A: 37
pulſum. *part.* 2: 25, 78 | 3: 20 | 4: 45 | 12: 43. H. 2: 23. H. 4: 18, 68, 72
pulſum. *ſubſt.* 6: 50
pulſus armorum, *impulſus*. 6: 35. pulſu ſumtuque. H. 3: 2
pulſus. 1: 63 | 3: 24 | 11: 17 | 12: 16. H. 2: 21, 24. H. 4: 6. H. 5: 2
pulveris, H. 2: 99
Pulvillus Horatius. H. 3: 72
pulvinar. 15: 23
pulvinaria. 14: 12
pulvis. H. 2: 68
punſantur. 6: 8
Punica urbs *Carthago*. 4: 56
Punicæ acies. 4: 33
punire. 13: 43. H. 4: 42. H. 1: 58. H. 4: 50 | 11: 25 | 1: 44 | 6: 38 | 12: 64
puniri. 4: 30 | 16: 11. G: 12 | 3: 68. H. 2: 65. H. 4: 7
puniri poterant qui contineri non poterant. H. 4: 27
punitus. 3: 37 | 14: 24 | 4: 35 | 6: 2 | 4: 44 | 5: 8 | 11: 18. H. 5: 9. H. 1: 49
punivit. 4: 70 | 3: 24 | 4: 42. H. 2: 36
pupillus. 14: 1
puppes. H. 2: 35. H. 4: 16. H. 5: 22
puppi. 2: 6
pura. 2: 16. G: 16. O: 12
purgamenta hoſtorum. 11: 32
purgaret. 3: 13 | 15: 43
purgare aliquem crimine, *abſolvere & excuſare*. 3: 17. probra, *diluere*. 4: 42. regnum. H. 5: 3. purgandi ſui cauſſa. H. 3: 70
purus ſermo. O: 2
puro igne altaria adolentur. H. 2: 3
purpura. G: 17
purus. O: 2
putabat. A: 22
putabatur. H. 2: 70
putare. O: 39 | 6: 22. H. 3: 78. H. 5: 5. G: 8, 10. A: 19 | 4: 40 | 16: 18. H. 1: 30. H. 3: 86 | 11: 24. H. 4: 42. A: 31, 46 | 4: 33, 40. H. 2: 47 | 6: 22. H. 3: 2 | 14: 14. H. 2: 47. O: 10, 17, 21, 33
putare numerum, *computare*. H. 3: 2
Puteolani. 13: 48
Puteolani. H. 3: 57. *eorum* legationes. 13: 48. Puteoli. 15: 51. opidum in Italia. 14: 27
putrefacta corpora. 6: 19
putres. H. 2: 70
putreſcere. H. 5: 7
pyræus. 5: 10
Pyramides. 2: 61
Pyramus. 2: 63
Pyrrhus. 2: 88. metuendus Romanis. 2: 63
Pythagoras. 15: 37
Pythius Apollo. 12: 63. H. 4: 83

Q.

QUA. 1: 79 | 2: 21, 36, 63 | 3: 1, 74 | 6: 4, 10
Quadi. 2: 63. G: 42. 43
quadragena. 1: 17. H: 5: 23
quadrageſimæ vectigal. 13: 51
quadrageſimum. 1: 64 | 12: 27. H. 4: 11. G: 37
quadragies. 16: 13
quadraginta. 1: 60 | 3: 16, 33, 43 | 5: 6 | 13: 32, 58 | 15: 16. H. 3: 33. H. 4: 51. A: 37
Quadratus Sejus. 6: 7
Quadratus Vinidius. *vide* Vinidius.
quadriennium. 13: 41. A: 45. O: 17
quadrigarum curriculum. 14: 14
quadringeni. 13: 31
quadringenties. 13: 31
quadringenti. 12: 5 | 14: 37, 43 | 4: 63, 73. H. 3: 61 | 6: 2 28
quadripartita præſidia. H. 5: 20
quadripartito agmine. 13: 39
quadriremes. 12: 56
quæcumque. 1: 12. H. 2: 23. G: 40
quædam. 2: 10, 15, 47 | 3: 6, 24, 56, 83
quænam. 1: 16. H. 4: 83
quæque. 1: 12, 24, 74 | 2: 33, 54, 60

quærere. 1: 18. H. 2: 29, 52. G: 2 | 12: 21. H. 2: 63 | 4: 68, 74 | 15: 15. G: 16 | 2: 36 | 11: 20 | 1: 23 | 11: 37. H. 4: 7. H. 3: 38
quærere famam, *cum ſcil. minus præſentia famam*. A: 40. ſi ubi jubeantur, quærere, *ſeu ſciſcitari mandata principis*, liceat. H. 1: 83. princeps majori diſcrimine quæritur, quam ſumitur. H. 1: 56
quæro. 3: 55 | 4: 63 | 15: 40. H. 1: 51. H. 2: 41. A: 10 | 2: 14 | 6: 1 | 12: 63 | 2: 79 | 6: 35 | 13: 18. O: 18. H. : 22
quæri. 2: 30 | 4: 39 | 6: 46. A: 14 | 1: 69 | 4: 54 | 14: 38, 62. H. 1: 45 | 1: 35. H. 2: 80
quæſiit. 12: 36. H. 3: 4. H. 3: 60
quæſita. 2: 15 | 5: 3 | 6: 17. H. 1: 64. H. 3: 86. H. 4: 48. G: 18 | 15: 41 | 3: 16 | 6: 3 | 13: 7, 42 | 16: 7
quæſita aſperitas. 5: 7. comitas. 6: 50. mors quæſita, *voluntaria, ſeu ſponte illata ſibi*. 1: 5. ſalut, dilatio exitii. 6: 4. quæſitum per Chaldæos in domum Cæſaris. 3: 22
quæſitum *alicui* crimen cædeſque, *ſeu occaſio cædis*. H. 4: 49. quæſito, *cum quæſiviſſet*. 2: 9. diu. 6: 15. quæſiti honores. 6: 45. quæſitior adulatio. 3: 57 | 12: 26. quæſitiores leges. 3: 26. quæſitiſſimi honores. 2: 53. quæſitiſſimæ pœnæ. 15: 44
quæſitio. 4: 45
quæſiti. 6: 12. H. 1: 47. H. 4: 83 | 6: 45
quæſito. 13: 37 | 12: 18
quæſitum. 2: 40, 74 | 4: 29, 70. H. 1: 30, 83. H. 2: 35, 48, 100. H. 3: 8. G: 45 | 13: 35
quæſituram. 3: 29
quæſitio *per tormenta*. 4: 45. quæſitura, *quæſtura*. 3: 29. quæſtio ſervorum in caput domini. 2: 30. quæſtiones agere *de aliquo*: 14: 60
quæſivit. 12: 15
quæſiviſſe. 1: 10 | 1: 58 | 3: 67 | 4: 62 | 11: 10 | 13: 15 | 2: 62 | 11: 38 | 13: 47 | 14: 48, 56. H. 1: 13. A: 9
quæſo. G: 33
quæſtio. 2: 30 | 4: 6, 29 | 6. 16 | 4: 19. O: 30. O: 1, 15, 16 | 15: 57. O: 1: 37
quæſtiones. 3: 27 | 14: 60
quæſtionibus. 14: 62
quæſtor. 1: 74 | 3: 67 | 4: 27 | 12: 64 | 16: 35 | 4: 31 | 13: 42. H. 1: 53 | 1: 29 | 13: 28. H. 4: 5
quæſtor conſulis. 16: 34: principis. 16: 27. quæſtores quando inſtituti. 11: 22. ærarii. 13: 28. provincias ſortiti. 11: 21. A: 6. pecuniam ſpectaculis gladiatorum *præbent*. 11: 22. deſignati *non coguntur* gladiatores edere. 13: 5
quæſtores ærarii. 13: 28
quæſtores tempore regum. 11: 22. provincias ſortiti. 11: 21. A: 6
quæſtores deſignati gladiatores edere non tenentur. 13: 5
quæſtoria inſignia. 11: 38 | 16: 33
quæſtorius. H. 4: 5, 42. juvenis. 14: 41
quæſtoria inſignia. 11: 38 | 16: 33
quæſtus aut merces. G: 24
quæſtus inopia. H. 1: 86
quæſtum corpore facere. 2: 85. in quæſtum, *quæſtus cauſa*. G: 24. reperta. A: 19. in quæſtu haberi. H. 4: 3. ſine quæſtu. 14: 51
quæſtuum magnitudo. 11: 6. ratio. 13: 30
quæſtuoſi. 12: 63 | 13: 35
quæſtura. 11: 22. A: 6 | 11: 21, 22. A: 6. O: 7
quæſtus. H. 1: 46. H. 2: 56
quæſtûs aviditas fidei adverſa. 11: 6
qualem. 2: 57 | 3: 16 | 6: 20, 21. H. 2: 50
quales A: 12. O: 35
qualeſcumque. H. 4: 8
quali. H. 4: 5
qualia. O: 20, 39
qualiſcunque princeps. 15: 52. H. 1: 11. bonos imperatores voto expetere, qualeſcunque tolerare. H. 4: 8
qualis. 15: 20, 38. H. 1: 4
qualiſcumque. 14: 13 | 15: 52
quam, *omiſſo potius, ſeu magis*. pacem, quam bellum probabam. 1: 58. miſeratio quam invidia augebatur. 3: 17. honori quam ignominiæ habendum. 3: 32. claris quam vetuſtis. 4: 61. libens quam coactus. 14: 61. prædæ quam periculorum. H. 3: 60. domum quam Aventinum. H. 3: 70. verba & conciones, quam ferrum & arma. H. 4: 76. voluptatum quam religionum. H. 4: 83. corpora condere quam cremare. H. 5: 5. conſilii quam formidinis. G: 6
quam pro fortuna. 11: 21
quam pro ſolita inertia. G: 45
quam pro numero. H. 4: 33. H. 5: 13
quam pro tumultu. H. 5: 15. compoſitius quam feſtinantius. 15: 3. acrius quam conſideratius. H. 1: 83. avidius quam conſultius. H. 2: 24. poſtero die quam. O: 2
quamquam. 1: 3, 4, 10, 13, 24, 29, 43, 48, 55, 63, 65, 72, 76 | 2: 1, 6, 26, 34, 35, 38, 40, 48, 57, 75, 78, 80, 82
quamquam *poſtpoſitum*. hæc miſera quamquam. 6: 30
quamvis. 1: 6, 31, 37, 39, 64, 68 | 2: 1, 31, 36, 38, 52, 67, 82, 86
quando, *pro quia, vel ſi quidem*. 1: 44, 57, 59 | 2: 26 | 3: 18, 71 | 4: 16, 64 | 6: 6 | 12: 2, 6, 67 | 14: 4 | 15: 17, 62. H. 1: 87, 90. H. 3: 47, 78. H. 4: 6, 65. H. 5: 24. O: 29
quandoque, *olim fere*. 6: 20
quandocumque. 1: 6 | 4: 38. O: 13
quandoque. 1: 4 | 4: 28 | 6: 20
quandoquidem. H. 3: 54
quantalibet facilitas. A: 6
quanto ditiores, tanto magis imbelles. 3: 46
quanto inopia, tanto majora. 1: 68
quanto inferius, tanto occultior. 4: 67
quanto ignara barbaris, tanto tolerantiora. 12: 11
quanto plus ſpei ad effugium, eo minor ad reſiſtendum animus. H. 5. 18
quantulacumque facultas. O: 7. liberalitas. H. 1: 18
quantulum loci. O: 29. iſtud eſt. 3: 54. obſtabat amnis. G: 28
quantum militum. 13: 38. H. 4: 59: A: 15. nemorit. 15: 37. peditum. H. 4: 33
quantùm. 1: 11, 39, 60, 64 | 2: 26, 36, 47, 73 | 3: 12, 15 | 4: 5, 6, 7, 53, 70 | 6: 12, 19, 21
quaqua. 6: 7
quartus, *ſupple*, lapis. H. 2: 39
quarta. 15: 6, 26. H. 1: 46, 55, 56. A: 23
Quarta-decumani. *vide* Legio XIV.

quartani. H. 4: 37
quarto. 3: 76 | 11: 11
quartum. 15: 13, 60. H. 2: 18. H 2: 39. H. 3: 18
quartum. 14: 20
quartum decimum. 13: 15
quartus. 1: 31. H. 2: 95
quartus decimus. 14: 53
quaſi. 1: 24, 35, 68 | 2: 36, 63 68, 82 | 3: 31, 46, 70 | 4: 19, 22, 23, 52
quaſi *fere prope*. 15: 52
quatenus, *quousque*. 3: 16. O: 5, 19. G: 27, 42
quatere. 4: 28. H. 2: 86, H. 3: 28. O: 15. H. 3: 19
quatere extrema Galliarum. H. 4: 28
quaternos. O: 17
quati. 12: 53. H. 1: 52
quatiens. 11: 31. H. 3: 10. H. 1: 22
quatriduo H. 1: 19, 48
quatriduum. H. 3: 33
quatuor. 1: 5, 51, 56, 60 | 2: 16
quatuordecim. 1: 53 | 14: 22 | 15: 40. H. 1: 5
quatuor decim ordines. 11: 38 | 15: 32
queat. 1: 46 | 3: 54 | 13: 17 | 14: 10, 21
quemadmodum. 3: 55 | 6: 24, 48 | 13: 6. O: 33
quemquam. 3: 36 | 6: 8 | 14: 21. H. 2: 17, 18. H. 4: 62. H. 5: 5. G: 19. O: 11, 24, 37
querceæ. coronæ. 2: 83
queri. H. 2: 30. H. 4: 35. H. 4: 45 | 2: 71 | 15: 1 | 4: 7 | 6: 3 | 16: 17 | 13: 9. H. 4: 60. H. 1: 35 | 15: 13 | 2: 34. H. 1: 8. O 41
querela. 13: 30. A: 41. H. 1: 23
querimoniæ. H. 2: 75 | 15: 36. H. 2: 47
Querquetulanus mons. 4: 65
queſti. H: 4: 9
queſtibus. 3: 36 | 14: 8
queſtus. 2: 71 | 3: 7 | 13: 44. H. 4: 32. *ſubſtant*. 1. 11. H. 3: 25
queſtus. *particip*. 1: 6, 15, 75 | 3: 28, 38 | 5: 5
Queſtus. 4: 72. H. 3: 70. creber. 3: 7. ignavus. 2: 71. multus. 2: 41. queſtu. 13: 42. incenſus. 15: 44. queſtus, *plur*. 1: 7 | 4: 68 | 15: 58. omnium. 14: 11. crebri, occulti. 14: 60. diſſoni. 1: 34. inriti. 4: 14 | 11: 37. multorum intimi. 3: 36. occulti. 12: 43. ſecreti ard-ſeebant. 3: 17: erumpebant. 2: 82
queunt. H. 4: 74.
Qui, *relatum ad nomen remotius*. 15: 19 cujus levitatis eſt. H. 1: 37. cui habebatur, *qui habebat*. 2: 14. cui cognomen Rapaci. H. 1: 43. quid ita, *quare*. H. 4: 7. quidquid ſilvarum ac montium. G: 46
quibuſdam. 1: 80 | 2: 55 | 3: 41
quicquid. H. 1: 89. G: 46
quicunque. 14: 64
quidquid. 1: 42 | 11: 35 | 14: 43, 48
quidvis. O: 1
quies 1: 9, 25 | 12: 54 | 14: 56. H. 1: 9, 21, 40, 60, 62, 8. H. 2: 66. H. 4: 1, 3, 79. H. 5: 9, 13, 16. G: 40. A: 18. O: 38
quies militibus vigorem addit. H 2, 4. quies gentium ſine armis haberi nequit. H. 4: 74. *Germanis* ingrata. G: 14. quietis cura ſapientibus. H. 1: 88. quietis quam periculi pretium malle. H. 4: 76. quietis adfectatio in tumultum evaluit. H. 1: 80. ut homines bello faciles quieti & otio aſſueſcerent. A: 21. inertiam amare & quietem odiſſe. G: 15. quietem magnam, & magnam famam *ſimul* nemo aſſequitur. O: 41. quiete defenſus. 14. 47. quies, *verſio in ſomnus*, dita. 1: 65. læta. 2: 14. quietis nocturna imago. 16: 1: ſpecies. 11: 4. per quietem monere. 12: 13. oblatus. H. 4: 83. quiete ſumpta. 1: 64. inter validos impotentes falſo quieſcas. G: 36. quieſcentibus eadem fama. G: 35. quieſcendo crimen commune facere. H. 1: 30. quieta induſtria. H. 3: 50
quieſco. A: 46. H. 1: 15, 22. H. 3: 63. H. 2: 16
quieta. 1: 8, 39, 58 | 11: 7. H. 2: 97. H. 4: 50. O: 36, 40 | 13: 13. H. 3: 22 | 4: 38 | 14: 5. H. 2: 49, 80. H. 3: 69. A: 40 | 2: 63
quiete. 14: 6, 54. A: 6
quietem. 4: 41, 67 | 12: 18. H. 1: 90. H. 2: 37. H. 5: 22. G: 15. A: 42
quieti *ſub* 14. 22
quietis *adject*. H. 1: 80, 88
quietis. *ſub*. 4: 50 | 15: 61. H. 1: 74. H. 2: 86. O: 10
quietiſſimus. H. 1: 84
quietus. Hiſt. 1: 52. Hiſt. 2: 34. H. 3: 46. G: 35. H. 2: 9. H. 2: 41; H. 5: 59 | 12: 49, 57, 70. A: 20. H: 2: 6
Quietus Cluvidienus. 15: 71
quievere. H. 2: 15. H. 4: 18
quin etiam. H. 2: 64. G: 3, 8, 13, 34, 45. ultro quin etiam. A: 16. hortos quin etiam ſuos patefecit. 15: 39. quin & palatium *ibid*. quin immo. G: 14. O: 6, 34, 36, 39
quin. 1: 23, 28 | 2: 21, 84 | 3: 12
quina. H. 1: 82
quinam. 1: 13 | 13: 54 | 15: 56
Quincta Claudia. 4: 64
Quinctianus Afranius. 15: 49, 56, fortiter mortem excipit. 15: 70
Quinctilianus. 6: 12
Q. Atedius. 1: 10
Q. Hortenſius. 2: 27
Quinctius Manlius. 3: 76
Quinctilius Varus. 1: 3. cæſus a Germanis. 1: 43, 5, 65 | 2: 45. H. 4: 17. *ejus* corpus. 1: 71. Syriam obtinens Judæos coercuit. H. 5. 9. *alius*. 4: 66.
P. Quinctius. O: 37. Quinctii. 3: 76
Quinctius Atticus. H. 3: 73
Quinctius Certus. H. 2: 16
Q. Haterius. 2. 33 | 12: 58
Q. Pomponius 6: 18
Q. Veranius. 12: 5
Q. Voluſius. 13: 25 | 14: 46
Q. Mucius. O: 30
Q. Pedius. O: 17
Q. Pomponius. 13: 43
Q. Veranius. 2: 56
Q. Vitellius. 2: 48
Q. Granius. 4: 21
Q. Haterius. 1: 13 | 3: 57 | 4: 61
Q. Plautius. 6: 40
Q. Servæus. 2: 56 | 6: 7
quindecies. 11: 4
quindecim. 12: 43. A: 3
Quindecimvirale ſacerdotium, 11: 11 | 16: 22
Quindecimviri. 3: 64 | 6: 12
quin etiam 11: 61 H. 2: 17, 64
quingenis. 13: 34
quingenti. 3: 21. H. 2: 14, 24. O: 9. H. 3. 58 | 6: 28
quinquageſima. 13: 58
quinquageſimus. A: 44 | 2: 42. H. 3: 86
quinquagies. 3: 17 | 12: 22, 53 | 16: 33
quinquaginta. 2: 52 | 2: 86 | 4: 63 | 6: 28 | 13: 55. A: 34
Quinquatrus celebrantur. 14: 12
Quinquatruum feſti dies. 14: 4
quinque. 1: 56 | 2: 41 | 3: 16, 28 | 12: 23 | H. 1: 49. H. 2: 28, 58. H. 3: 75. H. 4: 22, 32. H. 5: 20. G: 37. O: 20

Quinquennale ludicrum. 14: 20 | 16: 2
in quinquennium remiſſa tributa. 2: 47 | 12: 58, 63
quinquennium. 14: 21 | 3: 29 | 2: 36, 47 | 12: 59
quinquiplicari, quintuplicari. magiſtratus. 2: 56
quinta: 1: 64 | 2: 18 | 3: 43 | 15: 6. H. 2: 100. H. 3: 14, 16. H. 4: 35. H. 5: 1
Quintani vide legio V.
Quintadecimani. vide legio XV.
quinto. A: 24
quinto-decimo. 6: 25
quintum. 12: 41. H. 2: 45. H. 4: 60
quintuplicari. 2: 36
quippe. 1: 5, 13, 20, 32, 33, 47, 57, 58, 70, 79 | 2: 15, 25, 33, 45, 80 3: 2, 5, 14, 17, 18, 68
quiret poſſet. 1: 66
Quirinalis Clodius. 13: 30
Quirinales Flamines. 3: 58
P. Quirinius Sulpicius. 2: 30. dives & orbus. 3: 22. veneno petitus ab uxore Lepida. 3: 23 ejus mors, & elogium. 3: 48
Quirinus. 4: 38. parens urbis Rom. H. 4: 58
quiritatores. 16: 34
Quirites. 1: 42
quiſnam. 2: 74 | 5: 10. H. 2: 72. H. 3: 12. H. 4: 50
quiſquam. 4: 11, 44, 67 | 6: 16, 19, 34 | 23: 47
quiſque, acerrimus quiſque H. 3: 84. audentiſſimus quiſque. A: 33. celeberrimus. A: 1. corruptiſſimus. H. 4: 59. ferociſſimus quiſque. 3: 40. fœdiſſimus. 1: 48. fortiſſimus. 15: 26. H. 3: 30. H. 4: 33. H. 5: 21. G: 31, 38. A: 33. bellator. 1: 67. ignaviſſimus quiſq; nimii verbis. H. 1: 35. paventes. H. 4: 61. infirmiſſimus. G: 15. intimus quiſque. 15: 3. invalidus quiſque. 12: 42. leviſſimus quiſque. H. 1: 88. Gallorum. G: 29. locupletiſſimus quiſque. H. 2: 84. modeſtiſſimus. H. 4: 9. optimus quiſque. 3: 13, 17, 44 | 15: 54. H. 1: 83. municipalium. 1: 21. educator. 12: 41. libertorum. A: 41. juſſis parere. H. 4: 25. perditiſſimus quiſque. 14: 20. pervicaciſſimus. H. 5: 12 peſſimus quiſque. 1: 16 | 3: 14. H. 1: 16 H. 5: 5. promptiſſimus. 4: 51. H. 1: 51. A: 3. proximus quiſque. 14: 18. A: 36. regi. 15: 15. rariſſimus. H. 2: 84. recentiſſimus. Hiſt. 1: 53. A: 31. ſeditioſiſſimus. H. 2: 66. ignavus. H. 4: 34. victi. 1: 44. ſpectatiſſimus. 4: 6. ſplendidiſſimus. 3: 54. H. 2: 8. H. 4: 8, 27. ſtrenuiſſimus quiſque. H. 3: 55. turbidiſſimus quiſque delecti. H. 3: 49. valentiſſimus quiſq. delecti. H. 3: 49. valentiſſimus quiſque. H. 2: 8. proxima quæque. H. 3: 6. quiſque conſulebant. H. 4: 48. habuerunt. H. 2: 84. objectantes. H. 2: 44. proderent. 15: 57. vincti. 15: 35. ſuam quiſque manum trahens. H. 5: 20
quiſquis. 2: 59. H. 1: 40. H. 2: 9, 76. O: 5
quivere. H. 3: 25
quiveris. 1: 69
quò. 1: 3, 27, 35, 58, 59, 70 | 2: 21, 23, 27, 38, 47, 53, 55, 70, 75 | 3: 8, 12, 30, 57, 68
quoad. 4: 61 | 6: 58
quocumque. H. 2: 25
quocumque. H. 5: 17
quod alarum cohortiumque, 15: 26. armentorum, frugum. G: 15. auxiliariorum. 4: 37. biremium. H. 5: 23. civium. 6: 11. militum. H. 2: 44, 55. congregantur. H. 4: 15
quoderat, contractum. H. 4: 71; nationum. 14: 38. peditum. H. 4: 73 14: 32
quod roboris ſit. H. 4: 76
quod roboris fuit, fuſi. H. 5: 16
quod ſociorum. 2: 52
quo magis. 1: 18 | 2: 37 | 4: 31, 35. H. 1: 28, 80. G: 43
quominus, 1: 14, 21 | 2: 10, 24 | 3: 12, 76 | 4: 31, 51, 70 | 5: 5 | 11: 12 | 13: 14
quomodo. 2: 40, 51 | 4: 70 | 6: 6 | 11: 6 | 14: 12
quonam. 1: 35, 63 | 2: 12 | 3: 71 | 4: 12, 69
quondam. 1: 8, 9, 12, 54, 63, 77
quoniam. 1: 10 | 2: 46 | 4: 39, 67 | 13: 47
quoquam. 11: 7
quoquo. 2: 43 | 5: 27, 74 | 4: 52 | 14: 1
quoquo modo, ut cunque. 2: 50 | 3: 5, 73 | 6: 38 | 12: 46. H. 5: 5. G: 20. acta. H. 1: 7. audita. 3: 10. metirus. 3: 17. prolata verba. 14: 16. traditum. 15: 53.
quoquo modo. 3: 17, 19. H: 5: 5. G: 10
quot. 1: 11, 61. H. 4. 73
quotam. 13: 55. H. 3: 25. H. 5: 25
quotidie. 5: 54 | 6: 6. H. 1: 57. H. 2: 76. O: 35
quotiens. 3: 6, 33, 34, 65, 69, 71 | 4: 1, 16
quoties. 1: 25, 26, 56 | 2: 2, 54 | 4: 38 6: 12
quotuſquiſque. 1: 3 | 6: 9. O: 10. quotus enim quiſque. O: 21, 26. quotumquemque inveneris. O: 20, 29
quouſque. 1: 13, 28
quum. 2: 37 | 4: 50

R.

RAbies. H. 1: 63. H. 5: 25 | 1: 31, 39. H. 2: 38. H. 3: 80
radendum faſtis nomen. 3: 17.
Ræti, vide Rhæti.
radiantur. O: 20
radii. 1: 61. G: 45
ramalia mortua. 13: 58
ramus: 1: 16, 17. H. 4: 53 | G: 46. H. 5: 6
Rapax legio. vide legio Prima- et-viceſima
Rapaces, milites hujus legionis. H. 3: 22
Rapaci. H. 1: 43. H. 3: 14, 25
Rapacis. H. 3: 18
rapaciſſimus. H. 1: 50
Rapax legio. H: 2: 100
rapere, prædari, imperium vocatus. A: 30. rapere, abſtrahere. tempeſtas in abrupta rapit. 1: 55. naves Auſter. 2: 23. rapere conjugem filiam alicujus. 1: 55 | 2: 7. ſigna, vexilla. H. 2: 43. rapti in carcerem. 6: 40
raptus fraude, vi: 2: 39. in curiam. 6: 18 in urbem. 11: 1. in locum ſervilibus pœnis ſepoſitum. 15: 60. per milites. 15: 55
rapta in vincula pars familiæ. 16: 18. uxor. 1: 59. rapti exploratores. H. 2: 17. rapti de imperatore fiſci. 1: 37. rapti amne prono. H. 5: 21. in Britanniam. 2: 24
rapiæ aquilæ. 1: 61. fruges. H. 5: 4. veſtes. 15: 1. rapta, præda. 4: 48. ſpolia conſularia. H. 4: 41. rapta bello reddi. H. 4: 40
rapere in tabernaculum, abducere. 1: 35. arma, corripere. 1, 41 | 2: 19 | 14: 31. H. 1: 38 63, 80 temere H. 4: 37. rapere exercitum, raptim ducere. 1: 56 | 15: 8. vexillarios, partem equitum. Hiſt. 3: 61 turbam in Sequanos. H. 4:

67. in caſtra rapi ſenatorem. H. 1: 29. Othonem. H. 2. 26, 27
rapere regionem, agere, ferre, diripere. 13: 6
rapere ſpem. avide arripere. H: 1: 13. imperium rapturi, alii rupturi, ni ducerentur. uteri ſcil. ultro ad arma & in hoſtem, ſpreto duce. H. 3: 19. voluptates illicitas. H. 3: 41
in arma gentem rapere. H. 4: 21. hiberna alæ in tranſitu, ſcil. ex itinere occupare. H. 4: 33
raptum ire res Romanas. H. 2: 60
rapidus, ſeu rapidius vectus in urbem. H. 2: 54
rapidum agmen, raptim ductum. H. 2: 30.
rapidius. H. 4: 71
raptare, vaſtare. Africam. 4: 23. huc illuc vexilla. H. 3: 22
raptim ducere. H. 3: 18
raptim extingui, ſubito. 16: 13
raptores orbis Romani. A: 30
raptus, rapina. 2: 52| 6: 1. H. 1: 46, 83. H. 4: 14
raptus diſtincti à latrociniis. G: 35
rapinis in incendiis ſolent exerceri. 15: 38
rapidius. H. 4: 71
rapidus. 12: 67. H. 2: 30. H. 1: 40| 13: 15. H. 2: 54
rapinæ. H. 3: 47
raptare. 1: 30| 4: 23. H. 3: 22| 12: 54
raptim. 1: 34| 2: 24| 6: 35| 11: 37| 15: 4, 6| 16: 13. H. 3: 18, 48. H. 4: 18, 50
raptor. H. 2: 86| 1: 58. A: 30
raptus, ſubſt. 2: 52| 6: 1| 15: 38. H. 1: 46, 51, 83. H. 2: 58. H. 4: 14. G: 14. H. 2: 73. H. 4: 50
rarus egreſſu, raro in publicum exiens. 15: 53. quanto rarior popularitas, tanto lætioribus animis accepta. 3: 69
rara. H. 1: 1. G: 31. A: 4| 4: 53
rareſcunt. G: 30
rari. 4: 7. H. 1: 81. H. 3: 24. H. 5: 6. G: 6, 30. A: 37| 15: 4. H. 1: 55. O: 2
rarior. H. 3: 25. A: 10, 37
rariſſimus. A: 7. O: 10. G: 30, A: 9. H. 2: 84
raro. H. 1: 89
raro, adj. 1: 68| 2: 2, 24| 3: 21, 30| 4: 7, 26. H. 3: 86. G: 22, 25, 42. O: 22, 35, 41
rarum. 1: 19, 56| 2: 84| 3: 46| 6: 10. H. 2: 99. H. 4: 35, 77. G: 25, 38
rarus. 2: 57| 4: 33| 13: 45| 14: 56. H. 1: 82. G: 45. A: 12
rata. 12: 8. H. 2: 99. H. 2: 62. H. 4: 64
ratem. 15: 57
rati. 3: 1, 3. H. 4: 54. H. 5: 10, 22. A: 17
rates. 12: 56
ratio. 2: 14| 13: 50| 15: 62. H. 2: 4. H. 2: 3, 26, 80 H. 3: 59, 82. H. 4: 56. G: 6, 21, 45. A: 4, 18. O: 24, 36
ratio, modus. dum ea barbaro ratio fuit. 3: 21
ratio conſtat. 1: 6
ratio victoriæ non redditur. H. 4: 14
ratio rerum. H. 1: 83. belli. H. 3: 51. H. 4: 63
ratio & conſilium propriæ ducis artes. H. 3: 20. ſi ratio ſit eundi, ſi cauſſa, ſi prudentia ſit. H. 1: 32
ratio fuit exercitui, profligare hoſtem. H. 3: 22
rationes grarii. rationibus præfecti liberti. 16: 8
rationes familiares componere. 6: 16
rationes. 1: 11| 12: 1| 13: 14| 1: 36| 6: 26| 15: 35. O: 1| 14: 55. H. 2: 19, 25. H. 3: 60. G: 30. A: 20| 1: 6| 11: 15| 13: 49| 15: 61. O: 33
rationis. 1: 28. O: 30. A: 6
ratis. 12: 17
ratum. 12: 12| 13: 33
ratus. 1: 28, 53| 2: 11, 18, 22| 3: 20| 4: 8, 57| 6: 37| 11: 7, 26| 12: 12, 50, 54| 13: 41| 14: 3, 14, 23, 38
Ravenna. 1: 58| 2: 63| 4: 5, 29. H. 2: 100. H. 3: 40
Ravennæ habita claſſis. 13: 30
Ravennas claſſis. H. 2: 100. H. 3: 6, 40, 50
Ravennates claſſici. H. 3: 50.
Ravennatibus. H. 3: 50| 1: 36
rea. 12: 22| 13: 32| 3: 12| 11: 28| 16: 32
Reatini. 1: 79
rebantur. 1: 48| 3: 22| 4: 15| 12: 31| 14: 14. H. 3: 50. H. 4: 55, 63
rebatur. 1: 54| 2: 44, 79| 3: 56| 4: 18, 71| 13: 34, 37| 14: 59| 15: 51. H. 1: 14. H. 3: 16
rebellandi. A: 34
rebellatio, rebellio. 14: 3
rebellaturos. 12: 50
rebellis. 3: 46| 12: 15
rebelles. 1: 57| 12: 32| 14: 39. H. 4: 57| 4: 73. A: 14| 12: 40. H. 4: 15, 72| 2: 26. H. 4: 70
rebellio. 13: 55. H. 2: 11. A: 18| 12: 55| 3: 40| 11: 19| 11: 31, 54| 14: 32. H. 4: 13
Rebilus Caninius. H. 3: 37
Rebius Amtoius. 13: 30
recedendum eſt. O: 9
recens. 1: 41| 2: 21| 4: 5, 52| 6: 2, 10, 42| 12: 18, 63| 13: 4| 15: 6: 26, 68| 16: 30. H. 3: 26, 43, 99. H. 3: 50, 77. H. 4: 18, 41, 58, 68: 83, 85. O: 11
recenſere. 11: 24| 4: 6. A: 34
recentem. 13: 9. H. 2: 20. O: 6
recens, novum. 11: 24. clades. 4: 63. conſcientia. 4: 12. decretum. 3: 65. dolor. 3: 6| 4: 8. exemplum. 1: 48. felicitas. H. 2: 20. recens fera. G: 23. legatus. A: 18. invidia. 2: 77. ira. 4: 3. libertas. 2: 46. mæſtitia. 2: 84. memoria. 1: 76| 14: 15. militia. 12: 3. partus. 15: 23. terror. 14: 23. A: 36. vocabulum. G: 2. recens dolore & ira. 1: 41. prætura. 4: 52. victoria miles. H. 3: 77
recentes auctores. A: 10. oblati. 4: 71. recentes ſtipendiis. 15: 59. recentes in dolore. 3: 1. recentia. 1: 51. crimina. 3: 13. & nova exempla: O: 8. merita. 3: 62. odia. 2: 1. recentium incurioſi. 2: 88. recentior memoria. 14: 63. recentiſſimus quiſque. H. 2: 53. ſervorum. A: 31. recentiſſimi equitum. H. 3: 20.
recens, recenter. 1: 21| 4: 3. cognita. 4: 69. recens reperta ratio. 11: 25. reverſi. 11: 27. ab exilio. H. 1: 77. feſſi juvandique 12: 63. in Coloniam deducti. 14: 31. orta amicitia. 15: 51. conſueti patres. H. 2: 10
recentes. H: 4: 39. H. 5: 16
recenti. 2: 77| 3: 6| 4: 3, 81| 13| 11: 3| 14: 23. H. 1: 8, 34, 72. H. 4: 70
recentia. 3: 13| 4: 21| 11: 25| 12: 62. H. 1: 50. H. 3: 19. H. 4: 65
recentibus. 1: 1, 58| 3: 18| 4: 71| 6: 38. H. 3: 25. H. 4: 1. O: 8
recentior. H. 2: 3| 11: 6
recentis. 15: 34. H. 1: 8, 50, 76. H. 2: 70, 101. H. 4: 34. A: 18
recentiſſimus. H. 3: 20. H. 2: 53. H. 3: 56. A: 31
recentium. H. 3: 24. A: 10
recepit. 14: 48. H. 4: 35| 6: 4| 4: 57| 2: 9. H. 1: 52| 6: 12, 41| 15: 23

recepta. 1: 43 | 2: 41 | 4: 51 | 13: 40. H. 4: 50, 71 A: 14
receptacula Nili. 2: 61
receptaculum. 14: 29. G: 16, 46
receptæ. 2: 81 | 14: 19
receptare. 4: 41 | 3: 60
recepti. 3: 74 | 4: 47 | 11: 24. H. 4: 72 | 13: 10 | 5: 2 2: 85 | 2: 74 | 13: 55. H. 5: 24 | 4: 21 | 3: 47
receptor. 4: 13
receptus *ſubſt.* 11: 20 | 3: 18 | 12: 54 | 2: 63 | 4: 43, 72
receptui canere. H 2: 26
Receptus Nonius. H. 2: 56
receſſerimus. O. 14: 32
receſſi. G: 14. A: 15. O: 15. O: 14
receſſuros. A: 15
receſſus. A: 30
recidere *aliquid* ad priſcum morem, *reſecare*, *reformare*. 3. 53
recidere. 6: 10
reciderunt huc cuncta. 3: 59
reciperare. 15: 8 | 6: 32 | 12: 4: H. 2: 82
reciperatæ. A: 5
reciperatam. 14: 5
reciperare *aliquid*. H. 2: 84. Armeniam. 12: 10. Britanniam. A: 17. gloriam. H. 2: 24. H. 3: 44. judicia. 12: 22. obſides. 13: 9. ordinem ſenatorium. H. 2: 86: ipſam, caſtra. H. 5: 16. reciperans Armeniam. 6: 32. reciperanda libertas. 12: 34. militia. H. 2: 82. Tigranocerta 15 8. reciperatus pons: H. 4: 77. reciperata matris gratia. 14: 5. libertas. 2: 45. provincia. A: 5. reciperatæ cibo ſomnoque vires. H. : 22. reciperator urbis. 2: 52. reciperatores. 1: 74
recipere 4: 53 | 1. 1 9, 34. H. 3: 18 | 14: 56. H. 2: 51, 62. H. 3: 16 14: 54. H. 3: 8 | 1: 28. H. 5: 24 | 1. 39. G: 22 | 4: 73
recipere inter reos. 3: 70. in reos. 13: 10. reum criminum. 4: 21. receperit, *recepturus fuerit*. 6: 45. receptus mos. 2: 83. recepti rei. 2: 74
reciproco mari. 1: 70
recitare ſacramentum, *præire*. H. 4: 59. recitatio. O: 9. tragœdiarum. O: 11. recitationes rariſſimæ. O: 10
recitare 6: 27. H. 4: 59 | 1: 11 | 3: 68 | 6: 24, 38 | 1: 25, 48 | 2: 29 | 3: 16 | 16: 4
recitatæ. 3: 59. H. 2: 55. H. 3: 9
recitatæ ſunt. 5: 3
recitandi mos Romæ. O: 9
recitatus. 14: 9. H. 3: 3 | 1: 69
recitavit. O: 2 | 4: 55 | 3: 71. H. 4: 24, 25
reclamantibus qui in concione adſtiterant. H. 3: 68
reclinis 13: 16. ſuper pedes cubitantis. 14: 5
recludere, *aperire*, delubra, altaria, carcerem. 4: 70. fores cubiculi. 14: 44 humum. 2: 15. ſpecus. 11: 20. vulnera H 1: 77
recludi *quæ*. 4: 71. mentes tyrannorum. 6: 6. quæ pecunia recluſa ſunt. 6: 32
recognoſcere ſpatia certaminum. H. 1: 70. recognoſcenda dona. A: 6
recolere avitum decus, *inſtaurare*. 3: 72. *aliquos* ſacerdotes, rurſus *honorare*. H. 1: 77. recoli imagines. H. 1: 7
reconciliatio. 12: 45 | 14: 4. H. 1: 71
reconciliare. 15: 23 | G: 22. H. 4: 45
recondere odia. 1: 69. verba, vultus. 1: 7. voluptates. 4: 57. reconditæ cauſſæ. O: 28. res. O: 31
recordari. 16: 7 | 15: 57. H. 1: 37
recordari aliquid. H. 1: 37. libertatem. A: 32. recordatus carmen. 15: 70
recordatio. O: 11. facinorum. 15: 36. fortunæ. 14: 63. majorum. 2: 53. majeſtatis, amicitiæ. H. 1: 4 1 recordationes bonæ. 4: 38
recordatio. H. 3: 31
recreare. 6: 50 | 2: 1: 69
recta æſtimatio, *verum judicium*. H. 1: 14. recti pervicax. H. 4: 5. recte factorum ſibi quiſque gratiam trahit. 1: 53
recti. H. 3: 51. A: 1
rectius. 11: 15 | 12: 2, 10 | 13: 38 | 14: 43. H. 4: 46
rector. 2: 4 | 12: 54. H. 1: 59. H. 2: 11 | 14: 27. H. 1: 16. H. 3: 25 | 2: 60 | 12: 11. H. 2: 78. H. 3: 22
rector copiis. H. 1: 36: H. 1: 87. additus. H. 2: 11. rectorem copiis miſit. H. 2: 36. rector generis humani. 3: 59. Mæſiæ. H. 2: 85. rector *principis filii*. 1: 24 | 3: 48. provinciæ. 12: 40. H. 2: 59. vulgus ſine rectore præceps. H. 4: 37. rectores, *duces*. A: 28. copiis deſtinati, H. 1: 87
rectores. 13: 2 | 1: 65. A: 38
rectum. 3: 66 G: 6
recuperare H. : 27 | 11: 20
recuperatam. 2: 45
recuperaturus. 12: 49
recuperaviſſent. 11: 22
recurro. H. 1: 13. O: 9
recurſabant animo omnia. H. 2: 78
recuſare. 1: 79 | 11 3 | 1: 35. A: 5. H. 1: 52 | 15: 24. H. 2: 90
recuſet. O: 5
redactus. 6: 16: A: 24 | 2: 56. H. 5: 9 | 2: 42
reddere conditiones & accipere. H 2: 41. jus dicere. 6: 11. jora. 13: 51. per prgos. G: 12. ordines *reſtituere*. 1 52. rempub *libertatem Reipub.* 4: 9. reddere ſupplicium, *invicem lu re*. 14: 33. reddantur litteræ 11: 20. reddendæ dominationi. 6: 41
redditus familiæ, *reſtitutus fuiſſ*. 3: 24. redditus ſcenæ Pantomimis. 14: 21. reddita cata, *poſita, profecta*, ſuper ceſpitem. H. 4: 53
reddere 1: 7 | 4: 28 | 12: 60 | 13: 58 | 1: 22 | 1: 30, 72 | 4: 20. H. 4: 40. H 4: 14
reddat. G: 18, 40. O: 15
reddatur. 1: 6 | 14: 1. H. 3: 68 | 2: 4. H. 4: 67 | 3: 68 | 6: 43 | 1: 6 | 2: 13. H. 3: 38 | 2: 61 | H. 3. 75
reddentem. 12: 43 | 13: 20
redderet. 1: 40, 59 | 11: 30 | 15: 66. H. 2: 48. O: 1
redderetur. 1: 5, 28
reddidit. H. 1: 87. H. 2: 92 | 2: 24
reddiderit. 14: 56 | 1: 22 | 1: 70 | 13: 12 | 14: 12
reddita. 1: 82 | 3: 27 | 4: 60 | 12: 54. H. 2: 21, 69. H. 3: 84. H. 2: 67 1: 43 | 6: 15
redditum. 4: 43 | 12: 63 | 16: 5
redditur. 12: 58 | 13: 32. H. 4: 18, 21, 40
redditurus. 1: 33
redditus. H 1: 77
redegit *in exſilium*, in inſulas: H. 4: 44
redemiſſi. H. 4: 42
redemptari. H. 3: 34. redemptores. H. 1: 27 redimitur latro pace & conceſſione agrorum 3: 79 redempturus diſſimulationem mutuam: A: 6
redempti. H. 1: 47 | 2: 24.
redeo. 4: 33 | 12: 41 | 6: 18 | 12: 83 G: 46 H. 2: 26, H. 4: 38

13:47. H. 2: 69 | 15: 40. H. 1: 46 | 3: 11
rediit. H. 1: 85. A: 38 | 1: 30 | 13: 36. H. 2: 22, 53. H. 4: 70. H. 5: 10, 15. H. 1: 82 | 1: 30 | 5: 1 | 13: 48. H. 3: 34, 68. H. 4: 6, 32, 36, 83
reditum ad munia. 3: 7
redigere. A: 18. H. 4: 2 | 11: 51
redimere. H. 2: 46 | 3: 73 | 1: 17
redintegrare animum legentium *recreare*. 4: 33
redintegrare. H. 4: 28
redintegratus. 13: 37. H. 4: 34 | 3: 25 | 11: 15. H. 4: 13 | 1: 21
redire. 1: 28 | 6: 50 | 11: 37 | 12: 49 | 15: 12, 46. H. 1: 39. H. 2: 41. H. 4: 35. H. 3: 16. H. 4: 71 | 1: 41, 44 | 2: 26 | 12: 2, 66. H. 2: 1. H. 3: 15. H. 4: 64. H. 4: 27, 39 G: 35. A: 1, 26. G: 9
reditus 2: 43 | 3: 24, 47. H. 4: 44 | 1: 44
reditum. *particip.* 3: 7 | 15: 61
rediturus. H. 1: 71. H. 3: 66. H. 4: 76, 81. H. 4: 50 | 13: 16. H. 3: 2 | 2: 61
reditus. 3: 64 | 4: 58 | 15: 18. H. 1: 65
redolent. O: 21
reducem. 1: 70
reductus. 1: 63 | 2: 26
non redundant armis Hiſpaniæ. H. 2: 32
redundant clientelis. O: 66.
redundans multitudo. H. 2: 93
redundabant. O: 36
reduxit. 1: 72 | 1: 57, 58, 58 | 12: 18 | 15: 8. H. 2: 19
refectus. 13: 44 | 2: 44 | 11: 17
refellere. 3: 67. G: 3
referre artes eaſdem, *renovare*. 1: 26
referunt liberi robora parentum. G: 20
referre *aliquos* vultu, ſermone. G: 43
referre gratiam benignitati Deûm. 11: 15. duci. 1: 42. meritis. 15: 62. aliquid domum. O: 20. inde amicitiam. O: 9. corpora, *ſc. ex prælio*. G: 6. decus. 3: 21. legiones in præſidium. H. 1: 65. nihil. O: 22. pretia. G: 31. in ſedes ſuas ſigna. 1: 28. ſpolia. 11: 54. titulum, inſcitiam. A: 5. ad nepotes. G: 18. retulit ſe ovans de Britanniis, *rediit*. 13: 32
donec referantur literæ. 15: 16. dum refertur nuncius. 14: 58
referri eis Rhenum perfidia. 11: 19
relatus domum. 3: 15. caput interfecti relatum. 14: 59. haud pigebit referre. 1: 71. *qui* referebant. 1: 61
retuli. 2: 57. invitus. O: 23.
retulere multi. A: 10
referre patri. 2: 71. annos ævi prioris. H. 1: 1. auctoritates. 2: 32. cuncta. 4: 41. epulas ut exemplum. 15: 37. integritatem, abſtinentiam in. A: 9. haud læta. H. 1: 39. molliora. H. 4: 32. res. 2: 35. ſenatuſconſultum. 13: 49. ſitum populoſque. A: 10. ipſa verba. 15: 67. verſus. 15: 70. aliquid jactantia. 11: 11. de moribus. 3: 56. ad invidiam. 2: 57. in deterius. 13: 13. quid videretur. 15: 11
referens exempla veterum. 11: 6. locum, prælium. 2: 9. nomina ſingulorum. 12: 61. ſibi compertum. 13: 43. relata in mollius cuncta. 14: 39
referre cauſſam ad artes Sejani, *id tribuere artibus ejus*, 4: 57
referebatur cauſſa ad matrem. 6: 49. interitus ad caſum referri poſſet. 2: 55. ad fortunam. A: 8. in claritatem *alicujus*. G: 34
referre animum ad, *revocare, reducere*. O: 40. manum ad capulum. 15: 58. manus cruentas ad. H. 4: 49. oculos ad. 1: 25. tempus ad. O: 16
referendus animus ad firmitudinem. 3: 6
referre *aliquid* in annales. *componere, ſcribere*. 4: 67. quæque in annum ſuum. 4: 71. carmina in bibliothecas. O: 21. diem inter feſtos. 11: 41. hi inter Germanos referuntur. G: 46. multam in tabulas. 13: 28
referre *proponere*. H. 4: 40. nemo refert quod. 3: 54
referre de *aliquo*. 4: 14
referre *aliquid* ad concilium. 15: 22. ad ſenatum. 4: 22 | 6: 16. *de re*. 1: 52. rurſum rem. 3: 63. ſuper collegio. 11: 15. de immunitate Cois tribuenda. 12: 61
referente Cæſare. 3: 17
referri. 5: 3
refertur ad patres de. 12: 53. de Agrippina. 16: 11. relatum eſt de Caſſio Severo. 4: 21. de libro Sibyllæ. 6: 12. de negotio. 3: 34. de lege Papia. 3: 25. eadem re. 15: 22. de victoria. 13: 41. de Vitellio. 5: 8
refert, *intereſt*, cujuſquam. 4: 33. tamquam referret. 6: 1. nihil referre, ſponte an coacti peccaviſſet. 11: 16
non referre dedecori. 15: 65. nec referre, *quem* ſuperſtitem fortuna faceret. H. 2: 7. id ſolum refert: H. 3: 66. cuncta ad Rempub. referri, *æſtimari juxta magnitudinem Reipub*. 2: 33
referentes. 16: 19. H. 3: 11 | 1: 42
refero. 2: 37 | 15: 11 | 1: 42
referre. 1: 73 | 3: 63 | 4: 40, 71 | 11: 36 | 12: 54, 60 | 14: 55 | 15: 62, 65. H. 2: 7, 78. H. 3: 66. H. 4: 31. G: 34. A: 9. O: 20, 22 | 2: 55 | 15: 49 | 3: 63 | 4: 55 | 13: 8, 28 | 15: 21 | 15: 16 | 6: 2 | 15: 22. H. 3: 54 | 5: 3 | 13: 41 | 16: 21
refertus, *plenus* ſtudiis. O: 34. referti agri. H. 2: 56. præmiis bellorum. 11: 7. refertæ domus honoribus, ornamentis. O: 8. referta contumeliis carmina. 4: 34
refectus opibus Langobardorum, *ſcil. in regnum reſtitutus*. 11: 17. refecta fides. 6: 17
reficere, *fovere*, confirmare. 2: 47. provincias. 2: 54. *aliquos* cura. H. 1: 81. refoveri. H. 3: 58. adſpectu principis. 15: 36. refota. 14: 8. refovendæ vires. 12: 66
reformido. O: 32. H. 4: 7
refractus. 14: 8. H. 1: 35
refugi, *refugientes*. 13: 40. in caſtra. H. 3: 61. ſponte. H. 2: 14
refugere. Hiſt. 4: 65. Hiſt. 2: 25
refuſus Tiberis, *reſtagnans*. H. 1: 86
refutare. 13: 20
rege. *verb*. H. 2: 77
rege. 2: 58, 63, 66 | 2: 62, 63 | 4: 24, 36, 55 | 6: 31, 43 | 13: 9 | 15: 30. 31, 45. H. 5: 2. O: 21
regere *aliquem* ſpecie obſequii. H. 3: 50. valetudines principis. 6: 50. regendi cuncta onus. 1: 11
regere. 13: 54 | 15: 7, 25. H.

2: 81. H. 4: 12. H. 1: 11. H. 2: 12. H. 4: 49. A: 7
regem. 2: 1, 2, 3, 26, 56, 57, 60, 63, 64, 68, 88 | 3: 58 | 4: 26 | 6: 34, 36, 37 | 11: 16 | 12: 11, 15, 45, 62 | 13: 9, 37 | 14: 26 | 15: 1, 2, 5 | 16: 24. H. 1: 3. H. 4: 84. H. 5: 3
regendus. 1: 2: 9. A: 28 | 4: 72 | 6: 8, 27, 32 | 11: 12
regente. 4: 33 | 13: 3
regentis. 12: 59 | 14: 52. O: 41
regentium. 12: 54
regere. 13: 21. A: 19 | 3: 3. O: 36 | 12: 42. H. 3: 9 | 13: 43 | 14: 14 | 15: 27. H. 2: 29 | 11: 9 | 13: 6. H. 2: 87
regerere invidiam. H. 3: 78
regerunt. H. 2: 21
reges. 1: 1 | 2: 72, 88 | 3: 26 | 4: 4, 9, 32, 35 | 12: 14, 20, 38 | 13: 7, 8 | 16: 1. H. 2: 4, 76. H. 3: 5. H. 5: 1, 8. G: 6, 42, 43. A: 13, 14, 15. O: 12
regi, *nom.* 2: 67 | 4: 43 | 15: 13, 15. H. 2: 95. H. 4: 83. G: 12. A: 14
regi. *verb.* 1: 32. H. 3: 73. H. 4: 24, 76
regia, *domus principis.* 2: 62 | 12: 18. Hist. 3: 11. Aëtæ 6: 34. Numæ. 15: 41. regia *Neronis* fecunda deterrimorum. 14: 13. prior, *ſcil. Caligulæ.* 11: 29
regia. *ſub.* 15: 41. H. 5: 8 | 11: 10 | H. 3: 45
regibus ſuetus Oriens. H. 4: 17
regibus. 2: 42, 65 | 4: 5, 46 | 6: 11 | 11: 22 | 12: 19, 23, 47, 53 | 14: 14 | 15: 25. H. 1: 84 | H. 2: 38. H. 3: 72. H. 4: 17, 39. H. 5: 5, 8, 9. G: 1, 7, 42. A: 12
regii. A: 16 | 2: 56 | 12: 36
regimen in omnia. 3: 47. regimen virtutis *duci* relinquere. H. 1: 84
regimen. 1: 31 | 2: 13 | 4: 9 | 12: 41 | 13: 3, 14, 49 | 14: 54 | 15: 1. H. 1: 9. H. 3: 5
reginæ Britannicæ verberibus & ſtupro adſectæ, *pollutæ.* 14: 31
regina. H. 2: 81 | 12: 36 H. 2: 12. H. 3: 45 | 12: 40. H. 3. 45
regio ſexta, tertia. 15: 26. regiones urbis quatuordecim. 14: 12. in regiones XIV. Roma dividitur. 15: 40
regio *nomen. ſub.* H. 3: 50 | 4: 5 | 13: 7 | 14: 24, 31
regiones. 4: 27 | 12: 43 | 15: 8 | 4: 5. H. 1: 70 H. 2: 56 A: 19
regios. 4: 23 | 6: 37
regis. *verb.* 14: 56
regis. *nom.* 2: 44, 56, 57, 58, 68 | 3: 39, 56 | 4: 14, 43 | 6: 31, 37, 41 | 12: 8, 58 | 13: 7, 41 | 14: 18, 22, 26, 31 | 15: 6, 10, 11, 14, 24. H. 2: 58. H. 3: 48. H. 4: 51, 84 | 4: 84. H. 5: 1
regere. 1: 49. G: 25 | 4: 8. H. 4: 74
regium. 2: 42, 56 | 6: 32 | 12: 49. | 14: 25, 59 | 1: 29. H. 2: 3, 70. H. 3: 47. H. 4: 55. H. 5: 9
Regium Lepidum. H. 2: 50
regius mos. 6: 1. regium in morem. H. 2: 70. regia laus, certare de alieno. 15: 1. ſtatim exſequi regium videtur. 6: 32. regium facinus, inſignium virorum cædes. 16: 23. regium inſigne, *diadema.* 2: 56 | 12: 49 | 15: 29 jus regium. 2: 73. ſervili ingenio exercitum. H. 5: 9
regnantibus diſplicens civilia filiorum ingenia. 2: 82. regnari, *ſub rege eſſe.* G: 43. gentes regnantur. H. 1: 16. G: 25. in quantum Germani regnantur. 13: 54. regnator omnium deus. G: 39 regnatrix domus. 1: 4
regna. 1: 11 | 2: 1 | 3: 55. H. 4: 43, 74
regnandi. 6: 44
regnans. 6: 42. H. 4: 84. H. 5: 2. H. 4: 74
regnaret. 4: 52
regnavit. 11: 24 | 6: 28
regnum, *imperium Rom.* 12: 66 | 13: 14. inſociabile. 13: 17. regnum Ponti *ſit* provincia. H 3: 47. regni cupido fratre & filia potior. 12: 47. regni inſtrumenta. 12: 66. regnorum libidines. H. 1: 22
regnum 2: 64, 63 | 4: 3 | 6: 36, 41 | 11: 10 | 13: 6, 34 | 15: 1, 6, 13 | 12: 20. Hist. 5: 2 | 1: 9 | 2: 45, 67 | 4: 1 | 11: 9 | 12: 7, 15, 17, 29, 65 | 14: 18 | 16: 23. H. 2: 81. H. 4: 18, 73. G: 37. O: 32
regnorum. G: 28
regnum. 2: 3, 4, 42, 63, 67, 38 | 11: 8, 10, 16 | 12: 14, 19, 30, 40, 44, 48, 50, 51 | 13, 15, 37 | 14: 26, 31, 35 | 15: 24, 27. H. 3: 45. H. 5: 3, 9
regredi. 1: 63 | 1: 35 | 2: 70, 76 | 15: 61. H. 3: 69: 77 | 4: 70 | 6: 44. A: 25 | 6: 21 | 14: 25 | 1: 56 | 13: 47 | 11: 10. H. 3: 43 | 85.
regreſſa. 2: 72 | 14: 12
regreſſi. 1: 41. H. 3: 61 | 15: 71
regreſſu. 4: 31 | 11: 9. H. 3: 71
regreſſu. 1: 30 | 2: 54 | 4: 11 | 12: 17. H. 4: 35
regreſſum. *part.* 13: 25. H. 3: 70
regreſſum. *ſub.* H. 2: 74
regreſſum. H. 3: 70
regreſſus. 15: 39 12: 10
reguli. 2: 80
regulis. 2: 24, 78 | 6: 33. A: 24
Regulus cos. 5: 11: collegam accuſat. 5: 11. incolumis evadit. 6: 4
Regulus Livineius. 3: 11. gladiatores edit 14: 17
Reg. Memmius. 12: 12. moritur. 14: 47. *alius* conſul. 15: 23
Reg. Roſcius. H. 3: 37.
regum Rom. mentio. 3: 26
regum ingenia ferenda. 1: 11
regum mos, cum pacem faciunt. 12: 47
regum. 2: 2, 61, 64 | 3: 26, 60 | 4: 55, 65 | 6: 42 | 12: 10, 11, 24 | 13: 38 | 15: 26 | 16: 6. H. 1: 11 H. 2: 4, 81 H. 4: 83
regunt. 4: 33. H. 1: 79. A: 18
reguntur. H. 5: 4
rei. 1: 31 | 2: 12, 54 | 3: 27, 64, 54, 56 | 4: 16 43, 57 | 5: 10 | 6: 10, 13, 17, 31, 51 | 11: 25, 31 | 12: 40, 60 | 13: 1, 9, 29, 36 | 14: 17, 53 | 15: 8, 25, 25, 28, 33, 36, 43, 46, 53, 59, 71 | H. 1: 62. H. 2: 32. H. 3: 77. H. 4: 49, 71 H. 5: 15. G: 15. A: 12, 19
rejicere. 1: 26, 47 | 3: 35
reis. 4: 36 | 11: 1 | 13: 4
relabente æſtu. 2: 24
relabentem. 1: 76
relata. 14: 59. H. 4: 21 | 15: 61
relatio, *propoſitio in ſenatu.* 3: 53 | 13: 26. conſulum. 1: 13. relationis ejus repertor. 12: 34. relationem egredi, *extra id quod relatum eſt, cenſere.* 2: 38. mutare. 14: 49. poſtulare. 13: 49. conſules relationem incipiunt, 5: 4
relatio. 1: 13
relatu. H. 1: 30
relatum. 3: 25, 34 | 4: 21 | 5: 8 | 6: 2 | 14: 57, 59 | 1: 41 | 3: 15
relegari. 3: 68 | 13: 22 | 5: 17 | 12: 52
relegatus in alia inſula exercitus, *miſſus:* A: 15. in terras extremas Germanicus. 2: 82
relegaverat. 14: 12
relegere. 15: 26
relegit Aſiam, *regreſſus eſt per Aſiam*

Aſiam 2: 54
relicta Aſia. G: 2. relictum limen Agrippinæ. 13. 29. relicta caſtra. H. 5: 24. relictis hibernis. 15: 10
relicta. 2: 8 | 12: 51 | 15: 12. H. 1: 20. H. 2: 8, 20, 51. H. 3: 58, 63. H: 4: 79 | 6: 8. H. 3: 63 | 6: 51 | 12: 58 | 14: 32
relicti. H. 2: 57. H. 3: 50 | 15: 17 | 3: 9, 74 | 4: 43. H. 1: 57. H. 2: 19, 66. H. 4: 61, 73. H. 4: 35 | 12: 15 | 14: 18. H. 3: 52, 66
relicto. 1: 56 | 12: 16. H. 5: 21. H. 2: 56
relictum. 1: 10, 69 | 2: 22. H. 2: 45, 53. H. 3: 6, 45. H. 4: 77. H. 5: 3
relicturos. 15: 16
religant. G: 58
religio. 1: 39. Hiſt. 1: 43 | 13: 10
religiones 1: 79 | 3: 58, 60
religionis. 14: 31. H. 2: 2. H. 5: 4. G: 43 | 3: 24. H. 4: 83
religio. G: 36. H. 4: 42. nondum conditorum ancilium. *ſcil. metus ex relig.* H. 1: 89. Herculis præcipua. 12: 15 | Jovis. 3: 62. judicum. 16: 4. ſacerdotii. 12: 24. templorum. H. 1: 40. advecta G: 9. antiqua. G: 43. Attica. 15: 52. cœleſtis. 5: 2. gentilis. 12: 34. ioſita. 13: 57. patria. 15: 55. vetus. 13: 10. vetuſtiſſima. 15: 41. annuit. H. 4: 53. inceſſit. 3: 71. religionis ſpecie in ambitionem delabi. 3: 63. omnes fortunas effundere. 14: 31. religione ſeſe tutari. 1: 39. religiones. 3: 71. H. 4: 83. opponuntur ſuperſtitioni. H. 5: 13. numinum 5: 60. ſociorum. 1: 79. cœleſtes. 1: 11. ſeſe. 3: 24. patriæ ſpretæ. H. 5: 5. tractatæ. 4: 16. ceſſans. 3: 58. relig. addere urbi. H. 4: 83. ſpernere. 16: 22. contra relig. fieri. 1: 73. religionibus devincire populum, 3: 26
relinquere. G: 46. O: 21 | 14: 35 | 14: 20 | 16: 22 | 14: 27. A: 36 | 2: 31, 39 | 4: 34. H. 2: 76. A: 58. O: 13 | 16: 11. H. 4: 83
relinquere, *per ultima mandata.* O: 13. agros. 14: 18. bona ſuæ patriæ. 4: 43. imaginem vitæ. 13: 61. libros. O: 21. ſui memoriam. 15: 63. pectoribus preces ultimas, 2: 71, relinquere curiam, *abſcedere curia.* 2: 34. imperium. H. 2: 47. ſcutum. G: 6. ſenatum. H. 3: 43
relinquendus. H. 4: 68. O: 9. 4: 34 | 2: 77
relinquo. 13: 41. H: 1: 65 | 2: 26 | 15: 63 | 16: 26. H. 3: 67. H. 4: 7 | 4: 20 | 13: 27. H. 1: 23. H. 3: 26. O: 19. H. 1: 84 | 2: 71 | 5: 54 | 6: 22
relinqui. 2: 26. H. 1: 64. H. 2: 46
reliquæ ſpes. 13: 17. reliqua belli. 14: 38. H. 4: 2. lacus. 11: 36
reliqua. 1: 12 | 13: 39, 44, 50 | 14: 38 | 15: 16. H. 2: 4. H. 4: 2, 51
reliquas. 15: 3, 10. H. 2: 57. H. 3: 77
reliquis. 4: 43 | 5: 3 | 13: 35 | 15: 37. H. 2: 33. H. 3: 3. H. 4: 42 | 14: 56. H. 2: 47. A: 32
reliqui. 1: 21, 56 | 3: 46 | 15: 70 | 1: 62 | 2: 75 | 15: 28. H. 1: 90
reliquiæ. H. 4: 56, 76
reliquiæ corporum humanorum. 2: 63. ferales. 2: 75. Vari legionumque inſepultæ. 1: 60. inferuntur tumulo. 3: 4. reliquias humo tegere, 1: 62
reliquit. 3: 54 | 4: 58 | 11: 25 | 13: 40
reliquiſſe. G: 6. O: 16
reliquit. 4: 53 | 16: 26. H. 1: 68
reliquo. 4: 49 | 11: 16 | 14: 10 | 16: 11
reliquos. 2: 12 | 4: 24 | 5: 9 | 12: 32. H. 2: 87
reliquus. 1: 65 | 2: 15 | 3: 4, 50 | 4: 73 | 5: 4 | 6: 33, 36 | 12: 14 | 13: 11, 13. H. 3: 60, 61. H. 4: 17 | 1: 2, 3 | 12: 4. H. 3: 34, 84. A: 34
reluctantis. 4: 22
reluxit. H. 4: 81
remanere. H. 1: 19 | 12: 52. H. 2: 48. Hiſt. 1: 6. H. 2: 43, 57. H. 2: 94. H. 3: 43. H. 2: 87 | 15: 8
remanſit. H. 4: 35. H. 1: 74. H. 2: 44 | 3: 21 | 1: 3
remeare, redire navibus. H. 5: 22. itinere diverſo. 13: 47. ad *aliquem*. H. 3: 54, A: 40. ex Campania. 15: 60. in terga. 3: 21. in regnum. 11: 8. in ſedes patrias. 14: 25. cum legionibus. 6: 37. remeavit trepidus. 15: 10. remeant mari naves. 11: 17. remeans flumen. H. 1: 86. Ægypto Germanicus. 2: 69. Armenia. 2: 3. Syria. H. 2: 79
remeavit. 15: 60. H. 3: 4 | 14: 25
remeavit. 6: 37 | 11: 8
remedium ſeveritate quæſitum. 13: 35. remedia intempeſtiva delicta accendunt. 12: 54. motùs ex incertis cauſſis orti, difficiliora. H. 1: 65. tardiora, quam mala. A: 3. remedia vocat, quæ alii ſcelera. H. 1: 37. remediis graviora, quam delicta erant. 3: 28
remedia. 1: 17 | 14: 3 | 15: 38. H. 5: 54. A: 28. O: 35 | 1: 29 | 3: 50, 52 | 6: 4 | 12: 54 | 14: 61. H. 1: 29, 63
remedii. 1: 44 | 13: 57. H. 4: 9, 81
remedium. 1: 36 | 2: 47 | 3: 28 | 6: 17 | 13: 48 | 14: 37. H. 4: 46 | 1: 9, 76 | 4: 17, 50, 72, 74 | 11: 26 | 13: 25, 35 | 14: 6, 51. H. 1: 14, 20, 83: H. 2: 68. H. 4: 81. H. 5: 3. G: 16
Remi. 13: 58. H. 4: 67, 68
remigare. A: 28. A: 10
remiges. 15: 37. H. 2: 35: H. 3: 21 | 14: 5. H. 3: 76 | 2: 30. H. 4: 16. H. 5: 23
remex, *remiges*. 4: 5. remigium, *remorum ordines*. 2: 24. converſum. 2: 6. mutabile. H. 3: 47. ſolutum. G: 44. remigium, *remiges*. 14: 39. *actus remigandi* non alacri remigio. 3: 1
remigium. 11: 56 | 14: 4
remitteri. 11: 36
remis. 2: 6, 23 | 14: 5
remittere aliquid, *condonare*. 2: 47. H. 3: 58. beneficium. 11: 3. caſum ultimum reipub. H. 2: 48. nihil. A: 17. nomen principis. H. 4: 11. utilitatibus publicis odia *ſua*. 1: 10. quæ non dabantur, remiſit. H. 3: 58. nihil à luxu remittens. H. 3: 55
remittitur mors. 11: 36. manus. H. 3: 5. nihil de ſævitia. 6: 25. vacationes. H. 1: 46. cura. 14: 23. ædilibus. 3: 55. ignominia. H. 1: 52. pars tributorum. H. 1: 51
remiſſum aliquid *de rigore legis*. 3: 34. tributum. 12: 58, 63. vectigal. 13: 51
remiſſus, *non ſponte, ſed alterius juſſu*. 12: 21

remiſſus, & ſubridens placide. O: 21. nihil remiſſum, *nil non intentum*. 2: 13
remittere, *relaxare, cedere quaſi ſua ſponte permittere*. 1: 8
remiſſiones curarum. A: 19. luſuſque puerorum. O: 28
remiſſio. 4: 13. O: 28
remiſſus. 12: 22. O: 11
Remmius Evocatus. 2: 68
remorati. H. 1: 70
remorum. 2: 15
remi. G: 44. H. 4: 68
remotus. A: 19 | 12: 41 | 2: 20 | 16: 5. O: 8 | 3: 8 | 6: 51. H. 1: 60. A: 15 | 3: 38
remotum. 13: 11. O: 13
removendos. 16: 7
removere. 2: 50. A: 32
remuneratur. 15: 71
renatum ex integro bellum. H. 3: 59
renidens. H. 4: 43. Scevinus. 15: 62. vultu falſum. 4: 60
renovare. 1: 8. H. 4: 36 | 2: 58. H. 2: 46. H. 4: 10 | 3: 20 | 11: 8. H. 2: 30
renuere. 15: 58
renuit Tiberius. 1: 76
renuntiabat. 2: 70
reo. 1: 74 | 2: 28, 30, 79 | 3: 11, 13, 38, 49 | 4: 19, 34 | 14: 48 | 15: 20 | 16: 10, 26. H. 2: 10. O: 5
reor. 3: 65 | 4: 4 | 6: 25 | 12: 24. H. 2: 37. H. 5: 7
reorum. 1: 35. H. 4: 6. O: 12, 36
reos. 2: 74 | 3: 70 | 4: 42, 52 | 11: 4 | 13: 10, 33, 52 | 14: 41 | 15: 44, 71 | 16: 14
reparare auxilia. 3: 73
reparata. 15: 41. H. 1: 84 | 2: 30. H. 4: 79. H. 5: 14
repellere ſegnitiam. H. 2: 4
rependere *penſare*. 4: 35 | 14: 44 | 13: 21
repens, *recens, novum*. 6: 7 | 11: 24. cogitatio. H. 1: 23. perfidia. H. 4: 25. tumultus. H. 2: 49
repente. 1: 25, 28, 32, 63 | 2: 6, 19 | 4: 1, 59 | 6: 2, 50 | 11: 9, 32
repentinus. 6: 43 | 14: 30. H. 3: 68. H. 3: 39 | 15: 4 | 1: 55 | 4: 48 | 12: 66. H. 3: 9 | 14: 8 | 4: 5 | 6: 49
repentinus Calpurnius. H. 1: 56
repercuſſæ voces. 4: 51
repercuſſu. G: 3
repererit. 11: 14 | 11: 5
reperiebantur. 2: 69 | 15: 38
reperio. 4: 53 | 6: 7 | 6: 22 | 14: 13 | 3: 58 | 6: 3 | 11: 14
reperis. 1: 60, 64 | 3: 56 | 4: 52 | 11: 37 | 15: 31
reperire. 14: 3 | 11: 32 | 4: 33. O: 12 | 2: 88 | 3: 3 | 15: 74 | 14: 57
reperiri. 14: 61 | 1: 23 | 12: 25 | 14: 52 | 16: 35 | 1: 80 | 12: 13
reperta. 3: 5, 7, 26, 69 | 4: 19 | 13: 44 | 16: 15. H. 3: 84. H. 4: 7. H. 5: 5, 13. A: 19 | 2: 27 | 6: 1 | 3: ſalut: 25. G: 3
reperti. 2: 62, 83 | 6: 17, 33 | 13: 43 | 15: 47 | 2: 18 | 4: 73 | 6: 36 | 16: 14. H. 2: 42
repertor, *inventor*, facinorum. 4: 11. novi juris. 2: 30. relationis. 12: 53
repertores flagitii. 4: 71
repertus. 14: 16. H. 4: 70 | 3: 57 | 4: 30, 69 | 14: 11 | 16: 11. H. 1: 49 | 3: 78 | 13: 25 | 13: 31 | 14: 58 | 1: 38 | 4: 43, 59 | 6: 14 | 14: 24. O: 12 | 6: 9 | 3: 15 | 6: 43 | 11: 2 | 12: 7 | 13: 16 | 14: 59
repetere. 3: 24 | 15: 72. Hiſt. 2: 27. H. 4: 5 | 14: 20 | 13: 33 | 4: 20. H. 4: 46 | 1: 27 | 3: 16 | 12: 20. H. 4: 16, 44 | 2: 76 | 2: 28
repetendus. 16: 18 | 3: 19. H. 1: 4. O: 1
repetens. 1: 60
repetere ſolemnia, *iterare*. 3: 6
repetitus ex vetuſto mos, *renovatus*. 4: 16
repetita ex memoria veteri. H. 3: 51
repetita amicitia regis. 4: 37. lætitia convivii. 11: 16
repetita armis provincia. 13: 12
repeti. H. 1: 20. H. 4: 40
repetiit. 6: 1
repetitus. 3: 12 | 4: 4, 56 | 6: 37 | 11: 22 | 14: 11. H. 1: 50. O: 19 | 1: 8 | 11: 22 | 14: 61 | 3: 64 | 5: 5. H. 1: 2 | 3: 33. 6: 5
repetiturus. 15: 17
repetivit. 12: 62 | 15: 11 | 2: 78 | 63 29 | 6: 44
repetundarum. 11: 6, 7 | 12: 59, 46 | 16: 21
repetundis. 3: 38
repetundæ pecuniæ. 1: 74
repetundarum crimina. 4: 19 | 13: 43. H. 1: 77. lege damnatus Antonius Flamma. H. 4: 45. Cadius Rufus. 12: 22. Coſſutianus Capito. 13: 33.
Viſpanius Lenas. 13: 30
repet. metus. 15: 21
repetund. argui. 3: 33. damnari. 3: 70 | 14: 28. poſtulatus. 3: 66
reponere amiſſa urbi. *reparare, reſtituere*. 16: 13. imagines. H. 1: 78. pontes. 1: 63. ſtatuas. H. 1: 78
reponere. 1: 63
reportare legiones claſſe. 1: 63
reportari Amorgum, *ſcil. mortui*. 4: 30. cineres *alicujus*: 14: 12. legiones. 4: 23
reportata. 4: 23 | 14: 12 | 1: 63 | 14: 17 | 4: 30
repoſcentes proſpera, adverſa, *quærentes quid poſt illa evaniſſet*. H. 3: 13
repoſcere. 4: 57. H. 3: 23 | 1: 35 | 6: 31 | 11: 30. H. 4: 32
repoſitus honor Poppææ. 14: 61. repoſitæ effigies. 3: 14. H. 4: 37. repoſita fora, templa. H. 3: 34. reponere odium, *recondere*. A: 39. plus in duce reponere, *plus eſſe in duce, cenſere*. G: 30
repoſitus. H. 3: 14. O: 31. H. 1: 10 | 14: 61
repoſuit. H. 1: 78
reprehenſio. H. 1: 49
repreſſus. 15: 44 | 6: 16 | 1: 38. H. 2: 23 | 15: 47 | 1: 73
repreſſerat. 3: 56
repreſſit. H. 2: 25
repuliſſe. 1: 65
reprimendis. 15: 43
reprimere, *cohibere* impetum. H. 2: 23. ſuperſtitionem. 15: 44. ſuos. H. 2: 25
repudiata. 6: 49
repudiavit. 1: 72
repudium dictum. H. 3: 22
repugnare. H. 1: 33. H. 3: 61. H. 2: 56. O: 25
repulerat. 13: 25. H. 2: 4
repulſa. 2: 15 | 2: 36
reputare, *cogitare, æſtimare*. H. 1: 70. adverſa. H. 2: 74. infirmitatem ſuam. H. 2: 16. nihil ſperandum. 2: 40. ſed cum præmia perfidiæ. 15: 54. tenebras. 13: 20. ſimul illud reputare. 3: 12. reputans. 14: 6. H. 1: 70. odium publicum. 6: 30. ſcelera. 2: 6. vim Rom. Hiſt. 4: 21. non poſſe. Hiſt. 1: 83. reputantes. 11: 28. H. 3: 8. tempora. H. 2: 50. vere. H. 4: 17. haud proſperum favore feciſſe. 2: 41. haud degenerem. 12: 31. reputatio veterum novorumque morum

Hiſt. 2: 58
requies. 1: 35 | 11 33 | 3: 45 | 4: 25 | 12: 38. H. 2: 30. H. 3: 7. 60
requieſcere. H. 3: 22 | 6: 38 | 1: 25. H. 2. 49
requirere, *quærere*. O: 7, in quoſdam. H. 1: 13. cauſſas. 6: 26. O: 28. *ex aliquo*. O: 1. requirens miſericordiam verbis, *petens*. 12: 36. objectæ. 16: 24. requirentes cauſſam digreſſus. H. 1: 27. requiri corpus *alicujus*. H. 2: 45. teſtamentum. 14: 6. requirere conſtantiam, *deſiderari*. H. 4: 6
requirere. 6: 26 | 16: 28 | 3: 5 | 13: 3. O: 1 | 16: 17. O: 7
requiruntur. O: 31
rerum eventus fortuiti. H. 1: 4. rerum publicarum forma quot. 4: 33
res, *ſubſtantia*, *bona*, quadringentorum millium minor. 4: 63. res familiaris. 6: 17 | 14: 21 | 15: 43, 33 | 16: 17. O: 9. Claudii. 11: 60. principis. 13: 1. tenuis. 15: 55. nummaria 6: 17. pecuniariæ. 6: 5. res familiares. 2: 38 tenues. 2: 37. rerum anguſtiæ. 4: 72. res frumentaria. 6. 13 | 14: 51 | 15: 8, 36. ſuppeditat, *abundat*. 15: 16. militaris. 1: 22. O: 28. res navalis, *claſſis* 15: 46. novæ, *inopina*. H. 3: 13. res Romana. 1: 31 | 2: 49 | 4: 1, 24. H. 4: 25. afflictæ. H. 3: 46. H. 4: 14. huc profecta. 11: 11. turbatæ. H. 4: 57. virtute ſtetit. H. 2: 79. rei Rom. arbitrium. 6: 51. res Rom: imponere *aliquem*. 4: 57. rem Rom. adeptus eſt. 5: 55
rerum Rom. ſtatus. H. 1: 11. rebus Rom. illudere. 11: 71 res Rom. raptum ire. H. 2: 6. iræ numinum in res Rom. 16: 16. rebus Rom. deſperatis. 6: 14. res Cheruſcæ. 11. 17. tranſlatæ. H. 1: 49. res Gallorum validiores. G: 28. pop. Rom. modicæ. H. 3: 72. res ſumma, *imperium*. 3: 56 | 6: 31. turbare. H. 5: 18. res eſt mihi tecum. O: 10
res poſcit. H. 2. 5. poſcere videtur. H. 4: 5
rem effingere. H. 4: 78. gerere. 1: 52 | 15: 25. H. 2: 2. ex re conſulturus. 1: 24. res mortalium. 6: 22. factum congruere rebus. 6: 22
res ambiguæ. H. 2: 7. atrites. H. 2: 56
res *geſtæ* Blæſi 3: 73. Domitiani 1: 1 11. rerum Rom. florentiſſimus auctor Sall. 3: 30. Tiberii, Cæſ. 1: 1. veteris populi Rom. 4: 32
res extremæ, *extrema ſcil. neceſſitas*. 12: 17, 43. in res extremas uſque fidus. H. 1: 45. res feſſæ. 15: 50. prabe fluentes. O: 5. fractæ. 3: 54. impulſæ. H. 3: 2. integræ. 12: 25, 40. H. 3: 39. labantes. H. 2: 86. novæ *vide* novæ res perditæ. H. 2: 46. H. 4: 34, 73. proſperæ. 12: 37 | 14: 37 | 16: 22. H. 3: 18. H. 4: 61. H. 5: 14. A: 14. *opponuntur* adverſis. H. 1: 2: ambiguis. 12: 38. res ſecuræ. H. 3: 16. trepidæ. H. 4: 18. turbatæ. 4: 49. H. 1: 88. turbidæ. 12: 31, 49. H. 1: 31, 83. H. 4: 77. res Orientes. 2: 5, 42. urbanæ. 1: 16. H. 1: 90. urbis mœſtæ. 4: 52. in res urbis intentus. H. 4: 51. rerum ingens. H. 4: 66. capitalium damnati. 1: 21. rerum humanarum poſſeſſio, *imperium*. H. 4: 34. certare de rerum poſſeſſione. H. 4: 61. magnitudine rerum hebeſcere. 3: 69. rebus magnis, *ſeu florente ſtatu*. 4: 56 modicis rebus facile æqualitas habetur. H. 2: 38. rebus motis. 1: 57. perditis omnes præcipitant. H. 3: 73. privatis. 5: 1. proſperis anxii, qui aberant. H. 3: 50. ſecundis rebus etiam egregii duces inſoleſcunt. H. 2: 7. turbatis. 4: 49. H. 1: 88. res proferre, *ſeu differre*. 2: 35. res novas moliri. H. 4: 38
reſcribere. 6: 39. H. 3: 52 | 14: 49 | 15: 14
reſcripta. 4: 34
reſcripto. 6: 9
reſcriptu. 4: 40
reſcriptum. 2: 66. H. 3: 81
reſedere. 12: 32
reſidere. 13: 57
reſediſſe. 4: 55
reſerare. H. 3: 38. H. 3: 2
reſervare. H. 4: 9. H. 4: 61. 6: 19. H. 2: 33. H. 3: 64 | H. 4: 42 | 14: 15
reſervatus. H. 3: 72 A: 40 H. 3: 66 A: 31
reſidere in terris patriis. 4. 55 | 16: 4
reſiduus. 11: 13
reſina. G: 45
reſipiſcere. H. 4: 67. H. 5: 25
reſiſtere. 4: 17. H. 3: 18 H. 2: 87. H. 1: 80. H. 3: 77
reſiſtenti. 2: 64 | 1: 75 | 1: 47 | 4: 51 H. 3: 12
reſiſterent. 12: 35 | 13: 40. H. 3: 19
reſiſteretur. H. 4: 1
reſiſtunt defixi *eodem loco* 13: 16
reſiſtunt. 2: 16
reſolvere diſciplinam, *corrumpere*. H. 1: 51. vectigal, *abolere*. H. 4: 65. venas, 6: 9, 48. vim principatus, *minuere*. 1: 6. reſolutus in luxus & otium. 4: 67
reſonantibus. H. 1: 59
reſorberi. A: 10
reſpectare. 15: 38 | 12: 69. A: 37
reſpectu. H. 2: 30. H. 3: 59
reſpectum. O: 16
reſpergere. 15: 64. H. 4: 81
reſpergi probro. H. 1: 48
reſperſus. 2: 14
reſpexit. H. 1: 51. H. 4: 82
reſpicere. 14: 7. H. 4: 67. H. 5: 25 | 3: 54 | 14: 8. G: 11, 39 | 13: 15
reſpicere deos, *de diis cogitare*. H. 4: 4
reſpiciens. 13: 55. H. 1: 46 | 1: 38
reſpondere. O: 32 | 14: 45 | 13: 49 | 4: 37. O: 36 | 12: 46 | 15: 68. H. 2: 4. H. 1: 18. H. 4: 65 | 1: 22
reſpondens 3: 16, 17. H. 3: 73 | 14: 49 | 14: 8
reſpondeo. 15: 56 | 1: 77 | 14: 54. O: 1 | 3: 67 | 1: 2, 34. O: 10 | 14: 47 | 14: 9 | 15: 5
reſpondit. 2: 38. 40 | 11: 31 | 14: 51 | 15: 60 | 1: 6, 8, 12, 72 | 2: 58, 79 | 3: 8, 24, 34, 35 | 4: 21, 34 | 6: 4, 48 | 11: 34 | 12: 3 | 13: 23, 38, 56 | 14: 7, 18, 55, 60 | 15: 12, 25, 55, 61 | H. 2: 11, 53, 9. H. 3: 70, 85. H. 4: 40, 50, 85
reſponſa. 14: 11 | 15: 60. H. 1: 1, 78. H. 4: 65, 72. G: 8. O: 12 | 11 10
reſponſare. 2: 54
reſponſi. H. 4: 82
reſponſo. 1: 58 | 4: 53 | 13: 24
reſponſum. *part*. 2: 57, 63, 88
reſponſum. *ſub*. 3: 71. H. 4: 21
reſponſum eſt. 1: 26, 34 | 1: 9, 30, 46
reſpuere. O: 9: O: 14
reſpub. *opponitur monarchiæ*. 1: 3. H. 1: 50. quaſi illud ſol.

pub. eſſet. 4: 19. reddenda. 4: 9. vetus. 11 1, 7 | 11: 23 | 16: 22. dignus à quo Reſpub. inciperet. H. 1: 16. Reſpub. *ſub principibus*. H. 1: 84. æterna, principes mortales. 3: 6. in ancipiti. 1: 36. in præcipiti. 4: 30. optimo cuique Reipub. amor. H. 2: 7. reipub. cura ſapientibus. H. 1: 88. ob rempub. obiiſſe. 1: 83 | 3: 6. corruptiſſima republ. plurimæ leges. 3: 27. è republ. eſſe. 4: 31. videri. H. 1: 41. pro repub. nbitæ mortes. 16: 16. reſpub. Maſſilienſium. 4: 43
reſtantes, *reſiſtentes*, laminæ. 3: 46
reſtaurare ædem. 4: 43. theatrum. 3: 72
reſtincto. H. 4: 29
reſtinguere. 3: 34 | 15: 38. H. 1: 66
reſtiterant. 1: 61 | 13: 54. H. 2: 83
reſtitit: 2: 25 | 11: 9. H. 3: 17 | H. 4: 49 | 12: 31. A: 34 | 4: 66 | 14: 32. H. 2: 60. H. 3: 75. H. 4: 66, 69. O: 17
reſtituere. Hiſt. 4: 13. H. 4: 40. H. 4: 9. H. 3: 25. H. 4: 4 | 2: 7. H. 3: 17. H. 4: 78. A: 16. G: 8
reſtringo. 14: 64
reſtringere mœſtitia animum. 16: 16
non reſtrictum imperium, nec perſeverum. 15: 48. reſtrictum in modum laquei vinculum, *ſtrictum, nexum*. 15: 57
reſultantis. 1: 63
reſultantes ſaltus, *reſonantes. ſilva*. 1: 65
reſumere arma. H. 2: 44. H. 4: 76. cultum patrium. H. 4: 64. hoſtilia. 11: 15. inſtituta Parthorum. 6: 32. regium inſigne. 15: 19. libertatem. 14: 31. nomen legati. H. 3: 4. petitiones. 13: 51. pugnam. H. 2: 41. voluptates. 3: 6. reſumendæ libertati tempus. 3: 40. reſumpta dominatio. H. 5: 8. militia. H. 2: 67. reſumptum ſacramentum. H. 4: 37
reſumere. 3: 6 | 13: 51. H. 2: 41, 44 | 6: 32. H. 4: 64
reſumptus. H. 2: 67. H. 5: 8. H. 4: 37
reſumpturos. H. 4: 76
reſurgit bellum, *renovatur*. 3: 47. reſurgere in ultionem. H. 3: 2. reſurgens orbs, *quæ extruitur de novo*. 1: 43. reſurgentes partes, *reviviſcentes*. 2: 43
reſurgere. 3: 46. H. 1: 79. H. 2: 78 | 1: 43 | 15: 41 | 1: 39. H. 5: 2 | 3: 74
retegere occulta conjurationis, *detegere* 15: 74
retenta. 4: 11 | 11: 15 | 1: 70 | H. 2: 14. H. 4: 33
retenta eſt. 15: 31
retentare calones, retinere. H. 4: 60. fugientes. H. 5: 21. legiones. H. 4: 13. puppes. H. 2: 35
retentus. 13: 6. H. 1: 74. H. 2: 43. H. 4: 44. A: 37. H. 3: 15 | 1. 23 | 1: 17 | 3: 52 | 15: 35, 22
retenturos. 13: 11. H. 4: 21
reticere. 12: 82 | 4: 40 | 6: 4 | 14: 49 | 11: 87 | 4: 69 | 3: 22 | 12: 57
reticuit. 2: 38 | 12: 65 | 1: 12, 67 | 2: 50 | 15: 51
retinere. O: 1 | 1: 45. H. 1: 67. H. 2: 98. H. 3: 47 | 1: 18, 44 | 4: 7 | 14: 4. H. 1: 87. H. 2: 65. H. 4: 18, 68. A: 24. H. 1: 15. H. 1: 28 | 1: 18
retinere exercitum ſine copiis. H. 2: 32. caſtra, ut ſpem noviſſimam. H. 3: 84. vitam. 16: 34. retinere ſinu infantem. H. 2: 19. ſconſultum infirmum aut validum *erat*. H. 1: 10. monimenta ingenii retinentur. 4: 61. retinenti duci milites tela intentant H. 1: 18. retinens antiqui moris. 16: 5. modeſtiæ. 5: 11. nobilitatis. 2: 38
retinendos. 1: 15. H. 4: 53 | 13: 8 | 14: 2 | 13: 31 | 13: 26 | 15: 14. H. 3: 9 | 1: 34 | 11: 9
retinens. 5: 7, 6: 31, 42 | 14: 37 | 13: 50 H. 2: 86. H. 3: 8. H. 4: 18 | 4: 33, 35 | 15: 36 | H. 1: 9
retinentur. 4: 61
retineo. 1: 66 | 4: 23 | 15: 12. H. 1: 11, 56. H. 4: 8, 34. 60 | 6: 1, 37 | 12: 34 | 13: 2 | 14: 24. H. 3: 68 | 1: 12 | 2: 72 | 6: 30 | 13: 24. H. 4: 68 | 15: 12 | 4: 52. H. 3: 8, 17. H. 5: 14. H. 4: 41 | 14: 29. H. 5: 15
retineri. H. 4: 18 | 1: 36 | 15: 10 | 16: 11. H. 1: 83. H. 4: 38 | 14: 15
retinuit. 11: 15 | 15: 50 | 1: 75 | 11: 26 | 13: 10 | 15: 58. A: 4
retractare, *iterum deliberare*. G: 22. librum retractare, *corrigere*. O: 3
retrahere copias, *reducere*. 3: 74. aliquem ad dicendam cauſſam. 3: 38. ad ſocietatem. H. 4: 56. in arma. H. 4: 70
retractus. 4: 28, 29 | 6: 14
retrahere. 13: 23. H. 4: 77. H. 4: 43 | 15: 73 | 4: 45 | 13: 57 | 13: 26 | 6: 3
retraxere. 11: 32
retraxit. 16: 1
retro. 11: 4 | 13: 56 | 14: 38 | 15: 5, 7. H. 2: 85, 26. H. 3: 9, 59. H. 4: 60. G: 38, 43
retulit. H. 1: 39. A: 10. H. 2: 1. O: 21 | 2: 32, 37 | 4: 10, 21, 31, 32, 57 | 6: 14, 29, 49, 45 | 12: 10 | 13: 11, 19 | 14: 17 | 15: 6, 50, 54, 67. O: 23
retulit: 1: 52 | 2: 86 | 3: 11, 56 | 4: 14, 29 | 6: 16 | 11: 15, 23 | 12: 61, 63 | 13: 38 | 15: 70. A: 5
retulimus. 2: 46. H. 1: 59. H. 2: 87, 63. H. 4: 15. 14. 5: 18
retuliſſe. 1: 26. G: 31. H. 4: 49
retundere *aliquem*. 3: 11
retulerant. 1: 25. H. 2: 33 | 3: 63
revaleſcere. H. 1: 54
revaluit. 14: 27
Reudigni populi. G: 40
revectus. H. 3: 22. A: 23 | 6: 44. H. 2: 41. H. 3: 36
revehere. H. 2: 41. H. 4: 83
revelare frontem, *ponere crinem*. G: 31
reveneranr. 12: 59 | 2: 24 | 4: 74
revereri. O: 36
reverens ſermo. H. 1: 17
reverentia imperii. H. 1: 55. ſacramenti. H. 1: 12
reverentia. 14: 13 | 15: 1. H. 3: 41. H. 4: 69. G: 9, 39. O: 8, 40. O: 35 | 6: 37 | 12: 10, 23 | 13: 9. H. 2: 78. G: 29
reverentius. H. 2: 27. G: 34
reverſus. 1: 68
reverſos, *qui ſponte acceſſit*. 13: 21
reverſus. O: 36 | 1: 69. H. 1: 91 | 11: 27. H. 1: 77. H. 2: 9 | 12: 21. H. 4: 77
reverti. A: 9 | 3: 34 | 2: 24 | 15: 7. H. 1: 15. H. 4: 44. H. 3: 31
reverſiſſet. 5: 24
revertit. H. 3: 56
revertuntor. 12: 28
revicta conjuratio. 15: 75
revincebatur. 6: 5

revireſcunt partes. H. 3: 7
reviſit. 15: 36
reviviſcit arbor in novos fœtus. 13: 58
reviviſcere. 4: 12
revocare. 1: 20 | 14: 54 | 13: 26. O: 19 | 11: 10. H. 4: 35 | 12: 21. H. 2: 82 | 1: 44 | 14: 56 | 15: 62
revocatus. 14: 48. H. 1: 74, 90. A: 18. A: 9
revocavit. H. 1: 6. A: 3 | 14: 160
revolvere fluctus, repellere. 6: 33. revolvi, redire ad iritum, de victoria. H. 3: 26. ad memoriam conjugii. 1: 34. ad vana, irriſa. 4: 9 ad vitia. 16: 18. revolutur amnis. H. 5: 14
revolvere. A: 46 | 4: 21 | 3: 18
reus inter judices ſententiam dicit. 12: 54 | 13: 23. locupletior. O: 5. potens, inops. H. 2: 10. vilis & nocens protegi non poteſt. H. 4: 10. reo prodeſt nimia accuſatoris potentia. H. 2: 10. reum agere. 3: 13. ſubdere: 1: 6. falſis. 1: 39. rei recepti. 2: 74. reorum lacrymæ ac ſordes. O: 12. reor fuiſſe ſe tantum pœna experti. 15: 72
revulſus. H. 4: 62. H. 3: 71
rex. 4: 5, 23, 47 | 11: 8, 9, 17 | 12: 10, 12, 13, 15, 29, 45, 50, 55 | 13: 39 | 14: 31 | 15: 1, 16, 17, 28. H. 2: 15. H. 3: 48, 72. H. 5: 9. G: 10, 11
rex ſocius & amicus appellatur. 4: 26. reges captivi populo Rom. oſtenſi. 12: 38. reges Germanorum. 2: 88. G: 42, 43, 44. ex nobilitate. G: 7. reges inſervientes. H. 2: 81. inſtrumenta ſervitutis. A: 14. regum tutores Romani. 2: 67. regum ferenda ingenia. 11: 21. prona ad formidinem. H. 4: 83. in ſocietatem coëuntium mos. 12: 47. regibus æqua, nedum infima inſolita ſunt. 2: 42. ſuetus Oriens. H. 4: 17. regibus ſolita. H. 5: 8
rexit. H. 3: 57. H. 1: 60. H. 5: 9. H. 2: 48. H. 2: 65. O: 17
Rhacotis. H. 4: 84
Rhadamiſtus filius Phaſaſmanis. 12: 44. Armeniam occupat. 12: 45. amititit. 12: 50. recipit. 12: 50. fugit. 12: 51. ſocerum, ſororem, eorumque liberos necat. 12: 47. uxorem vulneratam in Araxem trahit. 12: 51. regno Armeniæ ſæpe potitus. 13: 6. interficitur. 13: 37
Rhætia. 1: 44. H. 1: 98. H. 3: 5, 8, 15. H. 4: 70. G: 3. provincia. G: 41. procuratoribus continetur, regitur. H. 1: 11
Rhætiæ. G. 1
Rhæticæ alæ cohorteſque. H. 1: 68. alpes. G: 1. copiæ Vitellio adjunguntur. H. 1: 59
Rhætica auxilia. H. 1: 67. juga. H. 1: 70
Rhæti. H. 1: 68. H. 3: 5, 53. H. 5: 25
Rhætorum cohortes. 2: 17. juventus. H. 1: 68
Rhæti. 2: 17. H. 1: 68. H. 3: 53. H. 3: 5. H. 5: 25
Rhamſes. 2: 60
Rheginorum opidum. 1: 53
Rhenus. flumen. 1: 3, 59, 69 | 4: 5 | 13: 20. G: 41. Rhæticarum alpium vertice ortus. G: 1. aggere coërcitus. 13: 53. Gallias à Germania dividit. G: 1. patiens navium. H. 4: 26. alveo certus. G: 32. continuus uno alveo. 2: 6. latior, placidior. 2: 6. Moſam Oceano adfundit. H. 5: 23. velut in duos amnes dividitur. 2: 6. Batavorum tergum ac latera circumluit. H. 4: 12. G: 29. Helvetios accolas habet. G: 28
Rheni deſcriptio. 2: 6. ripa. 1: 83. G: 3, 28. ripa Gallica. 2: 6. ſuperior, inferior. 1: 31
Rheno prætexi. G: 34. ad Rhenum moles ſtructa. H. 5: 14. à Druſo & Germanico. H. 5: 19. in Rhenum projicere. 1: 32
Rheno demittere claſſem. 1: 45
Rheſcuporis. 2: 64. Cotyn occidit. 2: 65. bellum adverſus Romanos volvit. 3: 38. interficitur. 2: 67
Rheſcuporis. 2: 64, 65, 66, 67
rhetores. O: 29, 42. claudere ludum impudentiæ juſſi. O: 35. novi. O: 14
rhetores. O: 14, 19, 23, 31, 32
Rhodanus. 13: 53
Rhodius ſeceſſus. 4: 15
Rhodii. 12: 58. oratores. O: 40
Rhodus. 1: 4, 53 | 2: 55 | 6: 20. H. 2: 2
Rhodi agens. 2: 42 | 3: 48
Rhodi ſecretum. 4: 57
Rhodo. 6: 50
Rhodum. 1: 53 | 6: 10
Rhœmetalces. 2: 64
alius, Rheſcuporis filius. 2: 67 | 3: 38 | 4: 5. cum auxiliis popularium ad Sabinum venit. 4: 47
Rhoxolani. H. 1: 79
ridere vitia, quaſi rem ludicram. G: 19
ridere. O: 59
ridiculum. O: 39
rigent. G: 26
rigidi. 16: 12
Rigodulum. H. 4: 71
rigor antiquus cui pares non ſumus. H. 1: 18
rigor. 6: 50. H. 1: 83 | 2: 23. G: 26
rimans ſecreta omnium. 6: 3
rimandæ offenſæ. H. 4: 11
rimaſis. H. 2: 29 | 14: 57
rimantes. 2: 69
rimis. 4: 69
ripæ Rheni præfectus. H. 4: 55
ripa. 1: 36 | 2: 9, 68 | 3: 9 | 12: 29 | 15: 3. H. 2: 35. H. 3: 46. H. 4: 28. G: 3, 29, 37, 42. A: 41
ripæ. 2: 16, 17 | 13: 54. H. 2: 57. H. 4: 16. G: 17, 23, 28
ripam. 1: 31, 38, 57, 59 | 2: 6, 58, 83 | 4: 5 | 6: 31, 37 | 12: 31, 51 | 15: 9, 16. H. 2: 23, 32. H. 3: 5, 82. H. 4: 22, 24, 26, 27, 59, 64, 70. H. 5: 16. G: 28. A: 28
ripas. 11: 56. H. 2: 11
ripis. 6: 19. Hiſt. 2: 17. H. 3: 17
riſus. ſubr. 1: 20
riſui. 13: 3. O: 25
rite. 1: 10, 75 | 15: 2, 26
ritus militiæ. 14: 37. ritus Liberi, Bacchi feſti, lætique. H. 5: 5
ritus. H. 4: 25 | 14: 37 | 2: 85 | 3: 15 | 14: 44 | 16: 8. H. 5: 4. G: 27, 39, 45
rivi congeſtu arenæ abdici. 15: 3
rivi. H. 3: 17 | 1: 63. H. 4: 15
rivos. 1: 79 | 11: 20
rixa. H. 1: 64. G: 22 | 13: 25. H. 2: 87. H. 2: 27
rixari. O: 26. H. 1: 74
robur, vis, nervus. H. 2: 63. ætatis. 13: 89 | 14: 63. ætatis maturrimum. 12: 65. Batavorum. Hiſt. 4: 22. cohortium. 14: 2. equitatus. 15: 10. exercitus. 3: 74 | 12: 15. H. 1: 87. H. 2: 21. H. 3: 13. opponitur nomini. H. 4: 15.

robur juventæ. 6: 46 | 14: 51. legionum. 6: 37 | 12: 31. H. 1: 70. Hiſt. 2: 94. partium. H. 2: 67. peduum. 3: 39. equitumque H. 4: 14. præcipuum. 4: 5. ſummum. 15: 50. omne in pedite. G: 30. A: 12. in equite. H. 2: 14. robur ac ſedes bello coloniæ. H. 2: 19. robur honeſtis conſiliis. H. 1: 38. ad majora nitenti. A: 6. attollere robur exercitûs Germanici. H. 2: 21, 75. quod roboris ſit. H. 4: 76. quod roboris fuit, fuſi. H. 5: 16. roboris plus penes peditem. G: 6. robora Germanorum: 2: 24. victoris exercitûs. H. 3: 1, 54. claſſium, alarum. H. 1: 76. ipſa robora, ſcil. fortiſſimus quiſque. H. 4: 33.
robur, *locus in carcere.* 4: 29.
robuſtiores, *doctiores.* O: 35
robora. 4: 51. H. 2: 94. G: 40
robore. 1: 1 | 3: 74 | 4: 2 | 12: 25, 32, 39 | 14: 15 | 16: 15. H. 2: 42. H. 3: 56. H. 4: 22, A: 34. O: 26
robuſtior. G: 24
robuſtioribus. G: 13
rogare. nihil poſthac rogaturus. 3: 16. *per genua* quamquam genua patrum advolveretur. 6: 49. *per ſua merita.* 3: 16
rogare ſententiam. 3: 17, 64 | 4: 56 | 11: 4. H. 4: 41. legem. 4: 16 | 11: 26. rogatio, lex. Cincia. 15: 20. tribunitia, plebiſcitum. 6: 16. rogationes Juliæ. 3: 25. Lepidi turbidæ. 3: 27. Semproniæ. 12: 60
rogare. 14: 47 | 12: 7. O: 9 | 2: 30. H 4: 44 | 1: 13 | 3: 68 | 15: 63 | 3: 16 | 3: 17 | 11: 4. O: 13
rogati. 4: 56
rogi. G: 27
rogitare. H. 3: 20 | 1: 35 | 6: 3 | 15: 1, 62. H. 3: 56 | 15: 30 | 2: 20, 27 | 11: 69 | 13: 54. H. 2: 88. H. 3: 73 | 3: 1 | 14: 8
rogo. 3: 16 | 11: 3 | 14: 9 | 16: 13
rogum. 1: 8 | 13: 17. H. 2: 49
Roma vetus. 15: 38. reædificata. 15: 43. pudenda omnia in eam confluunt. 15: 44. Romæ incendium ſub Tiberio. 4: 64 | 6: 45. item ſub Nerone. 15: 38. peſtis notabilis. 16: 13. ejus miſera facies. H. 3: 83. ejus templum Smyrnæ. 4: 56. Pergami. 4: 37. ibi viſitur quod uſquam corrumpere & corrumpi poteſt 14: 22. Roma à principio ſub regibus. 1: 1. Trojæ ſiſta. 4: 55. civitas omnium gnara & nihil reticens. 2: 27. ſermonum avida. 13: 6. facilis ad accipienda credendaque omnia nova, cum triſtia ſunt. H. 1: 19. civitas cuncta interpretans. H. 2: 91. novis ſermonibus læta. H. 4: 11. fecunda gignendis inimicitiis. H. 2: 92. rimandis offenſis ſagax H. 4: 11. diſcordiarum avida. 16: 22. Romæ viſitur quod uſquam corrumpere & corrumpi poteſt. 14: 20. pavida & ſervitio parata. H. 4: 2. Romam cuncta atrocia confluunt. 15: 44. Roma vetus quomodo ædificata. 13: 58. à Senonibus incenſa. 15: 41. reædificatur. 15: 43. luſtratur. 13: 24. opidum *vocatur.* 12: 24. caput rerum. H. 2: 32. urbs unde in omnia regimen. 3: 47. incendiis vaſtata. Hiſt. 1: 2. incendium ſub Tiberio. 4: 64. ſub Nerone. 15: 38. à Gallis capta. Porſenæ dedita. H. 3: 72. ſimul furens & laſciviens. H. 3: 83. capitur à Flavianis. H. 3: 85. Romæ, *ut deæ* templum apud Smyrnam. 4: 56. *&* apud Pergamum. 4: 37. vetus civitatis ſtatus. 1: 4. Romæ dolor ob valetudinem Germanici. 2: 82. Romæ regiones quatuordecim. 14: 12. 15: 40. Roma petere reges, quam habere malunt *Parthi.* 12: 14
Romanus, *pro Romanis, ſeu Germanico Cæſare.* 1: 50. invictus feſſuſque. 3: 21. demiſſus Troja. 12: 58. hinc Romanus, inde Cherusci. 12: 28. fuſus victuſque. H. 4: 17. Romanus miles. H. 1: 79. Rom. populus, non fraude, ſed palam hoſtes ſuos ulciſcitur. 2: 88. populi Rom. majeſtas. 1: 72. magnitudo. G: 29 | A: 30. Rom. auctoritas. G: 42. res Rom. melius virtute, quam pecunia ſtetit. H. 2: 69. clementia. 1: 57. vis. 3: 60, ultio. 2: 26. urbs. 16: 28. imperii Rom. magnitudo, *ævo Taciti, ſeu Trajani.* 1: 61. imperii pars Batavi. G: 29. Rom. nominis gloria. A: 23: invicti. 2: 25. hoſtes Parthorum propter Armeniam. 12: 44. raptores orbis. A: 30. avaritia, crudelitas, ſuperbia 2: 11. Romanæ rei ſtatus ſub Tiberio. 4: 4. ſub Galba. H. 1: 11. Romana, pro imperio Romano, continentur. 15: 49. arma *Rom.* 2: 46. A: 24. aliud agens populus. A: 43. populi Rom. vita pro incerta maris volvitur. 3: 54 navibus & caſibus permiſſa. 12: 43. Rom. claſſis. A: 10. colonia. G: 28. interpretatio Rom. G: 43. lingua. A: 21. *Romani* veteres. 14: 57. vetera extollunt, recentium incurioſi. 2: 88. ejecti. 2: 45. capti à Gallis, Tuſcis obſides dederunt, Samnitium jugum ſubierunt. 11: 24. præliantes. 2: 16. fluctibus & ſaxis infeſtiores. A: 30. Romanæ acies. 4: 33. aves, aquilæ. 2: 17. claſſes. G: 34. legiones *Rom.* perire maluerunt, quam loco pelli. H. 4: 58. ſeditio *legionum Rom.* 1: 36. pro imperio Galliarum jurant. H. 4: 59, 60. Romanorum diverſi affectus & vota. Hiſt. 1: 50. clades in Britannia. 14: 33
Romano. 1: 41, 74 | 2: 14, 41, 71 | 4: 1, 26, 40, 68 | 6: 32, 37 | 11: 15 | 12: 11, 15, 38 | 14: 18 | 15: 1. H. 1: 12, 16. H. 3: 60, 72, 84. H 4: 13, 58. G: 37
Romanus Fabius. 16: 17
Romanus Hiſpo. 1: 74. Senecam accuſat: 14: 65
Romilius Marcellus. H. 1: 56. occiditor. H. 1: 59
Romulius Denter. 6: 11
Romulus. 3: 26 | 6: 11 | 11: 24 | 13: 58. conditor urbis. 4: 9. multos populos eodem die hoſtes, dein cives habuit. 11: 24. patricios majorum gentium inſtituit: 11: 25. quod pomœrium poſuerit, 12: 24. ædem vovet Jovi Statori. 15: 41. Tatio regi ſacerdotium ſacrat. H. 2: 95. Romuli effigies. 4: 9
Roſcia Lex. 15: 32
Roſcius *Hiſtrio.* O: 20
Roſcius Cælius. H. 1: 60
Roſcius Regulus. H. 3: 37
roſis conſternere viam, H. 2: 70

roſtrū. H: 3: 70, 85. O: 36. occupanda. H. 1: 39. roſtratæ naves. 4: 5
roſtra. 12: 21 | 16: 6
rotis H. 4: 23
rota fortunæ. O: 13
rotunda. G: 43
roſtris. 3: 5, 76 | 4: 12 | 5: 1. H. 1: 17
ruere. H. 1: 84. H. 3: 66
Rubellius Blandus. 3: 23. ſententiam dicit in Lutorium Priſcum. 3: 51. Juliam Druſi ducit. 6: 27. progener Tiberii. 6: 45
Rubel. Geminus. 5: 1
Rubel. Plautus. 13: 19. ſermone vulgi imperio deſtinatus. 14: 22. maxime timetur Neroni. 14: 57. gener L. Veteris. 16: 10. ejus amicitia. H. 1: 14. crimini data. 16: 30. interficitur. 14: 59
rubigine infectum ferrum. O: 22
rubor, *pudor*. H. 4: 61. propitius. H. 4: 7. ac dedecus. H. 1: 30. eſt adſpici. G: 13. rubor, non minus quam præmia, ſtimulat. O: 36. suborti mihi eſt. 14: 55. patr. 11: 17. ruborem illatura. 15: 55. à rubore contra pudorem munitio. A: 45
rubor. O: 21, 37 | 11: 17 | 14: 55
rubet. H. 3: 79 | 14: 15
rubro. A: 11 | 2: 61
Rubrius eques Rom. 1: 73
Rub. Fabatus. 6: 14
Rub. Gallus. H. 2: 51. miniſter ſermonum inter Cecinam & Sabinum. H. 2: 99
rudimenta caſtrorum prima. A: 5. juventæ. 14: 53
rudis ætas. 4: 8. pueritiæ. 15: 58. rudes anni. 13: 16. rudia ſæcula, *priſca* H. 1: 86. rudis dicendi. 1: 29
rudis. G: 45 | 2: 5 | 12: 35. O: 5
rudes. 5: 32 | 6: 8 | 12: 35. A: 21. O: 18, 29
ruderi accipiendo deſtinatæ paludes. 15: 43
rudere. 15: 43
rudi. 16: 1. A: 3. O: 20, 21
rudibus. 3: 26 | 11: 14. O: 34
rudis. 11: 55 | 15: 38. O: 19.
rudibus dimicare. O: 34
ruere, *certatim adfluere*. 3: 1. tumultuo. A: 37. ruunt tempeſtates. 1: 30. ad convivium. H. 2: 68. ad naves. H. 3: 77. ad oppidum. 3: 1. ad portas, 1: 66. ad ſeditionem, diſcordias. H: 1: 46. in aperta, in ſilvam. 2: 17. in caſtra. H. 1: 45. in forum. H. 4: 49. in ſervitium. 1: 7. in ſcela. 4: 25. per vias. H. 5: 22. intus. H. 1: 35. promptius. 4: 31. ſponte in *aliquid*. 3: 66. ruens ad victos. H. 3: 79. in Galliam Rhenus. H. 5: 19. ruentes. 2: 27. H. 1: 56, 82. A: 35. ruentium onere preſſæ naves. H. 3: 77. ruere contis gladiiſque. 6: 35. deſperatione. H. 3: 82. imprudentia. H. 2: 34. correptis ſignis vexilliſque. H. 2: 18. ruens tanquam ad victos. H. 2: 70. ruentes ſuſtinere. H. 4: 78. ruere in amplexus *alicujus*. 16: 32. in exitium. H. 1: 84. ruentia *oppoſita* proſperis. H. 3: 64
Rutilia Annia. 3: 36
Rufinus Galliarum dux. H. 2: 94
Rufinus Vitius. 14: 40
Rufus Abudius. 6: 30
Ruf. Atilius. A: 40
Ruf. Aufidius. 1: 20
Ruf. Cadius. 12: 22. ſenatui reſtituitur. H. 1: 77
Ruf. Cluvius. *vide* Cluvius.
Rufin. *ſeu* Rufius Criſpinus. *vide* Criſp.
Ruf. Curtius. 11: 20
Rufus Fenius. *vide* Fen.
Ruf. Helvius. 3: 21
Ruf. Mennius. H. 3: 12
Rufus Muſonius. H. 3: 81. H. 4: 10, 40
Ruf. Numiſius. H. 4: 22
Ruf. Petilius. 4: 68
Ruf. Suſpicius. 11: 35
Ruf. Trebellius. 2: 67 | 3: 38 | 6: 39
Ruf. Verginius. 15: 72. Coſ. 15: 23
Rufus Auſilienus. 1: 20
Rugii. G: 43
ruina, *hiatus terræ*. 2: 47. damnatio *alicujus*. H. 4: 6. ruina eadem proſternere. H. 4: 42
ruina *pro continuus damnis*. H. 5: 25. ruina, *caſus*, amphitheatri. 4: 63
ruinæ modo præcipitari. H. 4: 71
ruina. H. 3: 19. H. 4: 20. G: 36. H. 4: 71. H. 4: 72 | 15: 42. H. 3: 35
ruit. 4: 62
Ruminalis arbor. 13: 58
rumor *fama*. 4: 54. non fama, nec rumore. A: 33
rumor plebis, *ſermones*. H. 2: 91
rumor populi neminem ſine æmulo ſinit. 14: 29. reconciliationis. 14: 4. vulgi. 4: 29, 41. H. 3: 58. H. 4: 11. vulgi creber. 15: 73. abolendus. 14: 44. acer, diuturnus. 5: 10
rumore adverſo eſſe. 15: 48. compoſitus, auctus. H. 1: 34. conſtans. A: 43. diſperſus. 4: 24. H. 4: 42. falſus. H. 2: 52. inanis. 1: 15. ingratus. H. 4: 38. multus, varius ſuper ea re. 11: 23
rumore multo eſſe apud. 3: 76. occultus. 12: 55. primus. 2: 77. ſecundus, 3: 29. ſiniſter. H. 2: 93. ſubdicus. 6: 36. tradendus, arguendus. 4: 11. vagus. 2: 39. & incertus. H. 1: 34. & ſubditus. H. 3: 25. validus exoleſcit. 4: 10. varius. 3: 14, 19. H. 2: 8. vulgatus. H. 4: 54. A: 28. addidit. 15: 15. inceſſit. 1: 5 | 4: 46 | 15: 35
rumore aucta. H. 3: 43. ex rumore non ſtatuendum. 3: 69. rumores belli. H. 3: 45. ambitioſi. H. 2: 12. falſi. H. 1: 96. turbidi. 13: 6. varii. 1: 4. rumorum avidi. H. 1: 4. rumoribus ſpernendis validus. 3: 10. agitata res. 3: 9. ferens mala. 15: 46. relinquendum tempus quo ſeneſcant. 2: 77. differre ſermonibus imminentes dominos. 1: 4
rumor. 4: 10, 41 | 13: 15 | 14: 4, 22, 57 | 16: 1. H. 1: 34. H. 2: 52, 91, 93
rumores. H. 2: 96
rumoribus. 1: 4 | 2: 77 | 5: 9, 10 | 13: 6 | 15: 46 | 16: 23. H. 1: 12, H. 1: 51, 85, 89. H. 3: 45, 61. H. 1: 4
rumoris. 4: 1, 19
rumperet. 11: 30
rumpere cuſtodiam. H: 2: 63. imperium. 13: 36. jus hoſtium. 1: 45
rumpere reverentiam ſacramenti. H. 1: 12. taciturnitatem. 5: 47. ruptores fœderum. H. 4: 57
rupit. 4: 68 | 1: 57. H. 3: 18 | 11: 42 | 14: 43
rupes Tarpeïa. H. 3: 71
rupes. H. 5: 3 | 4: 46 | 6: 28. H. 5: 11
ruptus. 1: 74 | 6: 20. H. 1: 12 | 2: 63

ſuptores. 2: 13
ruptutus. 2: 17
rura. 15: 58
ruſſus, econtra. A: 28
rus. 2: 34 | 4: 58 | 15: 60. H. 3: 68 | 15: 45
ruſum. 1: 10, 25, 29, 68, 80 | 2: 15, 39, 46, 69, 82 | 3: 15, 21, 32, 63 | 4: 41, 76, 73 | 6: 1, 16, 29, 44 | 12: 60 | 13: 6, 13, 25, 29 | 15: 1, 25, 38, 40 | 16: 19. H. 5: 4. O: 16: 18
ruſus. 1: 12, 23 | 11: 17, 28 | 12: 2, 6, 13, 31, 50, 57 | 13: 14, 19 | 14: 4, 17 | 15: 10, 23, 44. H. 1: 8, 21, 31, 46, 51, 74. H. 2: 12, 25, 32, 41, 47, 53, 94, 97. H. 3: 14, 22, 26, 30, 31, 52, 72, 82, 88. H. 4: 13, 14, 30, 35, 57, 70, 76, 78. G: 6: 18, 37. A: 20, 37. O: [illegible], 42
Ruſo Abudius. 6: 30
Ruſticus Arulenus. 16: 26. vulneratur. H. 3: 80. Pætum Thraſeam laudat. A: 2. interficitur. A: 45
Ruſt. Junius. 5: 4
Ruſticus Fabius. 13: 20 | 14: 2 | 15: 61. A: 10
rutilancia arma. H. 5: 13. rutilatus crinis. H. 4: 61. rutilæ comæ. A: 11
P. Rutilius. 3: 66. exul. 4: 43: ſuæ ipſe vitæ ſcriptor. A: 1
rutilæ. G: 4
ruunt. H. 5: 22

S.

SAbina. 4: 9 | 11: 24 | 13: 43. H. 1: 13
Sabina Poppæa. 13: 45
Sabina Poppæa. vide Popp.
P. Sabinus. H. 2: 92. præfectus Prætorii. H. 3: 36
Sabinus Flavius. vide Flavius.
Sab. Calviſius. vide Calviſ.
Sab. Titius. 4: 18. in carcerem tractus. 4: 68. circumventus à Latiari. 6: 4
Sabinus ager. H. 3: 78. Sabina nobilitas. 4: 9. origo. 11: 24. Sabinum bellum. H. 3: 72
Sabinorum ſacra. 1: 54
Sabinus Cælius. H. 1: 77
Sab. Calavius. 15: 7
Sab. Calviſius. 6: 9. legatus. H. 1: 48
Sab. Domitius. H. 1: 31
Sab. Flavius. H. 3: 74. vide Flavius.
alius Sab. Flavius diverſus à Flavio fratre Veſpaſiani, Coſ. H. 1: 77. Macro ſubſtituitur. H. 2: 36. copias victori tradit. H. 2: 51, 55
Sab. Julius. H. 4: 67
Sab. Nymphidius. H. 1: 5. vide Nymp.
Sab. Obultronius. 13: 28. H. 1: 37
Sab. Oſtorius. 16: 23, 30
Sabinus Poppæus: 1: 80. provincia Mœſia ei prorogatur. ibid. triumphi inſignia obtinet. 4: 46. Macedoniæ & Achaïæ præfuit. 5: 10. moritur. 6: 39
Sabinus. 4: 47, 49, 50, 68. H. 2: 92. H. 3: 59, 65, 69, 70, 71, 74. H. 4: 55, 67
Sabinus Calavius. 15: 7
Sabrina. fl. 12: 31
ſacellum Larium. 12: 24. modicum. H. 3: 74. ſacratum. H. 4: 84
ſacerdos. 1: 57 | 2: 54. H. 2: 3, 78. G: 10, 40, 43. O: 15 | 16: 28. G: 40. H. 2: 4
ſacer magno operi pugio. 15: 53. ſacri potus. 14: 22
ſacerdos Carſius. 4: 13
ſacerdos Graſidius. 6: 48
ſacerdos filiæ Neronis decernitur. 15: 23
ſacerdos Naharvalorum ornatu muliebri. G: 43
ſacerdotum Germanorum auctoritas. G: 11. iis permiſſum animadvertere, vincire, verberare. G: 7
ſacerdotes Judæorum. H. 5: 5. eorum Litteræ antiquæ. H. 5: 13. hujus ſacerdotii honor, firmamentum potentiæ. H. 5: 8. ſacerdotes Auguſtales. 2: 83. ſacerd. Carpento Capitolium ingreſſi. 12: 42. ſacerdotium Auguſtalium. 1: 54. H. 2: 95. pontificatûs. A: 9. ſacerdotium quindecimvirale. 11: 11 | 16: 22. ſacerdotia. H. 3: 86. avita, paterna. H. 1: 77. vacua. 6: 40. ſacerdotiorum jus diſtinctum. 3: 64. ſacerdotia tribuere delatoribus. 3: 19. H. 1: 2
ſacerdotes. 1: 10 | 4: 17 | 6: 5 | 12: 13, 68 | 14: 31, 50. H. 4: 53, 82. H. 5: 5. G: 10 | 6: 12 | 13: 27. H. 4: 85
ſacerdotii honos apud Judæos. H. 5: 8
ſacerdotia. 16: 27 | 3: 64
ſacerdotio. H. 4: 42
ſacerdotium. 1: 59 | 15: 24
ſacerdotum. 2: 60, 83 | 4: 16 | Hiſt. 5: 13
ſacra. 1: 79 | 2: 27, 54, 65 | 3: 13 | 4: 70 | 6: 29 | 11: 34 | 12: 8 | 13: 17 | 14: 44. H. 3: 13. H. 5: 4. G: 13. A: 11. O: 11, 13
ſacramentum. H. 1: 53. Galliarum. H. 4: 58. inane viſum. H. 1: 56. militare. A: 7. præcipuum. G: 14. prius. H. 1: 56. recens, vetus. H. 4: 58. reſumptum. H. 4: 37. in nomen Tiberii renovandum. 1: 8. Romanum. H. 4: 77. ſolenne. H. 1: 55. ſacramenti ejuſdem milites. H. 4: 46. in eodem ſacramento eſſe. H. 2: 81. ſacramenti miſera reverentia. H. 1: 22. oblivio. 15: 67. ſacramento præire. H. 1: 74. ſacramentum dicere. 1: 28. H. 4: 58. accipere. H. 4: 21. detrectare. 1: 42. exuere. H. 3: 42. ſacramento ſolvi. 16: 13. dantes nomina ſacramento adigere. H. 3: 58. ſacramento adigere legiones. 1: 37. H. 1: 76. H. 2: 79. quod erat militum ſacramento Vitellii adactum. H. 2: 55. longo Cæſarum ſacramento imbutus miles. H. 1: 5
ſacram. 2: 12 | 12: 91: H. 3: 68. H. 4: 82. G: 39
ſacrandam. 3: 63
ſacramenta. H. 1: 55, 76
ſacramenti. H. 1: 12, 56. H. 4: 72
ſacramento. 1: 37
ſacramentum. H. 1: 36. H. 2: 6. H. 4: 31, 59
ſacrare. 3: 63 | 6: 25 | 2: 69 | 3: 18 | 4: 37
ſacrare Ædem. 2: 49
ſacrarium. 2: 41. Horatii, Virgilii, Lucani. O: 20
ſacras. 15: 33. O: 10
ſacraſſet. 1: 73
Sacrata Claudia. H. 5: 22
ſacratas. 2: 53
ſacratum. 3: 61 | 12: 47. H. 2: 3. H. 4: 84
ſacratus. 2: 49
ſacravit. 15: 41, 45 | 13: 57. H. 5: 4 | 2: 22 | 15: 74. H. 2: 95. H. 3: 74
ſacri. 2: 86 | 14: 30
ſacricolæ. H. 3: 74
ſacrificalis apparatus. 2: 69. ſacrificia quibus gravidæ hoſtiæ immolantur. 15: 47. Romana, Parthica. 6: 37
ſacrificare. H. 5: 12 | 4: 52 | 11: 8. H. 1: 27. H. 2: 78 | 6: 37

11 : 17. G: 9 | 6 : 34
ſacrificium. 3: 71 | 11: 26. H. 3: 56. A: 27 | 12: 47
ſacrilegium. 15: 45. A: 6
ſacris. 1: 54 | 14: 21 | 16: 31. H. 1: 29 G: 6. O: 12
ſacro. 2: 14. H. 2: 56 | G: 9, 10
ſacrorum. 4: 16 | 11: 15 | 16: 8
ſacros. 13: 41 | 14: 14, 22. O: 12
ſacroſanctus. 4: 36
Sacrovir Julius. *vide* Jul. diu diſſimulatus. 4: 19. Sacroviranum bellum. 4: 18
ſacrum. *ſub.* H. 2: 70
ſacrum peregrinum. 6: 9. ſacra Ægyptia, Judaica. 2: 85. Dialia. 3: 58. ſacra carpento Capitolium ingreſſa. 12: 42. ſacra facere. 3: 58. ſacra, *fas*, legationis. 1: 41. menſæ. 15: 17 | 15: 52
ſacrum. *adject.* 6: 28 | 15: 53 H. 3: 80. H. 4: 14
ſæculum vocatur: corrumpere & corrumpi. G: 19
ſæculum. H. 2: 37. O: 1. A: 3, 44. O: 10, 41. H. 1: 86. O: 8, 25, 41 | 6: 28. H. 1: 2. O: 16
ſæculares. ludi. 11: 11
ſæculum. H. 1: 12: 1. G: 19. O: 12, 16, 17, 23, 24
ſæpe. 1: 55 | 3: 18, 34, 50, 52, 58, 67. 74 | 4: 4, 31, 34
ſæpenumero. 14: 43
ſæpius. 1: 72 | 2: 12, 56 | 3: 16, 27
ſæva. 2: 26, 55 | 4: 33, 51, 67 | 11: 8 | 13: 17, 35. H. 3: 83. A: 1: H. 1: 50. A: 39 | 2: 69 | 15: 58
ſæve. H. 3: 77
ſævi. H. 4: 74
ſævire. 3: 31 | 1: 32
ſæviens. 15: 46
ſævientes. H. 1: 58. H. 4: 60
ſævienti. 13: 43 | 15: 61 | 4: 1 | H. 4: 39 | 4: 1. H. 2: 44 | 13: 15 | 16: 26. A: 25
ſævior. H. 4: 42
ſæviretur. 1: 6, 49
ſævire in conjuges ac liberos, *quaſi miſeratione*. A: 38. ſæviente pelago. 15: 46. ſævitia annonæ. 2: 87. creditorum. 11: 13. præſidentium *provinciis*. 3: 40. *mali principes* ignaviam ſævitia tegunt. 12: 10. ſæva, *adverſa*. 2: 5. deteſtanda clamitare. 3: 13. de moribus *alicujus*, queri, *atrocia*. 1: 6. ventorum ſævitia. 4: 67
ſævis. 1: 30 | 4: 20 | 14: 30 | 15: 63. A: 22
ſæviſſe. 3: 13
ſæviſſimus. 12: 59. H. 3: 39 | 6: 5. H. 4: 32. H. 3: 25
ſæviſſimus. H. 2: 38
ſævitia. 1: 44 | 2: 11 | 3: 40 | 4: 35 | 6: 6, 19, 25, 51 | 13: 30 | 14: 48, 64 | 16: 29, 32. H. 1: 37, 41, 46, 69, 79, 87. H. 2: 20, 31, 73, 77. H. 3: 42, 45. H. 4: 1, 38, 42, 63, 72. A: 3
ſævitiæ. 1: 4, 53, 74 | 3: 67 | 4: 28 | 6: 28 | 13: 52 | 16: 10. H. 1: 68, 71. A: 16
ſævitiam. 1: 10, 17, 31, 67, 72, 76 | 2: 34 | 3: 22 | 4: 57 | 6: 23, 38, 41 | 11: 10, 11 | 13: 43 | 14: 45, 63 | 15: 11, 44, 50, 62, 67, 73 | 16: 7, 13. H. 1: 58. H. 3: 31, 35. H. 4: 8, 45. H. 5: 9
ſævitum. 3: 24, 55 | 4: 20. H. 1: 2. H. 2: 62 A: 2
ſævus. H. 4: 52 | 1: 36 | 3: 33 | 6: 36 | 12: 17. H. 1: 2. H. 2: 88 | 11: 5. A: 45
ſagax. H. 4: 11
ſagina, *epulæ*. H. 2: 71. gladiatoria. H. 2: 88. ſagina gravis. 1: 62
Sagitta Claudius. H. 4: 49
ſaginatus. H. 4: 42
Sagitta Octavius. 13: 44. H. 4: 44
ſagittarii. 1: 9 | 2: 17 | 2: 16 | 4: 47
ſagittæ. 13: 38 | 15: 9 | 6: 35 | 1: 56 | 13: 40 | 15: 4. H. 2: 22. H. 3: 27
ſagittæ jaculaque. H. 4: 61
ſagittas aſperare oſſibus. G: 46
ſagittarii equites. 1: 16
ſagittarii pedites. 2: 16 | 13: 40
ſagulo. H. 2: 20. G: 6
ſagula verſicoloria pro velis. H. 5: 23
ſagum ſpina conſertum. G: 17
ſalis conficiendi modus. 13: 57
Salaminius Jupiter. 3: 62
Salaria via. H. 3: 78
ſalarium proconſuli offerri ſolitum. A: 42
Salariam viam. H. 3: 82
Saleius Baſſus. O: 5. donatur à Veſpaſiano. O: 9, 10
Saliare carmen. 2: 83
Salienus Clemens. 15: 73
Salluſtiani horti. 13: 47. H. 3: 82
C. Salluſtius florentiſſimus auctor. 3: 30. *ejus nepos ex ſorore*
Sall. Criſpus. 1: 6. Pſeudo-Agrippam capit: 2: 40. moritur. 3: 30
Salonina. H. 2: 20
Saloninus Aſinius. 3: 75
ſaltare diſerte. O: 26. commentarios. O: 26
ſaltem. 1: 34, 40 | 3: 5, 59 | 6: 38 | 14: 1. H. 3: 66 H. 1: 38
ſaltus, 2: 11. ingentium belluarum feraces. 4: 72. Hercynius ſaltus. G: 30. Teutoburgienſis. 1: 60
ſaltibus. 4: 25 | 13: 54
ſaltu. 1: 60. G: 24, 30
ſaltuoſi loci. 4: 45 | 6: 34
ſaltuoſus. 4: 45 | 6: 34
ſaltus. *ſylvæ* 1: 50, 51, 63, 65 | 2: 14 | 3: 42 | 4: 27 | 12: 13, 39. G: 43 | A: 34
ſaltuum. 1: 61 | 2: 68 | 4: 47
ſalva. 1: 47. H. 3: 55. H. 4: 2. G: 22
ſaluberrimus A: 21. O: 41. H: 1: 9
ſalubris. H. 5: 6 | 13: 35. H: 3: 1. H. 4: 86 H. 4: 81. H. 1: 67
ſalubritas: 15: 43. aquarum. 11: 66. corporum. 2: 33
Salvianus Calpurnius. 4: 36
Salvius Cocceianus. H. 2: 48.
Salv. Otho. 12: 52. *ejus filius ſuper vide* Otho.
Salvius Titianus. H. 1: 75 conſul. H. 1: 77. curis imperii à fratre præpoſitus H. 1: 90. & bello. H. 2: 23. honor imperii penes ipſum. H. 2: 39. cum Vitellianis congredi properat. H: 2: 33. nullum à Vitellio diſcrimen adiit. H 2: 60. proconſul. Aſiæ: A: 6
ſalvus. A: 44 | 2: 30. H. 1: 37
Salutis augurium. 12: 23 templum. 15. 53. exſtructum juſſu Neronis. 15: 74. ſalutis ſpes in audacia. H. 4: 49
ſalus. 1: 40 | 2: 20 | 4: 51 | 6: 4 | 14: 58 | 15: 54. H. 1: 71, 84. H. 4: 41, 85. A: 31
ſalutantes. 11: 22. H. 1: 27. O: 13
ſalutantium 4: 41
ſalutare nomine, *privato*, Domitium. 11: 41. imperatorem. 2: 18. legatum, imperatorem. H. 2: 80. ſolem. H. 3: 24. ſalutantium ambitio. O: 29. agmina immenſa. H. 3: 92. ſalutantium cœtus. 13: 18 | 14: 56
ſalutatio exercituum. H. 2: 42. H. 3: 25
ſalutare. H. 1: 76. H. 3: 77 | 11 O: 9. H 4: 67 | 2: 9. H. 2: 80

ſalutaria. 15 : 29
ſalutarin. 4: 60. O : 11
ſalutavere. 12 : 41. H. 2 : 80. H. 3 : 24
ſalutaviſſe. H. 3: 25
ſalutavit. 2 : 18
ſalus: 16: 22. H. 2 : 28. A : 5, 26 | 1: 67 | 3: 16 | 6: 2 | 13 : 41, 44 | 14: 58 | 15 : 12, 60 , 61. H. 1: 66, 59, 82. H. 3 : 53 , 63. H. 4 : 42. A : 16. O : 5 | 15: 13
ſalutis. 1: 70 | 3 : 14 | 12 : 10. H. 2 : 93. H. 4 : 49
Samaritæ, Judææ pop. 12 : 54
Sambulus. 12 : 13
Samii. 4 : 14
Samius eques Rom. 11 : 5
Samnis, ſeu Samnites. H. 3 : 59. minus acer hoſtis Romanorum, quam Germani. G : 37
Samnitium jugum. 11 : 24 | 15: 13
Samus inſ. 6 : 12
Samothracum ſacra. 2 : 54
Sancia. 6 : 18
ſancire fœdus. 1 : 65 | 12 : 46. legem. 3 : 25, 54
ſanctor legum. 3 : 26
ſencire. 2 : 69 | 12 : 46. H. 4 : 65
ſancta ignorantia. G : 40. memoria. 4 : 18
ſanctior eloquentia: poëſis, O : 4
ſanctiſſimi teſtes. G : 7
ſancte agere. 13 : 46
ſanctè. 13 : 46
ſanctior. G : 20. O : 4
ſanctiſſimus. G : 7 | 6 : 7
ſanctimonia priſca. 3 : 69. ſumma. 2 : 86
ſanctimonia inſignis femina. 11 : 6
ſanctitas. 5 : 1 | 3 : 62
ſanctitas, caſtitas. 14 : 60
ſanctitate temperati luſus. O : 28
ſanctius. G : 34
Santonis. 6 : 7
Sanctus Claudius. H. 4 : 62
ſanctus. 4 : 64 | 6 : 16. G : 8. H. 3 : 39.
ſane. 1 : 3, 10 | 2 : 38 | 3 : 5, 19, 70 | 6 : 14 , 26, 48 | 11 : 23 | 12: 4 , 57 , 54
ſanguinans eloquentia. O : 12
ſanguine. 1 : 39 , 42 , 67 , 76 | 2 : 3 | 3 : 27 , 39 | 4 : 25 , 47 | 13: 30 | 14 : 23 | 15 : 2 , 47 , 70. H. 1 : 26 , 58. H. 2 : 55. H. 3 : 60 , 65 , 73. H. 4 : 2 , 11 , 14, 49 , 56. H. 5: 6 , 16. G : 14. A : 16 , 45
ſanguinem. 4 : 74 | 6 : 29 , 39 | 16 : 20 , 32. H. 1 : 84. H. 3 : 81. G : 31. A : 15 , 32, 35
ſanguini. 5 : 1
ſanguinis. 16: 15 , 16. H. 1 : 67. H. 3 : 75. H. 4 : 32 , 42. O : 26
ſanguis , ſtirps , ſoboles. Claudiorum ſupremus. 13 : 17. cœleſtis. 4 : 52. Auguſti ſolus. 3 : 4. ſuus. 4 : 8. cuique indiſcretus. H. 4 : 52. Tiridates ſanguinis ejuſdem cum Phraate. 6 : 32. ejuſdem populi. G : 39. Druſum , ut ſui ſanguinis , fovebat Tib. 2 : 41
ſanguinis gloria. G : 28. nexus. G : 20
ſanguinem ſuum perdere. 4 : 66
ſanguine propior. 6 : 46
ſanguis taces, victimarum. 2 : 14. pavore preſſus , tardius labitur. 14 : 64. guſtatus in fœderibus. 12 : 47. ſenile corpus & parvo victu tenuatum , ſanguini lenta effugia præbet. 15 : 63
ſanguinem premere , ſiſtere, 14 : 64 | 15 : 64
ſanguinem aræ Veneris Paphiæ offundere vetitum. H. 2 : 3
ſanguine centurionis manus imbuere. H. 1 : 83
ſanguine provinciarum provinciæ vincuntur. H. 4 : 17
ſanguis. 1 : 49 | 2 : 71 | 3 : 12 | 15 : 54. H. 3 : 26 , 28. O : 21
ſanie. 4 : 49
ſanitas ſola prope abeſt ab infirmitate. O : 23
ſanitas victoriæ. H. 2 : 28. medicus inter ſanos ſupervacuus. O : 41
ſanitas. O : 23.
ſanitatem. 1 : 68. O: 23, 25
ſanos. O : 41
Sanquinius Maximus. 6: 4. L. Arruntii accuſator. 6 : 7. moritur. 11 : 28
ſanxit. 3 : 25 | 15 : 22 | 6 : 12 | 15 : 32
ſaperet. O : 36
ſapienti haud decorum gloriam ſibi recipere , unde amico infamiam parat. 14 : 56
ſapientes , prudentes. H. 3 : 55. ac cauti. A : 27
ſapientibus cupido gloriæ noviſſima exuitur. H. 4 : 6. quietia & Reipub. cura. H. 1 : 88
ſapiens. 1 : 70 | 4 : 20. O : 31 | 15 : 62
ſapienter. 3 : 26 | 6 : 10 | 16 : 9
ſapienter reperta non vertenda. 3 : 69
ſapientia interdum vocatur , quod ſegnitia eſt. H. 1 : 49
ſapientes. 4 : 33 | 16 : 19
ſapientia intempeſtiva , periculoſa. H. 3 : 81
ſapientiæ doctores. 14 : 16. H. 4 : 5
ſapientiæ loco eſt alienam ſtultitiam opperiri. H. 2 : 14. quæ caſus obtulit in ſapientiam vertenda. 1 : 28
in ſapientiam cedit fortuna. G : 36. pro ſapientia quandoque eſt inertia. A : 6
ſapientia. 2 : 14 , 43 , 64 | 4 : 34 | 6: 17, 41 | 11 : 14 | 13 : 42 | 14: 60. H. 2 : 77. A : 4
ſapientiæ. 6 : 6 | 14 : 56 , 59 | 15 : 71. A : 2, 4. O : 32
ſapientiam. 13: 3 , 8. H. 4 : 10. O : 5
ſapientibus. A : 46
ſapientiora. 3 : 55
ſapientioribus. 14 : 44
ſapientiſſimus quiſque & juniores oppoſiti. H. 4 : 69
ſapientiſſimus. 6 : 22. H. 4 : 69. O : 41
ſapientius. A : 23
ſapor. H. 5 : 6
ſarcinæ. 1 : 23 , 70 | 2 : 23. H. 2 : 79. H. 4 : 60 | 1 : 20 , 63. H. 2 : 59 , 40. H. 4 : 34 , 78. A : 18
ſarcinas inter abditi. Hiſt. 3 : 73
Sardiani. 2 : 47. legatos Romam mittunt. 3 : 63. Etruſcorum conſanguinei. 4 : 55
Sardianos. 2 : 47 | 3 : 63 | 4 : 55
Sardinie. 14 : 62 | 16 : 9 , 17. latrociniis infeſta. 2 : 85. provincia. 13 : 30. Othonis in partibus. H. 2 : 16
Sariolenus Vocula. H. 4 : 41
Sarmatæ. H. 1 : 2. H. 3 : 24. H. 4 : 54. G : 17. Hiberorum contra Parthos mercenarii. 6 : 33. ſolis equitibus valent. H. 3 : 5. Germanorum accolæ. G : 1. nullo ſcuto defenduntur. H. 1 : 79. Oſis & Gothinis tributa imponunt. G : 43. in plauſtro equoque vivunt. G : 46
Sarmatarum omnis virtus velut extra ipſos. H. 1 : 79
in Sarmatas expeditio Muciani. H. 4 : 4
Sarmatæ Jazyges. 12 : 29. H. 3 : 5

Sarmatica gens Rhoxolani. H. 1 : 79
ſarmentis. 14 : 23
ſata. H. 5 : 7
ſatelles, *dicitur per contemptum de aſſeclis & ſectatoribus*, &c. ſatelles Cæſaris. 2 : 45. Piſonis. Hiſt. 4 : 50 Sejani. 6 : 3
ſatelles & auctor. 11 : 49
ſatellites. 16 : 22. Vitellii. H. 1: 84
ſatellitibus vobis. H. 4 : 58. centurioni & manipulo quaſi ſatellitibus. 14 : 59
ſatellitum. 6 : 35
ſatiare. H. 2 : 95. O : 3
ſatiaret. 13 : 45
ſatiari. A : 45
ſatiatus proſperis adverſiſque. H. 3 : 66
ſatias, *ſatietas*. 6 : 38
ſatias capit *me*. 3 : 30 | 16 : 16. divites in melius mutet. 3 : 54
ſatiatus. 2 : 21. G : 40. H. 3: 58. 16 : 22 | 1 : 75 | 4 : 71. A : 39
ſatiatis. 1 : 42. *à ſatiatis*.
ſatiavit. A : 30 H. 4 : 38
ſatietas. 1 : 49. A : 37 | 4 : 33 | 12 : 11. H. 4 : 37 | 13 : 13 | 14: 14
ſatin'. 3 : 11
ſatis clarus eſt apud timentem quiſquis timetur. Hiſt. 2: 76
ſatis ſuperque. O : 4. tribuere. 4 : 38
ſatisfacere *alicui* deprecando, 4 : 26. Corbuloni. 3 : 33
ſatisfacere. O : 21
ſatisfactio. 13: 44. G : 21
ſatisfactum. 2 : 76. H. 3 : 49. H. 4 : 32, 40. A : 9
Sattius Secundus. 4 : 34. Sejani cliens. 6 : 8. index conjurationis. 6 : 47
Saturn. Aponius. *vide* Aponius.
Saturnalia. 13 : 15
Saturninus turbator plebis. 3 : 27
Saturninus Luſius. 13 : 43
Saturn. Vitellius. H. 1: 82
Saturnus. H. 5 : 4. pulſus à Jove. H. 5 : 2
Saturni dies feſti. 13 : 15. H. 3: 78. ædes. 2 : 41. H. 1 : 27. ſtella. H. 5 : 4
Aponius Saturninus. H. 2 : 96. H. 3 : 5
ſaucii poſt magna prælia, cura impenſis ditiorum refecti. 4 : 63
ſaucius. 14 : 7 | 1: 64. H. 1 : 68 | 1 : 63 | 15 : 16. H. 3: 16, 18 | 4 : 58 | 1 : 71 | 6 : 35 | 1 : 69
Saufellus Trogus. 11: 35
Saxa rubra. H. 3 : 79
ſaxa. 1 : 27 | 2 : 81 | 4: 49, 51 | 6 : 1 | 12 : 33 | 13: 48, 37 | 14 : 17, 45 | 13 : 9. H. 1: 53. H. 2 : 29, 31. H. 4 : 23, 19. H. 5: 6. A : 30
ſaxeus. 2 : 61. H. 3 : 30
ſaxis. 2 : 23 | 4: 43, 59 | 6: 23 | 11 : 14 | 12 : 63 | 14 : 6. H. 1 : 14, 22. H. 3: 23, 27, 71, 82. H. 4 : 23, 60. H. 5: 17. A : 12
ſaxum, *Tarpeium*. 4: 29. Tarp. 6 : 91
ſaxo dejectus. 2 : 32. Gabinum, Albanum. 13 : 43
Seriphium, *inſula ſterilis*. 4 : 23. vivunt, *narrum* 4: 55
ſaxo. 4 : 38, 45 | 6 : 19 | 12 : 16 | 15: 54. H. 4 : 53
ſaxorum. 12 : 35. H. 3: 27, 29. H. 4 : 71
ſaxum. H. 4 : 53
ſcabies. H. 5 : 4
Scæva Didius. H. 3 : 73
ſcalæ. H. 4 : 19 | 1 : 81 | 4: 51 | 15 : 4. H. 3 : 27 | 12 : 17 | 13: 39. H. 4 : 23
ſcalprum. 5 : 8
Scandere ſupra principem. H. 4 : 8
ſcandere. H. 4 : 13. H. 3 : 28, 72 | 14 : 8. H. 1 : 35
ſcendunt. 14 : 62
Scantia. 4 : 16
ſcaphas. 14 : 8
Scapula Oſtorius. A : 14 | 16: 24 | 14. 48
Scaurus. 6 : 9
Scaurus Lepidæ maritus. 2: 23. *vide* Mamercus Scaurus.
Scauro. 3 : 23 | 6 : 29, 30
M. Scaurus P. Rutilium accuſat. 3: 66
ſuæ ipſe vitæ ſcriptor. A : 1. concurſu totius civitatis accuſatus & defenſus. O : 39
Scaur. Aurelius. G : 37
Scaur. Maximus. 13 : 50
Scaurum. 1 : 13
ſcelera. 2 : 38, 67 | 6 : 7, 48, 51 | 13: 43 | 14 : 11, 40 | 15: 50, 51. 61 | 16: 8, 11. H. 1 : 2, 37, 47. A : 43
ſcelus, *cædes principis*. 6 : 33. à voto facile tranſitur ad ſcelus. H. 1 : 22
ſcelus inter ancipitia probatum, veris mox pretiis æſtimatur. 1 : 26
ſcelus externum cum lætitia habendum. 13 . 48
ſceleris ac dedecoris *differentia*. 6 : 51
ſceleris vinculum creſcit minore ſpe veniæ. H. 4: 70; magnitudine *ſcelerum* ſcelera & flagitia obtegere. 13 : 33. ſcelus jubere, quam prohibere, promptius *principi per ſcelus facto*. H. 1: 45. poſt ſcelus ſera venia. H. 1 : 63. ſcelus factum *eſſe* loquuntur, faciuntque. H. 3 : 25. ſcelere quæſitus principatus ſubita modeſtia retineri non poteſt. H. 1 : 83. ſcelera *crudelitas*. 13: 35. *diſtincta* dedecora. 3 : 66. flagitia. H. 1: 71. G : 12. ſcelera ſumma incipiuntur cum periculo, peraguntur cum præmio. 13 : 67. impetu valeſcunt. H. 1 : 32. etiam quibus proſunt, inviſa ſcelera. H. 3: 31. ſcelerum miniſtri veteres, oblatis recentibus, adfliguntur. 4 : 71. magnitudo demum perfectis illis intelligitur. 14: 10. ſibi conſcii non niſi pollutum *ſceleribus* principem patiuntur. H. 2: 37. conſcientia facilem tranſitionem facit. H. 4 : 56. ſcelera nuper reperta priſcis verbis obtegere. 4 : 19. ſceleribus faciendis promptus, *at* audiendi inſolens. 15 : 67
ſcelere. 1: 35 | 2: 71 | 3: 12, 16, 29 | 4 : 68 | 5 : 6 | 12 : 3, 45 | 14 : 51 H. 1 : 5. H. 2: 23. H. 4 : 72
ſceleri. 12 : 22 | 14 : 3. H. 2 : 25
ſceleribus 6 : 24, 36 | 12 : 47 | 13: 47 | 15 : 35
ſceleris. 1 : 42, 44 | 2 : 68 | 12 : 66 | 13 : 15, 18, 33 | 14 : 7, 44 | 15 : 51. H. 1 : 23, 28, 42, 50, H. 4 : 21, 27, 57, 58
ſcelerum. 3 : 7 | 4 : 3, 11 | 6 : 1, 38 | 13: 15, 43 | 14 : 3, 57, 60. H. 1 : 30. H. 2 : 38. H. 3: 83. H. 4 : 17
ſceleſtus. 2: 71 | 3 : 50. Hiſt. 2 : 6
ſcelus. 2 : 5, 12, 28 | 2 : 3 | 4: 10 | 11 : 34 | 13 : 1, 16, 21 | 24 : 1, 5, 11, 58, 62 | 15 : 52 | 16: 13, 26. H. 1 : 40, 43. H. 3 : 39, 51. H. 4 : 60
ſcena. 14 : 10. redditi ſcenæ pantomimi. 14 : 21. ſcena domeſtica. 15 : 39. theatri. 6 : 45

ſcena fabulæ. 13 : 18
ſcenam criminibus parare, crimina fingere. 14 : 7. ſcenam inire. 15: 39. ſcena pollui. 14: 20. in ſcena exprimere geſtus. O: 20. ſcenæ promiſcuæ. 15 : 33. ſcholaſticorum. O: 35. ſcenicus vocatus, Nero per contumeliam. 15: 59
ſcena. 15:50 | 16 : 4 | 11: 13 | 14: 14, 15
Sceptruchi. 6 : 33
Scevinus. 15: 54, 71 | 16: 18 | 15: 49, 53, 55 | 15: 56, 59, 66, 70, 74. vide. Flavius
ſcholarum vitia O: 35. ſcholaſtici. O: 15, 26, 42. ſcholaſticorum ſcenæ. O: 35. ſcholaſticæ controverſiæ. O: 14
ſcio. O : 37 : A: 42 | 11: 18. O: 21, 21, 25. H. 3: 38. O: 27. H. 4: 19 | 4: 37 | 6 : 6
ſciens. 2 : 70 | 6 : 26
ſcientia artium etiam aliud agentes ornat. O: 32. voluptatum. 16: 18
ſcientia. 3 : 69 | 6 : 20 | 12: 40, 60 | 14: 29 | 16: 15, 17. H. 2 : 3. O: 30, 33 | 6: 12. O: 31, 33
ſcientiam. 12: 15 | 15: 37. H. 2: 3. O: 28, 30, 31, 32, 33
ſciet. H. 1: 30
ſcilicet. 1: 8 | 2: 30 | 3 : 54, 59, 65 | 4 : 61 | 6: 23 | 11: 24 | 13: 54, 21 | 14: 1 | 15: 38, 59. A: 2, 4, 12
ſcindere, pertranſire ſeparare, ſcindit Sueviam jugum. G: 43 : ſic forte ſcindere ſilvam, limitem. 1: 50. ſcindere agmen rumpere. 1: 65. pontem. H. 5: 26. vallum. H. 4: 28. veſtem. H. 4: 27. ſcindi in factiones, H. 1: 13
Scipio qui cum Cæſare bellum geſſit. 4 : 34. Alius Præfectus cohortis. H. 2 : 59
L. Scipio Aſiaticus. 3: 62. Alius. H. 3: 72
P. Scipio Africanus. 2: 56 Syphacem captum populo Rom. oſtendit. 12 : 38. ab oratoribus non immunis. O: 40
P. Scipio Afric. minor Cottam accuſat 3: 66. Scipiones. 2: 33
P. Scipio Cornelius 3: 74. Poppææ maritus. 11: 2: cenſet grates publice agendas Pallanti. 12 : 53. Conſul. 13: 25. Scipionum adulatio in Tiberium. 6: 2
P. Scipio. O: 40
Scipio. 11: 4
ſcipio eburnus. 4: 26
Scipio Afranius. 4 : 34
Scipiones. 2 : 33 | 6 : 2
ſcire differt à credere. G: 34. ſciens, peritus. juris. 3: 70 | 6: 26. Linguæ Latinæ. 2: 15. ſecundarum ambiguarumque rerum. 1: 64. ſcitum dictum. 6: 20
ſcire. 2: 28 | 15: 27, 66. H. 1: 35, 83. A: 19. O: 6. O: 33. H. 1: 50, 57. H. 4: 51 | 2: 32. O: 31 O: 81. H. 2: 100
ſciſcere, ſancire. 3: 27. ſcita populi. 3: 58
ſciſcitari. H. 2: 34. H. 1: 84 | 14: 51. H. 3: 38. H. 2: 33 | 14: 7
ſciſcitata. 15 : 51
ſciſſa. H. 4: 27
ſcita. 15: 20
ſcire. H. 3: 62
ſcitis. 6 : 16. O : 34
ſcitum. 6 : 20
ſcopuli. 1: 2 | 2: 24
ſcorta corporibus nudis. 15 : 37. & ſcortis ſimiles. H. 3: 83
ſcortum. H. 1: 13 | 15: 72
ſcriba. 6: 6. O : 13
ſcribere. H. 2: 95 | 15: 25 | 1: 36. A : 34
ſcribere aliquem teſtamento coheredem, A : 43. heredem. 14 : 31. ſcriptus tabulis heres. 2: 48. ſcribere codicillos ad aliquem. 13: 20. ad principem. 16: 14. epiſtolas ad exercitus. H. 2: 82. ad conſules, privato non licet. H. 2: 55
ſcribit. 2: 78. O : 16
ſcribitur. 15: 25
Scribonia Auguſti conjux. 2: 72. alia Scribonia Piſonis mater. H. 1: 14
Scriboniana ala. H. 3: 6
Sribonianí. 12: 52. H. 1: 89
Scribonianos. H. 4: 41
Scribonianum. H. 2: 75
Scribonianus Camerinus. H. 2: 72
Scribonianus Camillus. 6 : 1
Scribonianus Furius. 12: 52
Scribooiani fratres. 13: 48. H. 4: 41
Scribon. Camillus. vide Furius.
Camil. Scribonianus interfectus ſub Claudio. H. 2: 75. ejus cœpta. H. 1: 89
Scribon. Craſſus. H. 4: 39. Piſonis frater. H. 1 : 47
Scribon. Furius. 12: 52
Scribonius. 2: 32. Scriboniorum familia. 2 : 27
Scribonii fratres. 13 : 48. H. 4 : 41
ſcribunt. O: 20
ſcribuntur. H. 4: 69
ſcripſit. 1: 8 | 3: 36 | 15: 3. H. 3: 68 | 14: 49 | 16: 22 | 16: 24. H. 3: 11 | 3: 14. H. 3 : 9 | 6: 7 | 14 : 11 | 16: 17. H. 2: 51 | 1: 53, 73 | 2: 63, 65 | 3: 47 | 5: 10 | 6: 15 | 12: 20, 29 | 13: 27 | 14: 18. H. 2: 100. H. 4: 19. O: 17
ſcripta. 4: 34 | 11: 27 | 6: 29. H. 2: 55, 82, 86. H. 4: 3, 32
ſcriptis. 1: 72 | 16: 17. H. 3: 81
ſcriptitare alicui. Hiſt. 2 : 86. media. H. 3: 52
ſcriptio. 4: 39 | 13: 23, 56
ſcriptor. 1: 69 | 4: 11. H. 1: 90
ſcriptores. 1: 1 | 4: 31, 53 | 6: 7 | 15: 63. A: 10 | 2: 83, 88 | 4: 35, 65 | 12: 67 | 13: 17 | 16: 6. H. 2: 101
ſcriptor. H. 1: 1
ſcriptum. H. 3 : 5
ſcriptura. 3 : 3 | 4: 32
ſcripturum. 1: 29
ſcrobi. 15: 67
ſcrobes. 1: 61
ſcrutari fata alicujus. 16: 14. finem principis. 12 : 52. ſemianimem ſpoliandi cauſſa, H. 3: 25
ſcrutari. 3: 12 | 3: 3. H. 1: 20. H. 3: 27. G: 45. A : 30 | 2: 24 | 16: 5 | 1: 61. H. 1: 7. H. 3: 33. H. 4: 1, 55
ſcrutatus. 1: 2
ſcrutatus eſt. G : 5 | 11: 24. O: 15
ſculpit. 4: 43
ſcurræ. H. 2 : 87
ſcurrilibus. 15 : 34
ſcurrilitas. O : 22
ſcuta. 2: 14. H. 2: 22. H. 3 : 80. G: 46. A : 36. H. 1: 38. H. 3: 23, 27. G : 3
ſcutum. Hiſt. 1: 79. G : 13, 18
ſcutula oblonga. A : 10
ſcutum adpreſſum pectori. 2: 21
ſcuto impoſitus dux. H. 4 : 15
ſcutum ſcinquere, flagitium. G: 6
ſcuta nigra. G : 43. coloribus diſtincta. G: 6
Scydrothemis. H. 4 : 83, 84
Scyphus. H. 1 : 48
Scythæ. 2: 65 | 6: 41
Scythia. 2: 60 | 6: 36
Scytharum. 2: 68 | 6: 44
ſe ſuoſque primò coërcere. A : 19

ſeceſſio, *factio, ſeu partes*. 16: 22
ſeceſſus, *amœn cauſſa*. 1: 4. ruris longinqui. 15: 45. Rhodius. 4: 15
ſecurus, ſecretus. O: 13
ſeceſſus amœni. 14: 62
ſecedit. O: 12
ſecretum, *ſeceſſus*. 4: 57. O: 12. ſævæ cogitationis indicium. A: 39. Rhodi. 4: 57. Mitylenenſe. 14: 53. quæſitum. H. 2: 100
ſecretum & ſilentium timere. A: 22
ſecreta Campaniæ. H. 3: 63. convivii. H. 2: 57. Orientis. G: 45. *Tiberii* mitigantur à *Druſo*. 3: 37
ſecretum pro *exilio*. 13: 43
in ſecretum Aſiæ repoſitus. H. 1: 10
ſecretum illud quod ſola reverentia vident. G: 9
ſecretum petere. H. 2: 4
ſecreti magni impatiens publica expectatio. H. 1: 17
ſecreta, *ſecreta actiones*. 4: 67: *quo* ſecreta imperatorum inituntur. 3: 3n. Pammenis. 16: 14. pectoris. G: 22. Poppææ. H. 1: 22. ambigua. 13: 12. conloquia. 3: 4n | 11: 28. prodebantur. 4: 7. *cujus* ſecreta male audiebant. H. 1: 10
ſecretorum particeps. 1: 6
ſecretis frequens. 4: 3
ſecreta cum amicis crebra habere. 13: 18
ſecreta omnium rimari. 6: 3
ſecretiora gaudia. O: 6. præmia. H. 2: 24
ſecreta caſtrorum, *loca abſtruſa*. H. 3: 13
ſecretiora Germaniæ. G: 41. domuum. H. 1: 85
ſecreto. 2: 72 | 15: 55. agitatum. H. 1: 19
ſecreta. 1: 40 | 14: 22. H. 1: 65. G: 19
ſecretam. H. 3: 70
ſecretas. 1: 4 | 15: 36. H. 3: 78
ſecreti. 2: 12, 39 | 3: 17 | 4: 21. G: 35. A: 38
ſecretior. A: 40
ſecretis. 3: 15 | 4: 38 | 11: 29 | 12: 46 | 14: 65 | 15: 36. H. 1: 64. H. 3: 6, 64. H. 4: 17, 39, 55
ſecreto. 3: 8 | 4: 41. H. 2: 4. H. 4: 49. G: 4n. A: 25, 39
ſecretò. H. 3: 54
ſecretus. 2: 81 | 6: 31 | 14: 3. H. 2: 76
ſecretum. 4: 54 | 11: 3n | 1: 50 | 16: 25. H. 4: 1. A: 31. O: 12, 13, 14
ſecretus. 11: 21 | 15: 59
ſecta. H. 1: 72
ſectabatur. 1: 80 | 15: 2
ſecta. 6: 22 | 16: 22. Cynica. H. 4: 40. Stoica. 14: 57 | 16: 32
ſectatur, *ſalutator*. 4: 68
ſectatores. 5: 10 | 16: 22
ſectantium. 1: 65
ſectantur. 15: 33 | 16: 22. G: 13. O: 20
ſectari. H. 2: 71. O: 34
ſectator. 4: 68 | 11: 21. O: 34
ſectatur. 4: 1
ſectiones Neronianæ, *auctiones bonorum*. H. 1: 90
ſectiones exercere. 13: 23. ſectos. H. 1: 20
ſeculum vocatur, corrumpere & corrumpi. G: 19
ſecum. 2: 22 | 4: 12 | 6: 15 | 11: 25
ſecundæ. H. 1: 15. A: 32
ſecundæ. 14: 37. H. 3: 22, 44 | H. 5: 14
ſecundam. 1: 8, 37, 70. H. 1: 11. H. 5: 20
Secundani H. 5: 16. *vide* legio ſecunda.
ſecundans ventus, *juvans, favens*. 2. 24
ſecundarum. 1: 64 | 3: 34 | 14: 64. H. 3: 45
ſecundus O: 2, 9, 14, 15, 23, 28
ſecundis. 1: 68 | 11: 1n | 15: 5, 34. H. 1: 10. H. 2: 7. H. 3: 15, 77. H. 4: 23, 36, 63. H. 5: 11. G: 36
ſecundo. 3: 29
ſecundum Meſſenios datum, *pro Meſſeniis pronuntiatum*. 4: 43. ſecundum Flavianos. H. 3: 4. *in eorum partibus*, ſecundum avaritiam *poſt avaritiam*. H. 1: 51. ſecundum Pallantem agere, *poſt Pall. valere gratia*. 11: 38. ſecundum priorem neceſſitudinem. 12: 9
ſecundus rumor, *favorabilis*. 3: 19. ſecunda fama. A: 38. navigatio. 2: 8. ſecundum mare. H. 2: 6, 98. H. 4: 83. prælium. H. 4: 79. ſecundæ res. 1: 64. G: 36. acrioribus ſtimulis animos explorant. H. 1: 15. rerum ſecundarum luxus. H. 3: 45. rebus ſecundis nimii. H. 4: 23. ſublati, *elati*. H. 4: 63. ſecunda. 2: 14. non minus habent diſcriminis. 12 H. 29. ſecundis ferox. H. 3: 77. adverſiſque famoſus. H. 1: 10. *rebus* ſecundis avidi, adverſis incauti. 1: 68. ſecundis rebus etiam boni duces inſoleſcunt. H. 2: 7. ſecunda initia. 6: 37. ſecundis numinibus. 15: 34
ſecundum. *præp*. 4: 20 | 6: 16. H. 3: 7, 70. H. 4: 8, 45. G: 1n, 26
Secundus Carinas. 15: 45
Secundus Julius. O: 2, 9
Secundus Pedanius, 14: 42, 43
Secundus Pomponius. 5: 8 | 6: 8
Secundus Satrius. 4: 34 | 6: 47
Secundus Vibius. 14: 28
ſecurus. 4: 60 H. 1: 86, 89. A: 9. O: 37. H. 1: 16 H. 2: 38
ſecurus. H. 2: 15. H. 4: 35. G: 45. A: 3n. O: 5, 13
ſecures *in expugnationibus urbium*. H. 3: 20
ſecuribus galeas loricaſque perrumpere. H. 2: 42. portam perfringere. H. 3: 29
ſecuritas publica. A: 3. *Roma* inhumana. H. 3: 83. vocis ac vultus. 15: 55. ſecuritati antequam vindictæ conſulendum. 11: 31
ſecuritati magis, quam potentiæ ſplendidiſſimus quiſque conſulebant. H. 4: 48. ſecuritatem melius innocentia tuetur, quam eloquentia. O: 11. ſecurus caſuum. H. 1: 86. odii. A: 43. potentiæ. 3: 28
ſecures. 1: 59. H. 4: 32
ſecuri. *ſub*. 4: 24
ſecuri. *adj*. 2: 38 | 16: 2. H. 1: 63. H. 3: 9. H. 4: 71. G: 46. A: 26 | 16: 25. H. 3: 41
ſecuribus. 3: 46 | 12: 34. H. 5: 6
ſecurior. H. 4: 58 | 3: 54. H. 1: 8. O: 3
ſecuritas. H. 4: 83 | 1: 6 | 3: 66 | 11: 26 | 14: 6 | 15: 19. H. 1: 51. H. 2: 12, 21. H. 4: 74. O: 35 | 3: 44 | 13: 15 | 15: 18. H. 1: 3, 52. H. 3: 53, 66. A: 18 | 13: 32 | 14: 62 | 11: 3, 27. O: 10
ſecus loqui, *maligne*. 2: 50. ſecus cadebant cœpta. 2. 8n. *rogavit*, ne eos ſecus, *aliter*, quam ſanguinem ſuum foveret. 4: 8. neque multo ſecus in iis virium *fere par robur*. 4: 5. nec ſecus ad mortem aguntur. 6: 10. ſecus ca-

dere quam. 6: 22. honeſtis an ſecus amiett. 15: 6. haud ſecus diſcrimine ſenatus, quam ſuo tentum. H. 1: 81
ſecuta. 4: 52, 54 | 6: 17 | 11: 27, 47, 69 | 13: 11 | 14: 22 | 15: 3, 47. H. 51. H. 3: 55, 69 | 1: 76. H. 1: 56 | 1: 58 | 11: 3
ſecutæ. 3: 27, 47 | 4: 70 | 6: 9. H. 1: 3, 57, 76. H. 2: 66, 100
ſecutam. 15: 23
ſecuti. 1: 44, 74 | 3: 1, 52 | 4: 50 | 5: 4 | 6: 10 | 12: 30 | 14: 29. H. 1: 46. H. 2: 25, 84 | 12: 69 | 3: 19 | 11: 38 | H. 3: 79. H. 4: 70. H. 2: 15
ſecuto. 11: 25
ſecutos. H. 2: 15
ſecutum. H. 1: 46. H. 4: 9. H. 2: 6
ſecuturus. 14: 58. H. 1: 52. H. 2: 74 | 13: 20. H. 2: 86 | 12. 64 | 15: 59. H. 4: 42. H. 1: 61. H. 4: 19
ſecutus. 1: 63 | 2: 14, 43 | 4: 57 | 6: 52 | 12: 14 | 14: 52. H. 2: 86. H. 4: 78. H. 5: 3 | 15: 27. H. 4: 5. H. 5: 14 | 4: 57
ſedato impetu. H. 4: 36
ſedavit. H. 2: 49
ſede. 1: 8 | 13: 25 | 15: 6. H. 3: 68. H. 4: 54 G: 29, 46
ſedecim. 12: 58. H. 2: 93
ſedem. 1: 38 | 2: 63 | 3: 73 | 4: 65 | 11: 33 | 12: 63 | 13: 54 | 14: 20, 33 | 15: 29. H. 3: 72. H. 4: 2, 69, 72, 82, 83, 84. H. 5: 9. G: 25. A: 4, 16
ſederunt montes, *ſubſederunt in planitiem*. 2: 47. principum liberi ſedentes veſcebantur. 13: 16. ſedes belli. H. 1: 65. H. 3: 32. bello ſedes. H. 2: 19. H. 3: 8. imperii. 6: 42. vulgaris. 4: 8
ſedere. 6: 3 | 11: 31. O: 12. O: 2 | 4: 8 | 1: 46
ſedes. 1: 18, 28 | 2: 82 | 4: 16, 55 | 12: 13 | 13: 55 | 14: 12, 23 | 16: 29. H. 2: 12, 78. H. 4: 53, 63, 65. H. 5: 2, 13. G: 2, 16, 22, 28, 29, 42. A: 12
ſedibus. 2: 19, 62 | 6: 36 | 13: 39, 54 | 14: 12 | 15: 27. G: 37. O: 12
ſedilibus. 13: 32 | 16: 5.
ſedit. H. 4: 73. G: 30
ſediſſe. 2: 47
ſeditio. 1: 21 | 13: 48. H. 1: 12, 26, 30, 38. H. 2: 6, 18, 26, 30, 51, 68. H. H. 3: 10. H. 4: 35
ſeditione. 1: 49, 77 | 12: 54. 58, 60. H. 1: 54. H. 2: 29. H. 3: 46. H. 4: 12. G: 29. A: 24
ſeditio in legionibus Britannicis. A: 16. Pannonicis. 1: 16. Germanicis. 1: 31. H. 2: 27. militaris. H. 4: 46 in urbe. H. 1: 80. diſſimulata in majus creditur. H. 1: 18. ſeditioni cauſſam poſtulare. H. 4: 19. ſeditione aliorum velut abſolvi. H. 3: 11. ſeditiones miſcere. H. 4: 68. in ſeditionibus unde plures ſunt omnes ſunt. H. 1: 56. ſeditioſiſſimus quiſque. 1: 44. H. 2: 66. ignavus. H. 4: 34
ſeditionem. 1: 19, 20, 35, 38, 39, 42, 45, 52, 69 | 2: 13, 81 | 6: 3, 13 | 14: 17, 48, 61. H. 1: 46, 60, 84. H. 2: 23, 29, 88, 96. H. 3: 11, 21. H. 4: 72
ſeditiones. 4: 18 | 16: 30. H. 2: 36 | 1: 72 | 3: 56, 60: H. 1. 2. 83. H. 2: 86. 6: 16. H. 2: 23. O: 40
ſeditioni. 1: 22, 48. H. 1: 80. H. 2: 27
ſeditionis. 1: 16, 28, 29, 31, 36, 51, 72. H. 1: 14, 18, 26, 39, 82. H. 2: 49. H. 4: 14, 27, 36
ſeditioſa. 3: 40. H. 2: 53. H. 3: 49
ſeditioſæ. H. 3: 50
ſeditioſe. 3: 12 | 4: 14. A: 7
ſeditioſi. H. 1: 72. H. 4: 25. H. 2: 44. H. 4: 73.
ſeditioſius. H. 5: 12
ſeditioſus. 1: 59
Sedochezorum rex. H. 3: 48
ſeges G: 26
Segeſtani. 4: 43
Segeſtes. 1: 55. obſeſſus à popularibus. 1: 57. eripitur à Germanico. 1: 57. ingens viſu. 1: 57. Arminio catenas injecit. 1: 58. deditus & benigne exceptus. 1: 59
ſegetes. 14: 24. H. 5: 7
Segimerus. 1: 71
Segimundus. 1: 57
ſegnis adulatio. H. 1: 36. gens ad pericula. 14: 23. indoles. 12: 26. innocentia. 14: 51. ſegnis occaſionum *capiendarum*. 16: 14. ſegnem numerum, *turbam*, armis onerare. H. 4: 15. ſegne ingenium. H. 1: 52. otium. 14: 39. H. 4: 70. ſegnes. 15: 59. quamvis crudelem principem non metuunt. 6: 4. ſegnes & pavidi ſupremis ſuis ſecretum circumdant. 16: 25. caſtigare ſegnes. A: 21
ſegnia. H. 2: 11, 34. H. 4: 5 | 5: 11 | 13: 53 | 14: 58. H. 1: 21. H. 3: 75 | 13: 35 | 14: 33. H. 2: 82, 99 | 2: 2 | 16: 5 | 13: 1. H. 2: 13, 56. 88. H. 3: 73
ſegnior. H. 2: 87. A: 16
ſegniter ferre injuriam. H. 2: 71. perire. 16: 16. ſegnius, *minus acriter*. 6: 13 | 12: 15. conſulere. 13: 29
ſegniter. 11: 26, 32. H. 2: 97. A: 3
ſegnitia. 6: 4 | 16: 27. A: 11. ducis. 1: 58. ducum increpita. H. 2: 40. maris. H. 3: 42. ſpreta. H. 3: 3. ſegnitiæ excuſatio. A: 16. ſimulator. 14: 57. quod erat ſegnitia, ſapientia vocabatur. H. 1: 49. ſegnitiam alicujus inſultare. 4: 59
ſegnitia. 1: 58. H. 1: 33. H. 2: 4. H. 4: 42
ſegnius. H. 2: 92. H. 3: 25, 40
ſegregare. H. 4: 64 | 3: 15
Sejanus Ælius. 1: 24. morum Tiberii peritus. 1: 69 | 4: 61. Piſonem eludit. 3: 16. incipiente adhuc potentia, bonis conſiliis noteſcere volebat. 4: 7. repertor facinorum. 4: 11. Claudii filio ſocer deſtinatus. 3: 29. laudatur à Tiberio. 3: 72. Liviam Druſi à Tiberio petit. 4: 39. Agrippinam ſubvertit. 4: 54. Tiberium objecto corpore protegit. 4: 59. Agrippinæ & Neroni inſidias parat. 4: 67. conſulatus in manu habet. 4: 68. collega patris in præfectura prætorii. 1: 24 | 6: 8. Vulſinienſis. 6: 8. Curtium Atticum reprimit. 6: 10. quo die mortuus. 6: 25. Sejani amicitia prævalidi. 3: 35. artes. 4: 57. labor, vigilantia. 5: 72. ſtuprum cum Lygdo. 4: 10. potentia. 3: 66. hiſtoria. 4: 1. effigies culta. 4: 2. eligunt quem accuſant, damnant. 4: 34. libertis & janitoribus noteſcere, pro magnifico acceptum. 4: 74 | 6: 8. *ejus* liberi puniti. 5: 9. bona in fiſcum coacta. 6: 2. ſocii interfecti. 6: 19. amicitia exitioſa. 13: 45. Sejano effigiem cenſuere patres. 3: 72. triumphalia Tiberius tribuit. 4: 26.

Sɛius Quadratus. 6: 7
Sɛius Strabo. 1: 7. Sejani pater. 1: 24. eques Rom. 4: 1
Sɛius Tubero. 2: 20 | 4: 29. legatus Germanici. 4: 20
Seleucenſes. 6: 42. obſidentur. 11: 89
Seleucia: 2: 69. urbs in Parthis. 6: 42, 44
Seleucia urbs Syriæ. Hiſt. 4: 84
Seleucus. 6: 42
Seleucus Mathem. H. 2: 78
ſella. H. 1: 35, 42
ſellægeſtamen. 14: 4 | 15: 57.
ſellula. H. 3: 85
ſellæ. H. 1: 27
ſellarii. 6: 1
ſemel. 1: 9, 28, 80 | 2: 66 | 4: 6, 37, 69 | 15: 25
ſemermes. 3: 39
ſemermis. 1: 68 | 3: 45
ſemet. 1: 5, 44 | 2: 81 | 6: 34, 48 | 11: 14
ſemetipſo. H. 2: 90
ſemianimis. H. 3: 25, 84
ſemifacta opera. 15: 7
ſemina. H. 4: 80. O: 33
ſemina belli. 4: 27. civilis. 16: 7. diſcordiæ. H. 1: 53. H. 4: 28. eloquentiæ. O: 33. exitii. 4: 60. motus. 3: 41. odiorum jacienda. 12: 48. rebellionis. 11: 19. cædibus jaciebantur. 6: 47
ſemina bello miniſtrare. H. 2: 76. arvis inferre. 13: 54
ſemineces. H. 3: 28. A: 36
ſemirutum caſtellum. 4: 25. vallum. 1: 61
ſemiſomnis. H. 5: 22
ſemiſomni. 1: 51. barbari. 4: 25
ſemiuſta. 15: 40
Semnones. 2: 45. nobiliſſimi Suevorum. G: 39
ſemotæ. O: 2
ſemper. 1: 18 | 2: 38 | 3: 12, 34, 69 | 4: 18
ſempiternaſaro potentia. 3: 30
ſempiterna. 1: 17 | 3: 30
Tib. Sempronius. H. 3: 34
Sempronius Denſus. H. 1: 43
C. Sempron. Gracchus. 1: 53. ejus filius.
C. *Sempron.* Gracchus. 4: 13. prætor. 6: 16. Granium accuſat. 6: 38
Sempronium nomen. 1: 53
Semproniæ rogationes. 12: 60
ad ſemuncias redacta uſura. 6: 16
ſemuſti. 2: 69
Senator. 1: 75 | 2: 27 | 3: 36, 66 | 4: 32, 58 | 6: 38 | 11: 23, 35 | 13: 10. H. 4: 5 | 6: 7 | 12: 42 | 4: 31 | 16: 28. H. 1: 29. A: 4
Senatores ingreſſu ædium Pantomimorum prohibentur. 1: 77. arenæ operam dant. 15: 32. in Repub. diſſentiunt. H. 2: 91. extra Italiam abſque permiſſu principis abire non poſſunt. 12: 23
Senatorum adulatio. 1: 14 | 3: 65 | 15: 73
Senatorius ordo. 2: 32 | 12: 4. H. 1: 86. A: 4
Senatoria ætas. 15: 28. H. 4: 42
Senatorum jus Æduis datur. 11: 25
Senatores. 2: 40, 88 | 3: 65, 67 | 4: 69 | 6: 2 | 11: 7 | 13: 50 | 15: 48, 57 | 16: 8, 27. H. 1: 84. H. 2: 87. H. 3: 58. H. 5: 19
Senatoria. 3: 30 | 4: 61 | 13: 49 | 14: 40 | 16: 17 | 11: 4
ſenatoribus. 2: 33, 59 | 4: 15, 26 | 13: 27. H. 1: 84. H. 2: 51. H. 3: 58, 70
Senatorii. 13: 25 | 15: 49. H. 2: 82. H. 4: 44, 45, 68
Senatorius. 4: 2, 41 | 12: 52
Senatoris. 4: 64 | 5: 5 | 16: 20
Senatorium. 6: 48 | 14: 48. H. 3: 52
Senatorius. 13: 48. H. 1: 77
Senatorum. 1: 8 | 2: 30, 37, 74 | 11: 25 | 13: 54 | 16: 13. H. 1: 35, 80. H. 2: 54. H. 3: 55, 69, 86. H. 4: 6
Senatu. 1: 7, 10, 12, 14, 39, 46, 72, 79 | 2: 42, 47, 48, 67, 88 | 3: 11, 18, 28, 32, 44, 48, 64, 72 | 4: 17, 21, 31, 35, 40 | 5: 2, 4 | 6: 9, 49 | 11: 23, 24, 25 | 12: 4 | 13: 1, 10, 26 | 14: 12, 17, 18, 20, 42, 48, 59 | 15: 18, 23, 73 | 16: 21, 28. H. 1: 17, 40, 85. H. 2: 55, 60. H. 3: 80. H. 4: 8, 39, 44, 45, 47. A: 40. O: 25, 21, 36, 40, 41
Senatui. 1: 25, 43, 75, 77 | 3: 17, 19, 47, 51 | 4: 15, 55, 78 | 6: 7, 15 | 11: 22 | 12: 60 | 13: 11, 27, 29 | 14: 17, 47 | 16: 26. H. 1: 12. H. 2: 37. H. 3: 60, 82, 84. H. 4: 40
ſenatus, *pro die ſenatus.* H. 4: 44
ſenatus auſpicato inſtitutus. H. 1: 84. juratus. 4: 21. habetur. 2: 37
ſenatûs populique Rom. obliterata nomina. H. 1: 55. ſpecioſa. H. 1: 57. numquam obſcura. H. 2: 32
ſenatûs laus & utilitas. H. 1: 84. diſcrimen H. 2: 52. templum. 4: 15. commentarii. 15: 74. magna pars cum Othone ad bellum profecta. H. 2: 52. ſenatûs libertas *Thraſea & Helvidius.* A: 2. in ſenatûs prætextu grande momentum. H. 1: 76
ſenatu, *pro ſenatui*: 1: 10
ſenatus auctoritas reſtituitur. 13: 4, 5
ſenatum cogere. H. 1: 85. vocare. 15: 72
ſenatum univerſum una voce ſubvertere. H. 4: 42. ad ſenatum epiſtolas ſcribere principis *eſt.* H. 4: 4. ſenatu eduns, aut moventur pauperes. 12: 52. probroſi. 11: 25. egredi. 16: 21
ſenatuſconſultum *quo decernunt patres*, cui fas ſit edere munus gladiatorium. 4: 63. ſuper libro Sybillæ. 6: 12. per diſceſſionem factum, *cum patres pedibus eunt in ſententiam aliorum*, *ibid.* caſtigandæ plebi. 6: 13. ſuper diſciplina Haruſpicum. 11: 15. de Gallis in ſenatum recipiendis. 11: 25. de Mathematicis Italia pellendis. 12: 52. de procuratoribus Cæſaris. 12: 60. de ſervorum pœna ob interfectos dominos. 13: 32 | 14: 43. de ſupplicationibus ob res à Corbulone geſtas. 13: 41. adverſus eos qui pretio cauſſas oraſſent. 13: 42. de numero gladiatorũ edendorum. 13: 49. contra prævaricatores. 14: 41. contra fictas adoptiones. 15: 9. an gratiæ agerentur præſidibus *provinciæ decedentibus*. 15: 22. de reponendis Poppææ ſtatuis. H. 1: 78 contra accuſatores. H. 2: 10. quo Senenſium plebes modeſtiæ admoneretur. H. 5: 45. ſenatuſconſulta ad ærarium deferre. 3: 51. figere. 11: 53
Seneca Annæus. 12: 8. prætor fit. *ibid.* rector imperatoriæ juventæ. 13: 2. exſul. 13: 14. Burrho dignationem retinet. 13: 20. increpatur à Suilio. 13: 42. adulter domus Germanici. 13: 42. fenerator. 13: 42. à Nerone in conſilium de occidenda matre accitus. 14: 7. accuſatus. 14: 65. ſeceſſum erat. 15: 45. ſimplici victu vitam tolerat. 15: 45.

nominatus inter conjuratos. 15: 56. *ejus* parentes. 16: 17. ingenium. 13: 3. divitiæ. 13: 42. *ejus* potentia morte Burrhi infracta. 14: 52. cædes. 13: 60. amicitia exitioſa. 15: 71. ei imperium deſtinatum. 15: 65
S. C. 3: 51. H. 4: 48, 45. O: 38
Senecio Claudius. 13: 12
Senecio Herennius. A: 2. interfectus. A: 45
Senecio Tullius. 15: 50. nominatus inter conjuratos. 15: 56. paſſim conſcios edit. 15: 57. mori adigitur. 15: 70
ſene. H. 3: 70
ſenecta. 3: 23. patris. 11: 44. principis. 11: 16. ægra 13: 30. anxia. 6: 48. extrema. 4: 8, 29, 58 | 13: 42. impudica. H. 1: 72. longa. 1: 21 | 14: 40, 65. pecunioſa. 3: 55. ſordida, præpotens. 3: 48. vergens. 4: 41. ſenectæ cruciatus morte prævenire. 13: 30. ſenecta invalidus. 3: 43 | 13: 6. valere. 13: 52. contator *ſenecta*. H. 3: 4. liber. 13: 42. ſenectus cantiſſima. H. 2: 76. cruda, viridis: A: 29. exanguis. G: 31. flagitioſa, bona juventæ oblitterat. G: 32. provecta. 12: 4. ſola Galbæ objecta. H. 1: 16
ſenectute gravis. 12: 40
ſeneſcent ſama. H. 2: 24
ſenectus. 6: 27. G: 20 | 4: 57. H. 1: 14 | 6: 31, 4. A: 3. H. 1: 1 | 4: 29
ſenex invalidus. H. 1: 6. longævus. O: 7. *ut* apud ſenem feſtinantes. H. 1: . ſenes dedignantur parere juvenibus. 2: 45. adulationis ſuorum infamia utuntur, *fruuntur*. 3: 57. loquaces. 4: 51. in obſidionibus amovendi, *aut non juvare militares viros debent* 14: 32. apud Germanos, ſenes domus & agrorum curam habent. G: 15. ſenes & veteres. O: 6. ſeniores *pro ſenibus*. 3: 47
ſenile corpus. 15: 63. ſeniles artes. 3: 8
ſenem. 1: 8 | 4: 10 | 6: 50. H. 3: 66. H. 4: 8. O: 17
ſenes. 1: 3, 17 | 2: 19. H. 1: 81. H. 2: 48, 86. H. 3: 33. H. 4: 14, 42. G: 32. A: 3. O: 17. H 1: 77
ſeneſcere. 2: 77 | 4: 40
ſenex. 5: 59 | 14: 54. H. 1: 16, 66. O: 8
ſeni. 3: 16 | 6: 13. H. 1: 52. H. 2: 81. O: 18
Senia lex. 11: 25
Senienſis colonia. H. 4: 45
ſenili. 1: 7 | 6: 9
Senius, *vide* Fenius
Senones. 11: 24. Romam incendunt. 15: 41
ſenium. 1: 34 | 2: 42 | 6: 38. H. H. 1: 5: 22. H. 2: 1
ſenior. 3: 25, 47 | 16: 11. H. 1: 49. O: 28 | 2: 74
ſeniores. 2: 82 | 13: 3 | 14: 54 | 15: 42 | 2: 60 | 3: 86 | 1: 27 | 14: 10. H. 4: 86 | 3: 31
ſenis. 4: 59 | 5: 4. H. 1: 18. H. 4: 84
Senones. 15: 41 | 11: 24
ſenſere. 1: 13
ſenſibus. 13: 3. O: 32
ſenſim. H. 2: 25
ſenſit. 1: 37 | 2: 20, 38 | 6: 44. H. 1: 47, 81. H. 2: 64. H. 3: 10, 25. H. 4: 43. A: 6
ſenſus. 1: 7. O: 23 | 13: 16 | 15: 67. O: 11, 31
ſenſus, *opinio*, *voluntas*, mentis. 12: 14. principis abditi. 6: 8. ſenſus ſuos cohibere, premere. 3: 11. penitus abdere. 1: 11. ſenſus inconditi. O: 11
ſententia. 1: 48 | 2: 32 | 3: 18, 34, 49, 52, 57 | 4: 20, 43 | 6: 44 | 11: 6, 22 | 12: 18, 15 | 13: 27, 44 | 14: 18, 49 | 15: 2, 74. H. 4: 6, 75, 76. G: 12. A. 45. O: 1, 20, 23
ſententia aliena. 15: 10. atrox. 13: 3. H. 3: 37. ſervilis. 6: 10. ſententiæ loco aliud promere. 2: 38. H. 4: 4. ſententiam promere. H. 4: 4
ſententiæ. 1: 77 | 2: 33, 37 | 3: 22, 50, 59 | 4: 64 | 5: 4 | 6: 2, 3. | 13: 16, 49 | 14: 42, 45 | 15: 10. H. 1: 38, 33, 70. H. 2: 33. H. 3: 37
ſententiam. 1: 8, 74, 79 | 2: 36, 78 | 3: 17, 23, 51, 68, 69 | 4: 30, 56 | 6: 12, 20 | 11: 4 | 12: 1, 9, 48, 49, 69 | 13: 23, 26 | 14: 49 | 16: 11. H. 4: 8, 9, 41. O: 36
ſententiæ. *plur*. 16: 22. O: 20, 23, 26 | 2: 35 | 3: 14, 65 | 16: 4. H. 1: 85. H. 2: 53. H. 4: 9. O: 21, 32 | 1: 29, 68 | 4: 30, 9 | 13: 8. H. 1: 39. H. 4: 76: O: 21, 41
ſentire quæ velis, & quæ ſentias, dicere. H. 1: 1
ſentio 1: 4 | H. 3: 38. O: 28 | 6: 6. O: 10
Co. Sentius. 3: 7 | 2: 74, 76, 77, 79, 80
Cn. Sentius. 2: 7. Suriæ præficitur. 2: 74 Piſonem Suria abſtinere jubet. 2: 79. eum oppugnat. 2: 81
Sentius Veſpaſiani amicus *forte Cnei filius*. H. 4: 7
ſentire. 1: 52. H. 1: 1, 89. O: 15. O: 24
ſenueris ſocordiâ. 1: 9
ſenum. 1: 10 | 13: 34. G: 46 A: 38
ſeparare. 3: 68 | 16: 16. G: 38 | 16: 12 | 16: 32 | 1: 12 | 13: 18. O: 33. G: 8. G: 26 | 13: 27 | G: 28. G: 20
ſeparatus. G. 22 | 1: 24. H. 2: 77. Hiſt. 5: 5. Hiſt. 4: 74
ſeparatim. H. 4: 46
ſeparatione. H. 4: 46
ſepire ſe excubiis. 15: 57. villam militibus. 15: 60. ſepta pudicitia. G: 19
ſepelio. 1: 22 | 6: 23. Hiſt. 2: 45
ſepeliendus. 6: 28. ſepulta urbe diruta H. 3: 35
ſeponere imperatorem. H. 2: 33. aliquem à domo, *removere*. 3: 12. in civitatem. 4: 44. in coloniam. H. 1: 88. H. 2: 63. in inſulam H. 1: 46. ſpecie legationis. H. 1: 13
ſeponi. H. 2: 33 | 14: 54
ſepoſitus in ſecretis Aſiæ. H. 1: 10. Ægyptum excipere. 2: 59. ſenectuti, *reſervare*. H. 1: 1. curæ tempus. 14: 54. ſibi *aliquem*. 13: 19. aurariæ. 6: 19. viros. A. 31. ſepoſitus pœnis locus. 15: 60. ſepoſiti uſui militum agri. 13: 54. in uſum præliorum. G: 29. ſepoſita libidini para tenebrarum. 13: 44
ſepoſitos. 13: 54
ſepoſitum. 15: 60. H. 2: 63
ſepoſuit. A: 38 | 2: 59 | 4: 44 | 6: 19. H. 1: 13
ſepſit. 14: 37 | 15: 57 | 14: 45 | 15: 60 | 1: 5
ſepta. 6: 42. H. 4: 38 | 15: 38 | 14: 38
ſeptem. 1: 9 | 2: 86, 88 | 4: 28 | 13: 3, 40. H. 1: 37. H. 2: 6. H. 3: 75. H. 4. 4
ſeptemb. *calendæ*. H. 1: 77
ſeptembres. A: 44
ſeptembrium Iduum dies. 2: 32
ſeptendecim. 13: 6
Septentrio. 13: 53. H. 4: 6. vicinus. 2: 23. *ejus* rigor. *ibid*.

in

in Septentrionem. G: 35. Septentrionalis Oceanus. G: 1. Septentrionalia Britanniæ, ſ pars ſcil. Septentrionalis. A: 10
Septentrionali. G: 1
Septemviri. 3: 64
ſeptima. H. 2: 11, 67, 85. H 3: 7, 9, 21, 22, 27 H. 4: 39. H. 2: 85, 86 H. 3: 7, 29
ſeptima decima. H. 4: 80
ſeptimani H. 3: 27, 29. H. 3: 5
Septimius 14 32
Septimius Porcius. H. 3: 5
ſeptimus dies, mox annus, otio datus. Hiſt. 3: 4. ſeptimi numeri. H. 5: 4
ſeptimus 6: 50 | 9: 11. H. 2: 50. H 3: 3. H. 2: 88. H. 3: 86. H. 5: 4. G: 1
ſeptingenta. 2: 60
ſeptuageſimus. 6: 51 | 4: 35
ſeptuagies. H. 4: 42
ſeptuaginta. 3: 58 | 14: 33. H. 1: 49
ſeptum. 1: 9 | 12: 32. H. 4: 28
ſeptus. 15: 18. H. 4: 2
ſepulchrum eſpere erigit. 6: 27. ſepultura Judæorum. H. 5: 5. Romanorum, 16: 6. ſepulturæ ne hoſtes quidem invidere. 1: 22. poſt ſepulturam accuſari. 16: 11. ſepultura prohibiti damnati 6: 29
ſepulchris. 4: 38
ſepulchrum. 2: 83 | 14: 12. H. 2: 49
ſepultus. H. 3: 35 | 4: 8 | 1: 60
ſepultura. 1: 8, 11 | 16: 16. H. 2: 49 | 2: 73. H. 1: 47
ſepultus eſt. 13: 17
Sequani. 1: 54. rebellant 3: 45, 46. ſocii Vindicis. H. 1: 51. Julium Sabinum vincunt. H. 4: 67
ſequi. 1: 74. G: 41. O: 25 | 1: 50 | 4: 26 | 11: 17. H. 1: 11, 83, 87. H. 3: 31, 71. H. 4: 69. | 5: 6 | 14: 4, 36 | 16: 21. H. 4: 45. A. 21, 37
ſequi optimos, imitari. A: 3
ſequi propere quæ inchoare piget. H. 1: 55. pilo hoſtem. H. 4: 29
ſequens. 2: 53 | 4: 31 | 13: 50. A: 7, 21. H. 1: 19. O: 3 | 6: 48. H. 3: 1. O: 25, 26 | 4: 35. 45 | 2: 2. H. 2: 24. H. 3: 86. A: 37. O: 36
ſequens. 2: 59 | 2: 17, 83 | 3: 69 | 4: 28 | 13: 40. H. 1: 28. H 4: 25, 59. A: 19 O: 34 | 3: 14 | 4: 31 | 12: 37 | 13: 37. H. 3: 82
ſequetur. H. 4: 32 | 2: 34: 45 | 6: 35 | 16: 25, 34. H. 1: 68. H. 3: 2. H. 4: 8, 34. H. 5: 18. A: 37 | 1: 49 | 3: 11, 68 | 12: 37 | 13: 38, 60. H. 3: 40. O: 10, 35
ſequuntur. 1: 50 | 3: 52 | 6: 40 | 14: 19 | 16: 3. H. 1: 29. H. 4: 37. G: 5, 38. O: 13
ſera pœnitentia. 6: 20. ſero diei. 2: 21. ad ſerum uſque diei. H. 3: 82
ſera. 6: 26 | 13: 37. H. 4: 4. G: 20. H. 2: 63
Serapis. H. 4: 81: 84
Serenus Amullius H. 1: 51
Ser. Annæus. 13: 13
Ser. Vibius. vide Vibius.
ſerenus. H. 4: 53. H. 1: 86
ſeres. H. 2: 86. O: 6 | 14: 38
ſerere crimina. 12: 4. prælia. H. 5: 18
Sereno. 4: 29, 36
Serenus Vibius. 4: 13, 23, 36
Serenus. 4: 30
Sergius Galba. vide Galba.
ſeria. 2: 15 | 14: 4 | 16: 19. O: 24 | 6: 2
ſerica veſtis. 2: 33
ſeries. H. 1: 16. H. 1: 2 | 4: 52. H. 4: 54. O: 19
ſerio O: 29
Seriphus inſula. 2: 85
Seriphium ſaxum. 4: 21
ſerium. 3: 30 | 6: 14
ſermo altior. O: 14. Britannorum. A: 1. comptus. H. 1: 19. profluens, preſſus purus. O: 2. ſermones ambigui de. H. 1: 23. prohibiti, eoque plures. H. 3: 54. varii. 1: 54. ut hominum ingenia. H. 4: 6. ſermonum omnium cum dominatore. finis, gratiarum actio. 14: 56. ſermoni ut materiam præbere. H. 4: 4. honeſtis aures imbuere. H. 4: 7. novis læta civitas. H. 4: 11
ſermo. 1: 51 | 2: 57 | 11: 45 | 14: 62 | 15: 17, 56, 58. H. 1: 12, 17. H. 2: 41. O: 1
ſermone. 1: 33 | 2: 10, 55 | 4: 45, 54, 74 | 6: 46, 50 | 11: 29 | 12: 22 | 15: 48, 50, 54, 62. H. 1: 25, 53. H 2: 5, 74, 86 H. 3: 74. H. 4: 44, 52. G: 28, 45, 46. A: 40. O: 42
ſermonem. 2: 60 | 4: 60 | 6: 26. O: 2: 10, 14, 15, 16
ſermones. 1: 47, 74 | 2: 28, 81 | 3: 6, 37 | 4: 2, 68 | 15: 60. H. 1: 5. H. 2: 19, 52, 76, 78, 96. H. 4: 8. H. 5: 25. O: 29
ſermoni. 14: 53
ſermonibus. 1: 13, 16 | 2: 34, 39, 50 | 3: 32 | 4: 1, 38, 40, 58 | 6, 20 | 14: 4 | 15: 54. H. 1: 8. H. 2: 6, 53, 64, 65. H. 4: 17, 49, 55. A: 9, 41, 45. O: 10
ſermonis. 4: 21 | 13: 11. H. 1: 82. H. 3: 75. O: 15, 23, 32
ſermonum. 13: 6. H. 2: 99. O: 17
ſero. 2: 21. H. 1: 72
ſerrati nummi. G: 5
Sertorius. 3: 73. unoculus. H. 4: 13
ſervare, 15: 18 | 16: 10. H. 1: 29 | 4: 69. H. 5: 12 | 1: 33. H. 2: 93. H. 3: 60 | 1: 40 | 16: 32 | 4: 30 | 13: 55 | 2: 6
Servæus. 3: 13
ſervari. H. 1: 75. H. 4: 58. H. 1: 72. H 1: 72 | 3: 21 | 2: 31 | 1: 12. O: 1
ſervatum. 2: 40. H. 5: 22. G: 26 | 3: 50
ſervavit. H. 1: 47. H 1: 72. H. 3: 22 | 11: 37 | 1: 80 | 2: 46 | 3: 35, 61
Q. Servæus 2: 56. Piſonem accuſat. 3: 13. ſacerdotio augetur. 3: 19. accuſatur. 6: 7
ſervare, cuſtodire aquilam. 1: 25. cuncta obſervare. 3: 52. ſua quiſque munia. 4: 50. ordinem 16: 21. ſemel placita pro æternis. 1: 80. vigilias. H. 2: 93. quæ domi. 3: 55. ſervatur antiquitas. 14: 20. magis. G: 26 ſervatus ordo. O: 1. ſervatum id primo. 4: 48. quæ brevi ſervata. 13: 51. ſervatur alicui conſulatus H 1: 60. negotia ſervanda præſentia Cæſaris. 2: 35. ſenatui cætera. 1: 25
ſervi. 1: 18 | 3: 36 | 6: 1 | 12: 12 | 14: 44 | 15: 64 | 16: 51. H. 1: 2, 16, 43. H. 2: 49. H. 4: 59. G: 40. O: 13
ſervire. A: 15 | 1: 4 | 3: 65. H. 4: 31. H. 5: 8. A: 30, 31, 40. H. 4: 8
ſervilis animus, abjectus, vilis. 2: 39 | 15: 54. patientia. 14: 26 | 16: 16. ſententia adulatoria. 6: 10. veſtis. 13: 25. ſervile probrum. H. 1: 48. bellum, quod ſcil. libertus regis Pontici excitavit. H. 3: 48. ſervilis belli ſemina. 4: 27. ſervili ingenio jus regium exercere. H. 5: 9. ſerviles cruciatus. 3: 50. ſervilibus pœnis ſepultus locus:

15: 60. ſervilia, *nimis adulatoria*. 16: 2. ſervilia imperia. 4: 23. ingenia. 2: 12. H. 2: 92. probra. 11: 37. ſerviliter omnia pro dominatione. H. 1: 36
ſervilis. 14: 60. H. 1: 72 | 12: 4 | 14: 43 | 1: 25, 46 | 14: 40 H. 2: 29. H. 3: 73. H. 4: 36 | 6: 32
Servilius. 6: 29. deportatur in inſulam. 6: 30
M. Servilius. 2: 48. conſularis. 3: 22. Coſ. 6: 31, moritur. 14: 19
Servilia. 12: 60 | 16: 30, 33
Serviliani horti. H. 3: 38 | 15: 55
ſervilibus. 12: 26 | 13: 6. H, 1: 46
Servilius Nonianus. O: 23
Servilius Cæpio. G: 37
Servius Maluginenſis. 4: 16
Ser Cornelius Orfitus. 12: 41
Ser. Galbæ. O: 18
Servio Galba. 6: 15
Servios. H. 2: 48
ſervient. 14: 3. H. 4: 17
ſervis. 2: 30 | 3: 23 | 4: 29, 34 | 12: 53 | 13: 32 | 15: 55. H. 1: 33. 49. G: 25, 38. O: 29
ſervitus. H. 2: 76. G: 45. A: 2. O: 40 | 1: 2 | 3: 65 | 12: 37 | 13: 26. H. 1: 16. H. 4: 73. G: 24. A: 31
ſervitus intolerantior iterum victis, 3: 45 pax vocatur. H. 4: 17. ſervitutis fœdum crimen. H. 1: 1 inter ſervitutis inſtrumenta & reges. A: 14. pars moribus alienis aſſueſcere. A: 21. quotidie ſervitutem ſuam emere, paſcere. A: 31
ſervituti. 1: 46
ſervitutis. 1: 59 | 12: 34 | 13: 27. H. 4: 64. A: 3, 15, 16, 30
Servius Corn. Orfitus. 12: 41
Servius Galba. *vide* Galba.
Serv. Galba. 3: 55, 66 | 6: 20. H. 1: 1, 11, 49. O: 25
Servius Maluginenſis. 3: 58 | 4: 16 | 3: 71
Servius Tullius. 3: 26. Lunæ templum ſacrat 15: 41. Capitolium extruit. H. 3: 72
Servii. H. 2: 48
ſervire & parere *differunt*. A: 13
ſervire opinioni, ſa. x. O: 10
ſervitium, *ſervitus*. 2: 15 | 15: 61. A: 29. de regno dictum. 12: 30 | 13: 34. totius orbis. H. 5: 25. acrius. 6: 42. adductum & virile. 12: 7. alienum. H. 4: 75. crudum. 1: 8. durius. 11: 10. externum. 11: 16. H. 4: 54. fœdum. 4: 74. inſenſius. 1: 18. lenius deditis, quam captis. 15: 1. molle. H. 4: 57. noviſſimum. 16: 11. publicum. 14: 13. turpe. 6: 32. victis indictus. 4: 46
ſervitii publici victor. 14: 13. conſuetudo gratias agere pro injuria. H. 2: 71
ſervitii imago 15: 31. libido. H. 1: 90. mala. H. 4: 14. propria vilia. A: 9
ſervitio expoſitæ provinciæ H. 1: 11. promptior. 1: 2. ſubjectus. 1: 59
ſervitio eximere. 12: 27. tradere. 4: 72. ad ſuum patriæque ſervitium arma ferre. 4: 48
ſervitium exuere. H. 4: 25
ſervitium alienum nemo concupivit, ut non libertatis vocabulum uſurparet. H. 4: 73
ſervitio potior libertas. 4: 24. premere. 2: 73
ſervitium, *ſerv.* ſervitii decem millia. 12: 17. gladiatores è ſervitio B. xſi. 1: 23
ſervitia. 3: 43 4: 13 | 6: 11 | 11: 30 | 16: 13. domini & ſervitia. 3: 54. Octaviæ. 14: 61. Plancinæ. 2: 80. aggreſtia, ferocia. 4: 27. armata, 14: 7. H. 3: 79. aliena. 3: 14. decora. 15: 69. mixta. H. 1: 32. modeſta. 4: 7. opprimenda. H. 1: 32. dominos produnt. H. 4: 1
ſervitiorum fides fluxa. H. 4: 23. infima. H. 3: 85. peſſima, 3: 60
ſervitia, *liberti per contemptum*, 14: 39
ſerum diei. H. 3: 79, 82
ſervus accuſator domini. 3: 80. Verginii Capitonis Tarracinam prodit. H. 3: 77. patibulo adfigitur. H. 4: 3. ſervus cuſtos armorum. G: 44
ſervus non melior Cajo. 6: 20. publicus H. 1: 43. diſpenſator. Hiſt. 1: 49. Ponticus ſervus, Neronem ſe fert. H. 2: 8
ſervus Piſonis pro domino obtruncatur. H. 4: 50
ſervi in iiſdem domibus naſcentes, caritatem dominorum ſtatim accipiunt. 14: 44. in dominos non interrogantur. 2: 30. Veſtini Coſ. pari ætate ſervi. 15: 69. donati à morituris. 16: 19. Germanorum. G: 25
ſervorum Lepidæ agmina. 12: 65. ob dominos interfectos pœna. 13: 32. Pedani Secundi. 40
ſervi. 14: 43. contumax adverſus tormenta fides. H. 1: 3. miniſteria per familiam deſcripta. G: 25. recentiſſimus quiſque & conſervis ludibrio eſt. A: 31
ſervis data libertas & pecunia à morituris. 15: 54 | 16: 11, 19
ſervo. 14: 62 | 16: 18
ſervorum. 1: 7 | 2: 31 | 3: 23 | 4: 29 | 6: 24, 47 | 13: 47 | 14: 8 | 15: 64. H. 1: 4, 7, 22, 81. H. 3: 58, 63
ſervos. 1: 23 | 3: 22, 67 | 12: 11 | 13: 2, 28 | 14: 31 | 15: 54, 72. H. 2: 7. G: 24, 25. A: 19, 32
ſervum. 2: 40 | 6: 40 | 1. 144. H. 4: 50. G: 20, 25
ſervus. 2: 39 | 14: 42. H. 2: 8, 68
Seſoſtris. 6: 28
ſeſquiplaga. 15: 67
ſeſtertia. 2: 38 | 11: 7. O: 9
ſeſtertii. 2: 86 | 12: 53, 58 | 13: 34
ſeſtertio. 3: 17 | 6: 17 | 16: 13. H. 4: 42
ſeſtertios. 2: 13, 42. H. 1: 66
ſeſtertium. 1: 75 | 2: 37, 47 | 6: 45 | 11: 4 | 12: 22 53 | 13: 31, 42 15: 18 | 16: 33. H. 1: 20. H. 2: 95. H. 4: 47. O: 8
ſevera. 6: 15 | 16: 5. G 8
ſevere. H. 1: 4. H. 2: 62
ſeverioribus. 15: 12
ſeverus 11: 1, H. 2: 11 | 14: 24 | 2: 55. H. 1: 14. 52. A: 9
ſeveriſſima. O: 40
ſeveriſſimos. H. 1: 80
ſeveritas miſericordia melior. 13: 35. nimia aſpernanda. 1: 43. nocet, quia & jam non pares ſumus. H. 1: 18. amorem minuit. A: 9
ſeveritatis utilitas. 3: 21
ſeveritate remedium quæſitum. 13: 35
ſeverius, *magis ex diſciplina*. 4: 2
ſeveritas. 1: 46 | 11: 7 | 15: 21. H. 1: 5. O: 28 | 3: 20, 52 | 6: 13, 30 | 11: 18, 25 | 13: 2. H. 1: 52. H 4: 40. G: 25. O: 4, 28, 29 | 3: 54 | 13: 13, 48 | 14: 42, 49. H. 1: 57. H. 2: 68. A: 9 | 1: 25, 46, 75 | 3: 50 | 14: 9. H. 1: 85

ſeverius. 4 : 54
Severo. 15 : 42
Caſſio Severo. 4 : 21
Curtio Severo. 12 : 55
Verulano Severo. 1 : 13
Severus Architectus. 15 : 42
Sev. Cæcina. vide Cæcina.
Sev. Caſſius, vide Caſſ.
Sev. Cerius. H. 1 : 31
Sev. Ceſtius. H. 4 : 41
Sev. Claudius. H. 1 : 68
Sev. Curtius. 12 : 55
Sev. Verulanus. 15 : 3
Sevirius Pompeinus. H. 1 : 77
T. Alledius Severus. 12 : 7
ſex. 1 : 49 | 2 : 7, 71 | 3 : 13, 35 | 4 : 57 | 6 : 16. H. 3 : 21, 22, 50, 58, 77. H. 5 : 5. G : 1, O : 32
ſexageni. 1 : 32
ſexageſimus. 3 : 76 | 11 : 11 | 1 : 45
ſexaginta. 2 : 85 | 3 : 44 | 6 : 28 | 13 : 55 | 14 : 58. H. 2 : 87. H. 5 : 11
ſexcenta. H. 5 : 13
ſexcenteſi num. G : 37
ſexcenties. 15 : 18. H. 4 : 47
ſexdecim. 1 : 17, 19, 26, 78 | 6 : 8 | 12 : 14
Sextia Scauri uxor. 6 : 29
Sextia. L. Veteris ſocrus necatur. 16 : 10
ſexta. 13 : 40 | H. 2 : 83. H : 4 : 68
ſextadecima. H. 1 : 55 | 1 : 37
ſextadecimani. H. 3 : 22
ſextæ. 2 : 79, 81. H. 5 : 16
ſextædecimæ. H. 2 : 100
ſextam. 13 : 38 | 15 : 16. H. 3 : 44, 46
Sextia. 16 : 10. mortem ſumit. 16 : 11
Sextilia. H. 2 : 64. Auguſtæ nomine honoratur. H. 2. 89. moritur. H. 3 : 66
Sextilius Felix. H. 3 : 5. auxiliarium ductor. H. 4 : 70.
Sextiles. 15 : 41
Sex. Africano. 14 : 46
Sex. Marius. 4 : 36 | 6 : 19
Sextius Africanus. 13 : 19 | 14 : 46
Sext. Paconianus. 6 : 3. Latinum Latiarem accuſat 6. 4. in carcere ſtrangulatur. 6 : 39
Sex. Pompeius. 1 : 7 | 3 : 11, 32
Sex. Veſtilium. 6 : 9
Sex. Apuleius. 1, 7.
Sex. Papinius. 6 : 40, 49
ſexto. 3 : 28 | 14 : 57 | 40. A : 44
ſextum. 1 : 62. A : 25
ſextus. H. 1 : 29
ſextus decimus. 1 : 17
ſexus virile, muliebre. 4 : 62. H. 5 : 13.
ſexus. 1 : 56 | 4 : 50 | 3 : 33, 34 | 14 : 13, 45 | 16 : 10. A : 16 | 11 : 51, 58 | 2 : 38, 84 | 6 : 19 | 14 : 33 | 15 : 54 | 16 : 13
Si pro an. 1 : 48. ſi vos omnibus imperare vultis, ſequitur ne &c. 12 37. ſi, ubi jubeantur, quærere ſingulis liceat, pereunte obſequio, etiam imperium intercidit, H. 1 : 83.
ſibi deſtinatam mortem, deſtinaſſe mori. 15 : 63
ſibi deducere, ut ſuum. 16. 11.
ſibi tendere, connuti, non cedere alteri H. 1. 13. ſibi quiſque dux et inſtigator. H. 1 : 38
ſibi quæque gens conſiſtunt, juxta invicem. H. 4 : 23
Sibulla una, an plures fuerint. 6 : 12
Sibullæ liber. 6 : 12. libri aditi, 15 : 44
Sibyllini libri. H. 1. 76
Sibullæ. 6 : 12 | 15 : 44
Sibyllini. 1 : 76
ſic quoque, etiam eo ſtatu quo res ſunt. 4. 40 | 15 : 17
ſicarii. 13 : 44
ſicca. 1 : 70
ſiccitas cælo Germanico incognita. H. 4 : 26 ſiccus orator. O : 11
ſiccitas. 1 : 56
Sicilia. 4 : 13 | 6 : 12 | 12 : 23.
Siciliæ fretum. G : 14. apud Siciliam. 1 : 2 | 2 : 59
Siculum fretum. 1 : 53
ſidera. 1 : 30 | 13 : 55. G : 45. A : 12 | 1 : 50 | 14 : 5. H. 5 : 4
ſidere, de navibus dictum 1 : 70 ſine noxa. 2 : 6. ſidens metus. H. 2 : 15
ſidereus. 11 : 28
ſiderum. H. 2 : 22. O : 16
Sido 12 : 29. Suevorum Rex. ib. 30 ; H. 3 : 5. pro Veſpaſ. pugnat. H. 3 : 21
ſiderum motus. H. 2 : 78. iis ſiderum motibus exceſſiſſe, urbe. 4 : 58. ſiderum poſitus, ac ſpatia. 6 : 21
ſidus. 14 : 12 | 15 : 47 | 1 : 28
ſignum, teſſera. H. 1 : 38. H. 3 : 73
ſignum belli dare. H. 4 : 58. profectionis. 14 : 53. H. 1 : 62. pugnæ datum. 11 14 | 14 : 36. H. 2 : 25, 41. notum H. 3 : 22 expoſcere H. 3 : 80. ſignum ultionis datum, H. 4 : 40
ſigna pro aquilis. 2 : 41. ſigna & ſimulacra deûm in modum templi. 15 : 29. & bellorum dii. H. 3 : 10. ſigna amplecti, 1 : 39. ſigna captiva in lucis ſuſpendere. 1 : 59. inferre, 14 : 30. apud ſigna jurare. 15 : 16. inter ſigna effigies principum. 4 : 2. ante ſigna duces eunt. H. 2 : 5, 11. ſignis & aquilis circumdatus. H. 2 : 29
ſigna. 1 : 5, 18, 28, 30, 37, 69 | 2 : 17, 45, 75 | 3 : 2, 7, 22 | 11 : 38 | 12 : 64 | 13 : 35 | 15 : 11, 11 : 24. 61. H. 1 : 31, 36, 44. H. 2 : 30, 41, 43, 66, 89. H. 3 : 2, 18, 21, 24, 31, 35, 47, 50. 52, 60. H. 4 : 15, 16, 22, 34, 35, 62, 77. H. 5 : 16. G : 7. A : 26
ſignare aurum argentumque, H. 2 : 82. ſignare genus hominum non nominare. O : 23. ſignatio. O : 16.
ſignaſſe. O : 23
ſignatus. 15 : 55 | 6 : 17
ſignatur. H, 2 : 82
ſignifer legionis. VI. 2 : 81. ſigniferi. 2 : 48 | 3 : 20. certantes inter ſe. 3 : 45
ſignifer. 2 : 81 | 3 : 20. H. 2 : 30
ſigniferis. 1 : 48 | 3 : 45
ſignificabatur. 13 : 15
ſignificare. 6 : 20. O : 35 | 13 : 18 | G : 38
ſignificata. H. 1 : 18
ſignificatio. H. 1 : 27 | 1 : 80 | O : 16
ſigna 1 : 42, 61 | 2 : 52 | 12 : 37. H. 2 : 14, 18. H. 3 : 63. H. 4 : 18, 33 | 1 : 65
ſigno. 1 : 48 | 11 : 31 | 14 : 5. H. 1 : 41 H. 5 : 22
ſignum. 1 : 7, 63, 68 | 2 : 46, 81 | 3 : 18 | 6 : 40 | 11 : 20 | 11 : 17 | 13 : 2. H. 3 : 16, 32, H. 4 : 54. G : 9
Silana. 13 : 22 | 14 : 12
Junia Silana. 13 : 19
Silanam. 13 : 21
Silani. 2 : 43 | 3 : 24, 67, 68, 69 | 6 : 2 | 16 : 8
C. Silani. 3 : 68
Silana Silanus. vide Junia. Sil. Junius Sil.
Silanus Creticus. 2 : 4, 13
Silanus Junius cos. 4 : 68
Silanus Junius Aſiæ Proconſul. 13 : 4. occiditur. ibid.
Silanus Torquatus mori adigitur. 15 : 35. hic L. Silani patruus. 16 : 8
C. Silanus Aſiæ Proconſul. 3 :

66 | 4 : 11. accuſatur. 3 : 66, 67. ſententiæ contra illum. 3 : 68. in exſilium agitur. 3: 69
D. Silanus Auguſti neptis adulter. 3: 24. ab exſilio revocatus. ibid.
L. Silanus Octaviæ Claudii filiæ ſponſus. 12: 3. præturam ejurare cogitur. 12 : 4. ſe interficit. 12 : 8
L. Silanus. C. Caſſii diſcipulus 16 : 52. accuſatur. 16: 9. in exſilium miſſus necatus. 16 : 9
M. Silanus cos. 2 : 59. nobilitate & eloquentia præcellit. 3 : 24. ejus adulatio. 3 : 57. ejus filia C. Cæſari deſpondetur. 6 : 20. eidem C. Cæſari ſuſpectus. H. 4 : 48. ab eo ipſo accuſari juſſus. A: 4
Silanorum. 11: 14
Silanum. 3 : 68. 2: 4 | 16: 8, 12
Silanus. 12: 4, 8 | 13: 1 | 16 : 7, 8, 9
ſileo. 3 : 65 | 1 : 79. H. 3: 47 | 3: 35 | 14: 36 | 14: 64 | 3: 67
ſilens. 14: 5. H. 4: 62 | 1: 77 | 2: 35 | 4: 1.9 H. 5: 17
ſilentia. 2: 82
ſilentii. A: 37, 52 | 15: 56, 60
ſilentio. 1: 35, 67 | 3: 1 | 4: 60 | 5: 3 | 11: 2 | 14. 12 | 16: 5, 31. H. 1: 13, 27, 55. H. 2: 29. H. 3: 67. H. 4 : 9, 31, 72. H. 5: 22
ſilentium. 1: 25, 75 | 2: 38 | 4: 53 | 6: 13, 50 | 11: 35, 37 | 13: 16 | 14: 7. 10 | 15: 54, 66 | 16: 25. H. 1: 18, 40. H. 2: 74. H. 3: 20, 54. G: 11. A: 6, 21, 39. O: 39
ſilentium in tot conſciorum animis & corporibus fruſtra ſperatur. 15: 59
ſilentium Thraſeæ omnia damnantis. 16: 28. contumax, H. 1: 85. ſuſpicax: 3: 11. vallum. 3: 4 | 4: 50. H. 3: 83 A: 38. ſilentii impatientia. 4 : 52. per ſilentium queri. 15 : 1. ad ætatis exactæ terminos venire. A: 3. ſilentio tranſmittere. 13: 22. aliquem. 4: 13
ſilere. 3: 53. H. 5: 22 | 1: 32 | 6: 4. A : 41
Silia. 16: 20
Silii. 11: 29, 30, 35
C, Silii. 13: 19
C. Silius. 1 : 31. triumphalia accipit. 1 : 72 4 : 18. fabricandæ claſſi præponitur. 2: 6. irruptionem facit in Cattos. 2 : 7, 25. Sequanorum pagos vaſtat. 3 : 45. propter amicitiam Germanici perit. 4: 18. mortem ſumit. 4: 19. ejus effigies Scio abolita. 11: 35. ejus uxor. 4: 19. ſi ..
C. Silius. 11 : 6. Romanæ juventutis pulcherrimus. 11 : 12. in Bacchi formam ornatus. 11 : 31. orat ut mors acceleretur. 11: 35. ejus uxor. 13: 19
Sil. Domitius. 15: 59
Sil. Italicus. H. 3: 65
Sil. Nerva. 4 : 68. alius. 15 : 48
Silvanus. 15: 61
ſilva Arduenna. 3: 42. Cæſia. 1: 50. Hercynia. G: 28. Herculi ſacra 2 : 12.
ſilvæ in domo Neronis. 15 : 42. ſilvarum profunda. A : 25. in ſilvas diſperguntur Catti. 1: 56
Silvanus Tribunus. 15: 60
Silv. Granius. 15: 50, 60, 71
Silv. Plautius. 4: 22
Silv. Pomponius. 13: 52
Silv. Poppæus. vide Popp.
Silvanus Puppæus. H. 2: 86. H. 3: 50. H. 4: 47
ſiluiſſet. 16: 20
ſiluit. 2: 38
Silures. 12: 32, 33, 38. legionem Romanam vincunt. 12: 40. à Julio Frontino domiti. A: 17. Silurum habitus. A: 11. pervicacia. 12: 39
Simbruini colles. 11: 13
Simbruina ſtagna. 14: 22
ſimiles gladiatorum magis, quam ducum. H. 3 : 76. ſimilis ſui gens. G: 4. ſimilia ſcortis. H. 3: 83. ſimilior poëtarum, quam oratorum. O: 14
ſimilis. H. 2: 15 | 15 : 48. H. 1: 100. G: 29, 45. A: 11. H. 4: 13. A: 18 | 11: 20. H. 1: 7
ſimilis. 4 : 63 | 13: 16 | 16 : 19. H. 1: 22 G: 20. A: 16. O: 7
ſimilitudo. 4 : 33 | 13: 34 | 14: 31 | 16: 16 G: 28. H. 2: 8. G: 23 | 3: 31 | 4: 33. H. 2: 8. G: 23. O: 25
ſimilitudo audientium facilem adſenſum dat. 2: 33. ſimilitudo caſuum in hiſtoria faſtidium parit legenti, fortunæ. 12 : 19. familiaritatem parit. 16: 14
Simon. H. 5: 9. alius. H. 5: 12
Simonides. 11: 14
Simplex Cæcilius, Hiſt. 2: 60. H. 3: 68
ſimplex. G: 10. O: 32 | 1: 69 | 3: 26. G: 23 | 15: 45. H. 5: 23
ſimplices cogitationes, aperta, nuda, candida. G: 22. ſimplicitas, candor. H. 4: 86. niſi adſit modus, in exitium vertitur. H. 3 : 86. ſimplicitas fabularum. 6 : 3. ſimplicitatis ſpecies. 6: 18. ſimpliciter, candide. O: 21. ingenue. O: 25. & maligne, oppoſita. ibid. ſimplicius, apertius nutrire ſimultates. Hiſt. 3: 53. actutus. 15: 40. ſimpliciſſime loqui. H. 1: 15
ſimplicius. G: 5
ſimul pro ſimo. Scauro Mamerco ſimul ac Sabino Calviſio. 6: 9. Laodicenis ſimul. 4: 55. ſeptemviris ſimul. 3: 64. ſimul conſtantia, ſimul arte. A: 36. ſimul terra, ſimul mari. A: 10. ſimul virtutibus, ſimul vitiis. A: 41. ſimul longa ſenecta, ſimul orbitate. 14: 40. ſimul veſcentes, ſimul quieti. 1: 49
ſimul. 1: 5, 9, 14, 16, 18, 21, 24, 27
ſimulabat. 1: 6. H. 4: 18
ſimulacrum; ſpecies, imago. 6: 11. Apollinis. 12: 22. divi Auguſti. 3: 63. deæ. H. 2: 3. proſperſum. 15: 44. Minervæ aureum. 14 : 12. tauri æneum. 12: 24. victoriæ delapſum. 14 : 32. vindemiæ. 11 : 31. ſimulacrum, exemplum, inſtar uſurpatum. 15: 35. ſimulacra nulla deorum Naharvalis. G : 43. Judæis. H. 5: 5. deum. 15: 29. Libertatis. 1 : 77. montium, fluminum, præliorum. 2 : 41. numinum. 1: 78 | 15: 45. vultus imbecilla, mortalia. A: 46
ſimulacrum. H. 2: 3, 78. H. 4: 83
ſimulans. 6: 24, 46 | 12: 47 | 13: 46. H. 2: 18. H. 4: 86 | 2: 1. H 2: 34. H. 4: 1
ſimulantur merita erga partes victrices. H. 3 : 69. ſimulatum obſequium ducem incautiorem facit. H. 4 : 56. ſimulatio numinum, cum quis ſe deum fingit. H. 2 : 61. quietis. 4 : 50. ſimulatione vinculorum ſævitiam militum fruſtrari. H. 1: 58. ſimulationum falſa. 6 : 45. neſcia Agrippina. 4: 54
ſimulare. 12: 47. H. 1: 81 | 15: 54

ſimulari. 2: 40 | 12: 44 | 14: 6 | 15: 19. H. 4: 40 | 1: 6
ſimulatio. H. 3: 58. H. 4: 47 | 4: 31 | 5: 1 | 13: 13, 40 | 14: 4, 10. H. 1: 32, 45, 74. A: 42 | 11 4 | 14: 6. H. 1: 8, 74. H. 3: 70
ſimulato. 2: 29
ſimulator. 13: 47 | 14: 57
ſimulatum. 4: 4
ſimulavit. H. 3: 69 | 3: 22
ſimultates callide nutrire. H. 3: 53
ſimultates proprias prætextu Reipub. vindicare. H. 4: 50
ſimultates. 3: 54. H. 2: 85 | 3: 58 | 14: 38 | 15: 68 | 16: 20
ſin. 2: 63 | 3: 22, 50, 54 | 4: 46 | 6: 46 | 13: 19
ſino. 4: 40 | 1: 43
ſinatis. H. 4: 58
ſincerus. 3: 64. O: 28
ſincerus populus, *non mixtus alienis connubiis.* H. 4: 64
ſincera gens. G: 4
ſincera caritas, *vera non, ficta.* 2: 42
ſine milite incedere. 2: 59
ſine 1: 6, 10, 15, 25, 26, 58, 70 | 2: 3, 4, 6, 13, 14, 24, 30, 51, 59, 73
ſinere. H. 4: 1 | 13: 34 | 14: 8 | 16: 22. H. 2: 83. H. 4: 65. H. 3: 23 | 3: 38 1: 68 13: 25. A: 41 | 1: 43 | 2: 40, 55 | 4: 2, 71 | 6: 23 | 11: 2 | 12: 53
ſingillatim. 2: 30 | 4: 20
ſingula, 1: 8 | 15: 10 | 16: 28. H. 2: 93. O: 31, 36
Singularium *ala.* H. 4: 70
ſinguli per artem pelluntur, omnibus ſuſpectis. H. 1: 20. dum ſinguli pugnant, univerſi vincuntur. A: 12. facilius univerſi impelluntur quam ſinguli vitantur. H. 2: 75. periculum imperatori ex ſingulis. H. 2: 75
ſingula millia ex tribus legionibus. 15: 10
ſingulis pectus atque ora quærere. H. 3: 10
ſiniſter rumor. H. 1: 93
ſiniſtra fama. 6: 32 | 12: 19. H. 1: 51. interpretatio. A: 15
ſiniſtri ſermones. 1: 74
ſiniſtra inſtitutа. H. 5: 5
ſiniſtre accepta cædes. H. 2: 7
ſiniſtram. H. 3: 82
ſiniſtre. H. 3: 58
ſiniſtro. 13: 40. H. 2: 24. H. 4: 73
ſiniſtrum. 1: 51. H. 4: 18
ſinit. 14: 29
Sinnaces. 6: 31, 32. ab Artabano deficit. 6: 36. ad Tiridatem venit. 6: 37
Sinope. H. 4: 83, 84
Sinopenſes. H. 4: 83
ſinu. 1: 40 | 2: 75 | 4: 5 | 5: 7. H. 2: 59
ſinuare orbes, *in circulum cogere.* 6: 37
ſinuatur campus, *curvatur.* 2: 19. uſque in. G: 35. ſinuati introrſus muri. H. 5: 11
Sinueſſa. 12: 66
Sinueſſanæ aquæ. H. 1: 72
ſinum. 15: 13. 11: 1: 52. H. 3: 10
ſinus. H. 4: 14. A: 23
ſinus maris. O: 29. A: 4. intra ſinum compreſſæ manus. 1: 57. ſinu depromptum venenum. 6: 40. in ſinu Jovis ſe ſacrare. H. 3: 74. ſinus, *educatio.* in ſinu avi ſimulationem falſa perdidicerat. 6: 45. in ſinum Veſpaſiani Reipub. ceſſit. H. 3: 69. ſinus *pro ſecreto loco.* 13: 13. *de interiore aciei parte.* 13: 40. receſſus ac ſinus famæ. A: 30. Germaniæ. G: 37. imperii. G: 29. ſinus terrarum ingens. 4: 5. propior. A: 32. in ſinu præfectorum fore opes. H. 3: 19. in ſinu ac urbe cavendus hoſtis. H. 3: 18. ſinus occulti, ambitioſi. H. 2: 92. ſinus novos exquirere. H. 4: 40. ſinus *ubi mari inſinuatur ora,* Piſanus. H. 3: 42. pulcherrimus. 4: 67. Thermæus, Toronæus. 5: 10. ſinus Campaniæ beati. H. 3: 66. incluſi 2: 53. lati ſinus G: 1. ſubjecti. 14: 9
Siphax. 12: 38
Sipylus. 2: 47
Sirpicus. 1: 23
Siſenna *Hiſtoricus.* H: 3: 51. O: 23
Siſenna centurio. H. 2: 8
Siſ. Statilius Taurus. 2: 1
ſiquidem. G: 30
ſiſti. 4: 48. H. 4: 53 | 25: 18 | 32 52 | 4: 37 | 14: 14 | 15: 39. H. 2: 11. H. 3: 8, 71. H. 5: 22 | 15: 54
ſiſtere, *ſubſiſtere, ſtare* legionem jubet. H. 3: 21. intra locum iſtum. 4: 40. ſiſtens, *reſiſtens* irruenti turbæ. H. 1: 35. ſiſtere aliquem in Syria, *ſtatuere.* H. 2: 9. iiſdem in terris victorem. 2: 14. cohortes ſupra caput hoſtium. H. 3: 77. bellum Aquileiæ. H. 3: 8. effigies. 15: 71. fugam *inhibere.* 12: 39. equos. 12: 13. iter. H. 3: 50. legionem. H. 2: 23. non poterant ſiſti, *retineri.* 14: 24. H. 5: 11. ſcandentes. H. 3: 71. non populatio lucem intra ſiſteretur. 4: 48
ſiſti intra Gallias. H. 2: 11. bellum. H. 3: 8. ignem. 15: 39. ſanguinem. 15: 54. templum *ſtatui.* 4: 37. veſtigiis iiſdem. H. 4: 53. trophæa, arcus 15: 18. remediis *inhiberi.* 3: 52
ſita. 4: 55, 64, 87. H. 4: 33, 61, 74. H. 5: 23. A: 24, 33, 44
ſita. 1: 31, 74 | 2: 7, 37 | 3: 1, 38. H. 2: 27. H. 3: 19, 38, 48. H. 4: 12. O: 18 | 6: 42
ſitas. 2: 24 | 13: 17. H. 2: 74. A: 25
ſitis admonet. 15: 45
ſiti. *part.* A: 30 | 12: 10
ſitis. *ſub.* 6: 41. H. 2: 49. H. 5: 4. G: 4, 23 | 4: 49
Sitones. G: 45
ſitu. 2: 56 | 13: 34. H. 3: 57. H. 5: 11
ſitus Britanniæ. A: 10. caſtrorum. H. 1: 48. gentium: 4: 33. templi. H. 2: 2. terrarum. 2: 56 | 13: 34 urbis. H. 3: 20. ſita, poſita, ædes. 4: 55. iacere eodem ſita Africa. H. 3: 48. Druſo ara. 2: 7. plano colonia. H. 3: 19. effigies in. 4: 64. in manibus fortuna. H. 2: 27. imago inter. 2: 37. eodem loco incolumitas, decus. A: 33. ſita inſula. 3: 1. inter. H. 4: 12. res Rom. in ſua manu. 1: 31. ſtatua altius. 1: 74. à Philippo urbs. 3. 38. in continenti. 4: 67
ſitum extra muros amphitheatrum. H. 2: 21 Aſciburgium in. G: 3. veſtigiis iiſdem Capitolium H. 3. 72. juxta caſtellum. H. 2: 62. ſitum duabus legionibus vallum. H. 4: 22. in domo vexillum. 1: 39. in poteſtate ſua. 15: 20. ſita in penetralibus. A: 30. longius. 12: 10. ſitæ civitates trans. A: 25. longius inſulæ. 2: 24. in Repub. ſpes. 13: 17. Macedonibus urbes. 6: 41. procul vires. H. 2: 74. ſita in virtutibus bona. A: 44. in plano caſtra. H. 5: 23. in communi cæteta. H. 4: 74.

hiberna Aſciburgii. H. 4: 33. Magontiaci ac Vindoniſſæ. H. 4: 61
ſive. 1: 10, 11, 62, 79 | 2: 22, 14, 29, 38 | 3: 31, 64 | 4: 56
Smyrna. 4: 56. Smyrnæi. 3: 63. P. Rutilii heredes. 4: 43. petunt, ut templum Tiberii apud ſe ſtatuatur. 4: 55. & obtinent. 4: 56. eorum origo & officia in populum Rom. 4: 56
ſoboles. 2: 42 | 3: 4 | 4: 8
ſobrii. H. 1: 26 G: 24 | 13: 15
ſobrius. 4: 52 | 12: 64 | 11: 6
ſocer. 1: 41 | 3: 29 | 4: 3 | 12: 46. H. 1: 15 | 11 55 | 4: 54 | 14: 48, 58. H. 4: 5, 6. A: 3 | 4: 22 | 14: 59 | 6: 18, 30 | 11: 47
ſocia. 1: 42 | 13: 37, 57. H. 2: 16
ſociam. 2: 10 3: 15 | 4: 57 | 12: 5, 37. H. 4: 70 | 3. 3: 46
ſociæ. 2: 33 | 4: 5. H. 1: 39. H. 5: 2 | 11: 49 | 12: 61 | 13: 38, 56 | 15: 9. H. 3: 6n
ſociale bellum. 6: 12. ſociales copiæ. H. 44 | 12: 31. turmæ. 4: 73. ſocialia. *res ſociorum.* 2: 57. ſociare *aliqua.* 15: 6. *aliquos.* 4: 40. conſilia. H. 2: 74. H 4: 1. ſociavit Lateranum amor Reipub. 15: 49
ſocialis. 4: 73 | 12: 32
ſociam. 1: 2n | 3: 15 | 4: 57 | 12: 5, 37. H. 4: 70. H. 3: 46
ſociati nobiſcum per connubium. H. 4: 65. ſociandæ claſſis ſpes. 14: 63. ſociata cum marito mors. 15: 64. ſociati labores. 1: 11. in matrimonium regnumque liberi. 2: 3, ſocietas validiorum atterit. H. 4: 12. in ſocietatem coire. 12: 47. ſocietate ſcelerum obſtrictus princeps. 14: 57. ſocietate culpæ tutiores. H. 2: 52. invidiam declinare. H. 4: 42. plurium defendi. O: 3. ſocietates equitum Rom. *de publicanis.* 4: 6: vectigalium conſtitutæ. 13: 50. ſocia laborum periculorumque conjunx. G: 18. adverſus ſocios conjurationis atrox, quo fidem in ſcelere pararet. 15: 58
ſociarum. H. 4: 12. H. 5: 18
ſocietas. 12: 15. H. 4: 64 | 12: 58 | 4: 74 | 13: 2 | 15: 27. H. 4: 28, 66 1: 57 | 1: 64 | 6: 19. H. 4: 61, 79 G: 29
ſocietatem. 2: 62 | 3: 44 | 12: 13, 38 | 14: 25. H. 3: 48. H. 4: 24, 17, 34, 26, 56, 66, 7n
ſocii, 1: 36 | 2: 45 | 3: 27, 45 | 4: 4, 45 | 15: 8 | 15: 45. H. 2: 28, 97. H. 3: 33. H. 4: 58, 72. G: 36
ſociis. 3: 66 | 12: 10, 27, 32 | 14: 18. H. 3: 55. H. 4: 16, 73. O: 37
ſocio. 4: 28
ſociorum. 1: 71: 18, 51, 56, 79 | 2: 16, 52 | 3: 13, 60, 74 | 4: 13, 72 | 6: 34, 37 | 12: 31 | 13: 8 | 14: 26, 31 | 15: 20, 22. H. 3: 2n, 72. H. 4: 31. H. 5: 25
ſocios. 1: 9, 43 | 2: 8. 39, 42, 55, 72 | 3: 33, 34, 55, 68 | 4: 15, 38 | 11: 20 | 12: 49 | 13: 43 | 14: 24. H. 1: 15, 51, 63, 65. H. 2: 28. H. 3: 59
ſocius. 1: 3 | 3: 56 | 4: 2, 26 | 4: 66 | 6: 8 | 14: 65 | 15: 5. H. 2: 77, 83. H. 4: 32 | 1: 62 | 12: 27 | 4: 15. 23 | 12. 45 | 14: 53. H. 1: 6. H. 3: 3. H. 4: 2, 55
ſocors. H. 3: 36. H 4: 37
ſocordia. 1: 9 2: 38. H. 1: 46. H. 2: 92, 98. H. 3: 76. H. 2: 73 H. 3: 2
ſocordia, *dementia.* 4: 35. A: 31. Claudii 2: 67. ducum. H. 3: 46. præfecti præt. H. 1: 14. publica circa bonas artes. 11: 15. felicitas in ſocordiam, *ſeu negligentiam,* vertit. A: 31. ſocordia innocens. H. 1: 56. peccare. 4: 31. ſocors, *ignavus, vecors.* 3: 32. cuſtodia. H. 3: 69. ingenium. 13: 47. bello. H. 3: 5e. domi. 12: 10. fortuna nimia. 4: 39. ſocors ſumni miles, *incurioſus, negligens.* H. 3: 51. vulgus ſine rectore. H. 4: 37. ſucceſſu rerum ſocordius agere. H. 2: 15
ſocrus. 3: 49 | 16: 10
ſodales Auguſtales. 1: 54 | 3: 64. Titii. 1: 54
ſodalitas. 15: 68
Sofonius Tigellinus. 14: 51. *vide* Tig.
Sohæmus. 12: 23. dono Neronis rex Sophenis. 13: 7. Veſpaſiani ſocius. H. 2: 81. inter auxilia Titi. H. 5: 1
Solis ædes. 15: 74. ara 6: 28
ſolis cadentis fulgor ad ortum uſque edurat. G: 45. per noctem conſpicitur. A: 12. ſolem orientem ſalutant Tertiani. H. 3: 24
ſol. 14: 12 | 15: 42, 53
ſola. 1: 8, 26 | 2: 24 | 3: 49 | 4: 39, 52, 64. H. 2: 5. G: 5 | 11 11 | 2: 21 | 14: 57. H. 1: 37. H. 2: 27, 84
ſolari cladem ſeſtertio quadragies. 16: 13 ſolatium ferre. 4: 66. honos nimius inter ſecunda, in adverſis in ſolatium cedit. H. 2: 59. ſolatia ex mœrore. 3: 6. è complexu Reipub. petere. 4: 8
ſolari H. 4: 72 | 2: 36 | 11: 14 | 13: 19
ſolatia. 12: 68. H. 3: 51, 84 | 3: 12 | 4: 13 | 15: 63. H. 2: 47
ſolatium. 3: 24 | 11: 12. H. 4: 3, 68. O: 15 | 4: 53 | 13: 35, 44 | 15: 39. H. 1: 29, 77. H. 4: 85. O: 6, 44
ſolatus eſt. 2: 86 H. 2: 48
ſolebat. O: 11
ſolemnis. 12: 69 | 16: 22 | 15: 64. H. 1: 55
ſolemnia repetere. 3: 6
ſolemnia. 3: 2 | 4: 70 | 6: 42 | 11: 26 | 12: 5, 6. A: 7
ſolemnibus. 1: 5n | 3: 76
ſolemnium. 15: 37
ſolens. 1: 39 | 6: 38 | 14: 49 | 15: 20. G: 16, 25. O: 9 19
ſolere. O: 16, 17
ſolens poſſe. O: 13. ſolita *Germanis* inertia. G: 45. ſolita regibus. H. 5: 8 ſolita inſolitaque alimenta. H. 4: 6n
ſolertia. 5: 4 | 14: 4 G: 30
ſoli. *adject.* 1: 16 | 11: 25. H. 1: 48. H. 3: 12, 53. H. 4: 46. H. 5: 10. G: 38, 45. A: 3n | O: 32
ſoli. *ſub.* H. 2: 32. H. 5: 3. G: 26
ſolis ædes. 15: 74. ſolis ara. 6: 28. ſol oriens ſalutatur in Syria. H. 3: 24
ſolicit. H. 1: 8, 14
ſolicitudo. 15: 19. H. 1: 44 H. 2: 89. H. 2: 68
ſollicitudo longior, *pro menſe.* 15: 25
ſollicitudine nulla turbatus. 14: 59
ſollicitudo, *cura, trepidatio.* O: 6
ſollicitudines & curæ. O: 13
ſollicitudines & curæ. O: 13.
ſollicitudinum formæ diverſæ. 4: 60. ſollicitator. H. 4: 58
ſolidus. O: 9
ſolidare muros. 15: 43. ſolida fides. H. 2: 7. ſolidum humidum *apponitur.* H. 5: 6. vadum. H. 5: 18. ſolida *loca.* 1: 70. *oppoſita campis fallacibus, lubrico ſolo.* 1: 65. in ſolidum appellare: *totum petere.* 6: 17. per ſolidum ſubdere fundamenta, ea *ſolidas*

re & *firma ſtatuere*. 4: 62. ſolidæ auro, argento ſtatuæ. 13: 10. ſolida auro vaſa, *terra aurea*. 2: 32.
ſolidati. H. 2: 19 | 6: 17
ſolio. 15: 23. H. 1: 40
Solis. 11: 8 14: 57. H. 1: 30
Solis. 2: 61 | 15: 43. H. 2: 99. H. 5: 6
ſolis. *adject*. H. 4: 76. G: 41
ſolita. 1: 16 | 2: 75 | 3: 15, 57 | 4: 60 | 11: 38 | 12: 56, 61 | 13: 24 | 14: 28 | 15: 42 16: 4. H. 1: 58. H. 2: 4. H. 4: 3, 49, 68. H. 5: 23. O: 38
ſolita. H. 1: 46. H. 5: 7 | 16: 2. H. 2: 90
ſoliti. 1: 41 | 4: 46. H. 1: 23. A: 22 | 11. 7. O: 33 | 31: 1. H. 1: 64
ſolito. 1: 79 | 15: 54. H. 2: 45, 80. H. 3: 55, 11. 51 1
ſolitos. 3: 5 | 4: 20. O: 25
ſolitudinem ubi fecerunt, pacem appellant. A: 30
ſolitudo 16: 28. O: 39 | 4: 41, 67 | 6: 1 | 13: 55 | 14: 8 | 6: 6 | 4: 53 | 2: 52. H. 4: 73
ſolitudinis 4: 69 | 11: 52 | 2: 50
ſolitudinum. 3: 74 | 15: 42
ſolitudo H. 3: 85. O: 6
ſolitum. 1: 24, 26, 50, 73 | 2: 47, 83 | 3: 44, 65 | 4: 19, 35, 64 | 6: 13, 50 | 13: 9, 16 | 14: 35. H. 1: 18, H. 2: 92. H. 4: 13, 38. G: 52. A: 4, 42. O: 27
ſolitus. 5: 2 | 6: 2, 46, 60 | 12: 66 | 13: 20 | 14: 12 | 16: 28. H. 2: 72. H. 3. 4 | 6: 6 | 11: 11 | 15: 8
ſolium: 2: 2
ſollers. 11: 53. H, 4: 13
ſollertem 6: 21
ſollertia. 4: 1. H. 3: 74. H. 4: 23
ſollertius. 5: 10
ſolo. *adject*. G: 58
ſolo. *ſub*. 1: 51, 70 | 2: 69 | 11: 16, 20 | 12: 63 | 13: 41 15: 40. H. 1: 41. H. 5: 7 G: 4
Solon. 3: 26
ſolvere. 1: 69 | 16: 13 | 2: 61
ſolvere. H. 4: 34
ſolverentur. 12: 58
ſolveretur. 1: 17 | 3: 29 | 2: 70 | 4: 24 | 11: 21
ſolvere pontem, *reſcindere*. 1: 69. ſolvi militia, *exauctorari*. 1: 44. ſacramento. 16: 30. in luxum. H. 2: 99. in laſciviam. H. 3: 38. luxu. 11: 32. ſolutus, *orator*. O: 18. ſoluta alvus 12: 67. ſolutum pœna. 14: 28. ſolutum, *liberum*, maxime fuit. 4: 35. ſolutiora dicta factaque 16: 18.
ſolutius, *uberius*. 15: 47. loqui. 4: 31
ſolum & cælum animant indigenas. G: 29. ſolo tenus. 14: 40. ſolum, *fundamentum*, firmitatis ſpectatæ 4: 63
ſolum. *ſub*. 3: 59 | 12: 18, 20 | 13: 54, 55. H. 2: 87. H. 3: 71. H. 4: 73. H. 5: 6. G: 11 A: 11, 12, 24. O: 5
ſola neceſſitudinis gloria uti. 4: 39 ſola bona quæ honeſta. H. 4: 5
ſolum. *adject*. 3: 4, 12, 14 | 11: 29
ſolum. 13: 14, 49 | 14: 62. H 1: 50
ſolus. 1: 3 | 2: 73 | 3: 51, 57, 47
ſoluta. 1: 50 | 14: 3. H. 3: 27
ſoluti. 1: 30 | 2: 4. H. 2: 99. O: 39
ſolutus. 4: 73. H. 1: 79 | 13: 40, G: 44
Sulymi. H. 5: 2
ſomnia. 16: 3
ſomnium Germanici. 2: 14. Cæcinæ. 1: 61. Petræ. 11: 4: ſomnium ad ſpem haud dubiam trahit Ceſellius Baſſus. 16: 1. ſomniorum interpretes. 2: 27
ſomno indulgere. 15: 19. ſomno dediti Germani. Griſ. quem in diem plerumque extrahunt. G: 22. ſomno connivere. 16: 5. gravis. 4: 22
ſomno. 4: 48 | 6: 4 | 12: 27 | 15: 49. H. 2: 90. H. 3: 22, 55, 77
ſomnos. 4
ſomnum. [illegible] | 16: 18. H. 5: 22, A: 26 | O: 21
ſonat acies. 6: 3. cantu, ululatu. H. 4: 18
ſonans genus orandi. H. 1: 90. ſonos, *ſonus* prælii. 4. 48. trux. 2: 63. ſonores barbarorum. 14: 36
ſoni. G: 3
ſonitus. 12: 57. H. 3: 2, 77 | 14: 10 | 4: 50, 69
ſono. 1: 28. H. 2: 29. H. 5: 17. A: 34
ſonore. 2: 65
ſonorem. 4: 48
ſonos. 14: 20
ſontem. 14. 48 | 15: 35
ſontes. 12: 56 | 4: 71
ſontes utilitate publica abſumpti. 15: 44
ſonuit. G: 3
ſonus. 2: 61. G: 45. O: 10 | 12: 42, 68. H. 4: 29
Sophenes regio. 15: 7
Sophocles. O: 12
Suſonius Tigellinus. H. 1: 72. *vide* Tigell.
ſopitos. H. 4: 79
ſopor & ignavia. H. 2: 76
Soracti. 12: 15, 16
Soranus. 16: 30. damnatur. 16: 21, 23, 33. Veſpaſiani amicus H. 4: 7 Sorani manibus ſatiſfactum. H. 4: 40. memoria ſancta. H. 4: 10. *vide* Barea.
ſordes. H. 1: 84 G: 46 | 6: 8
ſordes eloquentia. O: 25. ſordes, *ſingul*. ſordem Fonteii. H. 1: 52. ſordes pro habitu reorum. 4: 52. reorum. O: 12. ſordes & avaritia. Hiſt. 2: 60. ſordes verborum. O: 21
ſordidus, admodum pauper. H. 1: 66
ſordidus. 3: 65 | 4: 62. H. 1: 4. H. 3: 74 | 4: 21 | 5: 48 4: 13. G: 20 | 1: 25 | 11: 6 | 13: 46. H. 5: 5
ſordidiſſimus O: 32
ſordidum, *turpe*. A: 9. ſordidius & abjectius nati. O: 8
ſoror. 2: 84 | 3: 76 | 4: 3 | 12: 4, 8, 64 | 11: 22, 29. H 4: 70. H. 5: 20 | 3: 69 | 4: 3 | 12: 42, 47 | 13: 16 | 14: 64. H. 4: 79
ſororum filius avunculi, tamquam patres. G: 20
ſorores. 12: 68. H. 4: 18. A: 31. G: 20
ſorori. 6: 18 | 13: 17
ſoror. 1: 3, 10 | 2: 50, 75 | 3: 30 | 4: 44, 57. H. 1: 15. H. 4: 33, 83
ſors, *fortuna*. 12: 39. civilium armorum. H. 2: 45. damnati 16: 34. hominum. 1: 61. naſcendi. 4: 20. ſors principum diverſa. 4: 40. indigna. 12: 59. informis, magnifica, talis. 4: 63. varia. H. 2: 1. & pudenda. H. 2: 95. ſors deerrat ad parum idoneos. 13: 19. ut quemque ſors obruerat. H. 4: 1. ſortis humanæ commercium. 6: 19. ſortem alicujus miſerari. 12: 41. ſorte pari componi. 16: 10. ſors, *ſortitio* Aſiæ. 3: 71. ſorte Aſiæ depulſus. 3: 31. provinciarum. 15: 19, quæſturæ. A: 6. ſors ea evenit Neroni. 13: 15. ſorte & urna mores non diſcernuntur. 12: 41. ſortem legationibus ponere. H. 4: 8. ſorte ducti. 1: 54 | 3: 21 | 6: 2 | 13: 29. H.

4: 40. A: 28. forte habere Aſiam. 3: 58. fortes *Germanorum*. G: 10. legiones ſortiuntur de ordine agminis. H. 2: 41
ſors. 12: 37 | 14: 5. H. 2: 70. H. 3: 80. H. 4: 83
ſorte. 2: 43 | 4: 41, 56 | 6: 52 | 15: 72. A: 28
ſortem. 16: 32. H. 1: 52. H. 4: 8
ſortei. G: 9
ſortiti. 13: 15 | 3: 68. A: 42 | 6: 40. H. 4: 8 | 15: 19 | 14: 44
ſortis. H. 2: 70
Soſia Galla. 4: 19. in exilium agitur. 4: 20. ob cultum Agrippinæ. 4: 52
Soſianus Antiſtius. *vide* Antiſt.
Soſianus Antiſt. 16: 14. H. 4: 44
Soſibius. 11: 4. educator Britannici. 11: 1
C. Soſius. H. 5: 9
Soſtratus H. 2: 4
Soza urbs. 12: 16
ſpado. 14: 59 | 4: 8 | 12: 66 | 4: 10
ſpadonum agmen. H. 3: 40. greges H. 2: 71
ſuper ſpargens. 16: 35
ſpargere bellum, *late extendere*. 3: 21. A: 38. legiones, *diſpergere*. H. 2: 76
ſpargebatur, *rumor*. H. 2: 58. per provincias. H. 3: 46
ſpargere. 14: 61. G: 6, 10, 17. H. 2: 86. H. 3: 25
ſparſus. H. 1: 36, 46. H. 2: 22. H. 2: 66. H. 1: 14. A: 18 H. 1: 85. H. 5: 5. A: 16
Spartacus. 15: 46. Italiam urens. 3: 73
Spartani. 2: 60
Spartanorum leges. 3: 26
ſpatium. 6: 35. ac tempus. 11: 85. ætatis medium. A: 44. ævi grande A: 5. medium. G: 37. annorum. 6: 18. ſpatium conſultandi ſumptum. H. 4: 65. dierum ſex interjectum. 3: 13. extendi pacta. 6: 43. juventæ. G: 38. temporis longum. 2: 36. longum, breve. O: 16. vitæ 3: 55. vivendi tres & nonaginta anni. 13: 30. ſpatium fuit. 5: 35. ponendis caſtellis. A: 22: ſpatium orare. 16: 30. dare pœnitentiam malorum. H. 1: 32. inconſulti impetus cœpta ſpatio langueſcunt. H. 3: 58. ſpatia dierum. A: 22. imperii prima. 14: 56. noctium. 3: 45. ſpatium terrarum immenſum tenere, implere. G: 35
ſpatia. 2: 36 | 3: 33 | 1: 21 | 15: 42. H. 1: 23, 66. H. 2: 70. H. 4: 34. G: 1, 26, 37. O: 19, 39
ſpatiis. 2: 5, 61 | 12: 24 | 14: 53 | 13: 17, 43. H. 1: 9. H. 2: 2. H. 3: 9, 58. H. 4: 46. O: 32
ſpatio. 5: 1 | 11: 10, 24. H. 2: 34, 40, 83. H. 3: 2, 60, 72. H. 4: 57, 78. G: 16, 37. A: 20, 23
ſpatii. 12: 35.
ſpatium. 1: 48, 58 | 6: 35 | 11: 31 | 12: 56 | 14: 14, 58 | 15: 30. H. 1: 61. H. 2: 21, 37, 44, 60. H. 3: 18. H. 4: 53. H. 5: 23. A: 8, 10, 24
ſpem objicere, injicere. 4: 60. ſpem concipere, rapere. H. 1: 13. fovere. H. 3: 62. in ſpem erigi. H. 1: 4 potentiæ ſpe. H. 4: 42. ſpe victoriæ inducti, ut vincerentur. 2: 32. ſpe longinqua ac ſera omiſſa, præſentem ac potiorem ſequi. 13: 37. ſpe abſumpta. H. 3: 63. properus. H. 4: 68. tumens Hiſt. 1: 88. quanta futuri ſpe, tam magna tacuiſſet. A: 18. ſpes *Germani, de eo concepta* 2: 71. ſpes dominandi, primæ in arduo. 4: 7. ſucceſſore certo, pravæ aliorum ſpes cohibentur. 3: 36. ſpes novæ. 1: 4 | 14: 58 | 16: 23
ſpecies, *dignitas, ſplendor formæ* magna ſpecie volitabant turmæ. 13: 9: magna utrinque ſpecie. 15: 29. pari utrimque ſpecie. 2: 45. ſpecies in publico. O: 6. [illegible] ſpeciem. G: 16. ſpecies [illegible]ignium & armorum. 15: 16. ſpecies diei magna. 3: 60. exercitus. Hiſt. 2: 99. Germanici eximiæ. 2: 41. *excelſæ* magnæque gloriæ. A: 4. ſpecie inanium validus. 13: 8. ſpecie opum complere coloniam. H. 3: 32. forma ac ſpecies orationis. O: 19. Thraſeæ venerabilis. 16: 29. ſpecies egregia. A: 15. falſa. Hiſt. 3: 58. inuſitata. H. 2: 50. magna. 2: 59. mira. H. 3: 11. ſpecies ſua prætoribus, ſua conſulibus. 4: 6. in ſpeciem. 2: 37. ac terrorem. 2: 6. A: 33. captivorum. A: 39. liberum cultus. 12: 44. in ſpeciem hominum effingere imagines. H. 5: 5
ſpecies *de externo paratu, & vano, & de prætextu, ſic* actiæ. 1: 10 | 2: 3 | 4: 68 | 6: 32 | 14: 24. A: 24
ſpecie actis. 4: 3. bonarum artium falſi. 16: 32. comitum. H. 1: 88. dedicandi templum. 4: 57. defendendæ provinciæ. 1: 44. deteſtandi. 6: 24. epularum. H. 4: 54. experientis liter. 15: 15. fugæ. 6: 44. honoris: 2: 47. *aliquem* amoliri. 2: 42. indicii. 15: 69. legationis ſeponere. H. 2: 13. legis. 1: 72. legum. 14: 41. liberalitatis. H. 1: 30. ſpecies libertatis. 2: 35. falſa. H. 1: 1. major. 13: 24. ſpecie militum *aliquos* interficere. H. 2: 56. obſequii. 14: 53. orationum & carminum. 14: 20. pietatis. 13: 5. prudentium. A: 25. ſpecie reconciliationis adſumpta. 12: 45. recuſantis. 1: 3 | 3: 35. religionis. 3: 63 | 14: 31. ſpecie ſeceſſus. 1: 4. ſenatus. H. 1: 74. in ſpeciem ſimplicitatis. 16: 18. ſpecie ſtudioſum *aliquid* tegere. 4: 44. ſpecie trepidantis. 13: 40. tumultus. H. 4: 11. venandi. 2: 68. ſpeciem venturi ſimulans. 6: 1. ſpeciem amicitiæ retinens. 15: 50. ſpeciem novi auxilii fecerant, *exhibuerant*. H. 4: 78. ſpeciem hoſtilis exercitus facere. H. 3: 82. ſpeciem magis quam vim tenere. 3: 30. adulantis expaveſcere. H. 2: 76. ſpeciem principatus vitare. H. 3: 70. terrarum continentium facere. Hiſt. 5: 19. in ſpeciem adornata verbis. 1: 52. magnificum donum. H. 2: 90. manens amicitiæ. H. 4: 80. concordia. H. 3: 67. per ſpeciem amicitiæ. 4: 54. benevolentiæ. 3: 1. convivii. H. 1: 24. explorandi. H. 4: 57. honoris. 12: 41. mœſtitiæ. 4: 8. oſculandi. 2: 54. ſacrificandi H. 5: 12. ſtudiorum. 3: 8. vinculorum. H. 1: 71. ſpecie magis quam vi. 13: 31
ſpecie differre. G: 5. ſpecies virtutibus ſimiles. 15: 48. ſpecies, *pars*, quamcunque aliam ſpeciem eloquentiæ habet. O: 10. hæc ſola ſpecies adulandi ſupererat. 1: 8. carminum. 14: 16. orationis. O: 19. ſpecies bellatorum variæ. 6: 35. plures eloquentiæ ſpecies. O: 18

ſpe-

ſpecies, *image* ſubverſæ coloniæ 14: 38. quietis nocturnæ. 11: 4. divina *viſio*. Hiſt. 4: 81. ſpecies humana major. 1: 86. H. 4: 83. ſpecies quitebris obvia. 11: 21. terribilior, inlatior. H. 1 83
ſpecimen, *exemplum* antiquitatis unicum. 3: 4. conſtantiæ *documentum*. 5: 4. ſpecimen partium Mucianus, *decus*. H. 3: 66. principatus primum. H. 2: 64
ſpecioſus opibus, domo, paratu, *ſplendidus*. 3: 55. ſpecioſæ opes. A: 44. ſpecioſa nomina. H. 1: 57. H. 4: 73. verbis. 1: 81. ſpecioſiora ſuadentes H. 1: 34
ſpecioſus. 1: 80. H. 1: 80
ſpectare præſentia, *ut rem præſentem ire*. 2: 47 | 3: 47 | 15: 11. ſitum regionis. 14: 39. ſpectatus bello. 1: 4. ſpectata probitas. 1: 12. ſpectatæ militiæ dux. H. 3: 48. ſpectatiſſimus quiſque. 4: 6
ſpecta. 16: 35
ſpectare. H. 1: 55. H. 1: 84 | 2: 34
ſpectabilem. A: 34
ſpectacula. 13: 49 | 15: 32
ſpectaculi. 14: 21 | 15: 53
ſpectaculum gladiatorum. 4: 61 | 11: 22 | 12: 57 | 14: 17. H 2: 71, 67. H. 3: 32. ferarum, gladiatorum. 13: 31. ſpectacula gladiatorum. 3: 31 | 15: 32. ſpectacula gladiatorum ferarumque. H. 2: 94. pudicitiæ inimica. G: 19. magiſtratibus in provinciis non edenda. 13: 31. ſpectaculorum gradus extructi. 14: 13. unum genus apud Germanos. G: 24
ſpectaculo. 2: 76 | 12: 57 | 13: 9 | 14: 14, 17, 44 | 16: 5. H. 4: 62. G: | 14. 20, 21
ſpectaculum. 6 | 4: 62 | 6: 41 | 12: 3 | 4: 21 | 15. 58. H. 2: 70. 88. H. 3: 8. A: 37
ſpectu. 3: 50 | 6: 8. O: 8 1: 79. H. 3: 54 | 4: 6 | 1: 77 | 14: 39 | 16: 24. H. 2: 68 | 14: 5. O: 6 4: 4 | 2: 52 | 3: 12
ſpectans. H. 2: 61. O: 13 | 4: 74 | 5: 7. G: 24
ſpectaret. 12: 41. H. 4. 46
ſpectari. 1: 77 | 11: 1, 38. H. 4: 25 | 14: 9, 55 | 4. 9 | 11: 6 | 1: 48 | 6: 46 | 14: 16
ſpectata. 15. 37 | 16: 2. H. 1: 84. H. 3: 39 | 4: 63 | 12: 11 | 16: 15
ſpectatus. 11: 11. O: 28. H. 21 70 1: 4 | : 41
ſpectator. H. 1: 56. H. 2: 91. H. 3: 83
ſpectav 1. 14: 20. A: 45
ſpeculari fortunam. 1: 31. partium. H. 3: 79. offenſas principum. H. 3: 58. prima rerum. H. 3: 46
ſpeculabundus. H. 4: 50
ſpeculari. 2: 40
ſpeculatores, *ſatellites*, H. 1: 14, 25, 27. H. 2: 33, 73. H. 3: 43. dilapſi. H. 1: 31
ſpeculatorum lecta corpora. H. 2: 11
ſpeculatores, *exploratores*, propius ſuggreſſi. 2: 12
ſpeculator. H. 1: 35, 43
ſpecus. 2: 54. nativus, *natura, non arte factus*. 4: 59. prumiſſus *ſummo*. 16: 3. repertus. 16: 1
ſpecus, *plur*. 11: 20. effoſſi. 12: 57. ſubterranei. G: 16
ſpecuum exitus. 14: 13
ſpei. 1: 34, 53 | 3: 4, 29 | 4: 39 | 11: 17, 36 | 14: 59 | 15: 42 | 16: 19. H. 2: 40, 46, 47. H. 3: 4. H. 4: 3, 57. A: 9
ſpelunca. 4: 59
ſpeluncis. 14: 23
ſpem. 1: 15, 8, 13, 16, 28, 57 | 2: 12, 25, 72 | 3: 73 | 4: 3, 12 | 5: 8 | 11: 21, 28, 33 | 12: 8, 44 | 14: 10, 26, 32, 63 | 15: 9, 35, 51, 53 | 16: 3, 1. H. 1: 62, 71. H. 2: 2, 29, 74. H. 3: 47, 62. H. 4: 22, 43, 46, 59, 76, 79, 81. A: 3, 9, 24, 30, 35. O: 14
ſperabant. 6: 41 | 13: 53
ſperabantur. H. 2: 53, 74. H. 3: 52. H. 4: 23. H. 5: 16
ſperabat. 5: 8
ſperabatur. 2: 46. H. 2: 45. H. 3: 60
ſperans. 13: | 14:
ſperantibus plura dicuntur. H. 2: 78
ſperare. A: 38. H. 1: 52 | 2: 56 | 15: 59. H. 2: 37 | 15: 10. H. 4: 58. H. 4: 74
ſperavit. 1: 53. H. 2: 11 | 4: 38 | 14: 58
ſperetur. H. 4: 76
ſperno. A: 37 | 15: 33. Hiſt. 1: 9
ſpernebatur. 13: 44
ſpernere promiores ad officia, quod ſpernebantur. H. 4: 71
ſpernendus mortem. 14: 40; bello haud ſpernendus. H. 2: 86. haud ſpernenda latitudo. 14. 4. manus 4: 72. H. 3: 11. haud ſpernendæ vires. H 2: 18. 81
ſpreta exoleſcunt. 4: 34 | 1: 2 | 2: 52. H. 3: 74 | 3: 10 | 4: 7 | 2: 40 | 1: 39. H. 1: 17
ſperoere. 14: 36 | 15: 57 | 11: 16 | 14: 3 16: 22, 24 3: 64 | 12: 5 | 3: 52 | 12: 41 | 13: 26. H. 4: 44, 86. 16: 22 | 6: 42. H. 4. 46
ſpetauntur. 4: 38. H. 3: 19
ſpes noviſſima actius defenditur. H. 3: 84. ne ſpem veniæ auferret. 14: 23
ſpe veniæ ſublata pertinacia accenditur. H. 4: 56. ſumitur animus. A: 31. minore ſpe veniæ creſcit vinculum ſceleris. H. 4: 70. vitæ. H. 4: 49. magnos animos infringit. H. 5: 26
Spei ædes. 2: 49
ſpei alicujus admoveri, *magiſtrum dari*. 14: 53. quanto plus ſpei ad effugium, minor ad reſiſtendum animus. H: 2: 18
ſpes. 1: 33, 55. 2: 20, 36, 38, 43, 80 | 4: 15, 46, 66, 69 | 4: 39, 50, 58, 68 | 5: 3 | 12: 57 | 13: 9, 17 | 14: 57 | 15: 25, 50. H. 1: 19, 21, 38, 57, 87. H. 2: 2. 45. 78, 80. H 3: 17, 26, 54 H. 4: 13, 71. H. 5: 8. G: 46. A: 17. O: 7
ſpicea corona. 11: 4
ſpicis. 11: 4
ſpinæ. G: 17
ſpiniſ. 6: 8
ſpiramenta, *intervalla*, temporum. A: 44
ſpirantem. 1: 5 | 12: 58
ſpirantia. A: 12
ſpiritus, *vita*, *anima*. 1: 12. effundendus. 2: 70. noviſſimus. H. 2: 66
ſpiritum ... 11: 57. vitalem 15: 64. cedit ab extremis 1: 70
ſpiritus & corporis diſſociatio. 16: 34
ſpiritum antequam ultionem amittere. 1: 71. effundere. 2: 70. H. 3: 66. finire. 15: 51. ad ſupremum uſque ſpiritum. H. 4: 12
ſpiritus, *ferocia*, inſontis. 16. 24. hoſtiles. H. 4 57. paterni 2: 43. tumidi. 4: 12
ſpiritus ejus cohibuit Thraſea. 16: 26 genere. H. 4: 85 al-

tiones gerere. H. 3: 66
ſpiritus *abrupti* mitigare. 13: 22
ſp[illegible] 1: 24 | 4: 54, 6: 50 | 14: 51. H. 4: 31. H. 5: 7 | 2: 70 | 13. 16 | 16: 34
ſplendeo. H. 2: 89. O: 22. G: 18
ſplendidius. A: 6, 9
ſplendidior *orator.* O: 25
ſplendidiſſimus quiſque ſecuritati magis, quam potentiæ conſulebant. H. 4: 48
ſplendidiſſimi centurionum ac militum. H. 2: 31
ſplendidior. 1: 28. H. 2: 76
ſplendidiſſimus. G: 43 | 3: 54. H. 1: 13. H. 4: 8, 27. O: 6
ſplendor. O: 37. H. 1: 84. O: 38
ſpolia conſectandi pravum certamen. H. 4: 78
ſpolia. 1: 57 | 2: 18, 41, 45 | 12: 39, 54. H. 1: 2. H. 1: 29. Hiſt. 3: 83. H. 4: 17. G: 31
ſpoliare. H. 1: 63. H. 3: 25 | 14: 33 H. 2: 56. H. 3: 17. A: 15
ſpoliatus. O: 41. H. 1: 60. H. 4: 57 15: 45. H. 2: 8
ſpoliavere. H. 2: 88
ſpoliis. 15: 52. H. 3: 72. H. 4: 14, 42, 72
ſponſus. 11: 9
ſponte, *favore, ope alicujus* præfici. 12: 42. non ſponte principis. 2: 59
ſponte extingui, *mori.* 3: 16
ſponte præfecti, *arbitrio, voluntate.* 4: 7. incolarum. 42 52 | 13: 59. Cæſaris. 6: 31. legatorum. H. 4: 19. gratiora ſunt quæ ſua ſponte naſcuntur. O: 6
ſponte. 1: 18, 30 2: 37, 42, 48, 66 | 3: 60 | 4: 4, 22 | 6: 1, 23, 24, 30, 37
ſpreta. 4: 15, 21, 67 | 13: 67 | 15: 18. H. 3: 5. H. 2: 91 | 3: 66
ſpretis. 3: 66 | 12: 15 | 15: 8. H. 2: 13, 39. H. 4: 62. H. 5: 5
ſpretus. 1: 34. H. 2: 58. H. 3: 45. H. 4: 9, 72 | 3: 47 | 5: 4 | 12: 12 | 15: 1
ſprevit. 1: 53. H. 4: 35. H. 2: 77. H. 3: 49 | 1: 47 | 12: 36
ſpumis albentibus Euphratis. 6: 37
Spurinna. H. 2: 11, 18, 19, 23, 36. *vide* Veſtricius.
Spurius Lucretius. 6: 11
Squalens itus, *egens aquis.* 15: 42
ſqualor, *prolixa barba & coma,* G: 31. in ſqualorem mœſtitiamque compoſiti. H. 1: 54
ſqualore obſitus. 4: 28
ſqualidi. H. 2: 60
ſtabant. 1: 44 | 16: 5. H. 4: 72
ſtabat. 1: 25 | 14: 4, 30
ſtabile prælium. 2: 21
ſtabilis. 1: 43 | 13: 37. H. 5: 15. H. 2: 35
ſtadiorum. 11: 8
ſtagna. 14: 22
ſtagnavit Tiberis plana urbis, *merſit, opplevit veluti ſtagno.* 1: 76. ſtagnantes aquæ. H. 1: 86. ſtagnum Agrippæ. 15: 37. ſtructum ad prælium navale. 12: 56. ſtagna in domo Neronis. 15: 42
ſtagnum. H. 5: 13 | 14: 15 | 15: 37, 64
Stajus. 4: 27
ſtantem. 14: 20 H. 3: 74. A: 36
ſtare. 4: 40 | 6: 50. H. 1: 16, 84. H. 4: 24, 72, 76, 85. H. 5: 17
Statilia Meſſallina. 15: 68
ſtare, *ſubſiſtere, non ultra progredi.* ſtetit impetus belli. H. 4: 67. ſtabimus periti. H. 3: 20. victoria ultima ſtetit. 12: 22. ſtetit agmen [illegible] ionum intra Bovillas. H 4: 1. ſtare prætoriani intra. 3: 75. cæteris in eo conſilia. 4: 40. ſtetit vis tanta ignis unum intra domum. 3: 72. nec ſtetiſſe hic finem injuriæ. H. 4: 45. ſeditio ſine ſanguine ſtetit. A: 16. non ſtare, *conſiſtere,* urbem domibus & tectis. H. 1. 84. ſtant res fama magis quam vi. 6: 30. res Rom. virtute ſtetit. H. 2: 69. ſtetit domus utraque. H. 1: 75. ſtante adhuc urbe. 4: 6. diſcordiæ ſteterunt Reipubl. majori damno. 3: 13. ſtare *cum aliquo, ab ejus partibus.* H. 4: 69. palam, aut voto. H. 4: 76. contra. H. 4. 24. ſtans ſpectavit populus. 14: 20. ſtatus in eos dies mercatus. H. 3: 30. ſtato tempore. 12. 13. G. 39
Statii. 15: 60
Statilius Taurus. 2: 3. præfectus urbi. 6: 11. pervertitur. 12: 59. accuſante Tarquinio Priſco. 4: 46
ſtatim, *jam tum ab initio.* H. 1: 13
ſtatim. 1: 13, 25, 28, 37, 56, 65 | 2: 25, 28. 51, 65
ſtatio. 13: 24 | 14: 8
ſtatio, *annus.* O: 17. ſtatio & vigiliæ *differunt.* 13: 35. ſtationem agere. H. 1: 28, 29. ſtationes. 1: 25, 28, 32, 64 | 6: 34 11. 18. H. 1: 13. hoſtium. H. 3: 9 circumdatæ. 2: 50. diſpoſitæ. H. 4: 26. firmatæ. 4: 50
ſtationes. 1: 64 4: 48 | 2: 25
Statius Annæus. 15: 64
Statius Domitius. 15: 71
Statius Murcus. H. 2: 43
Statius tribunus. 15: 60
Statius Proximus. 15: 50. moritur. 15. 71
ſtativa. H. 1: 66. caſtra. 3: 21
ſtato *tempore.* H. 3: 30
ſtatoris Jovis ædes. 15: 42
ſtatos *dies.* H. 4: 81
ſtatu. 1: 4 | 4: 3 | 6: 26 | 12: 45 | 31: 25. H. 1: 10 H. 4: 11
ſtatua Auguſti. 1: 73. ſtatua Marcelli altius ſita, quam Cæſarum. 1: 74. ſtatua Claudiæ vim ignium bis elapſa. 4: 64 ſtatua D. Julii ab Occidente in Oriente ſponte converſa. H. 1: 86. illuſtris Agricolæ poſita. A: 40. triumphalis. 1: 79. ſtatuæ juſſu Neronis Pergamo avectæ. 16: 23. Vitellii dejectæ. H. 3: 85. irrumpentibus in Capitolium vice muri objectæ. H. 3: 71. Oratorum. O: 8. ſtatuas auro, vel argento ſolidas prohibet Nero. 13. 10
ſtatuæ. 4: 23 | 13: 41. A: 40
ſtatuam. O: 10
ſtatuarum. 2: 83. H. 1: 78
ſtatuas. O: 13
ſtatuatur. 4: 2
ſtatue. O: 17
ſtatuere, *judicare, decernere.* 4: 40. ſe non ſtatuere. 1: 38 ac ſi ipſe ſtatuiſſet. 12: 60. noctem. 13: 44. annuam pecuniam. 3: 34. pœnam. 14: 49. pretium frumento. 2: 87. ſpatia. 2: 26. tempus. 1: 48. ſtatuit abire. 2: 69. experiri. 12: 14. oſtendere. 3: 40. ſtatuere de *aliquo.* 6: 7 | 13: 28 | 16: 9. de legionibus. 15: 14. de procuratoribus. 12. 54. de ſe, *ſibi ipſi mortem conſciſcere.* 6: 29. de Veſtilia, *eam ſtol. damnare* [illegible] 85. ex vero. 4: 43. *aliquid* ſuper &c. H. 4: 9. in futurum. 4: 37. in publicum. 3: 3. optimum. A: 39. ſtatuerent, ut vellent 16: 49. ſtatuere aliquid ſeverius [illegible]: 14. ſtatuitur biduum. 3: 1. exilium in *aliquam.* 6: 18. judicium,

pœna. 11: 6. nex. 13: 44. nuptiæ juſtæ. 12: 7. pœna in *aliquem*. 4: 31. ſedes, coronæ. 2: 83. ſtatuendi vis. 3: 70. ſtatuendo, ut. 14: 18. ſtatuendum habemus. 14: 43. non ex rumore ſtatuendum. 3: 69. ſtatuendo remedio. 3: 28. ſtatuenda remedia. 6: 4
ſtatuitur. 3: 15, 71 | 4: 38 | 6: 18 | 12: 53 | 13: 44
ſtabula. H. 2: 94
ſtatus lubricus. H. 1: 10.
ſtatus 1: 2 | 14: 39. H. 1: 87. H. 3: 65. A. 7, 18. O: 11 | 11: 16 | 3: 13. H. 1: 4, 11. H. 4: 71, 85. O: 37
ſtatutum. 13: 28
ſtella. H. 5: 4 | 6: 22
Stella Arruntius. 13: 22
ſterilis. H. 1: 2 | 1: 17
ſterilem dictitans Octaviam exturbat Nero. 14: 60. ſterile uſu donum. H. 1: 90. ſterila virtutum ſeculum. H. 1: 3
ſterilitas. H. 4: 74 | 14: 63
ſternere inermes. H. 3: 77. ſtrata odia. H. 1: 58.
ſternere. 12: 35. H. 4: 33. H. 4: 6. H. 3: 17 | 15: 38. H. 2: 47 | 14: 30 | 1: 70
L. Stertinius. 2: 17. Bructeros fundit. 1: 60. Segeſtis fratrem in deditionem accipit. 1: 71. Angrivarios fundit. 2: 8. & in deditionem accipit. 2: 22
Stertinio. 2: 11: 22
Stertinius. 2: 8, 10, 11
ſtetere. H. 4: 69 | 1: 8 | 12: 36 | 15: 29. A: 35. 10
ſtetit O: 37 | 1: 69. H. 3: 55 | 2: 11 | H. 2: 69. H. 3: 21, 33. H. 4: 67. A: 16. O: 21 | 14: 50
ſtimulant, *incitant aliquos*, propriæ cauſſæ. 1: 46. ſtimulat dulcedo prædarum. H. 2: 7. ſtimulare *aliquem*. 15. artibus animos. H. 1. 25. ſe quiſque. 6: 35. ignominiis. 12: 40. ſtimulante ſcelo. H. 1: 33
ſtimulantis ſe ipſi. 12: 30
ſtimulari probris, laudibus. H. 2: 21. rubore, præmiis. O: 36. ad iram. H. 2: 44
ſtimulatio privata. H. 1: 90
ſtimuli, *incitamenta*. A: 5. acriores. H. 1: 15. oovercales. 1: 33
ſtimulos proprios admovere. H. 3: 16. *aliquos* propriis ſtimulis incendunt pericula. 1: 12. propriis ſtimulis accendi. H. 3: 40. ſuis ſtimulis excitî. H. 3: 53
ſtimulantes, 14: 50
ſtipatores. 1: 9 | 4: 25. additi. 11: 26
ſtipatus. H. 4: 11
ſtipendia. 1: 28, 31 | 1: 9, 51 | 14: 27. H. 1: 51. H. 4: 36, 74
ſtipendiarius. 4: 73. ſtipendiaria Italia. 12: 22. ſtipendiarii. 4: 20. ſtipendium militis diurnum. 1: 17. prætorianorum. 1: 17. ſtipendia ſine tributis haberi non poſſunt. H. 4: 74. Romani milites ſtipendia a Gallis grant. H. 4: 36. ſtipendia facere. 1: 1. merere. 13: 55. ſtipendia, *pro annus militiæ*, ut ſtipendia viceoa meriti. 1: 36. quadraginta ſtip. expleviſſe. 1: 35. ſenadena. 1: 16. tricena. 1: 35. quadragena. 1: 17. ſtipendiorum ſexdecim finis. 1: 78. ſtipendia XXXV. fecerat. H. 3: 75. ſtipendium parendi aut imperandi quadrageſimum. 1: 64. ſtipendis annus ſextus. 2: 17. ſtipendia. 1: 81. acta. 6: 3. juſta. H. 4: 46. ſtipendiorum numerus. 1: 44. ſtipendia explere. 14: 27. militum ſpectare. H. 4: 46: ſtipendiis nullis provectur. H. 2: 76
ſtipendii. 2: 13. H. 3: 8. H. 4: 26
ſtipendiis. 1: 26 | 2: 66 | 15: 59. H. 1: 67
ſtipendiorum. 1: 44. H. 2: 80. H. 4: 72
ſtipendium. 1: 26. H. 1: 67. H. 4: 19. G: 14
ſtipes dabantur. 14: 15. argenti aurique injectæ. H. 4: 53. ſtipes coogerere. H. 5: 5
ſtipes. H. 4: 60 | 2: 37
ſtipulari. O: 37
ſtirpe. 4: 56 | H. 3: 38. H. 1: 13
ſtirpem. 1: 58 | 2: 4, 84 | 3: 29 | 4: 59 | 12: 2, 25, 52 | 13: 14. H. 2: 3
ſtirpis. 11: 16 | 12: 58
ſtirpis gloria incendi. H. 4: 55
Stoechades. H. 3: 43
Stoica ſecta. 16: 32. Stoici. H. 3: 81. Stoicorum arrogantia ſectaque. 14: 57. placita. H. 4: 5. civitas. O: 31
Stoicum. O: 30
ſtolidus, 2: 30. H. 1: 85 | 2: 61
ſtolida audacia. H. 4: 15. ſtolide ferox. 1: 3
Strabo Acilius. 14: 18
Strabo Seius. *vide* Seius
Seius Strabo. 1: 7, 24 | 4: 1
ſtrage. 2: 21. H. 1: 86. H. 2: 44. H. 3: 22, 23, 28. H. 4: 27. A: 45
ſtrages. 14: 36. H. 1: 22 | 1: 76 | 6: 19 | 1: 40. H. 2: 47. H. 3: 88 | 4: 62
ſtrangulatus in carcere. 6: 37. laqueo. 6: 25
ſtratus. 16: 31 | 2: 6. Hiſt. 3: 70 | 1: 50. H. 1: 65. H. 2: 43. H. 1: 25. H. 3: 10
Stratonicenſes. 3: 62
Stratonicis Venus. 3: 63
ſtravit. H. 4: 23. H. 3: 13
ſtrenue. 1: 44. A: 7
ſtrenui. 14: 44. H. 1: 58 | 63 | 35 | 13: 35
ſtrenuus militiæ. H. 3: 42. ſtrenui etiam contra fortunam inſiſtunt ſpei. H. 2: 46. ignavique in victoria idem audent. H. 1: 14. ſtrenuis vel ignavis ſpem metumque addere. H. 1: 62. ſtrenui viri ædiles. 3: 53. ſtrenuiſſimus. H. 4: 69
ſtrenuos. H: 1: 46
ſtrenuus. 1: 70. H. 2: 86. H. 3: 6, 57
ſtrepere. 2: 31. A: 45 | 11: 31. H. 1: 62 | 1: 25, 28 | 1: 23 | 6: 17. H. 1: 36. H. 2: 84
ſtrepitus. A: 35. O: 12 | 1: 3 | 14: 8. H. 1: 80. H. 4: 29
ſtrictus. G: 17. H. 2: 36. H. 1: 43 | 1: 35
ſtrictum ferrum. H. 5: 10. ſtricti artus. G: 30. mucrones. H. 1: 17. H. 2: 41. H. 5: 22
ſtrictior, *orator*. O: 25
ſtruct. 14: 20 | 15: 30
ſtructus. 1: 64 | 2: 60 | 12: 50
ſtructura. O: 22
ſtruebant. H. 4: 30
ſtr[illegible] 57. G: 27. H. 1: 70 | [illegible] 11
ſtruendis [illegible] cauſſas impe[illegible] 11. [illegible] 2: 1. ſtruere aciem, *inſtruere*. H. 4. 24. H. 5: 11, 17. adverſam. 1: 24
ſtruere aciem adverſam. 11: 14. aggerem *extruere*. 2: 18 | 4: 49. H. 3: 20. amphitheatra. H. 2: [illegible] congeriem armorum. 2: 22. cauſſas, *ſerere*, *moram*. 2: 42. convivia locis publicis. 15: 37
ſtruere *alicui* crimen, inſidias. H. 1: 58. crimina, accuſatores. 11. [illegible] expu-

grandis urbibus reperta. H. 3: 18. dolum. 4: 63. epulas. 15: 5. 1: arterias in modum pontis. H. 4: 23. majora. 12: 3. mortem alicuus. 4: 10. miſeros. H. 5: 12. templum. 1: 78. 2: 49. tumulum legionibus. 2: 7. ſibi viam ad potentiam. H. 3: 49
ſtruente Tiberio, excitante, ſubornante, circumveniente. 1: 13.
ſtruebantur ultro qui. 4: 67.
ſtructæ inſidiæ. 2: 65 | 4: 28
ſtruenda. H. 4: 26 | 1: 65 | 6: 28 | 14: 2: 4: 38
ſtruxit. H. 2: 35. H. 4: 37 | 6: 45
ſtudere. O: 21. legitime. O: 32. ſtudenter. O: 34. ſtudioſe audire. O: 2. ſtudioſi homines. O: 21. ſtudioſiſſimus auditor. O: 32. ſtudium carminum. 14: 16. O: 11. eloquenti. O: 28. ſapientiæque. A: 4. literarum. H. 4: 86. magnificentiæ. 3: 55. nandi præcipuum ſtudium. H. 4: 12. philoſophiæ. H. 3: 81. & juris. A: 4. poëtarum, oratorum. O: 10. poëticæ. O: 5. ſapientiæ. O: 32. ſtudium declamatorium. O: 14. ſtudium cithara canere. 14: 14. fructuoſius, amplius, pulchrius, illuſtrius. O: 5. oratorium. O: 8. ſtudia literarum. 4: 44 | 5: 8. curæque opponuntur luſibus. O: 28. ſtudia facilius opprimuntur, quam revocantur. A: 3. fori. A. 39. Gallorum. A: 13. juvenum. 15: 71. orationum, cauſſarum. O: 29. ſapientiæ. 14: 16. acerrima, fœcundiſſima. O: 33. altera. H. 4: 1. civilia. ... educata in umbra. 14: 55. externa. 4: 20. honeſta. 13: 58 | 14: 21. O: 34. inertia. 15: 42. liberalia. 3: 43 | 4: 58. plena verecundiæ, fluxa. 3: 50. talia Hiſtrionica, & ludorum. 15: 54. ſtudiorum claritudo. 11: 8. magnifico nomine, philoſophiæ ſegne otium velare. H. 4: 5. pretiis ſublatis etiam ſtudia pereunt. 11: 7. ſtudiorum ſedes ac magiſtra Maſſilia. A: 4. ſtudia haurire ultra quam conceſſum Romano ac ſenatori. A: 4
ſtudia ſua publicare. 16: 4. ſtudiis inluſtris. 6: 47
ſtudium, favor, & inde cura ac diligentia. 1: 1. cohortium præcipuum. H. 3: 84. exercitûs. H. 2: 85. partium. H. 1: 6. H. 3: 32. H. 4: 13, 38. popularium. 12: 44. probandi. 4: 41. rerum novarum. 3: 13 | 5: 3. H. 3: 1. ſociorum. H. 3: 71. turbarum. H. 2. 72. ſtudium conſimile. 3: 13. haud dubium in. H. 3: 59. hiſtrionale. 1: 16. laudatum. 2: 71. par. H. 2: 7. par in omnes. 11: 16. ſine fructu. 4: 29. in populum Rom. 4: 55. contra ſtudium alicujus cenſere. H. 2: 91. ſtudio erga ſe inſignes epiſtolæ. H. 2: 48. ſtudio ferendi deſegimur. O: 26. ſtudia. A: 12. accuſantium. 12: 54. civium. 14: 52 | 15: 31. civitatis. H. 3: 45. exercitus. 2: 44. H. 3: 86. Gallorum. 13: 53. gladiatorum, equorum. O: 29. hominum accenſa. 3: 4. legionum prompta. 2: 76. Marcelli. H. 4: 7. matris. 12: 9. militum. H. 1: 25. H. 1: 53, 64. H. 4: 39. acriora. 2: 5. quæſita. 3: 12. & populi. 15: 59. manifeſta. H. 1: 41. inclinans in. H. 2: 30. obverſa, converſa. H. 3: 11. ſtudiis militum reſovebatur. H. 3: 58. ſtudia ordinum diverſa. 12: 60. partium. H. 3: 85. patrum. H. 4: 45. plebis. 14: 13. modica. 14: 21. populi 2: 37 | 14: 59. H. 3: 66. O: 39. & patrum. 3: 10. flagrantia. 2: 41. aucta. H. 3: 80. procerum. 4: 66. provinciarum. H. 3: 1. certantia. H. 1: 2. provincialium. H. 1: 98. ſtudia Ptolemæi cognita. 4: 26. ſenatus. H. 4: 4. ſeniorum. 3: 1. tribuum. 1: 15. vulgi. 6: 46 | 12: 3. H. 3: 69. H. 4: 49. concilianda. 2: 4. acquirenda. 12: 41. ſtudia diverſa. 2: 23. erecta in. H. 2: 18. immodica. H. 2: 3. inania. H: 1: 32. languentia. H. 1: 39. nimia. 1: 8 | 3: 12. popularia: 4: 12. prompta. 3: 43. promptiora. 13. 8. publica. 1: 10. tacita in. 2: 43. adſunt. 4: 7. ſtudia in ſenatu erant, factiones diverſæ. 14: 42. in ſtudia diducti. H. 2: 68. diducere ſenatum. H. 4: 6. ſtudiis certabatur. 3: 63. H. 1: 90
ſtudioſe O: 2
ſtudioſiſſimus. O: 32
ſtudioſorum. O: 18
ſtultus. H. 1: 74. H. 3: 54. O: 35. O: 40
ſtulte. 4: 52. O: 34
ſtultiſſimus. H. 3: 55
ſtultitiam alienam opperiri. H. 2: 34
ſtupris polluere pubem. 6: 1
ſtupra. 6: 4 | 13: 18. H. 1: 30, 72, 74. H. 5: 13. H. 1: 66. H. 2: 56. H. 3: 33, 42. H. 4: 2 | 2: 48
ſtuprum. 2: 85 | 16: 19 | 4: 10 | 11: 2 | 12: 25 | 13: 17 | 14: 31. H. 4: 44. 4: 1 | 14: 2. H. 1: 48. H. 4: 4. H. 3: 22
ſtyli auxiliaris. O: 39
ſuadere. H. 4: 57 | 14: 57 | 11: 37 | 2: 67. 1: 66. H. 3: 4. A: 42 | 16: 9 | 2: 48. H. 1: 71, 34 | 12: 1. 1: 37. 1: 1. H. 4: 8. 4: 49. 11: 6. H. 4: 80 | 4: 59 | 13: 49 | 15: 37 | 15: 63. H. 1: 70
ſuadere principi quod oporteat. H. 1: 1. qui ſuadeat, ante examinandus, quis ſit, & quo animo loquatur. 1. 2: 76. ſuadendi magis auctoritas, quam jubendi poteſtas. G: 11
ſubdere. 12: 40
ſuapte natura. 4: 12. H. 4: 14. H. 5: 6
Suardones. G: 40
ſuaſit. 3: 4: 19 | 14: 59. H. 2: 37 | 1: 55 | 2: 50
ſuaſiones. 1: 66
ſuaſor. H. 3: 2
ſuaſoriæ. O: 35
ſuaſurus. 5: 53
ſub idem tempus, eodem tempore. 2: 27. 3: 48, 64 | 4: 26 | 6: 20 | 11: 8 | 12: 56
ſub recentem partum. 15: 23. ſub ipſas Calendas. H. 1: 52. ſub ipſa maxime progreſſu. H. 3: 21. ſub muros ipſos. H. 5: 11. ſub eodem crimine, obtentu ejuſdem criminis. H. 2: 26
ſubactus. A: 33 | 12: 23. H. 4: 70. A: 14. H. 2: 38 | 6: 16 | 11: 20 | 13: 13 | 15: 23
ſubdere reum falſis, ſupponere, fingere. 1: 39. reos. 15: 44. teſtamentum. 14: 40. ſubdebantur crimina. 1: 67. reus. 1: 6. rumor. 6: 36. ſubditum ſcelus. H. : 28. H. 3: 25. ſubditi, ſubmiſſi. 4: 59 | 11: 2. ſubdere fundamenta, ſubjicere auſpicio. 4: 62.
ſubdidit. H. 2: 49, 93.
ſubditus. 15: 30

ſubditur. 12 : 24
ſubdola, 1 : 80
ſubdolus. 16 : [illegible] fingendis virtutibus 6 : 5. ſubdola adfinitas. 1 : 16. concordia. 1 : 64. incertis vadis loci ſuma. H. 5 : 14. modeſtia. 6 : 10. mora. 3 : 7. ſubdola aliqua. 1 : 81
ſubducere agmen, *ſurſum ducere*. 1 : 70. caſtra in colles. 2 : 46. legionem ex acie, *abducere*. 2 : 31. ſubduci æmulationi. 4 : 86
ſubegit. 11 : 10 | 14 : 14, 26. H. 5 : 9. A : 17
ſubeſſe. 2 : 41 | 3 : 30. H. 4 : 16
ſuberat ſpectaculum, *inſtabat prope*. 3 : 6
ſubeunda. 1 : 33 | 15 : 21. H. 2 : 22
ſubfuſca ac liventia margarita. A. 12
ſubire, *ſurſum ire*. H. 3 : 71. muros. H. 2 : 2. ſubeuntes. H. 3 : 29. temere. H. 2 : 22, ſubeuntes arcere. H. 3 : 81. ſubire conditiones, *ſuſcipere*. H. 4 : 65. ſubire corpus patrium, *ſcil. patris corpus ſuſtinere, imponere humeris*. 6 : 18. delationem *ſuſcipere*. 11 : 29. judicium. 6 : 23. obſidium. H. 3 : 69. ſortem quamcunque. 16 : 32
ſubit cura Reipub. *venit in mentem*. H. 2 : 13. animum horror H. : 37. quos varia ſorte rerum, lacrymæ, miſericordia. H. 2 : 70. recordatio. H. 3 : 31. dulcedo. A : 3
ſubibat. 11 : 28
ſubjecit. 15 : 19
ſubjecta. 1 : 64 | 6 : 42. G : 39. O : 31 | 2 : 63
ſubjecti populares, *novos dominos dum accipiunt*, multa caritate, & poſt quam eos adepti ſunt, majori odio habent. 12 : 30. ſubjectorum virtus ingrata imperitantibus. A : 31. ſubjecti campi, *ſubjacentes intra ſitu* 1 : 9. Narniæ. H. 3 : 63. ſubjecta vallium. 1 : 65
ſubjecti. 6 : 36 | 11 : 10 | 15 : 13. H. 4 : 23. A. 15
ſubjectos. 13 : 31 | 14 : 9. H 1 : 10, 37. H. 4 : 64
ſubjectum. 1 : 12 | 6 : 21
ſubjecturum. 14 : 29
ſubjectus. 1 : 59
ſubiit. 4 : 33 | 16 : 10. H. 2 : 11 | 4 : 8 H. 3 : 69. H. 4 : 42 | 15 : 68
ſubigere, *cogere*, ſubegit abire: 14 : 26. ſubigi, ut. 2 : 40. ad deditionem. H. 3 : 8. ſubiguni metu, vexillum tradere. 11 : 19. donis ingentibus, operas arenæ promittere. 14 : 14. ſubigere, *ſubjicere*, armis gentem. A : 17. Judæos. H. 5 : 9. nationes. 12 : 16. ſubigi vi, obſidio, 4 : 51. ſubactus orbis. H. 2 : 38. ſubacta Britannia. A : 33. ſubactæ nationes. 12 : 23. A : 14. ſubactus miles, *coactus*. 11 : 20. deſperatione dux. 15 : 13. multitudine periclitantium. 6 : 16. vi amoris. 13 : 13. ſubacti motu. H. 4 : 70
ſubjicere. 13 : 55 | 6 : 12
ſubinde. 6 : 2. A : 14. O : 37
ſubire. 11 : 27 | 2 : 2
ſubita. 3 : 7 | 4 : 47 | 12 : 45 | 14 : 45. H. 1 : 84, 85. H. 3 : 26, 47. H. 4 : 30
ſubitæ. 13 : 42 H. 4 : 49. O : 10. 14 : 5. H. 2 : 15
ſubitarii gradus, *tumultuario opere ſtructi*. 14 : 20. ſubitaria ædificia. 15 : 39
ſubitis. 15 : 58 | 6 : 11. H. 1 : 7, 69. H. 2 : 92. A : 20
ſubitu. H. 2 : 25, 41. Hiſt. 3 : 83
ſubitos. 2 : 7. G : 44
ſubitus. 2 : 82 | 4 : 2. G : 11. H 1 : 63
ſubitus irrupit, *ſubito*. Hiſt. 3 : 47. miles. Hiſt. 4 : 76. conſilia. H. 5 : 21. ſubita rea. 11 : 20 | 14 : 5. ſubita re trepidans. H. 1 : 96. ſubiti ſceleris magnitudo. H. 1 : 28. ſubita belli. H. 5 : 13. A : 37. ſubitis terrentur etiam fortes. 15 : 59
ſubivimus 11 : 24
ſublaqueum. 14 : 22
ſublatus. H. 4 : 56. A : 31. H. 4 : 63 | 1 : 29 | 4 : 41 | 11 : 7 | 13 : 50, 53 | 14 : 30. O : 3 | 6 : 28. G : 10 | 15 : 29. A : 6 | 12 : 21 | 13 : 11 | 15 : 52
ſub gere 12 : 25
ſublevari. 3 : 12 | 14 : 4
ſublitio ponte. 1 : 86
ſublime. H. 4 : 30. A : 4
ſublimior. A : 44. O : 23
ſubmergere. 14 : 5 | 1 : 70
ſubminiſtrabant. O : 37
ſubmiſſe. H. 3 : 9
ſubmitteret. 2 : 72 | 13 : 42
ſubnixa. 1 : 11 | 4 : 12
ſubnixus. 12 : 54. O : 6 | 2 : 25 | 13 : 6 | 1 : 47 | 11 : 1
ſuboles. 3 : 43 | 5 : 1 | 14 : 61. H. 1 : 15 | 11. 12. O : 28
ſubreptus. 15 : 55
ſubridens. O : 13
Sobrius Dexter. H. 1 : 31
Subrius Flavius. 15 : 49. Neronem occiſurus. 15 : 50 inter ipſam cognitionem. 15 : 58. imperium Senecæ deſtinat. 15 : 65. proditur. 15 : 67
ſubrogandus prætor, *in locum demortui*. 2 : 51
ſubruere, *pervertere* animos. H. 2 : 101. muros. H. 2 : 31. H. 3 : 20. H. 4 : 23. vallum. 13 : 39. H. 3 : 28
ſubſcribere. 1 : 74. A : 45 | 2 : 18
ſubſellia. O : 9, 34
ſubſidia. 2 : 38 | 14 : 51 | 15 : 43 | 2 : 45, 80. H. 2 : 43. H. 3 : 48
ſubſidiariæ. 1 : 63
ſubſidio. 1 : 78 | 2 : 55 | 3 : 36, 60 4 : 47, 73 | 6 : 2 | 12 : 18, 29 | 14 : 56. H. 2 : 32. H. 3 : 26. H. 4 : 27
ſubſidium, *præſidium*. 4 : 5
ſubſidio, *auxilio*, venire. 4 : 59
ſubſidia dominationis. 1 : 3. navigiorum, *ſecundæ ſtationes*. 4 : 67
ſubſidium. 1 : 39. 47 | 2 : 15, 63 | 5 : 8 | 6 : 7, 42 | 11 : 7, 26, 32 | 12 : 7, 32, 38, 51, 55 | 13 : 6, 18, 36, 39 | 14 : 1, 7, 32. 47, 58 | 15 : 3, 53 | 16 : 34. H. 2 : 24, 26, 28. A : 6, 32 | 2 : 4 | 15 : 10
ſubſignanus *miles*. H. 4 : 33. H. 1 : 70
ſubſiſtere. 12 : 53. H. 3 : 63 | 15 60. H. 4 : 50
ſubſtantia facultatum. O : 8
ſubſtitutus. Hiſt. 1 : 19. H. 3 : 36
ſubſtringere. G : 38
ſubter. 12 : 63
ſubterraneos. G : 16
ſubtilitas ingeniis militaribus deeſſe creditur. A : 9
ſubtilitas. O : 30
ſubtiliter. O : 1
ſubtractus. 1 : 80. H. 2 : 94 | 12 80. H. 1 : 71. H. 3 : 7
ſubtrahere aliquem exitio. H. 3 : 45
ſubtrahere. 13 : 27 | 14 : 12 | 16 : 26 | 3 : 53. H. 1 : 58. A : 45
ſubvectare Tiberi frumentum, *adverſo ſcil. flumine*. 15 : 43
ſubvectus, *ſubvectio* commeatuum. 15 : 4
ſubvehere claſſem, *ſurſum vehere*. 1 : 8
ſubvehi Nilo. 2 : 60
ſubvectæ Rhodano copiæ. 15 : 8

15. Tiberi naves. 15 : 18
ſubvecta ab Hoſtia utenſilia. 15 : 39
ſubvectio. 13 : 51
ſubvenire rebus extremis. 12 : 43. vicit, caſtellis. 12 : 38. mature. 2 : 59
ſubveniendum eſt mihi. 14 : 54. ſociis. 12 : 20
ſubvenire, *ſuccurrere*. 4 : 31 | 13 : 67
ſubvenit alvus ſoluta. 12 : 67. Cæſar. 11 : 75. commeatus à. H. 2 : 52. effugium. 2 : 47. *aliquibus*. 3 : 54. civitatibus. 4 : 13. dubitantibus. 6 : 35. flagitiis *alicujus*. 13 : 68. incolumitati. 14 : 62. infrequentiæ locorum. 14 : 27. neceſſitatibus. G : 15. nomini Rom. 1 : 43. reliquis hiemem. 4 : 51. ſociis. 12 : 10 | 14 : 18. ſolitudini. 4 : 52. agmine propero. H. 4 : 79. verſi in fugam qui ſubveniebant. H. 2 : 26. cum cohortibus. H. 3 : 36. cum manu equitum. H. 5 : 21. propere. A : 16
ſubvenientes equites. 2 : 18
ſubveniri. H. 3 : 79. auxilio majore. 4 : 2. matri. 14 : 5
ſubventum coloniæ. 12 : 58. imperio. 11 : 24
ſubveniri. 4 : 11 | 14 : 5. H. 3 : 69. 4 : 2 | 15 : 68
ſubvenit. 1 : 43 | 12 : 67 | 14 : 62 | 1 : 75 | 4 : 52. H. 2 : 36. H. 4 : 79 H. 5 : 21. G : 15
ſubventum. 12 : 43, 58 | 11 : 24 | 2 : 38 | 12 : 58
ſubverſus. H. 4 : 48 | 14 : 32. H. 3 : 8
ſubverſor legum. 3 : 28
ſubvertere, *pervertere*, jura. 4 : 30. probationes ſcelerum. 3 : 7. per occultum privignos. 4 : 71
ſubverti. 4 : 17. acta alicujus. 13 : 5. domum interpretationibus *legum*. 3 : 25. leges. 2 : 36
ſenatum. H. 4 : 42
ſubverſi obices portarum. 15 : 39
ſubverſæ imagines. H. 3 : 7
ſubverſa crematąque hiberna, H. 4 : 61. opera. H. 4 : 22
ſubverti. 3 : 25
ſubvertiſſet. 4 : 71
ſubvexit. 2 : 8
ſuburbana peregrinatio. 3 : 47
ſuburbanus. 13 : 43 | 14 : 53 | 15 : 60
ſuccedere, *aſcendere*, *ſubire*. 2 : 81
ſucceſſit claſſis. 3 : 1
ſuccedere murum *accedere*. 2 : 20. teſtudine. H. 3 : 27. propius. 1 : 67
ſuccedere *in locum alterius*. 3 : 21. principis interfecti ultor eſt quiſquis ſucceſſit. H. 1 : 40
ſucceſſoris curam famamque obruere. A : 17
ſucceſſus rerum prædæ magis quam pugnæ intentos *facit*. H. 4 : 29
ſucceſſu rerum ſocordius agere. H. 2 : 15
ſuccederet. 15 : 65
ſuccederetur. 14 : 38
ſuccenſeo 3 : 12
ſucceſſit. 3 : 1. H. 2 : 95
ſucceſſio. 4 : 12 | 4 : 59. H. 1 : 23
ſucceſſionum. G : 32
ſucceſſor. 3 : 56 | 6 : 46 | 14 : 29, 38. A : 7 | 12 : 65. H. 1 : 38 | 1 : 10 | 6 : 30. H. 1 : 15, 16. A : 40. H. 1 : 13 A : 17
ſucceſſores. 14 : 51. G : 20
ſucceſſu. 4 : 49. H. 5 : 79. H. 2 : 15, 17. Hiſt. 3 : 80. Hiſt. 4 : 28
ſuccinum. G : 45
ſuccum. G : 45
ſuccurriſſe. 15 : 50
ſudantur Thura G : 45
ſudatum eſt mihi ſatis in. O : 4
ſudes. H. 2 : 21. ferratæ. H. 4 : 29. præuſtæ. 4 : 1
ſudibus obrui. H. 4 : 23
ſudore acquirere, quod ſanguine poſſis, iners. G : 14
Suedius Clemens. H. 1 : 87. dux Othonis. H. 2 : 12
ſueſcere diſciplina & imperiis, *pro aſſueſcere active ſumit hoc loco Freinshemius, male*. 2 : 52
ſueſcere militiæ. 2 : 44
ſuetus cæteræ ſuperbiæ. 5 : 31
ſuetus regibus Oriens. H. 4 : 17
ſueta circo ac theatro plebs. H. 1 : 4. armis juventus. H. 2 : 68
ſueti latrociniis. 2 : 52. ſervitio. 12 : 50
ſueta bello, *quæ in bellis ſolita*. 1 : 12
Sueſſa Pometia. H. 3 : 72
ſueta. 1 : 31, 64 | 3 : 6 | 12 : 12 | 13 : 46 | 14 : 49 | 16 : 29. 1, 21, 32. A : 12 | 3 : 45 | 13 : 8. H. 5 : 6
ſueti. 4 : 74 | 12 : 50 | 14 : 27 | 15 : 36 | 2 : 5
ſueto. H. 2 : 80
C. Suetonius Paulinus. 14 : 29. Londinium pergit. 14 : 33. Britannos magno prælio vincit. 14 : 37 fit Conſul. 16 : 14. dux Othonis H. 1 : 87. inter præcipuos. H. 1 : 90. H. 2 : 23. res egregias gerit. H. 2 : 23. cunctator natura. H. 2 : 25. rei militaris callidiſſimus. H. 2 : 31 Othoni ſuadet bellum ducere. H. 2 : 32. neceſſariis magis defenſionibus, quam honeſtis uſus. H. 2 : 60
Paulinus Proconſul Britanniæ. A : 14. laudatur. A : 5
ſue abſtinent Judæi. H. 5 : 4
ſuetus. H. 5 : 14 | 13 : 42 | 4 : 67 | 6 : 35
Suevia. G : 43
Sueviæ finis. G : 45
Suevi. 2 : 63. G. 38, 43, 45. A : 28. & Sarmatæ coorti. H. 1 : 2. imminentes. 1 : 44. pace abſtracti. 2 : 26. orantes auxilium. 2 : 44. regem à Druſo accipiunt. 12 : 29. unde dicti. G : 38
Suevorum ingenui, ſervi G : 38. pars Iſidi ſacrificat. G : 9. in ſecretiora Germaniæ porrigitur. G : 41
ſuffecit. 3 : 50. O : 21 | 11 : 13. H. 4 : 28. H. 3 : 53. H. 4 : 58. O : 52
ſuffectus. 3 : 58. H. 3. 37 | 4 : 16
ſuffecturus. 1 : 13. O : 37 | 3 : 32. G : 13
ſufficere, ſubſtituere, *ſe conſulem*. O : 17. *aliquem*. 13 : 40
ſufficei alium. H. 3 : 37
ſuffectus nemo. 3 : 58. patri filius. 4 : 16
ſufficere labori. 16 : 5
ſufficere. 2 : 6 | 4 : 23 | 6 : 4 | 13 : 30, 48. H. 2 : 81. H. 3 : 0. H. 4 : 8, 68, 7, 72. H. 2 : 69. H. 3 : 2 O : 2 : 72. A : 45. G : 32. O : 21 | 3 : 45, 48 : 56. Hiſt. 3 : 2. G : 43. H. 1 : 37
ſuffixus. H. 1 : 49
ſuffodiendis. H. 2 : 21
ſuffoſſo. 1 : 65 | 2 : 21
ſuffragia. 15 : 21 H. 4 : 7 | 2 : 91 | 11 : 21. H. 3 : 49 | 15 : 29 | 3 : 19
ſuffugium in tempus. 4 : 66. hiemi G : 16. ſuffugia Garamantum. 3 : 74. propinqua. 4 : 47
ſuffugium. 14 : 58. G : 46
Sugambri. 2 : 26. exciti. 12 : 39
Sugambra cohors. 4 : 47
ſuggero. H. 3 : 36. G : 23
ſuggeſti. H. 2 : 55
ſuggeſtu. 2 : 44 | 12 : 37

ſuggeſtus apud ... ubi aurea imperatoris ſtatua ... 1: 36
ſuggeſtum. 13: 5
ſuggredi propius. 15: 11. ſuggreſſus propius hoſtis. 14: 37. acie dux. 4: 47. ſuggreſſi propius ſpeculatores. 2: 12. ſtammis. 13: 57
ſui ſimilis genus. G: 4
M. Suilius. 12: 25
P. Suilius. 4: 31. accuſat Aſiaticum. 11: 1. Petras equites Rom. 11: 4. continuus accuſandi reus. 11: 5. damnatus. 13: 42. in inſulas Baleares pellitur. 13: 43
Suil. Ceſonius. 11: 36
P. Suilius. 13: 42
Suiones. G: 44. 45
ſuis. ſubſt. 12: 64
ſulcus. 12: 24
Sulla Cornelius. 13: 23. vide Cornel.
L. Sulla. 2: 55. Lepidæ proavus. 3: 22. dictator. 3: 27. Mithridatem vincit. 3: 62. adjutus à Smyrnæis. 4: 56. & Byſantiis. 12: 61. inſidetur à Caligula. 6: 46. judicia ſenatui tradidit. 11: 22. Pomœrium protulit. 12: 23. cum Mario bellavit. 11: 60. ab oratoribus accuſantibus non immunis. O: 40. nobilium ſævisſimus. H. 2: 38. Capitolium inſtaurat. H. 3: 72. bis in urbe conflixit. H. 3: 83. Sullæ dominatio. 1: 1. alias. 3: 38. Coſ. 6: 15
Sullanus centurio. 3: 75
Sulpicia familia, decora. H. 1: 15
Sulpitia Prætextata. Hiſt. 4: 42
Sulpicius Quirinius. 3: 48
C. Sulpicius. 3: 52
Sulpicius Camerinus. 13: 52
Sulpicius Aſper. 1... 49. conjurat contra Neronem. 15: 50. pœnam ſubit. 15: 68
Sulpitiorum familia. 3: 48
Sulpitia ac Lutatia decora. H. 1: 15
Sulpicius Florus. H. 1: 43
Sulpicius Rufus. 11: 35
ſumere animum. A: 38. interficiendi alicujus. 14: 44. arma. H. 3: 24. H. 4: 3. H: 5: 9. G: 13, 40. bellum. 2: 4, 45 | 13: 34 | 15: 7. H. 3: 41. H. 4: 66, 69. H. 5: 15. A: 16. conjurationem. 15: 49. conſilia pacis. 2: 26. dictaturam. 14: 3. exitium. 3: 7. expugnationem. 1: ... ſibi tem. 11: ... ſibi tem, ſponte mori. 6: 25. juſtitium præcipere, non expectari, donec indicatur. 2: 82. ... ſponte ſuſcipere. 4: 4 ... inter quos ſcribi mallit. H. ... mortem, ſibi ipſi conſciſcere. ... 66 | 4: 50 | 4: 12 | 13: 30 | 14: 7. periculum. H. 3: 69. prælium. H. 4: 34. acriter. H. 2: 42. quietem. 1: 64. ſævitiam, ſuperbiam. 6: 31. ſpatium conſultandi. H. 4: 65. in manus aurum. O: 22. in manum libros. O: 25
ſumere, pro accipere oblata. 1: 71. agros, id occupare 2: 13. aliquid perpetrandum in ſe recipere. 12: 5. ſibi quod validiſſimum. 13: 39. partes contradicendi. O: 24
ſumma belli. 2: 45. H. 2: 16. H. 4: 68. expeditionis. H. 2: 87. pacis. 13: 38. potentiæ. H. 4: 2. ſumma Reipub. agitur. 12: 5 | 16: 18. rerum. H. 2: 81. A: 5. & imperii. H. 2: 33. ſummam rerum alicui permittere. Hiſt. 4: 25. ſummam ſceleris poſcere. 14: 7. de ſumma rerum certare. H. 3: 70. contari. H. 3: 50
ſumma. ſubſt. 14: 10. H. 1: 81. H. 4: 2. A: 5, 37
ſumma. adject. 1: 55, 68 | 2: 86 | 4: 1, 51 | 6: 50 | 11: 6, 8, 26 | 12: 42, 67 | 13. 49 | 14: 6, 54 | 15: 1 | 16: 1, 8. H. 2: 74, 78, 82, 87, 94. H. 3: 29. 47. H. H. 4: 47. H. 5: 6. O: 6, 10, 13, 36, 41
ſummæ. adject. 1: 34 | 13: 25
ſummæ. ſubſt. H. 2: 43
ſummam. ſubſt. 15: 28 | 16: 18. H. 4: 25
ſummam. adject. O: 16
ſummi. 3: 56. H. ...
ſummis. 4: 40 | ... | 15: 3, 15 | 14: 19 | 15: 2. H. 3: 77. H: 4: 78
ſummittere crinem, barbam. G: 31
ſummo. 15: 2
ſummotis. A: 23
ſummoveo. 1: 42
ſummus. 3: 58 | 4: 56 | 6: 1, 8 | 13: 17 | 1: 48, 50, 65. H. 1: 76. H. 4: 42. H. 5: 5. O: 23. G: 28
ſummus. arbiter, ſeveritatis & munificentiæ. 1: 46. ſumma fortuna, imperium. 2: 72 | 11: 22 | 13: 13, 46. in ſumma fortuna pleraque auſpiciis & conſiliis geruntur. 13. 6. ſummæ rei diſcrimen. 2: 12. H. 5: 15. regimen. 1: 5. periculum facere. Hiſt. 4: 71. ſumma rei, imperio ſcil. admovere. 3: 56. imponere. 6: 3. ſumma militi..., munia ſcil. H. 1: 75. ſumma brevi... momentis verti poſſunt. 5: 4
ſumptus. 1: 10, 64 | 3: ... 61. H. 2: 89 H. 4: 3 | 1: 66 | 11: 17 | 3: 7 | 1: 71. H. 3: 78. H. 4: 59 | 2: 82 | 12: 33 H. 1: 35. H. 4: 65
ſumptus. 4: 15 | 14: 31. H. 2: 93 | 13: 12 | 15: 7. H. 2: 72 | 6: 25 | 3: 52 | 13: 18
ſumptuaria lex. 3: 52
ſumptuoſ... H. 4: 49
ſumptuum gravitate reditus cenſus anteire. 1: 18
Sunici. H. 4: 66
ſuopte ingenio. 3: 26. H. 2: 63. H. 4: 68. H. 5: 14
Suovetaurilia. 6: 37. H. 4: 53
ſupellectile. O: 22 | 2: 33
ſuper Agrippinam, præter. 3: 38. arma. G: 30. & viros. H. 4: 58. avaritiam. 2: 18. H. 1: 51. benignitatem. H. 2: 30. eas civitates. 3: 63. cladem. H. 2: 44. clientelas. 11: 37. contubernium & triumphalia. 4: 44. cupidinem. 4: 60. decus Æmilianum. 3: 22. eundem honorem. 13: 18. hos. H. 2: 24. experientiam. 13: 8. ferociam inſitam. H. 3: 45. propriam. 12: 33 id quod. 4: 11. ignaviam inſitam. H. 2: 94. ingenium. 4: 46. levitatem inſitam. H. 2: 101. Juniæ familiæ claritudinem. 15: 35. libidinem. 13: 57. mala inſtantia. H. 4: 38. memoriam Vindicis. H. 1: 8. percontationes ſævas. 15: 58. periculum. 16: 10. pervicaciam. H. 3: 77. propriam ſtirpem. 12: 25. quos ſuper. 6: 36. tædium malorum. H. 5: 26. tot ſenatores. 3: 67. ſolitum decus. G: 32. Subrium & Sulpitium. 15: 50. triumphales imagines. 15: 72. vanitatem. H. 4: 55. vetuſtatem. 4: 75. Vinium ac Laconem. H. 3: 81. vires. G: 43. virtutem. A: 17
ſuper, poſtea ad poſtremum, incenſa ſuper villa omnes cremavit. 3: 46
ſuper caput legiones, imminere.

reſtit. H. 4 : 69. ſuper ipſam Rheni ripam, *in ipſa ripa*, collocati G: 28
ſuper, *inter* ſanguinem & ſpolia. G : 31
decem ſuper portiones erant, *ſupererant*. H. 1: 20
ſuper ea re, *de ea re*. 5: 6. ſcripſit. 6: 15. ea ſuper- ... 43 ſuper multus rumor. ... ſuper eo conſ... 31 4:. ſuper eo miraculo diſſerere, 6: 28. nuptiis. 12 : 2:. ſuper omnibus negotiis melius atque rectius olim proviſum. 14: 43. ſuper firmanda pace. 15: 5. obtinenda Armenia. 15: 24. profectione adiit Capitolium. 25: 36. ſuper tanta re conſtans. H. 2 : 63. *aliquid* ſtatuere. H. 4 : 9. ſuper re tali conſulere *aliquem*. H. 4: 40. rebus diverſis conſulti. 4: 74. ſuper rebus compoſiis verſus. 2: 54. conſulere. H. 4: 82
ſuper eo crimine, *ſpecie ejus criminis*. 1 : 52
ſuper *poſtponitur* quæ ſuper cuncta. H. 3: 26. quos ſuper. 6: 35. raro ſuper milite. 1: 68. intenſa ſuper villa. 5: 46. humum ſuper. 15: 3:. cumulos ſuper. H. 3: 19
ſuperabilis ope humana cæleſtat. H. 4: 81. nullis caſibus ſuperabiles. 2: 25 ſuperans multitudo. A: 35. ſuperante multitudine, facile damnum. H. 4: 28. ſuperans numerus, A: 25
ſuperare, 2: 20. H. 4: 15 | 12 63 | 15: 46. A: 33. A: 24
ſuperaverit. 2: 17
ſuperbus. 2: 37. H. 2: 27 | 12: 2 | 14: 13 | 4: 29 | 2: 22. H. 4: 14 | 4: 37. H. 4: 4
ſoperbe. H. 3: 77
ſuperbia Claudiæ familiæ. 1: 4. Par herum. 14: 26
ſuperbia præſidentium. 21 40. victoris 14: 38. fruſtra per modeſtiam & obſequium effugitur. A: 30. documentom adverſus ſuperbiam. 15: 27. ſuperbiſſimæ epiſtolæ 3: 59
ſuperbia. 4: 25 | 11: 7, 37 | 12: 7 | 13: 14, 23 | H. 1: 8. H. 4: 19, 80 | 2: 15, 78 | 15: 31. H. 2: 75. G: 35
ſuperbiam. 1: 61, 72 | 2: 42, 57 | 4: 12, 17, 68 | 6: 13, 31 | 11: 17 | 12: 29 | 13: 46 | 14: 1 | 15: 15, 20. H. 2: 20. H. 3: 31, 43, 66
ſuperbior. H. 2: 63
ſuperbire. 1: 19 | 2: 36
Tarquinio Superbo. 6: 11
Superbus Tarquinius. H. . 72
ſupereſſe, *ſuperare*, dum ſ... 40. qui fuit. 4: 7. pauci ſupererant 13: 18. etiam tum Germanicus ac Druſus domi ſuper fuere. 6: 51. ſuper eſſe, *ſupervivere*. H. 1: 22. prælio. H. 1: 79. H. 4: 60. ignaviæ, infamiæ ſuæ H. 4: 31. ſupereſſe, *extare*, *adeſſe*. G: 34. alimenta urbi. 2: 43. aliqua epiſtolis eorum inſerta. O: 25 ad uſum & decus arma *abundabant*. H. 1: 51. bellum. 1: 3. ſupererat inclinatio populi. 11: 22. Veſpaſiano mare, claſſes ſtudia provinciarum. H. 3: 1. moles. 1: 45. nihil ex. A: 21. tibi robur. 14: 54. ſpes vireſque. H. 3: 54. ſatis virium. H. 2: 4. ſilvæ. 1: 67. ſtudia populi. H. 3: 66. tantum belli. H. 5: 20 utraque egregie. H. 1: 83. quantum ſupereſſe, ut. 4: 7. quid ſupereſſet poſt. 1: 28. quid ſupereſſe niſi ut 14: 20. nihil aliud, quam ut. 15: 62. ſopereſſe, *abunde eſſe*. ſupereſt ager. G: 26. ferrum. G: 6. oris gratia. A: 44. tempus noviſſimis. 5: 7. honori omnia. A: 45. ſupereſſe qui. 16: 26. dies qui in locum Cæcinæ ſupererant, *qui ſolureſtabat ex tempore ei deſtinato*. H. 3: 37. fide ac virtute legatos, ſe conſiſtit ſuperfuiſſe, *incubuiſſe negotio, atque id confeciſſe. ſic Freinshemius puto, ego ſuperfuiſſe, dictum pro ſuperaſſe, aut ſuperiorem fuiſſe*
ſupereſt. 14: 54. G: 6, 26. O: 41
ſuperfluens multitudo. H. 3: 18. Nilus. 2: 61. orator. O: 18
ſuperfluit. 4: 7
ſuperfuit. H. 1: 79. H. 2: 36. H. 4: 60 | 6: 51. A. 45 | 3: 47 | 12: 45 | 6: 40. H. 4: 11. H. 5: 20
ſuperfundere *terris* mare. 13: 55. vim telorum. A: 36 *aliquos* pulſu ſonituque. H. 1: 2. ſuperfunditur *locus* adjacentibus amnis. 5: 14
ſuperfunderetur. H. 5: 24
ſuperfuſus. H. 5: 7, 23
ſupergredi, *antecellere*, principem. 14: 52
ſupergreſſa pulchritudine feminas. 13: 45, vitium virtus. A:
... cuncta. H. 1: 5 1. magna. H. 16
ſuperjecta. H. 3: 29
ſuperior exercitus, *Germ ſuperioris*. H. 1: 55, 56, 57. H. 4: 37. provincia. H. 19. ripa: 15. 4: 59. Germaniæ. H. 4: 70. ſuperioris, *melioris*, nomina *ſunt* modeſtia & probitas. G: 36
ſuperior H. 1: 9, 57 | 4: 73 | 12: 27. H. 1: 53, 61 | 1: 36, 37, 40 H. 4: 15. O: 10 | 11 18 | 6: 30 | 3: 56. H. 1: 12, 50, 5:. G: 17
ſuperiores. 5: 66 | 11: 21. G. 35. H. 4: 80. O: 40
ſuperius. H. 5: 19
ſuperne, *deſuper*. 2: 20
ſuperpoſitum. 15: 37
ſuperſedeo invertere, *omitto*. 5: 63
ſuperſtagnat amnis. 1: 79
ſuperſtantes. H. 4: 30. maceriis. H. 3: 82. *pontis*. H. 4: 24
ſuperſtes bellorum. 2: 71 G: 6. iniquorum. 3: 4. noſtri ſuperſtites, A: 3
ſuperſtes. 5: 8. A: 46. H. 2: 72 G: 14
ſuperſtites. 1: 61 | 16: 13. H. 22 47. H. 4: 42. A: 44
ſuperſtitio, reverentia ſacrorum. 1: 79. H. 4: 81. *opponitur religionibus*. H. 5: 13. perculſæ mentes ad ſuperſtitionem mobiles. 1: 28. ſuperſtitio nominis. H. 3: 58. ſuperſtitione diſcors Ægyptus. H. 1: 11: ſuperſtitionis externæ rei. 13: 32. ſuperſtitiones. H. 4: 81. externæ. 11: 15. magicæ. 12: 59. ſævæ. 14: 30. vetuſtæ. 3: 60. ſuperſtitionem demere. H. 1: 8. ſuperſtitioni inſignis. G: 54. ſuperſtitio, *ex vaticiniis & aſtrologia*. H. 1: 78 augeſcens. H. 4: 61. exitiabilis. 15: 44. *huc* omnis ea ſuperſtitio reſpicit. G: 39. peregrina. G: 43, vana. H. 4: 54. urget. 1: 29. pervicacia. H. 2: 4. ſuperſtitione infecti 2: 85. ſuperſtitionum perſuaſio. A: 11
ſuperſtruere fundamento, *ædificare*. 4: 62
ſuperſunt. H. 1: 83. O: 25
ſupervacuus O: 41
ſupervenientia auxilia. H. 4: 25. ſuperventu legionis. H. 2: 54
ſupervolitant volucres. H. 3: 56

ſuperurgente. 2: 25
ſuppeditat miles, *ſuppetit*. 4: 4. donec ſuppeditet vita. 15: 11. 1. 31 1. res frumentaria. 15: 16. animus, oratio. H. 4: 40. verba. H. 4: 19. natura. A: 46. ſuppeditans noviſſimo momento eloquentia. 15: 63. ſuppeditare ſenatum ubi, ſubminiſtrare. 11: 23
ſuppeteret. 14: 55
ſupplebitis. H. 4: 58
ſupplementis. H. 2: 69
ſupplementum. 11: 31
ſuppleodis legionibus. 16: 13
ſupplere. 1: 71 | 13: 7 | 11: 22, 25 | 4: 4 | 2: 38 | 14: 16
ſuppleri. H. 2: 57. H. 4: 19 | 14: 58
ſupplevit. H. 3: 50. H. 1: 61. H. 5: 19
ſupplex. 1: 57 | 2: 63
ſupplex. 12: 19 | 13: 42 | 15: 29, 71. 53. 3: 48. H. 4: 2
ſupplicationes. 3: 47 | 13: 8
ſupplicationes, *gratiæ diis actæ*, ob ſupplicia civium. 2: 32. ob res bene geſtas. 13: 41. ob occiſam à principe matrem apud omnia pulvinaria. 14: 12. ob Neronis amorem in Rempub. 14: 59. ob natam principi filiam. 15: 23. ſupplicatum Vulcano, Cereri, Proſerpinæ, poſt incendium Romæ. 15: 44
ſupplices miſericordia digni. 14: 2. quanta pervicacia in hoſtem, tanta beneficentia verſus ſupplices utendum. 12: 20
ſupplices. 1: 29, 44 | 2: 22, 29 | 15: 13, 30. H. 3: 10 | 5: 68 | 5: 36
ſupplicia. 1: 26, 59 | 4: 28 | 5: 9 | 6: 40 | 13: 32 | 14: 48 | 18: 5. H. 1: 37 | 3: 50 | 6: 19 | 15: 68. H. 5: 5. H. 4: 27
ſupplicii. 12: 20 | 16: 17. G 2 12
ſupplicio. 1: 18 | 13: 48 | 15: 44, 71. H. 1: 59
ſupplicium ſervile. H. 4: 11. triumvirale. 5: 9
ſupplicium luere. 15: 69
ſupplicia perſolvere. 6: 26
ſupplicia, *pro ſupplicationibus*. 3: 64
ſupplicium. 1: 48 | 3: 49 | 6: 3, 6, 38 | 11: 35 | 12: 37 | 13: 1, 22 | 14: 33, 42, 43, 45. H. 1: 37, 45, 71, 81. H. 2: 29, 72, 9. H. 3: 11, 74, 75. H 4: 13, 25, 32, 50, 85
ſupplicitet. H. 1: 41
ſupprimendo famam, augere. H. 1: 17
ſuppreſſo nomine. H. 2: 96
ſuppreſſus. Hiſt. 5: 18. Hiſt. 1: 50
ſupra libertatem regnari. G: 43. par negotiis, neque ſupra. 6: 39
ſupremus, *ultimus*, prope Reipub. annus. H. 1: 11. adſpectus. 14: 4. dies. 1: 6 | 3: 76. A: 43. *id eſt, mors*. 1: 53 | 16: 3. vitæ. 1: 9. urbis. H. 5: 2. ſanguis Claudiorum. 12: 17. ſpiritus. H. 4: 21
ſuprema neceſſitas, *mors*. H. 1: 72. voluntas, *teſtamentum*. H. 1: 48. vox. 15: 70
ſupremum auxilium. 15: 16. certamen. H. 5: 81. convivium. 1: 55. officium, *ſepultura*. H. 3: 25
ſupremi Tiberio Conſules: 6: 45. dies. 6: 48. ſermones. 1: 13
ſupremæ curæ, *de morte*. H. 2: 49. neceſſitates. 1: 27. H. 1: 3. tabulæ, *teſtamentum*. 6: 38 | 16: 4
ſuprema, *quæ ad mortem aut funus pertinent*. 4: 44 | 15: 59, 64 | 16: 11, 25. Auguſti. 1: 8. Germanici. 3: 49. mariti. 16: 54. mandata. 1: 53. H. 2: 53. munera. 3: 2. oſcula petere. H 4: 46. ſolatia. H. 3: 84. verba. 14: 29
ſupremorum imago præſenti circumdata. H. 4: 45. traditio. 16: 16
ſupremis admotus. 12: 66. appropinquare. 6: 50
ſuprema ſolvere, ſepelire. 1: 61. de ſupremis agitans. Hiſt. 4: 59
ſupremùm dividi à parentibus. H. 4: 14
ſupremum. 1: 6, 53 | 3: 16, 76 | 13: 16, 17. H. 1: 11. H. 4: 14, 21 H. 5: 2
ſurculi. G: 10
ſurdæ aures. H. 3: 67
Surena. 6: 42
ſurgit tumor. H: 2: 42
ſurgens luna. H. 3: 13
ſurgentes partes. H. 3: 4
ſurgere. O: 34
Suri, Syri. 2: 60
Suria. 2: 69, 70, 74, 77, 78 | 4: 11. adminiſtranda. 6: 27
Surrentum. 6: 1
Surrentinum promontorium. 4: 67
ſurrexit. O: 13
ſuſcepit. O: 34. H. 1: 15 | 1: 52 | 3: 31 | 4: 43 | 6: 7. H. 3: 72
ſuſceptus. 12: 58. H. 2: 86 | 15: 43. O: 33
ſuſcepturum. 1: 81 | 11: 33
ſuſcipere. 1: 17 | 2: 37 | 4: 52 | 11: 6. G: 21 | 4: 9 | 4: 56 | 15: 63. H. 2: 1. O: 1 | 2: 13, 36, 38 33 | 12: 20 | 2: 54
ſuſcipere conſilium. 4: 64. H. 2: 76. diſcrimen. H. 4: 70. iter ad. H. 2: 85. judicium. 14: 50. preces. 13: 54. Rempub. H. 2: 1. tutelam *alicujus*. 1: 12. vota. 12: 13. publice, *nuncupare*. 15: 23. pro incolumitate. 4: 17
ſuſcipiendus. 13: 21 | 14: 27 | 11: 27 | 2: 78
ſuſcipite. 4: 8
ſuſcipiunt. H. 2: 76
ſuſpectare, *ſuſpectum habere* 1: 5. aliquem. 1: 13, 47. perfidiam. H. 2: 27. prolatationem. H. 5: 82
ſuſpectante Nerone. 13: 55
ſuſpectans fraudem. 13: 39. *aliquam* magis magiſque. 13: 6. potentiam *alicujus*. 12: 16
ſuſpectari pellici, *ſuſpectum eſſe*. 4: 3
ſuſpecta. 3: 52 | 12: 14 | 14: 44. H. 1: 10, 27, 85. H. 3: 35. H. 4: 49. A: 18 | 4: 70
ſuſpectare. 11: 47
ſuſpecti. 1: 6 | 3: 60. H. 2: 33 | 1: 28 | 2: 48 | 12: 33, 46. H. 1: 20. H. 2: 97. H. 4: 68. A: 28 | 13: 9 | 14: 57. H. 1: 25
ſuſpectior. H. 1: 14, 31. H. 2: 29
ſuſpectius. A: 38
ſuſpectus nimiæ ſpei. 3: 29. in Poppæa. H. 1: 13. dominationibus qui proximus imperio deſtinatur. H. 1: 21
ſuſpectus. 1: 2 | 13: 29. H. 1: 23. Hiſt. 1: 46, 54. H. 4: 35
ſuſpendere. 1: 55. G: 12
ſuſpenſus principatu novo animus. H. 4: 8
ſuſpenſa metu civitas. H. 4: 38. in ſuſpenſo tenere. Hiſt. 1: 98
ſuſpenſi, *ſolliciti*. H. 3: 37. animi. H. 1: 25
ſuſpenſæ mentes provinciarum. H 2: 4
ſuſpenſa, *dubia*, *ambigua*. 11: 34. verba. 1: 11
ſuſpenſus ſuper Cæſarem genus

vultu manibus, extenſus, expaſſus. 4: 59
ſuſpenſum. H. 4: 30
ſuſpicax animus. 12 13. Glentium. 3: 11. tempus ad ſuſpicionē invaluit. H. 1: 80. ad ſuſpicionem infectis manibus, eveniet ut qui timet, timeatur. H 1: 81
ſuſpiciones imbecillæ. 2: 76
ſuſpicionem irritare. H. 4: 32
ſuſpicionibus aliquem arguere. H. 3: 78
ſoſpicatus. O: 14
ſuſpicio verbum. 15: 14
ſuſpiciens cœlum. G: 10
ſuſpicio 4: 14 | 6: 51 | 14: 61 | 15: 56. H. 4: 19 | 2: 75 | 4: 10 | 6: 47. H. 1: 28 | 3: 9 | 4: 69
ſuſpiciones. H. 2: 21, 68. H. 3: 4 | 12: 4 | 15: 54. H. 3: 12, 65
ſuſpicionum. 4: 41, 67. H. 1: 85
ſuſpiria. 4: 60. A: 45
ſuſtentare. 4: 63
ſuſtentaculum victoriæ. H. 2: 28
ſuſtentare aciem. 1: 65. hoſtem. 15: 10. paupertatem, ſublevare. 13: 34. pugnam manu, voce, vulnere. 2: 17. largitione, cura ſaucios. 4: 63. ſe & domum & pacem. 1: 4. ſecuritatem annonæ. 15: 18. aliquem opibus. 2: 40. ſuſtentari alii. 4: 13. ope alicujus. 4: 71. ſpe: 6: 25. ſuſtentata diu acies. H. 2: 15. ſævitia hoſtium. 2: 18
ſuſtinere. H. 3: 29. aciem. H. 3: 25. bella civilia. 13: 6. curam. 3: 54. ſuſtinebat ſedes effigiem. 15: 29. faſtigium. H. 3: 78. muliero. A: 17. ornatia. 2: 35. nomina aliquorum. 4: 59. obſtinatos. H. 3: 29. opes. 14: 54. partes præcipuas. 3: 58. ruentes. H. 4: 78. non ſuſtineo me vocare privatum. H. 1: 57. non ſuſtinuit educere. O: 6. ſuſtinens aſpectum, perferens. G: 43. ſuſtinentes. H. 4: 15. quibus R ſpub. ſuſtinetur. 15: 50. ſuſtinere per homines. 1: 21. ſuſtinendus labor. H. 2: 99
ſuus ictus, proprius. 1: 61. impetus, pavor. H. 3: 2. ſuo igni involvere. 14: 10 ſuus miles, ſibi ab imper. creditus. 8: 56. ſuus languis cuique indiſcretus. H. 4: 52. ſuo in dolore ſecutus. 1: 70. in ſuam famam extulitare geſtis A: 8. ſuæ quoque injuriæ ultor. A: 16. ſua manu cuncta perſcribere. 1: 81. ſuo conſtitu nii. 1: 8. ſuum quiſque flagitium aliis objectantes. H. 2: 44. ſuopte ingenio. H. 2: 63. ſuo jure diſerius. 4: 52. velut in ſuo. A: 10. ſui quiſque ſeculi bonis utatur. O: 41. ſui, neceſſarii, adfectus. nullus ſuorum. 1: 6. ſui milites. 1: 10. a ſuis ortus. 2: 67. ſuaſmet ſpes. 1: 66. ſuiſmet viribus concidere. H. 4: 17. ſua cuique arma. G: 27
ſua quiſque facta extollentes. H. 2: 70
ſua quiſque facta, ſuos caſus attulit. A: 25
ſua quiſque munia ſervarent. 4: 50
Syenen. 2: 61
Siene. 2: 61
Silana Junia. 11: 12
L. Sylla Cornelius. vide Cornelius. vide Sulla
Sylla Fauſtus. 12: 52
Syllana ala. H. 1: 70 Hiſt. 2: 17
Syllaoi alam intelligit. Hiſt. 1: 70
Sylva. 2: 16 | 14: 34 H. 2: 25 15: 42 | 1: 50 | 2: 12. G: 28. A: 25 | 2: 17 | 1: 65
Syracuſæ. 13: 49. Syracuſanorum civitas. 11: 49
Syri. 2: 60. ſalutant ſolem Orientem. H. 3: 24. vide Suri.
Syria Provincia. 2: 42 | 12: 13 | 13: 8. A: 41. invadenda. 15: 9. vacua, permiſſa Corbuloni. 14: 26. deminutionem tributi orat. 2: 42. Syriæ caput Antiochia. H. 2: 79. equites. 12: 55. legatus. 11: 10. legiones. H. 1: 10, 76 H. 2: 6. præſes. 6: 41. rector. 2: 4. Atilius Rufus. A: 40. Syriacus exercitus. H. 2: 8
Syriæ. 2: 42, 43, 58, 82 | 6: 31, 32, 35 | 15: 5. H. 2: 59, 73, 74, 76, 81. H 3: 34. H. 4: 17. H. 5: 1, 26
Syriacis. H. 2: 80
Syriaci. H. 2: 8
Syriæ. 1: 42 | 2: 43, 83 | 11: 10, 29, 45, 54 | 15, 4, 6, 9, 25. H. 2: 6, 79. H. 4: 84. H. 5: 2, 6, 10
Syriam. 2: 15, 81 | 3: 16 | 6: 10 | 6: 37, 44 | 12: 49 | 13: 8 | 14: 26 | 15: 3, 12, 17, 26. H. 2: 2, 78, 80. H. 4: 39. H. 5: 9. A: 40

T

TAbella. O: 36
taberna. H. 2: 64. ſutrina. 15: 34
tabernæ. 15: 34. H. 1: 86. H. 3: 83
tabernaculum 1: 35. ducis. 1: 29. tabernacula, tentoria. 2: 13. ducis. H. 2: 29. tabernaculorum. H. 3: 22
tabernaculum. 1: 36
tabernas. 15: 38
tabes fori, contagio litium. 11: 6. oculorum H. 4: 81. longa. 1: 53. orta. 12: 59. per Ægyptum. H. 5: 3. infectæ mentes 1: 26. velut tabe infectæ legiones. H. 3: 11. tabe, ſeu tabo obliti cineres. 2: 69
tabes. H 1: 26
tabidum. 12: 66
tabo. H. 2: 70. H. 3: 35
tabulæ navium. H. 3: 47 teſtamenti. 13: 42. obſignatæ. 15: 55. duodecim. 6: 16. finis æqui juris. 3: 27. nuptiales. 11: 30. plumbeæ. 1: 69. publicæ. 13: 23, 28. ſupremæ. 6: 5 | 16: 14. tabulæ tenues pro ſcutis. 2: 14. tabularum pictarum miracula. 3: 5. tabulis prioribus ſcriptus heres. 2: 48. tabularia. O: 39. turrim duplici tabulato ſtruere. 4: 30
tabularia. O: 39
tabulæ 14: 40 | 1: 48
tabulato. H. 4: 30
tacere. 11: 6
tacentes luci, ſolitudo. H. 3: 85. O: 6. A: 2, 18
Tacfarinas. 2: 52. bellum renovat. 3: 20. vincitur. 3: 21. Africam inquietam habet. 3: 32. legatos ad Tiberium mittit. 3: 73. a Dolabella vincitur. 4: 24. occiditur. 4: 25
Tacfarinatis frater. 3: 74
Tacfarinatem frumento juvantes. 4: 13
Tacfarinatem. 4: 23, 24, 25
taciti. 1: 43
tacitus. H. 1: 14. H. 1: 37
taciturnitate rupta. 1: 74. omnia cohibita. 1: 54. tacita ſuſpicione. 4: 42
tactæ de cælo ædes. 13: 24. regiones. 14: 12

Tacitus diviniam opem agnoſcit. H. 4: 78. *res Domitiani conſcſſur.* 11: 11. H. 1: 1. *cum diſſeruunt auctores, ſub ipſorum nominibus hoc tradit.* 15: 20. *prætor.* 11: 11. *uxorem ducit.* A: 9. *dubitat de regimine rerum.* 6: 22
tacit. G: 36
tacitæ. G: 43
tædet. 14: 10 | 3: 65
tædia. 4: 42. H. 2: 31
tædio futurorum præſentia placuere. H. 4: 69
tædium. 1: 76, 80 | 2: 34 | 4: 28 | 6: 7. 12: 59. 14: 59. H. 3: 56, 81 | 5: 10 | 6: 15 | 12: 20 | 15: 2 | 16: 26. H. 5: 26
talis. *adject.* 11. 28. H. 3: 68. O: 37 | 4. 38 | 14. 41, 59. H. 4: 8
tales. 2: 3. | 14: 7, 53
Talius Geminus. 14: 50
T. Alledius Severus. 12: 7
tam. 1: 19, 20, 35, 41, 42, 53 | 2: 36 | 3: 6, 17, 31 | 4: 5, 51, 52, 55, 65
tamdiu. 11: 9. G: 37
tamen. 1: 3, 9, 13, 15, 17, 19, 25, 42, 45, 52, 57, 65, 66, 72, 77
tamen, *pro tantum.* H. 3: 45. *unique.* A: 45
Tamcia. *fl.* 14: 32
tamquam. 1: 7, 12, 44, 69 | 2: 74, 84 | 3: 12, 15, 72
tamquam ſcelera oſtendi oporteat. G: 12. in tanta multitudine, *ut in tanta.* H. 1: 8
Tanais. *fl.* 12: 17
tandem. 1: 19, 25, 70
Tanfanæ templum. 1: 51
tanquam. 3: 46
tanta. 1: 31, 66 | 2: 55, 72 | 3: 12 | 4: 31
tantæ. 1: 49, 11 | 3: 34
Tantalus. 4: 56
tanti. 2: 24 | 6: 2 | 12: 38 | 14: 7, 39 | 15: 49, 50 | 16: 26. H. 4: 37, 78. A: 28. O: 32, 40
tanto. 2: 84 | 3: 46, 59 | 4: 18 | 13: 1 | 14: 3, 36. H. 3: 41. H. 4: 43, 51. G: 4. A: 9
tantum. 1: 23, 42, 80 | 2: 24, 88 | 3: 21, 23, 33
tantum adverſa domus ſuæ ſenſit. H. 2: 64. fœdiſſimæ adulationis tantum infamia uſurus. 3: 57
tantumdem. H. 1: 50
tarda. 1: 28 | 6: 11. H. 2: 6, A. 18. O: 22 | 6: 32 | 14: 13
tardabat eum infirmitas. H 2: 99. judicia malignitas. O: 24. reverentia libidines. 14: 33. Armeniorum vulnus. 2: 21, tardari uſu. 6: 31. tardatus ad prælia exercitus. 1: 62. tarde concedendum quod datum adimi non poteſt. 3: 27. tarditas & fiducia. H. 1: 11. ſpreta quæ tarda cum ſecuritate. 3: 66
tardaverit. O: 23
tarde. 1: 34. H. 1: 8. G: 17. A: 7, 12. O: 21
tarditas. 2: 19 | 3: 56 | 16: 14
tardius. 14: 38, 64
tardum. H. 1: 6
Tarentinum fœdus. 1: 10
Tarentum. 14: 12. H. 2: 83. infrequens. 14: 27
Tarpeia rupes. H. : 71
Tarpeium ſaxum. 6: 19
Tarquinius Priſcus. 4: 65. fundamenta Capitolii jecit. H. 3: 72
Tarq. Superbus. 6: 11. Capitolium extruit. H. 3: 72. pulſus. 3: 27
Tarquinii exacti. 11: 22
Tarquitius Creſcens. 15: 11
Tarq. Priſcus. 12: 59. repetundarum damnatur. 14: 46
Tarracina. H. 3: 60, 76, 85. H. 4: 2. expugnata. H. 3: 77. tuta mœnibus ſituque. H. 3: 57. municipium. H. 4: 5
Tarracinenſis colonia. 3: 78.
Tarracinenſes. H. 4: 3
Tarraconenſis Hiſpania. 1: 78.
Tarſa. 4: 50
Tartarus *fl.* H. 3: 9
Tatius Gratianus. 6: 38
T. Tatius. 1: 54. Romam auget. 12: 24. ei ſacerdotium à Romulo ſacratum. H. 2: 95
Taunus *mons.* 1: 56 | 12: 28
Taurantium regio. 14: 24
tauri. 11: 17
Taurina ala. H. 1: 59. H. 2: 64. colonia. H. 2: 66
Tauriorum Auguſta. H. 2: 66
Taur. Statilius. 2: 5 | 6: 11 | 12: 59 | 14: 46
Tauri. 12: 15
Tauri. 6: 41 | 15: 10
Taurina *ala.* H. 3: 5
Taurus *mons.* 6: 41 | 12: 49 | 15: 8
Tauri jugum. 15: 10
Tauro Siſenna Statilio. 2: 1
Taurum. 3: 72 | 12: 49 | 15: 8
taurus altaribus profugus. H. 3: 56
Taurus Antonius. H. 1: 20
Taurum. A: 22
tecto, *domo arcere.* G: 21. ſub tecto eodem. 14: 42. manere. 13: 32. eſſe. 14: 45
tecti amicorum. H. 1: 3, 80. urbis. 6: 15. circumjecta. 15: 37. egreſſa altitudinem mœnium. H. 3: 30. ſummam. A: 35
tecta. *ſub.* 3: 1 | 15: 40, 43 | 15: 41. H. 1: 84. H. 3: 71. H. 4: 62
tectus. *adject.* 12: 56. Hiſt. 2: 22
tectum. *ſubſt.* O: 22 | 4: 69 | 14: 5. H. 3: 71 | 14: 5. H. 3: 47 ... 10. O: 10
... tus. 1: 10
tegere. 1: 10 | 3: 80 | 6: 50. H. 1: 66 | 3: 36. H. 1: 41. H. 2: 29 | 6: 24
tegens. 4: 12 | 6: 20 | 2: 80 | 4: 58 | 1: 62. H. 3: 78 | 4: 44. H. 4: 11. O: 12
tegere, *diſſimulare*, animum immanem modeſtia. 6: 2?. defectionem. 6: 50. ignaviam ſævitia. 12: 10. iracundiam vultus. H. 4: 11. male tegere ingratiationem fortunæ. 1: 66. nomen exiit ſpecie ſtudiorum. 4: 44. odium ceſtmoribus. 2: 80. ſpem male tegens. 4: 12
tegitionimia queſtibus. 3: 36
tegenda ſcelera. 6: 24
tegere, *defendere.* aurum non tegit. A: 32
texere ceteros latebræ. 1: 25. fugientes, paludes, ſilvæ. A: 26
tegi terga, latera. H. 3: 9. tecto. O: 21
tectus pluteis, cratibus, legionarius. H. 2: 21
tegenda armis vita. 6: 2
tegimen. 2: 21, 3: 43. A: 32. O: 21
tegmen. H. 1: 79
tegmine. 2: 14 | 3: 46
tegmen pedum *caligula.* 1: 41. barbarum, *veſtitus.* H. 2: 20. omnibus ſagum. G: 17
tegmen capiti detraheres. 2: 21
tegmina detrita. 2: 18. corporidecepta. 13: 57. corpori detrahere. 4: 56
tegmina loricarum gileatumve. 12: 35
teguli. H. 3: 30. G: 16. *informes.* O: 20
tegulis *aliquem* deturbare. H. 3: 71
tela. 1: 49, 65 | 2: 14, 17, 20, 45, 80 | 3: 20, 43 | 4: 25 | 14: 37, 55 | 16. 19. H. 1: 41, 69. H. 2: 13. H. 3: 10, 11, 20, 28, 19, 30, 31, 71. H. 4: 29. 77. G: 29
Telamon. 3: 62

INDEX

L. Teleſinus. 16 : 14
telum, *vis*, *poteſtas*, tribuendum, quod non ſperneretur. 8 : 1, 26. eloquentiæ. O : 5. velut telum arripere quod. 16 : 27
telum, *arma quæcunque*, *ut pugio*, &c. 15 : 55. cum telo miſſus. 14 : 11. repertus. 14 : 24
tela. G : 6, 29. & manus. [illegible] agreſtia. 2 : 80. cong[illegible] 2 : 11. conjecta in. H 4 : 63. diſtr[illegible]cta. H. 1 : 41. illiſa r[illegible] diſperſa. H. 3 : 23. ingruentia. 1 : 65. injecta. 2 : 17. pinnis inter [illegible] hærebant. H. 4 : 23. miſſilia. 15 : 7. H. 3 : 71. navalia. 14 : 5. præuſta, brevia. 2 : 14. Romana. G : 33. vana per tenebras. H. 4 : 29. venantibus venabula, culter. 3 : 43
telorum fragmina. 1 : 6. vis. A : 36
telisomiſſis. H. 5 : 17
telum. 2 : 13 | 13 : 40. O : 12 | 14 : 62
telis. 3 : 41 | 4 : 48, 50, 51 | 6 : 35 | 12 : 13, 34, 35 | 13 : 6 | 14 : 37. H. 2 : 15, 88. H. 3 : 10, 80. H. 4 : 20, 46. H. 5 : 21
telorum. H. 1 : 85. H. 3 : 23. G : 6
telum. 14 : 44
temerat. O : 40
temerare, *polluere*. Capitolium. H. 3 : 72. Juliam. 1 : 53. Jus legationis. H. 3 : 80. vigilias. H. 1 : 48. opus ſaxo aurove in aliud deſtinato. H. 4 : 53
temerata caſtra. : 10
temeritas credendi, ſuſpicionum. 4 : 67. inanis. H. 4 : 29. eventus proſper alimentum temeritatis. H. 4 : 76. ex temeritate ſpes. H. 3 : 26
temere. 6 : 28   11 : 59. Hiſt. 1 : 51
temeritas. 2 : 73. H. 1 : 21. H. 2 : 16 | 13 : 40 | 15 : 1, 13. H. 1 : 52. H. 3 : 20. G : 14. A : 41 | 14 : 31, 44. H. 3 : 9 | 13 : 20 | 14 : 57. H. 2 : 18. H. 4 : 76. O : 6
temnendæ. H. 5 : 47
Temnli. 2 : 47
temperabat. 1 : 59 | 14 : 17. H. 1 : 69. H. 3 : 3. O : 18. O : 31
temperamentum. 4 : 20. O : 41. fortitudinis. H. 1 : 83. principatus egregium. H. 2 : 5. elegans. 11 : 4. meditatum. 3 : 12. ſalubre. H. 4 : 86. ineunt veneno. 13 : 15
temperare dolori. 15 : 63. felicitati. H. 2 : 47. lacrymis. 15 : 16. luxuriæ. H. 2 : 62. minoribus. 3 : 14. minis, verbis. H. 2 : 69. neci mulierum. 14 : 37. probris. 2 : 59. riſui. 13 : 3. ſermonibus H. 3 : 53. ſuppliciis ac remediis. 1 : 50. victoriæ. H. 3 : 51. victoriam. H. 4 : 1
temperantior poteſtatis. 11 : 46
temperata ſubvectio frumenti, proviſum, *ut minoris conſtaret*. 13 : 58
temperandus. 1 : 67. H. 4 : 1 | 13 : 50 | 3 : 51
temperans. H. 1 : 45 | 3 : 67
temperanter. 4 : 33 | 15 : 29
temperantia. 1 : 14 | 2 : 73. G : 21 | 11 : 16. H. 1 : 90
temperare. 13 : 3. H. 2 : 47
temperaret. 15 : 63. H. 2 : 62. A : 40
temperare. H. 5 : 31 | : 50
temperatus. H. 2 : 88. O : 28. O : 23
temperator. H. 3 : 24
temperavit. H. 1 : 63 | 2 : 84 | 3 : 53 6 : 10. A. 8
temperies. 4 : 55, 67
tempeſtas *pro tempore*. H. 5 : 1. ea tempeſtate. 1 : 1 | 3 : 22 6 : 8, 30 | 13 : 53. H. 5 : 8. eadem tempeſtate 12 : 18. illa temp. 2 : 16. H. 2 : 31. qua temp. 2 : 60 | 3 : 38 | 4 : 14 | 6 : 34 | 16 : 13
tempeſtatum cauſſa. A : 10
tempeſtas, 11 : 31 | 15 : 28
tempeſtate. 1 : 3 | 2 : 56, 60 | 3 : 38 | 4 : 14 | 6 : 8, 30, 34 | 12 : 11, 62 | 13 : 53 | 15 : 19. H. 1 : 38. H. 2 : 32. H. 3 : 43. H. 5 : 2, 8. A : 38
tempeſtates. 1 : 30 | 16 : 13. A : 41 | 3 : 54. H. 2 : 8, 99. G : 45. A : 10, 25
tempeſtivus. O : 14
tempeſtivæ epulæ. 11 : 37
tempeſtiva convivia. H. 2 : 68
tempeſtivis. 11 : 37. H. 2 : 68
tempeſtivus. O : 14
templa. 3 : 36, 57, 60, 71 | 4 : 38 | 11 : 14 | 14 : 10, 14 | 15 : 38 | 16 : 18. H. 1 : 50. H 2 : 55. H. 3 : 14, 71, 84. H. 4 : 1, 83. A : 21. O : 10
templi. 4 : 43, 55 | 14 : 32 | 15 : 29. H. 2 : 1. H. 4 : 53
templum Æſculapii. 4 : 14. Apollinis. H. 3 : 60. Auguſti. 1 : 11 | 4 : 55. in Tarraconenſi colonia. 1 : 78. Auguſti & Romæ. 4 : 37. Auguſti apud Nolam. 4 : 57. Auguſt. à Tiberio ſtructum. 6 : 45. Cæſaris. H. 2 : 42. Cereris. 15 : 63. Claudii. 13 : 38. Concordiæ. H. 3 : 68. Dianæ. 4 : 43 Fecunditatis. 15 : 23. Floræ. 2 : 49. fortis Fortunæ. 2 : 41. Fortunæ. 15 : 23. Fortunæ Equeſtris. 3 : 71. Herculis. 15 : 41. Hieroſolymitanum. H. 5 : 8. occupatur ab Eleazaro. H. 5 : 11. à Pompeio. H. 5 : 9. ejus fores ſponte expandæ. H. 5 : 13. Jani. 2 : 49. Jovis 4 : 57 | 13 : 24. Jovis dicis. H. 4 : 83. Julii. H. 1 : 42 Lunæ. 15 : 41. Martis Ultoris. 2 : 64 | 3 : 18 | 13 : 8. Matris deûm. 6 : 64. Mephitis. H. 3 : 33. Minervæ 15 : 24. Neronis. 15 : 74. Neronis filiæ. 15 : 23. Romæ. 4 : 36. Salutis. 15 : 53, 74. Saturni. 2 : 41. H. 1 : 27. Solis. 15 : 74. Spei. 1 : 49. Tauriſiorum. 1 : 51 Tiberii. 4 : 15, 37, 55. Veneris. 4 : 43. Genitricis. 16 : 17. Paphiæ. H. 2 : 2. Veſtæ 1 : 36, 42. H 1 : 43
templa ſpoliata. 15 : 45
templa adire *in latitus*. 2 : 75. dedicare. *vide* ded.
templorum dona. A : 6. direpta. H. 3 : 33
templis. 1 : 10 | 2 : 60 | 3 : 65 | 4 : 67 | 14 : 61, 64. H. 1 : 40. H. 3 : 82. H. 5 : 5
templo. 3 : 61, 68 | 4 : 14. H. 4 : 51, 82. H 5 : 5, 9, 12
templorum. 2. 82 | 15 : 41. H. 1 : 40. G : 40. A : 6, 7
templum. 1 : 11, 51 | 3 : 63 | 4 : 15, 55, 56 | 12 : 13 | 14 : 3, 31, 32 | 15 : 44. H. 2 : 2, 3, 78. H. 3 : 31, 74. H. 4 : 53, 82, 83, 84. H. 5 : 3
tempora. 1 : 10 | 3 : 65 | 6 : 7, 58 | 16 : 31. H. 2 : 50. H. 3 : 19, 40 A : 1, 9, 41. O : 19, 35. 41
temporalibus. A : 46
tempore. 1 : 19, 58, 65 | 2 : 27, 40, 65, 82, 84 | 3 : 1, 24, 41 | 4 : 40, 70, 71, 73 | 6 : 6, 12 | 11 : 3, 29 | 12 : 6, 13, 46, 49, 50, 57 | 13 : 7, 17, 47 | 14 : 4 | 15 : 7, 20, 39, 50 | 16 : 26. H. 2 : 39, 86. H. 4 : 34, 51. H. 5 : 13. G : 22, 39, 43. O : 15, 20, 41
tem pori. 12 : 69. H. 3 : 75. H. 4 : 34
temporibus. 1 : 1 | 2 : 49 | 3 : 19, 34 | 4 : 20 | 11 : 14, 15 | 11 : 27. H. 1 : 73, 76. H. 3 : 10. G. 37. A : 1, 5. O : 1, 13, 16

17, 18, 21, 37, 38
temporis. 1: 67 | 2: 36 | 3: 51 | 4: 5 | 5: 9
temporum. 1: 74 | 1: 37, 85 | 3: 55, 57
tempus relinquendum rumoribus quo ſeneſcant. 2: 77. feroſ animos mollis. 6: 38. in tempus conficta, ad tempus. 1: 37. diligi. 6: 11. ſtructa ſcena. 14: 20. ſuffugium. 4: 66
tempus terere. H. 1: 33. in tempore, ſuo tempore. 3: 41 | 14: 46 | 13: 7. memorabo. 1: 58 | 11: 5. adfuturus. 1: 17. trademus. 4: 71. memoravi. 6: 22. parum in tempore. 1: 19. in tempore per occaſionem. 12: 50
tempore dato, occaſione oblata. 4: 40 | 13: 7
tempore addito percrebuiſſe, proceſſu temporis. 12: 6
tempora belli prima, occaſiones: H. 3: 9. cum temporibus formæ & genera dicendi mutantur. O: 18. forma ac ſpecies orationis mutanda. O: 19
temulentus H. 2: 58
temulentis vilia arma cupidinem ſui moveor. H. 1: 80. inter temulentos non facilis conſenſus. H. 1: 26, 14: 2 | 1: 50 | 13: 15. H. 2: 91
temulentus, 12: 64. H. 1: 63, 83. H. 3: 56
tenacia. 1: 63
Tencteri H. 4: 77. G: 32, 38. Anſibarios deſerunt. 13: 56. Civilis ſocii. H. 4: 21. legatos ad Agrippinenſes mittunt. H. 4: 64. eorum ſinus. ibid. Tencterorum agri. 13: 56
tendere, pertendere perſeverare: 1: 19. contra. 3: 10 | 4: 3. H. 1: 28. H. 4: 16. acrius. 2: 74. ſibi quiſque tendentes. H. 1: 8. tendere ad legionem H. 4: 50. tendere ad Germanicum 1: 39. effectis in quæ tendi, quæ ſuſcepi. 3: 24. tendere odiis, pertinacibus, contendere. H. 4: 43. tendere, caſtra, vel tentoria habere. H. 2: 93. hibernis iiſdem tendere. H. 1: 55. extra vallum. 13: 35. una H. 2: 66. Lugduni. H. 1: 59. in porticu. H. 1: 31. tendere manus, voces, ad aliquem, ſupplicantium ritu. 2: 29. ſupplices. H. 3: 10. manus. H. 2: 46. H. 5: 16, ad Tiberium, 1: 11. ad deos. 11: 65. ad obſeſſos. H. 4: 34. placamenta. H. 1: 63. tendere arcus. H. 4: 29 catapultas, baliſtas. 12: 56
tenebræ funeſtæ, nox. 1: 65. propinquæ. 13: 40. formidinem augent. 4: 48. tenebrarum licentia. H. 1: 49
tenere dicere. O: 16
tenere. G: 20. O: 32
tenere, retinere. 1: 15. ſpeciem magis quam vim. 3: 30. vim imperii. 2: 57. precibus, auctoritate. 2: 34. tenebantur ſimul adſumpti. 4: 6. tenere aliquid in occulto. 3: 18. in ſuſpenſo H. 2: 78. tenere regionem, colere, habitare. 4: 67. tenere feminam matrimonio. 12: 40 | 15: 71. urbem. 11: 30. præſidio. 13: 41. abeuntes. H. 4: 19. ſpatium terræ. G: 35. portum appellere. A: 38. ruſum, ſomnium. O: 21. habenas animorum. O: 31. tenuis, benis, contentus fuit. 1: 15. teneri, reum eſſe repetundarum. 11: 7 ſævitiæ. 3: 67. adulterio. 2: 50. flagitiis. 3: 50. lege repetundarum. 11: 6. tenentur à Veſpaſiano provinciæ. H. 3: 12
tenebantur. H. 2: 17. A: 23. O: 31
tenebræ. 15: 37 | 13: 44 | 1: 81 | 13: 50, 25 | 14: 20. H. 1: 26, 54, 81. H. 3: 19, 21, 22. H. 4: 29, 36. A: 12
tenebris. 1: 28 | 2: 31. H. 3: 77. H. 1: 84. H. 4: 29
tenere ſaltare. O: 26
teneri. 1: 67 | 2: 50, 67 | 1: 13, 38, 50 | 14: 41 | 3: 67 | 13: 41. H. 3: 50, 61. A: 32
teneri. adj. cl. O: 29
Tenii. 3: 63
tenor. A: 6
tentamenta bellorum, conatus. H. 3: 38. tentatus, ut infernas umbras carminibus eliceret. 2: 28. onere novo. 4: 46. promiſſis, minis, H. 1: 74. tentata cohors. H. 2: 63. fides. H. 2: 20. tentatis quos idoneos rebantur. 1: 48. tentatæ cohortes. 13: 21
tentare. 4: 48 | 2: 69. H. 1: 74
tentare. 1: 19 | 1: 3 | 15: 41, 54 | 3: 74 | 16: 24 | 6: 44 | 12: 31. H. 2: 65. H. 3: 85
tentamenta. H. 2: 38
tentandis. H. 2: 12
tentant. 1: 67 | 14: 35 | 15: 25 | 16: 34 | 4: 3. H. 4: 49. H. 3: 5 | 1: 73
tentari. 4: 46 | 6: 23 | 1: 36 | 4: 14. H. 1: 29
tentata. 15: 46
tentatis. 1: 56 | 11: 45. H. 3: 9
tentato. 2: 4 | 4: 22 | 6: 28. H. 5: 23
tentavit. H. 4: 34. H. 4: 49. G: 34. H. 4: 86 | 6: 9 | 2: 81 | 11: 33. H. 3: 34, 82. G: 34
tento. G: 43 | 1: 69 | 2: 79
tentoria. 1: 17, 28, 30, 65 | 12: 64. H. 1: 27. H. 3: 10. H. 4: 72 | 1: 65 | 13: 35. H. 2: 45. H. 4: 78
tentorium. 14: 24. H. 4: 27. H. 1: 83
tenuari in cuneum. A: 10. tenuatum victu parvo corpus. 16: 63. tenuis fructus. 11: 20. Reſpub. 2: 33. tenue damnum. 12: 39
tenuis. 1: 64 | 3: 57. H. 4: 20 | 2: 97. H. 3: 19 | 2: 14
tenuit. 2: 17 | 2: 64 | 15: 71. H. 3: 46. H. 5: 16. G: 28. H. 1: 47 | 2: 78 | 14: 53 | 2: 60 | 4: 67 | 3: 56 | 1: 15 | 2: 16, 37 | 1: 50. H. 1: 78. H. 2: 6, 16, 60. A: 16, 38
tenui. 15: 55
tenuioribus. 16: 5
tenus. 1: 70 | 13: 41 | 15: 6, 40, 45. H. 3: 7. A: 10
tenus. Aſia atque Achaia tenus. H. 2: 8. Janua ac limine tenus. H. 1: 53. porta tenus obvius. 3: 15
tepor. H. 3: 32. O: 21
ter. 12: 53 | 15: 42 | 14: 56. H. 1: 9. G: 10 O: 8
terere dies. H. 4: 34. dies rerum verbis. H. 3: 50. otium ſegne. H. 1: 34. tempus cunctatione, ſegnitia. H. 1: 33
Terentius Lentinus. 14: 40
Terentius Evocatus. H. 1: 41
M. Terentius. 6: 8
terga. 1: 51, 56 | 2: 25: 80 | 3: 20 | 4: 73 | 12: 16 | 14: 37. H. 2: 24. H. 3: 9, 21, 41. H. 4: 20, 33, 78. H. 5: 15, 18. G: 43. A: 37
Rhenus amnis tergum inſulæ Bat. ac latera circumluit. H. 4: 12. terga neque exercitus, neque ducis tuta. A: 33. proviſum, ne terga nudarentur. H. 2: 82. terga dare. 3: 20 invadere. 1: 17. H. 4: 66. terga occaſionem patefacere, terga oſtendere, unde occaſio hoſtibus. A: 14 | 6: 34
terga vertere. 15: 56. H. 2: 25.

terga vincendum circumire. A. 57. terga ferarum. 1: 44. mutilus Vitel. iaunnum. H. 2: 88. terga ursorum. 4: 72
tergis. 1: 68. H. 4: 19, 35. A: 26
tergo. 1: 23 | 2: 8, 19, 20 | 3: 45, 74 | 4: 5, 51 | 6: 44 | 12: 14 | 13: 5, 56 | 14: 34. H. 1: 67, 89. H. 2: 32. H. 3: 1, 25. H. 4: 18, 33. H. 5: 16. G: 34
tergum. 1: 50 | 2: 15, 16 | 13: 40 | 15: 58. H. 2: 81. H. 3: 60, 85. H. 4: 82 | 6: 35
Termeſtini. 4: 45. Termeſtinæ nationis *quidam*. 4: 45
terminantur. H. 5: 6. O: 22
terminet. O: 23
termini. H. 2: 78 | 6: 8. O: 12, 30 | 1: 11 | 3: 12 | 6: 31 | 12: 23. 14. H. 4: 51. G: 29. A: 3, 33
terminus. H. 4: 55. A: 27. O: 19. G: 32. A: 23: 30
ternos. 15: 39
terra. 4: 43 | 6: 37 | 12: 18, 62 | 15: 57. H. 1: 3. H. 3: 41, 48. H. 5: 6, 12. G: 2, 5, 6. A: 25
terra in qua moriamur, deeſſe non poteſt. 1: 56. terra mater. G: 40. terræ tremor. 14: 27. motus. 2: 47 | 4: 13. Romæ. 12: 43. Apameæ. 12: 58. in Campania. 15: 22. terræ, cauſſa tempeſtatum. A: 10. generi mortalium datæ. 13: 55
Terracina: 3: 2. *vide* Tarracina.
terræ. 1: 70 | 2: 47, 59 | 4: 55 | 11: 24 | 12: 5 | 16: 28. H. 5: 6. G: 26, 29. A: 30
terram. 1: 34, 70 | 2: 24, 60. H. 1: 81. H. 3: 18. H. 4: 72, 73. H. 5: 7. G: 14
terrarum. 2: 36 | 3: 59 | 4: 5, 6 | 13: 34 | 14: 1 | 15: 13. H. 1: 4. H. 2: 1. H. 3: 9, 58, 53, 60. H. 4: 3, 58. H. 5: 19. G: 35, 45. A: 10, 12, 13, 30, 31, 33. O: 8
terris. 1: 17 | 2: 8, 60, 82 | 4: 46, 55 | 13: 58 | 16: 2. H. 4: 64. H. 5: 2, 3. G: 3
terreat. A: 32
terrena. G: 45
terrere. 1: 25. H. 1: 86. H. 3: 50 | 18: 35. H. 3: 26. G: 5. O: 3. A: 42 | 1: 29. H. 3: 9. H. 4: 19. H. 5: 85
terreri. H. 4: 18. H. 5: 17. A: 38 | 15: 59. H. 4: 84
terrefecit. 14: 6. H. 2: 24 | 13: 70 | 1: 23. H. 2: 59. H. 4: 35, 79
terribilior. H. 4: 83
terribilis. 13: 42 | 14: 19
terris. 2: 14, 23, 24, 47 | 3: 5 | 4: 55 | 6: 28 | 11: 16 | 12: 63 | 13: 56 | 15: 37. G: 2, 45. A: 20, 28, 12
territus. 4: 48. H. 2: 50. A: 21, 26. H. 2: 41. H. 4: 78 | 12: 45 | 1: 66 | 4: 29 | 6: 43. H. 1: 81. H. 2: 16
terror. 1: 63 | 3: 28 | 11: 19. H. 1: 63. H. 2: 8, 14. H. 3: 28. H. 4: 33. G: 40. A: 32, 38 | 12: 29. H. 4: 11. H. 5: 22
terrore. 1: 29 | 1: 2 | 13: 25, 59, 48 | 14: 8. H. 1: 2. H. 2: 12, 20, 41, 81. H. 3: 61. H. 4: 58, 76. H. 5: 2
terrorem. 1: 21 | 2: 6, 51 | 13: 1 | 15: 27. H. 2: 31. H. 3: 59. H. 4: 25, 31. G: 38, 43. A: 17, 19, 35, 36. O: 5
terrores. 4: 69 | 14: 59
terror nominis Rom. 4: 2. recenti terrore utendum. 14: 23
terruit. A: 20. A: 13 | 1: 63 | 11: 62. Hiſt. 1: 18. Hiſt. 2: 63. H. 3: 42. H. 4: 40. H. 2: 17
tertia. 2: 81 | 11: 40 | 15: 6. H. 1: 79. H. 2: 85. H. 3: 22. H. 4: 3, 39, 84
tertia decima. H. 2: 11, 43. H. 3: 7, 21. H. 4: 26
Tertiadecimani. H. 2: 67. H. 3: 27, 31
Tertia-decima legio. 1: 37. *vide* legio. XIII
tertiæ. H. 2: 96. H. 3: 29
Tertiæ decimæ Leg. H. 2: 24, 44. H. 3: 1
tertiam. 13: 39 | 15: 26. H. 2: 74. H. 3: 10, 21
tertiani. H. 3: 24, 27. H. 1: 11 | 13: 38. H. 3: 24. H. 5: 1. H. 5: 29
tertiis. H. 4: 71
tertio. 1: 8 | 2: 53. H. 1: 57. H. 4: 84. H. 5: 6. O: 23, 38
Tertius Julianus. H. 2: 85. ei ablata prætura. H. 4: 39. & ei reddita. H. 4: 40
tertium. 1: 5 | 3: 28 | 11: 69. H. 3: 55, 82
tertiúm. 13: 34. A: 44
tertius. 6: 18 | 15: 2. G: 11. A: 22
Tertulinus Volcatius. H. 4: 9
teſſerarius ſpeculatorum. H. 1: 25
teſta. H. 5: 6
teſtari. 2: 34, 46, 80 | 3: 10 | 12: 34 | 14: 31 | 3: 2. H. 2: 33 | 13: 9. O: 19 | 51: 5 | 13: 37 | 14: 64 | 2: 15 | 14: 10
teſtamentum Agricolæ. A: 41. Antei. 16: 14. Auguſti. 1: 8. Juniæ. 3: 76. Liviæ. 1: 12. diu irritum, Pitonis paupertate firmum. H. 1: 48. T. Vinii magnitudine opum irritum *ibid*. Germanis nullum. G: 20. teſtamentum obſignare. 15: 54 | 16: 14. teſtamenta Othonianorum rata. H. 2: 62
teſtamenta. 6: 29 | 13: 41
teſtamentum. 14: 29 | 15: 5, 62 | 13: 32, 43 | 15: 55 | 12: 69 | 14: 6, 40 | 15: 19, 68. O: 13
teſtari, *dicere cum obteſtatione*, 12: 34. adultum jam eſſe. 13: 14. cladem. 15: 15. geſta. 2: 45. ſe legatum. 2: 80. orſam. 1: 42. relinquere imaginem vitæ ſuæ. 15: 62. victorum. 2: 34. viduam. 14: 64. ſe feſtinare. O: 19. teſtatore contra Corbulone. 13: 9. teſtati ſuos, *hortari*. 1: 15. vos teſtor. 4: 38. deos. 3: 16. teſtatum orationibus certamen. H. 4: 6
teſtem. 15: 53. H. 5: 17. A: 22
teſtes. 3: 10, 17, 22 | 4: 68 | 1: 43 | 14: 34. H. 3: 65. H. 4: 41. O: 13. 32
teſtibus. 12: 47 | 14: 48 | 15: 51 | 16: 32. O: 39
teſtificari. 11: 6. auctam lenitatem. 14: 12. teſtificatus edicto, fore. 15: 36. teſtificanti. 16: 12. vi acturos. 12: 7. teſtificando. 13: 11 | 15: 16
teſtimonia. 4: 43. O: 36
teſtimonium. 14: 48. H. 4: 12 | 2: 34 | 1: 49. A: 3
teſtem adferre. 4: 56. teſtes ſanctiſſimi. G: 7. teſtium interrogatio. 6: 47
teſti. 1: 58 | 1: 34 | 4: 28, 42 | 15: 14, 50 | 16: 32. H. 4: 10, 25. O: 13
teſtium. 2: 29 | 3: 52
teſtudo H. 4: 23. denſa. H. 3: 27. disjecta diruitor. H. 3: 27. facta. 13: 35. iterata. H. 3: 28. in teſtudinem conglobati. 13: 39. glomerari. 3: 38
teſtudinem admovere. H. 3: 84
teſtudo. H. 3: 29.
terendit. H. 2: 93
terertimam. H. 5: 8
Tetrarchæ. 15: 25
Teucer. 3: 62
Teutoburgienſis ſaltus. 1: 60

Teutones. H. 4: 73

Thais. 3: 21

Thamyras. H. 2: 3

texit *occultavit*. 13: 58 | 2: 15

texere. 1: 25. A: 26

textus. 2: 14

theatralis laſcivia. 11: 13. licentia. 13: 24. theatrales artes. 14: 21. operæ. 1: 16. theatrum Marcelli. 3: 64. Neapolitanorum. 1: 33. Pompeii. 3: 72 | 13: 54. Pompeianum. 6: 45. *urbi ipſi verſum*. 14: 20. theatri licentia. 1: 77. in theatro conſultant Antiochenſes. H. 2: 80. theatris corruptus miles. H. 2: 21. emolliti milites. H. 3: 2

theatra. 4: 2 | 16: 28. H. 3: 72

theatralis. 1: 13

theatrum. 12: 56 | 3: 77 | 6: 13 | 13: 25 | 14: 15, 20, 21 | 16: 22. H. 1: 32. O: 13, 39 | 3: 23 | 4: 16 | 14: 52 | 15: 34 | 16: 4. H. 2: 55, 80

Thebanus. 11: 14

Thebæ. 2: 60

Thelebois. 4: 67

Theophanes Mitylenæus. 6: 28

Theophilus. 2: 55

Thermæus ſinus. 5: 10

Thermus Minutius. 6: 7

Thermus Numicius. 16: 20

theſaurus. 14: 18

Theſeus. 4: 56

Theſſali. 6: 34

thorax. H. 1: 35

thorus. 3: 5. H. 1: 82

Thracalus Galerius. H. 1: 90

Thraces. 2: 64. Romanis militans. 4: 48. H. 1: 68. Thracum gentes. 4: 46. Thracia. 2: 66, 67 | 3: 38 | 4: 5 | 6: 10. H. 1: 5. Thraciæ Rex. 2: 64. Thracium bellum. 2: 63. Thraciæ urbes. 2: 54

Thraſea Pætus. 13: 49. cum in Agrippinam ſtatueretur, ſenatu exit. 14: 12 | 16: 21. omnem occaſionem ad bonum publicum vertit. 15: 20. prohibetur adſpectu principis. 15: 23. occurſu Neronis. 16: 24. accuſatus. 16: 22. accepto mortis arbitrio. 16: 33. venas ſecat. 16: 35. ad exemplar veræ gloriæ lectus. H. 2: 91. Veſpaſiani amicus. H. 4: 7. laudatus Aruleno Ruſtico. A: 2. ejus ſententia ſuper Antiſtio. 14: 48. firmitudo animi. 14: 49. laus inſignis. 16: 21. libertas. H. 4: 5

Thraſullus. 6: 20, 21. ejus filius. 6: 22

Thubuſcum. 4: 24

thura. G: 45

Thurii. 14: 21

Thuſcus vicus. 4: 65. Thuſci generis. 14: 59. Thuſc. 14: 21

Thuſcus Cæcina. 13: 20

Thyeſtes. O: 3, 12

Thyræ. A: 10

Tiberiana domus. H. 1: 27

Tiberinus amnis. H. 1: 86

Tiberina oſtia. 15: 42

Tiberis. F. 1: 76. inundat. *ibid.* & H. 1: 86. in Tiberim tracta corpora. 6: 19. ſtuctum frumentorum. 15: 18. Tiberis devectus. 3: 9

Tiberius Nero, Tiberii *Caſ. pater*. 1: 10 | 5: 1 | 6: 51

Tiberius *Cæſar*. 1: 1. H. 1: 16. imperator appellatur ab Auguſto. 1: 3. imperator ſalutatus à militibus. 2: 18. *ejus* mores. 1: 4. matris literis ad ægrum Aug. revocatus. 1: 5. rerum potitur. 1: 5. Germanicum odit & timet. 1: 7, 52. Auguſti heres. 1: 8. obſcurus in dicendo. 1: 11. non omittit caput rerum. 1: 47. ſimulat iter ad exercitus. 1: 47. Juliam olim uxorem necat. 1: 53. inter ſodales Auguſtales. 1: 54. tertius ex Germania diſcedit. 1: 59. cuncta Germanici in deterius trahit. 1: 61. Agrippinam odit. 1: 69. in acta ſua jurari prohibet. 1: 72. patris patriæ nomen recuſat. *ibid.* Legem majeſtatis reducit. 1: 72. Senatori pauperi ſubvenit. 1: 75. continuat imperia ſeu provincias. 1: 80. quibuſdam provincias mandavit, quos extra urbe non erat paſſurus. 1: 80. Urgulaniæ adeſt apud prætorem. 2: 34. novies ab Auguſto in Germaniam miſſus. 2: 26. Maroboduum cum undecim legionibus bello petit. 2: 46. civitates terræ motu afflictas juvat. 2: 47. hereditates, niſi amicitia, non adit. 2: 48. tertium, coſ. 2: 53. etiam fortuita ad gloriam vertit. 2: 84. dominus dici non vult. 2: 87. ſpernendis rumoribus validus. 3: 10. firmus adverſum pecuniam. 3: 18. quartum coſ. 3: 31. patres caſtigat quod cuncta curarum ad principem rejicerent. 3: 35. animi firmitudinem oſtentat. 3: 44 | 4: 8. antiquæ parſimoniæ princeps. 3: 52. tribuniciæ poteſtatis ſocius Auguſto. 3: 56. ſummus pontifex. 3: 58. omiſſus in teſtamento Juniæ. 3: 76. occultus. 4: 1, 52. in deterius mutatur. 4: 6. conſtans in morte Druſi. 4: 8. eum laudat pro Roſtris. 4: 12. domui Germanici infenſus. 4: 17. ſpernendis honoribus validus. 4: 37. omnia facta dictaque Auguſti vice legis obſervat. 4: 37. ambitioſus in poſteros. 4: 38 | 6: 46. in Campaniam proficiſcitur. 4: 57. ejus habitus in ſenectute. 4: 57. Imperium Liviæ artibus adſecutus. 4: 57. in inſulam Capreas ſe abdit. 4: 67. diſſimulationem diligit. 4: 71. ludibria ſeriis permiſcere ſolitus. 6: 2. debitoribus ſubvenit. 6: 17. Galbæ prædicit imperium. *ibid.* Chaldæorum artem calluit. 6: 20. callidus & tegendis ſceleribus obſcurus. 6: 24. contemptus ſuæ infamiæ. 6: 38. ambitionis. 6: 45. futurorum providus. 6: 46. moritur. 6: 50. Germanus haud impune peremit. G: 37. Juliæ gentis ſacerdotium Auguſtale ſacrat. H. 2: 95. Auguſti conſilia pro præceptis habet. A: 13. annis XXIII. imperat. O: 17. Tiberii liberalitas. 2: 48. parcimonia. 3: 52. ſævitia in Druſo nepote. 6: 23, 24. dominatio violentior mortua matre. 5: 3. curia egredientis verba. 3: 65.

Tib. literæ & mandata ejus in Germanicum. 3: 16. ſuper luxu civitatis. 3: 53. templum Smyrnæ. 4: 56. victoriæ triumphique. 1: 34. periculum in ſpecu. 4: 59. munificentia. 4: 64 | 6: 45. ejus effigies cunctis circumflagrantibus, incolumis. 4: 64. ejus & Sejani effigies circum aram Amicitiæ. 4: 74. libidines. 6: 1. literæ ad ſenatum. 6: 6. calliditas. 11: 3. eloquentia. 13: 3. ſævitiſſima ſc. eſt 1. H. 1: 76. Tiberio læta mors Germanici. 3: 2. templum decretum. 4: 15. aliud in Hiſpania ulteriore. 4: 37. ſub. Tiberio pacis

adverſa. H. 1: 89
Tiberius Druſi filius. G: 46
Tiberius Alexander. 15: 28. Ægypti Præfectus. H 1: 11. H 2: 74. ſacramento Veſpaſ. ſuas legiones adigit. H. 2: 79
Tiberianam. H. 1: 27
Tiberim. 1: 41 | 6: 1, 19 | 12: 56 | 15: 18
Tiberion. 15: 42
Tiberioi. H. 1: 86
Tiberiolus meus. 6: 5
Tiberis. 1: 76, 79. H. 1: 86. H. 3: 82
tibi. 1: 12 | 2: 38, 77 | 3: 16 | 6: 8
tibia. H. 5: 5
tibiaoit. 14: 61
tibiis. 14: 60
Tiburs. 6: 27. Tiburtum finer. 14: 22
Ticinum. 3: 5. H. 2: 17, 27, 30, 68, 88
Tigellinus Sofonius. 14: 48. Præfectus Prætorio. 14: 51. Neroni charus ibid. 15: 50. malis ta*o*rum artibus pollet. 14: 57. celeberrimas epulas parat. 15: 37. Fenium Rufum criminatur. 15: 50. hereditates captat. ibid. 16: 17, 19. conjuratos crudeliter interrogat. 15: 58. triumphalia accipit. 15: 72. Anteii teſtamentum obſignari jubet. 16: 14. mori adigitur. H. 1: 72. ejus proximus Mevius Pudens. H. 1: 24. in eum ancillæ Octaviæ dictum. 14: 60
Tigranes. 1: 3. ſupplicio afficitur. 6: 40 *alius*. 14: 26. Adiabenos vaſtat. 15: 1
Tigranes. 2: 3, 4, 5, 6, 24
Tigranocerta. 14: 23, 24 | 15: 5. *numero plur*. 15: 6, 8. occupantur à Parthis. 15: 50. à Tigrane. 15: 4. deduntur Corbuloni. 14: 24. urbs validæ. 15: 4. exſcinduntur. 14: 25
Tigranocerta. 15: 4, 5, 6, 8
Tigris. 6: 37. amnis Armeniæ. 12: 13
Timarchus Claudius. 15: 20
timere qui deſierint, odiſſe incipiunt. A: 32. cum timeret Otho, timebatur. H. 1: 81. vulgus dum timet, id *verum credit quod timet*. H. 4: 38. ſatis clarus eſt apud timentem, quiſquis timetur. H. 2: 76. timidi ad deſperationem formidine properant. H. 2: 46. timor conſcientiam 2: ... guis. H. 3: 10. *hæc eſt natura magnis timoribus, deterrut, credere, quod evenit*. 23: 36
timeo. 3: 54 | 11: 37 | 12: 67. H. 2: 31, 66. H. 3: 59. H. 4: 44, 68. A: 25 | 12: 9 | 15: 59. H. 1: 80, 85. H. 3: 15. A: 20. H. 4: 42 | 16: 26. H. 1: 19
timere. H. 3: 9. G: 8. O: 13. H. 2. 76. O: 31. O: 13. H. 2: 62. A: 32. H. 4: 42 | 14: 57. H. 3: 38
timor. 1: 50 | 14: 65. H. 2: 80. A: 16 | 12: 51 | 15: 36, 52. H. 1: 31
timori. 16: 9. H. 4: 46
timoris. 16: 19
Timotheus. H. 4: 83
timuit. O: 13 | 15: 64. H. 2: 26 | 4: 70. H. 1: 26 | 6: 52
tincta. G: 43
Tingitana provincia. H. 2: 58, 59
tinnitus. O: 26
Tiridates. 6: 32. ſtimulatus à L. Vitellio. 6: 37. aliquos Parthorum opida recipit. 6: 41. regiis honoribus extollitur. 6: 42. inſigni regio evincitur. 6: 42. ignavus ad pericula. 6: 44
alius Tiridates Vologeſi frater. 11: 50. ab eo Armeniæ rex factus. 13: 34. eam. bello infenſat. 13: 37. obſidentem Arſamata Corbulonem fruſtra aggreditur. 13: 40. ex Armenia fugatus. 14: 26 | 15: 1. à fratre diademate evincitur. 15: 2. expectatur à Vologeſe. 15: 14. ſacerdos, *ſeu magus*. 15: 24. cum Corbul. colloquitur. 15: 18. Romam venit. 16: 23
Tiro libertus Ciceronis. O: 17
Titus Apinius. H. 3: 57, 76
Titianus Salvius frater Othonis. *vide* Salvius.
Titidius Labeo. 2: 85
Titius Julianus. H. 1: 79
tiro. 2: 80 | 3: 28
tirones. 1: 42 | 15: 59 | 2: 78
T. Vinius. H. 1: 12, 13, 48, 72.
Titianus Salvius. H. 1: 77, 90
Tit. Sabinus. 4: 18. in carcerem tractus. 4: 68. damnatur. 4: 70. circumventus à Latiari. 6: 4
Titii ſodales. 1: 54
Titius Proculus. 11: 35
Ti. Claudius. 12: 41
T. Ollius. 13: 45
T. Sempronius. H. 3: 34
T. Tatius. 12: 24
T. Vinius. H. 1: 34, 39, 44
ad titulum & inferiarum ſeſe re. A: 5
tituli *oratorum*. O: 8
tituli. 1: 8. H. 1: 71
titulus. 2: 22
Titus. Hiſt. 1: 1. ad Galbam mittitur. H. 1: 10. Hiſt. 2: 1. regreditur in Orientem. H. 2: 2. Berenicem amat. H. 2: 2. Veſpaſ. & Mucianum conciliat. Hiſt. 2: 5. conſilium inter eos nuncius. H. 2: 79. bello Judaico præponitur. H. 2: 82. H. 4: 51. H. 5: 1. Conſ. H. 4: 3, 38. pro fratre deprecatur patrem. H. 4: 52. caſtra ponit ante Hieroſolyma. H. 5: 1, 10, 11. Titi ingenium capax fortunæ. H. 2: 1. mitis natura. 4: 86
Titus Ampius Flavianus. H. 3: 10
T. Aruntius. 8: 11
T. Milo. O: 39
T. Vinidius Quadratus. 12: 45
T. Vinius. H. 1: 13, 42, 47
Titus Ampius Flavianus. H. 2: 86. H. 3: 4
T. Curtiſius. 4: 27
T. Livius. 4: 34
T. Tatius. 1: 54
T. Vinidius. H. 1: 6
Tmolus. 2: 47
toga. 1: 12 | 11: 7 | 12: 41. G: 13 | 1: 59 | 4: 4
toga Britannis geſtari cœpit. A: 21
toga hirta. O: 26. picta. 4: 26. virilis maturata. 14: 48
togatus. H. 1: 10. H. 3: 70
togata cohors. H 1: 38
togati A: 9. O: 6
togatorum globus. 16: 27
Togonius Gallus. 6: 2
Tolbiacum. H. 4: 79
toleraſe in penatibus iiſdem vivere. 4: 40. hos corpora equorum toleraverant, *aluerant*. 1: 24. toleraſe acerba. 2: 57. adverſa. H. 2: 46. H. 4: 23. æmulum. 14: 42. alloquia. 4: 8. adſpectum. 16: 5. bella. 1: 25 | 2: 15 | 4: 56. caſum ſapienter. 16: 9. crimen, periculum. 15: 42. deſiderium mariti ſolatiis. 15: 63. egreſſus 15: 36. exilium. 1: 53 | 4: 71 | 5: 61. famam, inſidias. H. 4: 33. fluctus. 2: 6. fortunam adverſam. 5: 8. fortunam conſtanter. 6: 22. fugam primam. 1: 51. imperatores qualeſcunque. H. 4: 8.

4: 8. imperitantem. 12: 64. imperium *alicujus*. 14: 2. impudentiam uxoris. 6: 51. minutias ægre. H. 2: 56. A: 13. inopiam, obſidium. H. 4: 4, 58. laborem. 1: 20. luxum dominantium. H. 4: 34. manus & oculos *alicujus*. H. 3: 24. militiam aſperam. H. 1: 51. modica. 14: 54. munia. 13: 35. mutationem ſoli. H. 1: 32. neceſſitates. H. 2: 4 obſidium. H. 3: 22. onera. 4: 6. plura. 14: 14. poteſtatem egregie. 6: 11. principes feminas. H. 5: 25. pugnam. A: 36 ſecretum. 13: 41. ſenectam. 6: 48. ſervitium. 2: 46. ſeveritatem *alicujus*. 13: 48. ſimilia. 11: 20. ſitum, æſtum, frigora, inediam. G: 4. ſtipendia. 1: 17. ſtirpem. 2: 4. ſummam belli. H. 4: 68. tributa. H. 4: 71. vitam militiæ. 1: 7. pomis, aqua. 15: 45. non toleravit perferre vitia *mulieris*. 3: 3. tolerare aliquid ægre. 13: 1 *aliquid* gravius. A: 19. tolerandi neſcia. 5: 1. tolerans laborum corpus. 4: 1. id ægre miles. H. 3: 21. toleran es ex facili. A: 15. toleraturus exilium. 6: 3. obſidionem. 12: 33. tolerari difficilius. 4: 72. gravius. A: 19. quæ quamquam acerba, tolerabantur tamen Germanico. 1: 57. tolerata fortiter pecuniæ, *mors*. H. 1: 3. bene paupertas. 4: 44. ſine querela. 13: 50. tolerantiora. 12: 11. inopia via privato toleranda. H. 1: 21. tolerandum habere in penatibus. 4: 40. tolerandæ neceſſitatis. H. 2: 4
tolerans. 4: 1 | 6: 51 | 14: 42 | 16: 9 | 14: 24. H. 3: 21. A: 15
tolerantia. A: 20
tolerantiora. 31: 1
tolerare. 4: 44 | 13: 50. H. 1: 3
toleraturus. 14: 1. H. 2: 12. H. 4: 35 | 13: 42 | 6: 3. H. 1: 33
toleravit. 3: 14 | 1: 20. H. 1: 51 | 2: 4. H. 4: 71 | 3: 43 | 1: 25 | 6: 48 | 12: 33 | 1: 3 | 4: 71 | 6: 11 | 12: 48 | 14: 62. H. 4: 42. 11: 7 | 6: 21. H. 3: 24 | 2: 46 | 4: 8
tollere. O: 10. A: 24. G: 10
tollere animum. 6: 36. animus. H. 3: 45. H. 4: 54. ſublatus gloria animus. 13: 11. tollere liberos. 2: 37. filium. A: 6
tomentum. 6: 23
tonitrua. H. 1: 18
Toranius. O: 21
toris. O: 21
tormenta, *dolores*, 15: 63. pectoris. 6: 6
tormenti *bellici* vincla & libramenta. H. 3: 23. tormenta. 1: 56. H. 3: 71, 84. vehuntur. 2: 6. haſtas, ſaxa, faces ingerentia. 2: 81 | 4: 49 | 13: 39 | 15: 9. ardentes haſtas jacentia. H. 4: 23
tormentis ac machinis vim victoriamque ſecum ferre. H. 3: 20
tormenta. 4: 29. H. 1: 3
tormenta, *quæſtio*. 3: 14 | 4: 11 | 11: 18 | 14: 60. ſervorum. 6: 47. tormentorum cruciatus. 16: 26 vis ſæpius falſa annuere ſubigit. 14: 60. per tormenta. 14: 24. interrogare. 2: 30 | 3: 22. tormentis adigi. 4: 45. dilacerare | 15: 57. interrogari. 3: 67. ſervorum patefacta flagitia. 3: 23
tormentis. 2: 20 | 11: 22. H. 2: 34. H. 3: 25, 33
tormentorum. 14: 60 | 15: 56 | 16: 20. H. 3: 23
Toronæus ſinus. 5: 10
torpere. H. 1: 62. G: 14. H. 3: 36. H. 2: 19, 76. H. 4: 14
torpedo Vitellii. H. 3: 63
torpere per lacrimas. H. 5: 3
torpeſcere delictis, deſidiæ. H. 1: 71
torpor. H. 2: 99. G: 46. H. 2: 77
Torquata. 3: 69
Torquatus. 16: 8. Silanus. 15: 35
Torquati ob ſcelera interfecti. 16: 12. vide Junii
torquis. 2: 9
torquere. 15: 57
torquere glandes. H. 3: 29. torta circum brachia veſtis. H. 1: 22
torques. 12: 36. H. 2: 89. G: 15 | 3: 21
torrente. O: 14
torridam. H. 5: 7
tortus. H. 5: 22. A: 11
tortoribus. H. 2: 13
torvitas vultus. H. 2: 9
torus genialis. 15: 37
torvus. 2: 14 | 15: 72 | 4: 60 | 16: 29
tot. 1: 7, 11, 12, 17, 42, 43, 54, 59, 65 | 2: 2, 27, 36, 37, 45, 55, 71, 79
tota. 1: 51 | 2: 21 | 6: 36 | 15: 57. H. 1: 22, 16, 29
totam. H. 1: 16. O: 9, 10
toti. 1: 12 | 14: 7, 43
totidem. 1: 56, 59 | 12: 16 | 3: 28, 74 | 4: 3 | 15: 41
totiens. 4: 9 | 12: 60 | 14: 36, 64 | 15: 24. H. 1: 25, 50
toties. 1: 46 | 2: 75 | 4: 25 | 6: 26
totis. 13: 38 | 15: 13. H. 2: 19, 31, 88. H. 3: 13. H. 5: 3, 19
totum genus belli, *ſumma belli*. H. 2: 31. nec totam ſervitutem pati, nec totam libertatem. H. 1: 16
totis caſtris. H. 2: 19. H. 3: 13. campis. H. 5: 3
totius. 3: 67 | 14: 11 | 15: 56. H. 1: 73
toto. H. 1: 4. H. 2: 32, 94. H. 3: 60. H. 4: 58. O: 3, 9, 28 | 15: 41
totos. 14: 20. G: 17
trabeati equites. 3: 2
trabes. H. 4: 30. H. 5: 6 | 13: 31 | 15: 9, 43. H. 2: 34. H. 3: 30
Trachalus. H. 1: 90. protegitur ab uxore Vitellii. H. 2: 60
tracta. 2: 65
tractare. H. 3: 2 | 4: 6, 15
tractare bellum. 1: 39. cunctatione. 6: 44. bella. H. 4: 73. preces ſociorum. 4: 13. regnum. 2: 67. rem frumentariam. 14: 51. victa arma. H. 3: 9. vias præliorum *expendere*. 2: 5
tractatu digna quæſtio. O: 16 | 14: 51 | 2: 34 | 3: 71. H. 4: 9. O: 14
tractæ. 2: 14
tractantium. H. 3: 9
tractantur. O: 35 | 1: 59 | 12: 60. O: 27 | 1: 13 | 3: 22. H. 5: 13. G: 2 | 3: 12
tractata. 1: 9 | 4: 43 | 4: 16
tractatio. O: 1
tractavit. 1: 12 | 3: 72
tracti. 6: 17 | 1: 37. A: 36
tracto. 4: 8 | 14: 4. H. 2: 32. H. 1: 2
tractu. 2: 23
tracturus. 2: 13 | 1: 31. H. 3: 5
tractus belli, cum bellum ducitur. 15: 10. mortis. 15: 64
tractus. 1: 55, 60 | 4: 22, 73. H. 1: 48
tradendus. 4: 10 | 6: 46. A: 28 | 4: 11 | 14: 19
trado. H. 5: 4 | 1: 21, 59 | 4: 40, 65 | 14: 19. H. 1: 20. H. 3: 62, 69. A: 2. Hiſt. 4: 13.

15: 31
traderentur. H. 4 25. A: 40
tradi. 1: 44 | 15: 65. A. 10 | 11:
57 | 1: 76 | 13: 41 | 4: 33 | 12:
61 | 11: 41 | 15: 14. H. 4:
14
tradidere. 1: 13, 30. 53 | 2: 29 |
6: 23 | 11: 4 | 15: 45. 53. 54 |
1. 13. H. 2: 8, 22, 78. 101.
H. 3: 54. 59
tradidi. 4: 10. A: 13 | 11: 22 |
15: 70. | 14: 9 H. 3: 22 | 2:
17. A: 32 | 4: 8 | 15: 24 |
4: 74
tradidit. 2: 48 | 4: 54 | 6: 42 |
11: 14 | 12: 45, 60 | 13: 2,
81. Hiſt. 1: 41. Hiſt. 3: 48,
56. Hiſt. 4: 48, 84. Hiſt.
5: 8
tradit. 1: 6, 67, 69, 70 | 3: 15 |
4: 67, 73 | 12: 51 | 13: 9 |
14: 2 | 15: 30, 61. H. 2: 1.
H. 3: 28. H. 4: 24, 51. G:
28
traditam. 1: 53 | 14: 54
traditione. 16: 16
traditur. 2: 81 | 14: 54. H. 2:
50. 2: 66. H. 1: 12 | 4: 53 |
15: 53. H. 1: 74 | 12: 22. A:
46: 12: 36
traditore. H. 4: 24
traditur. 4: 57 | 12: 14 | 11: 16.
H. 3: 51
traditurus. H. 5: 2 | 15: 43. H.
3: 77. H. 4. 86
traducendo. 4: 73
traducta, velut in triumpho.
12: 36
traduceret *virum*. H. 2: 25
traducta. Hiſt. 4: 70. H. 2:
66
traductus. H. 1: 5
tradere. 11: 27 | 14: 14. H. 5:
25. H. 1: 84 | 14: 37 | 16: 64
12: 5. H. 2: 77 | 4: 72 14:
34. H. 1: 57 | 1: 13
tradere *alicui* equitem campumque *permittere*. 2: 20. filiam
ſuam, *collocare*. 4: 40
traditio, *deſcriptio*, ſupremorum. 16: 16
traditor. H. 4: 24
traditus poſteritati Agricola. A:
46
traditum nobis. 15: 53. à ſcriptoribus. 4: 53
tradendus rumor. 4: 11
tradenda mors. 4: 10
tradendis rebus Rom. celebris.
14: 19
traditus mos, *à majoribus*. 11:
32. principibus. H. 1: 44.
numerus, inſtitutus. 1: 14. à
majoribus neceſſitudines. O:
36
trademus. 4: 71 | 13: 20
traducuntur H. 4: 65
tradunt. 1: 29 | 2: 40 | 4: 54 |
5: 9 | 13: 17. H. 1: 41. H. 5: 2,
6. G: 24. O: 25
traduntur. 1: 80 | 6: 28 | 14: 8.
G. 12. O: 40
traduxit. H. 4: 67. H. 1: 70
tragicus habitus. 16: 21. ornatus. 15: 65
Tragœdus Piſo. 15: 65
tragœdia. 6: 29. O: 2, 31, 11,
21
trahere, *involvere*, *ſecum rapere*. H. 2: 100. exercitum
ad eandem cauſſam. 1: 35. legionem. H. 3: 44. milites.
H. 2: 86. partem ſenatus.
H. 2: 10. trahebat proxima
vel *aquarum*. 12: 57. ad defectionem. 6: 36 | 12: 39.
claſſem ad defectionem. H.
3: 57. in arma. H. 4: 56. in
bellum. 2: 52. in partes. 4: 60.
H. 3: 5. tractus in partes Inguiomerus. 1: 60. ad diſcordias. 2: 58. tracti legiones. 1: 31. trahet omnia
hæc cura Rempublicam fundittus, *in ruinam*. 3: 54.
ruina traxit pinnas. H. 3: 29.
pernicies Agrippinæ Plancinam. 6: 26. ut ſua cuncta
tracturus. 1: 31. trahebantur
proxima. 15: 1. ambitione,
formidine. H. 3: 55. ambitione aliena. 3: 69. factionibus, ſtudiis. A: 12. ad mutandam fidem. H. 3: 30. ad
perniciem. 11: 29. in eaſdem
eundem. 6: 7. in crimen. 13:
64. in diverſa. H. 4. 80. in
ſententiam. 2: 78. tractus in
anceps. 4: 73. in bellum. 12:
5. tracti ruina Cheruſcorum
Foſi. G: 36. in abruptum
tractus amicitia Galbæ. H. 1:
48
tracti qui in æquo reſtiterant.
A: 36
trahere, *extrahere in longum*. 1:
33 bellum. 13: 39. H. 2: 21,
32. H. 3: 1, 2, 56. trahendi belli artes. H. 4: 58. trahere iter. H. 2: 85. trahunt in
longum convictus. 14: 4.
tracti in noctem lætitia. 2:
65. trahere ſecum conjuges,
ducere. 14: 34. effigies in
Gemonias. 3: 14. Invalidos.
15: 58. manum. H. 5: 20.
ſecum nepotem. 12: 2. puppes. H. 5: 22. ſaxum ingens.
H. 4: 53. ſenes, feminas. H.
3: 33. vinctum in. 4: 40.
vinctos. 1: 44. vulneratos.
A: 38. ad diſquiſitionem.
5: 8. ad ripam. 12: 51. in jus.
4: 21. in lucum. 12: 47. hoſtem in planitiem. 2: 11. navem in ripam. H. 4: 27. prædas. 3: 20 | 4: 48. in urbem.
2: 67 | 4: 27. domum. 4:
69. vires exercitus ad bellum. H. 5: 57. trahit eo princeps. 14: 14. trahentes, in
vincula. 1: 21. trahi agmina. 15: 38. trahebantur ſimul
conjuges. 1: 40. damnatus.
4: 70. feminæ in ſocios. 3:
31. compede. 12: 47 modo
pecorum. 4: 16. violentia
militari. H. 3: 59. ut conſciri.
16: 8. ad litus *barumen*. H. 5:
6. ad ſtuprum. H. 4: 14. ad
ſupplicium. 11: 35. ad excidium civitatis. H. 4: 63. in
terras diverſas. 4: 17 4: 46.
in Tiberim. 6: 19. quo. 5:
9. tractus ad Cæſarem. 4: 22.
in abruptum. H. 1: 48 in
ea certamina. 4: 68. tractæ navem validioribus. 2: 24. trahere vi flumen, *ſibi vindicare*. 13: 57. dona templorum.
H. 3: 33. gloriam in ſe. 2: 46.
H. 1: 79. gratiam ſibi. 3: 43.
poteſtas. 3: 20. in ſe cuncta.
H. 4: 11. in ſe munia. 11: 2
trahere, *interpretando*, ad clementiam. 12: 42 ad culpam
fortuita. 4: 64. ad offenſionem. 16: 67. ad infamiam.
12: 4. ad ſævitiam. 3: 22.
ad ſpem, metum. 14: 31. in
deterius 1: 62. H. 2: 52. in
metum. H. 5: 13. in occaſionem mala. 3: 5. in ſuperbiam.
H 2: 23
trahebant varie, *etc*. 1: 76. in
contrarium. 11: 47. ad auſpicium, præſagium. 15: 74.
in laudem. 3: 37
trahere pagos, *vaſtare*, *vaſtare*.
3: 74 H. 2: 61
trahere diem ædificationibus,
noctem conviviis, *agere*.
3: 57. noctem per vinolentiam
conſumere. 13: 20. trahere
vitam longius. 14: 48. trahere otium. H. 4: 70
trahere flammam. H. 3: 72.
trahere fidem ex eo. 6: 30.
multum ex nominibus. G: 46.
multum ex vero. 1: 48 originem. 11: 18 | 13: 27. miſericordiæ plurimum. 2: 47.
nil niſi abjectum & ſordidum ex contubernio ſervili.
13: 46. trahi ad curas diver-

ſas. 1: 1. trahere animam precariam. 1: 42. trahere aliquem ad ſpem, impellere. 12: 44
trahens. 1: 5 | 15: 47 | 15: 67. H. 2: 84. H. 1. 79 | 4: 64 | 1: 62
trahentibus. 1: 21
Trajanus princeps. A: 44. ejus laus. A: 3. conſulatus alter. G: 37. ejus imperium à Tacito, ſenectuti repoſitum. H. 1: 1
trajectus maris. 15: 34. trajicere per mare. A: 11. trajectu Pado. H. 2: 22. trajecti in Galliam Sigambri. 11: 39. trajectæ in continentem naves. 2: 78
Tralliani. 4: 55
trames. 1: 63 | 6: 1
tramittere vado equitem. 2: 11. nando flumen. 1: 56. ponte legiones. 1: 49. tramiſit Leſbum. 2: 54. tramiſſo exercitu. 6: 37. fretu. 6: 1. mari. 5: 9. tramittere ſervis poma. 4: 54. munia imperii in alium transferre. 4: 41. aliquem ſilentio. 1: 13. quod tramiſſum, prætermiſſum. 4: 21. tramiſit ut parum validi, non habita eorum ratio. 4: 55. vide tranſmittere.
tranavit. H. 3: 40
tranavit. 2: 11
tranare. 2: 17
tranquillæ. 1: 3
tranquillitas. O: 38 | 4: 40. A: 40
trans. 2: 11, 19 | 15: 8, 17. H. 2: 6, 39, 44. H. 3: 34. H. 4: 12. H. 5: 9, 23. G: 29, 43, 45. A: 15
tranſlatus. H. 3: 5. A: 18. H. 2: 58. | H. 2: 21
Tranſalpinæ gentes. Hiſt. 4: 54
tranſcendere Alpes H. 1: 26. exercitu flumen. 4: 44. Rhenum. H. 5: 24. in Gallias. H. 4: 75. tranſcendere prohibita. 3: 54. ad ea. 4: 56. tranſcendi licentia in provincias. H. 1: 50
tranſeo. 16: 22. O: 6, 17, 29, 38
tranſeunt. G: 41
tranſeo. 14: 43
tranſeuntes. O: 7
tranſferre. 13: 45 | 11: 24. H. 2: 25
transferre. H. 5: 13. A: 27 | 2: 66 | 12: 13. H. 2: 80 | 1: 79. H. 4: 19 | 3: 34 | 11: 3. H. 4: 52 | 12: 33 | 13: 18 | 12: 42 | 13: 48 | 3: 31 3: 58
tranſferre aliquem in jus Latii. 15: 32
tranſfigitur. 11: 38
tranſfodit. 3: 20
tranſfugarum pœna apud Germanos. G: 12
tranſfugæ. 1: 18. H. 1: 30. H. 4: 58 | 1: 19
tranſfugii claſſis H. 3: 13. H. 4: 16
tranſfugium honeſtum. H. 4: 70. tranſfugia crebra H. 2: 34. H. 3: 61. tranſfugiis nudatus. 3: 46
tranſfugere. H. 4: 18 | 2: 15
tranſfugis. 2: 46 | 4: 73. H. 4: 58
tranſfuſum. 4: 52
tranſgredi amnem. 12: 16. amnem ponte. 13: 39 Padum. H. 2: 17, 20. Danubium. 2: 63. Rhenum. 13: 56. G: 2. Viſurgim. 2: 12. tranſgreſſa Rheno gens. 13: 27. tranſgreſſi plures, natando. H. 1: 35. Euphratem. 14: 25. tranſgredi montem. 4: 38 | 12: 49. in partes alicujus. H. 2: 85. H. 4: 39. H. 1: 13, 53 H 3: 57. A: 7
tranſgredi. 12: 2 | 13: 39 H. 3: 56. H. 4: 62 | 3: 66 | 16: 10. H. 4: 39. O. 19. H. 4: 66 | 3: 38
tranſgreſſus. H. 1: 73. H. 4: 70 | A: 10
tranſgreſſa in partes ala. H. 4: 70. in morem aliquorum. H. 5: 5. tranſgreſſus Euphratis. 15: 7
tranſgreſſi. 12: 16 | 14: 2. H. 2: 17, 85, 92. H. 4: 41. H. 5: 5. G: 28
tranſgreſſo. H. 2: 11. H. 3: 57. H. 1: 53 | 6: 37 | 12: 49 | 15: 35. H. 1: 13, 89. H. 2: 20, 69. H. 4: 16. G: 29. A: 18, 24. A: 7
tranſgreſſus. 1: 10 | 15: 7
tranſibant. H. 2: 40. H. 3: 10. H. 2: 59 | 15: 10
tranſiit. H. 2: 60 | 2: 8 | 13: 59 | 16: 16. H. 1: 70. H. 2: 66. H. 4: 28. H. 5: 19 | 16: 51. H. 4: 84. A: 20
tranſfigere, debellare. H. 3: 46. bella. H. 2: 38. comitia. 1: 14. poteſtatem. A: 4. rixas. G: 22 tranſfigere gladio. 2: 68. ſe ferro. 14: 9 gladio. 14: 37
tranſfigere cum expeditionibus. A: 34. ſemel cum ſpe votoque uxoris. G: 19
tranſigi. 12: 19 | 16: 18 | 2: 65 | 3: 33 | 2: 62
tranſign. 1: 68. H. 1: 14. G: 19. A: 18
tranſiit. 14: 21, 32. H. 5: 10
tranſire. A: 12. H. 2: 88. O: 37 | 14: 44. H. 3: 49. O: 10 | 11: 24
tranſire in familiam alicujus. 12: 26. amnem. H. 4: 28. annum non. A: 6. ipſa tranſitûs mora terrere. A: 38
tranſiſſe. 11: 37 | 14: 58. A: 15, 33. H. 2: 74
tranſitio. H. 3: 9, 61. H. 2: 99
tranſitus. 12: 13 H. 1: 61, 76. H. 2: 32. H. 3: 13. H. 4: 19. 31 | 15: 20. H. 1: 70. H. 2: 34. H. 3: 59
tranſitur. H. 1: 22
tranſitus. H. 1: 52. H. 3: 63
tranſitûs. H. 1: 21. H. 3: 35. H. 4: 65
tranſlatus. 1: 15 | 4: 48 | 11: 12 | 11: 17 | 13: 14 H. 1: 13. H. 2: 29 | 2: 56 | 15: 26. H. 1: 53
tranſmarinas. 13: 58
tranſmeantibus. 12: 62
tranſmiſit. H. 2: 17
tranſmittere. 14: 29. in Italiam. H. 5: 5. pecora in campum. 13: 55
tranſmiſſo amne. 12: 13
tranſmiſſis cohors in. A: 8
tranſmiſſæ cohortes. H. 4: 12. H. 5: 19. raptim. H. 4: 18. bellum. 6: 1, 17. Euphratem. 15: 16. Euphratem ponte. 15: 7. legionem. H. 1: 58. Occaſum. 14. 39. venenum alvo. 13: 15. vim in aliquem 2: 38. nomen levi murmure, ſilentio. H. 4: 2. ſilentio. H. 4: 9 | 3: 21 | 14: 12. H. 1: 13. diſſimulatione ſumma. 13: 49. inania. 15: 31
tranſmiſſus Junius menſis. 16: 12. vide tramittere.
tranſmittendum. 2: 6
Tranſmiſſæ Syria legiones. 13: 35
tranſnatare. H. 4: 66. H. 5: 18, 21
Tranſpadana Italia. H. 2: 32. regio. H. 1: 70
Tranſpadani. 11: 24
tranſpoſuit. 2: 8
Tranſrhenanus populus. 4: 27
Tranſrhenana gens. H. 4: 25
Tranſrhenani. H. 4: 23. H. 4: 28. H. 5: 16. natandi peritiſſimi. H. 2: 17
Tranſrhenanorum terrore fr. &c pop. Rom. vires obteruntur. H. 4: 76

Tranſrhenanæ gentes, *Germanicæ*. H. 4: 63, 73
tranſcenderis. 3: 54
tranſtulit. 6: 9. H. 4: 11 | 2: 81. H 1: 2. O: 19 | 2: 62 | 3: 32 | 13: 28 | 14: 22 | 15: 32. H. 4: 16
Tranſvehi, *in ludicro*. 12: 41
tranſvectur. H. 2: 66. A: 37. H. 2: 43. H. 4: 76. A: 13. H. 2: 23 H. 2: 76
tranſverberare. H. 3: 17 | 13: 44
tranſverberatus in utrumque latus. H. 1: 41
tranſverſa H. 5: 78. A: 36
tranſvexit. H. 4: 78. A: 18
Trapezus. 13: 39. occupatur ab Aniceto *liberta reg*. Hiſt. 3: 47
Traſullus. 6: 20 *ejus* filius. 6: 22
Traulus Montanus. 11: 36
traxit. 3: 14. H. 2: 10 1: 11, 40, 67 | 11: 18 15: 68. H. 2: 86. H. 4: 53. H. 5: 22. H. 2: 100. H. 3: 71. G: 46 13: 46 | 14: 48 | 2: 47. 52 | 4: 17, 60 | 6: 26 | 12: 4 | 13: 33. H. 3. 29, 44, 57. H. 4: 11, 56
Trebellienus Rufus. 2: 67 Thracum Regum tutor. 3: 38. mortem ſumit. 6: 39
M. Trebellius. 6: 41
Trebonius Maximus. 14: 46. Britanniæ rector. H. 1: 60. A: 16: ſucceſſorem accipit. H. 2: 65
Trebonius Garucianus. H. 1: 7
treceni. 1: 8 | 2: 42. H. 1: 66
trecenti 6: 42. A: 37
tredecim. 1: 2: 83. H 5: 9
tremere. 15: 36, 67. H. 3: 79.
tremore 14: 27
trepida vita. 4: 70 | 14: 59
trepida. 1: 45 | 13: 36. H. 3: 69 | 4: 27, 72. H 1: 50
trepidare. 13: 21. Hiſt. 4: 50. Hiſt. 2: 23 5: 3 15: 33. H. 2: 96 | 2: 31. G: 1. H. 3: 39 | 13: 40. H. 1: 35 | 1: 31. H. 3: 64 3: 25. H. 2: 62 | 3: 14
trepidavit, *labavit*, *defecit*, *vacillavit*. 13: 14. trepidatione natura, immodicos eſſe promiſſe. H. 5: 58. trepidatio ſtragem auget. H. 1: 11. trepidus admirationis & metûs. 6: 21
trepidatio. H. 5: 15 | 11: 45, 57 | H. 1: 41, 69. H. 1: 41. H. 3: 17. O: 6 | 11: 38 | 15: 26. H. 2: 26. A: 26. H. 1: 85.
H. 2: 35
trepidatum. 12: 27 | 13: 16. H. 2: 15, 88
trepidaturum. H 1: 33
trepidi. 4: 74 | 6: 16. H. 1: 39, 81. H. 2: 1, 17, 18. H. 4: 18, 20, 71. H. 3: 29. H. 4: 18, 19, 41. H 3: 48. A: 32
trepidus H. 1: 27. 2: 48 | 6: 21 | 13: 20 | 14: 32 | 15: 10. H. 2: 8, 46. H. 3: 56, 70, 73. O: 13
Trevir. H. 3: 35. ab una ala pulſus. 3: 46
Treveri. 1: 41, *dicuntur* Galli. 1: 44. circa adfectationem Germanicæ originis ultro ambitioſi. G: 28. rebellant. 3: 42. percuſſi à Galba. H 1: 53. vaſtantur à Civile. 4: 28. pro Romanis contra Germanos. H. 4: 37. contempti à Vocula. H. 4: 57. focii Civilis. H. 4: 66. motu Vindicis cum Verginio. H. 4: 69. vincuntur a Sext. Felice. H. 4: 70. à Ceriale. H. 4: 71. H. 5: 24. benevolentia non continentur. H. 4: 76. Treveri, pro oppido aut ditione Treverorum. H. 4: 70. ala Treveris conſcripta. 3: 42. Treverorum ala. H. 2: 14. pulſa. H. 2: 28. auxilia. H. 4: 18. colonia. H. 4: 62. equites. H. 4: 18. ſenatores 1: 13. ad Germanos tranſeunt. H. 5: 19. Trevericus tumultus. 3: 41. Trevericum prælium. H. 5: 17
tres. 1: 16, 18, 59 | 2: 46 | 3: 67, 74 | 4: 3. 5. 12, 16, 23, 27, 69. 73 | 11: 14 | 8: 30, 53 | 14: 26 | 15: 18, 40. H. 1: 27, 52. H. 2: 4. 24, 85 H. 3: 9. 41, 66. H. 5: 1, 12. G: 37. A: 25. 28. 36
Treverum. 3: 46
tria. 11: 8 | 13: 38 | 15: 10. H. 1: 2. H. 4: 20. A: 31
Triaria. H. 2: 63, 64. cincta gladio. H. 3: 77
Triboci. G: 28. ad Rom. deficiunt. H. 4: 70
tribuere *aliquid* honori amici. 6: 50. memoriæ *alicujus* ſatis ſuperque. 4: 38. mulierculæ. 13: 13. precibus, minis. 4: 57. coronam. 3: 21. decus triumphale. 15: 72. honores cœleſtes. 6: 18. omnia. 3: 50. pecunias. 4: 64. pretium. 2: 75. amico quantum. 14: 54. ſacerdotia. 5: 89. ſanctitatem templo. 3: 62. triumphalis. 11: 20. veniam. 12: 37. tribuitur corona manu. 15: 12. tribui ſibi. 1: 14, 25. *alicui* decora. 3: 5. veniam. 12: 40. tribuenda defenſio. 12: 20. Coir immonitas. 1: 61. tribuendum telum. 1: 26. *majoribus* illorum, ne *&c*. 14: 14
tribuentis. H. 3: 57
tribuentium. 11: 22
tribuere. 6: 50 | 11: 20 | 3: 30
tribus *paſſ*. 12: 40 | 1: 12 | 12: 25 | 3: 5. O: 36
tribunal. 1: 82 | 2: 83 | 4: 36 | 11: 54 H. 2: 29
tribunal, *ſuggeſtus*. 1: 18, 25, 27, 39, 61 | 11: 31. ſedem Curulem ſuſtinebat. 1: 29. B. 2: 12. Conſulum, 16: 30. Cæſaris Germani 1. 2: 57. Prætoris 2: 34. ſtrepit. 6: 37. tribunalis cornu. 1: 75. ubi tribunali adſtitit. 2: 36. disjecti qui tribunal tuebantur. H. 1: 10. conſcendit tribunal Vocula. H. 4: 25. tribunalia Conſulum. 13: 4
tribunal. 4: 35, 61
Tribunatus plebis. 14: 48. A: 6. tribunitia interceſſio. 14: 48. poteſtas. 1: 7
Tribunatus plebis poteſtas. 1: 3, 7, 9, 10 | 3: 57. ſummi faſtigii vocabulum. 3: 56. continuata *Auguſto*. 1: 9. decreta Othoni. H. 1: 47. tribunitiæ poteſtatis jure intercedere relationi. 1: 13. tribunitiis rogatio. 6: 16. tribunicium jus. 1: 2. tribunicii viatores. 16: 12. tribunus plebes. 1: 77 | 6: 12, 47. interceſſit rogationi conſulum. H. 4: 9. tribuni plebei. 3: 15. turbulenti. H. 2: 58. in auxilium ſpretæ poteſtatis à Vitellio advocari. H. 2: 91. tribunis reddita licentia plebem agitandi. 3: 27
Tribunatus mili. om. titulus. A: 5. tribunatus plur. H. 4: 39. tribunus cohortis. H. 3: 85. prætoriæ. 1: 77 | 3: 14 | 13: 15. urbanæ. 6: 9. tribunus cuſtodiæ appoſitus. 1: 6. tribuni. 1: 6. cohortium. H. 2: 41. H: 3: 63. exauctorati. H. 1: 20: pauci in legione. 1: 17. ſeveri. 2: 55. turbulenti. H. 2: 38. à Germanis ad aras mactati. 1: 61
Tribuni mil. conſulari poteſtate. 1: 1

tribunatus. 13: 44 | 1 78. H. 5: 1: 87. O: 7
Tribuni. 1: 44, 66 | 2: 67 | 11: 38 | 12: 35 | 13: 28 | 14: 55 | 15: 50, 53, 60. H. 1: 18, 28, 31, 82, 83. H. 2: 9, 41, 68, 70, 88, 89. H. 3: 19, 85. H. 4: 58
tribunis. 4: 24 | 13: 50 | 14: 27. H. 1: 36. H. 2: 18, 19. 41, 81. H. 3: 9. H. 4: 19, 3, 59, 78
tribunitia. 1: 9. H. 1: 47 | 1: 3, 7 | 11 10 | 3: 56, 57, 59
Tribunus. 11: 37 | 12: 64 | 13: 21 | 15: 28, 60, 61, 67, 69. H 1: 80, 81, 84 | 1: 44 | 6: 32 | 13: 28 | 15: 49, 69. H. 1: 30, 80. H. 2: 26 H. 3: 35, 85 | 1: 19, 32, 49, 77 | 4: 27 | 6: 14, 47 | 11: 37 | 12: 21 | 13: 28. 44 | 15: 60, 61, 67, 71 | 16: 26. H. 1: 28. H. 3: 9, 18, 43
Tribunos. 1: 67 | 3: 2 | 4: 73 | 6: 15 | 12: 41 | 14: 10. H. 1: 31, 38, 55. H. 2: 36. H. 3: 61. H. 4: 36, 61 | 12 23, 35, 17, 42 | 2: 12 | 4: 2, 32 | 13: 18. H. 1: 80, 82, 83. H. 2: 67. H. 3: 38
Tribus. O: 39. obviæ. 14: 13. pleræque. 13: 27
tribuum ſtudia. 1: 15. vocari tribus jubet. H. 3: 58
tribus. 2: 25 | 3: 4, 62 | 4: 5 | 6: 51 | 11: 2 | 13: 39 | 15: 10. H. 1: 10, 49. H. 3: 43. A: 12. O: 37
tributa. 1: 11, 59 | 2: 60 | 6: 41 | 11: 50 | 12: 64 | 15: 6. H. 3: 2, 55. H. 4: 17, 26, 32, 57, 71. H. 5: 5, 25. G: 43. A: 13, 32 | 2: 47 | 12: 14
tributi exactio, rebellionis cauſa. 4: 7
tributa inter pœnas, ſervientium. A: 32
tributa infracti Germanis hoſtiles ſpiritus induunt, *diminuta tributa ſunt in cauſa cur hoſtiles ſpiritus induant Germani.* H. 4: 57
tributorum continuatio ſeditionis. 3: 40. neceſſitas. H. 4: 74
tributa renuunt Galliæ. H. 4: 26
tributa non patiuntur Germani. G: 43
tributis contemni. G: 29. quædam ex regiis tributis deminuta. 2: 56
tributum. 4: 72 | 12: 61. A: 19 | 2: 42 | 4: 13. H. 1: 8 | 4: 72 | 12: 59 | 13: 51. H. 1: 46. H. 2: 94
tributorum. 13: 50. H. 1: 55. H. 4: 17. A: 19
tricena. 1: 17, 35
tricenis. H 5: 23
triceſimus. H. 2: 50 | 6: 46. H. 1: 47
triduum. 12: 17 | 15: 16 | 5: 13
triennium. 6: 23, 38 | 16: 22. Hiſt. 4: 84 | 4: 13 | 6: 57. A: 9
Trierarchus. 14: 8. navium. H: 2: 16
Trierarchi. Hiſt. 2: 9. H. 3: 12
triginta. 1: 9 | 2: 25, 73, 88 | 15. 5. H. 3: 22 A: 19
Trimetrus. 4: 71
trinis. H. 3: 82
Trinobantes. 14: 31
Trio Fulcinius accuſatur. 2: 30. facilis capeſſendis inimicitiis. 5: 11. Trioni dilatio exitii quæſita. 6: 4. *vide* Fulc.
tripartitus, H. 3: 82. H. 5: 9 | 3: 74
tripudia. 4: 47. tripudiis ducis dicta adprobant Germani. H. 5: 17
trimes. 2: 55 | 4: 5 | 11: 18 | 12: 56 | 16: 2. H. 2: 9 | 15: 46
triſemis. 2: 78 | 14: 4. H. 5: 22 | 2: 24
tris. 14: 28 | 16: 31. H. 2: 23. H. 3: 6, 78. G: 2
triſtis adulatio. 11: 21 fortuna. 14: 29. moſa. H. 2: 69. triſti voce vultuque interro lectamensa regia ſpectaſis. 14: 26. quæ triſtis princeps audit, non accelerantus. A: 43. triſte, *malum.* 1: 41. triſte omen. 16: 7. triſte nihil eo regente accidiſſe. 13: 3. triſte nihil paſſatum. 5: 4. in verbis aut vultu deprehenſum. 15: 65. nil triſte evenit. 15: 34
triſtes & truces H. 4: 2. triſtes literæ. 6: 40. notæ, ſigna *irati animi.* 6: 9
triſtia *adverſa.* 6: 22 triſtia dicta, *ſæva.* 4: 71. exta. H. 1: 27. nova. H. 1: 19. triſtium lætorumque imago. 15: 3. ſucius. 4: 15. triſtia in bonos, læta apud deteriores. 6: 22. læta, triſtia, ambigua, manifeſta. H. 1: 3. triſtius caſus. H. 1: 29. triſtior expectatione hora proficiſcendi. H. 4: 62
triſtior, *moroſior, ſeverior*, habebatur Piſo. H. 1: 14. triſtiores primordio. 1: 7 triſtiora, *atrociora.* 4: 31. triſtiſſima quæque. 1: 24
triſtitia, ſeveritas nimia. H. 1: 38. A: 9. ingenii. 1: 76
triſtitia, *mæſtitia* Pomponiæ continua. 13: 32. triſtitiæ, *luctus* imitamenta. 13: 4. Germani lacrymas & lamenta cito, triſtitiā tarde ponunt. G: 27. domeſtica mala triſtitia, *dolore*, opperienda. 3: 18
Trivia. 3: 62
trium. 1: 43, 61, 62 | 4: 67 | 11: 20. H. 2: 97, 100. H. 3: 14
Triumphalis *qui triumphum retulit.* 3: 58. ſenex. H. 4: 8. triumphi honos. 12: 28. veſtis ludum edentibus. 1: 15 | 12: 41. in pompa. 13: 8. triumphale decus. 6: 10, 39 | 15: 72. triumphalia, *ornamenta, inſignia*, decreta. A. Cacinæ. 1: 72. L. Apronio. *ibid.* C. Silio. *ibid.* & 4: 18. Camillo. 2: 52. Junio Blæſo. 3: 72 Lentulo. 4: 44. Domitio. 4: 44. Poppæo Sabino 4: 46 | 6: 39. Corbuloni. 11: 20. Curtio Rufo. 11: 10. L. Silano. 12: 3. Pomponio. 12: 28. Oſtorio. 12: 38. Petronio Turpiliano. 15: 72. Cocceio Nervæ. *ibid.* Tigellino. *ibid.* M. Apunio. H. 1: 79. Veſpaſiano. H. 2: 78. Muciano de bello civili, *ſed belli externi prætextu.* H. 4: 4. Agricolæ. A: 40. Sulpicio Quirinio. 3: 48. *hæc inſignia* paſſa. 4: 18. pervulgata. 12: 53. negantur per te Dolabellæ. 4: 26. triumphalium inſigne. 11: 3. veſtia. 1: 41. triumphalia tribuere. 11: 20. triumphi inſignia. 12: 72 | 2: 52 | 3: 72 ornamenta. A: 40, 44. triumphat *Germanicus* de Cheruſcis. 2: 41
triumphari, *in triumpho vehi, oſtentari.* 12: 19
triumphati magis quam victi *Germani.* G: 37
triumphus manente bello. 1: 55
Triumphus *verus*, Germanici. 2: 41. L. Mummii. 14: 21. Domitiani *fictus* è Germania. A: 39. *pompa & oſtentatio* vitiis. decretus. 1: 55 | 2: 26.

navalis de Pœnis. 2: 49. triumphi. 12: 38. inſignia. 1: 72, 48. triumphi congeſti. 1: 4. recepti, ſpreti. 1: 47
triumphalis. 6: 10, 39 | 15: 72. H. 2: 77. 12: 18. 3: 56 | 11: 8. H. 4: 8 | 1: 8. 15 | 2: 45.
tri[illegible] : 2 | 10 52. 4: 26, 44. 11. 20. H. 4: 4. A: 40. H. 2: 78
triumphales. 4: 16. A: 44 | 14: 1. 15: 72
triumphalium. 5: 30 | 4: 23 | 12. 3, 41
triumphasse. 12: 19
triumphat. G: 37
triumphavit. 2: 41
triumphi. 4: 44, 46 | 11: 10, 21 | 13: 53 | 14: 33
triumphis. 15: 45. H. 4: 58
triumphos. 1: 34 | 12: 20 | 13: 3
triumphus. H. 3: 45. A: 40
Triumvir. 4: 8. triumviri. 11. A: 2. ſed Reipub. conſtit. A. n ſunt Triumviri capitales. unde
Triumvirale ſupplicium. 5: 9. quæ in triumviratu juſſerat. 3: 28
Tragus Saufellus. 11: 35
Troja. 12: 58. parens urbis Romæ. 4: 55. Trojæ ludicrum. 1.: 11
Trojanus Antenor. 16: 21
Trojanum excidium. 15: 39
Trojanis temporibus 11: 14
Tropæa ſiſtebantur. 15: 18. in tropæorum modum. 2: 18
Trofiboles. 12: 55. interfectus. ibid.
truces H. 4: 2
trucidabant. H. 3: 77. H. 5: 22
trucidare. 1: 44. H. 3: 56 | 11 48. H. 3: 14. H. 4: 16 | 2: 2 | 12: 17. H. 1: 40. A: 30, 57 | 15: 53 | 4: 14 | 1: 22. H. 4: 64
trucidatur. 2: 45 | 2: 17. H. 1: 1: 16. A: 5 | 15: 39 | 39 | 12: 47 | 16: 21. H. 1: 6. H. 4: 1. O: 37. H. 3: 25, 76 | 1: 56, 68
trucidatus. 15: 60. H. 2: 59. H. 1: 43
trucidavit. H. 2: 43. H. 4: 79. H. 1: 31. H. 1: 37 | 14: 59
truculentia cæli. 2: 24
truculentior. 12: 50. H. 4: 22. H. 2: 69
truculentis vocibus. 1: 25
trunca manu. 13: 14
truncabantur. H. 3: 33
truncato. 1: 17
truncus ſub. H. 2: 70 | 1: 61 | 13. 35 | 13: 58 | 1: 24, 16. H. 3: 74
trunco. adject. 14: 17. H. 1: 41
trudere; impellere adverſus. 2: 12. ad. 4: 51 in arma. H. 3: 25. in paludem. 1: 61
trudes, vectes quibus aliquid promovetur. 3: 46
truculentis portus. A: 38
trux, ſævus; atrox. trux telis & armis acies. H. 4: 46. Agrippa. 1: 4. Agrippina. 12: 64. cantus. H. 2: 22. clamor. 4: 25. oratio. H. 4: 41. ſententia. 16. 1. ſonor. 1: 65. ingenio. H. 1: 21. interitu fratris. 3: 8. tumultu cohors. 4: 47. truci eloquentia. 6: 48. voce. H. 3: 3. vultu. 4: 34 | 6: 46. truces. H. 2: 4. G: 43. animi. 1: 49. oculi. G: 4. armis. H. 1: 40. corpore. H. 2: 74. truci aſperitate remediis craſtina. 1: 44
tubæ ſono miles ad belli munia cietur. H. 3: 19
tubæ. 1: 68 | 14: 10 | 1: 28, 68. 3: 77 | 2: 2: 81
Tubantes. 13: 55, 56. Germani. 1: 51
Tubero Sextus. 2: 20. legatus. 4: 29
Tuberones ingrata Reipub. Nomina. 16: 22. Tuberonum familia. 12: 1
Tudri nobile genus. G: 42
tueor. 11: 6. G: 14 | 3: 62 | 13: 40. H. 4: 67. H. 3: 10. H. 4: 22 | 3: 28 | 4: 47. H. 3: 43 | 6: 5 | 14: 43 | 3: 14 | 11: 24. O: 41. H. 2: 28
tuendus auxilio. 1: 8. tuenda plebs. 2: 2. tuendæ libertatis cauſa. 3: 27
tuendæ Armeniæ. 15: 6. Syriæ parata. 15: 4. ad tuendam urbem. H. 3: 55, 80. tuendis civibus 15: 48. exercere eloquentiam. 13: 42
tueri. H. 4: 73, 74 | 3: 17. O: 37 | 14: 26, 55 | 15: 1. O: 36 | 14: 60. H. 3: 41, 48, 78. H. 4: 42. H. 5: 19. G: 14: 35. O: 5, 7, 20, 28, 36. H. 2: 66. O: 11
tuguriis. 15: 6
Tugurinus Julius. 15: 50
Tuiſtonem deum colunt. G: 2
tulit. 4: 66 | 4: 13 | 16: 2. H. 2: 21. A: 36 | 3: 41 | 4: 34 | 6: 7 | 14: 46 | 15: 56. H. 2: 16, 49. H. 4: 55 | 3: 6 | 6: 22. H. 5: 4. H. 4: 50. A: 35, 40. H. 1: 52. H. 1: 85 | 1: 5: 74 | 2: 14, 84 | 3: 54. 55, 75 | 4: 34 | 6: 3, 17 | 13: 41 | 14: 21, 22 | 16: 19. 33. H. 1: 75. H. 2: 38, 51, 55, 88. H. 3: 2, 46. H. 4: 27, 62, 84. A: 28, 43, 44. O: 40
M. Tullius. O: 20
Tullius Valentinus. H. 4: 68
Serv. Tullius vide. Servius.
Tulliuus Vulcatius. 16: 8
Tullius Servius. 3: 26 | 15: 41. H. 3: 72
Tullius Flavianus. H. 3: 79
Tullius Senecio. 15. 50
Tullius Valentinus. H. 4: 68. concionibus potens. H. 4: 69. cuncta in turbas converſurus. H. 4: 70. invaditur à Cereale. 4: 71. captus. H. 4: 70. damnatur. H. 4: 85
Tullus rex. 3: 26. Hoſtilius. 6: 11. ejus leges. 12: 8
tum. 1: 8, 12, 14, 28, 30, 31, 32, 35, 39, 57
tument Galliæ, ſeu timent, H. 2: 32.
tumens, ſuperbus. Hiſt. 3: 31. longa ſerie Cæſarum. H. 1: 16. ſpe vana. H. 1: 88. Cicero, oratione inflata. O. 18
tumeſcentia vulnera. H. 2: 77
tumidus & vanus. H. 1: 50
tumidæ terræ, montoſæ. 2: 23
tumidus. H. 3: 47 | 4: 12. 6: 11 80. H. 4: 80
tumeſcere. 14: 51 | 1: 70
tumultum. 1: 15 | 1: 27, 56, 76. H. 2: 44. H. 2: 99. A: 10
tumuli. H. 2: 55 | 1: 49. G: 3
tumulus. 3: 4. O: 13 | 14: 9. H. 1: 87
tumulus Varianarum Legionum. 1: 62. disjicitur a Germanis. 2: 7. Cæſarum. 3: 9. Juliorum. 16: 6. Octaviorum. 4: 44. ante tumulum Patrobii Galbæ caput laceratum. H. 1: 49. tumulo Agrippinæ planctus auditi. 14: 10
tumultuaria manus, ſubitaria, ſubito delecta. 15: 3. H. 4: 66. tumultuariæ catervæ 1: 56. collecti. H. 4: 20
tumultus remedium alius tumultus. H. 2: 68
tumultus. 1: 25, 34 | 4: 47. H. 1: 38, 55, 64, 85. H. 3: 11, 69. H. 4: 31. H. 5: 15. H. 3: 77. H. 4: 16 | 5: 42 | 4: 27, 29 | 14: 61. H. 1: 40, 83. H. 2: 49, 68. H. 4: 13

tunc. 1: 9, 11, 34, 53, 54, 63, 67
Tungri. H. 4: 55. in exercitu Vitellii. H. 1: 14. pugnant cum Civile H. 4: 66. Romanis deduntur. H. 4: 79. primi Germanorum Rhenum tranſgreſſi. G: 2. Tungrorum cohor. ſigna ad Civilem tranſtulit. H. 4: 16. Tungrorum cohortes. H. 5: 14. Romanis ſub Agricola militant. A: 36. Tungræ cohortes. H. 2: 15
tunicatus populus. O: 7
C. Turranius. 1: 7. rei frumentariæ præfectus. 11: 31
C. Turanius. 1: 7 | 11: 31
turba. 3: 1 | 4: 41 | 13: 18 H. 3: 16, 91. H. 3: 1 H. 1: 35 | 2: 58. H. 1: 33, 40. H. 3: 16, 74. H. 4: 13. G: 1. A: 40. H. 2: 88. H. 3: 80. H. 4: 67 | 1: 16 | 4: 25. H. 2: 72 | 1: 19. H. 1: 83. H. 4: 1. 70
turbarent. 1: 80 | 2: 63 | 16: 5 H. 3: 26. H. 5: 25 | 12: 29, 65, 66, 69
turbarentur. 2: 65 | 4: 6. H. 2. 33. H. 3: 70, 77
in turbas & diſcordias peſſimo cuique plurima vis. H. ſt. 4: 1
turbamenta vulgi. H. 1: 23
turbat civitas. 3: 47. fortuna. 4: 1
turbare agmen. 2: 19. animos vulgi injuria, invidia. 12: 69. claſſem. H. 5: 23. comitia ambitu. 1: 81. conſilium. H. 1: 39 conſilia. 14: 32
turbarunt diem tonitrua. H. 1: 18
turbare ſtudiis funus. 1: 8. gnaros. 16: 5. impeditor. 12: 31
turbavit ludos diſcordia. 1: 54. mentem. 2: 66. na iones. 11: 1. nautas. 2: 23. obſeſſos facibus. 15: 16
turbavit obſeſſos facibus. 12: 16. pacem. 12: 19, 65. amore belli. H. 5: 37. præſentia. 3: 38. provincias. 2: 63. quietem alicujus. H. 5: 12. corruptione. H. 5: 26
turbans in Africa Macer. H. 1: 7
turbantes. H. 1: 55. milites. H. 1: 85. nihil. H. 2: 86
turbantur cohortes. 1: 51. compoſita. 1: 65. leges vi, ambitu, pecunia. 1: 5. Nationes. 2: 41. pacta. H. 3: 70. provinciæ novis oneribus. 4: 6. res. 2: 5. clamore. 1: 16. H. 3: 77. inclinationibus. H. 1: 35
turbatus animus. H. 1: 17. acie eques. 1: 63. equus. 15: 7
turbatus hic Nero. 13: 15. ſollicitudine nulla. 14: 59
turbata Germania. H. 3: 46. metus. 4: 1 | 13: 5. pax. H. 4: 1. res. H. 5: 18. armis res Rom. H. 4: 57
turbatum Illyricum. H. 1: 2. in caſtris. 1: 20
turbat. 1: 21 | 1: 8 | 4: 73
turbatis alius. H. 2: 6
turbati milites. 1: 65. omnes. 14: 5. ordines 12: 35. eruptione. 4: 47
turbatæ in furore feminæ. 14: 31. legiones. 1: 31. res. 4: 49. H. 1: 85. res Parthorum. 11: 10
turbata auxilia. H. 5: 23
turbida Reſp. b. 4: 19
turbandis animis. 15: 48
turbator Germaniæ. 1: 53. præcipuus. 1: 10
turbatores plebis. 3: 27
turbidus, ſeditioſus. 3: 58
turbidus animi, turbatus. H. 4: 48. ingenio. H. 4: 38. miſcendis ſeditionibus. H. 4: 68. moribus. 4: 13
turbidus clamor. 4: 50. inceſſus. 2: 55
turbida civitas. H. 4: 11. mens. 16: 1. ingenium. 14: 59. H. 1: 67. nihil. 1: 54. cætera quicquid turbidum. H. 4: 39 quod civium audacia turbidum. 6: 11. omne conſilium in turbido. H. 1: 15
turbidi. 1: 38, 43. 2: 39 | 14: 57. H. 2: 19. H. 4: 56. caſus. 16: 13. clamores. 12: 43. cohortes. H. 2: 28. imbres. 13: 17. tumores. 13: 6. rogationes. 3: 27. voces. H. 2: 11 res. 15: 31, 49. H. 5: 31, 85. H. 4: 77
turbidi primani & quintani. H. 1: 55
turbida. 11: 58. tempora. O: 37
turbidiſſimus quiſque. H. 3: 49
turbide. 3: 12
turbo ventorum. 16: 13. turbine quodam ad exitium poſci. 3: 10
turbine. 5: 30
turbinum. 2: 24
turbulenti. H. 1: 58
Turiſſi. 4: 50
turma de numero equitum. G: 7
turmæ. 12: 56: catervæ. 14: 34. equitum. H. 2: 14. A: 16. turmæ equitum explicandæ. 13: 38. turmæ exercitus hujus. 3: 46. turmas quoque equitum, peditum ad mœnia accingit. ſic lege, aut ſaltem intellige. 12: 31. turmæ Treverorum. H. 2: 14. cæteræ. 2: 17. diductæ. H. 3: 16. diſpoſitæ. 4: 25. hoſtiles. 15: 9. integræ H. 4: 12. miſſæ. 11: 18. paucæ. 13: 36. ſociales. 4: 73. per turmas adveniunt in equis. H. 1: 79. componere. 5: 52. compoſitus eques. 13: 19
turmæ. 2: 83; 6: 35. H. 1: 58. H 3: 61
Turonius, pro plur. 3: 46. rebellant. 3: 41
turpaverat. H. 5: 4
turpis. 6: 51. G: 14. O: 28. H. 3: 9 | 14: 20 | 1: 37 | 5: 17 | 4: 69. H. 2: 60. A: 33. O: 31. H. 4: 5
Turpilianus Petronius triumphalia accipit. 15: 72. occiſus juſſu Galbæ. H. 1: 37
Turpilianus Petronius. 14: 19. 39 | 15: 72. H. 1: 6. idem. A: 16
Turpio Ambivius. O: 20
turres. 12: 16. H. 2: 19. H. 3: 30, 84. H. 4: 35. H. 5: 11 | 15: 9. H. 4: 23. H. 5: 20
turris. 15: 18 H. 2: 35. H. 5: 35. H. 4: 30, 65. H. 1: 34. H. 3: 29. H. 5: 11
turris in oppugnatione utilis machina. H. 4: 30
Turullius Cerialis. H. 2: 22
Tuſculum, 11: 24. Tuſculanus ager. 14: 3. Tuſci. 11: 24.
Tuſcus vicus. 4: 45
Tuſcus Cæcina. H. 3: 38
tuta. 15: 48 14: 21. H. 1: 76, 83. A: 27, 33
tutari. 1: 63 | 4: 48. H. 3: 57. A: 40. H. 2: 35
tutari. 4: 73 | 12: 16 | 5: 39 | 6: 41 | 4: 58 | 4: 4 | 1: 50 | 2: 3
tutandi fines imperii. H. 4: 48
tuta frontem tergaque ac latus. H. 4: 20
tuta & præſentia, quam vetera & periculoſa malle. 1: 2. ingrata quæ tuta. H. 3: 26. omiſſis præcipitibus tuta & ſalutaria capeſſere. 15: 29. ignobilitate tutior. H. 3: 31. ſecretum quo tutius, eo ſuſpectius. A: 31

tutela. 14: 32. G: 45. O: 5 | 15: 20 | 1: 12, 41
tutti. 14: 44, 49. G: 42
tutior. 1: 66. H. 2: 52 | 2: 44' 4: 56 | 3: 3 29. H. 1: 62. H 3: 41. H. 4: 49, 65. G: 36. O: 5
tutiſſimus 2: 80. A: 30. H. 1: 88. H. 4: 46. H. 3: 69
Tutor. H 4: 55, 57, 59, 70, 76, 78. H. 5: 19, 20. vide. Julius.
tutor. 13: 80 | 3: 38 | 2: 67. O: 37
tutus. 4: 29 | 12: 17, 19, 45 | 25: 55. H. 1: 52. H. 1: 6. H. 3: 48 | 6: 5 | 2: 5. H. 3. 9. H. 5: 14 | 14: 23
tympana. H. 5: 5
tyrannicidæ. O 35
Tyrannorum nenies. 6: 6
Tyrus urbs. 16: 8
Tyrrhenus. 4: 35

V.

V. Non Jul. H. 2: 79
vacantia bon.. 3: 28
vacantium. H 1: 11
vacare, *otioſum eſſe*. H. 1: 10. vacare alloquio. H. 2: 49. vacare gaudio. H. 1: 44. negotiis clientium. 16. 22
vacatio, *pretium vacationis*. H. 1: 46. vacationem emere. H. 1: 46. vacationes 1: 35. numerum. 1: 47. centur onibus p æſtari ſolitæ, *pretium vacationum*. H. 1: 46. vacationes annuas exſolvere. H. 1: 46. ex fisco numerare. H. 1: 58
vacuus *negotiis*. H. 4: 80. adulter vacuus, *ab uxore*. 11: 12. à periculo animus. H. 1: 86. vacuus adhuc princeps, *nondum occupatus ab amicis*. H. 3: 1. vacuus culpa. 6: 16 cura. 12: 5. gloria. 3: 47. metu, periculo. H. 1: 68. pœna dies. 4: 70. timore. 15: 36
vacua æmulatione. 1: 2. vacua periculo ætas. 16: 11. Armenia. *rege*. 12. 10. præſidiis. 1: 17. arx. H. 3: 77. Hiſpania diſceſſu *rectoris*. H. 4: 39. vacua mulier, *ſine marito*. 13: 44. vacua provincia, *rectore deſtituta*. 2: 76. morte *alicujus*. A: 40. morte legati vacua Syria. 14: 26
vacuum erat ſoluturnque pœna, 14: 28. vacuum cœlum. 15: 40. vacuum ambitione & periculis iter. 4: 20. mare. H. 2: 14. Hiſt. 3: 2, 47. vacuum theatrum. 11: 34. curis vulgus. H. 1: 90. vacuum fuit concupiſcere. H. 2: 38. in vacuo tela excusi. H. 3: 23
vacui, *pugnæ expertes, nondum pugnantes*. A: 37. vacui & occupati *opponuntur*. H. 4: 17
vacui agri. 13: 54. Colchl. 6: 34. vacui honoris menſes. H. 2: 71. vacui penates. 6: 52. metu vacui. 2: 44. omni tributo. 12: 61. à ſecuribus, & tributis. 12: 34
vacuæ legiones. 2: 46. vacuæ rerum literæ. 15: 8. porticus. 11: 11. terræ, *quarum incertus poſſeſſor*. 13: 55. vacua caſtella *præſidiis*. A: 33. vacua cultoribus, ora. H. 4: 12. dentibus ora, *ſenum*. 5: 34. ſacerdotia, *vacantia*. 6: 40
vacua. 2: 3. H. 5: 9. Hiſt. 3: 33
vacui. 12: 34. H. 3: 69 | 12: 13. H. 3: 83
vacuum. H. 3: 16
Vada, *vicus*. H. 5: 20. oppugnatur à C vili. H. 5: 21
vada. 2: 23 | 6: 33. H. 5: 15. H. 4: 12, 27. G: 4. A: 18 | 4: 73 | 13: 29. H.: 14, 15
valere. 14: 8. H. 3: 41
vales. 5: 8
vado. 1: 11, 68 | 12: 33 | 14: 29. H. 4: 26, 70
vadoſo. 1: 70
væcors. *vide* vecors.
vænum. *vide* venum.
væno. 13: 51 | 14: 15
vagus hoſtis. 13: 35 | 15: 50
vagi ſermonis. 15: 54
vagæ cauſſæ. 6: 15
vaga. 12: 56. H. 1: 46. A: 7 | 1: 55
vagati. 5: 39. Hiſt. 3: 47 | 1: 70
vagi. 1: 21, 39 | 4: 4 | 12: 13, 30. H. 1: 68. H. 3: 31. H. 4: 50. H. 5: 15. A: 36
vagina. 15: 34
vagina 2: 45 | 3: 20 | 6: 22. H. 2: 73, 98
vagitus. G: 7
vagos. 12: 20. H. 1: 79. H. 3: 8. H. 3: 28, 35. H. 4: 15, 35
vagus. 4: 24. H. 3: 28. O: 9 | 1: 66 | 2: 52 | 3: 7 | 12: 15. H. 3: 54. H. 2: 93. H. 3: 25. O: 3
10 | 1: 19
Vahalis. 2: 6. H. 5: 26
Valens Fabius. H. 1: 52, 64, 66. H. 2: 27, 29, 34, 43, 56, 70, 92, 93, 95. H. 3: 41, 62. H. 1: 7, 52, 57, 61, 64, 74. H. 2: 100. H. 3: 40, 42, 43, 62
Valens ſpectaculum gladiatorum edere parat. H. 2: 67. *vide* Fabius.
Valens Manlius. 11: 40. H. 1: 64
Valens Donatius. H. 1: 16
Valens Vectius 11: 31, 35
Valentinus Tullius. H. 4: 68, 69, 70, 71, 76
valentior oratio. O: 25. eloquentia. O: 40
valentiorum contactus. H. 1: 18
valentiſſimus quiſque. Hiſt. 2: 8
valentiſſima pars. A: 24
valentiſſimæ civitates. G: 43. nationes. G: 40
valere. 14: 59 | 12: 60. H 2: 39 | 4: 21 | 6: 34 | 14: 6 | 15: 16 | 16: 9. H. 3: 77 | 6: 33. H. 1: 73. H. 3: 4. H. 4: 64, 73. G: 19, 43, 44
valere. 3: 10 | 2: 51 | 1: 40
Valerius Capito. 14: 12
Valerius Aſiaticus. 11: 1. circumventus. 13: 43. *alius*. H. 1: 59 coſ. deſignatus. H. 4: 4, 6
Valerius Corvinus. 1: 9
Valerius Fabianus. 14: 40
M. Valerius. 3: 2
Valerius Feſtus. H. 2: 98. legatus legionis in Africa. H. 4: 49. mittit equites ad interficiendum Piſonem. H. 4: 50
Valerius Marinus. H. 2: 71
Valerius Meſſala. 3: 8 *alius*. 13: 34
Valerius Meſſalinus. 3: 18. *ejus* ſententia de uxoribus magiſtratuum. 3: 34
Valerius Naſo. 4: 56
Valerius Paulinus. H 3: 42
Valerius Ponticus. 14: 41
Valerius Potitus 11: 22
valeſcere. 11: 15. H. 4. 55 | 13: 46. H. 1: 32. H. 5: 13 | 4: 61 | 6: 42 | 2: 39
valet. 5: 12 | 15: 31. H. 1: 33. H. 3: 57
valetudo. 2: 69. 8: 3, 68, 71 | 6: 7 | 2: 66 | 14: 47, 51 | 15: 45. H. 4: 24. A: 41 | 3: 35 | 11: 8. A: 43. O: 13 | 3: 31. A: 45 | 2: 69 | 4: 8 | 15:

6 | 2: 82 | 3: 6, 71 | 13: 35 | 14: 18
valetudo anceps. 14: 22. infenſa 14: 56. inhabilis labori & audaciæ. H. 5: 59. graveſcit. 1: 5 | 6: 46. de valetudinis infirmitate præfari. O: 20. valetudine æger. 14: 47. valetudines principis tegere. 6: 50. valetudinibus feſſi. H. 3: 2
validus animi. 15: 53. orandi. 4: 21. Auſter. 2: 25. ignis. 15: 38. pons. 15: 15. remex. 4: 5. rumor. 4: 10. validus ætate. 1: 4. amicitia. 12: 18. corpore, opibus, ingenio. H. 1: 47. ingenio. 2: 83
validus ſenſibus. 13: 3. ſpecie inanium. 13: 8. ſpernendis honoribus. 4: 37. ſpernendis rumoribus. 3: 10. ad amicitiam. 7: 8
valida copiis colonia. H. 3: 8. & 21. 14: 56. antiquitas. 15: 13. claſſis. H. 2: 87. virium, opum, colonia. H. 2: 19. in Rempub. fortuna. 3: 24. gens. 12. 31 | 15: 1. A: 17
valida incolis inſula. 14: 29. manus. 3: 48 | 2: 62, 67, 79 | 4: 27. 47. H. 3: 40. juventus. 12: 40. manus veteranorum. 12: 32. plebs. 4: 33. in animo Auguſtæ priſca. 4: 12. urbe. 11: 8 | 15: 4
quid validum in orbe, quid ægrum. H. 1: 4. validum caput. 15: 47. corpus. 6: 21. corpus ad imperium. 1: 54. exitium. 6: 29. imperium. 3: 60. nihil in exercitibus. 3: 40. præſidium. 13: 41. venenum. 13: 15
validi. 15: 27. G: 20, 36. reges. 4: 56. ſenſus. 15: 67. numero milites. 14: 58. parum validi. 4: 55. ſatis. 4: 73
validæ cohortes. A: 17. adverſus contumaciam aliorum legiones. H. 3: 63. nationes. 3: 38. propinquitates. 12: 8. valida auxilia. 12: 14. valida initiis cœpta. H. 3: 58. ad imp. corpora. G: 4
validior. H. 1: 69. amor. 3: 55. domina ancilla. 14: 63. Arminius. 1: 57. exercitus. 2: 47. gens. 13: 55. apud libidines principis Paris libertus. 13: 22
validus ferro, pecunia. H. 2: 32. plebs. 14: 17. in dies Tigellinus. 14: 57. validus in animo principis. 14: 51
validius. 4: 40. quod validius, id æquius. 15: 1
validiores. 11: 46. non irritandi. 2: 78. exercitus. 1: 31. naves 2: 24. partes tecti. 14: 5. res. G: 28. validiorum ſocietas atterit. H. 4: 22. vitia avaritia & arrogantia. H. 1: 52
ad validiores & proximos facilis tranſitus. H. 1: 76
validiſſimus auctor. 6: 31. quiſque. 4: 46 | 15: 16. validiſſima fama. 13: 8. gratia. 12: 42. pars exercitus. H. 4: 51. terreſtrium. H. 3: 53. validiſſimum caſtellum. 13: 39. validiſſimi equitum. 2: 17. provincialium. 3: 24
validiſſimæ cohortes. H. 3: 78. gentes. A: 12. nationes. H. 4: 18. præfecturæ. 6: 42 | 12: 10. urbes. H. 3: 84. arma. H. 2: 6. validius agi. 13: 25
validior. 1: 47 | 3: 55 | 13: 55 | 14: 51, 57, 63. H. 1: 69. H. 2: 100 | 11: 57 | 13: 22 | 14: 17. H. 2: 32
validiores. 2: 31 | 2: 72 | 12: 46. H. 1. 76. H. 5: 25. G: 28 | 2: 24 | 14: 5. H. 1: 51. H. 4: 22
validius. 4: 40 | 13: 25 | 14: 65 | 15: 1
vallare. H. 4: 26. caſtra. H. 2: 19. noctem. G: 30
vallis Vaticana. 14: 14
valle. 1: 65
vallum moliri. H: 2: 40. ſcindere. H. 4: 18. extra vallum tendere. 13: 36
valli. 1: 68 | 12: 33. H. 3: 20, 27, 29. H. 4: 28
vallo. 1: 42, 50, 61, 65 | 2: 20 | 13: 39 | 15: 7. H. 2: 36. H. 2: 26. H. 3: 50, 89. H. 4: 57. 75. A: 35
vallum. 1: 25, 29, 32, 34, 35, 65, 67, 68 | 2: 13 | 4: 2, 47, 48, 51 | 11: 18 | 12: 35 | 13: 35 | 14: 32 | 15: 10, 15. H. 2: 41, 44, 45. H. 3: 26, 27, 28, 29. H. 4: 20, 22, 23, 33: 34, 35, 57, 58, 62, 78. H. 5: 22
valuit. 3: 60. H. 2: 10. H. 5: 5. O: 37 | 1: 1, 77, 79 | 6: 26, 32, 35, 44 | 11: 24 | 13: 87, 52 | 15: 34. H. 1: 66. H. 2: 72. H. 3: 36
vana. 4: 9 | 15: 10, 55. H. 2: 88. H. 4: 29, 38, 54, 75, 86 | 1: 66. H. 3: 10
Vandali. G. 2
vaneſcere. 3: 9 | 2: 40 | 2: 82
vaneſcere in cinerem. H. 5: 7. vulgatus honor vaneſcit. 4: 37. lacerti jactu diſci vaneſcunt. O: 10
Vangio. 12: 29. Suevorum rex. 12: 30
Vangiones. 12: 27. ad Romanos deficiunt H. 4: 70. Germani ſunt. G: 28
vaniloquentia. 3: 49 | 6: 31
vanitas. 6: 21 | 13: 23. exitus. 15: 71. Neronis. 16: 1. inſita. H. 4: 55. par. 14: 22. proſperitate in vanitatem uſus. A: 18. ſua met vanitate monſtratus H. 3: 73
vanitas. 15: 71. H. 5: 23. H. 4: 81
Vannius. 2: 63. Suevorum rex. 12: 29, 30
vanus. 15: 49. H. 2: 21. A: 32
vanus ac tumidus. H. 2: 30.
vani Germani. H. 5: 23. vana. 1: 30 | 16: 26. a ſceleſtis differunt. 3: 50. vana rumoris. 4: 59. multa. 6: 22. nomina H. 4: 30. promiſſa. 3: 16. vana miratores. 1: 9
vapor, fervor, balnei. 14: 64 | 15: 64. ignis. 12: 3. ſolis. 15. 43
vapor. H. 5: 6
Vardanes. 13: 7
Vari. 1: 43, 60, 61. H. 3: 52
Vari Arrii. H. 4: 11
Vari Quinctilii. 1: 71
varia. 2: 88 | 6: 23 | 14: 20. H. 1: 1, 70, 95. H. 3: 28. 80, 82. H. 4: 14, 34, 84. H. 5: 10. A: 30
variæ ſegni adulatione voces: H. 1: 56
varie diſſerere, *in utramque partem*. 1: 11
variæ. 1: 80 | 6: 35
Varianus exercitus. 12: 15.
Variana Clades 1: 10, 57. *ejus ſpecies & deſcriptio*. 1: 61
Variana clade capti, quadrageſimo poſt anno liberati. 12: 27
Varianæ legiones. 1: 7, 25
Variana 12: 27
Varianæ. 1: 57 | 2: 25
Varianas. 1: 10
Variani. 12: 15
Varianis. 2: 7
variare. G: 6, 17
varias. H. 2: 85. H. 3: 9, 59. H. 4: 41, 62. O: 12
varie. 1: 9, 47, 76 | 3: 59 | 4: 39 | 12: 24 | 13: 29. H. 1: 41. H. 2: 10. H. 4: 59, 81. O: 24, 31
varietate. 2: 17, 54. O: 26 | 3:

25. O : 30
varietates. 4 : 33
varii. A : 18
Varius Poëta. O : 12 *aut Varus.*
varius 1: 4, 13 | 2: 13, 34, 57 | 3 : 34 | 4: 1, 14 | 12: 68 | 13: 22, 42 | 14: 52. H. 1: 10, 48, 75. H. 2 : 8, 23, 55, 92, 101. H. 3: 45. H. 4: 6
Varilia Apuleia. 2 : 50
Varini. G : 40
varius. 3: 14, 19. H. 1: 25, 40. H. 2: 6, 8. H. 3: 55. H. 5: 27 | 15: 33, 55. 11 4. H. 5: 43, 73. H. 5: 22 | 1: 1 23 | 14: 61
Varius Crispinus. H. 1: 80
Varius Ligur. 4 : 42 | 6 : 30
Varius Luſius. 3: 32
Varus Quintilius cæſus à Germanis. 1: 3. H. 4: 17. H. 5: 9. G : 37 | 1: 55, 58, 60, 51, 65 | 2: 41, 45 | 4: 66. H. 3: 64. H. 4: 63. H. 5: 6, 16, 52, 65
Varro. 5: 43 | 4 : 19
Varro Cingonius. 14: 45. H. 1: 6
Var. Licinius. 1 : 10
Var. *Terentius.* O : 23
Var. Vibidius. 2 : 48
Var. Viſellius. *vide.* Viſell.
Varus Alphenus Præfectus caſt. H. 2: 29. dux Vitellianus. H. 43. Præfecti s prætorio. H. 3: 56. ad obſidendum Apenninum mittitur. H. 3: 55. ad Vitellium regreditur. H. 3: 61. infamis & ignavus. H. 4: 11
Varus Arrius dux Flavianus. H. 3: 6. Vitellianos invadit. H. 3 : 16. Præfectus prætorio. H. 4 22 inſignia Prætoria accipit. H. 4: 4. formidoloſus Muciano. H. 4: 39, 68. annonæ præficitur. H. 4: 68.
Vari potentia adventu Muciani fracta. H. 4: 11, 39
Varus Plautius. H. 2 : 63
Viſellius Varro. 3 : 41 | 4: 17
Varrones. 1 : 10
vaſa. 2: 53. G : 5
Vaſaces Parthus. 15 : 14
Vaſconum cohortes. H. 4: 33
vaſtari, *exhauriri* civitates. H. 2 : 61. ſolum. H. 2 : 87. igni, ferro. 14 : 38 vaſtandæ regiones. 1 : 8 vaſtata turbine ventorum Campania. 16 : 13. Italia. H. 4: 55. tranſitu exercitus. H. 2 : 32. incendiis urbs. H. 1: 2. quantum inter animos *erat*, vaſtarunt. 1: 60. vaſtati agri. 12 : 52. H. 1: 67. H. 4 : 50. vaſtare nationes. A : 30. vaſtitas, *ſolitu*-do. 4 : 7 13 : 15. Italiæ. H. 1 : 50. dira. H. 2: 70
vaſtus Oceanus. 2: 24. vaſtum mare. A . 10. vaſtum ſilentium. 4 . 50. H. 3: 13. A: 38. dies per ſilentium vaſtus. 3 : 4 : vaſti loci. H. 5: 3. ſaltus. 4: 5. vaſtæ paludes. 1 : 63
vaſtare. 11: 18. A : 30 4: 48. H. 1: 6. H. 2: 12. H. 4: 28 | 3: 45 14: 31
vaſtatio. H. 4 : 34 | 15 27
vaſtator. H. 2 : 16
vaſtavit. 15 : 1 | 14 : 23. H. 3: 85
vates *eſt quid majus.* quam poëta O : 9.
Vates. O : 12 | 6 : 12, 48. H. 5: 3 | 4 : 43 | 14: 14, 22. H. 2 : 78. O : 13
Vaticana vallis. 14: 14. Vaticani loca inſalubria. H. 2: 93
vaticinium. O : 11
Vatinius *ſcurra.* 15 : 34. ejus rapinæ. H. 1: 37
P. Vatinius accuſatus. O : 15, 34. concurſu totius civitatis. O : 39
Vatinius. O : 21
uber ſolum. H. 5 : 6. uberrimus Oratorum. 3 : 31
uberrimum, *opulentiſſimum.* 14: 33
ubere. H. 3 : 34
uberem. O : 37
uberes H 5 : 7
uberibus. G : 20
uberior. O : 18. H. 3: 3. H. 2 : 21
uberius. 11 : 60
uberrima. H. 2 : 30
ubertas. O : 23 | 16 : 2. G : 26 | 4 : 55
ubi quies perniciosior, quam temeritas, cunctatione non eſt opus. H. 1 : 21. ubi manu agitur, modeſtia & probitas nomina ſuperioris ſunt, G : 36. ubicunque certatur, invalidiores in præmia victoriæ cedunt. H. 1 : 70
ubi. 1 : 2, 10, 17, 19, 22, 29, 35, 40, 44, 46, 48, 61, 69, 73 | 2: 2, 4, 15, 54
ubicunque. 14 : 3. H. 1: 70
Ubiamultis. H. 5 : 22
Ubii. 1: 31. H. 4: 8, 55. vaſtantur à Civili. H. 4: 28. Romanorum nomine *Agrippinenſes* vocati. H. 4: 28, 63. nomina conditoris G : 28. Agrippinæ. 12: 27. Civilis focii. H. 4: 77. Germani illi. G : 28. prædas è Germania petunt. H. 4: 28, contuſi. H. 4: 28. recepti. H. 5: 24 Ubiorum ara. 1 : 39, 57. auxilia. H. 4: 18. civitas. 1: 37, 71. oppidum. 1: 36 | 12. 27
ubi primum. 1: 25, 58, 63 | 3 : 8 | 6 : 5. H. 4: 71
ubique. 1 : 17. H. 1: 20, 52. H. 2: 16, 52. H. 4: 1, 54. G : 34. A : 24, 27, 38
vecordia, *amentia ante mag.* & veneficiis infecta *hominum*. 4 : 12
vecordia plurium conſtantiam eximit. 1 : 31. fatalis. 11. 26. inſita. 14: 62. poſita. 16 : 3. ſtudia plena vecordia. 3: 50
vecors, *amens.* 1 : 39. facundia. H. 4: 68. amore mulieris. 13: 44. ſcelere. 4 : 29. vecordes libelli. 2 : 30. conſcientia. 1: 39. ſcelere, metu. H. 2: 23
vectus. 2: 34, 41 | 14: 5. G : 40. H. 4 : 50 | 3: 5 | 11 : 8, 14 | 2 : 39 | 12: 21, 40 | 16: 1. H. 1 : 47. H. 2 : 54
Vectigal mancipiorum venalium. 13: 31. vectig. reſolvere. H. 4: 65. vectigalium ſocietates. 3: 50. vectigalibus publicis viri Conſulares impoſiti. 15: 18. vectigalia omittere *volebat* Nero. 13 : 50.
vectigales pecuniæ. 4: 6
vectigal. 2: 4 | 1 : 11. 13 : 8 | 11: 22 | 12: 29 | 13: 49
Vectius Bolanus 15: 3. Britanniæ legatus. H. 2 : 65. inter Vitellium ac Veſpaſ. ambiguus H. 2: 97. *ut in* feroci provincia nimis placidus. A: 8. loco auctoritatis amorem parat. A . 16
Vectius Valens. 11: 30, 31. ſupplicio adficitur. 11: 35
Victorianus Famiſulanus. 15: 7
Vedius Aquila. H. 2: 44. XIII. legionis legatus. H 3 : 7
Vedius Pollio. 1 : 10. *prapotens.* 12 : 60
Vedior. 12 : 60
vehementior *orator.* O : 25. vehementius quam cauſe. A: 4
vehere. 12 : 62 2 : 79 | 14: 35 1 : 37 | 2: 6, 85 H. 2 : 20 | 11 35 | 12: 5 | 14 : 4 | 18: 33
vehere legiones per lacus. 1: 60. navibus. 1 : 70. victa, *triumpho.* 2 : 41. vehiculum quo purgamenta hortorum eripiuntur. 11: 32. vehicula cohortis. H. 1 : 80
vehicula. 14: 37. H. 2 : 41, 48 | 12: 47. H. 2: 60. H. 3: 25. H. 4: 35
vehiculum. 1 : 20. G : 40

Veſanus Niger. 15: 67
Veſento Fabricius. 14: 50
Velabrum. H. 1: 27 H. 3: 74
velamenta. H. 3: 31. & infulas præferre. H. 1: 66
velamenta. 13: 47
velamina ferarum. G: 17
velare. G: 17 | 14: 56. H. 2: 59. H. 4: 5, 31. 86 | 16: 4
velarus. 13: 45 | 16: 11
velavit. 13: 13 | 6: 29 | 11: 21 21: 62
velim 3: 53 O: 13, 15
velle. 1: 46. H. 2: 74. H. 3: 1. H. 4: 55. A: 44. O: 9. 3: 12 | 3: 54. H. 1: 1, 16. G: 40. O: 12 | 1: 69 | 12: 11. H. 2: 47. H. 4: 75 O: 20 H. 4: 65 | 4: 59. H. 2: 18
Velinus lacus. 1: 79
Velius Gallus. 5: 8. *forte* Ælius velit. *nom.* 2: 6, 25. H. 5: 23. G: 44
Velleda. H. 4: 61. H. 5: 24. eam adire coram negatum. H. 4: 67. diu apud Germanos numinis loco habita. G: 8
Velleda. H. 4: 65 H. 5: 22, 24
P. Velleius. 5: 39
vellem. O: 14, 43
vellent. 1: 8, 13 | 3: 27 | 13: 49, 55 | 14: 49 H. 1: 28. H. 2: 94 | 1: 10, 35 | 16: 28. H. 1: 17
vellentes. H. 4: 60
Vellocatus. H. 3: 45
velo. 13: 5
velociſſimus. 3: 11. A: 26
velocitas juxta formidinem. G: 30
velocitas. H. 1: 83 | 2: 22 | 15: 38. G: 6
velocius. H. 1: 72. H. 2: 54
velorum loco ſagulis adjuti limites. H. 5: 23
velox. A: 13
velut. 1: 8, 10, 16, 54, 41, 65 | 2: 6, 38 | 3: 22, 28
veluti. 2: 25 | 14: 6. H. 3: 11, 71. O: 58
venabula. 3: 43
venæ. 15: 69. H. 5: 6. O: 22
venalis. 11: 5 | 13: 4 | 4: 31 | 14: 14. H. 2: 56. H. 1: 7. 47 | 1: 46 | 13: 42 | 1: 78 | 13: 38. H. 3: 13
venari. 2: 68 | 3: 43
vena argenti. 11: 20. auri G: 5
venas abrumpere. 6: 29 | 15: 59 | 16: 9. abſcindere. 15: 69 | 16: 11. exſolvere. 4: 22 | 14: 64 | 16: 17. incidere. 16: 19. interſcidere. 16: 14. interrumpere. 16: 15. interſcindere. 15: 35. ſuſo per venas ſanguine. H. 4: 11
venas. 6: 9, 48 | 11: 3 | 13: 30 | 15: 63 H. 1: 3 | 6: 50
venatibus. G: 15
venationi. 11: 10
venatus. 2: 2, 56 | 12: 13. G: 46
vendere. 6: 17. A: 19 | 12: 45. H. 4: 50 | 14: 41
vendicans mutationes ſtativorum. H. 1: 66
venditata munera, jus. 14: 50.
venditator famæ. H 1: 49
venditio. 6: 17 | 13: 25 | 1: 73
venditis. 1: 73
venditor. 13: 31
Venedi. G: 46
veneficæ. 23: 15
veneficiorum apparatus. 2: 69.
veneficii damnata. 12: 66
veneficia. 4: 52 | 2: 74, 79 | 3: 7 | 4: 22, 54
venenum *Seneca* paratum. 15: quo Athenienſes perimunt damnatos. 15: 64. venenum haurire. 16: 14. ſumit Boudicea. 14: 37. veneno necatur Claudius. 12: 67. Junius Silanus. 13: 1. Britannicus. 13: 16
venenum 2: 69 | 3: 14 | 4: 10, 11 | 12: 66 | 3: 12, 13, 19, 23 | 6: 32 | 12: 47 | 13: 17, 30 | 14: 3, 51, 65. H. 3: 39. A: 43 | 1: 10 | 2: 88 | 3: 7 | 4: 8, 12, 21, 54 | 6: 40 | 12: 47, 52, 67 | 13: 15 | 14: 3, 63 | 15: 60, 64 | 16: 6. H. 1: 15
veneficium. 2: 73 | 4: 10 | 13: 15 | 13: 14
venena. 3: 17, 22 | 13: 15
venerabilis. O: 20 | 2: 72 | 16: 29. O: 8
venerandus. 2: 54 | 3: 63
venerant. 4: 59. H. 3: 80
venerari, *precari*, deos. 14: 61
venerationis plus ineſt iis, quorum adſpectu arcemur. H. 4: 65
venerari. 2: 56, 75 | 6: 8 | 2: 1 | 14: 61. H. 5: 5. G: 43, 45. A: 46
venerat. 2: 53 | 3: 73 | 15: 61. H. 2: 27
venerati ſunt. 12: 37. G: 8
veneratio. 4: 37. O: 6 | 1: 34 | 3: 18. G: 40 | 12: 42 | 14: 13 | 15: 74. H. 1: 10
veneratus. 3: 56 | 15: 36 | 16: 4: O: 13
venere. 1: 18 | 2: 2, 58, 80 | 6: 32 | 15: 28. H. 2: 58. H. 3: 16, 41, 60, 61. H. 4: 84. H. 5: 19. G: 31. A: 23, 43
Veneri Amathuſiæ. 1: 61
Veneri Paphiæ. 3: 62
Veneri Stratonicidi. 3: 63
venerint. 1: 39. O: 37
Veneris. 3: 62 | 4: 43 | 16: 27
Veneris Paphiæ. H. 2. 2
venerit. 2: 33 | 4: 11
veneror. H. 4: 58
venerunt. 1: 57. H. 2: 41. O: 2
Veneti. 11: 23
Venetus Paullus. 15: 50
veneunt. A: 31
veni. H: 2: 83
venia. 1: 71 | 3: 74 | 12: 31, 40 | 13: 35. H. 2: 51. H. 3: 31. H: 4: 69. H. 5: 26. G: 19 | 12: 29. H. 1: 68. H. 2: 30 | 1: 58 | 2: 22 | 3: 15 | 4: 57 | 6: 16 | 11: 25, 30 | 12: 3, 8, 12, 57 | 13: 18 | 15: 71 | 16: 14. H 1: 29. H. 3: 61. H. 4: 59, 78. H. 5: 24. A: 19
venia poſt ſcelus ſera. H. 1: 6. veniæ ſpe ſublata, pertinacia accenditur. H. 4: 56. veniæ ſpe minore, creſcit vinculum ſceleris. H. 4: 70. ſpe ſublata animum ſumere. A: 32. ſpem auferre. 14: 23. veniam ordinis petere *ſenatu ſal.* exeundi. 1: 75. venia opus eſt. A: 1
veniens. 12: 40 | 14: 4 | 15: 27 | 2: 10 | 13: 5. H. 1: 51, 63 | 2: 13. A: 18, 37. H. 4: 28, 68 | 11: 37. H. 2: 74 | 11: 21
venire. O: 13. A: 5. H. 2: 38. O: 22 | 1: 48 | 2: 34, 38, 80 | 4: 74 | 11: 32 | 12: 10 | 15: 24 | 16: 26. H. 2: 44, 68. H. 4: 14, 34. G: 18, 24. O: 6. H. 4: 23 | 2: 13, 42, 66, 79 | 4: 47 | 14: 8 | 15: 11 | 16: 28 | 11: 57, 72 | 13: 35. H. 4: 77
venire quo veniret promptius: 12: 32
venire ſubſidio. H. 4: 59. eo flagitiorum. 4: 34. furoris. 1: 18. inopiæ. A: 28. magnificentiæ. 2: 33. Neroni amor carminum venit. 14: 12. ventum hinc Athenas. 2: 63. Elephantinam. 2: 61. ad. 1: 40. ad extrema. H. 5: 25. eo diſcordiæ. H. 1: 60. neceſſitatis. H. 1: 16. eo ut. 11: 26 | 15: 27. in aciem. G: 14. in locos cultos. 14: 24. juxta ſeditionem. 6: 13. prope ſeditionem. 3: 21. uſque ad ſeditionem. 14: 41
veniri. 13: 38 | 16: 27
venis. *nom.* 5: 8 | 11: 20 | 15: 59 | 16: 14, 35

venit. *præt.* 1: 35, 39 | 4: 14 | 6: 24, 43 | 14: 7, 19. H. 1: 85. H. 2: 18 | 12, 36 | 2: 9, 63 | 11: 16 | 14: 8, 51, 52. H. 2: 44 | 6: 28, 37 | 12: 49 | 15: 60. H. 2: 81. H. 3: 10, 55, 79. H. 4: 59, 71. A: 40. O: 7, 10, 41
veniunt H. 3: 7. A: 33
Venit. Cumanus. 12: 54
ventitant ad eum nuncii. 16: 24. domum. 4: 68 | 11: 12. crebius. 15: 51. ad aliquem. 12: 3 | 15: 53. ad domum. A: 43. illinc. 15: 18 | 13: 47. in ſenatum. H. 1: 91
P. Ventidius. H. 5: 9. Pacorum occidit. G: 37
venti. 14: 3, 6. A: 10 | 2: 26
ventus. 2: 24 | 15: 38. H. 3: 41. H. 4: 6, 23 2: 2. O: 22
ventorum turbo in *Campania*. 16: 13
ventrium. 2: 15 | 4: 67 | 14: 58
ventoſior. G: 5
venter. H. 2: 31 | 14: 8 | 3: 56
ventum. *particip.* 12: 16, 32, 35. H. 4: 40 25, 71, 86. O: 22, 35
venturus. 6: 22. A: 13 | 6: 1 | 1: 26 | 15: 59. H. 4: 76 | 11 44. H. 3: 1. O: 33
venumdediſſet. 16: 31
venumdare. 14: 33, monile. 16: 31. venumdari. 11: 22. venumdatum ſub corona vulgus. 13: 39. venumdari per commercia. A: 28. ſub corona. H. 1: 68. venumdare ſtuprum. 4: 1. venum exercere. 13: 51. poſita irritamenta. 14: 25
Venus. 3: 61. concepta mari. H. 2: 3. Amathuſia. 3: 62. Erycina. 4: 43. Genitrix. 16: 27. Paphia. 3: 62. *ejus* ſimulacrum. H. 2: 3. templum. H. 2: 2. Stratonicis. 3: 63. Veneris ædes. 4: 43. Venus juvenum ſera. G: 20
Venuſius. 12: 40. Britannos ad rebellionem incitat. H. 3: 45
ver adoleſcit. 13: 36
ver. G: 26
vera. 1: 6, 44 | 2: 57, 82 | 3: 8, 10 | 4: 41, 58 | 5: 10 | 6: 12 | 11: 20 | 15: 51 | 16: 2. H. 1: 85. H. 2: 54, 70. H. 3: 56, 61. H. 4: 47, 56, 78. G: 2, 45. A: 44. O: 18, 34 | 4: 42. H. 2: 91 | 4: 52 | 12: 68 | 13: 14 | 14: 61. A: 39
Verania. H. 1: 47
Q. Veranius. 2: 56. Piſonem accuſat. 3: 74 | 3: 10, 13, 17. ob vindictam Germanici ſacerdotio auctus. 3: 19 Cuſ. 12: 5. legatus Britanniæ. A: 14. moritur. 14: 29
Verax. H. 5: 20
verba. 1: 4, 46, 57 | 2: 50 | 3: 35 | 4: 34 | 5: 3 | 6: 5, 24 | 11: 3, 27 | 13: 3, 21 | 14: 11, 16, 56, 59 | 15: 65, 66, 67 | 16: 4, 32. H. 1: 18, 66, 76. H. 2: 80. H. 3: 39, 41, 58, 65. H. 4: 21, 31, 41, 56, 59, 70, 73, 76. O: 11
verbis. 1: 52 | 2: 28, 34, 38, 59 | 3: 65 | 4: 19, 70 | 6: 2, 6, 20 | 11: 21 | 12: 9, 21, 36 | 13: 8, 43 | 14: 29 | 15: 25, 61, 63. H. 1: 69. H. 2: 48. Hiſt. 3: 24. O: 18, 21, 22, 31, 35
verbera. 1: 17, 25 | 4: 6 | 12: 47 | 15: 57. A: 31 | 1: 20, 32 | 6: 6 | 13: 16, 57 | 14: 31, 35, 61 | 16: 29. H. 3: 3 | 1: 18, 35, 77 | 11: 36
verberare. 1: 13. G: 7, 2 | 4: 3 | 16: 5. H. 4: 27
verbere agere, *verberibus*. G: 19. verbere pueriliter moneri. 5: 9. ſub verb. centurionis. 6: 24. verberibus fœdari. H. 3: 77. verberatæ ſermonibus aures. A: 41
verbum velut rubigine infectum. O: 12. verba profana. 4: 0. verborum fides. O: 21. verba facere. 11: 35. in verba *alicujus* adigere *milites*. 1: 34. H. 2: 14, 73. H. 3: 13, 42. H. 4: 61. jurare. 1: 7. H. 1: 56. H. 2: 16. H. 4: 57, 60. verbis magnificæ literæ, rerum vacuæ. 15: 8. ignaviſſimus quiſque verbis nimii. H. 1: 35. dies rerum verbis terere. H. 3: 50
verbo. 1: 42 | 11: 37
verborum. 3: 51 | 4: 31. H. 1: 81. H. 4: 4, 71. A: 39, 40. O: 21: 26
Vercellæ. O: 8. Tranſpadanæ regionis municipium. H. 1: 70
vere. H. 1: 44, 84. H. 4: 17.
vereor. H. 1: 5. H. 2: 91. O: 11, 11 | 1: 74
verecundia. A: 8. O: 28 | 16: 11
vergit ætas. 2: 43. vergens ætas. 4: 8. dies. 1: 38. ſenecta: 4: 41. annis Silana. 13: 19. vergentes anni. 12: 44
vergere. 6: 4 | 12: 4 | 2: 3. H. 3: 6
Vergilio Atilius. H. 1: 41
Verginius Capito. H. 3: 77. *ejus* ſervus. *ibid.* patibulo adfixus. H. 4: 3
Verginius Rufus. 15: 23. exula. 15: 7. Vindicem vincit. H. 4: 17. ſuperioris Germaniæ legatus. H. 1: 8. *hinc* abductus à Galba per ſimulationem amicitiæ. H. 1: 8. Illyrici, exercitus legationes eum adeunt. H. 1: 9. *ejus* cunctatio detecta Galbæ per Fabium Valentem. H. 1: 52. Conſul. H. 1: 77. obſidetur à ſuis militibus. H. 2: 49. furtim ab iis digreditur. H. 2: 51 epulatur apud Vitellium. H. 2: 68. ex illis e ſeditionibus infeſtatus. H. 2: 68. *ejus* ſervus accuſatur ut Vitellii percuſſor. H. 2: 68
veri. 11: 34. H. 1: 1. H. 2: 72, 90. H. 4: 25, 49
veris. *adj.* 4: 11 | 11: 26
veris. *ſubſt.* 1: 55 | 12: 24
veriſſime. H. 4: 48
veritas vitio & mora valeſcit. 2: 39. obtectis tegitur. 4: 58. veritas *hiſtoriæ* infracta. H. 1: 1. adulatio veritati officit. 6: 38
veritas. H. 1: 1, 32 | 4: 31. O: 35 | 4: 45. O: 31 | 1: 75 | 1: 16
veritus. H. 3: 49. A: 15, 37. O: 36
vernacula multitudo. 1: 41. urbanitas. H. 2: 88. vitia. O: 8
vernacula. 2: 31
vernile, *ſervile* dictum. H. 3: 32. verniles blanditiæ. H. 2: 59
verno tempore anni. H. 2: 59
vero. 1: 6 | 3: 47 | 4: 9, 21 | 15: 68. H. 1: 29. H. 2: 70. H. 5: 24
veris. 1: 11, 35 | 3: 12 | 4: 17 | 6: 4 | 12: 6
Verona. H. 2: 23. H. 3: 10, 15, 50, 52. à Flavianis ſedes bello lecta. H. 3. 8
Veronenſes. H. 3: 8, 9
veros. O: 35
Verres. O: 37. in Verrem libri. O: 20
Verrinum jur. O: 23
Verritus. 13: 54
verſa. 1: 10 | 2: 42, 69 | 11: 26 | 12: 7 | 13: 43 | 14: 58. H. 3: 16. H. 4: 18. H. 5: 21. A: 33
verſa eſt. 5: 6
verſare ſententias, *torquere*, *flectere*

ſtere. H. 1: 81. fortunas ſuas ſpe, metu. G: 46. animo ſpes occultas. H. 2: 78

vertari. H. 3: 28. H. 2: 75 | 14: 56. O: 16, 21, 23

verſa. 1: 11 | 6: 36. H. 1: 76. G: 37. H. 2: 54 | 3: 36. H. 4: 38

verſare. H. 2: 78

verſatus integre ac ſtrenue. A: 7

verſatus. 14: 55. O: 3. | 16: 59

verſi. 3: 2, 4 | 4: 48. H. 2: 26, 29, 51. H. 3: 62, 84. H. 5: 11. A: 37

verſibus. 2: 54 | 6: 29. O: 13

verſis. 11: 9 | 15: 23. H. 2: 14, 62 | 3: 29. H. 1: 67

verſicolor ſagulum. H. 2: 20

verſicoloria ſagula. H. 5: 23

verſu. 1: 4 | 2: 6. H. 1: 77. H. 2: 6. H. 4: 30, 57

verſu. 4: 52

verſum. H. 2: 83. A: 37

verſura. 6: 16

Verſus. *præp* 15: 70

verſus. *ſub*. 14: 16 | 16: 19. O: 4, 9, 11

vertere, *mutare ordinem inſidiarum*. 4: 10. verterat, ni properaſſet, *id eſt*, *vertiſſet*. 11: 37. vertere ac miſcere ſigna iræ & clementiæ. 3: 22. animum ad curas. H. 4: 83. in bonum. 1: 33. aquam in ſubjecta. 12: 64. arma in. 2: 44. artes in. 4: 17. captivos in prædam. Hiſt. 2: 44. conſilium ad moras. Hiſt. 4: 13. conſilia curaſque in. H. 2: 20. culpam in. H. 4: 15. culpam in decus. 2: 31. effigiem ad uſum. 5: 70

vertere faciem loci. 4: 67. fortitudinem in ſe. 16: 15. fortuna ad gloriam. 1: 84. gaudium in languorem. H. 2: 41. imperium ad. H. 1: 74. invidiam in *aliquem*. H. 3: 32. iras in. H. 1: 83. iras in exitium. 1: 43. iter H. 2: 2, 68. legiones in hoſtem. H. 4: 71. libertatem in dominationem. H. 2: 38. militiam in laſciviam. A: 5. officia ad *aliquem*. 2: 1. ora omnium in ſe. 15: 8. percuſſores in ſe. H. 1: 43

ſapienter reperta ſemperque placita. 3: 69. populum ad duriora 1: 54. vertis formido provinciam ad. H. 1: 76. reditus ad fiſcum. H. 1: 65. rumorem ſiniſtram proſpero prælio. H 2: 93. verterat ſe civitas in *Mucianum*, H. 4: 11. ſpem omnem in. 15: 9. ſtudia civium in ſe. 14: 52

vertere terga. 2: 80. H. 4: 78. terga in acie. 15: 16. terga in ſuos. H. 4: 33. vexillum ad ripam. 1: 38

vertere vera in contrarium. 3: 19. vitia in. A: 32. ad gloriam. 6: 45. ad invidiam. 13: 50. in favorem. H 3: 58. in prædam. H. 3: 49. in ſe. 2: 64. vertit neceſſitas in uſum. H. 4: 60. vertere quædam per ſeditionem. 14: 61. *aliquem* retro. H. 3: 59

vertit malo magnitudo pecuniæ. 6: 19. audentia in conſenſum. G: 31. contentio in conſuetudinem. O: 4. facinora in ſupplicium. 6: 6. felicitas in ſecordiam. A: 31. honor in contumeliam. H. 4: 8. judicium in odium. 4: 38. memoria Auguſti in ludibria. 6: 46. parta in perniciem. H. 3: 6. pernicies in accuſatorem. 1: 37. regnum in provinciam. Hiſt. 3: 47. ſævitia in avaritiam. 1: 41. vox in præſagium. 11: 31

ad Artabanum vertere. 6: 41. ad Rhenum. 1: 56. vertunt alio. 1: 18. ſi huc verterent. 12: 35

vertunt. 11: 18. illi ad gloriam. 13: 32. in laudem. 4: 31. in ludibria. 12: 26. quod tum in mutem verterat. H. 4: 27. ipſis in perniciem. 2: 10. vertit in Sabinum. 4: 70. res contra vertit. 14: 31. repente. 1: 63

vertens occaſionem ad bonum publicum. 15: 20. ad ſuperbiam. 13: 46. vertentes terga. H. 2: 26. in ſapientiam vertenda. 1: 28

verti, *mutari*. 4: 7. civitatem, *everti*. 3: 54. verſæ reipub. pœnas dare. 1: 51

vertitur columen in Italia. H. 2: 28. vertuntur conſilia in contrarium. 13: 37. diſcrimen in eo verti. 11: 28. famam cædis in. 1: 53

verti flumina, lacus, *alio diverti*. 1: 79. honorem in contumeliam. H. 4: 8. in perniciem. 1: 73. minæ hoſtium in ipſos. 13: 57. ſalus in diſcrimen. H. 4: 85. ſumma. 5: 4. vices. 3: 55. ad omina. 15: 74. ad ſecuritatem, occaſionem. A: 18. ad ſegnitiem. 16: 27. in exitium. H. 3: 86. in fugam. H. 1: 26. H. 4: 57. in ludibrium. 15: 19. in prodigium. H. 1: 86. in vetuſtatem conſuetudinis H. 4: 65

verſus ſtatus. 1: 4. ad legatos *verſus*. 12: 11. ad uxorem. 1: 72. verſus in occidentem Rhenus. G: 1. in pœnitentiam. H. 1: 63

verſa ad bellum ætas omnis. 14: 38. ala in nos. H. 4: 18. verſa ex eo civitas. 12: 7. fortuna. H. 1: 54. H. 3: 86. H. 5: 21. verſa eſt fortuna, 5: 6. Meſſalina facilitate adulteriorum in faſtidium. 11: 26

ſoboles Cæſarum *everſa*. 1: 42. verſum cognomentum. 2: 6. conſilium in ipſos. A: 37. iter. H. 2: 68. H 4: 57. mare in Italiam. H. 2: 83. nomen. H. 1: 77. pondus. H. 4: 30

verſi caſus. 15: 29. faſces. 3: 2. Helvetii in legionem. H. 1: 67. milites ad Verginium. H. 2: 51. quidam illuc. 11: 9. verſi ad cœlum, deos. 3: 4. verſi ad oppugnandum Romani. H. 5: 11. in deſperationem. H. 3: 61. in fugam. A: 37. in hoſtem. H. 3: 84. in lætitiam. H. 2: 19. in luxum. 4: 48. verſæ artes. 13: 13. copiæ in iter. H. 2: 14. legiones ad bellum. H. 2: 81

leges funditus, *everſæ*. 3: 36. mentes illuc H. 1: 38. minæ in ludibrium. G: 37. preces ad Tiberium. 1: 11. verſæ in Orientem provinciæ. H. 1: 76. res Artabani. 6: 56. verſa arma in. A: 13. contra. 1: 10. cuncta in contrarium. 2: 69. in deterius. 13: 43

vertex Alpium. G: 1

vertex. 4: 57 | G: 38

verticet. G. 43

Veſulamium opidum. 14: 33

Verulana Gracilis. H 3: 69

Verulanus Severus. 14: 26. in ſubſidium. Tigrani mittitur. 15: 3

Verus Atilius. H. 3: 22

verum. *ſub*. 2: 44 | 15: 73. O: 18, 23

verum. *adject*. 11: 26 | 14: 1. A: 42

veri patientiſſimus. O: 8. quia vera erant, dicta credebantur. 1: 74. vera narraturi, quia veraſſauſus, atrocinta

vulgaverant. H. 3:54. ad vera mutari. H. 5: 13. verum, *pro æquo*. H. 2: 84. *verius*, *æquius* 1: 4: 57
verum. 1: 10, 58 | 3: 16, 25 | 4: 50, 55, 71
verus. A: 46. O: 16
veſci, *convivari*. 4: 59. ſedentes. 13: 16. ſimul. 1: 49.
veſci, *comedere*, ſuæ ductus. A: 28
Veſcularius Flaccus. 2: 28. necatur. 6: 10
Veſpaſianus Flavius. H. 1: 1. bellum Judaicum adminiſtrat. H. 1: 10. ſolus principum in melius mutatus. H. 1: 50. legiones ſacramento Othonis adigit. H. 1: 76. conſilia cum Muciano miſcet. H. 2: 7. *de imperio accipiendo deliberat*. H. 2: 74. imperator ſalutatur. H. 2: 80. Alexandriam pergit. H. 3: 48. Jud. bello Titum præponit. H. 2: 82. H. 5: 1. olim ſecundæ legionis legatus. H. 3: 44. privatus, fratre Flavio Sabino minor. H. 3: 69
Veſpaſianus ſenex triumphalis. H. 4: 8. iterum coſ. H. 4: 38. ægrotos ſanat. H. 4: 81. nondum Judæam occupat. H. 5: 10. à Claudio in partem rerum *Britannicæ* aſſumptus. A: 13. Britanniam reciperat. A: 17. *ejus* parcimonia. 3: 55. *ejus* periculum, canente Nerone. 16: 5. mores. H. 2: 5. milites cum edictis ejus deprehenſi. H. 2: 98. in ejus verba copiæ Civilis adactæ. H. 4: 21. *ejus* nomen à Vitellianis tramiſſum. H. 4: 31. odium apud eoſdem. H. 4: 54. laus. H. 2: 77. O: 8. Agricolam donat. O: 9. *et* juveni ſumma claritudo promiſſa. H. 1: 10. H. 2: 1, 78. *et* cuncta principibus ſolita *decora* decernuntur. H. 4: 3. imperium ei donavit Mucianus. H. 4: 4. ſub Veſpaſiano. G: 8
Veſpaſianus. Flavius. H. 1: 10
Titus Veſpaſ. H. 2: 1. *vide* Titus.
veſperaſcenti dies. 1: 65 | 16: 34. H. 2: 49
veſpera. 15: 60. H. 3: 19 | 1: 16
Veſtæ ædes. H. 1: 43. delubrum incendio periit. 15: 41. templum in Capitolio. 15: 36. virgines 1: 8. Veſtales virgines. H. 3: 81. teſtimonium dicebant in foro. 2: 34. cum epiſtola Vitellii ad Flavianos duces miſſæ. H. 3: 81. locum reſtituendi templi perluunt. H. 4: 53. Veſtalium ſedes in theatro. 4: 16. vetuſtiſſima. 11: 32. Veſtalia ſacra. 2: 86
Veſtales. 2: 34
Veſtalis. 15: 22
veſtis. 11: 36 | 12: 41 | 13: 44 | 14: 30 | 16: 4. H. 2: 5, H. 3: 10, 85. H. 4: 27 | 1: 17, 69 | 11: 13. H. 5: 6. G: 10, 4: 56. G: 25
veſtes 15: 15 | 16: 10, 31. G: 40 | 12: 68 | 16: 11. G. 27. O: 26
veſtibulum. 2: 31 | 11: 35. Capitolii. H. 1: 86
veſtigium, *indicium* ſuperſtitionis. G: 43
veſtigia. A: 34. Cremonæ. H. 3: 54. famæ. G: 37. fugæ. A: 38. gloriæ. H. 5: 17. libertatis. 1: 74. præſidii. 1: 56. reluctantis. 4: 22. ſpei. 15: 4. tectorum. 15: 40. Thebarum 2: 60. victoriæ. H. 2: 70. vincentis. H. 3: 1. recentia cæde. H. 3: 19. manent. H. 5: 7. veſtigia patris premere. 2: 14. prehenſare, *ſupplicum*. H. 1: 66. veſtigiis *alicujus* inſiſtere. H. 3: 2
veſtigia. O: 33
veſtigiis. 16: 26. H. 3: 71. H. 4: 55. A: 26
veſtigium. H. 2: 78. H. 4: 60, 81
Veſtinus Atticus. 15: 48. acer ingenio. 15: 52. interficitur. 15: 68
L. Veſtinus. H. 4: 53
Sex Veſtilius. 6: 9
Veſtinus Atticus. 15: 52, 68, 69
veſtes Germanorum. G: 17. Parthorum, Sarmatarum. G: 17. candida. H. 2: 89. G: 40. ſerica. 2: 33. ſervilis. 13: 25. H. 2: 29. torta circum brachia. H. 5: 21. triumphalis. 1: 35 | 13: 8. veſtem mutare, *reorum eſt*. 1: 29. veſte obducta tracti qui damnati erant. 4: 70. veſtes viris ac feminis promiſcuæ. 3: 53. crematæ *in funeribus*. 3: 2. veſtes intentæ pro velis. 2: 24. veſtibus injectis necatur Tiberius. 6: 50. Mithridates veſte multa gravique operitur. 12: 47
veſtitus. G: 46
veſtimi. G: 17
Veſtricius Spurinna. H. 2: 11. ejus providentia. H. 2: 18. ad copias Othonis venit. H. 2: 36
Veſuvius. mons. 4: 67
vetare. 3: 26. H. 3: 54. H. 1: 22. H. 1: 78. H. 3: 70 | 11: 20. H. 3: 73
vetabitur ſemper & retinebitur genus *Mathematicorum*. H. 1: 22. ignotum magis ſervatur, quam ſi vetitum eſſet. G: 26
vetiti ſermones, eoque plures. H. 3: 54
vetita occultis primo ſermonibus, mox vago rumore crebreſcunt. 2: 39
vetitum Veſpaſiano. H. 3: 8. *pro à Veſpaſ.*
vetera. 1: 2, 58 | 2: 53, 55 | 3: 5, 15 | 4: 6, 21 | 11: 24 | 12: 58 | 13: 3, 19 | 15: 2, 46 | 16: 30. H. 2: 78, 95. H. 4: 8, 21, 26, 58. O: 37
veterani. 1: 16, 31. *pro vetuſtis militibus non pro emeritis*. H. 1: 68. adſcripti *in colonias*. 4: 27. conciti per largitiones. 1: 10. deducti in coloniam. 14: 31. inſtructi. 2: 80. ſub vexillo hiemabant. 1: 39. ſecuti exemplum *cæterorum*. 1: 44. trucidati. A: 1. viceſimo militiæ anno dimittuntur. 1: 78. è prætorio. H. 2: 11. qui non ſtatim nomina, non vigilias iniſſent. 13: 35. revocati. H. 2: 81. veteranæ cohortes H. 4: 17. veteranorum colonia. A: 14. multitudo. 4: 4. vexillum. 3: 21
veteranæ cohortes. H. 2: 11. H. 4: 21, 33
veterani. H. 1: 12 | 13: 31 | 1: 35 | 12: 38 | 14: 31 | 1: 42 | 12: 27
Veteranus. 1: 28. H. 2: 18. H. 4: 70. H. 1: 14
vetere. 1: 4, 7 | 1: 30 | 3: 21, 54 | 4: 17 | 13: 37 | 14: 42. H. 2: 43, 59. H. 3: 31, 71. H. 4: 12, 61, 83. A: 4, 14, 31. O: 9, 28
L. Vetus. 13: 53 | 16: 22
Vetus L. Anteſtius. 13: 1. Rubellii Plauti ſocer. 14: 58. Aſiæ proconſul. 16: 10. relegatus. 3: 38. moritur. 16: 11
veterem 2: 7, 66 | 3: 48 | 4: 43 | 11: 16, 18 | 12: 10 | 13: 10, 42 | 14: 51 | 15: 43. H. 1: 5, 65. H. 2: 66, 69. H. 4: 36, 76. H. 5: 16. G: 5, 28. O: 16
Veteres. 1: 19, 72 | 2: 54, 55, 62, 83, 83, 85 | 3: 45, 54 | 4: 12, 71 | 6: 31 | 12: 24 | 13: 7, 14 | 16: 5. H. 1: 10. H. 2: 28. H. 3: 53, 62. H. 5: 6, 13. G: 29.

A:11. O: 6, 16, 17, 18, 33
veteri. 1 : 60 | 11 : 38 | 12. 12. H. H. 3: 51 A : 16. O: 24
Vetera, *caſtra*. 1: 45. 4: 18, 21, 35, 36, 57, 58. H. 5: 14. circumſidentur a Civili. H. 4: 36. capiuntur ac diripiuntur. H. 4: 60, 62. Civilis ibi conſedit. H. 5: 14
veteribus. 63 29
veteris. 1: 1, 35 | 3: 74 | 11: 23. H. 1: 77. H. 4: 20, 84. G: 37. O: 13
Veterous Attii Pacuvii. O: 20
veterum. 2: 60 | 3: 18, 30, 34 | 4: 63 | 6: 22, 42 | 11: 6 | 12: 37 | 14: 57. H. 2: 38, 57, 72. H. 3: 24, 84 H. 4: 13. A: 20, 33, 46. O: 14, 30, 38
veres. O: 4
veritus. 3: 52 | 4: 68 | 6: 16 | 15: 21 | 1: 59. H. 2: 29, 69 | 3: 54, 58 | 4: 74 | 5: 5. H. 2: 3
Vettius Chilo. H. 1: 37
vetuis. 2: 88. H. 3: 73. A: 42 | 3: 70
Veturius Optio H. 1: 25
vetus miles. H. 4: 20. operis, laboris. 1: 20 tegnandi. 6: 44. ſcientia & cærimoniæ. 6: 12. ſtipendii. 2: 66. vetus ætas A: 2: provincia. 1: 58 | 31 74. cognitio ſecundum veterem morem. H. 4: 45. vetus mos. 3. 29. veteres & ſenes. O: 6. veteres loci & fama celebrati, ut Troja. 2: 54. vetera ſemper in laude ſunt. O: 18. vetera extollimus, recentium incurioſi. 2: 88. & antiqua miramur O: 15. veterrimus liberorum. 6: 31. veterrima nobilitas. 12: 53. veterrimi Græcorum. 11: 14.
vetus. 1: 13 | 2: 32, 34, 45 | 3: 66 | 4: 4, 22, 29 6: 28 | 12: 2 | 13: 37 | 14: 14, 27, 36 | 15: 5, 38, 52, 59. 74. H. 1: 49, 72. H. 2: 5, 11, 38, 99. H. 3: 5. H. 4: 31, 38. H. 5: 15, 16
L. Vetus. 13: 53 | 16: 22. *vide* Antiſt. Vetus
vetuſtus. 3: 62 | 12: 44 | 2: 53. H. 3: 47
vetuſtas militia. A: 36. vetuſtatis licentia. G: 2. vetuſtiſſimus liberorum, *natu maximus*. 2: 2, 43
vetuſtas. 2: 81 | 15: 27. H. 1: 66
vetuſtate. 1: 63 | 2: 49 | 4: 43, 53, 56 | 6: 7 | 11: 3 | 14: 1 | 15: 18, 54. H. 1: 27, 68. H. 2: 80. H. 4: 40. O: 1 | 3: 63 | 4: 74. H. 4: 63, 69. H. 1: 4. G: 2
vetuſtior. 14: 20 | 316
vetuſtis. 3: 60 | 4: 61 | 6: 47 | 15: 39, 68 | 16: 7. H. 2: 81
vetuſtiſſimus. 1: 31 | 11: 15, 14 | 12: 13 | 15: 41 | 12: 61. G: 39 | 2: 2
vetuſtiſſimus quiſque militum. H. 1: 23; modeſtiſſimus. H. 2: 19
vetuſtiſſima virginum Veſtalium. 11: 32. modeſtiſſimus quiſque è Senatu. 11: 25. conſularium. H. 2: 37
vetuſtiſſ. diſciplina. 11: 15. materia. 1: 32. religio. 15: 41. ſedes. 11: 13
vetuſtiſſ. delubrum. 3: 62
vetuſtiſſimi familiarium. 6: 10. mortalium. 3: 26. Suevorum. G: 39. cultores. 12: 61. mores. 2: 23
vetuſtiſſimæ cærimoniæ. 1: 62. quæ vetuſta nunc creduntur, nova fuere. 11: 14
vetuſtus. 4: 26, 26 | H. 1: 88 | 4: 14
vexari. O: 37
vexerat. 1: 70
vexatus. O: 1
vexare & irridere antiquos. O: 24. potentiſſimum quemque exagitare. O: 40
vexatæ laqueo fauces. 6: 40
vexatur. 6: 40. O: 41. H. 1: 49
vexere. H. 5: 21
vexillum. 1: 17. legionis. H. 2: 24. tironum. 2: 78
veteranorum 3: 21. prætorianorum. H. 3: 21. raptum. 1: 38. H. 3: 17. in domo Germanici ſitum. 1: 19
ne veterani ſub vexillo haberentur. 1: 26
veterani ſub vexillo hiemant, 1: 39
ſub vexillo retineri. 1: 36
vexilla. H. 1: 86. A: 35. delectorum. 15: 26. equitum. H. 3: 11 Germanicæ vexilla, *ſcil. Legionum Germanicarum*. H. 1: 53. Germanorum. H. 1: 70. legionum. 4: 73. A: 18. capta. H. 3: 22. fulgentia. H. 4: 62. Germanica. H. 1: 31. præferentia nomen Vitellii lacerantur. H. 2: 85
vexilla convellere. 1: 20; præferre. 1: 34
per vexilla componere. 2: 52
ſub vexillo teneri. 1: 17
Vexilla. H. 2: 43, 89. H. 3: 82. H. 4: 15, 34
vexillarius, *ſignifer*. H. 1: 41, fugiens, H. 3: 17
vexillarii, *legionarii milites*. H. 2: 13, 83
vexillarii legionum. 1: 38. H. 2: 100. pulſi. H. 2: 66. viceſimarii. 14: 34. è cohortibus. H. 3: 6. è legionibus. H. 3: 48
vexillis. 5: 4. H. 2: 18, 85. H. 3: 22, 63
vexillo. H. 5: 22
vexit. 6: 34 | 14: 54 | 1: 60
VI. O: 17
vi. 1: 2, 9, 31, 35 | 51, 55 | 2: 3, 4, 26, 39, 40, 60, 62 | 4: 3, 13, 21 | 5: 5 | 6: 29, 30, 33, 37, 48
via lapide ſaxiſque conſtrata. H. 2: 70
viæ pariter & pugnæ componere exercitum. 13: 40
viæ corporum ſtrage obſtructæ. H. 2: 44. alia Tiberio morum via. 1: 54
viæ præliorum. 2: 5
via Appia. 2: 30. H. 4: 11. Bedriacenſis. H. 3: 27. Caſpia. 6: 33. Flaminia. 3: 9 | 13: 47. H. 2: 64. H. 3: 79, 82. inundatione Tiberis obſtructa. H. 1: 86. Hoſtienſis. 11: 23. Miſeni. 14: 9. Poſtumia. H. 3: 21. ſacra. H. 3: 68. Salaria. H. 3: 78
viatores tribunitii. 16: 12
via. 1: 50 | 3: 5 | 4: 3, 7 | 14: 54 | 16: 17. H. 1: 37. H. 2: 41. H. 3: 17. H. 4: 37. O: 19
viæ. 1: 75. H. 1: 62. H. 2: 24, 41, 70, 88. H. 3: 23, 25. H. 4: 1, 62
viam. 1: 32, 66 | 2: 21 | 3: 2 | 11: 32 | 15: 47. H. 2: 4, 43. H. 3: 6, 49, 63. H. 4: 20, 77
viarum. 1: 56, 63 | 2: 14 | 15: 43. H. 1: 23. H. 3: 16, 79, 82. H. 4: 35
vias. 1: 5, 39 | 2: 13 | 15: 15, 38 | 15: 19. H. 1: 63, 82. H. 3: 31. H. 5: 22
viatica. H. 1: 57
viatico. 1: 37
Vibenna Cælius. 4: 65
Vibidia. 11: 34. Veſtalium vetuſtiſſima. 11: 32
Vibidius Varro. 2: 48
Vibius Criſpus. 14: 28. Annium Fauſtum accuſat. H. 2: 10. ſocietate culpæ *rejicitur*. H. 4: 41. infenſus Helvidio. H. 4: 43. *ejus* fama. O: 8, 8
Vib. Fronto. 2: 68
Vib. Marſus. 2: 74, 79 | 4: 56. accuſatur. 6: 47. Syriæ legatus. 11: 10
Vib. Secundus. 14: 28

Vib. Serenus. 4: 28 accuſatur à filio. 4 : 28. Amorgum reportatur. 4 : 30. *ejus* filius. 4 : 28. in Fonteium Capitonem crimina fingit. 4: 36
Vibilius. 2 : 63
vibrare. H. 3: 30. G : 6 | 12: 51
vibr. 1: 11. H. 4 : 15
Vibulenus. 1 : 22, 28. interficitur. 1 : 29
Vibul. Agrippa. 6 : 40
Vibullius. 13 : 28
vicatim. H. 2: 95
vice. 4: 37 | 6: 21. H. 3: 72
vicem veſtram meamque explete. 4: 8: exolvere. H. 4: 3. reddere *invicem*. 13 : 26 | 1 : 66. H. 3: 75. vicem *alicujus* dolere. H. 2. 29. miſerari. 15: 16
vices bellorum. A: 18. frontis & tergi vices. 6: 31. ſcelerum & ſuppliciorum. H. 4: 27. ut temporum, ita morum. 3: 55. per vices. G: 26
vicena. 1: 36
viceni equites, *utrinque viginti*. 15: 28
vicenarii. 12: 69
vices. H. 1: 72
viceſimi. 1: 38, 39, 42, 45 H. 1: 61 | 13: 51. H. 1 : 60. H. 3: 22. A: 7 1: 37
viceſimani. 1: 31 | 14: 37 | 1: 51. H. 3: 22
viceſimanus. 1: 64
viceſimarii. 14: 34
viceſimus. 1: 78 | 13: 42 | 14: 64. O: 34 | 13: 26 | 16: 30
Vicetia. H. 3: 8
vicies. 1: 9. H. 1: 20
vicini invida diſcordes. H. 2: 5
vicina. 2: 64 | 16: 13. H. 4: 46. H. 1: 11 | 3: 43. H. 1: 54. G: 31
vicinis. 1: 23. H. 1: 24. G: 45 | 3: 1. H 2: 12
vicinus. H. 1 : 24. H: 2 : 41. H. 3: 38. A: 1. O: 41
Vicius Rufinus. 14: 40
vicis. 1: 20, 56 | 12: 38 | 15: 38. H. 5: 8, 20
vicit. H. 1: 50. A: 33. H. 2: 2. H. 4: 8, 56. A: 1
vico. H. 4: 28
vici. 15: 43 | 1: 50 | 3 : 20 | 15: 57 | 14: 23 | 15: 12. G: 12, 16
victa. 1: 41, 57 | 2: 51, 81 | 12: 68 | 13: 37. H. 3: 9 | 1: 65, 75, 80. H. 3: 2, 35. H. 4: 53 | 1: 59, 80. H. 2: 38
victarum. 1 : 8 | 2 : 28. H. 2 : 59, 66. H. 3 : 13
victi. 1 : 19. H. 2: 15, 30, 45, 77. H. 3: 18, 31. H. 4 : 27, 59, 74. G : 17
victimæ ſtatuæ diis manibus. 3: 2. effigies Neronis cæſæ. 15: 29. crematæ victimæ. H. 2 : 95
victimas cædere. 2 : 75. H. 2: 70
victimæ. 4: 52, 70 | 14 : 10 | 15: 71
victis. 2 : 50, 15. 3: 45 | 4: 46 | 12: 29 | 14 : 10, 60 | 15: 6. H. 2: 44, 46, 63. H 3: 24, 66, 70, 84. H. 4 : 31. A : 11, 15, 53
victo. 1: 3 | 4: 8 | 5: 19, 36
Victor Claudius. H. 4 : 33
victor belli. 4: 18. bello. 3: 61. eloquentiæ. 14 : 21
victor exercitus. 3: 74 | 12 : 17. H. 3: 54. H. 4: 46, 57, 75. H. 5: 10
victor ſuum decus extollens, ſimul & victo gloriam addit. 12 : 36
victoria ita incumbit ubi pretium cædis eſt. H. 3 : 31. fides *pactorum* in libidine victoris. H. 3 : 66
victores clementiæ gloriam ferunt. H. 2: 75
victores victique numquam ſolida fide coaleſcunt. H. 2: 7
victores bellorum. 1 : 19 H. 4: 58, 101 bellorum. H. 2: 18
victoribus omnia prona. H. 3: 64. A: 33
victoria. H. 2: 86. victoriæ ſimulacrum. 14: 32
victoria cantus. 16: 3
victoria munimentum *eſt*. H. 2: 45. victoria vecordes facit. H. 2: 15
victoria ſatis cito incipitur, ubi proviſum eſt, ut vincamus. H. 2: 25. conſiliis & ratione perficitur. H. 3: 60. ſæpius parta *multorum amorem artus*. H. 3: 82. invalidiores in victoriæ præmia cedunt. H. 1: 70
victoriæ ratio non redditur. H. 4 : 14. victoriæ inimica properatio. H. 3: 81. victoriam inquietare. H. 3: 84. victoriam, quam pacem vult miles. H. 3: 60. victoria perire. H. 2 : 7. quibus in victoria nullum decus. H. 2: 22. in victoria ſtrenui ignavique idem audent. H. 2: 14
victores. 1: 19 | 3: 42, 46 | 6: 34 | 11: 20 | 12: 17, 29 | 13: 57. H. 2: 7, 28, 43, 45, 54, 68, 77. H. 3: 15, 26, 31, 32, 78, 84. H. 4: 1, 20, 46, 57, 59, 74, 78. A: 28
victu &c. 1 : 68 | 2: 17, 20, 53 | 4: 19 12: 35 13: 41 | 14: 36. H. 1: 51, 57. H. 2: 1, 95. H. 3: 7, 26, 48, 52, 77. H. 4: 17, 34, 35, 38, 69 G: 10, 14. A: 5, 16, 17, 26, 45
victoriæ. 1: 3 | 2: 5, 52 | 4: 51 | 14: 34 | 15: 15. H. 1: 8. H. 2: 28, 57, 70, 78. H. 3: 7, 38, 46, 64. H. 4: 1, 18, 34, 74, 79, 85. H. 5: 9. G. 24. A: 12, 32, 35, 36, 38
victoriam. 1: 3 | 3: 4 | 6: 35. H. 1: 37, 58. H 2: 44, 52. H. 3: 8, 15, 20. H. 3: 14, 82. G: 30. A: 18, 34, 39
victoriæ, *plur.* 1: 12 | 1: 34 | 12: 18 | 11: 61 | 14: 11 | 16: 28. H. 5: 16 | 1: 32 | 2: 73 | 3: 54, 63 | 5: 37 | 15: 42
victricem *frameam*. G: 14
victrices. H. 2: 75. H. 4: 7, 68 | H. 3: 63. H. 2: 16. H. 2 : 59, 77. H. 3: 50
victurum. 2: 34 | 5: 1: 35
victus. *ſub.* 15. 38 G : 22 | 3: 15 | 15 : 45, 63. G : 46
victui, veſtitui. *pro ad victum*. &c. G : 46.
vicis diſpergitur Judæa. H. 5: 8
vicus. 4 : 65. H. 3: 9. G: 19. H. 2: 23
videre & adſpici ſatis ad victoriam. 3: 45. quibus trahere bellum videbatur. H 3: 1. eſſe videatur. O: 23
videre. G : 30 | 1: 29 | 11: 6. H. 3: 45. O: 8 | 1: 48. G: 9, 40 | 3: 70 | 4: 40. H. 2: 10. G: 5 A: 17, 44, 45. O: 6 | 32 53. 3: 45 | 11: 15
videri 3: 29 | 11: 3 | 11: 26. H. 2: 12, 18, 82. H. 3: 10. H. 4: 3, 10. H. 5: 1. O: 36 15: 2
videbatur. 1: 34 | 2: 43, 48 | 3: 14 | 12: 3, 67 | 13: 8 | 14: 3, 22, 32 | 15: 40, 50 | 16: 10. H 1: 9, 29, 33. H. 3: 1, 7, 8, 71, 75, 78. H. 4 : 40, 42. H. 5: 10, 11. A : 9, 18
videlicet. 3: 66
videntur. 4 : 18, 34. H. 2 : 105. G: 3, 13. O: 12, 13, 18, 29, 33
video. O : 5, 14, 15, 17, 31, 33
videor. 14 : 53. O: 7, 33
vidit. 6: 8 | 1: 8 | 14: 63. H. 3: 68 | 16: 10, 20
viderentur. 1: 11 | 3 : 3 | 1: 48 | 14 : 49. H. 1: 39, 55, 74, 81. H. 2: 33. H. 4: 70 | A: 26

videret.

videret. 14: 45
videretur. 1: , 8 | 2: 29, 38 | 6. 2 | 12: 1 41, 60 | 13: 40 15: 10, 2, 33 73 | H. 1: 41. H. 2: 61, 76, 83 | H. 4: 6, 44, 47 | A: 41. O: 2, 18, 28
videri. 2: 70 | 13: 17, 38, 42 | 16. 28. H. 1: 16, 77. H. 2: 76. A: 7, 13, 44. O: 8, 17, 16 | 14: 43
vidi. O: 21 | 1: 59 | 15: 54 | 16: 38
vidit. O: 17. G: 8 | 12: 6, 15: 36. H. 1: 34
videt. 4: 12 | 14: 60. H. 2: 4. H. 4. 14, 32, 57, 77
videtis. 2: 37
videtur. 6: 32 | 11: 21. Hiſt: 1: 4. H. 4: 5. H. 2. G: 11, 14 O: 21, 25, 39 | 1: 46 | 2: 80 | 11: 5 | 11 4. O: 10. H. 1: 58. O: 17 | 11: 14 : 15 | 4: 31 | 11: 30 | 14. 64. H. 1: 43. A: 2 45 O: 10, 19
vidua. 12: 6 | 16. 10. H. 1: 13 | 14: 64
viduata. 16 30
Vienna. 11: 1. H. 2: 66. colonia. H. 1: 66, 67
Viennenſes. H. 2: 29
Viennenſes. H. 1: 65. timentur Vitellio. H. 1: 66. eorum honori deum quid. H. 1: 77
vigere. H. 4: 42 | 4: 61. H. 1: 49 | 15: 69. H. 2. 86 | 1: 46 | 16: 18 | 3: 43 | 16: 22
vigilantia mæſta. 4. 1. Sejani. 3: 72 | 4. 1
vigilantia. 5: 17
vigilantior. H. 4: 2
vigilatam convivio noctem. 13: 20
vigil. 4: 48
vigiles. H. 1: 15. H. 3: 69. H. : 22 | 2: 13 H. 1: 46. A: 26 | 4: 35. H. 1: 72
vigilia. : 13
vigiliæ. 11: 18 | : 42 | 64. H. 1: 48. H. 2: 95. H. 3: 76 | 1: 28, 50 4: 19 | 6: 4. H. 5: 22
vigilum cohortes H. 3: 64, 69
vigiliæ, vigiles. H. 1: 20 & ſtatio diſ, erunt. 13: 34. vigiliarum ioitia per centurionem nuntiata. 15: 30. vigiliis parum intentus miles. H. 3: 69
viginti. 1: 49, 54 | 3: 18, 76 | 4: 71 | 6: 2, 11, 39, 58 | 12: 21, 22 | 12: 23. Hiſt. 1. 17. H. 4: 16, 32, 58. H. 5: 1. O: 28
vigintiviratus. 3: 29
vigor. H. 2: 99. A: 42. H. 2: 32 H. 1: 87. A: 41. H 2: 4 |
vigor animi. G: 30. acrior, quo ſoniorum & inertiâ magis oſtentabat. 3: 30
viguit. 14: 19 6: 51 | 4: 20 | H. 4: 87. 12: 25 | 12: 61 | 3: 30 | 4: 1
VII. Kal. 2: 41
vilis fides. H. 2: 101. ſanguis. 1: 76
vile decus publicum. H. 1: 90
viliſſima utenſilium. 2: 2 vilitas ſecuta copiam. 6: 17
vilis. 2. 85. H. 1: 37. H. 3: 12, 33. H. 4: 44. A: 31 | 1: 40. 41 10
vilia. 2: 9. H. 2: 13, 91. H. 3: 15. G: 5 | 14: 9
vilior. H. 2: 58 H. 4: 80 12: 65
viliſſimus. O: 19
villa Cæſaris. 14: 9. villarum infinita ſpatia. 3: 53
villa. 3: 46 | 4: 59, 73 | 6: 50 | 5: 52 | 3: 14 | 14: 4, 5, 55 | 16: 3 | 3: 46 | 14: 8 | 15: 60. H. 4: 67. A: 45
villarum. 4: 67 | 14: 32, 54. H. 2: 87. H. 4: 34
villas. 13: 18, 57 | 16: 13 H. 3: 23. G: 41
vim. 1: 6, 19, 59, 57, 68 | 2: 24, 37, 38, 42, 64, 69 | 3: 27
vimenta. 12: 16
vimina. 12: 16
vincere. 2: 51 | 14: 35 | 1: 61. H 4: 78. H. 3: 2 | 14: 36. H. 2. 25. A: 37. G: 23. A: 9. H. 2: 77
Vincentia, ſeu Vicetia. H. 3: 8
vicit ratio parcendi. H. 4: 56
vincentium ferrum toties fuſi agnoſcunt. 14: 36. victo gemitu. 4: 8. victa in lacrymas. 1: 57. victo ſilentio prorupit. 1: 2. victi acriore diſciplina agunt, quam victores. H. 2: 77. incuſans duces. H. 4: 27 victis redit aliquando ira virtuſque. A: 37. victos clementer alloqui. H. 3: 32. pro alienigenis arcere. 11: 24. apud victos minor animus. H. 3: 1
vinci. 2: 52. H. 2: 25, 40 | 8: 19. H. 3: 86. H. 4: 17, 77. G: 14
vincebantur. H 5. 5
vincere animum alicujus. 4: 10
vincire. 6: 45 | 12: 47. G: 7 | 11 23 | 15: 59
vinciret. 1: 85, 58
vinciti. H. 1: 45. H. 3: 36. H. 4: 25, 50, 59
vincieis. H. 24
vinctur. G: 37
vinctur. 2: 68 | 12: 14 | 15: 68. H. 3: 12
vincla. 3: 28 | 4: 70 | 14: 7 | 16: 18. 3: 23. H. 3: 22 | 3: 35 | 6: 14 | 11: 2 | 12: 57
vinculum. 15: 57 | 3: 67
vinctas. H. 3: 13
vincti. 15: 35. H. 1: 56, 79
vinctos. 1: 44. H. 4: 24. A: 32
vinctus 2: 40 | 11: 55 | 16: 3, 10. H. 3: 36 | 4: 25 | 4. 28 | 11: 31 | 12: 36. H. 2: 26. H. 3: 38. H. 4: 27
vincula. 1: 21, 55, 61 | 4: 28 | 11: 42 | 12: 47 | 15: 28. H. 3: 12, 41. H. 4: 25, 32. A: 32 | 8: 65 14: 64. H. 4: 57. G: 2. H. 1: 58, 71
vincla indere. 15: 56. injicere. H 3: 14
vinctum ſceleris creſcit minori ſpe veniæ. H. 4: 70
vinculo. 13: 27. H. 3: 47. G: 39
vinculum. 1: 43 | 13: 46. G: 18, 31
vincuntur. G: 43. A: 12
Vindelici. 2: 17
vindemia. 11: 31
vindemiæ ſimulacrum. 11: 31
Vindex Julius. H. 1: 16, 65. ejus ſocii. H. 2: 94. vide Jul. Vindicis bellum. H. 4: 17. & ſupplementa.
vindicare. 2: 78 | 3: 12. A: 27. O: 41 | 4: 5. G: 12
vindicatum in convictos. H. 4: 45.
Vindex. 2: 64
Jovi Vindici. 15: 74
Vindex Julius. 15: 74. H. 1: 6, 8, 65, 70, 89. H. 4: 17, 69
vindicta manumiſſi. 13: 27
vindicta. 6: 32 | 11: 31 | 12: 20 | 14: 7, 35 | 15: 51 | 3: 8
Vindoniſſa. H. 4: 61. opidum Helvetiorum. H. 4: 70
vineæ. H. 2: 21. H. 3: 20. H. 4: 23
vinea nexu traducum impedita. H. 2: 25
vineis. H. 1: 42. H. 5: 13
vini. H. 4: 85. G: 23
Vinicianus Pollio. 6: 9
M. Vinicius. 6: 15. Tiberii progener. 6: 45
T. Vinidius Quadratus. 11: 43. diſcors Corbuloni. 13: 8, 9. moritur. 14: 26
T. Vinius. H. 1: 1. deterrimus mortalium. H. 1: 6. conſul. H. 1: 11, 13. ejus de Galba ſententia. H. 1: 32. occiditur.

H. 1: 41. *ejus avaritia* & licentia. Hiſt. 1: 37. potentia. H. 1: 13, 71. H. 2: 95. ætas & mores. H. 1: 48. teſtamentum irritum. H. 1: 48
vinum. 4: 48 | 11: 37. H. 1: 80. H. 2: 21. H. 4: 79 | 14: 2
vinolentia. 12: 67 | 11: 16 | 13: 20
vinolenti de iis qui humorem, *ex ordeo aut frumento in vini ſimilitudinem* corruptum bibunt. G. 22. Attamen & vinum proximi ripæ Germanis. G: 23. vino incaleſcere. H. 4: 29
vioxiſſe. 4: 10. H. 2: 26
violati. 2: 18 | 2: 34
violaſſet. 3. 18
violatæ 3. 24 | 14: 31 | 1: 18 | 12: 19 | 1: 40
violatum. 1. 73 | 3. 66 | 14: 18. H. 3: 80
violenta. 12: 64
violenter. 2: 55 | 6: 3 | 15: 58. H. 3: 21
violentia. 1: 70 | 3: 19 | 4: 64 | 1: 51 | 13. 1 | 1: 18. H. 1: 9 | 4: 36 | 15: 40 | 1. 19 | 2: 6, 65 | 15. 38 | 16: 15 | 13: 15
violentius. 2: 24 | 5: 4 | 1: 38
violentum. 16: 63
violentia gentium, *ferocia*. 1: 63
violentus ingenio. 1: 45. violenta luctu. 3: 1
Vipſania. 1: 2. mater Druſi. 3: 19
C. Vipſanius. 14: 1
L. Vipſanius. 11: 23
M. Vipſ. Agrippa Poſtumus. 1: 3. atrox ingenio. 1: 4. relegatus in inſulam & ibi interficitur. 1: 6, 53 | 3: 30. Agrippam ſe fingit ejus ſervus. 2: 39
Vipſ. Apronianus. H. 1: 76
Vipſ. Gallus. 2: 51
Vipſ. Lenas. 13: 30
Vipſanius Meſſala. Hiſt. 3: 9. tribunus. H. 3: 11. hiſtoriæ ſcriptor. H. 3: 25, 28. pius in fratrem reg. & eloquens. H. 4: 42. O: 14
Virdius Geminus. H. 3: 48
virebat. H. 2: 78
viret. 2: 3, 77 | 4: 1, 24 | 6: 50 | 13: 37 | 15: 2. H. 1. 57, 87. H. 2: 6, 16, 46, 57, 66, 69, 74, 83, 99. H. 3: 1, 2, 8, 10, 13, 46, [illegible]. H. 4: 19, 56, 69, 76, 81, 86. G: 13, 41, 43. A: 14, 29, 38. O: 10, 31
virga. G. 10 | 1: 77 | 1: 59. H. 4: 52
Virgilianus Juncus. 11: 35
Virgilius. O: 12, 20. a quibuſdam Lucretio poſtpoſitus. O. 23. ejus ſeceſſus. O. 13
virgo triumvirali ſupplicio non adficitur. 5: 9. Veſtales, *vide* Veſta.
virgo. 2: 86 | 3: 69 | 4: 16 | 11: 34 | 15. 22. H. 3: 33. H. 4: 61
virgines. 1: 8 | 2: 34. H. 3: 81. H. 4: 53. G: 19, 20 | 6: 15 | 11: 32
virginitas. 14: 35
virgulta. 2: 14. H. 4: 60
vir virum legit. H. 2: 18
vir inſignis ignavo principi prægravis. 11: 19 magnus quorum [illegible]. A: 7. viri culpa [illegible] ſi [illegible] modum excedat. 3: 34. viri magni. A. 4. etiam ſub malis principibus. A: 42. viri militares. 4: 42 | 15: [illegible]. H. 3: [illegible]. A: 41. viri principes. 3: 6. O: 40. virorum clarorum facta moresque poſteris tradenda. A. [illegible] virorum illuſtrium poſteritati datur [illegible] in tradi. [illegible], [illegible] habeant propriam memoriam. 16: 16
viri. 2: 11 | [illegible] 61 | 3: [illegible] 7 | 4: 16, 44, 61 | 12: 19 | 1: 57 | 14: 35 | 1: 17, 67. H. 1: 21, 51. H. 2: 68. H. 3: 31, 74, 80. H. 4. 1, 80. G: 19. O. 14, 30, 41
viribus. 4: 55 | 11: 9 | 2: 16, 13, 66 | 15: 15, 41. H. 1: 8, 9, 36, 61, 74. H. 2: 6, 16, 30, 31, 52, 54, 58, 82. H. 3: 9, 15, 21. H. 4: 15, 17, 3[illegible], 75, 79. O: 8, 37
viridis ſenectus. A: 29
virilis. 4. 62 | 12: 7. H. 5: 13 | 4. 4. H. 3: 20. A: 45 | 11: 58 | 2: 38, 84 | 11: 12 | 12: 41. O: 26
virilis eloquentia. O: 5. geſtus modique haud viriles. 14: 15. virilia ſcelera. Hiſt. 1: 72. virilitas *excepta*. 6: [illegible]. ademptæ virilitatis, *ſpado*. 6: 31
virili. 1: 11 | 3: 53 | 6: 4 | 11: 16 | 14: 11, 30 | 15: 13 | 16: 21. H. 1: 67, 81. H. 2: 21, 32. H. 3: 55. H. 4: 64. H. 5. 13. [illegible]: 17, 27. O: 1
virium. 1: 8 | 2: 42 | [illegible]: 43 | 11: 24 | 13: 31. H. 1: 24. G: 16. dividere virium. 15: 71. H. 1: 24
virium. 4: 5, 14 | 12. 20 | 13: 41 | 14: 48 | 15: 9. H. 2: 41, 19, [illegible] 32, 75. H. 1: [illegible]. H. 4: 1[illegible]. G. 30, 3[illegible]. A: 25. O: 26, 9
vis [illegible] 2: 34 | [illegible]: 69 | 4: 1, 21, 42 | 1: 3 | 14: 41, 36 | [illegible]. 2, 16. H. 1: 7[illegible]. H. 2: [illegible]. H. 4: [illegible]. G. [illegible]. A: 9
virorum. 2: 25 | 3. 1, [illegible] 2 | 4: 16 | 6: 9 | 12: 15 | 14: 19 | 15: 1 | 16: 23, 34. H. 1: 3. H. 2: 6, 28, 61, 70. H. [illegible]: 21, 73. H. 4: 18, 14. G. 2, 27, 35. A: 28, 38
viros. 1: 72 | [illegible]. 3[illegible], 55 | 3: 24, 27, 44 | 4: [illegible] 4 | 6: 34, 42 | 8 [illegible] | 2. 17, 13, 18, 25 | 50, [illegible]. H. [illegible] 82. H. [illegible]: 13, 4: 21, 58. H. [illegible] 25. G: 44. 46. A: 3[illegible] 4, 42. O: 40
virtu. [illegible] 1. 2. H. [illegible] 8. H. 4: 29, [illegible]: 20. A: 37
virtus, *fortitudo*. 1: 22 | [illegible]: 19 | 12: 19. H. 1: 83. contraria. G: 1. ducum. 2: 44. exercitus. Hiſt. 3: 9. exercituum. A: 23. populi Rom. H. 4: 7. ferarum. H. 4: 64. hoſtium. A: 17
virtus imperii Rom. A. [illegible]. populi Rom. H. 4: 71. principis. G: 14. regi [illegible]: 11. Sarmatarum omnis extra ipſos. H. [illegible]: 79
virtus ſubjectorum ingrata imperatoribus. A. [illegible]. [illegible] A: [illegible]. diſcreta orto [illegible] ſpectatur. H. 4: 25. ducis. G. 31
virtus imperatoria. A: 39. magnis nobilis. A: 1. o tentanda. 3: 41. A: 9. pro [illegible] co, periculo. 6: 31. proprium hominis bonum. H. 4: 17. inſcitius habet. 4: [illegible]. 10 bel[illegible]. A: 32. in obloquendo. A: 8. virtutis expertæ centurio. 3. 74
virtuti expugnabilia cuncta. 11: 35. virtuti habitus obligatur. G: 31. nihil invium. A: 27. pretium civitas Rom. 3: 40
virtutem ipſam exſcindere concupivit Nero. 16: 21. eamdem admirantur milites, cui iraſcuntur. H. 1: 7. virtutem inter certa numerare. G: 30
virtute parta ſedes. G: 41. præcipua. G: 19. præſtans. A: 29. virtute, qua in publica rei Rom. melius ſit, H. 2. 69. plus fuit in virtute, quam in loco. H. 4: 71.

in virtute ſpe[illegible] a 10
virtute, [illegible] G: 18. ſtudia & opera & ſapientia. A: 4. majorum A: 1. nobilium. 13: 18. eminentes. 11 30. falſæ. H. 1: 71. ſi gendæ. 6: 51. ignotæ. 2: 2. magnæ. H. 1: 10. nox æ quoties parando regno ſingunturs. 41 1. quædam odio ſunt. 15: 21
virtutes iiſdem temporibus optime æſtimantur, quibus facillime gignuntur. A: 1. virtutum ſterile ſeculum. H. 1 3. virtutibus infeſta tempora. A: 1. virtutes neque lugeri, neque plangi fas eſt. A: 46. ob virtutes exitium. H. 1: 2. virtutibus iram C. Cæſaris meritus. A: 4
vita bona in [illegible] ſita. A: 44. quibuſdam fortuna pro virtutibus eſt. H. 2: 82
virtute. 1: 52 | 3: 47 | 4: 4 | 11: 34 | 13: 54 [illegible] 45. 2. H. 2: 41, 44, 61. H. [illegible] 58. [illegible] 4: 13, 34. H. 1: 11. G: 6. A: 17, 29
virtutem. [illegible] 75 | [illegible] 61 | 6: 46 | 11: 17, 2 | 12: 51 | 13. 2, 37 | 14. 15, 36 | 15: 48, 63. H. 1: 71. H. 2: 47, 77, 77, 99. H. 3: 13, 54, 61, 66. H. 4: 24, 26. H. 5: 25. G. 14
virtutes. 3: 65 | 4. 58, 40. H. 1: 2, 5. H. 2: 5, 82. H. 3: 6. A: 8, 33
virtuti. 14: 36
virtutibus. 4: 71 | 13: 8 | 1: 48 | 16: 6. H. 1: 49, 52. H. 2: 91. H. [illegible]: 51, 77. A: 40, 41. O: 31
virtutis. 3: 5 | 12: 22 | 14: 51 | 15: 16. H. 1: 84. H. 2: 19. H. 3: 11. H. 4: 2. H. 5: 17. G: 3, 35
virtutum. 2: 73 | 15: 65. H. 1: 30, 72. G: 18. A: 9. O: 31
virtutum [illegible] 20 [illegible] 33 | 16. 2[illegible]. H. [illegible] 4 H[illegible], 65. H. 2: [illegible]5. A: 44. O: 5
virus. 12: 66 | 15: 15
vis. verb. 4. 40
vis, *robur quod leſſitudini opponitur.* 1: 68. *indoles acris ardens.* A: 8. *violentia.* 2: 38
vis & ardor. A: 8. O: 24. & arma. H. 4. 23. & potentia. G: 42. ac poteſtas. Hiſt. 3: 11
vis *opponitur* juri & legibus. O: 19
vis ac poteſtas imperii. H. 2: 39. & imago *oppoſita.* 15: 14
vis penes Mucianum: *vis oppo-nitur* nomini. [illegible] 4: 39. in domo Abdageſis. 6. 43
vis & ſpecies *oppoſita.* 3: 30 | 13: 31. accuſatorum magna. 6: 16 | 11: 58. major, infeſtior. 4: 66. Agrippinæ. 12: 22. animi, ingenii. O: 21
vis aquarum prorumpens. 12: 57
vis Arſacidarum, *potentia.* 2: 3 auri atque opes. 11: 1. auri magna. 16: 1. camelorum magna, onuſta. 15: 12
vis conſiliorum penes *aliquem.* H. 3: 50
vis corporis, *robur.* 12: 44. dicendi. 13: 3. doloris 4: 45. dominationis. 15: 69. eloquentiæ. O: 31
vis eloquentiæ cœleſtis. O: 8. equitum, numerus. H. 3: 5. exercitus. H. 2: 76. exercituum. H. 1: 14. fluminis. 2: 17. frigoris. 13: 15. frumenti magna, ambuſta. H. 5: 12. fulgurum. 15: 47. Germanorum ingens. H. [illegible]: 25. hominū, *numerus.* H. 4: 3. buſtium. H. 4: 19. ignium. 4: 64. imbrium. 6: 37. vis imperii. 2: 57. *opponitur* nomini. 3: 37. honoris. H. 2: 39. inanibus. 1: 31
vis ingenii. O: 21, 37. legionum. 4: 73
vis liminum ingens. 5: 23. locuſtarum. 15: 5
vis luminis exeſa. H. 4: 81
vi Maroboduus profugus. 2: 62
vis medicaminis intellecta. 12: 67. mentis. 11: 28. metus. 6: 19. militis Rom. 11: 9. millium. 12: 33
vis & ardor militum. Hiſt. 1: 62
vis morbi ſæva. 2: 69 morborum. 11: 6
vis mortalium immenſa, *numerus.* 4: 62. multitudinis. 3: 48 nationum. 2: 44. naturæ vis. O: 2. neceſſitatis. 14: 14. nocendi. 15. 34 oratoris. O: 30. originis. A: 11. Parthorum, *potentia, opes,* regnum. 2: 60
vis, *potentia.* 2: 60
vis peditum, *numerus.* H. 2: 14. peſtilentiæ. 16: 13. piſcium. 12: 63
vis præfecturæ modica. 4: 2. *prætoris poteſtas.* 4: 15. principatus 1: 6 | 3: 60. principis juſſus. 5: 5. remigii. 12: 56. reſponſi. H. 4: 82. ſtatuendi 3: 70. telorum magna. A: 36. tempeſtatum. H. 2: 18. G: 45. turbinum. 2: 24. virtutum. O: 31. vulgi. 14: 61. approbata, *potentia Parthorum.* 15: 24. aperta. H 2: 16. atrociſſima. H. 2: 49. deſperata. H. 4: 23. differenda. 12: 44 extrema. 1: 39. H. 3: 10. flagrantior. 1: 22. frugifera. H. 5: 7
vis genitalis, *ſemen.* 6: 28
vis illata provinciæ 15: 5. improviſa. H. 3: 71. innumera. 12: 29. inulta. 16. 23 magna, armata, incondita. 4: 47. major. 16: 28. nova. 11: 19
vis plurima peſſimo cuique in turbas. H. 4: [illegible]. plurima penes Treveros. H. 4: 55. prima. 14: 24. repentina H. 3: 68. Romana *potentia.* 3: 60 | 13: 54. H. 4: 21, 69. ſalubris. H. 4: 81. ſua. 2: 11. ſua populo 6: 42
vis tanta, *incendium ſcil.* 3: 72. vi tota. 1: 51. ſola in equite vis. 6: 34
vis & contumeliæ. A: 15
vis *obſidionis* negligitur. 11: 45
vis ingruit. 13: 13. quos illa via *ruina* perculerat. 4: 63
vis *ingenii.* O: 26
vim atque arma retinere. H. 4: 68
vim ad exſequendum deeſſe. 12: 20. eandem Samnitibus *potentiam.* 1[illegible]. 13
vim prætoris uſurpare. 4: 15. principatus oſtentare. H. 4: 85
vim principis amplecti, nomen remittere. H. 4: 11
vim ſuam ſociis oſtentare. 12: 27
vim vitæ ſuæ adferre. 6: 38 | 12: 59
vim ſibi afferre. 16: 17
vim facere commeatibus, *eos interrupere.* 13: 39
vim adhibere. 14: 20
vim parem habendam. 11: 60
vim plurimam habere. 15: 36. per vim latæ leges. 3: 27
vi amoris ſubactus. 13: 13
vi Arminii cecidit. 1: 55
vi dominationis convulſus. 6: 48
vi fluminis differri. H 5: 23
vim militum coërcere. 2: 40
vim principis impedire. 5: 5. principis ulciſci. 3: 12
vi tormentorum victi. 14: 60
vi noſtra, *Romana,* ſi defende-

rentur. 11: 4
vi turbantur leges. 11: 2
vi expugnatum caſtellum. A: 22. de vi publica damnatur. 4: 13
vires cohortium, *id eſt, fortiſſima cohortes*. H. 4: 25. militum luxu corrumpuntur. H. 2: 69
vita. 1: 28 | 2: 24, 31, 47 | 3: 1. H. 1: 80. H. 3: 18, 62. A: 25 | 14: 2. O. 4: | 2: 6, 17. H. 5: 23 | 11: 4, 11 | 14: 32
viſatur. 14: 20
viſcera. 2: 31 | 12: 51
Viſellius Varro. 3: 41. coſ. 4: 17. C. Silium accuſat. 4: 19
L. Viſellius. H. 2: 54
Viſtilia. 2: 85
Viſurgis Fl. 1: 70 | 2: 9, 11, 16, 17
viſere, *videre*. 6: 19. *viſitare aliquam*. 4: 53. ægrotum. 15: 60. contumelias. 14: 1. cubiculum. 4: 21. cuncta. H. 3: 54. fratres, matrem. 15: 30. locum. H. 2: 88. magnitudinem populi. 15: 53. mala Reipub. 6: 26. nova, mira. 15: 55. provincias, *inſpicere res ſociorum*. 15: 21. ſacra, 2: 54. ſitum castrorum. H. 1: 48. templum. H. 2: 2. per nuntios. A: 43. viſere avebant. 12: 56. viſentes. 11: 34. procul. H. 3: 65. viſentium oculi. 11: 63. viſebantur. 4: 47. effigies. 3: 76. excrementa. 16: 4. imagines. 3: 32. magnificentia. 12: 56. triumphi. 14: 13. viſitur quid in urbe. 14: 20. viſendi cupidine. 12: 56 cura. 14: 6. ſui copiam facere. 4: 74. viſendi Blæſum. H. 3: 39. tormenta. 11: 63. viſendo aliquo prohiberi. 11: 61. ad viſendum venire. 14: 8, 51. ad viſendum Agrippam. 1: 5. viſendis copiis hoſtium. 15: 10. viſenda caſtra. H. 5: 21. viſores, *exploratores, inſpectores*. 16: 2
viſi. 1: 8 | 4: 26, 55 | 15: 37. 3: 10
viſis. 2: 17 | 3: 43
viſitur. 2: 60 | 4: 22
viſo. 1: 25 | 2: 53 | 11: 3 | 15: 28 | 16: 16. H. 1: 41. H. 4: 3. A: 40
viſoribus. 16: 2
viſu. 2: 72 | 3: 3
viſum. *adject*. 1: 35 | 2: 7, 50, 85 | 3: 15 | 4: 74 | 5: 10 | 6. 24 | 12: 16 | 13: 43 | 14: 14. H. 1: 1, 56. H. 3: 15. H. 4: 50, 83. G. 34. O: 16
viſum. *ſub*. 4: 3, 13. 5. H. 2: 64. O: 22
viſum eſt. 6: 6. H. 1: 20
viſum iri. 11: 27
viſuri. H. 4: 42
viſus *part*. 11: 9 | 14: 6: | 1: 65 | 1: 4. H. 4: 82
viſus. 4: 69. Maurici Ruſticique. A: 45. nocturnus, *inſomnium*. 11: 13. viſui conſulere. 12: 47. offecere nubes viſui. 1. 18. populo præberi. 11: 21
viſu. 4: 63. tot adſtantium *in conſpectu*. 3: 14. viſu fugientium legionum abſtinere, *ſpectaculo* 15: 15. deformes loci. 1: 61. ingens viſu. 1: 57. viſa nova acies. G. 31
viſu torvum corpus. 1: 14. truculentior. H. 4: 11. dignari, 4: 74 viſu & mora valeſcere. 2: 19. viſu inter ſe. 4: 2 viſus. 6: 5. intuentium: 2: 41. Ptolemæi. H. 4: 84
viſus nocturni, *inſomnia*. H. 4: 8. viſui ſenſuſque redituri. 13: 26. viſus Cæſaris averteret. 11: 24
vita. 1: 3, 27, 53 | 3: 30, 50, 4: 30, 6. 61 | 6: 29, 51 | 1: 6 | 14: 51, 55, 61, 64 | 15: 11, 50, 59 | 16: 14, 17. H. 1: 1, 15. 42. H. 2: [illegible]. H. 3: 28. H. 4: 75
vitabundi. 3: 57. invicem. A: 57
vitæ. 1: 9 | 2: 42, 52, 86 | 3: 31 | 4. 34, 38, 39, 40, 50, 58 | 5: 2 | 6: 14, 22, 24, 25, 45 | 12. 8, 58 | 13: 45 | 14. 19, 31, 54 | 15: 62, 64, 70 | 16: 18, 26, 73. H. 2: 47, 50, 45, 91. H. 3: 54, 63, 75. H. 4: 49, 80. H. 5: 13. A: 43. O: 13, 22
vitales. 15: 64
vitam 1: 9, 21 | 2: 51, 83 | 3: 24 | 4: 5, 53 | 5: 8 6: 48 | 11: 7, 37 | 12: 6 | 13: 52 | 14: 37 | 16: 26, 20, 31, 34. H. 1. 48. H. 4: 57, 60, 67. G: 9, 14
vita copioſa, mollis. 13: 43. infamis, inhoneſto quoque rictu fœdata. H. 1: 7. languida ſomno. 13: 49. inedia. A: 5. miſeranda. 2: 71. precaria. H. 4: 76. prodiga. H. 2: 74 | 14: 59. turpis. A: 31. degenda. 4: 41
vita incerta, trepida. 14: 39. incorrupta. 16: 6. longa. 12: 52. vita longior plus ſupplici habet. [illegible] 20. prior. 32: 1. tegenda armis. 6: 2. trepida. 4: 20 | 14: 59. ultra. G. 19. deſerit *aliquos*. 4: 63. vitæ imaletica *bonus*. 4: 21. vitæ claritas A: 45
vitæ cupiditas nimia. 2: 63. finem ſibi ponere. 6: 40. vitæ necisque dominus. H. 4: 62. ſpes vitæ plerumque magnos animos infringit. H. [illegible]: 26
dandos vitæ uſus, cui vita conceditur. 4: 30. vitæ ſ... vim adferre. 6: 38 | 12: 59. vitam expellere. 16: 19. vitam fugere, *horrere*. 6: 26
vitam tolerare. 15: 45. vitam fontem trahere. 14: 48. ſuam vitam narrare. A: 1
in vitam omnem [illegible] ac probroſum. G. 14. vita probroſus 3: 8. vita concederemur: 6: 9 | 12: 39
vita Auguſti carpebatur, arguebaturve. 1: 9. vita oratorum anxia, inquieta. O: 13
vita, *alimenta, victus*, populi Rom. [illegible] bus permiſſa. 12: 43 per incerta maris aſſidue volvitur. 3: 54
acta per virtutem vita. 1: 6. proxime libertatem acta. 16: 11, adducta in extremum. 14. 61. anxia, prava probata. 15: [illegible]. celebs. 12
vitandus. 3: 9 | 4: 12 | 42, 54 | 15: [illegible]. H. 4: 8
vitare H. 4: 78. H. 1: 70. H. 18 | 2: 78 | 4. 57, 6 | 14: 3 | 15: 22. A: 16 | [illegible] 58. H. 2: 6, 88 | 4: [illegible]. H. 3: 3
vitari. 1: 56 | 4: 69 | 5. 48. H. 2: [illegible]
vitas O: 41
vitat 14: 56
vitat H. 1: 81. [illegible] 64. H. 3: 40. H. 4: 20. A: 16
vitatus 2. 23 | 14: 25 | [illegible]: 8. H. 4: 70. A: 40 | 15. 45 | 15: 28
vite [illegible]: 31
vitavi H: 2: 44 | 2: 61 | 15. 52. H. 3: [illegible] | 14: 24. H. [illegible]
Vitellia. 3: 49
Vitelliani. H. [illegible]: 61
Vitellianarum. H. 1: [illegible] 84. H. 2: 41. H. 4: 64, 68
Vitellianas. H. 1. 9[illegible]. H. 3: 6, 18, [illegible]
Vitelliani. H. 2. 15, 21, 25, 56. H. 3: 23, 27, 29, 35, 7[illegible], 79, 82, 84. H. 4. 1, 46, 56
Vitellianis, H. 1: 75, 87. H. 2: 25, 55, 44. H. 3: 5, 29, 30, 32,

60, 62, 69. 79. H. 4: 18, 49
Vitelliane. H. 3: 46
Vitellianorum. H. 1: 23. H. 3: 9, 25, 31, 42, 69 73
Vitelliani. H. 2: 27, 31, 34, 45. H. 3: 16, 17, 24, 55, 61, 71. H. 4: 1
Vitellianus. H. 2: 16, 45. H. 3: 22, 63, 69, 73. 82
Vitellianus miles. H. 2: 17. motus. H. 1: 51
Vitelliani milites. H. 1: 85
Vitellianæ partes. H. 1: 24. vincuntur. H. 2: 44. in partes tranſeunt. H. 3: 63. Flavium Sabinum adoriuntur. H. 3: 69. externum ſervitium, quam Veſpaſiani malunt. H. 4: 54. earum virtus & conſtantia. H. 4: 2
P. Vitellius. 1: 70. ad cenſus Galliarum mittitur. 2: 6. accuſationem adverſus Piſonem inſtruit. 2: 74. Piſonem accuſat. 3: 10, 13, 17. ob vindictam Germanici ſacerdotio augetur. 3: 19. necem ſibi conſciſcit. 5: 8. ejus uxor. 6: 47
Q. Vitellius *ſuperioris frater*. 2: 48
Vitelliorum. H. 2: 64
L. Vitellius *prioris frater*. 6: 28. rebus Orientis præficitur. 6: 32. Artabanum ex Armenia diſcedere cogit. 6: 36. Archelao auxilia mittit. 6: 41. amicus Claudii. 11: 33. cenſor. 12: 4. ac ter cos. 14: 6. H. 1: 9, 52. H. 3: 66. pater imperatoris. H. 3: 86. accuſatur. 12: 42. *ejus* os impudicum. 11: 3. *ejus* ſententia de matrimonio Claudii. 12: 5. de eo ſiniſtra in urbe fama. 6: 32
A. Vitellius Lucii Vitellii filius. H. 1: 1. Conſul. 11: 38. Procoſ. Africæ. H. [illegible] adulator. 14: 49 [illegible] Germaniæ legatus. H. 1: 9, 52. percuſſores Galbæ & Piſonis necat. H. 1: 44 apud ſeveros humilis. H. 1: 52. imperator conſalutatur. H. 1: 47. Germanicus appellatur. H. 1: 62. ad bellum proficiſcitur. H. 2: 57. impar curis gravioribus. H. 2: 59. e ſuis cives lætus vidit. H. 2: 70. Romam ingreditur. H. 2: 88. Auguſti nomen aſſumit. H. 2: 50. præcipuum ipſe inter mala omnia oſtentum. H. 3: 56. Cæſarem ſe dici vult. H. 3: 58. cum Flavio Sabino paciſcitur. H. 3: 65. palatio exit. H. 3: 68. culpam violati pacti in milites confert. H. 3: 70. non jam imperator, ſed tantum belli cauſa. H. 3: 70. ad Antonium ſcribit. H. 3: 81. capitur. H. 3: 85. ceciditur. H. 3: 85. cum Othone & Galba unum annum imperavit. O: 17. *ejus* imagines dejiciuntur. H. 3: 12. prodigentia. H. 1: 95. torpor ac luxus. H. 1: 62. H. 2: 31, 62. H. 3: 63. ingenii mobilitas. H. 2: 57. comparatur cum Othone. H. 2: 31. ejus exercitus. H. 2: 87. libidines inexplebiles. H. 2: 95. Vitellio vita, pecunia & ſecreta Campaniæ offeruntur. H. 3: 63, 66. ſurdæ ad fortia conſilia aures. H. 3: 63. vitia. H. 2: 77. in Vitellium uberrima conviciorum materia. H. 2: 30
Vitellii filius. H. 1: 59. H. 3: 66. interficitur. H. 4: 80
Vitellii mater Sextilia moritur. H. 3: 67. *vide* Sextilia.
L. Vitellius, *frater imperatoris*. H. 1: 88. adulantibus ſe offert. 2: 14. Junium Blæſum accuſat. H. 3: 38. tuendæ urbi præpoſitus. H. 3: 55. bello à fratre præficitur. H. 3: 58. Tarracinam capit. H. 3: 77. infamis, ſed induſtrius. H. 3: 77. ſe dedit. H. 4: 2. interficitur. H. 4: 2. *ejus* ſententia in Cæcinam. Hiſt. 3: 37
Vitell. Saturninus. H. 1: 82
vitem & oleam *non habet Britannia*. A: 12
vitia. 6: 10
vitis aurea. H. 5: 5. vitis in tergo militis fracta. 1: 23
vitium magnis parviſque civitatibus commune. A. 1
vitio malignitatis humanæ. O: 18
vitia prævalida & adulta omittenda. 3: 53
vitia principum amantur. H. 1: 5. pro virtutibus interpretata. H. 1: 52
vitia redituræ & falſæ virtutes plus formidinis afferunt. H. 1: 71
vitia erunt donec homines. H. 4: 74
vitiorum certamina 15: 35
vitiorum delinimenta. A: 21. imitatio, 16: 18
vitiis blandientibus ignoſcere. A: 16
vitia hoſtium in ſui gloriam exercitus vertere. A: 32
vitiis gloriari. H. 1: 30
vitiis hoſtium fretus. Hiſt. 4: 34
vitiis haud minus facile quam armis vincuntur. G: 23
vitia. 1: 80 | 2: 2 | 3: 54 | 6: 26, 46 | 16: 18. H. 1: 49, 51. H. 2: 81. G: 19. O: 29, 32
vitiarum electiones *puellarum*. O: 35
vitiis. 11: 36, 64 | 13: 2 | 14: 20. H. 1: 9, 72. H. 2: 5, 7. H. 3: 77. H. 4: 1. A: 41. O: 12, 12, 25, 28, 31
vitiorum. 1: 33 | 15: 48. H. 1: 27. O: 31
vitium. G: 11 O: 25
vitricus. 3: 19 | 31 38
vitium. H. 5: 7
vittas. 1: 57. H. 4: 53
vittis coroniſque evinctum ſpatium templi Capitolii reſtituendi. H. 4: 53. ligatus lapis. H. 4: 53
vitulus cui caput in crure. 15: 47
vituperet. O: 8
viva ac ſpirantia margarita. A: 12
vivo. 1: 56 | 2: 63 | 13: 30 | 16: 10. G: 18
vivens. 1: 8 | 1: 72. H. 2: 53. H. 3: 85. G: 46
vivere. 2: 39 | 1: 14 | 15: 21. H. 1: 8, 47. H. 2: 33. H. 4: 17 | 11: 3 | 11. 14 | 4: 55
Vivianus Annius 15: 28
vividus animus. 13: 3. vivida odia, *magna*, *atro* 12. 1: 49
vivida ſenectus. 6: 27
vivida & incorrupta eloquentia. 13: 42
vivum ſaxum, *nativum*. 4: 55
vixi. 1: 5, 10, 35. 80 | 2: 24, 36, 43. 55. 61 | 3: 34 | 4: 8, 67
vixit. A: 6 | 3: 16 | 14: 19 | 4: 61 | 14: 29. 47
ulceroſa facies. 4: 57
ulciſci cædem, *punire*. H. 3: 51. dicta dictis. 4: 35. fraudem inimicorum. 11: 9. hoſtem palam. 2: 83. inimicitias. 11: 22. injurias. 4: 43. periculi. 3: 51. interfectores 1: 9 | 3: 65. iracundiam perfidia. H. 2: 100. mortem 1: 43. pœnas. H. 1: 30. regnum, & res libertatem. 14: 35. ſævitias 1: 3. talia *accuſando*. 3: [illegible] ultus eſt audaciam hoſtii [illegible]

14: 13. perfidiam igne, cædibus. 2: 8. ultum ire injurias. 15: 44. ulciſcenda injuria. 3: 19
ulciſci. 12: 28, 48. A: 32
uligo profunda. 1: 64. uligines paludum. 2: 17
Ulixem. G: 3
ulla. 3: 7, 41 | 11: 6 | 14: 15 | 15: 19. 51
ullæ. H. 1: 10. H. 3: 66. G: 9, 18. O: 9, 29
ulli. H. 1: 84. G: 10 | 4: 7 | 11: 27 | 16: 10. H. 2: 3, 13, 63, 64. O: 11
ullius. 11: 38 | 15: 34. O: 30, 38, 40
ullum. 2: 23 | 3: 34, 60 | 11: 7 | 15: 55
ullus. H. 1: 84. O: 12
ulterius. 4: 37. H. 4: 77. G: 28. A: 14 | 13: 56. G: 17 | 12: 57. H. 4: 50 | 4: 13
ultimus Romanorum. 4: 34.
ultimum in libertate, in ſervitute ſummum. A: 2
ultima. 12: 22, 6-. H. 2: 48 | 15: 6. | 2: 78
ultimus. 1: 60 | 3: 49 | 6: 8, 28. H. 1: 11. A. 25. H. 3: 16
ultio, pæna. 2: 13 | 4: 15 | 6: 4 | 13: 32. A. 20. legis 2: 85. ſcelerum. 15: 6. expleta. 12: 41. juſta. 11: 61. io certum major an juſtior. H. 4: 6. noſtra deis curæ. H. 1. 3. parata. 1: 48. permiſſa. 1: 49. petenda e. 3: 7. præcepta. 14: 33. H. 1: 35. Romana. 2: 26. in quæſtu habetur. H. 4: 3
ultionem auſus. 2: 62. eludere. 14: 48. obtinere. 13: 21. ad ultionem exardeſcere. 12: 38. ultione ſe explere. 4: 15. ultione magis quam præſidio opus. H. 5: 16
Ultionis ara. 3: 18
ultio. 12: 9. H. 2: 47
ultionem. 2: 71, 75 | 4: 15, 70 | 5: 5 | 14: 49. A: 29
ultioni. 2: 13 | 11: 32 | 13: 32 | 15: 50. H. 1: 44. H. 3: 2, 11. H. 4: 16, 79. H. 5: 24
ultor, punitor. 6: 13 | 13: 1. A: 7. criminis. H. 2: 20. injuriæ. A: 16. ſcelerum. H. 1: 40. meturbatur. 4: 7. ultores. H. 4: 42. dii. 4: 28. H. 4: 57
ultores. H. 1: 65
ultionis. 2: 75 | 3: 36 | 6: 4, 7 | 13: 4, 19 | 15: 74. H. 2: 77. H. 4: 40
Ulixes Matr. 2: 64 | 3: 18 | 13: 8
ultra feminam ferox. H. 2: 63. non ultra verba & voces erraſſe. H. 1: 18
ultra. 1: 1, 18, 17, 32, 65 | 2: 14, 26, 36, 50, 63, 70, 79, 80 | 3: 24, 54, 73 | 4: 64 | 5: 1, 5, 9, 10
ultro. 3: 57 | 12: 49. A: 19, 3, 37. G: 14, 15. O: 5. admonere. O: 19. ultro arbitri. 2: 43. aſſeverare. H. 1: 18. damnari, non accuſatum. 6: 30. efferre. 3: 19. ſpadonum genus ultro potentiam habet apud barbaros. 6: 3. incendere. A. 35. interrogare, nulla data occaſione. A: 42. irrumpere. 1: A. 16. metum ultro. 3: 36. oppugnaſſe ultro, priores fuiſ. A: 25. ultro vocare, provocare. O: 36
ultum. 12: 45 | 11: 1 | 3: 44
ultum ibat. 1, 2: 49. H. 1: 67
ultum ire. 4: 73 | 6: 36
ultus eſt. 2: 8 | 4: 35 | 14: 13, 43
ululatus feminarum. H. 4: 18
ululatus in plur. 4: 62 | 14: 32. feminarum. G: 7
Ulyſſes. O: 16
umbonibus hoſtem pellere. 4: 51. H. 4: 29. niti. H. 2: 42
umbonibus. 4: 6. A: 36
umbra. 14: 53 | 1: 6, 43. H. 3: 73. G: 43. A: 12. H. 3: 23 | 2: 28
umbracula hortorum. H. 3: 36
Umbria. 4: 5. H. 3: 41, 52
Umbriæ plana. H. 3: 42
Umbricius. H. 1: 27
una. 1: 18, 60 | 3: 19, 46, 47 | 4: 2, 56 | 6: 12, 35 | 11: 9
una. 14: 18. H. 1: 37. H. 2: 28, 66. H. 3: 5
una et viceſima. H. 2: 41, 100. H. 4: 68, 70, 78. H. 3: 14
una et viceſimanos. H. 2: 43
unam. 1: 18, 59, 67 | 11: 11, 36 | 13: 4, 44, 46 | 14: 35
unciarium fœnus. 6: 16
unda. 1. 30, 70 | 2: 8 | 13: 57
undant per domos ſanguis. 6: 39
undantes bitumine moles. H. 5: 6
undas. 1: 64 | 2: 23 | 12: 63 | 14: 29. H. 3: 47. H. 5: 9
unde. 1: 33, 60, 75 | 2. 9, 56, 68, 87 | 3: 47
undecim. 4: 5, 58. O: 37
undecima. H. 2: 11, 67. H. 3: 5
undecimo. H. 4: 53
undeviceſima. 1: 45, 64 | 1: 60. H. 1: 67
undevigeſimani. 1: 37, 51
undevigint. 1: 56
undique. 1: 67 | 2: 11, 13, 63 | 4: 25 | 11: 32 | 13: 2, 39 | 1: 44. H. 1: 40
unguet. 12: 64
uni. 1: 6 | 2: 30 | 3: 17 | 4: 1 | 11: 6 | 14: 52 | 1: 37 | 16: 22
unica. 3: 6 | 4: 8
unice dilecta. 15: 63. unicum victis in conſenſu levamentum. H. 2: 44
unicum. 1: | 5: 4 | 4: 1 | 12: 42 | 16: 33. H. 1: 14. H. 3: 21
uniforme quiddam. O: 32
univerſa. H. 1: 32, 36. H. 4: 16, 28, 77. G: 2. A: 18. O: 2 | 14: 27. H. 1: 63. H. 3: 1. 1: 14. H. 4: 21, 66. A: 18, 25. H. 4: 33
univerſi facilius impelluntur, quam ſinguli vitantur. H. 1: 75. univerſa unius oppidi damno ſervare. 14: 33
univerſi. 1: 3 | 11: 36 | 14: 36. Hiſt. 1: 26. H. 1: 14. A: 12, 16, 26, 30 | : 22. Hiſt. 1: 78. H. : 9, 68. G. 3. 9, 68. G: 26. A: 26. O: 1
univerſo. H. 1: 26. H. 3: 15
univerſorum. 13. 27
univerſos. H. 2: 54, H. 4: 15. H. 1: 16
univerſum. 1: 11. H. 1: 24, 81. H. 2: 32, 59. H. 3: 19. H. 4: 42, 45. G: 5, 6. A: 10, 11. O: 28
univerſus. H. 1: 3. O: 13
unus aliquis, certus aliquis. H. 1: 6, 13. unus civium. 12: 5. vir duxque, unus et ſolus. H. 3: 3. unus alterve. 4: 27. G: 6. H. 1: 83. ac alter. O: 39. aut alter. O: 19. amicorum. A: 40. unus alterque. H. 2: 75
ſontes in unius ſævitiam abſumpti. 15: 44. non aliter ratio conſtat, quam ſi uni reddatur. 1: 6. unum maritum Germanæ virgines accipiunt. G: 19
ad unum conferri poteſtatem pacis interfuit. H. 1: 1. civitas diſcors ab uno regenda. 1: 9. unum Reipub corpus, atque unius animo regendum. 1: 12
unius oppidi damno ſervare univerſa. 14: 33. in unum conducere. 4: 47 | 13: 26. in unum conſulere. H. 1: 68. H.

4: 90. in uno habitus miles.
unius 1: 12 | 2: 39 | 3: 5, 34.
5°, 54, 4 1. 5
unumquodque. O: 28
uno. 2: 5, 3, 42, 51
unquam. 1: 6, 23, 49 | 2: 25 |
3: 64 | 4: 17, 39, 6: 20
unum. 1: 7, 11, 13, 18, 6, 74 |
2: 29, 52 | 3: 50, 72 | 4:
38
unus. 1: 11, 31, 54 | 2: 15 | 4:
13, 16, 17, 33, 58, 68 | 6: 30
Voadicea. A: 16
vocari. H. 5. 26 | 11: 3 | 12:
68. H. 4: 14, 26. A: 21
vocabant. 1: 51 | 13: 56. H. 1:
51, 52. H. 5: 12. O: 40
vocabat 1: | 4: 27 | 12: 34.
H. 2: 10. H. 4: 50. A: 13: 18
vocabula. 1: 5. H. 4: 73
vocabulum, *nomen*. 2: 6. differunt 12: 8. adventurum. 4: 65. Augusti Cæſaris. H. 2: civitatis. 12: 23. ſummi faſtigii. 3: 56. ipſorum vocabulo, *ut ipſi vocant*. G: 6. ludi vocabulo Juvenalium. 14: 15. vocabulū liber atis. 11. parentis patriæ. 2: 87. procuratoris ſpretum. H. 2: 58. Pſeudophilippi impoſitum. 12: 62. alio vocabulo eoſdem dolores perferre. : 17. vocabulum Germanorum recens. G: 2. vocabulo Græco. 15: 71. vocabulum ad *imperatoris*. 3: 74. eſt *aliquibus*. G. 34. cui vocabulum Actæ fuit. 13: 12. villa, cui vocabulum Speluncæ. 4: 59. Centurioni vocabulum, *Cedo alteram*, inditum. 1: 23. vocab ex nomine urbis indere. 2: 56. vocabulo Locuſta. 12: 66. vocabulo ad cum *aliquos* inducere. 16: 8. militari vocabulo Caligulam appellabant. 1: 41
vocabula. 16 . G: . 2 ocium victarum. 1. 8. magiſtratuum eadem. 1: 3
vocabula prædandi varia. H. 4: 14. principatus. H. 2. 80. Græca. 6: 41. indita. 4: 55. ignota. 6: 1. ignaviam ad alia vocabula transferri. 3: 34. vocabula uſitata. 1: 25. imponuntur. 4: 34. deûm vocabulis appellantes. 14: 15
vocabulo. O: 25
vocabulum. 1: 23 | 3: 6, 56
vocalis ſonus. 2: 61
vocamus. O: 16
vocando. 1: 6, 42
vocans. 2: 81 | 13: 55 | 15: 73. H. 1: 23
vocare. 3: 43 | 4: 73 | 6: 42. H. 2. 70. H 2: 47. H. 4: 27. G 2: 45. 46. A: 10. O: 3, 23, 29
vocare aliquem auxilio. 4: 67 | 11: 45. vocare concionem. 1: 29 | 2: 14. H. 1. 90. H. 2: 57. vocare, *provocare* offenſas arrogantia. 1°. 4: 8. vocare patres. 2: 28 | 11: 4 | 12: 38 | 16: 24. edicto. 1. 7. ſenatum. 11: 24 | 12: 68 | 15: 72. H. 1: 47. H. 3: 80, 86. H. 4: 39. tribus. H. 3: 58. ad pugnam, *provocare*. 6: 34. vocans hus ultro præturæ & conſulatus, *ut o ambiuntur ut acciperent velint præturas*, &c. O: 36. vocatus in partem curarum. 1: 11
vocans. 11. 12 12 65. H. 1: 8; | 2: 63 H. 5: 63
vocantur. 2: 47 | 15: 45. G: 6, 36. O: 1, 35
vocare. 2: 31 | 4: 23 | 13: 28 | 14: 8. H. 1: 34. G: 14. A: 38. O: 18. H. 4: 17
vocari. 1: 15. H. 4. 28. G: 2. O: 25 | 2. 14 | 13: 6, 23. Hiſt. 1 49. H. : 70 | 12 50 | 4. 7 | 6: 52 | 14: 13 | 15: 69. H. . 37. O. 26. H. 2. 24. G: 19
vocas. O: 3
vocat. 11: 38 | 12: 1, 48 | 13: 2, 16. H. 1: 3 . H. 3: 1. O: 7
vocatus. 1: 4. H. 4. 37. H. 3: 81. G: 2. O: 36. H 4: 4. H. 2: 16. O: 18 | 15: 73 16: 5 | 1: 19. H. 1: 29. H. : 32, 60. H. 4: 14, 73 | 6 31. H. 2: 15. H. 2: 64 | 12: 36 | 3: 56
voce. 1: 23, 51, 57 | 2: 13, 27 | 3: 1, 17, 50, 67 | 4: 4, 60 | 6. 20 | 13: 21 | 14: 26 | 15: 64, 69 | 16: 10, 29. H. 1: 41, 45. H. 3: ... H. 4: 34. 4 . 49. 68. O: 36
vocem. 4: 52, 6: 30 | 12: 64 | 13: 20, 23, 43 | 14: 7, 13 | 15: 13. H. 1: 41. H. 2: 46. H. 4: 71. A: 2. 35. O: 38
vocent. 4: 17. H. 4: 83. O: 3
vocemus. 4: 43. G: 2, 23, 38
voces. 3: 36 | 14: 52. H. 1: 18, 84. H 2: 46, 94. H. 3: 63. G: 3. A: 46
vocetis. O: 16, 17
Vocetius mons Helvetiæ. H. 1: 68
vocetur. 2: 12
voci. 15: 31, 68
vocibus. 2: 46. H. 2: 90. H. 3: 10. H. 3: 24
vociferari. H. 4: 25 | 15: 38. H. 3: 24
vocis. 3: 41 | 12: 36 | 15: 53. H. 2: 13
vocitare. H. 1: 13. H. 2: 41. H. 5: 2
voco. H. 1: 38. H. 2: 76. O: 10
Vocontii. H. 1: 66
Vocula Dillius. *vide* Dillius.
Vocula Sariolenus. H. 4: 41
Vologinius. H. 2: 73
Volandum Caſtellum Armeniæ. 13: 39
volatus. G: 10
volo, vis. H. 1: 14 | 4: 7 | 15: 11. H. 1: 4 | 12: 18 | 4: 3. O: 10, 18, 22, 33
volente. 16: 31. H. 4: 16
volentes, *ex* volentia. 15: 36
volentia. H 3. 52
volentibus. 2: 4. H. 2: 94
volentibus *quibus* erat bellum, *quibus alii bellum placebat*. A: 8. cæteris remanere volentibus fuit, *placuit*. H. 3: 43
volentibus Germanis. 11: 17. Partibus. 6: 41
volentia plebi fuere, *grata fuit*. 15. 36
volentia Muciano reſcribere, *ſen qua placerent ipſi, & qua facere vellet*. H. 3: 52
Voleſus Meſſala 3: 68
volitare 15: 9, 58. H. 2: 88 | 11 59 | 2: 38 | 27, 21 21
Vologeſes Parthorum Rex. 12: 14. H. 1: 4. ex pellice Græca natus. 12: 44. Armeniam invadit. 12: 50. inde abſcedit. 1: . iterum bellum movet 15: 34. obſidet Romanis tradit. 13: 9. defectione Hyrcanorum detinetur. 13: 37 | 14: 25. concilium vocat. 15: 5. arma Romana vitat. 5: 5. adverſus Pætum proficiſcitur. 15: 10. eum ad deditionem compellit. 15: 14. legatos ad Neronem mittit. 15: 21. Veſpaſiano auxilia offert. H. 4. 51. ipſi gratiæ actæ. *ibid.*
Vologeſi frater Tiridates. 15: 37
Volſci. 11: 24
volvi 14: 15 . 22
voluerem. 6: 28
volucres fœdæ. H. 3: 56
volucre gaudium, *quod cito tranſit*. D: 9
voluntas. 2: 24 | 15 57. H. 3: 6

I N D E X

voluctis. G: 43
volucrum. 6: 18
volvere bellum, *agitare animo. forte leg.* volvere. 3: 38. bellum volvebat. H. 1: 64. *ubi leg.* volebat
volvere animo ſtupra. H. 1: 30
volvuntur res, *aguntur*. 6: 21
volucrat. 3: 22 | 12: 42
volunt. H. 1: 16. O: 3 | 2: 71 | 6: 26. H. 5: 24 | 3: 24. H. 1: 8. H. 2: 60. H. 3: 58. A: 58
volvitur. 3: 54
volumina 13: 58. O: 20
volunt. 2: 19 | 3: 54 | 15: 48. O: 10
voluntarium mortem. 4: 4
voluntarius. 16: 3. H. 1: 43. H. 3: 54. H. 4: 67 | 2: 31 | 11: 2 | 15: 61. G: 24. O: 41 | 4: 19 | 6: 40
voluntarium. 4: 4
voluntas. 2: 5 | 4: 68. O: 17 | 6: 25. H. 1: 19. H. 2: 45. H. 4: 6, 65 | 13: 44. O: 21 | 1: 7 | 15: 35. O: 25
voluntas ſupræma, *teſtamentum*. H. 1: 48
voluptas. 11: 26. H. 1: 30. G: 24. O: 6. 9, 12, 14, 20, 30 | 2: 38.
voluptates. 3: 6 | 4: 57. H. 2: 5. H. 5: 11. A: 3
voluptates. A: 21. abruptæ. H. 4: 64. conceſſæ. 13: 2 | 14: 21. dilatæ. H. 1: 71. honeſtæ. O: 6. ignavæ. H. 2: 31. illicitæ. H. 3: 41. inſolitæ. H. 3: 1. intermiſſæ. H. 3: 83. nimiæ. H. 1: 10
voluptates Vulgi, *ſpectacula*. 1: 54
voluptatum adſuetudo. H. 1: 62. cupiens vulgus. 14: 14. modicus. 2: 73. ſcientia. 16: 18
voluptatibus avocatus. 1: 37
voluptatibus opulenti, tanto magis imbelles. 3: 46
voluptatibus plus valent Romani adverſus ſubjectos, quam armis. H. 4: 64
voluptatibus. 4: 62 | 12: 5. H. 2: 2
voluptatum. 15: 36, 48. H. 2: 67. H. 4: 81
C. Voluſius. H. 3: 29
L. Voluſius. 3: 30 | 12: 22. moritur. 13: 30. parcus & dives. 14: 56
Q. Voluſius. 13: 25. cenſum Galliarum agit. 14: 46
Voluſius Proculus. 15: 51, 57
volutare rationes. 1: 36. volutare ſecum. 4: 12 | 13: 15. intra animum, 4: 40. animo curas. H. 2: 49
volutare. 4: 38 | 14: 15. H. 2: 49 | 3: 36 4: 40
volvuntur H. 3: 28, 47
Vonones Parthorum rex. 2: 1. vetuſtiſſimus liberorum Phraatis. 2: 2. regno pellitur. 2: 3. ab Armeniis recipitur in regnum. 2: 4. gratiſſimus Pisoni. 2: 58. Armenia amovetur 2: 56. Pompeiopolim avehitur. 2: 58. in Ciliciam. 2. 68. fugam tentat, *ibid.* occiditur. 2: 68. ejus filius. 12. 10
Vonones Medorum rex. 12: 14. ad regnum Parthorum accitur, *ibid.* moritur. 12: 14
Vopiſcus Poppæus. H. 1: 77
vota. 1: 11 | 2: 69 | 3: 47, 64 | 4: 17, 39, 70 | 13: 46 | 15: 29. H. 1: 50. H. 3: 48. A: 33
voti. A: 3
Votienus Montanus. 4: 42
votivus virtuti habitus. G: 31.
votum Cattorum equos, viros occidioni dare. 13: 57. votum barbarum Civilis. H. 4: 61. à voto imperii facile tranſitur ad ſcelus. H. 1: 12. ne voto quidem opus habere. G: 46. vota Cattorum. G: 31. vota exolvere. 15: 23. nuncupare. 15: 68. ſuſcipere. 12: 13. publice. 15: 23. votorum nuncupationes. 16: 22
vota Romulo addes, *à Romulo ſid.* 15: 41
votis. 14: 8 | 15: 45 | 15: 28. H. 1: 90. H. 5: 13. A: 44
voto. H. 2: 37. H. 4: 8, 76. G: 19
votum. H. 1: 10. A: 3. O: 41
vovere. 3: 71 | 2: 49. H. 3: 72. H. 2: 3
vox forte lapſa in præſagium vertit. 1: 38. cæleſtis. 16: 22. vox Antonii Cremonæ excepta. H. 3: 32. Vitellii ſæviſſima. H. 3. 39. non degeneris animi. H. 3: 85. vox Tiberii de ſenatu. 3: 65. vox humana major. H. 5: 13. vox prima, diſſicillima in ſeditionibus. H. 2: 80. vox populi Rom. *de viris optimis, & de peſſimo dominante*. A. 2. vox incondita ac rudis, ſtylus. A: 36
vocem adverſus pericula poſcere, *interceſſionem & preces*. 2: 29. vocem ultimam conſumit metus inſtans. H. 1: 42. voce ac manu conſpicuus. H. 3: 29. inſignis. H. 3: 17
voces. 16: 48 | 1: 41 | 4. A: 45. voces ad [illegible]um. H. 4: 81. aviu r. G: [illegible] voces deficientis. 6. 24. d[illegible] 2: 12 militum ſeditioſ[illegible]. H. 1: 50. ordinum raræ. H. 1: 5 paſtum infenſæ. [illegible] 3. populi blandæ, intempeſtivæ H. 3: 67. audiebantur. 3: 14. principis diverſæ. 11: [illegible] ſeditioſis multæ 1. 58 vulgi omnes, falſæ H. [illegible] 90
voces acceptæ ſegnitier. 1: 1 26. contumaces, inconſultæ, exceptæ, auctæ. 4: 60. diſſonæ 14: 45. felæ. 1: 69 jactæ. 6: 46 inanes. O: 9. [illegible] diſcretæ. 1: 35. intermiſſ[illegible]. 5: 21. interruptæ. 1. 67. plurimæ. H. 1: 85. repercuſſæ *echo*. 4: 51. reſonantes. H. 1: 39
voces ſervilis[illegible]æ H. 4: [illegible]. ſeditioſæ. H 1: 71. H. 3: 50. ſupplices. 2: 29. truculentæ. 1: 25. turbidæ H 2: 23. variæ. H. 1: 36
voces veræ graves. 4: 42. quaſi ex aliquo numine. 6: 25. vocum dulcedo. 14: 20. vocibus ſeditioſorum bonaque ac mala æſtimantur. H. 4: 73
vox. 1: 70 | 2: 57 | 4: 54 | 6: 35 | 11: 28 | 12: 22, 39, 60 | 13: 16 | 14: 44 | 15: 20, 66, 70. H. 2: 5, 40. H. 3: 19. G: 3
urbanitas vernacula. H. 2: 82. famam urbanitatis per laſciviam petere. H. 3: 62
urbanus luxus. 2: 44. miles: H. 1: 4. raro in aciem deductus. H. 1: 89
urbana cohors. H. 1: 57. plebes imbellis. 3: 40. urbanæ cohortes. 4. 5
urbanæ. 1: 46 | 6: 9. H. 1: 87. H. 2: 21, 93, 94. H. 3: 31. H. 3: 64 | 11: 17. H. 1: 74, 87
urbanos. O: 28
urbanus. 14: 57. H. 1: 20, 90 | O: 16 | 6: 12. H. 3: 80. H. 1: 47. H. 3: 69. H. 4: 39
Urbanitas. H. 2: 88
Urbicus Pompeius. 11: 35
Urbinia O: 38
Urbinum. H. 3: 62
urbs, *Roma*. 2: 2 | 3: 71 | 4 9. H. 1: 62. H. 3: 43. H. 4: 58. ſermonum avida. 13: 6. interno bello conſumpta. H. 4: 75 flagrat. 15: 39. incruenta, H. 1: 29. H. 3: 66. in-

quieta actionibus. H. 1: 20. luſtrata. 1: 87. noſtra G: 37. nova. 15: 40, 43. occupanda. H. 1: 62. reſurgens. 13: 41. Romana. H. 4: 58. ſecura. H. 1: 89. trepida. 4: 27. H. 1: 50. vaſtata incendiis. H. 1: 2. ornatu magnifico. 1; 9. A: 6, 7. O: 28

Urbs, *Roma*, à Gallis capta. 15: 41. H. 4: 54. domibus & tectis non ſtat. H. 1: 84. urbis dii. 3: 59. urbis ſolecebræ. 4: 1. pon œrium. 12: 24. ſepultæ ruinæ. H. 3: 35. inopia annonæ. H. 4: 52. vitia. O: 29. in urbis nomine grande momentum. H. 1: 76. urbem quaſi in cuſtodiam dare. 15: 28. urbe tota pro domo uſus Nero. 15: 37. ab urbe in omnia regimen. 3: 47. urbs Roma. 1: 1 | 4: 56

urbs Achaiæ. 2: 33. Nicos. 12: 13. ardua ſitu. H. 5: 11. urbis capiæ fortuna. H. 4: 1. urbs de jugis munimentis. H. 5: 8. edita, munita. 12: 16. expugnata, dedita. H. 3: 19. famoſa. H. 5: 2. maritima. 2: 58. prolapſa. 14: 27. Pontica. 4: 56. ſepulta. H. 3: 35. ſita à Philippo. 3: 38. ſocia, vetuſta. 2: 53. valida, firmata. 11: 8. valida copiâ defenſorum. 15: 4. victa. 1: 41

urbes Achaiæ. H. 4: 23. Aſiæ. 4: 14. Aſiæ celebres conlapſæ. 2: 47. Aſiæ illuſtres. 14: 27. Campaniæ hauſtæ, obrutæ. H. 1: 2. Germaniæ onlla. G: 16. Græciæ. 3: 60 | 14: 14. hoſtium. H. 2: 13. Thraciæ. 2: 54

urbes captæ, niſi exploratò non intrandæ. H. 3: 20. conditæ. 4: 14. expugnandæ. H. 5: 13. exteræ. H. : 12. inclitæ. H. 5: 7. intra vias muriſque. H. 2: 32. validiſſimæ. H. : 84

urere. O: 36 | 1: 60 | 3: 73 | 4: 48. H. 2: 12 | 1: 44. A: 2

urgere. 1: 70, urget ſuperſtitio. 1: 29. cæpta. 12: 12. domum *alicujus premere* 2: 84. fame Italiam. 2: 59. modeſtiam ſenatus. 2: 38

urgere obſidium. H. 4: 28. ſigniferor. H. 1: 30. urbem fame. H. 3: 48. pulſum in extremam fori partem. 11: 43

urget crimen Sariolenum. H. 4: 41. urgere aliquem crimine, exemplo. H. 4: 43. acria. H. 2: 14. vi. 12: 43. violentes. 15: 58

urgens Agrippa. 6: 4. urgens dominatio, *vehemens, addicta, atrox.* 5: 3. periculum. 13: 55. magnitudo. 12: 63. urgens liberos, *impenſius adhortans.* 3: 17

urgentes caſus. 15: 10. Mathematici. H. 1: 22. minæ. 13: 15. urgentia fata imperii. G: 33. mala. 4: 66

urgeri, *premi.* 15: 67. H. 3: 22. criminum. 6: 29. præda. 1: 31. ferro necem. 13: 15. memoria flagitiorum. H. 4: 7. urgendum bellum. H. 3: 56

urgeret. 2: 59, 84 | 11: 12 | 15: 58. H. 2: 14. H. 3: 48

urgeri. 13: 15. H. 4: 7 | 11: 31

Urgulania Liviæ Auguſtæ amica. 2: 34. in jus à Piſone trahitur. 4: 21. pugionem nepoti mittit. 4: 22. nimia ejus potentia. 2: 34

urna *in quam ſortes mittebantur.* H. 4: 6. urnam poſtulare, *ſortem. ſcil.* H. 4: 7. urna feralis. 3: 1

uri, *boves ſilveſtres.* 4: 72

uſa. 12: 7

uſi. H. 4: 28 | 12: 27 O: 30 | 4. 35 | 13: 39

uſibus. A: 24 | O: 22

Uſipetes. 1: 51

Uſipii. 13: 55, 56. Maguntiacum obſident H. 4: 7. Germani illi G: 32. Romanos relinquunt. A: 32. cohortis Uſipiorum memorabile facinus. A: 28

uſitatus. 11: 25. A: 2

Uſpe. 12: 16. Uſpenſium excidium. 12: 17

uſquam. 1: 4, 34 | 3: 27, 28 | 11: 24 | 14: 20 | 15: 37. H. 1: 37

uſque pectori. 1: 29

uſque. 1: 19, 32 | 2: 8, 30, 41, 55, 62, 70 | 3: 5, 13 | 4: 5, 18, 38, 47 | 6: 9 | 11: 7 | 12: 8

uſu. 4: 5, 6, 32, 50, 68 | 6: 42 | 11: 8 | 12: 48 | 13: 35, 38, 47, 57 | 14: 3 | 15: 6, 20, 51. H. 1: 67, 77, 90. H. 2: 76, 86. H. 5: 6, 23. G: 5, 45, 46. O: 5, 22

uſui. 3: 31, 54 | 6: 16 | 11: 7, 14 | 12: 11, 55, 65 | 13: 54 | 14: 31 | 15: 85 | 16: 19. H. 1: 79. H. 3: 5, 20. H. 4: 17, 22. G: 5

uſum. *ſubſt.* 2: 33, 80 | 3: 70 | 4: 16 | 15: 44. H. 1: 51, 89. H. 4: 60, 81. H. 5: 6. G: 5, 6, 29. A: 5, 42. O: 31

uſum. *part.* 4: 31 | 6: 48 | 11: 37 | 13: 23 | 14: 18

non uſura *odiis* ſemina. 12: 2

uſura vetita. 6: 16

uſura *fœnus.* G: 26

uſuris. 6: 17

uſurpare, *habere.* 6: 18. *aliquid.* 12: 23. falsò *propria auctoritate.* 3: 60. inſigne regia & nomen Jubæ. H. 2: 58. multa. 1: 59

uſurpare munia. H. 4: 49. munus. 1: 7. munus conſulare. 6: 11. nomen fraternitatis. 11: 25. otium. 14: 55. poſſeſſionem Armeniæ. 14: 26. vim prætoris. 4: 15. vocabula H. 4: 73. vocabula Græca *habere.* 6: 41. uſurpans licentiam tantum ex paterna fortuna. A: 7. munia. 11: 13. vinolentiam, libidines. 11: 16

uſurpari. 12: 6. uſurpata conſalutatio. 15: 16. libertas. H. 1: 4. neceſſitas. H. 1: 18. uſurpatum auxilium. H. 2: 18. populis. G: 31. uſurpatæ exercitationes. 1: 3. nomine tenus expugnationes. 15: 6. uſurpata. 14: 18. munia imperii. H. 4: 86. uſurpandi juris *cauſſa.* H. 4: 25. uſurpandæ hæreditates. 13: 19

uſurus. 1: 8, 14, 48 | 4: 39. H. 2: 47 | 3: 75

uſus. G: 5. A: 5. pleraque monſtrat. H. 3: 12. amicitiæ. O: 5. uſus aquarum amœnus. H. 2. 67. uſus argenti promiſcuus. 3: 70. cœmentorum, tegularum. G: 16. commerciorum. G: 5. eloquentiæ recens. O: 12. ferri rarus. G: 45. fori creber. H. 1: 90. fultium frequens. G: 45. uſus maris multus. 15: 58. mortis. 1: 76. nandi patrius. A: 18. pedum. G: 46. præliorum. G: 29. Reipub nullus. A: 42. rem.gutr. H. 5: 23. uſu ſagittarum exercitus. 13: 38. ſcelerum. 14: 3. uſus magnus, exercitatio. O: 34. nullo in uſu eſſe. G: 43. cui propior cum Tiberio uſus erat, *ſcil. familiaritas auctior.* 2: 8. uſus publicus, *bonum publicum.* 12: 53. præteor. 1: 38. privatus, *utilitas.* 6: 16. ſubitus. 2: 80. uſui militum ſepoſiti agri. 13: 54. uſui eſſe. 1: 11 | 15: 15. H. 1: 79. H. 4: 87, 22. ad facienda pericula. 16: 19. copias cæteraque uſui allatura. H. 3: 20. habitum. 3: 31. ſure. H. 5: 3

5. futuræ offenſæ. 3: 54. uſui faciliori eſſe. G: 5, 7. an œconitati priuſquam uſui conſulitur. 14: 31. ad uſum præſcotem flectere. 4: 16. in uſum luminis uti. 15: 44. in uſum militum conv. a pecunia. H. 1: 89. uſu ſterile donum. H 1: 90. uſu longo doctus. 4: 50. uſu modico aliquem contingere. 4: 68. uſu viliori pullula tegmina. 13: 17. uſu & experimentis diſcere. O: 22. uſu probatum eſt. 15: 20. ex uſu rerum. 15: 4. ex uſu temporis. 4: 6. ex uſu præſenti. 11: 8. H. 1: 77. ſuo. 6: 41. in uſu medentium eſſe, in uſu ſal. ad medicamenta. H. : 6. leges in bono uſu, recte obſervatæ, quibus nemo abutatur in ſævitiam, aut in permutione civium 4: 6. nullo in uſu eſſe. H. 2: 86. non fuerit ſine uſu. 4: 31. ad uſus commeantium. 4: 27. uſus vitæ dandus eſſe, vel his ne eſſarta. 4: 30. uſus alii. 1: 10. magni. A: 24. militares. 4: 72. neceſſarii, O: 22. varii. 15: 33

uſus eta.. 13: 10 | 15: 42. H. 2: 32

ſit uſus. H. 4 5

ut erant adpoſita poma. 4: 54. ut erat recens. 13 41. reclinis 1. 16. torvus & minax 16: 29. in armis H. 1 86 annus eſt ex quo. 11: 55. ut quis reveneiat. 21 24. ut qui maxime G: 9. ut quiſque globus Vitel. anorum aut Flaviani erant. H. 3: 22. obvius 2: 14. habuiſſet audenciæ. 15: 55 ut quiſque ſtipe dea fecerant. 3 81. ut quæque gens evaluerat. G: 28. ut quique animus erat, 53 7. ut cuique ætas aut dignitas. H 2: 48. ut cuique audacia vel formido. H 2: 4:. ut cuique proximum. H. 4. 28

ut nobiles temporibus, ut ſunt hæc tempora noſtra. O: 1. ut tali forte. 4: 65. tali in tempore. 11 6. ut inter barbaros. A: . Germanos. G: 10. ut in multa parte. H. 3: 71

utor. G: 22. C: 28 | 2: 13. O: 16 58 3. D. 41 | 15: 72 | 6: 21, 58. O: 6, 26

utcumque. 1 6 2: 14 | 6: 8 | 2: 52 | 15: 57. A: 39

utendum. 1: 28, 2: 77 | 3: 69 | 12: 20 | 14: 23

utenſilia 1: 70 | 3: 52. ſubvecta. 15: 39. utenſilium precia. 3: 52. viliſſima. 2: 2. utenſilia, pro qualibet re victui aut uſui neceſſaria. 2: 60

uti. verb. 11: 18. O: 27, 52, 1: 15 | 4: 49 | 12: 8. H. 2: 60. H. 3: 2 | 1: 21, 53, 54 | 3: 8, 28 | 4: 31 | 11: 34 | 12: 3, 60 | 13: 6 | 16: 7. H. 2: 39 1: 24 | 12: 84 | 1: 45 | 15: 37 | 16: 21 | H. 11, 90. H. 4: 28

uterus. 15: 47 | 14: 8

uterque ambigui. Hiſt. 2: 97. utrique, pro uterque. 11: 8 | 12: 15 | 16: 11, 21, 32. ſi: utræque nationes. G: 34

uterus, pro eo qui eſt in utero, pro partu ſeu ſatu. 1: 59. diis commendatus. 5: 2. gravidum exoriit uterum complecti. 1: 40. uterum oſtendens fœmina L. gus. H. 3: 11. uterus matris. O: 29. gravidus. 1: 57. quatitur. 1: . uterus mavn. 2: 6

uti perſpecta e in vanitatem. A: 13. morte. 6: 48. fortuna. H. 4: quo tutore uſus eſt. 1 15 recenti terrore uti. : 25. bonis ſæculi ſui citra obtrectationem alterius. O. 41

uti. commodius. 1: 13 | : 81, 53

uti it. H. 1: 76. H. 1: 46. 13. 2: 32. 3: 2. H. 2: 29

utilia. 4: 33 6: 46. H. 3: 56, 70. H. 4: 43

utilia honeſtis miſcere. A: 8. ab noxiis diſcernere 4: 33

utiliſſimus bonarum malarumque rerum delectus. Hiſt. 1: 16

ad utilitatem vitæ omnia dirigenda. O: 5

utor: 1. 6 2: 2 | 12: 17 | 13: 48, 45. 11. 1: 11. G: 44. O: 5 | 3: 74 | 4: 28 6: 17 | 12: 63 14: 44 | 1: 3. 44 | 16: 5, 3. H. . G: 5 | 2: 22. H. 2: 3. H : 7. O: 5, 8, 30

uti patet. H. 3: 52. O: 9, 1: 10, 18

utilitar. G: 21

utinam. 4 73. H. 5: 10. A: 12. O: 32

utinam. 1, S 3: 16 1: 67. O 1 8

utique. O: 18, 19. 22, 23, 30

utraque. G: 34. H. : 50

utraque. 4: 30. H. : 58. H. 3 11. H. 4: 22, 64 | 12: 64 | 13: 34 | 14: 14 | 15: 41, 72. H. 1: 7, 50, 75, 79, 83. H. 2: 86. H. 3: 22, 46, 70. H. 4: 68. G: 23, 57

utrimque. 1 5 | 2: 6, 35, 45, 46, 79 | 6: 33, 34, 51 | 13: 56 | 15: 6, 9. H. 1: 14, 8, 74, 89. H. : 1, 21, 34, 41, 52. H. 3: 2, 27, 46, 47, 57. H. 4: 8, 19. G: 43. A: 27

utrique. 1: 71 4: 18, 28, 50 | 51 | 3: 2 | 13: 17. H. 1: 61. H. 2: 4. O: 6

utriſque. 2: 25 | 3: 63 | 11: 8 | 12: 15 | 16: 21, 32. H. 1 7. H. 2: 26. H. 5: 8

utriuſque. 1: 10 | 2: 20, 48: 64 6: 25 | 11: 11 | 12. 9 41 | 13: 15 | 14: 7, 19 | 16: 35

utrobique. : 7. 12. 41 : 8

utroque. 2: 44 3: 13 49 4: 5 12: 50. H. 2: 50, 8. H. 2: 23, 62

utros. 2: 45

utrouque. 13: 55, 63 | 16, 7. 31

utrum. 1: 53. G 1 28. O 1 35, 57

utrumque 1: 5 | 2: 57, 63, 73 | 3: 9, 37 | 4: 11, 75 | 13: 53, 15 | 38

utuntur. G: 3, 6, 16, 25. O: 26. 41

Vulcanus. 15: 44

Vulcatius Araricus. 15: 50

Vulcatius Moſchus. 4: 48

Vulcatius Tertullinus. H. 4: 9

Vulcatius Tullinus. 16: 8

vulgari. 1: 5 | 3: 69 | 6: 11 | 15 1 61 | 2: 40 | 11: 1 | 15: 47 | 11 6 | 3: 49 | 6: 38 | 4: 37. H. 4 48

vulgare. 12: 48 | 13: 11 | 4. 58 | 13: 7 | 11: 3

vulgaris. 4: 8. H 3: 9

vulgaria convitia. H. 1: 85. patrum contumelia. 11 22

vulgo jacta. 4: 11

vulgata 1: 58, 72 | 12: 24, 39 | 15: 42 H. 1: 86. H. 2. H. 3. 7, 13. H. 4: 62. O: 6 15: 67, 2: 82

vulgavit fama. G: 14. alienid. 13. acro tota. H. 3. carmina. 14 5. corpus inter libertos. : inſignia magiſtratuum. 11: 23. læta falſo. 1: 14. libellum 1: 16. licentiam ſtupri. 2 8. orationes, voces alterius. H 11. vana ſub nomine celebris. : 12. ut quiſque crediderit. 12: 52. crebro. 12: 68. in majus, 3: 12

vulgantes. 13: 7. nomen vitæ. 4: 58

vulgari. 11: 21. aliqua dc. 3: 69. arcana. 1: 6. carmen præmio. 3: 49. dicta. 6: 38. honorem adulationibus. 4: 37. mortem Galli. 4: 13. nuncios. 1: 5. prodigium. H. 4: 58 | 15: 47. verba alicujus. 15: 69. per Italiam. 2: 40
vulgatur rumor. A: 28
vulgata inter viros ac feminas culpa. 3: 24. cædes. H. 2: 88. defectio. H. 3: 13. fama. 1: 59. gloria. 11: 32. victoria. H. 3: 7. vox imperatoris. 12: 59
vulgatum. 3: 68. erat. 3: 7. indicium. 16: 14. periculum Agrippinæ. 14: 8. ſpatium. 6: 28. aliquid calluide. H. 2: 58. vaſte. 1: 23
vulgatis ſermonibus paratur. 3: 52
vulgatæ epiſtolæ. H. 3: 11
vulgata. 2: 81 | 3: 44
vulgatis traditi que demere fidem. H. 2: 50. carmina. 3: 70. gaudia. O: 6. prodigia. H. 1: 76
vulgata luxu. 1: 42
vulgatiſſimum Senatusconſultum, maxime vulgare. 15: 49
vulgus & populus. H. 1: 89
vulgus, gregarii milites. 1: 68. H. 1: 46
vulgus aſſiſtentium. O: 10 militum. 3: 15. H. 70. obſeratorum. 3: 42. oppidanorum. 15: 33. alacre. 11: 30. avidum fingendi. H. 2: c inquiſitum, collectum. H 5: credulum. H 2: 72. H. 4: 49. cupiens rerum novarum. 15: 46. H. 1: 8. voluptatum. 14: 14. formidoloſum. 1: 76. ignavum & nihil ultra verba auſurum. H. 3: 58. imbelle. 13: 19. immodicum ira & miſeratione. H. 2: 29. ſævitia. H. 1: 69. impatiens magni ſecreti. H. 1: 17. imperitum. 2: 7. O: 7. improvidum. H. 3: 20. inops. H. 1: inſulſum. H. 4: 62. municipale. H. 2: 21. mutabile ſubitis. H. 1: 69
vulgus militum relictum ſuper humum. H. 2: 41. ſtolidum. 2: 61. trucidatum. 1: 68. vacuum curis. H 1: 90. urbanum. H. 3: 80. adſtrepebat. 1: 18. quæ proni incipiunt. 2: 12. mala vel bona non ſunt quæ vulgus putat. 6: 22. eadem pravitate Vitelli infectum inſectatur qui a viventem foverat. H. 3: 85. forma corporis principes inter ſe comparat. H. 2: 7. principem quemcunque adulatur. H. 1: 32. ad deteriora credenda promptum. 15: 64. cujuſque motus novi cupidum. H. 1: 80. ſine rectore præceps, pavidum. Hiſt. 4: 37. dum timet, credit. H. 4: 38. vulgi favor. 14: 51. licentia vulgi plurima in circo ac theatris. H. 1: 72. mobilitas. H. 5: 8. mos eſt ut ſuum quiſque flagitium aliis objectet. H. 2: 44. natura. 4: 33. ſermo. 2: 55. vulgo minor ſapientia & pauciora pericula. 14: 60. vulgi mos, fortuita ad culpam trahere. 4: 64. quamvis falſis reum ſubdere. 1: 39. una ex Reip. annonæ cura. H 4: 38. in vulgus formidoloſum. 1: 76. grati. 1: 28 | 2: 59. celebrata ſalus. H. 1: 71. in vulgo flagitante 16: 4. in vulgo nihil modicum, terrent, ni paveant. 1: 29
vulnera. 1: 71 | 4: 49 | 12: 30 | 13: 25 | 14: 17. H. 1: 41. H. 2: 45. H. 3: 26. 80 83. H. 5: 16, 24. G: 7, 14
vulnerate. H. 4: 23. A: 37. H. 2: 22. A: 32. H. 2: 25. H. 3: 80
vulneratus 12: 38 | 1: 11. H 2: 15 | 11: 39 | 14: 37 | 1: 77 | 6: 48. H. 1: 41, 82. A: 38 | 1: 70. H. 2: 5. H. 4: 34
vulnus 2: 17 | 4: 4. H. 1: 13. 2, 29, 2. 3: 35 12: 51 14: 5, 6, 7 H. 2: 49. A: 37
vulnus. 1: 3 acceptum. 2: 18. A 37. post cladem ad. 11 6. domeſticum, meo. A: 28. grave. 1: 68. intentum. A: 7. inultum. A: 41. receptaculum. H. 3: 56. ex vulnere refecta 13: 44. ſine vulnere milites. 1: 18
vulnera. 1: 17 | 1: 19 | 6: 22.
vulnera partium victric ſi contecta, tumeſcentia. H. 1: 77. adverſa. 16: 9 contr. tia. H. 3: 84. crebra, inulta. 4: 47. excepta. 3: 20. facienda. 1: 64. bonella. 1: 49 improviſa. 4: 11. ingeſta. H 3. 85. prima. 2, gradibus iacem. nodum. H. 1. 13. propiora. G: 35
vulnerum patientia. 2: 14.
vulnera dirigere. H. 2: 31. tacere. 4: 74. ingerere. 1: 65. H. 3: 85
vulneribus 1: 21, 35 | 2: 5, 15, 20 | 4: 73 | 12: 34 | 14: 8, 30 | 1: 54, 55. H. 3: 19, 50, 84. H. 4: 20. H. 5: 22. G: 22
vulnerum. 1: 68 | 12: 35. H. 1: 79. H. 3: 19
Vulſinienſis Sejanus. 6: 8
Vulſinii. 4: 1
vultu. 12: 37
vultu. 1: 7, 12, 24, 33, 42 | 2: 28, 29. 37 | 3: 9. 44, 67 | 4: 28, 34, 34, 59, 60 6: 46, 50 | 12: 18, 21, 36 | 13: 16 | 14: 16 | 15: 61, 72 | 16: 29. H. 1: 14, 17, 45. H. 2: 65. H. 3: 16, 58. 74. H. 4: 4, 11, 31, 43, 81, 81. G: 31. A: 43, 44, 45. O: 13
vultum. 3: 3 | 1 | 6: 24 | 16: 22, 24. H. 1: 81, 85. H. 2: 46
vultus. 14: 10 | 15: 36, 55 | 16: 5, 34. H. 1. 40, 7, 81. H. 2: 9. G: 10, 46. A: 11, 45, O: 7, 34
vultus projectus & degener. H. 5: 6 ſupplex. H. 4: 2. eloquentiæ non unus. O 13. vultum in deterius 1: here. 2: 52. vultus in crimen detorti, prout vultum aut ſuſtra, ſuſpectabantur. 1: 7. vultus quoque ac ſermones à novo principe circumſpectabantur. H. 4: 8. ut vultus hominum, ita ſimulacra imbecilla, ac mortalia ſunt. A: 46.
uxor Neronis abducta 1: 10. proſperis dubiiſque ſocia. 12: 5. rerum adverſarum ſecundarumque conſors. 3: 34. judicio mariti permiſſa. 13: 32. uxor L. Vitellii gladio cincta. H. 3: 77. uxore corrupta, ſecreta viri produntur. 4: 7. in uxore bona tanto major laus, quanto in mala plus culpæ A: 6
uxores magiſtratuum qui provinciæ præſunt. 3: 33. caſulum uxores comites. 18. 71. H. 1: 3
uxorius ambitus. 1: 7. uxoria potentia, 1. 3
uxor. 1: 12, 40. 41, 57, 58. 59 | 3: 22, 76 | 4: 19, 22, 60 | 5: 1 | 6: 27 | 12: 3 | 14: 1, 35 | 1: 5, 71. H. 1: 47, 48. H. 2: 59, 60, 63, 64. H. 4: 42. G: 18, 25
uxore. 1: 67, 85 | 1: 15, 34 | 6. 29 | 11: 2, 27, 29 | 12: 5. 42. 13: 18 | 15: 60. A: 44, 45
uxorem. 1: 40 | 1: 37, 43, 72 | 4: 3 | 6: 45, 47 | 11: 30; 12:

1, 6 | 14 : 61 | 15: 63 | 16 18. H. 11 13. H. 8 : 20, 64. H. 4 : 79
uxori. 12 | 5, 53 | 12 28. G: 18. A : 43
uxoris. 12 41, 59 | 1 : 43 | 4 : 57 | 6 : 58 | 11 : 25, 34 | 13 : 46 | 14 : 63 | 15 : 53, 54, 59, 63, 67 | 16 : 6. H. 3 : 70, 85. H. 4 : 67. G : 19
uxorius 11 7 | 3 : 34 | 12 : 3 | 11 : 37
uxor. 3 : 54 | 4 : 20 | 5 : 33. G : 18.

X

XEnophon. O : 31 : *alius* medicus. 12 : 61. pinnam veneno illitam Claudii faucibus immittit. 12 : 67

Z

ZEno rex Armeniæ. 2 : 56
Zenobia *Armeniæ regina*. 12 : 51
Zeugma opidum. 12 : 12
Zorsines rex Siracorum. 12 : 12, 17, 19

FINIS.

De l'Imprimerie de la Veuve de CLAUDE THIBOUST.

Achevé d'imprimer pour la premiere fois le 4. Octobre 1687.

A0 / 1477760